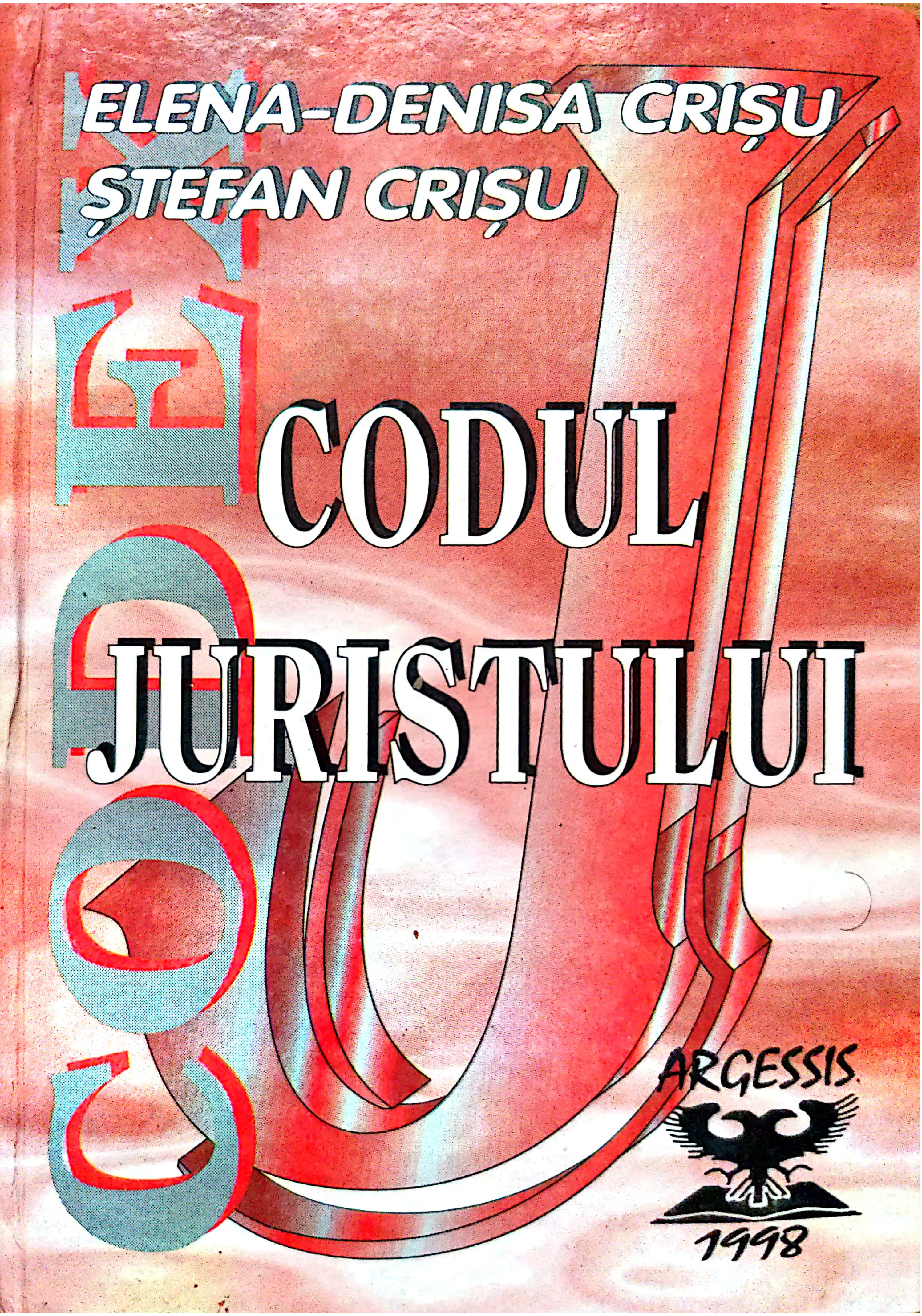

ELENA-DENISA CRIȘU
ȘTEFAN CRIȘU

CODUL JURISTULUI

ARGESSIS
1998

ELENA-DENISA
CRIȘU

ȘTEFAN
CRIȘU

CODUL JURISTULUI

- CODUL ȘEDINȚEI DE JUDECATĂ -

Ediția a VI-a

Revăzută, adăugită și completată
cu modificările intervenite până la 1.05.1998

CUPRINDE

- Constituția;
- 9 coduri: civil, penal, comercial, familiei, silvic, proc. civilă și proc. penală, muncii, vamal
- 10 legi de mare aplicabilitate: organizarea judecătorească, societăți comerciale, fond funciar, contencios administrativ, arme de foc și muniții, adopție, legea locuinței, etc.

ARGESSIS 1998

Editor și consilier științific editorial
CONSTANTIN CRIȘU

Coperta și tehnoredactarea computerizată
ȘTEFAN CRIȘU

Toate drepturile asupra acestei lucrări și titlu aparțin Editurii *ARGESSIS*

Editura *ARGESSIS*
Curtea de Argeș
Str. 1 Mai nr. 29, jud Argeș
Tel/fax 048/711115

ÎN LOC DE CUVÂNT INTRODUCTIV

Odată cu schimbările intervenite în țara noastră, urmare a evenimentelor din decembrie 1989, a fost necesară o reformă legislativă, datorită faptului că, dintr-o dată, societatea românească a trebuit să se conecteze la realitățile unei lumi de care timp de 50 de ani a fost ruptă. A devenit evident, că o mare parte din actele normative existente la acea dată au devenit anacronice și trebuiau urgent înlocuite.

Acest lucru se produce, dar mult mai încet decât ar dori cei care aplică legea, și mult mai repede decât ar dori cei care au profitat de pe urma acestui adevărat vid legislativ ce se crease la un moment dat. În graba de a-l umple, au fost făcute multe erori, percepții greșite ale realității sociale ce trebuiau transpuse în norme de drept, astfel încît s-a ajuns ca legi de maximă importanță, cum ar fi legea fondului funciar, legea de organizare judecătorească, legea societăților comerciale, adopția, etc. să fie mereu modificate.

Un rol important în toate acestea îl are, din păcate, influența politicului.

Aproape toate actele normative prezentate în această ediție au suferit modificări, unele chiar de substanță, față de cele din ediția anterioară, astfel că putem spune că aceasta este, de fapt, o nouă carte, nicidecum o reeditare, iar din rațiuni de spațiu a trebuit să renunțăm la unele acte normative prezente în precedentele ediții.

Prin apariția acestei cărți, încercăm să ne aducem un mic aport la înțelegerea corectă și la timp, de către cât mai multă lume, a legislației uzuale românești

Și pe această cale transmitem mulțumirile noastre cititorilor, care ne-au adresat aprecieri cu privire la necesitatea practică și utilitatea acestei lucrări

Autorii

CONSTITUȚIA
ROMÂNIEI

CONSTITITIȚIA ROMÂNIEI A FOST ADOPTATĂ ÎN ȘEDINȚA ADUNĂRII CONSTITUANTE DIN 21 NOIEMBRIE 1991, ȘI A FOST PUBLICATĂ ÎN MONITORUL OFICIAL NR. 233 DIN 1991

CUPRINS

Art.

Titlul I. **Principii generale** .... 1 - 14

Titlul II. **Drepturile, libertăţile şi îndatoririle Fundamentale** .... 15 - 57

Capitolul I. *Dispoziţii comune* .... 15 - 21

Capitolul II. *Drepturile şi libertăţile fundamentale* ...... 22 - 49

Capitolul III. *Îndatoririle fundamentale* .... 50 - 54

Capitolul IV. *Avocatul poporului* .... 55 - 57

Titlul III. **Autorităţile publice** .... 58 - 133

Capitolul I. *Parlamentul* .... 58 - 79

Secţiunea 1. Organizare şi funcţionare .... 58 - 65

Secţiunea 2. Statutul deputaţilor şi senatorilor .... 66 - 71

Secţiunea 3. Legiferarea .... 72 - 79

Capitolul II. *Preşedintele României* .... 80 - 100

Capitolul III. *Guvernul* .... 101 - 109

Capitolul IV. *Raporturile Parlamentului cu Guvernul* 110 - 114

Capitolul V. *Administraţia publică* .... 115 - 122

Secţiunea 1. Administraţia publică centrală de specialitate .... 115 - 118

Secţiunea 2. Administraţia publică locală .... 119 - 122

Capitolul VI. *Autoritatea judecătorească* .... 123 - 133

Secţiunea 1. Instanţele judecătoreşti .... 123 - 129

Secţiunea 2. Ministerul Public .... 130 - 131

Secţiunea 3. Consiliul Superior al Magistraturii .... 132 - 133

Titlul IV. **Economia şi finanţele publice** .... 134 - 139

Titlul V. **Curtea Constituţională** .... 140 - 145

Titlul VI. **Revizuirea Constituţiei** .... 146 - 148

Titlul VII. **Dispoziţii finale şi tranzitorii** .... 149 - 152

CUPRINS

Art.

Titlul I. **Principii generale** .... 1 - 14

Titlul II. **Drepturile, libertăţile şi îndatoririle Fundamentale** .... 15 - 57

Capitolul I. *Dispoziţii comune* .... 15 - 21

Capitolul II. *Drepturile şi libertăţile fundamentale* ...... 22 - 49

Capitolul III. *Îndatoririle fundamentale* .... 50 - 54

Capitolul IV. *Avocatul poporului* .... 55 - 57

Titlul III. **Autorităţile publice** .... 58 - 133

Capitolul I. *Parlamentul* .... 58 - 79

Secţiunea 1. Organizare şi funcţionare .... 58 - 65

Secţiunea 2. Statutul deputaţilor şi senatorilor .... 66 - 71

Secţiunea 3. Legiferarea .... 72 - 79

Capitolul II. *Preşedintele României* .... 80 - 100

Capitolul III. *Guvernul* .... 101 - 109

Capitolul IV. *Raporturile Parlamentului cu Guvernul* 110 - 114

Capitolul V. *Administraţia publică* .... 115 - 122

Secţiunea 1. Administraţia publică centrală de specialitate .... 115 - 118

Secţiunea 2. Administraţia publică locală .... 119 - 122

Capitolul VI. *Autoritatea judecătorească* .... 123 - 133

Secţiunea 1. Instanţele judecătoreşti .... 123 - 129

Secţiunea 2. Ministerul Public .... 130 - 131

Secţiunea 3. Consiliul Superior al Magistraturii .... 132 - 133

Titlul IV. **Economia şi finanţele publice** .... 134 - 139

Titlul V. **Curtea Constituţională** .... 140 - 145

Titlul VI. **Revizuirea Constituţiei** .... 146 - 148

Titlul VII. **Dispoziţii finale şi tranzitorii** .... 149 - 152

TITLUL I
PRINCIPII GENERALE

Art. 1 - Statul român

(1) România este stat naţional, suveran şi independent, unitar şi indivizibil.

(2) Forma de guvernamânt a statului este republica.

(3) România este stat de drept, democratic şi social, în care demnitatea omului, drepturile şi libertăţile cetăţenilor, libera dezvoltare a personalităţii umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme şi sunt garantate.

Art. 2 - Suveranitatea

(1) Suveranitatea naţionala apartine poporului român, care o exercita prin organele sale reprezentative şi prin referendum.

(2) Nici un grup şi nici o persoană nu pot exercita suveranitatea în nume propriu.

Art. 3 - Teritoriul

(1) Teritoriul României este inalienabil.

(2) Frontierele ţării sunt consfinţite prin lege organică, cu respectarea principiilor şi a celorlalte norme general admise ale dreptului internaţional.

(3) Teritoriul este organizat, sub aspect administrativ, în comune, oraşe şi judeţe. În condiţiile legii, unele oraşe sunt declarate municipii.

(4) Pe teritoriul statului român nu pot fi strămutate sau colonizate populaţii străine.

Art. 4 - Unitatea poporului şi egalitatea între cetăţeni

(1) Statul are ca fundament unitatea poporului român.

(2) România este patria comuna şi indivizibilă a tuturor cetăţenilor săi, fără deosebire de rasă, de naţionalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenenţă politică, de avere sau de origine socială.

Art. 5 - Cetăţenia

(1) Cetăţenia româna se dobândeşte, se păstrează sau se pierde în condiţiile prevăzute de legea organică.

(2) Cetăţenia româna nu poate fi retrasă aceluia care a dobândit-o prin naştere.

Art. 6 - Dreptul la identitate

(1) Statul recunoaşte şi garantează persoanelor aparţinând minorităţilor naţionale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea şi la exprimarea identităţii lor etnice, culturale, lingvistice şi religioase.

(2) Măsurile de protecţie luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea şi exprimarea identităţii persoanelor aparţinând minorităţilor naţionale trebuie sa fie conforme cu principiile de egalitate şi de nediscriminare în raport cu ceilalţi cetăţeni români.

Art. 7 - Românii din străinatate

Statul sprijină întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor ţării şi actionează pentru păstrarea, dezvoltarea şi exprimarea identităţii lor etnice, culturale, lingvistice şi religioase, cu respectarea legislaţiei statului ai cărui cetăţeni sunt.

Art. 8 - Pluralismul şi partidele politice

(1) Pluralismul în societatea româneasca este o condiţie şi o garanţie a democratiei constituţionale.

(2) Partidele politice se constituie şi îşi desfăşoară activitatea în condiţiile legii. Ele contribuie la definirea şi la exprimarea voinţei politice a cetăţenilor, respectând suveranitatea naţională, integritatea teritorială, ordinea de drept şi principiile democraţiei.

Art. 9 - Sindicatele

Sindicatele se constituie şi îşi desfăşoară activitatea potrivit cu statutele lor, în condiţiile legii. Ele contribuie la apărarea drepturilor şi la promovarea intereselor profesionale, economice şi sociale ale salariaţilor.

Art. 10 - Relaţii internaţionale

România intreţine şi dezvoltă relaţii paşnice cu toate statele şi, în acest cadru, relaţii de bună vecinătate, întemeiate pe principiile şi pe celelalte norme general admise ale dreptului internaţional.

Art. 11 - Dreptul internaţional şi dreptul intern

(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai şi cu bună–credinţă obligaţiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

(2) Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.

Art. 12 - Simboluri naţionale

(1) Drapelul României este tricolor; culorile sunt aşezate vertical, în ordinea următoare începând de la lance: albastru, galben, roşu.

(2) Ziua naţională a României este 1 Decembrie.

(3) Imnul naţional al României este "Desteaptă-te române".

(4) Stema ţării şi sigiliul statului sunt stabilite prin legi organice.

Art. 13 - Limba oficială

În România, limba oficială este limba română.

Art. 14 - Capitala

Capitala României este municipiul Bucureşti.

TITLUL II
DREPTURILE, LIBERTĂŢILE ŞI ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE

CAPITOLUL I
DISPOZIŢII COMUNE

Art. 15 - Universalitatea

(1) Cetăţenii beneficiază de drepturile şi de libertăţile consacrate prin Constituţie şi prin alte legi şi au obligaţiile prevăzute de acestea.

(2) Legea dispune numai pentru viitor, cu excepţia legii penale mai favorabile.

Art. 16 - Egalitatea în drepturi

(1) Cetăţenii sunt egali în faţa legii şi a autorităţilor publice, fără privilegii şi fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

(3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate de persoanele care au numai cetățenia română și domiciliul în țară.

Art. 17 - Cetățenii români în străinatate

Cetățenii români se bucură în străinatate de protecția statului român și trebuie să-și îndeplinească obligațiile, cu excepția acelor ce nu sunt compatibile cu absența lor din țară.

Art. 18 - Cetățenii străini și apatrizii

(1) Cetățenii străini și apatrizii care locuiesc în România se bucură de protecția generală a persoanelor și a averilor, garantată de Constituție și de alte legi.

(2) Dreptul de azil se acordă și se retrage în condițiile legii, cu respectarea tratatelor și a convențiilor internaționale la care România este parte.

Art. 19 - Extrădarea și expulzarea

(1) Cetațeanul român nu poate fi extrădat sau expulzat din România.

(2) Cetățenii străini și apatrizii pot fi extradați numai în baza unei convenții internaționale sau în condiții de reciprocitate.

(3) Expulzarea sau extrădarea se hotărăște de justiție.

Art. 20 - Tratatele internaționale privind drepturile omului

(1) Dispozițiile constitutionale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Daca există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale.

Art. 21 - Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi exercitarea acestui drept.

CAPITOLUL II
DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE

Art. 22 - Dreptul la viață și la integritatea fizică și psihică

(1) Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant.

(3) Pedeapsa cu moartea este interzisă.

Art. 23 - Libertatea individuală

(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

(3) Reținerea nu poate depăși 24 de ore.

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat emis de magistrat, pentru o durata de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului, arestatul se poate plânge judecătorului, care este obligat

să se pronunțe prin hotărâre motivată. Prelungirea arestării se aprobă numai de instanța de judecată.

(5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință, în limba pe care o înțelege, motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen; învinuirea se aduce la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie, dacă motivele acestor măsuri au dispărut.

(7) Persoana arestată preventiv are dreptul să ceară punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune.

(8) Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată.

(9) Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii.

Art. 24 - Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

Art. 25 - Libera circulație

(1) Dreptul la libera circulație, în țară și în străinătate, este garantat. Legea stabilește condițiile exercitării acestui drept.

(2) Fiecărui cetățean îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a emigra, precum și de a reveni în țară.

Art. 26 - Viața intimă, familială și privată

(1) Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată.

(2) Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.

Art. 27 - Inviolabilitatea domiciliului

(1) Domiciliul și reședința sunt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul ori în reședința unei persoane fără învoirea acesteia.

(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege în următoarele situații:

a) pentru executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătorești;

b) pentru înlăturarea unei primejdii privind viața, integritatea fizică sau bunurile unei persoane;

c) pentru apărarea siguranței naționale sau a ordinii publice;

d) pentru prevenirea răspândirii unei epidemii.

(3) Perchezițiile pot fi ordonate exclusiv de magistrat și pot fi efectuate numai în formele prevăzute de lege.

(4) Perchezițiile în timpul nopții sunt interzise, afară de cazul delictului flagrant.

Art. 28 - Secretul corespondenței

Secretul scrisorilor, al telegramelor, al altor trimiteri poștale, al convorbirilor telefonice și al celorlalte mijloace legale de comunicare este inviolabil.

Art. 29 - Libertatea conștiinței

(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o

credință religioasă, contrare convingerilor sale.

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(3) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.

(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate.

(6) Parinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.

Art. 30 - Libertatea de exprimare

(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestarile obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștința publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictele de presă se stabilesc prin lege.

Art. 31 - Dreptul la informație

(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

(3 Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau siguranța națională.

(4) Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

(5) Serviciile publice de radio și de televiziune sunt autonome. Ele trebuie să garanteze grupurilor sociale și politice importante exercitarea dreptului la antenă. Organizarea acestor servicii și controlul parlamentar asupra activității lor se reglementează prin lege organică.

Art. 32 - Dreptul la învățătură

(1) Dreptul la învăţătură este asigurat prin învăţământul general obligatoriu, prin învăţământul liceal şi prin cel profesional, prin învăţământul superior, precum şi prin alte forme de instrucţie şi de perfecţionare.

(2) Învăţământul de toate gradele se desfăşoară în limba româna. În condiţiile legii, învăţământul se poate desfăşura şi într-o limbă de circulaţie internaţională.

(3) Dreptul persoanelor aparţinând minorităţilor naţionale de a învăţa limba lor maternă şi dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalităţile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.

(4) Învăţământul de stat este gratuit, potrivit legii.

(5) Instituţiile de învăţământ, inclusiv cele particulare, se înfiinţează şi îşi desfăşoară activitatea în condiţiile legii.

(6) Autonomia universitară este garantată.

(7) Statul asigură libertatea învăţământului religios, potrivit cerinţelor specifice fiecarui cult. În şcolile de stat, învăţământul religios este organizat şi garantat prin lege.

Art. 33 - Dreptul la ocrotirea sănătăţii

(1) Dreptul la ocrotirea sănătăţii este garantat.

(2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei şi a sănătăţii publice.

(3) Organizarea asistenţei medicale şi a sistemului de asigurări sociale pentru boală, accidente, maternitate şi recuperare, controlul exercitării profesiilor medicale şi a activităţilor paramedicale, precum şi alte măsuri de protecţie a sănătăţii fizice şi mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii.

Art. 34 - Dreptul de vot

(1) Cetăţenii au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniţi până în ziua alegerilor inclusiv.

(2) Nu au drept de vot debilii sau alienaţii mintal, puşi sub interdicţie, şi nici persoanele condamnate, prin hotărâre judecatorească definitivă, la pierderea drepturilor electorale.

Art. 35 - Dreptul de a fi ales

(1) Au dreptul de a fi aleşi cetăţenii cu drept de vot care îndeplinesc condiţiile prevăzute în articolul 16 alineatul (3), dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit articolului 37 alineatul (3).

(2) Candidaţii trebuie să fi împlinit, până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puţin 23 de ani, pentru a fi aleşi în Camera Deputaţilor sau în organele locale, şi vârsta de cel puţin 35 de ani, pentru a fi aleşi în Senat sau în funcţia de Preşedinte al României.

Art. 36 - Libertatea întrunirilor

Mitingurile, demon-straţiile, procesiunile sau orice alte întruniri sunt libere şi se pot organiza şi desfăşura numai în mod paşnic, fără nici un fel de arme.

Art. 37 - Dreptul de asociere

(1) Cetăţenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate şi în alte forme de asociere.

(2) Partidele sau organizaţiile care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept ori a suveranităţii, a integrităţii sau a

independenței României sunt neconstituționale.

(3) Nu pot face parte din partide politice judecătorii Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, polițiștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică.

(4) Asociațiile cu caracter secret sunt interzise.

Art. 38 - Munca și protecția socială a muncii

(1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei și alegerea locului de muncă sunt libere.

(2) Salariații au dreptul la protecția socială a muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata normală a zilei de lucru este, în medie, de cel mult 8 ore.

(4) La muncă egală, femeile au salariu egal cu bărbații.

(5) Dreptul la negocieri colective în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.

Art. 39 - Interzicerea muncii forțate

(1) Munca forțată este interzisă.

(2) Nu constituie muncă forțată:

a) serviciul cu caracter militar sau activitățile desfășurate în locul acestuia de cei care, potrivit legii, nu prestează serviciul militar obligatoriu din motive religioase;

b) munca unei persoane condamnate, prestată în condiții normale, în perioada de detenție sau de libertate condiționată;

c) prestațiile impuse în situația creată de calamități ori de alt pericol, precum și cele care fac parte din obligațiile civile normale stabilite de lege.

Art. 40 - Dreptul la grevă

(1) Salariații au dreptul la grevă pentru apărarea intereselor profesionale, economice și sociale.

(2) Legea stabilește condițiile și limitele exercitării acestui drept, precum și garanțiile necesare asigurării serviciilor esențiale pentru societate.

Art. 41 - Protecția proprietății private

(1) Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.

(2) Proprietatea privată este ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Cetățenii străini și apatrizii nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor.

(3) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(4) Pentru lucrări de interes general, autoritatea publică poate folosi subsolul oricărei proprietăți imobiliare, cu obligația de a despăgubi proprietarul pentru daunele aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, precum și pentru alte daune imputabile autorității.

(5) Despăgubirile prevăzute în alineatele (3) și (4) se stabilesc de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin justiție.

(6) Dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protecţia mediului şi asigurarea bunei vecinătăţi, precum şi la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

(7) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(8) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracţiuni ori contravenţii pot fi confiscate numai în condiţiile legii.

Art. 42 - Dreptul la moştenire

Dreptul la moştenire este garantat.

Art. 43 - Nivelul de trai

(1) Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică şi de protecţie socială, de natură să asigure cetăţenilor un nivel de trai decent.

(2) Cetăţenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistenţă medicală în unităţile sanitare de stat, la ajutor de somaj şi la alte forme de asistenţă socială prevăzute de lege.

Art. 44 - Familia

(1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimţită între soţi, pe egalitatea acestora şi pe dreptul şi îndatorirea părinţilor de a asigura creşterea, educaţia şi instruirea copiilor.

(2) Condiţiile de încheiere, de desfacere şi de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege. Căsătoria religioasă poate fi celebrată numai după căsătoria civilă.

(3) Copiii din afara căsătoriei sunt egali în faţa legii cu cei din căsătorie.

Art. 45 - Protecţia copiilor şi a tinerilor

(1) Copiii şi tinerii se bucură de un regim special de protecţie şi de asistenţă în realizarea drepturilor lor.

(2) Statul acorda alocaţii de stat pentru copii şi ajutoare pentru îngrijirea copilului bolnav ori handicapat. Alte forme de protecţie socială a copiilor şi a tinerilor se stabilesc prin lege.

(3) Exploatarea minorilor, folosirea lor în activităţi care le-ar dauna sănătăţii, moralităţii sau care le-ar pune în primejdie viaţa ori dezvoltarea normală sunt interzise.

(4) Minorii sub vârsta de 15 ani nu pot fi angajaţi ca salariaţi.

(5) Autorităţile publice au obligaţia să contribuie la asigurarea condiţiilor pentru participarea liberă a tinerilor la viaţa politică, socială, economică, culturală şi sportivă a ţării.

Art. 46 - Protecţia persoanelor handicapate

Persoanele handicapate se bucură de protecţie specială. Statul asigură realizarea unei politici naţionale de prevenire, de tratament, de readaptare, de învăţământ, de instruire şi de integrare socială a handicapaţilor, respectând drepturile şi îndatoririle ce revin părinţilor şi tutorilor.

Art. 47 - Dreptul de petiţionare

(1) Cetăţenii au dreptul să se adreseze autorităţilor publice prin petiţii formulate numai în numele semnatarilor.

(2) Organizaţiile legal constituite au dreptul să adreseze petiţii exclusiv în numele colectivelor pe care le reprezintă.

(3) Exercitarea dreptului de petiţionare este scutită de taxă.

(4) Autoritățile publice au obligația să răspundă la petiții în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii.

Art. 48 - Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

(1) Persoana vătămată într-un drept al sau de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică.

(3) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare săvârsite în procesele penale.

Art. 49 - Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) Exercitiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

CAPITOLUL III

ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE

Art. 50 - Fidelitatea față de țară

(1) Fidelitatea față de țară este sacră.

(2) Cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice, precum și militarii, răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în acest scop, vor depune jurământul cerut de lege.

Art. 51 - Respectarea Constituției și a legilor

Respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

Art. 52 - Apărarea țării

(1) Cetățenii au dreptul și obligația să apere România.

(2) Serviciul militar este obligatoriu pentru barbații, cetățeni români, care au împlinit vârsta de 20 de ani, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(3) Pentru pregătirea în cadrul serviciului militar activ, cetățenii pot fi încorporați până la vârsta de 35 de ani.

Art. 53 - Contribuții financiare

(1) Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

(2) Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

(3) Orice alte prestații sunt interzise, în afara celor stabilite prin lege, în situații excepționale.

Art. 54 - Exercitarea drepturilor și a libertăților

Cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți.

CAPITOLUL IV
AVOCATUL POPORULUI

Art. 55 - Numirea şi rolul

(1) Avocatul Poporului este numit de Senat, pe o durata de 4 ani, pentru apărarea drepturilor şi a libertăţilor cetăţenilor. Organizarea şi funcţionarea instituţiei Avocatului Poporului se stabilesc prin lege organică.

(2) Avocatul Poporului nu poate îndeplini nici o funcţie publică sau privată.

Art. 56 - Exercitarea atribuţiilor

(1) Avocatul Poporului îşi exercită atribuţiile din oficiu sau la cererea persoanelor lezate în drepturile şi în libertăţile lor, în limitele stabilite de lege.

(2) Autoritatile publice sunt obligate să asigure Avocatului Poporului sprijinul necesar în exercitarea atribuţiilor sale.

Art. 57 - Raportul în faţa Parlamentului

Avocatul Poporului prezintă celor doua Camere ale Parlamentului rapoarte, anual sau la cererea acestora. Rapoartele pot conţine recomandări privind legislaţia sau măsuri de altă natură, pentru ocrotirea drepturilor şi a libertăţilor cetăţenilor.

TITLUL III
AUTORITĂŢILE PUBLICE

CAPITOLUL I
PARLAMENTUL

Secţiunea I
Organizarea şi funcţionarea

Art. 58 - Rolul şi structura

(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român şi unica autoritate legiuitoare a ţării.

(2) Parlamentul este alcătuit din Camera Deputaţilor şi Senat.

Art. 59 - Alegerea Camerelor

(1) Camera Deputaţilor şi Senatul sunt alese prin vot universal, egal, direct, secret şi liber exprimat, potrivit legii electorale.

(2) Organizaţiile cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale, care nu întrunesc în alegeri numărul de voturi pentru a fi reprezentate în Parlament, au dreptul la câte un loc de deputat, în condiţiile legii electorale. Cetăţenii unei minorităţi naţionale pot fi reprezentaţi numai de o singură organizaţie.

(3) Numărul deputaţilor şi al senatorilor se stabileşte prin legea electorală, în raport cu populaţia ţării.

Art. 60 - Durata mandatului

(1) Camera Deputaţilor şi Senatul sunt alese pentru un mandat de 4 ani, care poate fi prelungit, prin lege organică, în caz de război sau de catastrofă.

(2) Alegerile pentru Camera Deputaților și pentru Senat se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului sau de la dizolvarea Parlamentului.

(3) Parlamentul nou ales se întrunește, la convocarea Președintelui României, în cel mult 20 de zile de la alegeri.

(4) Mandatul Camerelor se prelungește până la întrunirea legală a noului Parlament. În această perioadă nu poate fi revizuită Constituția și nu pot fi adoptate, modificate sau abrogate legi organice.

(5) Proiectele de legi sau propunerile legislative înscrise pe ordinea de zi a Parlamentului precedent își continuă procedura în noul Parlament.

Art. 61 - Organizarea internă

(1) Organizarea și funcționarea fiecarei Camere se stabilesc prin regulament propriu. Resursele financiare ale Camerelor sunt prevăzute în bugetele aprobate de acestea.

(2) Fiecare Cameră își alege un birou permanent. Președintele Camerei Deputaților și Președintele Senatului se aleg pe durata mandatului Camerelor. Ceilalți membri ai birourilor permanente sunt aleși la începutul fiecărei sesiuni. Membrii birourilor permanente pot fi revocați înainte de expirarea mandatului.

(3) Deputații și senatorii se pot organiza în grupuri parlamentare, potrivit regulamentului fiecarei Camere.

(4) Fiecare Cameră își constituie comisii permanente și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale. Camerele își pot constitui comisii comune.

(5) Birourile permanente și comisiile parlamentare se alcătuiesc potrivit configurației politice a fiecărei Camere.

Art. 62 - Ședințe comune

(1) Camera Deputaților și Senatul lucrează în ședințe separate și în sedințe comune. În sedințele comune, lucrările se desfășoară potrivit unui regulament adoptat cu votul majorității deputaților și senatorilor.

(2) Camerele se întrunesc în ședință comună pentru:

a) primirea mesajului Președintelui României;

b) aprobarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat;

c) declararea mobilizarii generale sau parțiale;

d) declararea stării de război;

e) suspendarea sau încetarea ostilităților militare;

f) examinarea rapoartelor Consiliului Suprem de Aparare a Țării și ale Curții de Conturi;

g) numirea, la propunerea Președintelui României, a directorului Serviciului Român de Informații și exercitarea controlului asupra activității acestui serviciu;

h) îndeplinirea altor atribuții care, potrivit Constituției sau regulamentului, se exercită în ședință comună.

Art. 63 - Sesiuni

(1) Camera Deputaților și Senatul se întrunesc în două sesiuni ordinare pe an. Prima sesiune începe în luna februarie și nu poate depăși sfârșitul lunii iunie. A doua sesiune începe în luna septembrie și nu poate depăși sfârșitul lunii decembrie.

(2) Camera Deputaţilor şi Senatul se întrunesc şi în sesiuni extraordinare, la cererea Preşedintelui României, a biroului permanent al fiecărei Camere ori a cel puţin o treime din numărul deputaţilor sau al senatorilor.

(3) Convocarea Camerelor se face de preşedinţii acestora.

Art. 64 - Actele juridice şi cvorumul legal

Camera Deputaţilor şi Senatul adoptă legi, hotărâri şi moţiuni, în prezenţa majorităţii membrilor.

Art. 65 - Caracterul public al şedinţelor

(1) Şedinţele celor doua Camere sunt publice.

(2) Camerele pot hotărâ ca anumite şedinţe să fie secrete.

Secţiunea a II-a
Statutul deputaţilor şi al senatorilor

Art. 66 - Mandatul reprezentativ

(1) În exercitarea mandatului, deputaţii şi senatorii sunt în serviciul poporului.

(2) Orice mandat imperativ este nul.

Art. 67 - Mandatul deputaţilor şi al senatorilor

(1) Deputaţii şi senatorii intră în exerciţiul mandatului la data întrunirii legale a Camerei din care fac parte, sub condiţia validării.

(2) Calitatea de deputat sau de senator încetează la data întrunirii legale a Camerelor nou alese sau în caz de demisie, de pierdere a drepturilor electorale, de incompatibilitate ori de deces.

Art. 68 - Incompatibilităţi

(1) Nimeni nu poate fi, în acelasi timp, deputat şi senator.

(2) Calitatea de deputat sau de senator este incompatibilă cu exercitarea oricarei funcţii publice de autoritate, cu excepţia celei de membru al Guvernului.

(3) Alte incompatibilităţi se stabilesc prin lege organică.

Art. 69 - Imunitatea parlamentară

(1) Deputatul sau senatorul nu poate fi reţinut, arestat, percheziţionat sau trimis în judecată, penală ori contravenţională, fără încuviinţarea Camerei din care face parte, după ascultarea sa. Competenţa de judecată aparţine Curţii Supreme de Justiţie.

(2) În caz de infracţiune flagrantă, deputatul sau senatorul poate fi reţinut şi supus percheziţiei. Ministrul justiţiei va informa neîntârziat pe preşedintele Camerei asupra reţinerii şi a percheziţiei. În cazul în care Camera sesizată constată că nu există temei pentru reţinere, va dispune imediat revocarea acestei măsuri.

Art. 70 - Independenţa opiniilor

Deputaţii şi senatorii nu pot fi traşi la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Art. 71 - Indemnizaţia şi celelalte drepturi

Deputaţii şi senatorii primesc o indemnizaţie lunară. Cuantumul indemnizaţiei şi celelalte drepturi se stabilesc prin lege.

Sectiunea a III-a
Legiferarea

Art. 72 - Categorii de legi

(1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice şi legi ordinare.

(2) Legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției.

(3) Prin lege organică se reglementează:

a) sistemul electoral;

b) organizarea şi funcționarea partidelor politice;

c) organizarea şi desfăşurarea referendumului;

d) organizarea Guvernului şi a Consiliului Suprem de Apărare a Țării;

e) regimul stării de asediu şi al celei de urgență;

f) infracțiunile, pedepsele şi regimul executării acestora;

g) acordarea amnistiei sau a grațierii colective;

h) organizarea şi funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătoreşti, a Ministerului Public şi a Curții de Conturi;

i) statutul funcționarilor publici;

j) contenciosul administrativ;

k) regimul juridic general al proprietății şi al moştenirii;

l) regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele şi protecția socială;

m) organizarea generală a învățământului;

n) regimul general al cultelor;

o) organizarea administrației locale, a teritoriului, precum şi regimul general privind autonomia locală;

p) modul de stabilire a zonei economice exclusive;

r) celelalte domenii pentru care, în Constituție, se prevede adoptarea de legi organice.

Art. 73 - Inițiativa legislativă

(1) Initiaţiva legislativă aparţine Guvernului, deputaţilor, senatorilor, precum şi unui numar de cel puțin 250.000 de cetăţeni cu drept de vot. Cetăţenii care îşi manifestă dreptul la initiativă legislativă trebuie să provină din cel puțin un sfert din județele țării, iar în fiecare din aceste județe sau în municipiul Bucureşti trebuie să fie înregistrate cel puțin 10.000 de semnături în sprijinul acestei inițiative.

(2) Nu pot face obiectul inițiativei legislative a cetățenilor problemele fiscale, cele cu caracter internațional, amnistia şi grațierea.

(3) Guvernul îşi exercită inițiativa legislativă prin transmiterea proiectului de lege către una dintre Camere.

(4) Deputații, senatorii şi cetățenii care exercită dreptul la inițiativa legislativă pot prezenta propuneri legislative numai în forma cerută pentru proiectele de legi.

(5) Propunerile legislative se supun întâi adoptării în Camera în care au fost prezentate.

Art. 74 - Adoptarea legilor şi a hotărârilor

(1) Legile organice şi hotărârile privind regulamentele Camerelor se adoptă cu votul majorității membrilor fiecarei Camere.

(2) Legile ordinare şi hotărârile se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți din fiecare Cameră.

(3) La cererea Guvernului sau din proprie initiativă, Parlamentul poate adopta proiecte de legi sau propuneri legislative cu procedura de urgenţă, stabilită potrivit regulamentului fiecărei Camere.

Art. 75 - Trimiterea proiectelor de legi şi a propunerilor legislative de la o Cameră la cealaltă

Proiectele de legi sau propunerile legislative adoptate de una din Camere se trimit celeilalte Camere a Parlamentului. Dacă aceasta din urmă respinge proiectul de lege sau propunerea legislativă, ele se trimit, pentru o noua dezbatere, Camerei care le-a adoptat. O noua respingere este definitivă.

Art. 76 - Mediere

(1) Dacă una din Camere adoptă un proiect de lege sau o propunere legislativă într-o redactare diferită de cea aprobată de cealaltă Cameră, preşedinţii Camerelor vor iniţia, prin intermediul unei comisii paritare, procedura de mediere.

(2) În cazul în care comisia nu ajunge la un acord sau dacă una din Camere nu aprobă raportul comisiei de mediere, textele aflate în divergenţă se supun dezbaterii Camerei Deputaţilor şi Senatului, în sedinţă comună, care vor adopta textul definitiv cu votul majorităţii prevăzute la articolul 74 alineatele (1) sau (2).

Art. 77 - Promulgarea legii

(1) Legea se trimite, spre promulgare, Preşedintelui României. Promulgarea legii se face în termen de cel mult 20 de zile de la primire.

(2) Înainte de promulgare, Preşedintele poate cere Parlamentului, o singură dată, reexaminarea legii.

(3) Dacă Preşedintele a cerut reexaminarea legii ori dacă s-a cerut verificarea constituţionalităţii ei, promulgarea legii se face în cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare sau de la primirea deciziei Curţii Constituţionale, prin care i s-a confirmat constituţionalitatea.

Art. 78 - Intrarea în vigoare a legii

Legea se publică în Monitorul Oficial al României şi intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei.

Art. 79 - Consiliul Legislativ

(1) Consiliul Legislativ este organ consultativ de specialitate al Parlamentului, care avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării şi coordonării întregii legislaţii. El ţine evidenţa oficială a legislaţiei României.

(2) Înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Consiliului Legislativ se stabilesc prin lege organică.

CAPITOLUL II
PREŞEDINTELE ROMÂNIEI

Art. 80 - Rolul Preşedintelui

(1) Preşedintele României reprezintă statul român şi este garantul independenţei naţionale, al unităţii şi al integrităţii teritoriale a ţării.

(2) Preşedintele României veghează la respectarea Constituţiei şi la buna funcţionare a autorităţilor publice. În acest scop, Preşedintele exercită funcţia

de mediere între puterile statului, precum şi între stat şi societate.

Art. 81 - Alegerea Preşedintelui

(1) Preşedintele României este ales prin vot universal, egal, direct, secret şi liber exprimat.

(2) Este declarat ales candidatul care a întrunit, în primul tur de scrutin, majoritatea de voturi ale alegătorilor înscrişi în listele electorale.

(3) În cazul în care nici unul dintre candidaţi nu a întrunit această majoritate, se organizează al doilea tur de scrutin, între primii doi candidaţi stabiliţi în ordinea numărului de voturi obţinute în primul tur. Este declarat ales candidatul care a obţinut cel mai mare număr de voturi.

(4) Nici o persoană nu poate îndeplini funcţia de Preşedinte al României decât pentru cel mult două mandate. Acestea pot fi şi succesive.

Art. 82 - Validarea mandatului şi depunerea jurământului

(1) Rezultatul alegerilor pentru funcţia de Preşedinte al României este validat de Curtea Constituţională.

(2) Candidatul a cărui alegere a fost validată depune în faţa Camerei Deputaţilor şi a Senatului, în şedinţă comună, următorul jurământ:

"Jur să-mi dăruiesc toată puterea şi priceperea pentru propăşirea spirituală şi materială a poporului român, să respect Constituţia şi legile ţării, să apăr democraţia, drepturile şi libertăţile fundamentale ale cetăţenilor, suveranitatea, independenţa, unitatea şi integritatea teritorială a României. Aşa să-mi ajute Dumnezeu!".

Art. 83 - Durata mandatului

(1) Mandatul Preşedintelui României este de 4 ani şi se exercită de la data depunerii jurământului.

(2) Preşedintele României îşi exercită mandatul până la depunerea jurământului de Preşedintele nou ales.

(3) Mandatul Preşedintelui României poate fi prelungit, prin lege organică, în caz de război sau de catastrofă.

Art. 84 - Incompatibilităţi şi imunităţi

(1) În timpul mandatului, Preşedintele României nu poate fi membru al unui partid şi nu poate îndeplini nici o altă funcţie publică sau privată.

(2) Preşedintele României se bucură de imunitate. Prevederile articolului 70 se aplică în mod corespunzator.

(3) Camera Deputaţilor şi Senatul, în şedinţă comună, pot hotărâ punerea sub acuzare a Preşedintelui României pentru înaltă trădare, cu votul a cel puţin două treimi din numarul deputaţilor şi senatorilor. Competenţa de judecată aparţine Curţii Supreme de Justiţie, în condiţiile legii. Preşedintele este demis de drept de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

Art. 85 - Numirea Guvernului

(1) Preşedintele României desemnează un candidat pentru funcţia de prim-ministru şi numeşte Guvernul pe baza votului de încredere acordat de Parlament.

(2) În caz de remaniere guvernamentală sau de vacanţă a postului, Preşedintele revocă şi numeşte, la propunerea primului-ministru, pe unii membri ai Guvernului.

Art. 86 - Consultarea Guvernului

Preşedintele României poate consulta Guvernul cu privire la probleme urgente şi de importanţă deosebită.

Art. 87 - Participarea la şedinţele Guvernului

(1) Preşedintele României poate lua parte la şedinţele Guvernului în care se dezbat probleme de interes naţional privind politica externă, apararea ţării, asigurarea ordinii publice şi, la cererea primului-ministru, în alte situaţii.

(2) Preşedintele României prezidează şedinţele Guvernului la care participă.

Art. 88 - Mesaje

Preşedintele României adresează Parlamentului mesaje cu privire la principalele probleme politice ale naţiunii.

Art. 89 - Dizolvarea Parlamentului

(1) După consultarea preşedinţilor celor două Camere şi a liderilor grupurilor parlamentare, Preşedintele României poate să dizolve Parlamentul, dacă acesta nu a acordat votul de încredere pentru formarea Guvernului în termen de 60 de zile de la prima solicitare şi numai după respingerea a cel puţin două solicitări de învestitură.

(2) În cursul unui an, Parlamentul poate fi dizolvat o singura dată.

(3) Parlamentul nu poate fi dizolvat în ultimele 6 luni ale mandatului Preşedintelui României şi nici în timpul stării de asediu sau al stării de urgenţă.

Art. 90 - Referendumul

Preşedintele României, după consultarea Parlamentului, poate cere poporului sa-şi exprime, prin referendum, voinţa cu privire la probleme de interes naţional.

Art. 91 - Atribuţii în domeniul politicii externe

(1) Preşedintele încheie tratate internaţionale în numele României, negociate de Guvern, şi le supune spre ratificare Parlamentului, în termen de 60 de zile.

(2) Preşedintele, la propunerea Guvernului, acreditează şi recheamă reprezentanţii diplomatici ai României şi aprobă înfiinţarea, desfiinţarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice.

(3) Reprezentanţii diplomatici ai altor state sunt acreditaţi pe lângă Preşedintele României.

Art. 92 - Atribuţii în domeniul apărării

(1) Preşedintele României este comandantul forţelor armate şi îndeplineşte funcţia de preşedinte al Consiliului Suprem de Apărare a Ţării.

(2) El poate declara, cu aprobarea prealabilă a Parlamentului, mobilizarea parţială sau generală a forţelor armate. Numai în cazuri excepţionale, hotărârea Preşedintelui se supune ulterior aprobării Parlamentului, în cel mult 5 zile de la adoptare.

(3) În caz de agresiune armată îndreptată împotriva ţării, Preşedintele României ia măsuri pentru respingerea agresiunii şi le aduce neîntârziat la cunoştinţa Parlamentului, printr-un mesaj. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoaca de drept în 24 de ore de la declanşarea agresiunii.

Art. 93 - Măsuri excepţionale

(1) Preşedintele României instituie, potrivit legii, starea de asediu sau starea de urgenţă, în întreaga ţară ori în unele localităţi, şi solicită Parlamentului

încuviinţarea măsurii adoptate, în cel mult 5 zile de la luarea acesteia.

(2) Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoaca de drept în cel mult 48 de ore de la instituirea stării de asediu sau a stării de urgenţă şi funcţionează pe toată durata acestora.

Art. 94 - Alte atribuţii

Preşedintele României îndeplineşte şi următoarele atribuţii:

a) conferă decoraţii şi titluri de onoare;

b) acordă gradele de mareşal, de general şi de amiral;

c) numeşte în funcţii publice, în condiţiile prevăzute de lege;

d) acorda graţierea individuală.

Art. 95 - Suspendarea din funcţie

(1) În cazul săvârşirii unor fapte grave prin care încalcă prevederile Constituţiei, Preşedintele României poate fi suspendat din funcţie de Camera Deputaţilor şi de Senat, în şedinţă comună, cu votul majorităţii deputaţilor şi senatorilor, după consultarea Curţii Constituţionale. Preşedintele poate da Parlamentului explicaţii cu privire la faptele ce i se impută.

(2) Propunerea de suspendare din funcţie poate fi iniţiată de cel puţin o treime din numărul deputaţilor şi senatorilor şi se aduce, neîntârziat, la cunoştinţa Preşedintelui.

(3) Dacă propunerea de suspendare din funcţie este aprobată, în cel mult 30 de zile se organizează un referendum pentru demiterea Preşedintelui.

Art. 96 - Vacanţa funcţiei

(1) Vacanţa funcţiei de Preşedinte al României intervine în caz de demisie, de demitere din funcţie, de imposibilitate definitivă a exercitării atribuţiilor sau de deces.

(2) În termen de 3 luni de la data la care a intervenit vacanţa funcţiei de Preşedinte al României, Guvernul va organiza alegeri pentru un nou Preşedinte.

Art. 97 - Interimatul funcţiei

(1) Dacă funcţia de Preşedinte devine vacantă ori dacă Preşedintele este suspendat din funcţie sau dacă se află în imposibilitate temporară de a-şi exercita atribuţiile, interimatul se asigură, în ordine, de preşedintele Senatului sau de preşedintele Camerei Deputaţilor.

(2) Atribuţiile prevăzute la articolele 88-90 nu pot fi exercitate pe durata interimatului funcţiei prezidenţiale.

Art. 98 - Răspunderea preşedintelui interimar

Dacă persoana care asigură interimatul funcţiei de Preşedinte al României săvârşeşte fapte grave, prin care se încalcă prevederile Constituţiei, se aplică articolul 95 şi articolul 97.

Art. 99 - Actele Preşedintelui

(1) În exercitarea atribuţiilor sale, Preşedintele României emite decrete care se publică în Monitorul Oficial al României. Nepublicarea atrage inexistenţa decretului.

(2) Decretele emise de Preşedintele României în exercitarea atribuţiilor sale prevăzute în articolul 91 alineatele (1) şi (2), articolul 92 alineatele (2) şi (3), articolul 93 alineatul (1) şi articolul 94 literele a), b) şi d) se contrasemnează de primul-ministru.

Art. 100 - Indemnizaţia şi celelalte drepturi

Indemnizaţia şi celelalte drepturi ale Preşedintelui României se stabilesc prin lege.

CAPITOLUL III
GUVERNUL

Art. 101 - Rolul şi structura

(1) Guvernul, potrivit programului sau de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne şi externe a ţării şi exercită conducerea generală a administraţiei publice.

(2) În îndeplinirea atribuţiilor sale, Guvernul cooperează cu organismele sociale interesate.

(3) Guvernul este alcătuit din prim-ministru, miniştri şi alţi membri stabiliţi prin lege organică.

Art. 102 - Învestitura

(1) Preşedintele României desemnează un candidat pentru funcţia de prim-ministru, în urma consultării partidului care are majoritatea absolută în Parlament ori, dacă nu există o asemenea majoritate, a partidelor reprezentate în Parlament.

(2) Candidatul pentru funcţia de prim-ministru va cere, în termen de 10 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului şi a întregii liste a Guvernului.

(3) Programul şi lista Guvernului se dezbat de Camera Deputaţilor şi de Senat, în şedinţă comună. Parlamentul acordă încredere Guvernului cu votul majorităţii deputaţilor şi senatorilor.

Art. 103 - Jurământul de credinţă

(1) Primul-ministru, miniştrii şi ceilalţi membri ai Guvernului vor depune individual, în faţa Preşedintelui României, jurământul de la articolul 82.

(2) Guvernul în întregul său şi fiecare în parte îşi exercită mandatul, începând de la data depunerii jurământului.

Art. 104 - Incompatibilităţi

(1) Funcţia de membru al Guvernului este incompatibilă cu exercitarea altei funcţii publice de autoritate, cu excepţia celei de deputat dau de senator. De asemenea, ea este incompatibilă cu exercitarea unei funcţii de reprezentare profesională salarizate în cadrul organizaţiilor cu scop comercial.

(2) Alte incompatibilităţi se stabilesc prin lege organică.

Art. 105 - Încetarea funcţiei de membru al Guvernului

Funcţia de membru al Guvernului încetează în urma demisiei, a revocării, a pierderii drepturilor electorale, a stării de incompatibilitate, a decesului, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege.

Art. 106 - Primul-ministru

(1) Primul- ministru conduce Guvernul şi coordonează activitatea membrilor acestuia, respectând atribuţiile ce le revin. De asemenea, prezintă Camerei Deputaţilor sau Senatului rapoarte şi declaraţii cu privire la politica Guvernului, care se dezbat cu prioritate.

(2) Dacă primul-ministru se află într–una din situaţiile prevăzute la articolul 105 sau este în imposibilitatea de a-şi exercita atribuţiile, Preşedintele României va desemna un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, pentru a îndeplini atribuţiile primului-

ministru, până la formarea noului Guvern. Interimatul, pe perioada imposibilităţii exercitării atribuţiilor, încetează dacă primul-ministru îşi reia activitatea în Guvern.

(3) Prevederile alineatului (2) se aplică în mod corespunzător şi celorlalţi membri ai Guvernului, la propunerea primului-ministru, pentru o perioadă de cel mult 45 de zile.

Art. 107 - Actele Guvernului

(1) Guvernul adoptă hotărâri şi ordonanţe.

(2) Hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor.

(3) Ordonanţele se emit în temeiul unei legi speciale de abilitare, în limitele şi în condiţiile prevăzute de aceasta.

(4) Hotărârile şi ordonanţele adoptate de Guvern se semnează de primul-ministru, se contrasemnează de miniştrii care au obligaţia punerii lor în executare şi se publică în Monitorul Oficial al României. Nepublicarea atrage inexistenţa hotărârii sau a ordonanţei. Hotărârile care au caracter militar se comunică numai instituţiilor interesate.

Art. 108 - Răspunderea membrilor Guvernului

(1) Guvernul răspunde politic numai în faţa Parlamentului pentru întreaga sa activitate. Fiecare membru al Guvernului răspunde politic solidar cu ceilalţi membri pentru activitatea Guvernului şi pentru actele acestuia.

(2) Numai Camera Deputaţilor, Senatul şi Preşedintele României au dreptul să ceară urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru faptele săvârşite în exerciţiul funcţiei lor. Dacă s-a cerut urmărirea penală, Preşedintele României poate dispune suspendarea acestora din funcţie. Trimiterea în judecată a unui membru al Guvernului atrage suspendarea lui din funcţie. Competenţa de judecată aparţine Curţii Supreme de Justiţie.

(3) Cazurile de răspundere şi pedepsele aplicabile membrilor Guvernului sunt reglementate printr-o lege privind responsabilitatea ministerială.

Art. 109 - Încetarea mandatului

(1) Guvernul îşi exercită mandatul până la data validării alegerilor parlamentare generale.

(2) Guvernul este demis la data retragerii de Parlament a încrederii acordate sau dacă primul-ministru se află într-una din situaţiile prevăzute în articolul 105 ori este în imposibilitatea de a-şi exercita atribuţiile mai mult de 45 de zile.

(3) În situaţiile prevăzute în alineatul (2) sunt aplicabile prevederile articolului 102.

(4) Guvernul al carui mandat a încetat potrivit alineatelor (1) şi (2) îndeplineşte numai actele necesare pentru administrarea treburilor publice, până la depunerea jurământului de membrii noului Guvern.

CAPITOLUL IV
RAPORTURILE PARLAMENTULUI CU GUVERNUL

Art. 110 - Informarea Parlamentului

(1) Guvernul şi celelalte organe ale administraţiei publice, în cadrul controlului parlamentar al activităţii lor, sunt obligate să prezinte informaţiile şi documentele cerute de Camera Deputaţilor, de Senat sau de comisiile parlamentare, prin intermediul preşedinţilor acestora. În cazul în care o iniţiativă legislativă implică modificarea prevederilor bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat, solicitarea informării este obligatorie.

(2) Membrii Guvernului au acces la lucrările Parlamentului. Dacă li se solicită prezenţa, participarea lor este obligatorie.

Art. 111 - Întrebări şi interpelări

(1) Guvernul şi fiecare dintre membrii săi sunt obligaţi să răspundă la întrebările sau la interpelările formulate de deputaţi sau de senatori.

(2) Camera Deputaţilor sau Senatul poate adopta o moţiune prin care să-şi exprime poziţia cu privire la problema ce a facut obiectul interpelării.

Art. 112 - Moţiunea de cenzură

(1) Camera Deputaţilor şi Senatul, în şedinţă comună, pot retrage încrederea acordată Guvernului prin adoptarea unei moţiuni de cenzură, cu votul majorităţii deputaţilor şi senatorilor.

(2) Moţiunea de cenzură poate fi iniţiată de cel puţin o pătrime din numărul total al deputaţilor şi senatorilor şi se comunică Guvernului la data depunerii.

(3) Moţiunea de cenzură se dezbate după 3 zile de la data când a fost prezentată în şedinţa comună a celor două Camere.

(4) Dacă moţiunea de cenzură a fost respinsă, deputaţii şi senatorii care au semnat-o nu mai pot iniţia, în aceeaşi sesiune, o nouă moţiune de cenzură, cu excepţia cazului în care Guvernul îşi angajează răspunderea potrivit articolului 113.

Art. 113 - Angajarea răspunderii Guvernului

(1) Guvernul îşi poate angaja răspunderea în faţa Camerei Deputaţilor şi a Senatului, în şedinţă comună, asupra unui program, a unei declaraţii de politică generală sau a unui proiect de lege.

(2) Guvernul este demis dacă o moţiune de cenzură, depusă în termen de 3 zile de la prezentarea programului, a declaraţiei de politică generală sau a proiectului de lege, a fost votată în condiţiile articolului 112.

(3) Dacă Guvernul nu a fost demis potrivit alineatului (2), proiectul de lege prezentat se consideră adoptat, iar programul sau declaraţia de politică generală devine obligatorie pentru Guvern.

(4) În cazul în care Preşedintele României cere reexaminarea legii adoptate potrivit alineatului (3), dezbaterea acesteia se va face în şedinţa comună a celor doua Camere.

Art. 114 - Delegarea legislativă

(1) Parlamentul poate adopta o lege specială de abilitare a Guvernului pentru a emite ordonanţe în domenii care nu fac obiectul legilor organice.

(2) Legea de abilitare va stabili, în mod obligatoriu, domeniul şi data până la care se pot emite ordonanţe.

(3) Dacă legea de abilitare o cere, ordonanţele se supun aprobării

Parlamentului, potrivit procedurii legislative, până la împlinirea termenului de abilitare. Nerespectarea termenului atrage încetarea efectelor ordonanței.

(4) În cazuri excepționale, Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență. Acestea intră în vigoare numai după depunerea lor spre aprobare la Parlament. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă în mod obligatoriu.

(5) Aprobarea sau respingerea ordonanțelor se face printr-o lege în care vor fi cuprinse și ordonanțele ale caror efecte au încetat potrivit alineatului (3).

CAPITOLUL V
ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

Secțiunea 1
Administrația publică centrală de specialitate

Art. 115 - Structura

(1) Ministerele se organizează numai în subordinea Guvernului.

(2) Alte organe de specialitate se pot organiza în subordinea Guvernului ori a ministerelor sau ca autorități administrative autonome.

Art. 116 - Înființarea

(1) Ministerele se înființează, se organizează și funcționează potrivit legii.

(2) Guvernul și ministerele, cu avizul Curții de Conturi, pot înființa organe de specialitate, în subordinea lor, numai dacă legea le recunoaște această competență.

(3) Autorități administrative autonome se pot înființa prin lege organică.

Art. 117 - Forțele armate

(1) Armata este subordonată exclusiv voinței poporului pentru garantarea suveranității, a independenței și a unității statului, a integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale.

(2) Structura sistemului național de apărare, organizarea armatei, pregătirea populației, a economiei și a teritoriului pentru apărare, precum și statutul cadrelor militare, se stabilesc prin lege organică.

(3) Prevederile alineatului (1) și (2) se aplică, în mod corespunzător, poliției și serviciilor de informații ale statului, precum și celorlalte componente ale forțelor armate.

(4) Organizarea de activități militare sau paramilitare în afara unei autorități statale este interzisă.

(5) Pe teritoriul României nu pot intra sau trece trupe străine decât în condițiile stabilite de lege.

Art. 118 - Consiliul Suprem de Aparare a Țării

Consiliul Suprem de Aparare a Țării organizează și coordonează unitar activitățile care privesc apărarea țării și siguranța națională.

Secțiunea a II-a
Administrația publică locală

Art. 119 - Principii de bază

Administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiul autonomiei locale și pe cel al descentralizării serviciilor publice.

Art. 120 - Autorităţi comunale şi orăşeneşti

(1) Autorităţile administraţiei publice, prin care se realizează autonomia locală în comune şi în oraşe, sunt consiliile locale alese şi primarii aleşi, în condiţiile legii.

(2) Consiliile locale şi primarii funcţionează, în condiţiile legii, ca autorităţi administrative autonome şi rezolvă treburile publice din comune şi din oraşe.

(3) Autorităţile prevăzute la alineatul (1) se pot constitui şi în subdiviziunile administrativ-teritoriale ale municipiilor.

Art. 121 - Consiliul judeţean

(1) Consiliul judeţean este autoritatea administraţiei publice pentru coordonarea activităţii consiliilor comunale şi orăşeneşti, în vederea realizării serviciilor publice de interes judeţean.

(2) Consiliul judeţean este ales şi funcţionează în condiţiile legii.

Art. 122 - Prefectul

(1) Guvernul numeşte câte un prefect în fiecare judeţ şi în municipiul Bucureşti.

(2) Prefectul este reprezentantul Guvernului pe plan local şi conduce serviciile publice descentralizate ale ministerelor şi ale celorlalte organe centrale, din unităţile administrativ-teritoriale.

(3) Atribuţiile prefectului se stabilesc potrivit legii.

(4) Prefectul poate ataca, în faţa instanţei de contencios administrativ, un act al consiliului judeţean, al celui local sau al primarului, în cazul în care consideră actul ilegal. Actul este suspendat de drept.

CAPITOLUL VI
AUTORITATEA JUDECATOREASCĂ

Secţiunea I
Instanţele judecătoreşti

Art. 123 – Înfăptuirea justiţiei

(1) Justiţia se înfăptuieşte în numele legii.

(2) Judecătorii sunt independenţi şi se supun numai legii.

Art. 124 - Statutul judecătorilor

(1) Judecătorii numiţi de Preşedintele României sunt inamovibili, potrivit legii. Preşedintele şi ceilalţi judecători ai Curţii Supreme de Justiţie sunt numiţi pe o perioadă de 6 ani. Ei pot fi reinvestiţi în funcţie. Promovarea, transferarea şi sancţionarea judecătorilor pot fi dispuse numai de Consiliul Superior al Magistraturii, în condiţiile legii.

(2) Funcţia de judecător este incompatibilă cu orice altă funcţie publică sau privată, cu excepţia funcţiilor didactice din învăţământul superior.

Art. 125 - Instanţele judecătoreşti

(1) Justiţia se realizează prin Curtea Supremă de Justiţie şi prin celelalte instanţe judecătoreşti stabilite de lege.

(2) Este interzisă înfiinţarea de instanţe extraordinare.

(3) Competenţa şi procedura de judecată sunt stabilite de lege.

Art. 126 - Caracterul public al dezbaterilor

Ședințele de judecată sunt publice, afară de cazurile prevăzute de lege.

Art. 127 - Dreptul la interpret

(1) Procedura judiciară se desfășoară în limba română.

(2) Cetățenii aparținând minorităților naționale, precum și persoanele care nu înteleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță și de a pune concluzii, prin interpret; în procesele penale acest drept este asigurat în mod gratuit.

Art. 128 - Folosirea căilor de atac

Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

Art. 129 - Poliția instanțelor

Instanțele judecătorești dispun de poliția pusă în serviciul lor.

Secțiunea a II-a
Ministerul Public

Art. 130 - Rolul Ministerului Public

(1) În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apară ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

(2) Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

Art. 131 - Statutul procurorilor

(1) Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

(2) Funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

Sectiunea a III-a
Consiliul Superior al Magistraturii

Art. 132 - Componența

Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din magistrați aleși, pentru o durată de 4 ani, de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună.

Art. 133 - Atribuții

(1) Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiari, în condițiile legii. În acest caz, lucrările sunt prezidate, fără drept de vot, de ministrul justiției.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește rolul de consiliu de disciplină al judecătorilor. În acest caz, lucrările sunt prezidate de președintele Curții Supreme de Justiție.

TITLUL IV
ECONOMIA ȘI FINANȚELE PUBLICE

Art. 134 - Economia

(1) Economia României este economie de piață.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) libertatea comerţului, protecţia concurenţei loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producţie;

b) protejarea intereselor naţionale în activitatea economică, financiară şi valutară;

c) stimularea cercetării ştiinţifice naţionale;

d) exploatarea resurselor naturale, în concordanţă cu interesul naţional;

e) refacerea şi ocrotirea mediului înconjurător, precum şi menţinerea echilibrului ecologic;

f) crearea condiţiilor necesare pentru creşterea calităţii vieţii.

Art. 135 - Proprietatea

(1) Statul ocroteşte proprietatea.

(2) Proprietatea este publică sau privată.

(3) Proprietatea publică aparţine statului sau unităţilor administrativ-teritoriale.

(4) Bogăţiile de orice natură ale subsolului, căile de comunicaţie, spaţiul aerian, apele cu potenţial energetic valorificabil şi acelea ce pot fi folosite în interes public, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice şi ale platoului continental, precum şi alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietăţii publice.

(5) Bunurile proprietate publică sunt inalienabile. În condiţiile legii, ele pot fi date în administrare regiilor autonome ori instituţiilor publice sau pot fi concesionate ori închiriate.

(6) Proprietatea privată este, în condiţiile legii, inviolabilă.

Art. 136 - Sistemul financiar

(1) Formarea, administrarea, întrebuinţarea şi controlul resurselor financiare ale statului, ale unităţilor administrativ-teritoriale şi ale instituţiilor publice sunt reglementate prin lege.

(2) Moneda naţională este leul, iar subdiviziunea acestuia, banul.

Art. 137 - Bugetul public naţional

(1) Bugetul public naţional cuprinde bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat şi bugetele locale ale comunelor, ale oraşelor şi ale judeţelor.

(2) Guvernul elaborează anual proiectul bugetului de stat şi pe cel al asigurărilor sociale de stat, pe care le supune, separat, aprobării Parlamentului.

(3) Dacă legea bugetului de stat şi legea bugetului asigurărilor sociale de stat nu au fost adoptate cu cel puţin 3 zile înainte de expirarea exerciţiului bugetar, se aplică în continuare bugetul de stat şi bugetul asigurărilor sociale de stat ale anului precedent, până la adoptarea noilor bugete.

(4) Bugetele locale se elaborează, se aprobă şi se execută în condiţiile legii.

(5) Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanţare.

Art. 138 - Impozite, taxe

(1) Impozitele, taxele şi orice alte venituri ale bugetului de stat şi ale bugetului asigurărilor sociale de stat se stabilesc numai prin lege.

(2) Impozitele şi taxele locale se stabilesc de consiliile locale sau judeţene, în limitele şi în condiţiile legii.

Art. 139 - Curtea de Conturi

(1) Curtea de Conturi exercită controlul asupra modului de formare, de administrare şi de întrebuinţare a resurselor financiare ale statului şi ale sectorului public. În condiţiile legii, Curtea exercită şi atribuţii jurisdicţionale.

(2) Curtea de Conturi prezintă anual Parlamentului un raport asupra conturilor de gestiune ale bugetului public naţional din exercitiul bugetar expirat, cuprinzând şi neregulile constatate.

(3) La cererea Camerei Deputaţilor sau a Senatului, Curtea de Conturi controlează modul de gestionare a resurselor publice şi raportează despre cele constatate.

(4) Membrii Curţii de Conturi, numiţi de Parlament, sunt independenţi şi inamovibili, potrivit legii. Ei sunt supuşi incompatibilitaţilor prevăzute de lege pentru judecători.

TITLUL V

CURTEA CONSTITUŢIONALĂ

Art. 140 - Structura

(1) Curtea Constituţională se compune din nouă judecători, numiţi pentru un mandat de 9 ani, care nu poate fi prelungit sau înnoit.

(2) Trei judecători sunt numiţi de Camera Deputaţilor, trei de Senat şi trei de Preşedintele României.

(3) Judecătorii Curţii Constituţionale aleg, prin vot secret, preşedintele acesteia, pentru o perioadă de 3 ani.

(4) Curtea Constituţională se înnoieşte cu o treime din judecătorii ei, din 3 în 3 ani, în condiţiile prevăzute de legea organică a Curţii.

Art. 141 - Condiţii pentru numire

Judecătorii Curţii Constituţionale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competenţă profesională şi o vechime de cel puţin 18 ani în activitatea juridică sau în învăţământul juridic superior.

Art. 142 - Incompatibilităţi

Funcţia de judecator al Curţii Constituţionale este incompatibilă cu oricare altă funcţie publică sau privată, cu excepţia funcţiilor didactice din învăţământul superior.

Art. 143 - Independenţa şi inamovibilitatea

Judecătorii Curţii Constituţionale sunt independenţi în exercitarea mandatului lor şi inamovibili pe durata acestuia.

Art. 144 - Atribuţii

Curtea Constituţională are următoarele atribuţii:

a) se pronunţă asupra constituţionalităţii legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Preşedintelui României, a unuia dintre preşedinţii celor două Camere, a Guvernului, a Curţii Supreme de Justiţie, a unui numar de cel puţin 50 de deputaţi sau de cel puţin 25 de senatori, precum şi, din oficiu, asupra iniţiativelor de revizuire a Constituţiei;

b) se pronunţă asupra constitutionalităţii regulamentelor Parlamentului, la sesizarea unuia dintre preşedinţii celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puţin 50 de deputaţi sau de cel puţin 25 de senatori;

c) hotărăşte asupra excepţiilor ridicate în faţa instanţelor judecătoreşti privind neconstituţionalitatea legilor şi a ordonanţelor;

d) veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Preşedintelui României şi confirmă rezultatele sufragiului;

e) constată existenţa împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcţiei de Preşedinte al României şi comunică cele constatate Parlamentului şi Guvernului;

f) dă aviz consultativ pentru propunerea de suspendare din funcţie a Preşedintelui României;

g) veghează la respectarea procedurii pentru organizarea şi desfăşurarea referendumului şi confirmă rezultatele acestuia;

h) verifică îndeplinirea condiţiilor pentru exercitarea iniţiativei legislative de către cetăţeni;

i) hotărăşte asupra contestaţiilor care au ca obiect constituţionalitatea unui partid politic.

Art. 145 - Deciziile Curţii Constituţionale

(1) În cazurile de neconstituţionalitate constatate potrivit articolului 144 literele a) şi b), legea sau regulamentul se transmite spre reexaminare. Dacă legea este adoptată în aceeaşi formă, cu o majoritate de cel puţin două treimi din numărul membrilor fiecărei Camere, obiecţia de neconstituţionalitate este înlăturată, iar promulgarea devine obligatorie.

(2) Deciziile Curţii Constituţionale sunt obligatorii şi au putere numai pentru viitor. Ele se publică în Monitorul Oficial al României.

TITLUL VI
REVIZUIREA CONSTITUŢIEI

Art. 146 - Iniţiativa revizuirii

(1) Revizuirea Constituţiei poate fi iniţiată de Preşedintele României la propunerea Guvernului, de cel puţin o pătrime din numărul deputaţilor sau al senatorilor, precum şi de cel puţin 500.000 de cetăţeni cu drept de vot.

(2) Cetăţenii care iniţiază revizuirea Constituţiei trebuie să provină din cel puţin jumătate din judeţele ţării, iar în fiecare din aceste judeţe sau în municipiul Bucureşti trebuie să fie înregistrate cel puţin 20.000 de semnături în sprijinul acestei iniţiative.

Art. 147 - Procedura de revizuire

(1) Proiectul sau propunerea de revizuire trebuie adoptată de Camera Deputaţilor şi de Senat, cu o majoritate de cel puţin două treimi din numărul membrilor fiecărei Camere.

(2) Dacă prin procedura de mediere nu se ajunge la un acord, Camera Deputaţilor şi Senatul, în şedinţă comună, hotărăsc cu votul a cel puţin trei pătrimi din numărul deputaţilor şi senatorilor.

(3) Revizuirea este definitivă după aprobarea ei prin referendum, organizat în cel mult 30 de zile de la data

adoptării proiectului sau a propunerii de revizuire.

Art. 148 - Limitele revizuirii

(1) Dispozițiile prezentei Constituții privind caracterul național, independent, unitar și indivizibil al statului român, forma republicană de guvernământ, integritatea teritoriului, independența justiției, pluralismul politic și limba oficială nu pot forma obiectul revizuirii.

(2) De asemenea, nici o revizuire nu poate fi facută dacă are ca rezultat suprimarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora.

(3) Constituția nu poate fi revizuită pe durata stării de asediu sau a stării de urgență și nici în timp de război.

TITLUL VII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Art. 149 - Intrarea în vigoare

Prezenta Constituție intră în vigoare la data aprobării ei prin referendum. La aceeași dată, Constituția din 21 august 1965 este și rămâne în întregime abrogată.

Art. 150 - Conflictul temporal de legi

(1) Legile și toate celelalte acte normative rămân în vigoare, în măsura în care ele nu contravin prezentei Constituții.

(2) Consiliul Legislativ, în termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a legii sale de organizare, va examina conformitatea legislației cu prezenta Constituție și va face Parlamentului sau, după caz, Guvernului, propuneri corespunzătoare.

Art. 151 - Instituțiile existente

(1) Instituțiile republicii, existente la data intrării în vigoare a prezentei Constituții, rămân în funcțiune până la constituirea celor noi.

(2) Noua Curte Supremă de Justiție va fi numită, în condițiile legii, de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună, la propunerea Președintelui României, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei Constituții.

Art. 152 - Instituțiile viitoare

(1) În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a Constituției, se înființează Curtea Constituțională și Curtea de Conturi.

(2) Judecătorii primei Curți Constituționale sunt numiți pentru o perioadă de 3, de 6 și, respectiv, de 9 ani. Președintele României, Camera Deputaților și Senatul desemnează câte un judecator pentru fiecare perioadă.

Constituția României a fost adoptată în ședința Adunării Constituante din 21 noiembrie 1991, prin vot nominal, cu 414 voturi "pentru" și 95 voturi "contra".

CODUL CIVIL

Codul Civil a fost decretat la 26 noiembrie 1864, promulgat la 4 decembrie 1864 și pus în aplicare la 1 decembrie 1865.

Actuala formă reprezintă textul oficial al Codului Civil editat de Ministerul Justiției în anul 1981, pe care au fost operate trimiteri la legislația în vigoare până la data de 1 aprilie 1998.

CUPRINS

TITLUL PRELIMINAR

Art.

Despre efectele şi aplicarea legilor în genere . . . . 1 – 5

CARTEA I

Despre persoane (abrogată) . . . . 6 – 460

Titlul I. Despre drepturile civile şi despre naturalizare (abrogat) . . . . . 6 – 20
Capitolul I. *Despre bucurarea de drepturi civile şi despre naturalizare* (abrogat) . . . . 6 – 16
Capitolul II. *Despre pierderea drepturilor civile prin pierderea calităţii de român* (abrogat) . . . . 17 – 20

Titlul II. Despre actele stării civile (abrogat) . . . . 21 – 86
Capitolul I. *Dispoziţii generale* (abrogat) . . . . 21 – 40
Capitolul II. *Despre actele de naştere* (abrogat) . . . . 41 – 48
Capitolul III. *Despre actele de căsătorie* (abrogat) . . . . 49 – 62
Capitolul IV. *Despre actele de încetare din viaţă* (abrogat) . . . . 63 – 72
Capitolul V. *Despre actele stării civile privitoare la militarii ce se găsesc afară de teritoriul român sau pe teritoriul român în timp de război sau tulburări* (abrogat) . . . . 73 – 83
Capitolul VI. *Despre rectificarea actelor stării civile* (abrogat) . . . . 84 – 86

Titlul III. Despre domiciliu (abrogat) . . . . 87 – 97

Titlul IV. Despre absenţi adică cei care lipsesc de la locul lor (abrogat) . . . . 98 – 126
Capitolul I. *Despre absenţa prezumată* (abrogat) . . . . 98 – 100
Capitolul II. *Despre declararea absenţei* (abrogat) . . . . 101 – 105
Capitolul III. *Despre efectele absenţei* (abrogat) . . . . 106 – 123

Capitolul IV. *Despre privegherea copiilor minori ai tatălui care a dispărut* (abrogat) . . . . 124 – 126

Titlul V. Despre căsătorie (abrogat) . . . . 127 – 210
Capitolul I. *Despre însuşirile şi condiţiile necesare spre a se putea săvârşi căsătoria* (abrogat) . . . . 127 – 150
Capitolul II. *Despre formalităţile relative la celebrarea căsătoriei*(abrogat) . . . . 151 – 152
Capitolul III. *Despre opoziţii la căsătorie* (abrogat) . . . . 153 – 161
Capitolul IV. *Despre cereri de nulitate a căsătoriei* (abrogat) . . . . 162 – 184
Capitolul V. *Despre obligaţiile ce izvorăsc din căsătorie* (abrogat) . . . . 185 – 193
Capitolul VI. *Despre drepturile şi datoriile respective ale soţilor* (abrogat) . . . . 194 – 208
Capitolul VII. *Despre desfacerea căsătoriei* (abrogat) 209
Capitolul VIII. *Despre a doua căsătorie* (abrogat) 210

Titlul VI. Despre despărţenie (abrogat) . . . . 211 – 285
Capitolul I. *Despre cauzele despărţeniei* (abrogat) . . . . 211 – 215
Capitolul II. *Despre despărţenie pentru cauză determinată* (abrogat) . . . . 216 – 253
Capitolul III. *Despre despărţenie prin consimţămîntul mutual* (abrogat) . . . . 254 – 276
Capitolul IV. *Despre efectele despărţeniei* (abrogat) . . . . 277 – 285

Titlul VII. Despre paternitate şi despre filiaţie (abrogat) . . . . 286 – 308
Capitolul I. *Despre filiaţia copiilor legitimi, născuţi sau concepuţi în căsătorie* (abrogat) . . . . 286 – 291
Capitolul II. *Despre dovedirea filiaţiei copiilor legitimi* (abrogat) . . . . 292 – 303
Capitolul III. *Despre copiii naturali* (abrogat) . . . . 304 – 308

Titlul VIII. Despre adopţie (abrogat) . . . . 309 – 324

Titlul IX. Despre puterea părintească (abrogat) . . . . 325 – 341

Titlul X. Despre minoritate, despre tutelă şi despre emancipare (abrogat) . . . . 342 – 433
Capitolul I. *Despre minoritate* (abrogat) 342
Capitolul II. *Despre tutelă* (abrogat) . . . . 343 – 420
Capitolul III. *Despre emancipare* (abrogat) . . . . 421 – 433

Titlul XI. Despre majoritate, despre interdicţie şi despre consiliul judiciar (abrogat) . . . . 434 – 460
Capitolul I. *Despre majoritate* (abrogat) 434
Capitolul II. *Despre interdicţie* (abrogat) . . . . 435 – 457
Capitolul III. *Despre consiliile judiciare* (abrogat) . . . . 458 – 460

CARTEA II

Despre bunuri şi despre osebitele modificări ale proprietăţii . . . . 461 – 643

Titlul I. Despre distincţia bunurilor . . . . 461 – 479
Capitolul I. *Despre imobile* . . . . 462 – 471
Capitolul II. *Despre mobile* . . . . 472 – 474
Capitolul III. *Despre bunuri în raportul lor cu cei ce le posedă* . . . . 475 – 479

Titlul II. Despre proprietate . . . . 480 – 516
Capitolul I. *Despre dreptul de accesiune asupra celor produse de lucru* . . . . 483 – 487
Capitolul II. *Despre dreptul de accesiune asupra celor unite şi încorporate cu lucrul* . . . . 488 – 516
Secţiunea I. Despre dreptul de accesiune relativ la lucrurile imobile . . . . 489 – 503
Secţiunea II. Despre dreptul de accesiune relativ la lucrurile mişcătoare . . . . 504 – 516

Titlul III. Despre uzufruct, despre uz şi despre abitaţiune . . . . . . 517 – 575
Capitolul I. *Despre uzufruct* . . . . 517 – 564
Secţiunea I. Despre drepturile uzufructului . . . . 521 – 539
Secţiunea II. Despre obligaţiile uzufructului . . . . 540 – 556
Secţiunea III. Despre stingerea uzufructului . . . . 557 – 564
Capitolul II. *Despre uz şi abitaţiune* . . . . 565 – 575

Titlul IV. Despre servituţi . . . . 576 – 643
Capitolul I. *Despre servituţi ce se nasc din situaţia locurilor* . . . . 578 – 585
Capitolul II. *Despre servituţile stabilite de lege* . . . . 586 – 619
Secţiunea I. Despre zidul şi şanţul comun . . . . 590 – 609
Secţiunea II. Despre distanţa şi lucrările intermediare, cerute pentru oarecare construcţii 610
Secţiunea III. Despre vederea în proprietatea vecinului . . . . 611 – 614
Secţiunea IV. Despre picătura streşinilor 615

Secţiunea V. Despre dreptul de trecere . . . . 616 – 619
Capitolul III. *Despre servituţile stabilite prin faptul omului* . . . . 620 – 643
Secţiunea I. Despre osebite feluri de servituţi ce se pot stabili asupra bunurilor . . . . 620 – 622
Secţiunea II. Despre modul cu care se stabilesc servituţile . . . . . . 623 – 629
Secţiunea III. Despre drepturile proprietarului fondului cărui se cuvine servitutea . . . . 630 – 635
Secţiunea IV. Despre modul stingerii servituţilor . . . . 636 – 643

CARTEA III

Despre diferitele moduri prin care se dobândeşte proprietatea . . . 644 – 1914

Titlul I. Despre succesiuni . . . . 650 – 799
Capitolul I. *Despre deschiderea succesiunilor* . . . . 651 – 653
Capitolul II. *Despre calităţile cerute pentru a succede* . . . . 654 – 658
Capitolul III. *Despre deosebite ordine de succesiune* . . . . 659 – 676
Secţiunea I. Dispoziţii generale . . . . 659 – 663
Secţiunea II. Despre reprezentare . . . . 664 – 668
Secţiunea III. Succesiunile deferite descendenţilor 669
Secţiunea IV. Despre succesiunile deferite ascendenţilor . . . . 670 – 671
Secţiunea V. Despre succesiunile colaterale . . . . 672 – 676
Capitolul IV. *Despre succesiunile neregulate* . . . . 677 – 684
Secţiunea I. Despre drepturile copiilor naturali asupra bunurilor mamei lor şi despre succesiunea copiilor naturali morţi fără posteritate . . . . 677 – 678
Secţiunea II. Despre succesiunea soţului supravieţuitor şi despre a statului . . . . 679 – 683
Secţiunea III. Despre dreptul de moştenire al femeii cînd se află în concurenţă cu descendenţii sau alte rude care sunt chemate după legi la succesiunea soţului ei mort 684
Capitolul V. *Despre acceptarea şi repudierea moştenitorilor* . . . . 685 –724
Secţiunea I. Despre acceptare . . . . 685 – 694
Secţiunea II. Despre renunţarea la succesiune . . . . 695 – 703
Secţiunea III. Despre beneficiul de inventar, despre efectele sale şi despre obligaţiile eredelui beneficiar . . . . 704 – 723
Secţiunea IV. Despre succesiunile vacante . . . . 724 – 727
Capitolul VI. *Despre împărţire şi despre raporturi* . . . . 728 – 799
Secţiunea I. Despre împărţirea succesiunii . . . . 728 – 750
Secţiunea II. Despre raporturi . . . . 751 – 773
Secţiunea III. Despre plata datoriilor . . . . 774 – 785

Secţiunea IV. Despre efectele împărţelii şi despre garanţia părţilor . . . . 786 – 789

Secţiunea V. Despre desfiinţarea sau resciziunea împărţelii . . . . 790 – 793

Secţiunea VI. Despre împărţeala făcută de tată, de mamă sau de alţi ascendenţi, între descendenţii lor . . . . 794 – 799

Titlul II. Despre donaţiuni între vii şi despre testamente . . . . 800 – 941

Capitolul I. . . . . 800 – 805

Capitolul II. *Despre capacitatea de a dispune sau de a primi prin donaţiune între vii sau prin testament* . . . . 806 – 812

Capitolul III. *Despre donaţiunile între vii* . . . . 813 – 840

Secţiunea I. Despre forma şi efectele donaţiunilor între vii . . . . 813 – 828

Secţiunea II. Despre cazurile în care donaţiunile se pot revoca . . . . 829 – 840

Capitolul IV. *Despre partea disponibilă a bunurilor şi despre reducţiune* . . . . 841 – 855

Secţiunea I. Despre partea disponibilă a bunurilor . . . . 841 – 846

Secţiunea II. Despre reducţiunea donaţiunilor şi a legatelor . . . . 847 – 855

Capitolul V. *Despre dispoziţiile testamentare* . . . . 856 – 931

Secţiunea I. Reguli generale pentru forma testamentelor . . . . 856 – 867

Secţiunea II. Despre reguli speciale asupra formelor cîtorva testamente . . . . 868 – 886

Secţiunea III. Despre instituţia de moştenitori şi despre legate în genere 887

Secţiunea IV. Despre legatul universal . . . . 888 – 893

Secţiunea V. Despre legatele unei fracţiuni de moştenire . . . . 894 – 898

Secţiunea VI. Despre legatele singulare . . . . 899 – 909

Secţiunea VII. Despre executorii testamentari . . . . 910 – 919

Secţiunea VIII. Despre revocarea testamentelor şi despre caducitatea lor . . . . 920 – 931

Capitolul VI. *Despre donaţiuni făcute soţilor prin contractul de maritaj* . . . . 932 – 935

Capitolul VII. *Despre dispoziţiile între soţi, făcute sau în contractul de maritaj, sau în timpul maritajului* . . . . 936 – 941

Titlul III. Despre contracte sau convenţii . . . . 942 – 1222

Capitolul I. *Dispoziţii preliminare* . . . . 942 – 947

Capitolul II. *Despre condiţiile esenţiale pentru validitatea convenţiilor* . . . . . 948 – 968
Secţiunea I. Despre capacitatea părţilor contractante . . . . . 949 – 952
Secţiunea II. Despre consimţământ . . . . . 953 – 961
Secţiunea III. Despre obiectul convenţiilor . . . . . 962 – 965
Secţiunea IV. Despre cauza convenţiilor . . . . . 966 – 968
Capitolul III. *Despre efectul convenţiilor* . . . . . 969 – 985
Secţiunea I. Dispoziţii generale . . . . . 969 – 972
Secţiunea II. Despre efectul convenţiilor în privinţa persoanelor a treia . . . . . 973 – 976
Secţiunea III. Despre interpretarea convenţiilor . . . . . 977 – 985
Capitolul IV. *Despre cvasi-contracte* . . . . . 986 – 997
Capitollul V. *Despre delicte şi cvasi-delicte* . . . . . 998 – 1003
Capitolul VI. *Despre deosebitele specii de obligaţii* . . . . . 1004 – 1072
Secţiunea I. Despre obligaţiile condiţionale . . . . . 1004 – 1021
§ 1. Despre condiţie, în genere, şi despre deosebitele sale specii . . . . . 1004 – 1016
§ 2. Despre condiţia suspensivă . . . . . 1017 – 1018
§ 3. Despre condiţia rezolutorie . . . . . 1019 – 1021
Secţiunea II. Despre obligaţia cu termen . . . . . 1022 – 1025
Secţiunea III. Despre obligaţiile alternative . . . . . 1026 – 1033
Secţiunea IV. Despre obligaţiile solidare . . . . . 1034 – 1056
§ 1. Despre solidaritatea între creditori . . . . . 1034 – 1038
§ 2. Despre obligaţia solidară între debitori . . . . . 1039 – 1056
Secţiunea V. Despre obligaţiile divizibile şi nedivizibile . . . . . 1057 – 1065
§ 1. Despre efectele obligaţiei divizibile . . . . . 1060 – 1061
§ 2. Despre efectele obligaţiei nedivizibile . . . . . 1062 – 1065
Secţiunea VI. Despre obligaţiile cu clauză penală . . . . . 1066 – 1072
Capitolul VII. *Despre efectele obligaţiilor* . . . . . 1073 – 1090
Capitolul VIII. *Despre stingerea obligaţiilor* . . . . . 1091 – 1168
Secţiunea I. Despre plată . . . . . 1092 – 1127
§ 1. Despre plată în genere . . . . . 1092 – 1105
§ 2. Despre plata prin subrogaţie . . . . . 1106 – 1109
§ 3. Despre imputaţia plăţii . . . . . 1110 – 1113
§ 4. Despre ofertele de plată şi despre consemnaţiuni . . . . . 1114 – 1121
§ 5. Despre cesiunea bunurilor . . . . . 1122 – 1127
Secţiunea II. Despre novaţiune . . . . . 1128 – 1137
Secţiunea III. Despre remiterea datoriei . . . . . 1138 – 1142
Secţiunea IV. Despre compensaţie . . . . . 1143 – 1153
Secţiunea V. Despre confuzie . . . . . 1154 – 1155
Secţiunea VI. Despre pierderea lucrului datorat şi despre diferitele cazuri în care îndeplinirea obligaţiei este imposibilă 1156
Secţiunea VII. Despre acţiunea de anulare sau resciziune . . . . . 1157 – 1168

Capitolul IX. *Despre probaţiunea obligaţiilor şi a plăţii* . . . . 1169 – 1222
Secţiunea I. Despre înscrisuri . . . . 1171 – 1190
§ 1. Despre titlul autentic . . . . 1171 – 1175
§ 2. Despre actele sub semnătură privată . . . . 1176 – 1186
§ 3. Despre răboaje 1187
§ 4. Despre copiile titlurilor autentice 1188
§ 5. Despre actele recognitive 1189
§ 6. Despre actele confirmative 1190
Secţiunea II. Despre martori . . . . 1191 – 1198
§ 1. Despre cazul când dovada prin martori nu este primită . . . . 1191 – 1198
Secţiunea III. Despre prezumţii . . . . 1199 – 1203
§ 1. Despre prezumţiile stabilite de lege . . . . 1200 – 1202
§ 2. Despre prezumţiile care nu sunt stabilite de lege 1203
Secţiunea IV. Despre mărturisirea unei părţi . . . . 1204 – 1206
Secţiunea V. Despre jurământ *(abrogat)* . . . . 1207 – 1222

Titlul IV. Despre contractul de căsătorie şi despre drepturile respective ale soţilor (abrogat) . . . . 1223 – 1293
Capitolul I. *(abrogat)* . . . . 1223 – 1232
Capitolul II. *Despre regimul dotal* (abrogat) . . . . 1233 – 1293

Titlul V. Despre vinderi . . . . 1294 – 1404
Capitolul I. *Despre natura şi forma vânzării* . . . . 1294 – 1305
Capitolul II. *Cine poate cumpăra sau vinde* . . . . 1306 – 1309
Capitolul III. *Despre lucrurile care se pot vinde* . . . . 1310 – 1311
Capitolul IV. *Despre obligaţiile vânzătorului* . . . . 1312 – 1360
Secţiunea I. Dispoziţii generale . . . . 1312 – 1313
Secţiunea II. Despre predarea lucrului . . . . 1314 – 1335
Secţiunea III. Despre răspunderea vânzătorului . . . . 1336 – 1360
§ 1. Răspunderea de evicţiune . . . . 1337 – 1351
§ 2. Răspunderea de viciile lucrului vândut . . . . 1352 – 1360
Capitolul V. *Despre obligaţiile cumpărătorului* . . . . 1361 – 1370
Capitolul VI. *Despre rezoluţia vânzării prin răscumpărare* (abrogat) . . . . 1371 – 1387
Capitolul VII. *Despre licitaţie* . . . . 1388 – 1390
Capitolul VIII. *Despre strămutarea creanţelor şi altor lucruri necorporale* . . . . 1391 – 1404

Titlul VI. Despre schimb . . . . 1405 – 1409

Titlul VII. Despre contractul de locaţiune . . . . 1410 – 1490
Capitolul I. *Dispoziţii generale* . . . . 1410 – 1415

Capitolul II. *Reguli comune la locațiunea edificilor și a fondurilor ruarale* . . . . 1416 – 1445
Capitolul III. *Despre regulile particulare la închiriere* . . . . 1446 – 1453
Capitolul IV. *Despre regulile particulare la arendare* . . . . 1454 – 1469
Secțiunea I. Arendarea pe bani . . . . 1454 – 1465
Secțiunea II. Arendarea pe fructe . . . . 1466 – 1469
Capitolul V. *Despre locațiunea lucrărilor* . . . . 1470 – 1490

Titlul VIII. Despre contractul de societate . . . . 1491 – 1531
Capitolul I. *Dispoziții generale* . . . . 1491 – 1492
Capitolul II. *Despre diversele feluri de societăți* . . . . 1493 – 1500
Secțiunea I. Despre societățile universale . . . . 1494 –1498
Secțiunea II. Despre societatea particulară . . . . 1499 – 1500
Capitolul III. *Despre obligațiile asociaților între ei înșiși și în privința altora* . . . . 1501 – 1522
Secțiunea I. Despre îndatoririle asociaților între ei înșiși . . . . . . 1501 – 1519
Secțiunea II. Despre obligațiile asociaților către a treia persoană . . . . 1520 – 1522
Capitolul IV. *Despre diversele moduri după care încetează societatea* . . . . 1523 – 1531

Titlul IX. Despre mandat . . . . 1532 – 1559
Capitolul I. *Despre natura mandatului* . . . . 1532 – 1538
Capitolul II. *Despre îndatoririle mandatarului* . . . . 1539 – 1545
Capitolul III. *Despre obligațiile mandantului* . . . . 1546 – 1551
Capitolul IV. *Despre diferitele moduri după care mandatul încetează* . . . . 1552 – 1559

Titlul X. Despre comodat . . . . 1560 – 1575
Capitolul I. *Despre natura comodatului* . . . . 1560 – 1563
Capitolul II. *Despre obligațiile comodatarului* . . . . 1564 – 1571
Capitolul III. *Despre obligațiile comodantului* . . . . 1572 – 1575

Titlul XI. Despre împrumut . . . . 1576 – 1590
Capitolul I. *Despre natura împrumutului* . . . . 1576 – 1579
Capitolul II. *Despre obligația împrumutătorului* . . . . 1580 – 1583
Capitolul III. *Despre obligația împrumutatului* . . . . 1584 – 1586
Capitolul IV. *Despre împrumutul cu dobândă* . . . . 1587 – 1590

Titlul XII. Despre depozit și despre sechestru . . . . 1591 – 1634
Capitolul I. Despre depozit în genere . . . . 1591 – 1592
Capitolul II. Despre depozitul propriu-zis . . . . 1593 – 1625
Secțiunea I. Despre natura depozitului . . . . 1593 – 1594

Secțiunea II. Despre depozitul voluntar . . . . 1595 – 1598
Secțiunea III. Despre îndatoririle depozitarului . . . . 1599 – 1617
Secțiunea IV. Despre îndatoririle deponentului . . . . 1618 – 1619
Secțiunea V. Despre depozitul necesar . . . . 1620 – 1625
Capitolul III. *Despre sechestru* . . . . 1626 – 1634
Secțiunea I. Despre diversele feluri de sechestre 1626
Secțiunea II. Despre sechestrul convențional . . . . 1627 – 1631
Secțiunea III. Despre sechestrul judiciar . . . . 1632 – 1634

Titlul XIII. Despre contractele aleatorii . . . . 1635 – 1651
Capitolul I. *Despre contractele aleatorii în genere* 1635
Capitolul II. *Despre joc și prinsoare* . . . . 1636 – 1638
Capitolul III. *Despre contractul de rendită pe viață* . . . . 1639 – 1651
Secțiunea I. Despre natura contractului de rendită pe viață . . . . 1639 – 1645
Secțiunea II. Despre efectele contractului de rendită pe viață între părțile contractante . . . . 1646 – 1651

Titlul XIV. Despre fidejusiune (cauțiune) . . . . 1652 – 1684
Capitolul I. *Despre natura și întinderea fidejusiunii* . . . . 1652 – 1661
Capitolul II. *Despre efectele fidejusiunii* . . . . 1662 – 1674
Secțiunea I. Despre efectele fidejusiunii între creditor și cauționator (fidejusor) . . . . 1662 – 1668
Secțiunea II. Despre efectele fidejusiunii între debitor și cauționator (fidejusor) . . . . 1669 – 1673
Secțiunea III. Despre efectele fidejusiunii între mai mulți garanți 1674
Capitolul III. *Despre fidejusiunea legală și cea judecătorească* . . . . 1675 – 1678
Capitolul IV. *Despre stingerea fidejusiunii* . . . . 1679 – 1684

Titlul XV. Despre amanet . . . . 1685 – 1696

Titlul XVI. Despre antichreză (abrogat) . . . . 1697 – 1703

Titlul XVII. Despre tranzacție . . . . 1704 – 1717

Titlul XVIII. Despre privilegii și ipoteci . . . . 1718 – 1823
Capitolul I. *Dispoziții generale* . . . . 1718 – 1721
Capitolul II. *Despre privilegii* . . . . 1722 – 1745
Secțiunea I. Despre privilegiile care se întind asupra mobilelor și imobilelor 1727
Secțiunea II. Despre privilegii asupra mobilelor . . . . 1728 – 1736
§ 1. Despre privilegii generale asupra mobilelor 1729

§ 2. Despre privilegii asupra oarecăror mobile . . . 1730

§ 3. Despre rangul privilegiilor asupra mobilelor la caz de concurs între ele . . . 1731 – 1736

Secţiunea III. Despre privilegii asupra imobilelor . . . 1737

Secţiunea IV. Cum se conservă privilegiile . . . 1738 – 1745

Capitolul III. *Despre ipoteci* . . . 1746 – 1779

Secţiunea I. Despre ipotecile legale . . . 1753 – 1768

§ 1. Despre siguranţele femeilor măritate (abrogat) . . . 1754 – 1761

§ 2. Despre garanţiile ce sunt obligaţi a da tutorii în interesele minorilor şi interzişilor (abrogat) . . . 1762 – 1767

§ 3. Despre garanţiile ce sunt obligaţi a da statului, comunelor şi stabilimentelor publice, perceptorii şi administratorii contabili . . . 1768

Secţiunea II. Despre ipotecile convenţionale . . . 1769 – 1777

Secţiunea III. Despre rangul ipotecilor între ele . . . 1778 – 1779

Capitolul IV. *Despre modul inscripţiei privilegiilor şi ipotecilor* . . . 1780 –1787

Capitolul V. *Despre ştergerea şi reducţiunea inscripţiilor* . . . 1788 – 1789

Capitolul VI. *Despre efectul privilegiilor şi ipotecilor în contra persoanelor al treilea care deţin imobilul* . . . 1790 – 1799

Capitolul VII. *Despre stingerea privilegiilor şi a ipotecilor* . . . 1800

Capitolul VIII. *Despre modul de a purga proprietăţile de privilegii şi ipoteci* . . . 1801 – 1814

Dispoziţie tranzitorie . . . 1815

Capitolul IX. *Despre publicitatea registrelor şi despre responsabilitatea secretarilor notariatelor de stat, însărcinaţi cu ţinerea registrelor* . . . 1816 – 1823

Titlul XIX. Despre exproprierea silită . . . 1824 – 1836

Titlul XX. Despre prescripţie . . . 1837 – 1911

Capitolul I. *Dispoziţii preliminare* . . . 1837 – 1845

Capitolul II. *Despre posesiunea cerută pentru a prescrie* . . . 1846 – 1862

Capitolul III. *Despre cauzele care întrerup sau care suspendă cursul prescripţiei* . . . 1863 – 1885

Secţiunea I. Despre cauzele care întrerup prescripţia . . . 1863 – 1873

Secţiunea II. Despre cauzele care suspendă cursul prescripţiei . . . 1874 – 1885

Capitolul IV. *Despre timpul cerut pentru a prescrie* . . . 1886 –1911

Secţiunea I. Dispoziţii generale . . . 1886 – 1889

Secţiunea II. Despre prescripţia de 30 de ani . . . 1890 – 1894

Secţiunea III. Despre prescripţiile de 10 pînă la 20 de ani . . . 1895 – 1902

Secţiunea IV. Despre câteva prescripţii particulare . . . 1903 – 1911

Dispoziţii generale . . . 1912 – 1914

TITLUL PRELIMINAR

DESPRE EFECTELE ŞI APLICAREA LEGILOR ÎN GENERE

Art. 1. Legea dispune numai pentru viitor; ea n-are putere retroactivă.

Art. 2. *(Abrogat prin art. 183 al Legii nr. 105/1992 cu privire la reglementările raporturilor de drept internaţional privat, publicat în Monitorul Oficial nr. 245/1 octombrie 1992)*

Art. 3. Judecătorul care va refuza de a judeca, sub cuvânt că legea nu prevede, sau că este întunecată sau neîndestulătoare, va putea fi urmărit ca culpabil de denegare de dreptate.

Art. 4. Este oprit judecătorului de a se pronunţa, în hotărârile ce dă, prin cale de dispoziţii generale şi reglementare, asupra cauzelor ce-i sunt supuse.

Art. 5. Nu se poate deroga prin convenţii sau dispoziţii particulare[1], la legile care interesează ordinea publică şi bunele moravuri.

CARTEA I

DESPRE PERSOANE

Titlul I

DESPRE DREPTURILE CIVILE ŞI DESPRE NATURALIZARE

CAPITOLUL I

Despre bucurarea de drepturile civile şi despre naturalizare

Art. 6-16. *(Abrogate prin art. 54 al Legii din 24.II.1924 privitoare la dobândirea şi pierderea naţionalităţii române).*

CAPITOLUL II

Despre pierderea drepturilor civile prin pierderea calităţii de român

Art. 17-20. *(Abrogate prin art. 54 al Legii din 24.II.1924 privitoare la dobândirea şi pierderea naţionalităţii române).*

Titlul II

DESPRE ACTELE STARII CIVILE

Art. 21-86. *(Abrogate prin art. 124 al Legii din 25.II.1928 privitoare la actele stării civile).*

---

[1] *Acte juridice unilaterale.*

Titlul III
DESPRE DOMICILIU

Art. 87-97. *(Abrogate expres prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice).*

Titlul IV
DESPRE ABSENȚI, ADICĂ CEI CARE LIPSESC DE LA LOCUL LOR

CAPITOLUL I
Despre absența prezumată

Art. 98-100. *(Abrogate implicit prin Legea nr. 173 din 4.III.1941 pentru declararea morții prezumate a celor dispăruți, și, în mod expres, prin Decretul nr. 339 din 23.XI.1948 privitor la declararea morții prezumate a celor dispăruți cu ocazia războiului, în afara zonei interioare).*

CAPITOLUL II
Despre declararea absenței

Art. 101-105. *(Abrogate implicit prin Legea nr. 173 din 4.III.1941 pentru declararea morții prezumate a celor dispăruți, și, în mod expres, prin Decretul nr. 339 din 23.XI.1948 privitor la declararea morții prezumate a celor dispăruți cu ocazia războiului, în afara zonei interioare).*

CAPITOLUL III
Despre efectele absenței

Art. 106-123. *(Abrogate implicit prin Legea nr. 173 din 4.III.1941 pentru declararea morții prezumate a celor dispăruți, și, în mod expres, prin Decretul nr. 339 din 23.XI.1948 privitor la declararea morții prezumate a celor dispăruți cu ocazia războiului, în afara zonei interioare).*

CAPITOLUL IV
Despre privegherea copiilor minori ai tatălui care a dispărut

Art. 124-126. *(Abrogate prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice).*

Titlul V
DESPRE CĂSĂTORIE

CAPITOLUL I
Despre însușirile și condițiile necesare spre a se putea săvârși căsătoria

Art. 127-133. *(Abrogate expres prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954, pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice).*

Art. 134. *(Abrogat expres prin Decretul-lege privind abrogarea unor acte normative nr. 9/1989, publicat în*

Monitorul Oficial nr. 9 din 31.XII.1989).

Art. 135-138. *(Abrogate prin Legea din 15.III.1906).*

Art. 139. *(Abrogat prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

Art. 140. *(Abrogat prin Legea din 15.III.1906).*

Art. 141. *(Abrogat prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

Art. 142. *(Abrogat prin Legea din 15.III.1906).*

Art. 143-150. *(Abrogate prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

CAPITOLUL II

Despre formalităţile relative la celebrarea căsătoriei

Art. 151-152. *(Abrogate prin art. 124 al Legii din 25.II.1928 privitoare la actele stării civile).*

CAPITOLUL III

Despre opoziţii la căsătorie

Art. 153-161. *(Abrogate prin art. 124 al Legii din 25.II.1928).*

CAPITOLUL IV

Despre cereri de nulitate a căsătoriei

Art. 162-184. *(Abrogate prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

CAPITOLUL V

Despre obligaţiile ce izvorăsc din căsătorie

Art. 185-193. *(Abrogate prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.II.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

CAPITOLUL VI

Despre drepturile şi datoriile respective ale soţilor

Art. 194-196. *(Abrogate expres prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

Art. 197-208. *(Abrogate prin Legea nr. 96 din 20.IV.1932 privitoare la ridicarea incapacităţii civile a femeii măritate).*

CAPITOLUL VII
Despre desfacerea căsătoriei

Art. 209. *(Abrogat prin art. 49 al decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

CAPITOLUL VIII
Despre a doua căsătorie

Art. 210. *(Abrogat prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

Titlul VI
DESPRE DESPĂRŢENIE

CAPITOLUL I
Despre cauzele despărţeniei

Art. 211-213. *(Abrogate prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

Art. 214. *(Abrogat implicit prin Legea nr. 18 din 12.II.1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă - drept urmare a abrogării exprese a art. 254-276 din Codul civil - şi abrogat expres prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

Art. 215. *(Abrogat prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

CAPITOLUL II
Despre despărţenie pentru cauză determinată

Art. 216-233. *(Abrogate prin art. 78 al Legii nr. 394 din 23.VI.1943 pentru accelerarea judecăţilor).*

Art. 234. *(Abrogat prin art. VI al Legii nr. 18 din 12.II.1948).*

Art. 235-240. *(Abrogate prin art. 78 al Legii nr. 394 din 23.VI.1943 pentru accelerarea judecăţilor).*

Art. 241-242. *(Abrogate prin art. VI al Legii nr. 18 din 12.II.1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă).*

Art. 243-245. *(Abrogate prin art. 78 al Legii nr. 394 din 23.VI.1943 pentru accelerarea judecăţilor).*

Art. 246-248. *(Abrogate prin art. VI al Legii nr. 18 din 12.II.1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă).*

Art. 249-250. *(Abrogate implicit prin Legea nr. 18 din 12.II.1948, pentru modificarea Codului de procedură civilă - drept urmare a modificării art. 613 Cod procedură civilă - şi abrogate expres prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la* *persoanele fizice şi persoanele juridice).*

Art. 251-253. *(Abrogate prin art. VI al Legii nr. 18 din 12.II.1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă).*

CAPITOLUL III
Despre despărţenia prin consimţământul mutual

Art. 254-267. *(Abrogate prin art. VI al Legii nr. 18 din 12.II.1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă).*

Art. 268. *(Abrogat implicit prin Legea din 29.X.1877 asupra atribuţiilor ministerului public şi expres prin art. VI al Legii nr. 18 din 12.II.1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă).*

Art. 269-270. *(Abrogate prin art. VI al Legii nr. 18 din 12.II.1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă).*

Art. 271-272. *(Abrogate implicit prin Legea din 29.X.1877 asupra atribuţiilor ministerului public şi expres prin art. VI al Legii nr. 18 din 12.II.1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă).*

Art. 273-276. *(Abrogate prin art. VI al Legii nr. 18 din 12.II.1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă).*

CAPITOLUL IV
Despre efectele despărţeniei

Art. 277. *(Abrogat prin Legea nr. 249 din 4.VI.1945 pentru abrogarea art. 277 Cod civil).*

Art. 278. *(Abrogat prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

Art. 279. *(Abrogat prin Legea din 15.III.1906).*

Art. 280-284. *(Abrogate prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

Art. 285. *(Abrogat prin art. VI al Legii nr. 18 din 12.II.1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă).*

Titlul VII
DESPRE PATERNITATE ŞI DESPRE FILIAŢIUNI

CAPITOLUL I
Despre filiaţiunea copiilor legitimi născuţi sau concepuţi în căsătorie

Art. 286-291. *(Abrogate prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

CAPITOLUL II
Despre dovedirea filiaţiunii copiilor legitimi

Art. 292-303. *(Abrogate prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954* *pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice).*

CAPITOLUL III
Despre copiii naturali

Art. 304-308. *(Abrogate prin art. 22 al Decretului nr. 130 din 2.IV.1949 pentru reglementarea condiției juridice a copilului natural).*

Titlul VIII
DESPRE ADOPȚIE

Art. 309-320. *(Abrogate prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice).*

Art. 321-322. *(Abrogate prin Legea din 15.III.1906).*

Art. 323. *(Abrogat prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 privitor la punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice).*

Art. 324. *(Abrogat prin Legea din 15.III.1906).*

Titlul IX
DESPRE PUTEREA PARINTEASCĂ

Art. 325-341. *(Abrogate expres prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice).*

Titlul X
DESPRE MINORITATE, DESPRE TUTELE ȘI DESPRE EMANCIPARE

CAPITOLUL I
Despre minoritate

Art. 342. *(Abrogat prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice).*

CAPITOLUL II
Despre tutelă

Art. 343-420. *(Abrogate expres prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice).*

CAPITOLUL III
Despre emancipare

Art. 421-433. *(Abrogate prin art. V al Decretului nr. 185 din 30.IV.1949 pentru modificarea și abrogarea unor dispoziții privitoare la majorat, la capacitate în materia contractelor de munca și emancipare).*

Titlul XI
DESPRE MAJORITATE, DESPRE INTERDICȚIE ȘI DESPRE CONSILIUL JUDICIAR

CAPITOLUL I
Despre majoritate

Art. 434. *(Abrogat prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice).*

CAPITOLUL II
Despre interdicție

Art. 435-457. *(Abrogate expres prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice).*

CAPITOLUL III
Despre consiliile judiciare

Art. 458-460. *(Abrogate prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice).*

CARTEA II

DESPRE BUNURI ȘI DESPRE OSEBITELE MODIFICĂRI ALE PROPRIETĂȚII

Titlul I
DESPRE DISTINCȚIUNEA BUNURILOR

Art. 461. Toate bunurile sunt mobile sau imobile.

CAPITOLUL I
Despre imobile

Art. 462. Bunurile sunt imobile sau prin natura lor, sau prin destinația lor, sau prin obiectul la care ele se aplică.

Art. 463. Fondurile de pământ și clădirile sunt imobile prin natura lor.

Art. 464. Morile de vânt, sau de apă, așezate pe stâlpi, sunt imobile prin natura lor.

Art. 465. Recoltele care încă se țin de rădăcini, și fructele de pe arbori, neculese, încă, sunt asemenea imobile.

Îndată ce recoltele se vor tăia și fructele se vor culege, sunt mobile.

Art. 466. Arborii ce se taie devin mobile.

Art. 467. Animalele ce proprietarul fondului dă arendașului pentru cultură, sunt imobile pe cât timp li se păstrează destinația lor.

Art. 468. Obiectele ce proprietarul unui fond a pus pe el pentru serviciul și exploatarea acestui fond sunt imobile prin destinaţie.

Astfel sunt imobile prin destinaţie, când ele s-au pus de proprietar pentru serviciul şi exploatarea fondului:

- animalele afectate la cultură;
- instrumente arătoare;
- seminţele date arendaşilor sau colonilor parţiari[1];
- porumbii din porumbărie;
- lapinii[2] ţinuţi pe lângă casă;
- stupii cu roi;
- peştele din iaz (heleştee);
- teascurile, clădirile, alambicurile, căzile şi vasele;
- instrumentele necesare pentru exploatarea fierăriilor, fabricilor de hârtie şi altor uzine;
- paiele şi gunoaiele.

Mai sunt imobile prin destinaţie toate efectele mobiliare[3] ce proprietarul a aşezat către fond în perpetuu.

Art. 469. Proprietarul se presupune că a aşezat către fond în perpetuu efecte mobiliare[4], când acestea sunt întărite cu gips, var sau ciment, sau când ele nu se pot scoate fără a se strica sau deteriora partea fondului către care sunt aşezate.

Oglinzile unui apartament se presupun aşezate în perpetuu, când parchetul pe care ele stau este una cu boaseria[5] camerei.

Aceasta se aplică şi la tablouri şi alte ornamente.

Statuile sunt imobile când ele sunt aşezate înadins, chiar când ele s-ar putea scoate fără fractură sau deteriorare.

Art. 470. Urloaiele sau ţevile ce servesc pentru conducerea apelor la un fond de pământ, sau la vreo casă, sunt imobile şi fac parte din proprietăţile la care servesc.

Art. 471. Sunt imobile prin obiectul la care se aplică: uzufructul lucrurilor imobile, servituţile, acţiunile care tind a revendica un imobil.

CAPITOLUL II
Despre mobile

Art. 472. Bunurile sunt mobile prin natura lor, sau prin determinarea legii.

Art. 473. Sunt mobile prin natura lor, corpurile care se pot transporta de la un loc la altul, atât acele care se mişcă de sine precum sunt animalele, precum şi cele care nu se pot strămuta din loc decât prin o putere străină, precum sunt lucrurile neînsufleţite.

Art. 474. Sunt mobile prin determinarea legii, obligaţiile şi acţiunile care au de obiect sume exigibile sau efecte mobiliare[6], acţiunile sau interesele în companii de finanţe, de comerţ sau de industrie, chiar şi când capitalul acestor companii constă în imobile.

Aceste acţiuni sau interese se socot ca mobile numai în privinţa fiecărui din asociaţi şi pe cât ţine asociaţia.

Sunt asemenea mobile prin determinarea legii, veniturile perpetue sau pe viaţă asupra statului sau asupra particularilor.

---

[1] *Dijmaşi*

[2] *Iepuri de casă.*

[3] *Lucruri mobile.*

[4] *Lucruri mobile.*

[5] *Lemnăria care îmbracă pereţii interiori ai unei încăperi.*

[6] *Lucruri mobile.*

CAPITOLUL III

Despre bunuri în raportul lor cu cei ce le posedă

Art. 475. Oricine poate dispune liber de bunurile ce sunt ale lui, cu modificările stabilite de legi.

Bunurile care nu sunt ale particularilor sunt administrate şi nu pot fi înstrăinate decât după regulile şi formele prescrise anume pentru ele.

---

1. A se vedea art. 135 din Constituţia României

2. A se vedea, de asemenea:

- Legea nr. 15 din 8 august 1990 cu privire la reorganizarea unităţilor economice de stat în regii autonome şi societăţi comerciale, publicată în Monitorul Oficial nr. 98 din 8 august 1990 (art. 5, 20, 25-32, 53);
- Legea nr. 18 din 19 februarie 1991, Legea fondului funciar, republicată, în Monitorul Oficial nr. 1 din 5 ianuarie 1998 (art. 4 şi 5);
- Legea nr. 50 din 29 iulie 1991 privind autorizarea executării construcţiilor şi unele măsuri pentru realizarea locuinţelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 163 din 7 august 1991 (art. 10-20);
- Legea nr. 69 din 26 noiembrie 1991 a administraţiei publice locale, republicată în Monitorul Oficial nr. 79 din 18 aprilie 1996;
- Codul familiei - Legea nr. 4/1953, Buletinul Oficial nr. 1 din 4 ianuarie 1954, republicat în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările ulterioare (art. 35);
- Codul aerian - Ordonanţa nr. 29, din 22.08.1997 publicată în Monitorul Oficial nr. 208 din 26 august 1997.
- Legea nr. 8 din 14 martie 1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe publicată în Monitorul Oficial nr. 60 din 26 martie 1996;
- Legea nr. 17 din 2 aprilie 1996 privind regimul armelor de foc şi al muniţiilor publicată în Monitorul Oficial nr. 74 din 11 aprilie 1996;

Art. 476. Drumurile mari, drumurile mici şi uliţele care sunt în sarcina statului, fluviile şi râurile navigabile sau plutitoare, ţărmurile, adăugirile către mal şi locurile de unde s-a retras apa mării, porturile naturale sau artificiale, malurile unde trag vasele şi îndeobşte toate părţile din pământul României, care nu sunt proprietate particulară, sunt considerate ca dependinţe ale domeniului public.

A se vedea:

- Art. 135 din Constituţia României;
- Legea nr. 18 din 19 februarie 1991, Legea fondului funciar, republicată, în Monitorul Oficial nr. 1 din 5 ianuarie 1998 (art. 4 şi 5).

Art. 477. Toate averile vacante şi fără stăpâni, precum şi ale persoanelor care mor fără moştenitori, sau ale căror moşteniri sunt lepădate, sunt ale domeniului public.

A se vedea:

- Decretul nr. 111/1951 privind reglementarea situaţiei bunurilor de orice fel supuse confiscării, confiscate, fără moştenitori sau fără stăpân, precum şi a unor bunuri care nu mai folosesc instituţiilor bugetare - Buletinul Oficial nr. 81 din 27 iulie 1951 (art. 1 lit. d) şi Instrucţiunile Ministerului Finanţelor nr. 1529 din 2 aprilie 1963;
- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 478. Porţile, zidurile, şanţurile, întăriturile pieţelor de război şi ale fortăreţelor fac şi ele parte din domeniul public.

Aceste lucruri reintră în comerţ când nu mai servesc la uzul public.

Art. 479. Poate avea cineva asupra bunurilor, sau un drept de proprietate, sau un drept de folosinţă, sau numai servitute.

---

1. Dreptul de folosință prevăzut de text se referă la uzufruct, uz, abitație.

A se vedea și:

- Legea nr. 15/1990 cu privire la reorganizarea unităților economice de stat în regii autonome și societăți comerciale, publicată în Monitorul Oficial nr. 98 din 8 august 1990
- Legea nr. 50 privind autorizarea executării construcțiilor și unele măsuri pentru realizarea locuințelor, din 29 iulie 1991, publicată în Monitorul Oficial nr. 163 din 7 august 1991, art. 10-20.

2. A se vedea și art. 135 alin. 5 din Constituția României.

Titlul II
DESPRE PROPRIETATE

Art. 480. Proprietatea este dreptul ce are cineva de a se bucura şi dispune de un lucru în mod exclusiv şi absolut, însă în limitele determinate de lege.

---

1. Potrivit art. 135 al Constituției României din anul 1991, proprietatea este publică sau privată (alin. 2).

Bunurile proprietate publică sunt inalienabile. În condițiile legii, ele pot fi date în administrare regiilor autonome ori instituțiilor publice sau pot fi concesionate sau închiriate (alin. 5).

Proprietatea privată este, în condițiile legii, inviolabilă (alin. 6).

2. Cu privire la regimul juridic al unor bunuri din domeniul public al statului prevăzute în art. 135 din Constituție, a se vedea și:

- Codul silvic - Legea nr. 26 din 24 aprilie 1996 - publicat în Monitorul Oficial nr. 93 din 8 mai 1996;
- Legea nr. 4/1972 privind gospodărirea pădurilor aflate în administrarea directă a comunelor - Buletinul Oficial nr. 42 din 24 aprilie 1972;
- Legea nr. 8/1974 a apelor - Buletinul Oficial nr. 52 din 4 aprilie 1974, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 13/1974 a drumurilor - Buletinul Oficial nr. 107 din 31 iulie 1974, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 12/1974 privind piscicultura și pescuitul - Buletinul Oficial nr. 106 din 30 iulie 1974;
- Legea nr. 26/1976 privind economia vânatului și vânătoarea - Buletinul Oficial nr. 99 din 12 noiembrie 1976.

3. A se vedea, de asemenea Legea nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale și al zonei contigue, Monitorul Oficial nr. 99 din 9 august 1990.

Art. 481. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică şi primind o dreaptă şi prealabilă despăgubire.

A se vedea art. 41 al Constituției României.

Art. 482. Proprietatea unui lucru mobil sau imobil dă drept asupra tot ce produce lucrul şi asupra tot ce se uneşte, ca accesoriu, cu lucrul, într-un mod natural sau artificial. Acest drept se numeşte: drept de accesiune.

CAPITOLUL I
Despre dreptul de accesiune asupra celor produse de lucru

Art. 483. Fructele naturale sau industriale ale pământului, fructele civile, sporul animalelor (prăsila), se cuvin proprietarului în puterea dreptului de accesiune.

Art. 484. Fructele produse de vreun lucru nu se cuvin proprietarului, decât cu îndatorire din parte-i de a plăti semănăturile, arăturile şi munca pusă de alţii.

Art. 485. Posesorul nu câştigă proprietatea fructelor decât când posedă cu bună-credinţă; la cazul contrariu, el este dator de a înapoia productele, împreună cu lucrul, proprietarului care-l revendică.

Art. 486. Posesorul este de bună-credință când posedă ca proprietar în puterea unui titlu translativ de proprietate, ale cărui vicii nu-i sunt cunoscute.

Art. 487. El încetează de a fi cu bună-credință din momentul când aceste vicii îi sunt cunoscute.

CAPITOLUL II
Despre dreptul de accesiune asupra celor unite şi încorporate cu lucrul

Art. 488. Tot ce se uneşte şi se încorporează cu lucrul se cuvine proprietarului lucrului, potrivit regulilor statornicite mai jos.

Secțiunea I
Despre dreptul de accesiune relativ la lucrurile imobile

Art. 489. Proprietatea pământului cuprinde în sine proprietatea suprafeței şi a subfeței lui.

Potrivit art. 135 alin. 4 al Constituției României din 1991, bogățiile de orice natură ale subsolului fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

A se vedea şi Legea nr.1341 din 1995, a petrolului (M.Of. nr. 301 din 29 dec. 1995).

Art. 490. Proprietarul poate face asupra pământului toate plantațiile şi clădirile ce găseşte de cuviință, afară de excepțiile statornicite la capul[1] care tratează despre servituți.

Art. 491. Proprietarul poate face sub fața pământului toate construcțiile şi săpăturile ce găseşte de cuviință, şi trage din ele toate foloasele ce acestea ar produce, afară de modificările prescrise de legi şi regulamente privitoare la mine, precum şi de legile şi regulamentele polițieneşti.

---

1. A se vedea nota de la art. 489.
2. Termenii "legile şi regulamentele polițienești" trebuie înțeleși în sensul de reglementările administrative în materie.

Art. 492. Orice construcție, plantație sau lucru făcut în pământ sau asupra pământului, sunt prezumate a fi făcute de către proprietarul acelui pământ cu cheltuiala sa şi că sunt ale lui, până ce se dovedeşte din contră.

Art. 493. Proprietarul pământului care a făcut construcții, plantații şi lucrări cu materiale străine, este dator să plătească valoarea materialelor. El mai poate fi osândit, după împrejurări, pentru o asemenea urmare şi la plata de daune-interese. Dar proprietarul materialelor n-are drept a le ridica.

Art. 494. Dacă plantațiile, construcțiile şi lucrările au fost făcute de către o a treia persoană cu materialele ei, proprietarul pământului are dreptul de a le ține pentru dânsul, sau de a îndatora pe acea persoana să le ridice.

Dacă proprietarul pământului cere ridicarea plantațiilor şi a construcțiilor, ridicarea va urma cu cheltuiala celui ce le-a făcut; el poate chiar, după împrejurări, fi condamnat la daune-interese pentru prejudiciile sau vătămările ce a putut suferi proprietarul locului.

---

[1] *Trimiterea se referă la titlul IV "Despre servituți".*

Dacă proprietarul voieşte a păstra pentru dânsul acele plantaţii şi clădiri, el este dator a plăti valoarea materialelor şi preţul muncii, fără ca să se ia în consideraţie sporirea valorii fondului, ocazionată prin afacerea unor asemenea plantaţii şi construcţii. Cu toate acestea, dacă plantaţiile, clădirile şi operele au fost făcute de către o a treia persoana de bună-credinţă, proprietarul pământului nu va putea cere ridicarea sus-ziselor plantaţii, clădiri şi lucrări, dar va avea dreptul sau de a înapoia valoarea materialelor şi preţul muncii, sau de a plăti o suma de bani egală cu aceea a creşterii valorii fondului.

Art. 495. Creşterile de pământ ce se fac succesiv şi pe nesimţite la malurile fluviului şi ale râurilor se numeşte aluviune. Aluviunea este în folosul proprietarului riveran, când e vorba de un fluviu sau râu navigabil, plutitor sau neplutitor, cu îndatorire însă pentru proprietar de a lăsa, pe pământul său, drumul trebuitor pentru conducerea vaselor.

A se vedea şi Legea nr. 8/1974 a apelor - Buletinul Oficial nr. 52 din 4 aprilie 1974, cu modificările ulterioare, precum şi nota nr. 2 de la art. 480.

Art. 496. Tot ale proprietarului riveran sunt şi pământurile lăsate de apele curgătoare, când ele se retrag pe nesimţite de la unul din ţărmuri şi se îndreaptă către celalalt ţărm; proprietarul ţărmului de unde apa s-a retras profită de aluviune, fără ca proprietarul ţărmului opus sa poată reclama pământul cel pierdut.

Acest drept nu are loc în privirea pământurilor părăsite de apa mării.

A se vedea nota de la art. 495.

Art. 497. Aluviunea nu are loc în privirea lacurilor, heleşteelor şi a iazurilor; proprietarul lor conservă totdeauna pământul acoperit de apă, când ea este la înălţimea scurgerii heleşteului, iazului, chiar dacă câtimea apei ar scădea în urmă; şi viceversa, proprietarul iazului nu câştigă nici un drept asupra pământului riveran ce se acoperă de apa iazului când urmează vărsături extraordinare.

A se vedea art. 135 alin. 4 al Constituţiei României, precum şi nota de la art. 495.

Art. 498. Dacă un fluviu sau râu, navigabil sau nu, rupe deodată o parte mare, şi care se poate recunoaşte, de pământ, şi o lipeşte la pământul unui alt proprietar, acea parte rămâne a cui a fost pământul de la care s-a rupt; însă dacă se va reclama în termen de un an.

Art. 499. Insulele şi prundurile, care se formează în albia fluviilor şi a râurilor navigabile sau plutitoare, sunt ale statului, dacă nu i se opune titlu sau prescripţie.

A se vedea nota de la art. 495.

Art. 500. Insulele şi prundurile, care se formează în râurile nenavigabile şi neplutitoare, sunt ale proprietarului ţărmului pe care ele s-au format; dacă insula formată trece peste jumătatea râului, atunci fiecare proprietar riveran are dreptul de proprietate asupra părţii de insulă ce se întinde spre el, pornind de la jumătatea râului.

A se vedea nota de la art. 495.

Art. 501. Dacă un râu sau un fluviu, formându-şi un braţ nou, taie şi înconjoară pământul unui proprietar riveran şi face prin acest chip o insula, proprietarul nu pierde pământul ce s-a transformat în insula, chiar dacă el s-a făcut de un fluviu sau de un râu navigabil sau plutitor.

A se vedea nota de la art. 495.

Art. 502. Dacă un fluviu sau un râu îşi face un nou curs părăsind vechea sa albie, aceasta albie se împarte între proprietarii marginari.

A se vedea nota de la art. 495.

Art. 503. Orice animale sau zburătoare sălbatice trec în cuprinsul nostru se fac ale noastre, pe cât timp rămân la noi, afară numai dacă asemenea trecere s-a ocazionat prin fraude sau prin artificii.

Secţiunea II
Despre dreptul de accesiune relativ la lucrurile mişcătoare

Art. 504. Dacă două lucruri a doi deosebiţi stăpâni s-au unit împreună încât amândouă formează un singur tot, dar se pot despărţi şi conservă fiecare în parte după despărţire, atunci totul format este al proprietarului lucrului care constituie partea principală, rămânând el dator a plăti celuilalt proprietar preţul lucrului ce a fost unit cu principalul.

Art. 505. Este principal acela din două lucruri, pentru uzul sau pentru ornamentul, pentru completarea cărui a servit unirea celuilalt lucru.

Art. 506. Când însă lucrul unit este mult mai de preţ decât lucrul principal, şi când el s-a unit fără ştirea proprietarului, acesta poate cere despărţirea şi restituirea lucrului unit, chiar dacă ar rezulta din despărţire oarecare vătămare lucrului către care el a fost unit.

Art. 507. Dacă din cele două lucruri unite pentru a forma un singur tot, nici unul nu poate fi privit ca accesoriu al celuilalt, atunci acela este considerat ca principal care va fi mai mare în valoare. Dacă valoarea ambelor lucruri ar fi mai tot aceeaşi, atunci lucrul cel mai mare în volum va fi considerat ca principal.

Art. 508. Dacă un meşter sau altcineva a întrebuinţat materia care nu era a sa şi a făcut un lucru nou, atunci proprietarul materiei întrebuinţate are dreptul de a reclama lucrul format din ea, plătind preţul muncii, atât când acel obiect ar putea cât şi când el n-ar putea reveni în starea primitivă.

Art. 509. Dacă însă manopera ar fi atât de importantă încât ar întrece cu mult valoarea materiei întrebuinţate, atunci munca lucratorului va fi considerată ca parte principală şi lucrătorul va avea dreptul de a reţine lucrul format, plătind proprietarului preţul materiei.

Art. 510. Când cineva a întrebuinţat în parte materia care era a sa, şi în parte materia străină, pentru a forma un lucru nou, fără ca nici o parte din materie să-şi fi pierdut cu totul fiinţa, şi dacă acele materii nu se mai pot despărţi fără vătămare sau pagubă, atunci lucrul format se cuvine ambilor proprietari, celui dintâi în proporţie cu materia ce era a sa, şi celuilalt în proporţie cu materia sa şi cu preţul muncii sale.

Art. 511. Când un lucru s-a format din amestecarea mai multor materii cu diferiţi stăpâni din care nici una nu poate fi considerată ca materie principală, atunci proprietarul, în neştiinţa căruia a urmat amestecarea, poate cere desfacerea lor, dacă ea este cu putinţă a se desface.

Dacă materiile amestecate nu se mai pot despărţi fără vătămare sau pagubă, atunci lucrul format se cuvine tuturor stăpânilor, fiecăruí însă în proporţie cu câtimea, calitatea şi valoarea materiilor lui, întrebuinţate la facerea acelui lucru.

Art. 512. Dacă materia unuia din proprietari ar covârşi pe cealaltă materie prin valoare şi cantitate, atunci proprietarul materiei mai cu preţ va putea cere lucrul format prin amestecare, plătind însă celuilalt proprietar preţul materiei sale.

Art. 513. Când lucrul format rămâne comun între proprietarii materiilor din care s-a format, atunci lucrul se va vinde prin licitaţie şi preţul se va împărţi.

Art. 514. În toate cazurile în care proprietarul materiei întrebuinţate fără ştirea lui la formarea unui lucru nou este în drept de a reclama lucrul format, el are şi voia de a cere în loc de lucrul format o materie de aceeaşi natură, câtime, greutate, mărime şi calitate, sau valoarea aceleiaşi materii.

Art. 515. Vericari[1] vor fi întrebuinţat materii străine, fără ştirea proprietarului lor, vor putea după împrejurări fi osândiţi şi la plata de daune-interese, şi aceasta fără prejudiciul urmărilor prin canal extraordinar[2].

Art. 516. Principiile regulilor de mai sus vor servi judecătorilor şi în deciziunea cazurilor analoge cu cele precedente.

Titlul III
DESPRE UZUFRUCT, DESPRE UZ ŞI DESPRE ABITATIUNE

CAPITOLUL I
Despre uzufruct

Art. 517. Uzufructul este dreptul de a se bucura cineva de lucrurile ce sunt proprietatea altuia, întocmai ca însuşi proprietarul lor, însă cu îndatorirea de a le conserva substanţa.

Vezi art. 49-50 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţional privat.

Art. 518. Uzufructul se stabileşte prin lege sau prin voinţa omului.

Prin abrogarea art. 285, 338, 684 şi 1242 din Codul civil, au fost desfiinţate drepturile de uzufruct legal statornicite de Codul civil, şi anume dreptul de uzufruct legal al părinţilor asupra bunurilor copiilor, dreptul soţului asupra bunurilor dotale şi dreptul văduvei fără avere la moştenirea bărbatului ei.

Art. 519. Uzufructul se poate stabili sau pur, sau cu termen, sau cu condiţie.

---

[1] *"Vericari", forma arhaică pentru "oricare".*

[2] *Acţiune penală.*

Art. 520. Uzufructul se poate stabili pe tot felul de bunuri mobile şi imobile.

Secţiunea I
Despre drepturile uzufructuarului

Art. 521. Uzufructuarul are drept de a se bucura de tot felul de fructe ce poate produce obiectul asupra căruia are uzufruct, fie naturale, fie industriale, fie civile.

Art. 522. Fructele naturale sunt acelea ce pământul produce de la sine; producţia şi prăsila (sporul animalelor) sunt asemenea fructe naturale. Fructele industriale ale unui fond sunt acelea ce se dobândesc prin cultura.

Art. 523. Fructele civile sunt chiriile caselor, dobânzile sumelor exigibile, venitul rentelor; arendele intră în clasa fructelor civile.

Art. 524. Fructele naturale şi industriale, neculese în momentul când se deschide dreptul de uzufruct, sunt ale uzufructuarului. Acelea ce se găsesc în aceeaşi stare când se sfârşeşte dreptul de uzufruct sunt ale proprietarului, fără de a putea pretinde unul de la altul despăgubire pentru cheltuielile urmate pentru araturi şi semănături. Drepturile colonului parţiar[1] ce vor fi existat la începutul sau la finele uzufructului nu pot fi vătămate de dispoziţia precedentă.

Art. 525. Fructele civile se socotesc dobândite zi cu zi, şi se cuvin uzufructuarului, în proporţie cu durata uzufructului sau. Această regulă se aplică la arenzi şi la chiriile caselor şi alte fructe civile.

Art. 526. Dacă uzufructul cuprinde lucruri cu care nu se poate cineva servi fără a le consuma, precum bani, grâne, băuturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, însă cu îndatorire de a le înapoia în aceeaşi cantitate, calitate şi valoare, sau preţul, la sfârşitul uzufructului.

Art. 527. Uzufructul unei rente pe viaţă dă uzufructuarului, pe durata uzufructului său, dreptul de a percepe veniturile, fără de a fi obligat la nici un fel de restituire.

Art. 528. Dacă uzufructul cuprinde lucruri care, fără a se consuma îndată, se strică după o vreme prin întrebuinţarea lor, precum rufele, mobilele casei, uzufructuarul are dreptul de a se sluji de dânsele pentru întrebuinţarea la care ele sunt destinate, şi nu este obligat de a le înapoia la sfârşitul uzufructului decât în starea ce se vor afla, însă nestricate din dol sau culpa.

Art. 529. Dacă uzufructul cuprinde păduri destinate de proprietarul lor la tăieri periodice, uzufructuarul este dator a păstra ordinea şi câtimea tăierii, în conformitate cu regulile stabilite de proprietar, sau cu uzul locului, fără a putea pretinde vreo despăgubire nici uzufructuarul, nici moştenitorii săi, pentru părţile lăsate netăiate în timpul uzufructului sau.

Arborii care se pot scoate dintr-un seminariu de pomi[2], fără degradarea acestuia nu vor face parte din uzufruct decât cu îndatorire, pentru uzufructuar, de a se conforma obiceiului local în privirea înlocuirii lor.

---

[1] *Dijmaş.*

[2] *Pepiniere.*

1. A se vedea art. 41 din Legea nr. 18/1991 - Legea fondului funciar.

2. A se vedea şi:

- Codul silvic - Legea nr. 26 din 24 aprilie 1996 - publicat în Monitorul Oficial nr. 93 din 8 mai 1996;
- Legea nr. 4/1972 privind gospodărirea pădurilor aflate în administrarea directa a comunelor - Buletinul Oficial nr. 42 din 24 aprilie 1972.

Art. 530. Uzufructuarul se mai bucură, conformându-se cu epocile şi uzul vechi al proprietarului, de părţile de păduri înalte care au fost puse în tăiere regulată, sau că aceste tăieri se fac periodic pe o întindere de pământ determinată, sau se fac numai de o câtime oarecare de arbori aleşi pe toată suprafaţa domeniului.

A se vedea nota de la art. 529.

Art. 531. În toate celelalte cazuri, uzufructuarul nu se poate atinge de arbori înalţi; va putea însă întrebuinţa, spre a face reparaţiile la care este obligat, arborii dezrădăcinaţi sau sfărâmaţi din accidente; poate chiar tăia pentru acest sfârşit arborii trebuincioşi, cu îndatorire însă a constata în fiinţa proprietarului această trebuinţă.

Art. 532. Uzufructuarul poate lua din păduri araci pentru vii, poate asemenea lua de pe pomi producte anuale sau periodice, însă toate acestea după obiceiul locului şi al proprietarului.

A se vedea nota de la art. 529.

Art. 533. Pomii roditori care se usucă şi chiar acei ce sunt dezrădăcinaţi sau dărâmaţi din accidente se cuvin uzufructuarului, cu îndatorire de a-i înlocui prin alţii.

Art. 534. Uzufructuarul se poate bucura el însuşi, sau închiria altuia, sau ceda exerciţiul dreptului sau. De va închiria, urmează a se conforma pentru epocile când se preînnoiesc contractele şi pentru durata lor, regulile întocmite pentru bărbat, în privinţa averii femeii sale la titlul “Despre contractul de căsătorie”.

---

1. Dispoziţiile din titlu "Despre contractul de căsătorie", la care se referă art. 534, sunt art. 1268 şi 1269 Cod civil, în prezent abrogate prin art. 49 al Decretului nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare.

2. Cu privire la închirierea suprafeţelor de locuit a se vedea Legea nr. 114/1996, a locuinţei

Art. 535. Uzufructuarul se foloseşte de adăugirile făcute prin aluviune la obiectul asupra căruia are uzufruct.

Art. 536. El se foloseşte de drepturile de servitute şi în genere de toate drepturile de care se poate folosi proprietarul, şi se foloseşte întocmai ca însuşi proprietarul.

Art. 537. Uzufructuarul se foloseşte asemenea întocmai ca proprietarul de minele, pietrăriile şi nisipurile ce sunt în exploatare la deschiderea dreptului de uzufruct.

Dacă însă se atinge de o exploatare, care nu s-ar putea face fără o concesiune, uzufructuarul nu se va putea bucura de ea fără a dobândi mai întâi învoirea guvernului.

Dispoziţiile art. 537 nu mai sunt aplicabile întrucât, potrivit art. 135 din Constituţie, bogăţiile de orice natură ale subsolului fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

A se vede nota de la art. 489

Art. 538. Uzufructuarul n-are nici un drept asupra minelor și pietrăriilor nedeschise încă, nici asupra nisipurilor a căror exploatare nu e încă începută nici asupra comorii care s-ar putea găsi în cursul uzufructului sau.

Art. 539. Proprietarul nu poate prin faptul său nici cu orice chip vătăma drepturile uzufructuarului.

Uzufructuarul nu poate, la încetarea uzufructului, cere vreo despăgubire pentru îmbunătățirile ce ar pretinde că a făcut, chiar când printr-însele ar fi sporit valoarea lucrului. El sau moștenitorii săi pot însă ridica oglinzi, tablouri și alte ornamente, pe care le-ar fi așezat, cu îndatorire de a restabili localul în starea ce a fost mai înainte.

Secțiunea II
Despre obligațiile uzufructuarului

Art. 540. Uzufructuarul ia lucrurile în starea în care se află; el însă nu poate intra în folosința lor decât după ce va face în prezența proprietarului, sau după ce-l va chema formal, inventarul lucrurilor mișcătoare și constatarea stării în care se vor afla cele nemișcătoare, supuse uzufructului.

Art. 541. Este dator a da cauțiune că se va folosi ca un bun părinte de familie, de nu va fi scutit prin actul Constitutiv al uzufructului; cu toate acestea tații, mamele ce vor avea uzufructul legal al averii copiilor lor, vânzătorul sau donatorul care și-au rezervat uzufructul, nu sunt obligați a da cauțiune.

Prin abrogarea art. 338 Cod civil, dreptul de uzufruct legal al părților asupra bunurilor copiilor a fost desființat.

Art. 542. Dacă uzufructuarul nu găsește cauțiune, nemișcătoarele se dau cu arenda, sumele de bani cuprinse în uzufruct se pun la dobândă, productele se vând și prețul lor se pune asemenea la dobândă; dobânzile acestor sume și prețul arendelor se cuvin uzufructuarului.

Art. 543. În lipsă de cauțiune din partea uzufructuarului, proprietarul poate cere ca mobilele supuse periciunii prin întrebuințare să se vândă spre a se pune prețul la dobândă, și uzufructuarul se folosește de dobânzi în cursul uzufructului; cu toate acestea uzufructuarul va putea cere și judecătorii vor putea ordona, după împrejurări, ca o parte din lucrurile mișcătoare necesare pentru propriile sale trebuințe sa i se lase sub simpla sa depunere de jurământ și cu îndatorire de a le preda la curmarea uzufructului.

Art. 544. Întârzierea de a da cauțiune nu ridică uzufructuarului dreptul de a se folosi de fructele la care el avea drept; ele i se cuvin din momentul de când s-a deschis uzufructul.

Art. 545. Uzufructuarul nu este obligat decât la reparațiile de întreținere. Reparațiile cele mari rămân în sarcina proprietarului, afară numai dacă acestea s-ar fi cauzat din lipsa reparațiilor de întreținere de la deschiderea uzufructului, în care caz uzufructuarul este obligat a le face și pe acestea.

Art. 546. Reparațiile cele mari sunt acele ale zidurilor celor mari și ale boltelor, restabilirea grinzilor şi acoperişului întreg, acelea ale zăgazelor şi ale zidurilor de sprijinire şi de împrejmuire în total; toate celelalte reparaţii sunt de întreţinere.

Art. 547. Nici proprietarul, nici uzufructuarul nu sunt obligaţi a reclădi ceea ce a căzut de vechime sau s-a distruit[1] fortuit.

Art. 548. Uzufructuarul este obligat, în cursul folosinţei sale, la toate sarcinile anuale ale fondului, precum contribuţiile şi altele ce după obicei sunt considerate ca sarcini ale fructelor.

Art. 549. În privinţa sarcinilor ce pot fi impuse pe proprietate, în cursul uzufructului, proprietarul şi uzufructuarul contribuie după modul următor: proprietarul este obligat a le plăti şi uzufructuarul a-i răspunde dobânzile, iar dacă uzufructuarul le-a plătit, el are dreptul de a cere capetele[2] plătite de la proprietar, la expirarea uzufructului.

Art. 550. Acel ce câştigă cu titlul gratuit un uzufruct universal, sau cu titlu universal, este dator a achita în proporţie cu folosinţa sa şi fără nici un drept de repetiţiune, legatele, pensiile alimentare şi veniturile rentelor perpetue sau pe viaţă care privesc asupra patrimoniului.

Art. 551. Uzufructuarul cu titlu particular nu se obligă la plata datoriilor pentru care fondul este ipotecat şi, de va fi silit să le plătească, are acţiune în contra proprietarului.

Art. 552. Uzufructuarul fie universal, fie cu titlu universal, trebuie să contribuie împreuna cu proprietarul la plata datoriilor după cum urmează: se preţuieşte valoarea fondului supus uzufructului, se defige[3] în urmă câtimea cu care urmează a contribui la plata datoriilor în proporţie cu valoarea zisului fond. Dacă uzufructuarul voieşte să avanseze suma pentru care trebuie fondul să contribuie, capitalul i se înapoiază la sfârşitul uzufructului fără nici o dobândă. Iar de nu va voi uzufructuarul a face acest avans, proprietarul poate, după a sa voinţa, sau să plătească dânsul acea suma, şi atunci uzufructuarul îi plăteşte dobânzile în tot cursul uzufructului, sau să pună în vânzare o parte din averea supusă uzufructului până se va dobândi un preţ analog sumei datorite.

Art. 553. Uzufructuarul e dator a plăti numai cheltuielile proceselor ce privesc folosinţa şi celelalte condamnaţiuni la care procesele arătate pot da naştere.

Art. 554. Dacă în cursul uzufructului, o a treia persoană face vreo uzurpare asupra fondului, sau vreo altă încercare spre a călca drepturile proprietarului, uzufructuarul este ţinut a-l denunţa proprietarului, căci la din contră uzufructuarul rămâne răspunzător pentru toate daunele ce ar putea rezulta pentru proprietar, precum ar fi răspunzător pentru orice stricăciune s-ar face de el însuşi.

Art. 555. Dacă uzufructul are de obiect un animal şi dacă acesta va pieri fără culpa uzufructuarului, el nu este obligat a da proprietarului alt animal în loc, nici de a-i plăti preţul.

Art. 556. Dacă turma pe care un uzufruct a fost constituit, din întâmplare sau din boală, va pieri cu totul şi fără culpa uzufructuarului, acesta nu este obligat decât a-i da seama de piei sau de valoarea lor.

---

[1] *Distrus.*

[2] *Capitalul.*

[3] *Se stabileşte.*

Dacă turma nu va pieri cu totul, uzufructuarul este dator de a înlocui numărul vitelor pierdute, prin vitele ce dă sporul.

Secţiunea III
Despre stingerea uzufructului

Art. 557. Uzufructul se stinge prin moartea uzufructuarului, prin expirarea termenului pentru care uzufructul a fost acordat, prin consolidarea sau întrunirea asupra aceleiaşi persoane a ambelor calităţi de proprietar şi de uzufructuar;

prin neuzul dreptului de uzufruct în decurs de 30 de ani;

prin totala desfiinţare a lucrului asupra cărui uzufructul era constituit.

Art. 558. Uzufructul poate înceta asemenea prin abuzul ce face uzufructuarul de folosinţa sa, sau aducând stricăciuni fondului, sau lăsându-l să se degradeze din lipsă de întreţinere. Creditorii uzufructuarului pot interveni în contestaţiile pornite în contră-i pentru conservarea drepturilor lor; ei pot propune repararea degradărilor făcute şi a da garanţii pentru viitor.

Judecătorii pot, după gravitatea împrejurărilor, sau a hotărî stingerea uzufructului, sau a lăsa pe proprietar să se bucure de fructele obiectului supus la uzufruct, cu îndatorire de a plăti pe fiecare an uzufructuarului sau celor ce prezintă drepturile sale o sumă hotărâtă până în ziua când uzufructul urma să înceteze.

Art. 559. Uzufructul care nu e acordat particularilor nu poate trece peste 30 de ani.

Art. 560. Uzufructul constituit până ce o altă persoana va ajunge la o vârsta hotărâta, ţine până la acea epoca, chiar de ar muri zisa persoană înaintea vârstei hotărâte.

Art. 561. Vânzarea lucrului supus la uzufruct nu aduce nici o schimbare dreptului uzufructuarului; el continuă a se folosi de uzufructul său, de nu a renunţat la dânsul în mod formal.

Art. 562. Creditorii uzufructuarului pot să ceară a se anula renunţarea făcută în paguba lor.

Art. 563. Dacă o parte numai a lucrului supus la uzufruct s-a distruit[1], uzufructul se păstrează asupra părţii ramase.

Art. 564. De va fi uzufructul constituit numai asupra unei clădiri, şi această clădire va arde sau se va distrui[2] din altă întâmplare, sau se va dărâma de vechime, uzufructuarul nu va avea drept de a se folosi de pământul pe care a fost clădirea, nici de materialele ramase. Dacă uzufructul s-ar afla constituit asupra unui domeniu din care făcea parte şi clădirea, uzufructuarul se va folosi de pământ.

CAPITOLUL II
Despre uz şi abitaţiune

Art. 565. Drepturile de uz şi de abitaţiune se stabilesc şi se pierd în acelaşi chip ca şi uzufructul.

---

[1] *Distrus.*

[2] *Distruge.*

Vezi art. 49 - 50 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat.

Art. 566. Ca și în cazul de uzufruct, nu se poate folosi cineva de aceste drepturi fără a da mai întâi cauțiune și fără a face inventar.

Soțul supraviețuitor nu este obligat să dea cauțiune pentru exercitarea dreptului de abitațiune ce i se cuvine în temeiul art. 4 din Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor - Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944.

Art. 567. Uzuarul și cel ce are dreptul de abitațiune trebuie să se folosească de ele ca un bun părinte de familie.

Art. 568. Drepturile de uz și de abitațiune se regulează prin titlul care le-a înființat și primesc după cuprinderea lui mai multă sau mai puțină întindere.

Art. 569. Dacă titlul nu se explică asupra întinderii acestor drepturi, ele se regulează precum urmează.

Art. 570. Cel ce are uzul unui loc nu poate pretinde mai multe fructe din acest loc decât se cuvine pentru trebuințele sale și ale familiei sale.

Poate pretinde și pentru trebuințele copiilor ce va avea în urma constituirii dreptului de uz.

Art. 571. Uzuarul nu poate ceda nici închiria dreptul său altuia.

Art. 572. Cel ce are un drept de abitațiune pe o casă poate ședea într-însa cu familia sa, chiar de n-ar fi fost însurat la epoca când i s-a dat acest drept.

Cel ce are dreptul de abitațiune poate închiria partea casei ce nu locuiește.

În ce privește dreptul de abitație al soțului supraviețuitor, a se vedea art. 4 alin. 2 al Legii nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor - Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944, potrivit căruia soțul supraviețuitor nu va fi obligat să dea cauțiunea prevăzută de art. 566 din Codul civil. Dreptul de abitațiune nu va putea fi cedat sau închiriat, chiar și în cazul prevăzut de art. 572 alin. 2 Cod civil.

Art. 573. Dreptul de abitațiune nu poate fi nici cesionat, nici închiriat, afară de excepția adusă la art. 572.

Art. 574. Dacă uzuarul absoarbe toate fructele fondului, sau dacă ocupă toată casa e dator să facă cheltuielile de cultură, reparațiile de întreținere și să plătească contribuțiile ca și uzufructuarul. Dacă nu ia decât o parte din fructe sau dacă nu ocupă decât o parte din casă, el contribuie în proporție cu lucrul de care se folosește.

Art. 575. Uzul pădurilor se va regula prin legi particulare.

A se vedea nota de la art. 529.

Titlul IV
DESPRE SERVITUȚI

Art. 576. Servitutea este o sarcină impusă asupra unui imobil pentru uzul și utilitatea unui imobil având un alt stăpân.

Vezi art. 49 - 50 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat.

Art. 577. Servituțile izvorăsc sau din situația naturală a locurilor, sau din obligaţia impusă de lege, sau din convenţia dintre proprietari.

CAPITOLUL I

Despre servituţi ce se nasc din situaţia locurilor[1]

Art. 578. Locurile inferioare sunt supuse a primi apele ce curg fireşte din locurile superioare, fără ca mâna omului să fi contribuit la aceasta.

Proprietarul inferior nu poate ridica stavili ca să oprească aceasta scurgere.

Proprietarul superior nu poate face nici o lucrare spre agravarea servituţii fondului inferior.

Art. 579. Cel ce are un izvor pe proprietatea sa poate face orice întrebuinţare cu dânsul, fără însă a vătăma dreptul ce proprietarul fondului inferior are dobândit sau prin vreun titlu sau prin prescripţie asupra acelui izvor.

A se vedea Legea nr. 8/1974 a apelor Buletinul Oficial nr. 52 din 4 aprilie 1974, cu modificările ulterioare.

Art. 580. În acest caz, prescripţia nu se poate dobândi decât prin o folosinţă neîntreruptă în timp de 30 de ani, socotiţi din ziua când proprietarul fondului inferior a făcut şi a săvârşit lucrări aparente destinate a înlesni trecerea şi scurgerea apei în proprietatea sa.

Art. 581. Proprietarul izvorului nu-i poate schimba cursul când izvorul dă apa trebuincioasă locuitorilor unei comune unui sat sau unui cătun.

A se vedea şi art. 135 alin. 4 al Constituţiei României.

Art. 582. Acela, a cărui proprietate este pe marginea unei ape curgătoare, afară de apele care sunt declarate dependente de domeniul public prin art. 476 la titlul "Despre distincţiunea bunurilor", poate lua apa pentru irigaţia proprietăţilor sale, fără însă a o abate de tot.

Acela prin al cărui fond trece apa o poate chiar întrebuinţa în toată întinderea prin care ar avea curgere, cu îndatorire numai a-i lăsa cursul firesc la ieşirea din proprietatea sa.

A se vedea:
- Legea nr. 8/1974 a apelor - Buletinul Oficial nr. 52 din 4 aprilie 1974, cu modificările ulterioare;
- Nota de la art. 581.

Art. 583. De se ridica vreo contestaţie între proprietarii cărora aceste ape pot fi trebuincioase, tribunalele[2], la darea hotărârii, sunt datoare să caute a împăca interesul agriculturii cu respectul cuvenit proprietăţii, observând întotdeauna regulamentele particulare şi locale asupra curgerii şi uzului apelor.

A se vedea:
- Notele de la art. 582;
- Legea nr. 7/1974 cu privire la realizarea, exploatarea, întreţinerea şi finanţarea amenajărilor de irigaţii şi a celorlalte lucrări de

---

[1] *Servituţile reglementate în acest capitol sunt în realitate un mod de determinare a însuşi conţinutului dreptului de proprietate şi a limitelor de exercitare a acestui drept.*

[2] *Instanţele.*

îmbunătăţiri funciare - Buletinul Oficial nr. 51 din 3 aprilie 1974, republicata în Buletinul Oficial nr. 62 din 14 iunie 1975.

Art. 584. Orice proprietar poate îndatora pe vecinul său la grăniţuirea proprietăţii lipite cu a sa; cheltuielile grăniţuirii se vor face pe jumătate.

Art. 585. Tot proprietarul îşi poate îngrădi proprietatea, afară de excepţia ce se face la art. 616.

CAPITOLUL II
Despre servituţile stabilite de lege[1]

Art. 586. Servituţile stabilite de lege au de obiect utilitatea publică, sau a comunelor, ori aceea a particularilor.

---

1. Cu privire la termenul "comună" a se vedea Legea nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului Republicii România - Buletinul Oficial nr. 17-18 din 17 februarie 1968, republicat în Buletinul Oficial nr. 163-165 din 20 decembrie 1968, cu modificările ulterioare.

2. Cu privire la art. 586 a se vedea şi:

- Art. 41 alin. 6 din Constituţia României;
- Legea nr. 18 din 19 februarie 1991, Legea fondului funciar, republicată, în Monitorul Oficial nr. 1 din 5 ianuarie 1998;
- Legea nr. 7/1974 cu privire la realizarea, exploatarea, întreţinerea şi finanţarea amenajărilor de irigaţii şi a celorlalte lucrări de îmbunătăţiri funciare - Buletinul Oficial nr. 51 din 3 aprilie 1974, republicată în Buletinul Oficial nr. 62 din 14 iunie 1975;
- Legea nr. 8/1974 a apelor - Buletinul Oficial nr. 52 din 4 aprilie 1974, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 13/1974 a drumurilor - Buletinul Oficial nr. 107 din 31 iulie 1974, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 37/1975 privind sistematizarea, proiectarea şi realizarea arterelor de circulaţie în localităţile urbane şi rurale - Buletinul Oficial nr. 123 din 26 noiembrie 1975, republicata în Buletinul Oficial nr. 82 din 6 septembrie 1978;
- Legea nr. 43/1975 pentru stabilirea normelor privind proiectarea, construirea şi modernizarea drumurilor - Buletinul Oficial nr. 136 din 27 februarie 1975;
- Legea nr. 137 din 29 decembrie 1995 - Legea protecţiei mediului - publicata în Monitorul Oficial nr. 304 din 30 decembrie 1995;
- Legea nr. 8/1971 pentru organizarea, administrarea şi folosirea pajiştilor, loturilor zootehnice şi semincere, precum şi a staţiunilor comunale de monta - Buletinul Oficial nr. 51 din 29 aprilie 1971, cu modificările ulterioare;
- Decretul nr. 76/1950 pentru producerea, transportul, distribuţia şi vânzarea energiei electrice - Buletinul Oficial nr. 31 din martie 1950, cu modificările ulterioare;
- Decretul nr. 443/1972 privind navigaţia civilă - Buletinul Oficial nr. 132 din 23 noiembrie 1972, cu modificările ulterioare;
- Codul aerian - Ordonanţa nr. 29, din 22.08.1997 publicată în Monitorul Oficial nr. 208 din 26 august 1997.

Art. 587. Acele stabilite pentru utilitatea publică sau comunală au de obiect cărarea sau poteca pe lângă marginea râurilor navigabile sau flotabile, construcţia sau reparaţia drumurilor, sau alte lucrări publice sau comunale.

Tot ce priveşte acest fel de servituţi se determină de către legile sau regulamentele particulare[2].

A se vedea nota 2 de la art. 586.

Art. 588. Legea supune pe proprietari la osebite obligaţii unul către altul, fără chiar să existe vreo convenţie între dânşii.

---

[1] *Servituţile reglementate în acest capitol sunt în realitate un mod de determinare a însuşi conţinutului dreptului de proprietate şi a limitelor de exercitare a acestui drept.*

[2] *Dispoziţii normative speciale.*

Art. 589. Parte din aceste obligaţii e regulată de către legile asupra poliţiei rurale.

Celelalte sunt relative la zidul sau la şanţul comun între vecini, la cazul când se poate înălţa un contrazid, la privirea asupra proprietăţii vecinului, la scurgerea streşinilor, la drumul de trecere.

Legea asupra poliţiei rurale din 25 decembrie 1868, la care se referă art. 589, a fost abrogată prin Legea din 22 martie 1937 privitoare la organizarea şi încurajarea agriculturii.

Secţiunea I
Despre zidul şi şanţul comun

Art. 590. În oraşe şi la ţară[1], orice zid care serveşte de despărţire între clădiri sau între curte şi grădină, şi între ograde la ţară, se socoteşte comun, dacă nu exista titlu sau semn care ar proba contrariul.

Art. 591. Este semn de necomunitate când culmea zidului este dreaptă şi perpendiculară despre peretele de o parte, iar despre cealaltă parte înfăţişează un plan înclinat; în acest caz, zidul se presupune că aparţine exclusiv proprietarului despre care există planul înclinat.

Art. 592. Reparaţia şi reclădirea zidului comun sunt în sarcina tuturor devălmaşilor, şi în proporţie cu dreptul fiecăruia.

Art. 593. Cu toate acestea, fiecare coproprietar al unui zid comun poate fi apărat de a contribui la reparaţii şi reclădiri, renunţând la dreptul său, dacă însă zidul comun nu ar sprijini vreo clădire a sa.

Art. 594. Fiecare coproprietar poate sa zidească în contra unui zid comun şi să bage grinzi sau legături în toată grosimea zidului, lăsând 54 milimetri despre vecin, fără prejudiciul dreptului ce are vecinul ca să scurteze acele grinzii până la jumătatea zidului, în caz când şi el ar voi a pună grinzi tot în acele locuri, sau a lipi un coş.

Art. 595. Orice coproprietar poate să înalţe zidul comun, dar e dator a face singur cheltuiala înălţării, reparaţiile de întreţinere pentru sarcina cauzată zidului comun în proporţie cu înălţimea.

Art. 596. Dacă zidul comun nu e în stare a purta greutatea înălţării, cel ce vrea să-l înalţe e dator a-l face din întreg din temelie, cu cheltuiala sa, şi orice adaos în grosime să-l facă pe locul său.

Art. 597. Vecinul care n-a contribuit la înălţare poate câştiga dreptul de comunitate, plătind cheltuiala pe jumătate, precum şi preţul pe jumătate al locului ce s-ar fi întrebuinţat pentru îngroşarea zidului.

Art. 598. Orice vecin al unui zid poate să-l facă comun, în parte sau tot, plătind stăpânului zidului jumătatea din valoarea sa, sau jumătate din valoarea părţii ce vrea sa facă comuna, precum şi jumătate din valoarea locului pe care este clădit zidul.

---

[1] *A se vedea Legea nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului Republicii România - Buletinul Oficial nr. 17 - 18 din 17 februarie 1968, republicată în Buletinul Oficial nr. 163 - 165 din 20 decembrie 1968, cu modificările ulterioare, încă în vigoare.*

Art. 599. Unul din vecini nu poate găuri zidul comun, nici să alăture sau să sprijine pe dânsul vreo lucrare, fără consimţământul celuilalt.

În caz de împotrivire, el nu poate face aceasta fără a regula mai întâi prin experţi mijloace necesare pentru ca acea lucrare să nu vatăme drepturile celuilalt.

Art. 600. Fiecare poate în oraşe şi suburbii a îndatora pe vecinul sau, a contribui la clădirea şi repararea îngrădirii ce desparte casele, curţile şi grădinile lor; înălţimea îngrădirii se va hotărî după regulamentele particulare[1], sau după obiceiul obştesc şi în lipsă de regulamente şi de obicei, înălţimea zidului va fi de cel puţin doi metri, socotindu-se şi coama.

Art. 601. Când se reclădeşte un zid comun sau o casă, toate servituţile active şi pasive se perpetuă în privirea noului zid sau a noii case, fără a se putea însă îngreuna, dacă reclădirea s-a făcut mai înainte de împlinirea prescripţiei.

Art. 602. Toate şanţurile între două proprietăţi se socotesc comune de nu va fi titlu sau semn contrariu.

Art. 603. Este semn de necomunitate când pământul e înălţat sau aruncat numai de o parte a şanţului.

Art. 604. Şanţul se socoteşte a fi exclusiv al acelui în partea căruia pământul e aruncat.

Art. 605. Şanţul comun trebuie întreţinut cu cheltuială comună.

Art. 606. Orice gard ce desparte două proprietăţi se socoteşte comun, afară dacă numai una singură din două proprietăţi va fi îngrădită, sau de nu va fi titlu sau posesiune îndestulătoare care să constate din contră.

Art. 607. Nu e iertat a sădi arbori care cresc înalţi decât în depărtarea hotărâtă de regulamente particulare[2] sau de obiceiurile constante şi recunoscute şi în lipsă de regulamente şi obiceiuri, în depărtare de doi metri, de la linia despărţitoare a celor două proprietăţi pentru arborii înalţi şi de o jumătate de metru pentru celelalte plantaţii şi garduri vii.

Art. 608. Vecinul poate cere ca arborii şi gardurile vii puşi la o distanţă mai mică să se scoată.

Acela pe a cărui proprietate se întind crăcile arborilor vecinului poate să-l îndatoreze a le tăia.

Dacă rădăcinile se întind pe pământul său are drept a le tăia singur.

Art. 609. Arborii ce se află în gardul comun sunt comuni ca şi gardul şi fiecare din ambii proprietari e în drept a cere sa-i taie.

Secţiunea II
Despre distanţă şi lucrările intermediare cerute pentru oarecare construcţii

Art. 610. Cel ce face un puţ sau o privată lângă un zid comun sau nu; cel ce vrea să clădească un cămin sau o vatră, o fierărie, un cuptor sau o sobă, să-i alăture un ocol de vite, sau cel ce vrea să puie lângă zid un magazin[3] de sare, sau grămezi de materii corozive, e îndatorat să lase depărtarea prescrisă de regulamente[4] şi obiceiuri particulare asupra unor obiecte, sau să facă lucrările prescrise de aceleaşi legi şi regulamente[1] spre a nu aduce vătămare vecinului.

---

[1] *Dispoziţii normative speciale.*

[2] *Dispoziţii normative speciale.*

[3] *Depozit.*

[4] *Dispoziţii normative speciale.*

Cu privire la executarea construcţiilor, a se vedea:

- Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării construcţiilor şi unele măsuri pentru realizarea locuinţelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 165 din 7 august 1991;
- Legea nr. 37/1975 privind sistematizarea, proiectarea şi realizarea arterelor de circulaţie în localităţile urbane şi rurale - Buletinul Oficial nr. 82 din 6 septembrie 1978;
- Legea nr. 43/1975 pentru stabilirea normelor privind proiectarea, construirea şi modernizarea drumurilor - Buletinul Oficial nr. 136 din 27 decembrie 1975;
- Legea 13/1974 a drumurilor - Buletinul Oficial nr. 107 din 31 iulie 1974, cu modificările ulterioare;
- Decretul nr. 102/1975 privind aprobarea amplasări şi executării construcţiilor de orice fel în zona funcţională turistică a litoralului românesc al Mării Negre - Buletinul Oficial nr. 90 din 11 august 1975.
- Hotărârea Guvernilui nr. 525 din 1996, pentru aprobarea regulamentului general de urbanism (M. Of nr 149 din 16 iulie 1996)

Secţiunea III
Despre vederea în proprietatea vecinului

Art. 611. Unul din vecini nu poate face, fără consimţământul celuilalt, nici într-un chip, fereastră sau deschidere într-un zid comun.

Art. 612. Nimeni nu poate avea vedere sau ferestre spre vedere, nici balcoane sau alte asemenea asupra proprietăţi îngrădite sau neîngrădite a vecinului său, de nu va fi o distanţă de 19 decimetri între zidul pe care se deschid aceste vederi şi proprietatea vecină.

Art. 613. Nimeni nu poate avea vederi pieziş pe proprietatea vecinului de nu va fi o distanţă de şase decimetri.

Art. 614. Distanţa de care este vorba în cele două articole precedente se socoteşte de la faţa zidului, pe care s-a deschis vederea şi, de vor fi balcoane sau alte asemenea, de la linia lor cea dinafară până la linia de despărţire a celor două proprietăţi.

Secţiunea IV
Despre picătura streşinilor

Art. 615. Tot proprietarul este dator a-şi face streaşina casei sale astfel încât apele din ploi să se scurgă pe terenul său, sau pe uliţe, iar nu pe locul vecinului sau.

Secţiunea V
Despre dreptul de trecere

A se vedea şi H.G. 525/1996, art. 610

Art. 616. Proprietarul al cărui loc este înfundat, care nu are nici o ieşire la calea publică, poate reclama o trecere pe locul vecinului său pentru exploatarea fondului, cu îndatorire de a-l despăgubi în proporţie cu pagubele ce s-ar putea ocaziona.

Art. 617. Trecerea trebuie regulat făcută pe partea ce ar scurta calea proprietarului fondului închis, ca să iasă din drum.

Art. 618. Cu toate acestea trebuie a se alege trecerea prin locul ce ar pricinui o mai puţină pagubă acelui pe al cărui loc trecerea urmează a fi deschisă.

---

[1] *Dispoziţii normative speciale.*

Art. 619. Acţiunea de despăgubire în cazul prevăzut prin art. 616 este prescriptibilă; iar trecerea trebuie să urmeze după prescripţie, deşi acţiunea de indemnitate nu s-ar mai putea admite.

CAPITOLUL III
Despre servituţile stabilite prin faptul omului

Secţiunea I
Despre osebite feluri de servituţi ce se pot stabili asupra bunurilor

Art. 620. Este iertat proprietarilor a stabili pe proprietăţile lor, sau în folosul proprietăţilor lor, orice servitute vor găsi de cuviinţă, pe cât timp aceste servituţi nu vor impune persoanei proprietarului fondului servient[1] obligaţia unui fapt personal, şi pe cât timp aceste servituţi nu vor fi contrarii ordinii publice.

Uzul şi întinderea servituţilor stabilite astfel se regulează prin titlul ce le constituie, şi în lipsa de titlu, după regulile următoare.

Art. 621. Servituţile sunt stabilite sau în folosul clădirilor, sau în folosul pământului. Cele de felul dintâi se numesc urbane, chiar când clădirile pentru care servituţile sunt instituite se vor afla nu numai în oraş, dar şi la ţară; cele de al doilea fel se numesc rurale.

Art. 622. Servituţile sunt sau continue sau necontinue.

Servituţile continue sunt acelea al căror exerciţiu este sau poate fi continuu, fără să aibă trebuinţă de faptul actual al omului; astfel sunt apaducele[2], scursurile apelor, ferestrele şi altele asemenea. Servituţile necontinue sunt acelea care au trebuinţă de faptul actual al omului spre a fi exercitate, astfel este dreptul de trecere, de a lua apă din fântână, de a paşte vite şi alte asemenea.

Servituţile sunt aparente sau neaparente. Servituţile aparente sunt acelea care se cunosc prin lucrări exterioare, precum: o uşă, o fereastră, o apaducere[3]; servituţile neaparente sunt acelea ce n-au semn exterior de existenţa lor, precum spre exemplu, prohibiţiunea de a zidi pe un fond, sau de a nu zidi decât până la o înălţime determinată.

Secţiunea II
Despre modul cu care se stabilesc servituţile

Art. 623. Servituţile continue şi aparente se dobândesc prin titlu sau prin posesiune de 30 ani.

Cu privire la constituirea servituţilor continue şi aparente, a se vedea Codul procedură civilă art. 674 şi urm.

Art. 624. Servituţile continue neaparente şi servituţile necontinue şi neaparente nu se pot stabili decât prin titluri.

Art. 625. Destinaţiunea proprietarului ţine loc de titlu în privinţa servituţilor continue şi aparente.

---

[1] *Supus servituţii.*

[2] *Apeduct.*

[3] *Apeductele.*

Art. 626. Nu poate fi destinaţiune a proprietarului decât numai când se va dovedi că cele două fonduri acum despărţite au fost averea aceluiaşi proprietar, şi că printr-însul s-au pus lucrurile în starea din care a rezultat servitutea.

Art. 627. Dacă proprietarul a două proprietăţi, între care există un semn văzut de servitute, înstrăinează una din proprietăţi, fără ca contractul să conţină nici o convenţie atingătoare de servitute, ea urmează de a exista într-un mod activ sau pasiv în favoarea fondului înstrăinat, sau asupra fondului înstrăinat.

Art. 628. Titlul Constitutiv al servituţii, în privinţa servituţilor ce nu se pot dobândi prin prescripţie, nu poate fi înlocuit decât prin titlu de recunoaştere a servituţii şi dat din partea proprietarului locului aservit.

Art. 629. Când se stabileşte o servitute se înţelege că se acordă totdeodată şi toate mijloacele spre întrebuinţarea ei.

Astfel servitutea de a lua apă din fântâna altuia trage cu sine şi dreptul de trecere.

Secţiunea III
Despre drepturile proprietarului fondului căruia se cuvine servitutea

Art. 630. Acela cărui se cuvine o servitute are dreptul a face toate lucrările trebuincioase spre a se sluji cu dânsa şi spre a o păstra.

Art. 631. Aceste lucrări se fac cu cheltuiala sa, iar nu cu cheltuiala proprietarului fondului supus, afară numai când se va stabili altfel în titlul de stabilire a servituţii.

Art. 632. În cazul chiar unde proprietarul fondului supus este însărcinat prin titlu a face cu cheltuiala sa lucrările trebuincioase pentru a se servi de servitute sau a o păstra, el poate totdeauna a se scuti de această sarcină, lăsând fondul supus în dispoziţia proprietarului fondului cărui se cuvine servitutea.

Art. 633. Dacă proprietatea pentru care s-a stabilit servitutea s-ar împărţi, servitutea rămâne tot aceeaşi pentru fiecare parte, fără ca fondul supus să se îngreuneze. Astfel, de va fi un drept de trecere, toţi devalmaşii vor fi îndatoraţi a-l exercita prin acelaşi loc.

Art. 634. Proprietarul fondului supus servituţii nu poate face nimic spre a-i scădea întrebuinţarea sau a i-o îngreuna. Astfel nu poate schimba starea locurilor, nici strămuta exercitarea servituţii dintr-un loc într-altul, decât acela unde servitutea a fost din început stabilită. Cu toate acestea, dacă acea stabilire primitivă a devenit mai împovărătoare proprietarului fondului supus, sau dacă îl opreşte a-şi face pe dânsul reparaţii folositoare, va putea oferi proprietarului celuilalt fond un loc ce ar avea aceeaşi înlesnire pentru exercitarea drepturilor sale, şi acesta nu va putea refuza.

Art. 635. Însă şi acela ce are un drept de servitute nu-l poate întrebuinţa decât după cuprinderea titlului sau, fără a putea face nici în fondul supus servituţii, nici în fondul pentru care servitutea este înfiinţată, vreo schimbare împovărătoare celui dintâi fond.

Secțiunea IV
Despre modul stingerii servituților

Art. 636. Servituțile încetează când lucrurile se găsesc în astfel de stare, încât servitutea nu se poate exercita.

Art. 637. Ele renasc dacă lucrurile sunt restabilite într-un chip încât servituțile să se poată exercita, afară numai de nu ar fi trecut un spațiu de timp îndestulător spre a se putea presupune că s-a desființat servitutea, după cum se zice la art. 640.

Art. 638. Orice servitute este stinsă când fondul către care este datorită și acela ce o datorește cad în aceeași mână.

Art. 639. Servitutea este stinsă prin neuz în curs de 30 ani.

Art. 640. Acești treizeci de ani se numără după osebite feluri de servituți, sau din ziua de când a încetat de a se folosi de dânsa când este vorba de servituți necontinue, sau din ziua de când s-a făcut un act contrar servituții continue.

Art. 641. Modul servituții se poate prescrie ca și servitutea și cu același chip.

Art. 642. Dacă proprietatea în folosul cărei s-a stabilit servitutea este a mai multor coproprietari, întrebuințarea din partea unuia oprește prescripția în privința celorlalți.

Dispoziția art. 642 este deopotrivă aplicabilă și în cazul proprietății comune în devălmășie.

Art. 643. Dacă dintre coproprietari se găsește unul în contra căruia prescripția nu s-a putut aplica, precum un minor, acela păstrează dreptul tuturor celorlalți coproprietari.

A se vedea nota de la art. 642.

CARTEA III

DESPRE DIFERITELE MODURI PRIN CARE SE DOBÂNDEȘTE PROPRIETATEA

Art. 644. Proprietatea bunurilor se dobândește și se transmite prin succesiune, prin legate, prin convenție și prin tradițiune.

Art. 645. Proprietatea se mai dobândește prin accesiune sau incorporațiune, prin prescripție, prin lege și prin ocupațiune.

Art. 646. Bunurile fără stăpân sunt ale statului.

Art. 647. Sunt bunuri care nu aparțin nimănui și al căror uz e comun tuturor. Legi de poliție regulează felul întrebuințării lor.

Art. 648. Facultatea de a vâna sau de a pescui este regulată prin legi particulare[1].

A se vedea:

- Legea nr. 12/1974 privind piscicultura și pescuitul - Buletinul Oficial nr. 106 din 3 aprilie 1974;
- Legea nr. 103/1996 a fondului cinegetic și a protecției vânatului - Monitorul Oficial nr. 235 din 27 septembrie 1996.

Art. 649. Proprietatea unui tezaur este a acelui ce l-a găsit în propriul său fond; dacă tezaurul este găsit în fond străin, se împarte pe din două între cel ce l-a descoperit şi între proprietarul fondului.

---

[1] *Legi speciale.*

Tezaurul este orice lucru ascuns sau îngropat, pe care nimeni nu poate justifica că este proprietar şi care este descoperit printr-un pur efect al hazardului.

A se vedea:

- Legea fondului funciar nr. 18/1991, publicată în Monitorul Oficial nr. 37 din 20 februarie 1991 (art. 96);
- Ordonanța nr. 60 din 26 august 1994 privind protejarea patrimoniului cultural național publicată în Monitorul Oficial nr. 247 din 31 august 1994 aprobată și modificată prin Legea nr. 41/1995;
- Ordonanța Guvernului României nr. 27/1992 în Monitorul Oficial nr. 215 din 28 august 1992, art. 1 - 5 și 8 - 14, aprobată și modificată prin Legea nr. 11/1994.

Titlul I
DESPRE SUCCESIUNI

Art. 650. Succesiunea se deferă sau prin lege, sau după voința omului, prin testament.

A se vedea și:

- Legea nr. 66 din 3 iulie 1996 privind reorganizarea Casei de Economii și Consemnațiuni din România în societate bancară pe acțiuni publicată în Monitorul Oficial nr. 140 din 5 iulie 1996;
- Legea nr. 8 din 14 martie 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe publică în Monitorul Oficial nr. 60 din 26 martie 1996;
- Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat.

CAPITOLUL I
Despre deschiderea succesiunilor

Art. 651. Succesiunile se deschid prin moarte.

A se vedea și Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici și a activității notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 652. Legea regulează ordinea succesiunilor între moştenitorii legitimi.

Copiii naturali, în privința succesiunii mamei lor şi a colateralilor săi, sunt asimilați copiilor legitimi şi viceversa. În lipsa de moştenitori legitimi sau naturali, bunurile se moştenesc de soțul supravieţuitor. În lipsă de soţ, statul devine moştenitor.

A se vedea:

- Codul familiei, art. 63, care înlătura distincția dintre copiii din căsătorie (legitimi) și cei din afara căsătoriei (naturali);
- Legea nr. 319/1944 - în Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944 - care a abrogat implicit teza a II-a din alin. 2, conferind vocație succesorală soțului supraviețuitor în concurs cu ceilalți succesori legali;
- Decretul nr. 73/1954 - în Buletinul Oficial nr. 14 din 19 martie 1954 - care a abrogat implicit teza a III-a din alin. 2.

Art. 653. Descendenţii şi ascendenţii au de drept posesiunea succesiunii din momentul morţii defunctului.

Ceilalţi moştenitori intră în posesiunea succesiunii cu permisiunea justiţiei.

CAPITOLUL II

Despre calităţile cerute pentru a succede

Art. 654. Pentru a succede trebuie neapărat ca persoana ce succede să existe în momentul deschiderii succesiunii.

Copilul conceput este considerat că există.

Copilul născut mort este considerat că nu există.

A se vedea art. 7 şi 21 ale Decretului nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare.

Art. 655. Sunt nedemni de a succede şi prin urmare excluşi de la succesiune:

1. Condamnatul pentru că a omorât sau a încercat să omoare pe defunct.
2. Acela care a făcut în contra defunctului o acuzaţie capitală[1], declarată de judecată calomnioasă.
3. Moştenitorul major care, având cunoştinţă de omorul defunctului, nu a denunţat aceasta justiţiei.

Art. 656. Lipsa de denunţare nu poate vătăma în drepturile lor pe ascendenţii şi descendenţii omorâtului, pe afinii săi de acelaşi grad, pe soţul sau soţia sa, pe fraţii sau surorile sale, pe unchii sau mătuşile sale, pe nepoţii sau nepoatele sale.

Art. 657. Moştenitorul depărtat de la succesiune ca nedemn este obligat a întoarce toate fructele şi veniturile a căror folosinţă a avut-o de la deschiderea succesiunii.

Art. 658. Copiii nedemnului viind la succesiune, în virtutea dreptului lor propriu, fără ajutorul reprezentării, nu sunt depărtaţi pentru greşeala tatălui lor; acesta însă nu poate nici într-un caz reclama uzufructul bunurilor succesiunii, pe care legea îl acorda taţilor şi mamelor asupra bunurilor copiilor lor.

Dispoziţia privind uzufructul bunurilor succesorale a devenit inaplicabilă prin abrogarea art. 338 - 341 Cod civil şi ca efect al art. 21 din Decretul nr. 32/1954 publicat în Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954.

CAPITOLUL III

Despre deosebite ordine de succesiune

Secţiunea I

Dispoziţii generale

Art. 659. Succesiunile sunt deferite copiilor şi descendenţilor defunctului, ascendenţilor şi rudelor sale colaterale, în ordinea şi după regulile mai jos determinate.

A se vedea şi:

- Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moştenire al soţului supravieţuitor - în Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944;
- Codul familiei, art. 75, 77, 79 referitoare la dreptul de moştenire al persoanelor adoptate (termenul de "adopţie" a înlocuit termenul de "înfiere"; în Codul familiei potrivit art. III din Legea nr. 48 pentru completarea şi modificarea unor dispoziţii legale privind înfierea - în Monitorul Oficial nr. 147 din 17 iulie 1991).

---

[1] *Textul se referă la denunţarea pentru o infracţiune sancţionată cu pedeapsa cu moartea. În prezent pedeapsa cu moartea a fost înlocuită cu pedeapsa detenţiunii pe viaţă (Decretul-lege nr. 6 din 7 ianuarie 1990, publicat în Monitorul Oficial nr. 4 din 8 ianuarie 1990). A se vedea şi art. 22 alin. 3 din Constituţia României din 1991.*

Art. 660. Proximitatea rudeniei se stabileşte prin numărul generaţiilor; fiecare generaţie numără un grad.

A se vedea și art. 45 și 46 din Codul familiei.

Art. 661. Şirul gradelor formează linia; se numeşte linie dreaptă şirul gradelor între persoanele ce se cobor una dintr-alta; linie colaterală şirul gradelor între persoanele ce nu se cobor unele din altele, dar care se cobor dîntr-un autor comun.

Linia dreaptă se împarte în linie dreaptă descendentă şi în linie dreaptă ascendentă.

Întâia este aceea ce leagă pe capul neamului cu acei ce se cobor de la el; a doua este aceea ce leagă o persoana cu acei din care ea se coboară.

Art. 662. În linie dreaptă se numără atâtea grade câte sunt şi generaţii între persoane; astfel fiul este către tatăl său în cel dintâi grad; nepotul de fiu în cel de al doilea, şi viceversa, tatăl şi bunul către fiii lor şi nepoţii lor de fiu.

Art. 663. În linie colaterală gradele se numără după generaţii, începând de la una din rude până la autorul comun şi de la acesta până la cealaltă rudă.

Fraţii dar sunt în gradul al doilea; unchiul şi nepotul în al treilea, verii primari în al patrulea şi c.1.

Secţiunea II
Despre reprezentare

Art. 664. Reprezentarea este o ficţiune a legii, care are de efect de a pune pe reprezentanţi în locul, în gradul şi în dreptul reprezentantului.

Art. 665. Reprezentarea se întinde nemărginit în linie directă descendentă.

Ea este admisă în toate cazurile, concure copiii defunctului cu descendenţii unui copil mort mai dinainte, întâmple-se ca toţi copiii defunctului fiind morţi înaintea lui, descendenţii zişilor copii să se găsească între ei în grade egale sau neegale.

Art. 666. În linie colaterală, reprezentarea este admisă în privinţa copiilor şi descendenţilor fraţilor sau surorilor defunctului, vie ei la succesiunea sa în concurs cu unchi sau mătuşe, întâmple-se ca toţi fraţii şi surorile defunctului, fiind morţi mai dinainte, succesiunea să se găsească trecută la descendenţii lor, în grade egale sau neegale.

Art. 667. În toate cazurile în care reprezentarea este admisă, partajul se face pe tulpină (souche); dacă aceeaşi tulpină a produs mai multe ramuri, subdivizia se face iarăşi pe tulpină în fiecare ramură, şi membrii aceleiaşi ramuri se împart egal între dânşii.

Art. 668. Nu se reprezintă decât persoanele moarte.

Poate cineva reprezenta pe acela la a cărui succesiune a renunţat.

Secţiunea III
Succesiunile deferite descendenţilor

Art. 669. Copiii sau descendenţii lor succed tatălui, mamei, moşilor, moaşelor[1] şi oricărui alt ascendent, fără deosebire de sex şi chiar de ar fi născuţi din deosebite căsătorii. Ei succed în părţi egale când se găsesc toţi în gradul dintâi şi sunt chemaţi după propriul lor drept; ei succed pe tulpina când sunt chemați toți sau unul din ei prin reprezentare.

---

[1] *Bunicilor, bunicelor.*

A se vedea și Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor, art. 1, lit. a, alin. 4.

Secțiunea IV
Despre succesiunile deferite ascendenților

Art. 670. Dacă defunctul n-a lăsat posteritate[1], nici frate, nici soră, nici descendenți dintr-aceștia, succesiunea se cuvine ascendenților din gradul de rudenie cel mai aproape.

Ascendenții de același grad moștenesc părți egale.

A se vedea și:

- Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor, art. 1, lit. c și d, alin. 4 și 5;
- Codul familiei, art. 75, 77 și 79.

Art. 671. Dacă tatăl și mama unei persoane moarte fără descendenți i-au supraviețuit, lăsând acea persoană frații, surori, sau descendenți ai acestora, succesiunea se divide în două porțiuni egale, din care jumătate numai se cuvine tatălui și mamei și se împarte deopotrivă între dânșii.

A se vedea și:

- Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor, art. 1, lit. b, alin. 4 și 5;
- Codul familiei, art. 75, 77 și 79.

Secțiunea V
Despre succesiunile colaterale

Art. 672. În caz de a muri mai dinainte tatăl și mama unei persoane moarte fără posteritate, frații, surorile sau descendenții lor sunt chemați la succesiune, depărtând pe ascendenți și pe ceilalți colaterali. Ei succed sau după propriul lor drept, sau prin reprezentare, în modul regulat în Secțiunea II a acestui CAPITOL.

A se vedea Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor, art. 1, lit. c. alin 4 și 5.

Art. 673. Dacă tatăl și mama persoanei moarte fără posteritate i-au supraviețuit, frații surorile sau reprezentanții lor iau jumătate succesiunea. Dacă numai tatăl sau numai mama i-a supraviețuit, frații, surorile sau reprezentanții lor iau trei pătrimi ale succesiunii.

A se vedea nota de la art. 671.

Art. 674. Partajul jumătății sau celor trei pătrimi cuvenite fraților sau surorilor, după conținerea articolului precedent, se face între ei în porțiuni egale, dacă sunt toți dintr-aceeași căsătorie; de sunt din căsătorii diferite, diviziunea se face pe jumătate între cele două linii paternă și maternă a defunctului; frații primari iau parte în amândouă liniile, uterinii sau consangenii[2], fiecare în linia sa numai.

---

[1] *Descendenți.*

[2] *Prin "frați uterini" se înțeleg frații din aceeași mamă, dar tată deosebit, iar prin "frati consangeni" frați din același tată, dar din mame deosebite.*

Dacă sunt fraţi sau surori numai într-o linie, ei succed în total, excluzând pe toate rudele din cealaltă linie.

A se vedea nota de la art. 671.

Art. 675. În lipsă de fraţi sau surori sau de descendenţi dintr-înşii şi în lipsă de ascendenţi, succesiunea se dă rudelor colaterale din gradul de rudenie cel mai apropiat.

Când sunt mai multe rude colaterale în acelaşi grad, succesiunea se împarte egal între dânsele.

A se vedea și Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor, art. 1, lit. d, alin. 4 și 5.

Art. 676. Rudele succed până la al doisprezecelea grad inclusiv.

---

1. A se vedea Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor, art. 6, care face trimitere la art. 4 al Legii din 28 iulie 1928 privind impozitul progresiv pe succesiuni, prin care s-a modificat art. 676 Cod civil în sensul restrângerii cercului rudelor chemate la moștenire până la gradul IV inclusiv.
2. Potrivit Legii nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor art. 1, lit. e, în lipsa rudelor până la gradul al IV-lea inclusiv, soțul supraviețuitor moștenește întreaga avere.

CAPITOLUL IV
Despre succesiunile neregulate

Secţiunea I
Despre drepturile copiilor naturali asupra bunurilor mamei lor şi despre succesiunea copiilor naturali morţi fără posteritate

Art. 677. *(Abrogat drept urmare a abrogării - prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 - a Decretului nr. 130 din 2.IV.1949 pentru reglementarea condiţiei juridice a copilului natural).*

Art. 678. Succesiunea copilului natural, mort fără posteritate, se cuvine mamei sale, şi, în lipsa mamei, rudelor ei cele mai aproape.

A se vedea nota de la art. 652.

Secţiunea II
Despre succesiunea soţului supravieţuitor şi despre a statului

Art. 679. Când defunctul nu are nici rude în gradul succesibil, nici copii naturali, bunurile succesiunii trec la soţul în viaţă nedespărţit.

A se vedea Legea nr. 319/1944 care reglementează dreptul la moștenire al soțului supraviețuitor în concurs cu rudele defunctului, modificând implicit art. 679 Cod civil.

Art. 680. În lipsă de moştenitori legali sau testamentari, bunurile lăsate de defunct trec în proprietatea statului.

Art. 681. Soţul în viaţă şi statul care cer succesiunea sunt obligaţi a face să se pună peceţi, a pretinde să se facă inventar, după formele prescrise pentru acceptarea succesiunilor sub beneficiu de inventar.

A se vedea:

- Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor, care a abrogat implicit prevederile art. 681 referitor la soțul supraviețuitor prin stabilirea vocației sale succesorale în concurs cu ceilalți moștenitori (și nu doar în lipsa lor).

- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici și a activității notariale - publicata în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 682. Soțul în viață este încă dator a transforma în numerar lucrurile mişcătoare sau a da cauțiune solvabilă pentru restituirea succesiunii, în caz când s-ar prezenta moştenitori ai defunctului în termen de 3 ani. După acest termen cauțiunea este liberată.

A se vedea nota de la articolul precedent.

Art. 683. Soțul în viață sau statul, care n-au îndeplinit formalitățile la care sunt respectiv îndatorați, pot să fie supuşi la daune-interese către moştenitorii ce s-ar arăta.

A se vedea nota de la art. 681.

Secțiunea II

Despre dreptul de moştenire al femeii când se află în concurență cu descendenții sau alte rude care sunt chemate după legi la succesiunea soțului ei mort

Art. 684. Când bărbatul moare şi văduva sa n-are avere, dânsa ia o porțiune virilă în uzufruct, din succesiunea bărbatului, dacă acesta are descendenți.

Când bărbatul lasă un singur descendent, porțiunea femeii în succesiune va fi numai de a treia parte. Acest drept începe de la epoca încetării uzufructului legal.

Când bărbatul lasă rude de sus sau de alături, atunci femeia succede la o pătrime în plină proprietate din averea mortului.

Acest articol a fost abrogat implicit prin Legea nr. 319/1944.

CAPITOLUL V

Despre acceptarea şi repudierea moştenitorilor

Secțiunea I

Despre acceptare

Art. 685. Succesiunea poate fi acceptata curat şi simplu, şi sub beneficiu de inventar.

A se vedea art. 19 al Decretului nr. 32/1954 (publicat în Buletin Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954), modificat prin Legea nr. 4/1956, publicata în Buletin Oficial nr. 11 din 4 aprilie 1956).

Art. 686. Nimeni nu este obligat de a face acceptarea unei moşteniri ce i se cuvine.

Art. 687. Minorii şi interzişii nu pot face valabil acceptarea unei moşteniri decât conform dispozițiilor titlului de la minoritate şi tutela.

A se vedea:

1. Art. 19 din Decretul nr. 32/1954 (citat în nota de la art. 685).
2. Art. 97 şi urm. din Codul familiei.

Art. 688. Efectul acceptării se suie până la ziua deschiderii succesiunii.

Art. 689. Acceptarea poate fi sau expresă sau tacită. Este expresă când se însuşeşte titlul sau calitatea de erede într-un act autentic sau privat; este tacită când eredele face un act, pe care n-ar putea să-l facă decât în calitatea sa de erede, şi care lasă a se presupune neapărat intenţia sa de acceptare.

Art. 690. Actele curat conservatorii, de îngrijire şi de administraţie provizorie nu sunt acte de primirea moştenirii, dacă cel ce le-a făcut n-a luat titlu sau calitate de erede.

Art. 691. Donaţiunea, vinderea sau transportul[1] drepturilor succesorale făcute de un erede, trage după sine acceptarea succesiunii.

Tot asemenea se întâmplă:

1. Când unul din erezi renunţă chiar gratuit în folosul unuia sau a mai mulţi din coerezi.

2. Când renunţarea se face în folosul tuturor coerezilor fără deosebire, şi se primeşte de renunţător preţul renunţării.

Art. 692. Când acela căruia se cuvine o succesiune a murit fără să se fi lepădat de dânsa, sau fără să o fi acceptat expres sau tacit, erezii săi pot de-a dreptul să accepte sau să se lepede de dânsa.

Art. 693. Dacă erezii săi nu se învoiesc pentru acceptarea sau pentru lepădarea succesiunii, succesiunea se va accepta sub beneficiu de inventar.

Art. 694. Majorele nu poate să-şi atace acceptarea expresă sau tacită a unei succesiuni decât în cazul când aceasta acceptare a fost urmarea unei viclenii ce s-a întrebuinţat în privinţa-i. El nu poate reclama în contra acceptării pentru cuvinte de vătămare, decât în cazul în care succesiunea ar fi absorbită sau micşorată cu mai mult de jumătate, prin descoperirea unui testament necunoscut în momentul acceptării.

A se vedea art. 25 din Decretul nr. 32/1954 (Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954), cu modificările ulterioare, care a modificat implicit art. 694.

Secţiunea II
Despre renunţarea la succesiune[2]

Art. 695. *(Abrogat prin art. 25 al Decretului nr. 40 din 22 ianuarie 1953 privitor la procedura succesorală notarială).*

Art. 696. Eredele ce renunţă este considerat că n-a fost niciodată erede.

Art. 697. Partea renunţătorului profită coerezilor săi; dacă este singur, succesiunea trece la gradul următor.

A se vedea şi art. 1 al Legii nr. 319/1944 pentru dreptul la moştenire al soţului supravieţuitor, care a modificat implicit art. 697.

Art. 698. Eredele renunţător nu poate fi reprezentat niciodată. Dacă renunţătorul este singur în gradul său, sau dacă toţi coerezii săi renunţă, copiii lor vin la succesiune în virtutea propriului lor drept, pentru părţi egale.

Art. 699. Creditorii acelui ce renunţă în paguba lor pot să ia autorizaţia justiţiei ca să accepte succesiunea pentru debitorele lor, în locul şi rândul său.

Într-acest caz renunţarea este anulată numai în favorul creditorilor şi numai până la concurenţa creanţelor lor. Acceptarea nu se face în folosul eredelui care a renunţat.

---

[1] *Cesiunea.*

[2] *A se vedea şi Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.*

Art. 700. Dreptul de a accepta succesiunea se prescrie printr-un termen de 6 luni socotit de la deschiderea succesiunii.

În cazul când moştenitorul a fost împiedicat de a se folosi de dreptul său, din motive de forţă majoră, instanţa judecătorească, la cererea moştenitorului, poate prelungi termenul cu cel mult 6 luni de la data când a luat sfârşit împiedicarea.

Art. 701. În tot timpul în care prescripţia dreptului de a accepta nu este dobândită în contra erezilor ce au renunţat, ei au încă facultatea de a accepta succesiunea, dacă succesiunea nu este deja acceptata de alţi erezi. Nu se pot vătăma însă drepturile care ar fi dobândite de alte persoane asupra bunurilor succesiunii, sau prin prescripţie, sau prin acte valabile, făcute de curatorele succesiunii vacante.

A se vedea:
- art. 12 alin 2 din Legea fondului funciar, nr 18/1991.
- art. 5 alin 4 şi art. 14 din Legea 112/1995 privind reglementare situaţiei juridice a unor imobile cu destinaţie de locuinţă trecute în proprietatea statului

Art. 702. Nici chiar prin contractul căsătoriei[1] nu se poate renunţa la succesiunea unui om în viaţă, nici nu se pot înstrăina drepturile eventuale ce s-ar putea dobândi asupra succesiunii.

Art. 703. Erezii care au dat la o parte, sau au ascuns lucruri ale unei succesiuni, nu mai au facultatea de a se lepăda de dânsa; cu toată renunţarea lor, ei rămân erezi şi nu pot lua nici o parte din lucrurile date la o parte sau ascunse.

Secţiunea III
Despre beneficiul de inventar, despre efectele sale şi despre obligaţiile eredelui beneficiar

Art. 704. Declaraţia unui erede că ia aceasta calitate sub beneficiu de inventar trebuie să fie făcută la grefa tribunalului de prima instanţă a districtului în care succesiunea este deschisă; ea trebuie sa fie înscrisă pe registrul destinat pentru trecerea actelor de renunţare.

A se vedea şi:
- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 705. Aceasta declaraţie n-are efect decât fiind precedată sau urmată de un inventar fidel şi exact al bunurilor succesiunii, făcut după formele cerute de legile de procedura şi în termenele mai jos hotărâte.

A se vedea şi:
- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 706. Se dă eredelui din ziua deschiderii succesiunii 3 luni pentru facerea inventarului.

I se mai acordă pentru a delibera asupra acceptării sau repudierii succesiunii un termen de 40 zile, care va începe a curge din ziua expirării celor 3 luni date pentru inventar, sau din ziua încheierii inventarului, dacă s-a terminat mai înainte de expirarea celor 3 luni.

---

[1] *Deocamdată, raporturile patrimoniale dintre soţi sunt reglementate prin lege (art. 30 din Codul familiei), regimul matrimonial fiind unic, obligatoriu şi legal.*

Art. 707. Dacă cu toate acestea, sunt în succesiune obiecte supuse stricăciunii, sau obiecte a căror conservare ar costa mult; eredele poate în calitatea sa de persoana în drept a succede şi fără să se poată zice ca s-a făcut acceptare din parte-i, sa ia autorizarea justiţiei ca să se vânză acele obiecte.

Aceasta vânzare trebuie să se facă cu forma vânzărilor publice.

Art. 708. În timpul termenelor pentru facerea inventarului şi pentru deliberare, eredele nu poate fi silit a se pronunţa şi nu se poate obţine o condamnaţiune[1] în contră-i. Dacă el renunţă după expirarea termenelor, sau înaintea expirării lor, cheltuielile ce legiuit s-au făcut de dânsul până la acea epoca privesc succesiunea.

Art. 709. După expirarea termenelor arătate, eredele urmărit poate cere un nou termen, pe care tribunalul ce se afla în cercetarea urmăririi îl acordă sau îl refuză după circumstanţe.

Noul termen acordat, în temeiul art. 709, nu poate depăşi termenul prevăzut de art. 700 alin. 1 pentru prescripţia dreptului de acceptare a succesiunii.

Art. 710. Cheltuielile urmăririi, în cazurile articolului precedent, privesc succesiunea, dacă eredele justifica, sau ca n-a cunoscut evenimentul morţii sau ca termenele i-au fost neîndestulătoare, din cauza situaţiei bunurilor, sau din cauza contestaţiilor ivite. Dacă el nu poate justifica, cheltuielile îl privesc.

Art. 711. Eredele conservă cu toate acestea, după expirarea termenelor acordate de art. 706, chiar după expirarea termenelor date de judecător, conform art. 709, facultatea de a face încă inventar şi de a se declara erede beneficiar; aceasta însă în caz când dânsul n-a făcut acte de erede sau în caz când nu este dat în contra-i o hotărâre judecătorească desăvârşită[2], care sa-l condamne ca erede curat şi simplu.

Dreptul acordat eredelui de art. 711 nu poate fi valorificat decât în cadrul termenului prevăzut de art. 700 alin. 1.

Art. 712. Eredele care a ascuns obiecte de ale succesiunii sau care cu ştiinţă şi rea credinţă n-a trecut în inventar efecte[3] dintr-însa, nu se poate folosi de beneficiul de inventar.

Art. 713. Beneficiul de inventar da eredelui avantajul:

1. De a plăti datoriile succesiunii numai până în concurenta valorii bunurilor ce el a primit; de a se scuti chiar de plata datoriilor, predând toate bunurile succesiunii creditorilor şi legatarilor.

2. De a nu amesteca bunurile sale proprii cu acelea ale succesiunii şi de a conserva în contra succesiunii dreptul de a cere plata creanţelor sale.

Art. 714. Eredele beneficiar administrează bunurile succesiunii şi este dator să dea socoteala de administrarea sa creditorilor şi legatarilor. El nu devine răspunzător cu bunurile sale proprii, decât după ce i se va fi cerut darea socotelilor şi el nu va fi îndestulat această îndatorire.

---

[1] *Hotărâre.*

[2] *Definitivă.*

[3] *Lucruri.*

După lămurirea socotelilor, el nu poate fi răspunzător cu bunurile sale proprii, decât până la concurenta sumelor ce rămâne dator.

Art. 715. El nu răspunde pentru administraţia sa decât de greşeli grave.

Art. 716. El nu poate vinde obiectele mobile ale succesiunii, decât prin formele legiuite pentru vânzările publice.

Dacă el reprezintă[1] în natura obiectele mişcătoare, nu răspunde decât de deprecierea sau deteriorarea lor cauzata din neglijenta sa.

Art. 717. El nu poate vinde imobilele decât după formele prescrise de procedura. El dă mandat creditorilor ipotecari, care au făcut cerere, a primi preţul.

Art. 718. El este dator, dacă creditorii sau alte persoane interesate o cer, să dea cauţiune solvabilă pentru preţul mişcătoarelor cuprinse în inventar şi pentru porţiunea preţului imobilelor nedelegată creditorilor ipotecari. De nu se va da această cauţiune, se vor vinde mişcătoarele şi preţul lor se va depune, ca şi porţiunea nedelegată din preţul imobilelor, spre a se întrebuinţa la desfacerea sarcinilor succesiunii.

Art. 719. Dacă unii creditori se opun, eredele beneficiar nu poate plăti decât după ordinea şi chipul regulat de judecător.

Dacă creditorii nu se opun, eredele plăteşte creditorilor şi legatarilor, după rândul cererii.

Art. 720. Creditorii ce nu se opun şi care se prezintă, după lămurirea socotelilor şi plata relicvatelor[2], nu au recurs decât în contra legatarilor; acei care se prezintă înaintea lămuririi socotelilor şi plăţii relicvatelor vor avea recurs şi în contra creditorilor plătiţi înaintea lor.

Art. 721. Creditorii ce se opun vor avea recurs şi în contra eredelui.

Art. 722. În toate cazurile prevăzute de art. 719 şi 720, recursul se prescrie după expirarea termenului de trei ani, care începe din ziua lămuririi socotelilor şi a plăţii relicvatului.

Art. 723. Cheltuielile pentru peceţi[3], pentru facerea inventarului şi pentru darea socotelilor privesc succesiunea.

Secţiunea IV
Despre succesiunile vacante[4]

Art. 724. Dacă după expirarea termenelor pentru facerea inventarului şi pentru deliberare, nu se prezintă nimeni ca sa reclame succesiunea şi dacă nu este nici un erede cunoscut, sau dacă erezii cunoscuţi s-au lepădat de succesiune, succesiunea este privită ca vacantă.

---

[1] *Prezintă.*

[2] *Prin "plata relicvatelor" se înţelege distribuirea în întregime a sumelor rezultate din lichidarea bunurilor.*

[3] *Sigilii.*

[4] *A se vedea şi:*

- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 725. Tribunalul de întâia instanţă din districtul în care succesiunea este deschisa numeşte un curatore după cererea persoanelor interesate, sau după aceea a procurorului.

Art. 726. Curatorele unei succesiuni vacante trebuie înainte de toate sa constate printr-un inventar succesiunea; el exercită şi urmăreşte drepturile ei; răspunde la cererile făcute în contra-i; administrează sub îndatorirea de a vărsa numerarul succesiunii, ca şi sumele adunate din vânzarea mobilelor şi imobilelor, în casa de consemnaţiuni şi depozite şi în fine sub aceea de a da socoteli.

Art. 727. Dispoziţiile secţiunii III din acest capitol asupra formelor cerute pentru facerea inventarului, asupra modului de administraţie şi asupra socotelilor ce eredele beneficiar este dator sa dea, sunt îndatoritoare şi pentru curatorii succesiunilor vacante.

CAPITOLUL VI
Despre împărţire şi despre raporturi

Secţiunea I
Despre împărţirea succesiunii

Art. 728. Nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune. Un coerede poate oricând cere împărţeala succesiunii, chiar când ar exista convenţii sau prohibiţii contrarii.

Se poate face învoire pentru suspendarea diviziunii pe termen de cinci ani. După trecerea acestui timp, învoirea se poate reînnoi.

În legătură cu ieşirea din indiviziune - a se vedea:

- Legea nr. 603/1943, pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare Monitorul Oficial nr. 212 din 10 septembrie 1943 cu modificările ulterioare.

Art. 729. Diviziunea poate fi ceruta chiar când unul sau mai mulţi din erezi au posedat părţi separate din succesiune, dacă nu a fost act de împărţeală sau dacă nu se poate opune prescripţia.

Art. 730. Dacă toţi erezii sunt prezenţi şi majori, se pot împărţi între dânşii, oricum ar voi, fără îndeplinirea vreunei formalităţi.

Dacă toţi erezii nu sunt prezenţi sau dacă intre dânşii sunt minori sau interzişi, atunci se vor pune peceţi[1] pe efectele[2] succesiunii în cel mai scurt termen, sau după cererea erezilor sau după aceea a procurorului tribunalului de prima instanţă.

A se vedea şi:

- Legea nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare Monitorul Oficial nr. 212 din 10 septembrie 1943, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.
- Codul familiei - Legea nr. 4/1953, Buletinul Oficial nr. 1 din 4 ianuarie 1954, republicat în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările ulterioare (art. 105 alin. 3, 120 şi 147).

Art. 731. Creditorii pot şi ei sa ceara punerea de peceţi în virtutea unui titlu executoriu, sau a unei permisiuni judecătoreşti.

---

[1] *Sigilii.*

[2] *Lucruri.*

Art. 732. După punerea peceţilor, creditorii pot face opoziţie şi fără a avea titluri executorii sau permisiunea justiţiei.

Art. 733. Dacă vreunul din coerezi nu consimte la facerea împărţelii, sau dacă se ivesc contestaţii, ori în privinţa modului de procedare, sau asupra chipului de a o termina, tribunalul se pronunţa în mod sumar sau numeşte, de cere trebuinţa, pentru operaţiile împărţelii, pe unul din judecători, după raportul căruia judeca contestaţiile.

Art. 733 a fost implicit abrogat prin Legea nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare.

Art. 734. Estimaţia imobilelor se face de experţi aleşi de părţile interesate; de experţi numiţi din oficiu când părţile refuză a-i alege.

Procesul-verbal al experţilor trebuie să arate bazele estimaţiei; să indice dacă obiectul estimat poate sa fie comod împărţit şi în ce chip; să fixeze, în fine, în caz de împărţire, fiecare din părţile ce se pot forma, precum şi valoarea lor.

Art. 734 a fost implicit abrogat prin Legea nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare.

Art. 735. Estimaţia mobilelor trebuie să se facă de oameni cunoscători şi după adevăratul lor preţ.

Art. 735 a fost implicit abrogat prin Legea nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare.

Art. 736. Fiecare din coerezi poate cere partea sa în natura din mobilele sau imobilele succesiunii. Cu toate acestea, de sunt creditori sechestraţi sau oponenţi, sau dacă majoritatea coerezilor socoteşte necesara vinderea mobilelor pentru plata datoriilor succesiunii, ele se vând public după formele obişnuite.

Dacă imobilele nu se pot împărţi, se vor vinde la tribunal prin licitaţie.

Dacă toate părţile sunt majore, ele pot conveni sa facă vânzarea în fata unui arbitru, numit de dânsele.

Art. 736 a fost implicit abrogat prin Legea nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare.

Art. 737. După ce mobilele şi imobilele s-au estimat şi s-au vândut, judecătorul, de cere trebuinţa, trimite pe părţi la un arbitru numit cu consimţământul lor, sau numit de-a dreptul de dânsul, când părţile nu se unesc pentru numirea lui.

Se procede înaintea acestui arbitru la facerea socotelilor ce copărţitorii pot fi datori a-şi da unii altora, la formarea activului şi pasivului eredităţii, la compunerea părţilor şi la restituţiile ce erezii ar trebui a-şi face intre dânşii.

Art. 737 a fost implicit abrogat prin Legea nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare.

Art. 738. Fiecare erede raportează la masa succesiunii, conform cu regulile mai jos prescrise, donaţiunile ce a primit şi sumele ce este dator către succesiune.

A se vedea şi art. 3 al Legii nr. 319/1944 pentru dreptul de moştenire al soţului supravieţuitor - Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944.

Art. 739. Dacă raportul nu se face în natură, coerezii cărora li se datorează iau mai întâi o parte egala din masa succesiunii.

Aceste preluări se fac, pe cât este posibil, în obiecte de aceeaşi natură şi calitate cu acelea ce erau să fie date în natură.

Art. 740. După preluări, se formează din restul masei succesiunii atâtea părţi egale câţi sunt şi erezi sau stirpe[1] împărţitoare.

Art. 741. La formarea şi compunerea părţilor, trebuie să se dea în fiecare parte, pe cât se poate, aceeaşi cantitate de mobile de imobile, de drepturi sau de creanţe de aceeaşi natură şi valoare.

Se va evita însă, cât va sta prin putinţă, îmbucătăţirea peste măsură a eritajelor[2] şi diviziunea exploataţiunilor.

Art. 742. Inegalitatea părţilor date în natură se compensează prin bani.

A se vedea şi art. 7 al Legii nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare.

Art. 743. Părţile se formează de unul dintre coerezi sau de altă persoană, dacă toţi erezii sunt de acord în alegere şi dacă cel ce a fost ales acceptă însărcinarea; în caz contrar, părţile se formează de un expert numit de judecător.

Părţile apoi se trag la sorţi. Dacă însă erezii vin la moştenire cu părţi inegale, autoritatea judecătorească decide de trebuie să se procedeze prin tragere la sorţi în parte, sau prin darea părţilor în total.

Art. 743 a fost implicit abrogat prin Legea nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare.

Art. 744. Mai înainte de a proceda la tragerea părţilor la sorţi, fiecare compărţitor este admis a propune reclamările sale, în contra formării părţilor.

Art. 745. Regulile stabilite pentru împărţirea masei de moştenire se vor observa în subdiviziunile ce se vor face intre stirpele compărţitoare.

Art. 746. Dacă asupra operaţiilor trimise înaintea arbitrului se fac contestaţii, arbitrul încheie proces-verbal pentru dificultăţile şi zisele părţilor, şi le trimite înaintea judecătorului pentru împărţeală.

Art. 746 a fost implicit abrogat prin Legea nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare.

Art. 747. Dacă toţi coerezii nu sunt prezenţi sau de sunt între ei interzişi sau minori, împărţirea trebuie să se facă înaintea judecătoriei, observând regulile prescrise în articolele precedente din această secţiune.

Dacă sunt mai mulţi minori cu interese contrarii la împărţeală, se va da fiecărui dintr-înşii un tutore special.

A se vedea şi:

- Art. 3 alin. 2 al Legii nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare, care a modificat implicit art. 747 alin. 2;
- Codul familiei (art. 132), potrivit cu care, pentru ocrotirea minorului, în cazul prevăzut de alin. 2 al art. 747 se va numi un curator.

---

[1] *Tulpini, potrivit art. 667 cod civil.*
[2] *Imobilelor.*

Art. 748. În cazul articolelor precedente, licitaţia, de este trebuinţă, nu se va putea face decât înaintea judecătoriei cu formele prescrise pentru înstrăinarea bunurilor minorilor. Străinii[1] vor fi totdeauna admişi.

A se vedea Legea nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare şi art. 130 alin. 1 - 3 din Codul familiei, care a modificat implicit art. 748.

Art. 749. Împărţelile făcute conform cu regulile mai sus prescrise, sau de tutori cu autorizaţia consiliului de familie, sau în numele absenţilor[2] sunt definitive.

A se vedea:

- Art. 49 al Decretului nr. 32/1954, care a abrogat expres art. 355 - 369 Cod civil referitoare la instituţia consiliului de familie.
- Art. 105, 129 şi 147 din Codul familiei.

Art. 750. După împărţeală se va remite fiecărui din compărţitori titlurile particulare obiectelor ce i s-au dat.

Titlurile unei proprietăţi împărţite se ţin de acela ce a luat partea cea mai mare, cu îndatorire de a le prezenta când compărţitorii, având trebuinţă de ele, i le vor cere.

Titlurile eredităţii întregi se ţin de acel erede pe care toţi l-au ales ca depozitar, cu îndatorirea de a le prezenta la orice cerere.

Dacă nu este unire pentru această alegere, atunci titlurile se depun în arhiva statului şi judecătorul liberează de pe dânsele fiecăruia din erezi câte o copie legalizată.

A se vedea şi:

- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Secţiunea II
Despre raporturi

Art. 751. Fiul sau descendentele care vine la succesiune, chiar sub beneficiu de inventar, împreună cu fraţii ori surorile sale, sau cu descendenţii acestora, trebuie a raporta coerezilor săi tot ce a primit de la defunct prin dar, atât direct cât şi indirect, afară de cazul când donatorele a dispus altfel.

A se vedea şi art. 3 al Legii nr. 319/1944 pentru dreptul de moştenire al soţului supravieţuitor, care a modificat implicit art. 751.

Art. 752. Eredele ce renunţă la succesiune poate popri[3] darul, sau a cere legatul ce i s-a făcut, în limitele părţii disponibile.

Art. 753. Donatarul care nu avea calitatea de a moşteni în momentul donaţiunii, dar care va avea această calitate la epoca deschiderii succesiunii, este obligat de a face raport, dacă donatorele nu l-a dispensat de aceasta.

Art. 754. Donaţiile şi legatele făcute fiului unei persoane, care are calitatea de erede în momentul deschiderii succesiunii, sunt prezumate că s-au făcut cu scutirea de raport.

Art. 755. Fiul care vine cu dreptul său propriu la succesiunea donatorului nu este obligat a raporta darul făcut părintelui său, chiar când ar primi succesiunea acestuia; dar când fiul vine la succesiune cu dreptul de reprezentare, atunci este dator să raporteze aceea ce s-a dăruit părintelui său, chiar în cazul când ar fi renunțat la succesiunea părintelui.

---

[1] *Persoanele care nu au calitatea de moştenitori.*

[2] *Dispăruţilor.*

[3] *Păstra.*

Art. 756. Donațiile și legatele făcute soțului unui descendent succesibil sunt socotite ca făcute cu scutirea de raport.

Dacă darurile sau legatele s-au făcut la doi soți împreună, din care numai unul este descendente cu drept de succesiune, partea dăruită acestuia din urmă este supusă raportului.

Art. 757. Raportul nu se poate face decât numai la succesiunea donatorului.

Art. 758. Coeredele este dator a raporta aceea ce părintele a cheltuit cu dânsul dotându-l[1], procurându-i vreo carieră, sau plătindu-i datoriile.

Art. 759. Cheltuielile de nutriment, întreținere, educație, de învățătura unui meșteșug, cheltuielile ordinare pentru îmbrăcăminte și alte obiecte trebuincioase la intrarea în armată, cheltuielile de nuntă și prezenturile[2] obișnuite nu sunt supuse raportului.

Art. 760. Imobilul care s-a pierdut din caz fortuit și fără greșeala donatarului nu este supus raportului.

Art. 761. Dacă înzestratorul ascendent plătește bărbatului zestrea fără asigurări suficiente, fiica înzestrată va fi datoare a raporta numai acțiunea în contra bărbatului.

Art. 761 este implicit abrogat drept urmare a abrogării exprese a dispozițiilor art. 1223 - 1293 Cod civil prin art. 49 al Decretului nr. 32/1954.

Art. 762. Fructele și interesele[3] lucrurilor supuse raportului nu sunt debite decât din ziua deschiderii succesiunii.

Art. 763. Legatarii și creditorii nu pot pretinde ca erezii să facă raport.

Art. 764. Raportul se face sau în natură, sau scăzându-se valoarea sa din partea celui obligat a face raport.

Art. 765. Raportul se poate pretinde în natură pentru imobile; când cel ce a primit imobilul l-a înstrăinat sau ipotecat, înaintea deschiderii succesiunii, raportul în natură nu este obligatoriu.

Raportul în acest caz se prețuiește după valoarea ce imobilul a avut în momentul deschiderii succesiunii.

Art. 766. În orice caz, trebuie să se țină socoteala donatarului de cheltuielile necesare și utile.

Art. 767. Donatorul este răspunzător de toate degradările și deteriorările care au micșorat valoarea imobilului, prin faptul, culpa sau neglijența sa.

Art. 768. Când imobilul s-a înstrăinat de donatar, ameliorațiunile și degradările făcute de cel ce l-a dobândit se vor ține în seama, conform cu dispozițiile celor doua articole precedente.

Art. 769. Când raportul se face în natura, bunurile intră în masa succesiunii libere de toate sarcinile create de donatar; creditorii ipotecari însă, pot sa intervină la împărțeală spre a nu se face raportul cu frauda drepturilor lor.

A se vedea:

---

[1] *Dispozițiile privind dota fiind abrogate, termenul se referă la donațiile făcute în vederea căsătoriei.*

[2] *Daruri.*

[3] *Dobânzi.*

- Legea nr. 241/1947 pentru punerea în aplicare în Transilvania a Legii pentru unificarea dispozițiunilor privitoare la cărțile funciare din 27 aprilie 1938 - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 18 alin. 4);
- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărților funciare provizorii în cărți de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 25), potrivit cu care dispozițiile art. 769 nu-și găsesc aplicare în ceea ce privește imobilele supuse sistemului de publicitate reală (al cărților funciare).

Art. 770. Când un succesibil primește, cu dispensă de raport, un dar care excede porțiunea disponibilă, raportul excedentului se face în natură, dacă întoarcerea excedentului este posibilă.

În caz contrar, dacă excedentul trece peste jumătatea valorii imobilului, donatarul raportă imobilul în întregimea lui și prelevă asupra mesei valoarea porțiunii disponibile; dacă această porțiune trece peste jumătatea valorii imobilului, donatarul poate ține imobilul în întregimea lui, ia însă mai puțin din celelalte bunuri ale succesiunii, și recompensează pe coerezii săi, sau în bani, sau oricum altfel.

Art. 771. Coeredele care raportează imobilul în natura poate sa retina posesiunea până la plata efectiva a sumelor ce-i sunt datorite pentru cheltuieli sau ameliorațiuni.

Art. 772. Raportul mobilelor se face luandu-se mai puțin din celelalte bunuri ale succesiunii. El se calculează pe valoarea ce mobilele aveau în momentul facerii darului, după statul estimației[1] anexat actului de dar; în lipsa acestui stat, după estimația experților, făcută pe prețul cel mai just.

Art. 773. Succesibilul care a primit bani face raportul luând mai puțin din numerarul succesiunii.

La neajungere, donatarul poate sa nu raporteze numerarul dând echivalentul în mobile și, în lipsa acestora, în imobilele succesiunii.

Secțiunea III
Despre plata datoriilor

Art. 774. Coerezii contribuie la plata datoriilor și sarcinilor succesiunii, fiecare în proporție cu ce ia.

Art. 775. Legatarul cu titlul universal contribuie deopotrivă cu erezii, în proporție cu emolumentul sau. Cel particular nu contribuie.

Art. 776. Când imobilele unei succesiuni sunt ipotecate special, pentru plata de rendite, fiecare din coerezi poate pretinde ca renditele să fie plătite și imobilele liberate înaintea formarii părților.

Dacă coerezii împart succesiunea în starea în care se găsește, imobilele ipotecate se estimă după aceeași normă ca și celelalte imobile; capitalul renditei însă se scade din prețul imobilului. Eredele, în partea căruia s-a dat imobilele, rămâne singur dator a plăti rendita și garantează pe coerezii săi pentru aceasta plata.

Dispoziția din cuprinsul alin. 1 al art. 776 nu are aplicare, întrucât în dreptul nostru singurul contract de renta reglementat de Codul civil est acel de renta viagera, care, potrivit art. 1648, nu poate fi răscumpărată.

---

[1] *Actul de evaluare.*

Art. 777. Coerezii plătesc datoriile şi sarcinile succesiunii, fiecare în proporţie cu partea sa ereditară.

Art. 778. Coeredele sau succesorul cu titlu universal care, din cauza ipotecii, a plătit din datoria comuna mai mult decât partea sa, are recurs, în contra celorlalţi coerezi sau succesori cu titlu universal, numai pentru partea ce fiecare din ei era obligat a plăti, chiar când coeredele ce a desfăcut datoria ar fi fost subrogat în drepturile creditorilor. Coeredele însă, ce a acceptat succesiunea sub beneficiu de inventar, conserva facultatea de a cere plata creanţelor sale personale, ca orice alt creditor al succesiunii.

Art. 779. Când unul din coerezi sau succesori cu titlu universal este insolvabil, partea lui din datoria ipotecara se împarte intre toţi ceilalţi în proporţie cu ce ia fiecare din succesiune.

Art. 780. Titlurile executorii, obţinute în contra defunctului, sunt personal executorii şi în contra eredelui. Cu toate acestea, creditorii nu pot urmări execuţia decât după opt zile de la notificarea acestor titluri făcute persoanei, sau la domiciliul eredelui.

Art. 781. Ei pot cere, în orice caz şi în contra oricărui creditor, separaţia patrimoniului defunctului de acela al eredelui.

Art. 782. Acest drept nu poate fi exercitat când, acceptându-se eredele de debitor, s-a făcut astfel novaţiune în privinţa creanţei contra defunctului.

Art. 783. În privinţa mobilelor, după trecerea de trei ani, dreptul este prescris. În privinţa imobilelor, acţiunea se poate exercita în tot timpul în care imobilele se găsesc în mana eredelui.

Cu privire la prescripţia dreptului la acţiune având un obiect patrimonial, a se vedea dispoziţiile Decretului nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctiva - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare.

Art. 784. Creditorii eredelui nu pot cere separaţia patrimoniilor în contra creditorilor succesiunii.

Art. 785. Creditorii unui din compărţitori, ca nu cumva împărţeala să se facă cu viclenie în vătămarea drepturilor lor, pot pretinde sa fie prezenţi la împărţeală, pot dar să intervină cu spezele lor; nu pot însă sa atace o împărţeală săvârşită, afară numai de s-a făcut în lipsa-le şi fără să se ţină seama de opoziţia lor.

Secţiunea IV
Despre efectele împărţelii şi despre garanţia părţilor

Art. 786. Fiecare coerede este prezumat că a moştenit singur şi imediat toate bunurile care compun partea sa, sau care i-au căzut prin licitaţie, şi ca n-a fost niciodată proprietar pe celelalte bunuri ale succesiunii.

Art. 787. Coerezii sunt datori garanţi unul către altul numai despre tulburările şi evicţiunile ce proced dintr-o cauză anterioara împărţelii.
Garanţia încetează când o evicţiune a fost exceptată anume, printr-o clauză expresă a actului de împărţeală, sau când evicţiunea a fost cauzată din greşeala eredelui

Art. 788. Fiecare din erezi este obligat, în proporţie cu partea sa ereditara, a despăgubi pe coeredele sau de paguba ce a suferit din cauza evicţiunii.

Când unul din coerezi va fi insolvabil, partea ce el este dator a contribui se va împărţi între eredele garantat şi între ceilalţi coerezi.

Art. 789. Garanţia pentru solvabilitatea debitorului unei rendite durează numai cinci ani de la împărţeală. Această garanţie încetează când nesolvabilitatea a luat naştere în urma împărţelii.

Dispoziţia art. 789 nu are aplicare, întrucât se refera numai la garanţia pentru solvabilitatea debitorului unei rente perpetue, iar singurul contract de rentă, reglementat de Codul civil, este acel de rentă viageră.

Secţiunea V
Despre desfiinţarea sau resciziunea[1] împărţelii

Art. 790. Împărţelile pot fi desfiinţate pentru violenţă sau dol.

Pentru o simplă omisiune a unuia din obiectele succesiunii nu se strică împărţeala; se face numai un supliment de împărţeală pentru obiectul omis.

Art. 791. Orice act, sub orice titlu, în urmarea căruia a încetat indiviziunea intre erezi, este supus la acţiunea de resciziune din articolul precedent.

După împărţeală, sau după actul care-i ţine locul, acţiunea de resciziune nu mai este admisă în contra tranzacţiei făcute asupra dificultăţilor reale, ce prezintă primul act, chiar când nu ar fi fost proces început asupra obiectului tranzacţiei.

Art. 791 trebuie socotit inaplicabil, datorită inadvertenţei cu dispoziţiile art. 790. În cadrul art. 791, resciziunea pentru leziune nu este reglementata direct, ci numai prin referire la regulile articolului precedent. Art. 790 nu prevede însă decât desfiinţarea împărţelii pentru dol sau violenta, astfel încât aplicarea nu este cu putinţă în cazul resciziunii pentru leziune.

Art. 792. Acela în contra cărui s-a făcut cererea de resciziune poate popri desfiinţarea împărţelii, dând reclamantului suplimentul din partea sa ereditară în numerar sau în natură.

A se vedea nota de la art. 791.

Art. 793. Coeredele care a înstrăinat porţiunea sa ereditară, în tot sau în parte, nu poate intenta acţiunea de resciziune pentru dol sau violenta, dacă înstrăinarea s-a făcut în urma descoperirii dolului sau încetării violenţei.

Secţiunea VI
Despre împărţeala făcută de atât, de mama sau de alţi ascendenţi între descendenţii lor

Art. 794. Tatăl, mama şi ceilalţi ascendenţi pot face împărţeala bunurilor lor între fii şi ceilalţi descendenţi.

A se vedea nota de la art. 659 cu privire la drepturile de moştenire ale adoptaţilor.

Art. 795. Această împărţeală se poate face prin acte între vii, sau prin testament cu formele, condiţiile şi regulile prescrise pentru donaţiuni intre vii şi pentru testamente.

---

[1] *A se vedea nota de la art. 791.*

Împărţeala făcută prin acte între vii nu poate avea de obiect decât bunurile prezente.

Art. 796. Dacă toate bunurile, ce ascendentele a lăsat la moartea sa, nu au fost cuprinse în împărţeala, bunurile necuprinse se vor împărţi conform cu legea.

Art. 797. Este nulă împărţeala în care nu s-au cuprins toţi copiii în viaţă la deschiderea moştenirii şi descendenţii fiilor premuriţi[1].

Acţiunea de nulitate se poate exercita de toţi erezii fără distincţie.

A se vedea art. 654 Cod civil şi nota de la acel articol.

Art. 798. Împărţeala făcută de ascendent se poate ataca, când ar rezulta dintr-însa sau dintr-alte acte că, prin dispoziţia făcută de ascendent, vreunul din acei între care s-au împărţit bunurile s-ar găsi vătămat în partea legitimă.

Art. 799. Copilul care, pentru cauza arătată la articolul precedent, ataca împărţeala făcută de ascendent este dator a plăti înainte cheltuielile estimaţiei. Dacă reclamaţia nu este fondată, cheltuielile estimaţiei şi alte judecaţi vor fi în sarcina sa.

Titlul II

DESPRE DONAŢIUNI INTRE VII ŞI DESPRE TESTAMENTE

CAPITOLUL I

Art. 800. Nimeni nu va putea dispune de avutul său, cu titlu gratuit, decât cu formele prescrise de lege pentru donaţiuni între vii sau prin testament.

Art. 801. Donaţiunea este un act de liberalitate prin care donatorele dă irevocabil un lucru donatarului care-l primeşte.

- Vezi art. 103 lit. f. din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţional privat.

Art. 802. Testamentul este un act revocabil prin care testatorul dispune, pentru timpul încetării sale din viaţă, de tot sau parte din avutul său. .

- Vezi art. 8 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţional privat, art. 801.

Art. 803. Substituţiile sau fidecomisele sunt prohibite; orice dispoziţii prin care donatarul, eredele instituit sau legatarul va fi însărcinat de a conserva şi a remite la o a treia persoana, va fi nula, chiar în privirea[2] donatarului, a eredelui numit sau a legatarului.

Art. 804. Este permisă dispoziţia prin care o a treia persoană ar fi chemată a lua darul, ereditatea sau legatul, în cazul când donatarul, eredele numit, sau legatarul nu ar primi sau nu ar putea primi.

---

[1] *Care au murit înainte.*

[2] *În privinţa.*

Art. 805. Este permisă asemenea dispoziţia între vii sau testamentară, prin care uzufructul se dă la o persoană şi proprietatea nudă la alta.

CAPITOLUL II
Despre capacitatea de a dispune sau de a primi prin donaţiune între vii sau prin testament

Art. 806. Minorul mai mic de 16 ani nu poate dispune nici într-un fel, afară de excepţiile regulate la capitolul VII al acestui titlu.

Dispozițiile capitolului VII nu mai alcătuiesc excepții de la regula art. 806, atât în ce privește donațiile prin contractul de căsătorie (deoarece dispozițiile art. 1223 - 1293 din Cod civil au fost abrogate) cât și în ce privește donațiile făcute între soți în timpul căsătoriei, deoarece potrivit art. 8 al Decretului nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare, minorul care se căsătorește dobândește prin aceasta capacitatea de exercițiu deplină.

Potrivit art. 133 alin. 3 din Codul familiei minorul nu poate să facă donații nici chiar cu încuviințare.

Art. 807. Minorul de 16 ani poate dispune prin testament şi numai pentru jumătate din bunurile de care după lege poate dispune majorele.

Art. 808. Este capabil de a primi prin donaţiune între vii oricine este conceput în momentul donaţiunii.

Este capabil de a primi prin testament oricine este conceput la epoca morţii testatorului.

A se vedea Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, art. 7 și 33.

Art. 809. Minorul de şasesprezece ani nu poate, prin testament, dispune în favoarea tutorelui său.

Minorul, ajuns la majoritate, nu poate dispune nici prin donaţiune între vii, nici prin testament, în favoarea fostului său tutore, dacă socotelile definitive ale tutelei n-au fost prealabil date şi primite.

Sunt exceptaţi în amândouă cazurile de mai sus ascendenţii minorilor, care sunt sau au fost tutori ai lor.

A se vedea:

- Art. 41 și 133 din Codul familiei;
- Art. 8 din Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și juridice.

Art. 810. Doctorii în medicină sau chirurgie, ofiţerii de sănătate[1] şi spiţerii, care au tratat pe o persoană în boala din care moare, nu pot profita de dispoziţiile între vii sau testamentare, ce dânsa a făcut-o în favoare-le în cursul acestei boli.

Sunt exceptate:

1. Dispoziţiile remuneratorii făcute cu titlul particular; se va ţine însă seama de starea dispunătorului şi de serviciile făcute.
2. Dispoziţiile universale, în caz de rudenie până la al patrulea grad inclusiv, afară numai dacă mortul va avea erezi în linie dreapta şi dacă acela, în profitul căruia s-a făcut dispoziţia, nu este el chiar erede în linie dreapta.

Aceleaşi reguli sunt aplicabile în privinţa preoţilor.

---

[1] *Medici militari.*

Art. 811. Dispoziţiile între vii sau prin testament, făcute în favoarea ospiciilor, săracilor dintr-o comună sau stabilimentelor de utilitate publică, nu pot avea efect decât dacă sunt autorizate prin ordonanţe domneşti în urma avizului Consiliului de Stat.

A se vedea

- art. 10 al Legii pentru persoanele juridice - promulgată cu Decretul nr. 452, Monitorul Oficial nr. 27 din 6 februarie 1924, cu modificările ulterioare, şi Decretul nr. 478/1954 privitor la donaţiunile făcute statului - Buletinul Oficial nr. 46 din 10 decembrie 1954, care au modificat implicit art. 811.
- Legea nr. 32/1994 privind sponsorizarea
- Decretul nr. 478/1954 privind donaţiile făcute statului

Art. 812. Dispoziţiile în favoarea unui incapabil sunt nule, fie ele deghizate sub forma unui contract oneros, fie făcute în numele unor persoane interpuse. Sunt reputate ca persoane interpuse tatăl şi mama, copiii şi descendenţii şi soţul persoanei incapabile.

CAPITOLUL III
Despre donaţiunile între vii

Secţiunea I
Despre forma şi efectele donaţiunilor între vii

Art. 813. Toate donaţiunile se fac prin act autentic.

Art. 814. Donaţiunea nu obligă pe donator şi nu va produce nici un efect decât din ziua în care va fi fost acceptată.

Acceptarea poate fi făcută sau în act, sau printr-un act autentic posterior, mai înainte însă de moartea celui ce dăruieşte; în acest din urmă caz, donaţiunea n-are efect decât din ziua din care se va fi comunicat donatorelui actul de acceptare.

Art. 815. Donaţiunile făcute unor minori sau unui interzis, se acceptă de tutore sau de părinte.

Mama, cu toate ca tatăl ar fi în viaţă, şi ceilalţi ascendenţi, cu toate că genitorii[1] ar fi în viaţă, vor putea asemenea să accepte donaţiunea făcută minorelui şi interzisului deşi ei n-ar avea calitatea de tutori.

A se vedea art. 97 din Codul familiei.

Art. 816. Surdo-mutul ce nu ştie să scrie nu poate accepta o donaţiune decât cu asistarea unui curator special numit de autoritatea juridiară, după regulile stabilite pentru minori.

A se vedea:

- Art. 152 lit. a din Codul familiei potrivit căruia curatorul se numeşte de autoritatea tutelară;
- Regulamentul de punere în aplicare a Legii notarilor publici şi a activităţii notariale, nr. 36/1995, aprobat prin Ordinul ministrului justiţiei nr. 710/C/1995.

Art. 817. Donaţiunile făcute persoanelor morale nu pot fi acceptate decât prin ordonanţă domnească, dată în urma avizului Consiliului de Stat.

A se vedea nota de la art. 811.

Art. 818. Când se dăruiesc bunuri ce pot fi ipotecate, transcripţia actului ce conţine donaţiunea şi acceptarea, ca şi notificarea acceptării făcută prin act separat, se va face la judecătoria a cărei raza teritoriala sunt situate bunurile.

---

[1] *Părinţii.*

Art. 818 a fost implicit modificat prin art. 4 lit. m din Decretul nr. 377/1960 pentru organizarea și funcționarea Notariatului de stat (Buletinul Oficial nr. 22 din 20 octombrie 1960) abrogat ulterior prin Legea nr. 36/1995.

Art. 819. Lipsa transcripției poate să fie invocată de orice persoane au interes la aceasta; se excepta însă persoanele obligate a stărui să se facă transcripția, sau reprezentanții lor, asemenea și donatorul.

Art. 820. Minorii, interzișii, femeile măritate, în lipsa de acceptarea sau de transcripția donațiunii, nu pot cere obiectele dăruite; au însă, de se cuvine, recurs în contra tutorilor sau bărbaților.

Art. 820 a fost modificat implicit prin Legea privitoare la ridicarea incapacității civile a femeii măritate - promulgata cu Decretul nr. 1412 Monitorul Oficial nr. 94 din 20 aprilie 1932; astfel el se aplica numai minorilor și interzișilor, respectiv tutorilor.

Art. 821. Donațiunea între vii pentru bunurile viitoare este revocabilă.

Art. 822. Este nulă orice donațiune făcută cu condiții a căror îndeplinire atârnă numai de voința donatorului.

Art. 823. Este asemenea nulă, dacă s-a făcut sub condiția de a se satisface datorii sau sarcini care nu existau la epoca donațiunii sau care nu erau arătate în actul de donațiune.

Art. 824. Când donatorul și-a rezervat dreptul de a dispune de un obiect cuprins în donațiune, sau de o sumă determinată din bunurile dăruite, dacă moare, fără să fi dispus de dânsele, un asemenea obiect sau asemenea sumă rămâne erezilor donatarului.

Art. 825. Donatorul poate stipula întoarcerea bunurilor dăruite, atât în cazul când donatarul ar muri înaintea lui, cât și în cazul când donatarul și descendenții săi ar muri înaintea sa.

Aceste stipulații însă nu se pot face decât în favoarea donatorului.

A se vedea:

- Legea nr. 241/1947 pentru punerea în aplicare în Transilvania a Legii pentru unificarea dispozițiunilor privitoare la cărțile funciare din 27 aprilie 1938 - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 19);
- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărților funciare provizorii în cărți de publicitate funciară, Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 27).

Art. 826. Dispozițiile art. 821, 822, 823, 824 și 825 nu se aplică la donațiunea din capitolul VI și VII, dintr-acest titlu.

Art. 827. Orice act de donațiune de mobile este valabil numai pentru obiectele trecute într-un act estimativ subsemnat de donator și donatar.

Art. 828. Donatorul nu este responsabil de evicțiune către donatar pentru lucrurile dăruite.

Donatorul este responsabil de evicțiune când el a promis expres garanția.

Este asemenea responsabil când evicțiunea provine din faptul sau, când este în chestiune o donațiune care impune sarcini donatorului; intr-acest caz însă, garanția este obligatorie numai până la suma sarcinilor.

Secţiunea II
Despre cazurile în care donaţiunile se pot revoca

Art. 829. Donaţiunea între vii se revocă, pentru neîndeplinirea condiţiilor cu care s-a făcut, pentru ingratitudine şi pentru naştere de copii în urma donaţiunii.

Art. 830. Când donaţiunea este revocata pentru neîndeplinirea condiţiilor, bunurile reintra în mâna donatorului, libere de orice sarcină şi ipotecă.

A se vedea:

- Legea nr. 241/1947 pentru punerea în aplicare în Transilvania a Legii pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare din 27 aprilie 1938 - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 19 alin. 1 - 3);
- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii în cărţi de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 26).

Art. 831. Donaţiunea între vii se revocă pentru ingratitudine în cazurile următoare:

1. Dacă donatarul a atentat la viata donatorului.
2. Dacă este culpabil în privinţă-i de delicte, cruzimi sau injurii grave.
3. Dacă fără cuvânt îi refuză alimente.

Art. 832. Revocarea pentru neîndeplinirea condiţiilor şi pentru ingratitudine nu se face de drept niciodată.

Art. 833. Cererea de revocare pentru ingratitudine trebuie făcuta în termen de un an din ziua faptului, sau din ziua când donatorul a cunoscut faptul.

Acţiunea de revocare nu se poate intenta în contra erezilor donatarului, nici de erezii donatorului în contra donatarului, afară numai dacă, în acest caz, acţiunea s-a intentat de donator, sau donatorul a murit în anul în care se putea intenta acţiunea.

Art. 834. Revocarea pentru ingratitudine nu poate infirma nici înstrăinările făcute de donatar, nici ipotecile sau alte sarcini reale, cu care el ar fi putut greva obiectul dăruit; este neapărat ca acestea să se fi făcut înaintea inscripţiei extractului cererii de revocare pe marginea transcripţiei prescrisa prin art. 818.

În caz de revocare, donatarul se condamna a întoarce valoarea obiectelor înstrăinate, după estimaţia ce li s-ar face în timpul cererii; se condamna asemenea a întoarce veniturile din ziua cererii.

Art. 835. Donaţiunile făcute în favoarea maritagiului nu sunt revocabile pentru ingratitudine.

Art. 836. Orice donaţiuni prin acte între vii făcute de persoane ce n-au copii sau descendenţi existenţi în timpul facerii lor, oricare ar fi valoarea acestor donaţiuni şi sub orice titlu s-ar fi făcut, fie chiar donaţiunea mutuala sau remuneratorie, fie în fine donaţiunea în favoarea maritagiului făcuta soţilor de oricare alta persoana, afara de ascendenţii lor, sunt revocate de drept, dacă donatorul, în urma donaţiunii, dobândeşte un copil legitim, un postum, sau chiar când a legitimat pe un copil natural, prin maritagiu subsecvent.

---

1. A se vedea nota de la art. 830.

2. Distincția dintre copil legitim sau legitimat și copil natural a fost în întregime înlăturată prin dispozițiile Codului familiei (art. 63), astfel încât textul art. 836 a fost modificat implicit în sensul că donațiunile sunt revocate de drept, dacă donatorul, în urma donațiunii, dobândește un copil din căsătorie sau dinafară căsătoriei, fie chiar postum (adică un copil născut în urma morții tatălui său).

Art. 837. Revocarea se face şi când copilul donatorului sau al donatricei ar fi fost conceput în timpul donaţiunii.

Art. 838. Donaţiunea rămâne revocată chiar când donatorul ar fi intrat în posesia lucrurilor dăruite şi ar fi fost lăsat în posesia acelor lucruri după naşterea fiului donatorului; donatarul posesor nu va fi obligat a restitui fructele de orice natura luate de el, decât ziua în care i se va fi notificat naşterea fiului sau legitimarea sa prin căsătorie subsecventă.

Partea din text "sau legitimarea sa prin căsătorie subsecventă" trebuie socotită implicit abrogată drept urmare a abrogării instituției legitimării copiilor naturali prin art. 49 al Decretului nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare.

Art. 839. Orice clauze sau convenţii, prin care donatorul ar renunţa la revocarea donaţiunii pentru naştere de fiu, este nulă şi fără nici un efect.

Art. 840. Prescripţia acţiunii de revocare se împlineşte după 30 de ani de la naşterea fiului.

Cu privire la prescripția drepturilor la acțiune care izvorăsc, în acest caz, din revocarea de plin drept a donațiunii, a se vedea Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctiva - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicata în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare.

CAPITOLUL IV
Despre partea disponibilă a bunurilor şi despre reducţiune

Secţiunea I
Despre partea disponibilă a bunurilor

Art. 841. Liberalităţile, fie făcute prin acte între vii, fie făcute prin testament, nu pot trece peste jumătatea bunurilor dispunătorului dacă la moarte-i lăsa un copil legitim; peste o a treia parte, dacă lăsa doi copii; peste a patra parte, dacă lăsa trei sau mai mulţi.

Art. 841 a fost modificat implicit:

a) prin art. 2 din Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor - Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944, potrivit căruia libertățile făcute de soțul precedat nu vor putea trece peste jumătate din drepturile de moștenire prevăzute de lege în favoarea soțului supraviețuitor;

b) prin art. 63 din Codul familiei, care a înlăturat în întregime orice deosebire cu privire la situația copiilor din căsătorie sau din afara căsătoriei.

Art. 842. Sunt cuprinşi în articolul precedent sub nume de copii, descendenţii de orice grad.

Art. 843. Liberalităţile, prin acte intre vii sau prin testament, nu pot trece peste jumătatea bunurilor, dacă în lipsă de descendenţi, defunctul lasă tata şi mama sau peste trei sferturi, dacă lasă numai pe unul din părinţi.

Art. 844. Dacă dispoziţia prin acte între vii sau prin testament, constituie un uzufruct sau o rendita viagera, a cărei valoare trece peste cantitatea disponibilă, erezii rezervatari au facultatea de a executa aceste dispoziţii sau de a abandona proprietatea cantităţii disponibile.

Art. 845. Valoarea bunurilor înstrăinate unui succesibil în linie dreaptă, cu sarcina unei rendite viagere sau cu rezerva de uzufruct va fi socotită în porţiunea disponibilă şi excedentele, de este, se va trece în masa succesiunii. Imputaţia şi raportul nu pot fi cerute de succesibilul în linie dreapta care a consimţit la aceste înstrăinări.

Art. 846. Cantitatea disponibilă poate fi dată în tot sau în parte, sau prin acte între vii sau prin testament, copiilor sau altor succesibili ai donatorului, fără ca donatarul sau legatarul, ce vine la succesiune, sa fie supus la raport, dacă în dispoziţie se zice expres, că ceea ce s-a dat este peste partea sa.

Declaraţia ca darul sau legatul este peste partea succesibilului se poate face sau în actul ce conţine dispoziţia, sau în urma, cu formele dispoziţiilor între vii, sau testamentare.

Secţiunea II

Despre reducţiunea donaţiunilor şi a legatelor

Art. 847. Liberalităţile prin act sau între vii sau prin testament, când vor trece peste partea disponibila, vor fi reduse la aceasta parte.

Art. 848. Reducţiunea liberalităţilor între vii nu va putea fi cerută decât numai de erezii rezervatari, de erezii acestora sau de cei care înfăţişează drepturile lor.

Art. 849. Partea disponibilă se calculează cu chipul următor: pe lângă bunurile ce a lăsat donatorul sau testatorul în momentul morţii sale, se adaugă prin calcul şi bunurile de care a dispus prin donaţiuni între vii, după starea lor din momentul donaţiunii şi după valoarea ce au avut în momentul morţii donatorului. Din această masă de bunuri, scăzându-se datoriile, pe ceea ce va rămânea se calculează partea disponibilă, după numărul şi calitatea erezilor.

Art. 850. Întâi se vor reduce dispoziţiile testamentare; când bunurile cuprinse în aceste dispoziţii nu vor mai fi, atunci numai se va face reducţiunea donaţiunilor.

Reducţiunea va începe de la cea din urmă donaţiune, după săvârşirea acesteia se va trece îndată la cea a doua după dânsa, şi aşa pe rând până la cea mai veche donaţiune.

Art. 851. Când donaţiunea între vii, supusă la reducţiune, s-a făcut la unul din cei cu drept de moştenire, acesta va putea scădea partea cu care ar trebui să se reducă donaţiunea, din partea ce i s-ar cuveni ca erede în bunurile nedisponibile, dacă aceste bunuri sunt de aceeaşi natura cu cele dăruite.

Art. 852. Se vor reduce cu analogie[1] atât legatele universale cât şi cele particulare, fără distincţie.

Art. 853. Când testatorul va declara ca un legat să fie plătit preferându-se celorlalte, acest legat nu va fi supus la reducţiune, decât după ce valoarea celorlalte legate nu va împlini rezerva legală.

---

[1] *Proporţional cu valoarea lor.*

Art. 854. Donatarul va restitui fructele porţiunii ce trece peste partea disponibilă, din momentul morţii donatorului.

Art. 855. Donatarul este obligat, dacă a alienat bunurile dăruite, să facă în urma raportul excedentului peste porţiunea disponibilă, după valoarea lucrurilor din timpul morţii disponentului.

A se vedea, de asemenea, art. 25 al Legii nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii în cărţi de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare.

CAPITOLUL V
Despre dispoziţiile testamentare

Secţiunea I
Reguli generale pentru forma testamentelor

Art. 856. Orice persoană este capabilă de a face testament, dacă nu este poprită de lege.

Art. 857. Două sau mai multe persoane nu pot testa prin acelaşi act, una în favoarea celeilalte, sau în favoarea unei a treia persoane.

Art. 858. Un testament poate fi sau olograf, sau făcut prin act autentic, sau în formă mistică.

A se vedea şi :

- Legea nr. 66 din 3 iulie 1996 privind reorganizarea Casei de Economii şi Consemnaţiuni din România în societate bancară pe acţiuni publicata în Monitorul Oficial nr. 140 din 5 iulie 1996;

Art. 859. Testamentul olograf nu este valabil decât când este scris în tot, datat şi subsemnat de mâna testatorului.

Art. 860. Testamentul autentic este acela care s-a adeverit de judecătoria competentă.

A se vedea şi:

- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 861- 863. *(Abrogate prin Legea nr. 358 din 3 iulie 1944 pentru autentificarea şi legalizarea înscrisurilor, pentru investirea cu data certă şi legalizarea copiilor de pe înscrisuri).*

Art. 864. Când testatorul va voi să facă un testament mistic sau secret, trebuie neapărat să-l iscălească, sau că l-a scris el însuşi, sau că a pus pe altul a-l scrie.

Hârtia în care s-au scris dispoziţiile testatorului sau hârtia care serveşte de plic, de va fi, se va strânge şi se va sigila.

Testatorul va prezenta judecătoriei competente testamentul strâns şi pecetluit, precum s-a zis, sau îl va strânge şi-l va pecetlui înaintea judecătoriei.

Testatorul va declara că dispoziţiile din acea hârtie este testamentul sau, scris şi iscălit de el însuşi, sau scris de altul şi iscălit de testator.

Când testatorul, din cauză de boală, va fi în neposibilitate fizică de a se prezenta înaintea judecătoriei, atunci prezentarea testamentului, pecetluirea lui şi declaraţia susmenţionată, se vor face înaintea judecătorului, numit de judecătorie pentru acest sfârşit.

Judecătoria, sau judecătorul numit, va face actul de subscripţie[1] pe hârtia în care s-a scris testamentul, sau pe hârtia care serveşte de plic.

Acest act se va subscrie atât de testator, cât şi de judecătorie sau judecător.

Toată lucrarea de mai sus nu va putea fi întreruptă de nici o altă operaţie; când testatorul, din o cauză posterioară subsemnării testamentului, va declara că nu poate subsemna subscripţia[2], această declaraţie se va trece în subscripţie.

Art. 865. Acei care nu ştiu sau care nu pot citi şi scrie nu pot face testament în formă mistică.

Art. 866. Când testatorul nu poate vorbi, dar ştie a scrie, atunci declaraţia că testamentul este al său o va face în scris în capul actului de subscripţie[3] înaintea judecătorului numit, sau înaintea judecătoriei.

Judecătoria sau judecătorul numit va constata în actul de subscripţie[4] declaraţia testatorului.

Art. 867. În cazurile când se numeşte un judecător, el va comunica procesul sau verbal judecătoriei, care va legaliza actul de subscripţie sau testamentul.

Secţiunea II
Despre regulile speciale asupra formelor câtorva testamente

Art. 868. Testamentele militarilor şi ale indivizilor întrebuinţaţi în armată sunt în orice ţară valabil făcute în prezenţa unui cap de batalion sau de escadron, sau în prezenţa oricărui alt ofiţer superior, asistat de doi martori, sau în prezenţa a doi comisari de război, sau în prezenţa unuia din comisari asistat de doi martori.

A se vedea nota de la art. 874.

Art. 869. Sunt asemenea, dacă testatorul este bolnav sau rănit, valabil făcute în prezenţa capului ofiţerului de sănătate asistat de comandantul militar, însărcinat cu poliţia ospiciului.

A se vedea nota de la art. 810, cu privire la ofiţerii de sănătate. În prezent art. 869 trebuie înţeles că se referă la medicul militar şef al spitalului.

Art. 870. Dispoziţiile articolelor precedente nu sunt admisibile decât în privinţa acelor ce sunt în expediţie militară, sau în cuartier, sau în garnizoană afară din teritoriul român, sau prizonieri la inamici, fără ca cei ce sunt în cuartier sau în garnizoană înăuntrul ţării să poată profita de această latitudine, de nu se găsesc în o cetate asediată, sau în alte locuri ale căror porţi să fie închise şi comunicaţiile întrerupte din cauza războiului.

Art. 871. Testamentul făcut în forma mai sus arătată este nul după şase luni de la întoarcerea testatorului într-un loc unde are libertatea de a testa cu formele ordinare.

---

[1] *Proces verbal de suprascriere.*
[2] *Proces verbal de suprascriere.*
[3] *Proces verbal de suprascriere.*
[4] *Proces verbal de suprascriere.*

Art. 872. Testamentul făcut într-un loc care este scos din comunicație din cauza ciumei sau altei boli contagioase, se poate face înaintea unui membru al consiliului municipal, asistat de doi martori.

Pentru noțiunea de consilier municipal, a se vedea Legea administrației publice locale nr. 69/1991 republicată în Monitorul Oficial nr. 79 din 18 aprilie 1996.

Art. 873. Testamentul menționat în articolul precedent este nul după trecerea de șase luni de la deschiderea comunicațiilor cu locul unde se găsește testatorul, sau după șase luni de la trecerea sa într-un loc unde comunicațiile nu sunt întrerupte.

Art. 874. Testamentele făcute pe mare în timp de voiaj sunt valabile:

Pe corăbii și alte bastimente ale țării, când sunt făcute în prezența ofițerului comandant al bastimentului, sau în lipsa-i în prezența acelui ce-l înlocuiește după ordinea serviciului, însă și unul și altul asistați de ofițerul de administrație, sau de ofițerul ce îndeplinește funcțiunile acestuia.

Pe bastimentele de comerț, când sunt făcute în prezența scribului bastimentului sau în prezența acelui ce-l înlocuiește, însă și unul și altul asistați de căpitanul sau de patronul, sau în lipsă-le, de acei ce-i înlocuiesc.

În toate cazurile, funcționarii în prezența căror se fac aceste testamente vor fi asistați de către doi martori.

Termenii folosiți în art. 874 și urm. pentru desemnarea funcțiilor la care se referă aceste dispoziții nu mai sunt în concordanță, în cea mai mare parte, cu funcțiile și denumirile legale în vigoare.

Art. 875. Pe bastimentele statului, testamentul căpitanului, sau acela al ofițerului însărcinat cu administrația, pe bastimentele de comerț, testamentul căpitanului, al patronului, sau al scribului se pot face în prezența acelora ce, în ordinea serviciului, vin după dânșii, conformându-se pentru celelalte formalități cu dispozițiile articolului precedent.

Art. 876. În toate cazurile, testamentele menționate în cele două articole precedente se vor face fiecare în două exemplare originale.

Art. 877. Dacă bastimentul intră într-un port străin, unde se găsește un agent d-ai țării, funcționarii, în prezența cărora s-a făcut testamentul, sunt datori să depună unul din exemplarele originale, închis și pecetluit în mâinile acestui agent, care-l va trimite Ministerului de Interne, spre a fi înaintat la grefa judecătoriei domiciliului testatorului.

Art. 878. După întoarcerea bastimentului în țară, fie în portul armamentului[1], fie în orice alt port, cele două exemplare originale ale testamentului închise și pecetluite sau exemplarul original rămas, dacă după articolul precedent celălalt a fost depus în cursul voiajului, vor fi date la biroul comandantului de port[2], care le va trimite fără întârziere Ministerului de Interne, ce va face depozitul conform articolului precedent.

---

[1] *Portul de înscriere al vasului.*

[2] *Organ portuar.*

Art. 879. Se va înscrie pe marginea rolului bastimentului[1] numele testatorului, menţionându-se despre remiterea originalelor testamentului în mâinile agentului, sau la biroul comandantului de port[2].

Art. 880. Testamentul nu va fi reputat ca făcut pe mare, deşi s-ar fi făcut în cursul voiajului, dacă în timpul în care s-a fost făcut, bastimentul s-ar fi apropiat de un ţărm străin unde s-ar afla un agent al României. În acest caz testamentul nu este valabil decât dacă s-a făcut după formele prescrise de legea României, sau după acelea întrebuinţate în ţara unde a fost făcut.

Art. 881. Dispoziţiile de mai sus se aplică şi la testamentele pasagerilor, care nu fac parte din echipaj.

Art. 882. Testamentul făcut pe mare cu formele articolului 874 nu este valabil decât dacă testatorul moare pe mare, sau după trei luni de la întoarcerea lui pe uscat, într-un loc unde ar fi putut să-l refacă cu formele ordinare.

Art. 883. Testamentul făcut pe mare nu va putea cuprinde nici o dispoziţie în favoarea ofiţerilor bastimentului, dacă dânşii nu sunt rude cu testatorul.

Art. 884. Testamentele cuprinse în articolele precedente ale prezentei secţiuni vor fi subscrise de testatori şi de ofiţerii publici, în prezenţa căror s-au făcut.

Dacă testatorul declară că nu ştie sau nu poate subscrie, se face menţiune de declaraţia sa şi de cauza ce l-a împiedicat de a subscrie.

În cazurile în care se cere asistenţa de doi martori, testamentul va fi subscris cel puţin de unul dintr-înşii şi se va face menţiune de cauza ce a împiedicat pe celălalt de a subscrie.

Art. 885. Românul ce s-ar afla în ţară străină va putea face testamentul său, sau în forma olografă, sau în forma autentică întrebuinţată în locul unde se face testamentul.

Vezi nota de la art. 802.

Art. 886. Formalităţile la care sunt supuse deosebitele testamente prin dispoziţiile prezentei secţiuni şi acelea ale secţiunii precedente se vor observa sub pedeapsa de nulitate.

Secţiunea III
Despre instituţia de moştenitori şi despre legate în genere

Art. 887. Se poate dispune prin testament de toată sau de o fracţiune din starea cuiva, sau de unul sau mai multe obiecte determinate.

Secţiunea IV
Despre legatul universal

Art. 888. Legatul universal este dispoziţia prin care testatorul lasă după moarte-i, la una sau mai multe persoane, universalitatea bunurilor sale.

Art. 889. Când testatorul are erezi rezervatari, legatarul universal va cere de la aceştia punerea în posesiune a bunurilor cuprinse în testament.

Art. 890. Legatarul universal are drept a pretinde fructele bunurilor cuprinse în testament, din ziua cererii în judecată, sau din ziua în care eredele a consimţit a-i da legatul.

---

[1] *Rolul de echipaj.*

[2] *Organ portuar.*

Art. 891. Când testatorul nu a lăsat erezi rezervatari, legatarul universal va cere de la justiţie posesiunea bunurilor cuprinse în testament.

A se vedea şi:
- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 892. Testamentul olograf sau mistic, înainte de a fi executat, se va prezenta tribunalului judeţean în a cărui rază teritorială s-a deschis succesiunea.

Preşedintele va constata prin proces verbal deschiderea testamentului şi starea în care l-a găsit şi va ordona depunerea lui la grefa tribunalului.

A se vedea şi:
- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 893. Legatarul universal, care va veni la moştenire în concurs cu un erede rezervatar, este obligat la datoriile şi sarcinile succesiunii personal până în concurenţa părţii sale, şi ipotecar pentru tot.

Secţiunea V
Despre legatele unei fracţiuni de moştenire

Art. 894. Acest legat poate avea de obiect o fracţiune a moştenirii, precum jumătate, a treia parte sau toate imobilele sau toate mobilele, sau o fracţiune din imobile sau mobile.

Orice alt legat este singular.

Art. 895. Legatarul unei fracţiuni de ereditate va cere posesiunea de la erezii rezervatari, în lipsa acestora de la legatarii universali, iar în lipsa şi acestora din urmă, de la ceilalţi erezi legitimi.

Art. 896. Legatarul unei fracţiuni din ereditate este obligat la sarcinile şi datoriile succesiunii testatorului, personal, în proporţie cu partea sa şi ipotecar pentru tot.

Art. 897. Legatarul universal, sau acela al unei fracţiuni a succesiunii, nu se poate pune în posesiunea legatului, fără a se face, după cererea lui, un inventar al bunurilor ce compun legatul, de judecătoria în ocolul[1] căreia s-a deschis succesiunea.

Legatarul, care va primi a intra în posesiunea bunurilor fără inventar, va fi obligat a plăti toate debitele succesiunii, chiar de ar fi mai mari decât averea lăsată de testator.

A se vedea şi:
- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 898. Legatarul unei fracţiuni de moştenire poate pretinde fructele din ziua cererii în judecată, sau din ziua în care i s-a oferit de bună voie darea legatului.

Secţiunea VI
Despre legatele singulare

Art. 899. Orice legat pur şi simplu dă legatarului, din ziua morţii testatorului, un drept asupra lucrului legat, drept transmisibil erezilor și reprezentanților săi.

---

[1] *Raza teritorială.*

Cu toate acestea, legatul singular nu va putea intra în posesia lucrului legat, nici a pretinde fructele sau interesele[1], decât în ziua în care a făcut cererea în judecată sau din ziua în care predarea legatului i s-a încuviințat de bună voie.

Art. 900. Interesele[2] și fructele lucrului legat devin ale legatarului din momentul morții testatorului, și dacă dânsul n-a făcut cerere înaintea justiției:

1. când testatorul a declarat expres în testament că voiește a urma astfel;

2. când s-a legat drept alimente o rendită viageră sau o pensie.

A se vedea și:
- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici și a activității notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 901. Cheltuielile cererii pentru predare sunt în sarcina succesiunii, fără ca cu aceasta să se poată reduce rezerva legală.

În caz când testatorul ar ordona altfel prin testament, se va urma după voința lui.

Art. 902. Erezii testatorului sau orice altă persoană obligată a plăti un legat sunt personal datori a-l achita, fiecare în proporție cu partea ce ia din succesiune.

Sunt datori ipotecari pentru tot, până în concurența valorii imobilelor ce dețin.

Art. 903. Lucrul legat se va preda cu accesoriile necesare, în starea în care se găsea la moartea donatorului.

Art. 904. Când cel ce a dat legat un imobil, a mărit în urma acest imobil prin alte achiziții, aceste achiziții, și de ar fi alăturea cu imobilele, nu pot fi socotite ca parte a legatului, de nu se face o nouă dispoziție pentru aceasta.

Înfrumusețările și construcțiile noi, făcute asupra fondului legat, fac parte dintr-însul.

Asemenea face parte din legat adausul ce testatorul a făcut unui loc închis, întinzând îngrădirile sale.

Art. 905. Dacă înaintea testamentului sau în urma, lucrul legat a fost ipotecat pentru datoria succesiunii, sau chiar pentru altă datorie, sau supus dreptului de uzufruct, acela ce este dator a da legatul, nu este ținut a libera lucrul de această sarcină, afară numai dacă testatorul l-a obligat expres la aceasta.

Art. 906. Când testatorul, știind, a dat legat lucrul altuia, însărcinatul cu acel legat este dator a da, sau lucrul în natura sau valoarea lui din epoca morții testatorului.

Art. 907. Când testatorul, neștiind, a legat un lucru străin, legatul este nul.

Art. 908. Când legatul dat este un lucru nedeterminat, însărcinatul cu legatul nu este obligat a da un lucru de calitatea cea mai bună, nu poate oferi însă nici lucrul cel mai rău.

Art. 909. Legatarul singular nu este obligat a plăti datoriile succesiunii.

---

[1] *Dobânzile.*

[2] *Prin termenul "donator", textul articolului se referă în realitate la testator.*

Secţiunea VII
Despre executorii testamentari

Art. 910. Testatorul poate numi unul sau mai mulţi executori testamentari.

A se vedea şi:

- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 911. El poate să le dea de drept în posesiune, toată sau parte numai din averea sa mobilă, pentru un timp care nu va trece peste un an de la moartea sa.

Art. 912. Eredele poate să-i scoată din posesiune, oferindu-le sume îndestulătoare pentru plata legatelor de lucruri mobile, sau justificând că a plătit aceste legate.

Art. 913. Acela ce nu se poate obliga nu poate fi nici executor testamentar.

Art. 914. Femeia măritată nu poate fi executoare testamentară, decât cu consimţământul bărbatului.

Dacă ea este separată de bunuri, sau prin contractul de maritaj, sau prin sentinţă judecătorească, va putea deveni executoare testamentară, cu consimţământul bărbatului sau cu autorizaţia justiţiei în caz de refuz din parte-i.

Dispoziţiile art. 914 au fost abrogate implicit prin Legea privitoare la ridicarea incapacităţii civile a femeii măritate promulgată cu Decretul nr. 1412, Monitorul Oficial nr. 94 din 20 aprilie 1932.

Art. 915. Minorele nu poate fi executor testamentar, chiar cu autorizaţia tutorelui.

Art. 916. Executorii testamentari vor cere punerea peceţilor[1], dacă sunt şi erezi minori, interzişi sau absenţi[2].

Ei vor stărui a se face inventarul bunurilor succesiunii în prezenţa eredelui prezumtiv, sau în lipsa-i, după ce i s-au făcut chemările legiuite[3].

Ei vor cere vinderea mişcătoarelor în lipsă de sumă îndestulătoare pentru plata legatelor.

Ei vor îngriji ca testamentele să se execute şi, în caz de contestaţie asupra execuţiei, ei pot să intervină ca să susţină validitatea lor.

Ei sunt datori, după trecere de un an de la moartea testatorului, a da socoteală despre gestiunea lor.

Aplicarea sigiliilor şi inventarierea se fac potrivit dispoziţiilor Decretului nr. 40/1953 privitor la procedura succesorală notarială, Buletinul Oficial nr. 2 din 22 ianuarie 1953, republicat în Buletinul Oficial nr. 25 din 7 decembrie 1960.

Art. 917. Dreptul executorului testamentar nu trece la erezii săi.

Art. 918. Dacă sunt mai mulţi executori testamentari care au primit această sarcină, unul singur va putea lucra în lipsă-le.

Ei vor fi responsabili solidar de a da socoteală de mişcătoarele ce li s-au încredinţat, afară numai dacă testatorul a despărţit funcţiile lor şi dacă fiecare din ei s-a mărginit în ceea ce i s-a încredinţat.

Art. 919. Cheltuielile făcute de executorul testamentar pentru punerea peceţilor[1] pentru inventar, pentru socoteli şi alte cheltuieli relative la funcţiunile sale sunt în sarcina succesiunii.

---

[1] *Sigilii.*
[2] *Dispăruţi.*
[3] *După ce a fost citat.*

Secţiunea VIII
Despre revocarea testamentelor şi despre caducitatea lor

Art. 920. Un testament nu poate fi revocat, în tot sau în parte, decât sau prin un act legalizat de judecătoria competentă, care act va cuprinde mutarea voinţei testatorului, sau prin un testament posterior.

Prin expresia "act legalizat de judecătoria competentă", textul art. 920 se referă la actul notarial.

A se vedea şi:

- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

Art. 921. Testamentul posterior care nu revocă anume pe cel anterior, nu desfiinţează din acesta, decât numai acele dispoziţii care sunt necompatibile sau contrarii cu acelea ale testamentului posterior.

Art. 922. Revocarea făcută prin testamentul posterior va avea toată validitatea ei, cu toate că acest act a rămas fără efect din cauza necapacităţii eredelui, sau a legatarului, sau din cauză că aceştia nu au voit a primi ereditatea.

Art. 923. Orice înstrăinare a obiectului legatului, făcută cu orice mod sau condiţie, revocă legatul pentru tot ce s-a înstrăinat, chiar când înstrăinarea va fi nulă, sau când obiectul legat va fi reintrat în starea testatorului.

Art. 924. Orice dispoziţie testamentară devine caducă, când acela în favoarea căruia a fost făcută a murit înaintea testatorului.

Art. 925. Orice dispoziţie testamentară, făcută sub condiţie suspensivă, cade când eredele sau legatarul a murit înaintea îndeplinirii condiţiei.

Art. 926. Dispoziţia testamentară, făcută de la un timp înainte nu opreşte pe eredele numit sau pe legatar de a avea un drept dobândit din momentul morţii testatorului.

Art. 927. Legatul va fi caduc, dacă lucrul legat a pierit de tot din viaţa testatorului.

Art. 928. Orice dispoziţie testamentară cade când eredele numit sau legatarul nu va primi-o sau va fi necapabil a o primi.

Art. 929. Când din dispoziţiile testamentare va rezulta că cugetul testatorului a fost de a da legatarilor dreptul la totalitatea obiectului legat, atunci acela din legatari, care vine la legat, ia totalitatea; iar de primesc mai mulţi legatari, legatul se împarte între ei, fără a se scădea părţile legatarilor necapabili, sau ale acelora care n-au primit legatul, sau care au murit înaintea testatorului.

Art. 930. Aceleaşi cauze care, după art. 830 şi după cele dintâi două dispoziţii ale art. 831, autoriza cererea de revocare a donaţiunilor între vii, vor fi primite şi la cererea revocării dispoziţiilor testamentare.

Art. 931. Dacă cererea de revocare este întemeiată pe o injurie gravă, făcută memoriei testatorului, acţiunea va trebui să fie intentată în curs de un an din ziua delictului.

---

[1] *Sigilii.*

CAPITOLUL IV

Despre donaţiuni făcute soţilor prin contractul de maritagiu

Art. 932. Donaţiunile făcute soţilor sau unuia dintr-înşii, prin contractul de maritagiu, nu sunt supuse la nici o formalitate.

Dispoziţia art. 932 a devenit inaplicabilă ca urmare a abrogării titlului IV din cartea III a Codului civil, "Despre contractul de căsătorie şi despre drepturile respective ale soţilor", prin art. 49 al Decretului nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare.

Art. 933. Donatorul poate, în cazul articolului precedent, să dea donaţiune şi bunurile sale viitoare.

Donatorul în asemenea caz nu mai poate dispune gratuit de bunurile sale.

Când donatorul supravieţuieşte soţilor sau soţului donatar, donaţiunea este revocabilă.

A se vedea nota de la art. 932.

Art. 934. Prin contractul de maritagiu, se poate face cumulativ donaţiunea bunurilor prezente şi viitoare, sau a unei părţi numai dintr-aceste bunuri, cu îndatorirea însă de a se anexa actului un stat de datoriile şi sarcinile existente, la care este supus donatorul în momentul donaţiunii. În acest caz donatarul este liber să se lepede la moartea donatorului de bunurile viitoare şi să oprească numai pe cele prezente.

A se vedea nota de la art. 932.

Art. 935. Dacă statul de care se face menţiune în articolul precedent, nu s-a anexat actului ce conţinea donaţiunea bunurilor prezente şi viitoare, donatarul nu poate decât sau a accepta sau a se lepăda de donaţiune în întregul ei.

Când acceptă, nu poate cere decât bunurile existente la moartea donatorului, şi este supus la toate datoriile şi sarcinile succesiunii.

A se vedea nota de la art. 932.

CAPITOLUL VII

Despre dispoziţiile dintre soţi, făcute sau în contractul de maritagiu sau în timpul maritagiului

Art. 936. Soţii pot prin contractul de maritagiu să-şi facă reciproc, sau numai unul altuia, orice donaţiune vor dori.

A se vedea nota de la art. 932.

Art. 937. Orice donaţiune făcută între soţi în timpul maritagiului este revocabilă.

Revocarea se poate cere de femeie, fără nici o autorizaţie.

O asemenea donaţiune nu este revocabilă pentru că în urmă s-au născut copii.

---

1. Dispoziţia alin. 2 din art. 937, care constituia o excepţie de la regula generală a incapacităţii femeii măritate, a fost implicit abrogată prin Legea privitoare la ridicarea incapacităţii civile a femeii măritate promulgată

cu Decretul nr. 1412, Monitorul Oficial nr. 94 din 20 aprilie 1932.

2. Donațiunile între soți pot avea ca obiect numai bunurile proprii. A se vedea, în acest sens, art. 30 din Codul familiei.

3. A se vedea, de asemenea:

- Legea nr. 241/1947 pentru punerea în aplicare în Transilvania a Legii pentru unificarea dispozițiunilor privitoare la cărțile funciare din 27 aprilie 1938 - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 24);
- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărților funciare provizorii în cărți de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 32).

Art. 938. Soții nu pot, în timpul maritagiului, să-și facă, nici prin acte între vii, nici prin testament, vreo donațiune mutuală și reciprocă printr-unul și același act.

Art. 939. Bărbatul sau femeia care, având copii dintr-alt maritagiu, va trece în al doilea sau subsecvent maritagiu, nu va putea dărui soțului din urmă decât o parte egală cu partea legitimă a copilului ce a luat mai puțin, și fără ea, nici într-un caz, donațiunea să treacă peste cuartul bunurilor.

Cu privire la aplicarea dispoziției art. 939 a se vedea și Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor - Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944.

Art. 940. Soții nu pot să-și dăruiască indirect mai mult decât s-a arătat mai sus.

Orice donațiune, deghizată sau făcută unei persoane interpuse, este nulă.

Art. 941. Sunt reputate persoane interpuse copiii ce soțul donatar are din alt maritaj, asemenea sunt reputate și rudele soțului donatar, la a căror ereditate acesta este chemat în momentul donațiunii.

Titlul III
DESPRE CONTRACTE SAU CONVENȚII

CAPITOLUL I
Dispoziții preliminare

Art. 942. Contractul este acordul între două sau mai multe persoane spre a constitui sau a stinge între dânșii un raport juridic.

Art. 943. Contractul este bilateral sau sinalagmatic când părțile se obligă reciproc una către alta.

Art. 944. Contractul este unilateral, când una sau mai multe persoane se obligă către una sau mai multe persoane, fără ca acestea din urmă să se oblige.

Art. 945. Contractul oneros este acela în care fiecare parte voiește a-și procura un avantaj.

Art. 946. Contractul gratuit sau de binefacere este acela în care una din părți voiește a procura, fără echivalent, un avantaj celeilalte.

Art. 947. Contractul cu titlu oneros este comutativ, atunci când obligația unei părți este echivalentul obligației celeilalte.

Contractul este aleatoriu când echivalentul depinde, pentru una sau toate părțile, de un eveniment incert.

CAPITOLUL II

Despre condiţiile esenţiale pentru validitatea convenţiilor

Art. 948. Condiţiile esenţiale pentru validitatea unei convenţii sunt:

1. capacitatea de a contracta;
2. consimţământul valabil al părţii ce se obligă;
3. un obiect determinat;
4. o cauză licită.

A se vedea şi art. 34 din Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare.

Secţiunea I

Despre capacitatea părţilor contractante

Art. 949. Poate contracta orice persoană ce nu este declarată necapabilă de lege.

A se vedea şi art. 6 - 8 din Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare.

Art. 950. Necapabili de a contracta sunt:

1. minorii;
2. interzişii;
3. *(Abrogat prin Legea pentru ridicarea incapacităţii civile a femeii măritate - promulgată cu Decretul nr. 1412, Monitorul Oficial nr. 94 din 20 aprilie 1932);*
4. în genere toţi acei căror legea le-a prohibit oarecare contracte.

A se vedea şi:

- Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice şi juridice - Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare (art. 9 - 11);
- Codul familiei - Legea nr. 4/1953, Buletinul Oficial nr. 1 din 4 ianuarie 1954, republicat în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările ulterioare (art. 105, 124, 129, 133, 147);
- Codul muncii - Legea nr. 10/1972, Buletinul Oficial nr. 140 din 1 decembrie 1972 (art. 7), cu modificările ulterioare.

Art. 951. Minorele nu poate ataca angajamentul său pentru cauza de necapacitate, decât în caz de leziune.

Art. 951 a fost modificat implicit prin art. 25 al Decretului nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare, care precizează că, de la data intrării în vigoare a decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, aplicarea dispoziţiilor legale referitoare la acţiunea în anulare pentru leziune se restrânge la minorii care, având vârsta de 14 ani împliniţi, încheie singuri, fără încuviinţarea părinţilor sau a tutorelui, acte juridice pentru a căror validitate nu se cere şi încuviinţarea prealabilă a autorităţii tutelare, dacă aceste acte le pricinuiesc vreo vătămare. Potrivit aceluiaşi text, actele juridice, ce se încheie de minorii care nu au împlinit vârsta de 14 ani, sunt anulabile pentru incapacitate, chiar dacă nu există leziune.

Totodată, minorii care nu au împlinit vârsta de 14 ani nu răspund pentru fapta lor ilicită decât dacă se dovedeşte că au lucrat cu discernământ.

Art. 952. Persoanele capabile de a se obliga nu pot opune minorului şi interzisului incapacitatea lor.

Secţiunea II
Despre consimţământ

Art. 953. Consimţământul nu este valabil, când este dat prin eroare, smuls prin violenţă, sau surprins prin dol.

Art. 954. Eroarea nu produce nulitate decât când cade asupra substanţei obiectului convenţiei.

Eroarea nu produce nulitate când cade asupra persoanei cu care s-a contractat, afară numai când consideraţia persoanei este cauza principală, pentru care s-a făcut convenţia.

Art. 955. Violenţa în contra celui ce s-a obligat este cauza de nulitate, chiar când este exercitată de altă persoană decât aceea în folosul căreia s-a făcut convenţia.

Art. 956. Este violenţă totdeauna când, spre a face pe o persoană a contracta, i s-a insuflat temerea, raţionabilă după dânsa, că va fi expusă persoana sau averea sa unui rău considerabil şi prezent.

Se ţine cont în această materie de etate, de sex şi de condiţia persoanelor.

Art. 957. Violenţa este cauză de nulitate a convenţiei şi când s-a exercitat asupra soţului sau a soţiei, asupra descendenţilor şi ascendenţilor.

Art. 958. Simpla temere reverenţiară, fără violenţă, nu poate anula convenţia.

Art. 959. Convenţia nu poate fi atacată pentru cauză de violenţă dacă, după încetarea violenţei, convenţia s-a aprobat, expres sau tacit, sau dacă a trecut timpul defipt de lege pentru restituţiune[1].

Cu privire la prescripţia dreptului la acţiunea în anulare, a se vedea nota 1 de la art. 1900.

Art. 960. Dolul este o cauză de nulitate a convenţiei când mijloacele viclene, întrebuinţate de una din părţi, sunt astfel, încât este evident ca, fără aceste maşinaţii, cealaltă parte n-ar fi contractat.

Dolul nu se presupune.

Art. 961. Convenţia făcută prin eroare, violenta sau dol, nu este nula de drept, ci da loc numai acţiunii de nulitate.

Secţiunea III
Despre obiectul convenţiilor

Art. 962. Obiectul convenţiilor este acela la care părţile sau numai una din părţi se obligă.

Art. 963. Numai lucrurile ce sunt în comerţ[2] pot fi obiectul unui contract.

Art. 964. Obligaţia trebuie să aibă de obiect un lucru determinat, cel puţin în specia sa.

Cantitatea obiectului poate fi necertă, de este posibilă determinarea sa.

Art. 965. Lucrurile viitoare pot fi obiectul obligaţiei.

Nu se poate face renunţare la o succesiune ce nu este deschisă, nici se pot face învoiri asupra unei astfel de succesiuni, chiar de s-ar da consimţământul celui a cărui succesiune este în chestiune.

---

[1] *Pentru exercitarea dreptului la acţiunea în anulare.*

[2] *În circuitul civil.*

Secțiunea IV
Despre cauza convențiilor

Art. 966. Obligația fără cauză sau fondată pe o cauză falsă, sau nelicită, nu poate avea nici un efect.

Art. 967. Convenția este valabilă, cu toate că cauza nu este expresă.

Cauza este prezumată până la dovada contrarie.

Art. 968. Cauza este nelicită când este prohibită de legi, când este contrarie bunelor moravuri și ordinii publice.

CAPITOLUL III
Despre efectul convențiilor

Secțiunea I
Dispoziții generale

Art. 969. Convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante.

Ele se pot revoca prin consimțământul mutual sau din cauze autorizate de lege.

Art. 970. Convențiile trebuie executate cu bună-credință.

Ele obligă nu numai la ceea ce este expres într-însele, dar la toate urmările, ce echitatea, obiceiul sau legea dă obligației, după natura sa.

Art. 971. În contractele ce au de obiect translația proprietății, sau unui alt drept real, proprietatea sau dreptul se transmite prin efectul consimțământului părților, și lucrul rămâne în rizico-pericolul dobânditorului, chiar când nu i s-a făcut tradițiunea lucrului.

Art. 972. Dacă lucrul ce cineva s-a obligat succesiv a da la două persoane este mobil, persoana pusă în posesiune este preferită și rămâne proprietară, chiar când titlul său este cu dată posterioară, numai posesiunea să fie de bună-credință.

Secțiunea II
Despre efectul convențiilor în privința persoanelor a treia

Art. 973. Convențiile n-au efect decât între părțile contractante.

Art. 974. Creditorii pot exercita toate drepturile și acțiunile debitorului lor, afară de acelea care îi sunt exclusiv personale.

Art. 975. Ei pot asemenea, în numele lor personal, să atace actele viclene, făcute de debitor în prejudiciul drepturilor lor.

Art. 976. Cu toate acestea, sunt datori, pentru drepturile enunțate la titlul succesiunii, acela al contractelor de maritaj și drepturilor respective ale soților, să se conformeze cu regulile cuprinse într-însele.

---

1. În cazurile anume prevăzute de dispoziții normative speciale, care constituie derogări de la regula generală a art. 971, proprietatea nu se transmite prin simplul consimțământ al părților.

2. În ce privește transmiterea dreptului de proprietate imobiliară a se vedea și:
- Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiunilor privitoare la cărțile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 17 alin. 1);
- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărților funciare provizorii în cărți de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 4 și 5).

Dispozițiile art. 1223-1293 Cod civil care alcătuiesc titlul IV din cartea a III-a "Despre contractul de căsătorie și despre drepturile respective ale soților" au fost abrogate prin art.

49 al Decretului nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și juridice - Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare.

Secțiunea III
Despre interpretarea convenţiilor

Art. 977. Interpretarea contractelor se face după intenţia comună a părţilor contractante, iar nu după sensul literal al termenilor.

Art. 978. Când o clauză este primitoare de două înţelesuri, ea se interpretează în sensul ce poate avea un efect, iar nu în acela ce n-ar putea produce nici unul.

Art. 979. Termenii susceptibili de două înţelesuri se interpretează în înţelesul ce se potriveşte mai mult cu natura contractului.

Art. 980. Dispoziţiile îndoioase se interpretează după obiceiul locului unde s-a încheiat contractul.

Art. 981. Clauzele obişnuite într-un contract se subînţeleg, deşi nu sunt exprese într-însul.

Art. 982. Toate clauzele convenţiilor se interpretează unele prin altele, dându-se fiecărei înţelesul ce rezultă din actul întreg.

Art. 983. Când este îndoială, convenţia se interpretează în favoarea celui ce se obligă.

Art. 984. Convenţia nu cuprinde decât lucrurile asupra cărora se pare că părţile şi-au propus a contracta, oricât de generali ar fi termenii cu care s-a încheiat.

Art. 985. Când într-un contract s-a pus anume un caz pentru a se explica obligaţia, nu se poate susţine că printr-acesta s-a restrâns întinderea ce angajamentul ar avea de drept în cazurile neexprese.

CAPITOLUL IV
Despre cvasi-contracte

Art. 986. Cvasi-contractul este un fapt licit şi voluntar, din care se naşte o obligaţie către o altă persoană sau obligaţii reciproce între părţi.

Vezi art. 104-106 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, publicată în Monitorul Oficial nr. 245/1 octombrie 1992.

Art. 987. Acela care, cu voinţă, gere[1] interesele altuia, fără cunoştinţa proprietarului, se obligă tacit a continua gestiunea ce a început şi a o săvârşi, până ce proprietarul va putea îngriji el însuşi.

Art. 988. Gerantul este obligat, cu toate că stăpânul a murit înaintea săvârşirii afacerii, a continua gestiunea până ce eredele va putea lua direcţiunea afacerii.

Art. 989. Gerantul este obligat a da gestiunii îngrijirea unui bun proprietar.

Art. 990. Gerantul nu răspunde decât numai de dol, dacă fără intervenţia lui, afacerea s-ar fi putut compromite.

Art. 991. Stăpânul ale cărui afaceri au fost bine administrate este dator a îndeplini obligaţiile contractate în numele său de gerant, a-l indemniza de toate acele ce el a contractat personalmente şi a-i plăti toate cheltuielile utile şi necesare ce a făcut.

---

[1] *Administrează.*

Art. 992. Cel ce, din eroare sau cu știința, primește aceea ce nu-i este debit, este obligat a-l restitui aceluia de la care l-a primit.

Art. 993. Acela care, din eroare, crezându-se debitor, a plătit o datorie, are drept de repetițiune în contra creditorului.

Acest drept încetează când creditorul, cu bună-credință, a desființat titlul său de creanță; dar atunci cel ce a plătit are recurs în contra adevăratului debitor.

Art. 994. Când cel ce a primit plata a fost de rea-credință, este dator a restitui atât capitalul, cât și interesele[1] sau fructele din ziua plății.

Art. 995. Când lucrul plătit nedebit era un imobil sau un mobil corporal, cel ce l-a primit cu rea-credință este obligat a-l restitui în natură, dacă există, sau valoarea lucrului dacă a pierit sau s-a deteriorat chiar în cazuri fortuite, afară numai de va proba că la aceste cazuri ar fi fost expus lucrul fiind și în posesiunea proprietarului.

Cel care a primit lucrul, cu bună-credință, este obligat a-l restitui, dacă există, dar este liberat prin pierderea lui, și nu răspunde de deteriorări.

Art. 996. Când cel ce a primit lucrul cu rea-credință l-a înstrăinat, este dator a întoarce valoarea lucrului din ziua cererii în restituțiune.

Când cel care l-a primit era de bună-credință, nu este obligat a restitui decât numai prețul cu care a vândut lucrul.

Art. 997. Acela căruia se face restituțiunea, trebuie să despăgubească pe posesorul chiar de rea-credință de toate cheltuielile făcute pentru conservarea lucrului, sau care au crescut prețul lui.

CAPITOLUL V
Despre delicte și cvasi-delicte

Art. 998. Orice faptă a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșeală s-a ocazionat, a-l repara.

Vezi art. 107-116 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturile de drept internațional privat, publicată în Monitorul Oficial nr. 245/1 octombrie 1992.

Art. 999. Omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar și de acela ce a cauzat prin neglijența sau prin imprudența sa.

Art. 1000. Suntem asemenea responsabili de prejudiciul cauzat prin fapta persoanelor pentru care suntem obligați a răspunde sau de lucrurile ce sunt sub paza noastră.

Tatăl și mama, după moartea bărbatului, sunt responsabili de prejudiciul cauzat de copiii lor minori ce locuiesc cu dânșii.

Stăpânii și comitenții, de prejudiciul cauzat de servitorii și prepușii lor în funcțiile ce li s-au încredințat.

Institutorii și artizanii, de prejudiciul cauzat de elevii și ucenicii lor, în tot timpul ce se găsesc sub a lor priveghere.

Tatăl și mama, institutorii și artizanii sunt apărați de responsabilitatea arătată mai sus, dacă probează că n-au putut împiedica faptul prejudiciabil.

---

[1] *Dobânzile*

1. În legătură cu art. 1000 alin. 1 a se vedea și:

- Codul aerian - Ordonanța nr. 29, din 22.08.1997 publicată în Monitorul Oficial nr. 208 din 26 august 1997.

- Legea nr. 61/1974 cu privire la desfășurarea activităților în domeniul nuclear din Republica Socialistă România - Buletinul Oficial nr. 136 din 2 noiembrie 1974.

2. În legătură cu art. 1000 alin. 2, partea din text "după moartea bărbatului" a fost abrogată implicit prin art. 16, 21 și 105 ale Constituției din 1948 care a instituit egalitatea în drepturi între sexe. A se vedea și art. 25 din Codul familiei - Legea nr. 4/1953, Buletinul Oficial nr. 1 din 4 ianuarie 1954, republicat în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările ulterioare, precum și art. 4 alin. 2 și art. 16 alin. 1 din Constituția României din 1991.

Art. 1001. Proprietarul unui animal, sau acela care se serveşte cu dânsul, în cursul serviciului, este responsabil de prejudiciul cauzat de animal, sau că animalul se află sub paza sa, sau că a scăpat.

Art. 1002. Proprietarul unui edificiu este responsabil pentru prejudiciul cauzat prin ruina edificiului, când ruina este urmarea lipsei de întreţinere sau a unui viciu de construcţie.

Art. 1003. Când delictul sau cvasidelictul este imputabil mai multor persoane, aceste persoane sunt ţinute solidar pentru despăgubire.

CAPITOLUL VI
Despre deosebitele specii de obligaţii

Secţiunea I
Despre obligaţiile condiţionale

§ 1. Despre condiţie în genere şi despre deosebitele sale specii

Art. 1004. Obligaţia este condiţională când perfectarea ei depinde de un eveniment viitor şi necert.

Art. 1005. Condiţia cazuală este aceea ce depinde de hazard şi care nu este nici în puterea creditorului, nici într-aceea a debitorului.

Art. 1006. Condiţia potestativă este aceea care face să depindă perfectarea convenţiei de un eveniment, pe care şi una şi alta din părţile contractante poate să-l facă a se întâmpla, sau poate să-l împiedice.

Art. 1007. Condiţia mixtă este aceea care depinde totodată de voinţa uneia din părţile contractante şi de aceea a unei alte persoane.

Art. 1008. Condiţia imposibilă sau contrarie bunelor moravuri, sau prohibită de lege, este nulă şi desfiinţează convenţia ce depinde de dânsa.

Art. 1009. Condiţia de a nu face un lucru imposibil nu face ca obligaţia contractată sub această condiţie să fie nulă.

Art. 1010. Obligaţia este nulă când s-a contractat sub o condiţie potestativă din partea acelui ce se obligă.

Art. 1011. Împlinirea condiţiei trebuie să se facă astfel cum au înţeles părţile să fie făcută.

Art. 1012. Când obligaţia este contractată sub condiţia că un eveniment oarecare se va întâmpla într-un timp fixat, condiţia este considerată ca neîndeplinită, dacă timpul a expirat fără ca evenimentul să se întâmple.

Când timpul nu este fixat, condiţia nu este considerată ca căzută, decât când este sigur că evenimentul nu se va mai întâmpla.

Art. 1013. Când obligaţia este contractată sub condiţia că un eveniment n-are să se întâmple, într-un timp defipt, această condiţie este îndeplinită, dacă timpul a expirat, fără ca evenimentul să se fi întâmplat; este asemenea îndeplinită, dacă înaintea termenului este sigur că evenimentul nu se va mai întâmpla; dacă nu este timp determinat, condiţia este îndeplinită numai când va fi sigur că evenimentul n-are să se mai întâmple.

Art. 1014. Condiţia este reputată ca îndeplinită, când debitorul obligat, sub această condiţie, a împiedicat îndeplinirea ei.

Art. 1015. Condiţia îndeplinită are efect din ziua în care angajamentul s-a contractat. Dacă creditorul a murit înaintea îndeplinirii condiţiei, drepturile sale trec erezilor săi.

Art. 1016. Creditorul poate, înaintea îndeplinirii condiţiei, să exercite toate actele conservatoare dreptului său.

§ 2. Despre condiţia suspensivă

Art. 1017. Obligaţia, sub condiţie suspensivă, este aceea care depinde de un eveniment viitor şi necert. Obligaţia condiţională nu se perfectează decât după îndeplinirea evenimentului.

Art. 1018. Când obligaţia este contractată sub o condiţie suspensivă, obiectul convenţiei rămâne în rizico-pericolul debitorului, care s-a obligat a-l da, în caz de îndeplinire a condiţiei.

Dacă obiectul a pierit, în întregul său, fără greşeala debitorului, obligaţia este stinsă.

Dacă obiectul s-a deteriorat, fără greşeala debitorului, creditorul este obligat a-l lua în starea în care se găseşte, fără scădere de preţ.

Dacă obiectul s-a deteriorat, prin greşeala debitorului, creditorul are dreptul să ceară desfiinţarea obligaţiei, sau să ia lucrul în starea în care se găseşte, cu daune interese.

§ 3. Despre condiţia rezolutorie

Art. 1019. Condiţia rezolutorie este aceea care supune desfiinţarea obligaţiei la un eveniment viitor şi necert.

Ea nu suspendă executarea obligaţiei, ci numai obligă pe creditor a restitui aceea ce a primit, în caz de neîndeplinire a evenimentului prevăzut în condiţie.

Art. 1020. Condiţia rezolutorie este subînţeleasă totdeauna în contractele sinalagmatice, în caz când una din părţi nu îndeplineşte angajamentul său.

Art. 1021. Într-acest caz, contractul nu este desfiinţat de drept. Partea în privinţa căreia angajamentul nu s-a executat are alegerea sau să silească pe cealaltă a executa convenţia, când este posibil, sau să-i ceară desfiinţarea, cu daune interese. Desfiinţarea trebuie să se ceară înaintea justiţiei, care, după circumstanţe, poate acorda un termen părţii acţionate.

Secţiunea II
Despre obligaţia cu termen

Art. 1022. Termenul se deosebeşte de condiţie, pentru că el nu suspendă angajamentul, ci numai amână executarea.

Art. 1023. Aceea ce se datorează cu termen nu se poate cere înaintea termenului, dar ceea ce se plăteşte înainte nu se mai poate repeti.

Art. 1024. Termenul este presupus totdeauna că s-a stipulat în favoarea debitorului, dacă nu rezultă din stipulaţie sau din circumstanţe că este primit şi în favoarea creditorului.

Art. 1025. Debitorul nu mai poate reclama beneficiul termenului, când este căzut în deconfitură[1], sau când, cu fapta sa, a micşorat siguranţele ce prin contract dăduse creditorului său.

Secţiunea III
Despre obligaţiile alternative

Art. 1026. Debitorul unei obligaţii alternative este liberat prin predarea unuia din două lucruri ce erau cuprinse în obligaţie.

Art. 1027. Alegerea o are debitorul, dacă nu s-a acordat expres creditorului.

Art. 1028. Debitorul se poate libera predând sau pe unul sau pe altul din lucrurile promise; nu poate însă sili pe creditor a primi parte dintr-însul şi parte dintr-altul.

Art. 1029. Obligaţia este simplă, deşi contractată cu mod alternativ, dacă unul din două lucruri promise nu poate fi obiectul obligaţiei.

Art. 1030. Obligaţia alternativă devine simplă, dacă unul din lucrurile promise piere, sau nu mai poate fi predat din orice altă cauză, şi chiar când aceasta s-a întâmplat din greşeala debitorului. Preţul acestui lucru nu poate fi oferit în locu-i.

Dacă amândouă lucrurile au pierit, însă unul dintr-însele prin greşeala debitorului, el va plăti preţul celui care a pierit în urmă.

Art. 1031. Când, în cazul prevăzut de articolul precedent, alegerea este, prin convenţie, lăsată creditorului şi numai unul din lucruri a pierit, dacă lucrul a pierit fără greşeala debitorului, creditorul va lua pe cel rămas; dacă a pierit prin greşeala debitorului, creditorul poate cere sau lucrul rămas, sau preţul aceluia ce a pierit, dacă amândouă lucrurile au pierit prin greşeala debitorului, creditorul, după alegerea sa, poate să ceară preţul unuia din ele; dacă însă numai unul din ele a pierit prin greşeala debitorului, creditorul nu poate cere decât preţul acestui lucru.

Art. 1032. Dacă amândouă lucrurile au pierit, fără greşeala debitorului, obligaţia este stinsă.

Art. 1033. Aceleaşi principii se aplică, când obligaţia alternativă cuprinde mai mult de două lucruri.

Secţiunea IV
Despre obligaţiile solidare

§ 1. Despre solidaritatea între creditori

Art. 1034. Obligaţia este solidară între mai mulţi creditori, când titlul creanţei dă anume drept fiecărui din ei a cere plata în tot a creanţei şi când plata făcută unuia din creditori liberează pe debitor.

Art. 1035. Poate debitorul plăti la oricare din creditorii solidari, pe cât timp nu s-a făcut împotriva-i cerere în judecată din partea unuia din creditori.

---

[1] *Insolvabilitatea unui debitor care nu este comerciant.*

Cu toate acestea remisiunea făcută de unul din creditorii solidari, nu eliberează pe debitor decât pentru partea acelui creditor.

Art. 1036. Actul care întrerupe prescripția în privința unuia din creditorii solidari, profită la toți creditorii.

Art. 1037. Creditorul solidar, care a primit toată datoria, este ținut a împărți cu ceilalți cocreditori, afară numai de va proba că obligația este contractată numai în interesul său.

Art. 1038. Creditorul solidar reprezintă pe ceilalți cocreditori, în toate actele care pot avea de efect conservarea obligației.

§ 2. Despre obligația solidară între debitori

Art. 1039. Obligația este solidară din partea debitorilor, când toți s-au obligat la același lucru, astfel că fiecare poate fi constrâns pentru totalitate, și că plata făcută de unul din debitori liberează și pe ceilalți către creditor.

Art. 1040. Debitorii solidari se pot obliga sub diferite modalități, adică: unii pur, alții sub o condiție și alții cu termen.

Art. 1041. Obligația solidară nu se prezumă, trebuie să fie stipulată expres; această regulă nu încetează decât numai când obligația solidară are loc de drept, în virtutea legii.

Art. 1042. Creditorul unei obligații solidare se poate adresa la acela care va voi dintre debitori, fără ca debitorul să poată opune beneficiul de diviziune.

Art. 1043. Acțiunea intentată contra unuia din debitori nu oprește pe creditor de a exercita asemenea acțiune și în contra celorlalți debitori.

Art. 1044. Dacă lucrul debit a pierit din culpa unui sau mai multor debitori solidari, ceilalți debitori nu rămân liberați de obligația de a plăti prețul lucrului, dar nu sunt răspunzători pentru daune.

Debitorii care au întârziat de a plăti sunt în culpă.

Creditorul nu poate cere daune decât numai în contra debitorilor în culpă.

Art. 1045. Acțiunea intentată în contra unuia din debitori întrerupe prescripția în contra tuturor debitorilor.

Art. 1046. Cererea de dobândă făcută în contra unuia din debitorii solidari face a curge dobânda în contra tuturor debitorilor.

Art. 1047. Codebitorul solidar, în contra căruia creditorul a intentat acțiune, poate opune toate excepțiile care îi sunt personale, precum și acelea care sunt comune tuturor debitorilor.

Debitorul acționat nu poate opune acele excepții care sunt curat personale ale vreunui din ceilalți codebitori.

Art. 1048. Când unul din debitori devine erede unic al creditorului, sau când creditorul devine unic erede al unui din debitori, confuziunea nu stinge creanța decât pentru partea debitorului sau a creditorului.

Art. 1049. Creditorul, care consimte a se împărți datoria în privința unuia din codebitori, conservă acțiunea solidară în contra celorlalți debitori, dar cu scăzământul părții debitorului, pe care l-a liberat de solidaritate.

Art. 1050. Creditorul care primește separat partea unuia din debitori, fără ca în chitanță să-și rezerve solidaritatea sau drepturile sale în genere, nu renunţă la solidaritate decât în privinţa acestui debitor.

Nu se înţelege că creditorul a renunţat la solidaritate în favoarea unui debitor, când primeşte de la el o sumă egală cu partea ce e dator, dacă chitanţa nu zice că acea sumă este primită pentru partea debitorului.

Asemenea, din simpla cerere în judecată formată în contra unuia din debitori pentru partea sa, dacă, acesta n-a aderat la cerere[1] sau dacă nu s-a dat o sentinţă de condamnaţiune, nu se prezumă renunţarea la solidaritatea în favoarea acelui debitor.

Art. 1051. Creditorul, care primeşte separat şi fără rezerva solidarităţii porţiunea unuia din codebitori din venitul renditei sau în dobânzile unei datorii solidare, nu pierde solidaritatea decât pentru venitul şi dobânda trecută, iar nu şi pentru cele viitoare, nici pentru capital, afară dacă plata separată nu s-a urmat în curs de 10 ani consecutivi.

Art. 1052. Obligaţia solidară, în privinţa creditorului, se împarte de drept între debitori; fiecare din ei nu este dator unul către altul decât numai partea sa.

Art. 1053. Codebitorul solidar care a plătit debitul în totalitate nu poate repeti de la ceilalţi decât numai de la fiecare partea sa.

Dacă unul dintre codebitori este nesolvabil, atunci pierderea cauzată de nesolvabilitatea acestuia se împarte cu analogie[2] între ceilalţi codebitori solvabili şi între acela care a făcut plata.

Art. 1054. Când creditorul a renunţat la solidaritate, în favoarea unui sau mai mulţi din debitori, dacă unul sau mai mulţi din ceilalţi codebitori devin nesolvabili, partea acestora se va împărţi cu analogie[3] între toţi ceilalţi codebitori, cuprinzându-se şi acei care au fost descărcaţi de solidaritate.

Art. 1055. Dacă datoria solidară era făcută numai în interesul unuia din debitorii solidari, acesta în faţă cu ceilalţi codebitori răspunde pentru toată datoria căci, în raport cu el, ei nu sânt priviţi decât ca fidejusori.

Art. 1056. Codebitorul solidar reprezintă pe ceilalţi codebitori în toate actele care pot avea de efect stingerea sau împuţinarea obligaţiei.

Secţiunea V
Despre obligaţiile divizibile şi nedivizibile

Art. 1057. Obligaţia este nedivizibilă când obiectul ei, fără a fi denaturat, nu se poate face în părţi nici materiale nici intelectuale.

Art. 1058. Obligaţia este încă nedivizibilă, când obiectul este divizibil, dar părţile contractante l-au privit sub un raport de nedivizibilitate.

Art. 1059. Solidaritatea contractată nu dă unei obligaţii caracterul de nedivizibilitate.

§ 1. Despre efectele obligaţiei divizibile

Art. 1060. Obligaţia primitoare de diviziune trebuie să se execute între creditor și debitor ca și cum ar fi nedivizibilă. Divizibilitatea nu se aplică decât în privința erezilor lor, care nu pot cere creanța, sau care nu sunt ținuți de a o plăti decât în proporție cu părțile lor ereditare.

---

[1] *Prin termenii "n-a aderat la cerere" trebuie să se înţeleagă "nu a recunoscut pretenţiile formulate prin cerere".*

[2] *În mod proporţional.*

[3] *În mod proporţional.*

Art. 1061. Principiul din articolul precedent nu se aplică în privința erezilor debitorului:

1. când debitul are de obiect un corp cert;
2. când unul din erezi este însărcinat singur, prin titlu, cu executarea obligației;
3. când rezultă sau din natura obligației, sau din aceea a lucrului ce ea are de obiect, sau din scopul ce părțile își au propus prin contract, că intenția lor a fost ca debitul să nu se poată achita în părți.

În cel dintâi caz, eredele, care poseda lucrul debit, poate fi acționat pentru totalitate, rămânându-i recurs în contra celorlalți erezi.

În cel de al doilea caz, numai eredele însărcinat cu plata debitului, și în cel de al treilea caz, fiecare erede poate fi acționat pentru totalitate, rămânându-i recurs în contra coerezilor săi.

§ 2. Despre efectele obligației nedivizibile

Art. 1062. Fiecare din cei care au contractat împreună un debit nedivizibil este obligat pentru totalitate, cu toate că obligația nu este contractată solidar.

Art. 1063. Sunt obligați asemenea în tot și erezii aceluia care a contractat obligația nedivizibilă.

Art. 1064. Fiecare din erezii creditorului poate pretinde în totalitate executarea obligației nedivizibile.

Un singur erede nu poate face remisiunea totalității debitului, nu poate primi prețul în locul lucrului.

Dacă unul din erezi a remis singur debitul sau a primit prețul lucrului, coeredele său nu poate pretinde lucrul nedivizibil decât cu scăderea părții eredelui, care a făcut remisiunea sau care a primit prețul.

Art. 1065. Eredele debitorului, fiind chemat în judecată pentru totalitatea obligației, poate cere un termen ca să pună în cauză și pe coerezii săi, afară numai dacă debitul va fi de natură a nu putea fi achitat decât de eredele tras în judecată, care atunci poate să fie osândit singur, rămânându-i recurs în contra coerezilor.

Secțiunea VI
Despre obligațiile cu clauză penală

Art. 1066. Clauza penală este aceea prin care o persoană, spre a da asigurare pentru executarea unei obligații, se leagă a da un lucru în caz de neexecutare din parte-i.

În legătură cu inadmisibilitatea clauzei penale în cazul contractului de împrumut, a se vedea Legea nr. 313/1879 pentru anularea clauzei penale din oarecare contracte - Monitorul Oficial nr. 40 din 20 februarie 1879.

Art. 1067. Nulitatea obligației principale atrage pe aceea a clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu atrage pe aceea a obligației principale.

Art. 1068. Creditorul are facultatea de a cere de la debitorul care n-a executat la timp, sau îndeplinirea clauzei penale, sau aceea a obligaţiei principale.

Art. 1069. Clauza penală este o compensaţie a daunelor interese, ce creditorul suferă din neexecutarea obligaţiei principale.

Nu poate dar creditorul cere deodată şi penalitatea şi obiectul obligaţiei principale, afară dacă penalitatea nu s-a stipulat pentru simpla întârziere a executării.

Art. 1070. Penalitatea poate fi împuţinată de judecător, când obligaţia principală a fost executată în parte.

Art. 1071. Când obligaţia principală, contractată cu o clauză penală, este nedivizibilă, penalitatea este debită prin contravenţia unuia singur din erezi, şi se va putea cere sau în totalitate, în contra aceluia care a comis contravenţia sau de la fiecare erede în proporţie cu partea sa ereditară, iar ipotecar pentru tot.

Acela din erezi care a plătit are recurs în contra eredelui din faptul căruia s-a îndeplinit condiţia penalităţii.

Art. 1072. Când obligaţia principală contractată cu o clauză penală este divizibilă, nu rămâne supus la penalitate decât acel erede al debitorului care a călcat legământul, şi acesta numai pentru partea la care este ţinut în obligaţia principală, fără a avea creditorul vreo acţiune în contra acelora care au executat obligaţia principală.

Această regulă primeşte excepţie în cazul când cugetul părţilor a fost ca plata obligaţiei principale să nu poată fi făcută în părţi, şi unul din coerezi a împiedicat executarea obligaţiei pentru totalitate. În acest caz creditorul poate cere de la acesta penalitatea întreagă, iar de la ceilalţi coerezi numai partea lor ereditară, rămânând recursul ce au în contra eredelui care a împiedicat executarea obligaţiei.

CAPITOLUL VII
Despre efectele obligaţiilor

Art. 1073. Creditorul are dreptul de a dobândi îndeplinirea exactă a obligaţiei, şi în caz contrar are dreptul la dezdăunare.

Art. 1074. Obligaţia de a da cuprinde pe aceea de a preda lucrul şi de a-l conserva până la predare.

Lucrul este în rizico-pericolul creditorului, afară numai când debitorul este în întârziere; în acest caz rizico-pericolul este al debitorului.

Art. 1075. Orice obligaţie de a face sau de a nu face se schimbă în dezdăunări, în caz de neexecutare din partea debitorului.

Art. 1076. Creditorul poate cere a se distrui[1] ceea ce s-a făcut, călcându-se obligaţia de a nu face şi poate cere a fi autorizat a distrui el însuşi, cu cheltuiala debitorului, afară de dezdăunări.

Art. 1077. Nefiind îndeplinită obligaţia de a face, creditorul poate asemenea să fie autorizat de a o aduce el la îndeplinire, cu cheltuiala debitorului.

Art. 1078. Dacă obligaţia consistă în a nu face, debitorul, care a călcat-o, este dator de a da despăgubire pentru simplul fapt al contravenţiei.

Art. 1079. Dacă obligaţia consistă în a da sau în a face, debitorul se va pune în întârziere prin o notificare ce i se va face prin tribunalul domiciliului său.

---

[1] *Distruge.*

Debitorul este de drept în întârziere:

1. în cazurile anume determinate de lege;

2. când s-a contractat expres că debitorul va fi în întârziere la împlinirea termenului, fără a fi necesitatea de notificare;

3. când obligaţia nu putea fi îndeplinită decât în un timp determinat, ce debitorul a lăsat să treacă.

Art. 1080. Diligenţa ce trebuie să se pună în îndeplinirea unei obligaţii este totdeauna aceea a unui bun proprietar.

Această regulă se aplică cu mai mare sau mai mică rigoare în cazurile anume determinate de această lege.

Art. 1081. Daunele nu sunt debite decât atunci când debitorul este în întârziere de a îndeplini obligaţia sa, afară numai de cazul când lucrul ce debitorul era obligat de a da sau a face, nu putea fi dat nici făcut decât într-un timp oarecare ce a trecut.

Art. 1082. Debitorul este osândit, de se cuvine, la plata de daune-interese sau pentru neexecutarea obligaţiei, sau pentru întârzierea executării, cu toate că nu este rea-credinţă din parte-i, afară numai dacă nu va justifica că neexecutarea provine din o cauză străină, care nu-i poate fi imputată.

Art. 1083. Nu poate fi loc la daune-interese când, din o forţă majoră sau din un caz fortuit, debitorul a fost poprit de a da sau a face aceea la care se obligase, sau a făcut aceea ce-i era poprit.

Art. 1084. Daunele-interese ce sunt debite creditorului cuprind în genere pierderea ce a suferit şi beneficiul de care a fost lipsit, afară de excepţiile şi modificările mai jos menţionate.

Art. 1085. Debitorul nu răspunde decât de daunele-interese care au fost prevăzute sau care au putut fi prevăzute la facerea contractului, când neîndeplinirea obligaţiei nu provine din dolul său.

Art. 1086. Chiar în cazul când neexecutarea obligaţiei rezultă din dolul debitorului, daunele-interese nu trebuie să cuprindă decât aceea ce este o consecinţă directă şi necesară a neexecutării obligaţiei.

Art. 1087. Când convenţia cuprinde că partea care nu va executa va plăti o sumă oarecare dreptul daune-interese, nu se poate acorda celeilalte părţi o sumă nici mai mare nici mai mică.

Art. 1088. La obligaţiile care au de obiect o sumă oarecare, daunele-interese pentru neexecutare nu pot cuprinde decât dobânda legală, afară de regulile speciale în materie de comerţ, de fidejusiune şi societate.

Aceste daune-interese se cuvin să facă ca creditorul să fie ţinut a justifica despre vreo pagubă; nu sunt debite decât din ziua cererii în judecată, afară de cazurile în care, după lege, dobânda curge de drept.

Dobânda legală a fost stabilită la 6% anual prin art. 1 din Decretul nr. 311/1954 pentru stabilirea dobânzii legale - Buletinul Oficial nr. 38 din 9 august 1954.

Art. 1089. Dobânda pe timpul trecut poate produce dobânda, sau prin cerere în judecată sau prin convenţie specială, numai că, sau în cerere sau în convenţie, să fie chestiune de dobândă debită cel puţin pentru un an întreg.

Clauza prin care, de mai înainte şi în momentul formării unei convenţii alta decât o convenţie comercială, se va stipula dobânda la dobânzile datorite pentru un an sau pentru mai puţin, ori mai mult de un an, sau la alte venituri viitoare, se va declara nulă.

Decretul nr. 311/1954 pentru stabilirea dobânzii legale - Buletinul Oficial nr. 38 din 9 august 1954 prevede, prin art. 3, ca dobânda se va calcula numai asupra cuantumului sumei împrumutate şi că ea nu poate fi percepută anticipat.

Art. 1090. Cu toate acestea, veniturile pe timpul trecut, precum: arenzi, chirii, venituri de rendite perpetue sau pe viaţă, produc dobândă din ziua cererii sau a convenţiei.

Aceeaşi regulă se aplică la restituţiuni de fructe şi la dobânzile plătite de o a treia persoană creditorului, în contul debitorului.

Singurul contract de rentă reglementat de Codul civil este cel de rentă viageră.

CAPITOLUL VIII
Despre stingerea obligaţiilor

Art. 1091. Obligaţiile se sting prin plată, prin novaţiune, prin remitere voluntară, prin compensaţie, prin confuziune, prin pierderea lucrului, prin anulare sau resciziune, prin efectul condiţiei rezolutorii şi prin prescripţie.

Secţiunea I
Despre plată

§ 1. Despre plată în genere

Art. 1092. Orice plată presupune o datorie; ceea ce s-a plătit fără să fie debit este supus repetiţiunii.

Repetiţiunea nu este admisă în privinţa obligaţiilor naturale, care au fost achitate de bună voie.

Cu privire la dreptul debitorului, care a executat obligaţia după ce dreptul la acţiune al creditorului s-a prescris, a se vedea Decretul nr. 167/1958, privitor la prescripţia extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare (art. 20).

Art. 1093. Obligaţia poate fi achitată de orice persoană interesată, precum de un coobligat sau de un fidejusor.

Obligaţia poate fi achitată chiar de o persoană neinteresată; această persoană trebuie însă să lucreze în numele şi pentru achitarea debitorului, sau de lucrează în numele ei propriu, să nu se subroge în drepturile creditorului.

Art. 1094. Obligaţia de a face nu se poate achita de altă persoană în contra voinţei creditorului, când acesta are interes ca debitorul s-o îndeplinească.

Art. 1095. Plata, ca să fie valabilă, trebuie făcută de proprietarul capabil de a înstrăina lucrul dat în plată.

Cu toate acestea, plata unei sume în bani, sau altor lucruri ce se consumă prin întrebuinţare, nu poate fi repetită contra creditorului ce le-a consumat de bună-credinţă, deşi plata s-a făcut de o persoană ce nu era proprietar sau care nu era capabilă de a înstrăina.

Potrivit art. 126 din alin. 2 din Codul familiei, creanţele pe care le au faţă de minor tutorele, soţul acestuia, o rudă în linie dreaptă ori fraţii sau surorile tutorelui, pot fi plătite numai cu aprobarea autorităţii tutelare.

Art. 1096. Plata trebuie să se facă creditorului sau împuternicitului său, sau aceluia ce este autorizat de justiţie sau de lege a primi pentru dânsul.

Plata dată aceluia ce n-are împuternicire de a primi pentru creditor, este valabilă, dacă acest din urmă o ratifică sau profită de dânsa.

Art. 1097. Plata făcută cu bună-credinţă acelui ce are creanţa în posesiunea sa este valabilă chiar dacă în urma posesorul ar fi evins.

Art. 1098. Dacă creditorul este necapabil de a primi, plata ce i se face nu este valabilă, afară numai dacă şi debitorul probează că lucrul plătit a profitat creditorului.

Art. 1099. Plata făcută de debitor creditorului sau în urma unui sechestru sau opoziţii[1] nu este valabilă în privinţa creditorilor sechestraţi şi oponenţi; aceştia pot, în virtutea dreptului lor, să-l silească a plăti din nou; debitorul însă, în acest caz, are recurs în contra creditorului.

Art. 1100. Creditorul nu poate fi silit a primi alt lucru decât acela ce i se datoreşte, chiar când valoarea lucrului oferit ar fi egală sau mai mare.

Art. 1101. Debitorul nu poate sili pe creditor a primi parte din datorie, fie datoria divizibilă chiar.

Cu toate acestea, judecătorii pot, în considerarea poziţiei debitorului, să acorde mici termene pentru plată şi să oprească executarea urmăririlor, lăsând lucrurile în starea în care se găsesc.

Judecătorii însă nu vor uza de această facultate decât cu mare rezervă.

Art. 1102. Debitorul unui corp cert şi determinat este liberat prin trădarea[2] lucrului în starea în care se găsea la predare, dacă deteriorările ulterioare nu sunt ocazionate prin faptul sau greşeala sa, nici prin aceea a persoanelor pentru care este responsabil, sau dacă înaintea acestor deteriorări n-a fost în întârziere.

Art. 1103. Dacă datoria este un lucru determinat numai prin specia sa, debitorul, ca să se libereze, nu este dator a-l da de cea mai bună specie, nici însă de cea mai rea.

Art. 1104. Plata trebuie a se face în locul arătat în convenţie.

Dacă locul nu este arătat, plata, în privinţa lucrărilor certe şi determinate, se va face în locul în care se găsea obiectul obligaţiei în timpul contractării.

În orice alt caz, plata se face la domiciliul debitorului.

Art. 1105. Cheltuielile pentru efectuarea plăţii sunt în sarcina debitorului.

§ 2. Despre plata prin subrogaţie

Art. 1106. Subrogaţia în drepturile creditorului, făcută în folosul unei a treia persoane ce plăteşte, este sau convenţională sau legală.

Art. 1107. Această subrogare este convenţională:

1. când creditorul, primind plata sa de la o altă persoană, dă acestei

---

[1] *Prin termenii "sechestru sau opoziţii", textul art. 1099 se referă la poprirea în mâinile celor de-al treilea.*

[2] *Predarea.*

persoane drepturile, acţiunile, privilegiile sau ipotecile sale, în contra debitorului; această subrogaţie trebuie să fie expresă şi făcută tot într-un timp cu plata;

2. când debitorul se împrumută cu o sumă spre a-şi plăti datoria şi subrogă pe împrumutător în drepturile creditorului. Ca să fie valabilă această subrogaţie, trebuie să se facă actul de împrumut şi chitanţa înaintea tribunalului, să se declare în actul de împrumut că suma s-a luat pentru a face plata, şi în chitanţă să fie declarat că plata s-a făcut cu banii daţi pentru aceasta de noul creditor. Această subrogaţie se operează fără concursul voinţei creditorului.

Art. 1108. Subrogaţia se face de drept:

1. în folosul aceluia care, fiind el însuşi creditor, plăteşte altui creditor, ce are preferinţă;

2. în folosul aceluia care, dobândind un imobil, plăteşte creditorilor căror acest imobil era ipotecat;

3. în folosul aceluia care, fiind obligat cu alţii sau pentru alţii la plata datoriei, are interes de a o desface;

4. în folosul eredelui beneficiar, care a plătit din starea sa datoriile succesiunii.

Art. 1109. Subrogaţia stabilită prin articolele precedente se operează atât în contra fidejusorului, cât şi în contra debitorului. Ea nu poate desfiinţa dreptul creditorului, când plata i s-a făcut numai pentru parte din datorie; în acest caz el poate exercita, pentru ce are a mai lua, aceleaşi drepturi ce exercită şi subrogatul, pentru partea plătită, celui cui a făcut o plată parţială.

§ 3. Despre imputaţia plăţii

Art. 1110. Debitorul, având mai multe datorii, al căror obiect este de aceeaşi speţă, are dreptul de a declara, când plăteşte, care este datoria ce voieşte a desface.

Art. 1111. Debitorul unei datorii, pentru care se plăteşte dobândă, sau o rendită, nu poate, fără consimţământul creditorului, să impute plata ce face pe capital cu preferinţă asupra renditei sau a dobânzii. Plata parţială, făcută pe capital şi dobândă, se impută mai întâi asupra dobânzii.

Art. 1112. Când debitorul unor deosebite datorii a primit o chitanţă prin care creditorul impută aceea ce a luat special asupra uneia din aceste datorii, debitorul nu mai poate cere ca imputaţia să se facă asupra unei alte datorii, afară numai dacă creditorul l-a amăgit, sau l-a surprins.

Art. 1113. Când în chitanţă nu se zice nimic despre imputaţie, plata trebuie să se impute asupra aceleia din datorii ajunse la termen, pe care debitorul, în acel timp, avea mai mare

---

1. A se vedea şi:
- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

2. A se vedea şi Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 76), potrivit căreia cel subrogat în drepturile creditorului ipotecar va putea cere înscrierea strămutării dreptului de ipotecă, în temeiul înscrisurilor ce dovedesc subrogaţia.

interes a o desface. În caz de o datorie ajunsă la termen şi alta neajunsă, deşi aceasta din urmă ar fi mai oneroasă, imputaţia se face asupra celei ajunse la termen.

Dacă datoriile sunt de egală natură, imputaţia se face asupra celei mai vechi; dacă datoriile sunt în toate egale, imputaţia se face proporţional asupra tuturora.

§ 4. Despre ofertele de plată şi despre consemnaţiuni

Art. 1114. Când creditorul unei sume de bani refuză de a primi plata, debitorul poate să-i facă oferte reale, şi, refuzând creditorul de a primi, să consemneze suma.

Ofertele reale, urmate de consemnaţiune, liberează pe debitor; ele, în privinţa-i, ţin loc de plată, de sunt valabil făcute, şi suma consemnată, cu acest mod, este în rizico-pericolul creditorului.

Procedura ofertei de plată şi a consemnaţiunii este reglementată prin art. 586-590 inclusiv Cod procedură civilă.

Art. 1115. Pentru ca ofertele să fie valabile trebuie:

1. să fie făcute creditorului, ce are capacitatea de a primi sau acelui ce are dreptul de a primi pentru dânsul;
2. să fie făcute de o persoană capabilă de a plăti;
3. să fie făcute pentru toată suma exigibilă, pentru rendite şi dobânzi datorite, pentru cheltuieli lichidate şi pentru o sumă oarecare în privinţa cheltuielilor nelichidate, suma asupra căreia se poate reveni, după lichidarea acestor cheltuieli;
4. termenul să fie împlinit, dacă a fost stipulat în favoarea creditorului;
5. condiţia sub care datoria s-a contractat să se fi îndeplinit;
6. ofertele să fie făcute în locul ce s-a hotărât pentru plată, şi dacă locul pentru plată nu s-a determinat prin o convenţie specială, să fie făcute sau creditorului în persoană, sau la domiciliul său, sau la domiciliul ales pentru executarea convenţiei;
7. ofertele să fie făcute prin ofiţer public[1] ce era competent, pentru astfel de acte.

A se vedea art. 587 Cod procedură civilă.

Art. 1116. Nu este necesar pentru validitatea consemnaţiunii ca ea să fi fost autorizată de judecător; e destul:

1. să fi fost predată de o somaţie significată[2] creditorului, în care să se arate ziua, ora şi locul unde suma oferită are să fie depusă;
2. ca debitorul să depună suma oferită în casa de depozite şi consemnaţiuni[3], cu dobânda ei până în ziua depunerii.

A se vedea şi Legea nr. 66 din 3 iulie 1996 privind reorganizarea Casei de Economii şi Consemnaţiuni din România în societate bancară pe acţiuni publicată în Monitorul Oficial nr. 140 din 5 iulie 1996.

Art. 1117. Cheltuielile ofertelor reale şi ale consemnaţiunii sunt în sarcina creditorului, de sunt făcute valabil.

---

[1] *Executor judecătoresc.*

[2] *Comunicată.*

[3] *Casa de Economii şi Consemnaţiuni (C.E.C.)*

Art. 1118. Pe cât timp consemnaţiunea nu s-a primit de creditor, debitorul poate să ia înapoi suma depusă, şi într-acest caz codebitorii sau fidejusorii săi nu sunt liberaţi.

Art. 1119. Când debitorul a dobândit o hotărâre ce are puterea lucrului judecat[1], prin care ofertele sau consemnaţiunea s-au declarat bune şi valabile, el nu mai poate, chiar cu consimţământul creditorului, să-şi retragă suma depusă în prejudiciul codebitorului sau fidejusorilor săi.

Art. 1120. Creditorul, care a consimţit ca debitorul să-şi retragă consemnaţiunea, după ce aceasta s-a declarat valabilă printr-o hotărâre ce dobândise puterea lucrului judecat[2], pierde dreptul de privilegii sau ipoteci ce avea pentru plata creanţei sale.

Art. 1121. Dacă lucrul debit este un corp cert care trebuie a se trăda[3] în locul unde se găseşte, debitorul este obligat a soma pe creditor să-l ia, printr-un act ce i se va notifica sau în persoana sau la domiciliul său, sau la domiciliul ales pentru executarea convenţiei. După această somaţie, dacă creditorul nu-şi ia lucrul şi debitorul are trebuinţă de locul unde este pus, acesta din urmă poate lua permisiunea justiţiei ca să-l depună în altă parte.

§ 5. Despre cesiunea bunurilor[4]

Art. 1122. Cesiunea bunurilor este abandonarea stării sale întregi, făcută de debitorul ce nu poate plăti creditorului sau creditorilor săi.

Art. 1123. Cesiunea bunurilor este voluntară sau judiciară.

Art. 1124. Cesiunea bunurilor voluntară este aceea ce se acceptă de creditori de bună voie şi care n-are alt efect decât acela ce rezultă chiar din stipulaţiile convenţiei încheiate între ei şi debitor.

Art. 1125. Cesiunea bunurilor este un beneficiu pe care legea îl acorda debitorului nefericit şi de bună-credinţă, cărui, ca să-şi poate redobândi libertatea, i se permite să dea creditorilor săi înaintea justiţiei toate bunurile sale, şi chiar în caz de stipulaţie contrarie.

Art. 1126. Cesiunea judiciară nu transmite creditorilor proprietatea; ea le dă numai dreptul de a face să se vândă bunurile în folosul lor şi de a le lua venitul până la vânzare.

Art. 1127. Creditorii nu pot refuza cesiunea judiciară, decât în cazurile exceptate de lege. Ea descarcă pe debitor de constrângerea corporală; nu-l eliberează însă decât până în concurenţă cu valoarea bunurilor lăsate în dispoziţia creditorilor. Când bunurile nu sunt îndestulătoare, el este obligat, de va dobândi altele, să le lase şi pe acestea în dispoziţia creditorilor până la plata datoriei întregi.

---

[1] *Hotărâre definitivă, astfel cum e determinată prin art. 377 Cod procedură civilă.*

[2] *Hotărâre definitivă, astfel cum e determinată prin art. 377 Cod procedură civilă.*

[3] *A se preda.*

[4] *În stadiul actual al legislaţiei civile, cesiunea bunurilor nu are aplicabilitate practică.*

Secţiunea II
Despre novaţiune

Art. 1128. Noţiunea se operează în trei feluri:

1. când debitorul contractează în privinţa creditorului sau o datorie nouă ce se substituie celei vechi care este stinsă;

2. când un nou debitor este substituit celui vechi, care este descărcat de creditor;

3. când, prin efectul unui nou angajament, un nou creditor este substituit celui vechi, către care debitorul este descărcat.

Art. 1129. Novaţiunea nu se operează decât între persoane capabile de a contracta.

Art. 1130. Novaţiunea nu se prezumă. Voinţa de a o face trebuie să rezulte evident din act.

Art. 1131. Novaţiunea, prin substituirea unui nou debitor, poate să se opereze fără concursul primului debitor.

Art. 1132. Delegaţia, prin care un debitor dă creditorului un alt debitor ce se obligă către dânsul, nu operează novaţiunea, dacă creditorul n-a declarat expres, că descarcă pe debitorul ce a făcut delegaţia.

Art. 1133. Creditorul ce a descărcat pe debitorul de care s-a făcut delegaţia n-are recurs în contra acestui debitor, dacă debitorul delegat devine nesolvabil, afară de cazul când prin act se rezervă expres acest drept, sau când delegatul este declarat falit sau căzut în deconfitură[1], în momentul delegaţiei.

Art. 1134. Privilegiile şi ipotecile creanţei celei vechi nu le are şi creanţa ce-i este substituită, afară de cazul când creditorul le-a rezervat expres.

A se vedea Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 75) potrivit căreia dacă ipoteca creanţei novate a fost rezervată pentru garantarea noii creanţe, aceasta se va înscrie cu rangul vechii ipoteci, în temeiul înscrisului dovedind novaţiunea.

Art. 1135. Când novaţiunea se operează prin substituirea unui nou debitor, privilegiile şi ipotecile primitive ale creanţei nu pot trece asupra bunurilor noului debitor.

Art. 1136. Când novaţiunea se operează între creditor şi unul din debitorii solidari, privilegiile şi ipotecile vechii creanţe nu se pot rezerva decât asupra bunurilor acelui care contracta noua datorie.

Art. 1137. Codebitorii sunt liberaţi prin novaţiunea făcută între creditori şi unul din debitorii solidari.

Novaţiunea făcută în privinţa debitorului principal liberează cauţiunile.

Secţiunea III
Despre remiterea datoriei

Art. 1138. Remiterea voluntară a titlului original făcută de creditor debitorului dă proba liberaţiunii.

Remiterea voluntară a copiei legalizate a titlului lasă a se presupune remiterea datoriei sau plata, până la proba contrarie.

---

[1] *Starea de insolvabilitate a unui debitor care nu este comerciant.*

Dispozițiile art. 1138 se referă prin termenii "titlului original" la înscrisul sub semnătură privată, iar prin termenii "copiei legalizate a titlului" la înscrisul autentic sau la copia legalizată a unei hotărâri judecătorești învestită cu formula executorie.

Art. 1139. Remiterea lucrului dat ca siguranță nu este de ajuns ca să se facă a se presupune remiterea datoriei.

Art. 1140. Remiterea titlului original sau a copiei legalizate a titlului făcută unuia din debitori are aceleași efect în folosul codebitorilor.

A se vedea, de asemenea, nota de la art. 1138.

Art. 1141. Remiterea sau descărcarea expresă făcută în folosul unuia din codebitorii solidari liberează pe toți ceilalți, afară numai dacă creditorul și-a rezervat anume drepturile sale în contra acestor din urmă.

În cazul din urmă, creditorul nu poate cere plata datoriei decât scăzând partea celui căruia a făcut remitere.

Art. 1142. Remiterea sau descărcarea expresă făcută debitorului principal liberează cauțiunile.

Aceea acordată cauțiunii nu liberează pe debitorul principal.

Aceea acordată unei din cauțiuni nu liberează în totul pe celelalte.

Aceea acordată unei cauțiuni dată în urmă prin act separat, nu liberează în nimic pe celelalte.

Aceea ce creditorul a primit de la o cauțiune pentru a o descărca din chezășia sa trebuie să se impute asupra datoriei și să descarce pe debitorul principal și pe celelalte cauțiuni.

Secțiunea IV
Despre compensație

Art. 1143. Când două persoane sunt datoare una alteia, se operează între dânsele o compensație care stinge amândouă datoriile în felul și cazurile exprese mai jos.

Art. 1144. Compensația se operează de drept, în puterea legii, și chiar când debitorii n-ar ști nimic despre aceasta; cele două datorii se sting reciproc în momentul când ele se găsesc existând deodată și până la concurența cotităților lor respective.

Art. 1145. Compensația n-are loc decât între două datorii care deopotrivă au ca obiect o sumă de bani, o cantitate oarecare de lucruri fungibile de aceeași specie și care sunt deopotrivă lichide și exigibile.

Prestațiile în fructe, al căror preț este regulat prin mercuriale, se recompensează cu sumele lichide și exigibile.

Art. 1146. Termenul de grație nu împiedică compensația.

Art. 1147. Compensația se operează oricare ar fi cauzele unei sau celeilalte datorii, afară de cazurile:

1. unei cereri pentru restituțiunea unui lucru ce pe nedrept s-a luat de la proprietar;
2. unei cereri pentru restituțiunea unui depozit neregulat;
3. unei datorii declarate nesesizabile.

Art. 1148. Compensația se operează în privința cauțiunii, pentru ceea ce creditorul datorește debitorului principal.

Compensația n-are loc, în privința debitorului principal pentru ceea ce creditorul datorește cauțiunii.

Art. 1149. Debitorul, care a acceptat pur și simplu ca un creditor să facă cesiunea drepturilor sale unei alte persoane, nu mai poate invoca în contra cesionarului compensația care ar fi avut loc în privința cedentului, înaintea acceptării.

Când cesiunea s-a notificat debitorului, dar nu s-a acceptat de dânsul, nu se împiedică decât compensația posterioară acestei notificări.

Art. 1150. Când cele două datorii nu sunt platnice într-același loc, nu se poate opera compensația decât plătind cheltuielile remiterii[1].

Art. 1151. Când sunt mai multe datorii compensabile, datorite de aceeași persoană, se urmează, pentru compensație, regulile stabilite pentru imputație de art. 1113.

Art. 1152. Compensația n-are loc în prejudiciul drepturilor dobândite de alte persoane. Astfel cel ce, fiind debitor, a devenit creditor în urma sechestrului[2] ce i s-a făcut de o altă persoană, nu poate invoca compensația în prejudiciul sechestrantului.

Art. 1153. Acel ce a plătit o datorie stinsă, de drept, prin compensație, nu mai poate, repetând plata creanței pentru care n-a invocat compensația, să pretindă, în prejudiciul altor persoane, privilegiile sau ipotecile acestei creanțe, afară numai dacă este o cauză evidentă, ce l-a făcut să nu cunoască creanța care trebuia să compenseze datoria sa.

Secțiunea V
Despre confuziune

Art. 1154. Când calități necompatibile se întâlnesc pe capul aceleiași persoane se face o confuziune, care stinge amândouă drepturile, activ și pasiv.

A se vedea în ceea ce privește raporturile dintre persoanele juridice Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare (art. 41 alin. 1), precum și Legea societăților comerciale nr. 31/1990, Monitorul Oficial nr. 126 - 127 din 17 noiembrie 1990.

Art. 1155. Confuziunea, ce se operează prin concursul calităților de creditor și debitor principal, liberează cauțiunile.

Aceea ce se operează prin concursul calităților de creditor sau debitor și cauțiune, nu aduce stingerea obligației principale; aceea ce se operează prin concursul calităților de creditor și debitor nu profită codebitorilor săi solidari, decât pentru porțiunea datorată de dânsul.

Secțiunea VI
Despre pierderea lucrului datorat și despre diferitele cazuri în care îndeplinirea obligației este imposibilă

Art. 1156. Când obiectul obligației este un corp cert și determinat, de piere, de se scoate din comerț, sau se pierde astfel încât absolut să nu se știe de existența lui, obligația este stinsă, dacă lucrul a pierit sau s-a pierdut, fără greșeala debitorului, și înainte de a fi pus în întârziere.

---

[1] *Cheltuielile pricinuite de efectuarea plății în alt loc.*

[2] *Popririi.*

Chiar când debitorul este pus în întârziere, dacă nu a luat asupra-și cazurile fortuite, obligația se stinge, în caz când lucrul ar fi pierit și la creditor, dacă i s-ar fi dat.

Debitorul este ținut de a proba cazurile fortuite ce alegă. Ori în ce chip ar pieri sau s-ar pierde lucrul furat, pierderea sa nu liberează pe cel ce l-a sustras de a face restituțiunea prețului obligația se stinge totdeauna când printr-un eveniment oarecare, ce nu se poate imputa debitorului, se face imposibilă îndeplinirea acestei obligații.

Secțiunea VII

Despre acțiunea de anulare sau resciziune

Art. 1157. Minorul poate exercita acțiunea în resciziune pentru simpla leziune în contra oricărei convenții.

Art. 1157 a fost implicit modificat prin alin. 1 și 2 din art. 25 al Decretului nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare.

Art. 1158. Când leziunea rezultă dintr-un eveniment cazual și neașteptat, minorul n-are acțiunea în resciziune.

Art. 1159. Minorul ce face o simplă declarație că este major are acțiunea în resciziune.

Art. 1160. Minorul comerciant, bancher sau artizan n-are acțiunea în resciziune contra angajamentelor ce a luat pentru comerțul sau arta sa.

Dispoziția art. 1160 a devenit inaplicabilă în privința comercianților, întrucât aceștia, potrivit art. 10 din Codul comercial, nu pot avea această calitate înainte de împlinirea vârstei de 18 ani, vârsta la care în prezent se dobândește majoritatea.

Art. 1161. Minorul n-are acțiunea în resciziune contra convențiilor făcute în contractul de căsătorie, dacă acesta s-a făcut cu consimțământul și asistența acelora al căror consimțământ este cerut pentru validitatea căsătoriei sale.

Dispoziția art. 1161 a fost abrogată implicit prin abrogarea art. 1223-1293 Cod civil, privitoare la contractul de căsătorie, precum și prin abrogarea art. 131 și urm. Cod civil, privitoare la consimțământul cerut pentru căsătoria minorului.

Art. 1162. Minorul n-are acțiunea în resciziune contra obligațiilor ce rezultă din delictele sau cvasi-delictele sale.

Art. 1163. Minorul nu mai poate exercita acțiune în resciziune în contra angajamentului făcut în minoritate, dacă l-a ratificat după ce a devenit major, și aceasta și în cazul când angajamentul este nul în forma sa, și în acela când produce numai leziune.

Art. 1164. Când minorii, interzișii sau femeile măritate sunt admiși, în această calitate, a exercita acțiune de resciziune în contra angajamentelor lor, ei nu întorc aceea ce au primit, în urmarea acestor angajamente, în timpul minorității, interdicției sau maritajului, decât dacă se probează că au profitat de aceea ce li s-a dat.

Dispoziția art. 1164 a devenit inaplicabilă în privința femeilor măritate, prin efectul Legii privitoare la ridicarea incapacității civile a femeii măritate - promulgată cu Decretul nr. 1412, Monitorul Oficial nr. 94 din 20 aprilie 1932.

Art. 1165. Majorul nu poate, pentru leziune, să exercite acţiunea în resciziune.

A se vedea și dispoziția art. 694 Cod civil.

Art. 1166. Când formalităţile cerute, în privinţa minorilor sau interzişilor, atât pentru înstrăinarea imobilelor, cât şi pentru împărţirea unei succesiuni, s-au îndeplinit, ei sunt, relativ la aceste acte, consideraţi ca şi cum le-ar fi făcut în majoritate sau înaintea interdicţiei.

A se vedea în acest sens și art. 105, 129 și 147 din Codul familiei.

Art. 1167. În lipsa unui act de confirmare sau de ratificare, este destul ca obligaţia să se execute voluntar, după epoca în care obligaţia putea fi valabil confirmată sau ratificată.

Confirmarea, ratificarea sau executarea voluntară, în forma şi epoca determinată de lege, ţine loc de renunţare în privinţa mijloacelor şi excepţiilor ce puteau fi opuse acestui act, fără a se vătăma însă drepturile persoanelor a treia.

Confirmarea sau ratificarea, sau executarea voluntară a unei donaţiuni, făcută de către erezi sau reprezentanţii donatorului[1], după moartea sa, ţine loc de renunţare, atât în privinţa viciilor de formă, cât şi în privinţa oricărei alte excepţii.

Art. 1168. Donatorul nu poate repara, prin nici un act confirmativ, viciurile unei donaţii între vii; nulă în privinţa formei, ea trebuie să se refacă cu formele legiuite.

CAPITOLUL IX
Despre probaţiunea obligaţiilor şi a plăţii

Art. 1169. Cel ce face o propunere înaintea judecăţii trebuie să o dovedească.

Art. 1170. Dovada se poate face prin înscrisuri, prin martori, prin prezumţii, prin mărturisirea unei din părţi şi prin jurământ.

Dovada nu se mai poate face prin jurământ în urma abrogării art. 1207-1222 Cod civil prin Decretul nr. 205/1950 pentru modificarea art. 1206 și 1906 din Codul civil, pentru abrogarea art. 1200 pct. 3 și art. 1207 - 1222 din același cod, precum și pentru abrogarea art. 53 din C. com. - Buletinul Oficial nr. 68 din 12 august 1950.

Secţiunea I
Despre înscrisuri

§ 1. Despre titlul autentic

Art. 1171. Actul autentic este acela care s-a făcut cu solemnităţile cerute de lege, de un funcţionar public, care are drept de a funcţiona în locul unde actul s-a făcut.

A se vedea cu privire la autentificare:

- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici și a activității notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

---

[1] *Cei care reprezintă drepturile donatorului.*

- Regulamentul de punere în aplicare a Legii notarilor publici şi a activităţii notariale, nr. 36/1995, aprobat prin Ordinul ministrului justiţiei nr. 710/C/1995.

Art. 1172. Actul care nu poate fi autentic din cauza necompetenţei sau a necapacităţii funcţionarului, sau din lipsă de forme, este valabil ca scriptură sub semnătură privată, dacă s-a iscălit de părţile contractante.

Art. 1173. Actul autentic are deplina credinţă în privirea oricărei persoane despre dispoziţiile şi convenţiile ce constată.

Executarea actului autentic, care este investit cu formulă executorie, va fi suspendată prin punerea în acuzaţie, când se intentează o acţiune criminală[1] în contra pretinsului autor al actului. Iar când în cursul unei instanţe civile actul se atacă de fals, tribunalele[2] pot, după împrejurări, a suspenda provizoriu executarea actului.

În ceea ce priveşte defăimarea înscrisului ca fals, a se vedea Cod procedură civilă, art. 180 - 184.

Art. 1174. Actul cel autentic sau cel sub semnătură privată are tot efectul între părţi despre drepturile şi obligaţiile ce constată, precum şi despre aceea ce este menţionat în act, peste obiectul principal al convenţiei, când menţionarea are un raport oarecare cu acest obiect.

Dar menţionările care au de obiect un fapt cu totul străin de acela al convenţiei, nu pot servi decât numai la un început de dovadă.

Art. 1175. Actul secret, care modifică un act public, nu poate avea putere decât între părţile contractante şi succesorii lor universali; un asemenea act nu poate avea nici un efect în contra altor persoane.

§ 2. Despre actele sub semnătură privată

Art. 1176. Actul sub semnătură privată, recunoscut de acela căruia se opune, sau privit, după lege, ca recunoscut, are acelaşi efect ca actul autentic, între acei care i-au subscris şi între cei care reprezintă drepturile lor.

Art. 1177. Acela căruia se opune un act sub semnătură privată este dator a-l recunoaşte sau a tăgădui curat scriptura sau sub semnătura sa.

Moştenitorii săi sau cei care reprezintă drepturile aceluia al căruia se pretinde că ar fi actul pot declara că nu cunosc scriptura sau subsemnătura autorului lor.

Art. 1178. Când cineva nu recunoaşte scriptura şi subsemnătura sa, sau când succesorii săi declară că nu le cunosc, atunci justiţia ordonă verificarea actului.

Art. 1179. Actele sub semnătură privată, care cuprind convenţii sinalagmatice, nu sunt valabile dacă nu s-au făcut în atâtea exemplare originale câte sunt părţi cu interes contrar. Este de ajuns un singur exemplar original pentru toate persoanele care au acelaşi interes.

Fiecare exemplar trebuie să facă menţiune de numărul originalelor ce s-au făcut.

---

[1] *Punerea în mişcare a acţiunii penale.*
[2] *Instanţele.*

Cu toate acestea, lipsa de menţiune că originalele s-au făcut în număr îndoit, întreit şi celelalte, nu poate fi opusă de acela care a executat din parte-i convenţia constatată prin act.

Art. 1180. Actul sub semnătură privată prin care o parte se obligă către alta a-i plăti o sumă de bani sau o câtime oarecare, trebuie să fie scris, în întregul lui de acela care l-a subscris, sau cel puţin acesta, înainte de a subsemna, să adauge la finele actului cuvintele bun şi aprobat, arătând totdeauna în litere suma sau câtimea lucrurilor şi apoi să iscălească.

Nu sunt supuşi la această regulă comercianţii, industrialii[1], plugarii, vierii, slugile şi oamenii care muncesc cu ziua.

Art. 1181. Când suma arătată în act este deosebită de aceea ce este arătată în bun, obligaţia se prezumă că este pentru suma cea mai mică, chiar când actul precum şi bunul sunt scrise în întreg de mâna aceluia care s-a obligat, afară numai de nu se va proba în care parte este greşeala.

Art. 1182. Data scripturii private nu face credinţă în contra persoanelor a treia interesate, decât din ziua în care s-a înfăţişat la o dregătorie publică[2], din ziua în care s-a înscris într-un registru public[3], din ziua morţii aceluia sau unui din acei care l-au subscris, sau din ziua în care va fi fost trecut fie şi în prescurtare în acte făcute de ofiţeri publici[4], precum procese-verbale pentru punerea peceţii sau pentru facerea de inventare.

Art. 1183. Registrele comercianţilor nu fac credinţă despre vânzările ce cuprind în contra persoanelor necomerciante. Dar judecătorul poate da jurământ la una sau la alta din părţi.

Partea a doua a dispoziţiilor art. 1183 a fost abrogată implicit ca urmare a abrogării art. 1207-1222 Cod civil prin Decretul nr. 205/1950 pentru modificarea art. 1206 şi 1906 din Cod civil, pentru abrogarea art. 1200 pct. 3 şi art. 1207-1222 din acelaşi cod, precum şi pentru abrogarea art. 53 din c. com. - Buletinul Oficial nr. 68 din 12 august 1950.

Art. 1184. Registrele comercianţilor se cred în contra lor, dar cel care voieşte a profita de ele nu poate despărţi cuprinderea lor, lăsând aceea ce poate a-i fi contrar.

Art. 1185. Registrele, cărţile sau hârtiile domestice nu fac credinţă în favoarea acelui care le-a scris, dar au putere în contra lui:

1. când cuprind curat primirea unei plăţi;
2. când cuprind menţiunea expresă că nota sau scrierea din ele s-a făcut ca să ţină loc de titlu în favoarea creditorului.

Art. 1186. Orice adnotaţie făcută de creditor în josul, pe marginea, sau pe dosul unui titlu de creanţă, este crezută, cu toate că nu este subsemnată nici datată de el, când tinde a proba liberaţiunea debitorului.

Aceeaşi putere doveditoare are şi scriptura făcută de creditor pe dosul, marginea sau în josul duplicatului unui act sau chitanţă, dar numai când duplicatul va fi în mâinile debitorului.

---

[1] *Meseriaşii.*

[2] *Instituţie de stat.*

[3] *Registru anume destinat.*

[4] *Funcţionar de stat.*

§ 3. Despre răboaje

Art. 1187. Răboajele, când crestăturile după amândouă bucăţile sunt egale şi corelative, sunt un mijloc de probare între persoanele care au obicei de a se servi cu un asemenea mijloc de probaţiune.

§ 4. Despre copiile titlurilor autentice

Art. 1188. Când originalul există, copia legalizată nu poate face credinţă decât despre ceea ce cuprinde originalul, înfăţişarea cărui se poate cere totdeauna.

Când originalul nu există, copiile legalizate de ofiţerii publici[1] competenţi se cred, după distincţiile următoare:

1. copiile scoase din ordinea magistratului[2], părţile fiind faţă sau chemate, cu formele legale, precum şi copiile scoase fără intervenţia magistratului[3], dar de faţă cu părţile care au asistat de bună voia lor, au aceeaşi credinţă ca şi titlurile originale;

2. copiile care se vor fi dat de ofiţerii publici[4] competenţi, fără intervenţia magistratului sau consimţământul părţilor, fac asemenea credinţă după 30 de ani, socotiţi din ziua în care s-au dat aceste copii. Când asemenea copii vor fi date de mai puţin de 30 de ani, nu fac decât un început de dovadă;

3. copiile legalizate de un ofiţer public[5] necompetent, nu pot face decât un simplu început de dovadă;

4. copiile copiilor nu au nici o putere probatoare.

----

1. A se vedea şi:

- Legea nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995;
- Regulamentul de punere în aplicare a Legii notarilor publici şi a activităţii notariale, nr. 36/1995, aprobat prin Ordinul ministrului justiţiei Potrivit art. 22 al Decretului nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare, certificatele eliberate în temeiul registrelor de stare civilă au aceeaşi putere doveditoare ca şi actele întocmite sau înscrise în registre.

§ 5. Despre acte recognitive

Art. 1189. Actul de recunoaşterea unei datorii constatate prin un titlu precedent nu face proba despre datorie şi nu dispensă pe creditor de a prezenta titlul original decât în următoarele cazuri:

1. când actul de recunoaştere cuprinde cauza şi obiectul datoriei, precum şi data titlului primordial, sau

2. când actul recognitiv, având o dată de 30 de ani, este ajutat de posesiune şi de unul sau mai multe acte de recunoaştere conforme cu dânsul.

Actul recognitiv, în cele două cazuri menţionate, nu poate avea nici un efect despre ceea ce cuprinde mai mult decât titlul primordial, sau despre ceea ce nu este în asemănare cu acest titlu.

---

[1] *Funcţionar de stat.*

[2] *Judecător.*

[3] *Judecător.*

[4] *Funcţionar public.*

[5] *Funcţionar public.*

§ 6. Despre actele confirmative

Art. 1190. Actul de confirmare sau ratificarea unei obligaţii, în contra cărei legea admite acţiunea în nulitate, nu este valabil, decât atunci când cuprinde obiectul, cauza şi natura obligaţiei, şi când face menţiune de motivul acţiunii în nulitate, precum şi despre intenţia de a repara viciul pe care se întemeia acea acţiune.

Secţiunea II
Despre martori

§ 1. Despre cazul când dovada prin martori nu este primită

Art. 1191. Dovada actelor juridice al căror obiect are o valoare ce depăşeşte suma de 250 lei, chiar pentru depozit voluntar, nu se poate face decât sau prin act autentic, sau prin act sub semnătură privată.

Nu se va primi niciodată o dovadă prin martori, în contra sau peste ceea ce cuprinde actul, nici despre ceea ce se pretinde că s-ar fi zis înaintea, la timpul sau în urma confecţionării actului, chiar cu privire la o sumă sau valoare ce nu depăşeşte 250 lei.

Părţile însă pot conveni ca şi în cazurile arătate mai sus să se poată face dovada cu martori, dacă aceasta priveşte drepturi de care ele pot să dispună.

Art. 1192. Articolul precedent nu se aplică în cazul când cererea depăşeşte 250 lei numai prin unirea capitalului cu dobânzile.

Art. 1193. Cel care a format cerere în judecată, pentru o sumă mai mare de 250 lei, chiar de va voi a-şi restrânge cererea la 250 lei, nu va fi primit a înfăţişa dovada prin martori.

Art. 1194. Dovada prin martori nu se poate admite nici în cazul când cererea în judecată este pentru o sumă mai mică de 250 lei, dar care este un rest din o creanţă mai mare, neconstatată prin înscris.

Art. 1195. Când în aceeaşi instanţă o parte face mai multe cereri, pentru care nu are înscrisuri, dacă toate aceste cereri, unindu-se trec peste suma de 250 lei, dovada prin martori nu poate fi admisă, chiar când creditorul ar pretinde că aceste creanţe provin din diferite cauze şi că s-au născut în diferite epoci, afară numai dacă creditorul a dobândit aceste drepturi de la alte persoane.

Art. 1196. Toate cererile, sub orice titlu, care nu sunt justificate prin înscris, se vor face prin aceeaşi petiţie. Orice alte pretenţii posterioare neprobate prin înscris şi care se puteau face la darea petiţiei nu vor mai fi primite.

Art. 1197. Regulile mai sus prescrise nu se aplică în cazul când exista un început de dovadă scrisă.

Se numeşte început de dovadă orice scriptură a aceluia în contra căruia s-a format petiţia, sau a celui ce el reprezintă şi care scriptură face a fi de crezut faptul pretins.

Art. 1198. Acele reguli nu se aplică însă întotdeauna când creditorului nu i-a fost cu putinţă a-şi procura o dovadă scrisă despre obligaţia ce pretinde, sau a conserva dovada luată, precum:

1. la obligaţiile care se nasc din cvasicontracte şi din delicte sau cvasidelicte;

2. la depozitul necesar, în caz de incendiu, ruină, tumult sau naufragiu, şi la depozitele ce fac călătorii în ospătăria unde trag; despre toate acestea judecătorul va avea în vedere calitatea persoanelor şi circumstanţele faptului;

3. la obligaţiile contractate în caz de accidente neprevăzute, când nu era cu putinţă părţilor de a face înscrisuri;

4. când creditorul a pierdut titlul ce-i servea de dovadă scrisă, din o cauză de forţă majoră neprevăzută.

Secţiunea III
Despre prezumţii

Art. 1199. Prezumţiile sunt consecinţele ce legea sau magistratul[1] trage din un fapt cunoscut la un fapt necunoscut.

§ 1. Despre prezumţiile stabilite de lege

Art. 1200. Sunt prezumţii legale acelea care sunt determinate special prin lege, precum:

1. actele ce legea le declară nule pentru că le priveşte făcute în frauda dispoziţiilor sale;

2. în cazurile când legea declară că dobândirea dreptului de proprietate sau liberaţiunea unui debitor rezultă din oarecare împrejurări determinate;

3. (Abrogat prin Decretul nr. 205/1950 pentru modificarea art. 1206 şi 1906 din Cod civil, pentru abrogarea art. 1200 pct. 3 şi 1207-1222 din acelaşi cod, precum şi pentru abrogarea art. 53 din C. com. - Buletinul Oficial nr. 68 din 12 august 1950).

4. puterea ce legea acordă autorităţii lucrului judecat.

Art. 1201. Este lucru judecat atunci când a doua cerere în judecată are acelaşi obiect, este întemeiată pe aceeaşi cauză şi este între aceleaşi părţi, făcută de ele şi în contra lor în aceeaşi calitate.

Art. 1202. Prezumţia legală dispensă de orice dovadă pe acela în favoarea căruia este făcută.

Nici o dovadă nu este primită împotriva prezumţiei legale, când legea, în puterea unei asemenea prezumţii, anulează un act oarecare, sau nu dă drept de a se reclama în judecată, afară numai de cazurile când legea a permis dovada contrarie şi afară de aceea ce se va zice în privinţa jurământului şi mărturisirii ce ar face o parte în judecată.

Referirea alin. 2 din art. 1202 la jurământ şi la mărturisire a fost implicit modificată ca urmare a abrogării art. 1200 pct. 3 prin Decretul nr. 205/1950 pentru modificarea art. 1206 şi 1906 din Cod civil, pentru abrogarea art. 1200 pct. 3 şi art. 1207-1222 din acelaşi cod, precum şi pentru abrogarea art. 53 din C. com. - Buletinul Oficial nr. 68 din 12 august 1950.

§ 2. Despre prezumţiile care nu sunt stabilite de lege

Art. 1203. Prezumţiile care nu sunt stabilite de lege sunt lăsate la luminile şi înţelepciunea magistratului[2]; magistratul nu trebuie să se pronunţe decât întemeindu-se pe prezumţii, care să aibă o greutate şi puterea de a naşte probabilitatea; prezumţiile nu sunt permise magistratului decât numai în cazurile când este permisă şi dovada prin martori, afară numai dacă un act nu este atacat că s-a făcut prin fraudă, dol sau violenţă.

---

[1] *Judecător.*

[2] *Judecător.*

Secţiunea IV
Despre mărturisirea unei părţi

Art. 1204. Se poate opune unei părţi mărturisirea ce a făcut sau înaintea începerii judecăţii, sau în cursul judecăţii.

Art. 1205. Mărturisirea extrajudiciară verbală nu poate servi de dovadă când obiectul contestaţiei nu poate fi dovedit prin martori.

Art. 1206. Mărturisirea judiciară se poate face înaintea judecătorului de însăşi partea prigonitoare, sau de un împuternicit special al ei spre a face mărturisire.

Ea nu poate fi luată decât în întregime împotriva celui care a mărturisit şi nu poate fi revocată de acesta, afara numai de va proba ca a făcut-o din eroare de fapt.

Secţiunea V
Despre jurământ

Art. 1207 – 1222. *(Abrogate prin Decretul nr. 205 din 12.VIII.1950 pentru modificarea art. 1206 şi 1906 din codul civil, pentru abrogarea art. 1200 pct. 3 şi art. 1207-1222 din acelaşi cod, precum şi pentru abrogarea art. 53 din Codul comercial).*

Titlul IV
DESPRE CONTRACTUL DE CĂSĂTORIE ŞI DESPRE DREPTURILE RESPECTIVE ALE SOŢILOR

CAPITOLUL I

Art. 1223 – 1232. *(Abrogate expres prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

CAPITOLUL II
Despre regimul dotal

Art. 1233 – 1293. *(Abrogate expres prin art. 49 al Decretului nr. 32 din 31.I.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

Dispoziţia primei părţi din alin. 2 al art. 1206 a fost implicit modificată prin modificarea art. 129 şi 130 Cod procedură civilă Regula indivizibilităţii mărturisirii nu mai are caracter obligatoriu, ci constituie o simplă îndrumare pentru judecători, care sunt datori să stăruie prin toate mijloacele legale spre a descoperi adevărul.

Titlul V
DESPRE VINDERI

CAPITOLUL I
Despre natura și forma vânzării

Art. 1294. Vinderea este o convenție prin care două părți se obligă între sine, una a transmite celeilalte proprietatea unui lucru și aceasta a plăti celei dintâi prețul lui.

Art. 1295. Vinderea este perfectă între părți și proprietatea este de drept strămutată la cumpărător, în privința vânzătorului, îndată ce părțile s-au învoit asupra lucrului și asupra prețului, deși lucrul încă nu se va fi predat și prețul încă nu se va fi numărat.

În materie de vindere de imobile, drepturile care rezultă prin vinderea perfectă între părți, nu pot a se opune, mai înainte de transcripțiunea actului, unei a treia persoane care ar avea și ar fi conservat, după lege, oarecare drepturi asupra imobilului vândut.

Art. 1296. Vinderea se poate face sau pur sau sub condiție.

Ea poate avea de obiect două sau mai multe lucruri alternative.

În toate cazurile efectele sale sunt regulate după principiile generale ale convențiilor.

Art. 1297. În caz de vindere făcută prin dare de arvună, convenția accesorie a arvunei nu va putea avea nici un efect:

1. dacă convenția principală a vinderii este nulă;
2. dacă vinderea se execută;
3. dacă vinderea se reziliază prin comun consimțământ;
4. dacă executarea vinderii a devenit imposibilă fără culpa nici uneia din părți.

Arvuna în aceste cazuri se va înapoia sau se va prinde în prestațiunile reciproce, după împrejurări.

Art. 1298. Dacă vinderea nu s-a executat prin culpa unei din părțile contractante, aceasta va pierde arvuna dată sau o va întoarce îndoită, având-o primită, dacă partea care nu este în culpă nu ar alege mai bine să ceară executarea vinderii.

Art. 1299. Dacă s-au vândut marfe cu grămada, vinderea este perfectă, deși marfele n-au fost încă cântărite, numărate sau măsurate.

Art. 1300. Dacă însă marfele nu s-au vândut cu grămada, ci după greutate, după număr sau măsură, lucrurile vândute rămân în rizicul-pericol al vânzătorului, până ce vor fi cântărite, numărate sau măsurate; dar aceasta nu împiedică pe cumpărător de-a cere și a dobândi la caz de neexecutare, sau predarea lucrurilor vândute sau daune-interese, dacă se cuvine.

Art. 1301. În privința vinului, a oliului și a altor asemenea lucruri care, după obicei, se gustă mai înainte de a se cumpăra, vinderea nu exista până ce cumpărătorul nu le-a gustat și n-a declarat că-i convin.

Art. 1302. Vinderea făcută pe încercate este totdeauna presupusă condițională până la încercare.

Art. 1303. Prețul vânzării trebuie să fie serios și determinat de părți.

A se vedea nota de la art. 1306, precum și art. 710-720 Cod procedură civilă.

Art. 1304. Cu toate acestea, determinarea prețului poate fi lăsată la arbitratul[1] unei a treia persoane.

Art. 1305. Spezele vânzării sunt în sarcina cumpărătorului, în lipsa de stipulație contrarie.

CAPITOLUL II
Cine poate cumpăra sau vinde

Art. 1306. Pot cumpăra și vinde toți cărora nu le este oprit prin lege.

A se vedea:

- Codul familiei - Legea nr. 4/1953, Buletinul Oficial nr. 1 din 4 ianuarie 1954, republicat în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările ulterioare (art. 105 alin. 3, art. 128, 129 și 147);
- Legea nr. 15/1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale, în Monitorul Oficial nr. 98 din 8 august 1990 (art. 5 alin. 3);
- Legea fondului funciar nr. 18/1991, (art. 45-49) în Monitorul Oficial nr. 37 din 20 februarie 1991.
- Legea administrației publice locale, nr. 69/1991, republicată în Monitorul Oficial nr. 79 din 18 aprilie 1996.

Art. 1307. Vânzarea nu se poate face între soți decât pentru cauza de lichidare, și anume:

1. când, în caz de separație de patrimonii, unul dintre soți dă celuilalt, drept plata unei datorii, o avere a sa;
2. când bărbatul cedează femeii, chiar neseparată, din averea sa, pentru o cauza legitimă, precum pentru un imobil ce era dator să-i cumpere cu bani dotali, sau pentru o sumă ce-i datora;
3. când femeia cedează bărbatului sau, din avutul său propriu, drept plata unei sume promisa bărbatului ca dotă.

În toate cazurile moștenitorii rezervatari ai părților contractante au drept de a ataca asemenea operații, dacă ele ascund beneficii indirecte.

Art. 1307 a fost modificat implicit prin abrogarea art. 1223-1293 Cod civil. Drept urmare a acestei abrogări, regula interzicerii vânzării între soți nu mai comportă - în măsura în care ele erau proprii regimului matrimonial dotal - excepțiile pentru cauza de lichidare prevăzute la pct. 1, 2 și 3 din art. 1307.

Art. 1308. Sub pedeapsă de nulitate, nu se pot face adjudecatari nici direct, nici prin persoane interpuse:

1. tutorii, ai averii celor de sub a lor tutelă;
2. mandatarii, ai averii ce sunt însărcinați să vânză;
3. administratorii, ai averii comunelor sau stabilimentelor încredințate îngrijirii lor;
4. oficianții publici[2], ai averilor statului ale căror vânzări se fac printr-înșii.

A se vedea Constituția României, art. 135, alin. 3, precum și Legea administrației publice locale nr. 69/1991, republicată în Monitorul Oficial nr. 79 din 18 aprilie 1996.

Art. 1309. Judecătorii și supleanții[3], membrii ministerului public[4] și avocații nu se pot face cesionari de drepturi litigioase, care sunt de competența tribunalului județean în a cărui raza teritorială îşi exercită funcţiunile lor, sub pedeapsa de nulitate, speze şi daune-interese.

---

[1] *La hotărârea.*

[2] *Funcționar de stat.*

[3] *Grad judecătoresc desființat prin decretul nr. 132 din 2 aprilie 1949 pentru organizarea judecătorească.*

[4] *Procurori.*

CAPITOLUL III
Despre lucrurile care se pot vinde

Art. 1310. Toate lucrurile care sunt în comerţ[1], pot să fie vândute, afară numai dacă vreo lege a oprit aceasta.

A se vedea şi notele de la art. 475 şi 1306.

Art. 1311. Dacă în momentul vânzării, lucrul vândut era pierit în tot, vinderea este nulă. Dacă a pierit numai în parte, cumpărătorul are alegerea între a se lăsa de contract, sau a pretinde reducerea preţului.

CAPITOLUL IV
Despre obligaţiile vânzătorului

Secţiunea I
Dispoziţii generale

Art. 1312. Vânzătorul este dator să explice curat îndatoririle ce înţelege a lua asupra-şi.

Orice clauza obscură sau îndoioasă se interpretează în contra vânzătorului.

Vezi nota de la art. 1294.

Art. 1313. Vânzătorul are două obligaţii principale, a preda lucrul şi a răspunde de dânsul.

Vezi nota de la art. 1294.

Secţiunea II
Despre predarea lucrului

Art. 1314. Predarea este strămutarea lucrului vândut în puterea şi posesiunea cumpărătorului.

Art. 1315. Obligaţia de a preda imobilele se îndeplineşte din partea vânzătorului prin remiterea cheilor, dacă e vorba de o clădire, sau prin remiterea titlului de proprietate.

Art. 1316. Predarea lucrurilor mobile se face: sau prin tradiţiunea reală, sau prin remiterea cheilor clădirii, în care se află puse, sau prin simplul consimţământ al părţilor, dacă strămutarea nu se poate face în momentul vânzării, sau dacă cumpărătorul le avea în puterea sa, la facerea vânzării, cu vreun alt titlu.

Art. 1317. Spezele predării sunt în sarcina vânzătorului, şi ale ridicării în sarcina cumpărătorului, dacă nu este stipulaţiune contrarie.

Art. 1318. Tradiţiunea lucrurilor necorporale se face, sau prin remiterea titlurilor, sau prin uzul ce face cumpărătorul de dânsele, cu consimţământul vânzătorului.

Art. 1319. Predarea trebuie să se facă la locul unde, se află lucrul vândut în timpul vânzării, dacă părţile nu s-au învoit altfel.

Art. 1320. Dacă vânzătorul nu face predarea în timpul determinat de ambele părţi, cumpărătorul va avea facultatea de a alege între a cere rezoluţiunea vânzării sau punerea sa în posesie, dacă întârzierea nu provine decât din faptul vânzătorului.

---

[1] *În circuitul civil.*

Art. 1321. În toate cazurile, vânzătorul trebuie să fie condamnat[1] la daune-interese, dacă urmează vreo vătămare pentru cumpărător din nepredarea lucrului la timp.

Art. 1322. Vânzătorul nu este dator să predea lucrul, dacă cumpărătorul nu plătește prețul și nu are dat de vânzător un termen pentru plată.

Art. 1323. El nu va fi dator să facă predarea, chiar de ar fi și dat un termen pentru plată, dacă de la vânzare încoace, cumpărătorul a căzut în faliment sau în nesolvabilitate, încât vânzătorul se află în pericol de a pierde prețul, afară numai dacă cumpărătorul va da cauțiune că va plăti la termen.

Art. 1324. Lucrul trebuie sa fie predat în starea în care se afla în momentul vânzării. Din acea zi toate fructele sunt ale cumpărătorului.

Art. 1325. Obligația de a preda lucrul cuprinde accesoriile sale și tot ce a fost destinat la uzul sau perpetuu

Art. 1326. Vânzătorul este dator să predea cuprinsul lucrului vândut în măsura determinată prin contract, însă cu modificările mai jos arătate.

Art. 1327. Dacă vânzarea unui imobil s-a făcut cu arătare de cuprinsul sau, și pe atât măsura, vânzătorul este dator să predea cumpărătorului, dacă acesta cere, cuprinsul arătat în contract. Neputând, sau cumpărătorul necerând, vânzătorul este dator să sufere o scădere proporțională la preț.

Art. 1328. Dacă, din contră, în cazul articolului precedent, s-ar găsi că cuprinsul lucrului e mai mare decât cel arătat în contract, cumpărătorul poate sau a complini prețul după numărul măsurilor aflate, sau, dacă excedentele cuprinsului aflat se ridică la o a douăzecea parte a cuprinsului declarat în contract, a strica vânzarea.

Art. 1329. În toate cazurile de vânzare, făcută altfel decât pe atât măsura, fie vânzarea de un corp cert și limitat, fie de mai multe fonduri distincte și separate, fie concepută cu expresia măsurii înaintea desemnării obiectului sau din contră, nici vânzătorul n-are drept la adaos de preț, pentru excedent, nici cumpărătorul, la scădere pentru lipsă, decât în cazul când excedentul sau lipsa prețuiește o a douăzecea parte din prețul total al vânzării.

Art. 1330. Dispozițiile celor trei articole precedente nu se vor aplica decât în lipsa de stipulație contrarie între părți.

Art. 1331. Când, după art. 1328 și 1329, este caz de a se adaugi prețul pentru excedent de măsuri, cumpărătorul are facultatea de a alege, între a strica vânzarea și a împlini prețul. Suplimentul prețului se răspunde cu dobândă, dacă cumpărătorul a păstrat imobilele.

Art. 1332. În toate cazurile, când cumpărătorul are drept de a strica vânzarea, vânzătorul este dator să-i restituie, deosebit de preț, dacă l-a primit, spezele contractului.

Art. 1333. Dacă s-au vândut doua fonduri printr-un singur contract, drept un singur preț, cu arătare de măsura fiecăruia, și cuprinsul unuia este mai mic decât cel declarat, iar al celuilalt mai mare, se va face compensație între prețul excedentului și prețul lipsei, și acțiunea vânzătorului pentru adăugire sau a cumpărătorului pentru scădere de preţ va fi supusă regulilor mai sus stabilite.

---

[1] *Obligat.*

Art. 1334. Acţiunea vânzătorului pentru complinirea preţului şi a cumpărătorului, pentru scăderea preţului sau pentru stricarea contractului, se prescriu printr-un an din ziua contractului.

Art. 1335. Pericolul total sau parţial al lucrului vândut, mai înainte de predare, se judecă după regulile generale ale obligaţiilor convenţionale.

Secţiunea III
Despre răspunderea vânzătorului

Art. 1336. Vânzătorul răspunde către cumpărător:

1. de liniştita posesiune a lucrului, şi
2. de viciile aceluiaşi lucru.

§ 1. Răspunderea de evicţiune

Art. 1337. Vânzătorul este de drept obligat, după natura contractului de vânzare, a răspunde către cumpărător de evicţiunea totală sau parţială a lucrului vândut, sau de sarcinile la care s-ar pretinde supus acel obiect şi care n-ar fi declarate la facerea contractului.

Art. 1337. Părţile pot prin convenţie să adauge, să micşoreze sau să şteargă obligaţia de evicţiune.

Art. 1339. În nici un mod vânzătorul nu se poate sustrage de la răspunderea pentru evicţiunea care ar rezulta dintr-un fapt personal al său; orice convenţie contrarie este nulă.

Art. 1340. Stipulaţia prin care vânzătorul se descarcă de răspunderea pentru evicţiune, nu-l scuteşte de a restitui preţul, în caz de evicţiune, afară numai dacă cumpărătorul a cunoscut, la facerea vânzării, pericolul evicţiunii, sau dacă a cumpărat pe răspunderea sa proprie.

Art. 1341. Când vânzătorul este răspunzător de evicţiune, cumpărătorul, dacă este evins, are dreptul a cere de la vânzător:

1. restituirea preţului;
2. fructele, dacă este dator a le întoarce proprietarului care l-a evins;
3. spezele instanţei[1] deschise de dânsul în contra vânzătorului şi ale celei deschise de învingător în contra sa;
4. daune-interese şi spezele contractului de vindere.

Art. 1342. Dacă, la epoca evicţiunii, lucrul vândut se află de o valoare inferioară sau a suferit deteriorări ori prin neglijenţa cumpărătorului, ori prin evenimente independente de cumpărător vânzătorul nu se poate apăra de a restitui preţul întreg.

Art. 1343. Dar dacă cumpărătorul a tras foloase din stricăciunile ce a făcut lucrului, vânzătorul are dreptul a opri din preţ o sumă egală cu acele foloase.

Art. 1344. Dacă lucrul vândut se află, la epoca evicţiunii, de o valoare mai mare, din orice cauză, vânzătorul este dator să plătească cumpărătorului, pe lângă preţul vânzării, excedentele valorii în timpul evicţiunii.

Art. 1345. Vânzătorul este dator să întoarcă cumpărătorului, el însuşi sau prin evingător, toate spezele necesare, utile şi de întreţinere ale aceluia.

Art. 1346. Dacă vânzătorul a vândut cu rea-credinţă fondul altuia, el va fi dator să întoarcă cumpărătorului toate spezele ce va fi făcut, şi cele de simplă plăcere.

---

[1] *Cheltuieli de judecată*

Art. 1347. Dacă cumpărătorul este evins numai de o parte a lucrului şi aceasta are, în privinţa totului, o aşa însemnătate încât cumpărătorul n-ar fi cumpărat lucrul fără acea parte, el poate strica vânzarea.

Art. 1348. Dacă în caz de evicţiunea unei părţi a fondului vândut, nu se strica vânzarea, cumpărătorul are dreptul a cere valoarea, în momentul evicţiunii, a părţii de care a fost evins, iar nu o parte proporţionala din preţ, ori de au crescut sau de au scăzut imobilele în valoare de la vindere încoace.

Art. 1349. Dacă imobilul vândut se află însărcinat de servituţi neapărate, nedeclarate de vânzător şi de o aşa importanţă, încât se poate presupune că cumpărătorul n-ar fi cumpărat de le-ar fi cunoscut, el poate cere sau stricarea contractului sau indemnitate.

Art. 1350. Chestiunile de daune-interese ce ar rezulta din neexecutarea vinderii şi care nu sunt prevăzute aici se vor decide după regulile generale ale convenţiilor.

Art. 1351. Dacă cumpărătorul s-a judecat până la ultima instanţă cu evingătorul său, fără să cheme în cauză pe vânzător, şi a fost condamnat, vânzătorul nu mai răspunde de evicţiune, de va proba că erau mijloace să câştige judecata.

§ 2. Răspunderea de viciile lucrului vândut

Art. 1352. Vânzătorul este supus la răspundere pentru viciile ascunse ale lucrului vândut, dacă din cauza acelora, lucrul nu este bun de întrebuinţat, după destinarea sa, sau întrebuinţarea sa e atât de micşorată, încât se poate presupune ca cumpărătorul nu l-ar fi cumpărat, sau n-ar fi dat pe dânsul ceea ce a dat, de i-ar fi cunoscut viciile.

Art. 1353. Vânzătorul nu este răspunzător de viciile aparente şi despre care cumpărătorul a putut singur să se convingă.

Art. 1354. El este răspunzător de viciile ascunse, chiar şi când nu le-a cunoscut, afară numai dacă, în cazul acesta, nu se va fi învoit cu cumpărătorul ca să nu răspundă de vicii.

Art. 1355. În cazurile art. 1352 şi 1354, cumpărătorul poate sau a întoarce lucrul şi a-şi primi preţul, sau a opri lucrul şi a cere înapoierea unei părţi din preţ arbitrată prin experţi.

Art. 1356. Dacă vânzătorul cunoştea viciile lucrului, el este dator, pe lângă restituţiunea preţului, de toate daunele-interese către cumpărător.

Art. 1357. Dacă vânzătorul nu cunoştea viciile lucrului, el nu poate fi apucat decât pentru restituţiunea preţului şi pentru spezele făcute de cumpărător cu ocazia vânzării.

Art. 1358. Dacă lucrul a pierit din cauza viciilor sale, vânzătorul este dator a întoarce cumpărătorului preţul şi a-l dezdăuna, conform celor două articole precedente.

Dar pierderea lucrului prin caz fortuit va fi pe seama cumpărătorului.

Art. 1359. Acţiunea pentru vicii redibitorii trebuie sa fie intentată de cumpărător în scurt termen, după natura viciului, obiceiul din partea locului şi distanţa.

A se vedea art. 5 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare.

Art. 1360. Această acţiune nu există în vânzările publice.

CAPITOLUL V
Despre obligaţiile cumpărătorului

Art. 1361. Principala obligaţie a cumpărătorului este de a plăti preţul la ziua şi la locul determinat prin contract.

Art. 1362. Dacă nu s-a determinat nimic în privinţa aceasta prin contract, cumpărătorul este dator a plăti la locul şi la timpul în care se face predarea lucrului.

Art. 1363. Cumpărătorul datoreşte dobânda preţului vânzării până la plătirea capitalului, în cele trei următoare cazuri:

- dacă aceasta s-a cuprins anume în contract;
- dacă lucrul vândut şi predat produce fructe sau alte venituri;
- dacă cumpărătorul a fost interpelat[1] a plăti.

În acest după urma caz dobânda nu curge decât din momentul interpelării.

Art. 1364. Dacă cumpărătorul este tulburat, sau are cuvânt de a se teme că ar fi tulburat prin vreo acţiune, sau ipotecară sau de revendicare, el poate suspenda plata preţului până ce vânzătorul va face să înceteze tulburarea sau va da cauţiune, afară numai dacă se va fi stipulat că plata să se facă chiar de ar urma tulburarea.

Art. 1365. Dacă cumpărătorul nu plăteşte preţul, vânzătorul poate cere rezoluţiunea vânzării.

Art. 1366. Rezoluţiunea vânzării de imobile se pronunţa îndată, dacă vânzătorul este în pericol de a pierde lucrul şi preţul.

Dacă asemenea pericol nu exista, judecătorul poate da cumpărătorului un termen mai mult sau mai puţin lung, după împrejurări, fără să poată da în nici un caz al doilea termen.

Trecând acel termen, fără ca cumpărătorul să plătească, se va pronunţa rezoluţiunea vânzării.

Art. 1367. Când la o vânzare de imobile s-a stipulat ca, în lipsa de plata preţului în termenul defipt vânzarea va fi de drept rezolvată, cumpărătorul poate plăti după expirarea termenului, pe cât timp nu este pus de vânzător în întârziere printr-o interpelare în forma[2]; dar după asemenea interpelare, judecătorul[3] nu-i poate da termen.

Art. 1368. Acţiunea vânzătorului pentru rezolţiunea vânzării este reală. Cu toate acestea, vânzătorul nu se va putea prevalida[4] de dreptul sau, în contra autorităţii publice, nici în contra adjudecătorilor în vânzări silite, decât conformându-se, pentru acest din urma caz, regulilor prescrise în procedură.

Art. 1369. Acţiunea rezolutorie creată prin art. 1365 este supusă la acelaşi mod de conservare ca şi privilegiul vânzătorului. Ea nu poate fi exercitată, după stingerea acestui privilegiu, cu vătămarea unei a treia persoane, care a câştigat de la cumpărător drepturi asupra imobilului vândut, şi care s-a conformat legilor ca să păstreze acele drepturi.

---

[1] *Pus în întârziere.*

[2] *Într-unul din modurile admise de lege.*

[3] *Instanţa judecătorească.*

[4] *Prevala.*

A se vedea şi art. 17 alin. 1 din Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare, şi art. 4 şi 5 din Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii în cărţi de publicitate funciara - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare.

Art. 1370. La vânzări de denariate[1] şi de lucruri mobile, vânzarea se va rezolvi de drept şi fără interpelare[2] în folosul vânzătorului, după expirarea termenului pentru ridicarea lor.

CAPITOLUL VI
Despre rezoluţiunea vânzării prin răscumpărare

Art. 1371 - 1387. *(Abrogate prin art. 4 al Legii contra cametei din 2.IV.1931).*

CAPITOLUL VII
Despre licitaţie

Art. 1388. Dacă un lucru comun al mai multor nu se poate împarţi uşor şi fără pierdere; sau dacă într-o împărţeala de bună voie, s-ar afla lucruri pe care nici unul din împărţitori n-ar putea, sau n-ar voi a lua; vânzarea unor asemenea lucruri se va face cu licitaţie şi preţul se va împărţi între coproprietari.

Art. 1389. Fiecare din proprietari poate cere a se chema la licitaţie străini[3]; vor trebui de neapărat să se cheme, dacă unul din coproprietari este minor.

Potrivit art. 147 din Codul familiei Legea nr. 4/1953, Buletinul Oficial nr. 1 din 4 ianuarie 1954, republicat în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările ulterioare, regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se aplica şi în cazul tutelei celui pus sub interdicţie.

Art. 1390. Modul şi formalităţile pentru licitaţie sunt arătate la titlul "Despre succesiuni" în codicele de procedură.

A se vedea Legea nr. 603/1943 pentru simplificarea împărţelilor judiciare - Monitorul Oficial nr. 212 din 10 septembrie 1943, cu modificările ulterioare - care reglementează în prezent materia la care face trimitere art. 1390.

CAPITOLUL VIII
Despre strămutarea creanţelor şi altor lucruri necorporale

Art. 1391. La strămutarea unei creanţe, a unui drept sau a unei acţiuni, predarea între cedente şi cesionar se face prin remiterea titlului.

Art. 1392. Cel ce vinde o creanţa, sau orice alt lucru necorporal, este dator să răspundă de existenta sa valabilă în folosul său, în momentul vânzării, deşi vânzarea n-ar cuprinde această îndatorire de răspundere.

Art. 1393. Cesionarul nu poate opune dreptul sau la o a treia persoana decât după ce a notificat debitorului cesiunea.

---

[1] *Producte.*

[2] *Punere în întârziere.*

[3] *Alte persoane decât coproprietarii.*

Acelaşi efect va avea acceptarea cesiunii făcută de debitor într-un act autentic.

Art. 1394. Cu toate acestea, orice act sau hotărâre care constată o cesiune sau o chitanţă de chirie sau arendă pe doi ani viitori, va trebui să fie transcris pe registrele oficiului ipotecar.

---

1. Transcrierea la care se referă art. 1394 se face în registrul de transcrieri al notariatului unde este situat bunul nemişcător, potrivit art. 710 şi 711 pct. 8 - 9 Cod procedură civilă şi Legii nr. 36 din 12 mai 1995 - Legea notarilor publici şi a activităţii notariale - publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995.

2. Cu privire la opozabilitatea unor contracte de locaţiune şi a unor cesiuni de venituri, a se vedea şi:

- art. 14 din Legea nr. 241/1947 pentru punerea în aplicare în Transilvania a Legii pentru unificarea dispoziţiilor privitoare la cărţile funciare din 27 aprilie 1938 - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare;
- art. 21 din Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii în cărţi de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947 cu modificările ulterioare.

Art. 1395. Dacă mai înainte de notificarea cesiunii făcută de cedent sau de cesionar debitorului, acesta plătise cedentului, liberarea sa va fi valabilă.

Art. 1396. Vinderea sau cesiunea unei creanţe cuprinde accesoriile creanţei, precum cauţiunea, privilegiul şi ipoteca.

Dispoziţiile art. 1396 au fost interpretate prin Decretul-lege pentru abrogarea art. 33 din Legea cu privire la unele dispoziţiuni pentru înlesnirea şi refacerea creditului din 20 aprilie 1935 şi pentru interpretarea art. 1396 Cod civil, art. 277 c. com. şi art. 16 din Legea asupra cambiei şi biletului la ordin - promulgat cu Decretul nr. 3673, Monitorul Oficial nr. 856 din 1 noiembrie 1940.

Dispoziţiile legii arătate mai sus au fost menţinute în vigoare prin art. 2 al Decretului 247/1950 pentru abrogarea Legii din 20 aprilie 1935 privitoare la unele dispoziţii pentru înlesnirea şi refacerea creditului - Buletinul Oficial nr. 104 din 16 noiembrie 1950.

Art. 1397. Vânzătorul sau cedentul unei creanţe nu răspunde de solvabilitatea debitorului, decât dacă s-a îndatorat anume la aceasta şi numai până la suma preţului de dânsul primit.

Art. 1398. Când a primit asupră-şi răspunderea pentru solvabilitatea debitorului, această îndatorire se înţelege contractată numai în ceea ce priveşte solvabilitatea actuală a debitorului, nu şi cea viitoare, afară de cazul când se stipulează anume contrariul.

Art. 1399. Cel ce vinde o moştenire, fără a specifica cu de-amănuntul obiectele într-însa cuprinse, nu răspunde decât de calitatea sa de moştenitor.

Art. 1400. Dacă s-a folosit de fructele vreunui fond, sau a primit plata vreunei creanţe ereditare, sau a vândut lucruri de ale succesiunii, este dator să întoarcă toate acestea cumpărătorului, dacă nu şi le-a rezervat anume la vânzare.

Art. 1401. Cumpărătorul este dator şi el să întoarcă vânzătorului sumele plătite de acesta pentru datoriile şi sarcinile succesiunii, şi să-i ţină seama de sumele de care era el însuşi creditor al succesiunii, dacă nu e stipulaţie contrarie.

Art. 1402. Cel în contra căruia există un drept litigios vândut se va putea libera de cesionar numărându-i preţul real al cesiunii, spezele contractului şi dobânda din ziua când cesionarul a plătit prețul cesiunii.

Art. 1403. Lucrul se socoteşte litigios când există proces sau contestație asupra fondului dreptului.

Art. 1404. Dispozițiile art. 1402 încetează:

1. când cesiunea s-a făcut la un comoştenitor sau coproprietar al dreptului cedat;
2. când s-a făcut la un creditor, spre plata creanței sale;
3. când s-a făcut către posesorul fondului asupra căruia exista dreptul litigios.

Titlul VI
DESPRE SCHIMB

Art. 1405. Schimbul este un contract prin care părțile îşi dau respectiv un lucru pentru altul.

---

1. Cu privire la schimbul de terenuri a se vedea Legea nr. 18/1991 a fondului funciar (art. 51, 52).
2. A se vedea și nota de la art. 1306.

Art. 1406. Schimbul se face prin singurul consimțământ, întocmai ca şi vânzarea.

A se vedea nota de la art. 971.

Art. 1407. Dacă unul dintre copermutanți[1] a primit lucrul lui dat în schimb, şi în urmă probează că celalalt contractant nu este proprietar al acelui lucru, nu poate fi constrâns a preda pe cel ce dânsul a promis, ci numai a întoarce pe cel primit.

Art. 1408. Copermutantul[2] evins de lucrul primit în schimb poate cere daune-interese sau întoarcerea lucrului sau.

Art. 1409. Toate celelalte reguli prescrise pentru vânzare, se aplică şi la contractul de schimb.

Titlul VII
DESPRE CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Art. 1410. Obiectul contractului de locațiune este un lucru sau o lucrare.

Art. 1411. Locațiunea lucrurilor este un contract prin care una din părțile contractante se îndatoreşte a asigura celeilalte folosința unui lucru pentru un timp determinat, drept un preț determinat.

Art. 1412. Locațiunea lucrărilor este un contract prin care una din părți se îndatoreşte drept un preț determinat, a face ceva pentru cealaltă parte.

Locațiunea lucrărilor, astfel cum este determinată prin art. 1470 Cod civil, formează în prezent obiectul reglementarilor speciale cuprinse în Codul muncii - Legea nr. 10, Buletinul Oficial nr. 140 din 1 decembrie 1972, sau în dispozițiile normative privitoare la contractul de transport - terestru, fluvial, maritim şi aerian, sau la contractul de antrepriză.

---

[1] *Parte în contractul de schimb.*

[2] *Parte în contractul de schimb.*

Art. 1413. Locaţiunile sunt de mai multe feluri şi au regulile lor proprii.

Se cheamă închiriere locaţiunea edificiilor şi aceea a mişcătoarelor;

Arendarea, locaţiunea fondurilor rurale;

Prestaţia lucrărilor, locaţiunea muncii şi a serviciului;

Antrepriza, luarea săvârşirii unei lucrări drept un preţ determinat, când materialul se dă de acela pentru care se execută o lucrare.

Art. 1414. Se consideră că o locaţiune orice concesiune temporară a unui imobil drept o prestaţie anuală, ori sub ce titlu ar fi făcută.

O asemenea concesiune nu trece către cesionar nici o proprietate, chiar când s-ar fi stipulat contrariul, ceea ce va fi fără nici un efect.

Art. 1415. Locaţiunile ereditare astăzi în fiinţă cunoscute sub numele de emfiteuze, ori embatic (besman), se păstrează. Ele se vor regula după legile sub care s-au născut.

Pe viitor ele nu se mai pot înfiinţa.

Dispoziţia art. 1415 alin. 1 nu mai are aplicare, întrucât prin art. 7 al Legii pentru reformă agrară din 14 iulie 1921 - Monitorul Oficial nr. 82 din 17 iulie 1921, pământul care forma obiectul locaţiunilor respective a fost expropriat în folosul embaticarilor.

CAPITOLUL II

Reguli comune la locaţiunea edificiilor şi a fondurilor rurale

Art. 1416. Dacă contractul făcut verbal n-a primit nici o punere în lucrare, şi una din părţi îl neagă, nu se poate primi proba prin martori, oricât de mic ar fi preţul şi chiar când s-ar zice că s-a dat arvuna.

Numai celui ce neagă contractul se poate deferi jurământ.

---

1. Dispoziția din alin. 2 al art. 1416 a devenit inaplicabilă în urma abrogării art. 1207-1222 Cod civil prin Decretul nr. 205/1950 pentru modificarea art. 1206 și 1906 din Codul civil, pentru abrogarea art. 1200 pct. 3 și art. 1207-1222 din același cod, precum și pentru abrogarea art. 53 din C. com. - Buletinul Oficial nr. 68 din 12 august 1950.

2. Reglementari speciale ale locațiunilor clădirilor sunt prevăzute în următoarele dispoziții normative:

- Legea nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași - Buletinul Oficial nr. 47 din 31 martie 1973, republicată în Buletinul Oficial nr. 122 din 31 decembrie 1980;
- H.C.M. nr. 860/1973 pentru stabilirea măsurilor de executare a Legii nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași - Buletinul Oficial nr. 107 din 19 iulie 1973.
- Decretul nr. 195/1977 privind asigurarea unităților industriale cu locuințe necesare personalului acestora - Buletinul Oficial nr. 55 din 29 iunie 1977.

Art. 1417. Urmând contestaţii asupra preţului contractului verbal, a cărui punere în lucrare a început, şi nefiind nici o chitanţă, proprietarul jurând va fi crezut, dacă locatarul nu preferă a cere o estimaţie prin experţi. În cazul din urmă, spezele expertizei cad în sarcina lui, dacă estimaţia întrece preţul ce-l reclamă.

Dispoziția art. 1417 a fost modificată implicit ca urmare a abrogării art. 1207-1222 Cod civil ("Despre jurământ") prin Decretul nr. 205/1950 pentru modificarea art. 1206 și 1906 din Codul civil, pentru abrogarea art. 1200 pct. 3 și art. 1207-1222 din același cod, precum și pentru abrogarea art. 53 din C. com. Buletinul Oficial nr. 68 din 12 august 1950.

Art. 1418. Locatarul are dreptul de a subînchiria ori a subarenda şi de a ceda contractul său către altul, dacă o asemenea facultate nu i-a fost interzisă.

Ea poate fi interzisă în tot ori în parte; această interzicere nu se prezumă, ci trebuie să rezulte din o stipulaţie specială.

A se vedea şi art. 17 şi 18 din Legea nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ şi reglemetarea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi - Buletinul Oficial nr. 47 din 31 martie 1973, republicată în Buletinul Oficial nr. 122 din 31 decembrie 1980.

Art. 1419. Dispoziţiile articolelor relative la contractele de arendare a averilor dotale ale femeilor măritate, se vor aplica şi la contractele de arendă ale averilor minorilor.

A se vedea nota 1 de la art. 534.

Art. 1420. Locatorul este dator, prin însăşi natura contractului, fără să fie trebuinţă de nici o stipulaţie specială:

1. de a trăda[1] locatarului lucrul închiriat sau arendat;

2. de a-l menţine în stare de a putea servi la întrebuinţarea pentru care a fost închiriat sau arendat;

3. de a face ca locatarul să se poată folosi neîmpiedicat în tot timpul locaţiunii.

Art. 1421. Locatorul trebuie să trădea[2] lucrul în aşa stare, încât să poată fi întrebuinţat.

În cursul locaţiunii, trebuie să se facă toate acele reparaţii ce pot fi necesare, afară de micile reparaţii (reparaţii locative) care prin uz sunt în sarcina locatarului.

Cu privire la efectuarea reparaţiilor, a se vedea art. 47-50 din Legea nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ şi reglementarea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi - Buletinul Oficial nr. 47 din 31 martie 1973, republicată în Buletinul Oficial nr. 122 din 31 decembrie 1980 - şi art. 23 (anexa 3) din H.C.M. nr. 860/1973 pentru stabilirea măsurilor de executare a Legii nr. 5/1973 - Buletinul Oficial nr. 107 din 19 iulie 1973.

Art. 1422. Locatarul trebuie să fie garantat pentru toate stricăciunile şi viciile lucrului închiriat ori arendat, ce-i împiedică întrebuinţarea, chiar deşi nu au fost cunoscute locatorului la timpul locaţiunii.

Dacă din aceste vicii şi defecte derivă pentru locatar o daună oarecare, locatorul este dator de a-l dezdăuna.

Art. 1423. Dacă în timpul locaţiunii, lucrul închiriat ori arendat se strică în totalitate prin caz fortuit, contractul este de drept desfăcut. Dacă însă se distruieşte[3] în parte, locatarul poate, după împrejurări, să ceara o scădere din preţ, ori desfiinţarea contractului.

În amândouă cazurile nu i se dă nici o dezdăunare.

Art. 1424. Locatorul nu poate în cursul locaţiunii să schimbe forma lucrului închiriat sau arendat.

A se vedea:

- Legea nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ şi reglementarea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi - Buletinul Oficial nr. 47 din 31 martie 1973, republicată în Buletinul

---

[1] *Să predea.*

[2] *Să predea.*

[3] *Distruge.*

Oficial nr. 122 din 31 decembrie 1980 (art. 47, 49 alin. 2 și art. 50);

- Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării construcțiilor și unele măsuri pentru realizarea locuințelor (art. 1-9), Monitorul Oficial nr. 163 din 7 august 1991, cu modificările ulterioare.

Art. 1425. Dacă în cursul locațiunii, lucrul închiriat sau arendat are nevoie de reparații urgente, ce nu se pot amâna până la finele contractului, locatarul trebuie să sufere strâmtoarea ce i se cășunează, orice fel fie ea, și fiind lipsit chiar, pe timpul facerii lor, de întrebuințarea a o parte din lucrul închiriat sau arendat.

Dacă însă aceste reparații continuă mai mult decât 40 de zile, prețul locațiunii se va scădea în proporția timpului în care și a părții lucrului închiriat de a cărei întrebuințare a rămas lipsit.

Dacă reparațiile sunt de așa fel încât locatarul și familia să se află în neputință de a locui, el va putea cere anularea[1] contractului.

Art. 1426. Locatorul nu este răspunzător către locatar de tulburarea cășunată lui prin faptul unei a treia persoane, care persoană nu-și sprijină acest fapt pe un drept asupra lucrului închiriat sau arendat; locatarul are însă facultatea de a reclama în contra-le în numele său personal.

Art. 1427. Dacă, din contră, locatarul a fost tulburat în folosința sa, în urmarea unei acțiuni relative la proprietatea lucrului, are drept la o scădere în proporție cu prețul închirierii sau arendării, întrucât însă a înștiințat pe locator de această molestare și împiedicare.

Art. 1428. Dacă acei care au cășunat tulburarea, cu de la sine putere, pretind a avea vreun drept asupra lucrului, ori dacă locatarul este chemat în judecată pentru a fi condamnat a pierde lucrul în totalitate sau în parte, sau pentru a suferi exercițiul unei servituți, el trebuie să înștiințeze pe locator spre a fi garantat contra unei asemenea tulburări, și dacă vrea, poate să fie scutit de orice chemare în judecată, arătând însă pe locatorul în al cărui nume posedă.

A se vedea art. 60-63 Cod procedură civilă D(L) 1228, Monitorul Oficial nr. 281 din 15 martie 1900, republicat în Monitorul Oficial nr. 45 din 24 februarie 1948, cu modificările ulterioare, referitoare la chemarea în garanție și art. 64-65 Cod procedură civilă referitoare la arătarea titularului dreptului.

Art. 1429. Locatarul are două îndatoriri principale:

1. trebuie să întrebuințeze lucrul închiriat sau arendat ca un bun proprietar și numai la destinația determinată prin contract; iar în lipsa de stipulație specială, la destinația prezumată după circumstanțe;

3. trebuie să plătească prețul locațiunii la termenele statornicite.

Art. 1430. Dacă locatarul uzează de lucrul închiriat sau arendat în altfel de cum se arată în contract, sau în un mod din care ar putea să rezulte o vătămare pentru locator, acesta, după împrejurări, poate cere desființarea[2] contractului.

---

[1] *Se are în vedere "rezilierea".*

[2] *Rezilierea.*

A se vedea și art. 24 din Legea nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași - Buletinul Oficial nr. 47 din 31 martie 1973, republicată în Buletinul Oficial nr. 122 din 31 decembrie 1980, la H.C.M. nr. 860/1973 pentru stabilirea măsurilor de executare a Legii nr. 5/1973 - Buletinul Oficial nr. 107 din 19 iulie 1973.

Art. 1431. Locatarul trebuie să restituie lucrul în starea în care l-a primit, conform inventarului, dacă s-a fost făcut un asemenea între dânsul și locator; nu este răspunzător de pierderea sau deteriorarea provenită din cauza vechimii sau a unei forțe majore.

A se vedea și art. 49 alin. 1 din Legea nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași - Buletinul Oficial nr. 47 din 31 martie 1973, republicată în Buletinul Oficial nr. 122 din 31 decembrie 1980.

Art. 1432. În lipsa de inventar se prezumă că locatarul a primit lucrul închiriat ori arendat în starea în care locatorul era dator a-l trăda[1] și trebuie să-l restituie în aceeași condiție, afară numai când ar putea proba contrariul.

Art. 1433. Locatarul e dator a apăra lucrul închiriat contra uzurpațiunilor.

Urmând uzurpațiune, este dator a înștiința pe locator în termenul ce s-ar fi pus spre cercetare[2]. Călcând această datorie, rămâne răspunzător de daune și speze.

Art. 1434. Locatarul este răspunzător de stricăciunile și pierderile întâmplate în cursul folosinței sale, întrucât nu probează că au urmat fără culpa sa.

Asemenea este răspunzător de stricăciunile și pierderile cășunate de persoanele familiei sale sau de sublocatar.

Cu privire la membrii familiei locatarului a se vedea și art. 15 alin. 2 din Legea nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași - Buletinul Oficial nr. 47 din 31 martie 1973, republicat în Buletinul Oficial nr. 122 din 31 decembrie 1980.

Art. 1435. Este răspunzător de incendiu, dacă nu probează că incendiul s-a întâmplat prin caz fortuit sau forță majoră, sau prin defect de construcție, sau că focul a venit de la o casă vecină.

Art. 1436. Locațiunea făcută pentru un timp determinat încetează de la sine cu trecerea termenului, fără să fie trebuință de o prealabilă înștiințare.

Dacă contractul a fost fără termen, concediul[3] trebuie să se dea de la o parte la alta, observându-se termenele defipte de obiceiul locului.

A se vedea și art. 21 din H.C.M. nr. 860/1973 pentru stabilirea măsurilor de executare a Legii nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași - Buletinul Oficial nr. 107 din 19 iulie 1973, precum și pct. 3 și 13 din anexa nr. 2 și pct. 2 din anexa nr. 4 (contractele tip de închiriere la H.C.M. nr. 860/1973.

Art. 1437. După expirarea termenului stipulat prin contractul de locațiune, dacă locatarul rămâne și e lăsat în posesie, atunci se consideră locațiunea ca reînnoită, efectele ei însă se regulează după dispozițiile articolului relativ la locațiunea fără termen.

---

[1] *A-l preda.*

[2] *Termenul real pentru judecarea acțiunii terțului.*

[3] *Denunțarea.*

A se vedea și nota de la art. 1436.

Art. 1438. Când s-a notificat concediul[1], locatarul chiar dacă ar fi continuat a se servi de obiectul închiriat sau arendat, nu poate opune relocațiunea tăcută[2].

Art. 1439. Contractul de locațiune se desființează când lucrul a pierit în total sau s-a făcut netrebnic spre obișnuita întrebuințare.

În caz când una din părți nu împlinește îndatoririle sale principale, cealaltă parte poate cere desființarea contractului.

---

1. În cadrul reglementării Legii nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași - Buletinul Oficial nr. 47 din 31 martie 1973, republicată în Buletinul Oficial nr. 122 din 31 decembrie 1980, locatarul este obligat să locuiască suprafața închiriată. Aceasta se păstrează la dispoziția locatarilor în cazurile prevăzute de art. 19 și 20 din această lege, precum și în cazurile prevăzute de art. 12 din H.C.M. nr. 860/1973 pentru stabilirea măsurilor de executare a Legii nr. 5/1973 - Buletinul Oficial nr. 107 din 19 iulie 1973.
2. În condițiile art. 24 din Legea nr. 5/1973, proprietarul poate cere rezilierea contractului de închiriere.
3. A se vedea, de asemenea, și notele de la art. 1430 și 1436.

Art. 1440. Contractul de locațiune nu se desființează prin moartea locatarului, nici prin aceea a locatorului.

A se vedea nota de la art. 1436.

Art. 1441. Dacă locatorul vinde lucrul închiriat sau arendat, cumpărătorul este dator să respecte locațiunea făcută înainte de vânzare, întrucât a fost făcută prin un act autentic sau prin un act privat, dar cu dată certă, afară numai când desființarea ei din cauza vânzării s-ar fi prevăzut în însuși contractul de locațiune.

Art. 1442. Dacă în contractul de locațiune s-a prevăzut desființarea lui din cauza vânzării, atunci locatarul are dreptul a cere dezdăunarea de la locator, afară numai când s-ar fi stipulat contrariul.

Art. 1443. Cumpărătorul ce voiește să facă întrebuințare de facultatea rezervată prin contractul de locațiune de a da concediu[3], trebuie să vestească mai întâi pe locatar. Chiriașul va fi vestit mai înainte cu timpul cerut de obiceiul locului; arendașul cel puțin cu un an.

Art. 1444. Arendașul ori locatarii nu pot fi dați afară mai înainte de a fi dezdăunați de către locator, iar când acesta nu o face, de către cumpărător.

Art. 1445. Cumpărătorul cu pact de răscumpărare nu poate să dea afară pe locatar mai înainte de a fi devenit proprietar nerevocabil prin trecerea termenului răscumpărării.

Art. 1445 a fost abrogat implicit ca urmare a abrogării art. 1371-1387 Cod civil, prin art. 4 al Legii contra cametei - promulgată prin Decretul nr. 994, Monitorul Oficial nr. 77 din 2 aprilie 1931.

---

[1] *Denunțarea.*

[2] *Reinnoirea tacită a locațiunii.*

[3] *Denunțare*

CAPITOLUL III
Despre regulile particulare la închiriere

Art. 1446. Contractul de închiriere se poate desfiinţa când locatarul nu mobilează îndeajuns casa, afară numai dacă dă garanţie suficientă pentru plata chiriei.

Art. 1447. Reparaţiile mici numite locative, ce rămân în sarcina locatarului, dacă nu s-a stipulat din contră, sunt acele pe care obiceiul locului le consideră de astfel şi între altele sunt următoarele:

reparaţia vetrei sobelor, a gurii lor, a capacelor ş.c.l. a stricării tencuielii din partea de jos a pereţilor camerei şi a altor locuri de locuinţă până la înălţimea de un metru;

la parchet şi duşumele, întrucât numai unele bucăţi sunt stricate;

a geamurilor, întrucât sfărâmarea lor nu ar fi urmat din cauza unei întâmplări extraordinare ori forţei majore, de care nu poate fi responsabil locatarul;

a uşilor, ferestrelor, broaştelor, verigilor şi altfel de încuietori.

A se vedea nota de la art. 1421.

Art. 1448. Nici una din reparaţiile reputate locative nu cad în sarcina locatarului când stricăciunile au fost cauzate prin vechime sau forţă majoră.

A se vedea nota de la art. 1421.

Art. 1449. Curăţirea puţurilor şi a plimbătorilor este în sarcina locatorului.

Art. 1450. Închirierea mobilelor destinate pentru mobilarea unei case întregi, a unui apartament ori magazin se consideră făcută pentru durata ordinară a închirierii caselor, apartamentelor, magazinelor, după obiceiul locului.

Art. 1451. Închirierea unui apartament mobilat se va considera făcută pe un an, când s-a stipulat atâta chirie pe an;

pe o lună, când s-a stipulat atâta chirie pe lună;

pe o zi, când s-a stipulat atâta chirie pe zi.

Dacă nu există nici o împrejurare din care să se probeze că închirierea s-a făcut pe un an, pe o lună sau pe o zi, se va considera făcută conform obiceiului locului.

Art. 1452. Dacă locatarul, şi după expirarea termenului locaţiunii, continuă a rămâne în casa sau apartamentul închiriat, fără nici o împiedicare din partea locatorului, el se consideră că voieşte a le ocupa sub aceleaşi condiţii şi pentru un timp determinat de obiceiul locului, şi nu poate nici să iasă, nici să fie concediat înainte de a se fi făcut vestirea, în termenul obişnuit în localitate.

Art. 1453. Dacă contractul de închiriere se desfiinţează pentru culpa chiriaşului, acesta e dator de a plăti chiria pe tot timpul necesar pentru o nouă închiriere, şi daunele ce ar fi provenit din reaua întrebuinţare a lucrului închiriat.

CAPITOLUL IV
Despre regulile particulare la arendare

Secţiunea I
Arendare pe bani

Art. 1454. Dacă, prin contractul de arendare, se arată o întindere mai mică sau mai mare decât are fondul în realitate, arenda nu se va scădea şi nu se va spori decât în cazurile şi după regulile cuprinse la titlul vinderii, articolul 1327.

Art. 1455. Dacă arendaşul nu înzestrează moşia cu vitele şi instrumentele necesare pentru exploataţiune; dacă nu o cultivă la fel, dacă nu o cultivă ca un bun proprietar, dacă face din moşia arendată o întrebuinţare diferită de aceea ce a fost destinată, sau în genere dacă nu îndeplineşte clauzele arendării, aşa încât din aceasta să derive o daună pentru locator, acesta poate, după împrejurări, să ceară desfiinţarea contractului.

În toate cazurile sus-zise, arendaşul este răspunzător de daunele provenite din neîndeplinirea contractului.

Art. 1456. Fiece arendaş este dator să-şi strângă recolta numai în locurile obişnuite spre acest finit, întrucât nu a urmat o stipulaţie diferită.

Art. 1457. Dacă arendarea s-a făcut pe mai mulţi ani şi dacă în cursul ei s-a pierdut prin caz fortuit toată recolta unui an, sau cel puţin jumătate din ea, arendaşul poate să ceară un scăzământ din arendă, afară numai când s-a compensat prin precedentele recolte.

Acest scăzământ nu se va putea determina decât la finele contractului de arendare; atunci însă se va face compensaţia prin recoltele tuturor anilor de arendare.

Până atunci însă judecătorul poate, după arbitrul său, să facă un scăzământ provizoriu, în proporţia daunei suferite.

Art. 1458. Dacă arendarea nu s-a făcut decât pe un an şi toată recolta sau cel puţin jumătate din ea s-a pierdut, arendaşul va căpăta un scăzământ proporţional cu arenda.

Art. 1459. Nu se va face scăzământ, când pierderea fructelor se va fi întâmplat după culegerea lor.

Art. 1460. Arendaşul poate, prin o clauză expresă, să ia asupra-şi cazurile fortuite.

Art. 1461. Sub stipulaţia articolului precedent nu se cuprind decât cazurile fortuite ordinare, cum: grindina, bruma ş.c.l.

Nu se cuprind sub dânsa cazurile fortuite extraordinare, cum: devastările din război, inundaţie neobişnuită în ţară, afară numai când s-ar fi lepădat de dreptul de scăzământ din motivul cazurilor fortuite, prevăzute şi neprevăzute.

Art. 1462. Arendarea fără termen a unei moşii se consideră făcută pentru tot timpul necesar ca arendaşul să culeagă toate fructele ei.

Art. 1463. Contractul de arendare fără termen încetează de la sine cu expirarea timpului pentru care se consideră făcut, după dispoziţia articolului precedent.

Art. 1464. Dacă după expirarea arendării făcute cu termen, arendaşul continuă şi se lasă în posesiune, atunci se formează o nouă arendare, cu efectul arătat la art. 1462.

Art. 1465. Arendaşul ce iese trebuie să dea celui ce vine după dânsul încăperile cuviincioase şi alte înlesniri pentru muncile anului următor, şi viceversa, arendaşul ce vine trebuie să lase celui ce iese încăperile cuviincioase şi alte înlesniri pentru consumarea furajelor şi pentru strângerea recoltelor ce ar fi mai rămas a se face.

Secţiunea II
Arendare pe fructe[1]

Art. 1466. Dispoziţiile în genere pentru locaţiunea lucrurilor şi în particular pentru arendarea pe bani se aplică şi la arendarea pe fructe, cu modificările următoare.

Art. 1467. Dacă arendându-se moşia s-a stipulat ca arenda să se plătească în o parte din fructe, orice subarendare este oprită, dacă nu s-a permis anume.

Art. 1468. Urmând subarendarea nepermisă, proprietarul are drept de a-şi lua îndărăt folosinţa moşiei sale şi de a fi satisfăcut de daune interese ce ar proveni de la neîndeplinirea contractului.

Art. 1469. Pierderea recoltei, prin cazuri fortuite, în tot ori în parte, cade în sarcina ambelor părţi, fără a da drept nici uneia din ele a trage la răspundere pe cealaltă.

Nu va privi însă pe proprietar pierderea recoltei după strângerea ei, dacă, arendaşul s-a fost pus în întârziere cu trădarea[2] părţii cuvenite acelui.

CAPITOLUL V
Despre locaţiunea lucrurilor

Art. 1470. Există trei feluri de locaţiuni a lucrărilor:

1. aceea prin care persoanele se obligă a pune lucrările lor în serviciul altora;

2. aceea a cărăuşilor şi a căpitanilor de corăbii, care se însărcinează cu transportul persoanelor sau a lucrurilor;

3. aceea a întreprinzătorilor de lucrări.

---

1. Cu privire la locaţiunea la care se referă pct. 1 din art. 1470, a se vedea Codul muncii - Legea nr. 10, Buletinul Oficial nr. 140 din 1 decembrie 1972.

2. Cu privire la locaţiunea la care se referă pct. 2 din art. 1470, a se vedea:

- Codul de comerţ - D(L) 1233, Monitorul Oficial nr. 31 din 10 mai 1887, cu modificările ulterioare (art. 413-441);
- Regulamentul pentru transport pe Căile Ferate Române, aprobat prin Decretul nr. 2171, Monitorul Oficial nr. 165 din 29 iulie 1929. Regulamentul a fost publicat în Monitorul Oficial nr. 189 din 27 august 1929;
- Codul aerian - Ordonanţa nr. 29, din 22.08.1997 publicată în Monitorul Oficial nr. 208 din 26 august 1997.

3. Cu privire la locaţiunea la care se referă pct. 3 din art. 1470, a se vedea:

- Legea nr. 105/1992 privind reglementarea raporturilor de drept internaţional privat, art. 77, 78, 103.

Art. 1471. Nimeni nu poate pune în serviciul altui lucrările sale decât pentru o întreprindere determinată sau pe un timp mărginit.

---

[1] *A se vedea şi disp. Art. 13-15, 17 şi 19 din legea nr 16/1994*

[2] *Predarea.*

Potrivit art. 70 din Codul muncii - Legea nr. 10, Buletinul Oficial nr. 140 din 1 decembrie 1972, contractul de muncă poate fi încheiat şi pe durată nedeterminată. În acest caz, contractul poate fi desfăcut în condiţiile prevăzute prin art. 129 şi 130 din Codul muncii.

Art. 1472. Patronul se crede pe cuvântul sau:

- pentru câtimea salariului;
- pentru plata salariului anului expirat şi pentru aconturile date pe anul curgător.

Textul art. 1472 a fost implicit abrogat prin art. 43 al Legii asupra contractelor de muncă - promulgată cu Decretul nr. 990, Monitorul Oficial nr. 74 din 5 aprilie 1929.

Art. 1473. Dispoziţiile din capul despre depozit şi sechestru relative la stăpânii de hoteluri se vor aplica şi la cărăuşii şi căpitanii de corăbii, întrucât priveşte paza şi conservarea lucrurilor încredinţate lor.

Art. 1474. Cărăuşii şi căpitanii de corăbii sunt răspunzători nu numai pentru lucrurile ce au încărcat în bastimentul sau carul lor, dar şi pentru acelea ce li s-au remis în port sau în magazinele de depozit, spre a fi încărcate în bastimentul sau carul lor.

Art. 1475. Ei sunt răspunzători de pierderea şi stricăciunea lucrurilor încredinţate lor, când ei nu probează că s-au pierdut ori s-au stricat din cauza de forţă majoră sau cazuri fortuite.

A se vedea şi Codul aerian - Ordonanţa nr. 29, din 22.08.1997 publicată în Monitorul Oficial nr. 208 din 26 august 1997.

Art. 1476. Întreprinzătorii de transporturi publice pe uscat şi pe apa trebuie sa ţină un registru de bani, de efectele şi pachetele cu care se însărcinează.

A se vedea de asemenea nota 2 de la art. 1470.

Art. 1477. Întreprinzătorii de transporturi şi de trăsuri publice, precum şi patronii bastimentelor mai sunt supuşi şi la regulamentele particulare[1], care au putere de lege între dânşii şi ceilalţi cetăţeni.

A se vedea şi Regulamentul pentru transport pe Căile Ferate Române, aprobat prin Decretul nr. 2171, Monitorul Oficial nr. 165 din 29 iulie 1929. Regulamentul a fost publicat în Monitorul Oficial nr. 189 din 27 august 1929.

Art. 1478. Când se comite cuiva[2] facerea unui lucru, se poate stipula ca el să pună numai lucrul său, sau meseria sa, sau să procure şi materia.

Art. 1479. Când lucrătorul dă materia, dacă lucrul piere, fie în orice chip, înainte însă de a se fi trădat, dauna rămâne în sarcina sa, afară numai dacă comitentele a întârziat[3] de a-l primi.

Art. 1480. Când meseriaşul pune numai lucrul său, sau industria sa, dacă lucrul piere, dauna nu cade în sarcina lui decât numai dacă va fi urmat din culpa sa.

Art. 1481. În cazul articolului precedent, dacă lucrul piere, deşi fără culpa lucrătorului, înainte însă de a fi fost trădat şi fără ca comitentul să fi întârziat de a-l verifica, meseriaşul nu are nici un drept de a pretinde salariul său, afară numai când lucrul a pierit din cauza unui viciu al meseriei.

---

[1] *Dispoziţii normative speciale.*
[2] *Contractează cu cineva.*
[3] *A fost pus în întârziere.*

Art. 1482. Când e vorba de un lucru ce se măsoară, sau care are mai multe bucăți, verificarea se poate face în părți și se prezumă făcută pentru toate părțile plătite, dacă comitentul plătește lucrătorului în proporția lucrului făcut.

Art. 1483. Dacă, în curs de 10 ani, numărați din ziua în care s-a isprăvit clădirea unui edificiu sau facerea unui alt lucru însemnător, unul ori altul se dărâmă în tot ori în parte, sau amenință învederat dărâmarea, din cauza unui viciu de construcție sau a pământului, întreprinzătorul și arhitectul rămân răspunzători de daune.

Art. 1484. Întreprinzătorul sau arhitectul care s-a însărcinat a da gata un edificiu, după un plan statornicit și dezbătut cu comitentul, nu poate cere nici o sporire de plată, nici sub pretext de scumpire a muncii manuale ori a materialelor, nici sub pretext că s-a făcut la planul zis schimbări și adăugiri, dacă aceste adăugiri și schimbări n-au fost în scris aprobate și prețul lor defipt cu comitentul.

Art. 1485. Contractul de locațiune a lucrărilor se desființează cu moartea meseriașului, arhitectului sau întreprinzătorului.

Art. 1486. Comitentul însă este dator să plătească erezilor lor, în proporția prețului defipt prin convenție, valoarea lucrărilor făcute și aceea a materialelor pregătite, întrucât însă acele lucrări și materiale pot fi folositoare pentru dânsul.

Art. 1487. Întreprinzătorul răspunde de lucrările persoanelor ce a întrebuințat.

Art. 1488. Zidarii, lemnarii și ceilalți lucrători întrebuințați la clădirea unui edificiu sau la facerea unei alte lucrări date în apalt[1], pot reclama plata lor de la comitent, pe atât pe cât acesta ar datori întreprinzătorului în momentul reclamației.

Art. 1489. Zidarii, lemnarii și cu ceilalți lucrători care contractează direct cu un preț hotărât, sunt priviți ca întreprinzători pentru partea de lucru ce iau asupră-le.

Art. 1490. Dispozițiile articolelor precedente din acest capitol se aplică și la dânșii.

Titlul VIII
DESPRE CONTRACTUL DE SOCIETATE

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Art. 1491. Societatea este un contract prin care două sau mai multe persoane se învoiesc să pună ceva în comun, cu scop de a împărți foloasele ce ar putea deriva.

---

1. Dispoziția art. 1483 a fost implicit modificată prin Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare (art. 3 și 11).

2. A se vedea și Legea nr. 10 din 18 ianuarie 1995 privind calitatea în construcții publicată în Monitorul Oficial nr. 12 din 24 ianuarie 1995.

---

[1] *În întreprindere.*

Art. 1492. Orice societate trebuie să aibă de obiect un ce licit şi să fie.

CAPITOLUL II
Despre diversele feluri de societăţi

Art. 1493. Societăţile sunt universale sau particulare.

Secţiunea I
Despre societăţile universale

Art. 1494. Societăţile universale pot fi de două feluri: societatea tuturor bunurilor a membrilor ei; şi societatea universala a câştigurilor.

Art. 1495. Societatea tuturor bunurilor prezente este aceea prin care membrii ei pun la mijloc toate averile mobile şi imobile ce posedă, şi toate câştigurile ce ar putea rezulta din ele.

În contractul societăţii, ei pot cuprinde orice altfel de câştiguri, bunurile însă ce vor putea dobândi prin succesiune sau donaţiune nu vor intra.

Art. 1496. Societatea universală a câştigurilor este aceea prin care membrii ei pun la mijloc câştigurile din industria lor, ce cu orice titlu ar dobândi în cursul societăţii.

Averea mobilă, ce posedă fiecare din asociaţi în momentul contractului, intră în societate, imobilele lor însă personale nu intră decât pentru folosinţă numai.

Art. 1497. Făcându-se un simplu contract de societate universală, fără nici o altă declaraţie, atunci se înţelege că s-a format numai o societate universală de câştiguri.

Art. 1498. Contractul de societate universală se poate face numai între persoanele capabile de a da sau a primi una de la alta şi care au facultatea de a se avantaja reciproc în prejudiciul altor persoane.

Secţiunea II
Despre societatea particulară

Art. 1499. Societatea particulară este aceea ce are de obiect oarecare lucruri determinate sau uzul lor, ori fructele lor.

Art. 1500. Asemenea, societate particulară este şi aceea formată prin un contract, prin care mai multe persoane se alcătuiesc, sau pentru o întreprindere determinată, sau pentru exerciţiul unei meserii sau al unor profesiuni.

CAPITOLUL III
Despre obligaţiile asociaţilor între ei înşişi şi în privinţa altora

Secţiunea I
Despre îndatoririle asociaţilor între ei înşişi

Art. 1501. Societatea începe în momentul facerii contractului, dacă nu se stipulează un alt timp.

Art. 1502. Dacă nu s-a stipulat nimic în privinţa duratei societăţii, atunci ea se prezumă contractată pentru toata viaţa asociaţilor, cu singura mărginire cuprinsă în articolul 1527.

Dacă însă ea are de obiect o afacere ce nu durează decât un timp determinat, atunci se prezumă contractată pentru tot timpul cât va ţine acea afacere.

Art. 1503. Fiecare asociat, în privința societății, se consideră ca un debitor de tot ceea ce a promis de a pune în comun.

Dacă s-a promis un obiect determinat de care societatea s-a evins, asociatul ce l-a pus în comun e răspunzător către societate în felul precum vânzătorul este către cumpărător.

Art. 1504. Asociatul care era dator a pune în comun o suma de bani, şi care n-a făcut-o, de drept şi fără nici o cerere rămâne debitor de dobânda acestei sume, din ziua în care trebuia să o plătească, fără a fi scutit şi de plata de daune-interese, dacă s-ar cuveni.

Asemenea se va urma şi în privința acelor sume ce ar fi luat din casa societății, a căror dobândă va începe a se socoti din ziua luării lor pentru un folos al său particular.

Art. 1505. Asociații care s-au îndatorat a pune în comun industria lor vor trebui să dea seama de toate câştigurile făcute prin acel fel de industrie, ce este obiectul societății.

Art. 1506. Când un asociat este pe seama sa creditor de o sumă exigibila al unei persoane, debitor asemenea şi către societate cu o sumă exigibilă, atunci aceea ce primeşte de la un aşa debitor va trebui să socotească atât în creditul societății, cât şi în al său propriu, în proporția ambelor credite, chiar când prin chitanța data s-ar specifica că primirea s-a făcut numai pe seama creditului sau particular.

Dacă însă prin chitanța data s-ar specifica ca primirea s-a făcut numai în contul creditului societății, atunci se va urma după aceasta declarație.

Art. 1507. Când unul din asociați şi-a primit partea sa întreaga din creditul comun şi debitorul a devenit apoi nesolvabil, acest asociat va trebui să pună în comun ceea ce a primit, chiar când ar fi dat o chitanță anume pentru partea sa.

Art. 1508. Fiecare asociat rămâne răspunzător către societate de daunele căşunate prin culpa sa. Aceste daune nu pot să se compenseze cu foloasele aduse societății prin industria sa în alte afaceri.

Art. 1509. Lucrurile, a căror folosință numai a fost pusă în comun, dacă sunt corpuri certe şi determinate ce nu se consumă prin întrebuințare, rămân în pericolul asociatului proprietar.

Dacă aceste lucruri se consumă, sau conservându-le se deteriorează, dacă au fost destinate spre vânzare, sau s-au pus în comun în urma unei estimații înscrise în un inventar, atunci ele rămân în pericolul societății.

Dacă lucrul a fost prețuit, asociatul nu poate pretinde alt decât prețul lui.

Art. 1510. Un asociat are acțiune contra societății nu numai pentru restituirea capitalelor[1] cheltuite în contul ei, dar încă pentru obligațiile contractate de bună credință pentru afacerile sociale, şi pentru pericolele nedespărțite de administrația lor.

Art. 1511. Când prin contractul de societate nu se determină partea de câştig sau pierdere a fiecărui asociat, atunci acea parte va fi proporțională cu suma pusă în comun de fiecare.

În privința acelui ce n-a pus în comun decât industria sa, partea de câştig sau pierdere se va regula ca parte a acelui ce ar fi pus în comun valoarea cea mai mică.

---

[1] *Sumelor.*

Art. 1512. Dacă asociaţii, pentru determinarea părţilor, s-au învoit a se raporta la judecata unuia din ei sau unui al treilea, atunci nu se va admite nici o reclamaţie contra unei asemenea determinări, afară numai când va fi învederat contrara echităţii.

În aceasta privinţă nu se va admite nici o reclamaţie, după trecerea de nouăzeci zile pline numărate din ziua în care asociatul ce se pretinde dăunat a aflat despre o asemenea determinare, ori când din partea sa a început a o executa.

Art. 1513. Este nul contractul prin care un asociat îşi stipulează totalitatea câştigurilor.

Asemenea, nulă este convenţia prin care s-a stipulat ca unul sau mai mulţi asociaţi să fie scutiţi de a participa la pierdere.

Art. 1514. Asociatul însărcinat cu administraţia în puterea unei clauze speciale a contractului de societate poate să facă şi fără învoirea celorlalţi asociaţi, toate actele ce depind de la administraţia sa, întrucât le face fără dol.

Aceasta facultate nu i se poate revoca în cursul societăţii fără o cauză legitimă; dacă însă i s-a acordat aceasta prin un act posterior contractului de societate, atunci se poate revoca ca un simplu mandat.

Art. 1515. Când mai mulţi asociaţi sunt însărcinaţi cu administraţia, fără ca să fie determinate funcţiile lor, ori fără ca să fie stipulat ca unul nu poate să facă nici un act fără celălalt, atunci fiecare din ei pot face îndeosebi toate actele dependente de aceasta administraţie.

Art. 1516. Dacă s-a stipulat că unul din administratori să nu poată face nimic fără celalalt, atunci unul singur nu va putea, fără o noua convenţie, face nimic în absenţa celuilalt, chiar când acesta ar fi în neposibilitatea de a lua parte la administraţie.

Art. 1517. În lipsa de stipulaţii speciale în privinţa modului de administraţie, se vor observa următoarele reguli:

1. Se prezumă ca asociaţii şi-au dat reciproc facultatea de a administra unul pentru altul. Fapta unuia obligă şi pe ceilalţi asociaţi, fără ca ei să fi fost întrebaţi; aceştia însă sau unul din ei pot întotdeauna a se opune la o aşa operaţie înainte de a fi fost făcută.

2. Fiecare asociat poate să se servească de lucrurile societăţii, întrucât le întrebuinţează la destinaţia lor statornicită prin uz, întrucât nu face daună societăţii, şi întrucât nu împiedică şi pe ceilalţi asociaţi în exerciţiul dreptului lor.

3. Fiecare asociat are dreptul de a obliga pe coasociaţi să contribuie la cheltuielile necesare pentru păstrarea lucrurilor societăţii.

4. Unul din asociaţi nu poate face nici o inovaţie asupra imobilelor societăţii, chiar când o ar crede avantajoasă ei, dacă ceilalţi asociaţi nu se învoiesc la aceasta.

Art. 1518. Asociatul ce nu este şi administrator nu poate nici vinde, nici obliga lucrurile, chiar mobile, ale societăţii.

Art. 1519. Fiecare asociat poate, fără învoirea asociaţilor, să-şi asocieze o a treia persoană în privinţa părţii ce are în societate; nu poate însă, fără învoirea aceasta, a-l asocia şi la societate, chiar când ar avea administraţia ei.

Secţiunea II
Despre obligaţiile asociaţilor către a treia persoană

Art. 1520. În orice societăţi, afară de cele comerciale, asociaţii nu sunt solidar răspunzători pentru debitele sociale şi nici poate unul să oblige pe ceilalţi, dacă aceştia nu i-ar fi dat împuternicire.

Art. 1521. Când mai mulţi asociaţi sau îndatorat către un creditor, fiecare rămâne răspunzător către acesta cu o sumă şi parte egală, oricare ar fi capitalul, afară numai când anume s-a stipulat că fiecare rămâne răspunzător în proporţia capitalului pus în societate.

Art. 1522. Stipulaţia anume rostită că s-a contractat o obligaţie pe seama societăţii îndatoreşte numai pe asociatul contractant şi nu pe ceilalţi, afară numai când aceştia l-ar fi împuternicit la aceasta sau când ar fi rezultat un profit pentru societate.

CAPITOLUL IV
Despre diversele moduri după care încetează societatea

Art. 1523. Societatea încetează:

1. prin trecerea timpului pentru care a fost contractată;

2. prin desfiinţarea obiectului sau desăvârşirea afacerii;

3. prin moartea unuia din asociaţi;

4. prin interdicţia sau nesolvabilitatea unuia din ei;

5. prin voinţa expresă[1] de unul sau mai mulţi asociaţi de a nu voi a continua societatea.

Art. 1524. Prorogarea unei societăţi contractate pentru un timp determinat nu poate fi probată decât prin aceleaşi mezii[2], prin care poate fi probat însuşi contractul societăţii.

Art. 1525. Când unul din asociaţi a promis de a pune în comun proprietatea unui lucru, dacă acesta a pierit înainte de a fi fost în faptă conferit, societatea încetează în privinţa tuturor asociaţilor.

Asemenea încetează societatea în orice caz prin pierderea lucrului, când numai folosinţa a fost pusă în comun.

Nu se desface însă societatea prin pierderea lucrului a cărui proprietate s-a fost pus deja în comun.

Art. 1526. Dacă s-a stipulat că, în caz de moarte a unuia dintre asociaţi, societatea trebuie să continue cu eredele său, sau că trebuie să continue numai între asociaţii rămaşi în viata, se va urma întocmai. În cazul al doilea, eredele defunctului nu are drept decât la împărţirea societăţii după starea în care a fost în momentul morţii asociatului, participând şi la toate drepturile ulterioare, însă numai întrucât sunt o consecinţă necesară a operaţiilor făcute înaintea morţii asociatului căruia succede.

Art. 1527. Desfacerea societăţii prin voinţa unei părţi urmează numai atunci când durata ei este nemărginită; ea se efectuează prin renunţare notificată tuturor părţilor, întrucât se face cu bună-credinţă şi la timp.

---

[1] *Exprimată.*

[2] *Mijloace.*

Art. 1528. Renunţarea nu este de bună-credinţă când asociatul o face în scop de a-şi însuşi singur profitul ce asociaţii spera a-l dobândi în comun.

Este făcută fără timp, când lucrurile nu se mai află în toata întregimea lor, şi interesul societăţii cere amânarea desfacerii.

Art. 1529. Desfacerea societăţii făcute pentru un timp determinat nu se poate cere de unul din asociaţi înainte de expirarea timpului pus, afară numai când există juste motive, cum: în cazul când unul din asociaţi nu-şi îndeplineşte îndatoririle sale, sau când o infirmitate de toate zilele împiedică de la îngrijirea afacerilor sociale, sau în alte cazuri analoge.

Aprecierea unor aşa motive e lăsată la prudenţa judecătorilor.

Art. 1530. La împărţirea averii societăţii între asociaţi se aplică regulile relative la împărţirea eredităţii, la forma acestei împărţiri şi la obligaţiile ce rezultă între erezi.

Art. 1531. Dispoziţiile titlului prezent se aplică la societăţile comerciale, întrucât nu sunt contrarii legilor şi uzurilor comerciale.

Titlul IX
DESPRE MANDAT

CAPITOLUL I
Despre natura mandatului

Art. 1532. Mandatul este un contract în puterea căruia o persoana se obligă, fără plată, de a face ceva pe seama unei alte persoane de la care a primit însărcinarea.

Art. 1533. Mandatul poate fi expres sau tacit.

Şi primirea mandatului poate fi tacită şi să rezulte din executarea lui din partea mandatarului.

Art. 1534. Mandatul este fără plată când nu s-a stipulat contrariul.

Art. 1535. Mandatul este special pentru o afacere, sau pentru oarecare anume afaceri, ori este general pentru toate afacerile mandantului.

Art. 1536. Mandatul conceput în termeni generali cuprinde numai actele de administraţie.

Când e vorba de înstrăinare, ipotecare, sau de facerea unor acte ce trec peste administraţia ordinară, mandatul trebuie să fie special.

Art. 1537. Mandatarul nu poate face nimic afară din limitele mandatului său:

Art. 48 al Decretului nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi juridice - Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare prevede că societăţile comerciale rămân supuse legilor comerciale şi celorlalte dispoziţii ce le privesc.

2. Pentru reglementarea societăţilor comerciale, a se vedea:

- Legea privind societăţile comerciale (nr. 31/1990)
- Legea privind reorganizarea activităţilor economice de stat cu regii autonome şi societăţi comerciale (nr. 15/1990), cu modificările ulterioare;
- Legea privatizării societăţilor comerciale (nr. 58/1991), cu modificările ulterioare;
- Legea privind registrul comerţului (nr. 26/1990);
- Art. 15, 28 alin. 1, art. 33 şi 35 alin. 2 şi 3 din Decretul nr. 424/1972 privind constituirea şi funcţionarea societăţilor mixte în România;
- Legea nr. 35 din 3 aprilie 1991 privind regimul investiţiilor străine, republicată în Monitorul Oficial nr. 185 din 2 august 1993.

facultatea de a face tranzacţie cuprinde pe aceea de a face un compromis.

Art. 1538. Femeile pot fi alese mandatari; mandantul însă nu are o acţiune în contra femeii măritate care a primit mandatul fără autorizaţia bărbatului, decât după regulile stabilite la titlul despre contractul de căsătorie şi drepturile respective ale soţilor.

Acest text a fost considerat abrogat implicit ca urmare a consacrării principiului egalităţii sexelor în Constituţiile din 1948 şi 1965. În prezent, Constituţia României consacra, în termeni mai generali, principiul egalităţii în drepturi, fără privilegii şi fără discriminări (art. 16 alin. 1), ceea ce implică şi înlăturarea oricărei discriminări pe baza de sex. Principiul egalităţii soţilor este expres consacrat în art. 44 alin. 1 din Constituţia României.

CAPIŢOLUL II
Despre îndatoririle mandatarului

Art. 1539. Mandatarul este îndatorat a executa mandatul atât timp cât este însărcinat şi este răspunzător de daune-interese ce ar putea deriva din cauza neîndeplinirii lui.

Este asemenea îndatorat a termina afacerea începută la moartea mandantului, dacă din întârziere ar putea urma pericol.

Art. 1540. Mandatarul este răspunzător nu numai de dol, dar încă şi de culpa comisă în executarea mandatului.

Pentru culpă, când mandatul este fără plată, răspunderea se aplica cu mai puţină rigurozitate decât în caz contrariu.

Art. 1541. Mandatarul este dator, oricând i se va cere, a da seama mandantului de lucrările sale şi de a-i remite tot aceea ce ar fi primit în puterea mandatului, chiar când ceea ce ar fi primit nu s-ar fi cuvenit mandantului.

Art. 1542. Mandatarul este răspunzător pentru acela pe care a substituit în gestiunea sa:

1. când nu i s-a conces facultatea de a-şi substitui pe cineva;

2. când i s-a conces o atare facultate fără arătarea persoanei, şi cea aleasă de dânsul era cunoscută de necapabilă şi nesolvabilă.

În toate cazurile, mandantul poate să intenteze direct acţiunea contra persoanei ce mandatarul şi-a substituit.

Art. 1543. Când prin un act s-au constituit mai mulţi mandatari sau procuratori, nu exista solidaritate între dânşii, afară numai când anume s-a stipulat.

Art. 1544. Mandatarul este dator a plăti dobânzi pentru sumele întrebuinţate în folosul său, din ziua întrebuinţării lor; iar dobânzile sumelor rămase, din ziua când i s-au cerut acele sume.

Art. 1545. Mandatarul care a dat părţii cu care a contractat în asemenea calitate, o îndestulă notiţă[1] de puterile primite, nu e ţinut a garanta aceea ce s-a făcut afară din marginile mandatului, afară numai când s-a obligat pe sine însuşi, în numele său.

CAPITOLUL III
Despre obligaţiile mandantului

Art. 1546. Mandantul este îndatorat a îndeplini obligaţiile contractate de către mandatar în limitele puterilor date.

---

[1] *Lămurire.*

Nu este îndatorat pentru tot ceea ce mandatarul ar fi făcut afară din limitele puterilor sale, afară numai când a ratificat expres sau tacit.

Art. 1547. Mandantul trebuie să dezdăuneze pe mandatar de anticipaţiile şi spezele făcute pentru îndeplinirea mandatului şi să-i plătească onorariul, dacă i s-a promis.

Art. 1548. Când nu se poate imputa mandatarului nici o culpa, mandatul nu poate să se scutească de asemenea dezdăunare şi plată, chiar când afacerea n-a reuşit, nici să reducă suma cheltuielilor sau a anticipaţiilor pe cuvânt ca ar fi putut fi mai mica.

Art. 1549. Mandantul trebuie asemenea să dezdăuneze pe mandatar de pierderile suferite cu ocazia îndeplinirii însărcinărilor sale, dacă nu i se poate imputa nici o culpă.

Art. 1550. Mandantul trebuie să plătească mandatarului dobândă sumelor anticipate socotită din ziua plăţilor probate.

Art. 1551. Când mai multe persoane, pentru o afacere comună, au numit un mandatar, fiecare din ele este răspunzătoare solidar pentru toate efectele mandatului.

CAPITOLUL IV

Despre diferitele moduri după care mandatul încetează

Art. 1552. Mandatul se stinge:

1. prin revocarea mandatarului;
2. prin renunţarea mandatarului la mandat;
3. prin moartea, interdicţia, nesolvabilitatea şi falimentul ori a mandantului ori a mandatarului.

Art. 1553. Mandantul poate, când voieşte, revoca mandatul şi constrânge, la caz, pe mandatar de a-i remite înscrisul de împuternicire.

Art. 1554. Revocarea mandatului, notificată numai mandatarului, nu se poate opune unei alte persoane care, în neştiinţă de aceasta, a contractat cu dânsul de bună-credinţă; în acest caz mandantul are recurs contra mandatarului său.

Art. 1555. Numirea unui nou mandatar pentru aceeaşi afacere cuprinde în sine revocarea mandatului dat celui dintâi, din ziua în care i s-a notificat.

Art. 1556. Mandatarul poate renunţa la mandat, notificând mandantului renunţarea sa.

În aşa caz mandatarul rămâne către mandant răspunzător de daune, dacă renunţarea sa le cauzează, afară numai când el se afla în neputinţă de a-şi continua mandatul fără o daună însemnată.

Art. 1557. E valid aceea ce face mandatarul în numele mandantului, atât timp cât nu cunoaşte moartea lui, sau existenţa uneia din cauzele ce desfiinţează mandatul.

Art. 1558. În cazurile arătate în articolul precedent, sunt valide contractările mandatarului cu al treilea persoane care sunt de bună-credinţă.

Art. 1559. În caz de moarte a mandatarului, erezii lui trebuie să înştiinţeze pe mandant, şi până atunci să îngrijească de ceea ce împrejurările reclamă pentru interesele acestuia.

Titlul X
DESPRE COMODAT

CAPITOLUL I
Despre natura comodatului

Art. 1560. Comodatul este un contract prin care cineva împrumută altuia un lucru spre a se servi de dânsul, cu îndatorire de a-l înapoia.

Art. 1561. Comodatul este esenţial gratuit.

Art. 1562. Împrumutătorul rămâne proprietarul lucrului dat împrumut.

Art. 1563. Obligaţiile ce se formează în puterea comodatului trec la erezii comodantului şi ai comodatarului.

Dacă însă împrumutarea s-a făcut în privinţa numai a comodatarului şi numai persoanei lui, erezii lui nu pot să continue a se folosi de lucrul împrumutat.

CAPITOLUL II
Despre obligaţiile comodatarului

Art. 1564. Comodatarul este dator să îngrijească, ca un bun proprietar, de conservarea lucrului împrumutat, şi nu poate să se servească decât la trebuinţa determinată prin natura lui, sau prin convenţie, sub pedeapsă de a plăti daune-interese, de se cuvine.

Art. 1565. Dacă comodatorul se serveşte de un lucru la o altă trebuinţă, ori pentru un timp mai îndelungat decât se cuvine, atunci rămâne răspunzător de pierderea căşunată, chiar prin caz fortuit.

Art. 1566. Dacă lucrul împrumutat piere prin un caz fortuit de la care comodatarul l-ar fi putut sustrage, subrogându-i un lucru al său, dacă el, neputând scăpa unul din două lucruri, a preferit pe al său, atunci este răspunzător de pierderea celuilalt.

Pentru înţelegerea dispoziţiei art. 1566, textul trebuie citit în felul următor: "Dacă lucrul împrumutat piere printr-un caz fortuit de la care comodatarul l-ar fi putut sustrage, subrogându-i un lucru al său, sau dacă el neputând scăpa decât unul din doua lucruri, a preferit pe al său, atunci este răspunzător de pierderea celuilalt".

Art. 1567. Dacă lucrul s-a preţuit când s-a împrumutat, atunci pentru pierderea lui, căşunată chiar prin caz fortuit, rămâne răspunzător comodatarul, întrucât nu s-a stipulat contrariul.

Art. 1568. Dacă lucrul se deteriorează cu ocazia întrebuinţării pentru care s-a dat cu împrumutare, şi fără culpă din partea comodatarului, acesta nu e răspunzător.

Art. 1569. Comodatorul, făcând speze necesare la uzul lucrului împrumutat, nu poate să le repete.

Art. 1570. Comodatarul nu poate să reţină lucrul sub cuvânt de compensaţie pentru creanţa ce are asupra comodantului.

Art. 1571. Dacă mai multe persoane au luat împreuna cu împrumut tot acelaşi lucru, ele sunt solidar obligate către comodant.

CAPITOLUL III
Despre obligaţiile comodantului

Art. 1572. Comodantul nu poate să ia îndărăt lucrul împrumutat, înainte de trecerea termenului convenit sau, în lipsa de convenţie, înainte de a fi servit la trebuinţa, pentru care s-a dat cu împrumut.

Art. 1573. Dacă însă în curgerea termenului sau mai înainte de a se fi îndestulat trebuinţa comodatarului, comodantul însuşi ar cădea în o trebuinţă mare şi neprevăzut de acel lucru, judecătorul poate după împrejurări, să oblige pe comodatar la restituţiune.

Art. 1574. Dacă în curgerea termenului, împrumutatul a fost silit, pentru păstrarea lucrului, să facă oarecare speze extraordinare, necesare şi aşa de urgent încât să nu fi putut preveni pe comodant, acesta va fi dator a i le înapoia.

Art. 1575. Dacă lucrul împrumutat are aşa defect încât să poată dauna pe acel ce se serveşte de dânsul, comodantul rămâne răspunzător de daune, dacă cunoscând acele defecte nu a prevestit pe comodator.

Titlul XI

DESPRE ÎMPRUMUT

CAPITOLUL I

Despre natura împrumutului

Art. 1576. Împrumutul este un contract prin care una din părţi dă celeilalte oarecare câtime de lucru, cu îndatorire pentru dânsa de-a restitui tot atâtea lucruri, de aceeaşi specie şi calitate.

Art. 1577. În puterea împrumutului, împrumutatul devine proprietarul lucrului primit care, pierind, fie în orice mod, piere în contul sau.

Art. 1578. Obligaţia ce rezultă din un împrumut în bani este totdeauna pentru aceeaşi sumă numerică arătată în contract.

Întâmplându-se o sporire sau o scădere a preţului monedelor, înainte de a sosi epoca plăţii, debitorul trebuie să restituie suma numerică împrumutată şi nu este obligat a restitui această sumă decât în speciile aflătoare în curs în momentul plăţii.

Art. 1579. Regula cuprinsă în articolul precedent nu se va aplica la împrumuturi de vergi metalice sau producte.

În acest caz, debitorul nu trebuie sa restituie decât aceeaşi calitate şi cantitate, oricare ar fi suirea sau scăderea preţului lor.

Asemenea când s-a făcut împrumutul în monede de aur ori argint şi s-a stipulat o restituţiune în aceeaşi specie şi calitate, sau se va altera valoarea intrinsecă a monedelor, sau nu se vor putea găsi, sau vor fi scoase din curs, se va restitui echivalentul preţului intrinsec ce acele monede avuseseră în timpul în care au fost împrumutate.

CAPITOLUL II

Despre obligaţia împrumutătorului

Art. 1580. Împrumutătorul este supus la răspunderea prevăzută la art. 1575 pentru comodat.

Art. 1581. Împrumutătorul nu poate, mai înainte de termen, să ceară lucrul împrumutat.

Art. 1582. Nefiind defipt termenul restituţiunii, judecătorul poate să dea împrumutatului un termen, potrivit cu împrejurările.

Art. 1583. Dacă însă s-a stipulat numai ca împrumutatul să plătească când va putea sau când va avea mezii[1], judecătorul va prescrie un termen de plată, după împrejurări.

CAPITOLUL III
Despre obligația împrumutatului

Art. 1584. Împrumutatul este dator sa restituie lucrurile împrumutate în aceeaşi calitate şi cantitate, şi la timpul stipulat.

Art. 1585. Când este în neposibilitate de a îndeplini datoria prescrisă prin articolul precedent, va plăti valoarea lor, calculată după timpul şi locul în care urma a se face restituțiunea.

Dacă nu s-a determinat nici timpul, nici locul plății împrumutului, plata urmează a se face de către împrumutat după valoarea curentă din timpul în care şi în locul în care s-a contractat.

Art. 1586. Dacă împrumutatul nu întoarce la timpul stipulat lucrurile împrumutate sau valoarea lor, trebuie să plătească şi dobânzi de la ziua cererii prin judecată a împrumutului.

CAPITOLUL IV
Despre împrumutul cu dobândă

Art. 1587. Se poate stipula dobânzi pentru un împrumut de bani, de denariate[2] (zaharele) sau de alte lucruri mobile.

Art. 1588. Împrumutatul care a apucat de a plăti dobânzi ce nu s-au stipulat, sau mai mari decât s-au stipulat, nu mai poate a le repeti, nici a le imputa asupra capitalului.

Art. 1589. Se defige o dobândă de cinci la sută pe un an pentru afacerile civile şi de şase la sută pe an pentru cele comerciale, în toate cazurile unde s-a hotărât de părți cuantumul ei.

Dobânzile legale începute, cerute, precum şi cele consacrate prin hotărâri definitive, se vor calcula conform legii vechi, până în momentul promulgării legii de față.

Art. 1590. Adeverința dată pentru capital, fără rezervă a dobânzilor, este o prezumție de plata lor şi scuteşte de dânsa.

Titlul XII
DESPRE DEPOZIT ŞI DESPRE SECHESTRU

CAPITOLUL I
Despre depozit în genere

Art. 1591. Depozitul în genere este un act prin care se primeşte lucrul altuia spre a-l păstra şi a-l restitui în natură.

Art. 1592. Depozitul este de două feluri: depozit propriu-zis şi sechestru.

---

[1] *Mijloace.*

[2] *Producte.*

CAPITOLUL II
Despre depozitul propriu-zis

Secțiunea I
Despre natura depozitului

Art. 1593. Depozitul este un contract esențial gratuit, care nu poate avea de obiect decât lucrurile mobile.

El nu este perfect decât când s-a făcut tradițiunea lucrului.

Tradițiunea se înlocuiește prin singurul consimțământ, dacă lucrul ce este a se lăsa în depozit se afla deja în mâna depozitarului sub orice alt titlu.

Art. 1594. Depozitul este voluntar sau necesar.

Secțiunea II
Despre depozitul voluntar

Art. 1595. Depozitul voluntar se formează prin consimțământul celui ce dă și celui ce primește lucrul în depozit.

Art. 1596. Depozitul voluntar se face întotdeauna numai de către proprietarul lucrului depozit, sau prin consimțământul sau expres sau tacit.

Art. 1597. Depozitul voluntar nu se poate face decât prin înscris.

Art. 1598. Dacă depozitul s-a făcut de către o persoană capabilă către una necapabilă, aceea ce a făcut depozitul are numai acțiunea de revendicare a lucrului depozit, pe cât timp se află în mâna depozitarului, sau acțiunea de restituțiune, pe cât acesta s-a folosit.

Secțiunea III
Despre îndatoririle depozitarului

Art. 1599. Depozitarul trebuie să îngrijească de paza lucrului depozit, întocmai precum îngrijește de paza lucrului său.

Art. 1600. Dispoziția articolului precedent trebuie să se aplice cu mai mare rigoare:

1. când depozitarul s-ar fi oferit a primi un depozit;
2. când s-ar fi stipulat vreo plată pentru paza depozitului;
3. când depozitul s-a făcut numai în folosul depozitarului;
4. când s-ar fi alcătuit[1] expres ca depozitarul să fie răspunzător de orice culpă.

Art. 1601. Depozitarul nu răspunde niciodată de stricăciunile provenite din forță majoră, afară de cazul când a fost pus în întârziere pentru restituțiunea lucrului depozit.

Art. 1602. El nu poate să se servească de lucrul depus fără permisiunea expresă sau tacită a deponentului.

Art. 1603. Nu poate de fel să caute a vedea lucrurile ce i s-au depozitat, dacă i s-au încredințat în o ladă închisă sau o copertă sigilată.

Art. 1604. Depozitarul trebuie să înapoieze tot acel lucru ce a primit. Un depozit de bani, când depozitarul, conform art. 1602, făcuse întrebuințare de dânsul, trebuie să se restituie în acele monede în care s-a făcut, atât în cazul de sporire, cât și în acela de scădere a valorii lor.

---

[1] *Convenit.*

Art. 1605. Depozitarul nu este dator de a restitui lucrul depozitat decât în starea în care se afla la timpul înapoierii. Stricăciunile survenite fără faptul său, rămân în sarcina deponentului.

Art. 1606. Depozitarul căruia s-a luat prin forță majoră lucrul depozitat și care a primit în locu-i o sumă de bani, sau orice alt lucru, trebuie să restituie aceea ce a primit.

Art. 1607. Eredele depozitarului care a vândut în bună-credință lucrul ce n-a știut că este depozitat, este dator numai să restituie prețul primit, sau să cedeze acțiunea sa contra cumpărătorului, dacă prețul nu ar fi fost plătit.

Art. 1608. Depozitarul trebuie să restituie fructele produse de lucrul depozitat și culese de dânsul.

El nu e dator de a plăti nici o dobândă pentru banii ce i s-au depozitat, afară numai din ziua de când a fost pus în întârziere de a-i restitui.

Art. 1609. Depozitarul nu trebuie să restituie lucrul depozitat decât acelui ce i l-a încredințat, sau acelui în al cărui nume s-a făcut depozitul, sau persoanei arătate spre a-l primi.

Art. 1610. Depozitul nu poate pretinde ca deponentul să probeze că lucrul depozitat este proprietatea sa.

Cu toate acestea, dacă descoperă că lucrul este de furat și cine este adevăratul proprietar, trebuie să vestească acestuia depozitul ce i s-a făcut, interpelându-l[1] a-l reclama în un termen determinat și îndestulător, fără prejudiciul dispozițiilor codicelui penal.

Dacă acela care a fost vestit de aceasta, neglijează reclamarea depozitului, depozitarul este bine liberat prin trădarea depozitului în mâna acelui de la care s-a primit.

Art. 1611. În caz de moarte a deponentului, lucrul depus nu se poate restitui decât eredelui.

Dacă sunt mai mulți erezi, lucrul depozitat trebuie să se restituie, fiecărui din ei o parte pe cât i se cuvine.

Dacă lucrul nu se poate împărți, erezii trebuie să se unească între dânșii asupra modului primirii lui.

Art. 1612. Dacă deponentul prin schimbarea statului[2] sau, a pierdut administrația bunurilor sale, după facerea depozitului, acesta nu se poate restitui decât persoanei însărcinate cu administrația averii deponentului.

Art. 1613. Dacă depozitul a fost făcut de către un tutore sau administrator în asemenea însușire, și administrația sa a fost încetată în momentul restituțiunii, acesta nu se poate face decât către persoana ce a fost reprezentată sau către noul ei reprezentator.

Art. 1614. Dacă prin contractul de depozit s-a stipulat locul unde trebuie să se facă restituțiunea, depozitarul trebuie să transporte acolo lucrul depozitat; spezele însă ce s-ar face sunt în greutatea deponentului.

Art. 1615. Restituțiunea trebuie să se facă, dacă prin contract nu se arată locul, acolo unde se află lucrul depozitat.

Art. 1616. Depozitul trebuie să se restituie deponentului îndată ce s-a reclamat, chiar când s-ar fi stipulat prin contract un anume termen pentru restituțiunea lui; se exceptă însă cazul când în formele legale s-a notificat depozitarului un act de sechestru sau de opoziție la restituțiunea sau la strămutarea lucrului depozitat.

---

[1] *Punându-i în vedere.*

[2] *Capacitate.*

Art. 1617. Se stinge orice îndatorire a depozitarului, dacă se descoperă și se probează că el este însuși proprietarul lucrului depozitat.

Secțiunea IV
Despre îndatoririle deponentului

Art. 1618. Deponentul este îndatorit în a întoarce depozitarului toate spezele făcute pentru păstrarea lucrului depozitat, și a-l dezdăuna de toate pierderile cășunate lui din cauza depozitului.

Art. 1619. Depozitarul poate să oprească depozitul până la plata integrală cuvenită lui din cauza depozitului.

Secțiunea V
Despre depozitul necesar

Art. 1620. Depozitul necesar este acela ce se face sub sila unei întâmplări, cum: un foc, o ruină, o prădare, un naufragiu sau alt eveniment neprevăzut de forță majoră.

Art. 1621. Proba prin martori este admisă pentru depozitul necesar și chiar în cazul când valoarea depozitului ar trece peste 250 lei.

Art. 1622. Depozitul necesar este supus la toate regulile depozitului voluntar, și fără prejudiciul dispozițiilor art. 1198.

Art. 1623. Ospătarii ori hangiii răspund, ca depozitari, pentru toate lucrurile aduse în localul lor de un călător; depozitul unor așa lucruri trebuie să se considere ca un depozit necesar.

Art. 1624. Ei răspund de furtul sau stricăciunea lucrurilor călătorului, în caz când furtul sau stricăciunea s-a comis de servitori, ori de cei însărcinați cu direcția ospătăriilor, ori de străinii ce le frecventează.

Art. 1625. Ei nu sunt răspunzători de furturile comise cu mâna înarmată sau în altfel, cu forță majoră.

CAPITOLUL III
Despre sechestru

Secțiunea I
Despre diversele feluri de sechestre

Art. 1626. Sechestrul este convențional sau judiciar.

Secțiunea II
Despre sechestrul convențional

Art. 1627. Sechestrul convențional este depozitul unui lucru în litigiu, făcut de una sau mai multe persoane, unui al treilea, care ia asupra-și îndatorirea de a-l restitui, după terminarea procesului celui cărui va declara judecătorul că se cuvine.

Art. 1628. Sechestrul poate să nu fie gratuit.

Art. 1629. Când este gratuit, se aplică asupra-i regulile depozitului propriu-zis, cu deosebirile ce se vor arăta mai jos.

Art. 1630. Obiectul sechestrului poate fi bunuri mobile sau imobile.

Art. 1631. Depozitarul, însărcinat cu un sechestru, nu poate fi liberat de dânsul înainte de terminarea procesului, decât atunci când toate părţile interesate vor consimţi, sau când va urma o cauză ce se va judeca de legitimă.

Secţiunea III
Despre sechestrul judiciar

Art. 1632. Afară de cazurile statornicite de codicele de procedură civilă, judecătorul poate ordona sechestrul:

1. a unui imobil sau a unui lucru mobil pentru a cărui proprietate ori posesiune se judecă două sau mai multe persoane;
2. a lucrurilor oferite de un debitor spre liberarea sa.

A se vedea:

- Codul de procedură civilă - D(I) 1228, Monitorul Oficial nr. 281 din 15 martie 1900, republicat în Monitorul Oficial nr. 45 din 24 februarie 1948, cu modificările ulterioare (art. 596);
- Legea nr. 603/1943 pentru simplificarea procedurii împărţelilor judiciare - Monitorul Oficial nr. 212 din 10 septembrie 1943, cu modificările ulterioare (art. 14 şi 15).

Art. 1633. Depozitul judiciar dă naştere la obligaţii reciproce între sechestranţi şi depozitari.

Depozitarul trebuie să îngrijească de păstrarea lucrului sechestrat ca un bun proprietar.

Trebuie să-l dea de faţă pentru vânzare spre îndestularea sechestrantului, ori spre a-l restitui, părţii de la care s-a sechestrat în caz de revocare a sechestrului.

Sechestrantul este dator să plătească depozitarului salariul statornicit de lege, sau în lipsă, pe cât îl va hotărî judecătorul.

Art. 1634. Sechestrul judiciar se dă sau persoanei asupra căreia s-au învoit ambele părţi interesate, sau unei persoane numite din oficiu de autoritatea judiciară.

Şi într-un caz şi într-altul, acel ce a luat în păstrare lucrul este supus tuturor îndatoririlor ce nasc din sechestrul convenţional.

Titlul XIII
DESPRE CONTRACTELE ALEATORII

CAPITOLUL I
Despre contractele aleatorii în genere

Art. 1635. Contractul aleatoriu este convenţia reciprocă ale cărei efecte, în privinţa beneficiilor şi a pierderilor pentru toate părţile, sau pentru una sau mai multe din ele, depinde de un eveniment necert.

Astfel sunt:

1. contractul de asigurare;
2. împrumutul nautic;
3. jocul şi prinsoarea;
4. şi contractul de rendită pe viaţă.

Cele două dintâi se regulează după legile comerţului maritim.

CAPITOLUL II
Despre joc şi prinsoare

Art. 1636. Legea nu dă nici o acţiune spre plată unui debit din joc sau din prinsoare.

Art. 1637. Sunt exceptate jocurile ce contribuie la exerciţiul corporal, cum: armele, cursele cu piciorul, calare sau cu carul şi alte asemenea.

Cu toate acestea, judecătorul poate să respingă cererea când suma pusă în joc sau la prinsoare ar fi excesivă.

Art. 1638. Pierzatorul nu poate în nici un caz repeti ceea ce a plătit de bună voie, afară numai în cazul când câştigătorul a întrebuinţat dol, înşelăciune sau amăgire.

CAPITOLUL III
Despre contractul de rendită pe viaţă

Secţiunea I
Despre natura contractului de rendită pe viaţă

Art. 1639. Rendita pe viaţă se poate înfiinţa cu titlu oneros.

Art. 1640. Ea se poate constitui şi cu titlu gratuit, prin donaţiune între vii sau prin testament.

Trebuie însă atunci să fie revestită de formele cerute de legi pentru asemenea acte.

Art. 1641. Rendita pe viaţă înfiinţată prin donaţiune sau testament este supusă la reducţiune, dacă întrece porţiunea disponibilă; este nulă dacă se face în favoarea unei persoane necapabile de a primi.

Art. 1642. Rendita pe viaţă se poate înfiinţa în favoarea persoanei ce a plătit preţul, sau a altei a treia ce n-are nici un drept la rendită.

În cazul din urmă, deşi întruneşte însuşirile unei liberalităţi, totuşi nu este supusă formelor stabilite pentru donaţiune; însă este în totul supusă dispoziţiilor articolului precedent.

Art. 1643. Ea se poate înfiinţa în favoarea unei sau mai multor persoane.

Art. 1644. Este fără lucrare orice contract de rendită pe viaţă, înfiinţat în favoarea unei persoane care era deja moartă în momentul facerii contractului.

Art. 1645. Contractul de rendită pe viaţă, în favoarea unei persoane afectate de o boală de care a murit în interval de 20 zile de la data contractului, este nul.

Secţiunea II
Despre efectele contractului de rendită pe viaţă între părţile contractante

Art. 1646. Acela în a cărui favoare s-a înfiinţat, cu titlu oneros, o rendită pe viaţă, poate să ceară sfărâmarea contractului, dacă înfiinţătorul ei nu dă asigurările stipulate pentru executare.

Art. 1647. Singura neplată a termenelor[1] expirate a renditei nu dă drept celui în a cărui favoare este înfiinţată să ceară întoarcerea capitalului, sau reintrarea în posesiunea fondului înstrăinat. El are numai dreptul de a face să se sechestreze şi să se vândă averea debitorului său şi a cere ca, neconsimţind debitorul, să se reguleze, din produsul vinderii, o sumă suficientă spre plata termenelor.

---

[1] *Sumele scadente datorate în temeiul contractului de rendită.*

Art. 1648. Înfiinţătorul renditei nu poate să se elibereze de plata ei, oferind înapoierea capitalului şi renunţând la repetiţiunea anuităţilor plătite, oricât de lungă fie viaţa acelor în a căror favoare s-a înfiinţat rendita, şi oricât de oneroasă fie prestaţia renditei.

Art. 1649. Rendita pe viaţă se dobândeşte de proprietarul[1] ei în proporţia zilelor ce a trăit.

Dacă însă s-a stipulat ca termenii[2] ei să se plătească anticipat, atunci se consideră de câştigat fiecare termen din ziua în care a venit plata lui.

Art. 1650. Numai în cazul în care rendita pe viaţă s-a înfiinţat cu titlu gratuit, se poate şi stipula ca dânsa să nu fie supusă sechestrării[3].

Art. 1651. Proprietarul renditei pe viaţă nu poate să ceară termenele[4] expirate decât justificând existenţa sa, ori existenţa persoanei în favoarea căreia s-a înfiinţat.

Titlul XIV

DESPRE FIDEJUSIUNE (CAUŢIUNE)

CAPITOLUL I

Despre natura şi întinderea fidejusiunii

Art. 1652. Cel ce garantează o obligaţie se leagă către creditor de a îndeplini însuşi obligaţia pe care debitorul nu o îndeplineşte.

Minorul şi interzisul sau reprezentantul lor legal nu pot sa garanteze obligaţia altuia. A se vedea în acest sens Codul familiei Legea nr. 4/1953, Buletinul Oficial nr. 1 din 4 ianuarie 1954, republicat în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările ulterioare (art. 105, 129, 133, 147).

Art. 1653. Fidejusiunea nu poate exista decât pentru o obligaţie validă.

Cu toate acestea, se poate face cineva fidejusorele unei obligaţii ce poate fi anulată în virtutea unei excepţii personale debitorului, cum de pildă în cazul de minoritate.

Art. 1654. Fidejusiunea nu poate întrece datoria debitorului, nici poate fi făcută sub condiţii mai oneroase.

Poate fi însă numai pentru o parte a datoriei şi sub condiţii mai puţin grele.

Cauţiunea ce întrece datoria sau care este contractată sub condiţii mai oneroase e validă numai până în măsura obligaţiei principale.

Art. 1655. Oricine poate să se facă fidejusore, fără ordinea şi chiar fără ştiinţa acelui pentru care se obligă.

Asemenea se poate face nu numai pentru debitorul principal, dar şi pentru fidejusorul acestuia.

Art. 1656. Fidejusiunea trebuie să fie expresă şi nu se poate întinde peste marginile în care s-a contractat.

Art. 1657. Fidejusiunea nedeterminată a unei obligaţii principale, se întinde la toate accesoriile unei datorii, şi încă şi la spezele primei reclamaţii[5], şi la toate cele posterioare notificării făcute fidejusorului.

---

[1] *Creditorul renditei.*

[2] *Sumele scadente datorate în temeiul contractului de rendita.*

[3] *Să nu poată fi urmărită.*

[4] *Sumele scadente datorate în temeiul contractului de rendită.*

[5] *Cheltuielile corespunzătoare introducerii cererii de chemare în judecată.*

Art. 1658. Îndatoririle fidejusorului trec la erezi, afară de constrângerea corporală, chiar dacă îndatorirea era asigurată prin constrângere corporală.

Dispoziția ce privește sancțiunea constrângerii corporale nu are aplicabilitate azi, fiind incompatibilă cu ordinea Constituțională din România.

Art. 1659. Debitorul obligat a da siguranță trebuie să prezinte o persoană capabilă de a contracta, care să posede avere îndestulă spre a garanta o obligație, și care să aibă domiciliul în teritoriul jurisdicțional al tribunalului județean, la care trebuie să se dea.

Art. 1660. Solvabilitatea unui garant se măoară numai după nemișcătoarele ce pot fi ipotecate, afară de cazul când datoria este mică sau afacerea este comercială. Spre acest finit nu se pot lua în considerație nemișcătoarele în litigiu, nici acelea situate la o așa depărtare, încât să devină foarte dificile lucrările executive asupra-le.

Art. 1661. Dacă fidejusorul, capătat de creditor de bună-voie sau judecătorește, a devenit apoi nesolvabil, trebuie să se dea un altul.

Aceasta regulă nu se aplică în singurul caz în care fidejusorul s-a dat numai în puterea unei convenții, prin care creditorul a cerut de fidejusor o anume persoană.

CAPITOLUL II
Despre efectele fidejusorului

Secțiunea I
Despre efectele fidejusiunii intre creditor și cauționator (fidejusor)

Art. 1662. Fidejusorul nu este ținut a plăti creditorului, decât când nu se poate îndestula de la debitorul principal asupra averii căruia trebuie mai întâi să se facă discuție[1], afară numai când însuși a renunțat la acest beneficiu, sau s-a obligat solidar cu datornicul. În cazul din urmă, efectul obligației sale se regulează după principiile statornicite în privința datoriilor solidare.

Art. 1663. Creditorul nu este îndatorat să discute[2] averea debitorului principal, dacă garantul nu o cere de la cele dintâi lucrări[3] îndreptate contra sa.

Art. 1664. Fidejusorul care cere discuția[4] trebuie să indice creditorului averea debitorului principal și să anticipeze spezele cuviincioase pentru punerea în lucrare a executării.

Nu se va ține în seamă arătarea bunurilor debitorului principal situate afară din teritoriul jurisdicțional al tribunalului județean în care trebuie să se efectueze plata, sau a bunurilor în litigiu, ori a bunurilor deja ipotecate pentru siguranța datoriei, care nu mai sunt în posesia debitorului.

Art. 1665. De câte ori cauționatorul va arata bunuri în cuprinderea articolului precedent și va anticipa și spezele cuviincioase pentru discuție[1], creditorul rămâne către garant răspunzător până la valoarea bunurilor arătate, în caz de nesolvabilitate a debitorului principal survenită prin amânarea urmăririi.

---

[1] *Urmărire.*
[2] *Să urmărească.*
[3] *Acte de executare.*
[4] *Urmărire.*

Art. 1666. Când mai multe persoane au garantat unul și același creditor pentru una și aceeași datorie, fiecare din ele rămâne obligată pentru datoria întreagă.

Art. 1667. Cu toate acestea, fiecare din persoanele arătate în articolul precedent, întrucât n-a renunțat la beneficiul diviziunii, poate cere ca creditorul să dividă mai întâi acțiunea sa și să o reducă la proporția fiecăruia.

Dacă unii din garanți erau nesolvabili în timpul în care unul din ei obținuse diviziunea, acesta rămâne obligat în proporția unei asemenea nesolvabilități; dacă însă nesolvabilitatea a supravenit după diviziune, atunci nu mai poate fi răspunzător pentru aceasta.

Art. 1668. Dacă creditorul însuși și de bună voie a împărțit acțiunea sa, nu mai poate să se lepede de această diviziune, deși, mai înainte de timpul în care a primit-o, unii din cauționatori au fost nesolvabili.

Secțiunea II
Despre efectele fidejusiunii intre debitor și cauționator (fidejusor)

Art. 1669. Cauționatorul ce a plătit are regres contra debitorului principal, atât când a garantat cu știința debitorului, cât și pe neștiința lui.

Regresul se întinde atât asupra capitalului, cât și asupra dobânzilor și a spezelor; cu toate acestea, garantul nu are regres decât pentru spezele făcute de dânsul după ce a notificat debitorului principal reclamația pornită asupra-i.

Fidejusorul are regres și pentru dobânda sumei ce a plătit, chiar când datoria nu produce dobânda, și încă și pentru daune-interese, dacă se cuvine.

Cu toate acestea, dobânzile ce ar fi fost datorite creditorului nu vor merge în favoarea garantului decât din ziua în care s-a notificat plata.

Art. 1670. Cauționatorul ce a plătit datoria intra în dreptul ce avea creditorul contra datornicului.

Art. 1671. Când sunt mai mulți debitori principali solidari pentru una și aceeași datorie, fidejusorul ce a garantat pentru ei toți are regres în contra fiecărui din ei pentru repetițiunea sumei totale ce a plătit.

Art. 1672. Fidejusorul ce a plătit prima dată, nu are regres contra debitorului principal ce a plătit de-a două oară, are însă acțiunea de repetițiune contra creditorului.

Când fidejusorul a plătit, fără să fi fost urmărit și fără să fi înștiințat pe datornicul principal, nu va avea nici un regres contra acestuia în cazul când în timpul plății, datornicul ar fi avut meziu[2] de a declara stinsă datoria sa; îi rămâne însă dreptul de a cere înapoi de la creditor banii dați.

Art. 1673. Fidejusorul, și fără a fi plătit, poate să reclame dezdăunare de la debitor:

---

[1] *Urmărire.*

[2] *Mijloc.*

1. când este urmărit în judecată pentru a plăti;

2. când debitorul se află falit sau în stare de nesolvabilitate;

3. când debitorul s-a îndatorat de a-l libera de garanție într-un termen determinat și acesta a expirat;

4. când datoria a devenit exigibilă prin sosirea scadenței stipulate;

5. după trecerea de 10 ani, când obligația principală nu are un termen determinat de scadență, întrucât însă obligația principală nu ar fi fost de așa fel încât să nu poată a se stinge înaintea unui termen determinat, cum de exemplu tutela, ori întrucât nu s-a stipulat contrariul.

Secțiunea III
Despre efectele fidejusiunii între mai mulți garanți

Art. 1674. Când mai multe persoane au garantat pentru unul și același debitor și pentru una și aceeași datorie, garantul ce a plătit datoria are regres contra celorlalți garanți pentru porțiunea ce privește pe fiecare.

Cu toate acestea, nu are loc regresul decât când garantul a plătit în unul din cazurile arătate în articolul precedent.

CAPITOLUL III
Despre fidejusiunea legală și cea judecătorească

Art. 1675. De câte ori o persoana este obligată de lege sau de judecător a da o garanție, garantul ce se oferă trebuie să aibă condițiile prescrise de art. 1659 și 1660. Fidejusiunea judecătorească trebuie încă să poată fi supusă la constrângerea corporală.

---

1. Ultima parte a art. 1675 a fost abrogată implicit întrucât Legea constrângerii corporale din 12 septembrie 1864 este incompatibilă cu ordinea Constituțională din România.

2. Cu privire la fidejusiunea judiciară a se vedea art. 392-396 Cod procedură civilă D(L) 1228, Monitorul Oficial nr. 281 din 15 martie 1900, republicat în Monitorul Oficial nr. 45 din 24 februarie 1948, cu modificările ulterioare.

Art. 1676. Cel ce e dator să dea garanție, e liber să dea un amanet sau altă asigurare, care să se găsească suficientă pentru asigurarea creanței.

Art. 1677. Garantul judecătoresc nu poate cere discuția[1] averii debitorului principal.

Art. 1678. Cel ce s-a făcut garant numai pentru fidejusorul judecătoresc nu poate să ceară discuția[2] averii debitorului principal și a fidejusorului.

CAPITOLUL IV
Despre stingerea fidejusiunii

Art. 1679. Obligația ce naște din fidejusiune se stinge prin acele cauze prin care se sting și celelalte obligații.

Art. 1680. Confuziunea urmată între datornicul principal și fidejusorul său, prin erezirea[3] unuia de către altul, nu stinge acțiunea creditorului contra acelui ce a garantat pentru fidejusor.

Art. 1681. Garantul se poate servi în contra creditorului de toate excepțiile datornicului principal inerente datoriei;

---

[1] *Urmărirea.*

[2] *Urmărirea.*

[3] *Moștenirea.*

însă nu-i poate opune acele ce sunt curat persoanele datornicului.

Art. 1682. Cauţionatorul se liberează de garanţia sa, când nu poate să intre în drepturile, privilegiile şi ipotecile creditorului din cauza acestuia.

Art. 1683. Dacă creditorul primeşte de bună voie un imobil sau alt lucru în plata datoriei principale, cauţionatorul rămâne liberat, chiar când creditorul a fost evins din acel lucru.

Art. 1684. Prelungirea termenului acordat de creditor în favoarea datornicului principal nu liberează pe fidejusor de garanţia sa, care poate în acest caz să urmărească pe debitor pentru plată.

Titlul XV
DESPRE AMANET

Art. 1685. Amanetul este un contract prin care datornicul remite creditorului său un lucru mobil spre siguranţa datoriei.

Art. 1686. Amanetul dă creditorului dreptul de a fi plătit din lucrul amanetului, cu preferinţă înaintea altor creditori.

Ca să rezulte preferinţă se cere un act înregistrat în regulă, ce să enunţe suma datorită, specia şi natura lucrurilor amanetate sau o descripţie de calitate, greutatea şi măsura lor.

Facerea unui act înscris şi înregistrat nu este neapărat decât când datoria trece peste 250 lei.

Cu privire la înregistrarea actului de amanet, la care se referă art. 1686, a se vedea art. 710 şi 719 Cod procedură civilă - D.(L) 1228, Monitorul Oficial nr. 281 din 15 martie 1900, republicat în Monitorul Oficial nr. 45 din 24 februarie 1948, cu modificările ulterioare.

Art. 1687. Preferinţa arătată în articolul precedent nu se poate înfiinţa în privinţa mobilelor necorporale, cum creanţele mobiliare, decât prin un act în regulă înregistrat şi notificat debitorului creanţei date în amanet.

---

1. A se vedea, de asemenea, Legea, nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 73 şi 74).

2. A se vedea şi nota de la art. 1396.

Art. 1688. În toate cazurile însă, acest privilegiu nu subzistă asupra amanetului decât când s-a dat şi a rămas în posesiunea creditorului sau unui al treilea ales de părţi.

Art. 1689. Creditorul, la caz de neplată, nu poate să dispună de amanet; are dreptul însă să ceara de la judecător ca amanetul să-i rămână lui, drept plată, şi până la suma datoriei, cu ale ei dobânzi, de se cuvine, după o estimaţie făcută de experţi, ori să se vânză la licitaţie.

E nulă orice stipulaţie prin care creditorul s-ar autoriza sau a-şi apropia amanetul sau a dispune de dânsul fără formalităţile sus-arătate.

Art. 1690. Până la expropriaţiunea[1] debitorului, de este să se facă, el rămâne proprietarul amanetului.

Art. 1691. Creditorul răspunde după regulile stabilite la titlul: Despre contracte şi obligaţii în genere, de pierderea sau stricăciunea amanetului provenită din culpa sa.

---

[1] *Executarea silită, potrivit art. 1824-1836 Cod civil.*

Asemenea şi debitorul trebuie să întoarcă creditorului toate spezele utile şi cele necesare făcute pentru conservarea amanetului.

Art. 1692. Dacă s-a dat drept amanet o creanţă ce produce dobânzi, creditorul trebuie să ţină în seamă aceste dobânzi asupra dobânzilor ce ar fi datorite.

Dacă datoria, pentru a cărei siguranţă s-a dat amanet o creanţă, nu produce ea însăşi dobânzi, atunci dobânzile creanţei amanetate se ţin în seamă asupra capitalului datoriei.

Art. 1693. Dacă creditorul abuză de amanet, debitorul poate să ceară ca acel amanet să se pună sub sechestru.

Art. 1694. Debitorul nu poate pretinde restituţiunea amanetului decât după ce a plătit în întreg capitalul, dobânzile şi spezele datoriei pentru a cărei siguranţă s-a fost dat amanetul.

Dacă acelaşi debitor ar fi făcut o altă datorie către acelaşi creditor după tradiţiunea amanetului, şi o asemenea datorie ar fi devenit exigibilă înainte de plata primei datorii, creditorul nu va putea fi constrâns să libereze amanetul mai înainte de a se fi plătit ambele creanţe, chiar când nu s-ar fi stipulat de a subordona amanetul la plata datoriei a doua.

Art. 1695. Amanetul este nedivizibil, deşi datoria este divizibilă, între erezii debitorului, ori între aceia ai creditorului.

Eredele debitorului ce şi-a plătit partea sa de datorie, nu poate cere restituţiunea părţii sale de amanet atât timp cât datoria nu este plătită în întregul ei.

Şi viceversa, eredele creditorului care şi-a primit partea sa de datorie, nu poate să restituie amanetul cu daunarea coerezilor săi încă neplătiţi.

Art. 1696. Dispoziţiile precedente nu se aplică în materie de comerţ, nici la casele de împrumut pe amanet, în privinţa cărora se va urma după legile şi regulamentele relative la dânsele.

Titlul XVI
DESPRE ANTICREZĂ

Art. 1697-1703. *(Abrogate prin art. 4 al Legii contra camerei din 2.IV.1931).*

Titlul XVII
DESPRE TRANZACŢIE

Art. 1704. Tranzacţia este un contract prin care părţile termină un proces început sau preîntâmpină un proces ce poate să nască.

Art. 1705. Tranzacţia trebuie să fie constatată prin act scris.

Art. 1706. Tranzacţie pot face numai acei ce pot dispune de obiectul cuprins în ea.

Acei însă ce nu pot dispune de obiectul cuprins în tranzacţie, nu pot transige decât în formele stabilite de legi speciale.

Cu privire la sechestru, a se vedea art. 596 Cod procedură civilă - D.(L) 1228, Monitorul Oficial nr. 281 din 15 martie 1900, republicat în Monitorul Oficial nr. 45 din 24 februarie 1948, cu modificările ulterioare.

A se vedea:

- Codul familiei - Legea nr. 4/1953, Buletinul Oficial nr. 1 din 4 ianuarie 1954, republicat în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările ulterioare (art. 105, 129, 133 şi 147);
- Legea nr. 15/1990 privind reorganizarea unităţilor economice de stat ca regii autonome şi societăţi comerciale, în Monitorul Oficial nr. 98 din 8 august 1990 (art. 5 alin. 3).

Art. 1707. Se poate transige asupra unei acţiuni civile ce derivă din o infracţiune.

Art. 1708. În tranzacţie se poate stipula o penalitate contra celui ce nu se va ţine de dânsa.

Art. 1709. Tranzacţiile se mărginesc numai la obiectul lor; renunţarea, făcută în toate pretenţiile şi acţiunile, cuprinde numai ceea ce se reportă la pricinile, asupra cărora a urmat tranzacţie.

Art. 1710. Tranzacţia nu se întinde decât asupra pricinilor de care tratează, fie intenţia părţilor manifestată prin expresii speciale sau generale, ori rezulte ca o consecinţă necesară din ceea ce s-a expres[1].

Art. 1711. Tranzacţiile au între părţile contractante puterea unei sentinţe neapelabile[2].

Art. 1712. Este admisibilă acţiunea de nulitate contra unei tranzacţii, pentru eroarea asupra persoanei sau obiectului în proces.

Art. 1713. Asemenea se poate ataca tranzacţia făcută spre executarea unui titlu nul, afară numai când părţile ar fi tratat expres despre nulitate.

Art. 1714. Tranzacţia făcută pe documente dovedite în urmă de false este nulă.

Art. 1715. E asemenea nulă tranzacţia asupra unui proces finit prin sentinţa neapelabilă[3], despre care părţile sau una din ele n-aveau cunoştinţă.

Când sentinţa necunoscută părţilor ar fi încă apelabilă, tranzacţia va fi validă.

Art. 1716. Când părţile au transigeat în genere asupra tuturor afacerilor ce ar putea să existe între dânsele, documentele ce le-ar fi fost necunoscute lor în timpul tranzacţiei şi care s-ar fi descoperit în urmă nu constituie un titlu de anularea tranzacţiei, afară numai atunci când ar fi fost ascunse prin fapta uneia din părţile contractante.

Însă tranzacţia va fi nulă, când ea nu ar cuprinde decât un singur obiect şi s-ar dovedi, din documentele în urmă descoperite, că una din părţi nu avea nici un drept asupra acelui obiect.

Art. 1717. Învederata greşeală în socoteli, urmată la facerea tranzacţiei, nu păgubeşte pe nici una din părţi, şi trebuie să se repare.

Titlul XVIII

DESPRE PRIVILEGII ŞI IPOTECI

CAPITOLUL I

Dispoziţii generale

Art. 1718. Oricine este obligat personal este ţinut de a îndeplini îndatoririle sale cu toate bunurile sale, mobile şi imobile, prezente şi viitoare.

---

[1] *Exprimat.*

[2] *Hotărâre judecătorească definitivă.*

[3] *Hotărâre judecătorească definitivă.*

Art. 1719. Bunurile unui debitor servesc spre asigurarea comună a creditorilor săi, şi preţul lor se împarte între ei prin analogie[1], afară de cazul când există între creditori cauze legitime de preferinţă.

Art. 1720. Cauzele legitime de preferinţă sunt privilegiile şi ipotecile.

Art. 1721. Când un imobil, recolte, sau alte bunuri mobile vor fi fost asigurate în contra incendiului, sau în contra oricărui alt caz fortuit, suma ce se va datora de către asigurător va trebui, dacă nu va fi fost cheltuită în reparaţia obiectului asigurat, să fie afectată la plata creanţelor privilegiate şi ipotecare, după rangul fiecăreia din ele.

Asemenea se va urma şi cu orice despăgubire va fi datorită de către o a treia persoană, pentru pierderea totală sau deteriorarea obiectului însărcinat de un privilegiu sau ipotecă.

CAPITOLUL II
Despre privilegii

Art. 1722. Privilegiul este un drept, ce dă unui creditor calitatea creanţei sale de a fi preferit celorlalţi creditori, fie chiar ipotecari.

Art. 1723. Între creditorii privilegiaţi, preferinţa se regulează după diferitele calităţi ale privilegiilor.

Art. 1724. Creditorii privilegiaţi, care au acelaşi rang, au deopotrivă drept la plată.

Art. 1725. Privilegiile tezaurului public[2] şi ordinea în care se exercită ele sunt regulate prin legi speciale.

Tezaurul public nu poate obţine un privilegiu în contra drepturilor persoanelor al treilea dobândite mai înainte.

A se vedea cu privire la imobilele înscrise în cărţi funciare:

- Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 78);
- Legea nr. 241/1947 pentru punerea în aplicare în Transilvania a Legii pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare din 27 aprilie 1938 - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 5);
- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii în cărţi de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 5).

Art. 1726. Privilegiile pot fi atât asupra mobilelor, cât şi asupra imobilelor.

Secţiunea I
Despre privilegiile care se întind asupra mobilelor şi imobilelor

Art. 1727. Cheltuielile de judecată sunt privilegiate atât asupra mobilelor, cât şi asupra imobilelor, în privinţa tuturor creditorilor în interesul cărora au fost făcute.

A se vedea nota de la art. 1725.

Secţiunea II
Despre privilegii asupra mobilelor

Art. 1728. Privilegiile sunt sau generale, sau speciale asupra unor mobile.

---

[1] *Proporţional cu valoarea creanţelor respective.*

[2] *Privilegiile creanţelor statului.*

§ 1. Despre privilegii generale asupra mobilelor

Art. 1729. Creanțele privilegiate asupra tuturor mobilelor sunt cele mai jos arătate, și se exercită în ordinea următoare:

1. cheltuielile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor;

2. cheltuielile îngropării în raport cu condiția și starea defunctului;

3. cheltuielile boalei celei de pe urmă făcute în curs de un an;

4. salariile oamenilor de serviciu pentru un an trecut și restul datoriei din anul curent;

salariul de 6 luni al calfelor de prăvălie și salariul pe o lună al lucrătorilor cu ziua;

5. prețul obiectelor de subsistență date debitorului și familiei sale în curs de șase luni.

Când valoarea imobilelor n-a fost absorbită de creanțele privilegiate și ipotecare, parte din prețul lor ce mai rămâne se va afecta cu preferință la plata creanțelor arătate din prezentul articol.

§ 2. Despre privilegii asupra oarecăror mobile

Art. 1730. Creanțele privilegiate asupra oarecăror mobile sunt:

1. Chiriile și arenzile. Când contractul este autentic sau are o dată certă, proprietarul are privilegiul pentru toată chiria sau arenda pe anul curent, precum și pe tot timpul ce rămâne a curge până la expirarea contractului.

Când contractul nu e autentic, sau nu are dată certă, proprietarul are privilegiul numai pentru chiria sau arenda pe anul curent și pe anul viitor.

În cazul dintâi, dacă prin contractul de arendare sau închiriere nu va fi fost expres prohibită subarendarea sau subînchirierea, ceilalți creditori ai debitorului pot reînchiria casa sau rearenda moșia pentru timpul ce mai rămâne a curge după contract; dar sunt obligați de a plăti proprietarului tot ce-i este datorit.

Obiectele asupra cărora se exercită privilegiul sunt:

Pentru casă, toate mobilele din ea.

Pentru moșie, toată recolta anului curent, precum și tot ce servește la exploatarea moșiei.

Același privilegiu are loc pentru reparațiile locative și pentru tot ce privește execuția contractului.

Proprietarul poate sechestra mobilele care se află în casa sa sau pe moșia sa, când ele au fost duse în alt loc, fără consimțământul său, și proprietarul conservă privilegiul său pe aceste mobile, întrucât timp le-a revendicat; adică, când sunt în chestiune mobilele unei moșii, dacă a făcut cererea sa în termen de 40 zile, și când sunt în chestiune mobilele unei case, în termen de 15 zile.

2. Sumele datorite pentru semințe sau pentru cheltuiala recoltei anului curent, asupra prețului acestei recolte, și sumele datorite pentru instrumente de exploatațiune, pe prețul acestor instrumente; în ambele aceste cazuri, cu preferință chiar înaintea proprietarului moșiei pentru privilegiul arendei.

3. Creanța pe amanetul ce este în posesiunea creditorului.

4. Cheltuielile făcute pentru conservarea lucrului.

5. Prețul pentru lucruri mobile neplătite, dacă se află încă în posesiunea debitorului, chiar și în cazul când a cumpărat cu termen de plată.

Dacă vânzarea s-a făcut fără termen de plată, vânzătorul poate chiar să revendice obiectele vândute, pe cât timp se află în posesiunea cumpărătorului, și poate să împiedice revinderea acelor lucruri, dacă însă s-a făcut cererea sa în termen de opt zile după trădarea[1] lucrurilor, și dacă lucrurile se află încă tot în starea în care se găseau la timpul trădării lor.

Pierderea acțiunii de revendicare aduce cu sine și pierderea acțiunii rezolutorie a contractului vânzării, în privința celorlalți creditori.

6. Creanțele ce are un hangiu, în această calitate, asupra efectelor voiajorilor, ce se află în ospătăria sa.

7. Creanța cheltuielilor de transport și a cheltuielilor accesorii asupra lucrului transportat, întrucât timp acela ce l-a transportat, îl are în posesiunea sa, și în cele 24 ore ce vor urma trădării lucrului la destinatarul său, dacă acesta din urma a conservat posesiunea lucrului.

8. Creanțele rezultând din abuzuri și prevaricațiuni[2] ale funcționarilor publici, în exercițiul funcțiunii lor, asupra cauționamentului lor, precum și asupra dobânzilor ce ar fi produs acel cauționament.

Art. 1730 pct. 8 a devenit inaplicabil prin abrogarea de către Decretul nr. 23 din 13 aprilie 1951 a Legii din 31 iulie 1929 asupra contabilității publice și asupra controlului bugetului și patrimoniului public, care, prin art. 15, reglementa obligația mânuitorilor de bani și materiale publice de a depune garanții. A se vedea și Legea nr. 22/1969 privind angajarea gestionarilor, constituirea de garanții și răspunderea în legătură cu gestionarea bunurilor - Buletinul Oficial nr. 132 din 18 noiembrie 1969 (art. 10 și urm.).

§ 3. Despre rangul privilegiilor asupra mobilelor, la caz de concurs intre ele

Art. 1731. Cheltuielile de judecată vin înaintea tuturor creanțelor în interesul cărora au fost făcute.

Art. 1732. Cheltuielile făcute pentru conservarea lucrului trec înaintea privilegiilor anterioare.

Ele trec în toate cazurile, chiar înaintea privilegiilor cuprinse la numerele 3, 4 și 5 ale articolului 1729.

Art. 1733. Creditorul amanetar, hangiul și cărăușul sunt preferați vânzătorului unui obiect mobiliar, care le servește de siguranță, afară de cazul când ei, primind lucrul, au știut că prețul era încă datorit.

Privilegiul vânzătorului nu se exercită decât după acel al proprietarului casei sau moșiei, afară de cazul când vânzătorul, la transportarea lucrurilor la locurile închiriate, a făcut cunoscut proprietarului că prețul încă nu i s-a plătit.

Art. 1734. Sumele datorate pentru semințe sau pentru cheltuielile recoltei de peste an se plătesc din prețul acestei recolte, și sumele datorite pentru ustensile, care servesc la exploatarea moșiei, din prețul acestor ustensile, cu preferință în ambele aceste cazuri înaintea privilegiului proprietarului moşiei.

---

[1] *Predarea.*

[2] *Pagube de care funcționarul de stat se face culpabil un exercițiul funcțiunii.*

Art. 1735. Privilegiul cheltuielilor de îngropare trece înaintea tuturor celorlalte privilegii.

Art. 1736. Celelalte privilegii generale sunt primate de către privilegiile speciale.

Secţiunea III
Despre privilegii asupra imobilelor

Art. 1737. Creditorii privilegiaţi asupra imobilelor sunt:

1. Vânzătorul pe imobilul vândut, pentru plata preţului. Dacă s-au făcut mai multe vânzări succesive, pentru care a rămas datorit preţul în total sau în parte, întâiul vânzător se preferă celui de-al doilea, cel de-al doilea celui de-al treilea şi aşa înainte.

2. Acei ce au dat banii care au servit la achiziţia unui imobil. Trebuie însă să fie constatat într-un mod autentic, prin actul de împrumutare, că suma era destinată a fi întrebuinţată la aceasta; asemenea trebuie să fie constatat prin chitanţa vânzătorului că plata preţului s-a făcut cu banii împrumutaţi.

3. Coerezii, asupra imobilelor succesiunii, pentru garanţia împărţelii făcute între ei şi a sumelor cu care a rămas dator unul către altul.

4. Arhitecţii, antreprenorii, pietrarii şi alţi lucrători întrebuinţaţi pentru a zidi, a reconstrui, sau a repara edificii, canaluri sau alte opere, cu condiţia însă ca prealabilmente să se fi încheiat un proces-verbal de către un expert numit de judecătoria în a cărei rază teritorială sunt situate edificiile, constatator stării şi felului lucrărilor ce proprietarul va declara că are de gând a face şi numai în cazul când acele lucrări ar fi fost primite cel mult în curs de şase luni, după terminarea lor, de către expert asemenea numit de judecătorie. Dar privilegiul acesta nu poate trece niciodată peste valorile constatate prin al doilea proces-verbal, ci se va reduce la adaosul de valoare ce va fi existând la epoca alienării imobilului, ca rezultat al lucrărilor executate.

5. Acei ce au împrumutat bani pentru a indemniza pe lucrători, se bucură de acelaşi privilegiu, însă numai în cazul când întrebuinţarea acelor bani va fi constatată într-un mod autentic prin actul de împrumutare, şi prin chitanţa lucratorilor, în modul în care s-a vorbit mai sus, despre acei care au împrumutat bani pentru achiziţia unui imobil.

---

1. A se vedea, în legătură cu imobilele înscrise în cărţile funciare:

- Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 17, 31, 67-71);
- Legea nr. 241/1947 pentru punerea în aplicare în Transilvania a Legii pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare din 27 aprilie 1938 - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 2 şi 3);
- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii în cărţi de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 3).

2. A se vedea dispoziţiile normative citate în nota de la art. 1725.

Secţiunea IV
Cum se conservă privilegiile

Art. 1738. Între creditori, privilegiile nu produc nici un efect, în privinţa imobilelor, decât atunci când ele s-au adus la cunoştinţa publică, prin inscripţie, şi numai de la data acelei inscripţii în registrele notariatelor de stat, destinate pentru aceasta, după modelul determinat de lege, afară de singurele excepţii ce urmează.

A se vedea Codul de procedură civilă, art. 715 alin. 1, art. 716 şi 717 şi notele de la art. 1737 şi 1801.

Art. 1739. Sunt scutite de formalitatea inscripţiei, creanţele arătate la art. 1729.

Art. 1740. Vânzătorul privilegiat conservă privilegiul său prin transcripţia titlului care a transferat proprietatea cumpărătorului, şi care titlu constată că i se datoreşte întregul preţ sau parte din el; asemenea şi acela care a dat bani pentru cumpărarea unui imobil, conform alineatului 2 de la art. 1737, conservă privilegiul său prin transcripţia titlului care constată destinaţia împrumutării şi trecerea asupra sa a tuturor drepturilor vânzătorului.

A se vedea de asemenea:

- Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 67);
- Legea nr. 241/1947 pentru punerea în aplicare în Transilvania a Legii pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare din 27 aprilie 1938 - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 4);
- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii în cărţi de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 1 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 13).

Art. 1741. Coeredele sau copărtaşul la o împărţeala conservă privilegiul său asupra bunurilor cuprinse în fiecare lot, sau asupra lucrului pus în licitaţie, pentru tot ce are drept a reclama în această calitate, prin inscripţia acestui privilegiu în termen de 60 zile socotite de la data actului de împărţeală sau de la data adjudecării prin licitaţie; în cursul acestui timp nici o ipotecă nu poate fi constituită în prejudiciul coeredelui sau copărtaşului creditor, asupra nici unui bun care se găseşte cuprins în masa comună.

A se vedea:

- Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 68 şi 69);
- Legea nr. 241/1947 pentru punerea în aplicare în Transilvania a Legii pentru unificarea dispoziţiilor privitoare la cărţile funciare din 27 aprilie 1938 - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 4);
- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii în cărţi de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 13).

Art. 1742. Arhitecţii, antreprenorii, pietrarii şi alţi lucrători întrebuinţaţi pentru a zidi, a reconstrui sau a repara edificii, canaluri sau alte opere, şi acei care au împrumutat, pentru a indemniza pe persoanele de mai sus, cu bani a căror întrebuinţare se constă conform alineatului 5 de la articolul 1737, conservă privilegiul lor prin inscripţia proceselor-verbale ale experţilor, menţionate la alineatul 4 al articolului 1737.

A se vedea:

- Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 70 şi 71);
- Legea nr. 241/1947 pentru punerea în aplicare în Transilvania a Legii pentru unificarea

dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare din 27 aprilie 1938 - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 4);

- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii în cărţi de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 13).

Art. 1743. Creditorii şi legatarii, care cer separaţia patrimoniului defunctului, conservă privilegiul lor asupra imobilelor succesiunii în faţa creditorilor erezilor sau reprezentanţilor defunctului, prin inscripţia acestui privilegiu, în termen de şase luni de la data deschiderii succesiunii.

Înaintea expirării acestui termen, nici o ipotecă stabilită de către erezii sau reprezentanţii defunctului asupra acelor bunuri spre prejudiciul creditorilor sau legatarilor succesiunii nu poate avea efect.

A se vedea:

- Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 86 şi 87);
- Legea nr. 241/1947 pentru punerea în aplicare în Transilvania a Legii pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare din 27 aprilie 1938 - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 15 şi 16).

Art. 1744. Cesionarii acestor diverse creanţe privilegiate exercită întru toate aceleaşi drepturi, care le aveau şi acei ce le-au cedat aceste creanţe.

A se vedea şi Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 71 - 74).

Art. 1745. Toate creanţele privilegiate supuse la formalitatea inscripţiei, în privinţa cărora nu s-ar fi îndeplinit condiţiile prescrise pentru conservarea privilegiului, nu încetează cu toate acestea de a fi creanţe ipotecare; însă ipoteca, în privinţa tuturor persoanelor al treilea, nu datează decât de la epoca inscripţiilor care vor trebui făcute, după cum mai jos se va arăta.

CAPITOLUL III
Despre ipoteci

Art. 1746. Ipoteca este un drept real asupra imobilelor afectate la plata unei obligaţii.

Ipoteca este din natura ei nedivizibilă şi subzistă în întregimea ei asupra tuturor imobilelor afectate, asupra fiecărui şi asupra fiecărei porţiuni din aceste imobile.

Dreptul de ipotecă se conservă asupra imobilelor în orice mână va trece.

Art. 1747. Dreptul de ipotecă nu se poate constitui decât în cazurile şi cu formele prescrise de lege.

Art. 1748. Ipoteca este sau legală sau convenţională.

Art. 1749. Ipoteca legală este aceea care ia naştere în virtutea unei dispoziţii speciale a legii.

Ipoteca convenţională este aceea care ia naştere din convenţia părţilor, cu formele prescrise de lege.

Art. 1750. Se pot ipoteca:

1. Imobilele care sunt în comerţ[1], cu accesoriile lor, ce după lege se privesc ca imobile;

---

[1] *În circuitul civil.*

2. uzufructul asupra acestor imobile şi accesorii.

Art. 1751. Mobilele nu pot fi ipotecate.

Art. 1752. Nu se aduce nici o modificare prin acest codice dispoziţiilor legale maritime, în privinţa navelor şi bastimentelor de mare.

Secţiunea I

Despre ipotecile legale

Art. 1753. Drepturile şi creanţele care se asigură de lege prin o ipotecă sunt:

1. ale femeilor măritate asupra bunurilor bărbatului;
2. ale minorilor şi interzişilor asupra bunurilor tutorelui;
3. ale statului, ale comunelor şi stabilimentelor publice asupra bunurilor perceptorilor şi administratorilor contabili.

§ 1. Despre siguranţele femeilor măritate

Art. 1754 – 1761. *(Abrogate implicit drept urmare a abrogării art. 1233 - 1293 privind regimul dotal, prin art. 49 al Decretului nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare).*

§ 2. Despre garanţiile ce sunt obligaţi a da tutorii în interesele minorilor şi interzişilor

Art. 1762 – 1767. *(Abrogate prin art. 20 al Decretului nr. 32 din 31.1.1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice).*

§ 3. Despre garanţiile ce sunt obligaţi a da statului, comunelor şi stabilimentelor publice, perceptorii şi administratorii contabili

Art. 1768. Ipoteca legală a statului, a comunelor şi a stabilimentelor publice asupra bunurilor perceptorilor şi

---

1. Dispoziţia art. 1753 pct. 1 a fost implicit abrogată, drept urmare a abrogării art. 1233 - 1293 inclusiv Codul civil, prin art. 49 al Decretului nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare.

2. Dispoziţia art. 1753 pct. 2 a fost abrogată prin art. 20 al Decretului nr. 32 din 31 ianuarie 1954.

3. A se vedea cu privire la ipotecile legale şi dispoziţiile din:
- Art. 902 alin. 2 din Codul civil;
- Legea nr. 22/1969 privind angajarea gestionarilor, constituirea de garanţii şi răspunderea în legătură cu gestionarea bunurilor - Buletinul Oficial nr. 132 din 18 noiembrie 1969 (art. 10 şi urm.);
- Codul de procedură penală - Legea nr. 29, Buletinul Oficial nr. 145 - 146 din 12 noiembrie 1968, republicat în Buletinul Oficial nr. 58 - 59 din 26 aprilie 1973 cu modificările ulterioare (art. 166 alin. 3 privind ipoteca luată ca măsură asiguratorie în cursul procesului penal).
- Decretul-lege nr. 61/1990 privind vânzarea de locuinţe construite din fondurile statului către populaţie (art. 12 alin. 1) publicat în Monitorul Oficial nr. 22 din 8 februarie 1990);
- Legea 85/1992 privind vânzarea de locuinţe şi spaţii cu altă destinaţie construite din fondurile statului şi din fondurile unităţilor economice sau bugetare de stat, republicată în Monitorul Oficial nr. 260 din 15 septembrie 1994.

administratorilor publici, nu se poate stabili decât asupra bunurilor prezente, iar nu şi a celor viitoare.

A se vedea nota 3 de la art. 1753.

Secţiunea II
Despre ipotecile conventionale [1]

Art. 1769. Cine are capacitatea de a înstrăina un imobil, poate a-l şi ipoteca.

A se vedea, de asemenea, nota de la art. 475.

Art. 1770. Acei care au asupra unui imobil un drept suspens prin o condiţie, sau rezolubil în oarecare cazuri, sau supus la o acţiune de resciziune, nu pot consimţi decât o ipotecă supusă aceloraşi condiţii sau aceloraşi resciziuni.

A se vedea de asemenea:

- Legea nr. 115/1938 pentru unificarea depoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 31);
- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii în cărţi de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 11).

Art. 1771. Bunurile minorilor şi ale interzişilor nu pot fi ipotecate decât pentru cauzele şi cu formele prescrise de legi.

A se vedea art. 105, 129 şi 147 din Codul familiei.

Art. 1772. Ipoteca convenţională nu va putea fi constituită decât prin act autentic.

Art. 1773. Ipotecile consimţite în ţară străină nu pot avea efect în România decât după ce actele prin care s-a consimţit ipoteca, se vor fi vizat de notarul de stat al notariatului de stat al situaţiunii bunurilor şi se va fi luat în inscripţie.

Acest notar va verifica dacă actele de constituirea ipotecii unesc toate condiţiile cerute de legile locului unde s-au făcut spre a fi autentice.

Art. 1774. Ipoteca convenţională nu este valabilă dacă, prin actul de constituire al ipotecii, nu se specifică anume natura şi situaţia fiecărui imobil al debitorului, asupra cărui se consimte ipoteca creanţei.

Art. 1775. Bunurile viitoare ale debitorului nu pot fi obiectul unei ipoteci.

Art. 1776. Ipoteca convenţională nu poate fi valabilă decât atunci când suma, pentru care ipoteca este constituită, va fi determinată prin act.

Dacă creanţa este condiţională se va menţiona condiţia în inscripţie.

Art. 1777. Ipoteca se întinde asupra tuturor amelioraţiilor survenite în urma constituirii imobilului ipotecat.

Secţiunea III
Despre rangul ipotecilor între ele

Art. 1778. Între creditori, ipoteca, fie legală, fie convenţională, nu are rang decât din ziua inscripţiei sale în registre.

---

[1] *În ce priveşte imobilele supuse regimului de carte funciară a se vedea şi Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 64 - 66 şi art. 72 - 77).*

Art. 1779. Ipotecile înscrise în registre în aceeaşi zi au acelaşi rang.

A se vedea nota de la art. 1770.

CAPITOLUL IV
Despre modul inscripţiei privilegiilor şi ipotecilor[1]

Art. 1780. Inscripţiile se fac la notariatul de stat în a cărui rază teritorială sunt situate bunurile ipotecare.

Drepturile de privilegii şi ipoteci care nu s-ar fi înscris înaintea morţii debitorului, nu vor mai putea fi înscrise decât în termen de trei luni de la deschiderea succesiunii.

Inscripţiile nu vor produce nici un efect când vor fi fost luate în intervalul de timp în cursul cărui actele făcute înaintea deschiderii falimentelor sunt declarate de lege nule.

A se vedea, de asemenea, Codul de procedură civilă, art. 715 - 717 şi Codul de Comerţ, art. 727.

Art. 1781. Spre a opera inscripţia, creditorul şi debitorul, în persoană sau prin mandatari cu procuri autentice, vor prezenta notarului de stat, actul autentic al convenţiei prin care se constituie ipoteca. Totodată, creditorul va face şi alegere de domiciliu la vreun loc din raza teritorială a notariatului de stat.

Art. 1782. Notarul de stat, găsind actul investit cu toate formele cerute de lege pentru inscripţie, va ordona inscripţia sa, după care se va verifica, pe actul original, data şi numărul de ordine sub care s-a înscris în registru.

Art. 1783. În toate cazurile de inscripţie a unei ipoteci legale sau a unui privilegiu, este destul ca creditorul sau mandatarul său singur să se reprezinte înaintea notarului de stat şi să ceară inscripţia ipotecii sau a privilegiului său, în virtutea titlului din care decurge acea ipotecă sau acel privilegiu.

Art. 1784. Inscripţiile asupra bunurilor unei persoane moarte pot fi cerute numai de creditori.

A se vedea, de asemenea, Legea nr. 115/1983 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 21).

Art. 1785. Creditorul privilegiat sau ipotecar, înscris pentru un capital sau pentru o rendită care produce interese, are drept ca interesele datorite pe trei ani să aibe acelaşi rang ca şi capitalul, fără prejudiciul inscripţiilor ce poate lua pentru interese după trei ani, şi care vor avea rang din ziua inscripţiei lor.

1. Art. 1785 se referă prin termenul "interese" atât la dobânzile capitalului, cât şi la sumele datorate în temeiul contractului de rendită.

---

[1] *Dispoziţiile cuprinse în art. 1780 - 1784 inclusiv, art. 1786 şi 1787 nu se aplica imobilelor supuse regimului de carte funciară sau de publicitate funciară.*

Cu privire la aceste imobile, a se vedea:

- Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 110 - 114);

- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii în cărţi de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 33 - 35, combinat cu art. 38).

2. A se vedea și Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiunilor privitoare la cărțile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 66).

Art. 1786. Inscripțiile conservă dreptul de privilegiu și de ipoteca în curs de 15 ani din ziua în care s-au făcut inscripțiile. Efectul lor încetează dacă inscripțiile nu au fost reînnoite înaintea expirării acestui termen.

Cu toate acestea, inscripțiile luate în favoarea minorilor, interzișilor, a femeilor măritate, a statului, comunelor și celorlalte stabilimente publice sunt dispensate de a fi reînnoite până după un an de la încetarea tutelei, disoluțiunea căsătoriei sau încetarea din funcțiune a funcționarului.

Cu privire la alin. 2 din art. 1786, a se vedea notele 1, 2 de la art. 1753.

Art. 1787. Inscripția reînnoită trebuie să indice inscripția primitivă ce se reînnoiește. În lipsă de o asemenea indicație, creanță ipotecară va avea rang de la inscripția din urmă.

CAPITOLUL V
Despre ștergerea și reducțiunea inscripțiilor

Art. 1788. Inscripțiile vor fi șterse sau reduse prin consimțământul părților interesate, capabile de a consimți la aceasta, sau în virtutea unei sentințe date în ultima instanța, sau care a dobândit, puterea lucrului judecat, Mandatul dat spre a face o ștergere sau o reducțiune, trebuie să fie expres și autentic.

---

1. Dispozițiile art. 1788 nu se aplică imobilelor supuse regimului de carte funciară ori de publicitate funciară. A se vedea în acest sens:

- Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiilor privitoare la cărțile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 17 alin. 2);
- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărților funciare provizorii în cărți de publicitate funciara - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 33 - 35 și 38).

Art. 1789. Actele făcute în tara străină, care constata consimțământul pentru ștergerea sau reducțiunea unei inscripții, nu sunt executorii în România, decât după ce s-au vizat de notarul de stat al notariatului de stat al situației bunurilor, care va verifica autenticitatea acelor acte.

CAPITOLUL VI
Despre efectul privilegiilor și ipotecilor în contra persoanelor al treilea care dețin imobilul

Art. 1790. Creditorii care au privilegiul sau ipoteca înscrisă asupra unui imobil îl urmăresc în orice mână ar trece.

Art. 1791. Dacă persoana a treia, care deține imobilul, nu îndeplinește formalitățile mai jos stabilite pentru a purga proprietatea sa, ea rămâne îndatorată prin singurul efect al inscripțiilor, în calitatea sa de detentor a imobilului, la toate datoriile ipotecare, și se bucură de toți termenii de plată ce îi avea și debitorul primitiv.

Art. 1792. Detentorul este ținut în același caz sau de a plăti toate capitalurile şi interesele[1] exigibile, la orice sumă s-ar urca, sau de a lăsa imobilul ipotecat fără nici o rezervă.

Art. 1793. Când detentorul nu îndeplineşte una din aceste obligaţii pe deplin, fiecare creditor ipotecar are dreptul de a cere vânzarea imobilului ipotecat, pentru creanţa sa.

Art. 1794. Cu toate acestea, detentorul, care nu este personal obligat pentru creanţa ipotecara a creditorului, poate să se opună la vânzarea imobilului ipotecat ce i-a fost transmis, dacă au mai rămas alte imobile ipotecate pentru aceasta datorie în posesiunea principalului sau principalilor debitori, şi poate să ceară discuţia prealabilă după forma regulată la titlul Despre cauţionament. În timpul acestei discuţii se va opri vânzarea imobilului ipotecat.

Art. 1795. Cât pentru lăsarea imobilului ipotecat, ea poate să fie făcută de către orice detentor care nu este personal obligat la datorie şi care are capacitatea de a înstrăina.

Art. 1796. Detentorul poate să lase imobilul, chiar după ce a recunoscut obligaţia sau după ce a fost condamnat în aceasta calitate; lăsarea imobilelor nu împiedică nici pe detentor, până la adjudecare, de a lua imobilul înapoi, plătind toată datoria şi cheltuielile.

Art. 1797. Lăsarea imobilului ipotecat se face prin declaraţie la grefa judecătoriei situaţiei imobilului.

Judecătoria va încheia act despre aceasta.

După cererea celui mai diligent dintre cei interesaţi, se va numi un curator imobilului părăsit şi se va urmări vânzarea sa după formele prescrise pentru expropriaţiuni[2].

Art. 1798. Servituţile şi drepturile reale ce avea asupra imobilului detentorul înaintea posesiunii sale renasc după părăsirea sau adjudecarea imobilului.

Art. 1799. Detentorul care a plătit datoria ipotecară, sau care a lăsat imobilul ipotecat, sau care a suferit expropriaţiunea[3] acestui imobil, are recurs în garanţie, de drept, în contra debitorului principal.

CAPITOLUL VII

Despre stingerea privilegiilor şi a ipotecilor

Art. 1800. Privilegiile şi ipotecile se sting:

1. prin stingerea obligaţiei principale;

2. prin renunţarea creditorului la ipoteca;

3. prin îndeplinirea formalităţilor şi condiţiilor prescrise detentorilor pentru purgarea bunurilor dobândite de ei;

4. prin prescripţie.

Prescripţia este câştigată debitorului, pentru bunurile care se află în posesiunea sa, prin expirarea timpului defipt pentru prescripţia acţiunilor ce rezultă din ipotecă sau din privilegiu.

Cât pentru bunurile care se găsesc în mâinile unui al treilea detentor, prescripţia îi este câştigată prin expirarea timpului regulat pentru prescripţia proprietăţii în favoarea sa; în cazul când prescripţia presupune un titlu, ea nu începe a curge decât din ziua când detentorul s-a înscris în registrele notariatului de stat ca nou proprietar.

---

[1] *Dobânzile.*

[2] *Executarea silită, potrivit art. 1824 - 1836 Cod civil.*

[3] *Executarea silită, potrivit art. 1824 - 1836 Cod civil.*

Inscripţiile luate de creditor nu întrerup cursul prescripţiei stabilite prin lege în favoarea debitorului, sau în favoarea unei a treia persoane detentoare a imobilului.

Cu privire la întreruperea prescripţiei, a se vedea nota de la Secţiunea I "Despre cauzele care întrerup prescripţia" (art. 1863 şi urm.) din capitolul III al titlului XX din prezenta Carte.

CAPITOLUL VIII
Despre modul de a purga proprietăţile de privilegii şi ipoteci

Art. 1801. Toate actele translative de bunuri şi drepturi care se pot ipoteca se vor transcrie pe registre ce se vor ţine spre acest sfârşit la notariatul de stat în a cărui rază teritorială sunt bunurile situate.

---

1. A se vedea, de asemenea Codul de procedură civilă, art. 710, art. 711 pct. 1 - 9 şi art. 712.

2. A se vedea, cu privire la imobilele înscrise în cărţi funciare, Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 11, 17, 18, 26 - 30).

3. Potrivit Decretului nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare (art. 44), soţii sunt îndreptăţiţi ca, de comun acord, să ceară înscrierea în cartea funciară, a dreptului soţilor asupra unui drept comun sau menţionarea calităţii de bun comun în registrul de transcripţii, pe marginea actului de dobândire.

Art. 1802. Orice act de înstrăinare a drepturilor menţionate în articolul precedent nu se va putea opune persoanelor al treilea de nu se va fi făcut transcripţia cerută prin acel articol.

A se vedea de asemenea:
- Codul de procedură civilă, art. 712;
- Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 17 alin. 1);
- Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii în cărţi de publicitate funciară - Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare (art. 4 şi 5).

Art. 1803. Transcripţia prescrisă prin articolul 1801 transmite dobânditorului drepturile ce înstrăinătorul avea asupra proprietăţii imobilului, dar cu privilegiile şi ipotecile cu care imobilul era însărcinat.

Art. 1804. Dacă noul proprietar voieşte a fi apărat de urmăririle autorizate prin Capitolul VI al prezentului titlu, este ţinut, în cursul lunii de la transcripţia actului de transmisia proprietăţii, de a notifica creditorilor la domiciliile ce şi-au ales când au luat inscripţiile ipotecare:

1. contractul de dobândirea imobilului;

2. un certificat de transcripţia lui;

3. o tabelă în trei coloane, din care cea dintâi va cuprinde data ipotecilor şi acea a inscripţiilor, cea de a doua, numele creditorilor, şi cea de a treia sumele creanţelor înscrise.

Art. 1805. Noul proprietar va declara prin acea notificare că este gata a plăti îndată datoriile şi sarcinile ipotecare, numai până la concurenţa preţului stipulat prin actul de înstrăinare sau până la valoarea la care preţul imobilului, dacă este dăruit, fără distincţie între datoriile exigibile sau neexigibile.

Art. 1806. După ce noul proprietar a făcut notificarea prescrisă în termenul defipt prin articolul 1804 şi dacă preţul stipulat nu poate acoperi toate datoriile privilegiate şi ipotecare, orice creditor al cărui titlu este înscris poate cere punerea imobilului în vânzare prin licitaţie publică, cu îndatorire:

1. de a comunica aceasta cerere noului proprietar în curs de 40 de zile de la notificarea ce acesta i-a făcut;

2. de a se supune a sui preţul imobilului cu a zecea parte mai mult peste preţul stipulat în actul de înstrăinare.

Toate acestea se vor comunica, după cererea în scris a creditorului, atât noului proprietar, cât şi înstrăinătorului imobilului, prin judecătoria, unde s-a făcut transcripţia actului de înstrăinarea imobilului.

Toate acestea sub pedeapsa de nulitate.

Art. 1807. Dacă creditorii nu vor cere, punerea în licitaţie în termenul şi cu formele prescrise în articolele precedente, valoarea imobilului va rămâne definitiv defiptă la preţul stipulat prin contract, sau la suma estimaţiei în caz de donaţiune, şi noul proprietar va rămâne liberat de orice privilegiu şi ipotecă, plătind preţul creditorilor după ordinea inscripţiei lor, sau depunându-l la casa de depozite şi consemnaţiuni.

Art. 1808. În caz de revânzare, ea se va face cu formele prescrise pentru expropriaţiunile forţate[1], după stăruinţa sau a creditorului care a cerut revânzarea sau a noului proprietar.

Acela din aceştia care va stărui pentru vânzare, va îngriji a se pune în afiptele de publicaţie preţul stipulat prin contract sau declarat după estimaţie, şi suma cu care creditorele s-a obligat a sui acest preţ.

Art. 1809. Adjudecatarul este dator, peste preţul adjudecării, a restitui dobânditorului imobilului sau donatorului deposedat toate cheltuielile ce acesta a făcut cu formarea contractului sau pentru transcripţia lui, acelea ale notificării, şi cele făcute de el la vânzarea prin licitaţie.

Art. 1810. Dacă imobilele în urmarea licitaţiei s-au adjudecat asupra dobânditorului imobilului sau a donatorului, acesta nu este obligat de a transcrie jurnalul de adjudecare.[2]

Art. 1811. Retragerea creditorului care va fi cerut punerea în licitaţie nu va putea stăvili sub nici un cuvânt adjudecarea publică, dacă nu vor consimţi toţi ceilalţi creditori privilegiaţi sau ipotecari.

Art. 1812. Dacă adjudecarea se va face asupra aceluia care cumpărase imobilul, atunci va avea recurs în contra vânzătorului, spre a fi dezdăunat de suma care excede preţul stipulat prin actul de vânzare şi pentru dobânda acestui excedent.

---

[1] *Executarea silită, potrivit art. 1824 - 1836 Cod civil.*

[2] *Ordonanţa de adjudecare, potrivit art. 551 Cod procedură civilă.*

Art. 1813. În cazul când titlul noului proprietar ar cuprinde imobile şi mobile, sau mai multe imobile, din care unele ipotecate şi altele neipotecate, situate în aceeaşi sau în diferite raze teritoriale de judecătorii, toate înstrăinate cu un singur preţ sau pentru preţuri deosebite şi separate, sau că aceste imobile sunt cuprinse sau că nu sunt cuprinse în aceeaşi exploataţiune, în aceste cazuri preţul imobilului asupra căruia sunt luate inscripţii se va determina cu analogie[1] după preţul total, şi va fi declarat în notificarea ce noul proprietar este obligat a face conform cu articolul 1804.

Creditorele care a cerut punerea în licitaţie nu este dator, în nici un caz, a face suirea preţului cerut prin articolul 1806, pentru mobile sau pentru alte imobile decât cele ipotecate creanţei sale.

Noului proprietar îi rămâne totdeauna recurs în contra autorului[2] sau spre a fi dezdăunat de vătămarea ce ar suferi, sau din cauza diviziunii achiziţiei sale, sau din cauza diviziunii exploataţiunilor.

Art. 1814. Nici un imobil nu poate fi liberat de ipotecile legale, decât supunându-se ipotecii cu un alt imobil de aceeaşi valoare, sau depunându-se, la casa de depozite şi consemnaţiuni, o suma egală cu valoarea creanţei asigurate prin ipotecă.

Formele ce urmează a se observa la mutarea ipotecii, de pe un imobil pe altul, se vor determina prin legea de procedură.

Cu privire la mutarea ipotecii de pe un imobil pe altul, a se vedea art. 717 și 718 Cod procedură civilă.

Dispoziţie tranzitorie

Art. 1815. Femeile căsătorite până la promulgarea acestei legi vor fi datoare în curs de un an de la aceasta epocă a cere inscripţie asupra imobilelor bărbaţilor pentru asigurarea dotei lor, conform regulilor prescrise prin acest codice.

CAPITOLUL IX

Despre publicitatea registrelor şi despre responsabilitatea secretarilor notariatelor de stat, însărcinaţi cu ţinerea registrelor.

Art. 1816. Secretarii notariatelor de stat sunt ţinuţi de a elibera tuturor acelor ce cer copie de pe actele transcrise în registrele lor şi de pe inscripţiile existente, sau certificat ca nu există nici o inscripţie.

Art. 1817. Ei sunt responsabili pentru orice prejudiciu ar rezulta:

1. Din omisiunea pe registrele lor a transcripţiilor actelor de mutaţie ale proprietăţii, şi a inscripţiilor luate în birourile notariatului de stat;

2. Din lipsă de menţiune în certificatele lor a unei sau mai multor inscripţii existente, afară de cazul când eroarea provine din arătări nesuficiente care nu pot să le fie imputate.

A se vedea, de asemenea, Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispozțiunilor privitoare la cărțile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 41).

---

[1] *Proporţional faţă de preţul total.*

[2] *Vânzător.*

Potrivit Ordinului nr. 96/C din 7 februarie 1973 al ministrului justiției pentru actualizarea și simplificarea instrucțiunilor privind organizarea și funcționarea notariatului de stat, lucrările înregistrate în registrul de publicitate -ținute de notariate - se păstrează în mape, în ordinea înregistrării.

Art. 1818. Imobilul în privința căruia secretarul ar fi omis în certificatele sale una sau mai multe sarcine înscrise rămâne cu toate acestea încărcat cu toate sarcinile înscrise, rămânând însă noului cumpărător, care a fost indus în eroare, recurs contra secretarului pentru daunele ce i s-au cauzat prin omisiune, precum și recurs contra vânzătorului pentru întoarcerea prețului și daunelor-interese.

Art. 1819. În nici un caz, secretarii notariatelor de stat nu pot refuza, nici întârzia transcripția actelor de mutație ale proprietăților, înscripția privilegiilor și drepturilor ipotecare, nici eliberarea de certificate ce se cer de părți, nici prezentarea registrelor originale când se cer de părți, sub pedeapsa de răspundere de daune-interese către părți; drept care, la caz de refuz sau întârziere nemotivată, se va încheia îndată asupra cererii părților proces-verbal despre acesta de către procurorul tribunalului respectiv.

Art. 1820. Secretarii notariatelor de stat vor fi ținuți de a avea un registru pe care vor înscrie zi cu zi și în ordine numerică depunerile ce li se vor fi făcut de actele de mutație ale proprietăților destinate a fi transcrise; ei vor elibera deponentului un bilet de recunoaștere care va purta numărul de ordine sub care s-a înscris depunerea în registru și ei nu vor putea transcrie, în registrele destinate pentru aceasta, actele de mutație ale proprietăților decât cu data și după ordinea în care s-a făcut depunerea acelor acte la notariatul de stat.

Art. 1821. Toate registrele de transcripție și inscripție vor fi șnuruite, numerotate și parafate pe fiecare pagina de către notarul de stat.

Art. 1822. Secretarii notariatelor de stat sunt ținuți de a se conforma, în exercițiul funcțiunii lor, tuturor dispozițiilor capitolului prezent, sub pedeapsa de amendă de la 500 la 3000 lei pentru întâia contravenție, și de destituire pentru a doua contravenție, fără prejudiciul daunelor-interese către părți care vor fi plătite înaintea amendei.

Art. 1823. Mențiunile de depozit, inscripțiile și transcripțiile se vor face în registre, în șir, fără nici un loc alb, nici inter-linii, sub pedeapsa în contra secretarului notariatului de stat de o amenda de la 1500 lei până la 5000 lei și de daune-interese către părți, care vor fi plătite înaintea amendei.

Titlul XIX
DESPRE EXPROPRIAȚIUNEA SILITĂ [1]

Art. 1824. Creditorul poate urmări expropriațiunea:

---

[1] *Executarea silită asupra bunurilor nemișcătoare, potrivit art. 488 și urm. Cod procedură civilă.*

1. a bunurilor imobile şi accesoriilor reputate imobile care sunt proprietatea debitorului sau;

2. a uzufructului ce are debitorul asupra bunurilor de aceeaşi natură.

Art. 1825. Cu toate acestea, partea nedivizǎ a unui coerede în imobilele unei succesiuni nu poate fi pusă în vânzare de către creditorii săi personali înaintea împărţelii sau a licitaţiei ce pot provoca creditorii, dacă vor găsi de cuviinţă, sau în care au dreptul de a interveni.

----

1. A se vedea, de asemenea, Codul de procedură civilă (art. 490).
2. Cu privire la urmărirea bunurilor comune ale soţilor, a se vedea Codul familiei (art. 33).

Art. 1826. Imobilul unui minor sau unui interzis nu poate fi pus în vânzare înaintea vânzării mobilelor sale.

Art. 1827. Discuţia[1] prealabilă a mobilelor nu este cerută la expropriaţiunea imobilelor posedate în nediviz de către un major şi un minor sau interzis, dacă datoria le este comună; asemenea, discuţia[188] nu se cere nici în cazul când urmările au fost începute în contra unui major sau înaintea pronunţării interdicţiei.

Art. 1828. Creditorul nu poate urmări vânzarea imobilelor care nu-i sunt ipotecate decât la cazul când bunurile ce-i sunt ipotecate nu ajung spre plata creanţei sale.

Art. 1829. Vânzarea silită a bunurilor situate în diferite raze teritoriale nu poate fi provocata decât succesiv, afară de cazul când acele bunuri fac parte din una şi aceeaşi exploataţiune.

Vânzarea se urmăreşte înaintea judecătoriei în a cărei raza teritorială se găseşte centrul exploataţiunii sau în lipsa unui asemenea centru, partea bunurilor ce prezintă cel mai mare venit.

Art. 1830. Dacă bunurile ipotecate creditorului şi bunurile ce nu-i sunt ipotecate sau bunurile situate în diferite raze teritoriale fac parte din una şi aceeaşi exploataţiune, vânzarea unuia şi altora se va urmări la un loc, dacă o cere debitorul.

Art. 1831. Dacă debitorul justifică, prin contracte de arendă autentice, că venitul curat al imobilelor sale pe timp de un an este de ajuns pentru plata capitalului datoriei dobânzilor şi cheltuielilor şi dacă el dă delegaţie creditorului de a percepe acel venit, judecătoria poate suspendă urmăririle, care urmăriri pot fi însă continuate dacă se prezintă vreun obstacol sau vreo opoziţie la plata datoriei.

Art. 1832. Vânzarea silită a imobilelor nu poate fi provocată şi urmărită decât în virtutea unui titlu autentic şi executoriu pentru o datorie certă şi lichidă.

Dacă datoria consistă în sume nelichidate, urmăririle sunt valabile, dar adjudecarea nu se va putea face decât după lichidare.

Art. 1833. Cesionarul unui titlu executor nu poate urmări expropriaţiunea decât după significaţiunea[2] făcută debitorului despre cesiunea titlului.

---

[1] *Urmărirea.*

[2] *Notificarea, potrivit art. 1393 Cod civil.*

Art. 1834. Adjudecarea nu se poate face decât după o sentință definitivă în ultimă instanță sau trecută în putere de lucru judecat.

Art. 1835. Urmăririle nu pot fi anulate sub pretext că creditorul ar fi început a cere urmărire pentru o sumă mai mare decât ceea ce este datorită.

Art. 1836. Orice urmărire de expropriațiune trebuie să fie precedată de o somație de plată, făcută din partea creditorului, debitorului în persoană sau mandatarului său.

Titlul XX
DESPRE PRESCRIPȚIE [1]

CAPITOLUL I
Dispoziții preliminare

Art. 1837. Prescripția este un mijloc de a dobândi proprietatea sau de a se libera de o obligație, sub condițiile determinate prin aceasta lege.

A se vedea, de asemenea, Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare (art. 1) și art. 147.

Art. 1838. Nu se poate renunța la prescripție decât după împlinirea ei.

Art. 1839. Renunțarea la prescripție este sau expresă sau tacită.

Renunțarea tacită rezultă dintr-un fapt care presupune delăsarea dreptului câștigat.

Art. 1840. Cel ce nu poate înstrăina nu poate renunța la prescripție.

Art. 1841. În materie civilă, judecătorii nu pot aplica prescripția dacă cel interesat nu va fi invocat acest mijloc.

Potrivit celor arătate în nota de la Titlul XX (art. 1837 și urm.) - cu privire la abrogarea implicită a dispozțiilor din Codul civil referitoare la prescripția extinctivă - a se vedea Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare (art. 18).

Art. 1842. Prescripția poate fi opusă în cursul unei instanțe până în momentul când Curtea de Apel[2] va pronunța definitiva sa decizie, asupra căreia nu mai poate reveni după lege, afară numai de cazul când cel în drept a o opune ar trebui să se prezume, după împrejurări, ca a renunțat la dânsa.

A se vedea nota de la art. 1841.

Art. 1843. Creditorii și orice altă persoană interesată pot să opună prescripția câștigată debitorului sau codebitorului lor, ori proprietarului, chiar şi dacă acel debitor, codebitor sau proprietar renunţă la dânsa.

---

[1] *Dispozițiile titlului XX (art. 1837 și urm.), precum și celelalte dispoziții din Codul civil privitoare la prescripția extinctivă a dreptului la acțiune având un obiect patrimonial, au fost implicit abrogate prin Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare și anume în măsura determinată prin art. 25 și art. 26 ale acestui decret.*

Urmează a se avea în vedere art. 21 din Decretul nr. 167/1958 care prevede ca dispozițiile acestui act normativ nu se aplică dreptului la acțiune privitor la drepturile de proprietate, uzufruct, uz, abitațiune, servitute și superficie.

[2] *În loc de Curtea de Apel se va citi "instanța care, potrivit legii, pronunță o hotărâre definitivă".*

Art. 1844. Nu se poate prescrie domeniul lucrurilor care, din natura lor proprie, sau printr-o declaraţie a legii, nu pot fi obiecte de proprietate privată, ci sunt scoase afară din comerţ.

Dispoziția acestui articol creează un regim juridic preferențial numai pentru bunurile care fac parte din domeniul public al statului și al unităților administrativ teritoriale (comune, orașe, municipii și județe).

În același sens, a se vedea și dispozițiile art. 4 și 5 din Legea fondului funciar (nr. 18/1991), precum și ale art. 74 alin. 1 din Legea administrației publice locale (nr. 69/1991).

Art. 1845. Statul, stabilimentele publice şi comunale, în ceea ce priveşte domeniul lor privat, sunt supuse la aceleaşi prescripţii ca particularii şi, ca şi aceştia, le pot opune.

Spre deosebire de bunurile la care se referă dispozițiile articolului precedent, bunurile din domeniul privat al statului și al unităților administrativ teritoriale (comune, orașe, municipii și județe) au regimul juridic de drept comun al proprietății private.

În același sens, a se vedea și dispozițiile art. 6 din Legea fondului funciar (nr. 18/1991) precum și ale art. 74 alin. 2 din Legea administrației publice locale (nr. 69/1991).

CAPITOLUL II
Despre posesiunea cerută pentru a prescrie

Art. 1846. Orice prescripţie este fondată pe faptul posesiunii.

Posesiunea este deţinerea unui lucru sau folosirea de un drept, exercitată, una sau alta, de noi înşine sau de altul în numele nostru.

Cu privire la ocrotirea posesiunii, a se vedea art. 674 - 676 Cod procedură civilă.

Art. 1847. Ca să se poate prescrie, se cere o posesiune continuă, neîntreruptă, netulburată, publică şi sub nume de proprietar, după cum se explică în următoarele articole.

Art. 1848. Posesiunea este discontinua când posesorul o exercită în mod neregulat, adică cu intermitenţe anormale.

Art. 1849. Posesiunea este întreruptă prin modurile şi după regulile prescrise în articolele 1863 - 1973.

Art. 1850. Comunitatea şi neîntreruperea posesiunii sunt dispensate de probă din partea celui ce invocă prescripţia, în acest sens ca, posesorul actului care probează că a posedat într-un moment dat mai înainte, este presupus că a posedat în tot timpul intermediar, fără însă ca aceasta să împiedice proba contrarie.

Art. 1851. Posesiunea este tulburată când este fundată sau conservată prin acte de violenţă în contră sau din partea adversarului.

Art. 1852. Posesiunea este clandestină când posesorul o exercită în ascuns de adversarul său încât acesta nu este în stare de a putea să o cunoască.

Art. 1853. Actele ce exercităm sau asupra unui lucru al altuia, sub nume precar, adică în calitate de locatari, depozitari, uzufructuari etc., sau asupra unui lucru comun, în puterea destinaţiei legale a aceluia, nu constituie o posesiune sub nume de proprietar.

Tot asemenea este posesiunea ce am exercita asupra unui lucru al altuia, prin simpla îngăduinţa a proprietarului sau.

Art. 1854. Posesorul este presupus că posedă pentru sine, sub nume de proprietar, dacă nu este probat că a început a poseda pentru altul.

Art. 1855. Când posesorul a început a poseda pentru altul, se presupune că a conservat aceeaşi calitate, dacă nu este proba contrarie.

Art. 1886. Posesiunea viciată prin vreuna din cauzele arătate în art. 1847 devine posesiune utilă, îndată ce acel viciu încetează în vreun mod oarecare.

Art. 1857. Posesorul care posedă nu sub nume de proprietar nu poate să schimbe el însuşi, fie prin sine singur, fie prin alte persoane interpuse, calitatea unei asemenea posesiuni.

Art. 1858. Posesiunea care se exercită nu sub nume de proprietar, nu se poate schimba în posesiune utilă, decât prin vreunul din următoarele patru moduri:

1. când deţinătorul lucrului primeşte cu bună-credinţă de la o a treia persoană, alta decât adevăratul proprietar, un titlu translativ de proprietate în privinţa lucrului ce deţine;
2. când deţinătorul lucrului neagă dreptul celui de la care ţine posesiunea prin acte de rezistenţă la exerciţiul dreptului său;
3. când deţinătorul strămuta posesiunea lucrului, printr-un act cu titlu particular translativ de proprietate, la altul care este de bună-credinţă;
4. când transmisiunea posesiunii din partea deţinătorului la altul se face printr-un act cu titlu universal, dacă acest succesor universal este de bună-credinţă.

Art. 1859. În toate cazurile când posesiunea aceluiaşi lucru trece pe rând în mai multe mâini, fiecare posesor începe, în persoana sa, o nouă posesiune, fără a distinge dacă strămutarea posesiunii s-a făcut în mod singular sau universal, lucrativ sau oneros.

Art. 1860. Orice posesor posterior are facultatea, spre a putea opune prescripţia, să unească posesiunea sa cu posesiunea autorului sau.

Art. 1861. Dispoziţiile celor două articole precedente nu derogă la cele prescrise prin articolul 1858, în ultimul său alineat.

Art. 1862. Dacă viciul posesiunii consistă în discontinuitatea, în interupţiunea sau în precaritatea sa, oricine are interes ca să nu fie prescripţia împlinită îl poate opune.

Dacă clandestinitatea şi tulburarea posesiunii sunt vicii numai relative şi nu pot fi, prin urmare, opuse decât numai de cei în privinţa cărora posesiunea a avut asemenea caracter.

CAPITOLUL III

Despre cauzele care întrerup sau care suspendă cursul prescripţiei

Secţiunea I

Despre cauzele care întrerup prescripţia[1]

---

[1] *Potrivit celor arătate în nota de la Titlul XX (art. 1837 şi urm.) cu privire la abrogarea implicită a dispoziţiilor din Codul civil referitoare la prescripţia extinctivă - a se vedea prevederile Decretului nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările*

Art. 1863. Prescripția poate fi întreruptă sau în mod natural sau în mod civil.

Art. 1864. Este întrerupere naturală:

1. când posesorul este și rămâne lipsit, în curs mai mult de un an, de folosință lucrului, sau de către vechiul proprietar sau de către o a treia persoană;

2. când lucrul este declarat neprescriptibil în urmarea unei transformări legale a naturii sau destinației sale.

Art. 1865. Întreruperea civilă se operează:

1. printr-o cerere făcută în judecată, fie introductivă de instanță sau numai incidentă într-o instanță deja începută;

2. printr-un act începător de executare, precum sechestrul (saisie) sau cererea execuției unui titlu căruia legea recunoaște puterea executorie;

3. prin recunoașterea de către debitor sau posesor a dreptului celui în contra căruia prescrie.

Art. 1866. Efectele întreruperii prescripției prin vreunul din modurile naturale sunt absolute; întreruperea civila, afara de excepțiile cuprinse în articolele 1872 și 1873 și altele asemenea, nu folosește decât celuia ce o face și nu vatămă decât celui contra căruia se face.

Art. 1867. Întreruperea, fie civilă, fie naturala, șterge cu totul orice prescripție începută înaintea sa; în nici un caz acea prescripție nu mai poate fi continuată. Posesorul sau debitorul pot începe o nouă prescripție după ce actele Constitutive de întrerupere încetează, conform naturii lor și regulilor aci mai jos stabilite.

Art. 1868. Cererea făcută în judecată nu va putea întrerupe prescripția decât dacă va fi încuviințată de judecătorie prin hotărâre de nerevocabilă autoritate.

În cazul acesta nici o prescripție nu poate curge de la formarea cererii în judecată și până la pronunțarea unei asemenea hotărâri.

Art. 1869. Dacă cel ce a format cererea în judecată lăsa să se perime acea acțiune a sa prin nelucrare; dacă se dezistă de acea cerere pentru oricare alt motiv, afară de nulități de forma sau de necompetința instanței către care a fost făcut, nici o întrerupere de prescripție nu poate fi.

Cu privire la perimare a se vedea art. 248 - 254 Cod procedură civilă, iar cu privire la desistare a se vedea art. 246 - 247 Cod procedură civilă.

Art. 1870. Cererea în judecată întrerupe prescripția, după regulile cuprinse în articolul 1868 și 1869, chiar în cazul când este adresată la o instanță judecătorească necompetentă și chiar dacă este nulă pentru lipsa de forme.

Art. 1871. În cazurile prevăzute în articolul precedent, prescripția nu va fi întreruptă decât dacă cel interesat va fi făcut, mai înainte de hotărâre de peremțiune[1] ce ar putea fi pronunțată în contra sa, o noua cerere în bună și cuvenită formă, și dacă aceasta după urma cerere se va fi încuviințat, după cum se arată la articolul 1868.

Art. 1871 a fost modificat implicit ca urmare a modificării regulilor din Codul de procedură

---

ulterioare (art. 16 și 17 care reglementează întreruperea cursului prescripției).

[1] *Perimare.*

civilă privitoare la perimare (art. 248 - 254), potrivit cărora perimarea operează de drept.

Art. 1872. Întreruperea civilă a prescripţiei, făcuta în contra unuia din debitorii solidari, are efect în contra tuturor celorlalţi codebitori ai săi.

Întreruperea civilă făcută în contra unuia din moştenitorii unui debitor solidar nu are efect în contra celorlalţi comoştenitori, chiar dacă creanţa ar fi ipotecară, dacă obligaţia nu este nedivizibilă.

Asemenea întrerupere nu are efect în contra codebitorilor debitorului defunct, decât în măsura părţii de obligaţie a moştenitorului contra căruí s-a făcut întreruperea.

Spre a întrerupe prescripţia în contra acelor codebitori, trebuie o întrerupere făcută în contra tuturor moştenitorilor debitorului defunct.

Art. 1873. Întreruperea civilă a prescripţiei, făcută în contra debitorului principal, are efecte şi în contra cauţiunii.

Întreruperea făcută în contra cauţiunii nu poate opri cursul prescripţiei datoriei principale.

Secţiunea II
Despre cauzele care suspendă cursul prescripţiei [1]

Art. 1874. Suspendarea opreşte cursul prescripţiei pe timpul cât durează fără însă a o şterge pentru timpul trecut.

Art. 1875. Prescripţia curge în contra oricărei persoane care n-ar putea invoca o excepţie anume stabilită prin lege.

Art. 1876. Prescripţia nu curge în contra minorilor şi interzişilor, afară de cazurile determinate prin lege.

Art. 1877. Prescripţia curge în contra femeii măritate în privinţa averii sale parafernale, chiar şi dacă aceea se află sub administraţia bărbatului, cu rezerva însă, pentru cazul acesta, de acţiune recursorie a femei în contra bărbatului.

Art. 1878. Prescripţia nu curge pe cât timp ţine căsătoria, în contra femeii măritate, în privinţa imobilelor dotale care n-au fost declarate alienabile prin contractul de căsătorie, decât, dacă va fi început a curge mai înainte de căsătorie, sau din momentul separaţiei patrimoniilor, conform articolelor 1256 - 1270, oricare ar fi epoca în care a început posesiunea.

Dispoziţiile art. 1877 şi 1878 au fost abrogate implicit prin reglementarea Codului familiei (art. 30 - 36), care a instituit între soţi regimul legal al bunurilor comune, de la care nu se poate deroga prin convenţii.

Art. 1879. *(Abrogat prin Legea din 20 aprilie 1932 pentru ridicarea incapacităţii civile a femeii măritate).*

Art. 1880. Nu este asemenea supusă prescripţiei, pe cât timp ţine căsătoria nici o acţiune a femeii care ar putea să se răsfrângă cumva în contra bărbatului, de ar fi exercitată de femeie contra unei a treia persoane.

---

[1] *Potrivit celor arătate în nota de la Titlul XX (art. 1837 şi urm.) - cu privire la abrogarea implicită a dispoziţiilor din Codul civil referitoare la prescripţia extinctivă - a se vedea prevederile Decretului nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare (art. 13 - 15 care reglementează suspendarea cursului prescripţiei).*

A se vedea nota de la art. 1538

Art. 1881. Prescripţia nu curge între soţi, pe cât tine căsătoria.

A se vedea şi dispozţiile Decretului nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare (art. 14 alin. ultim).

Art. 1882. Prescripţia nu curge contra moştenitorului beneficiar în respectul[1] creanţelor sale asupra succesiunii.

Ea nu curge în contra succesiunii, nici în privinţa creanţelor, nici în privinţa drepturilor reale.

Art. 1883. Regulile prescrise prin articolul precedent se aplică şi la prescripţia dintre administratorul legal al averii unei persoane şi acea persoană, precum dintre o succesiune vacantă şi persoana numită curator al ei.

---

1. Noţiunea de succesiune vacantă la care se referă art. 1883 era reglementată prin art. 724 - 727, care au încetat de a mai avea aplicare (a se vedea şi notele de la articolele corespunzătoare), prin intrarea în vigoare a Decretului nr. 40/1953 privitor la procedura succesorală notarială - Buletinul Oficial nr. 2 din 22 ianuarie 1953, republicat în Buletinul Oficial nr. 25 din 7 decembrie 1960. În temeiul art. 26 din acest decret, notarul de stat eliberează certificat că succesiunea este vacantă, dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege; în acest caz, bunurile lăsate de defunct trec în proprietatea statului şi nu mai pot exista, prin urmare, raporturi între moştenire şi curator. Decretul nr. 40/1953 a fost ulterior abrogat prin Legea nr. 36/1995.

2. A se vedea şi dispozţiile Decretului nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă (art. 14).

Art. 1884. Prescripţia curge atât în folosul cât şi în contra unei succesiuni vacante, chiar şi dacă n-are curator, şi chiar în timpul termenelor de trei luni pentru facerea inventarului şi de 40 zile pentru deliberare.

A se vedea nota de la art. 1883.

Art. 1885. Prescripţia unei creanţe condiţionale sau cu termen nu poate începe decât din momentul când s-a împlinit condiţia sau a expirat termenul.

Acţiunile reale ale creditorului sau proprietarului sunt, prin excepţie, supuse prescripţiei în folosul celui ce deţine lucrul, chiar şi mai înainte de realizarea condiţiilor, sau de expirarea termenelor la care acele acţiuni pot fi subordonate.

Cu privire la prescripţia drepturilor sub condiţie suspensiva sau cu termen suspensiv, a se vedea Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare.

CAPITOLUL IV
Despre timpul cerut pentru a prescrie

Secţiunea I
Dispoziţii generale

Art. 1886. Nici o prescripţie nu poate începe a curge mai înainte de a se naşte acţiunea supusă acestui mod de stingere.

---

[1] *În privinţa.*

A se vedea dispozţiile Decretului nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare (art. 7 alin. 1 şi 2, art. 8, 10, 11 şi 12).

Art. 1887. Termenul prescripţiei se calculează pe zile, şi nu pe ore. Prin urmare ziua în cursul căreia prescripţia începe nu intră în acel calcul.

Art. 1888. Ziua se împarte în 24 ore. Ea începe la miezul nopţii şi se fineşte la miezul nopţii următoare.

Art. 1889. Prescripţia nu se socoteşte câştigată, decât după împlinirea celei de pe urmă zile a termenului defipt prin lege.

A se vedea şi dispozţiile Decretului nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare (art. 19).

Secţiunea II

Despre prescripţia de 30 de ani

Art. 1890. Toate acţiunile atât reale cât şi personale, pe care legea nu le-a declarat neprescriptibile şi pentru care n-a defipt un termen de prescripţie, se vor prescrie prin treizeci de ani, fără ca cel ce invoca aceasta prescripţie să fie obligat a produce vreun titlu, şi fără să i se poată opune reaua-credinţă.

---

1. Potrivit celor arătate în nota de la Titlul XX (art. 1837 şi urm.) - cu privire la abrogarea implicita a dispozţiilor din Codul civil referitoare la prescripţia extinctivă - a se vedea Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare (art. 3 şi 6).
2. Potrivit Decretului nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă, art. 22, impozitele şi taxele datorate statului, contribuţia pentru asigurări sociale, precum şi primele de asigurare datorate în temeiul asigurărilor prin efectul legii, rămân supuse dispozţiilor privitoare la prescripţie din legile speciale.
3. A se vedea, de asemenea, Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispozţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 27, art. 28 alin. 1, art. 29 şi art. 36).

Art. 1891. Instanţele începute şi delăsate se vor prescrie, în lipsă de cerere de preemţiune, prin 30 ani socotiţi de la cel după urmă act de procedură, oricare ar fi termenul de prescripţie al acţiunilor în urma cărora se vor fi început acele instanţe.

---

1. Dispoziţia art. 1891 a fost implicit modificată prin Legea nr. 394 din 23 iunie 1943 pentru accelerarea judecăţilor în materie civilă şi comercială care, prin art. 64, a instituit perimarea de plin drept.
2. A se vedea, de asemenea, nota 1 de la art. 1890.

Art. 1892. Renditele sau creanţele ale căror capete[1] nu sunt niciodată exigibile şi care produc în folosul creditorului interese periodice[2] sau în perpetuu[3] sau pe viaţă, se prescriu prin 30 ani începând de la dată titlului lor Constitutiv.

A se vedea nota 1 de la art. 1890, precum şi dispoziţia art. 12 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare.

---

[1] *Capital.*

[2] *Venituri periodice.*

[3] *Rente perpetue.*

Art. 1893. După 28 ani de la data titlului Constitutiv sau a celui de pe urmă titlu, debitorul poate fi constrâns să procure un nou titlu creditorului sau reprezentanţilor săi.

A se vedea nota de la art. 1892

Art. 1894. Regulile prescripţiei relative la alte obiecte decât cele cuprinse în acest titlu şi care sunt expuse la locurile respective din acest codice exclud aplicarea dispoziţiilor acestui titlu în toate cazurile când sunt contrarii lor.

Secţiunea III
Despre prescripţiile de 10 până la 20 de ani

Art. 1895. Cel ce câştigă cu bună-credinţă şi printr-o justă cauză un nemişcător determinat va prescrie proprietatea aceluia prin zece ani, dacă adevăratul proprietar locuieşte în circumscripţia tribunalului judeţean unde se afla nemişcătorul, şi prin douăzeci de ani dacă locuieşte afară din acea circumscripţie.

A se vedea, de asemenea, Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispozţiunilor privitoare la cărţile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 27, art. 28 alin. 1 şi art. 29).

Art. 1896. Dacă adevăratul proprietar a locuit, în diferite timpuri, în circumscripţia tribunalului judeţean unde se află nemişcătorul, şi afara dintr-însa, prescripţia se va completa adaugându-se, la anii de prezenta, un număr de ani de absenţa îndoit decât cel ce lipseşte la anii de prezenta pentru ca să fie zece.

Art. 1897. Justa cauză este orice titlu translativ de proprietate, precum vinderea, schimbul etc.

Un titlu nul nu poate servi de baza prescripţiei de 10 până la 20 ani.

Un titlu anulabil nu poate fi opus posesorului care a invocat prescripţia de 10 până la 20 ani, decât de cel ce ar fi avut dreptul de a cere anularea sa, sau de reprezentanţii dreptului sau, dacă posesorul n-a cunoscut cauza anulabilităţii.

Art. 1898. Bună-credinţă este credinţa posesorului ca, cel de la care a dobândit imobilul, avea toate însuşirile cerute de lege spre a-i putea transmite proprietatea.

Este destul ca bună-credinţă să fi existat în momentul câştigării imobilului.

Art. 1899. Justă cauză trebuie să fie totdeauna probată de cel ce invocă prescripţia de 10 până la 20 ani.

Buna-credinţă se presupune totdeauna şi sarcina probei cade asupra celui ce alege rea-credinţa.

Art. 1900.

Acţiunea pentru nulitatea sau pentru stricarea unei convenţii, se prescrie prin 10 ani, în toate cazurile când legea nu dispune altfel.

Aceasta prescripţie nu începe a curge, în caz de violenta, decât din ziua când violenta a încetat; în caz de eroare sau de dol, din ziua când eroarea sau dolul s-a descoperit; pentru actele făcute de femei măritate neautorizate, din ziua desfacerii căsătoriei; în contra minorilor din ziua majorității, iar în respectul[1] interzișilor din ziua când s-a ridicat interdicția.

---

1. Potrivit celor arătate în nota de la Titlul XX (art. 1837 și urm.) - cu privire la abrogarea implicită a dispozțiilor din Codul civil referitoare la prescripția extinctivă - a se vedea Decretul nr. 167/1958, privitor la prescripția extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare (art. 2, 3 și art. 9).

2. Partea din cuprinsul art. 1900 alin. 2: "pentru actele făcute de femei măritate neautorizate, din ziua desfacerii căsătoriei", a fost abrogată implicit prin Legea privitoare la ridicarea incapacității civile a femeii măritate - promulgată cu Decretul nr. 1412, Monitorul Oficial nr. 94 din 20 aprilie 1932.

3. A se vedea, de asemenea, Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispozțiunilor privitoare la cărțile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 36).

Art. 1901. Orice acțiune a minorului contra tutorelui, relativă la faptele tutelei, se prescrie prin 10 ani, începând de la majoritatea sa.

Dispoziția art. 1901 a fost implicit modificata prin Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă (art. 3 și 4).

Art. 1902. După 10 ani, arhitecții întreprinzătorii de lucrări sunt desărcinați de răspunderea la care sunt supuși pentru stricăciunea în tot sau în parte a construcției, prin viciile de construire sau prin viciile pământului.

---

1. Dispoziția art. 1902 a fost implicit modificata prin Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă (art. 3).

2. A se vedea Legea nr. 10 din 18 ianuarie 1995 privind calitatea în construcții publicata în Monitorul Oficial nr. 12 din 24 ianuarie 1995.

Secțiunea IV
Despre câteva prescripții particulare[2]

Art. 1903. Acțiunea maiștrilor și institutorilor de științe sau de arte, pentru lecțiile ce dau cu luna;

a ospătarilor și găzduitorilor, pentru nutrirea și locuirea ce procura, și a oamenilor cu ziua, pentru plata zilelor, a materiilor de dânșii procurate și a simbriilor;

se prescriu prin șase luni.

A se vedea și Codul muncii - Legea nr. 10/1072, în Buletinul Oficial nr. 140 din 1 decembrie 1992 (art. 176).

---

[1] *În privința.*

[2] *În afară de prescripțiile prevăzute în această secțiune, urmează a se mai vedea:*

- Legea nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiunilor privitoare la cărțile funciare - Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare (art. 37);

- Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare (art. 5, 9 și 11);

- Codul aerian - Ordonanța nr. 29, din 22.08.1997 publicată în Monitorul Oficial nr. 208 din 26 august 1997.

- Codul familiei - Legea nr. 4/1953, Buletinul Oficial nr. 1 din 4 ianuarie 1954, republicat în Buletinul Oficial nr. 13 din 1956, cu modificările ulterioare (art. 52, 55 și 60);

- Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice - Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu modificările ulterioare (art. 23 și 24);

- Legea nr. 10 din 18 ianuarie 1995 privind calitatea în construcții publicata în Monitorul Oficial nr. 12 din 24 ianuarie 1995.

Art. 1904. Acţiunea medicilor, chirurgilor şi a apotecarilor, pentru vizite, operaţii şi medicamente;

a neguţătorilor, pentru marfele ce vând la particularii care nu sunt neguţători;

a directorilor de pensionate, pentru preţul pensiunii şcolarilor lor, şi a altor maiştri, pentru preţul uceniciei;

a servitorilor care se tocmesc cu anul, pentru plata simbriei lor;

se prescriu printr-un an.

Cu privire la alin. 4 din art. 1904, a se vedea art. 176 din Codul muncii.

Art. 1905. Prescripţia în cazurile mai sus arătate se va împlini, chiar dacă ar urma serviciile, lucrările şi predările acolo menţionate.

Ea nu încetează de a curge decât când s-a încheiat socoteala, s-a dat un bilet sau adeverinţă, ori s-a format cerere în judecată.

Art. 1906. Cu toate acestea, cei cărora vor fi opuse aceste prescripţii pot dovedi, prin orice mijloace, că plata este încă datorată.

Art. 1907. Veniturile renditelor perpetue sau pe viaţă;

prestaţiunile periodice ale pensiunilor alimentare, chiriile caselor şi arenzile bunurilor rurale;

dobânzile sumelor împrumutate şi în genere tot ce se plăteşte cu anul sau la termene periodice mai scurte;

se prescriu prin cinci ani.

În prezent, termenul prescripţiei dreptului la acţiune cu privire la obligaţiile prevăzute de art. 1907 este stabilit prin Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă - Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, cu modificările ulterioare (art. 3).

Art. 1908. Prescripţiile prezentei secţiuni curg în contra minorilor şi interzişilor, rămânând acestora recurs în contra tutorilor lor.

Cu privire la curgerea prescripţiei împotriva celor lipsiţi de capacitatea de exerciţiu, a se vedea Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă (art. 14 alin. 2).

Art. 1909. Lucrurile mişcătoare se prescriu prin faptul posesiunii lor, fără sa fie trebuinţă de vreo curgere de timp.

Cu toate acestea, cel ce a pierdut sau cel cărui s-a furat un lucru, poate să-l revendice în curs de trei ani, din ziua când l-a pierdut sau când i s-a furat, de la cel la care-l găseşte, rămânând acestuia recurs în contra celui de la care îl are.

Art. 1910. Dacă posesorul actual al lucrului furat sau pierdut l-a cumpărat la bâlci sau la târg, sau la o vindere publică, sau de la un neguţător care vinde asemenea lucruri, proprietarul originar nu poate să ia lucrul înapoi decât întorcând posesorului preţul ce l-a costat.

Art. 1911. Prescripţiile începute la epoca publicării acestui codice se vor regula după legile cele vechi.

DISPOZIŢII GENERALE

Art. 1912. Codicii Domnilor Calimach şi Caragea, şi orice alte legi civile anterioare, ordonanţele domneşti şi instrucţiunile ministeriale din ambe Principatele Unite, sunt abrogate în tot ce nu este conform regulilor prescrise în prezentul codice.

Art. 1913. Acest codice civil se va pune în lucrare la 1 iulie anul 1865.

Prin Decretul din 2 iulie 1865, punerea în aplicare a Codului civil a fost amânată pentru data de 1 decembrie 1865.

Art. 1914. Fiica dotată înaintea promulgării acestei legi, de voieşte a veni la o ereditate deschisă în urma promulgării acestei legi, va fi obligată a reporta dota.

CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ

Codul de procedură civilă a fost decretat la 9 septembrie 1865, promulgat la 11 septembrie 1865 şi pus în aplicare la 1 decembrie 1865, majoritatea textelor fiind reproduse după procedura civilă a Cantonului Geneva, iar alte texte au fost preluate din procedura civilă franceză din 1806. El va avea aplicare numai pe teritoriul vechilor principate şi după 1918 s-a extins pe întreg teritoriul ţării prin decretul 3406 din 1 octombrie 1938, apoi legile nr. 389 din 23 iunie 1943 şi nr. 260 din aprilie 1945.

Acest cod a suferit numeroase modificări, cea mai importantă şi radicală fiind prin decretul nr. 1228 din 15 mai 1900, urmată de trei legi succesive de accelerarea judecăţii: 19 mai 1925, 11 iulie 1929 şi 23 iunie 1943. Ulterior au urmat şi alte legi care i-au adus modificări parţiale, prin Legea nr. 59 din 23 iulie 1993, publicată în M. Of. Nr. 177 din 26 iulie 1993 şi prin Ordonanţa nr. 13 din 29.01.1998 publicată în M. Of. nr. 40 din 30.01.1998

CUPRINS

Cartea I

COMPETENȚA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI 1-40
Titlul I. Competența după materie 1-4
Titlul II. Competența teritorială 5-16
Titlul III. Dispoziții speciale 17-19
Titlul IV. Conflictele de competență......................................20-23
Titlul V. Incompatibilitate, abținere și recuzarea judecătorilor..24-36
Titlul VI. Strămutarea pricinilor 37-40

Cartea a II – a

PROCEDURA CONTENCIOASĂ 41-330
Titlul I. Părțile..41-81
Cap. II. Folosința și exercițiul drepturilor procedurale 41-46
Cap. III. Persoanele care sunt împreună reclamante
sau pârâte 47-48
Cap. IV. Alte persoane care pot lua parte la judecată 49-66
Secț. I. Intervenția..49-56
Secț. II. Chemarea în judecată a altor persoane 57-59
Secț. III. Chemarea în garanție 60-63
Secț. IV. Arătarea titularului dreptului..........................64-66
Cap. IV. Reprezentarea părților la judecată 67-73
Cap. V. Asistență judiciară 74-81
Titlul II. Dispoziții generale de procedură 82-108
Cap. I. Cererile..82-84
Cap. II. Citațiile și comunicarea actelor de procedură.........85-100
Cap. III. Termenele 101-104
Cap. IV. Nulitatea actelor de procedură.........................105-108
Titlul III. Procedura înaintea primei instanțe 109-281
Cap. I. Procedura înainte de judecată..............................109-120
Secț. I. Dispoziții generale 109-111

Secţ. II. Chemarea în judecată 112-114
Secţ. III. Întâmplarea..115-118
Secţ. IV. Cererea reconvenţională...................................119-120
Secţ. V. Plângerea 120-120
Cap. II. Şedinţele şi poliţia lor 121-124
Cap. III. Judecata 125-254
Secţ. I. Înfăţişări şi dezbateri 125-157
Secţ. II. Excepţiile de procedură şi excepţia puterii de lucru judecat..158-166
Secţ. III. Administrarea dovezilor 167-241
§1. Dispoziţii generale 167-171
§2. Dovada cu înscrisuri 172-176
§3. Verificarea de scripte 177-185
§4. Dovada cu martori 186-200
§5. Expertiza..201-214
§6. Cercetarea la faţa locului 215-215
§7. Interogatoriul 218-227
§8. Jurământul (Abrogat)...226-234
§9. Asigurarea dovezilor..235-241
Secţ. IV. Suspendarea judecăţii 242-245
*Secţ. V. Renunţarea la judecată şi renunţarea la drept*246-247
Secţ. VI. Perimarea...248-254
Cap. IV. Hotărârile 255-281
Secţ. I. Dispoziţii generale..255-269
Secţ. II. Hotărârile parţiale 270
*Secţ. III. Hotărârile care consfinţesc învoiala părţilor*271-273
Secţ. IV. Cheltuielile de judecată......................................274-277
Secţ. V. Execuţia vremelnică..278-280
Secţ. VI. Îndreptarea hotărârilor 281
Titlul IV. Căile ordinare de atac 282-316
Cap. I. Apelul 282-298
Cap. II. Recursul..299-316
Secţ. I. Termenul şi formele recursului 299-308
Secţ. II. Judecarea recursului şi efectele casării 309-316
Titlul V. Căile extraordinare de atac.....................................317-321
Cap. I. Contestaţia în anulare...317-321

Cap. II. Revizuirea hotărârilor 322-328
Cap. III. Recursul în interesul legii şi recursul în anulare .329-330

Cartea a III – a

DISPOZIŢII GENERALE PRIVITOARE LA PROCEDURILE NECONTENCIOASE 331-339

Cartea a IV - a

DESPRE ARBITRAJ 340-371

Cartea a V – a

DESPRE EXECUTAREA SILITĂ 372-580
- Cap. I. Dispoziţii generale...372-405
  - *Secţ. I. Titlurile cerute pentru executarea silită* 372-379
  - *Secţ. II. Persoanele şi bunurile supuse executării silite* 380
  - *Secţ. III. Când se poate exercita executarea silită* 381-391
  - *Secţ. IV. Pentru primirea cauţiunii* 392-396
  - *Secţ. V. Executarea în contra moştenitorilor* 397-398
  - *Secţ. VI. Contestaţii asupra executării silite* 399-45
- Cap. II. Executarea silită asupra bunurilor mişcătoare 406-462
  - *Secţ. I. Bunurile care nu se pot urmări* 406-410
  - *Secţ. II. Urmărirea bunurilor mişcătoare ce se află în posesia datornicului*.......................................411-430
  - *Secţ. III. Vânzarea sau licitaţia bunurilor mişcătoare urmărite* 431-449
  - *Secţ. IV. Distribuţia preţului*.......................................450-451
  - *Secţ. V. Urmărirea şi poprirea bunurilor mişcătoare ale datornicului care sunt în mâna celor de al treilea*...452-462
- Cap. III. Executarea silită asupra veniturilor nemişcătoare463-487
  - *Secţ. I. Urmărirea fructelor prinse de rădăcini* 463-472
  - *Secţ. II. Urmărirea veniturilor unui bun nemişcător* ...473-487
- Cap. IV. Executarea silită asupra bunurilor nemişcătoare.488-561
  - *Secţ. I. Bunuri care pot fi urmărite* 488-491
  - *Secţ. II. Urmărirea nemişcătoarelor bunuri* 492-498

Secț. III. Proces-verbal de situație, afiptele și publicațiile 499-510
Secț. IV. Efectele urmăririi bunurilor nemișcătoare 511-513
Secț. V. Păstrarea bunurilor nemișcătoare urmărite ... 514-519
Secț. VI. Concursul mai multor urmăriri imobiliare ... 520-521
Secț. VII. Opoziții și cereri incidente la o urmărire de bunuri nemișcătoare 522-525
Secț. VIII. Amânarea adjudecării 526-529
Secț. IX. Licitația și adjudecarea bunurilor nemișcătoare urmărite 530-543
Secț. X. Consemnarea prețului adjudecării 544-550
Secț. XI. Actele de adjudecare și recursul în contra lor 551-557
Secț. XII. Efectele adjudecării 558-561
Capitolul V. Tablou de împărțeala prețurilor nemișcătoarelor 562-571
Secț. I. Deschiderea distribuției și înfățișarea titlurilor 562
Secț. II. Închiderea distribuției și plata creanțelor 563-566
Secț. III. Regularea unor creanțe speciale 567-571
Cap. VI. Predarea silită a mișcătoarelor și nemișcătoarelor572-580

Cartea a VI – a

PROCEDURI DIVERSE

Cap. I. Ordonanțe președințiale 581-582
Cap. II. Refacerea înscrisurilor și hotărârilor dispărute..... 583-585
Cap. III. Despre oferte de plată și consemnații 586-590
Cap. IV. Sechestrul asigurător și judiciar........ 591-601
Cap. V. Deliberările consiliului de familie (Abrogat)....... 602-606
Cap. VI. Despărțenia........ 607-619
Cap. VII. Proceduri relative la deschiderea unei succesiuni 620-673
Secț. I. Abrogată 620-631
Secț. II. Abrogată 632-633
Secț. III. Abrogată 634-642
Secț. IV. Vânzarea mișcătoarelor unei moșteniri 643-646

Secț. V. Vânzarea bunurilor nemișcătoare ale nevârstnicilor........647-656
Secț. VI. Împărțiri și licitații........657-667
Secț. VII. Beneficiul de inventar........668-673
Cap. VIII. Cererile privitoare la posesiune........674-676
Cap. IX. Despărțirea averilor dintre bărbați și femei........677-686
Cap. X. Despre interdicție........687-691
Cap. XI. Cesiunea bunurilor........692-697
Cap. XII. Convențiile matrimoniale........697-709
Cap. XIII. Țranscrierea actelor de strămutare și urmărirea proprietății și despre inscripția privilegiilor, ipotecilor și amanetelor........710-720

Cartea a VII - a

DISPOZIȚII FINALE........721-735
DISPOZIȚII TRANZITORII STABILITE PRIN LEGEA Nr. 59/1993........II-VI

CARTEA I

COMPETENȚA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI

TITLUL I

Competența după materie[1]

Art. 1 - Judecătoriile judecă:

1. în primă instanță, toate procesele și cererile, în afară de cele date prin lege în competența altor instanțe ;

2. plângerile împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege;

3. în orice alte materii date prin lege în competența lor.

Art. 2. - Tribunalele judecă:

1. în primă instanță:

a) procesele și cererile în materie comercială cu excepția celor al căror obiect are o valoare de până la **10** milioane lei inclusiv;

b) procesele și cererile privind drepturi și obligații rezultând din raporturile juridice civile, al căror obiect are o valoare de peste 150 milioane lei;

c) procesele și cererile în materie de contencios administrativ, în afară de cele date în competența curților de apel;

d) procesele și cererile în materie de creație intelectuală și de proprietate industrială;

e) procesele și cererile în materie de expropriere;

f) cererile pentru încuviințarea adopțiilor;

g) cererile privind punerea sub interdicție, declararea dispariției și declararea morții;

h) cererile privitoare la nulitatea căsătoriei, nulitatea sau desfacerea adopției și cele pentru decăderea din drepturile părintești;

i) cererile pentru repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare săvârșite în procesele penale;

j) cererile pentru recunoașterea, precum și cele pentru încuviințarea executării silite a hotărârilor date în țări străine;

2. ca instanțe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii în primă instanță;

3. ca instanțe de recurs, recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii în ultimă instanță;

4. în orice alte materii date prin lege în competența lor.

Art. 3. - Curțile de apel judecă:

---

[1] *Cuprinsul acestui titlu este redactat astfel cum a fost modificat și completat prin Legea nr. 59/1993 publicată în M. Of nr. 177 din 26 iulie 1993, Partea I.*

1. în primă instanţă, procesele şi cererile în materie de contencios administrativ privind actele de competenţa autorităţilor administraţiei publice centrale, ale prefecturilor, ale serviciilor publice descentralizate la nivel judeţean, ale ministerelor şi ale celorlalte organe centrale, ale autorităţilor publice judeţene şi a municipiului Bucureşti;

2. ca instanţe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunţate de tribunale în primă instanţă;

3. ca instanţe de recurs, recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunţate de tribunale în apel, precum şi în alte cauze prevăzute de lege;

4. în alte materii date prin lege în competenţa lor.

Art. 4. - Curtea Supremă de Justiţie judecă:

1. recursurile declarate împotriva hotărârilor curţilor de apel şi a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege;

2. recursurile în interesul legii;

3. recursurile în anulare;

4. în orice alte materii date prin lege în competenţa sa.

Art. 4^1. - Competenţa ce revine instanţelor judecătoreşti în legătură cu arbitrajul reglementat de cartea IV aparţine instanţei care ar fi fost competentă să soluţioneze litigiul în fond, în lipsa unei convenţii arbitrale.

TITLUL II
Competenţa teritorială

Art. 5. - Cererea se face la instanţa domiciliului pârâtului. Dacă pârâtul are domiciliul în străinătate sau nu are domiciliu cunoscut, cererea se face la instanţa reşedinţei sale din ţară, iar dacă nu are nici reşedinţă cunoscută, la instanţa domiciliului sau reşedinţei reclamatului.

Art. 6. - Când pârâtul, în afară de domiciliul său, are în chip statornic o îndeletnicire profesională ori una sau mai multe aşezări agricole, comerciale sau industriale, cererea se poate face şi la instanţa locului acelor aşezări sau îndeletniciri, pentru obligaţiile patrimoniale şi care sunt născute sau care urmează să se execute în acel loc.

Art. 7. - Cererea împotriva unei persoane juridice de drept privat se face la instanţa sediului ei principal.

Cererea se poate face şi la instanţa locului unde ea are reprezentanţă, pentru obligaţiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentant sau din fapte săvârşite de acesta.

Cererea împotriva unei asociaţii sau societăţi fără personalitate juridică se face la instanţa domiciliului persoanei căreia, potrivit înţelegerii dintre asociaţi, i s-a încredinţat preşedinţia sau direcţia asociaţiei ori societăţii, iar, în lipsa unei asemenea persoane, la instanţa domiciliului oricăruia dintre asociaţi. În acest din urmă caz, reclamantul va putea cere instanţei numirea unui curator, care să reprezinte interesele asociaţilor.

Art. 8. - Cererile îndreptate împotriva statului, direcţiilor generale, regiilor publice, caselor autonome şi administraţiilor comerciale, se pot face la instanţele din capitala ţării sau la cele din reşedinţa judeţului unde îşi are domiciliul reclamantul.

Când mai multe judecătorii din circumscripţia aceluiaşi tribunal sunt deopotrivă competente, cererile în care figurează persoanele arătate la alin. 1 se introduc la judecătoria din localitatea de reşedinţă a judeţului, iar în Capitală, la judecătoria sectorului 4.

Art. 9. - Cererea îndreptată împotriva mai multor pârâţi poate fi făcută la instanţa competentă pentru oricare dintre ei; în caz când printre pârâţi sunt şi obligaţi accesorii, cererea se face la instanţa competentă pentru oricare dintre debitorii principali.

Art. 10. - În afară de instanţa domiciliului pârâtului, mai sunt competente următoarele instanţe:

1. în cererile privitoare la executarea, anularea, rezoluţiunea sau rezilierea unui contract, instanţa locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligaţiunii;

2. în cererile ce izvorăsc dintr-un raport de locaţiune a unui nemişcător, în acţiunile în justificare sau în prestaţiune tabulară, instanţa locului unde se află nemişcătorul;

3. în cererile ce izvorăsc dintr-o cambie, cec sau bilet la ordin, instanţa locului de plată;

4. în cererile privitoare la obligaţii comerciale, instanţa locului unde obligaţia a luat naştere sau aceea a locului plăţii;

5. în cererile izvorâte dintr-un contract de transport, instanţa locului de plecare sau de sosire;

6. în cererile împotriva unei femei căsătorite[1] care are reşedinţa obişnuită deosebită de aceea a soţului, instanţa reşedinţei femeii;

7. în cererile făcute de ascendenţi sau descendenţi pentru pensie alimentară, instanţa domiciliului reclamantului;

8. în cererile ce izvorăsc dintr-un fapt ilicit, instanţa în circumscripţia căreia s-a săvârşit acel fapt.

Art. 11. - În materie de asigurare, cererea privitoare la despăgubiri se va putea face şi la instanţa în circumscripţia căreia se află:

1. domiciliul asiguratului;

2. bunurile asigurate;

3. locul unde s-a produs accidentul.

Alegerea competenţei prin convenţie este nulă dacă a fost făcută înainte de naşterea dreptului la despăgubire.

Dispoziţiile de mai sus nu se aplică în materie de asigurări maritime şi fluviale.

Art. 12. - Reclamantul are alegerea între mai multe instanţe deopotrivă competente.

Art. 13. - Cererile privitoare la bunuri nemişcătoare se fac numai la instanța în circumscripția căreia se află nemișcătoarele.

---

[1] *Textul trebuie considerat abrogat implicit ca urmare a consacrării principiului constituţional al egalităţii sexelor.*

Când nemișcătorul este situat în circumscripțiile mai multor instanțe, cererea se va face la instanța domiciliului sau reședinței pârâtului, dacă acestea se află în vreuna din aceste circumscripții, iar în caz contrar, la oricare din instanțele în circumscripțiile cărora se află nemișcătorul.

Art. 14. - În materie de moștenire, sunt de competența instanței celui din urmă domiciliu al mortului:

1. cererile privitoare la validitatea sau executarea dispozițiilor testamentare:

2. cererile privitoare la moștenire, precum și cele privitoare la pretențiile pe care moștenitorii le-ar avea unul împotriva altuia;

3. cererile legatarilor sau ale creditorilor mortului împotriva vreunuia din moștenitori sau împotriva executorului testamentar.

Art. 15. - Cererile în materie de societate, până la sfârșitul lichidării în fapt, sunt de competența instanței locului unde societatea își are sediul principal.

Art. 16. - Cererile în materie de faliment sunt de competența instanței în circumscripția căreia comerciantul își are principala așezare comercială.

TITLUL III
Dispoziții speciale

Art. 17. - Cererile accesorii și incidentale sunt în căderea instanței competente să judece cererea principală.

Art. 18. - În cererile pentru constatarea existenței sau neexistenței vreunui drept, competența instanței se determină după regulile prevăzute pentru cererile având de obiect executarea prestațiunii.

Art. 19. - Părțile pot conveni, prin înscris sau prin declarație verbală în fața instanței, ca pricinile privitoare la bunuri să fie judecate de alte instanțe decât acelea care, potrivit legii, au competența teritorială, afară de cazurile prevăzute de art. **13, 14, 15** și **16.**

TITLUL IV
Conflictele de competență

Art. 20. - Există conflict de competență:

1. când două sau mai multe instanțe se declară deopotrivă competente să judece aceeași pricină;

2. când două sau mai multe instanțe, prin hotărâri irevocabile s-au declarat necompetente de a judeca aceeași pricină.

Art. 21. - Instanța, înaintea căreia s-a ivit conflictul de competență, va suspenda din oficiu altă procedură și va înainta dosarul instanței în drept să hotărască asupra conflictului.

Art. 22. - Conflictul ivit între două judecătorii din circumscripţia aceluiaşi tribunal se judecă de acel tribunal.

Dacă cele două judecătorii nu ţin de acelaşi tribunal sau dacă conflictul s-a născut între o judecătorie şi un tribunal, sau între două tribunale, competentă este Curtea respectivă.

Dacă cele două instanţe în conflict nu se găsesc în circumscripţia aceleiaşi Curţi de Apel, precum şi conflictul între două Curţi de Apel, se judecă de Curtea Supremă de Justiţie.

Există conflict de competenţă, în sensul art. **20**, şi în cazul în care el se iveşte între instanţe judecătoreşti şi alte organe cu activitate jurisdicţională. În acest caz, conflictul de competenţă se rezolvă de instanţa judecătorească ierarhic superioară instanţei în conflict, dispoziţiile art. **21** fiind aplicabile.

Instanţa competentă să judece conflictul va hotărî în camera de chibzuire, fără citarea părţilor, cu drept de recurs în termen de **5** zile de la pronunţare.

Art. 23. - Când, din pricina unor împrejurări excepţionale, instanţa competentă este împiedicată un timp mai îndelungat să funcţioneze, Curtea Supremă de Justiţie, la cererea părţii interesate, va desemna o altă instanţă de acelaşi grad care să judece pricina.

TITLUL V

Incompatibilitatea, abţinerea şi recuzarea judecătorilor

Art. 24. - Judecătorul care a pronunţat o hotărâre într-o pricină nu poate lua parte la judecata aceleiaşi pricini în apel sau în recurs şi nici în caz de rejudecare după casare.

De asemenea nu poate lua parte la judecată cel care a fost martor, expert sau arbitru în aceeaşi pricină.

Art. 25. - Judecătorul care ştie că există un motiv de recuzare în privinţa sa este dator să înştiinţeze pe şeful lui şi să se abţină de la judecarea pricinii.

Art. 26. - Abţinerea se propune de judecător şi se judecă potrivit normelor prevăzute de art. **30, 31** şi **32**.

Art. 27. - Judecătorul poate fi recuzat:

1. când el, soţul său, ascendenţii ori descendenţii lor au vreun interes în judecarea pricinii sau când este soţ, rudă sau afin, până la al patrulea grad inclusiv, cu vreuna din părţi;

2. când el este soţ, rudă sau afin în linie directă ori în linie colaterală, până la al patrulea grad inclusiv, cu avocatul sau mandatarul unei părţi sau dacă este căsătorit cu fratele ori sora soţului uneia din aceste persoane;

3. când soţul în viaţă şi nedespărţit este rudă sau afin a uneia din părţi până la al patrulea grad inclusiv, sau dacă, fiind încetat din viaţă ori despărţit, au rămas copii;

4. dacă el, soţul sau rudele lor până la al patrulea grad inclusiv au o pricină asemănătoare cu aceea care se judecă sau dacă au o judecată la instanţa unde una din părţi este judecător;

5. dacă între aceleaşi persoane şi una din părţi a fost o judecată penală în timp de 5 ani înaintea recuzării;

6. dacă este tutore, curator sau consiliu judiciar[1] al uneia din părţi;

7. dacă şi-a spus părerea cu privire la pricina ce se judecă;

8. dacă a primit de la una din părţi daruri sau făgăduieli de daruri ori altfel de îndatoriri;

9. dacă este vrăjmăşie între el, soţul sau una din rudele sale până la al patrulea grad inclusiv şi una din părţi, soţii sau rudele acestora până la gradul al treilea inclusiv.

Art. 28. - Nu se pot recuza judecătorii, rude sau afini ai acelora care stau în judecată ca tutore, curator, consiliu judiciar[1] sau director al unei instituţii publice sau societăţi comerciale, când aceştia nu au interes personal în judecarea pricinii.

Art. 29. - Propunerea de recuzare se va face verbal sau în scris pentru fiecare judecător în parte şi înainte de începerea oricărei dezbateri.

Când motivele de recuzare s-au ivit după începerea dezbaterilor, partea va trebui să propună recuzarea de îndată ce acestea îi sunt cunoscute.

Judecătorul împotriva căruia e propusă recuzarea poate declara că se abţine.

Art. 30. - Recuzarea judecătorului se hotărăşte de instanţa respectivă, în alcătuirea căreia nu poate să intre cel recuzat.

În cazul când din pricina recuzării nu se poate alcătui completul de judecată, precum şi în cazul când recuzarea priveşte pe toţi judecătorii unei instanţe, aceasta se judecă de instanţa la care se îndreaptă calea de atac respectivă.

Recuzarea tuturor membrilor unei secţiuni a Curţii Supreme de Justiţie se judecă de cealaltă secţiune a Curţii Supreme de Justiţie.

Art. 31. - Instanţa decide asupra recuzării, în camera de consiliu, fără prezenţa părţilor şi ascultând pe judecătorul recuzat numai dacă găseşte de cuviinţă.

Nu se admite interogatoriul sau jurământul ca mijloc de dovadă a motivelor de recuzare.

În cursul judecării cererii de recuzare nu se va face nici un act de procedură.

Art. 32. - Încheierea asupra recuzării se citeşte în şedinţă publică. Dacă recuzarea s-a primit, judecătorul se retrage şi nu poate să stea faţă la chibzuirea asupra pricinii.

Încheierea prin care s-a hotărât recuzarea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de judecătorul recuzat urmează să fie păstrate.

Art. 33. - Instanţa superioară investită cu judecarea cererii de recuzare în cazurile prevăzute de art. 30 alin. 2 va dispune trimiterea pricinii la o instanţă de acelaşi grad, în cazul când găseşte că cererea de recuzare este întemeiată.

Dacă cererea este respinsă, pricina se înapoiază spre judecare instanţei inferioare.

---

[1] *Dispoziţia privitoare la consiliul judiciar trebuie socotită implicit, prin intrarea în vigoare a Codului Familiei.*

Art. 34. - Încheierea prin care s-a încuviinţat sau respins abţinerea, ca şi aceea prin care s-a încuviinţat recuzarea, nu este supusă la nici o cale de atac.

Încheierea prin care s-a respins recuzarea se poate ataca numai o dată cu fondul.

Când instanţa superioară de fond[1] constată că recuzarea a fost pe nedrept respinsă, reface toate actele şi dovezile administrate la prima instanţă.

Art. 35. - Când cererea de recuzare a fost făcută cu rea - credinţă, instanţa va condamna pe cel care a făcut-o la o amendă de la **3.000** la **10.000** lei şi la despăgubirea părţii vătămate.

Art. 36. - Dispoziţiile prezentului titlu, în afară de art. **24** şi **27** pct. **7**, se aplică şi procurorilor, magistraţilor asistenţi şi grefierilor.

TITLUL VI

Strămutarea pricinilor

Art. 37. - Când una din părţi are două rude sau afini până la gradul al patrulea inclusiv printre magistraţii sau asesorii populari[2] ai instanţei, cealaltă parte poate cere strămutarea pricinii, la o altă instanţă de acelaşi grad.

Strămutarea pricinii se mai poate cere pentru motive de bănuială legitimă sau de siguranţă publică. Bănuiala se socoteşte legitimă de câte ori se poate presupune că nepărtinirea judecătorilor ar putea fi ştirbită datorită împrejurărilor pricinii calităţii părţilor ori vrăjmăşiilor locale.

Art. 38. - Strămutarea pentru motiv de rudenie sau afinitate trebuie cerută mai înainte de începerea oricărei dezbateri; cea întemeiată pe bănuiala legitimă sau siguranţă publică se poate cere în orice stare a pricinii.

Strămutarea pentru siguranţă publică se poate cere numai de Parchetul General de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

Art. 39. - Cererea de strămutare întemeiată pe motive de rudenie sau de afinitate se depune la instanţa imediat superioară.

Cererea de strămutare întemeiată pe motive de bănuială legitimă sau de siguranţă publică se depune la Curtea Supremă de Justiţie.

Art. 40. - Cererea de strămutare se judecă în camera de chibzuire.

Preşedintele instanţei va putea cere dosarul pricinii şi să ordone, fără citarea părţilor, suspendarea judecării pricinii, comunicând de urgenţă această măsură instanţei respective.

În caz de admitere, pricina se trimite spre judecată unei alte instanţe de acelaşi grad.

Hotărârea asupra strămutării se dă fără motivare şi nu este supusă nici unei căi de atac. Ea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de instanţă înainte de strămutare urmează să fie păstrate.

---

[1] *Instanţa superioară de fond este instanţa de apel.*

[2] *Instituţia asesorilor populari a fost desfiinţată prin Legea nr. 45/1991 (M. Of. 142 din 11 iulie 1991).*

Dispozițiile art. 35 se aplică prin asemănare.

CARTEA A II – A

PROCEDURA CONTENCIOASĂ

TITLUL I
Părțile

CAPITOLUL I
Folosința și exercițiul drepturilor procedurale

Art. 41. - Orice persoană care are folosința drepturilor civile poate să fie parte în judecată.

Asociațiile sau societățile care nu au personalitate juridică pot sta în judecată ca pârâte, dacă au organe proprii de conducere.

Art. 42. - Persoanele care nu au exercițiul drepturilor lor nu pot sta în judecată decât dacă sunt reprezentate, asistate ori autorizate în chipul arătat în legile sau statutele care rânduiesc capacitatea sau organizarea lor.

Art. 43. - Lipsa capacității de exercițiu a drepturilor procedurale poate fi invocată în orice stare a pricinii.

Actele de procedură îndeplinite de cel ce nu are exercițiul drepturilor procedurale sunt anulabile. Reprezentantul incapabilului, curatorul sau consiliul judiciar[1] va putea, însă, ratifica toate sau parte din aceste acte.

Art. 44. - Dacă incapabilul nu are reprezentant legal și există urgență, la cererea părții interesate, instanța va putea numi un curator special, care să-l reprezinte până la numirea reprezentantului legal; ea va putea numi, de asemenea, un curator special în caz de conflict de interese între reprezentant și reprezentat sau când o persoană juridică, chemată să stea în judecată, nu are reprezentant.

Numirea acestor curatori[2] se va face de instanța competentă să hotărască asupra cererii de chemare în judecată.

Art. 45. - Ministerul Public poate introduce orice acțiune, în afară de cele strict personale și să participe la orice proces, în oricare fază a acestuia, în cazurile în care este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor și ale persoanelor puse sub interdicție, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

În cazul în care procurorul a pornit acțiunea, titularul dreptului la care se referă acțiunea va fi introdus în proces. El se va putea folosi, dacă va fi cazul, de dispozițiile prevăzute în art. 246 și urm. și art. 271 și urm. din prezentul cod.

Procurorul poate, în condițiile legii,

---

[1] *A se vedea nota de la art. 27.*

[2] *Numirea tutorelui și curatorilor se face, potrivit art. 116, 145 și , respectiv, art. 152 din Codul familiei de către autoritatea tutelară, astfel încât instanțele sunt obligate să ceară autorităților tutelare numirea acestora.*

să exercite căile de atac şi să ceară punerea în executare a hotărârii.

Art. 46. - Abrogat.

CAPITOLUL II
Persoanele care sunt împreună reclamante sau pârâte

Art. 47. - Mai multe persoane pot fi împreună reclamante sau pârâte dacă obiectul pricinii este un drept sau o obligaţiune comună ori dacă drepturile sau obligaţiile lor au aceeaşi cauză.

Art. 48. - Actele de procedură, apărările şi concluziile unuia dintre reclamanţi sau pârâţi nu pot folosi nici păgubi celorlalţi.

Cu toate acestea, dacă prin natura raportului juridic sau în temeiul unei dispoziţii a legii, efectele hotărârii se întind asupra tuturor reclamanţilor sau pârâţilor, actele de procedură îndeplinite numai de unii din ei sau termenele încuviinţate numai unora din ei pentru îndeplinirea actelor de procedură folosesc şi celorlalţi. Când actele de procedură ale unora sunt potrivnice celor făcute de ceilalţi, se va ţine seama de actele cele mai favorabile. Reclamanţii sau pârâţii care nu s-au înfăţişat sau nu au îndeplinit un act de procedură în termen vor continua totuşi să fie citaţi.

CAPITOLUL III
Alte persoane care pot lua parte la judecată

Secţiunea I
Intervenţia

Art. 49. - Oricine are interes poate interveni într-o pricină ce se urmează între alte persoane.

Intervenţia este în interes propriu când cel care intervine invocă un drept al său.

Ea este în interesul uneia din părţi când sprijină numai apărarea acesteia.

Art. 50. - Cererea de intervenţie în interes propriu va fi făcută în forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecată.

Ea se poate face numai în faţa primei instanţe şi înainte de închiderea dezbaterilor.

Cu învoirea părţilor, intervenţia în interes propriu se poate face şi în instanţa de apel.

Art. 51. - Cererea de intervenţie în interesul uneia din părţi se poate face chiar înaintea instanţei de recurs.

Art. 52. - După ascultarea părţilor şi a celui care intervine, instanţa va hotărî asupra încuviinţării în principiu a intervenţiei.

Încheierea nu se poate ataca decât o dată cu fondul.

După încuviinţarea în principiu, instanţa va dispune comunicarea intervenţiei şi, în cazurile în care întâmpinarea este obligatorie, va soroci termenul în care aceasta va trebui depusă.

Art. 53. - Cel care intervine va lua procedura în starea în care se află în momentul admiterii intervenţiei; actele de procedură următoare se vor îndeplini şi faţă de cel care intervine.

Art. 54. - În intervenţia făcută în interesul uneia din părţi, cel care intervine poate face orice act de procedură care nu este potrivnic interesului părţii în folosul căreia intervine.

Art. 55. - Intervenţia se judecă o dată cu cererea principală.

Când însă judecarea cererii ar fi întârziată prin intervenţia în interes propriu, instanţa poate hotărî despărţirea ei spre a fi judecată deosebit.

Art. 56. - Apelul sau recursul făcut de cel care intervine în interesul uneia din părţi se socoteşte neavenit, dacă partea pentru care a intervenit nu a făcut ea însăşi apel sau recurs.

Secţiunea a II - a
Chemarea în judecată a altor persoane

Art. 57. - Oricare din părţi poate să cheme în judecată o altă persoană care ar putea să pretindă aceleaşi drepturi ca şi reclamantul.

Cererea făcută de pârât se depune o dată cu întâmpinarea.

Când întâmpinarea nu este obligatorie, cererea se va depune cel mai târziu la prima zi de înfăţişare.

Cererea făcută de reclamant se depune cel mai târziu până la închiderea dezbaterilor înaintea primei instanţe.

Cererea va fi motivată şi se va comunica atât celui chemat, cât şi părţii potrivnice. La exemplarul cererii destinat celui chemat se vor alătura copii de pe cererea de chemare în judecată, întâmpinare şi de pe înscrisurile de la dosar.

Art. 58. - Cel chemat în judecată dobândeşte calitatea de intervenient în interes propriu, iar hotărârea îi va fi opozabilă.

Art. 59. - În cazul prevăzut de art. 58, când pârâtul chemat în judecată pentru o datorie bănească recunoaşte datoria şi declară că voieşte să o execute faţă de cel care îşi va stabili judecătoreşte dreptul, el va fi scos din judecată dacă depune suma datorată.

În acest caz, judecata va urma numai între partea reclamantă şi cel chemat în judecată.

Secţiunea a III - a
Chemarea în garanţie

Art. 60. - Partea poate să cheme în garanţie o altă persoană împotriva căreia ar putea să se îndrepte, în cazul când ar cădea în pretenţiuni cu o cerere în garanţie sau în despăgubiri.

În aceleaşi condiţii, cel chemat în garanţie poate, la rândul său, să cheme în garanţie o altă persoană.

Art. 61. - Cererea va fi făcută în condiţiile de formă pentru cererea de chemare în judecată. Cererea făcută de pârât se va depune cel mai târziu la prima zi de înfăţişare.

Cererea de chemare în garanţie făcută de reclamant se poate depune, până la închiderea dezbaterilor, înaintea primei instanţe.

Art. 62. - Instanţa va dispune ca cererea să fie comunicată celui chemat în garanţie şi , dacă întâmpinarea este obligatorie, va soroci termenul în care aceasta urmează să fie depusă de cel chemat în garanţie.

Art. 63. - Cererea de chemare în garanţie se judecă o dată cu cererea principală.

Când judecarea cererii principale ar fi întârziată prin chemarea în garanţie, instanţa poate dispune despărţirea ei spre a fi judecate deosebit.

Secţiunea a IV - a

Arătarea titularului dreptului

Art. 64. - Pârâtul care deţine un lucru pentru altul sau care exercită în numele altuia un drept asupra unui lucru va putea arăta pe acela în numele căruia deţine lucrul sau exercită dreptul, dacă a fost chemat în judecată de o persoană care pretinde un drept real asupra lucrului.

Art. 65. - Cererea privitoare la arătarea titularului dreptului va fi motivată şi se va depune o dată cu întâmpinarea, iar, dacă aceasta nu este obligatorie, cel mai târziu la prima zi de înfăţişare.

Cererea va fi comunicată celui arătat ca titular, împreună cu citaţia, copiile de pe cerere şi înscrisurile de la dosar.

Art. 66. - Dacă cel arătat ca titular recunoaşte susţinerile pârâtului şi reclamantul consimte, el va lua locul pârâtului, care va fi scos din judecată. Când cel chemat nu se înfăţişează sau tăgăduieşte arătările pârâtului, se vor aplica dispoziţiile art. 58.

CAPITOLUL IV

Reprezentarea părţilor în judecată

Art. 67. - Părţile pot să exercite drepturile procedurale personal sau prin mandatar.

Mandatarul cu procură generală poate să reprezinte în judecată pe mandant, numai dacă acest drept i-a fost dat anume.

Dacă cel care a dat procură generală nu are domiciliul şi nici reşedinţă în ţară, sau dacă procura este dată unui prepus, dreptul de reprezentare în judecată se presupune dat.

Art. 68. - Procura pentru exerciţiul dreptului de chemare în judecată trebuie făcută prin înscris sub semnătura legalizată; în cazul când procura este dată unui avocat, semnătura va fi certificată potrivit legii avocaţilor.[1]

Dreptul de reprezentare mai poate fi dat şi prin declaraţie verbală, făcută în instanţă şi trecută în încheierea de şedinţă.

Mandatul este presupus dat pentru

---

[1] *A se vedea Legea nr. 51/1995 pentru organizarea şi exercitarea avocaturii.*

toate actele judecății, chiar dacă nu cuprinde nici o arătare în această privință; el poate fi însă restrâns numai la anumite acte sau pentru anumită instanță.

Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii decât prin avocat.

Asistarea de către avocat nu este cerută doctorilor sau licențiaților în drept când ei sunt mandatari în pricinile soțului sau rudelor până la al patrulea grad inclusiv.

De asemenea asistarea de către avocat nu este cerută la judecătorii, când partea este reprezentată prin soț sau rudă până la al patrulea grad inclusiv.

Art. 69. - Recunoașterile privitoare la drepturile în judecată, renunțările, cum și propunerile de tranzacție nu se pot face decât în temeiul unei procuri speciale.

Avocatul care a asistat pe o parte la judecarea pricinii, chiar fără mandat, poate face orice acte pentru păstrarea drepturilor supuse unui termen și care s-ar pierde prin neexercitarea lor la timp. El poate să exercite de asemenea orice cale de atac împotriva hotărârii date; în acest caz însă, toate actele de procedură se vor îndeplini numai față de partea însăși.

Art. 70. - Când dreptul de reprezentare izvorăște din lege sau dintr-o dispoziție judecătorească, asistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie.

Art. 71. - Mandatul nu încetează prin moartea celui care l-a dat și nici dacă acesta a devenit incapabil. Mandatul dăinuiește până la retragerea lui de către moștenitori sau de către reprezentantul legal al incapabilului.

Art. 72. - Renunțarea sau retragerea mandatului nu poate fi opusă celeilalte părți decât de la comunicare, afară numai dacă a fost făcută în ședință în prezența părții.

Mandatarul care renunță la împuternicire este ținut să înștiințeze atât pe cel care i-a dat mandatul cât și instanța, cu cel puțin **15** zile înainte de termenul de înfățișare sau de împlinirea termenelor căilor de atac.

Art. 73. - Obștiile de moșneni ori răzeși și composesoratele vor fi reprezentate prin unul sau **3** mandatari aleși sau numiți din oficiu, afară dacă legile speciale nu dispun altfel.

Când toți membrii unei asemenea colectivități se învoiesc, ei numesc mandatarii prin înscris autentificat la judecătorie în circumscripția căreia se află comuna în care domiciliază majoritatea devălmașilor.

În lipsa unei asemenea învoieli, cei interesați vor cere judecătoriei competență să proceadă la desemnarea mandatarilor.

În acest caz, judecătorul va vesti pe devălmași prin secretarul consiliului local să se adune de preferință într-o zi de sărbătoare, la primăria comunei prevăzute la alineatul **2**, pentru a alege pe mandatari.

Vestirea, semnată de judecător, se va afișa prin îngrijirea secretarului consiliului local, la ușa primăriei comunelor în cuprinsul cărora se află nemișcătoarele devălmașe cu cel puțin

15 zile înainte de ziua alegerii. În acelaşi termen, vestirea se va face şi verbal în fiecare sat, prin bătăi cu toba, sunete de goarnă, sau alte mijloace de publicitate obişnuite în localitate.

Îndeplinirea acestor formalităţi se va constata prin procese-verbale ce vor fi înaintate secretarului consiliului local, unde urmează să se adune devălmaşii. La ziua sorocită, judecătorul va face strigarea celor adunaţi, însemnând pe o listă pe cei prezenţi şi partea ce fiecare dintre ei are în bunurile devălmaşe.

În cazurile când se contestă drepturile vreunui devălmaş, judecătorul va putea să nu-l înscrie, dacă contestaţia i se va părea întemeiată; neînscrierea dreptului nu împiedică invocarea lui pe calea dreptului comun. În nici un caz judecătorul nu va amâna alegerea din cauza contestaţiilor.

Judecătorul va culege declaraţiile verbale ce fiecare din cei înscrişi în listă va face în privinţa acelora pe care voiesc să-i aleagă ca mandatari.

Alegerea mandatarilor se va face cu majoritatea voturilor celor prezenţi, socotită atât asupra numărului celor de faţă, cât şi asupra drepturilor devălmaşe.

Dacă locuitorii nu vin sau dacă cele două majorităţi arătate mai sus nu se pot întruni, judecătorul va numi din oficiu pe mandatari dintre membrii colectivităţii.

Cele săvârşite înaintea judecătorului vor fi constatate printr-o încheiere, care va avea puterea unei procuri autentice.

Orice viciu de procedură săvârşit cu prilejul alegerii sau numirii mandatarilor va trebui propus la prima zi de înfăţişare, sub pedeapsa decăderii. În caz de anulare a mandatului, instanţa va dispune refacerea procedurii pentru desemnarea altor mandatari.

Mandatul dat prin alegere sau din oficiu este obligatoriu pentru mandatar, în tot cursul judecăţii.

Pentru motive legitime instanţa va putea scuti pe mandatar de însărcinarea ce i s-a dat.

Mandatul poate fi revocat pentru incapacitate sau rea-credinţă.

Mandatul pentru stingerea pricinii prin tranzacţie va putea fi dat numai cu majoritate de două treimi, socotite atât asupra numărului celor de faţă cât şi asupra drepturilor devălmaşe.

Dacă sunt mai mulţi mandatari, ei hotărăsc cu majoritate.

În caz de încetarea împuternicirii unui mandatar, rânduielile prevăzute mai sus vor fi urmate pentru desemnarea înlocuitorului.

CAPITOLUL V

Asistenţa judiciară[1]

Art. 74. - Cel care nu e în stare să facă faţă cheltuielilor unei judecăţi, fără a primejdui propria sa întreţinere sau a familiei sale, poate cere asistenţă judiciară.

---

[1] *A se vedea, cu privire la asistenţa juridică, Legea nr. 51/1995 pentru organizarea şi exercitarea avocaturii.*

Art. 75. - Asistenţa judiciară cuprinde:

1. Abrogat.
2. Apărarea şi asistenţa gratuită printr-un avocat delegat de baroul avocaţilor.

Asistenţa judiciară poate fi încuviinţată oricând în cursul judecăţii, în totul sau numai în parte.

Art. 76. - Cererea de asistenţă judiciară va fi făcută în scris instanţei de judecată.

Art. 77. - Cererea trebuie să arate pricina la care se referă şi starea materială a părţii. Ea va fi însoţită de dovezi scrise privitoare la veniturile şi sarcinile acesteia.

Art. 78. - Instanţa va cerceta cererea, putând cere lămuriri şi dovezi părţilor sau informaţii autorităţilor locale, apoi va dispune, fără dezbateri, prin încheiere, în camera de chibzuire.

Partea potrivnică poate oricând să înfăţişeze instanţei dovezi cu privire la starea adevărată a celui căruia i s-a încuviinţat cererea ; asistenţa nu se suspendă în cursul noilor cercetări.

Încheierea cu privire la cererea de asistenţă sau prin care s-a revenit asupra asistenţei încuviinţate nu este supusă nici unei căi de atac.

Art. 79. - Dacă instanţa constată că cererea de asistenţă a fost făcută cu rea-credinţă, prin ascunderea adevărului, ea poate, revenind asupra asistenţei încuviinţate, să condamne partea la o amendă egală cu sumele de plată cărora a fost scutită.

Art. 80. - Dreptul la asistenţă se stinge prin moartea părţii sau prin îmbunătăţirea stării sale materiale.

Art. 81. - Cheltuielile de care partea a fost scutită prin încuviinţarea asistenţei judiciare vor fi puse în sarcina celeilalte părţi, dacă aceasta a căzut în pretenţiile sale, şi vor fi urmărite potrivit dispoziţiilor Codului de procedură fiscală. Dispozitivul hotărârii se va comunica din oficiu organelor fiscale, prin îngrijirea grefierului.

Avocaţii numiţi apărători din oficiu au dreptul să ceară instanţei de judecată ca onorariul lor să fie pus în sarcina celeilalte părţi, dacă aceasta a căzut în pretenţiile sale.

TITLUL II
Dispoziţii generale de procedură

CAPITOLUL I
Cererile

Art. 82. - Orice cerere îndreptată instanţelor judecătoreşti trebuie să fie făcută în scris şi să cuprindă arătarea instanţei, numele, domiciliul sau reşedinţa părţilor şi ale reprezentantului, curatorului sau consiliului judiciar, obiectul cererii şi semnătura.

Cererile celor domiciliaţi în comunele rurale, care sunt de competenţa judecătoriei, se pot face şi verbal. în acest caz arătările părţii pot fi trecute într-un proces-verbal, semnat de judecător, grefier şi parte, care va înlocui cererea scrisă. Dacă partea nu poate semna, se va face vorbire despre aceasta în procesul-verbal.

Cererile scrise ale persoanelor care nu pot semna vor fi semnate prin punere de deget în faţa preşedintelui instanţei sau înlocuitorului său, iar în comunele rurale şi în faţa secretarului consiliului local; cererea va fi mai întâi citită părţii, făcându-se arătarea despre aceasta pe cerere.

În cazurile prevăzute de alineatele 2 şi 3, se va face arătarea de chipul cum s-a stabilit identitatea părţii.

Art. 83. - Când cererea este făcută prin mandatar, se va alătura procura în original sau în copie legalizată.

Mandatarul avocat certifică el însuşi copia de pe procura sa.

Reprezentantul legal, curatorul sau consiliul judiciar[1], va alătura copie legalizată de pe înscrisul doveditor al calităţii sale.

Reprezentanţii persoanelor juridice de drept privat vor arăta Monitorul Oficial în care este publicată împuternicirea lor.

Art. 84. - Cererea de chemare în judecată sau pentru exercitarea unei căi de atac este valabil făcută chiar dacă poartă o denumire greşită.

CAPITOLUL II

Citaţiile şi comunicarea actelor de procedură

Art. 85. - Judecătorul nu poate hotărî asupra unei cereri decât după citarea sau înfăţişarea părţilor, afară numai dacă legea nu dispune altfel.

Art. 86. - Comunicarea cererilor şi a tuturor actelor de procedură se va face din oficiu, prin poştă, prin corpul executorilor judecătoreşti sau prin orice angajat al instanţei respective.

Art. 87. - Vor fi citaţi:

1. statul, judeţul, comuna şi celelalte persoane juridice de drept public, în persoana capului autorităţii la contenciosul sediului central al administraţiei respective sau, în lipsă de contencios, la sediul administraţiei;

2. persoanele juridice de drept privat, prin reprezentanţii lor, la sediul principal al administraţiei sau la cel al sucursalei din circumscripţia instanţei;

3. asociaţiile şi societăţile care nu au personalitate juridică, prin organele lor de conducere, la sediul administraţiei lor;

4. obştile de moşneni sau de răzeşi şi composesoratele, prin mandatarii lor;

5. masa creditorilor falimentului prin judecătorul sindic;

6. incapabilii, prin reprezentanţii lor legali.

În caz de numire a unui curator special, citarea se va face prin acest curator;

7. personalul misiunilor diplomatice şi oficiile consulare ale României, cetățenii români trimiși ca funcționari la organizații internaționale, precum și membrii lor de familie care locuiesc cu ei, aflați în străinătate, prin Ministerul Afacerilor Externe.

---

[1] *A se vedea nota de la art. 27.*

Cetățenii români, alții decât cei prevăzuți în alineatul precedent, aflați în străinătate în interes de serviciu, prin organele centrale care i-au trimis sau în subordinea cărora se află cei care i-au trimis;

8. în cazul în care prin tratate sau convenții internaționale la care este parte România sau prin acte normative speciale nu se prevede o altă procedură, cei care se află în străinătate, având domiciliul sau reședința cunoscută, printr-o citație trimisă cu scrisoare recomandată, recipisa de predare a scrisorii, în cuprinsul căreia se va menționa ce acte se expediază ținând loc de dovadă.

Dacă domiciliul sau reședința celor aflați în străinătate nu sunt cunoscute, citarea se face potrivit art. **95**.

În toate cazurile, dacă cei aflați în străinătate au mandatar cunoscut în țară, va fi citat și acesta.

9. cei cu domiciliul sau reședința necunoscută, potrivit art. **95**;

10. moștenitorii, până la intervenirea lor în proces, printr-un curator special, numit de instanță[1].

Art. 88. - Citația va cuprinde:

1. numărul și data emiterii, precum și numărul dosarului;

2. arătarea anului, lunii, zilei și orei de înfățișare;

3. arătarea instanței și sediul ei;

4. numele, domiciliul și calitatea celui citat;

5. numele și domiciliul părții potrivnice și felul pricinii;

6. parafa șefului instanței, și semnătura grefierului.

Arătările de la punctele **2**, **3**, **4** și **6** sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

Art. 89. - Citația, sub pedeapsa nulității, va fi înmânată părții cu cel puțin **5** zile înaintea termenului de judecată. În pricinile urgente, termenul poate fi și mai scurt, după aprecierea instanței.

Înfățișarea părții în instanță, în persoană sau prin mandatar, acoperă orice vicii de procedură. Partea este însă în drept să ceară amânarea dacă nu i s-a înmânat citația în termen.

Art. 90. - Înmânarea citației și tuturor actelor de procedură se face la domiciliul sau reședința celui citat. Când acesta are o așezare agricolă, comercială, industrială sau profesională în altă parte, înmânarea se poate face și la locul acestor așezări.

Înmânarea se poate face oriunde, când cel citat primește citația.

Pentru cei ce se găsesc sub arme, citația se înmânează la comandamentul superior cel mai apropiat.

Pentru cei care alcătuiesc echipajul unui vas de comerț, înmânarea se face, în lipsa unui domiciliu cunoscut, la căpitănia portului unde se găsește înregistrat vasul.

Pentru deținuți, înmânarea se face la administrația închisorii.

Pentru bolnavii aflați în spitale, ospicii ori sanatorii, la direcția așezământului.

---

[1] *A se vedea nota de la art. 44.*

Art. 91. - Înmânarea citaţiilor şi tuturor actelor de procedură, în cazurile prevăzute de art. **87** pct. **1**, **2**, **3**, **5** şi **7**, precum şi în cele prevăzute de art. **90** alineatele **4**, **5**, **6** şi **7**, sau atunci când actul urmează să fie înmânat unui avocat sau notar public[1] se poate face funcţionarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenţei, care va semna dovada.

Art. 92. - Înmânarea citaţiei se va face personal celui citat, care va semna adeverinţa de primire, agentul însărcinat cu înmânarea certificând identitatea şi semnătura acestuia.

Dacă cel citat, aflându-se la domiciliu, nu vrea să primească citaţia sau, primind-o, nu voieşte ori nu poate să semneze adeverinţa de primire, agentul va lăsa citaţia în mâna celui citat sau, în cazul refuzului de primire, o va afişa pe uşa locuinţei acestuia, încheind despre acestea proces-verbal.

Dacă cel citat nu se găseşte la domiciliu sau dacă, în cazul hotelurilor sau clădirilor compuse din mai multe apartamente, el nu a indicat camera sau apartamentul în care locuieşte, agentul va înmâna citaţia, în primul caz, unei persoane din familie, sau în lipsă, oricărei alte persoane care locuieşte cu dânsul, sau care, în mod obişnuit, primeşte corespondenţa, iar, în celelalte cazuri, administratorului, portarului, ori celui ce în mod obişnuit îl înlocuieşte; persoana care primeşte citaţia va semna adeverinţa de primire, agentul certificându-i identitatea şi semnătura şi încheind proces-verbal despre cele urmate.

Dacă persoanele arătate în alineatul precedent nu voiesc ori nu pot să semneze adeverinţa de primire, agentul va încheia proces-verbal, lăsând citaţia în mâna lor; dacă cer arătaţi nu voiesc să primească citaţia sau sunt lipsă, agentul va afişa citaţia, fie pe uşa locuinţei celui citat, fie, dacă nu are indicaţia apartamentului sau camerei locuite, pe uşa principală a clădirii, încheind de asemenea proces-verbal despre toate acestea.

Înmânarea citaţiei nu se poate face unui minor sub **14** ani împliniţi sau unei persoane lipsite de judecată. Puterea de judecată este presupusă până la dovada contrarie.

Dispoziţiile prezentului articol se aplică şi la comunicarea sau notificarea oricărui alt act de procedură.

Art. 93. - În caz de alegere de domiciliu, dacă partea a arătat şi persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură, comunicarea acestora se va face la acea persoană, iar în lipsa unei asemenea arătări, la domiciliul părţii.

Art. 94. - Când comunicarea actelor de procedură nu se poate face din cauză că s-a dărâmat clădirea, a devenit de nelocuit sau din alt motiv asemănător, agentul va depune actul la grefa instanţei, care va înştiinţa din timp partea despre această împrejurare, dispoziţiile art. **95** fiind aplicabile în mod corespunzător.

Art. 95. - Când reclamantul

---

[1] *Vezi Legea notarilor publici şi a activităţii notariale, nr. 36/1995.*

învederează că, deși a făcut tot ce i-a stat în putință, nu a izbutit să afle domiciliul pârâtului, președintele instanței va dispune citarea acestuia prin publicitate.

Citarea prin publicitate se face afișându-se citația la ușa instanței. Citația se publică și în Monitorul Oficial al României sau într-un ziar mai răspândit, în cazurile în care președintele tribunalului sau completul de judecată apreciază că o asemenea măsură este necesară.

Afișarea, precum și publicarea citației în Monitorul Oficial sau într-un ziar mai răspândit se fac cu cel puțin **15** zile înainte de data fixată pentru judecată.

În cazurile urgente, președintele tribunalului sau completului de judecată va putea reduce acest termen la **5** zile.

~~Dacă pârâtul se înfățișează și dovedește că a fost citat prin publicitate cu rea-credință, toate actele de procedură ce au urmat încuviințării acestei citări vor fi anulate, iar reclamantul care a cerut citarea prin publicitate va fi condamnat la o amendă de la **5.000** lei la **15.000** lei și la despăgubirea părții vătămate.~~

Art. 96. - Partea prezentă în instanță, în persoană sau prin mandatar, nu poate refuza primirea actelor de procedură și a înscrisurilor care i se comunică în ședință. În acest caz, instanța poate încuviința, la cerere, un termen pentru a lua cunoștință de acte.

Art. 97. - Nici un act de procedură nu se poate îndeplini în zilele de sărbătoare legală, afară de cazuri grabnice, după încuviințarea președintelui.

Art. 98. - Schimbarea domiciliului uneia din părți în timpul judecății trebuie, sub pedeapsa neluării ei în seamă, să fie adusă la cunoștința instanței prin petiție la dosar, iar părții potrivnice prin scrisoare recomandată, a cărei recipisă de predare se va depune la dosar o dată cu petiția prin care se înștiințează instanța despre schimbarea domiciliului.

Art. 99. - Cei însărcinați de lege cu îndeplinirea actelor de procedură, din a căror vină s-a pricinuit amânarea judecății, vor fi condamnați de instanță, printr-o încheiere executorie, la o amendă de la **500** la **3.000** lei și la despăgubirea părții vătămate.

Cel condamnat poate să prezinte instanței o petiție motivată pentru scutirea sau micșorarea amenzii ori despăgubirii.

El va fi citat de urgență, împreună cu partea vătămată, căreia i s-a încuviințat despăgubirea, în camera de consiliu și instanța va hotărî prin încheiere irevocabilă. Citarea se va face prin grefă și este scutită de timbru și taxe.

Art. 100. - Procesul-verbal încheiat de cel însărcinat cu înmânarea actului de procedură trebuie să cuprindă:

1. anul, luna și ziua când a fost încheiat;

2. numele celui care l-a încheiat;

3. funcțiunea acestuia;

4. numele, prenumele și domiciliul celui căruia i s-a făcut comunicarea, cu arătarea numărului, etajului, apartamentului sau camerei, dacă cel căruia i s-a făcut comunicarea locuiește într-o clădire cu mai multe etaje sau apartamente sau în hotel, şi dacă actul de procedură a fost înmânat la locuinţa sa, ori a fost afişat pe uşa acestei locuinţe.

5. arătarea instanţei de la care porneşte actul de procedură şi identificarea lui, iar pentru citaţii şi a termenului de înfăţişare;

6. arătarea înscrisurilor comunicate;

7. numele şi calitatea celui căruia i s-a făcut înmânarea sau locul unde s-a făcut afişarea;

8. semnătura celui care a încheiat procesul-verbal.

Dacă cei care urmează să semneze dovada de primire sau procesul-verbal refuză sau nu pot s-o facă, se va face vorbire despre aceasta în cuprinsul procesului-verbal.

Arătările de la punctele **1, 2, 4, 5, 7** şi **8** sunt prevăzute sub pedeapsa nulităţii. Procesul-verbal face dovadă până la înscrierea în fals cu privire la faptele constatate personal de cel care l-a încheiat.

CAPITOLUL III
Termenele

Art. 101. - Termenele se înţeleg pe zile libere, neintrând în socoteală nici ziua când a început, nici ziua când s-a sfârşit termenul.

Termenele statornicite pe ore încep să curgă de la miezul nopţii zilei următoare.

Termenele statornicite pe ani, luni sau săptămâni se sfârşesc în ziua anului, lunii sau săptămânii corespunzătoare zilei de plecare.

Termenul care, începând la **29, 30** sau **31** ale lunii, se sfârşeşte într-o lună care nu are o asemenea zi, se va socoti împlinit în ziua cea din urmă a lunii. Termenul care se sfârşeşte într-o zi de sărbătoare legală, sau când serviciul este suspendat, se va prelungi până la sfârşitul primei zile de lucru următoare.

Art. 102. - Termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură dacă legea nu dispune altfel.

Termenele încep să curgă şi împotriva părţii care a cerut comunicarea, de la data când a cerut-o.

Art. 103. - Neexercitarea oricărei căi de atac şi neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedeşte că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voinţa ei.

În acest din urmă caz, actul de procedură se va îndeplini în termen de **15** zile de la încetarea împiedicării; în acelaşi termen vor fi arătate şi motivele împiedicării.

Art. 104. - Actele de procedură trimise prin poştă instanţelor judecătoreşti se socotesc îndeplinite în termen dacă au fost predate recomandat la oficiul poştal înainte de împlinirea lui.

CAPITOLUL IV
Nulitatea actelor de procedură

Art. 105. - Actele de procedură îndeplinite de un judecător necompetent sunt nule.

Actele îndeplinite cu neobservarea formelor legale sau de un funcţionar necompetent se vor declara nule numai dacă prin aceasta s-a pricinuit părţii o vătămare ce nu se poate înlătura decât prin anularea lor. În cazul nulităţilor prevăzute anume de lege, vătămarea se presupune până la dovada contrarie.

Art. 106. - Anularea unui act de procedură atrage şi nulitatea actelor următoare, în măsura în care acestea nu pot avea o existenţă de sine stătătoare.

Judecătorul va putea să dispună îndreptarea neregularităţilor săvârşite cu privire la actele de procedură.

Art. 107. - Preşedintele va amâna judecarea pricinii ori de câte ori constată că partea care lipseşte nu a fost citată cu respectarea cerinţelor prevăzute de lege sub pedeapsa nulităţii.

Art. 108. - Nulităţile de ordine publică pot fi ridicate de parte sau de judecător în orice stare a pricinii.

Celelalte nulităţi se declară numai după cererea părţii care are interes să o invoce.

Neregularitatea actelor de procedură se acoperă dacă partea nu a invocat-o la prima zi de înfăţişare ce a urmat după această neregularitate şi înainte de a pune concluzii în fond.

Nimeni nu poate invoca neregularitatea pricinuită prin propriul său fapt.

TITLUL III
Procedura înaintea primei instanţe

Capitolul I
Procedura înainte de judecată

Secţiunea I
Dispoziţii generale

Art. 109. - Oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane trebuie să facă o cerere înaintea instanţei competente.

Art. 110. - Cererea pentru predarea unui nemişcător, la împlinirea termenului de locaţiune, poate fi făcută chiar înainte de împlinirea acestui termen.

Se poate de asemenea cere, înainte de termen, executarea la termen a unei obligaţii alimentare sau altei prestaţiuni periodice.

Preşedintele mai poate încuviinţa, în general, înainte de împlinirea termenului, cereri pentru executarea la termen a unor obligaţiuni, ori de câte ori va socoti că cererile sunt îndreptăţite pentru a preîntâmpina reclamantului o pagubă însemnată pe care acesta ar încerc-o dacă ar aştepta împlinirea termenului.

Art. 111. - Partea care are interes poate să facă cerere pentru constatarea existenţei sau neexistenţei unui drept.

Cererea nu poate fi primită dacă partea poate cere realizarea dreptului.

Secţiunea a II - a
Chemarea în judecată

Art. 112. - Cererea de chemare în judecată va cuprinde:

1. numele, domiciliul sau reşedinţa părţilor;

2. calitatea judiciară în care părţile stau în judecată, atunci când nu stau în numele lor propriu;

3. obiectul cererii şi valoarea lui, după preţuirea reclamantului, atunci când preţuirea este cu putinţă.

Pentru identificarea nemişcătoarelor se va arăta comuna şi judeţul, strada şi numărul, iar, în lipsă, vecinătăţile, etajul şi apartamentul, sau, când nemişcătorul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară şi numărul topografic;

4. arătarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază cererea;

5. arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere.

Când dovada se face prin înscrisuri, se vor alătura la cerere atâtea copii câţi pârâţi sunt, mai mult câte o copie de pe fiecare înscris, pentru instanţă; copiile vor fi certificate de reclamant că sunt la fel cu originalul.

Se va putea depune şi numai o parte dintr-un înscris privitor la pricină, rămânând ca instanţa să dispună, la nevoie, înfăţişarea înscrisului în întregime.

Dacă înscrisurile sunt scrise în limbă străină sau cu litere vechi, se vor depune traduceri sau copii cu litere latine, certificate de parte.

Când reclamantul voieşte să-şi dovedească cererea sau vreunul din capetele cererii sale, prin interogatorul sau jurământul, pârâtului, va cere înfăţişarea în persoană a acestuia.

Când se va cere dovada cu martori, se va arăta numele şi locuinţa martorilor;

6. semnătura.

Art. 113. - La cererea de chemare în judecată se vor alătura atâtea copii de pe cererea câţi pârâţi sunt.

Dacă mai mulţi pârâţi au un singur reprezentant sau dacă pârâtul are mai multe calităţi juridice, se va comunica o singură copie de pe acţiune şi de pe înscrisuri şi se va înmâna o singură citaţie.

Art. 114. - Preşedintele, îndată ce primeşte cererea de chemare în judecată şi constată plata timbrului, a taxei de procedură şi a impozitului proporţional, va soroci ziua înfăţişării şi va cita părţile înaintea instanţei, în şedinţă.

Preşedintele va putea soroci o anumită oră pentru judecarea pricinii.

Când reclamantul este de faţă la fixarea termenului, el ia termenul în cunoştinţă; preşedintele îi va pune în vedere lipsurile cererii de chemare în judecată, spre a le întregi înainte de comunicare.

Preşedintele va dispune în acelaşi timp să se comunice pârâtului, o dată cu citaţia, copii de pe cerere şi înscrisuri, punându-i-se în vedere să depună la dosar întâmpinare cu cel puţin 5 zile înainte de termenul sorocit pentru judecată.

O dată cu sorocirea termenului, preşedintele va dispune, dacă s-a cerut prin cerere, citarea pârâtului la interogator sau jurământ, sub rezerva dezbaterii la termenul de înfăţişare. Sub aceeaşi rezervă se vor putea lua orice alte măsuri, în marginile rânduielilor pentru dovezi.

Termenul se va soroci astfel ca, de la data primirii citaţiei, pârâtul să aibă cel puţin 30 zile pentru depunerea întâmpinării, iar în pricinile urgente, cel puţin 5 zile.

Dacă pârâtul locuieşte în străinătate, preşedintele va putea soroci un termen mai îndelungat.

Secţiunea a III - a
Întâmpinarea

Art. 115. - Întâmpinarea va cuprinde:

1. excepţiile de procedură ce pârâtul ridică la cererea reclamantului;

2. răspunsul la toate capetele de fapt şi de drept ale cererii;

3. dovezile cu care se apără împotriva fiecărui capăt din cerere; când va cere dovada cu martori, pârâtul va arăta numele şi locuinţa lor;

4. semnătura.

Art. 116. - La întâmpinare se vor alătura atâtea copii de pe întâmpinare câţi reclamanţi sunt; de asemenea se va alătura acelaşi număr de copii certificate de pe înscrisurile pe care se sprijină, mai mult un rând de copii pentru instanţă.

Dacă mai mulţi reclamanţi au un singur reprezentant, sau un reclamant stă în judecată în mai multe calităţi juridice, se va depune la dosar pentru aceste părţi câte o singură copie.

Art. 117. - Când sunt mai mulţi pârâţi, ei pot răspunde toţi împreună sau numai o parte din ei, printr-o singură întâmpinare.

Art. 118. - Depunerea întâmpinării nu este obligatorie.

În cazul în care nu s-a depus întâmpinare, preşedintele îi va pune în vedere pârâtului, la prima zi de înfăţişare, să arate excepţiile dovezile şi toate mijloacele sale de apărare, despre care se va face vorbire în încheierea de şedinţă.

Secţiunea a IV - a
Cererea reconvenţională

Art. 119. - Dacă pârâtul are pretenţii în legătură cu cererea sau cu mijloacele de apărare ale reclamantului, el poate să facă cerere reconvenţională.

Cererea trebuie să îndeplinească condiţiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată.

Cererea reconvenţională se depune o dată cu întâmpinarea sau, dacă pârâtul nu este obligat la întâmpinare, cel mai târziu la prima zi de înfăţişare.

Când reclamantul şi-a modificat cererea de chemare în judecată, cererea reconvenţională se va depune cel mai târziu până la termenul ce se va încuviinţa pârâtului, spre acest sfârşit.

Art. 120. - Cererea reconvenţională se judecă o dată cu cererea principală.

Când însă numai cererea principală este în stare de a fi judecată, instanţa o poate judeca deosebit.

CAPITOLUL II
Şedinţele şi poliţia lor

Art. 121. - şedinţele vor fi publice, afară de cazurile când negea dispune altfel.

Instanţa poate să dispună ca dezbaterile să se facă în şedinţă secretă, dacă dezbaterea publică ar putea vătăma ordinea sau moralitatea publică sau pe părţi. În acest caz, părţile vor putea fi însoţite, în afară de apărătorii lor, de cel mult două persoane desemnate de ele.

Hotărârea se pronunţă întotdeauna în şedinţă publică.

Art. 122. - Preşedintele exercită poliţia şedinţei, putând lua măsuri pentru păstrarea ordinii şi bunei-cuviinţe.

Dacă nu mai este loc în sala de şedinţă, preşedintele poate înlătura pe cei ce ar veni mai târziu sau pe cei ce depăşesc numărul locurilor.

Nimeni nu poate fi lăsat să intre cu arme în sala de şedinţă, afară numai dacă le poartă în vederea serviciului ce îndeplineşte în faţa instanţei.

Acei care iau parte la şedinţă sunt obligaţi să aibă o purtare cuviincioasă.

Acel ce vorbeşte instanţei trebuie să stea în picioare. Preşedintele poate încuviinţa excepţii de la această îndatorire.

Pot fi îndepărtaţi din sală cei nevârstnici şi persoanele care s-ar înfăţişa într-o ţinută necuviincioasă.

Preşedintele poate chema la ordine orice persoană care tulbură mersul dezbaterilor. Dacă această chemare rămâne fără rezultat, el poate obliga pe tulburător să părăsească sala şi la nevoie va da ordin să fie scos din sală.

Preşedintele poate să ordone îndepărtarea tuturor persoanelor din sală, dacă altfel nu se poate păstra ordinea.

Art. 123. - Dacă printre cei îndepărtaţi din sală ar fi vreuna din părţi, înainte de închiderea dezbaterilor, aceasta va fi chemată în sală şi, sub pedeapsa de nulitate, i se vor pune în vedere toate faptele de căpetenie petrecute în lipsa sa, precum şi declaraţiile celor ascultaţi.

Dispoziţia de mai sus nu se aplică în cazul când partea îndepărtată din şedinţă a fost asistată de un avocat, care a rămas mai departe în sală.

Art. 124. - Dispoziţiile de mai sus se aplică în toate locurile unde judecătorii sunt chemaţi să-şi îndeplinească funcţiunile lor.

CAPITOLUL III
Judecata

Secţiunea I
Înfăţişări şi dezbateri

Art. 125. - Preşedintele va dispune să se întocmească pentru fiecare şedinţă o listă de pricinile sorocite să se judece în acea zi şi care va fi afişată la uşa sălii de şedinţă cu cel puţin o oră înainte de începerea şedinţei.

Pricinile declarate urgente şi cele

rămase în divergenţă se vor judeca înaintea celorlalte.

Părţile pot cere schimbarea rândului, dacă împricinaţii având pricini sorocite înaintea lor nu se împotrivesc.

Art. 126. - Părţile pot cere instanţei, la începutul şedinţei, amânarea pricinilor care nu sunt în stare de judecată, dacă aceste cereri nu provoacă dezbateri. Această amânare se poate face şi de un singur judecător.

Art. 127. - Pricinile se dezbat verbal, dacă legea nu dispune altfel.

Art. 128. - Preşedintele deschide, suspendă şi ridică şedinţa.

Preşedintele va da cuvântul mai întâi reclamantului şi în urmă pârâtului.

În caz de trebuinţă, preşedintele poate da cuvânt de mai multe ori, putându-l mărgini în timp de fiecare dată.

Art. 129. - Preşedintele este în drept să pună întrebări părţilor sau să pună în dezbaterea lor orice împrejurări de fapt sau de drept care duc la dezlegarea pricinii, chiar dacă nu sunt cuprinse în cerere sau în întâmpinare.

El va putea ordona dovezile pe care le va găsi de cuviinţă, chiar dacă părţile se împotrivesc.

Art. 130. - Judecătorii sau părţile pot pune întrebări martorilor sau experţilor numai prin mijloacele preşedintelui, care poate însă încuviinţa ca aceştia să pună întrebările direct.

Judecătorii sunt datori să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a descoperi adevărul şi pentru a preveni orice greşeală în cunoaşterea faptelor; ei vor da părţilor ajutor activ în ocrotirea drepturilor şi intereselor lor.

Ei vor hotărî numai asupra celor ce formează obiectul pricinii supuse judecăţii.

Art. 131. - La judecătorii judecătorul, înainte de intrarea în dezbateri, va încerca împăcarea părţilor.

Dacă părţile se împacă, judecătorul va constata condiţiile împăcării în cuprinsul hotărârii pe care o va da.

Art. 132. - La prima zi de înfăţişare instanţa va putea da reclamantului un termen pentru întregirea sau modificarea cererii precum şi pentru a propune noi dovezi. În acest caz, instanţa dispune amânarea pricinii şi comunicarea cererii modificate pârâtului, în vederea facerii întâmpinării.

Cererea nu se socoteşte modificată şi nu se va da termen, ci se vor trece în încheierea de şedinţă declaraţiile verbale făcute în instanţă:

1. când se îndreaptă greşelile materiale din cuprinsul cererii;

2. când reclamantul măreşte sau micşorează câtimea obiectului cererii;

3. când cere valoarea obiectului pierdut sau pierit;

4. când înlocuieşte cererea în constatare printr-o cerere pentru realizarea dreptului sau dimpotrivă, în cazul în care cererea în constatare poate fi primită.

Reclamantul va putea cere un termen pentru a depune întâmpinare la cererea reconvenţională şi a propune dovezile în apărare.

Art. 133. - Cererea de chemare în judecată care nu cuprinde numele reclamantului sau al pârâtului, obiectul ei sau semnătura, va fi declarată nulă.

Lipsa semnăturii se poate totuşi împlini în tot cursul judecăţii.

Dacă pârâtul invocă lipsa de semnătură, reclamantul va trebui să semneze cel mai târziu la prima zi de înfăţişare următoare, iar când este prezent în instanţă, în chiar şedinţa în care a fost invocată nulitatea.

Art. 134. - Este socotită ca prima zi de înfăţişare aceea în care părţile, legal citate, pot pune concluzii.

Art. 135. - Cererea reconvenţională şi introducerea unei alte persoane în judecată, care nu se vor fi făcut înăuntrul termenului prevăzut de lege, se vor judeca deosebit, afară de cazul cînd amândouă părţile consimt să se judece împreună.

Art. 136. - Excepţiile de procedură care nu au fost propuse în condiţiile art. **115** şi **132** nu vor mai putea fi invocate în cursul judecăţii, afară de cele de ordine publică.

Art. 137. - Instanţa se va pronunţa mai întâi asupra excepţiilor de procedură, precum şi asupra celor de fond care fac de prisos, în totul sau în parte, cercetarea în fond a pricinii.

Excepţiile nu vor putea fi unite cu fondul decât dacă pentru judecarea lor este nevoie să se administreze dovezi în legătură cu dezlegarea în fond a pricinii.

Art. 138. - Dovezile care nu au fost cerute în condiţiile art. **112**, **115** şi **132** nu vor mai putea fi invocate în cursul instanţei, afară de cazurile:

1. abrogat;

2. când nevoia dovezii ar reieşi din dezbateri şi partea nu o putea prevedea;

3. când administrarea dovezii nu pricinuieşte amânarea judecăţii;

4. când dovada nu a fost cerută în condiţiile articolelor mai sus-arătate din pricina neştiinţei şi lipsei de pregătire a părţii.

În cazul amânării, partea este obligată, sub pedeapsa decăderii, să depună, cu cel puţin **5** zile înainte de termenul sorocit pentru judecată, copii certificate de pe înscrisurile invocate.

Art. 139. - Partea care a depus un înscris în copie certificată este datoare să aibă asupra sa la şedinţă originalul înscrisului sau să-l depună mai înainte în păstrarea grefei, sub pedeapsa de a nu se ţine seama de înscris.

Dacă partea potrivnică nu poate să-şi dea seama de exactitatea copiei faţă cu originalul înfăţişat în şedinţă, judecătorul va putea acorda un termen scurt, obligând partea să depună originalul în păstrarea grefei.

Art. 140. - Înscrisurile depuse de părţi rămân dobândite judecăţii şi nu se mai pot retrage fără învoirea părţii potrivnice.

Înscrisurile depuse în original nu vor putea fi retrase decât după ce se vor lăsa copii legalizate de grefa instanţei, la care s-a făcut depunerea.

Art. 141. - Când se tăgăduieşte exactitatea traducerii în limba română sau a scrierii cu litere latine, făcută de parte, instanţa poate dispune ca traducerea sau scrierea cu litere latine să se facă de un traducător autorizat sau, în lipsă, de o persoană de încredere, în care caz se vor aplica dispoziţiile privitoare la experţi.

Pârâtul va face această cerere prin întâmpinare, iar reclamantul la primul termen de înfăţişare.

Art. 142. - Dacă partea sau martorul nu cunoaşte limba română, se va folosi un traducător autorizat sau, în lipsă, o persoană de încredere, în care caz se vor aplica dispoziţiile privitoare la experţi.

Judecătorul poate îndeplini funcţiunea de traducător fără a depune jurământ.

Art. 143. - Când cel ce urmează a fi ascultat este mut sau surd şi nu poate fi înţeles, va fi pus să scrie răspunsul. Dacă nu ştie să scrie, se va folosi un tălmaci, aplicându-se dispoziţiile privitoare la experţi.

Art. 144. - Când cel obligat să semneze declaraţiile făcute nu vrea sau nu poate să semneze, se va face arătare în actul de procedură.

Art. 144^1. - În cazurile în care potrivit prevederilor Codului familiei, instanţa de judecată urmează a asculta un copil minor, ascultarea se va face în camera de consiliu. Dacă, faţă de împrejurările cauzei, instanţa găseşte potrivit, ea va asculta copilul minor fără ca părţile sau alte persoane să fie de faţă.

Art. 145. - Dezbaterile în continuare vor fi sorocite în şedinţe deosebite, chiar în afara orelor statornicite pentru judecarea pricinilor.

Art. 146. - Părţile vor putea fi îndatorate, după închiderea dezbaterilor, să depună concluzii scrise sau prescurtări scrise, semnate de ele, a susţinerilor lor verbale. Părţile vor putea depune concluzii sau prescurtări chiar fără să fie obligate. Ele vor fi înregistrate.

Art. 147. - Dezbaterile urmate în şedinţă se vor trece în încheierea de şedinţă, care va fi semnată de judecători şi de grefier.

Art. 148. - La cerere, grefa va elibera copii de pe încheierea de şedinţă, de pe hotărâre sau dispozitiv sau de pe celelalte înscrisuri aflate la dosar.

Copiile de pe încheieri, dispozitiv sau hotărâri se vor putea elibera numai după ce acestea au fost semnate de toţi judecătorii, sub pedeapsa pentru grefieri de a fi urmăriţi ca falsificatori.

În cazul când dezbaterile s-au urmat în şedinţă secretă, alte persoane decât părţile nu pot dobândi copii de pe încheieri, expertize sau declaraţii de martori decât cu încuviinţarea preşedintelui.

Art. 149. - Instanţa va încuviinţa stenografierea dezbaterilor, în total sau în parte, la cererea părţii. În acest caz se vor aplica dispoziţiile privitoare la experţi.

Art. 150. - Când instanţa se va socoti lămurită, preşedintele va declara dezbaterile închise.

Art. 151. - Pricina poate fi repusă pe rol, dacă instanţa găseşte necesare noi lămuriri.

Art. 152. - Dacă, la orice termen sorocit pentru judecată, se înfăţişează numai una din părţi, instanţa, după ce va cerceta toate lucrările din dosar şi va asculta susţinerile părţii, se va pronunţa pe temeiul dovezilor administrate, putând primi excepţiile şi apărările părţii care lipseşte.

Art. 153. - Partea care a fost prezentă la înfăţişare, ea însăşi sau prin mandatar, chiar neîmputernicit cu dreptul de a cunoaşte termenul, nu va fi citată în tot cursul instanţei, fiind presupusă că cunoaşte termenele următoare. Această dispoziţie nu se aplică:

1. în cazul redeschiderii judecăţii după ce a fost suspendată sau amânată fără termen;

2. în cazul sorocirii unui termen pentru chemarea la interogator sau jurământ;

3. în cazul când pricina se repune pe rol.

Termenul luat în cunoştinţă sau pentru care au fost trimise citaţiile nu poate fi preschimbat, decât după citarea părţilor şi pentru motive temeinice.

Cererea se judecă în camera de consiliu.

Art. 154. - Partea care în orice chip a pricinuit amânarea judecăţii va fi obligată, la cererea părţii potrivnice, să-i plătească o despăgubire pentru paguba pricinuită prin amânare.

Instanţa hotărăşte, după ascultarea părţilor, printr-o încheiere irevocabilă.

Despăgubirea nu se înapoiază, chiar dacă partea care a dobândit-o cade în pretenţiile sale.

Dacă încheierea nu a fost executată în timpul judecăţii, partea va putea cere ca despăgubirea să fie ţinută în seamă la pronunţarea hotărârii.

Art. 155. - Amânarea judecăţii în temeiul învoielii părţilor nu se poate încuviinţa decât o singură dată în cursul instanţei.

După o asemenea amânare, judecata, dacă părţile nu stăruiesc, va fi suspendată şi nu va fi redeschisă decât după plata sumelor prevăzute de legea timbrului pentru redeschiderea pricinilor.

Instanţa este obligată să cerceteze dacă amânarea cerută de amândouă părţile pentru un motiv anumit nu tinde la o amânare prin învoiala părţilor; este socotită ca atare cererea de amânare la care cealaltă parte s-ar putea împotrivi.

Art. 156. -- Instanţa va putea da un singur termen pentru lipsă de apărare, temeinic motivată.

Când instanţa refuză amânarea judecăţii pentru acest motiv, va amâna, la cererea părţii, pronunţarea în vederea depunerii de concluzii scrise.

Art. 157. - Pricinile în care procedura este îndeplinită şi care nu se pot judeca din lipsă de timp vor fi amânate, la cererea uneia din părţi, la un termen scurt pentru când părţile nu se vor mai cita.

Aceste pricini vor fi judecate cu precădere.

Secţiunea a II - a
Excepţiile de procedură şi excepţia puterii de lucru judecat

Art. 158. - Când în faţa instanţei de judecată se pune în discuţie competenţa acesteia, ea este obligată să stabilească instanţa competentă ori, dacă este cazul, un alt organ cu activitate jurisdicţională competent.

Dacă instanța se declară competentă, va trece la judecarea pricinii, cel nemulțumit putând să facă, potrivit legii, apel sau recurs după darea hotărârii asupra fondului.

Dacă instanța se declară necompetentă, ea va trimite dosarul instanței competente sau, după caz, altui organ cu activitate jurisdicțională competent, de îndată ce hotărârea a devenit irevocabilă. Termenul pentru exercitarea căii de atac curge de la pronunțare.

Trimiterea dosarului, după caz, instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent, nu este împiedicată de exercitarea căii de atac de către partea care a obținut declararea necompetenței.

Dacă necompetența nu este de ordine publică, partea care a făcut cererea la o instanță necompetentă nu va putea cere declararea necompetenței.

Art. 159. - Necompetența este de ordine publică:

1. când pricina nu este de competența instanțelor judecătorești;

2. când pricina este de competența unei instanțe de alt grad;

3. când pricina este de competența unei alte instanțe de același grad și părțile nu o pot înlătura;

Art. 160. - În cazul declarării necompetenței, dovezile administrate în instanța necompetentă rămân câștigate judecății și instanța competentă nu va dispune refacerea lor decât pentru motive temeinice.

Art. 161. - Când instanța constată lipsa capacității de exercițiu a drepturilor procedurale a părții sau când reprezentantul părții nu face dovada calității sale, se poate da un termen pentru împlinirea acestor lipsuri.

Dacă lipsurile nu se împlinesc, instanța va anula cererea.

Art. 162. - Excepțiile de procedură de ordine publică pot fi ridicate înaintea instanței de recurs numai când nu este nevoie de o verificare a împrejurărilor de fapt în afara dosarului.

Art. 163. - Nimeni nu poate fi chemat în judecată pentru aceeași cauză, același obiect și de aceeași parte înaintea mai multor instanțe.

Această excepție se va putea ridica de părți sau de judecător în orice stare a pricinii în fața instanțelor de fond.

Dacă excepția este primită, dosarul se va trimite instanței care a fost mai întâi investită, iar în cazul când pricinile se află în judecata unor instanțe de grade deosebite, la instanța cu grad mai înalt.

Art. 164. - Părțile vor putea cere întrunirea mai multor pricini ce se află înaintea aceleași instanțe sau instanțe deosebite, de același grad, în care sunt aceleași părți sau chiar împreună cu alte părți și al căror obiect și cauză au între dânsele o strânsă legătură.

Întrunirea poate fi făcută de judecător chiar dacă părțile nu au cerut-o.

Dosarul va fi trimis instanței mai întâi investită, afară numai dacă amândouă părțile cer trimiterea lui la una din celelalte instanțe.

Când una din pricini este de competența unei instanțe, și părțile nu o pot înlătura, întrunirea se va face la acea instanță.

Art. 165. - În orice stare a judecăţii se pot despărţi pricinile întrunite, dacă instanţa socoteşte că numai una din ele este în stare de a fi judecată.

Art. 166. - Excepţia puterii lucrului judecat se poate ridica, de părţi sau de judecător, chiar înaintea instanţelor de recurs.

Secţiunea a III - a
Administrarea dovezilor

§ 1. Dispoziţii generale

Art. 167. - Dovezile se pot încuviinţa numai dacă instanţa socoteşte că ele pot să aducă dezlegarea pricinii, afară de cazul când ar fi primejdie ca ele să se piardă prin întârziere.

Ele vor fi administrate înainte de începerea dezbaterilor asupra fondului.

Dovada şi dovada contrarie vor fi administrate pe cât cu putinţă în acelaşi timp.

Când dovada cu martori a fost încuviinţată în condiţiile art. 138, dovada contrară va fi cerută sub pedeapsa decăderii în aceeaşi şedinţă, dacă amândouă părţile sunt de faţă.

Partea lipsă la încuviinţarea dovezii este obligată să ceară dovada contrarie la şedinţa următoare, iar în caz de împiedicare, la prima zi când se înfăţişează.

Art. 168. - Încheierea prin care se încuviinţează dovezile va arăta faptele ce vor trebui dovedite, precum şi mijloacele de dovadă încuviinţate pentru dovedirea lor.

Administrarea dovezilor se va face în ordinea statornicită de instanţă.

Când o parte renunţă la dovezile ce a propus, cealaltă parte poate să şi le însuşească.

Art. 169. - Administrarea dovezilor se face în faţa instanţei de judecată.

Când administrarea dovezilor urmează să se facă în altă localitate, ea se va îndeplini, prin delegaţie, de către o instanţă de acelaşi grad sau chiar mai mică în grad, dacă în acea localitate nu există o instanţă de acelaşi grad. Dacă felul dovezii îngăduie şi părţile se învoiesc, instanţa care administrează dovada poate fi scutită de citarea părţilor.

Art. 170. - Când s-a încuviinţat o cercetare locală, expertiză sau dovadă cu martori, partea care a propus-o este obligată ca, în termen de 5 zile de la încuviinţare, să depună suma statornicită de instanţă pentru cheltuielile de cercetare, drumul şi despăgubirea martorilor sau plata expertului; recipisa se va depune la grefa instanţei.

Când s-au încuviinţat părţilor dovezi potrivit dispoziţiilor art. 138 pct. 2 şi 4, termenul de mai sus poate fi prelungit până 15 zile.

Neîndeplinirea acestor obligaţii atrage decăderea, pentru acea instanţă, din dovada încuviinţată.

Depunerea sumei se va putea însă face şi după împlinirea termenului, dacă prin aceasta nu se amână judecata.

Art. 171. - Partea decăzută din dreptul de a administra o dovadă va putea totuşi să se apere, discutând în fapt, şi în drept temeinicia susţinerilor şi a dovezilor părţii potrivnice.

§ 2. Dovada cu înscrisuri

Art. 172. - Când partea învederează că partea potrivnică deţine un înscris privitor la pricină, instanţa poate ordona înfăţişarea lui.

Cererea de înfăţişare nu poate fi respinsă dacă înscrisul este comun părţilor sau dacă însăşi partea potrivnică s-a referit în judecată la înscris ori dacă, după lege, ea este obligată să înfăţişeze înscrisul.

Art. 173. - Instanţa va respinge cererea de înfăţişare a înscrisului, în întregime sau în parte, în cazurile:

1. când cuprinsul înscrisului priveşte chestiuni cu totul personale;

2. când înfăţişarea înscrisului ar încălca îndatorirea de a păstra secretul;

3. când înfăţişarea ar atrage urmărirea penală împotriva părţii sau a unei alte persoane, ori ar expune-o dispreţului public.

Art. 174. - Dacă partea refuză să răspundă la interogatoriul ce s-a propus în dovedirea deţinerii sau existenţei înscrisului, dacă reiese din dovezile administrate că l-a ascuns sau l-a distrus sau dacă, după ce s-a dovedit deţinerea înscrisului, nu-l înfăţişează la cererea instanţei, aceasta va putea socoti ca dovedite pretenţiile părţii care a cerut înfăţişarea, cu privire la cuprinsul acelui înscris.

Art. 175. - Dacă înscrisul se găseşte în păstrarea unei autorităţi, instanţa va lua măsuri pentru aducerea lui, putând pronunţa împotriva şefului autorităţii, în caz de refuz neîntemeiat, despăgubiri pentru fiecare zi de întârziere.

Dacă înscrisul este deţinut de o altă persoană, aceasta va putea fi citată ca martor, punându-i-se în vedere să aducă înscrisul în instanţă, sub pedeapsa plăţii de despăgubiri pentru fiecare zi de întârziere. Aceasta este îndreptăţită să refuze aducerea înscrisului în cazurile prevăzute de art. **173.** Înfăţişarea şi aducerea înscrisului se fac pe cheltuiala părţii care a cerut dovada; suma de plată va fi statornicită prin încheiere irevocabilă.

Art. 176. - Instanţa nu va putea cere trimiterea cărţilor funciare şi a planurilor, a registrelor autorităţilor, precum şi a înscrisurilor originale depuse la instanţe sau notari publici.

Cercetarea acestor înscrisuri se va face, cu citarea părţilor, de un magistrat delegat sau, dacă înscrisul se găseşte în altă localitate, prin delegaţie, de către instanţa respectivă.

§ 3. Verificarea de scripte

Art. 177. - Acela căruia i se opune un înscris sub semnătură privată este dator, fie să recunoască, fie să tăgăduiască scrisul ori semnătura.

Moştenitorii sau urmaşii în drepturi ai aceluia de la care se pretinde a fi înscrisul pot declara că nu cunosc scrisul sau semnătura acestuia.

Art. 178. - Când una din părţi declară că nu recunoaşe fie scrisul, fie semnătura instanţa va păşi la verificarea înscrisului.

Spre acest sfârşit, preşedintele instanţei va obliga pe cel căruia i se atribuie scrierea sau semnătura să scrie şi să semneze sub dictarea sa, părţi din înscris.

Refuzul de a scrie va putea fi socotit ca o recunoaştere a scrisului.

Art. 179. - Dacă instanţa, după verificarea înscrisului cu scrisul sau semnătura făcută în faţa ei sau cu alte înscrisuri, nu este lămurită, va dispune ca verificarea să se facă prin expert, obligând părţile să depună de îndată înscrisuri pentru verificare.

Se primesc ca atare:

1 înscrisurile autentice;

2 înscrisurile private, netăgăduite de părţi;

3 partea din înscris netăgăduită;

4 scrisul sau semnătura făcută înaintea instanţei;

Înscrisurile depuse pentru verificare vor fi semnate de preşedinte, grefier şi părţi.

Părţile iau cunoştinţă de înscrisuri în şedinţă.

Art. 180. - Dacă una din părţi declară că scrisul sau semnătura este falsă şi cealaltă parte nu este de faţă, instanţa va dispune înfăţişarea părţilor în persoană, la alt termen, când partea care a invocat înscrisul va arăta mijloacele sale de apărare şi va depune înscrisul pentru verificare.

Părţile pot fi reprezentate şi prin mandatari cu procură specială, dacă dovedesc o împiedicare bine întemeiată.

Art. 181. - Preşedintele va constata, prin proces-verbal, starea materială a înscrisului defăimat, dacă există pe el ştersături, adăugiri sau îndreptări, apoi îl va semna, spre neschimbare şi-l va încredinţa grefei, după ce va fi semnat de grefier şi de părţi.

Dacă părţile nu vor sau nu pot să semneze, se va face arătare în procesul-verbal.

Art. 182. - La ziua sorocită, preşedintele întreabă partea care a înfăţişat înscrisul dacă înţelege să se folosească de el.

Dacă partea lipseşte, nu voieşte să răspundă sau declară că nu se mai foloseşte de înscris, acesta va fi înlăturat.

Dacă partea care a defăimat înscrisul ca fals lipseşte sau nu voieşte să răspundă sau nu stăruie în declaraţie, înscrisul va fi socotit ca recunoscut.

Art. 183. - Dacă partea defăimă înscrisul ca fals arată pe autorul sau complicele falsului, instanţa poate suspenda judecata pricinii, înaintând înscrisul procurorului împreună cu procesul-verbal ce se va încheia.

Art. 184. - Când nu este caz de judecată penală sau dacă acţiunea publică nu s-a stins sau s-a prescris, falsul se va cerceta de instanţa civilă, prin orice mijloace de dovadă.

Art. 185. - Cel care a cerut o verificare de scripte va putea fi condamnat la o amendă de **3000** lei până la **10000** lei şi la despăgubiri, dacă se dovedeşte că înscrisul a fost scris de el.

§ 4. Dovada cu martori

Art. 186. - Când instanța a încuviințat dovada cu martori, ea va dispune ascultarea acelora care au fost propuşi prin cerere şi întâmpinare.

În cazurile prevăzute de art. 138 pct. 2 şi 4, lista martorilor se va depune, sub pedeapsa decăderii, în termen de 5 zile de la încuviințare.

Înlocuirea martorilor nu se va încuviința decât în caz de moarte, dispariție sau motive bine întemeiate, în care caz, lista se va depune în termenul şi sub pedeapsa mai sus-arătate.

Decăderea din dovada cu martori pentru neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de art. 170 se acoperă dacă aceştia se înfăţiţează la termenul sorocit pentru ascultarea lor.

Art. 187. - Instanța va putea mărgini numărul martorilor propuşi.

Art. 188. - Împotriva martorului care lipseşte la prima citare, instanța va da mandat de aducere, putând aplica, prin încheiere executorie, şi o amendă de la **500** lei la **3000** lei; amenda se va putea ridica pentru motive temeinice.

În pricinile urgente, se poate dispune aducerea martorilor cu mandat chiar la primul termen.

Dacă, după mandatul de aducere, martorul nu se înfăţişează, instanța va putea păşi la judecată.

Instanța poate încuviința ascultarea martorului la locuința sa, când acesta este împiedicat de a veni în instanță.

Art. 189. - Nu pot fi ascultați ca martori:

1. rudele şi afinii până la gradul al treilea inclusiv;

2. soțul, chiar despărțit;

3. interzişii şi cei declarați de lege incapabili de a mărturisi;

4. cei condamnați pentru jurământ sau mărturie mincinoasă.

Art. 190. - În pricinile privitoare la starea civilă sau despărțenie se vor putea asculta rudele şi afinii mau sus-arătați, în afară de descendenți.

Art. 191. - Sunt scutiți de a fi martori:

1. slujitorii cultelor, medicii, moaşele, farmaciştii, avocații, notarii publici[1] şi orice alți muncitori pe care legea îi obligă să păstreze secretul cu privire la faptele încredințate lor în exercițiul îndeletnicirii;

2. funcționarii publici şi foştii funcționari publici, asupra împrejurărilor secrete de care au avut cunoştință în această calitate;

3. cei care prin răspunsurile lor s-ar expune ei înşişi sau ar expune pe vreuna din persoanele arătate în art. 189 la punctele 1 şi 2 la o pedeapsă penală sau la dispreţul public; în aceste cazuri, motivul de scutire va fi dovedit prin jurământ. Persoanele arătate la punctele 1 şi 2, în afară de slujitorii cultelor, vor fi obligați să depună dacă au fost dezlegate de îndatorirea păstrării secretului de cel interesat sau autoritatea interesată la păstrarea lui.

Art. 192. - Preşedintele, înainte de a lua mărturia, va cere martorilor să arate:

1. numele, îndeletnicirea, locuința şi vârsta;

2. dacă este rudă sau afin cu una din părţi şi în ce grad;

---

[1] *A se vedea nota de la art. 91.*

3. dacă se află în serviciul uneia din părţi;

4. dacă este în judecată, în duşmănie sau în legături de interese cu vreuna din părţi.

Art. 193. - Înainte de a fi ascultat, martorul depune următorul jurământ: "Jur că voi spune adevărul şi că nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu. Aşa să-mi ajute Dumnezeu!"

În timpul depunerii jurământului, martorul ţine mâna pe cruce sau pe Biblie.

Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinţei religioase a martorului.

Martorului de altă religie decât cea creştină nu îi sunt aplicabile prevederile alin. **2.**

Martorul fără confesiune va depune următorul jurământ: "Jur pe onoare şi conştiinţă că voi spune adevărul şi că nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu".

Martorii care din motive de conştiinţă sau confesiune nu depun jurământul vor rosti în faţa instanţei următoarea formulă: "Mă oblig că voi spune adevărul şi că nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu".

Situaţiile la care se referă alin. **3, 4, 5** şi **6** se reţin de organul judiciar pe baza afirmaţiilor făcute de martor.

După depunerea jurământului, preşedintele va pune în vedere martorului că, dacă nu va spune adevărul, săvârşeşte infracţiunea de mărturie mincinoasă.

Despre toate acestea se face menţiune în declaraţia scrisă.

Minorul care nu a împlinit **14** ani nu depune jurământ; i se atrage însă atenţia să spună adevărul.

Art. 194. - Martorul care fără motiv întemeiat refuză să depună mărturia va fi sancţionat, prin încheiere executorie, cu amendă de la **1000** lei la **5000** lei, putând fi obligat şi la despăgubiri faţă de partea vătămată.

Art. 195. - Copilul mai mic de **14** ani şi persoanele care din pricina debilităţii mintale sau în mod vremelnic sunt lipsite de discernământ, pot fi ascultate, însă la aprecierea depoziţiei, instanţa va ţine seama de situaţia specială a martorului.

Art. 196. - Fiecare martor va fi ascultat deosebit, cei neascultaţi neputând fi de faţă.

Ordinea ascultării martorilor va fi statornicită de preşedinte, ţinând seama şi de cererea părţilor.

După ascultare, martorul rămâne în sala de şedinţă până la sfârşitul cercetării, afară numai dacă instanţa hotărăşte altfel.

Martorul nu are voie să citească un răspuns scris de mai înainte; el se poate folosi însă de însemnări cu încuviinţarea preşedintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri.

Art. 197. - Martorii pot fi din nou întrebaţi, dacă instanţa găseşte de cuviinţă

Martorii ale căror arătări nu se potrivesc vor fi din nou întrebaţi, fiind puşi faţă.

Dacă instanţa găseşte că întrebarea pusă de parte nu poate să aducă la dezlegarea pricinii, este jignitoare sau tinde să dovedească un fapt a cărui dovedire e oprită de lege, nu o va încuviinţa. Instanţa, la cererea părţii, va trece în încheierea de şedinţă atât întrebarea cât şi motivul pentru care s-a înlăturat.

Art. 198. - Mărturia se va scrie de grefier, după dictarea preşedintelui sau a judecătorului delegat, şi va fi semnată pe fiecare pagină şi la sfârşitul ei de judecător, grefier şi martor, după ce acesta a luat cunoştinţă de cuprins. Dacă martorul nu voieşte sau nu poate să semneze, se face vorbire despre aceasta.

Orice adăugiri, ştersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviinţate şi semnate de judecător, de grefier şi martor, sub pedeapsă de a nu fi ţinute în seamă.

Locurile nescrise din declaraţie trebuie împlinite cu linii, astfel încât să nu se poată adăuga nimic.

Art. 199. - Dacă din cercetare reiese bănuieli puternice de mărturie mincinoasă sau de mituire de martor, instanţa va încheia proces-verbal şi va trimite pe martor în faţa autorităţilor penale.

Art. 200. - Martorul poate cere să i se plătească cheltuielile de drum şi să fie despăgubit după starea sau îndeletnicirea sa şi potrivit cu depărtarea domiciliului şi timpul pierdut.

Încheierea instanţei sau a judecătorului delegat este executorie.

§ 5. Expertiza

Art. 201. - Când pentru lămurirea unor împrejurări de fapt, instanţa socoteşte de cuviinţă să cunoască părerea unor specialişti, va numi unul sau trei experţi, statornicind punctele asupra cărora ei urmează să se pronunţe.

Art. 202. - Experţii se vor numi de către instanţă, dacă părţile nu se învoiesc asupra numirii lor. Încheierea de numire va statornici şi plata cuvenită experţilor.

Art. 203. - Nu vor fi numiţi experţi:

1. minorii şi interzişii;

2. faliţii;

3. cei condamnaţi pentru crimă sau pentru delict de fals, furt, înşelăciune, abuz de încredere, mărturii mincinoase, infracţiuni contra bunelor moravuri, vagabondaj, abuz de putere, speculă ilicită, sabotaj economic, dare sau luare de mită, trafic de influenţă, delapidare, rupere de sigilii, sustragere, delicte contra siguranţei interioare şi exterioare a statului, calomnie sau denunţare calomnioasă.

Art. 204. - Experţii se pot recuza pentru aceleaşi motive ca şi judecătorii.

Recuzarea trebuie să fie cerută în termen de 5 zile de la numirea expertului, dacă motivul ei există la această dată; în celelalte cazuri termenul va curge de la data când s-a ivit motivul de recuzare.

Recuzările se judecă în şedinţă publică, cu citarea părţilor şi a expertului.

Art. 205. - Dispoziţiile privitoare la citare, aducerea cu mandat şi sancţionarea martorilor care lipsesc sunt deopotrivă aplicabile experţilor.

Dacă expertul nu se înfăţişează, instanţa poate dispune înlocuirea lui.

Expertul care refuză, fără motiv întemeiat, să îndeplinească sarcina care i s-a încredinţat, va fi sancţionat, prin încheiere executorie, cu amendă de la **1000** lei la **5000** lei şi obligat la despăgubiri faţă de partea vătămată.

Art. 206. - Abrogat prin d .nr. **38/1959.**

Art. 207. - Dacă experţii pot să-şi dea de îndată părerea vor fi ascultaţi chiar în şedinţă, iar părerea lor se va trece într-un proces verbal, întocmit potrivit art.**198.**

Art. 208. - Dacă pentru expertiză este nevoie de o lucrare la faţa locului, ea nu poate fi făcută decât după citarea părţilor prin carte poştală recomandată, cu dovadă de primire, arătând zilele şi orele când începe şi continuă lucrarea. Dovada de primire va fi alăturată lucrării expertului.

Părţile sunt obligate să dea expertului orice lămuriri în legătură cu obiectul lucrării.

Art. 209. - Expertul numit este dator să-şi depună lucrarea cu cel puţin **5** zile înainte de termenul sorocit pentru judecată.

Nedepunerea lucrării în termen va fi sancţionată cu amendă de la **500** lei la **3000** lei.

Încheierea de condamnare este executorie. Amenda nu se va putea ridica decât pentru motive întemeiate.

Art. 210. - Când sunt mai mulţi experţi cu păreri deosebite lucrarea trebuie să cuprindă părerea motivată a fiecăruia.

Art. 211. - Experţii sunt datori să se înfăţişeze înaintea instanţei spre a da desluşiri ori de câte ori li se va cere, în care caz au dreptul la despăgubiri ce se vor statornici prin încheiere executorie. Când nu se înfăţişează, li se va aplica amenda prevăzută la art. **205.**

Art. 212. - Dacă instanţa nu este lămurită prin expertiza făcută, poate dispune întregirea expertizei sau o nouă expertiză.

Expertiza contrarie va trebui cerută motivat la primul termen după depunerea lucrării.

Art. 213. - Experţii care vor cere sau vor primi mai mult decât plata statornicită se vor pedepsi pentru luare de mită.

La cererea experţilor, ţinându-se seama de lucrare, instanţa le va putea mări plata cuvenită prin încheiere executorie dată cu citarea părţilor.

Art. 214. - Dacă expertiza se face de o altă instanţă prin delegaţie, numirea experţilor şi statornicirea plăţii ce li se cuvine se va putea lăsa în sarcina acestei instanţe.

§ 6. Cercetarea la faţa locului

Art. 215. - În cazul când instanţa va socoti de trebuinţă, va putea hotărî ca întregul ei sau numai unul din magistraţi să meargă la faţa locului spre a se lămuri asupra unor împrejurări de fapt care se vor arăta prin încheiere.

Art. 216. - Cercetarea la fața locului se va face cu citarea părților, putându-se asculta martorii și experții pricinii.

Despre cele urmate la fața locului se va încheia proces-verbal.

Art. 217. - Când instanța merge la fața locului, va fi însoțită de procuror, în cazurile în care prezența acestuia este cerută de lege.

§ 7. Interogatorul

Art. 218. - Se va putea încuviința chemarea la interogator, când este privitor la fapte personale, care, fiind în legătură cu pricina, pot duce la dezlegarea ei.

Art. 219. - Cel chemat va fi întrebat de către președinte asupra fiecărui fapt în parte.

Cu încuviințarea președintelui, fiecare dintre judecători, procurorul, precum și partea potrivnică pot pune de-a dreptul întrebări celui chemat la interogator.

Partea nu are voie să citească un răspuns scris de mai înainte. Ea se poate folosi însă de însemnări, cu încuviințarea prețedintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri.

Dacă partea declară că pentru a răspunde trebuie să cerceteze înscrisuri, se va putea soroci un nou termen pentru interogator.

Art. 220. - Reprezentantul legal, curatorul sau consiliul judiciar[1] pot fi chemați personal la interogator pentru actele încheiate și faptele săvârșite de ei în această calitate.

Art. 221. - Răspunsurile la interogator vor fi trecute pe aceeași foaie cu întrebările. Interogatorul va fi semnat pe fiecare pagină de președinte, grefier, de cel care l-a propus, precum și de partea care a răspuns după ce a luat cunoștință de cuprins. Tot astfel vor fi semnate adăugirile, ștersăturile sau schimbările aduse, sub pedeapsă de a nu fi ținute în seamă.

Dacă părțile nu voiesc sau nu pot să semneze, se va face arătare în josul interogatorului.

Art. 222. - Statul și celelalte persoane juridice de drept public, precum și persoanele juridice de drept privat, vor răspunde în scris la interogatoriul ce li se va comunica.

Se exceptează societățile comerciale de persoane, ai căror asociați cu drept de reprezentare vor fi citați personal la interogator.

Art. 223. - Partea care are domiciliu în străinătate va putea fi interogată prin cel care o reprezintă în judecată.

În acest caz, interogatorul va fi comunicat în scris mandatarului, care va depune răspunsul părții dat în cuprinsul unei procuri speciale și autentice. Dacă mandatarul este avocat, procura specială certificată de acesta este îndestulătoare.

Art. 224. - Instanța poate încuviința luarea interogatorului la locuință, dacă partea este împiedicată de a veni în fața instanței.

Art. 225. - Dacă partea, fără motive temeinice, refuză să răspundă la interogator sau nu se înfăţişează, instanţa poate socoti aceste împrejurări ca o mărturisire deplină sau numai ca un început de dovadă în folosul părţii potrivnice.

---

[1] *A se vedea nota de la art. 27.*

§ 8. Jurământul

Textele art. 226 - 234 inclusiv au fost abrogate prin decretul nr. 208 din 12 august 1950.

§ 9. Asigurarea dovezilor

Art. 235. - Oricine are interes să constate de urgenţă mărturia unei persoane, părerea unui expert, starea unor lucruri, mişcătoare sau nemişcătoare, sau să dobândească recunoaşterea unui înscris, a unui fapt drept, va putea cere administrarea acestor dovezi dacă este primejdie ca ele să dispară sau să fie greu de administrat în viitor.

Cererea poate fi făcută chiar dacă nu este primejdie în întârziere, în cazul când pârâtul îşi dă învoirea.

Art. 236. - Cererea se va îndrepta, înainte de judecată, la judecătorie în circumscripţia căreia se află martorul sau obiectul cercetării, iar în timpul judecăţii, la instanţa care judecă pricina.

Partea va arăta în cerere dovezile a căror administrare o pretinde, faptele ce voieşte să dovedească, precum şi primejdia întârzierii sau învoirea pârâtului

Pârâtul nu este obligat să depună întâmpinare. Instanţa va hotărî prin încheiere dată în camera de consiliu.

În caz de primejdie în întârziere, instanţa va putea încuviinţa cererea şi fără citarea părţilor.

Art. 237. - Administrarea dovezii va putea fi făcută de îndată sau la termenul ce se va soroci.

Art. 238. - Încheierea instanţei este executorie şi poate fi atacată cu apel în termen de 5 zile de la pronunţare, dacă s-a dat fără citarea lor.

Încheierea dată în timpul judecării unei pricini nu poate fi atacată decât odată cu fondul.

Art. 239. - Oricine are interes să constate de urgenţă o anumită stare de fapt, care ar putea să înceteze ori să se schimbe până la administrarea dovezilor, va putea cere instanţei în circumscripţia căreia urmează să se facă constatarea şi pe lângă care funcţionează executori judecătoreşti să delege un executor judecătoresc care să constate la faţa locului această stare de fapt.

Preşedintele poate încuviinţa facerea constatării fără înştiinţarea aceluia împotriva căruia se cere.

Procesul-verbal de constatare va fi comunicat în copie celui împotriva căruia s-a făcut constatarea, dacă nu a fost de faţă.

El va face dovada până la dovada contrarie.

Art. 240. - În caz de primejdie în întârziere, administrarea dovezii şi constatarea prin executori judecătoreşti se vor putea face şi în zilele de sărbătoare şi chiar în afara orelor legale, cu încuviinţarea anume a magistratului.

Art. 241. - Dovezile administrate în condiţiile mai sus prevăzute pot să fie folosite şi de partea care nu a cerut administrarea lor.

Cheltuielile făcute cu administrarea dovezilor vor fi ţinute în seamă de instanţă care judecă pricina în fond.

Secţiunea a IV - a
Suspendarea judecăţii

Art. 242. - Instanţa va suspenda judecata:

1. când amândouă părţile o cer;

2. dacă nici una din părţi nu se înfăţişează la strigarea pricinii.

Cu toate acestea pricina se judecă dacă reclamantul sau pârâtul au cerut în scris judecarea în lipsă.

Art. 243. - Judecata pricinilor se suspendă de drept:

1. prin moartea uneia din părţi, afară de cazul când partea interesată cere termen pentru introducerea în judecata a moştenitorilor;

2. prin interdicţie, punere sub curatelă sau consiliu judiciar[1];

3. prin moartea mandatarului uneia din părţi, întâmplată cu mai puţin de 15 zile înainte de ziua înfăţişării;

4. prin încetarea funcţiunii tutorelui, curatorului sau consiliului judiciar[2];

5. prin declararea în stare de faliment a uneia din părţi, când falitul trebuie să fie reprezentat prin judecătorul sindic.

Faptele arătate mai sus nu împiedică pronunţarea hotărârii, dacă ele s-au ivit după închiderea dezbaterilor.

Art. 244. - Instanţa poate suspenda judecata:

1. când dezlegarea pricinii atârnă, în totul sau în parte, de existenţa sau neexistenţa unui drept care face obiectul unei alte judecăţi;

2. când se ivesc indiciile unei infracţiuni, a cărei constatare ar avea o înrâurire hotărâtoare asupra hotărârii ce urmează să se dea.

Suspendarea va dăinui până când hotărârea pronunţată în pricina care a motivat suspendarea a devenit irevocabilă.

Art. 245. - Judecata reîncepe:

1. prin cererea de redeschidere făcută de una din părţi, când ea s-a suspendat prin învoirea părţilor sau prin lipsa lor;

2. prin cererea de redeschidere, făcută cu arătarea moştenitorilor, tutorelui, consiliului judiciar[3], a celui reprezentat de mandatarul mort, a noului mandatar sau sindicului, în cazurile prevăzute de art. 243.

Secţiunea a V - a
Renunţarea la judecată şi renunţarea la drept

Art. 246. - Reclamantul poate să renunţe oricând la judecată, fie verbal în şedinţă, fie prin cerere scrisă.

Renunţarea la judecată se constată prin încheiere dată fără drept de apel.

---

[1] *A se vedea nota de la art. 27.*

[2] *A se vedea nota de la art. 27.*

[3] *A se vedea nota de la art. 27.*

Dacă renunţarea s-a făcut după comunicarea cererii de chemare în judecată, instanţa, la cererea pârâtului, va obliga pe reclamant la cheltuieli.

Când părţile au intrat în dezbaterea fondului, renunţarea nu se poate face decât cu învoirea celeilalte părţi.

Art. 247. - În caz de renunţare la însuşi dreptul pretins, instanţa dă o hotărâre prin care va respinge cererea în fond şi va hotărî asupra cheltuielilor.

Renunţarea la drept se poate face şi fără învoirea celeilalte părţi, atât în prima instanţă cât şi în apel.

Renunţarea se poate face în şedinţă sau prin înscris autentic.

Hotărârea se dă fără drept de apel.

Când renunţarea este făcută în instanţă de apel, hotărârea primei instanţe va fi anulată în totul sau în parte, în măsura renunţării.

Secţiunea a VI - a

Perimarea

Art. 248. - Orice cerere de chemare în judecată, contestaţie, apel, recurs, revizuire şi orice altă cerere de reformare sau de revocare se perimă de drept, chiar împotriva incapabililor[1] dacă a rămas în nelucrare din vina părţii timp de un an. Partea nu se socoteşte în vină, când actul de procedură urma să fie îndeplinit din oficiu.

Termenul perimării nu curge cât timp, fără vina părţii, cererea n-a ajuns încă la instanţa competentă să o judece sau nu se poate soroci termen de judecată.

În materie comercială termenul de perimare este de şase luni.

Art. 249. - Perimarea se întrerupe prin îndeplinirea unui act de procedură făcut în vederea judecării pricinii.

Art. 250. - Cursul perimării este suspendat cât timp dăinuieşte suspendarea judecării pronunţată de instanţă în cazurile prevăzute de art.**244.**

În cazurile prevăzute de art.**243**, cursul perimării este suspendat timp de **3** luni de la data când s-au petrecut faptele care au prilejuit suspendarea judecăţii, dacă aceste fapte s-au petrecut în cele din urmă **6** luni ale termenului de perimare.

Perimarea se suspendă de asemenea pe timpul cât partea este împiedicată de a stărui în judectă din pricina unor împrejurări mai presus de voinţa sa.

Art. 251. - În cazul când sunt mai mulţi reclamanţi sau pârâţi împreună, cererea de perimare sau actul de procedură întrerupător de perimare al unuia foloseşte şi celorlalţi.

Art. 252. - Perimarea se constată din oficiu sau la cererea părţii. Preşedintele instanţei va cita de urgenţă părţile şi va dispune ca grefa să întocmească o dare de seamă asupra actelor de procedură în legătură cu perimarea.

Hotărârea este supusă recursului; termenul curge de la pronunţare.

Art. 253. - Perimarea poate fi

---

[1] *Codul familiei foloseşte termenul de "cei lipsiţi de capacitate " în loc de "incapabili".*

invocată şi pe cale de excepţie. În acest caz hotărârea care pronunţă perimarea este supusă recursului, iar încheierea de respingere poate fi atacată numai o dată cu fondul pricinii.

Perimarea cererii de chemare în judecată nu poate fi ridicată în instanţa de apel.

Art. 254. - Perimarea are drept urmare că toate actele de procedură făcute în acea instanţă nu-şi produc efectele.

Când, însă, se face o nouă cerere de chemare în judectă, părţile pot folosi dovezile administrate în cursul judecării cererii perimate, în măsura în care noua instanţă socoteşte că nu este de trebuinţă refacerea lor.

CAPITOLUL IV
Hotărârile

Secţiunea I
Dispoziţii generale

Art. 255. - Hotărârile prin care se rezolvă fondul cauzei în primă instanţă se numesc "sentinţe", iar hotărârile prin care se soluţionează apelul, recursul, precum şi recursul în interesul legii ori în anulare se numesc "decizii".

Toate celelalte hotărâri date de instanţă în cursul judecăţii se numesc "încheieri".

Art. 256. - După sfârşitul dezbaterilor, judecătorii chibzuiesc în secret, fie în şedinţă, fie în camera de chibzuire.

După chibzuire, preşedintele adună părerile judecătorilor, începând cu cel mai nou în funcţiune sau cu cel mai tânăr dintre asesorii populari[1], el pronunţându-se cel din urmă.

Art. 257. - Dacă majoritatea legală nu se poate întruni, pricina se va judeca din nou în complet de divergenţă, în aceeaşi zi sau în cel mult 5 zile[2].

La instanţele de fond, părerile vor trebui să fie totdeauna motivate înainte de judecarea divergenţei, afară de cazul când judecata se face chiar în ziua când s-a ivit divergenţa.

Dezbaterile vor fi reluate asupra punctelor rămase în divergenţă; dacă, după judecarea divergenţei, vor fi mai mult de două păreri, judecătorii ale căror păreri se apropie mai mult, sunt datori să se unească într-o singură părere.

Judecătorii pot reveni asupra părerilor lor, care au pricinuit divergenţa.

După judecarea punctelor rămase în divergenţă, completul care a judecat înainte de ivirea ei va putea continua judecarea pricinii.

Dispoziţiile alin. 3 se aplică prin asemănare şi în cazurile în care completele de judecată sunt alcătuite în număr fără soţ.

Art. 258. - După ce s-a întrunit majoritatea, se va întocmi de îndată, pe scurt, dispozitivul hotărârii, care se semnează sub pedeapsa nulităţii, de judecători şi grefier, şi care va arăta deopotrivă şi părerile judecătorilor rămaşi în minoritate.

---

[1] *A se vedea nota de la art. 37.*

[2] *A se vedea şi art. 18 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească (M. Of nr. 197 din 13 aug. 1992).*

El se pronunţă de preşedinte, în şedinţă, chiar în lipsa părţilor.

După pronunţarea hotărârii nici un judecător nu poate reveni asupra părerii sale.

Dispozitivul hotărârii se consemnează într-un registru special, ţinut de fiecare instanţă.

Art. 259. - Abrogat.

Art. 260. - Dacă instanţa nu poate hotărî de îndată, pronunţarea se va amâna pentru un termen pe care preşedintele îl va anunţa şi care nu va putea fi mai mare de 7 zile.

Magistratul care a luat parte la judecată este competent să se pronunţe, chiar dacă nu mai face parte din alcătuirea instanţei afară de cazul când a încetat de a mai fi magistrat.

Art. 261. [1] - Hotărârea se dă în numele legii[2] şi va cuprinde:

1. arătarea instanţei care a pronunţat-o şi numele judecătorilor care au luat parte la judecată;

2. numele, domiciliul sau reşedinţa, ori după caz, denumirea şi sediul părţilor, calitatea în care s-au judecat; numele mandatarilor sau reprezentanţilor legali şi al avocaţilor;

3. obiectul cererii;

4. dispozitivul;

5. calea de atac şi termenul în care se poate exercita;

6. arătarea că pronunţarea s-a făcut în şedinţă, precum şi semnăturile judecătorilor şi grefierului. Lipsa semnăturilor poate fi complinită oricând.

Părerea judecătorilor rămaşi în minoritate se va consemna în josul hotărârii.

Hotărârea se va comunica părţilor, în copie, în cazul în care aceasta este necesar pentru curgerea termenului de exercitare a unei căi ordinare de atac. Comunicarea se va face în termen de 7 zile de la pronunţarea hotărârii.

În cazul în care împotriva hotărârii se declară una dintre căile de atac prevăzute de lege, se vor redacta, sub semnătura judecatorilor, motivele de fapt şi de drept care au format convingerea instanţei, precum şi motivele pentru care s-au înlăturat cererile părţilor, care vor face corp comun cu hotărârea. Părerea motivată a judecătorilor rămaşi în minoritate va trebui redactată în acelaşi timp cu motivarea hotărârii.

Hotărârile pronunţate de instanţa de recurs vor cuprinde, în toate cazurile atât menţiunile prevăzute la alin. 1, cât şi motivarea instanţei. Redactarea hotărârii se va face în termen de 20 de zile de la pronunţare.

Daca instanţa a fost alcatuită din mai mulţi judecatori, presedintele va putea însărcina pe unul dintre ei cu redactarea hotărârii şi, dacă este cazul, a motivării.

In cazul în care, după pronunţare, unul dintre judecători este în imposibilitate de a semna hotărârea sau motivarea, preşedintele instanţei o va semna în locul său, iar dacă cel în imposibilitate să semneze este grefierul, hotărarea va fi semnată de grefierul-şef, făcându-se menţiune despre cauza care l-a împiedicat pe judecător sau pe grefier să semneze hotărârea ori, dacă este cazul, motivarea.

---

[1] *Articol reprodus aşa cum a fost modificat prin Ordonanţa nr. 13 din 29 ianuarie 1998, publicată în M. Of. din 30 ianuarie 1998.*

[2] *A se vedea şi art. 9 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată (M. Of nr. 259 din 30 septembrie 1997), potrivit căruia: "Hotărârile instanţelor judecătoreşti se pronunţă în numele legii şi se execută în numele Preşedintelui României".*

Dacă partea prezentă la pronunţarea hotărârii în şedinţa publică solicită motivarea acesteia, dispoziţiile alin. 5 se aplica în mod corespunzător. Despre toate acestea se va lua act prin încheiere.

Art. 262. - În cazurile în care judecătorii pot da termen pentru executarea hotărârii, ei vor face aceasta, prin chiar hotărârea care dezleagă pricina, arătând şi motivele pentru care au încuviinţat termenul.

Art. 263. - Datornicul nu va putea cere termen, nici nu va putea să se bucure de termenul ce i s-a dat, dacă bunurile lui se vând după cererea altui creditor, dacă este în stare de faliment sau de insolvabilitate îndeobşte cunoscută sau dacă prin fapta sa a micşorat garanţiile ce a dat prin contract creditorului său, sau dacă nu a dat garanţiile făgăduite.

Art. 264. [1] - În cazul în care motivarea hotărârii este necesară potrivit art. 261 alin. 4, ea se va face în termen de cel mult 20 de zile de la data înregistrării la instanţă a căii de atac sau a cererii Ministerului Justiţiei ori a Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie de a le fi trimis dosarul spre examinare în vederea declarării recursului în anulare sau în interesul legii.

Art. 265. - Adăugirile, ştersăturile sau schimbările în cuprinsul hotărârii vor trebui semnate de judecător, sub pedeapsă de a nu fi ţinute în seamă.

Art. 266. [1] - Hotărârea se va face în două exemplare originale, din care unul se ataşează la dosarul cauzei, iar celălalt se va depune, spre conservare, la dosarul de hotărâri al instanţei.

În cazul în care îşi găsesc aplicare dispoziţiile art. 261 alin. 4, motivarea se atasează hotărârii atât la dosarul cauzei, cât şi la dosarul de hotărâri al instanţei.

Pentru judecători, preşedintele va putea încuviinţa ca în locul celui de-al doilea exemplar al sentinţei să se treacă ~~într-un registru dispozitivul ei, semnat de judecătorul şi grefierul care au luat parte la judecată.~~

Art. 267. - După pronunţarea hotărârii, partea poate renunţa în instanţă la calea de atac, făcându-se arătare despre aceasta într-un proces-verbal, semnat de preşedinte şi de grefier.

Renunţările se pot face şi în urmă, prin înfăţişarea părţii înaintea preşedintelui sau prin înscris autentic.

Art. 268. - Încheierile premergătoare vor fi date cu acelaşi număr de voturi ca şi hotărârile.

Judecătorii nu sunt legaţi prin aceste încheieri.

Ei sunt legaţi de acele încheieri care, fără a hotărî în totul pricina, pregătesc dezlegarea ei.

---

[1] *Articol reprodus aşa cum a fost modificat prin Ordonanţa nr. 13 din 29 ianuarie 1998, publicată în M. Of. din 30 ianuarie 1998.*

Orice dispoziţie luată de instanţă prin încheiere va fi motivată.

Art. 269. - Hotărârile vor fi învestite cu formula executorie, după cum urmează:

"Noi Preşedintele României"

(Aici urmează cuprinsul hotărârii)

"Dăm împuternicire şi ordonăm agenţilor administrativi şi ai forţei publice să execute această (hotărâre); procurorilor să stăruie pentru aducerea ei la îndeplinire. Spre credinţă, prezenta (hotărâre) s-a semnat de......

(Urmează semnătura preşedintelui şi a grefierului)".

Hotărârea învestită se va da numai părţii care a câştigat sau reprezentantului ei.

Art. 269^1. - Abrogat.

Secţiunea a II - a
Hotărârile parţiale

Art. 270. - Dacă pârâtul recunoaşte o parte din pretenţiile reclamantului, instanţa, la cererea acestuia, va da o hotărâre parţială în măsura recunoaşterii.

Secţiunea a III - a
Hotărârile care consfinţesc învoiala părţilor

Art. 271. - Părţile se pot înfăţişa oricând în cursul judecăţii, chiar fără să fi fost citate, pentru a cere să se dea hotărâre care să consfinţească învoiala lor.

Dacă părţile se înfăţişează la ziua sorocită pentru judecată, cererea pentru darea hotărârii va putea fi primită, chiar de un singur judecător, urmând ca hotărârea să fie dată de instanţă în şedinţă.

Dacă ele se înfăţişează într-o altă zi, instanţa va da hotărârea în camera de consiliu.

Art. 272. - Învoiala va fi înfăţişată în scris şi va alcătui dispozitivul hotărârii.

La judecătorii învoiala va putea fi înfăţişată şi verbal; în acest caz, ea va fi trecută într-un proces-verbal, care va fi încheiat cu aplicarea, prin asemănare, a dispoziţiilor prevăzute de art. 82 alineatul 2, şi care va fi trecut în dispozitivul hotărârii ce se va da.

Art. 273. - Hotărârea care consfinţeşte învoiala părţilor se dă fără drept de apel.

Secţiunea a IV - a
Cheltuielile de judecată

Art. 274. - Partea care cade în pretenţiuni va fi obligată, la cerere, să plătească cheltuielile de judecată.

Judecătorii nu pot micşora cheltuielile de timbru, taxe de procedură şi impozit proporţional, plata experţilor, despăgubirea martorilor, precum şi orice alte cheltuieli pe care partea care a câştigat va dovedi că le-a făcut.

Judecătorii au însă dreptul să mărească sau să micşoreze onorariile avocaţilor, potrivit cu cele prevăzute în tabloul onorariilor minimale, ori de câte ori vor constata motivat că sunt nepotrivite de mici sau de mari, față de valoarea pricinii sau munca îndeplinită de avocat.

Art. 275. - Pârâtul care a recunoscut la prima zi de înfățișare pretențiile reclamantului nu va putea fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, afară numai dacă a fost pus în întârziere înainte de chemarea în judecată.

Art. 276. - Când pretențiile fiecărei părți au fost încuviințate numai în parte, instanța va aprecia în ce măsură fiecare din ele poate fi obligată la plata cheltuielilor de judecată, putând face compensarea lor.

Art. 277. - Dacă sunt mai mulți reclamanți sau mai mulți pârâți, ei vor fi obligați să plătească cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, potrivit cu interesul ce are fiecare sau după felul raportului de drept dintre ei.

Secțiunea a V -a
Execuția vremelnică

Art. 278. - Hotărârile primei instanțe sunt executorii de drept când au ca obiect:

1. plata salariilor;

2. despăgubiri pentru accidente de muncă;

3. rente sau pensii alimentare;

4. reparații grabnice;

5. punerea sau ridicarea peceților ori facerea inventarului;

6. pricini privitoare la posesiune, numai în ce privește posesiunea, numai în ce privește posesiunea;

7. în cazul prevăzut de art. 270;

8. În orice alte cazuri în care legea prevede că hotărârea este executorie.

Art. 279. - Instanța poate încuviința execuția vremelnică a hotărârilor privitoare la bunuri ori de câte ori va găsi de cuviință că măsura este de trebuință față cu temeinicia vădită a dreptului, cu starea de insolvabilitate a debitorului sau că există primejdie vădită în întârziere; în acest caz instanța va putea obliga la darea unei cauțiuni.

Execuția vremelnică nu se poate încuviința:

1. în materie de strămutare de hotare sau desființare de construcții, plantații sau a oricăror lucrări având o așezare fixă;

2. când prin hotărâre se dispune întabularea unui drept sau radierea lui din cartea funciară.

Cererea de execuție vremelnică se va putea face și verbal în instanță până la închiderea dezbaterilor.

Dacă cererea a fost respinsă de prima instanță, ea poate fi făcută din nou în apel.

Art. 280. - Cererea pentru suspendarea execuției vremelnice se va putea face fie o dată cu apelul fie deosebit în tot cursul instanței de apel.

Cererea se va depune la prima instanță sau instanța de apel, în care caz se va alătura în copie legalizată dispozitivul hotărârii.

Cererea de suspendare se va judeca de instanță cu sau fără cauțiune.

Până la dezlegarea cererii de suspendare, suspendarea va putea fi încuviinţată vremelnic, prin ordonanţă preşedinţială, chiar înainte de sosirea dosarului.

Secţiunea a VI - a
Îndreptarea hotărârilor

Art. 281. - Greşelile asupra numelui, calităţii şi susţinerilor părţilor sau cele de socoteli, precum şi orice alte greşeli materiale strecurate în hotărâre, pot fi îndreptate, din oficiu sau în urma unei simple cereri.

Instanţa poate cita părţile, când găseşte de cuviinţă pentru unele lămuriri.

Îndreptarea se va face în amândouă exemplare ale hotărârii.

Termenul de apel împotriva încheierii date asupra îndreptării curge de la pronunţare, în cazul când părţile au fost citate.

Dispoziţiile de mai sus se aplică, prin asemănare, şi greşelilor strecurate într-o încheiere.

TITLUL IV
Căile ordinare de atac

CAPITOLUL I
Apelul

Secţiunea I
Termenul şi formele apelului

Art. 282. - Hotărârile date în prima instanţă de judecătorie sunt supuse apelului la tribunal, iar hotărârile date în primă instanţă de către tribunal sunt supuse apelului la curtea de apel.

Împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decât o dată cu fondul, în afară de cazul când prin ele s-a întrerupt sau s-a suspendat cursul judecăţii.

Apelul împotriva hotărârii se socoteşte făcut şi împotriva încheierilor premergătoare.

Art. 283. - Partea care a renunţat expres la apel cu privire la o hotărâre nu mai are dreptul de a face apel.

Art. 284[1]. - Termenul de apel este de 15 zile de la comunicarea hotărârii redactate după caz, potrivit art. 261 alin. 1 şi 2 sau alin. ultim al aceluiaşi articol, dacă legea nu dispune altfel.

Termenul de apel curge chiar dacă comunicarea hotărârii a fost făcută o dată cu somaţia de executare.

Dacă o parte face apel înainte de comunicarea hotărârii, aceasta se socoteşte comunicată la data depunerii cererii de apel.

Pentru procuror termenul de apel curge de la pronunţarea hotărârii, în afară de cazurile în care procurorul a participat la judecarea cauzei, când termenul curge de la comunicarea hotărârii.

Art. 285. - Termenul de apel se întrerupe prin moartea părţii care are interes să facă apel. În acest caz se face din nou o singură comunicare a hotărârii, la cel din urmă domiciliu al părţii, pe numele moştenirii, fără să se arate numele şi calitatea fiecărui moştenitor.

---

[1] *Articol reprodus aşa cum a fost modificat prin Ordonanţa nr. 13 din 29 ianuarie 1998, publicată în M. Of. din 30 ianuarie 1998.*

Termenul de apel va începe să curgă din nou de la data comunicării prevăzute la alin. **1.** Pentru moştenitorii incapabili, cei cu capacitate restrânsă sau dispăruţi ori în caz de moştenire vacantă, termenul va curge din ziua în care se va numi tutorele, curatorul sau administratorul provizoriu.

Apelul nu constituie prin el însuşi un act de acceptare a moştenirii.

Art. 286. - Termenul de apel se întrerupe şi prin moartea mandatarului căruia i s-a făcut comunicarea. În acest caz se va face o nouă comunicare părţii, la domiciliul ei, iar termenul de apel va începe să curgă din nou de la această dată.

Art. 287. [1] - Cererea de apel va cuprinde:

1. numele, domiciliul sau reşedinţa părţilor, ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul lor, precum şi, după caz, numărul de înmatriculare la Registrul comerţului, codul fiscal, contul bancar, numărul de telefon şi numărul de fax;

2. arătarea hotărârii care se atacă;

3. semnătura.

Cerinţele de la alin. 1 pct. 2 şi 3 sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii. Lipsa semnăturii poate fi împlinită în condiţiile prevăzute de art. 133 alin 2.

Când dovezile propuse sunt martori sau înscrisuri nearătate la prima instanţă, se vor aplica în mod corespunzător dispoziţiile art. 112 pct. 5.

Art. 288. [1] - La cererea de apel se vor alătura atâtea copii câţi intimaţi sunt.

Apelul se depune la instanţa a cărei hotărâre se atacă, sub sancţiunea nulităţii.

Primind cererea de apel, preşedintele instanţei va dispune înregistrarea ei, redactarea motivării potrivit art. 261 alin. 4 şi comunicarea acesteia tuturor părţilor şi procurorului, dacă acesta a participat la judecarea cauzei.

Art. 288^1 - După comunicarea motivării hotărârii potrivit art. 288, părţile vor motiva apelul în fapt şi în drept, prezentând şi dovezile invocate în susţinerea apelului, într-un termen de 15 zile de la comunicare. În cazul prevăzut de art. 261 alin. ultim, termenul pentru motivarea apelului se socoteşte de la comunicarea hotărârii.

Când dovezile propuse sunt martori sau înscrisuri nearătate la prima instanţă, se vor aplica în mod corespunzător dispoziţiile art. 112 pct. 5.

Preşedintele va înainta instanţei de apel dosarul, împreună cu apelurile făcute, numai după împlinirea termenului de motivare a apelului pentru toate părţile.

Cu toate acestea, apelul va fi trimis de îndată, dacă s-a facut cerere pentru suspendarea executării hotărârii primei instanţe.

Art. 289. - Preşedintele instanţei de apel, îndată ce primeşte dosarul, va fixa termen de înfăţişare, potrivit dispoziţiilor art. **114**, şi va dispune citarea părţilor.

---

[1] *Articol reprodus aşa cum a fost modificat prin Ordonanţa nr. 13 din 29 ianuarie 1998, publicată în M. Of. din 30 ianuarie 1998.*

Totodată, preşedintele va dispune să se comunice intimatului, o dată cu citaţia, o copie de pe cererea de apel, împreună cu copiile certificate de pe înscrisurile alăturate şi care nu au fost înfăţişate la prima instanţă, punându-i-se în vedere să depună la dosar întâmpinare.

Dispoziţiile art. **113** alin. **2** sunt aplicabile în mod corespunzător.

Apelurile făcute împotriva aceleiaşi hotărâri vor fi repartizate la o singură secţie a instanţei de apel.

Art. 290. - Când apelurile făcute împotriva aceleiaşi hotărâri au fost repartizate la secţii deosebite, preşedintele ultimei secţii învestite va dispune trimiterea apelului la secţia cea dintâi învestită.

Art. 291. - În cazul când intimatul nu a primit, în termenul prevăzut de art. **114**, comunicarea motivelor de apel şi a dovezilor invocate, va putea cere, la prima zi de înfăţişare, un termen înăuntrul căruia să depună la dosar întâmpinare.

Dacă intimatul lipseşte la prima zi de înfăţişare şi instanţa constată că motivele de apel nu au fost comunicate, va dispune amânarea cauzei şi efectuarea comunicării, iar dacă motivele nu au fost comunicate în termen, instanţa va dispune amânarea cauzei cu îndeplinirea cerinţelor art. **114** alin. **5**.

Art. 292. - Părţile nu se vor putea folosi, înaintea instanţei de apel, de alte motive, mijloace de apărare şi dovezi decât de cele invocate la prima instanţă sau arătate în cererea de apel şi în întâmpinare, afară de cazul prevăzut la art. **138**.

Art. 293. - Abrogat.

Secţiunea a II - a
Judecarea apelului

Art. 294. - În apel nu se poate schimba calitatea părţilor, cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată şi nici nu se pot face alte cereri noi. Excepţiile de procedură şi alte asemenea mijloace de apărare nu sunt considerate cereri noi.

Se vor putea cere însă dobânzi, rate, venituri ajunse la termen şi orice alte despăgubiri ivite după darea hotărârii primei instanţe. De asemenea, se va putea solicita compensaţia legală.

Art. 295. - Instanţa de apel va putea încuviinţa refacerea sau completarea probelor administrate la prima instanţă, precum şi administrarea altor probe, dacă le consideră necesare pentru soluţionarea cauzei.

Art. 296. - Instanţa de apel poate păstra ori schimba în tot sau în parte hotărârea atacată.

Art. 297. - În cazul în care se constată, că, în mod greşit, prima instanţă a rezolvat procesul fără a intra în cercetarea fondului ori judecata s-a făcut în lipsa părţii care nu a fost legal citată, instanţa de apel va desfiinţa hotărârea atacată şi va trimite cauza spre rejudecare primei instanțe.

Dacă hotărârea a fost desființată pentru lipsă de competență, cauza se trimite spre rejudecare instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent.

Art. 298. - Dispozițiile de procedură privind judecata în prima instanță se aplică și în instanța de apel, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezentul capitol.

CAPITOLUL II
Recursul

Secțiunea I
Termenul și formele recursului

Art. 299. - Hotărârile date fără drept de apel, cele date în apel, precum și, în condițiile prevăzute de lege, hotărârile altor organe cu activitate jurisdicțională sunt supuse recursului.

Art. 300.[1] - Recursul suspendă executarea hotărârii numai în cauzele privitoare la strămutarea de hotare, desființarea de construcții, plantații sau a oricăror lucrări având o așezare fixă, precum și în cazurile anume prevăzute de lege.

La cerere, instanța sesizată cu judecarea recursului poate dispune, motivat, suspendarea executării hotărârii recurate și în alte cazuri decât cele la care se referă alin. 1.

Suspendarea la cerere a executării hotărârii poate fi acodată cu sau fără depunerea unei cauțiuni ce se va stabili după ascultarea părților citate în camera de consiliu.

În cazuri urgente, președintele instanței de recurs poate dispune, la cerere, prin încheiere motivată, suspendarea executării și fără citarea părților, chiar înainte de primirea dosarului.

Instanța poate reveni asupra suspendării acordate, dispozițiile alin. 3 și 4 fiind aplicabile în mod corespunzător.

Art. 301.[1]- Termenul de recurs este de 15 zile de la comunicarea hotărârii ce se atacă, redactată, după caz, potrivit art. 261 alin. 1 si 2 sau alin. ultim al aceluiași articol, dacă legea nu dispune altfel. Dispozitiile art. 284 alin. 2-4 si ale art. 288 alin. 3 se aplică în mod corespunzător.

Art. 302. - Recursul se depune la instanța a cărei hotărâre se atacă, sub sancțiunea nulității.

Art. 303.[1] - Recursul se va motiva în termen de 15 zile de la comunicarea motivării hotărârii. Dispozițiile art. 288[1] alin 1 sunt aplicabile.

Fiecare motiv de recurs va fi arătat și dezvoltat separat.

În cazurile în care Ministerul Public a participat în proces, se va depune o copie de pe motivele de recurs pentru procuror.

Președintele instanței, care primește cererea și motivele de recurs, va putea să le înapoieze părții prezente, dacă nu îndeplinesc condițiile prevăzute de lege, pentru a fi refăcute, prelungind termenul de recurs sau după caz de motivare a recursului cu 5 zile.

---

[1] *Articol reprodus așa cum a fost modificat prin Ordonanța nr. 13 din 29 ianuarie 1998, publicată în M. Of. din 30 ianuarie 1998.*

După împlinirea termenului de recurs pentru toate părţile, instanţa a cărei hotărâre este recurată va înainta instanţei de recurs dosarul împreună cu dovezile de îndeplinire a procedurii de comunicare a hotărârii.

Art. 304. - Casarea unei hotărâri se poate cere:

1. când instanţa nu a fost alcătuită potrivit dispoziţiilor legale;

2. când hotărârea s-a dat de alţi judecători decât cei care au luat parte la dezbaterea în fond a pricinii;

3. când hotărârea s-a dat cu încălcarea competenţei altei instanţe;

4. când instanţa a depăşit atribuţiile puterii judecătoreşti;

5. când, prin hotărârea dată, instanţa a încălcat formele de procedură prevăzute sub sancţiunea nulităţii de art.105 alin.2;

6. când instanţa nu s-a pronunţat asupra unui capăt de cerere, a acordat mai mult decât s-a cerut ori ceea ce nu s-a cerut;

7. când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se sprijină sau când cuprinde motive contradictorii ori străine de natura pricinii;

8. când instanţa, interpretând greşit actul juridic dedus judecăţii, a schimbat natura ori înţelesul lămurit şi vădit neîndoielnic al acestuia;

9. când hotărârea pronunţată este lipsită de temei legal ori a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greşită a legii;

10. când instanţa nu s-a pronunţat asupra unui mijloc de apărare sau asupra unei dovezi administrate, care erau hotărâtoare pentru dezlegarea pricinii;

11. când hotărârea se întemeiază pe o greseală gravă de fapt, decurgând dintr-o apreciere eronată a probelor administrate.

Art. 304^{1}. - Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacată cu apel nu este limitat la motivele de casare prevăzute în art. 304, instanţa putând să examineze cauza sub toate aspectele.

Art. 305. - În instanţa de recurs nu se pot produce probe noi, cu excepţia înscrisurilor.

Art. 306. - Recursul este nul dacă nu a fost motivat în termenul legal, cu excepţia cazurilor prevăzute în alin. 2.

Motivele de ordine publică pot fi invocate şi din oficiu de instanţa de recurs, care însă este obligată să le pună în dezbatere părţilor.

Indicarea greşită a motivelor de recurs nu atrage nulitatea recursului dacă dezvoltarea acestora face posibilă încadrarea lor într-unul din motivele prevăzute de art. 304.

Art. 307. - Abrogat.

Art. 308. - Preşedintele instanţei, după ce va constata că procedura de comunicare a hotărârii a fost îndeplinită, va fixa termen de judecată şi va dispune citarea părţilor şi comunicarea motivelor de recurs.

Intimatul va putea depune întâmpinare cu cel puţin 5 zile înainte de termenul de judecată.

Preşedintele, fixând termenul de judecată, poate desemna un judecător pentru întocmirea unui raport asupra recursului. La Curtea Supremă de Justiţie raportul se întocmeşte de un judecător sau de un magistrat asistent.

Raportul va cuprinde, pe scurt, arătarea obiectului cererii de chemare în judecată, soluţia recurată, precum şi temeiurile acesteia, în măsura în care este nevoie pentru soluţionarea recursului.

Raportul va trebui depus la dosar cu cel puţin 5 zile înainte de ziua înfăţişării.

Secţiunea a II - a
Judecarea recursului şi efectele casării

Art. 309. - Preşedintele va da cuvântul părţilor după citirea raportului.

Procurorul vorbeşte cel din urmă, afară de cazul când este parte principală sau recurent.

Art. 310. - Dacă nu se dovedeşte, la prima zi de înfăţişare, că recursul a fost depus peste termen sau dacă această dovadă nu reiese din dosar, el se va socoti făcut în termen.

Art. 311. - Hotărârea casată nu are nici o putere.

Actele de executare sau de asigurare făcute în puterea unei asemenea hotărârii sunt desfiinţate de drept, dacă instanţa de recurs nu dispune altfel.

Art. 312. - Curţile de apel şi tribunalele, în caz de casare, vor judecata pricina în fond.

Cu toate acestea, în cazul în care instanţa, a cărei hotărâre este recurată, a soluţionat procesul fără a intra în cercetarea fondului ori judecata s-a făcut în lipsa părţii care nu a fost regulat citită la administrarea probelor şi la dezbaterea fondului, instanţa de recurs, după casare, trimite cauza spre rejudecare instanţei care a pronunţat hotărârea casată sau altei instanţe de acelaşi grad. În cazul casării pentru lipsă de competenţă, cauza se trimite spre rejudecare instanţei competente sau organului cu activitate jurisdicţională competent, potrivit legii.

Dacă instanţa de recurs constată că ea însăşi era competentă să soluţioneze pricina în primă instanţă sau în apel, va casa hotărârea recurată şi va soluţiona cauza potrivit competenţei sale.

Art. 313. - Curtea Supremă de Justiţie, în caz de casare, trimite cauza spre o nouă judecată instanţei care a pronunţat hotărârea casată ori, atunci când interesele bunei administrări a justiţiei o cer, altei instanţe de acelaşi grad, cu excepţia cazului casării pentru lipsă de competenţă, când trimite cauza instanţei competente sau altui organ cu activitate jurisdicţională competent potrivit legii.

Art. 314. - Curtea Supremă de Justiţie hotărăşte asupra fondului pricinii în toate cazurile în care casează hotărârea atacată numai în scopul aplicării corecte a legii la împrejurări de fapt ce au fost deplin stabilite.

Art. 315. - În caz de casare, hotărârile instanţei de recurs asupra problemelor de drept dezlegate sunt obligatorii pentru judecătorii fondului.

Când hotărârea a fost casată pentru nerespectarea formelor procedurale, judecata va reîncepe de la actul anulat.

După casare, instanţa de fond va

judeca din nou, ţinând seama de toate motivele invocate înaintea instanţei a cărei hotărâre a fost casată.

Art. 316. - Dispoziţiile de procedură privind judecata în apel se aplică şi în instanţa de recurs, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în acest capitol.

TITLUL V
Căile extraordinare de atac

CAPITOLUL I
Contestaţia în anulare

Art. 317. - Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu contestaţie în anulare, pentru motivele mai jos arătate, numai dacă aceste motive nu au putut fi invocate pe căile ordinare de atac:

1. când procedura de chemare a părţii, pentru ziua când s-a judecat pricina, nu a fost îndeplinită potrivit cu cerinţele legii;

2. când hotărârea a fost dată de judecători cu călcarea dispoziţiilor de ordine publică privitoare la competenţă.

Cu toate acestea, contestaţia poate fi primită pentru motivele mai sus-arătate, în cazul când aceste motive au fost invocate prin cererea de recurs, dar instanţa le-a respins pentru că aveau nevoie de verificări de fapt sau dacă recursul a fost respins fără ca el să fi fost judecat în fond.

Art. 318. - Hotărârile instanţelor de recurs mai pot fi atacate cu contestaţie, când dezlegarea dată este rezultatul unei greşeli materiale, sau când instanţa, respingând recursul sau admiţându-l numai în parte, a omis din greşeală să cerceteze vreunul din motivele de casare.

Dispoziţiile alineatului precedent se aplică în mod corespunzător şi în cazul în care judecătoria, potrivit prevederilor unei legi speciale, judecă în ultimă instanţă.

Art. 319. - Contestaţia se introduce la instanţa a cărei hotărâre se atacă.

Contestaţia se poate face înainte de începerea executării şi în timpul ei, până la săvârşirea ultimului act de executare. Împotriva hotărârilor irevocabile care nu se aduc la îndeplinire pe cale de executare silită, contestaţia poate fi introdusă în termen de **15** zile de la data când contestatorul a luat cunoştinţă de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la data când hotărârea a rămas irevocabilă.

Art. 320. - Contestaţia se judecă de urgenţă şi cu precădere.

Întâmpinarea nu este obligatorie.

Hotărârea dată în contestaţie este supusă aceloraşi căi de atac ca şi hotărârea atacată.

Art. 321. - Nu se poate face o nouă contestaţie pentru motive ce au existat la data celei dintâi.

CAPITOLUL II
Revizuirea hotărârilor

Art. 322. - Revizuirea unei hotărâri rămase definitivă în instanţa de apel sau prin neapelare, precum şi a unei hotărârî dată de o instanţă de recurs atunci când evocă fondul, se poate cere în următoarele cazuri:

1. dacă dispozitivul hotărârii cuprinde dispoziţii potrivnice ce nu se pot aduce la îndeplinire;

2. dacă s-a pronunţat asupra unui lucru cerut, ori s-a dat mai mult decât s-a cerut;

3. dacă obiectul pricinii nu se află în fiinţă;

4. dacă un judecător, martor sau expert, care a luat parte la judectă, a fost condamnat irevocabil pentru o infracţiune privitoare la pricină sau dacă hotărârea s-a dat în temeiul unui înscris declarat fals în cursul sau în urma judecăţii, sau dacă partea care a jurat a fost condamnată irevocabil pentru fals;

5. dacă, după darea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reţinute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfăţişate dintr-o împrejurare mai presus de voinţa părţilor, ori dacă s-a revizuit hotărârea unei instanţe penale sau administrative pe care ea s-a întemeiat;

6. dacă statul ori alte persoane juridice de drept public sau de utilitate publică, dispăruţii, incapabilii sau cei puşi sub curatelă sau consiliu judiciar nu au fost apăraţi deloc sau au fost apăraţi cu viclenie de cei însărcinaţi sa-i apere;

7. dacă există hotărâri definitive potrivnice date de instanţe de acelaşi grad sau de grade deosebite, în una şi aceeaşi pricină, între aceleaşi persoane, având aceeaşi calitate.

Aceste dispoziţii se aplică şi în cazul când hotărârile potrivnice sânt date de instanţe de recurs. În cazul când una dintre instanţe este Curtea Supremă de Justiţie cererea de revizuire se va judeca de această instanţă;

8. dacă partea a fost împiedicată să se înfăţişeze la judecată şi să înştiinţeze instanţa despre aceasta dintr-o împrejurare mai presus de voinţa sa.

Art. 323. - Cererea de revizuire se îndreaptă la instanţa care a dat hotărârea rămasă definitivă şi a cărei revizuire se cere.

În cazul art. 322 pct. 7, cererea de revizuire se va îndrepta la instanţa mai mare în grad faţă de instanţa sau instanţele care au pronunţat hotărârile potrivnice. Când cele două instanţe care au dat hotărârile potrivnice fac parte din circumscripţii judecătoreşti deosebite, instanţa mai mare în grad la care urmează să se îndrepte cererea de revizuire va fi aceea a instanţei care a dat prima hotărâre.

Art. 324. - Termenul de revizuire este de o lună şi se va socoti:

1. în cazurile prevăzute de art. 322 pct. 1, 2 şi 7 alin. 1, de la comunicarea hotărârilor definitive, iar când hotărârile au fost date de instanţe de recurs după evocarea fondului, de la pronunţare; pentru hotărârile prevăzute la punctul 7 alin. 2 de la pronunţarea ultimei hotărâri;

2. în cazul prevăzut de art. 322 pct. 3, de la cel din urmă act de executare;

3. în cazul prevăzut de art. 322 pct. 4, din ziua în care partea a luat cunoştinţă de hotărârea instanţei penale de condamnare a judecătorului, martorului, expertului, sau părţii care a jurat sau de hotărârea care a declarat falsitatea înscrisurilor;

4. în cazurile prevăzute de art. 322 pct. 5, din ziua în care s-a descoperit înscrisul;

5. în cazurile prevăzute de art. 322 pct. 6, de la comunicarea hotărârii definitive făcută statului ori celorlalte persoane de drept public sau de utilitate publică, sau de la întoarcerea dispărutului ori de la dobândirea capacităţii; în aceste din urmă două cazuri termenul fiind de 6 luni.

În cazul art. 322 pct. 8 termenul de revizuire este de 15 zile şi se socoteşte de la încetarea împiedicării.

Art. 325. - Instanţa poate suspenda executarea hotărârii a cărei revizuire se cere, sub condiţia dării unei cauţiuni.

Art. 326. - Cercetarea de revizuire se judecă potrivit dispoziţiilor prevăzute pentru cererea de chemare în judecată.

Întâmpinarea nu este obligatorie.

Art. 327. - Dacă instanţa încuviinţează cererea de revizuire, ea va schimba, în tot sau în parte, hotărârea atacată, iar în cazul hotărârilor definitive potrivnice, ea va anula cea din urmă hotărâre.

Se va face arătare de hotărârea dată în revizuire, în josul originalului hotărârii revizuite.

Art. 328. - Hotărârea asupra revizuirii este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită.

Dacă revizuirea s-a cerut pentru hotărâri potrivnice calea de atac este recursul.

CAPITOLUL III

Recursul în interesul legii şi recursul în anulare

Art. 329. - Procurorul general, din oficiu sau la cererea ministrului justiţiei, are dreptul, pentru a asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul ţării, să ceară Curţii Supreme de Justiţie să se pronunţe asupra chestiunilor de drept care au primit o soluţionare diferită din partea instanţelor judecătoreşti.

Deciziile prin care se soluţionează sesizările se pronunţă de secţiile unite şi se aduc la cunoştinţa instanţelor de Ministerul Justiţiei.

Soluţiile se pronunţă numai în interesul legii, nu au efect asupra hotărârilor judecătoreşti examinate şi nici cu privire la situaţia părţilor din acele procese. Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanţe.

Art. 330. - Procurorul general, din oficiu sau la cererea ministrului justiţiei, poate ataca cu recurs în anulare, la Curtea Supremă de Justiţie, hotărârile judecătoreşti irevocabile pentru următoarele motive:

1. când instanţa a depăşit atribuţiile puterii judecătoreşti;

2. când s-au săvârşit infracţiuni de către judecători în legătură cu hotărârea pronunţată.

Art. 330[1]. - Pentru motivul prevăzut la art. 330 pct. 1, recursul în anulare se poate declara în termen de 6 luni de la data când hotărârea judecatorească a rămas irevocabilă.

Pentru motivul prevăzut la art. 330 pct. 2, recursul în anulare se poate declara în termen de 6 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.[1]

Art. 330^2. - Procurorul general poate dispune pe termen limitat suspendarea executării hotărârilor judecătoreşti înainte de introducerea recursului în anulare.

După introducerea recursului în anulare, instanţa poate să dispună suspendarea executării hotărârilor sau să revină asupra suspendărilor acordate.

Art. 330^3. - La judecarea şi soluţionarea recursului în anulare se aplică în mod corespunzător dispoziţiile privitoare la recurs.

Judecata recursului în anulare se face cu participarea procurorului, care expune motivele acestui recurs şi va pune concluzii.

Art. 330^4. - Până la închiderea dezbaterilor procurorul general îşi poate retrage motivat recursul în anulare. În acest caz, părţile din proces pot cere continuarea judecăţii.

CARTEA A III – A

DISPOZIŢII GENERALE PRIVITOARE LA PROCEDURILE NECONTENCIOASE

Art. 331. - Cererile pentru dezlegarea cărora este nevoie de mijlocirea instanţei fără însă să se urmărească stabilirea unui drept potrivnic faţă de o altă persoană, precum sunt cele privitoare la darea autorizaţiilor judecătoreşti, sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare, sunt supuse dispoziţiilor de procedură mai jos arătate.

Art. 332. - Cererile necontencioase care sunt în legătură cu o lucrare sau o pricină în curs la o instanţă sau pe care aceasta a dezlegat-o, ori dacă au ca obiect eliberarea unor înscrisuri, titluri sau valori aflate în depozitul unei instanţe, se vor îndrepta la acea instanţă.

Art. 333. - Cererea va cuprinde numele şi domiciliul celui care o face şi ale persoanelor pe care acesta cere să fie chemate înaintea instanţei, precum şi arătarea pe scurt a obiectului, motivarea cererii şi semnătura.

Ea va fi însoţită de înscrisurile pe care se sprijină.

Art. 334. - Instanţa îşi verifică competenţa din oficiu, putând cere părţii lămuririle necesare.

---

[1] *Articol reprodus aşa cum a fost modificat prin Legea nr. 17 din 17 februarie 1997 publicată în Monitorul Oficial nr. 26 din 18 februarie 1997*

Dacă instanța se declară necompetentă va trimite dosarul instanței în drept să hotărască.

Art. 335. - Dacă cererea, prin însuși cuprinsul ei sau prin obiecțiile ridicate de persoanele citate sau care intervin, prezintă caracter contencios, instanța o va respinge.

Art. 336. - Încheierea prin care se încuviințează cererea este executorie.

Ea este supusă apelului.

Termenul de apel va curge de la pronunțare, pentru cei care au fost de față, și de la comunicare, pentru cei care au lipsit.

Apelul poate fi făcut de orice persoană interesată, chiar dacă nu a fost citată la dezlegarea cererii.

Apelul se face într-un singur exemplar, neînsoțit de copii.

Executarea încheierii poate fi suspendată de instanța de apel cu sau fără cauțiune.

Apelul și recursul se judecă în camera de chibzuire.

Art. 337. - Încheierile nu au puterea lucrului judecat.

Art. 338. - Procedura prevăzută în articolele de mai sus se întregește cu dispozițiile de procedură contencioasă, în măsura în care nu sunt potrivnice naturii necontencioase a cererii.

Materiile necontencioase cu privire la care legea prevede o procedură specială rămân supuse dispozițiilor speciale, care se vor întregi cu cele prevăzute în cuprinsul cărții de față.

Art. 339. - Procedura necontencioasă se aplică și în cazurile în care legea dă în căderea președintelui instanței luarea unor măsuri cu caracter necontencios.

În aceste cazuri, președintele este ținut să pronunțe încheierea în termen de cel mult 3 zile de la primirea cererii.

Apelul împotriva încheierii date de judecătorul de la judecătorie se judecă de tribunal, iar apelul împotriva încheierii date de președintele tribunalului sau Curții de apel se judecă de completul instanței respective.

CARTEA A IV – A

DESPRE ARBITRAJ

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 340. - Persoanele care au capacitatea deplină de exercițiu al drepturilor pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile patrimoniale dintre ele, în afară de acelea care privesc drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție.

Art. 340^1. - Arbitrajul poate fi încredințat, prin convenția arbitrală, uneia sau mai multor persoane, investite de părți sau în conformitate cu acea convenție să judece litigiul și să pronunțe o hotărâre definitivă și obligatorie pentru ele. Arbitrul unic sau, după caz, arbitrii investiți constituie, în sensul dispoziţiilor de faţă, tribunalul arbitral.

Art. 341. - Arbitrajul se organizează şi se desfăşoară potrivit convenţiei arbitrale, încheiată conform cu prevederile cap. II.

Sub rezerva respectării ordinii publice sau a bunelor moravuri, precum şi a dispoziţiilor imperative ale legii, părţile pot stabili prin convenţia arbitrală sau prin act scris încheiat ulterior, fie direct, fie prin referire la o anumită reglementare având ca obiect arbitrajul, normele privind constituirea tribunalului arbitral, numirea, revocarea şi înlocuirea arbitrilor, termenul şi locul arbitrajului, normele de procedură pe care tribunalul arbitral trebuie să le urmeze în judecarea litigiului, inclusiv procedura unei eventuale concilieri prealabile, repartizarea între părţi a cheltuielilor arbitrale, conţinutul şi forma hotărârii arbitrale şi, în general, orice alte norme privind buna desfăşurare a arbitrajului.

În lipsa unor asemenea norme, tribunalul arbitral va putea reglementa procedura de urmat aşa cum va socoti mai potrivit.

Dacă nici tribunalul arbitral nu a stabilit aceste norme, se vor aplica dispoziţiile ce urmează.

Art. 341^1. Părţile pot conveni ca arbitrajul să fie organizat de o instituţie permanentă de arbitraj sau de o terţă persoană.

Art. 342. - Pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi în organizarea şi desfăşurarea arbitrajului, partea interesată poate sesiza instanţa de judecată care, în lipsa convenţiei arbitrale, ar fi fost competentă să judece litigiul în fond, în prima instanţă.

În cazul în care părţile au încheiat convenţia arbitrală în cursul judecării litigiului la o instanţă judecătorească, aceasta devine competentă să soluţioneze cererile prevăzute în alin. 1.

Instanţa va soluţiona aceste cereri de urgenţă şi cu precădere, cu procedura ordonanţei preşedinţiale.

CAPITOLUL II

Convenţia arbitrală

Art. 343. - Convenţia arbitrală se încheie, în scris, sub sancţiunea nulităţii.

Ea se poate încheia fie sub forma unei clauze compromisorii, înscrisă în contractul principal, fie sub forma unei înţelegeri de sine stătătoare, denumită compromis.

Art. 343^1. - Prin clauza compromisorie părţile convin ca litigiile ce se vor naşte din contractul în care este inserată sau în legătură cu acesta să fie soluţionate pe calea arbitrajului, arătându-se numele arbitrilor sau modalitatea de nimire a lor.

Validitatea clauzei compromisorii este independentă de valabilitatea contractului în care a fost înscrisă.

Art. 343^2. - Prin compromis părţile convin ca un litigiu ivit între ele să fie soluţionat pe calea arbitrajului, arătându-se, sub sancţiunea nulităţii, obiectul litigiului şi numele arbitrilor sau modalitatea de numire a lor.

Art. 343^{3}. - Încheierea convenţiei arbitrale exclude, pentru litigiul care face obiectul ei, competenţa instanţelor judecătoreşti.

Tribunalul arbitral îşi verifică propria sa competenţă de a soluţiona un litigiu şi hotărăşte în această privinţă printr-o încheiere care se poate desfiinţa numai prin acţiunea în anulare introdusă împotriva hotărârii arbitrale, conform art. 364.

Art. 343^{4}. În cazul în care părţile în proces au încheiat o convenţie arbitrală, pe care una dintre ele o invocă în instanţa judecătorească, aceasta îşi verifică competenţa.

Instanţa va reţine spre soluţionare procesul dacă:

a) pârâtul şi-a formulat apărările în fond, fără nici o rezervă întemeiată pe convenţia arbitrală;

b) convenţia arbitrală este lovită de nulitate ori este inoperantă;

c) tribunalul arbitral nu poate fi constituit din cauze vădit imputabile pârâtului în arbitraj.

În celelalte cazuri, instanţa judecătorească, la cererea uneia dintre părţi, se va declara necompetentă, dacă va constata că există convenţie arbitrală.

În caz de conflict de competenţă, hotărăşte instanţa judecătorească ierarhic superioară instanţei înaintea căreia s-a ivit conflictul.

CAPITOLUL III
Arbitrii. Constituire tribunalului arbitral. Termenul şi locul arbitrajului

Art. 344. - Poate fi arbitru orice persoană fizică, de cetăţenie română, care are capacitatea deplină de exerciţiu al drepturilor.

Art. 345. - Părţile stabilesc dacă litigiul se judecă de un arbitru unic sau de doi ori de mai mulţi arbitrii.

Dacă părţile n-au stabilit numărul arbitrilor, litigiul se judecă de trei arbitri, câte unul numit de fiecare dintre părţi, iar al treilea - supraarbitrul - desemnat de cei doi arbitri.

Dacă există mai mulţi reclamanţi sau mai mulţi pârâţi, părţile care au interese comune vor numi un singur arbitru.

Art. 346. - Este nulă clauza din convenţia arbitrală care prevede dreptul uneia dintre părţi de a numi arbitru în locul celeilalte părţi sau de a avea mai mulţi arbitri decât cealaltă parte.

Art. 347. - Arbitrii sunt numiţi, revocaţi sau înlocuiţi conform convenţiei arbitrale.

Când arbitrul unic sau, după caz, arbitrii nu au fost numiţi prin convenţia arbitrală şi nici nu s-a prevăzut modalitatea de numire, partea care vrea să recurgă la arbitraj invită cealaltă parte, în scris, să procedeze la numirea lor.

În comunicare se arată numele, domiciliul şi, pe cât posibil, datele personale şi profesionale ale arbitrului unic propus sau ale arbitrului desemnat de partea care vrea să recurgă la arbitraj, precum şi enunţarea succintă a pretenţiilor şi a temeiului lor.

Art. 348. - Partea căreia i s-a făcut comunicarea trebuie să transmită, la rândul său, în termen de **10** zile de la primirea acesteia, răspunsul la propunerea de numire a arbitrului unic sau, după caz, numele, domiciliul şi, pe cât posibil, datele personale şi profesionale ale arbitrului desemnat de ea.

Art. 349. - Acceptarea însărcinării de arbitru trebuie să fie făcută în scris şi comunicată părţilor în termen de **5** zile de la data primirii propunerii de numire.

Art. 350. - Cei doi arbitri vor proceda la numirea supraarbitrului, în termen de **10** zile de la ultima acceptare. Supraarbitrul se va conforma prevederilor art. **449**.

Art. 351. - În caz de neînţelegere între părţi cu privire la numirea arbitrului unic sau dacă o parte nu numeşte arbitrul ori dacă cei doi arbitri nu cad de acord asupra persoanei supraarbitrului, partea care vrea să recurgă la arbitraj poate cere instanţei judecătoreşti să procedeze la numirea arbitrului ori, după caz, a supraarbitrului.

Încheierea de numire se va da în termen de **10** zile de la sesizare, cu citarea părţilor. Ea nu este supusă căilor de atac.

Art. 3511. - Arbitru poate fi recuzat pentru cauze care pun la îndoială independenţa şi imparţialitatea sa. Cauzele de recuzare sunt cele prevăzute pentru recuzarea judecătorilor. Poate constitui o cauză de recuzare şi neîndeplinirea condiţiilor de calificare sau a altor condiţii privitoare la arbitraj, prevăzute în convenţia arbitrală.

O parte nu poate recuza arbitrul numit de ea decât pentru cauze survenite după numire.

Persoana care ştie că în privinţa sa există o cauză de recuzare este obligată să înştiinţeze părţile şi pe ceilalţi arbitri mai înainte de a fi acceptat însărcinarea de arbitru, iar dacă asemenea cauze survin după acceptare, de îndată ce le-a cunoscut.

Această persoană nu poate participa la judecarea litigiului decât dacă părţile, înştiinţate potrivit alineatului precedent, comunică în scris că înţeleg să nu ceară recuzarea. Chiar în acest caz, ea are dreptul să se abţină de la judecarea litigiului, fără ca abţinerea să însemne recunoaşterea cauzei de recuzare.

Art. 3512. - Recuzarea trebuie să fie cerută, sub sancţiunea decăderii, în termen de **10** zile de la data când partea a luat cunoştinţă de numirea arbitrului sau, după caz, de la survenirea cauzei de recuzare.

Cererea de recuzare se soluţionează de instanţa judecătorească, prevăzută de art. **342**, cu citarea părţilor şi a arbitrului recuzat, în termen de **10** zile de la sesizare. Încheierea nu este supusă căilor de atac.

Art. 352. - În caz de vacanţă, pentru orice cauză, recuzare, revocare, abţinere, renunţare, împiedicare, deces, şi dacă nu s-a numit un supleant sau dacă acesta este împiedicat să-şi exercite însărcinarea, se va proceda la înlocuirea arbitrului potrivit dispozițiilor stabilite pentru numirea lui

Art. 353. - Arbitrii sunt răspunzători de daune, în condițiile legii:

a) dacă, după acceptare, renunță în mod nejustificat la însărcinarea lor;

b) dacă, fără motiv justificat, nu participă la judecarea litigiului ori nu pronunță hotărârea în termenul stabilit de convenția arbitrală sau de lege;

c) dacă nu respectă caracterul confidențial al arbitrajului, publicând sau divulgând date de care iau cunoștință în calitate de arbitri, fără a avea autorizarea părților;

d) dacă încalcă în mod flagrant îndatoririle ce le revin.

Art. 353^1. - În cazul arbitrajului organizat de o instituție permanentă, toate atribuțiile ce revin instanței judecătorești în temeiul dispozițiilor din prezentul capitol se exercită de acea instituție, conform regulamentului său, afară numai dacă acel regulament prevede altfel.

Art. 353^2. - Tribunalul arbitral se consideră constituit pe data ultimei acceptări a însărcinării de arbitru, de supraarbitru sau, după caz, de arbitru unic.

Data acceptării este cea a expedierii prin poștă a comunicării prevăzute de art. 349.

Art. 353^3. - Dacă părțile n-au prevăzut altfel, tribunalul arbitral trebuie să pronunțe hotărârea în termen de cel mult 5 luni de la data constituirii sale.

Termenul se suspendă pe timpul judecării unei cereri de recuzare sau a oricărei alte cereri incidente adresate instanței judecătorești prevăzute de art. 342.

Părțile pot consimți în scris la prelungirea termenului arbitrajului.

De asemenea, tribunalul arbitral poate dispune, pentru motive temeinice, prelungirea termenului cu cel mult două luni.

Termenul se prelungește de drept cu două luni în cazul prevăzut de art. 360^3, precum și în cazul decesului uneia dintre părți.

Trecerea termenului prevăzut în prezentul articol nu poate să constituie un motiv de caducitate a arbitrajului afară de cazul în care una dintre părți a notificat celeilalte părți și tribunalului arbitral, până la primul termen de înfățișare, că înțelege să invoce caducitatea.

Art. 354. - Părțile stabilesc locul arbitrajului. În lipsa unei asemenea prevederi, locul arbitrajului de stabilește de tribunalul arbitral.

CAPITOLUL IV
Sesizarea tribunalului arbitral. Cuprinsul cererii de arbitrare. Întâmpinarea. Cererea reconvențională

Art. 355. - Tribunalul arbitral este sesizat de reclamant printr-o cerere scrisă care va cuprinde:

a) numele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul lor, precum şi, după caz, numărul de înmatriculare în Registrul comerţului, numărul de telefon, contul bancar;

b) numele şi calitatea celui care angajază sau reprezintă partea în litigiu, anexându-se dovada calităţii;

c) menţionarea convenţiei arbitrale, anexându-se copie de pe contractul în care este inserată, iar dacă s-a încheiat un compromis, copie de pe acesta;

d) obiectul şi valoarea cererii, precum şi calculul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori;

e) motivele de fapt şi de drept, precum şi probele pe care se întemeiază cererea;

f) numele şi domiciliul membrilor tribunalului arbitral;

g) semnătura părţii.

Cererea se poate face şi printr-un proces-verbal încheiat în faţa tribunalului arbitral şi semnat de părţi sau numai de reclamant, precum şi de arbitri.*

Art. 356. - Reclamantul va comunica pârâtului, precum şi fiecărui arbitru, copie de pe cererea de arbitrare şi de pe înscrisurile anexate.

Art. 356^1. - În termen de 30 de zile de la primirea copiei de pe cererea de arbitrare, pârâtul va face întâmpinare cuprinzând excepţiile privind cererea reclamantului, răspunsul în fapt şi în drept la această cerere, probele propuse în apărare, precum şi, în mod corespunzător, celelalte menţiuni prevăzute în art. 355, pentru cererea de arbitrare.

Excepţiile şi alte mijloace de apărare, care nu au fost arătate prin întâmpinare, trebuie ridicate, sub sancţiunea decăderii, cel mai târziu la primul termen de înfăţişare. Dispoziţiile art. 358^{12} alin. 3 rămân aplicabile.

Dacă prin nedepunerea întâmpinării litigiul se amână, pârâtul va putea fi obligat la plata cheltuielilor de arbitrare cauzate prin amânare.

Dispoziţiile art. 356 se aplică în mod corespunzător.

Art. 357. - Dacă pârâtul are pretenţii împotriva reclamantului, derivând din acelaşi raport juridic, el poate face cerere reconvenţională.

Cererea reconvenţională va fi introdusă în cadrul termenului pentru depunerea întâmpinării sau cel mai târziu până la primul termen de înfăţişare şi trebuie să îndeplinească aceleaşi condiţii ca şi cererea principală.

CAPITOLUL V
Procedura arbitrală

Art. 358. - În întreaga procedură arbitrală trebuie să se asigure părţilor, sub sancţiunea nulităţii hotărârii arbitrale, egalitatea de tratament, respectarea dreptului de apărare şi a principiului contradictorialităţii.

Art. 358^1. - Comunicarea între părţi sau către părţi a înscrisurilor litigiului, a citaţiilor, hotărârilor arbitrale şi încheierilor de şedinţă se face prin scrisoare recomandată cu recipisă de predare sau cu confirmare de primire. Informaţiile şi înştiinţările pot fi făcute şi prin telegramă, telex, fax sau orice alt mijloc de comunicare care permite stabilirea probei comunicării şi a textului transmis.

Înscrisurile pot fi înmânate şi personal părţii, sub semnătură.

Dovezile de comunicare se depun la dosar.

Art. 358^2. - Îndată după expirarea termenului pentru depunerea întâmpinării, tribunalul arbitral verifică stadiul pregătirii litigiului pentru dezbatere şi, dacă va socoti necesar, va dispune măsurile corespunzătoare pentru completarea dosarului.

După această verificare şi, dacă este cazul, după completarea dosarului, tribunalul arbitral fixează termen de dezbatere a litigiului şi dispune citarea părţilor.

Art. 358^3. - Între data primirii citaţiei şi termenul de dezbatere trebuie să existe un interval de timp de cel puţin 15 zile.

Art. 358^4. - Părţile pot participa la dezbaterea litigiului personal sau prin reprezentanţi şi pot fi asistate de orice persoană.

Art. 358^5. - Neprezentarea părţii legal citate nu împiedică dezbaterea litigiului, afară numai dacă partea lipsă nu va cere, cel mai târziu până în preziua dezbaterii, amânarea litigiului pentru motive temeinice, încunoştiinţând în acelaşi termen şi cealaltă parte, precum şi arbitrii.

Amânarea se poate face o singură dată.

Art. 358^6. - Oricare dintre părţi poate cere în scris ca soluţionarea litigiului să se facă în lipsa sa, pe baza actelor de la dosar, art. 358^3 rămânând însă aplicabil.

Art. 358^7. - Dacă ambele părţi, deşi legal citate, nu se prezintă în termen, tribunalul arbitral va soluţiona litigiul în afară de cazul în care s-a cerut amânarea pentru motive temeinice. Tribunalul arbitral poate, de asemenea, să amâne judecarea litigiului, citând părţile, dacă apreciază că prezenţa lor la dezbatere este necesară.

Art. 358^8. - Înaintea sau în cursul arbitrajului oricare dintre părţi poate cere instanţei judecătoreşti competente să încuviinţeze măsuri asigurătoare şi măsuri vremelnice cu privire la obiectul litigiului sau să constate anumite împrejurări de fapt.

La această cerere se vor anexa, în copie, cerea de arbitrare sau, în lipsă, dovada comunicării prevăzute de art. 347 alin 2 şi 3, precum şi convenţia arbitrală.

Încuviinţarea acestor măsuri va fi adusă la cunoştinţă tribunalului arbitral de către partea care le-a cerut.

Art. 358^9. - În cursul arbitrajului, măsurile asigurătoare şi măsurile vremelnice, ca şi constatarea anumitor împrejurări de fapt, pot fi încuviinţate şi de tribunalul arbitral. În caz de împotrivire, executarea acestor măsuri se dispune de către instanţa judecătorească.

Art. 358^{10}. - Fiecare dintre părţi are sarcina să dovedească faptele pe care îşi întemeiază în litigiu pretenţia sau apărarea.

În vederea soluţionării litigiului, tribunalul arbitral poate cere părţilor explicații scrise cu privire la obiectul cererii și faptele litigiului și poate dispune administrarea oricăror probe prevăzute de lege.

Art. 358^{11}. - Administrarea probelor se efectuează în ședința tribunalului arbitral. Acesta poate dispune ca administrarea probelor să fie efectuată în fața unui arbitru din compunerea tribunalului arbitral.

Ascultarea martorilor și a experților se face fără prestare de jurământ.

Tribunalul arbitral nu poate să recurgă la mijloace de constrângere și nici să aplice sancțiuni martorilor sau experților. Pentru luarea acestor măsuri părțile se pot adresa instanței judecătorești prevăzute de art. **342.**

Aprecierea probelor se face de către arbitri potrivit intimei lor convingeri.

Art. 358^{12}. - Orice excepție privind existența și validitatea convenției arbitrale, constituirea tribunalului arbitral, limitele însărcinării arbitrilor și desfășurarea procedurii până la primul termen de înfățișare, trebuie ridicată, sub sancțiunea decăderii, cel mai târziu la acest prim termen, dacă nu s-a stabilit un termen mai scurt.

Orice cereri ale părților și orice înscrisuri vor fi depuse cel mai târziu până la primul termen de înfățișare.

Probele care nu au fost cerute cel mai târziu până la prima zi de înfățișare nu vor mai putea fi invocate în cursul arbitrajului, afară de cazurile în care:

a) necesitatea probei ar reieși din dezbateri;

b) administrarea probei nu pricinuiește amânarea soluționării litigiului.

Art. 358^{13}. - Dezbaterile arbitrale vor fi consemnate în încheierea de ședință

Orice dispoziție a tribunalului arbitral va fi consemnată și va fi motivată.

Încheierea de ședință va cuprinde, pe lângă mențiunile prevăzute la art. **361** lit. a) și b), și următoarele mențiuni:

a) o scurtă descriere a desfășurării ședinței;

b) cererile și susținerile părților;

c) motivele pe care se sprijină măsurile dispuse;

d) dispozitivul;

e) semnăturile arbitrilor, cu observarea prevederilor art. **360^{2}.**

Părțile au dreptul să ia cunoștință de conținutul încheierilor și de actele dosarului. La cererea părților sau din oficiu tribunalul arbitral poate îndrepta sau completa încheierea de ședință, printr-o altă încheiere. Părților li se comunică, la cerere, copie de pe încheierea de ședință.

CAPITOLUL VI
Cheltuieli arbitrale

Art. 359. - Cheltuielile pentru organizarea și desfășurarea arbitrajului, precum și onorariile arbitrilor, cheltuielile de administrare a probelor, cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, experților, martorilor, se suportă potrivit înțelegerii dintre părți.

În lipsa unei asemenea înțelegeri, cheltuielile arbitrale se suportă de partea care a pierdut litigiul, integral dacă cererea de arbitrare este admisă în totalitate sau proporţional cu ceea ce s-a acordat, dacă cererea este admisă în parte.

Art. 359[1]. - Tribunalul arbitral poate evalua, în mod provizoriu, cuantumul onorariilor arbitrilor şi poate obliga părţile să consemneze suma respectivă prin contribuţie egală.

Părţile pot fi obligate solidar la plată.

Dacă pârâtul nu-şi îndeplineşte obligaţia care îi revine potrivit alin. 1, în termenul stabilit de tribunalul arbitral, reclamantul va consemna întreaga sumă, urmând ca prin hotărârea arbitrală să se stabilească cuantumul onorariilor cuvenite arbitrilor, precum şi modul de suportare de către părţi.

De asemenea, tribunalul arbitral poate obliga părţile sau pe fiecare dintre ele la avansarea altor cheltuieli arbitrale.

Art. 359[2]. - Tribunalul arbitral poate să nu dea curs arbitrajului până la consemnarea, avansarea sau plata sumelor prevăzute în prezentul capitol.

Art. 359[3]. - La cererea oricăreia dintre părţi, instanţa judecătorească prevăzută de art. 342 va examina temeinicia măsurilor dispuse de tribunalul arbitrar şi va stabili cuantumul onorariilor arbitrilor şi al celorlalte cheltuieli arbitrale, precum şi modalităţile de consemnare, avansare sau de plată.

Art. 359[4]. - Plata onorariilor arbitrilor se va face după comunicarea către părţi a hotărârii arbitrale.

Dacă arbitrajul se întrerupe, fără a se pronunţa hotărâre, onorariile arbitrilor pentru activitatea depusă se reduc în mod corespunzător.

Art. 359[5]. - Orice diferenţă în plus sau în minus de cheltuieli arbitrale se regularizează cel mai târziu prin hotărârea arbitrală şi se plăteşte până la comunicarea către părţi sau până la depunerea acesteia la instanţa judecătorească. Neplata diferenţei atrage suspendarea comunicării sau depunerii hotărârii arbitrale.

Art. 359[6]. - În cazul arbitrajului organizat de o instituţie permanentă, taxele pentru organizarea arbitrajului, onorariile arbitrilor, precum şi celelalte cheltuieli arbitrale se stabilesc şi se plătesc conform regulamentului acelei instituţii.

CAPITOLUL VII
Hotărârea arbitrală

Art. 360. - Tribunalul arbitral soluţionează litigiul în temeiul contractului principal şi al normelor de drept aplicabile, ţinând seama când este cazul şi de uzanţele comerciale.

Pe baza acordului expres al părţilor, tribunalul arbitral poate soluţiona litigiul în echitate.

Art. 360[1]. - În toate cazurile, pronunţarea trebuie să fie precedată de deliberarea în secret, cu participarea tuturor arbitrilor în persoană, consemnându-se în hotărâre această participare.

Pronunţarea poate fi amânată cu cel mult **21** de zile, sub condiţia încadrării în termenul arbitrajului.

Art. 360^2. - Când tribunalul arbitral este compus dintr-un număr fără soţ de arbitri, hotărârea se ia cu majoritate de voturi. Arbitrul care a avut o altă părere îşi va redacta şi va semna opinia separată, cu arătarea considerentelor pe care aceasta se sprijină.

Art. 360^3. - Când tribunalul arbitral este compus dintr-un număr cu soţ de arbitri şi aceştia nu se înţeleg asupra soluţiei, se va proceda la numirea unui supraarbitru conform înţelegerii dintre părţi sau, în lipsă, conform art. **351.** Supraarbitrul numit se va uni cu una dintre soluţii, o va putea modifica sau va putea pronunţa o altă soluţie, dar numai după ascultarea părţilor şi a celorlalţi arbitri.

Art. 361. - Hotărârea arbitrală se redactează în scris şi trebuie să cuprindă:

a) componenţa nominală a tribunalului arbitral, locul şi data pronunţării hotărârii;

b) numele părţilor, domiciliul sau reşedinţa lor sau, după caz, denumirea şi sediul, numele reprezentanţilor părţilor, precum şi al celorlalte persoane care au participat la dezbaterea litigiului;

c) menţionarea convenţiei arbitrale în temeiul căreia s-a procedat la arbitraj;

d) obiectul litigiului şi susţinerile pe scurt ale părţilor;

e) motivele de fapt şi de drept ale hotărârii, iar în cazul arbitrajului în echitate, motivele care sub acest aspect întemeiază soluţia;

f) dispozitivul;

g) semnăturile tuturor arbitrilor, sub rezerva art. **360^2.**

Art. 362. - Dacă prin hotărârea pronunţată tribunalul arbitral a omis să se pronunţe asupra unui capăt de cerere, oricare dintre părţi poate solicita, în termen de **10** zile de la data primirii hotărârii, completarea ei. Hotărârea de completare se dă cu citarea părţilor.

Greşelile materiale din textul hotărârii arbitrale sau alte greşeli evidente care nu schimbă fondul soluţiei, precum şi greşelile de calcul, pot fi rectificate, la cererea oricăreia dintre părţi, formulată în termenul prevăzut de alin. **1** sau din oficiu, printr-o încheiere de îndreptare.

Hotărârea de completare sau încheierea de îndreptare face parte integrantă din hotărârea arbitrală.

Părţile nu pot fi obligate la plata cheltuielilor legate de completarea sau îndreptarea hotărârii.

Art. 363. - Hotărârea arbitrală va fi comunicată părţilor în termen de cel mult o lună de la data pronunţării ei.

La cererea oricăreia dintre părţi, tribunalul arbitral îi va elibera o dovadă privind comunicarea hotărârii, în condiţiile alin. **1.**

Hotărârea arbitrală comunicată părţilor are efectele unei hotărâri judecătoreşti definitive.

Art. 363^1. - În termen de **20** de zile de la data comunicării hotărârii, tribunalul arbitral va depune dosarul litigiului la instanţa judecătorească prevăzută de art. **342** ataşând şi dovezile de comunicare a hotărârii arbitrale

În cazul arbitrajului organizat de o instituţie permanentă, dosarul se păstrează la acea instituţie.

CAPITOLUL VIII
Desfiinţarea hotărârii arbitrale

Art. 364. - Hotărârea arbitrală poate fi desfiinţată numai prin acţiune în anulare pentru unul din următoarele motive:

a) litigiul nu era susceptibil de soluţionare pe calea arbitrajului;

b) tribunalul arbitral a soluţionat litigiul fără să existe o convenţie arbitrală sau în temeiul unei convenţii nule sau inoperante;

c) tribunalul arbitral nu a fost constituit în conformitate cu convenţia arbitrală;

d) partea a lipsit la termenul când au avut loc dezbaterile şi procedura de citare nu a fost legal îndeplinită;

e) hotărârea a fost pronunţată după expirarea termenului arbitrajului prevăzut de art. 353^3.

f) tribunalul arbitral s-a pronunţat asupra unor lucruri care nu s-au cerut sau nu s-a pronunţat asupra unui lucru cerut ori s-a dat mai mult decât s-a cerut;

g) hotărârea arbitrală nu cuprinde dispozitivul şi motivele, nu arată data şi locul pronunţării, nu este semnată de arbitrii;

h) dispozitivul hotărârii arbitrale cuprinde dispoziţii care nu se pot aduce la îndeplinire;

i) hotărârea arbitrală încalcă ordinea publică, bunele moravuri ori dispoziţii imperative ale legii.

Art. 364^1. - Părţile nu pot renunţa prin convenţia arbitrală la dreptul de a introduce acţiunea în anulare împotriva hotărârii arbitrale.

Renunţarea la acest drept se poate face, însă, după pronunţarea hotărârii arbitrale.

Art. 365. - Competenţa de a soluţiona acţiunea în anulare revine instanţei judecătoreşti imediat superioare instanţei judecătoreşti prevăzute de art. **342**, în circumscripţia căreia a avut loc arbitrajul.

Acţiunea în anulare poate fi introdusă în termen de o lună de la data comunicării hotărârii arbitrale.

Instanţa judecătorească va putea suspenda, cu sau fără cauţiune, executarea hotărârii arbitrale atacată cu acţiune în anulare.

Art. 366. - Instanţa judecătorească, admiţând acţiunea, va anula hotărârea arbitrală, iar, dacă litigiul este în stare de judecată, se va pronunţa şi în fond, în limitele convenţiei arbitrale. Dacă, însă, pentru a hotărî în fond este nevoie de noi probe, instanţa judecătorească se va pronunţa în fond după administrarea lor. În acest din urmă caz, hotărârea de anulare nu se va putea ataca decât o dată cu hotărârea asupra fondului.

Hotărârea instanţei judecătoreşti cu privire la acţiunea în anulare poate fi atacată numai cu recurs.

CAPITOLUL IX

Executarea hotărârii arbitrale

Art. 367. - Hotărârea arbitrală este obligatorie. Ea se aduce la îndeplinire de bună voie de către partea împotriva căreia s-a pronunţat, de îndată sau în termenul arătat în hotărâre.

Art. 367^1. - La cererea părţii câştigătoare, hotărârea arbitrală se investeşte cu formulă executorie.

Încheierea de învestire se dă de către instanţa judecătorească prevăzută de art. **342**, fără citarea părţilor, în afară de cazul în care există îndoieli cu privire la regularitatea hotărârii arbitrale, când se vor cita părţile.

Art. 368. - Hotărârea arbitrală învestită cu formulă executorie constituie titlu executoriu şi se execută silit întocmai ca şi o hotărâre judecătorească.

CAPITOLUL X

Arbitrajul internaţional

Art. 369. - În sensul prezentului capitol, un litigiu arbitral care se desfăşoară în România este socotit internaţional dacă s-a născut dintr-un raport de drept privat cu element de extraneitate.

Art. 369^1. - Prin convenţia arbitrală referitoare la un arbitraj internaţional, părţile pot stabili ca acesta să aibă loc în România sau într-o altă ţară.

Art. 369^2. - În arbitrajul internaţional care se judecă în România sau potrivit legii române, tribunalul arbitral va fi compus dintr-un număr impar de arbitri, fiecare dintre părţi având dreptul să numească un număr egal de arbitri. Dispoziţiile art. **369^3** rămân aplicabile.

Partea străină poate numi arbitri de cetăţenie străină.

Părţile pot conveni ca arbitrul unic sau supraarbitrul să fie cetăţean unui al treilea stat.

Art. 369^3. - În arbitrajul internaţional, durata termenelor stabilite de art. **349, 350, 351^2, 358^3** şi **362** se dublează.

Art. 369^4. - Dezbaterea litigiului în faţa tribunalului arbitral se face în limba stabilită prin convenţia arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privinţă ori nu a intervenit o înţelegere ulterioară, în limba contractului din care s-a născut litigiul ori într-o limbă de circulaţie internaţională stabilită de tribunalul arbitral.

Dacă o parte nu cunoaşte limba în care se desfăşoară dezbaterea, la cererea şi pe cheltuiala ei, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător.

Părţile pot să participe la dezbateri cu traducătorul lor.

Art. 369^5. - În afară de cazul în care părţile convin altfel, onorariile arbitrilor şi cheltuielile de deplasare ale acestora se suportă de partea care i-a numit; în cazul arbitrului unic sau al supraarbitrului, aceste cheltuieli se suportă de părţi în cote egale.

CAPITOLUL XI
Recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale străine

Art. 370. - În sensul prezentului capitol, prin hotărâre arbitrală străină se înțelege o hotărâre dată pe teritoriul unui stat străin sau care nu este considerată ca hotărâre națională în România.

Art. 370^{1}. - Hotărârile arbitrare străine por fi recunoscute în România, spre a beneficia de puterea lucrului judecat, prin aplicarea în mod corespunzător a prevederilor art. **167-172** din Legea **105/1992** cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat.

Art. 370^{2}. - Hotărârile arbitrale străine, care nu sunt aduse la îndeplinire de bunăvoie de către cei obligați a le executa, pot fi puse în executare silită pe teritoriul României, prin aplicarea în mod corespunzător a prevederilor art. **173-177** din Legea **105/1992.**

Art. 370^{3}. - Hotărârile arbitrale străine, pronunțate de către un tribunal arbitral competent, au forță probantă în fața instanțelor din România cu privire la situațiile de fapt pe care le constată.

Art. 371. - Abrogat.

CARTEA A V – A

DESPRE EXECUTAREA SILITĂ

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Secțiunea I
Titlurile cerute pentru executarea silită

Art. 372. - Executarea silită se va urmări:

a) în virtutea unei hotărâri judecătorești;

b) în virtutea unui titlu executoriu.

Art. 373. - Hotărârile se vor executa prin mijlocirea primei instanțe. În cazul în care prima instanță este o curte de apel, hotărârea se execută prin mijlocirea tribunalului din localitatea în care își are sediul curtea de apel.

Cererea de executare se va face:

a) în cazul hotărârilor rămase definitive și irevocabile, la prima instanță;

b) în celelalte cazuri, la instanța care a pronunțat ultima hotărâre asupra fondului; aceasta va trimite cererea, împreună cu hotărârea, pentru învestire și executare, la prima instanță.

Executarea se îndeplinește prin executorii judecătorești.

În cazurile prevăzute de lege, precum și atunci când executorul judecătoresc consideră necesar, organele de poliție sunt obligate să-i acorde concursul la efectuarea executării silite.

Art. 374. - Nici o hotarâre nu se poate executa dacă nu este învestită cu formula executorie prevăzută de art. 269 alin. 1, afară de hotărârile pregătitoare şi de hotărârile executorii provizoriu, care se execută şi fără formula executorie.

Învestirea hotărârilor cu formula executorie se face de prima instanţă.

Încuviinţarea executării silite în România a hotărârilor date în ţări străine se face potrivit legii speciale.

Art. 375. - Abrogat

Art. 376. - Se învestesc cu formula executorie hotărârile care au rămas definitive ori au devenit irevocabile, înscrisurile autentificate, precum şi orice alte hotărâri sau înscrisuri, pentru ca acestea să devină executorii, în cazurile anume prevăzute de lege.

Actele autentificate de o reprezentanță diplomatică sau consulară a României se vor putea învesti cu formula executorie de judecătoria de la domiciliul uneia din părţile părtaşe la actul autentic.

Dacă nici una din părţi nu are domiciliul cunoscut în ţară, învestirea cu formula executorie se face de Judecătoria sectorului III din Capitala României.

Art. 377. - Sunt hotărâri definitive:

1. hotărârile date fără drept de apel;

2. hotărârile date în primă instanţă, care nu au fost atacate cu apel, sau chiar atacate cu apel, dacă judecata acestuia s-a perimat sau apelul a fost respins;

3. hotărârile date în apel prin care se rezolvă fondul pricinii.

Sunt hotărâri irevocabile:

1. hotărârile date în primă instanţă, fără drept de apel, nerecurate;

2. hotărârile date în primă instanţă, care nu au fost atacate cu apel;

3. hotărârile date în apel, nerecurate;

4. hotărârile date în recurs chiar dacă prin acestea s-a soluționat fondul pricinii;

5. orice alte hotărâri care, potrivit legii, nu mai pot fi atacate cu recurs.

Art. 378. - Pe când o hotărâre definitivă se află în curs de a se judeca în contestaţie sau în urma cererii de revizuire ea are încă puterea lucrului judecat până se va înlocui printr-o altă hotărâre.

Art. 379. - Nici o urmărire asupra bunurilor mobile sau imobile nu poate avea loc decât în virtutea unui titlu executor sau a unei hotărâri date cu execuţie provizorie şi pentru o datorie certă şi lichidă.

Dacă datoria consistă în suma nelămurită, urmările se vor amâna până mai întâi se va face lichidarea.

Creanţa certă este aceea a cărei existenţă rezultă din însuşi actul de creanţă sau şi din alte acte, chiar neautentice, emanate de la debitor sau recunoscute de dânsul.

Creanţa este lichidă atunci când câtimea ei este determinată prin însuşi actul de creanţă sau când este determinabilă cu ajutorul actului de creanţă sau şi a altor acte neautentice, fie emanând de la debitor, fie recunoscute de dânsul, fie opozabile lui în baza unei dispoziţii legale sau a stipulaţiilor conţinute în actul de creanţă, chiar dacă prin această determinare ar fi nevoie de o osebită socoteală.

Secţiunea a II - a
Persoanele şi bunurile supuse executării silite

Art. 380. - Executarea silită se întinde asupra tuturor bunurilor mişcătoare şi nemişcătoare ale datornicului, afară de excepţiile admise de lege.

Secţiunea a III - a
Când se poate exercita executarea silită

Art. 381. - Când printr-o hotărâre s-a dat un termen de plată, executarea nu se poate face până la sosirea acelui termen.

Art. 382. - Cu toate acestea, partea care a câştigat va putea şi înaintea sosirii termenului să ceară executarea hotărârii:

a) dacă datornicul a fugit;

b) dacă datornicul risipeşte averea sa mişcătoare şi nemişcătoare;

c) dacă alţi creditori execută alte hotărâri asupra averii sale;

d) dacă prin fapta sa el a micşorat asigurările date creditorului său, sau n-a dat asigurările promise ori încuviinţate sau este în stare de insolvabilitate de obşte cunoscută.

Art. 383. - În cazurile arătate în articolele de mai sus, instanţa care a investit hotărârea cu formula executorie va hotărî de urgenţă, după ce va cita pe părţi în termen scurt.

În cazul în care datornicul a fugit, citaţia i se va da la ultimul domiciliu.

Art. 384. - Hotărârile ce au să se execute provizoriu cu dare de cauţiune nu se vor executa mai înainte de a se da cauţiunea.

Art. 385. - Nici o executare nu se va putea face înainte de ora opt dimineaţa şi după ora şase seara.

Executarea începută va putea continua în acea zi sau în zilele următoare.

Art. 386. - Executarea silită nu se va putea face în zile nelucrătoare, potrivit legii, afară de cazurile urgente în care executarea poate fi încuviinţată de preşedintele instanţei de executare.

Art. 387. - Nici o hotărâre sau titlu executor nu se va putea executa decât numai după ce va fi încunoştiinţat datornicul odată cu somaţia sau comandamentul.

Art. 388. - Cu cel puţin o zi înainte de orice executare, executorul judecătoresc ce are să execute va face o somaţie datornicului la care se va alătura şi copia titlului ce se execută.

Art. 389. - Dacă creditorul a lăsat să treacă 6 luni de la data îndeplinirii oricărui act de executare, fără să fi urmat alte acte de urmărire, executarea se perimă de drept şi orice parte interesată poate cere desfiinţarea ei.

În caz de suspendarea executării, termenul de perimare curge de la încetarea suspendării.

Dacă se face o nouă cerere de executare, se va face mai întâi, o nouă somaţie, la care nu se va mai alătura titlul ce se execută.

Art. 390. - Cele două articole de mai sus nu se aplică în cazurile când legea încuviinţează executarea fără somaţie.

Asemenea nu se va notifica datornicului nici somaţia, nici hotărârea sau titlul, când executarea se face potrivit art. 382. din acest cod.

Art. 391. - Călcarea art. 384, 385, 387, 388 şi 389 aduce anularea executării.

Secţiunea a IV - a
Pentru primirea cauţiunii

Art. 392. - Hotărârea care obligă pe o parte ca să dea o cauţiune sau un garant va arăta şi termenul când să se aducă acea cauţiune, sau să se înfăţişeze acel garant.

Art. 393. - Garantul se va înfăţişa înaintea judecăţii în şedinţă publică, faţă cu toate părţile sau în lipsa lor, dacă au fost chemate formal.

Judecata va primi pe garant dacă solvabilitatea sa va fi de obşte cunoscută, sau dacă se va dovedi cu acte.

Art. 394. - Partea potrivnică va putea să conteste solvabilitatea garantului şi judecata va apreţui de urgenţă.

Art. 395. - Dacă se primeşte cauţiunea sau garantul, actul care le primeşte va fi executor, cu tot dreptul de apel.

Art. 396. - Garantul fiind primit, va face înaintea judecăţii declaraţia că primeşte a garanta.

Această declaraţie se va trece în procesul-verbal al şedinţei.

Din momentul acestei declaraţii, el va fi supus la toate consecinţele ce aduce garanţia sa.

Secţiunea a V - a
Executarea în contra moştenitorilor

Art. 397. - Când datornicul a murit, lăsând numai moştenitori vârstnici, executarea începută asupra bunurilor sale se va continua în contra lor 8 zile după ce printr-o notificare au fost înştiinţaţi în mod colectiv la ultimul domiciliu al defunctului.

Când între moştenitori sânt nevârstnici, executarea începută se va suspenda până la alcătuirea reprezentanţei lor legale, care se va face prin mijlocirea judecătoriei cât se poate de grabnic.

Art. 398. - Dacă execuţia nu începuse încă la moartea datornicului, hotărârile şi titlurile executorii nu se vor putea executa în contra moştenitorilor, sub pedeapsă de nulitate, decât 8 zile după ce li s-a făcut o încunoştiinţare colectivă a acestor titluri sau hotărâri la domiciliul deschiderii succesiunii pe numele moştenirii, fără ase arăta numele şi calitatea fiecărui moştenitor.

Secţiunea a VI - a
Contestaţii asupra executării silite

Art. 399. - Orice executare silită se poate contesta de cei interesaţi sau vătămaţi prin executare.

Art. 400. - Cererile incidente şi toate contestaţiile care s-ar ridica asupra executării silite sau între părţi sau de către cei de-al treilea interesaţi, privitoare la înţelesul, întinderea şi aplicarea dispozitivului hotărârii ce se execută, se vor îndrepta la instanţa care a încuviinţat titlul executor.

Toate celelalte incidente sau contestaţii ce s-ar ridica asupra urmăririi însăşi se vor îndrepta la instanţa care execută hotărârea.

Cererile arătate în acest articol vor cuprinde pe larg motivele plângerii, iar actele pricinii se vor depune deodată cu cererea la grefa instanţei respective potrivit art. **112** din acest cod.

Părţile se vor chema în termen scurt şi judecata asupra contestaţiei sau incidentelor se va urma de urgenţă, cu precădere asupra tuturor celorlalte pricini.

Art. 400^1. - Împărţirea bunurilor comune, potrivit art. **33** alin. **2** din Codul familiei, poate fi cerută şi în cadrul judecării contestaţiei la executarea silită.

Art. 401. - Judecata va putea după înfăţişare să suspende sau să lase executarea cu sau fără cauţiune faţă de instanţa judecătorească. Executarea se va putea suspenda în cazuri urgente chiar şi înainte de orice înfăţişare.

Art. 402. - Termenul de apel şi cel de recurs în contra hotărârilor date în asemenea contestaţii sau incidente va fi de **15** zile de la data comunicării hotărârilor.

Art. 403. - Contestaţiile în materie de executări silite se vor putea face în tot timpul cât va ţine executarea.

Odată ce, cel din urmă act al executării s-a săvârşit, nu se va mai primi nici o contestaţie asupra executării.

Cel din urmă act de executare este încheierea pe care instanţa va trebui să o facă, fără citarea părţilor, îndată ce va primi procesul-verbal de executare, constatând săvârşirea executării.

Art. 404. - O hotărâre judecătorească care nu s-a executat în timp de **30** de ani de la data sa nu se va mai putea executa şi va pierde puterea lucrului judecat.[1]

Art. 405. - Partea care va cădea în contestaţia sa asupra executării va fi supusă la despăgubiri ce va fi pricinuit prin împiedicarea executării şi la plata unei amenzi de la **3 000** lei până la **10 000** lei în cazuri de vădită rea-credinţă.

CAPITOLUL II
Executarea silită asupra bunurilor mişcătoare

Secţiunea I
Bunurile mişcătoare care nu se pot urmări

Art. 406. - Nu se vor putea urmări şi vinde pentru orice fel de datorie:

1. lucrurile trebuincioase pentru culcatul datornicului şi familiei sale care trăieşte cu dânsul în casă;

---

[1] *A se vedea şi Decretul nr. 167 din 21 apr. 1958 privitor la prescripţia extinctivă.*

2. veşmintele cu care sunt acoperiţi sau care le slujesc la trebuinţa de fiecare zi;

3. armele, echipamentul şi îmbrăcămintea ofiţerilor;

4. icoanele şi portretele de familie.

Art. 407. - Nu se vor putea urmări şi vinde, decât numai în lipsă de alte bunuri şi numai pentru datorii de alimente, de chirii, arenzi sau alte creanţe privilegiate asupra mobilelor, următoarele obiecte:

1. instrumente de arat;

2. animalele, seminţele şi îngrăşământul destinat pentru cultura pământului;

3. făina, mălaiul şi alte mici produse trebuitoare pentru hrana datornicului şi a familiei sale în timp de o lună;

4. o vacă, sau doi boi, sau cinci capre, sau patru râmători, sau zece oi, după cum va alege datornicul;

5. tot nutreţul trebuitor în timp de o lună pentru hrana animalelor ce nu s-au urmărit;

6. uneltele lucrătorilor şi meşterilor;

7. maşinile în lucrare şi instrumentele trebuincioase pentru exploatarea unei fabrici sau industrii;

8. carul sau căruţa, sacaua şi alte asemenea unelte de muncă;

9. stupii cu miere, gândacii de mătase, frunzele de duzi, pe timpul creşterii lor;

10. instrumentele sau cărţile trebuincioase pentru ştiinţa, arta sau profesia ce practică sau exercită datornicul.

Art. 408. - Nu se vor putea urmări şi sechestra, decât numai pentru datorii de alimente, de chirii sau alte creanţe privilegiate asupra mişcătoarelor, următoarele:

1. sumele sau pensiile care s-au dat de judecată sau care s-au dăruit, ori s-au legat datornicului sub titlu de pensie alimentară;

2. rentele viagere care s-au dăruit datornicului sub condiţie de a nu se putea urmări.

Când acestea se vor urmări şi sechestra, la cazurile excepţionale arătate mai sus, judecătorii pot să fixeze ce parte dintr-însele cată să urmărească sau să sechestreze.

Art. 409. - Salariile şi celelalte drepturi băneşti cuvenite angajaţilor de orice fel pot fi urmărite:

a) până la **1/2** din salariu lunar net, pentru sumele datorate cu titlu de obligaţie de întreţinere;

b) până la **1/3** din salariu lunar net, pentru /repararea pagubelor pricinuite proprietăţii publice;

c) până la **1/5** din salariul lunar net, pentru orice alte datorii.

În cazul mai multor urmăriri asupra aceluiaşi salariu, acestea pot fi acoperite toate numai până la o sumă ce nu depăşeşte **1/2** din salariul lunar net şi cu respectarea următoarei ordine de referinţă:

a) obligaţiunile de întreţinere;

b) plata despăgubirilor pentru repararea daunelor cauzate prin moarte sau prin vătămări corporale;

c) plata datoriilor către stat izvorâte din impozite şi taxe;

d) plata despăgubirilor pentru repararea pagubelor pricinuite proprietăţii publice;

e) toate celelalte datorii.

Dispoziţiile prezentului articol se aplică şi sumelor cuvenite în baza dreptului de autor, inventator sau inovator, remuneraţiei cuvenite membrilor cooperativelor meşteşugăreşti, precum şi pensiilor de orice fel.

Ajutoarele pentru incapacitate temporară de muncă, compensaţia acordată angajaţilor în caz de desfacere a contractului de muncă pe baza oricăror dispoziţii legale, precum şi ajutorul de şomaj nu pot fi urmărite decât pentru sume datorate cu titlu de obligaţii de întreţinere şi despăgubiri pentru repararea daunelor cauzate prin moarte sau prin vătămări corporale.

Urmărirea drepturilor menţionate în alineatul precedent se va putea face până la limita prevăzută de lit. a din alin. 1 al acestui articol.

Ajutoarele acordate în caz de deces, pentru sarcină şi leuzie, pentru îngrijirea copilului bolnav, diurnele şi orice altele asemenea indemnizaţii cu destinaţie specială, precum şi bursele de studii nu pot fi urmărite pentru nici un fel de datorii.

Art. 410. - Este nulă orice urmărire sau cesiune făcută în contra prescripţiilor de faţă.

Secţiunea a II - a

Urmărirea bunurilor mişcătoare ce se află în posesia datornicului

Art. 411. - Urmărirea bunurilor mişcătoare, corporale sau necorporale, care se află în posesia datornicului se va face prin executorii judecătoreşti ce sânt alipiţi pe lângă autorităţile judecătoreşti, fiecare în ocolul său şi după orânduielile stabilite prin aceasta de către preşedinte.

Art. 412. - Prezenţa unui comisar de poliţie sau ajutor al său, şi, în lipsa lor, a primarului sau a ajutorului său, va fi necesară sub pedeapsă de nulitate:

1. dacă uşile datornicului sunt închise şi nu voieşte a le deschide;

2. dacă nu voieşte a deschide camerele sau mobilele;

3. dacă debitorul lipseşte şi nu este, spre al reprezenta, nici o rudă locuind cu dânsul.

Art. 413. - În aceste cazuri, odată cu casele sau mobilele s-au deschis de către debitor sau, nevoind el, ori în lipsa lui de către executorul judecătoresc, prezenţa comisarului sau a primarului se va putea suplini prin doi martori majori.

Art. 414. - Camerele şi mobilele se vor deschide treptat, pe cât se va face şi înscrierea lor în procesul-verbal.

Art. 415. - Creditorul va putea să nu fie de faţă la lucrarea urmăririi.

Art. 416. - Executorul judecătoresc, singur sau faţă cu persoanele însemnate în art. 412 şi 413, va forma, îndată un proces-verbal care va cuprinde:

1. enunţarea titlului executor în virtutea căruia se face execuţiunea;

2. arătarea creditorului pentru lucrurile ce au cerut a se urmări, dacă asemenea cerere s-a făcut;

3. numele, prenumele şi domiciliul părţilor, al executorului judecătoresc, precum şi al altor persoane care vor fi fost faţă la urmărire;

4. somaţia verbală făcută debitorului ca să plătească, precum i răspunsul lui dacă a fost de faţă;

5. descrierea obiectelor urmărite şi arătarea numărului şi calităţii lor, pe cât se va putea;

6. arătarea locului, zilei şi orei când s-a făcut urmărirea.

Art. 417. - Acest proces-verbal se va subscrie de executorul judecătoresc şi de toate persoanele ce au fost faţă la urmărire.

Art. 418. - Îndată ce procesul-verbal se va termina, obiectele descrise într-însul se vor pecetlui sau se va pune un custode pentru paza lor, şi se va face menţiune despre aceasta în procesele-verbale.

Art. 419. - Custodele aşezat pentru pază cată să fie vârstnic; el nu va putea fi însuşi datornicul, vreun servitor al său sau rudă sau cuscru al său până la a patra spiţă inclusiv, decât atunci când creditorul va consimţi la aceasta.

Art. 420. - Nu se vor putea aşeza custozi decât persoane solvabile, care se vor putea supune şi la dare de cauţiune, dându-se precădere totdeauna acelor care se vor arăta de creditor.

Obiectele sechestrate nu se vor putea strămuta din locul unde s-au urmărit decât cu voia judecătorului care a încuviinţat urmărirea.

Art. 421. - Custodele va avea drept la o plată ce se va fixa de autoritatea judecătorească.

Această plată se va lua cu precădere din preţul lucrurilor urmărite.

Art. 422. - Custodele va fi răspunzător de orice pagubă ce va aduce creditorului din cauza neglijenţei sale, putând fi, după împrejurări, supus şi la pedeapsa arătată de legea penală pentru abuz de încredere.

Art. 423. - Când lucrurile urmărite au fost puse sub peceţi, aceste peceţi se vor pune de executorul judecătoresc şi de persoanele arătate în art. 412 din acest cod.

Art. 424. - Acela care, fără drept, va rupe sau va strica aceste peceţi, se va pedepsi potrivit legii penale, afară de alte despăgubiri la care se poate condamna.

Art. 425. - Îndată după punerea peceţilor sau aşezarea custodelui, executorul judecătoresc va lăsa o copie de pe procesul-verbal în mâna datornicului sau la domiciliul său, precum şi o listă de obiecte urmărite în mâna custodelui, dacă asemenea custode există. Custodele va iscăli de primirea listei.

Originalul se va depune la grefa autorităţii a cărei hotărâre se execută.

Art. 426. - Executorul judecătoresc care, prezentându-se la locuinţa datornicului, va găsi o altă urmărire făcută şi averea mişcătoare sub peceţi sau sub pază de custode, după ce va lua copie după procesul-verbal aflat în mâna custodelui sau în mâna datornicului, ori la domiciliul său, va face un proces-verbal arătând toate aceste împrejurări, precum şi numele executorului care a urmărit, va declara urmărită această avere şi de dânsul şi va putea urmări şi altă avere care nu ar fi deja urmărită.

Art. 427. - Orice executor

judecătoresc va fi dator, sub pedeapsă disciplinară şi de despăgubiri, ca, în 24 ore după întoarcerea sa, să depună la grefă procesul-verbal încheiat de dânsul la faţa locului.

Art. 428. - Datornicul nu va putea să se împotrivească la o urmărire ce i se face decât depunând valoarea ce i se cere la Casa de Depuneri sau la administraţia financiară a judeţului.

Totodată el va fi dator a da în mâna executorului judecătoresc, pe lângă recipisa de depunere, şi petiţia către autoritatea judecătorească respectivă, în care să arate cuvintele pentru care el cere încetarea sau suspendarea executării.

Judecata va hotărî de urgenţă, potrivit cu cele zise la art. 400 şi următoarele din acest cod.

Art. 429. - În orice alt caz, urmărirea se va termina, rămânând ca acela în contra căruia ea s-a făcut să reclame autorităţii competente, potrivit celor zise la art. 399 până la 405.

Art. 430. - Creditorii datornicului urmărit nu vor putea să se împotrivească la executarea urmăririi, nici la vânzarea obiectelor. Ei vor fi numai în drept a se opune, până la regularea pretenţiei lor, la distribuirea sumelor provenite din vânzarea obiectelor.

Această opunere creditorilor se va face către autoritatea judecătorească prin care s-a operat vânzarea.

Secţiunea a III - a

Vânzarea sau licitaţia bunurilor mişcătoare urmărite

Art. 431. - În 36 ore cel mult după depunerea procesului-verbal al executorului judecătoresc la grefa respectivă, judecătorul, în camera de consiliu, va însemna ziua şi locul unde are să se facă vânzarea obiectelor urmărite.

Art. 432. - Această vânzare se va face înaintea judecătoriei sau la faţa locului sau în locurile obişnuite pentru vânzări publice după împrejurări.

Art. 433. - Ziua vânzării se va încunoştiinţa formal datornicului în persoană sau la domiciliu.

Art. 434. - Vânzarea nu se va putea face în mai puţin de două săptămâni, nici în mai mult de o lună de la data procesului-verbal.

Art. 435. - Când însă atât creditorul cât şi datornicul vor cere, termenul vânzării se va putea scurta sau prelungi.

Art. 436. - Asemenea, când obiectele vor ameninţa stricăciune sau pieire, autoritatea competentă va putea chiar din oficiu să scurteze termenul vânzării.

Art. 437. - Vânzarea se va vesti cu 3 zile cel puţin mai înainte, prin anunţuri lipite pe străzi, la uşa judecătoriei, la poarta primăriei sau la locul unde se va face vânzarea, precum şi la alte locuri publice.

Aceste anunţuri se vor face prin grija executorului judecătoresc ce a făcut urmărirea, sub pedeapsă, în caz de neurmare, de o amendă de la 5 000 la

20 000 lei şi alte despăgubiri, către părţile interesate.

Art. 438. - Dacă, din cauza unei contestaţii sau unei învoiri între părţi, ziua vânzării s-a amânat de către autoritatea ce are a o efectua, se vor face alte anunţuri noi, potrivit articolului de mai sus, cu trei zile cel puţin înaintea vânzării.

Art. 439. - Anunţurile vor cuprinde ziua, locul şi ora vânzării, precum şi natura obiectului, fără alte amănunte.

Costul acestor anunţuri se va înainta de către creditor în socoteala lucrurilor urmărite.

Art. 440. - În ziua publicată pentru vânzare, executorul judecătoresc însărcinat cu urmărirea va merge la locul unde se află obiectele, împreună cu grefierul sau ajutorul său; iar dacă aceste obiecte sunt în altă localitate, cu comisarul sau cu primarul local sau cu un ajutor al lor.

Art. 441. - Executorul judecătoresc va ridica peceţile sau va primi obiectele din mâna custodelui, dacă a fost asemenea custode.

Va verifica starea şi numărul obiectelor după procesul-verbal de urmărire şi va da chitanţă de eliberare custodelui, iar acesta va prezenta toate obiectele ce i s-au încredinţat şi aşa cum i s-au încredinţat.

Dacă vânzarea se va face în alt loc decât acela unde se găsesc obiectele, ele vor fi duse la acel loc.

Dacă obiectele au să se vândă chiar în locul unde se află se va face îndată vânzarea.

Art. 442. - Vânzarea se va face publică, cu uşile deschise şi cu toba sau în gura mare.

Art. 443. - Executorul judecătoresc sau un telal, în localitatea unde se află telali, vor propune fiecare obiect, arătând preţul, şi-l vor adjudeca, în aceeaşi zi, aceluia care la a treia strigare va da cel mai mare preţ, chiar când, în lipsă de alţi concurenţi, acesta a fost singurul doritor.

Art. 444. - Licitaţia se va face pe bani gata şi obiectul se va da aceluia care va şi număra preţul cu care i s-a adjudecat.

Dacă acela căruia i s-a adjudecat obiectul nu va număra preţul de îndată, obiectul se va vinde imediat din nou şi întâiul adjudecatar va răspunde de scăderea ce va ieşi la a doua vânzare, după constatarea făcută de executorul judecătoresc.

Numărarea preţului se va face în faţa locului

Art. 445. - Executorul judecătoresc va însemna pe o listă obiectele vândute şi preţul cu care s-au vândut.

Art. 446. - Îndată ce din valoarea averii vândute se vor acoperi creanţele reclamate şi celelalte cheltuieli ale executorului, ale custodelui, ale publicaţiilor şi altele, se va curma licitaţia şi datornicul îşi va primi înapoi lucrurile rămase sau prisosul preţului, de va fi asemenea prisos.

Art. 447. - Executorul judecătoresc va face, în fiecare zi de licitaţie, un proces-verbal de cele urmate, şi îl va iscăli atât el, cât şi ceilalţi reprezentanţi ai autorităţii publice de care a fost însoţit.

Art. 448. - Preţul ieşit din adjudecare se va încasa de executorul judecătoresc care va îngriji cât mai neîntârziat să-l depună la Casa de Depuneri sau administraţia financiară a judeţului, înaintând recipisa îndată cu procesul-verbal de vânzare grefei respective.

Art. 449. - Nici o cerere de nulitate sau de stricare a vânzării nu se va primi în contra celui asupra căruia s-a adjudecat lucrul şi care a plătit preţul, afară numai de nu a fost vicleşug din parte-i.

Cererea părţii vătămate va fi numai în contra celui ce a urmărit sau a agentului de urmărire, ori a celorlalţi ofiţeri publici ce au executat, după împrejurări, în caz de rea-credinţă sau neîndeplinirea formelor cerute de lege pentru executare.

Secţiunea a IV - a
Distribuţia preţului

Art. 450. - Din sumele ieşite din vânzare se vor scădea mai întâi cheltuielile de urmărire şi de vânzare şi alte creanţe privilegiate ce s-ar arăta. Restul se va da creditorului ce a urmărit.

Dacă însă au fost şi alţi creditori ce au făcut opunere la distribuirea preţului vânzării, şi titlul lor este recunoscut, preţul se va împărţi între creditorul ce a urmărit şi creditorii oponenţi.

Art. 451. - Sumele realizate din urmărirea bunurilor datornicului prin vânzarea bunurilor mişcătoare sau nemişcătoare, poprire şi urmărire de venituri se vor distribui între creditori, de instanţa care a săvârşit urmărirea, cu citarea părţilor în camera de consiliu.

Secţiunea a V - a
Urmărirea şi poprirea bunurilor mişcătoare ale datornicului care sunt în mâna celor de-al treilea

Art. 452 - Orice creditor va putea, pe bază de titluri executorii, să urmărească şi să poprească pentru sumele cuprinse în titlul său, sumele sau efectele datorate datornicului său de către un al treilea:

a) orice alt creditor, a cărui creanţă e constatată prin act scris neautentic, va putea deodată cu intentarea acţiunii, să poprească sumele sau efectele datorate datornicului său de către un al treilea, putând fi supus, după aprecierea autorităţii judecătoreşti, şi la darea unei cauţiuni fixată de dânsa;

b) acelaşi drept îl vor avea şi creditorii care n-au act scris, fiind însă îndatoraţi ca, o dată cu cererea de poprire şi dovada de intentarea acţiunii, să dea şi o cauţiune de jumătatea din valoarea reclamaţiei.

În cazurile prevăzute de alineatele a şi b din acest articol, validarea se va face după ce reclamantul va fi obţinut o sentinţă definitivă.

Art. 453. - Această poprire se va face după o cerere ce creditorul va adresa la judecătoria domiciliului celui de al treilea sau al datornicului.

Art. 454. - În această cerere, se va arăta cauza pe baza căreia se face poprirea şi suma creanţei.

Art. 455. - Preşedintele va ordona facerea popririi prin comunicarea ei celui de al treilea şi va dispune citarea acestuia şi a datornicului, precum şi comunicarea către aceştia a copiei de pe cererea de poprire.

Orice parte interesată va putea face contestaţie la poprirea încuviinţată, judecându-se această contestaţie înainte de validare, potrivit art. **400** şi următoarele din acest cod.

Art. 456. - La ziua însemnată, cel de al treilea poprit va veni înaintea judecăţii în persoană sau prin procuror.

El se va declara dacă datorează suma ce se popreşte, cât este acea sumă, pe bază de ce titlu, dacă mai este poprită şi de alţii, şi dacă acea datorie este exigibilă.

Iar dacă s-au poprit şi alte efecte, el le va arăta starea, calitatea şi cu ce titlu le ţine.

În fine, el va răspunde la orice alte explicaţii ce îi va cere preşedintele.

Art. 457. - Dacă se dovedeşte că terţul poprit este dator, instanţa va valida poprirea condamnând pe terţul poprit să plătească suma poprită creditorului popritor.

Art. 458. - Dacă sunt mai multe popriri, din partea mai multor creditori ai aceluiaşi datornic, şi pe aceeaşi valoare a acelui de al treilea, la aceeaşi instanţă, toate se vor judeca prin o singură hotărâre.

Art. 459. - Orice creditor al datornicului urmărit va putea interveni la judecata de poprire prin o simplă cerere până ce nu s-a dat o sentinţă definitivă asupra validării.

Art. 460. - Contestaţiile de orice natură ce se vor face fie de cel de al treilea poprit, fie de datornicii popriţi, precum şi de creditorii ce urmăresc, sau între ei sau între ei şi datornici, se vor judeca de instanţa investită cu cererea de poprire, potrivit regulilor ordinare:

a) judecătorii vor putea ordona, după împrejurări, ca valorile poprite să se depună la Casa de Consemnaţiuni;

b) hotărârea dată asupra validării este supusă apelului în termen de **15** zile de la comunicarea ei.

Art. 461. - Suma poprită, datorită de cel de al treilea se va distribui, după scăderea cheltuielilor, de către judecătorie între creditorii ce au urmărit, în proporţie şi după natura creanţei lor.

Acea sumă li se va plăti în modul şi termenii cuprinşi în titlul constitutiv al datoriei celui de al treilea.

Art. 461^{1}. - Pentru sumele datorate cu titlu de obligaţie de întreţinere, când executarea se face asupra salariului sau asupra altor venituri din muncă prevăzute în art. **409**, instanţa care a emis titlul executor va dispune din oficiu efectuarea popririi.

În aceste cazuri poprirea este executorie, fără a mai fi supusă validării, terţul poprit fiind obligat să plătească creditorului suma reţinută din salariul sau celelalte venituri din muncă ale debitorului, prevăzute în art. **409**, după **5** zile de la data când era datorată plata lor.

Contestaţii la poprire se pot introduce în termen de **15** zile de la data primei plăţi făcute de către terţul poprit debitorului urmărit după punerea în executare a popririi.

Poprirea înființată în condițiile prezentului articol rămâne valabilă și în cazul în care debitorul pensiei de întreținere își schimbă locul de muncă sau este pensionat. În aceste cazuri, unitatea de la care pleacă debitorul întreținerii va trimite, prin scrisoare recomandată, titlul executor unității la care s-a angajat debitorul sau, după caz, organului competent de ocrotiri sociale, care de la data primirii titlului devine terț poprit.

Art. 462. - Dacă valorile poprite sunt efecte mobile, judecata va ordona vânzarea lor și distribuția prețului lor potrivit cu cele arătate la secțiunile III și IV ale acestui capitol.

Cel de al treilea ce le ține va fi custodele lor, dacă judecata nu ordonă altfel.

CAPITOLUL III

Executarea silită asupra veniturilor nemișcătoare

Secțiunea I

Urmărirea fructelor prinse de rădăcini

Art. 463. - Fructele și recoltele neculese și încă prinse de rădăcini, ce sunt ale datornicului, nu se pot urmări decât pe bază de titluri executorii, ele se pot însă sechestra potrivit art. **591** și următoarele din acest cod.

Art. 464. - Urmărirea acestor fructe nu se va putea face decât în **6** săptămâni înaintea coacerii lor și va fi precedată de o somație de plată cu două zile înaintea urmăririi. Sechestrarea însă se va putea face în orice timp.

Art. 465. - Urmărirea acestor fructe se va face prin mijlocirea unui executor judecătoresc, față cu ofițerul de poliție, primarul sau unul din ajutorii săi, sau în lipsa lor, a doi martori vârstnici.

Art. 466. - Executorul judecătoresc va lucra potrivit cu cele prescrise la art. **415, 416** și **417.**

Art. 467. - El va așeza ca custode al fructelor pe un pândar (jitar) de câmpuri al comunei sau pe o altă persoană din comuna unde se află cele mai multe din fructele urmărite, cu precădere însă pe acela ce va fi arătat de creditor.

Art. 468. - O copie a procesului-verbal al executorului judecătoresc se va lăsa la primarul comunei.

Originalul se va depune la judecătorie.

Copia se va înmâna și datornicului.

Art. 469. - Autoritatea judecătorească va cita pe părți înaintea sa și va hotărî sau respingerea urmăririi, sau vânzarea fructelor, așa cum sunt prinse de rădăcină, sau după ce se vor culege.

Art. 470. - Vânzarea se va anunța înainte cu **3** zile cel puțin la comună, la domiciliul datornicului și la poarta autorității judecătorești.

Ea se va face în zilele și la ceasurile hotărâte de judecător, preferându-se zilele de duminici și de bâlci (iarmaroc), la fața locului, în localul judecătoriei sau la bâlci ori târg.

Art. 471. - Vânzarea se va face pe bani gata de către executorul judecătoresc, față cu primarul comunei ori cu ajutorul său şi cu datornicul, sau fie în lipsa lui, dacă se va fi chemat formal.

Art. 472. - Dacă datornicul urmărit nu va avea alte mijloace de viețuire, va putea căpăta de la autoritatea judecătorească a se scoate la vânzare:

a) câtimea fructelor câte trebuie pentru hrana lui şi a familiei lui în timp de o lună;

b) câtimea nutrețului trebuincios pe timp de o lună pentru hrana vitelor ce nu se pot urmări, potrivit art. 407;

c) semințele trebuincioase pentru semănătură.

Secțiunea a II - a
Urmărirea veniturilor unui bun nemişcător

Art. 473. - Acela care va voi să urmărească veniturile generale, precum: chiria, arenda sau alte venituri ale unui bun nemişcător al cărui proprietar sau uzufructuar este datornicul său, va urma potrivit rânduielilor de mai jos.

Art. 474. - Veniturile ce un datornic, arendaş, sau chiriaş are din moşia sau casa arendată sau închiriată lui se vor putea asemenea urmări, respectându-se privilegiul ce legea acordă proprietarului.

Art. 475. - Creditorul va face cerere la judecătoria locală, afară de convenții contrarii, spre a obține sechestrarea veniturilor bunului nemişcător şi a cita pe datornic în judecată.

Art. 476. - Dacă el are titlu autentic, neexecutor sau şi un act privat recunoscut al datornicului, judecătoria pe de o parte va încuviința sechestrul pentru suma cuprinsă în titlu, putând supune pe creditor şi la darea unei cauțiuni pentru despăgubiri, iar pe de alta, va cita pe datornic în judecată. Pentru titlurile executorii nu se va cere cauțiune.

Când nu există act scris, sechestrul se va putea înființa prin o hotărâre dată în urma înfățişării, însă numai sub dare de cauțiune, echivalentă cu a treia parte din suma urmărită.

Dacă există act scris, însă nerecunoscut, cauțiunea va putea fi de un sfert din suma urmărită.

Art. 477. - Îndată ce judecătorul încuviințează sechestrul, se va publica aceasta prin afipte la uşa instanței

Judecătoria va aduce la cunoştință notarului de stat în circumscripția căruia se află imobilul ale cărui venituri se urmăresc, încheierea de încuviințare a acestei urmăriri spre a fi transcrisă în registrele de mutațiuni imobiliare ținute de notariatul de stat.

Art. 478. - Un executor judecătoresc va merge la fața locului şi va face proces-verbal potrivit art. 416, de diferitele venituri ce au a se aduna pe seama creditorului..

Chiriaşii sau arendaşii vor fi preveniți şi îndatorați a depune chiriile sau arendele datorate sau ce vor datora la judecătoria locală, potrivit hotărârii de sechestru a judecătoriei.

Art. 479. - Judecătoria va putea rândui, după împrejurări, ca tot venitul să se adune direct la Casa de

Consemnaţiuni, sau va putea numi un gerant special, care să administreze bunul nemişcător şi să încaseze veniturile sau chiriile ori arenzile, pe care le va înainta Casei de Consemnaţiuni, prin mijlocirea judecătoriei.

Art. 480. - Îndată ce ordinul de sechestru s-a transcris, s-a afişat, s-a publicat şi s-a făcut cunoscut la faţa locului prin executorul judecătoresc, vor fi nule de drept, numai de la data transcrierii, orice închirieri sau arendări ce se vor face de datornic şi orice plăţi de chirie sau arenzi se vor primi de dânsul în urma datei transcrierii.

Vor fi asemenea nule tot de la data transcrierii orice plăţi făcute înainte de vreme în contra clauzelor contractului de închiriere sau arendare.

Art. 481. - Dacă datornicul ocupă el însuşi, în total sau în parte, imobilul al cărui venit e sechestrat, judecătoria va putea, după împrejurări, să ordone ca el să deşerte, în tot sau în parte, îndată sau la un termen fix, imobilul sechestrat.

Art. 482. - Dacă datornicul nu are alte mijloace de trai decât veniturile sechestrate, judecătoria va putea fixa o parte din aceste venituri ca să servească pentru întreţinerea lui şi a familiei lui în tot timpul cât va ţine sechestrarea.

Art. 483. - Dacă judecătoria va numi un administrator al bunului sechestrat, îl va supune la dare de cauţiune şi va fixa tot prin acea hotărâre salariul acestui administrator, precum şi felul şi limitele dreptului său de administrare.

Salariul gerantului nu va trece peste maximum de **10%** după împrejurări, din veniturile neto ce va încasa.

Art. 484. - La finele fiecărui an, semestru sau trimestru, după cum judecata va hotărî, administratorul va da socoteală judecătoriei faţă cu împricinaţii, citaţi spre acest sfârşit, de veniturile şi cheltuielile urmate.

Art. 485. - Dacă garantul administrează rău sau nu dă socotelile la termenul fixat sau trece peste atribuţiile ce i s-au dat de judecătorie, el va fi destituit şi condamnat la despăgubiri.

Art. 486. - Împărţirea veniturilor între creditorii sechestranţi sau intervenienţi se va face de către judecătorie în proporţie cu creanţa fiecăruia.

Creditorii cu dreptul de preferinţă se vor plăti potrivit dreptului şi rangului lor.

Art. 487. - Sechestrarea veniturilor nu va înceta decât în următoarele cazuri:

a) prin consimţământul creditorilor sechestranţi şi intervenienţi;

b) prin plata creanţelor lor: capital, dobânzi şi cheltuieli;

c) prin adjudecarea silită a bunului nemişcător.

CAPITOLUL IV
Executarea silită asupra bunurilor nemişcătoare

Secţiunea I
Bunuri care pot fi urmărite

Art. 488. - Numai bunurile nemişcătoare prin natura lor pot fi obiectul unei urmăriri imobiliare.

Art. 489. - Urmărirea unui bun nemişcător prin natura sa va cuprinde însă ca accesorii şi toate obiectele ce slujesc la exploatarea imobilului sau care sunt aşezate în imobil pentru veşnicie.

Art. 490. - Creditorii personali ai unui împreună moştenitor sau ai unui asociat nu vor putea să urmărească şi să pună în vânzare partea devălmaşe a datornicului lor, în imobilele moştenirii sau societăţii. Ei vor trebui mai întâi să ceară împărţeala sau licitaţia imobilelor ce se află în devălmăşie.

Se poate însă vinde partea devălmaşe (indiviză), dacă câtimea ei este neîndoielnic stabilită şi lămurită (lichidă).

Art. 491. - Vânzarea silită a bunurilor nemişcătoare se va urmări la judecătoria unde se află imobilul sau la altă judecătorie aleasă de părţi.

Secţiunea a II - a
Urmărirea nemişcătoarelor bunuri

Art. 492. - Orice urmărire a unui imobil va începe printr-un comandament făcut de către creditor datornicului şi deţinătorului, de va fi, prin mijlocirea unui executor judecătoresc.

În cazurile în care legi speciale înlocuiesc comandamentul prin somaţii sau notificări pentru punerea în vânzare a imobilelor, acele somaţii încetează de a-şi mai avea efectul lor, de îndată ce debitorul a achitat, înainte de licitaţie, toate ratele cu dobânzile şi cheltuielile de orice natură exigibile în momentul plăţii.

Art. 493. - Acest comandament se va face în persoană sau la domiciliul datornicului şi deţinătorului.

El va cuprinde copie după titlul executor, somaţia de a plăti şi înştiinţarea că, dacă nu va plăti, se va face vânzarea cutăror sau cutăror nemişcătoare. El va fi iscălit de executorul judecătoresc.

Acest comandament se va transcrie de urgenţă în extract îndată după comunicare, după ordinea înregistrării, într-un registru special.

Art. 494. - Executorul judecătoresc va încunoştiinţa acest comandament, potrivit rânduielilor arătate la art. 92 şi următoarele din această legiuire.

Art. 495. - Dacă urmărirea se face împotriva unui nevârstnic, interzis sau pus sub consiliu judiciar, afară de copia de comandament lăsată la tutor, curator ori consiliu judiciar, se va mai încunoştiinţa şi parchetul de pe lângă judecătorie, care va iscăli originalul comandamentului.

Art. 496. - Dacă au trecut 6 luni de la ziua comunicării comandamentului, fără ca alte acte de procedură să fi urmat, comandamentul se consideră de plin drept, ca şi când nu ar fi fost.

Art. 497. - Rânduielile de la art. **493**, **494** şi **495** ale acestei legiuiri sunt sub pedeapsă de nulitate.

Art. 498. - Dacă după primirea comandamentului, datornicul dovedeşte înaintea judecătoriei că venitul curat şi liber al nemişcătoarelor sale pe timp de un an este de ajuns pentru a plăti toată datoria, capete, dobânzi şi cheltuieli, şi dacă el oferă sau delegă aceste venituri creditorului, judecata va putea suspenda urmărirea, rămânând a o reîncepe dacă alte piedici sau opoziţii s-ar ivi.

Secţiunea a III - a

Procesul verbal de situaţie, afiptele şi publicaţiile

Art. 499. - După **30** de zile de la comunicarea comandamentului, executorul judecătoresc se va transporta la locul situaţiei imobilului a cărui urmărire se face şi acolo va încheia un proces-verbal de situaţie.

Acest proces-verbal va cuprinde reproducerea în extract a titlului ce se execută şi o descriere pe cât se poate mai amănunţită a imobilului.

Art. 500. - Afiptele şi publicaţiile vor cuprinde:

1. numele, prenumele, profesia şi domiciliul ori reşedinţa creditorului ce urmăreşte şi ale datornicului urmărit;

2. titlul executor pe baza căruia se face urmărirea, în extract;

3. arătarea bunurilor nemişcătoare care se urmăresc, adică:

- dacă este o casă: comuna, strada, numărul sau localitatea unde se află acea casă;
- dacă este moşie, un pământ sau orice avere rurală: arătarea judeţului, plăşii, a comunei şi a unora din vecinii acelui imobil, precum şi descrierea amănunţită a imobilului din procesul-verbal de situaţie.

Art. 501. - După fixarea termenului de vânzare, preşedintele judecătoriei va cere notariatului de stat în raza căruia se află bunul nemişcător care urmăreşte, să caute în registrul ipotecilor şi să facă o listă specială de toate inscripţiile, transcripţiile de privilegii sau ipoteci, ce există asupra nemişcătorului urmărit.

Notariatul de stat este obligat să înainteze lista cerută în termen de **5** zile. Grefierul va înscrie pe marginea acestei liste orice cereri sau reclamaţii s-ar face, precum şi suma fiecărei creanţe.

Art. 502. - Afiptele şi publicaţiile vor mai cuprinde:

1. locul, ziua şi ora când are să se facă vânzarea şi adjudecarea bunului nemişcător;

2. preţul ce creditorul urmăritor va arăta, în cererea ce va trebui să facă judecătoriei, înainte de plata taxelor de afipte şi publicaţii;

3. condiţii ce va fi având vânzarea şi diferitele sarcini sau alte împrejurări ale nemişcătorului până atunci cunoscute;

4. somaţia către toţi acei care ar pretinde vreun drept de chirie, privilegiu sau ipotecă, ca înaintea adjudecării să arate judecătoriei pretenţiile lor, sub pedeapsă de a nu li se mai ţine în seamă.

Art. 503. - Un judecător însărcinat de preşedinte va face tabloul ordinii creditorilor după care ei au a se plăti, potrivit cu titlurile lor de preferinţă.

Acest tablou se va face 4 săptămâni după ce dintâi publicaţie a urmăririi.

Oricare din creditori sau din persoanele interesate va avea dreptul să ia cunoştinţă sau copie de pe acest tablou al ordinii, până în momentul adjudecării.

Contestaţia asupra punctelor cuprinse în tablou se va face mai întâi înaintea judecătorului.

Acesta va căuta să împace pe părţi.

Dacă nu va putea, va trimite contestaţia înaintea judecătoriei spre a se judecă, potrivit articolelor 522 şi următoarele din acest cod.

Art. 504. - Afiptele se vor lipi:

1. la uşa judecătoriei;
2. la poarta sau pe pereţii casei ce are să se adjudece;
3. în comuna unde este aşezat bunul rural ce are să se vândă.

Art. 505. - Abrogat

Art. 506. - Un exemplar de pe această publicaţie se va încunoştiinţa în persoană sau la domiciliul datornicului urmărit şi deţinătorului de va fi, precum şi tuturor creditorilor care au ipotecă sau privilegiu cunoscut, până la emiterea publicaţiilor.

Această încunoştiinţare se va face creditorilor ipotecari sau privilegiaţi, la domiciliul ales de ei cu ocazia luării inscripţiei, chiar dacă, de fapt, n-ar domicilia acolo.

Art. 507. - Vânzarea nu se va face decât după 5 zile din ziua afişării ultimelor afipte, potrivit art. 504.

Art. 508. - O copie de pe această publicaţie se va depune la parchetul de pe lângă judecătorie ori de câte ori se urmăreşte averea unui nevârstnic, interzis sau pus sub consiliu judiciar.

Art. 509. - Toate formalităţile arătate la art. 499, 500, 502, 504 şi până la 598 inclusiv din acest cod vor fi observate sub pedeapsă de nulitate a urmăririi, afară numai de greşelile parţiale în descrierea bunurilor urmărite.

Art. 510. - Se va ţine la grefă un dosar special pentru fiecare urmărire de bun nemişcător, în care se vor trece toate actele şi incidentele privitoare la urmărire şi adjudecare.

Secţiunea a IV - a
Efectele urmăririi bunurilor nemişcătoare

Art. 511. - Va fi nulă de drept orice înstrăinare a nemişcătorului urmărit făcută de datornic în urma transcrierii comanda- mentului.

Art. 512. - Cu toate acestea această înstrăinare îşi va avea toată tăria sa dacă, înainte de adjudecare, cumpărătorul a dobândit ratificarea creditorului sau creditorilor ce urmăresc vânzarea dau dacă a consemnat sumele trebuincioase spre a plăti în întregul lor toate creanţele lor, capete, dobândă şi cheltuieli.

Art. 513. - Închirierile sau arendările făcute de datornic după data transcrierii comandamentului vor fi anulate, dacă creditorul sau creditorii ce urmăresc vor cere aceasta.

Închirierile sau arendările dinainte nu vor putea fi anulate, în tot sau în parte, decât când vor fi fost făcute în frauda creditorilor. Nu se vor ține în seamă plățile făcute înainte de vreme împotriva tocmelilor cuprinse în contractul de închiriere sau arendare.

Secțiunea a V-a
Păstrarea bunurilor nemișcătoare urmărite

Art. 514. - De la comandament până ce ordonanța de adjudecare va rămâne definitivă, păstrarea bunurilor urmărite va fi încredințată datornicului urmărit.

Prin urmare, el nu va putea face nici o tăiere de lemne și nu va putea aduce nici o stricăciune imobilului, sub pedeapsă de despăgubiri și chiar de urmărire criminală, de va fi cazul.

Art. 515. - Judecătoria însă va putea, după cererea unui sau mai multor din creditori, ca să încredințeze păstrarea nemișcătorului bun unui alt conservator și, după împrejurări, el va putea îndatora pe datornic să se strămute din imobilul în care va fi locuind.

Art. 516. - Conservatorul va fi, până ce ordonanța va rămâne definitivă, însărcinat:

- cu paza imobilului urmărit;
- cu adunarea chiriilor, arendelor și altor venituri;
- cu recolta și cu vânzarea fructelor care se va face potrivit art. 470.

Art. 517. - Conservatorul va fi dator să dea socoteală judecătoriei, față cu părțile chemate în regulă, despre venituri și cheltuieli, în zece zile după adjudecare, sau la termenul fixat de judecătorie, sub pedeapsă, în caz de neurmare, de a fi destituit, lipsit de salariul său și condamnat la despăgubiri.

Art. 518. - Produsul administrației conservatorului, îndată după încasare, se va depune prin judecătorie la Casa de Depuneri și Consemnațiuni, spre a fi împărțit creditorilor împreună cu prețul nemișcătorului.

Art. 519. - Dacă datornicul nu are alt mijloc de viețuire decât fructele sau veniturile bunurilor urmărite, judecătoria va putea, în timpul urmăririi, să-i dea un ajutor din aceste venituri pentru viețuirea lui și a familiei lui.

Secțiunea a VI - a
Concursul mai multor urmăriri imobiliare

Art. 520. - Dacă mai mulți creditori au făcut comandament urmărind același imobil, toate urmăririle lor se vor întruni ca să se facă una singură pentru toți, după cererea lor sau chiar din oficiu.

Toți creditorii ce se vor întruni la o urmărire au drept egal, afară numai dacă titlul sau calitatea lor le acordă un alt drept de prioritate sau precădere.

Când un imobil este urmărit înaintea mai multor judecătorii, întrunirea se va face la judecătoria aleasă în prima ipotecă, iar în lipsa unei asemenea alegeri, la judecătoria situației imobilului.[1]

Retragerea unui creditor pentru orice cauză nu poate întrerupe cursul urmăririi sau al vânzării, întrucât ceilalți creditori courmăritori nu consimt la aceasta.

Art. 521. - Când se fac mai multe cereri de urmărire asupra diferitelor bunuri nemişcătoare ale aceluiaşi datornic, judecătoria va putea, după cererea datornicului, să amâne cererile de urmărire de mai în urmă, dacă se va crede că din vânzarea nemişcătorului sau nemişcătoarelor urmărite de mai înainte se vor putea despăgubi şi creditorii ce au urmărit mai în urmă.

Secțiunea a VII - a
Opoziții şi cereri incidente la o urmărire de bunuri nemişcătoare

Art. 522. - Opozițiile ce se fac în contra unei urmăriri de nemişcătoare, sau din partea datornicului, ori a creditorilor săi, sau din partea altor al treilea care intervin, sau pentru a se anula urmărirea sau pentru revendicarea ori păstrarea unui drept de proprietate sau a oricărui alt drept asupra nemişcătoarelor urmărite, se vor face prin cerere în scris către judecătoria prin care s-a făcut urmărirea:

a) ele nu vor putea fi făcute decât cu cel puțin 20 zile înainte de ziua fixată pentru adjudecarea provizorie şi nu vor fi primite decât după ce taxele citațiilor vor fi plătite;

b) în ce priveşte nulitatea actelor de procedură în tot timpul urmăririi, ea se va putea invoca chiar în ziua vânzării cu ocazia licitației, fără cerere în scris.

Art. 523. - Aceste cereri de opoziții vor fi motivate, vor arăta actele şi titlurile pe care se întemeiază şi care vor trebui să fie depuse în copii, certificate pentru conformitate de reclamant, la grefa judecătoriei odată cu cererea, sub pedeapsă de nulitate.

Ele vor fi iscălite de partea reclamantă sau de un împuternicit al său special cu procură legalizată.

Dacă în timpul judecății partea va declara că se slujeşte şi de alte acte, instanța va chibzui, putând acorda un nou termen de înfățişare.

Reclamantul va fi obligat ca, în cererea de opoziție, să-şi aleagă un domiciliu în oraşul de reşedință al judecătoriei, sub pedeapsă de nulitate.

Art. 524. - Judecătoria, de îndată, va încuviința citarea atât a creditorului sau a creditorilor ce urmăresc, cât şi a datornicului urmărit, comunicându-li-se şi copie după cerere.

Art. 525. - Judecătoria se va pronunța asupra tuturor opozițiilor de orice natură înaintea zilei pentru adjudecare.

Secțiunea a VIII - a
Amânarea adjudecării

Art. 526. - Dacă prin contestație se cere desființarea urmăririi pentru nulitatea titlului pe baza căruia se urmăreşte, judecătoria va judeca temeinicia acestei contestații.

---

[1] *A se vedea nota de la art. 8.*

Dacă contestația este bazată pe o cerere prin care însăşi proprietatea nemişcătorului urmărit e reclamată, în total sau în parte, judecătoria, apreciind seriozitatea cererii, va putea să amâne vânzarea până când cererea de revendicare se va judeca definitiv. Judecătoria, în cazul revendicării numai a unei părți din imobilul sau imobilele urmărite, va putea chiar să proceadă la vânzare, scoţând din licitație ceea ce este contestat sau să amâne pentru tot. În aceste cazuri, judecătoria va putea, după împrejurări, să oblige pe contestator şi la darea unei cauțiuni ce o va fixa.

Art. 527. - Când judecătoria va respinge contestația, va face de îndată vânzarea, hotărârile date în aceste cazuri nefiind supuse decât recursului o dată cu ordonanța de adjudecare.

În cazul când judecătoria admite contestația, aceste hotărâri vor fi supuse apelului potrivit art. **402** din acest cod.

Dacă instanța de apel schimbă sentința judecătoriei şi recursul nu s-a făcut în termenul prevăzut de art. **402**, ea va trimite afacerea la aceeaşi judecătorie, care va face noi publicații de vânzare în termenul arătat de art. **529** din acest cod şi va continua cu urmărirea.

Art. 528. - Adjudecarea se va mai amâna:

1. când aceasta se va cere de creditorul ce urmăreşte şi de datornic şi când creditorii care au intervenit nu se împotrivesc;

2. când executarea hotărârii sau a actului pe baza căruia se face urmărirea s-a suspendat.

Art. 529. - În orice caz, amânarea adjudecării nu poate fi mai scurtă de **4** săptămâni.

Alte publicații şi afipte noi se vor face în două săptămâni cel puțin înaintea zilei din nou hotărâtă pentru adjudecare.

Cu aceste noi publicații şi afipte se va urma potrivit art. **504, 506** şi **508** din acest cod.

Secțiunea a IX - a

Licitația şi adjudecarea bunurilor nemişcătoare urmărite

Art. 530. - Vânzarea nemişcătoarelor urmărite se va face în ziua anunțată pentru licitare şi care va fi după expirarea celor **5** zile ale afişării.

Art. 531. - Licitația se va începe prin citirea încunoştințărilor şi publicațiilor, a condițiilor vânzării, a sarcinilor ce există asupra nemişcătorului, a opozițiilor şi a hotărârilor care le-au judecat.

Art. 532. - şedința va fi publică şi telalii vor anunța începutul licitației.

Art. 533. - Strigările se vor începe numai după ce creditorul ce a urmărit ori unul din creditorii ce au intervenit va declara că voieşte a face vânzarea.
În caz contrar, licitarea se închide şi nu se va putea deschide decît după o nouă cerere a unuia din creditorii ce au urmărit sau care au intervenit şi după noi publicații şi noi termene. Termenul cel nou al adjudecării nu va putea fi mai

scurt de 20 zile de la ziua publicării, nici mai lung de 60 zile.

Cheltuielile făcute cu prima urmărire închisă vor fi în sarcina creditorului ce a urmărit.

Art. 534. - În ziua adjudecării provizorii, strigările vor începe de la preţul indicat de creditor în afipte şi publicaţii.

Art. 535. - Orice persoană solvabilă şi capabilă de a contracta şi a dobândi bunurile ce se vând, va putea lua parte la licitare şi da un preţ mai mare.

Judecătoria va aprecia care dintre concurenţi vor trebui să depună o garanţie de a douăzecea parte a preţului fixat, potrivit art. 534 din acest cod.

Judecătoria, la începutul licitaţiei, va pune în vedere concurenţilor, ori care ar fi, rânduielile art. 266 şi 549 din Codul penal.[1]

Datornicul nu va putea concura nici personal şi nici prin persoană interpusă.

Solvabilitatea, capacitatea şi interpoziţia sânt lăsate la aprecierea sumară şi imediată a judecătoriei.

Cei ce iau parte la licitaţie ca mandatari vor trebui să prezinte o procură specială legalizată, care se va opri la dosarul vânzării.

Art. 536. - Grefierul şi executorul judecătoresc vor ţine liste de numele persoanelor ce au luat parte la licitaţie şi de sumele cu care au concurat.

Art. 537. - Strigările se vor repeta de trei ori: între fiecare strigare va fi neapărat un interval de cinci minute cel puţin.

Vorbirea despre aceasta se va face de către grefier.

Bunul se va adjudeca asupra aceluia care la cea din urmă strigare va fi dat preţul cel mai mare.

Dacă nimeni nu a dat un preţ mai mare decît acela care s-a pus de creditor şi cu care s-a deschis licitaţia, bunul se va putea adjudeca asupra acelui creditor.

În lipsă de mai mulţi concurenţi, se va putea adjudeca imobilul asupra acelui ce va fi oferit un preţ mai mare decât cel oferit de creditor.

Art. 538. - Adjudecatarul va iscăli lista cu preţul cu care s-a adjudecat bunul asupră-i şi nu se va mai putea retrage din momentul când s-a pronunţat de judecător cuvântul "adjudecat".

Art. 539. - Judecătoria va încheia îndată proces-verbal despre toate şi va anunţa pe părţile prezente ca peste 8 zile să vină iarăşi la judecătorie. Acest termen se va afişa la uşa instanţei.

Art. 540. - În timpul acestor 8 zile şi în ziua de supralicitare, orice altă persoană capabilă va putea să supraliciteze, adică să dea un preţ cu a zecea parte cel puţin mai mare peste preţul cu care s-a adjudecat bunul. Nu se va primi supralicitarea fără depunerea adaosului de a zecea parte.

Art. 541. - Supralicitatorul va arăta adaosul prin o cerere scrisă şi iscălită către tribunalul popular.

Art. 542. - În ziua fixată pentru supralicitare, judecătoria va pune din nou bunul în licitare, dacă creditorul urmăritor sau intervenienţii stăruiesc în vînzare, începându-se de la preţul dat de supralicitator.

Bunul se va adjudeca definitiv

---

[1] *În prezent art. 215 Cod penal*

asupra aceluia care, la această a doua licitare, va da preţul cel mai mare.

Se vor observa rânduielile art. 533 în acest cod.

Art. 543. - Dacă în timpul acelor 8 zile nu s-a ivit nici o propunere de supralicitare şi, dacă la noua înfăţişare din ziua a opta nu va da nimeni un preţ mai mare, bunul va rămâne pe seama primului adjudecatar.

Secţiunea a X - a
Consemnarea preţului adjudecării

Art. 544. - Adjudecatarul este obligat să depună la Casa de Consemnaţiuni sau administraţia financiară de judeţ, preţul în numerar, taxa executorilor judecătoreşti pentru emiterea ordonanţei şi taxa de înregistrare, în termen de o lună de la data adjudecării definitive.

Taxa executorilor judecătoreşti pentru emiterea ordonanţei şi taxa de înregistrare nu intră în preţul vânzării, ci sunt în sarcina adjudecatarului.

Preţul se va putea depune şi în efecte de ale statului sau garantate de stat; în acest caz, însă, se vor depune efecte cu cuponul curent şi cu un adaos de zece la sută peste preţ.

Efectele se vor socoti după cursul zilei de depunere.

Când preţul este depus în efecte, adjudecatarul va fi obligat ca în termen de 7 zile de când ordonanţa de adjudecare va deveni executorie să depună preţul în numerar în locul efectelor cu dobânda legală din ziua depunerii efectelor.

După expirarea acestui termen, efectele depuse se vor transforma în numerar din oficiu prin mijlocirea sindicului bursei, rămânând adjudecatarul răspunzător de orice diferenţă ce s-ar ivi, precum şi în drept a-şi primi prisosul.

Art. 545. - Dacă adjudecatarul este creditor ipotecar sau privilegiat, în rang util şi necontestat, creanţa sa se va putea depune drept preţ.

Judecătoria nu se va pronunţa decât după expirarea unui termen de 5 zile de la depunerea creanţei asupra admisibilităţii ei de drept preţ.

Dacă în acest interval se iveşte vreo contestaţie judecătoria o va judeca de urgenţă citându-se părţile, fără apel în caz de admiterea creanţei.

În caz de respingerea creanţei, adjudecatarul va avea dreptul de apel în termen de 10 zile de la data hotărârii prin care creanţa s-a respins.

Art. 546. - Dacă, la expirarea termenelor sus citate, adjudecatarul nu va aduce recipisa de depunerea preţului la Casa de Consemnaţiuni sau administraţia financiară a judeţului, precum şi recipisa de plata taxelor, şi de înregistrare, judecătorie sau de la sine, sau după cererea uneia din părţile interesate, va pune bunul din nou în licitaţie în socoteala adjudecatarului.

Garanţia depusă de adjudecatar nu i se va elibera, decât după ce ordonanţa de adjudecare a imobilului va fi rămasă definitivă şi nu-i va fi aplicabil art. 550 de mai jos.

Art. 547. - Această nouă licitaţie se va încunoştiinţa datornicului urmărit, adjudecatarului în socoteala căruia se face vânzarea şi creditorilor urmăritori şi intervenienţi, în persoană sau la domiciliu, şi se va publica potrivit art. 504 din această legiuire.

Termenul adjudecării nu poate fi mai scurt de 20 zile, nici mai lung de 60 zile din ziua publicaţiilor.

Art. 548. - În această nouă publicaţie se va cuprinde pe lângă cele arătate la art. 500 şi 502, numele adjudecatarului care nu a depus preţul şi suma cu care se adjudecase asupră-i.

Această sumă va sluji ca punct de plecare la noua adjudecare.

Art. 549. - Dacă în ziua însemnată pentru adjudecare nimeni nu va da un preţ mai mare peste vechiul adjudecatar şi dacă acesta va depune în acea zi preţul adjudecării sale, cu dobânda legală din ziua când trebuia să depună preţul şi cheltuielile ce au ocazionat noua adjudecare, el va fi menţinut în calitatea sa de adjudecatar.

Art. 550. - Dacă, din contră, el nu va depune acest preţ, bunul se va adjudeca pe seama aceluia care va da un preţ fie şi mai mic; iar fostul adjudecatar va fi condamnat a plăti diferenţa până la preţul primei adjudecări cu dobânda legală şi cheltuielile ocazionate cu noua adjudecare, prin sentinţa de adjudecare în cont.

Această sentinţă va fi fără apel.

Secţiunea a XI - a
Actele de adjudecare şi recursul în contra lor

Art. 551. - Îndată după sfârşitul adjudecării şi depunerea preţului, potrivit art. 544 sau 545 din acest cod, judecătoria va da adjudecatarului ordonanţa de adjudecarea nemişcătorului.

Ordonanţa va cuprinde, pe scurt, jurnalul de adjudecare desăvârşită, individualizarea nemişcătorului adjudecat, numele fostului proprietar şi al adjudecatarului şi arătarea plăţii preţului, în întregime, a taxelor de executare, timbrul şi impozitul proporţional.

Completul judecătoriei va semna atât originalul ordonanţei ce se va preda părţi, cât şi acel ce va rămâne la dosar.

Această ordonanţă se va transcrie în registrele de mutaţii ţinute de notariatul de stat corespunzător instanţei de executare.

Ordonanţa de adjudecare este supusă recursului.

Art. 552. - Datornicul urmărit, creditorii sau orice altă persoană interesată pot face recurs împotriva ordonanţei de adjudecare, în termen de 40 zile de la data transcrierii acesteia, potrivit art. 551 alin. 4.

Art. 553. - Acest recurs se va judeca de urgenţă; el va fi suspensiv de executare.

Art. 554. - În curgerea acestor 40 zile, preţul adjudecării se va păstra la Casa de Consemnaţiuni şi nemişcătorul nu se va da în posesia adjudecatarului, urmând a fi conservat potrivit rânduielilor arătate în art. **514** până la **519** din această legiuire.

Art. 555. - Ordonanța de adjudecare se va putea casa în cazurile următoare:

1. când s-a călcat vreo rânduială a legii prescrisă sub pedeapsă de nulitate, potrivit articolelor de mai sus și art.**105** din acest cod;

2. pentru cauză de incompetență, exces de putere și omisiune esențială.

Art. 556. - Dacă ordonanța se casează, judecătoria care a făcut urmărirea va continua procedura și actele urmăririi de la actul casat.

Sumele consemnate se vor restitui adjudecatarului.

Art. 557. - Când cele **40** zile s-au sfârșit, fără să se facă cerere în casare sau când cererea aceasta s-a respins și s-au îndeplinit dispozițiile art. **544** din acest cod, ordonanța de adjudecare se va executa, de va fi loc, și prețul se va urmări între creditori.

Partea interesată va dovedi neatacarea cu recurs a ordonanței de adjudecare printr-un certificat eliberat de instanța competentă, potrivit legii, să primească cererea de recurs.

Secțiunea a XII - a
Efectele adjudecării

Art. 558. - Ordonanța de adjudecare, rămasă definitivă și executată, trece adjudecatarului dreptul ce avea și urmăritul asupra bunului vândut; imobilul însă rămâne liber de orice privilegiu sau ipotecă la care era supus.

Art. 559. - În privința contractelor de încheiere sau arendare ale bunului adjudecat, se va urma potrivit art. **513** alin. **2** din această legiuire.

Art. 560. - Ordonanța de adjudecare are puterea unui titlu executor, observându-se însă dispozițiile art. **557** din acest cod.

În privința transmiterii dreptului de proprietate și folosință asupra persoanei adjudecatarului, această ordonanță are efect retroactiv din momentul chiar al depunerii prețului.

Art. 561. - Orice cerere de evicțiune, totală sau parțială, a bunului adjudecat, se va prescrie în termen de **5** ani, din momentul executării ordonanței de adjudecare.

Această prescripție va curge și contra absenților, nevârstnicilor, interzișilor și celor puși sub consiliu judiciar.

Dacă cererea de evicțiune se va face înainte de împărțeala prețului adjudecării, judecătoria va putea, după cererea adjudecatarului, găsind cererea de evicțiune serioasă, să suspende, cu sau fără cauțiune, împărțeala prețului până la judecata definitivă a cererii în revendicare.

Când cererea în revendicare va fi făcută după împărțeala prețului adjudecării, se va urma după dreptul comun.

Prescripțiile începute la epoca publicării acestui codice se vor regula după legile cele vechi.

Cu toate acestea, prescripțiile începute mai înainte de punerea în aplicare a acestui cod şi pentru a căror împlinire ar trebui să treacă mai mult de 5 ani, se vor împlini după trecere de 5 ani, cu începere de la data punerii în executare a legii de faţă.

CAPITOLUL V
Tablou de împărţeala preţului nemişcătoarelor

Secţiunea I
Deschiderea distribuţiei şi înfăţişarea titlurilor

Art. 562. - Îndată ce ordonanţa de adjudecare a devenit executorie, creditorii vor depune titlurile creanţei lor pentru facerea tabloului de împărţeală.

Acest tablou va cuprinde:

1. diferite cheltuieli ale urmăririi şi plăţile agenţilor urmăritori;
2. creanţele fiecărui creditor privilegiat sau ipotecar, după rangul privilegiului sau ipotecii sale;
3. creanţele simple sau chirografare.

Secţiunea a II - a
Închiderea distribuţiei şi plata creanţelor

Art. 563. - Titlurile creanţelor ce s-au plătit integral se vor depune la grefă spre a se da datornicului urmărit.

Dacă o creanţă se va plăti numai în parte, judecătorul va însemna pe dânsa partea ce se plăteşte şi titlurile se înapoiază tot creditorului.

Art. 564. - Judecătoria, pe baza tabloului de împărţeală a creanţelor, aşa precum definitiv sânt înscrise în tablou, va încheia proces-verbal despre creanţele ce au a se plăti îndată şi va da fiecărei părţi un mandat de plată cuvenită, din preţul adjudecării asupra Casei de Depuneri şi Consemnaţiuni.

Va mai trimite către această Casă şi un extract de pe tabloul de împărţeală.

Art. 565. - Această Casă va plăti fiecărei părţi după mandatul său.

Fiecare parte va iscăli de primirea plăţi, atât pe mandatul de plată, cât şi pe marginea extractului din tablou.

Îndată ce toate plăţile s-au făcut, Casa de Consemnaţiuni va înapoia judecătoriei şi extractul de tablou care cuprinde chitanţele de plăţile făcute.

Grefierul va aşeza acest extract în dosarul adjudecării.

Art. 566. - O dată ce tabloul de împărţeală s-a închis, prin încheierea procesului-verbal al judecătoriei şi trimiterea extractului de tablou la Casa de Consemnaţiuni, nici un creditor nu se mai poate primi a produce titluri de creanţe sau a contesta creanţe înscrise în tabloul de împărţeală.

Se vor putea însă primi contestaţii asupra greşililor de socoteală ce s-au putut face în tabloul de împărţeală.

Se vor putea însă primi contestaţii asupra greşelilor de socoteală ce s-au putut face în tabloul de împărţeală.

Secţiunea a III - a
Regularea unor creanţe speciale

Art. 567. - Creanţele condiţionale se vor aşeza la rândul lor ca şi cum ar fi creanţe simple.

Art. 568. - Dacă condiţia va fi rezolutorie, nu se va putea libera creditorului suma cuvenită, decât dacă acel creditor va da cauţiune sau o ipotecă către aceia care ar trebui să se folosească de acea sumă, în caz de împlinirea condiţiei.

Art. 569. - Când condiţia va fi suspensivă, suma cuvenită creditorului condiţional se va da creditorilor ce vin după dânsul, dacă însă aceştia vor da acelui creditor condiţional o cauţiune sau ipotecă că îi vor întoarce suma ce au primit în caz de împlinirea condiţiei.

Art. 570. - Dacă în cazurile arătate prin cele două articole de mai sus, creditorii nu vor, ori nu pot să dea o cauţiune ori ipotecă, suma va rămâne depusă la Casa de Consemnaţiuni până la împlinirea condiţiei rezolutorii sau suspensive.

Art. 571. - Dacă creanţa este cu termen, se va înscrie la rândul ei, şi se va plăti îndată, deşi termenul nu e ajuns. Dacă însă acea creanţă e fără dobândă, plata înainte de vreme nu se va face decât scăzându-se dobânda cuvenită până la împlinirea termenului. Nevoind creditorul să facă scăderea, partea sa se va păstra la Casa de Consemnaţiuni. spre a i se elibera la termen.

CAPITOLUL VI

Predarea silită a mişcătoarelor şi nemişcătoarelor

Art. 572. - Dacă partea condamnată a restitui nişte lucruri mişcătoare nu voieşte a le da în termenul precis de judecată, nici a doua zi după somaţia ce i se face prin executorul judecătoresc predarea acestor obiecte către proprietarul lor se va face prin puterea şi autoritatea publică.

Art. 573. - Se vor observa pentru predarea silită a acestor obiecte formalităţile prescrise pentru urmărirea mişcătoarelor de la art. **411** până la art. **430** din acest cod, afară de cele ce se orânduieşte de aceste articole în privinţa custodelui sau punerii peceţilor.

Art. 574. - Pe lângă procesul-verbal ce executorul judecătoresc va încheia pentru luarea obiectului din mâna datornicului, el va face un alt proces-verbal care va constata că ele s-au predat proprietarului.

Acesta va iscăli acest din urmă proces-verbal, care se va depune la grefa instanţei respective.

Art. 575. - Dacă partea condamnată a ieşi dintr-un nemişcător sau a lăsa posesia unui nemişcător sau a-l preda proprietarului nu voieşte a lăsa imobilul în termenul însemnat de judecă , nici **8** zile după somaţia ce i se va face, ea va fi gonită cu puterea şi autoritatea publică şi nemişcătorul se va preda proprietarului său.

Art. 576. - Spre acest sfârşit, acela care va avea titlul executor de punere în posesie se va îndrepta la judecătorie al locului unde este aşezat imobilul şi judecătoria va însărcina pe un executor judecătoresc, ca singur sau însoţit de un judecător, să meargă la faţa locului spre a executa predarea nemişcătorului.

Executorul judecătoresc va lua cu sine şi agenţi poliţieneşti după trebuinţă.

Art. 577. - Executorul judecătoresc va soma pe parte a ieşi de îndată din imobil şi, nevoind, va încheia proces-verbal de împotrivirea sa, procedând în urmă cu ajutorul forţei publice la depărtarea lui din imobil şi va declara pus în posesia bunului pe cel în drept.

Dacă partea lipseşte de acasă sau nu voieşte a deschide uşile, executorul judecătoresc se va însoţi în toate cazurile, de un comisar de poliţie ori un ajutor al său, acolo unde sunt; de primar sau ajutorul său, acolo unde nu sânt ofiţeri de poliţie.

Art. 578. - Dacă mobilele persoanei condamnate nu sânt urmărite pentru datorii, executorul judecătoresc va proceda la scoterea mobilelor pe stradă sau pe calea publică. şi dacă partea condamnată lipseşte de acasă şi nu e de nimeni reprezentată, se va pune un custode la aceste mobile, cu plata de la proprietarul lor.

Numirea custodelui şi predarea mobilelor în paza lui se va face potrivit art. 418 şi următoarele din acest cod.

Art. 579. - Se va face un proces-verbal despre toate operaţiile din faţa locului, precum şi despre predarea imobilului în posesia proprietarului său.

O copie de pe acest proces-verbal se va lăsa atât la partea izgonită din imobil cât şi la proprietarul pus în posesie.

El se va iscăli de toate persoanele ce au luat parte la executare, precum şi de părţi.

Dacă acestea nu vor voi, sau nu vor putea să iscălească, se va face vorbire în procesul-verbal.

Originalul acestui proces-verbal se va depune la judecătoria prin care s-a încuviinţat executarea şi care va trebui de îndată la primirea procesului-verbal să îndeplinească cele orânduite de art. 403 din acest cod.

Art. 580. - Toate cheltuielile de executare arătate în acest titlu vor fi în sarcina deposedatului.

CARTEA A VI – A

PROCEDURI DIVERSE

CAPITOLUL I
Ordonanţe preşedinţiale

Art. 581. - Instanţa va putea să ordone măsuri vremelnice în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente şi care nu s-ar putea repara, precum şi pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări.

Cererea de ordonanţă preşedinţială se va introduce la instanţa competentă să se pronunţe asupra fondului dreptului.

Ordonanţa va putea fi dată şi fără citarea părţilor şi chiar atunci când există judecată asupra fondului dreptului.

Ordonanţa este vremelnică şi executorie. Instanţa va putea hotărî ca executarea să se facă fără somaţie sau fără trecerea unui termen.

Art. 582. - Ordonanţa este supusă apelului în termen de 5 zile de la pronunţare, dacă s-a dat cu citarea părţilor, şi de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor.

Instanţa de apel poate suspenda executarea până la judecarea apelului, putând să oblige partea la depunerea unei cauţiuni.

Termenul de recurs este de 5 zile şi curge de la pronunţare pentru părţile prezente şi de la comunicare pentru cele lipsă.

Apelul şi recursul se judecă de urgenţă şi, cu precădere, cu citarea părţilor.

Împotriva executării ordonanţelor preşedinţiale se poate face contestaţie.

CAPITOLUL II

Refacerea înscrisurilor şi hotărârilor dispărute

Art. 583. - Dosarele sau înscrisurile privitoare la o pricină în curs de judecată, dispărute în orice chip, se pot reface de însăşi instanţa investită cu judecarea pricinii.

Spre acest sfârşit, instanţa va soroci termen, chiar din oficiu, citând părţile, martorii şi experţii; va cere copii de pe înscrisurile ce i-au fost trimise de autorităţi şi de care părţile s-au folosit sau de pe înscrisurile depuse de părţi, dispunând totodată să se scoată din registrele instanţei toate datele privitoare la înscrisurile ce se refac.

Copiile legalizate de pe înscrisurile dispărute ce se află în stăpânirea părţilor, ori altor persoane sau autorităţilor pot folosi la refacerea dosarului.

Încheierea de refacere nu se va putea ataca decât o dată cu fondul.

Înscrisurile astfel refăcute ţin locul originalelor, până la găsirea acestora.

Art. 584. - Dacă dosarul sau înscrisurile dispărute priveau o pricină în care se pronunţase o hotărâre de către prima instanţă şi împotriva căreia se făcuse apel, această hotărâre se va reface după cel de al doilea exemplar al hotărârii păstrat de prima instanţă; iar dacă şi acel exemplar ar fi dispărut, vor putea folosi la refacere copiile legalizate de pe hotărâre, ce s-au încredinţat părţilor sau altor persoane.

În acest scop, instanţa va putea dispune să se facă, din oficiu, publicaţii într-un ziar mai răspândit, cu arătarea ca orice posesor al unei copii de pe hotărâre să o depună la grefa instanţei care a ordonat publicaţia.

Dacă hotărârea nu se poate reface pe calea arătată mai sus, ori dacă părţile tăgăduiesc fiinţa sau cuprinsul înscrisurilor pe care s-a întemeiat hotărârea, se va păşi la refacerea lor de către instanţa de apel potrivit cu dispoziţiile arătate în articolul de mai sus.

Dacă nici pe această cale dosarul nu se poate reface, instanţa de apel judecă din nou pricina în fond.

Art. 585. - Dacă dosarul sau înscrisurile dispărute priveau o pricină în care se pronunţase o hotărâre devenită irevocabilă, acea hotărâre se va reface de instanţa de fond, după procedura prevăzută de art. **583** şi **584.**

CAPITOLUL III
Despre oferte de plată şi consemnaţii

Art. 586. - Când datornicul va voi să plătească ceea ce e dator şi creditorul nu va voi să primească plata, datornicul e în drept a face ofertă reală şi a consemna ce e dator.

Art. 587. - Spre acest sfârşit el va face creditorului, prin mijlocirea unui executor judecătoresc de lângă instanţa domiciliului acestuia sau a domiciliului ales, o somaţie, ca să primească valoarea datorată.

În acea somaţie se va arăta ziua, ora şi locul, când şi unde suma sau obiectul oferit are să-i fie predat.

Art. 588. - Dacă creditorul nu voieşte să se prezinte sau să primească suma sau obiectul oferit, executorul judecătoresc va încheia proces-verbal şi va arăta dacă creditorul a iscălit ori n-a putut sau n-a voit să iscălească.

Datornicul, în acest caz, va putea, spre a se libera, să consemneze suma sau lucrul oferit la Casa de Depuneri sau administraţia financiară a judeţului respectiv, iar recipisa se va depune la Corpul executorilor judecătoreşti instanţei domiciliului creditorului.

Art. 589. - Cererea ce s-ar putea face înaintea judecătoriei, sau pentru ca să se întărească, sau pentru ca să se anuleze aceste oferte şi consemnaţii, se va face prin osebită petiţie, după regulile stabilite pentru cererea principală.

Art. 590. - Se vor aplica celelalte rânduieli ale Codului civil, privitoare la ofertele de plată şi la consemnaţii, cuprinse în art. **1114 - 1121** inclusiv, afară de alin. **8** din art. **1115** şi alin. **3** şi **4** din art. **1116.**

CAPITOLUL IV
Sechestrul asigurător şi judiciar

Art. 591. - Proprietarii, principalii chiriaşi sau arendaşii vor putea, pentru arenzile sau chiriile neplătite şi datorate, să sechestreze, printr-o simplă petiţie, dată către autoritatea judecătorească locală, lucrurile şi fructele care se vor afla în casă, moşie sau pământul închiriat ori arendat.

Ei vor putea să sechestreze şi averea mişcătoare care se află în casă, moşie sau pământul închiriat ori arendat.

Ei vor putea să sechestreze şi averea mişcătoare care se află în casă sau pe moşia lor, dar care s-a transportat în alt loc fără consimţământul proprietarului, şi proprietarul păstrează privilegiul său pe această avere, întrucît timp a revendicat-o, potrivit art. **1730** din Codul civil.

Acelaşi drept îl au proprietarii, principalii chiriaşi şi arendaşii care nu au contract scris; sunt însă îndatoraţi ca o dată cu cererea de sechestru, să prezinte dovada de chemare în judecată şi să dea o cauţiune fixată de autoritatea judecătorească.

Art. 592. - Lucrurile subchiriaşilor care se vor afla în locurile ocupate de dânşii şi fructele pământului ce li s-a subarendat se vor putea sechestra pentru plata chiriei sau arenzii ce datoreşte chiriaşul sau arendaşul principal. Li se vor ţine însă în seamă chiriile sau arenzile ce ei au plătit de bună credinţă pentru termenii trecuţi, nu însă şi plăţile ce vor fi făcut înainte de vreme.

Art. 593. - Aceste sechestrări se vor face prin un executor judecătoresc al instanţei unde este aşezat nemişcătorul, cu aceleaşi forme cu care se fac şi urmăririle pentru vânzarea silită a mişcătoarelor.

Art. 594. - Orice alt creditor, a cărui creanţă este constantă printr-un act scris şi este ajunsă la termen va putea, deodată cu chemarea în judecată pentru plata creanţei sale, să pună, un sechestru asigurător pe mobilele datornicului său.

Acelaşi drept îl vor avea şi creditorii care n-au act scris; sunt însă îndatoraţi ca, odată cu cererea de sechestru, să dea o cauţiune de a treia parte din valoarea reclamată.

Art. 595. - Acest sechestru se va pune cu încuviinţarea instanţei datornicului şi creditorul va putea fi supus la o cauţiune.

Art. 596. - Ori de câte ori există un proces asupra proprietăţii sau posesiei unui lucru mişcător sau nemişcător, asupra administraţiei sau folosinţei unui lucru comun, judecata va putea, după cererea celui interesat şi citarea părţilor, să încuviinţeze sechestrul bunului sau al lucrului comun, a cărui proprietate, posesie, administraţie sau folosinţă se discută, putând să oblige pe reclamant a da o cauţiune ce va fi fixată de judecată.

Paza bunului sechestrat poate fi încredinţată sau deţinătorului acelui bun sau unei a treia persoane, numită de judecător, în caz de neînţelegere între părţi.

Sechestrul va putea face toate actele de conservare şi administraţie. Va putea sta în judecată în numele părţilor litigante cu privire la bunul pus sub sechestru, numai cu o prealabilă îndrituire a autorităţii care l-a numit.

Sechestrul judiciar va încasa orice venituri şi sume datorate, va putea plăti datorii cu caracter curent precum şi cele constatate prin titlul executor.

Plata sechestrului se va fixa de judecata care l-a înfiinţat.

În nici un caz ea nu va putea depăşi, pe fiecare an, de zece la sută din venitul net anual al bunului apreciat de instanţă.

Art. 597. - Judecătoria va putea

însă să încuviinţeze a se sechestra în mâinile datornicului averea sa mişcătoare, pentru creanţele arătate la art. **594**, chiar când nu sunt ajunse la termen, în cazurile următoare:

1. când datornicul a micşorat prin fapta sa asigurările ce dăduse sau nu a dat asigurările promise;

2. când e pericol ca datornicul să fugă sau să-şi ascundă ori să-şi risipească averea sa.

În ambele aceste cazuri, sechestrul nu se va putea încuviinţa decât cu dare de cauţiune care va fi fixată de autoritatea judecătorească.

Art. 598. - Dacă datornicul va da, în toate cazurile, garanţie îndestulătoare, judecătoria va putea ridica sechestrul de asigurare.

Art. 599. - Sechestrul de asigurare se va pune prin executorii judecătoreşti, după aceleaşi forme ca şi cele cerute pentru urmărirea mişcătoarelor şi numai pe averea mişcătoare ce se poate urmări.

Art. 600. - În toate cazurile arătate în acest capitol, autoritatea judecătorească va putea, după trebuinţe şi în cazurile urgente, să dea autorităţii locale ordin în scris ca chiar înaintea mergerii agentului să se oprească datornicul a scoate sau a da de o parte vreun lucru din cele a căror sechestrare se cere.

Art. 601. - În toate cazurile arătate în acest capitol, vânzarea silită a mobilelor nu se va putea face decât după ce creditorul va fi dobândit un titlu executor.

CAPITOLUL V
Deliberările consiliului de familie

Art. 602 - 606. - Abrogate prin Decretul nr. **32** din **31.01.1954**, pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice.

CAPITOLUL VI
Despărţenia

Art. 607. - Cererea de despărţenie este de competenţa instanţei în circumscripţia căruia se află cel din urmă domiciliu comun al soţilor. Dacă soţii nu au avut domiciliu comun sau dacă nici unul din soţi nu mai locuieşte în circumscripţia instanţei în care se află cel din urmă domiciliu comun, instanţa competentă este aceea în circumscripţia căreia îşi are domiciliul pârâtul, iar când pârâtul nu are domiciliu în ţară, este competentă instanţa în circumscripţia căreia îşi are domiciliul reclamantul.

Art. 608. - Soţul pârât poate să facă şi el cerere de despărţenie, cel mai târziu până la prima zi de înfăţişare, în şedinţă publică, pentru faptele petrecute înainte de această dată. Pentru faptele petrecute după această dată, pârâtul va putea face cerere până la începerea dezbaterilor asupra fondului, în cererea reclamantului.

Cererea pârâtului se va face la aceeaşi instanţă şi se va judeca împreună cu cererea reclamantului.

Art. 609. - În cazul când motivele

despărţeniei s-au ivit după începerea dezbaterilor la prima instanţă şi în timp ce judecata primei cereri se află în apel, cererea pârâtului va fi făcută direct la instanţa investită cu judecarea apelului.

Art. 610. - Neintroducerea cererii în termenele arătate în articolele de mai sus atrage decăderea pentru soţul pârât din dreptul de a cere despărţenia, afară de cazul când cererea reclamantului a fost respinsă şi motivele despărţeniei s-au ivit în urmă.

Art. 611. - Cererea de pensie de întreţinere potrivit Codului familiei se va face la judecătoria investită cu cererea de despărţenie, chiar dacă între timp s-au ivit schimbări cu privire la domiciliul părţilor.

Art. 612. - Cererea de despărţenie va cuprinde, pe lângă cele prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, numele copiilor minori născuţi din căsătorie sau care se bucură de starea legală de copii legitimi faţă de amândoi soţii, precum şi a copiilor recunoscuţi de aceştia.

Dacă nu sânt copii minori, se va face arătare despre aceasta.

La cerere, se va alătura un extract de căsătorie şi câte un extract de naştere al copiilor minori.

Art. 612^{1} - Cererea de divorţ, împreună cu înscrisurile doveditoare, se va prezenta personal de către reclamant preşedintelui judecătoriei.

Pârâtul nu este ţinut să facă întâmpinare.

Interogatorul şi jurământul nu pot fi cerute pentru dovedirea motivelor de despărţenie.

Art. 613. - Preşedintele instanţei, primind cererea de divorţ, va da reclamantului sfaturi de împăcare şi, în cazul în care acesta stăruie în cererea sa, va fixa termen pentru judecarea cauzei.

Art. 613^{1}. - În cazul în care cererea de divorţ se întemeiază pe acordul părţilor, ea va fi semnată de ambii soţi. Atunci când este cazul, în acţiunea de divorţ, soţii vor stabili şi modalităţile în care au convenit să fie soluţionate cererile accesorii divorţului.

Primind cererea de divorţ formulată în condiţiile alin.1, preşedintele instanţei va verifica existenţa consimţământului soţilor, după care, va fixa un termen de două luni în şedinţă publică. La termenul de judecată, instanţa va verifica dacă soţii stăruie în desfacerea căsătoriei pe baza acordului lor şi, în caz afirmativ, va trece la judecarea cererii, fără a administra probe cu privire la motivele de divorţ.

Pentru soluţionarea cererilor accesorii privind numele pe care soţii îl vor purta după divorţ, pensia de întreţinere şi atribuirea locuinţei, instanţa va putea dispune, atunci când consideră necesar, administrarea probelor prevăzute de lege.

Art. 613^{2}. - Instanţa poate lua, pe tot timpul procesului, prin ordonanţă preşedinţială, măsuri vremelnice cu privire la încredinţarea copiilor minori, la obligaţia de întreţinere, la alocaţia pentru copii şi la folosirea locuinţei.

Art. 614. - În faţa instanţelor de fond, părţile se vor înfăţişa în persoană, afară numai dacă unul dintre soţi execută o pedeapsă privativă de libertate, este împiedicat de o boală gravă, este pus sub interdicție sau are reședința în străinătate; în aceste cazuri, părțile se vor putea înfățișa prin mandatar.

Art. 615. - Cererea de divorț se judecă în ședință publică. Instanța va putea să dispună însă judecarea în camera de consiliu, dacă va aprecia că prin aceasta s-ar asigura o mai bună judecare sau administrare a probelor.

În toate cazurile hotărârea se pronunță în ședință publică.

Art. 616. - Dacă la termenul de judecată, în primă instanță, reclamantul lipsește nejustificat și se înfățișează numai pârâtul, cererea va fi respinsă ca nesusținută.

Art. 616^{1}. - Dacă procedura de chemare a soțului pârât a fost îndeplinită prin afișare, iar acesta nu s-a prezentat la primul termen de judecată, instanța va cere dovezi sau va dispune cercetări pentru a verifica dacă pârâtul își are domiciliul la locul indicat în cerere și dacă, constată că nu domiciliază acolo, va dispune citarea lui la domiciliul său, precum și, dacă este cazul, la locul său de muncă.

Art. 617. - Instanța poate să pronunțe despărțenia împotriva ambilor soți, chiar atunci când numai unul din ei a făcut cerere, dacă din dovezile administrate reiese vina amândurora.

Hotărârea prin care se pronunță divorțul nu se va motiva, dacă ambele părți solicită instanței aceasta.

În cazurile prevăzute de art. 38 alin. 2 din Codul familiei, instanța va dispune desfacerea căsătoriei fără a pronunța divorțul din vina unuia sau a ambilor soți.

Art. 618. - Reclamantul poate renunța la cerere în tot cursul judecății înaintea instanțelor de fond, chiar dacă pârâtul se împotrivește. Renunțarea reclamantului nu are nici o înrâurire asupra cererii de pârât.

Acțiunea de divorț se va stinge prin împăcarea soților în orice fază a procesului, chiar dacă intervine în instanța de apel sau de recurs iar apelul ori recursul timbrate conform legii.

Reclamantul însă va putea porni o cerere nouă pentru fapte petrecute după împăcare, și în acest caz el se va putea folosi și de faptele vechi.

Art. 619. - Termenul de apel, precum și cel de recurs este de 30 de zile și curge de la comunicarea hotărârii.

Apelul sau, după caz, recursul reclamantului împotriva hotărârii prin care s-a respins cererea va fi respins ca nesusținut, dacă la judecată se prezintă numai pârâtul.

Apelul sau recursul pârâtului va fi judecat chiar dacă se înfățișează numai reclamantul.

Hotărârea care se pronunță în condițiile art. 613^{1} alin. 1 este definitivă și irevocabilă în ce privește divorțul.

Hotărârea dată în materie de divorț nu este supusă revizuirii.

CAPITOLUL VII
Proceduri relative la deschiderea unei succesiuni

Art. 620 - 642. - Abrogate prin Decretul nr. 40 din 22 ianuarie 1953 privitor la procedura succesorală notarială.

Secţiunea a IV - a
Vânzarea mişcătoarelor unei moşteniri

Art. 643. - Când vânzarea mişcătoarelor unei moşteniri se va face pe baza art. 730 alin.1 din Codul civil, această vânzare se va executa potrivit rânduielilor arătate pentru vânzarea silită a mişcătoarelor, prin art. 437, 440, 443, 444 şi 455 din acest cod.

Art. 644. - Partea interesată se va adresa la judecătorie, alegând şi un domiciliu în acel loc, dacă locuieşte în altă parte.

Art. 645. - Se va face inventarul obiectelor de vândut, după ce se va chema atât cel ce a făcut cererea, cât şi alte persoane interesate cunoscute.

Art. 646. - Vânzarea publică se va face la locul însemnat de judecătorie potrivit art. 432 din această legiuire.

Secţiunea a V - a
Vânzarea bunurilor nemişcătoare ale nevârstnicilor[1]

Art. 647. - Vânzarea bunurilor nemişcătoare ale nevârstnicilor nu va putea fi încuviinţată decât după un aviz al rudelor, arătător de natura bunurilor şi de valoarea lor aproximativă.

Acest aviz nu va fi necesar dacă bunurile vor fi totodată şi ale vârstnicilor şi dacă vânzarea este cerută de dânşii. Se va urma atunci potrivit rânduielilor din secţia următoare.

Art. 648. - Când judecătoria va întări acest aviz, va declara tot în hotărârea sa că vânzarea se va face în fiinţa tutorelui înaintea judecătoriei.

Art. 649. - Încheierea care va încuviinţa vânzarea va însemna şi preţul cu care are a se începe şi condiţiile ei.

Art. 650. - Această preţuire va fi regulată sau după avizul rudelor sau după titlurile proprietăţii, sau după contractele autentice sau iscălită cu dată certă şi, de nu sânt contracte, după rolul contribuţiei funciare.

Cu toate astea, judecătoria va putea, după împrejurări, să facă preţuire totală sau parţială a nemişcătoarelor.

---

[1] *Vânzarea lucrurilor nemişcătoare ale nevârstnicilor nu se mai face de către instanţele judecătoreşti, ci de către autoritatea tutelară. Prevederile art. 647 - 656 cuprinse în această secţiune nu au fost abrogate expres prin Decretul nr. 32 din 31 ianuarie 1954, putând fi utile numai dacă autoritatea tutelară ar decide ca bunurile minorilor să fie vândute la licitaţie publică.*

Preţuirea aceasta se face, după importanţa şi natura bunurilor, prin unul sau trei experţi, numiţi de judecătorie spre acest sfârşit.

Art. 651. - Dacă preţuirea a fost ordonată, expertul sau experţii, după ce vor jura înaintea judecătorului, vor face raportul lor, care va arăta în scurt bazele preţuirii, fără de a intra în amănunte de descriere a bunurilor de vânzare.

Acest raport se va depune la grefa judecătoriei şi se va da o copie de pe dânsul la cei ce o vor cere.

Art. 652. - Se va forma apoi un act de publicaţie care va cuprinde:

1. arătarea hotărârii care încuviinţează vânzarea;
2. numele, prenumele nevârstnicului şi al tutorelui său;
3. arătarea nemişcătoarelor ce se vând şi un extract din condiţiile vânzării cuprinse mai pe larg în hotărârea vânzării;
4. preţul cu care are să înceapă licitaţia;
5. ziua, locul şi ora când are să se facă vânzarea.

Art. 653. - Acest act se va afişa, timp de **30** de zile cel puţin, atât la uşa judecătoriei sau la locul unde are să se facă vânzarea, cât şi la uşa consiliului local unde se află bunurile.

Art. 654. - Dacă în ziua însemnată pentru adjudecare nu iese un preţ nici măcar egal cu preţul însemnat de judecătorie şi publicat, judecătoria va putea, după împrejurări, sau să aprobe preţul ieşit sau să amâne vânzarea pentru alt termen, care se va publica tot în chipul arătat în articolul de mai sus.

Art. 655. - Sunt declarate comune acestei secţiuni articolele **531**, **532**, **536**, **537**, **538**, **539**, **544**, **545**, **546**, **547**, **548**, **549** şi **550** din acest cod.

Art. 656. - În cele **8** zile care vor urma după adjudecare, oricine va putea să supraliciteze cu a zecea parte mai mult peste preţul ieşit, conformându-se şi cu cele arătate la art. **541**, **542**, **543** şi **654** din acest cod.

Secţiunea a VI - a
Împărţiri şi licitaţii[1]

Art. 657. - Împărţirea de succesiuni între mai multe persoane se va face prin judecătorie dacă ele nu o pot face prin bună înţelegere.

Art. 658. - În cazurile arătate de art. **733** şi **747** din codicele civil, împărţirea se va face după cererea părţii celei mai stăruitoare.

Art. 659. - Numirea de tutore pentru nevârstnici, care într-o împărţeală au interese contrarii, se va face de către judecătorie, după avizul consiliului de familie.

Art. 660. - În urma raportului judecătorului numit pentru operaţiunile împărţelii, potrivit art. **733** din codicele civil, judecătoria va hotărâ a se face împărţeala în natură şi, de va fi trebuinţă, va hotărî vânzarea unora sau mai multor nemişcătoare.

Această vânzare se va face prin licitaţie înaintea judecătoriei unde se află aşezat nemişcătorul, cu expertiză sau fără expertiză, după împrejurări.

---

[1] *A se vedea nota de la art. 8.*

Art. 661. - Dacă judecătoria va hotărî a se face expertiza, el va putea numi unul sau trei experţi, care, după ce vor jura, vor face la faţa locului raportul lor după bazele preţuirii, fără să intre în amănuntele de descriere a obiectelor de împărţit.

Art. 662. - Vânzarea obiectelor se va face potrivit cu cele ce s-a zis pentru vânzarea bunurilor nemişcătoare ale nevârstnicilor.

Până la vânzare, părţile vor putea împărţi între ele veniturile bunului mişcător, potrivit cu partea ce fiecare are stabilit judecătoreşte sau recunoscut de toţi, în bunul ce se vinde.

Art. 663. - Dacă în ziua însemnată pentru adjudecare preţul ieşit nu va fi egal cu preţul pus de judecătorie se va urma cum s-a zis în art. **654** din acest cod.

Art. 664. - În cele opt zile după adjudecare, oricine va putea să supraliciteze cu a zecea parte mai mult peste preţul adjudecării, potrivit cu cele zise la art. **656** din acest cod.

Art. 665. - Când situaţia nemişcătorului va cere mai multe expertize deosebite şi se va constata că fiecare bun nu se poate împărţi, vânzarea prin licitaţie nu se mai face dacă, din apropierea raporturilor, rezultă că totalitatea nemişcătoarelor poate a se împărţi în natură.

Art. 666. - Dacă cererea este ca nemişcătoarele să se împartă mai multe părţi în natură, după ce vor face preţuirea, vor însemna cum trebuie să se compună fiecare lot sau partea a se da.

Raportul experţilor fiind aprobat de judecătorie, loturile sau părticelele vor fi trase la sorţi, faţă cu părţile, înaintea judecătoriei.

Art. 667. - În celelalte cazuri se va urma potrivit cu art. **737** până la **750** din codicele civil.

Secţiunea a VII - a
Beneficiul de inventar

Art. 668. - Dacă moştenitorul beneficiar voieşte, înainte de a se declara moştenitor, ca, potrivit cu codicele civil, să se autorizeze a vinde bunurile mişcătoare ale moştenirii, el va prezenta spre acest sfârşit, o petiţie la judecătoria locului unde s-a deschis moştenirea.

Vânzarea se va face înaintea unui executor judecătoresc, conform art. **432**, **437**, **438**, **440**, **442**, **443**, **444** şi **445**.

Art. 669. - Dacă cererea este de a se vinde bunuri nemişcătoare de ale succesiunii, moştenitorul beneficiar va prezenta judecătoriei locului unde e deschisă succesiunea o petiţie în care se arată necesitatea acestei vânzări şi nemişcătoarele de vândut.

Judecătorul va comunica cererea procurorului şi va hotărâ de trebuie a se face vânzarea şi de trebuie sau nu a se face preţuirea de experţi.

Art. 670. - Se va proceda la vânzarea după formalităţile prescrise pentru vinderea nemişcătoarelor unui nevârstnic.

Art. 671. - Moştenitorul beneficiar

se va socoti moştenitor pur şi simplu dacă a vândut nemişcătoare fără a urma potrivit rânduielilor prescrise mai sus.

Art. 672. - Acţiunile ce moştenitorul beneficiar are a intenta în contra moştenirii, le va intenta în contra celorlalţi moştenitori, le va intenta în contra unui curator ce se va numi după formele cum se numesc curatorii la moştenirile vacante.

Art. 673. - Moştenitorul beneficiar va fi obligat a da socoteală despre administraţia sa şi va fi răspunzător de actele gestiunii sale.

CAPITOLUL VIII
Cererile privitoare la posesiune

Art. 674. - Cererile privitoare la posesiune vor fi admise numai dacă:

1. nu a trecut un an de la tulburare sau deposedare;

2. reclamantul dovedeşte că, înainte de această dată, el a posedat cel puţin un an;

3. posesiunea lui întruneşte condiţiile cerute de art. **1846** şi **1847** din Codul civil.

În cazul când deposedarea sau tulburarea s-a făcut prin violenţă, reclamantul este scutit de a face dovada cerută la punctele **2** şi **3** din acest articol.

Cererile posesorii se judecă de urgenţă şi cu precădere.

Întâmpinarea nu este obligatorie.

Art. 675. - Asemenea cereri se pot face şi pentru ocrotirea servituţilor continue şi aparente.

Art. 676. - Cererile posesorii pot fi făcute şi de cel care deţine lucrul în interesul său propriu, în temeiul unui contract încheiat cu posesorul, afară numai dacă tulburătorul nu este cel pentru care el deţine.

CAPITOLUL IX
Despărţirea averilor dintre bărbaţi şi femei

Art. 677 - 686. - Abrogate prin Decretul nr. 32 din 31.1.1954.

CAPITOLUL X
Despre interdicţie[1]

Art. 687 - 691. - Abrogate prin Decretul nr. 32 din 31.1.1954.

CAPITOLUL XI
Cesiunea bunurilor

Art. 692. - Datornicii, care vor fi în poziţie de a reclama cesiunea judiciară acordată de art. **1126** al codicelui civil, vor fi ţinuţi a depune la grefa judecătoriei, unde această cerere va fi făcută, bilanţul lor, registrele lor, dacă au, şi titlurile lor active.

Art. 693. - Cererea datornicului se va îndrepta la judecătoria domiciliului său.

Art. 694. - Această cerere va fi

---

[1] *Decretul nr. 32 din 31 ian. 1954, modificat prin Legea nr. 4 din 4 aprilie 1956, cuprinde în art. 30 - 35 inclusiv.*

comunicată parchetului. Ea nu va suspenda efectul nici unei urmăriri, afară numai dacă judecătorii, chemând şi pe părţi, vor ordona ca să se suspende această execuţie provizor.

Art. 695. - Datornicul admis la beneficiul de cesiune va fi dator să declare în persoană, chemându-se creditorii în şedinţă publică a judecătoriei, că voieşte a ceda bunurile sale.

Judecătoria va încheia proces-verbal de pe această declarare.

Art. 696. - Hotărârea care va admite cesiunea bunurilor dă putere creditorilor a vinde bunurile mişcătoare sau nemişcătoare ale datornicului şi se va proceda la această vânzare în formele prescrise pentru moştenitorii sub beneficiu de inventar.

Art. 697. - Nu pot fi admişi la beneficiu de cesiune: stelionarii, bancruţii frauduloşi, persoanele condamnate pentru furt sau înşelăciune (escrocherie); nici contabilii, tutorii, administratorii sau depozitarii.

CAPITOLUL XII
Convenţiile matrimoniale

Art. 698 - 709. - Abrogate prin Decretul nr. **32** din **31.1.1954.**

CAPITOLUL XIII
Transcrierea actelor de strămutare şi urmărirea proprietăţii şi despre inscripţia privilegiilor, ipotecilor şi amanetelor[1]

Art. 710. - Se va ţine la fiecare judecătorie un registru de transcrierea de mutaţie sau strămutarea proprietăţilor, un alt registru de inscripţia privilegiilor şi ipotecilor, un alt registru pentru transcrierea comandamentelor şi o mapă în carese va păstra un exemplar al actelor de amanet.

Art. 711. - Se vor transcrie în registrul de transcriere al judecătoriei, unde este aşezat bunul nemişcător:

1. toate actele de înstrăinare a proprietăţilor nemişcătoare sau a drepturilor reale ce se pot ipoteca;

2. toate actele prin care se renunţă la aceste drepturi;

3. toate actele prin care se constituie o servitute, un drept de uzufruct, de uz sau de locuinţă;

4. toate actele prin care se renunţă la aceste drepturi;

5. tranzacţiile asupra drepturilor reale;

---

[1] *Textele din acest capitol care dădeau în competenţa instanţelor judecătoreşti activitatea privitoare la publicitatea imobiliară trebuie considerate ca abrogate implicit, efectuarea lucrărilor de publicitate imobiliară, de publicitate mobiliară în cazurile prevăzute de lege, precum şi a celor privind cărţile funciare fiind în prezent de competenţa Notariatului de Stat (art. 4 lit. , Decretul nr. 377/1960).*

6. ordonanţele de adjudecare;

7. hotărârile date în materie de expropriere pentru utilitate publică;

8. cesiunile de venituri pe un timp mai mare de doi ani;

9. extract de pe contractele de arendă sau închiriere pe un timp mai lung de trei ani.

La actele arătate în alin. **1, 2, 3** şi **4**, de vor fi autentificate tot la judecătoria situaţiei nemişcătorului, transcrierea se va face numai în extras.

Art. 712. - Până la transcriere, drepturile rezultând din actele menţionate în articolul de mai sus nu se vor opune celor de al treilea, care au drepturi asupra bunului nemişcător chiar dacă au cunoştinţă de existenţa actelor de mai sus.

Se exceptează bineînţeles cazurile de viclenie.

Art. 713. - Se vor transcrie în extract în registrul de urmărit:

1. comandamentele prealabile;

2. urmăririle de venituri;

Art. 714. - Cererile de transcriere se vor face la grefa judecătoriei de partea interesată, chiar pe baza unor titluri sub semnătură privată.

Art. 715. - Înscrierea privilegiilor şi ipotecilor se va face în registrul judecătoriei unde se află situat bunul nemişcător, potrivit rânduielilor arătate în codicele civil.

În caz când actul a cărui înscriere se cere este autentificat tot la judecătoria situaţiei nemişcătorului, se va înscrie în registru numai ordonanţa de înscriere.

Art. 716. - Când se va încuviinţa înscrierea actului de privilegiu sau ipotecă, se va face cercetare în registrul de înscriere, transcriere şi urmăriri, de un judecător, asistat de grefier, spre a se vedea dacă există diferite alte sarcini sau drepturi asupra acelui bun.

Vorbire despre aceste cercetări se va face în actul de înscrierea ipotecii sau privilegiului.

Părţile pot renunţa la cercetarea în registre.

Art. 717. - Pe actul original, pe lângă certificarea datei şi numărului de ordine cerute de art. **1782** din codicele civil, se va transcrie şi ordonanţa de înscriere, aşa cum s-a trecut în registrul de înscriere.

Art. 718. - Aceleaşi formalităţi de înscriere se vor urma când pe baza art. **1814** din codicele civil o ipotecă se va muta de pe un bun pe altul.

Vorbire despre această mutare se va face pe marginea primei inscripţii.

Art. 719. - În mapa prevăzută de art. **711** se va păstra câte un exemplar de pe toate actele prin care se constituie un amanet, potrivit art. **1685** şi următoarele din Codul civil, după cererea părţii interesate.

Art. 720. - Toate exemplarele actelor juridice depuse şi strânse în mape se vor lega în fiecare an în volum.

CARTEA A VII – A

DISPOZIŢII FINALE

Art. 721. - Dispoziţiile codului de faţă alcătuiesc procedura de drept comun în materie civilă şi comercială;

ele se aplică şi în materiile prevăzute de alte legi în măsura în care acestea nu cuprind dispoziţii potrivnice.

Art. 722. - Îndeplinirea actelor de procedură şi comunicarea lor se fac în mod gratuit.

Cheltuielile necesare pentru îndeplinirea actelor de procedură şi comunicarea lor, prin poştă sau alte mijloace, ocazionate de desfăşurarea procesului, se acoperă din fondurile repartizate anume în acest scop, de la bugetul de stat.

Art. 723. - Drepturile procedurale trebuie exercitate cu bună-credinţă şi potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege.

Partea care foloseşte aceste drepturi în chip abuziv răspunde pentru pagubele pricinuite.

Art. 724. - Abrogat.

Art. 725. - Actele de procedură îndeplinite înainte de punerea în aplicare a prezentei legi rămân valabile.

Art. 726. - Abrogat.

Art. 727. - Ori de câte ori legile fac trimitere la dispoziţii abrogate în temeiul prezentei legi, trimiterea se va socoti făcută la dispoziţiile corespunzătoare din cuprinsul legii de faţă.

Art. 728. - Abrogat.

Art. 729. - Abrogat.

Art. 730. - Abrogat.

Art. 731. - Abrogat.

Art. 732. - Abrogat.

Art. 733. - Amenzile aplicate în temeiul prevederilor codului de faţă se execută potrivit dispoziţiilor legale privind executarea silită a sumelor cuvenite bugetului de stat.

Art. 734. - Abrogat.

Art. 735. - Legea nr. 389 din iunie 1943 pentru extinderea legislaţiei civile şi comerciale a Vechiului Regat în România de peste Carpaţi, rămâne în vigoare.

NOTA I.

Dispoziţiile art. VI şi VIII din Legea nr. 18 publicată în Monitorul Oficial nr. 35 din 12 februarie 1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă, au următorul cuprins:

Art. VI. - Pe data punerii în aplicare a prezentei legi se abrogă:

1. Legea pentru Curtea de Casaţie şi Justiţie;
2. Legea judecătoriilor de ocoale;
3. Legea nr. 394 din 23 iunie 1943 pentru accelerarea judecăţilor în materie civilă şi comercială;
4. Legea nr. 661 din 4 octombrie 1943 pentru reglementarea regimului fiscal al unor acţiuni în justiţie;
5. articolele 234, 241, 242, 246 - 248, 251-276 şi 285 din Codul civil;
6. articolele 452 - 454, 578 - 583 şi 722 pct. 7 din Codul de procedură civilă.

Art. VIII.[1] - Prezenta lege intră în vigoare pe data de 1 martie 1948.

---

[1] *Este vorba de codul de procedură civilă în momentul modificării intervenite prin Legea nr. 18 din 12 feb. 1948.*

NOTA II.

Dispozițiile art. II, III, IV, V, VI și X din Legea nr. 59 din 23 iulie 1993, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 77 din 26 iulie 1993, pentru modificarea Codului de procedură civilă, are următorul cuprins:

Art. II. - Limitele amenzilor prevăzute în Codul de procedură civilă se stabilesc după cum urmează:

- la art. 95 alin. 5, de la 5000 la 15000 lei

- la art. 99 alin. 1, de la 500 la 3000 lei;

- la art. 185, de la 3000 la 10000 lei;

- la art. 188 alin. 1, de la 500 la 3000 lei;

- la art. 194, de la 1000 la 5000 lei;

- la art. 205 alin. 3, de la 1000 la 5000 lei;

- la art. 209 alin. 2, de la 500 la 3000 lei;

- la art. 405, de la 3000 la 10000 lei;

- la art. 437 alin. 2, de la 5000 la 20000 lei.

Art. III. - Următorii termeni din Codul de procedură civilă se înlocuiesc astfel:

"Republica Socialistă România", cu România";

"Buletinul Oficial al R. S. România", cu Monitorul Oficial al României;

"Curtea de Casație" și Tribunalul Suprem", cu Curtea Supremă de Justiție";

"curte", cu "curte de apel";

"tribunal regional", cu "tribunal";

"Tribunalul Capitalei", cu Tribunalul Municipiului București";

"tribunalul popular" și "tribunalul raional", cu "judecătorie";

"carte de judecată", cu sentință;

"portărel", "agent de executare", "agent de urmărire", precum și alte asemenea denumiri ce desemnează funcționarul cu atribuții de executare silită, cu "executorul judecătoresc";

"agent polițienesc" și "comisar de poliție", cu "subofițer" și "ofițer de poliție", după caz;

"camera de chibzuire", cu "camera de consiliu";

"sfat popular", cu "consiliu județean", după caz.

Art. IV. - Dispozițiile legale referitoare la taxa de timbru pentru cererea de recurs se aplică în mod corespunzător și cererii de apel.

Art. V. - Cauzele aflate în curs de judecată la instanțele de fond, chiar dacă sunt după casare cu trimitere vor fi, după caz, reținute pentru continuarea judecății, sau vor fi trimise la instanța competentă, potrivit normelor de competență materială din prezenta lege.

Instanțele sesizate înainte de intrare în vigoare a prezentei legi vor continua să judece, chiar dacă, potrivit Legii nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, se schimbă competența teritorială.

Recursurile ordinare, cu excepția recursurilor în materia contenciosului administrativ, vor fi considerate apeluri, urmând a fi soluționate potrivit competenței materiale stabilite de prezenta lege, inclusiv în situația casării cu reţinere: în aceste cazuri, părţile interesate beneficiază de un termen de **30** zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, pentru îndeplinirea condiţiilor de formă şi fond privind judecarea apelului, precum şi, când este necesar, pentru sesizarea instanţei de apel.

Cererile de revizuire şi contestaţiile în anulare privind hotărârile pronunţate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi se judecă de instanţa căreia, potrivit legii de faţă, îi revine competenţa instanţei care a dat hotărârea atacată. Hotărârile date asupra acestor cereri sunt supuse, de asemenea, căilor de atac prevăzute de lege.

Recursurile extraordinare cu care au fost sesizate instanţele înainte de intrarea în vigoare a acestei legi vor continua să fie judecate, iar în cazul casării cu trimitere pentru o nouă judecată, cauzele vor fi trimise instanţelor competente potrivit aceleiaşi legi.

Hotărârile în materia Legii fondului funciar nr. **18/1991**, rămase definitive la judecătorii anterior intrării în vigoare a prezentei legi, pot fi atacate cu recursul prevăzut de prezenta lege, de către părţile interesate, în termen de **90** zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, indiferent de data pronunţării lor.

În toate cazurile în care, potrivit legii de faţă, competenţa materială a instanţei învestite anterior este modificată, dosarele se trimit din oficiu instanţei competente. Dispoziţiile art. **725** din Codul de procedură civilă sunt aplicabile.

În situaţiile în care, în mod excepţional, nu au putut fi organizate unele dintre judecătoriile prevăzute în anexa nr. **1** a Legii nr. **92/1992** pentru organizarea judecătorească până la intrarea în vigoare a prezentei legi, cauzele vor fi soluţionate de către judecătoriile competente teritorial, potrivit legii anterioare.

Termenele pentru exercitarea căilor de atac ordinare, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei legi, încep să curgă din nou de la această dată.

Executările silite începute înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi vor fi continuate de instanţele de executare învestite.

Art. VI. - Sunt şi rămân abrogate: art. **735** alin. **2** din Codul de procedură civilă, art. III din Legea nr. **18** din **12** februarie **1948**, precum şi orice alte dispoziţii contrare prezentei legi.

Art. X. - Prezenta lege intră în vigoare pe data publicării ei în Monitorul Oficial al României.

CODUL PENAL

Codul penal a fost publicat în Buletinul Oficial nr. 79-79 bis din 21 iunie 1968 şi a mai fost republicat în Buletinul Oficial nr. 55-56 din 23 aprilie 1973, în temeiul art. III din Legea nr. 6/1973, publicată în Buletinul Oficial nr. 49 din 6 aprilie 1973.

Ca urmare a modificărilor substanţiale ce i-au fost aduse prin Legea 140/1996,în temeiul art. III din aceasta, (publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 289 din 14 noiembrie 1996) s-a dispus republicarea sa.

A fost republicat în Monitorul Oficial nr. 65 bis din 16 aprilie 1997.

CUPRINS

PARTEA GENERALĂ

Titlul I LEGEA PENALĂ ȘI LIMITELE EI DE APLICARE 329
CAPITOLUL I DISPOZIŢII PRELIMINARE Art. 1 - 2.. 329
CAPITOLUL II LIMITELE APLICĂRII LEGII PENALE 329
Secţiunea I Aplicarea legii penale în spaţiu Art. 3 - 9 329
Secţiunea II Aplicarea legii penale în timp Art. 10 - 16 330
Titlul II INFRACŢIUNEA.. 332
CAPITOLUL I DISPOZIŢII GENERALE Art. 17 - 19.. 332
CAPITOLUL II TENTATIVA Art. 20 - 22.. 333
CAPITOLUL III PARTICIPAŢIA Art. 23 - 31 333
CAPITOLUL IV PLURALITATEA DE INFRACŢIUNI Art. 32 - 43......... 334
CAPITOLUL V CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ CARACTERUL PENAL AL FAPTEI Art. 44 - 51.. 338
Titlul III PEDEPSELE.. 339
CAPITOLUL I DISPOZIŢII GENERALE Art. 52.. 339
CAPITOLUL II CATEGORIILE ŞI LIMITELE GENERALE ALE PEDEPSELOR Art. 53.. 339
CAPITOLUL III PEDEPSELE PRINCIPALE.. 340
Secţiunea I Detenţiunea pe viaţă Art. 54 - 55^2.. 340
Secţiunea II Închisoarea Art. 56 - 62 340
Secţiunea III Amenda Art. 63 - 63^1.. 343
CAPITOLUL IV PEDEPSELE COMPLIMENTARE ŞI PEDEPSELE ACCESORII 344
Secţiunea I Pedepsele complimentare Art. 64 - 70.. 344
Secţiunea II Pedepsele accesorii Art. 71.. 345
CAPITOLUL V INDIVIDUALIZAREA PEDEPSELOR 345
Secţiunea I Dispoziţii generale Art. 72.. 345
Secţiunea II Circumstanţele atenuante şi agravante Art. 73 - 80.. 346
Secţiunea III Suspendarea condiţionată a executării pedepsei Art 81-86............ 348
Secţiunea III Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere Art 86^1 - 86^6 350
Secţiunea III Executarea pedepsei la locul de muncă Art. 86^7 - 86^{11}.. 351
Secţiunea IV Calculul pedepselor Art. 87 - 89 354
Titlul IV ÎNLOCUIREA RĂSPUNDERII PENALE Art. 90-98 355

Titlul V MINORITATEA Art. 99-110¹ 356
Titlul VI MĂSURILE DE SIGURANȚĂ 359
CAPITOLUL I DISPOZIȚII GENERALE Art. 111 - 112 359
CAPITOLUL II REGIMUL MĂSURILOR DE SIGURANȚĂ Art. 113 - 118 359
Titlul VII CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ RĂSPUNDEREA PENALĂ SAU CONSECINȚELE CONDAMNĂRII 361
CAPITOLUL I AMNISTIA ŞI GRAȚIEREA Art. 119 - 120 361
CAPITOLUL II PRESCRIPȚIA Art. 121 - 130 361
CAPITOLUL III LIPSA PLÂNGERII PREALABILE ŞI ÎMPĂCAREA PĂRȚILOR Art. 131 - 132 363
CAPITOLUL IV REABILITAREA Art. 133 - 139 364
Titlul VIII ÎNȚELESUL UNOR TERMENI SAU EXPRESII ÎN 365
LEGEA PENALĂ Art. 140 - 154 365

PARTEA SPECIALĂ

Titlul I INFRACȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI STATULUI Art. 155 - 173 368
Titlul II INFRACȚIUNI CONTRA PERSOANEI 372
CAPITOLUL I INFRACȚIUNI CONTRA VIEȚII, INTEGRITĂȚII CORPORALE ŞI SĂNĂTĂȚII 372
Secțiunea I Omuciderea Art. 174 - 179 372
Secțiunea II Lovirea şi vătămarea integrității corporale sau a sănătății Art. 180 - 184 373
Secțiunea III Avortul Art. 185 - 188 375
CAPITOLUL II INFRACȚIUNI CONTRA LIBERTĂȚII PERSOANEI Art. 189 - 196 375
CAPITOLUL III INFRACȚIUNI PRIVITOARE LA VIAȚA SEXUALĂ Art. 197 - 204 377
CAPITOLUL IV INFRACȚIUNI CONTRA DEMNITĂȚII Art. 204 - 207 379
Titlul III INFRACȚIUNI CONTRA PATRIMONIULUI Art. 208 - 222 380
Titlul IV INFRACȚIUNI CONTRA AVUTULUI PUBLIC Art. 223 - 235 384
Titlul V INFRACȚIUNI CONTRA AUTORITĂȚILOR Art. 236 - 245 384
Titlul VI INFRACȚIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR ACTIVITĂȚI DE INTERES PUBLIC SAU ALTOR ACTIVITĂȚI REGLEMENTATE DE LEGE 386
CAPITOLUL I INFRACȚIUNI DE SERVICIU SAU ÎN LEGĂTURĂ CU SERVICIUL Art. 246 - 258 386
CAPITOLUL II INFRACȚIUNI CARE ÎMPIEDICĂ ÎNFĂPTUIREA JUSTIȚIEI Art. 259 - 272 388
CAPITOLUL III INFRACȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI CIRCULAȚIEI

PE CĂILE FERATE Art. 273 - 278 392
CAPITOLUL IV INFRACȚIUNI PRIVITOARE LA REGIMUL STABILIT PENTRU UNELE ACTIVITĂȚI REGLEMENTATE DE LEGE Art. 279 - 281 394
Titlul VII INFRACȚIUNI DE FALS 396
CAPITOLUL I FALSIFICAREA DE MONEDE TIMBRE SAU ALTE VALORI Art. 282 - 285 396
CAPITOLUL II FALSIFICAREA INSTRUMENTELOR DE AUTENTIFICARE SAU DE MARCARE Art. 286 - 287 . 397
CAPITOLUL III FALSURI ÎN ÎNSCRISURI Art. 288 - 294 397
Titlul VIII INFRACȚIUNI LA REGIMUL STABILIT PENTRU ANUMITE ACTIVITĂȚI ECONOMICE Art. 295 - 302[1] 399
Titlul IX INFRACȚIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR RELAȚII PRIVIND CONVIEȚUIREA SOCIALĂ 400
CAPITOLUL I INFRACȚIUNI CONTRA FAMILIEI Art. 303 - 307 400
CAPITOLUL II INFRACȚIUNI CONTRA SĂNĂTĂȚII PUBLICE Art. 308 - 313 402
CAPITOLUL III INFRACȚIUNI PRIVITOARE LA ASISTENȚA CELOR ÎN PRIMEJDIE Art. 314 - 316 403
CAPITOLUL IV ALTE INFRACȚIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR RELAȚII PRIVIND CONVIEȚUIREA SOCIALĂ Art. 317 - 330 404
Titlul X INFRACȚIUNI CONTRA CAPACITĂȚII DE APĂRARE A ROMÂNIEI 407
CAPITOLUL I INFRACȚIUNI SĂVÂRȘITE DE MILITARI 407
Secțiunea I Infracțiuni contra ordinii și disciplinei militare Art. 331 - 337 407
Secțiunea II Infracțiuni pe câmpul de luptă Art. 338 - 339 408
Secțiunea III Infracțiuni specifice aviației și marinei militare Art. 340 - 347 408
CAPITOLUL II INFRACȚIUNI SĂVÂRȘITE DE MILITARI SAU CIVILI Art. 348 - 352 410
CAPITOLUL III INFRACȚIUNI SĂVÂRȘITE DE CIVILI Art. 353 - 355 410
Titlul XI INFRACȚIUNI CONTRA PĂCII ȘI OMENIRII Art. 356 - 361 411
DISPOZIȚII FINALE Art. 362 - 363 413

PARTEA GENERALĂ

Titlul I

LEGEA PENALĂ ŞI LIMITELE EI DE APLICARE

CAPITOLUL I
DISPOZIŢII PRELIMINARE

Art. 1. Scopul legii penale - Legea penală apără, împotriva infracţiunilor, România, suveranitatea, independenţa, unitatea şi indivizibilitatea statului, persoana, drepturile şi libertăţile acesteia, proprietatea, precum şi întreaga ordine de drept. [1]

Art. 2. Legalitatea incriminării - Legea prevede care fapte constituie infracţiuni, pedepsele ce se aplică infractorilor şi măsurile ce se pot lua în cazul săvârşirii acestor fapte.

CAPITOLUL II
LIMITELE APLICĂRII LEGII PENALE

Secţiunea I
Aplicarea legii penale în spaţiu

Art. 3. Teritorialitatea legii penale - Legea penală se aplică infracţiunilor săvârşite pe teritoriul României.

Art. 4. Personalitatea legii penale - Legea penală se aplică infracţiunilor săvârşite în afara teritoriului ţării, dacă făptuitorul este cetăţean român, sau dacă, neavând nici o cetăţenie, are domiciliul în ţară.

Art. 5. Realitatea legii penale - Legea penală se aplică infracţiunilor săvârşite în afara teritoriului ţării, contra siguranţei statului român sau contra vieţii unui cetăţean român, ori prin care s-a adus o vătămare gravă integrităţii corporale sau sănătăţii unui cetăţean român, când sunt săvârşite de către un cetăţean străin sau de o persoană fără cetăţenie care nu domiciliază pe teritoriul ţării.

Punerea în mişcare a acţiunii penale

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea 140/1996*

pentru infracţiunile prevăzute în alineatul precedent se face numai cu autorizarea prealabilă a procurorului general.

Art. 6. Universalitatea legii penale - Legea penală se aplică şi altor infracţiuni decât celor prevăzute în art. 5 alin. 1, săvârşite în afara teritoriului ţării, de un cetăţean străin sau de o persoană fără cetăţenie care nu domiciliază pe teritoriul ţării, dacă:

a) fapta este prevăzută ca infracţiune şi de legea penală a ţării unde a fost săvârşită;

b) făptuitorul se află în ţară.

Pentru infracţiunile îndreptate împotriva intereselor statului român sau contra unui cetăţean român, infractorul poate fi judecat şi în cazul în care s-a obţinut extrădarea lui.

Dispoziţiile alineatelor precedente nu se aplică în cazul când, potrivit legii statului în care infractorul a săvârşit infracţiunea, există vreo cauză care împiedică punerea în mişcare a acţiunii penale sau continuarea procesului penal ori executarea pedepsei, sau când pedeapsa a fost executată ori este considerată ca executată. Când pedeapsa nu a fost executată sau a fost executată numai în parte, se procedează potrivit dispoziţiilor legale privitoare la recunoaşterea hotărârilor străine.

Art. 7. Legea penală şi convenţiile internaţionale - Dispoziţiile cuprinse în art. 5 şi 6 se aplică, dacă nu se dispune altfel printr-o convenţie internaţională.

Art. 8. Imunitatea de jurisdicţie - Legea penală nu se aplică infracţiunilor săvârşite de către reprezentanţii diplomatici ai statelor străine sau de către alte persoane care, în conformitate cu convenţiile internaţionale, nu sunt supuse jurisdicţiei penale a statului român.

Art. 9. Extrădarea - Extrădarea se acordă sau poate fi solicitată pe bază de convenţie internaţională, pe bază de reciprocitate şi, în lipsa acestora, în temeiul legii.

Secţiunea II
Aplicarea legii penale în timp

Art. 10. Activitatea legii penale - Legea penală se aplică infracţiunilor săvârşite în timpul în care ea se află în vigoare.

Art. 11. Neretroactivitatea legii penale - Legea penală nu se aplică faptelor care, la data la care au fost săvârşite, nu erau prevăzute ca infracţiuni.

Art. 12. Retroactivitatea legii penale - Legea penală nu se aplică faptelor săvârşite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă. În acest caz executarea pedepselor, a măsurilor de siguranţă şi a măsurilor educative, pronunţate în baza legii vechi, precum şi toate consecinţele penale ale hotărârilor judecătoreşti privitoare la aceste fapte, încetează prin intrarea în vigoare a legii noi.

Legea care prevede măsuri de siguranţă sau măsuri educative se aplică şi infracţiunilor care nu au fost definitiv judecate până la data intrării în vigoare a legii noi.

Art. 13. Aplicarea legii penale

mai favorabile - În cazul în care de la săvârşirea infracţiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea cea mai favorabilă.

Când legea anterioară este mai favorabilă, pedepsele complimentare care au corespondent în legea penală nouă se aplică în conţinutul şi în limitele prevăzute de aceasta, iar cele care nu mai sunt prevăzute în legea penală nouă nu se mai aplică.

[1]**Art. 14. Aplicarea obligatorie a legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive** - Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare şi până la executarea completă a pedepsei închisorii sau amenzii a intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai uşoară, sancţiunea aplicată, dacă depăşeşte maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracţiunea săvârşită, se reduce la acest maxim.

Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la detenţiune pe viaţă şi până la executarea ei a intervenit o lege care prevede pentru aceeaşi faptă pedeapsa închisorii, pedeapsa detenţiunii pe viaţă se înlocuieşte cu maximul închisorii prevăzut pentru acea infracţiune.

Dacă legea nouă prevede în locul pedepsei închisorii numai amenda, pedeapsa aplicată se înlocuieşte cu amenda, fără a se putea depăşi maximul special prevăzut în legea nouă. Ţinându-se seama de partea executată din pedeapsa închisorii, se poate înlătura în totul sau în parte executarea amenzii.

Pedepsele complimentare, măsurile de siguranţă precum şi măsurile educative neexecutate şi neprevăzute în legea nouă, nu se mai execută, iar cele care au corespondent în legea nouă se execută în conţinutul şi limitele prevăzute de această lege.

Când o dispoziţie din legea nouă se referă la pedepse definitiv aplicate, se ţine seama, în cazul pedepselor executate până la data intrării în vigoare a acesteia, de pedeapsa redusă sau înlocuită potrivit dispoziţiilor alineatelor precedente.

Art. 15. Aplicarea facultativă a legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive - Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare şi până la executarea completă a pedepsei închisorii a intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai uşoară, iar sancţiunea aplicată este mai mică decât maximul special prevăzut de legea nouă, ţinându-se seama de infracţiunea săvârşită, de persoana condamnatului, de conduita acestuia după pronunţarea hotărârii sau în timpul executării pedepsei şi de timpul executat din pedeapsă, se poate dispune fie menţinerea, fie reducerea pedepsei. Pedeapsa aplicată nu poate fi coborâtă sub limita ce ar rezulta din reducerea acestei pedepse proporţional cu micşorarea maximului special prevăzut pentru infracţiunea săvârşită.

---

[1] *Potrivit art.2 din Decretul-Lege nr.6 din 7 ian.1990, publicat în M.Of. nr. 4 din 8.01.1990 pentru abolirea pedepsei cu moartea, toate dispoziţiile privind pedeapsa cu moartea din Codul penal, Codul de procedură penală şi alte acte normative, sunt considerate că se referă la pedeapsa detenţiunii pe viaţă.*

Dispoziţiile art. 14 alin. 5 se aplică şi în cazul condamnărilor arătate în prezentul articol, executate până la data intrării în vigoare a legii noi, pedeapsa din hotărâre reducându-se cu o treime.

Art. 16. Aplicarea legii penale temporare - Legea penală temporară se aplică infracţiunii săvârşite în timpul când era în vigoare, chiar dacă fapta nu a fost urmărită sau judecată în acel interval de timp.

Titlul II

INFRACŢIUNEA

CAPITOLUL I
DISPOZIŢII GENERALE

Art. 17. Trăsăturile esenţiale ale infracţiunii - Infracţiunea este fapta care prezintă pericol social, săvârşită cu vinovăţie şi prevăzută de legea penală.

Infracţiunea este singurul temei al răspunderii penale.

[1]**Art. 18. Pericolul social al faptei** - Faptă care prezintă pericol social în înţelesul legii penale este orice acţiune sau inacţiune prin care se aduce atingere uneia dintre valorile arătate în art. 1, şi pentru sancţionarea căreia este necesară aplicarea unei pedepse.

[2]**Art. 18^{1}. Faptă care nu prezintă pericolul social al unei infracţiuni** - Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, dacă prin atingerea minimă adusă uneia din valorile apărate de lege şi prin conţinutul ei concret, fiind lipsită în mod vădit de importanţă, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracţiuni.

La stabilirea în concret a gradului de pericol social se ţine seama de modul şi mijloacele de săvârşire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce, precum şi de persoana şi conduita făptuitorului.

În cazul faptelor prevăzute în prezentul articol, procurorul sau instanţa aplică una din sancţiunile cu caracter administrativ prevăzute în art. 91.

Art. 19. Vinovăţia - Vinovăţie există când fapta care prezintă pericol social este săvârşită cu intenţie sau din culpă.

1) Fapta este săvârşită cu intenţie când infractorul:

a. prevede rezultatul faptei sale, urmărind producerea lui prin săvârşirea acelei fapte;

b. prevede rezultatul faptei sale si, deşi nu-l urmăreşte, acceptă posibilitatea producerii lui.

2) Fapta este săvârşită din culpă când infractorul:

a. prevede rezultatul faptei sale, dar nu-l acceptă, socotind fără temei că el nu se va produce;

---

[1] *Art 18 este reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 6/1973*

[2] *Art. 18^{1} a fost introdus prin Legea nr.6/1973, iar alin. 3 este reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 104/1992*

b. nu prevede rezultatul faptei sale, deşi trebuia şi putea să-l prevadă.

Fapta constând într-o acţiune săvârşită din culpă constituie infracţiune numai atunci când în lege se prevede în mod expres aceasta.

Fapta constând într-o inacţiune constituie o infracţiune fie că este săvârşită cu intenţie, fie din culpă, afară de cazul în care legea sancţionează numai săvârşirea ei cu intenţie.

CAPITOLUL II
TENTATIVA

Art. 20. Conţinutul tentativei - Tentativa constă în punerea în executare a hotărârii de a săvârşi infracţiunea, executare care a fost însă întreruptă sau nu şi-a produs efectul.

Există tentativă şi în cazul în care consumarea infracţiunii nu a fost posibilă datorită insuficienţei sau defectuozităţii mijloacelor folosite, ori datorită împrejurării că în timpul în care s-au săvârşit actele de executare, obiectul lipsea de la locul unde făptuitorul credea că se află.

Nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracţiunii este datorită modului cum a fost concepută executarea.

Art. 21. Pedepsirea tentativei - Tentativa se pedepseşte numai când legea prevede expres aceasta.

[1]Tentativa se sancţionează cu o pedeapsă cuprinsă între jumătatea minimului şi jumătatea maximului prevăzute de lege pentru infracţiunea consumată, fără ca minimul să fie mai mic decât minimul general al pedepsei. În cazul când pedeapsa prevăzută de lege este detenţiunea pe viaţă, se aplică pedeapsa închisorii de la 10 la 25 de ani.

Art. 22. Desistarea şi împiedicarea rezultatului - Este apărat de pedeapsă făptuitorul care s-a desistat ori a împiedicat mai înainte de descoperirea faptei producerea rezultatului.

Dacă actele îndeplinite până în momentul desistării sau împiedicării producerii rezultatului constituie o altă infracţiune, se aplică pedeapsa pentru acea infracţiune.

CAPITOLUL III
PARTICIPAŢIA

Art. 23. Participanţii - Participanţi sunt persoanele care contribuie la săvârşirea unei fapte prevăzute de legea penală în calitate de autori, instigatori sau complici.

Art. 24. Autorul - Autor este persoana care săvârşeşte în mod nemijlocit fapta prevăzută de legea penală.

Art. 25. Instigatorul - Instigator este persoana care, cu intenţie, determină pe o altă persoană să săvârşească o faptă prevăzută de legea penală.

Art. 26. Complicele - Complice este persoana care, cu intenţie, înlesneşte sau ajută în orice mod la săvârşirea unei fapte prevăzute de legea penală. Este de asemenea complice persoana care promite, înainte sau în timpul săvârşirii faptei, că va tăinui bunurile provenite din aceasta sau că va favoriza pe făptuitor, chiar dacă după săvârşirea faptei promisiunea nu este îndeplinită.

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea 140/1996*

Art. 27. Pedeapsa în caz de participaţie - Instigatorul şi complicele la o faptă prevăzută de legea penală săvârşită cu intenţie se sancţionează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru autor. La stabilirea pedepsei se ţine seama de contribuţia fiecăruia la săvârşirea infracţiunii, precum şi de dispoziţiile art. 72.

Art. 28. Circumstanţele personale şi reale - Circumstanţele privitoare la persoana unui participant nu se răsfrâng asupra celorlalţi.

Circumstanţele privitoare la faptă se răsfrâng asupra participanţilor, numai în măsura în care aceştia le-au cunoscut sau le-au prevăzut.

[1] **Art. 29. Instigarea neurmată de executare** - Actele de instigare neurmate de executarea faptei, precum şi actele de instigare urmate de desistarea autorului ori de împiedicarea de către acesta a producerii rezultatului, se sancţionează cu o pedeapsă între minimul special al pedepsei pentru infracţiunea la care s-a instigat şi minimul general. În cazul când pedeapsa prevăzută de lege este detenţiunea pe viaţă, se aplică pedeapsa închisorii de la 2 la 10 ani.

Actele arătate în alineatul precedent nu se sancţionează, dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea la care s-a instigat este de 2 ani sau mai mică, afară de cazul când actele îndeplinite de autor până în momentul desistării constituie altă faptă prevăzută de legea penală.

Art. 30. Împiedicarea săvârşirii faptei - Participantul nu se pedepseşte dacă în cursul executării, dar înainte de descoperirea faptei, împiedică consumarea acesteia. Dacă actele săvârşite până în momentul împiedicării constituie o altă faptă prevăzută de legea penală, participantului i se aplică pedeapsa pentru această faptă.

Art. 31. Participaţia improprie - Determinarea, înlesnirea sau ajutorarea în orice mod, cu intenţie, la săvârşirea din culpă de către o altă persoană, a unei fapte prevăzute de legea penală, se sancţionează cu pedeapsa pe care legea o prevede pentru fapta comisă cu intenţie.

Determinarea, înlesnirea sau ajutarea în orice mod, cu intenţie, la săvârşirea unei fapte prevăzute de legea penală, de către o persoană care comite acea faptă fără vinovăţie, se sancţionează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru această infracţiune.

Dispoziţiile art. 28-30 se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL IV

PLURALITATEA DE INFRACȚIUNI

Art. 32. Formele pluralităţii - Pluralitatea de infracţiuni constituie, după caz, concurs de infracțiuni sau recidivă.

---

[1] *A se vedea nota de la art. 14*

Art. 33. Concursul de infracțiuni - Concursul de infracțiuni există:

a) când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârşite de aceeaşi persoană, înainte de a fi condamnată definitiv pentru vreuna dintre ele. Există concurs chiar dacă una dintre infracțiuni a fost comisă pentru săvârşirea sau ascunderea altei infracțiuni;

b) când o acțiune sau inacțiune, săvârşită de aceeaşi persoană, datorită împrejurărilor în care a avut loc şi urmărilor pe care le-a produs, întruneşte elementele mai multor infracțiuni.

[1]**Art. 34. Pedeapsa principală în caz de concurs de infracțiuni** - În caz de concurs de infracțiuni se stabileşte pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte, iar dintre acestea se aplică pedeapsa după cum urmează:

a) când s-a stabilit o pedeapsă cu detențiune pe viață şi una sau mai multe pedepse cu închisoare ori cu amendă, se aplică pedeapsa detențiunii pe viață;

b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, care poate fi sporită până la maximul ei special, iar când acest maxim nu este îndestulător, se poate adăuga un spor de până la 5 ani;

c) când s-au stabilit numai amenzi, se aplică pedeapsa cea mai mare, care poate fi sporită până la maximul ei special, iar dacă acest maxim nu este îndestulător, se poate adăuga un spor de până la jumătate din acel maxim;

d) când s-a stabilit o pedeapsă cu închisoare şi o pedeapsă cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii, la care se poate adăuga amenda, în totul sau în parte;

e) când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoare şi mai multe pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii potrivit dispoziției de la lit. b), la care se poate adăuga amenda, potrivit dispoziției de la lit. c).

Prin aplicarea dispozițiilor din alineatul precedent nu se poate depăşi totalul pedepselor stabilite de instanță pentru infracțiunile concurente.

[1]**Art. 35 Pedeapsa complimentară şi măsurile de siguranță în caz de concurs de infracțiuni** - Dacă pentru una din infracțiunile concurente s-a stabilit şi o pedeapsă complimentară, aceasta se aplică alături de pedeapsa închisorii.

Dacă s-au stabilit mai multe pedepse complimentare de natură diferită, sau chiar de aceeaşi natură dar cu conținut diferit, acestea se aplică alături de pedeapsa închisorii.

Dacă s-au stabilit mai multe pedepse complimentare de aceeaşi natură şi cu acelaşi conținut, se aplică cea mai grea dintre acestea.

Măsurile de siguranță de natură deosebită, luate în cazul infracțiunilor concurente, se cumulează.

Art. 36 Contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente - Dacă infractorul condamnat definitiv este judecat ulterior pentru o infracțiune concurentă, se aplică dispozițiile art. 34 şi 35.

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea 140/1996*

Dispoziţiile art. 34 şi 35 se aplică şi în cazul în care, după ce o hotărâre de condamnare a rămas definitivă, se constată că cel condamnat suferise şi o altă condamnare definitivă pentru o infracţiune concurentă.

Dacă infractorul a executat în totul sau în parte pedeapsa aplicată prin hotărârea anterioară, ceea ce s-a executat se scade din durata pedepsei aplicate pentru infracţiunile concurente.

[1]Dispoziţiile privitoare la aplicarea pedepsei în caz de concurs de infracţiuni se aplică şi în cazul în care condamnarea la pedeapsa detenţiunii pe viaţă a fost comutată sau înlocuită cu pedeapsa închisorii.

[2]**Art. 37. Recidiva** - Recidivă există în următoarele cazuri:

a) când după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii mai mare de 6 luni, cel condamnat săvârşeşte din nou o infracţiune cu intenţie, înainte de începerea executării pedepsei, în timpul executării acesteia sau în stare de evadare, iar pedeapsa prevăzută de lege pentru a doua infracţiune este închisoarea mai mare de un an.

b) când după executarea unei pedepse cu închisoare mai mare de 6 luni, după graţierea totală sau a restului de pedeapsă, ori după împlinirea termenului de prescripţie a executării unei asemenea pedepse, cel condamnat săvârşeşte din nou o infracţiune cu intenţie pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de un an;

c) când după condamnarea la cel puţin trei pedepse cu închisoare până la 6 luni sau după executare, după graţierea totală sau a restului de pedeapsă, ori după prescrierea executării a cel puţin trei asemenea pedepse, cel condamnat săvârşeşte din nou o infracţiune cu intenţie pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de un an.

[3]Există recidivă şi în cazurile în care una dintre pedepsele prevăzute la alin.1 este detenţiunea pe viaţă.

[4]Pentru stabilirea stării de recidivă în cazurile prevăzute în alin.1 lit. a şi b şi alin. 2, se poate ţine seama şi de hotărârea de condamnare pronunţată în străinătate, pentru o faptă prevăzută şi de legea română, dacă hotărârea de condamnare a fost recunoscută potrivit dispoziţiilor legii.

Art. 38. Condamnările care nu atrag starea de recidivă - La stabilirea stării de recidivă nu se ţine seama de hotărârile de condamnare privitoare la:

a) infracţiunile săvârşite în timpul minorităţii;

[5]a^1) infracţiunile săvârşite din culpă;

b) infracţiunile amnistiate;

c) faptele care nu mai sunt prevăzute ca infracţiuni de legea penală.

De asemenea, nu se ţine seama de condamnările pentru care a intervenit reabilitarea, sau în privinţa cărora s-a împlinit termenul de reabilitare.

---

[1] *A se vedea nota de la art. 14*

[2] *Art. 37 alin.1 a fost reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr.140/1996*

[3] *Art. 37 alin.2 a fost introdus prin Legea nr.140/1996*

[4] *Art. 37 alin. 3 a fost reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr.140/1996*

[5] *Lit. a^1 s-a introdus prin Legea 6/1973*

[1]**Art. 39. Pedeapsa în caz de recidivă** - În cazul recidivei prevăzute în art. 37 alin.1 lit. a, pedeapsa stabilită pentru infracţiunea săvârşită ulterior şi pedeapsa aplicată pentru infracţiunea anterioară se contopesc potrivit dispoziţiilor art. 34 şi 35. Sporul prevăzut în art. 34 alin. 1 lit. b se poate mări până la 7 ani.

Dacă pedeapsa anterioară a fost executată în parte, contopirea se face între pedeapsa ce a mai rămas de executat şi pedeapsa aplicată pentru infracţiunea săvârşita ulterior.

În cazul săvârşirii unei infracţiuni după evadare, prin pedeapsa anterioară se înţelege pedeapsa care se execută, cumulată cu pedepsa aplicată pentru evadare.

În cazul recidivei prevăzute la art. 37 alin. 1 lit. b, se poate aplica o pedeapsă până la maximul special. Dacă maximul special este neîndestulător, în cazul închisorii se poate adăuga un spor până la 10 ani, iar în cazul amenzii se poate aplica un spor de cel mult două treimi din maximul special.

În cazul recidivei prevăzute în art. 37 lit. c se aplică în mod corespunzător dispoziţiile din alineatele precedente.

Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare şi mai înainte ca pedeapsa să fi fost executată sau considerată ca executată, se descoperă că cel condamnat se află în stare de recidivă, instanţa aplică dispoziţiile din alin. 1 în cazul recidivei prevăzute în art. 37 lit. a şi dispoziţiile din alin. 4 în cazul recidivei prevăzute în art. 37 lit. b.

Dispoziţiile alineatului precedent se aplică şi în cazul în care condamnarea la pedeapsa detenţiunii pe viaţă a fost comutată sau înlocuită cu pedeapsa închisorii.

Art. 40. Pedeapsa în unele cazuri în care nu există recidivă - Când după condamnarea definitivă cel condamnat săvârşeste din nou o infracţiune, înainte de începerea executării pedepsei, în timpul executării acesteia sau în stare de evadare, şi nu sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege pentru starea de recidivă, pedeapsa se aplică potrivit regulilor pentru concursul de infracţiuni.

Art. 41. Unitatea infracţiunii continuate şi a celei complexe - În cazul infracţiunii continuate şi al infracţiunii complexe nu există pluralitate de infracţiuni.

Infracţiunea este continuată când o persoană săvârşeşte la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiaşi rezoluţii, acţiuni sau inacţiuni care prezintă, fiecare în parte, conţinutul aceleiaşi infracţiuni.

Infracţiunea este complexă când în conţinutul său intră, ca element sau ca circumstanţă agravantă, o acţiune sau inacţiune care constituie prin ea însăşi o faptă prevăzută de legea penală.

Art. 42. Pedeapsa pentru infracţiunea continuată - Infracţiunea continuată se sancţionează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea săvârşită, la care se poate adăuga un spor potrivit dispoziţiilor art. 34.

---

[1] *Art. 39 a fost reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr.140/1996*

Art. 43. Recalcularea pedepsei pentru infracţiunea continuată sau complexă - Dacă infractorul condamnat definitiv pentru o infracţiune continuată sau complexă este judecat ulterior şi pentru alte acţiuni sau inacţiuni care intră în conţinutul aceleiaşi infracţiuni, ţinându-se seama de infracţiunea săvârşită în întregul ei, se stabileşte o pedeapsă corespunzătoare, care nu poate fi mai uşoară decât cea pronunţată anterior.

CAPITOLUL V

CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ CARACTERUL PENAL AL FAPTEI

Art. 44. Legitimă apărare - Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, săvârşită în stare de legitimă apărare.

Este în stare de legitimă apărare acela care săvârşeşte fapta pentru a înlătura un atac material, direct, imediat şi injust, îndreptat împotriva sa, a altuia sau împotriva unui interes public şi care pune în pericol grav persoana sau drepturile celui atacat ori interesul public.

Este de asemenea în legitimă apărare şi acela care din cauza tulburării sau temerii a depăşit limitele unei apărări proporţionale cu gravitatea pericolului şi cu împrejurările în care s-a produs atacul.

Art. 45. Starea de necesitate - Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, săvârşită în stare de necesitate.

Este în stare de necesitate acela care săvârşeşte fapta pentru a salva de la un pericol iminent şi care nu putea fi înlăturat altfel, viaţa, integritatea corporală sau sănătatea sa, a altuia sau un bun important al său ori al altuia sau un interes public.

Nu este în stare de necesitate persoana care în momentul când a săvârşit fapta şi-a dat seama că pricinuieşte urmări vădit mai grave decât cele care s-ar fi putut produce dacă pericolul nu era înlăturat.

Art. 46. Constrângerea fizică şi constrângerea morală - Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, săvârşită din cauza unei constrângeri fizice căreia făptuitorul nu i-a putut rezista.

De asemenea, nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, săvârşită din cauza unei constrângeri morale, exercitată prin ameninţare cu un pericol grav pentru persoana făptuitorului ori a altuia, şi care nu putea fi înlăturat în alt mod.

Art. 47. Cazul fortuit - Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, al cărei rezultat este consecinţa unei împrejurări care nu putea fi prevăzută.

Art. 48. Iresponsabilitatea - Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, dacă făptuitorul, în momentul săvârşirii faptei, fie din cauza alienaţiei mintale, fie din alte cauze, nu putea să-şi dea seama de acţiunile sau inacţiunile sale, ori nu putea fi stăpân pe ele.

Art. 49. Beţia - Nu constituie

infracţiune fapta prevăzută de legea penală, dacă făptuitorul, în momentul săvârşirii faptei, se găsea, datorită unor împrejurări independente de voinţa sa, în stare de beţie completă produsă de alcool sau alte substanţe.

Starea de beţie voluntară completă produsă de alcool sau de alte substanţe nu înlătură caracterul penal al faptei. Ea poate constitui, după caz, o circumstanţă atenuantă sau agravantă.

Art. 50. Minoritatea făptuitorului - Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, săvârşită de un minor care la data comiterii acesteia nu îndeplinea condiţiile legale pentru a răspunde penal.

Art. 51. Eroarea de fapt - Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, când făptuitorul, în momentul săvârşirii acesteia, nu cunoştea existenţa unei stări, situaţii sau împrejurări de care depinde caracterul penal al faptei.

Nu constituie o circumstanţă agravantă împrejurarea pe care infractorul nu a cunoscut-o în momentul săvârşirii infracţiunii.

Dispoziţiile alin. 1 şi 2 se aplică şi faptelor săvârşite din culpă pe care legea penală le pedepseşte, numai dacă necunoaşterea stării, situaţiei sau împrejurării respective nu este ea însăşi rezultatul culpei.

Necunoaşterea sau cunoaşterea greşită a legii penale nu înlătură caracterul penal al faptei.

Titlul III

PEDEPSELE

CAPITOLUL I
DISPOZIŢII GENERALE

Art. 52. Pedeapsa şi scopul ei - Pedeapsa este o măsură de constrângere şi un mijloc de reeducare a condamnatului. Scopul pedepsei este prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni.

Prin executarea pedepsei se urmăreşte formarea unei atitudini corecte faţă de muncă, faţă de ordinea de drept şi faţă de regulile de convieţuire socială. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferinţe fizice şi nici să înjosească persoana condamnatului.

CAPITOLUL II
CATEGORIILE ŞI LIMITELE GENERALE ALE PEDEPSELOR

[1]**Art. 53. Felurile pedepselor** - Pedepsele sunt principale, complimentare şi accesorii.

1) Pedepsele principale sunt:

a. detenţiunea pe viaţă

b. închisoarea de la 15 zile la 30 de ani.

c. amenda de la 100.000 la 50.000.000 lei.

---

[1] *Art. 53 a fost reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr.140/1996*

2) Pedepsele complimentare sunt:

a. interzicerea unor drepturi de la unu la 10 ani;

b. degradarea militară;

3) Pedeapsa accesorie este interzicerea unor drepturi anume prevăzute de lege.

CAPITOLUL III
PEDEPSELE PRINCIPALE

[1]Secţiunea I
Detenţiunea pe viaţă

Art. 54. Regimul detenţiunii pe viaţă - Detenţiunea pe viaţă se execută în penitenciare anume destinate pentru aceasta sau în secţii speciale ale celorlalte penitenciare.

Regimul executării pedepsei detenţiunii pe viaţă este reglementat în Legea pentru executarea pedepselor.

Art. 55. Neaplicarea pedepsei detenţiunii pe viaţă - Pedeapsa detenţiunii pe viaţă nu se aplică aceluia care, la data pronunţării hotărârii de condamnare, a împlinit vârsta de 60 de ani. În acest caz, în locul pedepsei detenţiunii pe viaţă se aplică pedeapsa închisorii pe timp de 25 de ani şi pedeapsa interzicerii unor drepturi pe durata ei maximă.

În cazul în care cel condamnat la pedeapsa detenţiunii pe viaţă a împlinit vârsta de 60 de ani în timpul executării pedepsei, detenţiunea pe viaţă se înlocuieşte cu închisoarea pe timp de 25 de ani.

Art. 55^1 Liberarea condiţionată - Cel condamnat la pedeapsa detenţiunii pe viaţă poate fi liberat condiţionat după executarea efectivă a 20 de ani de detenţiune, dacă este stăruitor în muncă, disciplinat şi dă dovezi temeinice de îndreptare, ţinându-se seama şi de antecedentele sale penale.

Condamnatul trecut de vârsta de 60 de ani pentru bărbaţi şi 55 de ani pentru femei, poate fi liberat condiţionat după executarea efectivă a 15 ani de detenţiune dacă sunt îndeplinite şi celelalte condiţii prevăzute în alin. 1.

Pedeapsa se consideră executată, dacă în termen de 10 ani de la liberare, cel condamnat nu a săvârşit din nou o infracţiune. Dacă în acest interval de timp cel liberat a comis din nou o infracţiune, se aplică, în mod corespunzător, dispoziţiile art. 61.

Art. 55^2. Calculul pedepsei în caz de comutare sau înlocuire - În cazul comutării sau înlocuirii pedepsei detenţiunii pe viaţă cu pedeapsa închisorii, perioada de detenţiune executată se consideră ca parte executată din pedeapsa închisorii.

Secţiunea II
Închisoarea

Art. 56. Regimul general al executării pedepsei - Regimul executării pedepsei închisorii se întemeiază pe obligaţia condamnaţilor de a presta o muncă utilă, dacă sunt apţi pentru aceasta, pe acţiunea educativă ce trebuie desfăşurată faţă de condamnaţi, pe respectarea de către aceştia a disciplinei muncii şi a ordinii interioare a locurilor de deţinere, precum şi pe stimularea şi recompensarea celor stăruitori în muncă, disciplinaţi şi care dau dovezi temeinice de îndreptare.

---

[1] *Introdusă prin Legea 140/1996. Art 54 şi 55 erau abrogate prin Decretul-Lege nr. 6/1990*

Toate aceste mijloace trebuie folosite în aşa fel încât să conducă la reeducarea celor condamnaţi.

După împlinirea vârstei de 60 de ani pentru bărbaţi şi de 55 de ani pentru femei, condamnaţii nu au obligaţia de a munci în timpul executării pedepsei; ei pot fi admişi la muncă dacă cer aceasta.

Art. 57. Regimul de deţinere - Executarea pedepsei închisorii se face potrivit dispoziţiilor legii privind executarea pedepselor, în locuri de deţinere anume destinate.

Femeile condamnate la pedeapsa închisorii execută această pedeapsă separat de condamnaţii bărbaţi.

Minorii condamnaţi la pedeapsa închisorii execută pedeapsa separat de condamnaţii majori sau în locuri de deţinere speciale, asigurându-li-se posibilitatea de a continua învăţământul general obligatoriu şi de a dobândi o pregătire profesională potrivit cu aptitudinile lor.

Art. 58. Regimul de muncă - Munca prestată de condamnat este remunerată, cu excepţia muncilor cu caracter gospodăresc necesare locului de deţinere. Prin legea privind executarea pedepselor se stabilesc cazurile în care şi aceste din urmă munci sunt remunerate.

Normele, timpul de muncă şi remuneraţia muncii condamnaţilor sunt cele stabilite prin lege.

Din remuneraţia muncii condamnatului o parte revine acestuia, iar cealaltă parte revine administraţiei locului de deţinere. Aceste părţi, precum şi modul de folosire a lor se stabilesc prin legea privind executarea pedepselor.

[1]**Art. 59. Liberarea condiţionată** - După ce a executat cel puţin două treimi din durata pedepsei în cazul închisorii care nu depăşeşte 10 ani, sau cel puţin trei pătrimi în cazul închisorii mai mari de 10 ani, condamnatul care este stăruitor în muncă, disciplinat şi dă dovezi temeinice de îndreptare, ţinându-se seama şi de antecedentele sale penale, poate fi liberat condiţionat înainte de executarea în întregime a pedepsei.

În calculul fracţiunilor de pedeapsă prevăzute în alin. 1 se ţine seama de partea din durata pedepsei care poate fi considerată, potrivit legii, ca executată pe baza muncii prestate. În acest caz însă, liberarea condiţionată nu poate fi acordată înainte de executarea efectivă a cel puţin jumătate din durata pedepsei când aceasta nu depăşeşte 10 ani şi a cel puţin două treimi când pedeapsa este mai mare de 10 ani.

Când condamnatul execută mai multe pedepse cu închisoare care nu se contopesc fracţiunile de pedeapsă arătate în alin. 1 se socotesc în raport de totalul pedepselor.

În aplicarea dispoziţiilor alineatelor precedente se are în vedere durata pedepsei pe care o execută condamnatul.

---

[1] *Art. 59 a fost reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr.140/1996*

[1]**Art. 59^1 Liberarea condiţionată în cazul infracţiunilor săvârşite din culpă** - Cel condamnat pentru săvârşirea uneia sau mai multor infracţiuni din culpă, poate fi liberat condiţionat înainte de executarea în întregime a pedepsei, după ce a executat cel puţin jumătate din durata pedepsei în cazul închisorii care nu depăşeşte 10 ani sau cel puţin două treimi în cazul închisorii mai mari de 10 ani, dacă îndeplineşte şi celelalte condiţii prevăzute în art. 59 alin.1.

Dispoziţiile art. 59 alin. 2 se aplică în mod corespunzător, liberarea condiţionată neputând fi acordată înainte de executarea efectivă a cel puţin o treime din durata pedepsei când aceasta nu depăşeşte 10 ani şi a cel puţin jumătate când pedeapsa este mai mare de 10 ani.

În cazul în care pedeasa ce se execută este rezultată din concursul între infracţiuni săvârşite din culpă şi infracţiuni intenţionate, se aplică dispoziţiile art. 59.

Dispoziţiile art. 59 alin. 3 şi 4 se aplică în mod corespunzător.

[2]**Art. 60. Liberarea condiţionată în cazuri speciale** - Condamnatul care, din cauza sănătăţii sau din alte cauze nu a fost niciodată folosit la muncă ori nu mai este folosit, poate fi liberat condiţionat după executarea fracţiunilor de pedeapsă arătate în art. 59 sau, după caz, în art. 59^1, dacă dă dovezi temeinice de disciplină şi de îndreptare.

Cei condamnaţi în timpul minorităţii, când ajung la vârsta de 18 ani, precum şi condamnaţii trecuţi de vârsta de 60 de ani pentru bărbaţi şi de 55 de ani pentru femei, pot fi liberaţi condiţionat, după executarea unei treimi din durata pedepsei în cazul închisorii care nu depăşeşte 10 ani sau a unei jumătăţi în cazul închisorii mai mari de 10 ani, dacă îndeplinesc celelalte condiţii prevăzute în art. 59 alin. 1.

Persoanele prevăzute în alin. 2, condamnate pentru săvârşirea unei infracţiuni din culpă, pot fi liberate condiţionat după executarea unei pătrimi din durata pedepsei în cazul închisorii care nu depăşeşte 10 ani, sau a unei treimi în cazul închisorii mai mari de 10 ani, dacă îndeplinesc celelalte condiţii prevăzute în art. 59 alin.1.

Dacă pedeapsa ce se execută este rezultată din concursul între infracţiuni săvârşite din culpă şi infracţiuni intenţionate, se aplică dispoziţiile privind liberarea condiţionată în cazul infracţiunilor intenţionate.

Când condamnatul execută mai multe pedepse cu închisoare, care nu se contopesc, fracţiunile de pedeapsă se socotesc în raport cu totalul pedepselor.

În toate cazurile, la calculul fracţiunii de pedeapsă se ţine seama de partea din durata pedepsei considerată, potrivit legii, ca executată pe baza muncii prestate.

Dispoziţiile art. 59 alin. 4 se aplică în mod corespunzător.

Art. 61. Efectele liberării

---

[1] *Art. 59^1 a fost introdus prin Legea nr.140/1996*

[2] *Art. 60 a fost reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr.140/1996*

condiţionate - Pedeapsa se consideră executată dacă în intervalul de timp de la liberare şi până la împlinirea duratei pedepsei, cel condamnat nu a săvârşit din nou o infracţiune. Dacă în acelaşi interval cel liberat a comis din nou o infracţiune, instanţa, ţinând seama de gravitatea acesteia, poate dispune fie menţinerea liberării condiţionate, fie revocarea. În acest din urmă caz, pedeapsa stabilită pentru infracţiunea săvârşită ulterior şi restul de pedeapsă ce a mai rămas de executat din pedeapsa anterioară se contopesc, putându-se aplica un spor până la 5 ani.

[1]Revocarea este obligatorie în cazul când fapta săvârşită este o infracţiune contra siguranţei statului, o infracţiune contra păcii şi omenirii, o infracţiune de omor, ori o infracţiune săvârşită cu intenţie care a avut ca urmare moartea unei persoane, sau o infracţiune prin care s-au produs consecinţe deosebit de grave.

Art. 62. Executarea pedepsei într-o închisoare militară - Executarea pedepsei închisorii care nu depăşeşte 2 ani, de către militarii în termen, se face într-o închisoare militară în cazurile prevăzute de lege, precum şi în cazurile în care instanţa judecătorească, ţinând seama de împrejurările cauzei şi de persoana condamnatului, dispune aceasta.

Dacă militarul condamnat a executat jumătate din durata pedepsei şi a dat dovezi temeinice de îndreptare, partea din durata pedepsei ce a mai rămas de executat se reduce cu o treime, iar dacă s-a evidenţiat în mod deosebit, reducerea poate depăşi o treime, putând cuprinde chiar tot restul pedepsei.

Dacă în timpul executării pedepsei militarul devine inapt serviciului, este liberat condiţionat.

Dacă în timpul executării pedepsei militarul condamnat săvârşeşte din nou o infracţiune, instanţa care pronunţă condamnarea pentru această infracţiune face, după caz, aplicarea art. 39 alin. 1 şi 2 sau a art. 40. Pedeapsa astfel stabilită se execută într-un loc de deţinere.

După executarea pedepsei potrivit alin. 1-3 sau după graţierea totală ori după graţierea restului de pedeapsă, cel condamnat este reabilitat de drept.

Dispoziţiile alineatelor precedente sunt aplicabile şi celor care au devenit militari în termen după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

În cazul în care, înainte de începerea executării pedepsei într-o închisoare militară, condamnatul a fost trecut în rezervă, pedeapsa se execută într-un loc de deţinere.

Secţiunea III
Amenda

[2]**Art. 63. Stabilirea amenzii** - Pedeapsa amenzii constă în suma de bani pe care infractorul este condamnat să o plătească.

Ori de câte ori legea prevede că o

---

[1] *Art. 60 alin. 2 a fost reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr.140/1996*

[2] *Art. 63 a fost reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr.140/1996*

infracţiune se pedepseşte numai cu amendă, fără a-i arăta limitele, minimul special al acesteia este de 150.000 lei, iar maximul de 10.000.000 lei.

Când legea prevede pedeapsa amenzii fără a-i arăta limitele, alternativ cu pedeapsa închisorii de cel mult un an, minimul special al amenzii este de 250.000 lei şi maximul special de 15.000.000 lei, iar când prevede pedeapsa amenzii alternativ cu pedeapsa închisorii mai mare de un an, minimul special este de 350.000 lei şi maximul special de 30.000.000 lei.

În caz de aplicare a cauzelor de atenuare sau de agravare a pedepselor, amenda nu poate să depăşească limitele generale arătate în art. 53 pct. 1 lit. c.

Amenda se stabileşte ţinându-se seama de dispoziţiile art. 72, fără a-l pune însă pe infractor în situaţia de a nu-şi putea îndeplini îndatoririle privitoare la întreţinerea, creşterea, învăţătura şi pregătirea profesională a persoanelor faţă de care are aceste obligaţii legale.

Art. 63^1. Înlocuirea pedepsei amenzii - Dacă cel condamnat se sustrage cu rea-credinţă de la executarea amenzii, instanţa poate înlocui această pedeapsă cu pedeapsa închisorii în limitele prevăzute pentru infracţiunea săvârşită, ţinând seama de partea din amendă care a fost achitată.

CAPITOLUL IV
PEDEPSELE COMPLIMENTARE ŞI PEDEPSELE ACCESORII

Secţiunea I
Pedepsele complimentare

Art. 64. Interzicerea unor drepturi - Pedeapsa complimentară a interzicerii unor drepturi constă în interzicerea unuia sau unora din următoarele drepturi:

[1]a) dreptul de a alege şi de a fi ales în autorităţile publice sau în funcţii elective publice;

b) dreptul de a ocupa o funcţie implicând exerciţiul autorităţii de stat;

c) dreptul de a ocupa o funcţie sau de a exercita o profesie de natura aceleia de care s-a folosit condamnatul pentru săvârşirea infracţiunii;

d) drepturile părinteşti;

e) dreptul de a fi tutore sau curator.

Interzicerea drepturilor prevăzute la lit. b) nu se poate pronunţa decât pe lângă interzicerea drepturilor prevăzute la lit. a), afară de cazul când legea dispune astfel.

Art. 65. Aplicarea pedepsei interzicerii unor drepturi - Pedeapsa complimentară a interzicerii unor drepturi poate fi aplicată dacă pedeapsa principală stabilită este închisoarea de cel puţin 2 ani şi instanţa constată că, faţă de natura şi gravitatea infracţiunii, împrejurările cauzei şi persoana infractorului, această pedeapsă este necesară.

---

[1] *Art. 64 a fost reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr.140/1996*

Aplicarea pedepsei interzicerii unor drepturi este obligatorie când legea prevede această pedeapsă.

Condiția arătată în alin. 1 cu privire la cuantumul pedepsei principale trebuie să fie îndeplinită și în cazul în care aplicarea pedepsei prevăzute în acel alineat este obligatorie.

Art. 66. Executarea pedepsei interzicerii unor drepturi - Executarea pedepsei interzicerii unor drepturi începe după executarea pedepsei închisorii, după grațierea totală sau a restului de pedeapsă, ori după prescripția executării pedepsei.

[1]**Art. 67. Degradarea militară** - Pedeapsa complimentară a degradării militare constă în pierderea gradului și a dreptului de a purta uniformă.

Degradarea militară se aplică în mod obligatoriu condamnaților militari și rezerviști, dacă pedeapsa principală stabilită este închisoarea mai mare de 10 ani sau detențiunea pe viață.

Degradarea militară poate fi aplicată condamnaților militari și rezerviști pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, dacă pedeapsa principală stabilită este de cel puțin 5 ani și de cel mult 10 ani.

[2]**Art. 68.** Abrogat.

[2]**Art. 69.** Abrogat.

[2]**Art. 70.** Abrogat.

Secțiunea II
Pedepsele accesorii

Art. 71. Conținutul și executarea pedepsei accesorii - Pedeapsa accesorie constă în interzicerea tuturor drepturilor prevăzute în art. 64.

[3]Condamnarea la pedeapsa detențiunii pe viață sau a închisorii atrage de drept interzicerea drepturilor arătate în alineatul precedent din momentul în care hotărârea de condamnare a rămas definitivă și până la terminarea executării pedepsei, până la grațierea totală sau a restului de pedeapsă, ori până la împlinirea termenului de prescripție a executării pedepsei.

[4]Dispozițiile alin. 1 și 2 se aplică și în cazul când s-a dispus executarea pedepsei la locul de muncă, cu excepțiile prevăzute de art 86^8, interzicerea drepturilor prevăzute în art. 64 lit. d) și e) fiind lăsată la aprecierea instanței.

CAPITOLUL V
INDIVIDUALIZAREA PEDEPSELOR

Secțiunea I
Dispoziții generale

Art. 72. Criteriile generale de individualizare - La stabilirea și aplicarea pedepselor se ține seama de dispozițiile părții generale a acestui cod, de limitele de pedeapsă fixate în partea specială, de gradul de pericol social al faptei săvârşite, de persoana infractorului şi de împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală.

---

[1] *Art. 67 a fost reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr.140/1996*

[2] *Abrogate prin Legea 140/1996*

[3] *Art. 71 alin. 2 a fost reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr.140/1996*

[4] *Art. 71 alin. 3 a fost introdus prin Legea nr. 6/1973 și modificat prin Legea nr. 104/1992*

Când pentru infracțiunea săvârşită legea prevede pedepse alternative, se ține seama de dispozițiile alineatului precedent atât pentru alegerea uneia dintre pedepsele alternative, cât şi pentru proporționalizarea acesteia.

Secțiunea II

Circumstanțele atenuante şi agravante

Art. 73. Circumstanțele atenuante - Următoarele împrejurări constituie circumstanțe atenuante:

a) depăşirea limitelor legitimei apărări sau ale stării de necesitate;

b) săvârşirea infracțiunii sub stăpânirea unei puternice tulburări sau emoții, determinate de o provocare din partea persoanei vătămate, produsă prin violență, printr-o atingere gravă a demnității persoanei sau prin altă acțiune ilicită gravă.

Art. 74. Împrejurări ce pot constitui circumstanțe atenuante - Următoarele împrejurări pot constitui circumstanțe atenuante:

a) conduita bună a infractorului înainte de săvârşirea infracțiunii;

b) stăruința depusă de infractor pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau a repara paguba pricinuită;

c) atitudinea infractorului după săvârşirea infracțiunii, rezultând din prezentarea sa în fața autorității, comportarea sinceră în cursul procesului, înlesnirea descoperirii sau arestării participanților.

Împrejurările enumerate în prezentul articol au caracter exemplificativ.

Art. 75. Circumstanțe agravante - Următoarele împrejurări constituie circumstanțe agravante:

a) săvârşirea faptei de trei sau mai multe persoane împreună;

b) săvârşirea infracțiunii prin acte de cruzime sau prin metode ori mijloace care prezintă pericol public;

c) săvârşirea infracțiunii de către un infractor major, dacă aceasta a fost comisă împreună cu un minor;

d) săvârşirea infracțiunii din motive josnice;

e) săvârşirea infracțiunii în stare de beție anume provocată în vederea comiterii faptei;

f) săvârşirea infracțiunii de către o persoană care a profitat de situația prilejuită de o calamitate.

Instanța poate reține ca circumstanțe agravante şi alte împrejurări care imprimă faptei un caracter grav.

[1]**Art. 76. Efectele circumstanțelor atenuante** - În cazul în care există circumstanțe atenuante, pedeapsa principală se reduce sau se schimbă, după cum urmează:

a) când minimul special al pedepsei închisorii este de 10 ani sau mai mare pedeapsa se coboară sub minimul special, dar nu mai jos de 3 ani;

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr.140/1996*

b) când minimul special al pedepsei închisorii este de 5 ani sau mai mare, pedeapsa se coboară sub minimul special, dar nu mai jos de un an;

c) când minimul special al pedepsei închisorii este de 3 ani sau mai mare, pedeapsa se coboară sub minimul special, dar nu mai jos de 3 luni;

d) când minimul special al pedepsei închisorii este de un an sau mai mare, pedeapsa se coboară sub acest minim, până la minimul general;

e) când minimul special al pedepsei închisorii este de 3 luni sau mai mare, pedeapsa se coboară sub acest minim, până la minimul general sau se aplică amendă care nu poate fi mai mică de 300.000 lei, iar când minimul special este sub 3 luni se aplică o amendă care nu poate fi mai mică de 200.000 lei;

f) când pedeapsa prevăzută de lege este amenda, aceasta se coboară sub minimul ei special, putând fi redusă până la 150.000 lei în cazul când minimul special este de 350.000 lei sau mai mare, ori până la minimul general, când minimul special este sub 300.000 lei.

În cazul infracţiunilor contra siguranţei statului, contra avutului public, ori al infracţiunii de omor, infracţiunilor contra păcii şi omenirii, al infracţiunii de omor, al infracţiunilor săvârşite cu intenţie care au avut ca urmare moartea unei persoane, sau al infracţiunilor prin care s-au produs consecinţe deosebit de grave, dacă se constată că există circumstanţe atenuante, pedeapsa închisorii poate fi redusă cel mult până la o treime din minimul special.

Când există circumstanţe atenuante, pedeapsa complimentară privativă de drepturi prevăzută de lege pentru infracţiunea săvârşită poate fi înlăturată.

[1]**Art. 77. Circumstanţele atenuante în cazul pedepsei detenţiunii pe viaţă** - Când pentru infracţiunea săvârşită legea prevede pedeapsa detenţiunii pe viaţă, dacă există circumstanţe atenuante se aplică pedeapsa închisorii de la 10 la 25 de ani.

[1]**Art. 78. Efectele circumstanţelor agravante** - În cazul în care există circumstanţe agravante se poate aplica o pedeapsă până la maximul special. Dacă maximul special este neîndestulător, în cazul închisorii se poate adăuga un spor până la 5 ani, care nu poate depăşi o treime din acest maxim, iar în cazul amenzii se poate aplica un spor de cel mult jumătate din maximul special.

Art. 79. Indicarea circumstanţelor - Orice împrejurare reţinută ca circumstanţă atenuantă sau ca circumstanţă agravantă trebuie arătată în hotărâre.

Art. 80. Concursul între cauzele de agravare şi de atenuare - În caz de concurs între cauzele de agravare şi cauzele de atenuare, pedeapsa se stabileşte ţinându-se seama de circumstanţele agravante, de circumstanţele atenuante şi de starea de recidivă.

În caz de concurs între circumstanţele agravante şi atenuante, coborârea pedepsei sub minimul special nu este obligatorie.

[1]În cazul aplicării concomitente a dispozițiilor cu privire la circumstanțe agravante, recidivă și la concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 25 de ani, dacă maximul special pentru fiecare infracțiune este de 10 ani sau mai mic, și 30 de ani, dacă maximul special pentru cel puțin una din infracțiuni este mai mare de 10 ani.

Secțiunea III
Suspendarea condiționată a executării pedepsei

Art. 81. Condițiile de aplicare a suspendării condiționate - Instanța poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei pe o anumită durată, dacă sunt întrunite următorele condiții:

a) pedeapsa aplicată este închisoarea de cel mult 3 ani sau amenda;

b) infractorul nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii mai mare de 6 luni, afară de cazul când condamnarea intră în vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 38;

c) se apreciază că scopul pedepsei poate fi atins chiar fără executarea acesteia.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei poate fi acordată și în caz de concurs de infracțiuni, dacă pedeapsa aplicată este închisoare de cel mult 2 ani și sunt întrunite condițiile prevăzute în alin. 1 lit. b) și c).

[2]Suspendarea condiționată a executării pedepsei nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor intenționate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 12 ani, precum și în cazul infracțiunilor de vătămare corporală gravă, viol și tortură.

[3]În cazul condamnării pentru o infracțiune prin care s-a produs o pagubă, instanța poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei numai dacă până la pronunțarea hotărârii, paguba a fost integral reparată sau plata despăgubirii este garantată de o societate de asigurare.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei nu atrage suspendarea executării măsurilor de siguranță și a obligațiilor civile prevăzute în hotărârea de condamnare.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei trebuie motivată.

Art. 82. Termenul de încercare - Durata suspendării condiționate a executării pedepsei constituie termen de încercare pentru condamnat și se compune din cuantumul pedepsei închisorii aplicate, la care se adaugă un interval de timp de 2 ani.

În cazul când pedeapsa a cărei executare a fost suspendată este amenda, termenul de încercare este de un an.

Termenul de încercare se socotește de la data când hotărârea prin care s-a pronunţat suspendarea condiţionată a executării pedepsei a rămas definitivă.

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

[2] *Alin. introdus prin Legea 140/1996*

[3] *Art. 81 alin. 3 a fost reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

Art. 83. Revocarea în cazul săvârşirii unei infracţiuni - Dacă în cursul termenului de încercare cel condamnat a săvârşit din nou o infracţiune, pentru care s-a pronunţat o condamnare definitivă chiar după expirarea acestui termen, instanţa revocă suspendarea condiţionată, dispunând executarea în întregime a pedepsei, care nu se contopeşte cu pedeapsa aplicată pentru noua infracţiune.

Revocarea suspendării pedepsei nu are loc însă, dacă infracţiunea savârşită ulterior a fost descoperită după expirarea termenului de încercare.

Dacă infracţiunea ulterioară este săvârşită din culpă, se poate aplica suspendarea condiţionată a executării pedepsei chiar dacă infractorul a fost condamnat anterior cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei. În acest caz nu mai are loc revocarea primei suspendări.

La stabilirea perdepsei pentru infracţiunea săvârşită după rămânerea definitivă a hotărârii de suspendare nu se mai aplică sporul prevăzut de lege pentru recidivă.

Art. 84. Revocarea în cazul neexecutării obligaţiilor civile - Dacă până la expirarea termenului de încercare condamnatul nu a îndeplinit obligaţiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, instanţa poate dispune revocarea suspendării executării pedepsei, afară de cazul când cel condamnat dovedeşte că nu a avut putinţa de a îndeplini acele obligaţii.

Art. 85. Anularea suspendării pentru infracţiuni săvârşite anterior - Dacă se descoperă că cel condamnat mai săvârşise o infracţiune înainte de pronunţarea hotărârii prin care s-a dispus suspendarea sau până la rămânerea definitivă a acesteia, pentru care i s-a aplicat pedeapsa închisorii chiar după expirarea termenului de încercare, suspendarea condiţionată a executării pedepsei se anulează, aplicându-se, după caz, dispoziţiile privitoare la concursul de infracţiuni sau recidivă.

Anularea suspendării executării pedepsei nu are loc, dacă infracţiunea care ar fi putut atrage anularea a fost descoperită după expirarea termenului de încercare.

În cazurile prevăzute în alin. 1, dacă pedeapsa rezultată în urma contopirii nu depăşeşte 2 ani, instanţa poate aplica dispoziţiile art. 81. În cazul când se dispune suspendarea condiţionată a executării pedepsei, termenul de încercare se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a pronunţat anterior suspendarea condiţionată a executării pedepsei.

Art. 86. Reabilitarea în cazul suspendării condiţionate a executării pedepsei - Dacă condamnatul nu a săvârşit din nou o infracţiune înăuntrul termenului de încercare şi nici nu s-a pronunţat revocarea suspendării condiţionate a executării pedepsei în baza art. 83 şi 84, el este reabilitat de drept.

[1]Secţiunea III^1
Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere

Art. 86^1. Condiţiile de aplicare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere - Instanţa poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, dacă sunt întrunite următoarele condiţii:

a) pedeapsa aplicată este închisoare de cel mult 4 ani;

b) infractorul nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii mai mare de un an, afară de cazurile când condamnarea intră în vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 38;

c) se apreciază, ţinând seama de persoana condamnatului, de comportamentul său după comiterea faptei, că pronunţarea condamnării constituie un avertisment pentru acesta şi, chiar fără executarea pedepsei, condamnatul nu va mai săvârşi infracţiuni.

Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere poate fi acordată şi în cazul concursului de infracţiuni, dacă pedeapsa aplicată este închisoarea de cel mult 3 ani şi sunt întrunite condiţiile prevăzute în alin. 1 lit. b şi c.

[2]Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere nu poate fi dispusă în cazul infracţiunilor intenţionate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 12 ani, precum şi în cazul infracţiunilor de vătămare corporală gravă, viol şi tortură.

[3]Dispoziţiile art. 81 alin. 4 şi 5 se aplică şi în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

Art. 86^2. Termenul de încercare - Termenul de încercare în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere se compune din cuantumul pedepsei închisorii aplicate, la care se adaugă un interval de timp, stabilit de instanţă, între 2 şi 5 ani.

Dispoziţiile art. 82 alin. 3 se aplică în mod corespunzător.

Art. 86^3. Măsurile de supraveghere şi obligaţiile condamnatului - Pe durata termenului de încercare, condamnatul trebuie să se supună următoarelor măsuri de supraveghere:

a) să se prezinte, la datele fixate, la judecătorul desemnat cu supravegherea lui sau alte organe stabilite de instanţă;

b) să anunţe, în prealabil, orice schimbare de domiciliu, reşedinţă sau locuinţă şi orice deplasare care depăşeşte 8 zile, precum şi întoarcerea;

c) să comunice şi să justifice schimbarea locului de muncă;

d) să comunice informaţii de natură a putea fi controlate mijloacele lui de existenţă.

Datele prevăzute la alin. 1 lit. b, c şi d se comunică persoanelor sau organelor stabilite la lit. a.

Instanţa poate să impună condamnatului respectarea uneia sau a mai multora din următoarele obligaţii:

a) să desfăşoare o activitate sau să

---

[1] *Secţiunea III^1, cu acest conţinut a fost introdusă prin Legea nr. 104/1992*

[2] *Introdus prin Legea nr. 140/1996*

[3] *Introdus prin Legea nr. 140/1996*

urmeze un curs de învăţământ ori de calificare;

b) să nu schimbe domiciliul sau reşedinţa avută ori să nu depăşească limita teritorială stabilită, decât în condiţiile fixate de instanţă;

c) să nu frecventeze anumite locuri stabilite;

d) să nu intre în legătură cu anumite persoane;

e) să nu conducă nici un vehiculul sau anumite vehicule;

f) să se supună măsurilor de control, tratament sau îngrijire, în special în scopul dezintoxicării.

Supravegherea executării obligaţiilor stabilite de instanţă conform alin. 3 lit. a-f se face de organele prevăzute la alin. 1 lit. a şi aceleaşi organe sesizează instanţa în caz de neîndeplinire a obligaţiilor pentru luarea măsurilor în condiţiile art. 86^4 alin. 2.

Art. 86^4. Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere - Dispoziţiile art. 83 şi 84 se aplică în mod corespunzător şi în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

Dacă cel condamnat nu îndeplineşte măsurile de supraveghere prevăzute de lege ori obligaţiile stabilite de instanţă aceasta poate să revoce suspendarea executării pedepsei dispunând executarea în întregime a pedepsei, sau să prelungească termenul de încercare cu cel mult 3 ani.

Art. 86^5. Anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere - Dispoziţiile art. 85 alin. 1 şi 2 se aplică în mod corespunzător şi în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

În cazurile prevăzute în art. 85 alin. 1, dacă pedeapsa rezultată în urma contopirii nu depăşeşte 3 ani, instanţa poate aplica dispoziţiile art. 86^1. În cazul când se dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, termenul de încercare se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a pronunţat anterior suspendarea condiţionată a executării pedepsei.

Art. 86^6. Reabilitarea în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere - Dacă cel condamnat nu a săvârşit din nou o infracţiune înăuntrul termenului de încercare şi nici nu s-a pronunţat revocarea suspendării executării pedepsei în baza art. 86^4, el este reabilitat de drept.

[1]Secţiunea III^2
Executarea pedepsei la locul de muncă

Art. 86^7. Condiţiile de aplicare - În cazul în care instanţa, ţinând seama de gravitatea faptei, de împrejurările în care a fost comisă, de conduita profesională şi generală a făptuitorului şi de posibilităţile acestuia de reeducare, apreciază că sunt suficiente temeiuri ca scopul pedepsei să fie atins fără privare de libertate, poate dispune executarea pedepsei în unitatea în care condamnatul îşi desfăşoară activitatea sau în altă unitate, în toate cazurile cu acordul scris al unității și dacă sunt întrunite următorele condiții:

---

[1] *A fost introdusă prin Legea 104/1992, înlocuindu-se reglementarea privind munca corecţională.*

a) pedeapsa aplicată este închisoare de cel mult 5 ani;

b) cel în cauză nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii mai mare de un an, afară de cazul când condamnarea intră în vreunul din cazurile prevăzute în art. 38.

Executarea pedepsei la locul de muncă poate fi dispusă și în caz de concurs de infracțiuni, dacă pedeapsa aplicată pentru concursul de infracțiuni este de cel mult 3 ani închisoare și sunt întrunite celelalte condiții prevăzute în alineatul precedent.

[1]Executarea pedepsei la locul de muncă nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor intenționate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 12 ani, precum și în cazul infracțiunilor de vătămare corporală gravă, viol, și tortură.

Dispozițiile alin. 1 și 2 se aplică și în cazul în care condamnatul nu desfășoară o activitate la data aplicării pedepsei.

Art. 86^{8} Modul de executare - Pe durata executării pedepsei, condamnatul este obligat să îndeplinească toate îndatoririle la locul de muncă, cu următoarele limitări ale drepturilor ce-i revin potrivit legii:

a) din totalul veniturilor cuvenite, potrivit legii, pentru munca prestată, cu excepția sporurilor acordate pentru activitatea desfășurată în locuri de muncă cu condiții vătămătoare sau periculoase, se reține o cotă de 15 - 40%, stabilită potrivit legii, în raport cu cuantumul veniturilor și cu îndatoririle condamnatului pentru întreținerea altor persoane, care se varsă la bugetul statului. În cazul condamnatului minor, limitele reținerii se reduc la jumătate;

b) drepturile de asigurări sociale se stabilesc în procentele legale aplicate la venitul net cuvenit condamnatului, după reținerea cotei prevăzute la lit. a;

c) durata executării pedepsei nu se consideră vechime în muncă;

d) nu se poate schimba locul de muncă la cererea condamnatului, decât prin hotărârea instanței de judecată;

e) condamnatul nu poate fi promovat;

f) condamnatul nu poate ocupa funcții de conducere, iar în raport cu fapta săvârșită nu poate ocupa funcții care implică exercițiul autorității de stat, funcții instuctiv-educative ori de gestiune.

Pe durata pedepsei, condamnatului i se interzice dreptul electoral de a fi ales.

Instanța poate dispune ca cel condamnat să respecte și una sau mai multe din obligațiile prevăzute în art. 86^{3}.

Pedeapsa se execută la locul de muncă în baza mandatului de executare a pedepsei.

Pe timpul executării pedepsei în unitatea în care cel condamnat își desfășoară activitatea la data aplicării pedepsei, contractul de muncă se suspendă.

În cazul executării pedepsei într-o

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996.*

altă unitate decât cea în care îşi desfăşura activitatea condamnatul la data aplicării pedepsei, contractul de muncă încheiat încetează. Pedeapsa se execută fără a se încheia contract de muncă.

Dispoziţiile alin. 6 se aplică în mod corespunzător şi în cazul condamnatului care nu desfăşoară o activitate la data aplicării pedepsei

În cazul în care cel condamnat la executarea pedepsei la locul de muncă a devenit militar în termen în cursul judecăţii sau după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, pedeapsa se execută la locul de muncă, după trecerea în rezervă a acestuia.

Art. 86^{9}. Revocarea executării pedepsei la locul de muncă - Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a dispus executarea pedepsei la locul de muncă, cel condamnat savârşeşte din nou o infracţiune, înainte de începerea executării pedepsei sau în timpul executării acesteia, instanţa revocă executarea pedepsei la locul de muncă. Pedeapsa se aplică potrivit dispoziţiilor art. 39 alin. 1 şi 2 sau, după caz, ale art. 40.

Dacă infracţiunea ulterioară este săvârşită din culpă, instanţa poate dispune şi pentru această infracţiune executarea pedepsei la locul de muncă. În acest caz, revocarea nu mai are loc şi pedeapsa se aplică potrivit regulilor pentru concursul de infracţiuni.

Dacă condamnatul se sustrage de la prestarea activităţii în cadrul unităţii sau nu-şi îndeplineşte în mod corespunzător îndatoririle ce-i revin la locul de muncă ori nu respectă măsurile de supraveghere sau obligaţiile stabilite prin hotărârea de condamnare, instanţa poate să revoce executarea pedepsei la locul de muncă, dispunând executarea pedepsei într-un loc de deţinere.

Când condamnatul nu mai poate presta munca din cauza pierderii totale a capacităţii de muncă, instanţa revocă executarea pedepsei la locul de muncă şi, ţinând seama de împrejurările care au determinat incapacitatea de muncă şi de dispoziţiile art. 72, dispune suspendarea condiţionată a executării pedepsei chiar dacă nu sunt întrunite condiţiile prevăzute la art. 81 sau 86[1].

Dacă executarea pedepsei la locul de muncă se revocă potrivit alin. 1 sau 3, pedeapsa aplicată sau, după caz, restul de pedeapsă rămas neexecutat, se execută într-un loc de deţinere.

Art. 86^{10}. Anularea executării pedepsei la locul de muncă - Dacă cel condamnat mai săvârşise o infracţiune până la rămânerea definitivă a hotărârii şi aceasta se descoperă mai înainte ca pedeapsa să fi fost executată la locul de muncă, sau considerată executată, instanţa, dacă nu sunt întrunite condiţiile prevăzute la art. 86^{7}, anulează executarea pedepsei la locul de muncă.

Anularea se dispune şi în cazul în care hotărârea de condamnare pentru infracţiunea descoperită ulterior se pronunţă după ce pedeapsa a fost executată la locul de muncă sau considerată ca executată. Pedeapsa se stabileşte, după caz, potrivit regulilor de la concursul de infracţiuni sau recidivă.

La scăderea pedepsei executate în întregime sau în parte, ori, după caz, la contopirea pedepselor, se aplică dispoziţiile privitoare la pedeapsa închisorii, fără a se ţine seama dacă una din pedepse se execută la locul de muncă. Pedeapsa astfel stabilită se execută într-un loc de deţinere.

Art. 86^{11}. Încetarea executării pedepsei - Dacă cel condamnat a executat cel puţin două treimi din durata pedepsei, a dat dovezi temeinice de îndreptare, a avut o bună conduită, a fost disciplinat şi stăruitor în muncă, instanţa poate dispune încetarea executării pedepsei la locul de muncă, la cererea conducerii unităţii unde condamnatul îşi desfăşoară activitatea sau a condamnatului.

Pedeapsa se consideră executată dacă în intervalul de timp de la încetarea executării pedepsei la locul de muncă şi până la împlinirea duratei pedepsei, cel condamnat nu a săvârşit din nou o infracţiune. Dacă în acelaşi interval condamnatul a comis din nou o infracţiune, instanţa poate dispune revocarea încetării executării pedepsei la locul de muncă, dispoziţiile art. 61 şi 86^{10} alin. 3 fiind aplicabile in mod corespunzător.

Secţiunea IV

Calculul pedepselor

Art. 87. Durata executării - Durata executării pedepsei închisorii se socoteşte din ziua în care condamnatul începe să execute hotărârea definitivă de condamnare.

Ziua în care începe executarea pedepsei şi ziua în care încetează se socotesc în durata executării.

Timpul în care condamnatul, în cursul executării pedepsei, se află bolnav în spital, intră în durata executării, afară de cazul în care şi-a provocat în mod voit boala, iar această împrejurare se constată în cursul executării pedepsei.

[1]În durata executării pedepsei închisorii la locul de muncă nu intră timpul în care condamnatul lipseşte de la locul de muncă.

Art. 88. Computarea reţinerii şi a arestării preventive - Timpul reţinerii şi al arestării preventive se scade din durata pedepsei închisorii pronunţate. Scăderea se face atunci când condamnatul a fost urmărit sau judecat, în acelaşi timp ori în mod separat, pentru mai multe infracţiuni concurente, chiar dacă a fost scos de sub urmărire, s-a încetat urmărirea penală sau a fost achitat ori s-a încetat procesul penal pentru fapta care a determinat reţinerea sau arestarea preventivă.

Scăderea reţinerii şi a arestării preventive se face şi în caz de condamnare la amendă, prin înlăturarea în totul sau în parte a executării amenzii.

Art. 89. Computarea privaţiunii de libertate executată în afara ţării - În cazul infracţiunilor săvârşite în condiţiile art. 4, 5 sau 6, partea din pedeapsă precum şi reţinerea şi arestarea preventivă executate în afara teritoriului ţării se scad din durata pedepsei aplicate pentru aceeaşi infracţiune de instanţele române.

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

Titlul IV

ÎNLOCUIREA RĂSPUNDERII PENALE

[1]**Art. 90. Condiţiile înlocuirii** - Instanţa poate dispune înlocuirea răspunderii penale cu răspunderea care atrage o sancţiune cu caracter administrativ, dacă sunt îndeplinite următoarele condiţii:

a) pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea săvârşită este închisoare de cel mult un an sau amendă ori s-au săvârşit infracţiunile prevăzute în art. 208, 213, 215 al. 1, 215[1] al. 1, 217 al. 1, 219 al. 1, dacă valoarea pagubei nu depăşeşte 100.000 lei, sau infracţiunea prevăzută în art. 249 dacă valoarea pagubei nu depăşeşte 500.000 lei;

b) fapta, în conţinutul ei concret şi în împrejurările în care a fost săvârşită, prezintă un grad de pericol social redus şi nu a produs urmări grave;

c) paguba pricinuită prin infracţiune a fost integral reparată până la pronunţarea hotărârii;

d) din atitudinea făptuitorului după săvârşirea infracţiunii rezultă că acesta regretă fapta;

e) sunt suficiente date că făptuitorul poate fi îndreptat fără a i se aplica o pedeapsă;

Înlocuirea răspunderii penale nu se poate dispune dacă făptuitorul a mai fost anterior condamnat sau i s-au mai aplicat de două ori sancţiuni cu caracter administrativ. Condamnarea se consideră inexistentă în situaţiile prevăzute de art. 38.

[1]**Art. 91. Sancţiunile cu caracter administrativ** - Când instanţa dispune înlocuirea răspunderii penale aplică una din următoarele sancţiuni cu caracter administrativ:

a) mustrarea;

b) mustrarea cu avertisment;

[2]c) amenda de la 100.000 la 1.000.000 lei.

Art. 92. Abrogat

Art. 93. Abrogat

Art. 94. Abrogat

Art. 95. Abrogat

Art. 96. Abrogat

Art. 97. Abrogat

Art. 98. Înlocuirea în caz de pluralitate de infractori sau de infracţiuni - În caz de participaţie, înlocuirea răspunderii penale poate avea loc numai pentru acei făptuitori faţă de care sunt îndeplinite condiţiile prevăzute în prezentul titlu.

Înlocuirea răspunderii penale poate fi dispusă şi în cazul concursului de infracţiuni, dacă pentru fiecare infracţiune aflată în concurs sunt îndeplinite condiţiile de înlocuire a răspunderii penale.

---

[1] *Reprodus, cu excepţia lit. c astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 104/1992.*

[2] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

Titlul V

MINORITATEA

Art. 99. Limitele răspunderii penale - Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal.

Minorul care are vârsta între 14 şi 16 ani răspunde penal, numai dacă se dovedeşte că a săvârşit fapta cu discernământ.

Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal.

Art. 100. Consecinţele răspunderii penale - Faţă de minorul care răspunde penal se poate lua o măsură educativă ori i se poate aplica o padeapsă. La alegerea sancţiunii se ţine seama de gradul de pericol social al faptei săvârşite, de starea fizică, de dezvoltarea intelectuală şi morală, de comportarea lui, de condiţiile în care a fost crescut şi în care a trăit şi de orice alte elemente de natură să caracterizeze persoana minorului.

Pedeapsa se aplică numai dacă se apreciază că luarea unei măsuri educative nu este suficientă pentru îndreptarea minorului.

Art. 101. Măsurile educative - Măsurile educative care se pot lua faţă de minori sunt:

a) mustrarea;

b) libertatea supravegheată;

c) internarea într-un centru de reeducare;

d) internarea într-un institut medical-educativ.

Art. 102. Mustrarea - Măsura educativă a mustrării constă în dojenirea minorului, în arătarea pericolului social al faptei săvârşite, în sfătuirea minorului să se poarte în aşa fel încât să dea dovadă de îndreptare, atrăgându-i-se totodată atenţia că dacă va săvârşi din nou o infracţiune, se va lua faţă de el o măsură mai severă sau i se va aplica o pedeapsă.

Art. 103. Libertatea supravegheată - Măsura educativă a libertăţii supravegheate constă în lăsarea minorului în libertate pe timp de un an, sub supraveghere deosebită. Supravegherea poate fi încredinţată, după caz, părinţilor minorului, celui care l-a înfiat sau tutorelui. Dacă aceştia nu pot asigura supravegherea în condiţii satisfăcătoare, instanţa dispune încredinţarea supravegherii minorului, pe acelaşi interval de timp, unei persoane de încredere, de preferinţă unei rude mai apropiate, la cererea acesteia, ori unei instituţii legal însărcinate cu supravegherea minorilor.

[1]Instanţa pune în vederea celui căruia i s-a încredinţat supravegherea, îndatorirea de a veghea îndeaproape asupra minorului, în scopul îndreptării lui. De asemenea, i se pune în vedere că are obligaţia să înştiinţeze instanţa de îndată, dacă minorul se sustrage de la supravegherea ce se exrcită asupra lui sau are purtări rele, ori a săvârşit din nou o faptă prevăzută de legea penală.

[2]Instanţa poate să impună minorului respectarea uneia sau mai multora din

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

[2] *Introdus prin Legea nr. 140/1996*

următoarele obligaţii:

a) să nu frecventeze anumite locuri stabilite;

b) să nu intre în legătură cu anumite persoane;

c) să presteze o activitate neremunerată într-o instituţie de interes public fixată de instanţă cu o durată între 50 şi 200 de ore, de maximim 3 ore pe zi, după programul de şcoală, în zilele nelucrătoare şi în vacanţă.

Instanţa atrage atenţia minorului asupra consecinţelor comportării sale.

[1]După luarea măsurii libertăţii supravegheate,instanţa încunoştiinţează şcoala unde minorul învaţă sau unitatea unde este angajat, şi, după caz, instituţia la care prestează activitatea stabilită de instanţă.

Dacă înăuntrul termenului prevăzut în alin. 1 minorul se sustrage de la supravegherea ce se exercită asupra lui sau are purtări rele, ori săvârşeşte o faptă prevăzută de legea penală, instanţa revocă libertatea supravegheată şi ia faţă de minor măsura internării într-un centru de reeducare. Dacă fapta prevăzută de legea penală constituie infracţiune, instanţa ia măsura internării sau aplică o pedeapsă.

Termenul de un an prevăzut de alin. 1 curge de la data punerii în executare a libertăţii supravegheate.

Art. 104. Internarea într-un centru de reeducare - Măsura educativă a internării într-un centru de reeducare se ia în scopul reeducării minorului, căruia i se asigură posibilitatea de a dobândi învăţătura necesară şi o pregătire profesională potrivit cu aptitudinile sale.

Măsura internării se ia faţă de minorul în privinţa căruia celelalte măsuri educative sunt neîndestulătoare.

Art. 105. Internarea într-un institut medical-educativ - Măsura internării într-un institut medical-educativ se ia faţă de minorul care, din cauza stării sale fizice sau psihice, are nevoie de un tratament medical şi de un regim special de educaţie.

Art. 106. Durata măsurilor - Măsurile prevăzute în art. 104 şi 105 se iau pe timp nedeterminat, însă nu pot dura decât până la împlinirea vârstei de 18 ani. Măsura prevăzută în art. 105 trebuie să fie ridicată de îndată ce a dispărut cauza care a impus luarea acesteia. Instanţa, dispunând ridicarea măsurii prevăzute în art. 105, poate, dacă este cazul, să ia faţă de minor măsura internării într-un centru de reeducare.

La data când minorul devine major, instanţa poate dispune prelungirea internării pe o durată de cel mult 2 ani, dacă aceasta este necesară pentru realizarea scopului internării.

Art. 107. Liberarea minorului înainte de a deveni major - Dacă a trecut cel puţin un an de la data internării în centrul de reeducare şi minorul a dat dovezi temeinice de îndreptare, de sârguinţă la învăţătură şi la însuşirea pregătirii profesionale, se poate dispune liberarea acestuia înainte de a deveni major.

Art. 108. Revocarea liberării sau a internării minorului - Dacă în perioada liberării acordate potrivit articolului precedent, minorul are o purtare necorespunzătoare, se poate dispune revocarea liberării.

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

Dacă în perioada internării într-un centru de reeducare sau într-un institut medical-educativ ori a liberării înainte de a deveni major, minorul săvârşeşte din nou o infracţiune pentru care se apreciază că este cazul să i se aplice pedeapsa închisorii, instanţa revocă internarea. În cazul când nu este necesară o pedeapsă, se menţine măsura internării şi se revocă liberarea.

Art. 109. Pedepsele pentru minori - Pedepsele ce se pot aplica minorului sunt închisoarea sau amenda prevăzute de lege pentru infracţiunea săvârşită. Limitele pedepselor se reduc la jumătate. În urma reducerii, în nici un caz minimul pedepsei nu va depăşi 5 ani.

Când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa detenţiunii pe viaţă, se aplică minorului închisoarea de la 5 la 20 de ani.

Pedepsele complimentare nu se aplică minorului.

Condamnările pronunţate pentru fapte săvârşite în timpul minorităţii nu atrag incapacităţi sau decăderi.

Art. 110. Suspendarea condiţionată a executării pedepsei - În caz de suspendare condiţionată a executării pedepsei aplicate minorului, termenul de încercare se compune din durata pedepsei închisorii, la care se adaugă un interval de timp de la 6 luni la 2 ani, fixat de instanţă. Dacă pedeapsa aplicată este amenda, termenul de încercare este de 6 luni.

[1]**Art. 110^1. Suspendarea executării pedepse sub supraveghere sau sub control** - Odată cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei închisorii aplicate minorului în condiţiile art. 110, instanţa poate dispune, pe durata termenului de incercare, dar până la împlinirea vârstei de 18 ani, încredinţarea supravegherii minorului unei persoane sau instituţii din cele arătate în art.103, putând stabili, totodată, pentru minor, una sau mai multe obligaţii dintre cele prevăzute în art.103 alin. 3, iar după împlinirea vârstei de 18 ani, respectarea de către acesta a măsurilor de supraveghere ori a obligaţiilor prevăzute în art. 86^3.

Dispoziţiile art. 81 alin 3 şi 4, art. 82 alin. 3, art. 83, 84, şi 86 se aplică în mod corespunzător.

Sustragerea minorului de la îndeplinirea obligaţiilor prevăzute în art. 103 alin. 3 poate atrage revocarea suspendării condiţionate. În cazul neîndeplinirii măsurilor de supraveghere ori a obligaţiilor stabilite de instanţă, potrivit art. 86^3, se aplică în mod corespunzător dispoziţiile art. 86^4 alin 2.

Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător şi în caz de liberare condiţionată a minorului.

---

[1] *Introdus prin Legea nr. 140/1996*

Titlul VI

MĂSURILE DE SIGURANȚĂ

CAPITOLUL I
DISPOZIȚII GENERALE

Art. 111. Scopul măsurilor de siguranță - Măsurile de siguranță au ca scop înlăturarea unei stări de pericol şi preîntâmpinarea săvârşirii faptelor prevăzute de legea penală.

Măsurile de siguranță se iau față de persoanele care au comis fapte prevăzute de legea penală.

Măsurile de siguranță se pot lua chiar dacă făptuitorului nu i se aplică o pedeapsă, cu excepția măsurii prevăzute în art. 112 lit. d.

Art. 112. Felurile măsurilor de siguranță - Măsurile de siguranță sunt:

a) obligarea la tratament medical;

b) internarea medicală;

c) interzicerea de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie, o meserie ori o altă ocupație;

d) interzicerea de a se afla în anumite localități;

e) expulzarea străinilor;

f) confiscarea specială.

CAPITOLUL II
REGIMUL MĂSURILOR DE SIGURANȚĂ

Art. 113. Obligarea la tratament medical - Dacă făptuitorul, din cauza unei boli ori a intoxicării cronice prin alcool, stupefiante sau alte asemenea substanțe, prezintă pericol pentru societate, poate fi obligat a se prezenta în mod regulat la tratament medical până la însănătoşire.

Când persoana față de care s-a luat această măsură nu se prezintă regulat la tratament, se poate dispune internarea medicală.

[1]Dacă persoana obligată la tratament este condamnată la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii, tratamentul se efectuează şi în timpul executării pedepsei.

Măsura obligării la tratament medical poate fi luată în mod provizoriu şi în cursul urmăririi penale sau judecății.

Art. 114. Internarea medicală - Când făptuitorul este bolnav mintal sau toxicoman şi se află într-o stare care prezintă pericol pentru societate, se poate lua măsura internării într-un institut medical de specialitate, până la însănătoşire.

Această măsură poate fi luată în mod provizoriu şi în cursul urmăririi penale sau al judecății.

Art. 115. Interzicerea unei funcții sau profesii - Când făptuitorul a săvârşit fapta datorită incapacității, nepregătirii sau altor cauze care îl fac impropriu pentru ocuparea unei anumite funcții, ori pentru exercitarea unei profesii, meserii sau alte ocupații, se poate lua măsura interzicerii de a ocupa acea funcție sau de a exercita acea profesie, meserie ori ocupație.

Această măsură poate fi revocată la

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

cerere, după trecerea unui termen de cel puţin un an, dacă se constată că temeiurile care au impus luarea ei au încetat. O nouă cerere nu se pote face decât după trecerea unui termen de cel puţin un an de la data respingerii cererii anterioare.

Art. 116. Interzicerea de a se afla în anumite localităţi - Când persoana condamnată la pedeapsa închisorii de cel puţin un an a mai fost condamnată pentru alte infracţiuni, dacă instanţa constată că prezenţa acesteia în localitatea unde a săvârşit infracţiunea sau în alte localităţi, constituie un pericol grav pentru societate, poate lua faţă de această persoană măsura interzicerii de a se afla în acea localitate sau în alte localităţi anume determinate prin hotărârea de condamnare.

Condiţia ca făptuitorul să fi fost condamnat anterior pentru alte infracţiuni nu se cere, când se pronunţă o condamnare mai mare de 5 ani.

Această măsură poate fi luată pe o durată până la 5 ani şi poate fi prelungită dacă pericolul social subzistă. Prelungirea nu poate depăşi durata măsurii luate iniţial.

[1] În cazul infracţiunilor de furt, tâlhărie, speculă, ultraj contra bunelor moravuri şi tulburarea liniştii publice, cerşetorie, prostituţie, viol, relaţii sexuale între persoane de acelaşi sex şi perversiune sexuală, măsura de siguranţă poate fi luată oricare ar fi pedeapsa aplicată, durata sau cuantumul acesteia şi chiar dacă făptuitorul nu a mai fost condamnat anterior pentru alte infracţiuni.

Măsura de siguranţă poate fi revocată la cerere sau din oficiu, după trecerea unui termen de cel puţin un an, dar numai dacă temeiurile care au impus luarea ei au încetat. O nouă cerere nu se poate face decât după trecerea unui termen de cel puţin un an de la data respinerii cererii anterioare.

Art. 117. Expulzarea - Cetăţeanului străin care a comis o infracţiune i se poate interzice rămânerea pe teritoriul ţării.

Dispoziţia alineatului precedent se aplică şi persoanei fără cetăţenie care nu are domiciliul în ţară.

În cazul în care expulzarea însoţeşte pedeapsa închisorii, aducerea la îndeplinire a expulzării are loc după executarea pedepsei.

[2] Persoanele prevăzute în prezentul articol nu vor fi expulzate dacă există motive serioase de a se crede că riscă să fie supuse la tortură în statul în care urmează a fi expulzate.

Art. 118. Confiscarea specială - Sunt supuse confiscării speciale:

a) lucrurile produse prin fapta prevăzută de legea penală;

b) lucrurile care au servit sau care au fost destinate să servească la săvârşirea unei infracţiuni, dacă sunt ale infractorului;

c) lucrurile care au fost date pentru a determina săvârşirea unei infracţiuni sau pentru a răsplăti pe infractor;

d) lucrurile dobândite în mod vădit prin săvârşirea infracţiunii, dacă nu sunt restituite persoanei vătămate şi în măsura în care nu servesc la despăgubirea acesteia;

---

[1] *Alin. 4 a fost introdus prin Legea nr. 6/1973.*

[2] *Acest alin. a fost introdus prin Legea nr. 20/1990.*

e) lucrurile deţinute în contra dispoziţiilor legale.

Titlul VII

CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ RĂSPUNDEREA PENALĂ SAU CONSECINŢELE CONDAMNĂRII

CAPITOLUL I

AMNISTIA ŞI GRAŢIEREA

Art. 119. Efectele amnistiei - Amnistia înlătură răspunderea penală pentru fapta săvârşită. Dacă intervine după condamnare, ea înlătură şi executarea pedepsei pronunţate, precum şi celelalte consecinţe ale condamnării. Amenda încasată anterior amnistiei nu se restituie.

Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranţă, măsurilor educative şi asupra drepturilor persoanei vătămate.

Art. 120. Efectele graţierii - Graţierea are ca efect înlăturarea, în totul sau în parte, a executării pedepsei ori comutarea acesteia în alta mai uşoară.

Graţierea are efecte şi asupra pedepselor a căror executare este suspendată condiţionat. În acest caz, partea din termenul de încercare care reprezintă durata pedepsei pronunţate de instanţă se reduce în mod corespunzător. Dacă suspendarea condiţionată este revocată sau anulată, se execută numai partea de pedeapsă rămasă negraţiată.

Graţierea nu are efecte asupra pedepselor complimentare, afară de cazul când se dispune astfel prin actul de graţiere.

Graţierea nu are efecte asupra măsurilor de siguranţă şi măsurilor educative.

CAPITOLUL II

PRESCRIPŢIA

Art. 121. Prescripţia răspunderii penale - Prescripţia înlătură răspunderea penală.

Prescripţia nu înlătură răspunderea penală în cazul infracţiunilor contra păcii şi omenirii.

Art. 122. Termenele de prescripţie a răspunderii penale - Termenele de prescripţie a răspunderii penale sunt:

a) 15 ani, când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa detenţiunii pe viaţă sau pedeapsa închisorii mai mare de 15 ani;

b) 10 ani, când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depăşeşte 15 ani;

c) 8 ani, când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depăşeşte 10 ani;

d) 5 ani, când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depăşeşte 5 ani;

e) 3 ani, când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa închisorii care nu depăşeşte un an sau amenda.

Termenele arătate în prezentul articol se socotesc de la data săvârşirii infracţiuni. În cazul infracţiunilor continue termenul curge de le data încetării acţiunii sau inacţiunii, iar în cazul infracţiunilor continuate, de la data săvârşirii ultimei acţiuni sau inacţiuni.

Art. 123. Întreruperea cursului prescripţiei - Cursul termenului prescripţiei prevăzute în art. 122 se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act care, potrivit legii, trebuie comunicat învinuitului sau inculpatului în desfăşurarea procesului penal.

După fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripţie.

Întreruperea cursului prescripţiei produce efecte faţă de toţi participanţii la infracţiune, chiar dacă actul de interupere priveşte numai pe unii dintre ei.

Art. 124. Prescripţia specială - Prescripţia înlătură răspunderea penală oricâte întreruperi ar interveni, dacă termenul de prescripţie prevăzut în art. 122 este depăşit cu încă jumătate.

Art. 125. Prescripţia executării pedepsei - Prescripţia înlătură executarea pedepsei principale.

Prescripţia nu înlătură executarea pedepsei principale pronunţate pentru infracţiunile contra păcii şi omenirii.

[1]**Art. 126. Termenele de prescripţie a executării pedepsei** - Termenele de prescripţie a executării pedepsei sunt:

a) 20 de ani, când pedeapsa care urmează a fi executată este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea mai mare de 15 ani;

b) 5 ani, plus durata pedepsei ce urmează a fi executată, dar nu mai mult de 15 ani, în cazul celorlalte pedepse cu închisoarea;

c) 3 ani, în cazul când pedeapsa este amenda.

Termenul de prescripţie a executării sancţiunilor cu caracter administrativ prevăzute în art. 18^1 şi art. 91 este de un an.

Termenele arătate în alin. 1 se socotesc de la data când hotărârea de condamnare a rămas definitivă, iar cele arătate în alin. 2 curg de la rămânerea definitivă a hotărârii sau, după caz, de la data când poate fi pusă în executare, potrivit legii, ordonanţa prin care s-a aplicat sancţiunea.

În cazul revocării suspendării condiţionate a executării pedepsei, a suspendării executării pedepsei sub supraveghere sau, după caz, a executării la locul de muncă, termenul de prescripţie începe să curgă de la data când hotărârea de revocare a rămas definitivă.

Măsurile de siguranţă nu se prescriu.

Art. 127. Întreruperile cursului prescripţiei executării - Cursul termenului prescripţiei prevăzute în art. 126 se întrerupe prin începerea executării pedepsei sau prin săvârşirea din nou a unei infracţiuni.

---

[1] *Art. 126 alin.1, pct. a, alin. 2 şi 4 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

Sustragerea de la executare, după începerea executării pedepsei, face să curgă un nou termen de prescripţie de la data sustragerii.

Art. 128. Suspendarea cursului prescripţiei - Cursul termenului prescripţiei prevăzute în art. 122 este suspendat pe timpul cât o dispoziţie legală sau o împrejurare de neprevăzut ori de neînlăturat împiedică punerea în mişcare a acţiunii penale sau continuarea procesului penal.

Cursul termenului prescripţiei prevăzute în art. 126 este suspendat în cazurile şi condiţiile prevăzute în Codul de procedură penală.

Prescripţia îşi reia cursul din ziua în care a încetat cauza de suspendare.

Art. 129. Termenele de prescripţie pentru minori - Termenele de prescripţie a răspunderii penale şi a executării pedepsei se reduc la jumătate pentru cei care la data săvârşirii infracţiunii erau minori.

[1]**Art. 130. Prescripţia executării pedepsei care a înlocuit pedeapsa detenţiunii pe viaţă** - Executarea pedepsei închisorii, atunci când aceasta înlocuieşte pedeapsa detenţiunii pe viaţă, se prescrie în 20 de ani. Termenul de prescripţie curge de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare le detenţiunea pe viaţă.

CAPITOLUL III
LIPSA PLÂNGERII PREALABILE ŞI ÎMPĂCAREA PĂRŢILOR

Art. 131. Lipsa plângerii prealabile -În cazul infracţiunilor pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale este condiţionată de introducerea unei plângeri prealabile de către persoana vătămată, lipsa acestei plângeri înlătură răspunderea penală.

Retragerea plângerii prealabile, de asemenea, înlătură răspunderea penală.

Fapta care a adus vătămare mai multor persoane atrage răspunderea penală, chiar dacă plângerea prealabilă s-a făcut sau se menţine numai de către una dintre ele.

Fapta atrage răspunderea penală a tuturor participanţilor la săvârşirea ei, chiar dacă plângerea prealabilă s-a facut s-au se menţine cu privire numai la unul dintre ei.

[2]În cazul în care cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exerciţiu ori cu capacitate de exerciţiu restrânsă, acţiunea penală se pune în mişcare şi din oficiu.

Art. 132. Împăcarea părţilor - Împăcarea părţilor în cazurile prevăzute de lege înlătură răspunderea penală şi stinge şi acţiunea civilă.

Împăcarea este personală şi produce efecte numai dacă intervine până la rămânerea definitivă a hotărârii.

[1]Pentru persoanele lipsite de

---

[1] *Art. 130 privind prescripţia executării pedepsei care a înlocuit pedeapsa cu moartea a fost abrogat prin Decr.-Lege nr. 6/1990, şi reintrodus în actuala redactare prin Legea nr. 140/1996.*

[2] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 6/1973*

capacitate de exerciţiu împăcarea se face numai de reprezentanţii lor legali. Cei cu capacitate de exerciţiu restrânsă se pot împăca cu încuviinţarea persoanelor prevăzute de lege. Împăcarea produce efecte şi în cazul în care acţiunea penală a fost pusă în mişcare din oficiu.

CAPITOLUL IV
REABILITAREA

Art. 133. Efectele reabilitării - Reabilitarea face să înceteze decăderile şi interdicţiile precum şi incapacităţile care rezultă din condamnare.

[1]Reabilitarea nu are ca urmare obligaţia de reintegrare în funcţia din care infractorul a fost scos în urma condamnării, ori de rechemare în cadrele permanente ale forţelor armate sau de redare a gradului militar pierdut.

De asemenea, reabilitarea nu are efecte asupra măsurilor de siguranţă, cu excepţia celei prevăzute în art. 112 lit. d.

Art. 134. Reabilitarea de drept - Reabilitarea are loc de drept în cazul condamnării la amendă sau la pedeapsa închisorii care nu depăşeşte un an, dacă în decurs de 3 ani condamnatul nu a săvârşit nici o altă infracţiune.

Art. 135. Reabilitarea judecătorească - Condamnatul poate fi reabilitat la cerere, de instanţa judecătorescă:

a) în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de un an, până la 5 ani, după trecerea unui termen de 4 ani, la care se adaugă jumătate din durata pedepsei pronunţate;

b) în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani până la 10 ani, după trecerea unui termen de 5 ani, la care se adaugă jumătate din durata pedepsei pronunţate.

c) în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, după trecerea unui termen de 7 ani, la care se adaugă jumătate din durata pedepsei pronunţate;

d) în cazul pedepsei detenţiei pe viaţă comutate sau înlocuite cu pedeapsa închisorii, după trecerea unui termen de 7 ani, la care se adaugă jumătate din durata pedepsei cu închisoare.

Procurorul general poate dispune, în cazuri excepţionale, reducerea termenelor prevăzute în acest articol.

Art. 136. Calculul termenului de reabilitare - Termenele prevăzute de art. 134 şi art. 135 se socotesc de la data când a luat sfârşit executarea pedepsei principale sau de la data când aceasta s-a prescris.

Pentru cei condamnaţi la pedeapsa cu amendă termenul curge din momentul în care amenda a fost achitată sau executarea ei s-a stins în alt mod.

În caz de graţiere totală sau graţiere a restului de pedeapsă, termenul curge de la data actului de graţiere.

Art. 137. Condiţiile reabilitării judecătoreşti - Cererea de reabilitare judecătorească se admite dacă cel condamnat întruneşte următoarele condiţii:

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

a) nu a suferit o nouă condamnare în intervalul prevăzut în art. 135;

b) îşi are asigurată existenţa prin muncă sau prin alte mijloace oneste, precum şi în cazul când are vârsta de a fi pensionat sau este incapabil de muncă;

c) a avut o bună conduită;

d) a achitat în întregime cheltuielile de judecată şi despăgubirile civile la plata cărora a fost obligat, afară de cazul când partea vătămată a renunţat la despăgubiri, sau când instanţa constată că cel condamnat şi-a îndeplinit în mod regulat obligaţiile privitoare la dispoziţiile civile din hotărârea de condamnare.

Când instanţa constată că nu este îndeplinită condiţia de la lit. d, dar aceasta nu se datoreşte relei-voinţe a condamnatului, poate dispune reabilitarea.

Art. 138. Reînnoirea cererii de reabilitare - În caz de respingere a cererii de reabilitare, nu se poate face o nouă cerere decât după un termen de 3 ani, în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani; după un termen de 2 ani în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani şi după un termen de un an în celelalte cazuri; aceste termene se socotesc de la data respingerii cererii.

Condiţiile arătate în art. 137 trebuie să fie îndeplinite şi pentru intervalul de timp care a precedat noua cerere.

Când respingerea cererii se bazează pe lipsă de forme, ea poate fi reînnoită potrivit dispoziţiilor Codului de procedură penală.

Art. 139. Anularea reabilitării - Reabilitarea judecătorească va fi anulată când după acordarea ei s-a descoperit că cel reabilitat mai suferise o altă condamnare, care dacă ar fi fost cunoscută, ducea la respingerea cererii de reabilitare.

Titlul VIII

ÎNŢELESUL UNOR TERMENI SAU EXPRESII ÎN LEGEA PENALĂ

Art. 140. Dispoziţii generale - Ori de câte ori legea penală foloseşte un termen sau o expresie din cele arătate în prezentul titlu, înţelesul acestora este cel prevăzut în articolele următoare, afară de cazul când legea penală dispune altfel.

Art. 141. Legea penală - Prin "lege penală" se înţelege orice dispoziţie cu caracter penal cuprinsă în legi sau decrete.

Art. 142. Teritoriul - Prin termenul "teritoriu" din expresiile "teritoriul României" şi "teritoriul ţării" se înţelege întinderea de pământ şi apele cuprinse între frontiere, cu subsolul şi spaţiul aerian, precum şi marea teritorială cu solul, subsolul şi spaţiul aerian al acesteia.

Art. 143. Infracţiune săvârşită pe teritoriul ţării - Prin "infracţiune săvârşită pe teritoriul ţării" se înţelege orice infracţiune comisă pe teritoriul arătat în art. 142 sau pe o navă ori o aeronavă română.

Infracţiunea se consideră săvârşită pe teritoriul ţării şi atunci când pe acest teritoriu ori pe o navă sau o aeronavă română s-a efectuat numai un act de executare ori s-a produs rezultatul infracţiunii.

Art. 144. Săvârşirea unei infracţiuni - Prin "săvârşirea unei infracţiuni" sau "comiterea unei infracţiuni" se înţelege săvârşirea oricăreia dintre faptele pe care legea le pedepseşte ca infracţiune consumată sau ca tentativă, precum şi participarea la comiterea acestora ca autor, instigator sau complice.

[1]**Art. 145. Public** - Prin termenul "public" se înţelege tot ce priveşte autorităţile publice, instituţiile publice, instituţiile sau alte persoane juridice de interes public, administrarea folosirea sau exploatarea bunurilor proprietate publică, serviciile de interes public, precum şi bunurile de orice fel care, potrivit legii sunt de interes public.

[1]**Art. 146. Consecinţe deosebit de grave** - Prin “consecinţe deosebit de grave”, se înţelege o pagubă materială mai mare de 50.000.000 lei, sau o perturbare deosebit de gravă a activităţii, cauzată unei autorităţi publice sau oricăreia dintre unităţile la care se referă art. 145, ori altei persoane juridice sau fizice.

[1]**Art. 147. Funcţionar public şi funcţionar** - Prin "funcţionar public" se înţelege orice persoană care exercită, permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost investită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei unităţi dintre cele la care se referă art. 145.

Prin “funcţionar” se înţelege persoana menţionată în alin. 1, precum şi orice salariat care exercită o însărcinare în serviciul unei alte persoane juridice decât cele prevăzute în acel alineat.

Art. 148. Abrogat

Art. 149. Rude apropiate - "Rude apropiate" sunt ascendenţii şi descendenţii, fraţii şi surorile, copiii acestora, precum şi persoanele devenite prin înfiere, potrivit legii, astfel de rude.

Dispoziţiile din legea penală privitoare la rude apropiate, în limitele prevăzute de alineatul precedent, se aplică în caz de înfiere cu efecte depline, persoanei înfiate cât şi descendenţilor acesteia şi în raport cu rudele fireşti, iar în caz de înfiere cu efecte restrânse, înfiatului cât şi descendenţilor acestuia şi în raport cu rudele înfietorului.

Art. 150. Secrete de stat şi înscrisuri oficiale - "Secrete de stat" sunt documentele şi datele care prezintă în mod vădit acest caracter, precum şi cele declarate sau calificate astfel prin hotărâre a Guvernului.

[1]"Înscris oficial" este orice înscris care emană de la o unitate din cele la care se referă art. 145, sau care aparţine unei asemenea unităţi.

Art. 151. Arme - "Arme" sunt instrumentele, piesele sau dispozitivele astfel declarate prin dispoziţii legale.

Sunt asimilate armelor orice alte obiecte de natură a putea fi folosite ca arme şi care au fost întrebuinţate pentru atac.

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

Art. 152. Faptă săvârşită în public - Fapta se consideră săvârşită "în public" atunci când a fost comisă:

a) într-un loc care prin natura sau destinaţia lui este totdeauna accesibil publicului, chiar dacă nu este prezentă nici o persoană;

b) în orice alt loc accesibil publicului, dacă sunt de faţă două sau mai multe persoane;

c) în loc neaccesibil publicului, cu intenţia însă ca fapta să fie auzită sau văzută şi dacă acest rezultat s-a produs faţă de două sau mai multe persoane;

d) într-o adunare sau reuniune de mai multe persoane, cu excepţia reuniunilor care pot fi considerate că au caracter de familie, datorită naturii relaţiilor dintre persoanele participante;

e) prin orice mijloace cu privire la care făptuitorul şi-a dat seama că fapta ar putea ajunge la cunoştinţa publicului.

Art. 153 Timp de război - "Timp de război" este intervalul de timp de la data declarării mobilizării sau de la începerea operaţiilor de război până la trecerea armatei la starea de pace.

Art. 154. Calculul timpului - La calcularea timpului ziua se socoteşte de 24 de ore şi săptămâna de 7 zile.

Luna şi anul se socotesc cu o zi înainte de ziua corespunzătoare datei de la care au început să curgă.

PARTEA SPECIALĂ

[1]Titlul I

INFRACŢIUNI CONTRA SIGURANŢEI STATULUI

[1]**Art. 155. Trădarea** - Fapta cetăţeanului român sau a persoanei fără cetăţenie, domiciliată pe teritoriul statului român, de a intra în legătură cu o putere sau o organizaţie străină ori cu agenţi ai acestora, în scopul de a suprima sau a ştirbi unitatea şi indivizibilitatea, suveranitatea sau independenţa statului, prin acţiuni de provocare de război contra ţării sau de înlesnire a ocupaţiei militare străine, ori de subminare economică sau politică a statului, ori de aservire faţă de o putere străină, sau de ajutare a unei puteri străine pentru desfăşurarea unei activităţi duşmănoase împotriva siguranţei statului, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani, şi interzicerea unor drepturi.

Art. 156. Trădarea prin ajutarea inamicului - Fapta cetăţeanului român sau a persoanei fără cetăţenie domiciliată pe teritoriul statului român, care, în timp de război:

[1]a) predă teritorii, oraşe, poziţii de apărare, depozite ori instalaţii ale forţelor armate române sau care servesc apărării;

b) predă nave, aeronave, maşini, aparate, armament sau orice alte materiale care pot sluji purtării războiului;

c) procură duşmanului oameni, valori şi materiale de orice fel;

[1]d) trece de partea inamicului sau efectuează alte acţiuni care sunt de natură să favorizeze activitatea duşmanului, ori să slăbească puterea de luptă a forţelor armate române sau a armatelor aliate.

Se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă, sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează cetăţeanul român sau persoana fără cetăţenie domiciliată pe teritoriul statului român, care, în timp de război, luptă sau face parte din formaţii de luptă împotriva statului român sau a aliaţilor săi.

Art. 157. Trădarea prin transmitere de secrete - Transmiterea secretelor de stat unei puteri sau organizaţii străine ori agenţilor acestora, precum şi procurarea de documente sau date ce constituie secrete de stat, ori deţinerea de asemenea documente de către acei care nu au calitatea de a le cunoaşte, în scopul transmiterii lor unei puteri sau organizaţii străine ori agenţilor acestora, săvârşite de un cetăţean român sau de o persoană fără cetăţenie domiciliată pe teritoriul statului român, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

Aceleaşi fapte, dacă privesc alte documente sau date care prin caracterul şi importanţa lor fac ca fapta săvârşită să pericliteze securitatea statului, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 20 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 158. Acţiunile duşmănoase contra statului - Faptele prevăzute în art. 155 şi în art. 156, săvârşite de un cetăţean străin sau de o persoană fără cetăţenie care nu domiciliază pe teritoriul statului român, se pedepsesc cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 159. Spionajul - Faptele prevăzute în art. 157, săvârşite de un cetăţean străin sau de o persoană fără cetăţenie care nu domiciliază pe teritoriul statului român, se pedepsesc cu detenţiune pe viaţă, sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani.

[1]**Art. 160. Atentatul care pune în pericol securitatea statului** - Atentatul săvârşit contra vieţii, integrităţii corporale ori sănătăţii unei persoane care îndeplineşte o activitate importantă de stat sau altă activitate publică importantă, în împrejurări care fac ca fapta să pună în pericol siguranţa statului, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 161. Atentatul contra unei colectivităţi - Atentatul săvârşit contra unei colectivităţi prin otrăviri în masă, provocare de epidemii sau prin orice alt mijloc, de natură să slăbească puterea de stat, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 162. Subminarea puterii de stat - Acţiunea armată de natură să slăbească puterea de stat se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Orice alte acţiuni violente săvârşite de mai multe persoane împreună, de natură să atragă aceleaşi urmări, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 20 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 163. Actele de diversiune - Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuinţare, în întregime sau în parte, prin explozii, incendii sau orice alt mod, a uzinelor, instalaţiilor industriale, maşinilor, căilor de comunicaţie, mijloacelor de transport, mijloacelor de telecomunicaţie, construcţiilor, produselor industriale sau agricole ori a altor bunuri, dacă fapta este de natură să aducă în orice mod atingere securităţii statului, se pedepsesc cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

[1]**Art. 164** - Abrogat

Art. 165. Subminarea economiei naţionale - Fapta de a folosi o organizaţie din cele prevăzute în art. 145, ori de a împiedica activitatea normală a acesteia, dacă fapta este de natură să submineze economia naţională, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 ani şi interzicerea unor drepturi.

Dacă fapta prevăzută în alineatul precedent a produs pagube importante economiei naţionale, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

[2]**Art. 166. Propaganda în favoarea statului totalitar** - Propaganda în vederea instaurării unui stat totalitar, săvârşită prin orice mijloace, în public, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani şi interzicerea unor drepturi.

Propaganda constă în răspândirea în mod sistematic, sau în apologia unei idei, concepţii sau doctrine cu intenţia de a convinge şi de a atrage noi adepţi.

[3]**Art. 166^1. Acţiuni împotriva ordinii constituţionale** - Iniţierea, organizarea, săvârşirea sau sprijinirea de acţiuni care pot pune în pericol sub orice formă ordinea constituţională, caracterul naţional, suveran, independent, unitar şi indivizibil al statului român, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Fapta de a îndemna publicul la săvârşirea faptelor prevăzute în alin.1 se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Dacă fapta prevăzută în alin. 2 a avut ca urmare săvârşirea infracţiunii care s-a îndemnat, pedeapsa este cea prevăzută de lege pentru acea infracţiune.

Întreprinderea oricărei acţiuni pentru schimbarea prin violenţă a ordinii constituţionale se pedepseşte cu închisoare de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

[2]**Art. 167. Complotul** - Iniţierea sau constituirea unei asociaţii sau grupări în scopul săvârşirii vreuneia dintre infracţiunile prevăzute în art. 155-163, 165 şi 166^1 ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unei astfel de asociaţii sau grupări, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Pedeapsa pentru complot nu poate fi mai mare decât sancţiunea prevăzută de lege pentru cea mai gravă dintre infracţiunile care intră în scopul asociaţiei sau grupării.

Dacă faptele prevăzute în alin. 1 au fost urmate de săvârşirea unei infracţiuni, se aplică regulile de la concursul de infracţiuni.

Nu se pedepseşte persoana care, săvârşind fapta prevăzută în alin. 1 sau 3, o denunţă mai înainte de a fi fost descoperită.

Art. 168. Compromiterea unor interese de stat - Distrugerea, alterarea ori ascunderea unui document sau înscris în care sunt stabilite drepturi ale statului român în raport cu o putere străină, dacă fapta este de natură a compromite interesele de stat, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

---

[1] *Art. 164 reglementa infracţiunea de sabotaj şi a fost abrogat prin Decr.-Lege nr. 12/1990*

[2] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

[3] *Introdus prin Legea nr. 140/1996*

[1]**Art. 168^1. Comunicarea de informaţii false** - Comunicarea sau răspândirea, prin orice mijloace, de ştiri, date sau informaţii false ori de documente falsificate, dacă fapta este de natură să aducă atingere siguranţei statului sau relaţiilor internaţionale ale României, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Art. 169. Divulgarea secretului care periclitează securitatea statului - Divulgarea unor documente sau a unor date care constituie secrete de stat ori a altor documente sau date, de către cel care le cunoaşte datorită atribuţiilor de serviciu, dacă fapta este de natură să pună în pericol securitatea statului, se pedepseşte cu închisoare de la 7 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Deţinerea în afara îndatoririlor de serviciu a unui document ce constituie secret de stat, dacă fapta este de natură să pună în pericol securitatea statului, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 10 ani.

Cu pedepsa prevăzută în alin. 2 se sancţionează deţinerea în afara îndatoririlor de serviciu a altor documente în vederea divulgării, dacă fapta este de natură să pună în pericol securitatea statului.

Dacă faptele prevăzute în alineatele precedente sunt săvârşite de orice altă persoană, pedeapsa este închisoare de la 1 la 7 ani .

[1]**Art. 170. Nedenunţarea** - Omisiunea de a denunţa de îndată săvârşirea vreuneia dintre infracţiunile prevăzute în art. 155-163, 165, 166^1 şi 167 se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Omisiunea de a denunţa, săvârşită de soţ sau o rudă apropiată, nu se pedepseşte.

Nu se pedepseşte persoana care mai înainte de a se fi început urmărirea penală pentru infracţiunea nedenunţată, încunoştinţează autorităţile competente despre acea infracţiune sau care, chiar după ce s-a început urmărirea penală ori după ce vinovaţii au fost descoperiţi, a înlesnit arestarea acestora.

Art. 171. Infracţiuni contra reprezentantului unui stat străin - Infracţiunile contra vieţii, integrităţii corporale, sănătăţii, libertăţii sau demnităţii, săvârşite împotriva reprezentantului unui stat străin, se sancţionează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârşită, al cărei maxim se sporeşte cu 2 ani.

Acţiunea penală se pune în mişcare la dorinţa exprimată de guvernul străin.

Art. 172. Unele cauze de nepedepsire sau de reducere a pedepsei - Participantul la infracţiunile prevăzute în prezentul titlu nu se pedepseşte, dacă denunţă în timp util săvârşire infracţiunii, astfel ca să fie împiedicată consumarea ei, sau dacă împiedică el însuşi consumarea infracţiunii şi apoi o denunţă.

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

Participantul care, după ce urmărirea penală a început ori infractorii au fost descoperiţi, înlesneşte arestarea acestora, se sancţionează cu o pedepsă ale cărei limite se reduc la jumătate.

Art. 173. Sancţionarea tentativei, tăinuirii şi favorizării - Tentativa infracţiunilor prevăzute în prezentul titlu se pedepseşte.

[1]Se consideră tentativă şi producerea sau procurarea mijloacelor ori instrumentelor, precum şi luarea de măsuri în vederea comiterii infracţiunilor prevăzute în art. 156, 157, 159-163, 165, 166, 166^1 şi art.158 raportat la infracţiunea de trădare prin ajutorarea inamicului.

Tăinuirea şi favorizarea privitoare la infracţiunile din acest titlu se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani.

Pedeapsa aplicată tăinuitorului sau favorizatorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru autor.

[1]Tăinuirea şi favorizarea săvârşite de soţ sau de o rudă apropiată în cazul infracţiunilor prevăzute în art. 155-163, 165, 166^1 şi 167 se pedepsesc. Limitele pedepsei prevăzute în alin. 3 se reduc la jumătate, iar în cazul celorlalte infracţiuni, tăinuirea şi favorizarea nu se pedepsesc.

Titlul II

INFRACŢIUNI CONTRA PERSOANEI

CAPITOLUL I

INFRACŢIUNI CONTRA VIEŢII, INTEGRITĂŢII CORPORALE ŞI SĂNĂTĂŢII

Secţiunea I

Omuciderea

Art. 174. Omorul - Uciderea unei persoane se pedepseşte cu închisoare de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Tentativa se pedepseşte.

[1]**Art. 175. Omorul calificat** - Omorul săvârşit în vreuna din următoarele împrejurări:

a) cu premeditare;

b) din interes material;

c) asupra soţului sau unei rude apropiate;

d) profitând de starea de neputinţă a victimei de a se apăra;

e) prin mijloace ce pun în pericol viaţa mai multor persoane;

f) în legătură cu îndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau publice ale victimei;

g) pentru a se sustrage ori pentru a sustrage pe altul de la urmărire sau arestare, ori de la executarea unei pedepse;

h) pentru a înlesni sau ascunde săvârşirea altei infracţiuni;

i) în public,

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

se pedepseşte cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Tentativa se pedepseşte.

[1]**Art. 176. Omorul deosebit de grav** - Omorul săvârşit în vreuna din următoarele împrejurări:

a) prin cruzimi;

b) asupra a două sau mai multor persoane;

c) de către o persoană care a mai savârşit un omor;

d) pentru a săvârşi sau ascunde săvârşirea unei tâlhării sau piraterii;

e) asupra unei femei gravide,

f) asupra unui magistrat, poliţist, jandarm ori asupra unui militar, în timpul sau în legătură cu îndeplinirea îndatoririlor de sarviciu sau publice ale acestora, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Tentativa se pedepseşte.

Art. 177. Pruncuciderea - Uciderea copilului nou-născut, săvârşită imediat după naştere de către mama aflată într-o stare de tulburare pricinuită de naştere, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Art. 178. Uciderea din culpă - Uciderea din culpă a unei persoane se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Uciderea din culpă ca urmare a nerespectării dispoziţiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exerciţiul unei profesii sau meserii, ori pentru efectuarea unei anume activităţi, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

[1]Când uciderea din culpă a unei persoane este săvârşită de un conducător de vehicul cu tracţiune mecanică, având în sânge o îmbibaţie alcoolică ce depăşeşte limita legală, sau care se află în stare de ebrietate, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează fapta săvârşită din culpă, de orice altă persoană în exerciţiul profesiei sau meseriei şi care se află în stare de ebrietate.

Dacă prin fapta săvârşită s-a cauzat moartea a două sau mai multor persoane, la maximul pedepselor prevăzute în alineatele precedente se poate adăuga un spor până la 3 ani.

Art. 179. Determinarea sau înlesnirea sinuciderii - Fapta de a determina sau a înlesni sinuciderea unei persoane, dacă sinuciderea sau încercarea de sinucidere a avut loc, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Când fapta prevăzută în alineatul precedent s-a săvârşit faţă de un minor sau faţă de o persoană care nu era în stare să-şi dea seama de fapta sa, ori nu putea fi stăpână pe actele sale, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

Secţiunea II
Lovirea şi vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii

[2]**Art. 180. Lovirea sau alte violen-**

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

[2] *A se vedea şi disp. Decr.-Lege nr. 41 din 26.01.1996*

țe - Lovirea sau orice acte de violență cauzatoare de suferințe fizice se pedepsesc cu închisoare de la 1 lună la 3 luni sau cu amendă.

[1]Lovirea sau actele de violență care au pricinuit o vătămare ce necesită pentru vindecare îngrijiri medicale de cel mult 20 de zile se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Acțiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

[2]**Art. 181. Vătămarea corporală** - Fapta prin care s-a pricinuit integrității corporale sau sănătății o vătămare care necesită pentru vindecare îngrijiri medicale de cel mult 60 de zile se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Acțiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

Art. 182. Vătămarea corporală gravă - Fapta prin care s-a pricinuit integrității corporale sau sănătății o vătămare care necesită pentru vindecare îngrijiri medicale mai mult de 60 de zile, sau care a produs vreuna din următoarele consecințe: pierderea unui simț sau organ, încetarea funcționării acestora, o infirmitate permanentă fizică ori psihică, sluțirea, avortul ori punerea în primejdie a vieții persoanei, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

[1]Când fapta a fost săvârşită în scopul producerii consecințelor prevăzute în alineatul precedent, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

Tentativa faptei prevăzute în alin. 2 se pedepseşte.

[1]**Art. 183. Loviturile sau vătămările cauzatoare de moarte** - Dacă vreuna dintre faptele prevăzute în art. 180-182 a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoare de la 5 la 15 ani.

[3]**Art. 184. Vătămarea corporală din culpă** - Fapta prevăzută în art. 180 alin. 2 care a pricinuit o vătămare ce necesită pentru vindecare îngrijiri medicale mai mult de 10 zile, precum şi cea prevăzută în art. 181, săvârşite din culpă, se pedepsesc cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

Dacă fapta a avut vreuna din urmările prevăzute în art. 182 alin. 1, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amendă.

Când săvârşirea faptei prevăzute în alin. 1 este urmarea nerespectării dispozițiilor legale sau a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii, ori pentru îndeplinirea unei anumite activități, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amenda.

Fapta prevăzută în alin. 2 dacă este

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 6/1973*

[2] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

[3] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 6/1973*

urmarea nerespectării dispoziţiilor legale sau a măsurilor de prevedere arătate în alineatul precedent se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Pentru faptele prevăzute în alineatele 1 şi 3, acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Secţiunea III

[1] *Avortul*

Art. 185. - Provocarea ilegală a avortului - Întreruperea cursului sarcinii, prin orice mijloace, săvârşită în vreuna din următoarele împrejurări:

a) în afara instituţiilor medicale sau cabinetelor medicale autorizate în acest scop;

b) de către o persoană care nu are calitatea de medic de specialitate;

c) dacă vârsta sarcinii a depăşit patrusprezece săptămâni,

se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Întreruperea cursului sarcinii, săvârşită în orice condiţii, fără consimţământul femeii însărcinate, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi.

Dacă prin faptele prevăzute în alin. 1 şi 2 s-a cauzat femeii însărcinate vreo vătămare corporală gravă, pedeapsa este închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă fapta a avut ca urmare moartea femeii însărcinate, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

În cazul în care fapta prevăzută în alin. 2 şi 3 a fost săvârşită de medic, pe lângă pedeapsa închisorii se va aplica şi interdicţia exercitării profesiei de medic, potrivit art. 64 lit. c.

Tentativa se pedepseşte.

Nu se pedepseşte intreruperea cursului sarcinii efectuată de medic:

a) dacă întreruperea cursului sarcinii este necesară pentru a salva viaţa, sănătatea sau integritatea corporală a femeii însărcinată, de la un pericol grav şi iminent şi care nu putea fi înlăturat altfel;

b) în cazul prevăzut în alin. 1 lit. c, când întreruperea cursului sarcinii se impunea din motive terapeutice, potrivit dispoziţiilor legale;

c) în cazul prevăzut în alin. 2, când femeia însărcinată s-a aflat în imposibilitatea de a-şi exprima voinţa, iar întreruperea cursului sarcinii se impunea din motive terapeutice potrivit dispoziţiilor legale.

Art. 186. - Abrogat

Art. 187. - Abrogat

Art. 188. - Abrogat

CAPITOLUL II

INFRACŢIUNI CONTRA LIBERTĂŢII PERSOANEI

[2]**Art. 189. Lipsirea de libertate în**

---

[1] *Art. 185-188, care reglementau avortul, au fost abrogate prin Decr.-Lege nr 1 din 26 dec 1989, iar prin Legea nr. 140/1996 s-a reintrodus art. 185 cu actuala reglementare.*

[2] *Art. 189 alin. 1, 2, şi 4 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996, iar alin. 3 este*

mod ilegal - Lipsirea de libertate a unei persoane în mod ilegal se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

În cazul în care fapta este săvârşită prin simularea de calităţi oficiale, prin răpire, de către o persoană înarmată, de două sau mai multe persoane împreună, sau dacă în schimbul eliberării se cere un folos material sau orice alt avantaj, precum şi în cazul în care victima este minoră sau este supusă unor suferinţe, ori sănătatea sau viaţa îi sunt puse în pericol, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 12 ani.

Dacă pentru eliberarea persoanei se cere, în orice mod, ca statul, o persoană juridică, o organizaţie internaţională interguvernamentală sau un grup de persoane să îndeplinească sau să nu îndeplinească un anumit act, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani.

Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 15 la 25 ani.

Tentativa faptelor prevăzute în alin. 1-3 se pedepseşte.

Constituie tentativă şi producerea sau procurarea mijloacelor, a instrumentelor sau luarea de măsuri în vederea comiterii faptei prevăzute în alineatul 3.

Art. 190. Sclavia - Punerea sau ţinerea unei persoane în stare de sclavie, precum şi traficul de sclavi, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

Tentativa se pedepseşte.

Art. 191. Supunerea la muncă forţată sau obligatorie - Fapta de a supune o persoană, în alte cazuri decât cele prevăzute de dispoziţiile legale, la prestarea unei munci contra voinţei sale sau la o muncă obligatorie, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

[1]**Art. 192. Violarea de domiciliu** - Pătrunderea fără drept, în orice mod, într-o locuinţă, încăpere, dependinţă sau loc împrejmuit ţinând de acestea, fără consimţământul persoanei care le foloseşte, sau refuzul de a le părăsi la cererea acesteia, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

În cazul în care fapta se săvârşeşte de o persoană înarmată, de două sau mai multe persoane împreună, în timpul nopţii, sau prin folosire de calităţi mincinoase, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Pentru fapta prevăzută în alin. 1, acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

[1]**Art. 193. Ameninţarea** - Fapta de a ameninţa o persoană cu săvârşirea unei infracţiuni sau a unei fapte păgubitoare îndreptate împotriva ei, a soţului ori a unei rude apropiate, dacă este de natură să o alarmeze, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă, fără ca pedeapsa aplicată să poată depăşi sancţiunea prevăzută de lege pentru infracţiunea

---

reprodus aşa cum a fost modificat prin Legea nr. 112 din 30 martie 1990.

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

care a format obiectul ameninţării.

Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

[1]**Art. 194. Şantajul** - Constrângerea unei persoane prin violenţă sau ameninţare, să dea, să facă, să nu facă sau să sufere ceva, dacă fapta este comisă spre a dobândi în mod injust un folos, pentru sine sau pentru altul, se pedepseşte cu închisoare de 6 luni la 5 ani.

Când constrângerea constă în ameninţarea cu darea în vileag a unei fapte reale sau imaginare, compromiţătoare pentru persoana ameninţată, pentru soţul acesteia sau pentru o rudă apropiată, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

[1]**Art. 195. Violarea secretului corespondenţei** - Deschiderea unei corespondenţe adresate altuia, ori interceptarea unei convorbiri sau comunicări efectuate prin telefon, telegraf sau prin alte mijloace de transmitere la distanţă, fără drept, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează sustragerea, distrugerea sau reţinerea unei corespondenţe, precum şi divulgarea conţinutului unei corespondenţe, chiar atunci când a fost trimisă deschisă sau a fost deschisă din greşeală, ori divulgarea conţinutului unei convorbiri sau comunicări interceptate, chiar în cazul în care făptuitorul a luat cunoştinţă de aceasta din greşeală sau din întâmplare.

Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

[2]**Art. 196. Divulgarea secretului profesional** - Divulgarea, fără drept, a unor date, de către acela căruia i-au fost încredinţate, sau de care a luat cunoştinţă în virtutea profesiei ori a funcţiei, dacă fapta este de natură a aduce prejudicii unei persoane, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

CAPITOLUL III
INFRACŢIUNI PRIVITOARE LA VIAŢA SEXUALĂ

[3]**Art. 197. Violul** - Raportul sexual cu o persoană de sex feminin, prin constrângerea acesteia, sau profitând de imposibilitatea ei de a se apăra ori de a-şi exprima voinţa, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani.

Pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani dacă:

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

[2] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 6/1973*

[3] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

a) fapta a fost săvârşită de două sau mai multe persoane împreună;

b) victima se afla în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau în tratamentul făptuitorului;

c) s-a cauzat victimei o vătămare gravă a integrităţii corporale sau a sănătăţii.

Pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 ani, dacă victima nu a împlinit vârsta de 14 ani, iar dacă fapta a avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei pedeapsa este închisoarea de la 15 la 25 de ani.

Acţiunea penală pentru fapta prevăzută în alin. 1 se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Faptele prevăzute în alin. 1, 2 lit. b), şi c) şi alin. 3 teza I, nu se pedepsesc dacă înainte ca hotărârea să fi rămas definitivă a intervenit căsătoria dintre autor şi victimă. În caz de participaţie, în alte condiţii decât aceea prevăzută în alin. 2 lit. a), căsătoria dintre autor şi victimă produce aceleaşi efecte şi faţă de participanţi.

Art. 198. Raportul sexual cu o minoră - Raportul sexual cu o persoană de sex feminin care nu a împlinit vârsta de 14 ani se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează raportul sexual cu o persoană de sex feminin între 14 - 18 ani, dacă fapta este săvârşită de tutore sau curator, ori de către supraveghetor, îngrijitor, medic curant, profesor sau educator folosind calitatea sa.

[1]Când fapta prevăzută în alin. 1 a fost săvârşită în împrejurările prevăzute în art. 197 alin. 2 lit. b), ori dacă faptele prevăzute în alin. 1 şi 2 au avut urmările prevăzute în art. 197 alin. 2 lit. c), pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani.

Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 ani.

Dispoziţiile art. 197 alin. final se aplică şi în cazul faptelor prevăzute în alin. 1 - 3.

Art. 199. Seducţia - Fapta aceluia care, prin promisiuni de căsătorie, determină o persoană de sex feminin mai mică de 18 ani de a avea cu el raport sexual, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

[1]**Art. 200. Relaţiile sexuale între persoane de acelaşi sex** - Relaţiile sexuale între persoane de acelaşi sex, săvârşite în public sau dacă au produs scandal public, se pedepsesc cu închisoare de la unu la 5 ani.

Fapta majorului de a avea relaţii sexuale cu un minor de acelaşi sex se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi.

Relaţiile sexuale cu o persoană de acelaşi sex în imposibilitate de a se apăra, ori de a-şi exprima voinţa, sau prin constrângere, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

Dacă fapta prevăzută în alin. 2 şi 3 are ca urmare vătămarea gravă a integrităţii corporale sau a sănătăţii, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă are ca urmare moartea sau sinuciderea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 15 la 25 ani şi interzicerea unor drepturi.

Îndemnarea sau ademenirea unei persoane în vederea practicării de relaţii sexuale între persoane de acelaşi sex, precum şi propaganda ori asocierea sau orice alte acte de prozelitism, săvârşite în acelaşi scop, se pedepsec cu închisoare de la unu la 5 ani.

[1]**Art. 201. Perversiunea sexuală** - Actele de perversiune sexuală săvârşite în public, sau dacă au produs scandal public se pedepsesc cu închisoare de la unu la 5 ani.

Dispoziţiile art. 200 alin. 2 - 5 se aplică în mod corespunzător.

Constituie acte de perversiune sexuală orice acte nefireşti în legătură cu viaţa sexuală, altele decât cele prevăzute în art. 200.

[2]**Art. 202. Corupţia sexuală** - Actele cu caracter obscen săvârşite asupra unui minor sau în prezenţa unui minor se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Art. 203. Incestul - Raportul sexual între rude în linie directă sau între fraţi şi surori se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Art. 204. Sancţionarea tentativei - Tentativa infracţiunilor prevăzute în art. 197 - 198 şi 200 - 203 se pedepseşte.

CAPITOLUL IV
INFRACŢIUNI CONTRA DEMNITĂŢII

[1]**Art. 205. Insulta** - Atingerea adusă onoarei ori reputaţiei unei persoane prin cuvinte, prin gesturi sau prin alte mijloace, ori prin expunere la batjocură, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă.

Aceeaşi pedeapsă se aplică şi în cazul când se atribuie unei persoane un defect, boală sau infirmitate care, chiar reale de-ar fi, nu ar trebui relevate.

Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

[1]**Art. 206. Calomnia** - Afirmarea ori imputarea în public, prin orice mijloace, a unei fapte determinante privitoare la o persoană, care, dacă ar fi adevărată, ar expune acea persoană la o sancţiune penală, administrativă sau disciplinară, ori dispreţului public, se pedepseşte cu închisoarea de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Art. 207. Proba veritàţii - Proba veritàţii celor afirmate sau imputate este admisibilă, dacă afirmarea sau imputarea a fost săvârşită pentru apărarea unui interes legitim. Fapta cu privire la care s-a făcut proba veritàţii nu constituie infracţiunea de insultă sau calomnie.

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

[2] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

Titlul III

INFRACŢIUNI CONTRA PATRIMONIULUI

[1]**Art. 208. Furtul** - Luarea unui bun mobil din posesia sau detenţia altuia, fără consimţământul acestuia, în scopul de a şi-l însuşi pe nedrept, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 12 ani.

Se consideră bunuri mobile şi orice energie care are o valoare economică, precum şi înscrisurile.

Fapta constituie furt chiar dacă bunul aparţine în întregime sau în parte făptuitorului, dar în momentul săvârşirii acel bun se găsea în posesia sau detenţia legitimă a altei persoane.

De asemenea, constituie furt luarea în condiţiile alin. 1 a unui vehicul, cu scopul de a-l folosi pe nedrept.

[1]**Art. 209. Furtul calificat** - Furtul săvârşit în următoarele împrejurări:

a) de două sau mai multe persoane împreună;

b) de o persoană având asupra sa o armă sau o substanţă narcotică;

c) de către o persoană mascată, deghizată sau travestită;

d) asupra unei persoane aflate în imposibilitate de a-şi exprima voinţa sau de a se apăra;

e) într-un loc public;

f) într-un mijloc de transport în comun;

g) în timpul nopţii;

h) în timpul unei calamităţi;

i) prin efracţie, escaladare, sau prin folosirea fără drept a unei chei adevărate ori a unei chei mincinoase,

se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi furtul privind :

a) produsele petroliere sau gazele naturale din conducte, depozite ori cisterne;

b) un bun care face parte din patrimoniul cultural;

c) un act care serveşte pentru dovedirea stării civile, pentru legitimare sau identificare.

Furtul care a produs consecinţe deosebit de grave se pedepseşte cu închisoare de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 210. Pedepsirea unor furturi la plângerea prealabilă - Furtul săvârşit între soţi ori între rude apropiate sau de către un minor în paguba tutorelui său, ori de către cel care locuieşte împreună cu persoana vătămată sau este găzduit de aceasta, se urmăreşte numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

[1]**Art. 211. Tâlhăria** - Furtul săvârşit prin întrebuinţare de violenţe sau ameninţări, ori prin punerea victimei în stare de inconştienţă sau neputinţa de a se apăra, precum şi furtul urmat de întrebuinţarea unor astfel de mijloace pentru păstrarea bunului furat sau pentru înlăturarea urmelor infracţiunii, ori pentru ca făptuitorul

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

să–şi asigure scăparea, se pedepseşte cu închisoarea de la 3 la 18 ani.

Tâlhăria săvârşită în următoarele împrejurări:

a) de două sau mai multe persoane împreună;

b) de o persoană având asupra sa o armă sau substanţă narcotică;

c) de o persoană mascată, deghizată sau travestită;

d) în timpul nopţii;

e) într-un loc public sau într-un mijloc de transport;

f) într-o locuinţă sau în dependinţe ale acesteia;

g) în timpul unei calamităţi;

h) a avut vreuna dintre urmările arătate în art. 182,

se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 de ani.

Tâlhăria care a produs consecinţe deosebit de grave sau care a avut ca urmare moartea victimei se pedepseşte cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

[1]**Art. 212. Pirateria** - Jefuirea prin acte de violenţă săvârşite în scopuri personale, de echipajul sau pasagerii unei nave împotriva persoanelor sau bunurilor care se găsesc pe acea navă ori împotriva altei nave, dacă navele se află în marea liberă sau într-un loc care nu este supus jurisdicţiei nici unui stat, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 18 ani.

Dacă pirateria a avut vreuna dintre urmările arătate în art. 182, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 20 ani.

Pirateria care a produs consecinţe deosebit de grave sau a avut ca urmare moartea victimei se pedepseşte cu închisoare de la 15 la 25 ani şi interzicerea unor drepturi.

Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător şi când infracţiunea de piraterie s-a comis pe o aeronavă sau între aeronave şi nave.

[1]**Art. 213. Abuzul de încredere** - Însuşirea unui bun mobil al altuia, deţinut cu orice titlu, sau dispunerea de acest bun pe nedrept, ori refuzul de a-l restitui se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 4 ani sau cu amendă.

Dacă bunul este proprietate privată, cu excepţia cazului în care acesta este în întregime sau în parte al statului, acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

[1]**Art. 214. Gestiunea frauduloasă** - Pricinuirea de pagube unei persoane, cu rea-credinţă, cu ocazia administrării sau conservării bunurilor acesteia, de către cel care are ori trebuie să aibă grija administrării sau conservării acelor bunuri, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Gestiunea frauduloasă săvârşită în scopul de a dobândi un folos material, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani, dacă fapta nu constituie infracţiune mai gravă.

Dacă bunul este proprietate privată, cu excepţia cazului în care acesta este în întregime sau în parte proprietatea statului, acţiunea penală pentru fapta prevăzută în alin. 1 se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

[1]**Art. 215. Înşelăciunea** - Inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul de a obţine pentru sine sau pentru altul un folos material injust şi dacă s-a pricinuit o pagubă, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 12 ani.

Înşelăciunea săvârşită prin folosire de nume sau calităţi mincinoase ori de alte mijloace frauduloase, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani. Dacă mijlocul fraudulos constituie prin el însuşi o infracţiune, se aplică regulile privind concursul de infracţiuni.

Inducerea sau menţinerea în eroare a unei persoane, cu prilejul încheierii sau executării unui contract, săvârşită în aşa fel încât fără această eroare cel înşelat nu ar fi încheiat sau executat contractul în condiţiile stipulate, se sancţionează cu pedeapsa prevăzută în alineatele precedente, după distincţiile acolo arătate.

Emiterea unui cec asupra unei instituţii de credit sau unei persoane ştiind că pentru valorificarea lui nu există provizia sau acoperirea necesară, precum şi fapta de a retrage, după emitere, provizia, în totul sau în parte, ori de a interzice trasului de a plăti înainte de expirarea termenului de prezentare în scopul arătat în alin. 1, dacă s-a pricinuit o pagubă posesorului cecului, se sancţionează cu pedeapsa prevăzută în alin. 2.

Înţelăciunea care a avut consecinţe deosebit de grave se pedepseşte cu închisoare de la 10 la 20 de ani, şi interzicerea unor drepturi.

[1]**Art. 215^1. Delapidarea** - Însuşirea, folosirea sau traficarea, de către un funcţionar, în interesul său ori pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri, pe care le gestionează sau le administrează, se pedepsesc cu închisoare de la unu la 15 ani

În cazul în care delapidarea a avut consecinţe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 216. Însuşirea bunului găsit - Fapta de a nu preda în termen de 10 zile un bun găsit autorităţilor sau celui care l-a pierdut, sau de a dispune de acel bun ca de al său, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi însuşirea pe nedrept a unui bun mobil ce aparţine altuia, ajuns din eroare în posesia făptuitorului.

[2]**Art. 217. Distrugerea** - Distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntrebuinţare a unui bun aparţinând altuia, sau împiedicarea luării măsurilor de conservare ori de salvare a unui astfel de bun, precum şi înlăturarea măsurilor luate, se pedepsesc cu închisoare de la o lună la 3 ani sau cu amendă.

În cazul în care bunul are o deosebită valoare artistică, ştiinţifică, istorică, arhivistică sau o altă asemenea valoare, pedeapsa este închisoarea de la unu la 10 ani.

---

[1] *Introdus prin Legea nr. 140/1996*

[2] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuinţare a unei conducte petroliere sau de gaze, a unui cablu de înaltă tensiune, a echipamentelor sau instalaţiilor de telecomunicaţii sau pentru difuzarea programelor de radio şi televiziune ori a sistemelor de alimentare cu apă şi a conductelor magistrale de alimentare cu apă, se pedepsesc cu închisoare de la unu la 10 ani.

Dacă distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuinţare se săvârşeşte prin incendiere, explozie ori prin orice alt asemenea mijloc şi dacă rezultă pericol public, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 15 ani.

Dispoziţiile prevăzute în alin. 2, 3 şi 4 se aplică chiar dacă bunul aparţine făptuitorului.

Dacă bunul este proprietate privată, cu excepţia cazurilor în care este în parte sau în întregime al statului, acţiunea penală pentru fapta prevăzută în alin. 1 se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

[1]**Art. 218. Distrugerea calificată** - Dacă faptele prevăzute în articolul 217 au avut consecinţe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă au avut ca urmare un dezastru, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Dezastrul constă în distrugerea sau degradarea unor mijloace de transport în comun, de mărfuri sau de persoane, ori a unor instalaţii sau lucrări şi care a avut ca urmare moartea sau vătămarea gravă a integrităţii corporale ori sănătăţii mai multor persoane.

[1]**Art. 219. Distrugerea din culpă** - Distrugerea, degradarea ori aducerea în starea de neîntrebuinţare, din culpă, a unui bun, chiar dacă acesta aparţine făptuitorului, în cazul în care fapta este săvârşită prin incendiere, explozie sau orice alt asemenea mijloc şi dacă rezultă pericol public, se pedepsesc cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează distrugerea ori degradarea din culpă a unei conducte petroliere sau de gaze, a unui cablu de înaltă tensiune, a echipamentelor sau instalaţiilor de telecomunicaţii sau pentru difuzarea programelor de radio şi televiziune ori a sistemelor de alimentare cu apă şi a conductelor magistrale de alimentare cu apă, dacă au avut ca urmare aducerea în stare de neîntrebuinţare a acestora.

Distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntrebuinţare, din culpă, a unui bun, chiar dacă acesta aparţine făptuitorului, în cazul în care a avut consecinţe deosebit de grave, se pedepsesc cu închisoare de la unu la 6 ani, iar dacă a avut ca urmare un dezastru, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani.

Când dezastrul ori consecinţele deosebit de grave s-au produs ca urmare a părăsirii postului, sau a săvârşirii oricărei alte fapte de către personalul de conducere a unui mijloc de transport în comun, ori de către personalul care asigură direct securitatea unor asemenea transporturi, pedeapsa este închisoare de la 5 la 15 ani.

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

[1]**Art. 220. Tulburarea de posesie** - Ocuparea, în întregime sau în parte, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă.

Dacă fapta prevăzută în alin. 1 se săvârşeşte prin violenţă sau prin ameninţare, ori prin desfiinţarea sau strămutarea semnelor de hotar a unui imobil aflat în posesia altuia, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

Dacă fapta prevăzută în alin. 2 se săvârşeşte de două sau mai multe persoane împreună, pedeapsa este închisoarea de la unu la 7 ani.

Dacă imobilul se află în posesia unei persoane private, cu excepţia cazului în care acesta este în parte sau în întregime al statului, acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

[1]**Art. 221. Tăinuirea** - Primirea, dobândirea sau transformarea unui bun, ori înlesnirea valorificării acestuia, cunoscând că bunul provine din săvârşirea unei fapte prevăzute de legea penală, dacă prin aceasta s-a urmărit obţinerea pentru sine ori pentru altul a unui folos material, se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 7 ani, fără ca sancţiunea aplicată să poată depăşi pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea din care provine bunul tăinuit.

Tăinuirea săvârşită de soţ sau de o rudă apropiată nu se pedepseşte.

[1]**Art. 222. Sancţionarea tentativei** - Tentativa infracţiunilor prevăzute în art. 208-212, 215, 215^1, 217 şi 218 se pedepseşte.

[2]Titlul IV

INFRACŢIUNI CONTRA AVUTULUI PUBLIC

Art 223-235 abrogate

Titlul V

INFRACŢIUNI CONTRA AUTORITĂŢILOR

Art. 236. Ofensa adusă unor însemne - Orice manifestare prin care se exprimă dispreţ pentru însemnele României se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Manifestarea prin care se exprimă dispreţ pentru emblemele sau semnele de care se folosesc autorităţile se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

[1]**Art. 236^1. Defăimarea ţării sau a naţiunii** - Manifestările publice săvârşite cu intenţia de a defăima ţara sau naţiunea română, se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

[2] *Titlul IV a fost abrogat integral prin Legea 140/1996*

[1]**Art. 237.** - Abrogat

[1]**Art. 238. Ofensa adusă autorităţii** - Atingerea adusă onoarei sau ameninţarea, săvârşită în public, împotriva uneia dintre persoanele prevăzute în art. 160, în legătură cu activitatea acesteia şi de natură a aduce atingere autorităţii, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Lovirea sau orice alte acte de violenţă, precum şi vătămarea corporală, săvârşite împotriva uneia dintre persoanele şi în condiţiile arătate în alin. 1, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani, iar dacă s-a produs vătămarea corporală gravă, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

[1]**Art. 239. Ultrajul** - Insulta, calomnia ori ameninţarea săvârşită nemijlocit sau prin mijloace de comunicare directă, contra unui funcţionar public, care îndeplineşte o funcţie ce implică exerciţiul autorităţii de stat, aflat în exerciţiul funcţiunii ori pentru fapte îndeplinite în exerciţiul funcţiunii, se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 4 ani.

Lovirea sau orice acte de violenţă, precum vătămarea corporală săvârşite împotriva persoanei prevăzute în alin. 1, aflată în exerciţiul funcţiunii, ori pentru fapte îndeplinite în exerciţiul funcţiunii, se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 7 ani, iar dacă s-a produs vătămarea corporală gravă, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani.

Dacă faptele prevăzute în alineatele precedente sunt săvârşite împotriva unui magistrat, poliţist sau jandarm ori alt militar, maximul special al pedepsei se majorează cu 3 ani.

[2]**Art. 239^1. Cazuri speciale de pedepsire** - În cazul infracţiunilor prevăzute în art. 180 - 182, 189 şi 193 săvârşite împotriva soţului, copiilor sau părinţilor persoanelor prevăzute în art. 238 sau în art. 239 alin. 3, în scop de intimidare sau de răzbunare pentru acte sau fapte îndeplinite în exerciţiul funcţiunii, maximul pedepsei se majorează cu o treime.

Art. 240. Uzurparea de calităţi oficiale - Folosirea fără drept a unei calităţi oficiale, însoţită sau urmată de îndeplinirea vreunui act legat de acea calitate, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Art. 241. Portul nelegal de decoraţii sau de semne distinctive - Purtarea, fără drept, de decoraţii, de uniforme sau de semne distinctive ale unui organ de stat, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

Purtarea, fără drept, de uniforme, grade sau insigne militare, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Dacă fapta prevăzută în alineatul precedent se savârşeşte în timp de război, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

[3]**Art. 242. Sustragerea sau**

---

[1] *Art. 237, ce reglementa infracţiunea de defăimare a unei organizaţii a fost abrogat prin Decr.-Lege nr.1 din 26 dec. 1989.*

[2] *Introdus prin Legea nr. 140/1996*

[3] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

distrugerea de înscrisuri - Sustragerea ori distrugerea unui dosar, registru, document sau orice alt înscris care se află în păstrarea ori în deţinerea unui organ sau unei instituţii de stat ori a unei alte unităţi din cele la care se referă art. 145, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 5 ani.

Distrugerea din culpă a vreunuia dintre înscrisurile prevăzute de alineatul precedent, care prezintă o valoare artistică, ştiinţifică, istorică, arhivistică sau o altă asemenea valoare, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Dacă faptele prevăzute în alin. 1 şi 2 sunt săvârşite de un funcţionar public în exerciţiul atribuţiilor de serviciu, maximul pedepselor prevăzute în aceste alineate se majorează cu un an.

Tentativa infracţiunii prevăzute în alin. 1 se pedepseşte.

Art. 243. Ruperea de sigilii - Înlăturarea ori distrugerea unui sigiliu legal aplicat se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

[1]Dacă fapta a fost săvârşită de custode, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amenda.

Art. 244. Sustragerea de sub sechestru - Sustragerea unui bun care este legal sechestrat se pedepseşte cu închisoare de la 1 lună la un an sau cu amendă.

[1]Dacă fapta a fost săvârşită de custode, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amendă.

[2]**Art. 245.** - Abrogat

Titlul VI

INFRACŢIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR ACTIVITĂŢI DE INTERES PUBLIC SAU ALTOR ACTIVITĂŢI REGLEMENTATE DE LEGE

CAPITOLUL I

INFRACŢIUNI DE SERVICIU SAU ÎN LEGĂTURĂ CU SERVICIUL

[3]**Art. 246. Abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor** - Fapta funcţionarului public, care, în exerciţiul atribuţiilor sale de serviciu, cu ştiinţă, nu îndeplineşte un act sau îl îndeplineşte în mod defectuos şi prin aceasta cauzează o vătămare intereselor legale ale unei persoane, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

[3]**Art. 247. Abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi** - Îngrădirea, de către un funcţionar public, a folosinţei sau a exerciţiului drepturilor vreunui cetăţean, ori crearea pentru acesta a unor situaţii de inferioritate pe temei de naţionalitate, rasă, sex sau religie, se pedepseşte cu închisoare de

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 6/1973*

[2] *Art. 245 reglementa trecerea frauduloasă a frontierei şi a fost abrogat prin Decr.-Lege nr.12 din 10 ian 1990*

[3] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

la 6 luni la 5 ani.

[3]**Art. 248. Abuzul în serviciu contra intereselor publice** - Fapta funcţionarului public, care, în exerciţiul atribuţiilor sale de serviciu, cu ştiinţă, nu îndeplineşte un act ori îl îndeplineşte în mod defectuos şi prin aceasta cauzează o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituţii de stat ori al unei alte unităţi din cele la care se referă art. 145 sau o pagubă patrimoniului acesteia, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

[1]**Art. 248^1 Abuzul în serviciu în formă calificată** - Dacă faptele prevăzute în art. 246, 247 şi 248 au avut consecinţe deosebit de grave, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

[3]**Art. 249. Neglijenţa de serviciu** - Încălcarea din culpă, de către un funcţionar public, a unei îndatoririi de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă s-a cauzat o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituţii de stat ori al unei alte unităţi din cele la care se referă art. 145, sau o pagubă patrimoniului acesteia ori o vătămare importantă intereselor legale ale unei persoane, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă.

Fapta prevăzută în alin. 1, dacă a avut consecinţe deosebit de grave, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 10 ani.

[2]**Art. 250. Purtarea abuzivă** - Întrebuinţarea de expresii jignitoare faţă de o persoană, de către un funcţionar public în exerciţiul atribuţiilor de serviciu, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

Lovirea sau alte acte de violenţă săvârşite în condiţiile alin.1 se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Art. 251. - Abrogat

Art. 252. Neglijenţa în păstrarea secretului de stat - Neglijenţa care are drept urmare distrugerea, alterarea, pierderea sau sustragerea unui document ce constituie secret de stat, precum şi neglijenţa care a dat prilej altei persoane să afle un asemenea secret, dacă fapta este de natură să aducă atingere intereselor statului, se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Art. 253. - Abrogat

[1]**Art. 254. Luarea de mită** - Fapta funcţionarului care, direct sau indirect, pretinde ori primeşte bani sau alte foloase care nu i se cuvin, ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase sau nu o respinge, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini, ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu, sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi.

Fapta prevăzută în alin. 1, dacă a fost săvârşită de un funcţionar cu atribuţii de control, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

---

[1] *Introdus prin Legea nr. 140/1996*

[2] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

Banii, valorile sau orice alte bunuri care au făcut obiectul luării de mită se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

Art. 255. Darea de mită - Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în modurile şi scopurile arătate în art. 254, se pedepsesc cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

Fapta prevăzută în alineatul precedent nu constituie infracţiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloce de către cel care a luat mita.

Mituitorul nu se pedepseşte dacă denunţă autorităţii fapta mai înainte ca organul de urmărire să fi fost sesizat pentru acea infracţiune.

Dispoziţiile art. 254, alin. 3 se aplică în mod corespunzător, chiar dacă oferta nu a fost urmată de acceptare.

Banii, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat în cazurile arătate în alin. 2 şi 3.

[1]**Art. 256. Primirea de foloase necuvenite** - Primirea de către un funcţionar, direct sau indirect, de bani ori de alte foloase, după ce a îndeplinit un act în virtutea funcţiei sale şi la care era obligat în temeiul acesteia, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Banii, valorile sau orice alte bunuri primite se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

[1]**Art. 257. Traficul de influenţă** - Primirea ori pretinderea de bani sau alte foloase, ori acceptarea de promisiuni, de daruri, direct sau indirect, pentru sine ori pentru altul, săvârşită de către o persoană care are influenţă sau lasă să se creadă că are influenţă asupra unui funcţionar, pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuţiile sale de serviciu, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 10 ani.

Dispoziţiile art. 256 alin. 2 se aplică în mod corespunzător.

[1]**Art. 258. Faptele săvârşite de alţi funcţionari** - Dispoziţiile art. 246-250 privitoare la funcţionari publici se aplică şi celorlalţi funcţionari, în acest caz maximul pedepsei reducându-se cu o treime.

CAPITOLUL II
INFRACŢIUNI CARE ÎMPIEDICĂ ÎNFĂPTUIREA JUSTIŢIEI

Art. 259. Denunţarea calomnioasă - Învinuirea mincinoasă făcută prin denunţ sau plângere, cu privire la savârşirea unei infracţiuni de către o anume persoană, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Producerea ori ticluirea de probe mincinoase, în sprijinul unei învinuiri nedrepte, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Dacă cel care a săvârşit fapta declară mai inainte de punerea în mişcare a acţiunii penale faţă de persoana în contra căreia s-a făcut denunţul sau plângerea, ori împotriva căreia s-au produs probele, că denunţul, plângerea sau probele sunt mincinoase, pedeapsa se reduce potrivit art. 76.

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

Art. 260. Mărturia mincinoasă - Fapta martorului care într-o cauză penală, civilă, disciplinară sau în orice altă cauză în care se ascultă martori, face afirmaţii mincinoase, ori nu spune tot ce ştie privitor la împrejurările esenţiale asupra cărora a fost întrebat, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Fapta prevăzută în alineatul precedent nu se pedepseşte dacă, în cauzele penale mai înainte de a se produce arestarea inculpatului, ori în toate cauzele mai înainte de a se fi pronunţat o hotărâre sau de a se fi dat o altă soluţie ca urmare a mărturiei mincinoase, martorul îşi retrage mărturia.

Dacă retragerea mărturiei a intervenit în cauzele penale după ce s-a produs arestarea inculpatului sau în toate cauzele după ce s-a pronunţat o hotărâre sau s-a dat o altă soluţie ca urmare a mărturiei mincinoase, instanţa va reduce pedeapsa potrivit art. 76.

Dispoziţiile alin. 1-3 se aplică în mod corespunzător şi expertului sau interpretului.

[1]**Art. 261. Încercarea de a determina mărturia mincinoasă** - Încercarea de a determina o persoană prin constrângere ori corupere să dea declaraţii mincinoase într-o cauză penală, civilă, disciplinară sau în orice altă cauză în care se ascultă martori, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Dispoziţiile din alineatul precedent se aplică şi în cazul în care fapta este săvârşită faţă de un expert sau de un interpret.

[2]**Art. 261^1. Împiedicarea participării în proces** - Împiedicarea participării într-o cauză penală, civilă, disciplinară sau în orice altă cauză, a unui martor, expert, interpret sau apărător, săvârşită prin violenţă, ameninţare sau prin orice alt mijloc de constrângere îndreptat împotriva sa ori a soţului ori a unei rude apropriate, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 7 ani.

Tentativa se pedepseşte.

Art. 262. Nedenunţarea unor infracţiuni - Omisiunea de a denunţa de îndată săvârşirea vreuneia dintre infracţiunile prevăzute în art. 174, 175, 176, 211, 212, 215^1 , 217 alin 2-4, art. 218 alin.1, şi art. 276 alin. 3, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Fapta prevăzută în alin. 1, săvârşită de soţ sau de o rudă apropiată, nu se pedepseşte.

Nu se pedepseşte persoana care, mai înainte de a se fi început urmărirea penală pentru infracţiunea nedenunţată, încunoştinţează autorităţile competente despre acea infracţiune sau care, chiar după ce s-a început urmrirea penală ori după ce vinovaţii au fost descoperiţi, a înlesnit arestarea acestora.

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 6/1973*

[2] *Introdus prin Legea nr. 140/1996*

[1]**Art. 263. Omisiunea sesizării organelor judiciare** - Fapta funcţionarului public, care, luând cunoştiinţă de săvârşirea unei infracţiuni în legătură cu serviciul în cadrul căruia îşi îndeplineşte sarcinile, omite sesizarea de îndată a procurorului sau a organului de urmărire penală, potrivit legii de procedură penală, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 5 ani.

Dacă fapta este săvârşită de către un funcţionar public cu atribuţii de conducere sau de control, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 7 ani.

[3]**Art. 264. Favorizarea infractorului** - Ajutorul dat unui infractor fără o înţelegere stabilită înainte sau în timpul săvârşirii infracţiunii, pentru a îngreuna sau zădărnici urmărirea penală, judecata sau executarea pedepsei, ori pentru a asigura infractorului folosul sau produsul infracţiunii, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 7 ani.

Pedeapsa aplicată favorizatorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru autor.

Favorizarea savârşită de soţ sau de o rudă apropiată nu se pedepseşte.

Art. 265. Omisiunea de a încunoştinţa organele judiciare - Fapta de a nu aduce la cunoştinţa organelor judiciare a unor împrejurări care, dacă ar fi cunoscute, ar duce la stabilirea nevinovăţiei unei persoane trimise în judecată sau condamnate pe nedrept ori la eliberarea unei persoane ţinute în arest preventiv pe nedrept, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

Fapte prevăzută în alineatul precedent nu se pedepseşte dacă prin aducerea la cunoştinţă, persoana care are această obligaţie ar produce un prejudiciu pentru ea, pentru soţul său sau pentru o rudă apropiată.

Art. 266. Arestarea nelegală şi cercetarea abuzivă - Reţinerea sau arestarea nelegală, ori supunerea unei persoane la executarea unei pedepse, măsuri de siguranţă sau educative, în alt mod decât cel prevăzut prin dispoziţiile legale, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Întrebuinţarea de promisiuni, ameninţări sau violenţe împotriva unei persoane aflate în curs de cercetare, anchetă penală ori de judecată, pentru obţinerea de declaraţii, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi întrebuinţarea de promisiuni, ameninţări sau violenţe faţă de un martor, expert sau interpret.

[1]**Art. 267. Supunerea la rele tratamente** - Supunerea la rele tratamente a unei persoane aflate în stare de reţinere, deţinere ori în executarea unei măsuri de siguranţă sau educative, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Art. 267^1. Tortura - Fapta prin care se provoacă unei persoane, cu intenţie, o durere sau suferinţe puternice, fizice ori psihice, îndeosebi cu scopul de a obţine de la acea persoană sau de la o persoană terţă informaţii sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o terţă persoană l-a comis ori este bănuită că l-a comis, de a o intimida sau de a face presiuni asupra ei asupra unei terţe persoane, sau pentru orice alt motiv bazat pe o formă de discriminare oricare ar fi ea, atunci când o asemenea durere sau astfel de suferinţe sunt aplicate se către un agent al autorităţii publice sau de orice altă persoană care acţionează cu titlu oficial sau la instigarea ori cu consimţământul expres sau tacit al unor asemenea persoane, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

Dacă fapta prevăzută la alin. 1 a avut vreuna din urmările arătate în art. 181 sau 182, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

[1]Tortura care a avut ca urmare moartea victimei se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani.

Tentativa se pedepseşte.

Nici o împrejurare excepţională, oricare ar fi ea, fie că este vorba de stare de război sau de ameninţări cu războiul, de instabilitate politică internă sau de oricare altă stare de excepţie, nu poate fi invocată pentru a justifica tortura; de asemenea nu poate fi invocat nici ordinul superiorului sau al unei autorităţi publice.

Faptele prevăzute în alin. 1 nu constituie infracţiunea de tortură dacă durerea sau suferinţele rezultă exclusiv din sancţiuni legale şi sunt inerente acestor sancţiuni sau ocazionate de ele.

Art. 268. Represiunea nedreaptă - Fapta de a pune în mişcare acţiunea penală, de a dispune arestarea, de a trimite în judecată sau de a condamna pe o persoană, ştiind că este nevinovată, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Art. 269. Evadarea - Evadarea din starea legală de reţinere sau deţinere se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 2 ani.

[1]Dacă fapta este săvârşită prin folosire de violenţe, de arme sau de alte instrumente, ori de către două sau mai multe persoane împreună, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 8 ani.

Pedeapsa aplicată pentru infracţiunea de evadare se adaugă la pedeapsa ce se execută, fără a putea depăşi maximul general al închisorii.

Tentativa se pedepseşte.

Art. 270. Înlesnirea evadării - Înlesnirea prin orice mijloace a evadării se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani, iar dacă fapta s-a săvârşit de către o persoană care avea îndatorirea de a păzi pe cel care a evadat, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Înlesnirea evadării în condiţiile art. 269 alin. 2 se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 8 ani, iar dacă fapta este săvârşită de o persoană care avea îndatorirea de a păzi pe cel care a evadat, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

Înlesnirea evadării unei persoane reţinute, arestate sau condamnate pentru o infracţiune pentru care legea prevede o pedeapsă mai mare de 10 ani, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani, iar dacă fapta este săvârşită de o persoană care avea îndatorirea de a păzi pe cel care a evadat, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani.

---

[1] *Reproduse astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

Înlesnirea evadării săvârşită în culpă, de către o persoană care avea îndatorirea de a păzi pe cel evadat, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani.

Tentativa la faptele prevăzute în alin. 1, 2 şi 3 se pedepseşte.

[1]**Art. 271. Nerespectarea hotărârilor judecătoreşti** - Împotrivirea la executarea unei hotărâri judecătoreşti, prin ameninţare faţă de organul de executare, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani, iar dacă fapta a fost săvârşită prin acte de violenţă, pedeapsa este de la unu la 7 ani.

Împiedicarea unei persoane de a folosi o locuinţă ori parte din locuinţă sau imobil, deţinute în baza unei hotărâri judecătoreşti, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Dacă fapta prevăzută în alin. 2 se săvârşeşte prin ameninţare, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani, iar dacă fapta a fost săvârşită prin acte de violenţă, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

Nerespectarea hotărârilor judecătoreşti, prin sustragerea de la executarea măsurilor de siguranţă prevăzute în art. 112 lit. c şi d, se pedepseşte cu închisoare de la 1 lună la 3 luni sau cu amendă.

Art. 272. Reţinerea sau distrugerea de înscrisuri - Reţinerea sau distrugerea unui înscris emis de un organ de urmărire penală, de o instanţă de judecată sau de un alt organ de jurisdicţie, ori împiedicarea în orice mod ca un înscris destinat unuia dintre organele sus-arătate să ajungă la acestea, când astfel de înscrisuri sunt necesare soluţionării unei cauze, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

CAPITOLUL III

INFRACȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI CIRCULAȚIEI PE CĂILE FERATE

Art. 273. Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă, din culpă - Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă, din culpă, de către angajaţii căilor ferate, dacă aceasta ar fi putut pune în pericol siguranţa circulaţiei mijloacelor de transport ale căilor ferate, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Când fapta prevăzută în alineatul precedent a avut ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată, sau un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 7 ani, iar în cazul în care s-a produs o catastrofă de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani.

Art. 274. Neîndeplinirea cu ştiinţă a îndatoririlor de serviciu sau

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

îndeplinirea lor defectuoasă - Neîndeplinirea cu ştiinţă a îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă de către angajaţii căilor ferate, dacă aceasta ar putea pune în pericol siguranţa circulaţiei mijloacelor de transport ale căilor ferate, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Dacă îndeplinirea defectuoasă sau neîndeplinirea cu ştiinţă arătată în alin. 1 a avut ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani, iar în cazul când s-a produs o catastrofă de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 275. Părăsirea postului şi prezenţa la serviciu în stare de ebrietate - Părăsirea postului, în orice mod şi sub orice formă, de angajaţii care asigură direct siguranţa mijloacelor de transport ale căilor ferate, dacă prin aceasta s-ar fi putut pune în pericol siguranţa circulaţiei mijloacelor de transport se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează exercitarea atribuţiilor de serviciu în stare de ebrietate de către angajaţii care asigură direct siguranţa circulaţiei mijloacelor de transport ale căilor ferate.

Când prin faptele prevăzute în alineatele precedente s-a produs o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani, iar în cazul când s-a produs o catastrofă de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 276. Distrugerea şi semnalizarea falsă - Distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntrebuinţare a liniei ferate sau a instalaţiilor de cale ferată, ori aşezarea de obstacole pe linia ferată, dacă prin aceasta s-ar fi putut pune în pericol siguranţa mijloacelor de transport ale căilor ferate, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează săvârşirea de acte de semnalizare falsă sau săvârşirea oricăror alte acte de natură a induce în eroare personalul căilor ferate în timpul executării serviciului, dacă aceste fapte ar fi putut expune la un pericol de accident sau de catastrofă de cale ferată.

În cazul când faptele prevăzute în alin. precedente au avut ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă au produs o catastrofă de cale ferată, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Săvârşirea din culpă a faptelor aratate în alin. 1, 2 şi 3 se pedepseşte în cazul alin. 1 şi 2 cu închisoare de la 1 la 5 ani, iar în cazul alin. 3, cu închisoare de la 3 la 7 ani dacă s-a produs o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, şi închisoare de la 10 la 15 ani

dacă s-a produs o catastrofă de cale ferată.

Dacă vreuna din faptele prevăzute în acest articol este săvârşită de către un angajat al căilor ferate, la maximul pedepsei prevăzute pentru fapta comisă, se poate adăuga un spor până la 2 ani fără a putea depăşi maximul general al pedepsei.

Tentativa la faptele prevăzute în alin. 1-3 se pedepseşte.

Art. 277. Accidentul şi catastrofa de cale ferată - Accidentul de cale ferată constă în distrugerea sau degradarea importantă adusă materialului rulant de cale ferată sau altor instalaţii feroviare în cursul circulaţiei sau manevrei mijloacelor de transport ale căilor ferate.

Catastrofa de cale ferată constă în deraierea, răsturnarea sau prăbuşirea unui mijloc de transport al căilor ferate, sau producerea unui alt asemenea rezultat, precum şi în ciocnirea a două mijloace de transport ale căilor ferate cu un alt vehicul, dacă sau produs urmări deosebit de grave prin moartea sau vătămarea integrităţii corporale a unor persoane, ori prin distrugerea sau degradarea mijloacelor de transport ale căilor ferate, a instalaţiilor de cale ferată sau a mărfurilor încredinţate pentru transport.

Art. 278. Punerea în mişcare a acţiunii penale - Acţiunea penală pentru faptele prevăzute în art. 273 alin. 1, 274 alin. 1 şi 275 alin. 1 şi 2 se pune în mişcare numai la sesizarea organelor competente ale căilor ferate.

CAPITOLUL IV

INFRACŢIUNI PRIVITOARE LA REGIMUL STABILIT PENTRU UNELE ACTIVITĂŢI REGLEMENTATE DE LEGE

Art. 279. Nerespectarea regimului armelor şi muniţiilor - Deţinerea, portul, confecţionarea, transportul precum şi orice operaţie privind circulaţia armelor şi muniţiilor sau funcţionarea atelierelor de reparat arme, fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi nedepunerea armei sau muniţiei în termenul fixat de lege la organul competent, de către cel căruia i s-a respins cererea de prelungire a valabilităţii permisului.

Se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani:

a) deţinerea, înstăinarea sau portul, fără drept, de arme ascunse ori de arme militare, precum şi a muniţiei pentru astfel de arme;

b) deţinerea, înstrăinarea sau portul, fără drept, a mai multor arme cu excepţia celor prevăzute la lit. a, precum şi a armelor de panoplie, ori muniţiei respective în cantităţi mari;

c) portul de arme, fără drept, în localul organizaţiilor de stat sau publice, la întruniri publice ori în localuri de alegeri.

[1]Tentativa se pedepseşte.

[2]**Art. 279^1. Nerespectarea**

---

[1] *Alin. introdus prin Legea nr. 140/1996*

[2] *Art. introdus prin Legea nr. 140/1996*

regimului materialelor nucleare sau a altor materii radioactive - Primirea, deţinerea, folosirea, cedarea, modificarea, înstrăinarea, dispersarea, expunerea, transportul sau deturnarea materialelor nucleare ori a altor materii radioactive, precum şi orice alte operaţiuni privind circulaţia acestora, fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

Dacă faptele prevăzute în alin. 1 au produs pericol public sau au avut vreuna dintre urmările arătate în art. 181 sau 182, ori au cauzat o pagubă materială, pedeapsa este închisoarea de la 4 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi.

Sustragerea ori distrugerea materialelor nucleare sau a altor materii radioactive se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Dacă faptele prevăzute în alin. 3 au produs pericol public, au avut vreuna din urmările arătate în art. 181 sau 182, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 20 ani şi interzicerea unor drepturi.

În cazul în care faptele prvăzute în alin. 1 şi 3 au avut consecinţe deosebit de grave, pedeapsa este închisoare de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă s-a produs moartea unora sau mai multor persoane, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Ameninţarea, adresată unui stat, unei organizaţii internaţionale sau unei persoane fizice ori juridice, cu folosirea materialelor nucleare sau altor materii radioactive în scopul de a provoca vătămarea corporală sau moartea unei persoane ori pagube materiale, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani.

Dacă fapta prevăzută în alin. 6 este condiţionată de îndeplinirea sau neîndeplinirea unui act sau când prin ameninţare, sub orice formă, se pretinde a se da ori a se preda materiale nucleare sau alte materii radioactive, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Tentativa se pedepseşte.

[1]**Art. 280. Nerespectarea regimului materiilor explozive** - Producerea, experimentatrea, prelucrarea, deţinerea, transportul sau folosirea materiilor explozive sau orice alte operaţiuni privind aceste materii, fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

Sustragerea materiilor explozive se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Când faptele prevăzute în alin. 1 şi 2 privesc cantitate mai mare de 1 kg echivalent trotil, sau când cantitatea de exploziv este însoţită de materiale de iniţiere, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Faptele prevăzute în alin. 1 şi 2, dacă au produs pericol public sau au avut vreuna dintre urmările arătate în art. 181 sau 182, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi. Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi fapta prevăzută în alin. 1, dacă a cauzat o pagubă materială.

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

În cazul în care faptele prevăzute în alineatele precedente au avut consecinţe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Ameninţarea, adresată unui stat, unei organizaţii internaţionale sau unei persoane fizice ori juridice, cu folosirea materiilor explozive în scopul de a provoca vătămarea corporală sau moartea unei persoane ori pagube materiale se pedepseşte cu închisoarea de la 3 la 12 ani.

Fapta de ameninţare cu folosirea materiilor explozive, săvârşită în condiţiile arătate în art. 279^1 alin. 7, se sancţionează cu pedeapsa prevăzută în acel alineat.

Tentativa se pedepseşte.

[1]**Art. 280^1. Nerespectarea regimului de ocrotire a unor bunuri** - Înstrăinarea, ascunderea sau orice altă faptă prin care se pricinuieşte pierderea pentru patrimoniul cultural naţional sau pentru fondul arhivistic naţional a unui bun care, potrivit legii, face parte din acel patrimoniu sau fond, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Dacă pierderea bunului pentru patrimoniul sau pentru fondul prevăzut în alineatul precedent a fost pricinuită prin săvârşirea unei fapte care constituie prin ea însăşi o altă infracţiune, pedeapsa este cea prevăzută de lege pentru infracţiunea săvârşită, al cărei maxim se majorează cu 3 ani.

Fapta prevăzută în alin. 1 nu se pedepseşte, iar în cazul faptelor prevăzute în alin. 2 pedeapsa nu se majorează, dacă înainte ca hotărârea să fi rămas definitivă, făptuitorul înlătură rezultatul infracţiunii făcând ca bunul să reintre în acel patrimoniu sau fond.

Art. 281. Exercitarea fără drept a unei profesii - Exercitarea fără drept a unei profesii sau a oricărei activităţi pentru care legea cere autorizaţie, ori exercitarea acestora în alte condiţii decât cele legale, dacă legea specială prevede că săvârşirea unor astfel de fapte se sancţionează potrivit legii penale, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

Titlul VII

INFRACŢIUNI DE FALS

CAPITOLUL I
FALSIFICAREA DE MONEDE TIMBRE SAU ALTE VALORI

[2]**Art. 282. Falsificarea de monede sau de alte valori** - Falsificarea de monedă metalică, monedă de hârtie, titluri de credit public, cecuri, titluri de orice fel pentru efectuarea plăţilor, emise de instituţia bancară ori de alte

---

[1] *Introdus prin Decr. 365/1966*

[2] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

instituţii de credit competente, sau falsificarea oricăror alte titluri ori valori asemănătoare, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează punerea în circulaţie, în orice mod, a valorilor falsificate arătate în alineatul precedent, sau deţinerea lor în vederea punerii în circulaţie.

Dacă faptele prevăzute în alineatele precedente ar fi putut cauza o pagubă importantă sistemului financiar, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani, interzicerea unor drepturi, iar dacă au cauzat o pagubă importantă sistemului financiar, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Tentativa se pedepseşte.

Art. 283. Falsificarea de timbre, mărci sau de bilete de transport - Falsificarea de timbre, mărci poştale, plicuri poştale, cărţi poştale, bilete ori foi de călătorie sau transport, cupoane răspuns internaţional, ori punerea în circulaţie a unor astfel de valori falsificate, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Tentativa se pedepseşte.

Art. 284. Falsificarea de valori străine - Dispoziţiile cuprinse în acest capitol se aplică şi în cazul când infracţiunea priveşte monede sau timbre ale altor state ori alte valori străine.

Art. 285. Deţinerea de instrumente în vederea falsificării de valori - Fabricarea ori deţinerea de instrumente sau materiale cu scopul de a servi la falsificarea valorilor sau tilurilor enumerate în art. 282 - 284 se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

CAPITOLUL II
FALSIFICAREA INSTRUMENTELOR DE AUTENTIFICARE SAU DE MARCARE

Art. 286. Falsificarea instrumentelor oficiale - Falsificarea unui sigiliu, unei ştampile sau a unui instrument de marcare de care se folosesc unităţile la care se referă art.145 se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Tentativa se pedepseşte.

Art. 287. Folosirea instrumentelor oficiale false - Folosirea instrumentelor false arătate în art. 286 se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

[1]Folosirea fără drept a unui sigiliu ori a unei ştampile cu stema ţării se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau amendă.

CAPITOLUL III
FALSURI ÎN ÎNSCRISURI

Art. 288. Falsul material în înscrisuri oficiale - Falsificarea unui înscris oficial prin contrafacerea scrierii ori a subscrierii sau prin alterarea lui în orice mod, de natură să producă consecinţe juridice, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 6/1973*

[1]Falsul prevăzut în alineatul precedent, săvârşit de un funcţionar în exerciţiul atribuţiilor de serviciu, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Sunt asimilate cu înscrisurile oficiale biletele, tichetele sau orice alte imprimate producătoare de consecinţe juridice.

Tentativa se pedepseşte.

[2]**Art. 289. Falsul intelectual** – Falsificarea unui înscris oficial cu prilejul întocmirii acestuia, de către un funcţionar aflat în exerciţiul atribuţiilor de serviciu, prin atestarea unor fapte sau împrejurări necorespunzătoare adevărului, ori prin omisiunea cu ştiinţă de a insera unele date sau împrejurări, se pdepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Tentativa se pedepseşte.

[1]**Art. 290. Falsul în înscrisuri sub semnătură privată** - Falsificarea unui înscris sub semnătură privată prin vreunul din modurile arătate în art. 288, dacă făptuitorul foloseşte înscrisul falsificat ori îl încredinţează altei persoane spre folosire, în vederea producerii unei consecinţe juridice, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Tentativa se pedepseşte.

[1]**Art. 291. Uzul de fals** - Folosirea unui înscris oficial ori sub semnătură privată, cunoscând că este fals, în vederea producerii unei consecinţe juridice, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani când înscrisul este oficial, şi cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă când înscrisul este sub semnătură privată.

[2]**Art. 292. Falsul de declaraţii** - Declararea necorespunzătoare adevărului, făcută unui organ sau instituţii de stat ori unei alte instituţii dintre cele la care se referă art. 145, în vederea producerii unei consecinţe juridice, pentru sine sau pentru altul, atunci când, potrivit legii ori împrejurărilor, declaraţia făcută serveşte pentru producerea acelei consecinţe, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

[2]**Art. 293. Falsul privind identitatea** - Prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identităţi altei persoane, pentru a induce sau menţine în eroare un organ sau o instituţie de stat sau o altă unitate dintre cele la care se referă art. 145, în vederea producerii unei consecinţe juridice, pentru sine ori pentru altul, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează încredinţarea unui înscris care serveşte pentru dovedirea stării civile ori pentru legitimaţie sau identificare, spre a fi folosit fără drept.

[1]**Art. 294. Falsul prin folosirea emblemei Crucii Roşii** - Folosirea fără drept a emblemei sau denumirii "Crucea Roşie" ori a unei embleme sau denumiri asimilate acesteia, precum şi folosirea oricărui semn sau oricărei denumiri, dacă fapta a cauzat pagube materiale, se pedepsesc cu închisoarea de la o lună la un an sau cu amendă.

Dacă fapta se săvârşeşte în timp de

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

război, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

Titlul VIII

INFRACŢIUNI LA REGIMUL STABILIT PENTRU ANUMITE ACTIVITĂŢI ECONOMICE

Art. 295. Specula - Săvârşirea uneia dintre următoarele fapte:

a) cumpărarea în scop de revânzare a produselor industriale sau agricole care potrivit dispoziţiilor legale nu pot face obiectul comerţului particular;

b) cumpărarea de produse industriale sau agricole, în scop de prelucrare în vederea revânzării, dacă ceea ce ar rezulta prin prelucrare nu poate face obiectul comerţului particular se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani;

c) - Abrogat

d) - Abrogat

[1]**Art. 296. Înşelăciunea la măsurătoare** - Înşelarea prin folosirea unui instrument de măsurat inexact, ori prin folosirea frauduloasă a unui instrument de măsurat exact se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 5 ani.

Tentativa se pedepseşte.

[1]**Art. 297. Înşelăciunea cu privire la calitatea mărfurilor** - Falsificarea ori substituirea de mărfuri sau orice alte produse, precum şi expunerea spre vânzare sau vânzarea de asemenea bunuri, cunoscând că sunt falsificate ori substituite, se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Dacă mărfurile sau produsele au devenit, prin falsificare sau substituire, vătămătoare sănătăţii, sunt aplicabile dispoziţiile art. 313.

Tentativa se pedepseşte.

[1]**Art. 298. Divulgarea secretului economic** - Divulgarea unor date sau informaţii care nu sunt destinate publicităţii, de către cel care le cunoaşte datorită atribuţiilor de serviciu, dacă fapta este de natură să producă pagube, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Dacă fapta prevăzută în alineatul precedent este săvârşită de altă persoană, oricare ar fi modul prin care a ajuns să cunoască datele sau informaţiile, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

Art. 229. Contrafacerea obiectului unei invenţii - Contrafacerea sau folosirea, fără drept, a obiectului unei invenţii se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

[1]**Art. 300. Punerea în circulaţie a produselor contrafăcute** - Punerea în circulaţie a produselor realizate ca urmare a contrafacerii sau folosirii fără drept a obiectului unei invenţii se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

[2]**Art. 301. Concurenţa neloială** -

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

[2] *Vezi şi Legea 11/1991 privind combaterea concurenţei neloiale (M.Of. 212 din 21 oct 1991)*

Fabricarea ori punerea în circulaţie a produselor care poartă denumiri de origine ori indicaţii de provenienţă false, precum şi aplicarea pe produsele puse în circulaţie de menţiuni false privind brevetele de invenţii, ori folosirea unor nume comerciale sau a denumirilor organizaţiilor de comerţ ori industriale, în scopul de a induce în eroare pe beneficiari, se pedepsesc cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă.

Art. 302. Nerespectarea dispoziţiilor privind operaţii de import sau export - Efectuarea, fără autorizaţie, a oricăror acte sau fapte care potrivit dispoziţiilor legele sunt considerate operaţiuni de export, import sau tranzit, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

[1]**Art. 302^1. Deturnarea de fonduri** - Schimbarea destinaţiei fondurilor băneşti sau a resurselor materiale, fără respectarea prevederilor legale, dacă fapta a cauzat o perturbare a activităţii economico-financiare sau a produs o pagubă unui organ ori unei instituţii de stat sau unei alte unităţi dintre cele la care se referă art. 145, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Dacă fapta prevăzută la alin. 1 a avut consecinţe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

[1]**Art. 302^2. Nerespectarea dispoziţiilor privind importul de deşeuri şi reziduuri** - Efectuarea oricăror operaţiuni de import de deşeuri ori reziduuri de orice natură sau de alte mărfuri periculoase pentru sănătatea populaţiei şi pentru mediul înconjurător, precum şi introducerea, în orice mod, sau tranzitarea acestora pe teritoriul ţării, fără respectarea dispoziţiilor legale, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Dacă faptele prevăzute în alineatul precedent au pus în pericol sănătatea sau integritatea corporală a unui număr mare de persoane, au avut vreuna dintre dintre urmările arătate în art. 182 ori au cauzat o pagubă materială importantă, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi, iar în cazul în care s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane ori pagube importante economiei naţionale, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 20 de ani şi interzicerea unor drepuri.

Tentativa se pedepseşte.

Titlul IX

INFRACŢIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR RELAŢII PRIVIND CONVIEŢUIREA SOCIALĂ

CAPITOLUL I

INFRACŢIUNI CONTRA FAMILIEI

Art. 303. Bigamia - Încheierea unei noi căsătorii de către o persoană căsătorită se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Persoana necăsătorită care se

---

[1] *Introdus prin Legea nr. 88/1992*

căsătoreşte cu o persoană pe care o ştie căsătorită se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Faptele prevăzute în prezentul articol nu se sancţionează dacă prima sau cea de-a doua căsătorie este declarată nulă pentru alt motiv decât bigamia.

[1]**Art. 304. Adulterul** - Fapta persoanei căsătorite de a avea relaţii sexuale afară de căsătorie se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă.

Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a soţului nevinovat.

Soţul nevinovat poate cere oricând încetarea urmăririi penale sau a procesului penal, iar după rămânerea definitivă a hotărârii, încetarea executării pedepsei.

Proba adulterului se poate face numai prin proces-verbal de constatare a infracţiunii flagrante sau prin scrisori care emană de la soţul vinovat.

Urmărirea sau procesul penal încetează şi în caz de moarte a soţului care a făcut plângerea precum şi în caz de anulare a căsătoriei soţului vinovat.

Urmărirea penală nu poate începe dacă fapta a fost comisă după îndemnul sau încurajarea celuilalt soţ, sau dacă viaţa conjugală era întreruptă în fapt şi soţii trăiau despărţiţi.

Disp. art. 27 nu sunt aplicabile.

[1]**Art. 305. Abandonul de familie** - Săvârşirea de către persoana care are obligaţia legală de întreţinere, faţă de cel îndreptăţit la întreţinere, a uneia dintre următoarele fapte:

a) părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, expunându-l la suferinţe fizice şi morale;

b) neîndeplinirea cu rea-credinţă a obligaţiei de întreţinere prevăzută de lege;

c) neplata cu rea-credinţă, timp de 2 luni, a pensiei de întreţinere stabilită pe cale judecătorească,

se pedepseşte, în cazurile prevăzute la lit. a şi b cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, iar în cazul prevăzut la lit. c, cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Dacă părţile nu s-au împăcat, dar în cursul judecăţii inculpatul îşi îndeplineşte obligaţiile, instanţa, în cazul când stabileşte vinovăţia pronunţă împotriva inculpatului o condamnare cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei, chiar dacă nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute în art. 81.

Revocarea suspendării condiţionate nu are loc decât în cazul când, în cursul termenului de încercare, condamnatul săvârşeşte din nou infracţiunea de abandon de familie.

[2]**Art. 306. Relele tratamente aplicate minorului** - Punerea în primejdie gravă, prin măsuri sau tratamente de orice fel, a dezvoltării fizice,

---

[1] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 6/1973*

[2] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

intelectuale sau morale a minorului, de către părinţi sau orice persoană căreia minorul i-a fost încredinţat spre creştere şi educare, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 12 ani.

[1]**Art. 307. Nerespectarea măsurilor privind încredinţarea minorului** - Reţinerea de către un părinte a copilului său minor, fără consimţământul celuilalt părinte sau al persoanei căreia i-a fost încredinţat minorul potrivit legii, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează fapta persoanei căreia i s-a încredinţat minorul prin hotărâre judecătorească, spre creştere şi educare, de a împiedica în mod repetat pe oricare dintre părinţi să aibă legături personale cu minorul, în condiţiile stabilite de părţi sau de către organul competent.

Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

CAPITOLUL II

INFRACŢIUNI CONTRA SĂNĂTĂŢII PUBLICE

[1]**Art. 308. Zădărnicia combaterii bolilor** - Nerespectarea măsurilor privitoare la prevenirea sau combaterea bolilor molipsitoare, dacă a avut ca urmare răspândirea unei asemenea boli, se pedepseşte cu închisoarre de la o lună la 2 ani sau cu amendă.

[3]**Art. 309. Contaminarea venerică şi transmiterea sindromului imunodeficitar dobândit** - Transmiterea unei boli venerice prin raport sexual, prin relaţii sexuale între persoane de acelaşi sex, de către o persoană care ştie că suferă de o astfel de boală, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Transmiterea sindromului imunodeficitar dobândit - SIDA - de către o persoană care ştia că suferă de această boală se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 15 ani.

Instanţa de judecată va dispune măsura de siguranţă a obligării la tratament medical.

[2]**Art. 309^1 Sustragerea de la tratament medical** - Sustragerea de la executarea măsurii de siguranţă a obligării la tratament medical, în cazul infracţiunii de contaminare venerică, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

Art. 310. Răspândirea bolilor la animale sau plante - Nerespectarea măsurilor privitoare la prevenirea sau combaterea bolilor molipsitoare la animale sau plante ori a dăunătorilor, dacă a avut ca urmare răspândirea unei asemenea boli ori a dăunătorilor, sau alte urmări grave, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

Art. 311. Infectarea apei -

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 6/1973*

[2] *Introdus prin Legea nr. 140/1996*

Infectarea prin orice mijloace a surselor sau rețelelor de apă, dacă este dăunătoare sănătății oamenilor, animalelor sau plantelor, se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

[2]**Art. 312. Traficul de stupefiante** - Poducerea, deținerea sau orice operațiune privind circulația produselor stupefiante ori toxice, cultivarea în scop de prelucrare a plantelor care conțin astfel de substanțe, ori experimentarea produselor sau substanțelor toxice, toate acestea fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 15 ani și interzicera unor drepturi.

Dacă fapta prevăzută în alin. 1 a fost săvârșită organizat, pedeapsa este detențiunea pe viață sau închisoarea de la 15 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi.

Prescrierea de către medic, fără a fi necesar, a produselor sau substanțelor stupefiante, se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani, iar organizarea ori îngăduirea consumului de asemenea produse ori substanțe, în locuri anumite se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 15 ani și interzicera unor drepturi.

Tentativa se pedepsește.

[1]**Art. 313. Falsificarea de alimente sau alte produse** - Prepararea de alimente ori băuturi falsificate, alterate sau interzise consumului, vătămătoare sănătății, expunerea spre vânzare sau vânzarea unor astfel de alimente sau băuturi cunoscând că sunt falsificate sau alterate ori interzise consumului, se pedepsesc cu închisoare de la 1 la 8 ani.

Cu aceeași pedeapsă se sancționează falsificarea sau substituirea altor mărfuri sau produse, dacă prin falsificare sau substituire acestea au devenit vătămătoare sănătății.

Punerea în consumul public de carne sau produse de carne, provenite din tăieri de animale sustrase controlului veterinar, dacă a avut ca urmare îmbolnăvirea unei persoane, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 8 ani, iar dacă a avut ca urmare moartea, pedeapsa este închisoare de la 5 la 15 ani.

CAPITOLUL III

INFRACȚIUNI PRIVITOARE LA ASISTENȚA CELOR ÎN PRIMEJDIE

Art. 314. Punerea în primejdie a unei persoane în neputința de a se îngriji - Părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, în orice mod, a unui copil sau a unei persoane care nu are putința de a se îngriji, de către acela care o are sub pază sau îngrijire, punându-i în pericol iminent viața, sănătatea sau integritatea corporală, se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Este apărată de pedeapsă persoana care după săvârșirea faptei, își reia de bună voie îndatoririle.

Art. 315. Lăsarea fără ajutor - Omisiunea de a da ajutorul necesar sau de a înștiința autoritatea, de către cel care a găsit o persoană a cărei viață, sănătate sau integritate corporală este în primejdie şi care este lipsită de putinţa de a se salva, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

Art. 316. Lăsarea fără ajutor prin omisiunea de înştiinţare - Neînştiinţarea autorităţii de către cel ce găseşte o persoană abandonată sau pierdută, care are nevoie de ajutor, fiindu-i pusă în pericol viaţa, sănătatea ori integritatea corporală, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă.

CAPITOLUL IV

ALTE INFRACŢIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR RELAŢII PRIVIND CONVIEŢUIREA SOCIALĂ

Art. 317. Propaganda naţionalist-şovină - Propaganda naţionalist-şovină, aţâţarea urii de rasă sau naţionalitate, dacă fapta nu constitue infracţiunea prevăzută în art. 166, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Art. 318. Împiedicarea libertăţii cultelor - Împiedicarea sau tulburarea libertăţii de exercitare a vreunui cult religios, care este organizat şi funcţionează potrivit legii, se pedepseşte cu închisoare de la 1 lună la 6 luni sau cu amendă.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează fapta de a obliga o persoană, prin constrângere, să participe la serviciile religioase ale vreunui cult, sau să îndeplinească un act religios legat de exercitarea unui cult.

Art. 319. Profanarea de morminte - Profanarea prin orice mijloace a unui mormânt, a unui monument sau a unei urne funerare ori a unui cadavru, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Art. 320. Tulburarea folosinţei locuinţei - Fapta prin care se tulbură în mod repetat folosinţa locuinţei locatarilor dintr-un imobil, ori prin care se împiedică normala folosinţă a locuinţei, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

[1]**Art. 321. Ultrajul contra bunelor moravuri şi tulburarea liniştii publice** - Fapta persoanei care, în public, săvârşeşte acte sau gesturi, proferează cuvinte ori expresii, sau se dedă la orice alte manifestări prin care se aduce atingere bunelor moravuri sau se produce un scandal public, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Dacă prin fapta prevăzută în alin. 1 s-a tulburat grav liniştea publică, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

Art. 322. Încăierarea - Participarea la o încăierare între mai multe persoane se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă.

Dacă în cursul încăierării s-a cauzat

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 6/1973*

o vătămare gravă a integrităţii corporale sau a sănătăţii unei persoane, cel care a săvârşit această faptă se pedepseşte pentru infracţiunea săvârşită, al cărei maxim se reduce cu un an. Ceilalţi participanţi la încăierare se pedepsesc cu pedeapsa prevăzută în alin. 1.

[1]În cazul prevăzut în alin. 2, dacă nu se cunoaşte care dintre participanţi au săvârşit faptele arătate în acel alineat, se aplică tuturor închisoarea de la 6 luni la 5 ani, când s-a cauzat vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii. În cazul în care s-a cauzat moartea, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 15 ani.

Nu se pedepseşte cel care a fost prins în încăierare împotriva voinţei sale, sau care a încercat să despartă pe alţii, să respingă un atac ori să apere pe altul.

[2]**Art. 323. Asocierea pentru săvârşirea de infracţiuni** - Fapta de a se asocia sau de a iniţia constituirea unei asocieri în scopul săvârşirii uneia sau mai multor infracţiuni, altele decât cele arătate în art. 167, ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unei astfel de asocieri, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani, fără a se putea depăşi pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiuni ce intră în scopul asocierii.

Dacă fapta de asociere a fost urmată de săvârşirea unei infracţiuni, se aplică celor care au săvârşit infracţiunea respectivă pedeapsa pentru acea infracţiune, în concurs cu pedeapsa prevăzută în alin. 1.

Nu se pedepsesc persoanele prevăzute în alin. 1, care denunţă autorităţilor asocierea mai înainte de a fi descoperită şi de a se fi început săvârşirea infracţiunii care intră în scopul asocierii.

Art. 324. Instigarea publică şi apologia infracţiunilor - Fapta de a îndemna publicul prin grai, scris sau prin orice alte mijloace, de a nu respecta legile, ori de a săvârşi fapte ce constituie infracţiuni, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani, fără a se putea depăşi pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea la săvârşirea căreia s-a instigat.

[3]Dacă fapta prevăzută în alin. 1 este săvârşită de un funcţionar public care îndeplineşte o funcţie ce implică exerciţiul autorităţii de stat ori de către o persoană din cele prevăzute în art. 160, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani, fără a se putea depăşi pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea la săvârşirea careia s-a instigat.

Dacă instigarea publică a avut ca urmare săvârşirea infracţiunii la care s-a instigat, pedeapsa este cea prevăzută de lege pentru acea infracţiune.

Purtarea în public a unei uniforme, insigne sau altor asemenea semne distinctive neautorizate, în scopurile arătate în alin. 1, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează lăudarea în public a celor care au săvârşit infracţiuni sau a infracţiunilor săvârşite de aceştia.

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

[2] *Reproduse astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 140/1996*

[3] *Introdus prin Legea nr. 140/1996*

[1]**Art. 325. Răspândirea de materiale obscene** - Fapta de a vinde sau a răspândi, precum şi de a confecţiona ori deţine în vederea răspândirii, obiecte, desene, scrieri sau alte materiale cu caracter obscen, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 4 ani sau cu amendă.

Art. 326. Cerşetoria - Fapta persoanei care, având capacitatea de a munci, apelează în mod repetat la mila publicului, cerând ajutor material, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 3 ani.

Art. 327. Vagabondajul - Fapta persoanei care nu are locuinţă statornică şi nici mijloace de trai şi care, deşi are capacitatea de a munci, nu exercită în mod obişnuit o ocupaţie sau o profesie, ori nu prestează nici o altă muncă pentru întreţinerea sa, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 3 ani.

Art. 328. Prostituţia - Fapta persoanei care îşi procură mijloacele de existenţă sau principalele mijloace de existenţă, practicând în acest scop raporturi sexuale cu diferite persoane, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

[1]**Art. 329. Proxenetismul** - Îndemnul sau constrângerea la prostituţie, ori înlesnirea practicării prostituţiei, sau tragerea de foloase de pe urma practicării prostituţiei de către o persoană, precum şi recrutarea unei persoane pentru prostituţie, ori traficul de persoane în acest scop, se pedepsesc cu închisoarea de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi.

Dacă fapta prevăzută în alin. 1 este săvârşită faţă de un minor sau prezintă un alt caracter grav, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

Banii, valorile sau orice alte bunuri care au servit sau au fost destinate să servească, direct sau indirect, la comiterea infracţiunii prevăzute în alin. 1 şi 2 şi cele care au fost dobândite prin săvârşirea acesteia se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

Tentativa se pedepseşte.

Art. 330. Jocul de noroc - Organizarea sau îngăduirea jocurilor de noroc pentru public, fără autorizare, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează organizarea sau îngăduirea în mod obişnuit a jocurilor de noroc, într-o casă particulară, în scopul de a realiza foloase materiale.

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

Titlul X

INFRACȚIUNI CONTRA CAPACITĂȚII DE APĂRARE A ROMÂNIEI

CAPITOLUL I

INFRACȚIUNI SĂVÂRŞITE DE MILITARI

Secțiunea I

Infracțiuni contra ordinii şi disciplinei militare

Art. 331. Absența nejustificată - Absența nejustificată de la unitate sau serviciu, care a depăşit 24 de ore dar nu mai mult de 3 zile, a militarului, în termen sau concentrat, până la gradul de sergent inclusiv, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un an.

Pedeapsa aplicată militarului în termen se execută într-o închisoare militară.

În timp de război, absența nejustificată a oricărui militar de la unitate sau serviciu, care a depăşit 4 ore dar nu mai mult de 24 de ore, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Art. 332. Dezertarea - Absența nejustificată de la unitate sau de la serviciu, care depăşeşte 3 zile, a oricărui militar, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 7 ani.

În timp de război, absența nejustificată a oricărui militar de la unitate sau serviciu, care a depăşit 24 de ore, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani.

Art. 333. Călcarea de consemn - Călcarea regulilor serviciului de gardă, de pază, de însoțire sau de securitate, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un an.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancționează şi părăsirea comenzii sau oricărui alt post de către militar.

Călcarea consemnului de către santinela aflată în serviciul de gardă sau de pază pe lângă depozitele de armament, muniții sau alte materiale explozive, la frontieră ori în alte posturi de un deosebit interes militar sau de stat, ori dacă fapta ar fi putut avea urmări grave, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Faptele de mai sus săvârşite în timp de război se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 12 ani.

[1]**Art. 334. Insubordonarea** - Refuzul de a executa un ordin cu privire la îndatoririle de serviciu se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 2 ani.

Dacă fapta este săvârşită de un ofițer, de un maistru militar sau subofițer, de un militar angajat, de doi sau mai mulți militari împreună, ori în fața trupei adunate, sau dacă fapta are urmări grave, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

În timp de război, pedeapsa pentru fapta prevăzută în alin. 1 este închisoarea de la 2 la 7 ani, iar pentru fapta prevăzută în alin. 2, de la 3 la 12 ani.

Art. 335. Lovirea sau insulta superiorului - Lovirea superiorului de către inferior sau a şefului de către subordonat se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani.

---

[1] *Reprodus astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996*

În cazul în care cel lovit se găseşte în exerciţiul atribuţiilor de serviciu, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

Insulta superiorului de către un inferior sau a şefului de către un subordonat se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an.

Dacă faptele de mai sus sunt săvârşite în timp de război, maximul pedespelor se sporeşte cu 2 ani.

Art. 336. Lovirea sau insulta inferiorului - Lovirea inferiorului ori subordonatului de către superior sau şef se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an.

Insulta inferiorului ori subordonatului de către superior sau şef, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 6 luni.

Dispoziţiile alin. 1 şi 2 nu se aplică în timp de război, dacă faptele au fost determinate de o necesitate militară.

Art. 337. Punerea în mişcare a acţiunii penale - Acţiunea penală pentru infracţiunile din prezenta secţiune se pune în mişcare numai la sesizarea comandantului.

Secţiunea II
Infracţiuni pe câmpul de luptă

. **Art. 338. Capitularea** - Predarea în mâinile inamicului de către comandant a forţelor militare pe care le comandă, lăsarea în mâinile duşmanului, distrugerea sau aducerea în stare de neîntrebuinţare de către comandant a mijloacelor de luptă sau a altor mijloace necesare pentru purtarea războiului, fără ca aceasta să fi fost determinată de condiţiile de luptă, se pedepsesc cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Tentativa se pedepseşte.

Art. 339. Părăsirea câmpului de luptă - Părăsirea câmpului de luptă sau refuzul de a acţiona, săvârşite în timpul luptei, ori predarea în captivitate, sau săvârşirea altor asemenea fapte de natură a servi cauzei duşmanului, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Tentativa se pedepseşte.

Secţiunea III
Infracţiuni specifice aviaţiei şi marinei militare

Art. 340. Zborul neautorizat - Zborul cu o aeronavă aparţinând forţelor armate ale statului român fără prealabilă autorizare, precum şi nerespectarea regulilor de zbor, dacă prin aceasta se periclitează securitatea zborului în spaţiul aerian sau a aeronavei, se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani.

Dacă fapta prevăzută în alineatul precedent a cauzat urmări grave, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani, iar dacă a cauzat un dezastru, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 341. Părăsirea navei - Părăsirea unei nave militare în caz de naufragiu, de către comandant, mai înainte de a-şi fi exercitat până la capăt îndatoririle de serviciu, precum şi de către orice persoană ce face parte din echipajul navei, fără ordinul comandantului, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Aceeaşi faptă săvârşită în timp de război se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi

Art. 342. Părăsirea comenzii - Părăsirea comenzii de către comandantul unei nave sau al unei grupări de nave militare, în situaţii ce ar fi putut periclita nava sau navele militare ori echipajul acesteia, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

În cazul în care părăsirea comenzii s-a săvârşit în timpul luptei, de către comandantul unei nave sau al unei grupări de nave militare, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 343. Neluarea măsurilor necesare în operaţiile navale - Fapta comandantului unei nave militare sau grupări de nave militare care fără a fi fost oprit prin vreun ordin, sau fără a fi fost împiedicat de misiunea specială pe care o avea, nu ia măsurile necesare să atace, să lupte împotriva duşmanului, să ajute o navă a statului român sau a unei ţări aliate urmărită de duşman ori angajată în luptă, sau nu ia măsurile necesare pentru a distruge un convoi duşman, ori nu urmăreşte navele de război sau comerciale ale duşmanului, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 344. Coborârea pavilionului - Coborârea pavilionului în timpul luptei în scopul de a servi cauza duşmanului, săvârşită de către comandantul unei nave militare sau al unei grupări de nave militare, precum şi de către orice altă persoană ambarcată, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 345. Coliziunea - Fapta comandantului unei nave militare sau a oricărei persoane aflate la bordul navei, prin care s-a cauzat, din culpă, o coliziune sau punerea pe uscat a navei, dacă fapta a avut ca urmare avarierea gravă a navei sau alte urmări grave, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

În cazul în care fapta prevăzută în alineatul precedent a fost săvârşită cu intenţie, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

În timp de război, fapta prevăzută în alin. 2 se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 346. Sancţionarea tentativei - Tentativa infracţiunilor prevăzute în art. 340, 341, 342, 344 şi 345 alin. 2 şi 3 se pedepseşte.

Art. 347. Infracţiuni privitoare la aeronave - Dispoziţiile art. 341 - 346 se aplică în mod corespunzător şi în ce priveşte aeronavele militare.

CAPITOLUL II
INFRACŢIUNI SĂVÂRŞITE DE MILITARI SAU CIVILI

Art. 348. Sustragerea de la serviciul militar - Fapta persoanei care îşi provoacă vătămări integrităţii corporale sau sănătăţii, simulează o boală sau o infirmitate, foloseşte înscrisuri false sau orice alte mijloace, în scopul de a se sustrage serviciului militar, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani, iar în timp de război cu închisoare de la 3 la 10 ani.

Acţiunea penală se pune în mişcare numai la sesizarea comandantului.

Art. 349. Defetismul - Răspândirea sau publicarea în timp de război de zvonuri sau informaţii false, exagerate sau tendenţioase relative la situaţia economică şi politică a ţării, la starea morală a populaţiei în legătură cu declararea şi mersul războiului, precum şi săvârşirea altor asemenea fapte de natură să slăbească rezistenţa morală a populaţiei, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 350. Jefuirea celor căzuţi pe câmpul de luptă - Jefuirea pe câmpul de luptă a morţilor sau răniţilor de obiectele aflate asupra lor se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează fapta arătată în alineatul precedent, care, fără să fie săvârşită pe câmpul de luptă, este urmarea unor operaţii de război.

Art. 351. Folosirea emblemei Crucii Roşii în timpul operaţiilor militare - Folosirea, fără drept, în timp de război şi în legătură cu operaţiile militare, a emblemei ori denumirii de "Crucea Roşie" sau a celor asimilate acesteia, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 7 ani.

Art. 352. Sustragerea de rechiziţii militare - Refuzul nejustificat de a pune la dispoziţia forţelor armate bunurile legal re-chiziţionate, sustragerea de la îndeplinirea acestor obligaţii, ori nedeclararea la recensământ a bunurilor supuse rechiziţionării, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani.

În cazul când fapta se săvârşeşte în timp de război, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

CAPITOLUL III
INFRACŢIUNI SĂVÂRŞITE DE CIVILI

Art. 353. Sustragerea de la recrutare - Sustragerea de la recrutare în timp de pace se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

Sustragerea de la recrutare în timp de război se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Art. 354. Neprezentarea la încorporare sau concentrare - Neprezentarea la încorporare sau concentrare în termen de 3 zile de la încunoştinţare, iar dacă termenul de prezentare fixat este mai mare de 3 zile, neprezentarea la acest termen a celui chemat de autoritatea militară, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi neprezentarea celor încorporaţi sau concentraţi la unitatea la care au fost repartizaţi.

În timp de mobilizare sau război, precum şi în caz de chemare urgentă, expres prevăzută în ordinul de chemare, termenele de prezentare vor fi cele specificate în ordin. În caz de neprezentare, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

Termenele de prezentare prevăzute în alineatele precedente se sporesc cu 10 zile în cazul în care cei chemaţi se află în străinătate.

Art. 355. Punerea în mişcare a acţiunii penale - Acţiunea penală pentru infracţiunile prevăzute în prezentul capitol se pune în mişcare numai la sesizarea comandantului.

Titlul XI

INFRACŢIUNI CONTRA PĂCII ŞI OMENIRII

Art. 356. Propaganda pentru război - Propaganda pentru război, răspândirea de ştiri tendenţioase sau inventate, de natură să servească aţâţării la război, sau orice alte manifestări în favoarea dezlănţuirii unui război, săvârşite prin grai, scris, radio, televiziune, cinematograf sau prin alte asemenea mijloace, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 357. Genocidul - Săvârşirea în scopul de a distruge în întregime sau în parte o colectivitate sau un grup naţional, etnic, rasial sau religios, a vreuneia din următoarele fapte:

a) uciderea membrilor colectivităţii sau grupului;

b) vătămarea gravă a integrităţii fizice sau mintale a membrilor colectivităţii sau grupului;

c) supunerea colectivităţii ori grupului la condiţii de existenţă sau tratament de natură să ducă la distrugere fizică;

d) luarea de măsuri tinzând la împiedicarea naşterilor în sânul colectivităţii sau grupului;

e) transferarea forţată a copiilor aparţinând unei colectivităţi sau unui grup, în altă colectivitate sau în alt grup,

se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Dacă fapta este săvârşită în timp de război, pedeapsa este detenţiune pe viaţă.

Înţelegerea în vederea săvârşirii infracţiunii de genocid se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 358. Tratamentele neomenoase - Supunerea la tratamente neomenoase a răniţilor ori bolnavilor, a membrilor personalului civil sanitar sau al Crucii Roşii ori al organizaţiilor asimilate acesteia, a naufragiaţilor, a prizonierilor de război şi în general a oricărei alte persoane căzute sub puterea adversarului, ori supunerea acestora la experienţe medicale sau ştiinţifice care nu sunt justificate de un tratament medical în interesul lor, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 ani şi interzicerea unor drepturi

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează săvârşirea faţă de persoanele arătate în alineatul precedent a vreuneia din următoarele fapte:

a) constrângerea de a servi în forţele armate ale adversarului;

b) luarea de ostateci;

c) deportarea;

d) dislocarea sau lipsirea de libertate fără temei legal;

e) condamnarea sau execuţia fără o judecată prealabilă efectuată de către un tribunal constituit în mod legal şi care să fi judecat cu respectarea garanţiilor judiciare fundamentale prevăzute de lege.

Torturarea, mutilarea sau exterminarea celor prevăzuţi în alin. 1 se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Dacă faptele prevăzute în prezentul articol sunt săvârşite în timp de război, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă.

Art. 359. Distrugerea unor obiective şi însuşirea unor bunuri - Distrugerea în întregime sau în parte:

a) a clădirilor, a oricăror alte construcţii sau a navelor care servesc ca spitale;

b) a mijloacelor de transport de orice fel afectate unui serviciu sanitar sau de Cruce Roşie, ori al organizaţiilor asimilate acesteia, pentru transportul răniţilor, bolnavilor, materialelor sanitare sau al materialelor Crucii Roşii sau ale organizaţiilor asimilate acesteia;

c) a depozitelor de materiale sanitare.

Dacă toate acestea poartă semnele dinstinctive reglementare, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 ani şi interzicerea unor drepturi.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează însuşirea sub orice formă, nejustificată de o necesitate militară şi săvârşită în proporţii mari, a mijloacelor sau materialelor destinate pentru ajutorul ori îngrijirea răniţilor sau bolnavilor căzuţi sub puterea adversarului.

Tot astfel se sancţionează distrugerea în întregime sau în parte, ori însuşirea sub orice formă, nejustificată de vreo necesitate militară şi săvârşită în proporţii mari, a oricăror alte bunuri.

Art. 360. Distrugerea, jefuirea sau însuşirea unor valori culturale - Distrugerea sub orice formă, fără necesitate militară, de monumente sau construcţii care au o valoare artistică, istorică ori arheologică, de muzee, mari biblioteci, arhive de valoare istorică sau ştiinţifică, opere de artă, manuscrise, cărţi de valoare, colecţii ştiinţifice sau colecţii importante de cărţi, de arhive, ori de reproduceri ale bunurilor de mai sus şi în general a oricăror valori culturale ale popoarelor, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 ani şi interzicerea unor drepturi.

Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează jefuirea sau însuşirea sub orice formă a vreuneia dintre valorile culturale arătate în prezentul articol, de pe teritoriile aflate sub ocupaţie militară.

Art. 361. Sancţionarea tentativei, tăinuirii şi favorizării - Tentativa infracţiunilor prevăzute în prezentul titlu se pedepseşte.

Tăinuirea şi favorizarea privitoare la infracţiunile din acest titlu se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani.

Tăinuirea şi favorizarea săvârşite de soţ sau de o rudă apropiată în cazul infracţiunilor prevăzute în art. 357 şi 358 alin. 3 se pedepsesc. Limitele pedepsei prevăzute în alin. 2 se reduc la jumătate, iar în cazul celorlalte infracţiuni, tăinuirea şi favorizarea nu se pedepsesc.

DISPOZIŢII FINALE

Art. 362. Dispoziţiile din partea generală a acestui cod se aplică şi faptelor sancţionate penal prin legi speciale, afară de cazul când legea dispune altfel.

Art. 363. Prezentul cod intră în vigoare la data de 1 ianuarie 1969.

NOTĂ:

Dispoziţiile prezentei legi privitoare la liberarea condiţionată nu se aplică celor condamnaţi definitiv înainte de intrarea în vigoare a legii, cu excepţia celor ce s-au sustras de la executare.

Dispoziţiile art. 39 alin. 6 sunt aplicabile şi în cazul în care condamnarea la pedeapsa cu moartea a fost comutată sau înlocuită cu pedeapsa detenţiunii pe viaţă sau a închisorii.

Modificările aduse Codului Penal prin Legea 149/1996 intră în vigoare la data de 14.11.1996.

CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

Codul de procedură penală a fost adoptat la 12 noiembrie 1968 și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1969. El a înlocuit Codul de procedură penală din 1936, revăzut și republicat în 1948 și supus, în decursul timpului, unor substanțiale modificări .

Acest Cod a înlocuit, la rândul său, Codul de procedură penală din anul 1864, elaborat sub influența directă a Codului de instrucție criminală francez, din anul 1808 și republicat în 1832 sub titlul de : "Code d' instruction criminelle".

Actualul Cod de procedură penală a suferit modificări în anii 1970, 1971, 1973, 1974, 1987, 1993 și ultima modificare a survenit prin Legea nr 141 din 5 noiembrie 1996, publicată în M. Of. Nr. 289 din 14 noiembrie 1996.

TABLA DE MATERII

PARTEA GENERALĂ

TITLUL I. Regulile de bază și acțiunile în procesul penal

Capitolul I *Scopul și regulile de bază ale procesului penal*........ Art. 1- 8
Capitolul II *Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal*
Secțiunea I Acțiunea penală........ Art. 9 -13
Secțiunea II Acțiunea civilă........ Art. 14 - 22
Secțiunea III Părțile în procesul penal........ Art. 23 - 24

TITLUL II. Competența

Capitolul I *Felurile competenței*
Secțiunea I Competența după materie și după calitatea persoanei........ Art. 25 - 29
Secțiunea II Competența teritorială........ Art. 30 - 31
Secțiunea III Competența în caz de invizibilitate și conexitate........ Art. 32 - 38
Secțiunea IV Dispoziții comune........ Art. 39 - 45
Capitolul II *Incompatibilitatea și strămutarea*
Secțiunea I Incompatibilitatea........ Art. 46 - 54
Secțiunea II Strămutarea judecării cauzei penale........ Art. 55 - 61

TITLUL III. Probele și mijloacele de probă

Capitolul I *Dispoziții generale*........ Art. 62 - 68

Capitolul II *Mijloace de probă*

Secţiunea I Declaraţiile învinuitului sau ale inculpatului .... Art. 69 - 74
Secţiunea II Declaraţiile părţii vătămate, ale părţii civile şi ale părţii responsabile civilmente Art. 75 - 77
Secţiunea III Declaraţiile martorilor .... Art. 78 - 86
Secţiunea IV Confruntarea .... Art. 87 - 88
Secţiunea V Înscrisurile .... Art. 89 – 91
Secţiunea V^1 Înregistrările audio sau video .... Art. 91^1 - 91^5
Secţiunea VI Martorii asistenţi .... Art. 92 - 93
Secţiunea VII Mijloace de probă .... Art. 94 - 95
Secţiunea VIII Ridicarea de obiecte şi înscrisuri. Efectuarea percheziţiilor .... Art. 96 - 111
Secţiunea IX Constatarea tehnico-ştiinţifică constatarea medico-legală .... Art. 112 - 115
Secţiunea X Expertizele .... Art. 116 - 127
Secţiunea XI Folosirea interpreţilor .... Art. 128
Secţiunea XII Cercetarea la faţa locului şi reconstituirea ..... Art. 129 - 131
Secţiunea XIII Comisia rogatorie si delegarea .... Art. 132 - 135

TITLUL IV. Măsurile preventive şi alte măsuri procesuale

Capitolul I *Măsurile preventive*

Secţiunea I Dispoziţii generale .... Art. 136 - 142
Secţiunea II Reţinerea .... Art. 143 - 144
Secţiunea III Obligarea de a nu părăsi localitatea .... Art. 145
Secţiunea IV Arestarea preventivă
    § 1. Arestarea învinuitului .... Art. 146 - 147
    § 2. Arestarea inculpatului .... Art. 148 - 160
Secţiunea V Liberarea provizorie sub control judiciar şi liberarea provizorie pe cauţiune
    § 1. Liberarea provizorie sub control judiciar .... Art. 160^2 - 160^3
    § 2. Liberarea provizorie pe cauţiune .... Art. 160^4 - 160^{10}

Capitolul II *Alte măsuri procesuale*

Secţiunea I Luarea măsurilor de ocrotire şi de siguranţă .... Art. 161 - 162
Secţiunea II Măsurile asiguratorii, restituirea lucrărilor şi restabilirea situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii .... Art. 163 - 170

TITLUL V. Acte procesuale și procedurale comune

Capitolul I *Asistența juridică și reprezentarea* .... Art. 171 - 174
Capitolul II *Citarea. Comunicarea actelor procedurale. Mandatul de aducere* .... Art. 175 - 184
Capitolul III *Termenele* .... Art. 185 - 188
Capitolul IV *Cheltuielile judiciare* .... Art. 189 - 193
Capitolul V *Modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite* .... Art. 194 - 196
Capitolul VI *Nulitățile* .... Art. 197
Capitolul VII *Amenda judiciară* .... Art. 198 - 199

PARTEA SPECIALĂ

TITLUL I. Urmărirea penală

Capitolul I *Dispoziții generale* .... Art. 200 - 205
Capitolul II *Competența organelor de urmărire penală* .... Art. 206 - 215
Capitolul III *Supravegherea exercitată de procuror în activitatea de urmărire penală* .... Art. 216 - 220
Capitolul IV *Efectuarea urmăririi penale*
  Secțiunea I Sesizarea organelor de urmărire penală .... Art. 221 - 227
  Secțiunea II Desfășurarea urmăririi penale .... Art. 228 - 238
  Secțiunea III Suspendarea urmăririi penale .... Art. 239 - 241
  Secțiunea IV Încetarea urmăririi penale .... Art. 242 - 248
  Secțiunea VI Scoaterea de sub urmărirea penală .... Art. 249
  Secțiunea VI Procedura prezentării materialului de urmărire penală .... Art. 250 - 254
  Secțiunea VII Terminarea urmăririi penale
    § 1. Urmărire fără punerea în mișcare a acțiunii penale .... Art. 255 - 257
    § 2. Urmărire cu acțiune penală pusă în mișcare .... Art. 258 - 260
Capitolul V *Trimiterea în judecată* .... Art. 261 - 269
Capitolul VI *Reluarea urmăririi penale* .... Art. 270 - 274

Capitolul VII *Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală*........Art. 275 - 278
Capitolul VIII *Procedura plângerii prealabile*........Art. 279 - 286

TITLUL II. Judecata

Capitolul I *Dispoziții generale*........Art. 287 - 312
Capitolul II *Judecata în primă instanță*
Secțiunea I Desfășurarea judecării cauzelor........Art. 313 - 343
Secțiunea II Deliberarea și hotărârea instanței........Art. 343 - 360
Capitolul III *Căile de atac ordinare*
Secțiunea I Apelul........Art. 361 - 385
Secțiunea II Recursul........Art. 381^{1} – 385^{19}
Capitolul IV Căile extraordinare de atac
Secțiunea I Contestația în anulare........Art. 386 - 392
Secțiunea II Revizuirea........Art. 392 – 408
Secțiunea III Recursul în anulare și recursul în interesul legii........Art. 409 - 414^{2}

TITLUL III Executarea hotărârilor penale

Capitolul I *Dispoziții generale*........Art. 415 - 419
Capitolul II *Punerea în executare a hotărârilor*
Secțiunea I Punerea în executare a pedepselor principale....Art. 420 - 425
Secțiunea II Punerea în executare a pedepselor complimentare........Art. 426 - 428
Secțiunea III Punerea în executare a măsurilor de siguranță........Art. 429 - 439
Secțiunea IV Punerea în executare a dispozițiilor privind înlocuirea răspunderii penale........Art. 440 - 441
Secțiunea IV^{1} Punerea în executare a dispozițiilor prin care s-au aplicat sancțiunile prevăzute în art 18^{1} din Codul Penal........Art. 441^{1}
Secțiunea V Punerea în executare a amenzii judiciare și a cheltuielilor judiciare avansate de stat........Art. 442 - 443
Secțiunea VI Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre........Art. 444 - 446
Capitolul III Alte dispoziții privind executarea
Secțiunea I Schimbări în executarea unor hotărâri........Art. 447 - 452

Secțiunea II Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.. Art. 453 - 454
Secțiunea III Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.................................... Art. 455 - 457
Secțiunea IV Înlăturarea sau modificarea pedepsei .... Art. 458 - 459
Capitolul IV Dispoziții comune .... Art. 460 - 464

TITLUL IV. Proceduri speciale

Capitolul I Urmărirea și judecarea unor infracțiuni flagrante .. Art. 465-479
Capitolul II Procedura în cauzele cu infractori minori .... Art. 480-493
Capitolul III Procedura reabilitării judecătorești .... Art. 494-503
Capitolul IV Repararea pagubelor în cazul condamnării sau luării unei măsuri preventive pe nedrept.................... Art. 504-507
Capitolul V Procedura în caz de dispariție a înscrisurilor judiciare Art. 508-512

Capitolul VI Asistența judiciară internațională

Secțiunea I Dispoziții generale...Art. 513
Secțiunea II Comisia rogatorie .... Art. 514-518
Secțiunea III Recunoașterea hotărârilor penale sau a altor acte judiciare străine .... Art. 519-522

Dispoziții finale..Art. 523-524

PARTEA GENERALĂ

TITLUL I
Regulile de bază şi acţiunile în procesul penal

Capitolul I
Scopul şi regulile de bază ale procesului penal

Art. 1. - Scopul procesului penal. Procesul penal are ca scop constatarea la timp şi în mod complet a faptelor care constituie infracţiuni, astfel ca orice persoană care a săvârşit o infracţiune să fie pedepsită potrivit vinovăţiei sale şi nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală.

Procesul penal trebuie să contribuie la apărarea ordinii de drept, la apărarea persoanei, a drepturilor şi libertăţilor acesteia, la prevenirea infracţiunilor, precum şi la educarea cetăţenilor în spiritul respectării legilor.

Art. 2. - Legalitatea şi oficialitatea procesului penal. Procesul penal se desfăşoară atât în cursul urmăririi penale cât şi în cursul judecăţii, potrivit dispoziţiilor prevăzute de lege.

Actele necesare desfăşurării procesului penal se îndeplinesc din oficiu, afară de cazul când prin lege se dispune altfel.

Art. 3. - Aflarea adevărului. În desfăşurarea procesului penal trebuie să se asigure aflarea adevărului cu privire la faptele şi împrejurările cauzei, precum şi cu privire la persoana făptuitorului.

Art. 4. - Rolul activ. Organele de urmărire penală şi instanţele de judecată sînt obligate să aibă rol activ în desfăşurarea procesului penal.

Art. 5. - Garantarea libertăţii persoanei. În tot cursul procesului penal este garantată libertatea persoanei.

Nici o persoană nu poată fi reţinută sau arestată şi nici nu poate fi supusă vreunei forme de restrângere a libertăţii decât în cazurile şi în condiţiile prevăzute de lege.

Dacă cel împotriva căruia s-a luat măsura arestării preventive sau o măsură de restrângere a libertăţii consideră că aceasta este ilegală, are dreptul, în tot cursul procesului, să se adreseze instanţei competente, potrivit legii.

Orice persoană împotriva căreia s-a luat ilegal o măsură preventivă are dreptul la repararea pagubei suferite, în condiţiile prevăzute de lege.

În tot cursul procesului penal, învinuitul sau inculpatul arestat preventiv poate cere punerea în libertate provizorie, sub controlul judiciar sau pe cauţiune.

Art. 5^1. - Respectarea demnităţii umane. Orice persoană care se află în curs de urmărire penală sau de judecată trebuie tratată cu respectarea demnităţii umane. Supunerea acesteia la tortură sau la tratamente cu cruzime, inumane ori degradante, este pedepsită prin lege.

Art. 6. - Garantarea dreptului de apărare. Dreptul de apărare este garantat învinuitului, inculpatului şi celorlalte părţi în tot cursul procesului penal.

În cursul procesului penal, organele judiciare sînt obligate să asigure părţilor deplina exercitare a drepturilor procesuale în condiţiile prevăzute de lege şi să administreze probele necesare în apărare.

Organele judiciare au obligaţia să încunoştinţeze pe învinuit sau pe inculpat despre fapta pentru care este învinuit, încadrarea juridică a acesteia şi să-i asigure posibilitatea pregătirii şi exercitării apărării.

Orice parte are dreptul să fie asistată de apărător în tot cursul procesului penal.

Organele judiciare au obligaţia să încunoştinţeze pe învinuit sau inculpat, înainte de a i se lua prima declaraţie, despre dreptul de a fi asistat de un apărător, consemnându-se aceasta în procesul verbal de ascultare. În condiţiile şi în cazurile prevăzute de lege, organele judiciare sînt obligate să ia măsuri pentru asigurarea asistenţei juridice a învinuitului sau a inculpatului, dacă acesta nu are apărător ales.

Art. 7. - Limba în care se desfăşoară procesul penal. În desfăşurarea procesului penal se foloseşte limba română.

În faţa organelor judiciare din unităţile administrativ-teritoriale locuite şi de populaţie de altă naţionalitate decât cea română, se asigură folosirea limbii materne a acelei populaţii.

Art. 8. - Folosirea limbii oficiale prin traducător. Părţilor care nu vorbesc limba în care se desfăşoară procesul penal li se asigură posibilitatea de a lua cunoştinţă de piesele dosarului şi dreptul de a vorbi în instanţă şi a pune concluzii prin traducător.

CAPITOLUL II
Acţiunea penală şi acţiunea civilă în procesul penal

Secţiunea I
Acţiunea penală

Art. 9. - Obiectul şi exercitarea acţiunii penale. Acţiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârşit infracţiuni.

Acţiunea penală se pune în mişcare prin actul de inculpare prevăzut de lege.

Acţiunea penală se poate exercita în tot cursul procesului penal.

Art. 10. - Cazurile în care punerea în mişcare sau exercitarea acţiunii penale este împiedicată. Acţiunea penală nu poate fi pusă în mişcare, iar când a fost pusă în mişcare nu mai poate fi exercitată dacă:

a) fapta nu există;

b) fapta nu este prevăzută de legea penală;

b^1) fapta nu prezintă gradul de pericol social al unei infracţiuni;

c) fapta nu a fost săvârşită de către învinuit sau inculpat;

d) faptei îi lipseşte unul din elementele constitutive ale infracţiunii;

e) există vreuna din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei;

f) lipseşte plângerea prealabilă a persoanei vătămate, autorizarea sau sesizarea organului competent ori altă condiţie prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mişcare a acţiunii penale;

g) a intervenit amnistia sau prescripţia ori decesul făptuitorului;

h) a fost retrasă plângerea prealabilă ori părţile s-au împăcat, în cazul infracţiunilor pentru care retragerea plângerii sau împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală;

i) s-a dispus înlocuirea răspunderii penale;

j) există autoritate de lucru judecat. Împiedicarea produce efecte chiar dacă faptei definitiv judecate i s-ar da o altă încadrare juridică.

În cazul prevăzut la lit. f, acţiunea penală poate fi pusă în mişcare ulterior în condiţii legale.

Art. 11. - Clasarea, scoaterea de sub urmărire, încetarea urmăririi penale, achitarea şi încetarea procesului penal. Când se constată existenţa vreunuia din cazurile prevăzute în art. 10:

1. În cazurile urmăririi penale procurorul, la propunerea organului de cercetare penală sau din oficiu, dispune:

a) clasarea, când nu există învinuit în cauză;

b) scoaterea de sub urmărire, în cazurile prevăzute în art. 10 lit. a - e, când există învinuit sau inculpat în cauză.

c) încetarea urmăririi penale, în cazurile prevăzute în art. 10 lit. f - h şi j, când există învinuit sau inculpat în cauză.

2. În cursul judecăţii instanţa pronunţă:

a) achitarea în cazurile prevăzute în art. 10 lit. a - e;

b) încetarea procesului penal în cazurile prevăzute în art. 10 lit. f - j.

Art. 12. - Sesizarea altor organe decât cele judiciare. În cazurile arătate în art. 10 lit. b, d şi e, procurorul care dispune clasarea sau scoaterea de sub urmărire, ori instanţa de judecată care pronunţă achitarea, dacă apreciază că fapta ar putea atrage măsuri ori sancţiuni altele decât cele prevăzute de legea penală, sesizează organul competent.

Art. 13. - Continuarea procesului penal în caz de amnistie, prescripţie sau de retragere a plângerii. În caz de amnistie, prescripţie ori de retragere a plângerii prealabile, învinuitul sau inculpatul pot cere continuarea procesului penal.

Dacă se constată vreunul din cazurile prevăzute în art. 10 lit. a - e, procurorul dispune scoaterea de sub urmărire, iar instanţa de judecată pronunţă achitarea.

Dacă nu se constată vreunul din cazurile prevăzute în art. 10 lit. a - e, procurorul dispune încetarea urmăririi penale, iar instanţa de judecată pronunţă încetarea procesului penal.

Secţiunea a II - a
Acţiunea civilă

Art. 14. - Obiectul şi exercitarea acţiunii civile. Acţiunea civilă are ca obiect tragerea la răspundere civilă a inculpatului, precum şi a părţii responsabile civilmente.

Acţiunea civilă poate fi alăturată acţiunii penale din cadrul procesului penal, prin constituirea persoanei vătămate ca parte civilă.

Repararea pagubei se face potrivit dispoziţiilor legii civile:

a) în natură, prin restituirea lucrului, prin restabilirea situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii, prin desfiinţarea totală ori parţială a unui înscris şi prin orice alt mijloc de reparare;

b) prin plata unei despăgubiri băneşti, în măsura în care repararea în natură nu este cu putinţă.

De asemenea, se acordă despăgubiri băneşti pentru folosul de care a fost lipsită partea civilă.

Art. 15. - Constituirea ca parte civilă. Persoana vătămată se poate constitui parte civilă în contra învinuitului sau inculpatului şi persoanei responsabile civilmente.

Constituirea ca parte civilă se poate face în cursul urmăririi penale, precum şi în faţa instanţei de judecată pînă la citirea actului de sesizare.

Calitatea de parte civilă a persoanei care a suferit o vătămare prin infracţiune nu înlătură dreptul acestei persoane de a participa în calitate de parte vătămată în aceeaşi cauză.

Acţiunea civilă este scutită de taxa de timbru.

Art. 16. - Partea responsabilă civilmente. Introducerea în procesul penal a persoanei responsabile civilmente poate avea loc, la cerere sau din oficiu, fie în cursul urmăririi penale, fie în faţa instanţei de judecată pînă la citirea actului de sesizare.

Persoana responsabilă civilmente poate interveni în procesul penal pînă la terminarea cercetării judecătoreşti la prima instanţă, luînd procedura din stadiul în care se află în momentul intervenţiei.

Partea responsabilă civilmente are, în ce priveşte acţiunea civilă, toate drepturile pe care legea le prevede pentru învinuit sau inculpat.

Art. 17. - Exercitarea din oficiu a acţiunii civile. Acţiunea civilă se porneşte şi se exercită şi din oficiu, când persoana vătămată este o unitate din cele prevăzute în art. 145 din Codul penal.

În acest scop, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată va cere unităţii păgubite să prezinte situaţia cu privire la întinderea pagubei şi date cu privire la faptele prin care paguba a fost pricinuită. Unitatea este obligată să prezinte situaţia şi datele cerute.

În cazul arătat în alin. 1, instanţa este obligată să se pronunţe din oficiu asupra reparării pagubei, chiar dacă unitatea păgubită nu este constituită parte civilă.

Dispoziţiile alin. 1 şi 3 se aplică şi în cazul în care cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă.

Art. 18. - Susţinerea acţiunii civile de către procuror. Procurorul poate susţine în faţa instanţei acţiunea civilă pornită de persoana vătămată.

Când persoana vătămată este o unitate dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal sau o persoană lipsită de capacitate de exerciţiu ori cu capacitate de exerciţiu restrânsă, procurorul, când participă la judecată, este obligat să susţină interesele civile ale acesteia, chiar dacă nu este constituită parte civilă.

Art. 19. - Acţiunea adresată instanţei civile. Persoana vătămată care nu s-a putut constitui parte civilă în procesul penal poate introduce la instanţa civilă acţiune pentru repararea pagubei pricinuite prin infracţiune.

Judecata în faţa instanţei civile se suspendă până la rezolvarea definitivă a cauze penale.

De asemenea, poate să pornească acţiune în faţa instanţei civile persoana vătămată care s-a constituit parte civilă sau pentru care s-a pornit din oficiu acţiune civilă în procesul penal, dar acesta a fost suspendat. În caz de reluare a procesului penal, acţiunea introdusă la instanţa civilă se suspendă.

Persoana vătămată care a pornit acţiunea în faţa instanţei civile poate să părăsească această instanţă şi să se adreseze organului de urmărire penală sau instanţei de judecată, dacă punerea în mişcare a acţiunii penale a avut loc ulterior sau procesul penal a fost reluat după suspendare. Părăsirea instanţei civile nu poate avea loc dacă aceasta a pronunţat o hotărâre chiar nedefinitivă.

Art. 20. - Cazuri speciale de rezolvare a acţiunii civile. Persoana vătămată constituită parte civilă în procesul penal poate să pornească acţiune în faţa instanţei civile, dacă instanţa penală, prin hotărârea rămasă definitivă, a lăsat nesoluţionată acţiunea civilă.

În cazurile în care acţiunea civilă a fost exercitată din oficiu, dacă se constată din probe noi că paguba nu a fost integral reparată, diferenţa poate fi cerută pe cale a unei acţiuni la instanţa civilă.

De asemenea, persoana vătămată se poate adresa cu acţiune la instanţa civilă, pentru repararea pagubelor care s-au născut ori s-au descoperit după pronunţarea hotărârii penale de prima instanţă.

Art. 21. - Exercitarea acţiunii civile de către sau faţă de succesori. Acţiunea civilă rămâne în competenţa instanţei penale în caz de deces al uneia din părţi, introducându-se în cauză moştenitorii acesteia.

Dacă una din părţi este persoană juridică, în caz de reorganizare a acesteia, se introduce în cauză organizaţia succesoare în drepturi, iar în caz de desfiinţare sau de dizolvare se introduc în cauză lichidatorii.

Art. 22. - Autoritatea hotărârii penale în civil şi efectele hotărârii civile în penal. Hotărârea definitivă a instanţei penale are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile care judecă acțiunea civilă, cu privire la existența faptei, a persoanei care a săvârşit-o şi a vinovăției acesteia.

Hotărârea definitivă a instanței civile prin care a fost soluționată acțiunea civilă nu are autoritate de lucru judecat în fața organului de urmărire penală şi a instanței penale, cu privire la existența faptei penale, a persoanei care a săvârşit-o şi a vinovăției acesteia.

Secțiunea a III-a
Părțile în procesul penal

Art. 23. - Inculpatul. Persoana împotriva căreia s-a pus în mişcare acțiunea penală este parte în procesul penal şi se numeşte inculpat.

Art. 24. - Alte părți în procesul penal. Persoana care a suferit prin fapta penală o vătămare fizică, morală sau materială, dacă participă în procesul penal, se numeşte parte vătămată.

Persoana vătămată care exercită acțiunea civilă în cadrul procesului penal se numeşte parte civilă.

Persoana chemată în procesul penal să răspundă, potrivit legii civile, pentru pagubele provocate prin fapta învinuitului sau inculpatului, se numeşte parte responsabilă civilmente.

TITLUL II
Competența

CAPITOLUL I
Felurile competenței

Secțiunea I
Competența după materie şi după calitatea persoanei

Art. 25. - Competența judecătoriei. Judecătoria judecă în prima instanță toate infracțiunile, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe.

Art. 26. - Competența tribunalului militar. Tribunalul militar judecă în prima instanță:

1. infracțiunile săvârşite de militari până la gradul de căpitan inclusiv, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe;

2. următoarele infracțiuni săvârşite de civili:

a) infracțiunile contra bunurilor aflate în proprietatea, administrarea sau folosința Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne, Ministerului Justiției - Direcția Generală a Penitenciarelor -, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Telecomunicații Speciale şi Serviciului de Protecție şi Pază, care prin natura sau destinația lor au un caracter militar sau interesează capacitatea de apărare ori siguranța statului;

b) infracțiunile prevăzute în art. 348 - 354 din Codul penal;

3. infracţiunile săvârşite în legătură cu serviciul de către salariaţii civili din Ministerul Apărării Naţionale, Ministerul de Interne, Ministerul Justiţiei - Direcţia Generală a Penitenciarelor -, Serviciul Român de Informaţii, Serviciul de Informaţii Externe, Serviciul de Telecomunicaţii Speciale şi Serviciul de Protecţie şi Pază, cu excepţia celor date prin lege în competenţa altor instanţe.

Art. 27. - Competenţa tribunalului. Tribunalul:

1. judecă în prima instanţă:

a) infracţiunile prevăzute în Codul penal în art. 174-177, 179, 189 alin. 3, art.190, 197 alin. 2 şi 3, art. 209 alin. 3, art. 211 alin. 2 şi 3, art. 212, 215 alin. 5, art. 215^1 alin. 2, art. 218, 219 alin. 3 dacă fapta a avut ca urmare un dezastru şi alin. 4, art. 238, 239 alin. 3, art. 248^1, 252, 254, 255, 257, 266-270, 273 alin. 2, 274 alin. 2, 275 alin. 3, 276, 279 alin. 3, art. 279^1, 280, 280^1, 282-285, 298, 302^2, 312 şi 317, precum şi infracţiunea de contrabandă, dacă a avut ca obiect arme, muniţii sau materii explozive ori radioactive;

b) infracţiunile săvârşite cu intenţie, care au avut ca urmare moartea unei persoane;

c) infracţiunile privind siguranţa naţională a României prevăzute de legi speciale;

d) infracţiunea de trecere frauduloasă a frontierei de stat în cazurile în care minimul special al pedepsei este de doi ani sau mai mare;

e) infracţiunea de bancrută frauduloasă, dacă fapta priveşte sistemul bancar;

f) alte infracţiuni date prin lege în competenţa sa;

2. ca instanţă de apel, judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunţate de judecătorii în prima instanţă, cu excepţia celor privind infracţiunile menţionate în art. 279 alin. 2 lit. a);

3. ca instanţă de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor penale pronunţate de judecătorii, în cazul infracţiunilor menţionate în art. 279 alin. 2 lit. a), precum şi în alte cazuri anume prevăzute de lege;

4. soluţionează conflictele de competenţă ivite între judecătoriile din raza sa teritorială.

Art. 28. - Competenţa tribunalului militar. Tribunalul militar teritorial:

1. judecă în primă instanţă:

a) infracţiunile săvârşite de ofiţerii superiori, cu excepţia celor date prin lege în competenţa altor instanţe;

b) infracţiunile menţionate în art. 27 pct. 1 lit. a), b) şi c), săvârşite de militari până la gradul de căpitan inclusiv, ori săvârşite în legătură cu serviciul de către salariaţii civili din Ministerul Apărării Naţionale, Ministerul de Interne, Ministerul Justiţiei - Direcţia Generală a Penitenciarelor -, Serviciul Român de Informaţii, Serviciul de Informaţii Externe, Serviciul de Telecomunicaţii Speciale şi Serviciul de Protecţie şi Pază;

c) alte infracţiuni date prin lege în competenţa sa;

2. ca instanţă de apel, judecă apelurile împotriva hotărârilor

pronunțate în primă instanță de tribunalele militare, cu excepția infracțiunilor menționate în art. 279 alin. 2 lit. a) și a infracțiunilor contra ordinii și disciplinei militare sancționate de lege cu pedeapsa închisorii de cel mult 2 ani;

3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de tribunalele militare în cazul infracțiunilor menționate în art. 279 alin. 2 lit. a) și al infracțiunilor contra ordinii și disciplinei militare sacționate de lege cu pedeapsa închisorii de cel mult 2 ani, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege;

4. soluționează conflictele de competență ivite între tribunalele militare din raza sa teritorială.

Art. 28^1. - Competența Curții de Apel. Curtea de Apel:

1. judecă în primă instanță;

a) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 155 - 173 și 356 - 361;

b) infracțiunile săvârșite de judecătorii de la judecătorii și tribunale, de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanțe, precum și de notarii publici;

c) infracțiunile săvârșite de judecătorii, procurorii și controlorii financiari ai camerelor de conturi județene;

d) alte infracțiuni date prin lege în competența sa;

2. ca instanță de apel, judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în prima instanță de tribunale;

3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de tribunale în apel, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege;

4. soluționează conflictele de competență ivite între tribunale sau între judecătorii și tribunale din raza sa teritorială, ori între judecătorii din circumscripția unor tribunale diferite, aflate în raza teritorială a Curții.

Art. 28^2. - Competența Curții Militare de Apel. Curtea Militară de Apel:

1. judecă în primă instanță:

a) infracțiunile prevăzute în Codul penal în art. 155 - 173 și art. 356 - 361, săvârșite de militari ori săvârșite în legătură cu serviciul de către salariații civili din Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne, Ministerul Justiției - Direcția Generală a Penitenciarelor -, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Serviciul de Protecție și Pază;

b) infracțiunile săvârșite de judecătorii tribunalelor militare și ai tribunalelor militare teritoriale, precum și procurorii militari de la parchetele militare de pe lângă aceste instanțe;

c) alte infracțiuni date prin lege în competența sa;

2. ca instanță de apel, judecă apelurile împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanțe de tribunalele militare teritoriale;

3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de tribunalele militare teritoriale în apel, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege;

4. soluţionează conflictele de competenţă ivite între tribunalele militare teritoriale sau între tribunalele militare şi tribunalele militare teritoriale ori între tribunale militare din raza de competenţă a unor tribunale militare teritoriale diferite.

Art. 29. - Competenţa Curţii Supreme de Justiţie. Curtea Supremă de Justiţie:

1. judecă în primă instanţă:

a) infracţiunile săvârşite de senatori şi deputaţi;

b) infracţiunile săvârşite de membrii Guvernului;

c) infracţiunile săvârşite de judecătorii Curţii Constituţionale, membrii, judecătorii, procurorii şi controlorii financiari ai Curţii de Conturi şi de preşedintele Consiliului Legislativ;

d) infracţiunile săvârşite de mareşali, amirali şi generali;

e) infracţiunile săvârşite de şefii cultelor religioase organizate în condiţiile legii şi de ceilalţi membri ai Înaltului Cler, care au cel puţin rangul de arhiereu sau echivalent al acestuia;

f) infracţiuni săvârşite de judecătorii şi magistraţii asistenţi de la Curtea Supremă de Justiţie, de judecătorii de la curţile de apel şi Curtea Militară de Apel, precum şi de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanţe;

g) alte cauze date prin lege în competenţa sa;

2. ca instanţă de recurs judecă:

a) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunţate, în primă instanţă, de curţile de apel şi Curtea Militară de Apel;

b) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunţate, ca instanţe de apel, de curţile de apel şi Curtea Militară de Apel;

c) recursurile împotriva hotărârilor penale ale Curţii Supreme de Justiţie;

3. judecă recursurile în interesul legii;

4. judecă recursurile în anulare;

5. soluţionează:

a) conflictele de competenţă în cazurile în care Curtea Supremă de Justiţie este instanţa superioară comună;

b) cazurile în care cursul justiţiei este întrerupt;

c) cererile de strămutare.

Secţiunea a II - a
Competenţa teritorială

Art. 30. - Competenţa pentru infracţiunile săvârşite în ţară. Competenţa după teritoriu este determinată de:

a) locul unde a fost săvârşită infracţiunea;

b) locul unde a fost prins făptuitorul;

c) locul unde locuieşte făptuitorul;

d) locul unde locuieşte persoana vătămată.

Judecarea cauzei revine aceleia dintre instanţele competente potrivit alin. 1, în a cărei rază teritorială s-a efectuat urmărirea penală.

Când urmărirea penală se efectuează de către Parchetul General de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie sau de către parchetele de pe lângă curţile de apel ori de pe lângă tribunale sau de către un organ de cercetare central ori judeţean, procurorul prin rechizitoriu, stabileşte căreia dintre instanţele prevăzute în alin. 1 îi revine competenţa de a judeca, ţinând seama că, în raport cu împrejurările cauzei, să fie asigurată buna desfăşurare a procesului penal.

Prin "locul săvârşirii infracţiunii" se înţelege locul unde s-a desfăşurat activitatea infracţională, în totul sau în parte, ori locul unde s-a produs rezultatul acesteia.

Art. 31. - Competenţa pentru infracţiunile săvârşite în străinătate. Infracţiunile săvârşite în afara teritoriului ţării se judecă, după caz, de către instanţele civile sau militare în a căror rază teritorială îşi are domiciliul sau locuieşte făptuitorul. Dacă acesta nu are domiciliul şi nici nu locuieşte în România, şi fapta este de competenţa judecătoriei, se judecă de Judecătoria sectorului 2, iar în celelalte cazuri, de instanţa competentă după materie şi calitatea persoanei, din municipiul Bucureşti.

Infracţiunea săvârşită pe o navă este de competenţa instanţei în a cărei rază teritorială se află primul port român în care ancorează nava, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Infracţiunea săvârşită pe o aeronavă este de competenţa instanţei în a cărei rază teritorială se află primul loc de aterizare pe teritoriul român.

Dacă nava nu ancorează într-un port român sau dacă aeronava nu aterizează pe teritoriul român, competenţa este cea prevăzută de alin. 1, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Secţiunea a III - a
Competenţa în caz de indivizibilitate şi conexitate

Art. 32. - Reunirea cauzelor. În caz de indivizibilitate sau de conexitate, judecata în primă instanţă, dacă are loc în acelaşi timp pentru toate faptele şi pentru toţi făptuitorii, se efectuează de aceeaşi instanţă.

Art. 33. - Cazurile de indivizibilitate. Este indivizibilitate:

a) când la săvârşirea unei infracţiuni au participat mai multe persoane;

b) când două sau mai multe infracţiuni au fost săvârşite prin acelaşi act;

c) în cazul infracţiunii continuate sau în orice alte cazuri când două sau mai multe acte materiale alcătuiesc o singură infracţiune.

Art. 34. - Cazurile de conexitate. Este conexitate:

a) când două sau mai multe infracţiuni sunt săvârşite prin acte diferite, de una sau mai multe persoane împreună, în acelaşi timp şi în acelaşi loc;

b) când două sau mai multe infracţiuni sunt săvârşite în timp ori în loc diferit, după o prealabilă înţelegere între infractori;

c) când o infracţiune este săvârşită pentru a pregăti, a înlesni, a ascunde comiterea altei infracţiuni, ori este săvârşită pentru a înlesni sau a asigura sustragerea de la răspundere penală a făptuitorului altei infracţiuni;

d) când între două sau mai multe infracţiuni există legătură şi reunirea cauzelor se impune pentru o bună înfăptuire a justiţiei.

Art. 35. - Competenţa în caz de indivizibilitate sau conexitate. În caz de indivizibilitate sau conexitate, dacă competenţa în raport cu diferiţii făptuitori ori diferitele fapte aparţine, potrivit legii, mai multor instanţe de grad egal, competenţa de a judeca toate faptele şi pe toţi făptuitorii revine instanţei mai întâi sesizate, iar dacă competenţa după natura faptelor sau după calitatea persoanelor aparţine unor instanţe de grad diferit, competenţa de a judeca toate cauzele reunite revine instanţei superioare în grad.

Dacă dintre instanţe una este civilă, iar alta militară, competenţa revine instanţei militare.

Dacă instanţa civilă este superioară în grad, competenţa revine instanţei militare echivalente în grad cu instanţa civilă.

Competenţa de a judeca cauzele reunite rămâne dobândită instanţei, chiar dacă pentru fapta sau făptuitorul care a determinat competenţa acestei instanţe s-a dispus încetarea procesului penal ori s-a pronunţat achitarea.

Tăinuirea, favorizarea infractorului şi nedenunţarea unor infracţiuni sunt de competenţa instanţei care judecă infracţiunea la care acestea se referă.

Art. 36. - Instanţa competentă a hotărî 'reunirea cauzelor. Reunirea cauzelor se hotărăşte de instanţa căreia îi revine competenţa de judecată, potrivit dispoziţiilor art. 35.

În cazul prevăzut în art. 35 alin. 3, reunirea cauzelor se hotărăşte de instanţa civilă, care trimite dosarul instanţei militare căreia îi revine competenţa.

Art. 37. - Cazuri speciale. În cazurile de indivizibilitate prevăzute în art. 33 lit. a) şi b), precum şi în cele de conexitate, cauzele sunt reunite, dacă ele se află în faţa primei instanţe de judecată, chiar după desfiinţarea hotărârii cu trimitere de către instanţa de apel sau după casarea cu trimitere de către instanţa de recurs.

Cauzele se reunesc şi la instanţele de apel, precum şi la cele de recurs, de acelaşi grad, dacă se află în acelaşi stadiu de judecată.

În cazul de invizibilitate prevăzut în art. 33 lit. c, cauzele trebuie să fie reunite întotdeauna.

Art. 38. - Disjuncţia. În cazuri de indivizibilitate prevăzut în art. 33 lit. a, precum şi în toate cazurile de conexitate, instanţa poate dispune , în interesul unei bune judecăţi, disjungerea cauzei, astfel ca judecarea unora dintre infractori sau dintre infracţiuni să se facă separat.

Secţiunea a IV - a
Dispoziţii comune

Art. 39. - Excepţii de necompetenţă. Excepţia de necompetenţă materială şi cea de necompetenţă după calitatea persoanei pot fi ridicate în cursul procesului penal, până la pronunţarea hotărârii definitive.

Excepţia de necompetenţă teritorială poate fi ridicată numai până la citirea actului de sesizare în faţa primei instanţe de judecată.

Excepţiile de competenţă pot fi ridicate de procuror, de oricare din părţi, sau puse în discuţia părţilor din oficiu.

Art. 40. - Competenţa în caz de schimbare a calităţii inculpatului. Când competenţa instanţei este determinată de calitatea inculpatului, instanţa rămâne competentă a judeca, chiar dacă inculpatul, după săvârşirea infracţiunii nu mai are acea calitate:

Dobândirea calităţii după săvârşirea infracţiunii nu determină schimbarea competenţei.

Art. 41. - Competenţa în caz de schimbare a încadrării juridice sau a calificării. Instanţa sesizată cu judecarea unei infracţiuni rămâne competentă a o judeca chiar dacă constată, după efectuarea cercetării judecătoreşti, că infracţiunea este de competenţa instanţei inferioare.

Schimbarea calificării faptei printr-o lege nouă, intervenită în cursul judecării cauzei, nu atrage incompetenţa instanţei de judecată, afară de cazul când prin acea lege s-ar dispune altfel.

Art. 42. - Declinarea de competenţă. Instanţa de judecată care îşi declină competenţa trimite dosarul instanţei de judecată arătată ca fiind competentă prin hotărârea de declinare.

Dacă declinarea a fost determinată de competenţa materială sau de calitatea persoanei, instanţa căreia i s-a trimis cauza poate folosi actele îndeplinite şi poate menţine măsurile dispuse de instanţa desesizată.

În cazul declinării pentru necompetenţă teritorială, actele îndeplinite ori măsurile dispuse se menţin.

Hotărârea de declinare a competenţei nu este supusă apelului şi nici recursului.

Art. 43. - Conflictul de competenţă. Când două sau mai multe instanţe se recunosc competente a judeca aceeaşi cauă ori îşi declină competenţa, conflictul pozitiv sau negativ de competenţă se soluţionează de instanţa ierarhic superioară comună.

Când conflictul de competenţă se iveşte între o instanţă civilă şi una militară, soluţionarea conflictului este de competenţa Curţii Supreme de Justiţie.

Instanţa ierarhic superioară comună este sesizată în caz de conflict pozitiv, de către instanţa care s-a declarat cea din urmă competentă, iar în caz de conflict negativ, de către instanţa care şi-a declinat cea din urmă competenţa.

Hotărârea de declinare a competenţei nu este supusă apelului şi nici recursului.

În toate cazurile, sesizarea se poate face şi de procuror sau de părţi.

Până la soluţionarea conflictului pozitiv de competenţă judecata se suspendă.

Instanţa care şi-a declinat competenţa ori s-a declarat competentă cea din urmă ia măsurile şi efectuează actele ce reclamă urgenţă.

Instanţa ierarhic superioară comună hotărăşte asupra conflictului de competență cu citarea părților.

Când instanța sesizată cu soluționarea conflictului de competență constată că acea cauză este de competența altei instanțe decât cele între care a intervenit conflictul și față de care nu este instanță superioară comună trimite dosarul instanței superioare comune.

Instanța căreia i s-a trimis cauza prin hotărârea de stabilire a competenței nu se mai poate declara necompetentă, afară de cazul în care, în urma noii situații de fapt ce rezultă din completarea cercetării judecătorești, se constată că fapta constituie o infracțiune dată prin lege în competența altei instanțe.

Instanța căreia i s-a trimis cauza aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 42 alin. 2.

Art. 44. - Chestiuni prealabile. Instanța penală este competentă să judece orice chestiune prealabilă de care depinde soluționarea cauzei, chiar dacă prin natura ei acea chestiune este de competența altei instanțe.

Chestiunea prealabilă se judecă de către instanța penală, potrivit regulilor și mijloacelor de probă privitoare la materia căreia îi aparține acea chestiune.

Hotărârea definitivă a instanței civile, asupra unei împrejurări ce constituie o chestiune prealabilă în procesul penal, are autoritate de lucru judecat în fața instanței penale.

Art. 45. - Dispoziții care se aplică la urmărirea penală. Dispozițiile cuprinse în art. 30 - 36, 38, 40, 42, 44 se aplică în mod corespunzător și în cursul urmăririi penale.

Când nici unul din locurile arătate în art. 30 alin. 1 nu este cunoscut, competența revine organului de urmărire penală care a fost mai întâi sesizat.

În caz de sesizări simultane, precăderea se stabilește în ordinea enumerării de la art. 30 alin. 1.

Dacă în raport cu vreunul din criteriile arătate în art. 30 alin. 1 sunt competente mai multe organe de urmărire penală, competența revine organului care a fost mai întâi sesizat.

Urmărirea penală a infracțiunilor săvârșite în condițiile prevăzute în art. 31 se efectuează de către organul de urmărire penală din raza teritorială a instanței competente să judece cauza.

Conflictul de competență între doi sau mai mulți procurori se rezolvă de către procurorul superior comun acestora. Când conflictul se ivește între două sau mai multe organe de cercetare penală, competența se stabilește de către procurorul care exercită supravegherea asupra activității de cercetare penală a acestor organe.

CAPITOLUL II
Incompatibilitatea și strămutarea

Secțiunea I
Incompatibilitatea

Art. 46 - Rudenia între judecători. Judecătorii care sunt soți sau rude apropiate între ei nu pot face parte din acelaşi complet de judecată.

Art. 47. - Judecătorul care s-a pronunţat anterior. Judecătorul care a luat parte la soluţionarea unei cauze nu mai poate participa la judecarea aceleiaşi cauze într-o instanţă superioară sau la judecarea cauzei după desfiinţarea hotărârii cu trimitere în apel sau după casarea cu trimitere în recurs.

De asemenea, nu mai poate participa la judecarea cauzei judecătorul care şi-a exprimat anterior părerea cu privire la soluţia care ar putea fi dată în acea cauză.

Art. 48. - Alte cauze de incompatibilitate. Judecătorul este de asemenea incompatibil de a judeca, dacă în cauza respectivă:

a) a pus în mişcare acţiunea penală, a emis mandatul de arestare, a dispus trimiterea în judecată, sau a pus concluzii în fond în calitate de procuror la instanţa de judecată;

b) a fost reprezentant sau apărător al vreuneia din părţi;

c) a fost expert sau martor;

d) există împrejurări din care rezultă că este interesat sub orice formă, el, soţul sau vreo rudă apropiată.

Art. 49. - Incompatibilitatea procurorului, grefierului şi a organului de cercetare penală. Dispoziţiile art. 46 se aplică procurorului şi grefierului de şedinţă, când cauza de incompatibilitate există între ei sau între vreunul dintre ei şi unul din membrii completului de judecată.

Dispoziţiile privind cazurile de incompatibilitate prevăzute în art. 48 lit. b) c) şi d) se aplică procurorului, persoanei care efectuează cercetarea penală şi grefierului de şedinţă.

Procurorul care a participat ca judecător la soluţionarea cauzei în primă instanţă nu poate pune concluzii la judecarea ei în apel sau în recurs.

Persoana care a făcut urmărirea penală este incompatibilă să procedeze la completarea sau refacerea acesteia, când completarea sau refacerea este dispusă de instanţă.

Art. 50. - Abţinerea. Persoana incompatibilă este obligată să declare, după caz, preşedintelui instanţei, procurorului care supraveghează cercetarea penală sau a procurorului ierarhic superior, că se abţine de a participa la procesul penal cu arătarea cazului de incompatibilitate ce constituie motivul abţinerii.

Declaraţia de abţinere se face de îndată ce persoana obligată la aceasta a luat cunoştinţă de existenţa cazului de incompatibilitate.

Art. 51. - Recuzarea. În cazul în care persoana incompatibilă nu a făcut declaraţia de abţinere, poate fi recuzată atât în cursul urmăririi penale cât şi în cursul judecăţii, de oricare dintre părţi, de îndată ce partea a aflat de existenţa cazului de incompatibilitate.

Recuzarea se formulează oral sau scris, cu arătarea cazului de incompatibilitate ce constituie motivul recuzării.

Art. 52. - Procedura de soluţionare în cursul judecăţii. Abţinerea sau recuzarea judecătorului, procurorului sau grefierului se soluţionează de un alt complet, în ședință secretă, fără participarea celui ce declară că se abține sau este recuzat.

Examinarea declarației de abținere sau a cererii de recuzare se face de îndată, ascultându-se procurorul când este prezent în instanță, iar dacă se găsește necesar, și părțile, precum și persoana care se abține sau a cărei recuzare se cere.

Când abținerea sau recuzarea privește cazul prevăzut în art. 46 și 49 alin. 1, instanța, admițând recuzarea, stabilește care dintre persoanele arătate în menționatele texte nu va lua parte la judecarea cauzei.

În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.

Abținerea sau recuzarea care privește întreaga instanță se soluționează de instanța ierarhic superioară. Aceasta, în cazul în care găsește întemeiată abținerea sau recuzarea, desemnează pentru judecarea cauzei o instanță egală în grad cu instanța în fața căreia s-a produs abținerea sau recuzarea.

Încheierea prin care s-a admis sau s-a respins abținerea , ca și ceea prin care s-a admis recuzarea, nu sînt supuse nici unei căi de atac.

Art. 53. - Procedura de soluționare în cursul urmăririi penale. În cursul urmăririi penale, asupra abținerii sau recuzării se pronunță procurorul care supraveghează cercetarea penală sau procurorul ierarhic superior.

Cererea de recuzare privitoare la persoana care efectuează cercetarea penală se adresează fie acestei persoane, fie procurorului. În cazul în care cererea este adresată persoanei care efectuează cercetarea penală, aceasta este obligată să o înainteze împreună cu lămuririle necesare, în termen de 24 ore, procurorului, fără a întrerupe cursul cercetării penale.

Procurorul este obligat să soluționeze cererea în cel mult 3 zile, printr-o ordonanță.

Cererea de recuzare care privește pe procuror se soluționează în același termen și în aceleași condiții de procurorul ierarhic superior.

Abținerea se soluționează potrivit dispozițiilor din alin. 3 și 4, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 54. - Incompatibilitatea expertului și interpretului. Dispozițiile art. 48, 50, 51, 52 și 53 se aplică în mod corespunzător expertului și interpretului.

Calitatea de expert este incompatibilă cu aceea de martor în aceeași cauză. Calitatea de martor are întâietate.

Participarea ca expert sau ca interpret de mai multe ori în aceeași cauză nu constituie un motiv de recuzare.

Secțiunea a II - a
Strămutarea judecății cauzei penale

Art. 55. - Temeiul strămutării. Curtea Supremă de Justiție strămută judecarea unei cauze de la instanța competentă la o altă instanță egală în grad, în cazul în care, apreciind temeinicia motivelor de strămutare, consideră că prin aceasta se asigură desfăşurarea normală a procesului.

Strămutarea poate fi cerută de partea interesată, de procuror sau de ministrul justiţiei.

Art. 56. - Cererea şi efectele ei. Cererea de strămutare se adresează Curţii Supreme de Justiţie şi trebuie motivată. Înscrisurile pe care se sprijină cererea se alătură la aceasta, când sunt deţinute de partea care cere strămutarea.

În cerere se face menţiune dacă în cauză se găsesc arestaţi.

Suspendarea judecării cauzei poate fi dispusă de preşedintele Curţii Supreme de Justiţie la primirea cererii, sau de către Curtea Supremă de Justiţie după ce aceasta a fost investită.

Cererea făcută de ministrul justiţiei sau de procurorul general suspendă de drept judecarea cauzei.

Art. 57. - Procedura de informare. Preşedintele Curţii Supreme de Justiţie cere, pentru lămurirea instanţei, informaţii de la preşedintele instanţei ierarhic superioare celei la care se află cauza a cărei strămutare se cere, comunicându-i totodată termenul fixat pentru judecarea cererii de strămutare.

Când Curtea Supremă de Justiţie este instanţa ierarhic superioară, informaţiile se cer Ministerului Justiţiei.

În cazul introducerii unei noi cereri de strămutare la aceeaşi cauză, cererea de informaţii este facultativă.

Art. 58. - Înştiinţarea părţilor. Preşedintele instanţei ierarhic superioare celei la care se află cauza ia măsuri pentru încunoştiinţarea părţilor despre introducerea cererii de strămutare, despre termenul fixat pentru soluţionarea acesteia, cu menţiunea că părţile pot trimite memorii şi se pot prezenta la termenul fixat pentru soluţionarea cererii.

În informaţiile trimise Curţii Supreme de Justiţie se face menţiunea expresă despre efectuarea încunoştiinţărilor, ataşându-se şi dovezile de comunicare a acestora.

Când în cauza a cărei strămutare se cere sunt arestaţi, preşedintele dispune desemnarea unui apărător din oficiu.

Art. 59. - Examinarea cererii. Examinarea cererii de strămutare se face în şedinţă secretă.

Când părţile se înfăţişează, se ascultă şi concluziile acestora

Art. 60 - Soluţionarea cererii. Curtea Supremă de Justiţie dispune, fără arătarea motivelor, admiterea sau respingerea cererii.

În cazul în care găseşte cererea întemeiată, dispune strămutarea judecării cauzei, hotărând totodată în ce măsură actele îndeplinite în faţa instanţei de la care s-a strămutat cauza se menţin.

Această instanţă va fi înştiinţată de îndată despre admiterea cererii de strămutare.

Dacă instanţa la care se află cauza a cărei strămutare se cere a procedat între timp la judecarea cauzei, hotărârea pronunţată este desfiinţată prin efectul admiterii cererii de strămutare.

Art. 61. - Repetarea cererii. Strămutarea cauzei nu poate fi cerută din nou, afară de cazul când noua cerere se întemeiază pe împrejurări necunoscute Curţii Supreme de Justiţie la soluţionarea cererii anterioare sau ivite după aceasta.

TITLUL III
Probele şi mijloacele de probă

CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

Art. 62. - Lămurirea cauzei prin probe. În vederea aflării adevărului, organul de urmărire penală şi instanţa de judecată sunt obligate să lămurească cauza sub toate aspectele, pe bază de probe.

Art. 63. - Probele şi aprecierea lor. Constituie probă orice element de fapt care serveşte la constatarea existenţei sau inexistenţei unei infracţiuni, la identificarea persoanei care a săvârşit-o şi la cunoaşterea împrejurărilor necesare pentru justa soluţionare a cauzei.

Probele nu au valoare mai dinainte stabilită. Aprecierea fiecărei probe se face de organul de urmărire penală şi de instanţa de judecată potrivit convingerii lor, formată în urma examinării tuturor probelor administrate şi conducându-se după conştiinţa lor.

Art. 64. - Mijloacele de probă. Mijloacele de probă prin care se constată elementele de fapt ce pot servi ca probă sunt: declaraţiile învinuitului sau ale inculpatului, declaraţiile părţii vătămate, ale părţii civile şi ale părţii responsabile civilmente, declaraţiile martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, mijloacele materiale de probă, constatările tehnico-ştiinţifice, constatările medico-legale şi expertizele.

Art. 65. - Sarcina administrării probelor. Sarcina administrării probelor în procesul penal revine organului de urmărire penală şi instanţei de judecată.

La cererea organului de urmărire penală ori a instanţei de judecată, orice persoană care cunoaşte vreo probă sau deţine vreun mijloc de probă este obligată să le aducă la cunoştinţă sau să le înfăţişeze.

Art. 66. - Prezumţia de nevinovăţie. Învinuitul sau inculpatul nu este obligat să probeze nevinovăţia sa.

În cazul când există probe de vinovăţie, învinuitul sau inculpatul are dreptul să probeze lipsa lor de temeinicie.

Art. 67. - Concludenţa şi utilitatea probei. În cursul procesului penal părţile pot propune probe şi cere administrarea lor.

Cererea pentru administrarea unei probe nu poate fi respinsă, dacă proba este concludentă şi utilă.

Admiterea sau respingerea cererii se face motivat.

Art. 68. - Interzicerea mijloacelor de constrângere. Este oprit a se întrebuinţa violenţe, ameninţări ori alte mijloace de constrângere, precum şi promisiuni sau îndemnuri, în scopul de a se obţine probe.

De asemenea, este oprit de a determina o persoană să săvârşească sau să continue săvârşirea unei fapte penale, în scopul obţinerii unei probe.

CAPITOLUL II
Mijloacele de probă

Secţiunea I
Declaraţiile învinuitului sau ale inculpatului

Art. 69. - Declaraţiile învinuitului sau ale inculpatului. Declaraţiile învinuitului sau ale inculpatului făcute în cursul procesului penal pot servi la aflarea adevărului, numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte şi împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.

Art. 70. - Întrebări şi lămuriri prealabile. Învinuitul sau inculpatul, înainte de a fi ascultat, este întrebat cu privire la nume, prenume, poreclă, data şi locul naşterii, numele şi prenumele părinţilor, cetăţenie, studii, situaţia militară, loc de muncă, ocupaţie, adresă, antecedente penale şi alte date pentru stabilirea situaţiei sale personale.

Învinuitului sau inculpatului i se aduce apoi la cunoştinţă fapta care formează obiectul cauzei şi i se pune în vedere să declare tot ce ştie cu privire la faptă şi la învinuirea ce i se aduce în legătură cu aceasta.

Organul de urmărire penală înainte de a-l asculta pe învinuit, cere acestuia să dea o declaraţie scrisă personal, cu privire la învinuirea ce i se aduce.

Art. 71.- Modul de ascultare. Fiecare învinuit sau inculpat este ascultat separat.

În cursul urmăririi penale, dacă sunt mai mulţi învinuiţi sau inculpaţi, fiecare este ascultat fără să fie de faţă ceilalţi.

Învinuitul sau inculpatul este mai întâi lăsat să declare tot ce ştie în cauză.

Ascultarea învinuitului sau inculpatului nu poate începe cu citirea sau reamintirea declaraţiilor pe care acesta le-a dat anterior în cauză.

Învinuitul sau inculpatul nu poate prezenta ori citi o declaraţie scrisă de mai înainte, însă se poate servi de însemnări asupra amănuntelor greu de reţinut.

Art. 72. - Întrebări cu privire la faptă. După ce învinuitul sau inculpatul a făcut declaraţia, i se pot pune întrebări cu privire la fapta care formează obiectul cauzei şi la învinuirea ce i se aduce. De asemenea, este întrebat cu privire la probele pe care înţelege să le propună.

Art. 73. - Consemnarea declaraţiilor. Declaraţiile învinuitului sau inculpatului se consemnează în scris. Declaraţia scrisă se citeşte acestuia, iar dacă cere, i se dă să o citească. Când este de acord cu conţinutul ei, o semnează pe fiecare pagină şi la sfârşit.

Când învinuitul sau inculpatul nu poate sau refuză să semneze, se face menţiune în declaraţia scrisă.

Declaraţia scrisă este semnată şi de organul de urmărire penală care a procedat la ascultarea învinuitului sau inculpatului ori de preşedintele completului de judecată şi de grefier, precum şi de interpret când declaraţia a fost luată printr-un interpret.

Dacă învinuitul sau inculpatul revine asupra vreuneia din declaraţiile sale sau are de făcut completări, rectificări sau precizări, acestea se consemnează şi se semnează în condiţiile arătate în prezentul articol.

Art. 74. - Ascultarea învinuitului sau inculpatului la locul unde se află. Ori de câte ori învinuitul sau inculpatul se găseşte în imposibilitate de a se prezenta pentru a fi ascultat, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată procedează la ascultarea acestuia la locul unde se află.

Secţiunea a II - a

Declaraţiile părţii vătămate, părţii civile şi ale părţii responsabile civilmente

Art. 75. - Declaraţiile celorlalte părţi din proces. Declaraţiile părţii vătămate, ale părţii civile şi ale părţii responsabile civilmente făcute în cursul procesului penal pot servi la aflarea adevărului, numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte sau împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.

Art. 76. - Explicaţii prealabile. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată are obligaţia să cheme, spre a fi ascultate, persoana care a suferit o vătămare prin infracţiune, precum şi persoana civilmente responsabilă.

Înainte de ascultare, persoanei vătămate i se pune în vedere că poate participa în proces ca parte vătămată, iar dacă a suferit o pagubă materială, că se poate constitui parte civilă. De asemenea i se atrage atenţia că declaraţia de participare în proces ca parte vătămată sau de constituire ca parte civilă se poate face în tot cursul urmăririi penale, iar în faţa primei instanţe de judecată, până la citirea actului de acuzare.

Art. 77. - Modul de ascultare. Ascultarea părţii vătămate, a părţii civile şi a părţii responsabile civilmente se face potrivit dispoziţiilor privitoare la scultarea învinuitului sau inculpatului, care se aplică în mod corespunzător.

Secţiunea a III - a

Declaraţiile martorilor

Art. 78. - Martorul. Persoana care are cunoştinţă despre vreo faptă sau vreo împrejurare de natură să servească la aflarea adevărului în procesul penal poate fi ascultată în calitate de martor.

Art. 79. - Ascultarea persoanei obligate a păstra secretul profesional. Persoana obligată a păstra secretul profesional nu poate fi ascultată ca martor cu privire la faptele şi împrejurările de care a luat cunoştinţă în exerciţiul profesiei, fără încuviinţarea persoanei sau a unităţii faţă de care este obligată a păstra secretul.

Calitatea de martor are întâietate față de calitatea de apărător, cu privire la faptele și împrejurările pe care acesta le-a cunoscut înainte de a fi devenit apărător sau reprezentant al vreuneia dintre părți.

Art. 80. - Ascultarea soțului și rudelor apropiate. Soțul și rudele apropiate ale învinuitului sau inculpatului nu sunt obligate să depună ca martori.

Organele judiciare vor aduce aceasta la cunoștința persoanelor arătate în alineatul precedent, de îndată ce au fost îndeplinite dispozițiile alin. 3 din art. 84.

Art. 81. - Martor minor. Minorul poate fi ascultat ca martor. Până la vârsta de 14 ani ascultarea lui se face în prezența unuia din părinți ori a tutorelui sau a persoanei căreia îi este încredințat minorul spre creștere și educare.

Art. 82. - Persoana vătămată. Persoana vătămată poate fi ascultată ca martor, dacă nu este constituită parte civilă sau nu participă în proces ca parte vătămată.

Art. 83. - Obligația de prezentare. Persoana chemată ca martor este obligată să se înfățișeze la locul, ziua și ora arătată în citație și are datoria să declare tot ce știe cu privire la faptele cauzei.

Art. 84. - Întrebări prealabile. Martorul este întrebat mai întâi despre nume, prenume, etate, adresă și ocupație.

În caz de îndoială asupra identității martorului, acesta se stabilește prin orice mijloc de probă.

Martorul va fi apoi întrebat dacă este soț sau rudă a vreuneia dintre părți și în ce raporturi se află cu acestea, precum și dacă a suferit vreo pagubă de pe urma infracțiunii

Art. 85. - Jurământul martorului. Înainte de a fi ascultat, martorul depune următorul jurământ: "Jur că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu!"

În timpul depunerii jurământului, martorul ține mâna pe cruce sau pe biblie.

Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinței religioase a martorului.

Martorului de altă religie decât cea creștină nu îi sunt aplicabile prevederile alin. 2. Martorul fără confesiune va depune următorul jurământ: "Jur pe onoare și conștiință că voi spune adevărul și nu voi ascunde nimic din ceea ce știu".

Martorii care din motive de conștiință sau confesiune nu depun jurământul vor rosti în fața instanței următoarea formulă: "Mă oblig că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu".

Situațiile la care se referă alin. 3, 4 și 5 se rețin de organul judiciar pe baza afirmațiilor făcute de martor.

După depunerea jurământului sau după rostirea formulei prevăzute în alin. 5, se va pune în vedere martorului că, dacă nu va spune adevărul, săvârșește infracțiunea de mărturie mincinoasă.

Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.

Minorul care nu a împlinit 14 ani nu depune jurământ; i se atrage însă atenţia să spună adevărul.

Art. 86. - Modul şi limitele ascultării martorului. Martorului i se face cunoscut obiectul cauzei şi i se arată care sunt faptele sau împrejurările pentru dovedirea cărora a fost propus ca martor, cerându-i-se să declare tot ce ştie cu privire la acestea.

După ce martorul a făcut declaraţii, i se pot pune întrebări cu privire la faptele şi împrejurările care trebuie constatate în cauză, cu privire la persoana părţilor, precum şi în ce mod a luat cunoştinţă despre cele declarate.

Dispoziţiile art. 71 - 74 se aplică în mod corespunzător şi la ascultarea martorului.

Secţiunea a IV - a
Confruntarea

Art. 87. - Obiectul confruntării. Când se constată că există contraziceri între declaraţiile persoanelor ascultate în aceeaşi cauză, se procedează la confruntarea acestor persoane, dacă aceasta este necesară pentru lămurirea cauzei.

Art. 88. - Procedura confruntării. Persoanele confruntate sunt ascultate cu privire la faptele şi împrejurările în privinţa cărora declaraţiile date anterior se contrazic.

Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate încuviinţa ca persoanele confruntate să-şi pună reciproc întrebări.

Declaraţiile date de persoanele confruntate se consemnează în proces-verbal.

Secţiunea a V - a
Înscrisurile

Art. 89. - Mijloacele de probă scrise. Înscrisurile pot servi ca mijloace de probă, dacă în conţinutul lor se arată fapte sau împrejurări de natură să contribuie la aflarea adevărului.

Art. 90. - Procesul-verbal ca mijloc de probă. Procesele verbale încheiate de organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată sunt mijloace de probă.

De asemenea, sunt mijloace de probă procesele verbale şi actele de constatare încheiate de alte organe, dacă legea prevede aceasta.

Art. 91. - Cuprinsul şi forma procesului-verbal. Procesul-verbal trebuie să cuprindă:

a) data şi locul unde este încheiat;

b) numele, prenumele şi calitatea celui care îl încheie;

c) numele, prenumele, ocupaţia şi adresa martorilor asistenţi, când există;

d) descrierea amănunţită a celor constatate, precum şi a măsurilor luate;

e) numele prenumele, ocupaţia şi adresa persoanelor la care se referă procesul-verbal, obiecţiile şi explicaţiile acestora;

f) menţiunile prevăzute de lege pentru cazurile speciale.

Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină şi la sfârşit de cel care îl încheie, precum şi de persoanele arătate la lit. c şi e. Dacă vreuna din aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face menţiunea despre aceasta.

Secţiunea a V^1 - a
Înregistrările audio sau video

Art. 91^1. - Înregistrările convorbirilor. Înregistrările pe bandă magnetică ale unor convorbiri efectuate cu autorizarea motivată a procurorului desemnat de prim - procurorul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel, în cazurile şi în condiţiile prevăzute de lege, dacă sunt date sau indicii temeinice privind pregătirea sau săvârşirea unei infracţiuni pentru care urmărirea penală se face din oficiu, iar interceptarea este utilă, pentru aflarea adevărului, pot servi ca mijloace de probă dacă din conţinutul convorbirilor înregistrate rezultă fapte sau împrejurări de natură să contribuie la aflarea adevărului.

Autorizarea procurorului se dă pentru durata necesară înregistrării, până la cel mult 30 de zile, în afară de cazul în care legea dispune altfel. Autorizarea poate fi prelungită în aceleaşi condiţii, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăşi 30 de zile.

Înregistrările prevăzute în alin. 1 pot fi făcute şi la cererea motivată a persoanei vătămate privind comunicările ce-i sunt adresate, cu autorizarea procurorului anume desemnat de procurorul general.

Art. 91^2. - Certificarea înregistrărilor . Despre efectuarea înregistrărilor menţionate în art. 91^1, organul de urmărire penală întocmeşte un proces verbal în care se menţionează autorizaţia dată de procuror pentru efectuarea interceptării, numărul sau numerele posturilor telefonice între care se poartă convorbirile, numele persoanelor care le poartă, dacă sunt cunoscute, data şi ora fiecărei convorbiri în parte şi numărul de ordine al rolei sau casetei pe care se face imprimarea. Convorbirile înregistrate sunt redate integral în formă scrisă şi se ataşează la procesul - verbal, cu certificarea pentru autenticitate de către organul de urmărire penală, verificat şi contrasemnat de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală în cauză. La procesul - verbal se ataşează, de asemenea, caseta sau rola care conţine înregistrarea convorbirii, în original, sigilată cu sigiliul organului de urmărire penală.

Art. 91^3. - Alte înregistrări. Modalităţile şi condiţiile de efectuare a înregistrărilor arătate în art. 91^1 şi 91^2 sunt aplicabile şi în cazul oricărei alte înregistrări a convorbirilor pe bandă magnetică, autorizate conform legii.

Art. 91^4. - Înregistrările de imagini. Dispoziţiile art. 91^1 sunt aplicabile şi în cazul înregistrării de imagini, iar procedura de certificare a acestora este cea prevăzută în art. 91^2, cu excepţia redării în formă scrisă, după caz.

Art. 91^5. - Verificarea mijloacelor

de probă. Mijloacele de probă prevăzute în prezenta secţiune pot fi supuse expertizei tehnice la cererea procurorului, a părţilor ori din oficiu.

Înregistrările prevăzute în prezenta secţiune, prezentate de părţi, pot servi ca mijloace de probă, dacă nu sunt interzise de lege.

Secţiunea a VI - a
Martorii asistenţi

Art. 92. - Prezenţa martorilor asistenţi. Când legea prevede că la efectuarea unui act procedural este necesară prezenţa unor martori asistenţi, numărul acestora trebuie să fie de cel puţin doi.

Nu pot fi martori asistenţi minorii sub 14 ani, persoanele interesate în cauză şi cei ce fac parte din aceeaşi unitate cu organul care efectuează actul procedural.

Art. 93. - Stabilirea identităţii martorilor asistenţi. Organul care procedează la efectuarea unui act procedural în prezenţa martorilor asistenţi este obligat să constate şi să consemneze în procesul-verbal pe care îl încheie date privind identitatea martorilor asistenţi, menţionând şi observaţiile pe care aceştia au fost invitaţi să le facă cu privire la cele constatate şi la desfăşurarea operaţiilor la care asistă.

Secţiunea a VII - a
Mijloacele materiale de probă

Art. 94. - Obiectele ca mijloc de probă. Obiectele care conţin sau poartă o urmă a faptei săvârşite, precum şi orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevărului, sunt mijloace materiale de probă.

Art. 95. - Corpuri delicte. Sunt de asemenea mijloace materiale de probă obiectele care au fost folosite sau au fost destinate să servească la săvârşirea unei infracţiuni, precum şi obiectele care sunt produsul infracţiunii.

Secţiunea a VIII - a
Ridicarea de obiecte şi înscrisuri. Efectuarea percheziţiilor

Art. 96. - Ridicarea de obiecte şi înscrisuri. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată are obligaţia să ridice obiectele şi înscrisurile ce pot servi ca mijloc de probă în procesul penal.

Art. 97. - Predarea obiectelor şi înscrisurilor. Orice unitate a unei organizaţii din cele la care se referă art. 145 din Codul penal sau orice persoană în posesia căreia se află un obiect sau un înscris ce poate servi ca mijloc de probă este obligată să-l prezinte şi să-l predea sub luare de dovadă organului de urmărire penală sau instanţei de judecată, la cererea acestora.

Dacă organul de urmărire penală sau instanţa de judecată apreciază că şi o copie de pe un înscris poate servi ca mijloc de probă, reţine numai copia.

Dacă obiectul sau înscrisul are caracter secret, prezentarea sau predarea se face în condiţii care să asigure păstrarea secretului.

Art. 98. - Reţinerea şi predarea corespondenţei şi a obiectelor. Organul de cercetare penală, cu încuviinţarea procurorului, ori instanţa de judecată, dacă interesul urmăririi penale sau al judecăţii o cere, poate dispune ca orice unitate poştală sau de transport să reţină şi să predea scrisorile, telegramele şi orice altă corespondenţă, ori obiecte trimise de învinuit sau inculpat, ori adresate acestuia fie direct, fie indirect.

Corespondenţa şi obiectele ridicate care nu au legătură cu cauza se restituie destinatarului.

Art. 99. - Ridicarea silită de obiecte sau de înscrisuri. Dacă obiectul sau înscrisul cerut nu este predat de bunăvoie, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată dispune ridicarea silită.

În cursul judecăţii dispoziţia de ridicare silită a obiectelor sau înscrisurilor se comunică procurorului, care ia măsuri de aducere la îndeplinire prin organul de cercetare penală.

Art. 100. - Percheziţia. Când persoana căreia i s-a cerut să predea vreun obiect sau vreun înscris din cele arătate în art. 98 tăgăduieşte existenţa sau deţinerea acestora, precum şi ori de câte ori pentru descoperirea şi strângerea probelor este necesar, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate dispune efectuarea unei percheziţii.

Percheziţia poate fi domiciliară sau corporală.

Art. 101. - Încuviinţarea percheziţiei domiciliare. Organul de cercetare penală poate face percheziţii domiciliare cu autorizaţia procurorului.

Percheziţia domiciliară se poate face fără autorizaţia procurorului numai dacă persoana la domiciliul căreia urmează a se face percheziţia consimte în scris la aceasta.

În caz de infracţiune flagrantă, percheziţia domiciliară se efectuează fără autorizaţia procurorului.

Art. 102. - Percheziţia domiciliară în cursul judecăţii. Instanţa poate proceda la efectuarea percheziţiei cu ocazia unei cercetări locale.

În celelalte cazuri, dispoziţia instanţei de judecată de a se efectua o percheziţie se comunică procurorului, în vederea efectuării acesteia.

Art. 103. - Timpul de efectuare a percheziţiei. Ridicarea de obiecte şi înscrisuri precum şi percheziţia domiciliară se pot face de organul de cercetare penală între orele 6 - 20, iar în celelalte ore numai în caz de infracţiune flagrantă, sau când percheziţia urmează a se efectua într-un local public. Percheziţia începută între orele 6 - 20 poate continua şi în timpul nopţii. Ridicarea de obiecte şi înscrisuri precum şi percheziţia domiciliară se pot face de procuror şi în timpul nopţii.

Art. 104. - Procedura percheziţiei. Organul judiciar care urmează a efectua percheziţia este obligat ca în prealabil să se legitimeze şi, în cazurile prevăzute de lege, să prezinte autorizaţia dată de procuror.

Ridicarea de obiecte şi înscrisuri precum şi percheziţia domiciliară se fac în prezenţa persoanei de la care se ridică obiecte ori înscrisuri sau la care se efectuează percheziţia, iar în lipsa acesteia, în prezenţa unui reprezentant, a unui membru al familiei, sau a unui vecin, având capacitate de exerciţiu.

Aceste operaţiuni se efectuează de organul de cercetare penală în prezenţa unor martori asistenţi.

Când persoana la care se face percheziţia este reţinută ori arestată, va fi adusă la percheziţie. În cazul în care nu poate fi adusă, ridicarea de obiecte şi înscrisuri precum şi percheziţia domiciliară se fac în prezenţa unui reprezentant ori a unui membru al familiei iar în lipsa acestora, a unui vecin, având capacitate de exerciţiu.

Art. 105. - Efectuarea percheziţiei domiciliare. Organul judiciar, care efectuează percheziţia are dreptul să deschidă încăperile sau alte mijloace de păstrare în care s-ar putea găsi obiectele sau înscrisurile căutate, dacă cel în măsură să le deschidă refuză aceasta.

Organul judiciar este obligat să se limiteze la ridicarea numai a obiectelor şi înscrisurilor care au legătură cu fapta săvârşită; obiectele sau înscrisurile a căror circulaţie sau deţinere este interzisă se ridică totdeauna.

Organul judiciar trebuie să ia măsuri ca faptele şi împrejurările din viaţa personală a celui la care se efectuează percheziţia şi care nu au legătură cu cauza, să nu devină publice.

Art. 106. - Efectuarea percheziţiei corporale. Percheziţia corporală se efectuează de organul judiciar care a dispus-o, cu respectarea dispoziţiilor art. 104 alin. 1, sau de persoana desemnată de acest organ.

Percheziţia corporală se face numai de o persoană de acelaşi sex cu cea percheziţionată.

Art. 107. - Identificarea şi păstrarea obiectelor. Obiectele sau înscrisurile se prezintă persoanei de la care sunt ridicate şi celor care asistă, pentru a fi recunoscute şi a fi însemnate de către acestea spre neschimbare, după care se etichetează şi se sigilează.

Obiectele care nu pot fi însemnate ori care nu se pot aplica etichete şi sigilii se împachetează sau se închid, pe cât posibil laolaltă, după care se aplică sigilii.

Obiectele care nu pot fi ridicate se sechestrează şi se lasă în păstrare fie celui la care se află, fie unui custode.

Probele pentru analiză se iau cel puţin în dublu şi se sigilează. Una din probe se lasă celui de la care se ridică, iar în lipsa acestuia, unei din personale arătate în art. 108 alin. final.

Art. 108. - Procesul-verbal de percheziţie şi de ridicare a obiectelor şi înscrisurilor. Despre efectuarea percheziţiei şi ridicarea de obiecte şi înscrisuri se întocmeşte proces-verbal.

Procesul-verbal trebuie să cuprindă, în afară de menţiunile prevăzute în art. 91 şi următoarele menţiuni: locul, timpul şi condiţiile în care înscrisurile şi obiectele au fost descoperite şi ridicate, enumerarea şi descrierea lor amănunţită, pentru a putea fi recunoscute.

În procesul verbal se face menţiune

şi despre obiectele care nu au fost ridicate, precum şi de acelea care au fost lăsate în păstrare.

Copie de pe procesul-verbal se lasă persoanei la care s-a făcut percheziţia sau de la care s-au ridicat obiectele şi înscrisurile, ori reprezentantului acesteia sau unui membru al familiei, iar în lipsă, celor cu care locuieşte sau unui vecin şi, dacă este cazul, custodelui.

Art. 109. - Măsuri privind obiectele ridicate. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată dispune ca obiectele ori înscrisurile ridicate care constituie mijloace de probă să fie, după caz, ataşate la dosar sau păstrate în alt mod.

Obiectele şi înscrisurile ridicate, care nu sunt ataşate la dosar, pot fi fotografiate. În acest caz fotografiile se vizează şi se ataşează la dosar.

Până la soluţionarea definitivă a cauzei, mijloacele materiale de probă se păstrează de organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată la care se găseşte dosarul.

Obiectele şi înscrisurile predate sau ridicate în urma percheziţiei şi care nu au legătură cu cauza se restituie persoanei căreia îi aparţin.

Obiectele supuse confiscării nu se restituie.

Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă nu sunt supuse confiscării, pot fi restituite persoanei căreia îi aparţin, chiar înainte de soluţionarea definitivă a procesului, afară de cazul când prin această restituire s-ar putea stânjeni aflarea adevărului. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată pune în vedere persoanei căreia i-au fost restituite obiectele, că este obligată să le păstreze până la soluţionarea definitivă a cauzei.

Art. 110. - Conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate. Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă sunt dintre acelea arătate în art. 165 alin. 2 şi dacă nu este cazul a fi restituite, se conservă sau se valorifică potrivit dispoziţiilor acestui articol.

Art. 111. - Dispoziţii speciale privind unităţile publice. Dispoziţiile din prezenta secţiune se aplică în mod corespunzător şi atunci când actele procedurale se efectuează la o unitate a unei organizaţii din cele prevăzute în art. 145 din Codul penal, dispoziţii care se completează după cum urmează:

a) organul judiciar se legitimează şi, după caz, înfăţişează reprezentantului unităţii autorizaţia dată de procuror;

b) ridicarea de obiecte şi înscrisuri precum şi percheziţia se efectuează în prezenţa reprezentantului unităţii;

c) atunci când este obligatorie prezenţa martorilor asistenţi, aceştia pot face parte din personalul unităţii;

d) copie de pe procesul-verbal se lasă reprezentantului unităţii.

Secţiunea a IX - a
Constatarea tehnico-ştiinţifică şi constatarea medico-legală

Art. 112. - Folosirea unor specialişti. Când există pericol de dispariţie a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situaţii de fapt şi este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei, organul de urmărire penală poate folosi cunoştinţele unui specialist sau tehnician, dispunând, din oficiu sau la cerere, efectuarea unei constatări tehnico-ştiinţifice.

Constatarea tehnico-ştiinţifică se efectuează, de regulă, de către specialişti sau tehnicieni care funcţionează în cadrul ori pe lângă instituţia de care aparţine organul de urmărire penală. Ea poate fi efectuată şi de către specialişti sau tehnicieni care funcţionează în cadrul altor organe.

Art. 113. - Obiectul şi materialul constatării tehnico - ştiinţifice. Organul de urmărire penală care dispune efectuarea constatării tehnico-ştiinţifice stabileşte obiectul acesteia, formulează întrebările la care trebuie să se răspundă şi termenul în care urmează a fi efectuată lucrarea.

Constatarea tehnico-ştiinţifică se efectuează asupra materialelor şi datelor puse la dispoziţie sau indicate de către organul de urmărire penală. Celui însărcinat cu efectuarea constatării ni i se pot delega şi nici acesta nu-şi poate însuşi atribuţiile de organ de urmărire penală sau de organ de control.

Specialistul sau tehnicianul însărcinat cu efectuarea lucrării, dacă socoteşte că materialele puse la dispoziţie ori datele indicate sunt insuficiente, comunică acesta organului de urmărire penală, în vederea completării lor.

Art. 114. - Constatarea medico-legală. În caz de moarte violentă, de moarte a cărei cauză nu se cunoaşte ori este suspectă, sau când este necesară o examinare corporală asupra învinuitului ori persoanei vătămate pentru a constata pe corpul acestora existenţa urmelor infracţiunii, organul de urmărire penală dispune efectuarea unei constatări medico-legale şi cere organului medico-legal, căruia îi revine competenţa potrivit legii, să efectueze această constatare.

Exhumarea în vederea constatării cauzelor morţii se face numai cu încuviinţarea procurorului.

Art. 115. - Raportul de constatare tehnico-ştiinţifică sau medico-legală. Operaţiile şi concluziile constatării tehnico-ştiinţifice sau medico-legale se consemnează într-un raport.

Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părţi, dacă apreciază că raportul tehnico-ştiinţific ori medico-legal nu este complet sau concluziile acestuia nu sunt precise, dispune refacerea sau completarea constatării tehnico-ştiinţifice ori medico-legale, sau efectuarea unei expertize.

Când refacerea sau completarea constatării tehnico-ştiinţifice ori medico-legale este dispusă de instanţa de judecată, raportul se trimite procurorului, pentru ca acesta să ia măsuri în vederea completării sau refacerii lui.

Secţiunea a X - a
Expertizele

Art. 116. - Ordonarea efectuării expertizei. Când pentru lămurirea unor fapte sau împrejurări ale cauzei, în vederea aflării adevărului, sunt necesare cunoştinţele unui expert, organul de urmărire penală ori instanţa de judecată dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei expertize.

Art. 117. - Expertiza obligatorie. Efectuarea unei expertize psihiatrice este obligatorie în cazul infracţiunii de omor deosebit de grav, precum şi atunci când organul de urmărire penală sau instanţa de judecată are îndoială asupra stării psihice a învinuitului sau inculpatului.

Expertiza în aceste cazuri se efectuează în instituţii sanitare de specialitate. În vederea efectuării expertizei, organul de cercetare penală cu aprobarea procurorului sau instanţa de judecată dispune internarea învinuitului ori inculpatului pe timpul necesar. Această măsură este executorie şi se aduce la îndeplinire, în caz de opunere, de organele de poliţie.

De asemenea, efectuarea unei expertize este obligatorie pentru a se stabili cauzele morţii, dacă nu s-a întocmit un raport medico-legal.

Art. 118. - Procedura expertizei. Expertiza se efectuează potrivit dispoziţiilor din prezentul cod, afară de cazul când prin lege se dispune altfel.

Dispoziţiile art. 113 se aplică în mod corespunzător.

Expertul este numit de organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată, cu excepţia expertizei prevăzute în art.119 alin. 2.

Fiecare dintre părţi are dreptul să ceară ca un expert recomandat de ea să participe la efectuarea expertizei.

Art. 119. - Experţii oficiali. Dacă există experţi medico-legali sau experţi oficiali în specialitatea respectivă, nu poate fi numit expert o altă persoană, decât dacă împrejurările deosebite ar cere acesta.

Când expertiza urmează să fie efectuată de un serviciu medico-legal, de un laborator de expertiză criminalistică sau de orice institut de specialitate, organul de urmărire penală ori instanţa de judecată se adresează acestora pentru efectuarea expertizei.

Când serviciul medico-legal ori laboratorul de expertiză criminalistică sau institutul de specialitate consideră necesar ca la efectuarea expertizei să participe sau să-şi dea părerea şi specialişti de la alte instituţii, poate folosi asistenţa sau avizul acestora.

Art. 120. - Lămuriri date expertului şi părţilor. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată, când dispune efectuarea unei expertize, fixează un termen la care sunt chemate părţile, precum şi expertul, dacă acesta a fost desemnat de organul de urmărire penală sau de instanţă.

La termenul fixat se aduce la cunoştinţă părţilor şi expertului obiectul expertizei şi întrebările la care expertul trebuie să răspundă şi li se pune în vedere că au dreptul să facă observaţii cu privire la aceste întrebări şi că pot cere modificarea sau completarea lor.

Părţile mai sunt încunoştinţate că au dreptul să ceară numirea şi a câte unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care să participe la efectuarea expertizei.

După examinarea obiecţiilor şi cererilor făcute de părţi şi expert, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată pune în vedere expertului termenul în care urmează a fi efectuată expertiza, încunoştinţându-l totodată dacă la efectuarea acesteia urmează să participe părţile.

Dispoziţiile alin. 3 şi 4 nu se aplică în cazul expertizei prevăzute în art. 119 alin. 2.

Art. 121. - Drepturile expertului. Expertul are dreptul să ia cunoştinţă de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei. În cursul urmăririi penale cercetarea dosarului se face cu încuviinţarea organului de urmărire la anumite fapte ori împrejurări ale cauzei.

Părţile, cu încuviinţarea şi în condiţiile stabilite de organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată, pot da expertului explicaţiile necesare.

Art. 122. - Raportul de expertiză. După efectuarea expertizei, expertul întocmeşte un raport scris.

Când sunt mai mulţi experţi se întocmeşte un singur raport de expertiză. Dacă sunt deosebiri de păreri, opiniile separate sunt consemnate în cuprinsul raportului sau într-o anexă.

Raportul de expertiză se depune la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată care a dispus efectuarea expertizei.

Art. 123. - Conţinutul raportului. Raportul de expertiză cuprinde:

a) partea introductivă, în care se arată organul de urmărire penală sau instanţa de judecată care a dispus efectuarea expertizei, data când s-a dispus efectuarea acesteia, numele şi prenumele expertului, data şi locul unde a fost efectuată, data întocmirii raportului de expertiză, obiectul acesteia şi întrebările la care expertul urma să răspundă, materialul pe baza căruia expertiza a fost efectuată şi dacă părţile care au participat la aceasta au dat explicaţii în cursul expertizei;

b) descrierea în amănunt a operaţiilor de efectuare a expertizei, obiecţiile sau explicaţiile părţilor, precum şi analiza acestor obiecţii ori explicaţiile în lumina celor constatate de expert;

c) concluziile, care cuprind răspunsurile la întrebările puse şi părerea expertului asupra obiectului expertizei.

Art. 124. - Suplimentul de expertiză. Când organul de urmărire penală sau instanţa de judecată constată, la cerere sau din oficiu, că expertiza nu este completă, dispune efectuarea unui supliment de expertiză fie de către acelaşi expert, fie de către altul.

De asemenea, când se socoteşte necesar, se cer expertului lămuriri suplimentare în scris, ori se dispune chemarea lui spre a da explicaţii verbale asupra raportului de expertiză. În acest caz, ascultarea expertului se face potrivit dispozițiilor privitoare la ascultarea martorilor.

Lămuririle suplimentare în scris pot fi cerute și serviciului medico-legal, laboratorului de expertiză criminalistică ori institutului de specialitate care a efectuat expertiza.

Art. 125. - Efectuarea unei noi expertize. Dacă organul de urmărire penală sau instanța de judecată are îndoieli cu privire la exactitatea concluziilor raportului de expertiză, dispune efectuarea unei noi expertize.

Art. 126. - Lămuriri cerute la institutul de emisiune. În cazurile privitoare la infracțiunea de falsificare de monedă sau de alte valori, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate cere lămuriri institutului de emisiune.

Art. 127. - Prezentarea scriptelor de comparație. În cauzele privind infracțiuni de fals în înscrisuri, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate ordona să fie prezentate scripte de comparație.

Dacă scriptele se găsesc în depozite publice, autoritățile în drept sunt obligate a le elibera.

Dacă scriptele se găsesc la un particular care nu este soț sau rudă apropiată cu învinuitul sau inculpatul, organul de urmărire penală ori instanța de judecată îi pune în vedere să le prezinte.

Scriptele de comparație trebuie vizate de organul de urmărire penală sau de președintele completului de judecată și semnate de acela care le prezintă.

Organul de urmărire penală ori instanța de judecată poate dispune ca învinuitul sau inculpatul să prezinte o piesă scrisă cu mîna sa, ori să scrie după dictarea ce i s-ar face.

Dacă învinuitul sau inculpatul refuză, se face mențiune în procesul verbal.

Secțiunea a XI - a
Folosirea interpreților

Art. 128. - Cazurile și procedura de folosire a interpreților. Când una din părți sau a altă persoană care urmează să fie ascultată nu cunoaște limba română, ori nu se poate exprima, iar organul de urmărire penală sau instanța de judecată nu are posibilitatea de a se înțelege cu aceasta, îi asigură folosirea unui interpret. În cursul judecății părțile pot fi asistate și de un interpret ales de ele.

Dispozițiile alineatului precedent se aplică în mod corespunzător și în cazul când unele dintre înscrisurile aflate în dosarul cauzei sau prezentate în instanță sunt redactate într-o altă limbă decât cea română.

Dispozițiile art. 83, 84 și 85 se aplică în mod corespunzător și interpretului.

Secțiunea a XII - a
Cercetarea la fața locului și reconstituirea

Art. 129. - Cercetarea la fața locului. Cercetarea la fața locului se efectuează atunci când este necesar să se facă constatări cu privire la situaţia locului săvârşirii infracţiunii, să se descopere şi să se fixeze urmele infracţiunii, să se stabilească poziţia şi starea mijloacelor materiale de probă şi împrejurările în care infracţiunea a fost săvârşită.

Organul de urmărire penală efectuează cercetarea la faţa locului în prezenţa martorilor asistenţi, afară de cazul când aceasta nu este posibil. Cercetarea la faţa locului se face în prezenţa părţilor atunci când este necesar. Neprezentarea părţilor încunoştinţate nu împiedică efectuarea cercetării.

Când învinuitul sau inculpatul este reţinut ori arestat, dacă nu poate fi adus la cercetare, organul de urmărire penală îi pune în vedere că are dreptul să fie reprezentat şi îi asigură, la cerere, reprezentarea.

Instanţa de judecată efectuează cercetarea la faţa locului cu citarea părţilor şi în prezenţa procurorului, când participarea acestuia la judecată este obligatorie.

Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate interzice persoanelor care se află ori vin la locul unde se efectuează cercetarea, să comunice între ele sau cu alte persoane, ori să plece înainte de terminarea cercetării.

Art. 130. - Reconstituirea. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată, dacă găseşte necesar pentru verificarea şi precizarea unor date, poate să procedeze la reconstituirea la faţa locului, în întregime sau în parte, a modului şi a condiţiilor în care a fost săvârşită fapta.

Reconstituirea se face în prezenţa învinuitului sau inculpatului. Dispoziţiile art. 129 alin. 2 se aplică în mod corespunzător.

Art. 131. - Procesul - verbal de cercetare la faţa locului. Despre efectuarea cercetării la faţa locului se încheie proces-verbal, care trebuie să cuprindă, în afara menţiunilor arătate în art.91, descrierea amănunţită a situaţiei locului, a urmelor găsite, a obiectelor examinate şi a celor ridicate, a poziţiei şi stării celorlalte mijloace materiale de probă, astfel încât acestea să fie redate cu precizie şi pe cât posibil cu dimensiunile respective.

În caz de reconstituire a modului în care a fost săvârşită fapta, se consemnează amănunţit şi desfăşurarea reconstituirii.

În toate cazurile se pot face schiţe, desene sau fotografii, ori alte asemenea lucrări, care se vizează şi se anexează la procesul-verbal.

Secţiunea a XIII - a
Comisia rogatorie şi delegarea

Art. 132. - Condiţii pentru dispunerea comisiei rogatorii. Când un organ de urmărire penală sau o instanţă de judecată nu are posibilităţi să asculte un martor, să facă o cercetare la faţa locului, să procedeze la ridicarea unor obiecte sau să efectueze orice alt act procedural, se poate adresa unui alt organ de urmărire penală ori unei instanţe, care are posibilitatea să le efectueze.

Punerea în mişcare a acţiunii penale, luarea măsurilor preventive, încuviinţarea de probatorii, precum şi dispunerea celorlalte acte procesuale sau măsuri procesuale nu pot forma obiectul comisiei rogatorii.

Comisia rogatorie se poate adresa numai unui organ sau unei instanţe egale în grad.

Art. 133. - Conţinutul comisiei rogatorii. Rezoluţia sau încheierea prin care s-a dispus comisia rogatorie trebuie să conţină toate lămuririle referitoare la îndeplinirea actului care face obiectul acesteia, iar în cazul când urmează să fie ascultată o persoană, se vor arăta şi întrebările ce trebuie să i se pună.

Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată care efectuează comisia rogatorie poate pune şi alte întrebări, dacă necesitatea acestora rezultă în cursul ascultării.

Art. 134. - Drepturile părţilor în cazul comisiei rogatorii. Când comisia rogatorie s-a dispus de instanţa de judecată, părţile pot formula în faţa acesteia întrebări, care vor fi transmise instanţei ce urmează a efectua comisia rogatorie.

Totodată, oricare dintre părţi poate cere să fie citată la efectuarea comisiei rogatorii.

Când inculpatul este arestat, instanţa care urmează a efectua comisia rogatorie dispune desemnarea unui apărător din oficiu, care îl va reprezenta.

Art. 135. - Delegarea . Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate dispune, în condiţiile arătate în art. 132, efectuarea unui act de procedură şi prin delegare. Delegarea poate fi dată numai unui organ sau unei instanţe de judecată ierarhic inferioare.

Dispoziţiile privitoare la comisia rogatorie se aplică în mod corespunzător şi în caz de delegare.

TITLUL IV

Măsurile preventive şi măsuri procesuale

CAPITOLUL I

Măsurile preventive

Secţiunea I

Dispoziţii generale

Art. 136. - Scopul şi categoriile măsurilor preventive. În cauzele privitoare la infracţiuni pedepsite cu închisoare, pentru a se asigura buna desfăşurare a procesului penal ori pentru a se împiedica sustragerea învinuitului sau inculpatului de la urmărirea penală, de la judecată ori de la executarea pedepsei, se poate lua faţă de acesta una din următoarele măsuri preventive:

a) reţinerea;

b) obligarea de a nu părăsi localitatea;

c) arestarea preventivă.

Măsura arătată la lit. a poate fi luată de organul de cercetare penală, iar măsurile arătate la lit. b şi c se pot lua numai de procuror sau de instanţa de judecată.

Alegerea măsurii ce urmează a fi luată se face ţinându-se seama de scopul acesteia, de gradul de pericol social al infracţiunii, de sănătatea, vârsta, antecedentele şi alte situaţii privind persoana faţă de care se ia măsura.

Art. 137. - Cuprinsul actului prin care se ia măsura preventivă. Actul prin care se ia măsura preventivă trebuie să arate fapta care face obiectul învinuirii sau inculpării, textul de lege în care aceasta se încadrează, pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea săvârşită şi temeiurile concrete care au determinat luarea măsurii preventive.

Art. 137^{1}. - Aducerea la cunoştinţă a motivelor luării măsurilor preventive şi a învinuirii. Persoanei reţinute sau arestate i se aduc, de îndată la cunoştinţă, motivele reţinerii sau ale arestării. Învinuirea se aduce la cunoştiţa celui arestat, în cel mai scurt termen, în prezenţa unui avocat.

Când se dispune arestarea preventivă a învinuitului sau inculpatului, procurorul sau instanţa de judecată încunoştinţează despre aceasta, în termen de 24 de ore, un membru al familiei acestuia ori o altă persoană pe care o desemnează învinuitul sau inculpatul, consemnându-se aceasta într-un proces-verbal.

Art. 138. - Sesizarea procurorului pentru luarea unor măsuri preventive. Când organul de cercetare penală consideră că este cazul să se ia vreuna din măsurile prevăzute în art.136 alin. 1 lit. b şi c, întocmeşte un referat motivat pe care îl înaintează procurorului, care se pronunţă după ce a examinat şi dosarul cauzei.

În cazul măsurii prevăzute în art. 136 alin.1 lit. b, procurorul este obligat să se pronunţe în termen de 24 de ore.

Art. 139. - Înlocuirea sau revocarea măsurilor preventive. Măsura preventivă luată se înlocuieşte cu altă măsură preventivă, când s-au schimbat temeiurile care au determinat luarea măsurii.

Când nu mai există vreun temei care să justifice menţinerea măsurii preventive, acesta trebuie revocată din oficiu sau la cerere.

În cazul când măsura preventivă a fost luată de procuror, organul de cercetare penală are obligaţia să-l informeze pe acesta despre schimbarea ori încetarea temeiurilor care au motivat luarea măsurii.

Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică chiar dacă organul judiciar urmează să-şi decline competenţa.

Art. 140. - Încetarea de drept a măsurilor preventive. Măsurile preventive încetează de drept:

a) la expirarea termenelor prevăzute de lege sau stabilite de organele judiciare;

b) în caz de scoatere de sub urmărire, de încetare a urmăririi penale sau de încetare a procesului penal ori de achitare.

Măsura arestării preventive încetează de drept şi atunci când, înainte de pronunţarea unei hotărâri de condamnare în primă instanţă, durata arestării a atins jumătatea maximului pedepsei prevăzute de lege pentru infracţiunea care face obiectul învinuirii, precum şi în celelalte cazuri anume prevăzute de lege.

În cazurile arătate în alin. 1 lit. b şi alin. 2, procurorul în cursul urmăririi penale, din oficiu sau în urma informării organului de cercetare, ori instanţa de judecată, are obligaţia să dispună punerea de îndată în libertate a celui reţinut sau arestat, trimiţând administraţiei locului de reţinere ori de deţinere copie de pe ordonanţă sau dispozitiv, ori un extras cuprinzând următoarele menţiuni: datele necesare pentru identificarea învinuitului sau inculpatului, numărul mandatului de arestare, numărul şi data ordonanţei sau a hotărârii prin care s-a dispus liberarea, precum şi temeiul legal al liberării.

Art. 140^1. - Plângere împotriva măsurilor preventive luate de procuror. Împotriva ordonanţei de arestare preventivă sau a aceleia de obligare de a nu părăsi localitatea se poate face plângere la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în fond.

Plângerea împreună cu dosarul cauzei va fi trimisă instanţei prevăzute la alin. 1, în termen de 24 de ore, iar învinuitul sau inculpatul arestat va fi adus în faţa instanţei şi va fi asistat de apărător.

În cazul în care inculpatul se află internat în spital şi din cauza stării sănătăţii nu poate fi adus în faţa instanţei, sau în alte cazuri în care deplasarea sa nu este posibilă, plângerea va fi examinată în lipsa inculpatului, dar numai în prezenţa apărătorului, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii.

Plângerea se va cerceta în camera de consiliu.

Instanţa se pronunţă în aceiaşi zi, prin încheiere, asupra legalităţii măsurii, după ascultarea învinuitului sau a inculpatului.

Încheierea este supusă recursului. Termenul de recurs este de 3 zile şi curge de la pronunţarea pentru cei prezenţi şi de la comunicare pentru cei lipsă. Inculpatul este adus la judecarea recursului numai când instanţa consideră necesar.

Participarea procurorului este obligatorie.

Când consideră că măsura preventivă luată este ilegală, instanţa dispune revocarea arestării şi punerea în libertate a învinuitului sau a inculpatului ori, după caz, revocarea măsurii obligării de a nu părăsi localitatea.

Art. 141. - Calea de atac în contra încheierii privind măsurile preventive. Încheierea dată în primă instanţă prin care se dispune luarea, revocarea, înlocuirea sau încetarea unei măsuri preventive poate fi atacată separat cu recurs, de procuror sau de inculpat. Termenul de recurs este de 3 zile şi curge de la pronunţare pentru cei prezenţi şi de la comunicare pentru cei lipsă.

Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea unei măsuri preventive nu este suspensiv de executare.

Art. 142. - Ţinerea separată a unor categorii de infractori. În timpul reţinerii şi arestării, minorii se ţin separat de majori, iar femeile separat de bărbaţi.

Secţiunea a II - a

Reţinerea

Art. 143. - Condiţiile reţinerii. Măsura reţinerii poate fi luată de organul de cercetare penală faţă de învinuit, dacă sunt probe sau indicii temeinice că a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală.

Măsura reţinerii se ia în cazurile prevăzute în art. 148, oricare ar fi limitele pedepsei cu închisoare prevăzute de lege pentru fapta săvârşită.

Sunt indicii temeinice atunci când din datele existente în cauză rezultă presupunerea că persoana faţă de care se efectuează urmărirea penală a săvârşit fapta.

Art. 144. - Durata reţinerii. Măsura reţinerii poate dura cel mult 24 de ore.

În ordonanţa prin care s-a dispus reţinerea trebuie să se menţioneze ziua şi ora la care reţinerea a început, iar în ordonanţa de punere în libertate, ziua şi ora la care reţinerea a încetat.

Când organul de cercetare penală consideră că este necesar a se lua măsura arestării preventive, înaintează procurorului, înăuntrul termenului prevăzut în alin. 1, un referat motivat.

Secţiunea a III - a

Obligarea de a nu părăsi localitatea

Art. 145. - Conţinutul măsurii. Măsura obligării de a nu părăsi localitatea constă în îndatorirea impusă învinuitului sau inculpatului, de procuror sau de instanţa de judecată de a nu părăsi localitatea în care locuieşte fără încuviinţarea organului care a dispus această măsură. Procurorul poate lua această măsură prin ordonanţă, şi numai dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute în art. 143 alin.1.

În cursul urmăririi penale, durata măsurii prevăzute de alineatul precedent nu poate depăşi 30 de zile.

În caz de încălcare a măsurii aplicate se poate lua împotriva învinuitului sau inculpatului una din celelalte măsuri preventive, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege pentru luarea acelor măsuri.

Secţiunea a IV - a

Arestarea preventivă

§ 1. Arestarea învinuitului

Art. 146. - Condiţiile pentru arestarea învinuitului. Procurorul, din oficiu sau la sesizarea organului de cercetare penală, când sunt întrunite condiţiile prevăzute în art. 143, şi există în mod corespunzător vreunul din cazurile prevăzute în art. 148, dacă consideră că în interesul urmăririi penale este necesară privarea de libertate a învinuitului dispune prin ordonanţă motivată arestarea acestuia, arătând temeiurile care justifică luarea măsurii şi fixând durata arestării, care nu poate depăşi 5 zile.

Totodată, procurorul emite un mandat de arestare a învinuitului. Mandatul cuprinde în mod corespunzător menţiunile arătate în art. 151 lit. a-c, e şi j, precum şi numele şi prenumele învinuitului şi durata pentru care este dispusă arestarea acestuia.

Art. 147. - Arestarea învinuitului la instanţa de judecată. Instanţa de judecată, în situaţiile arătate în partea specială, titlul II, poate dispune arestarea învinuitului în cazurile şi condiţiile prevăzute în art. 146. Când s-a dispus arestarea, preşedintele completului de judecată emite mandatul de arestare a învinuitului. Învinuitul arestat, este trimis de îndată procurorului împreună cu mandatul de arestare.

§ 2. Arestarea inculpatului

Art. 148. - Condiţiile şi cazurile în care se dispune arestarea inculpatului. Măsura arestării inculpatului poate fi luată dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute în art. 143 şi numai în vreunul din următoarele cazuri:

a) identitatea sau domiciliul inculpatului nu pot fi stabilite din lipsa datelor necesare;

b) infracţiunea este flagrantă, iar pedeapsa închisorii prevăzută de lege este mai mare de 3 luni;

c) inculpatul a fugit ori s-a ascuns în scopul de a se sustrage de la urmărire sau de la judecată, ori a făcut pregătiri pentru asemenea acte, precum şi dacă în cursul judecăţii sunt date că inculpatul urmăreşte să se sustragă de la executarea pedepsei;

d) sunt date suficiente că inculpatul a încercat să zădărnicească aflarea adevărului, prin influenţarea unui martor sau expert, distrugerea ori alterarea mijloacelor materiale de probă sau prin alte asemenea fapte;

e) inculpatul a comis din nou o infracţiune, ori există date care justifică temerea că va săvârşi şi alte infracţiuni;

f) inculpatul este recidivist;

g) când există una din circumstanţele agravante;

h) inculpatul a săvârşit o infracţiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani, iar lăsarea sa în libertate ar prezenta un pericol pentru ordinea publică.

În cazurile prevăzute la lit. c-g, măsura arestării inculpatului poate fi luată numai dacă pedeapsa închisorii prevăzută de lege este mai mare de un an.

Art. 149. - Durata arestării inculpatului. Durata arestării inculpatului nu poate depăşi 30 de zile, afară de cazul când ea este prelungită în condiţiile legii. Termenul curge de la data emiterii mandatului când arestarea a fost dispusă după ascultarea inculpatului, iar în cazul când arestarea a fost dispusă în lipsa inculpatului, termenul curge de la prezentarea acestuia la organul judiciar care a emis mandatul.

Când o cauză este trecută pentru continuarea urmăririi penale de la un organ de urmărire la altul, mandatul de arestare emis anterior rămâne valabil.

Durata arestării se calculează potrivit dispozițiilor alineatului precedent.

Arestarea inculpatului în cursul judecății durează până la soluționarea definitivă a cauzei, afară de cazul când instanța dispune revocarea ei.

Art. 150. - Ascultarea inculpatului. Măsura arestării inculpatului poate fi luată numai după ascultarea acestuia de către procuror sau de către instanța de judecată, afară de cazul când inculpatul este dispărut, se află în străinătate, ori se sustrage de la urmărire sau de la judecată.

În cazul prevăzut în alineatul precedent, când mandatul a fost emis fără ascultarea inculpatului, acesta va fi ascultat imediat ce a fost prins ori s-a prezentat.

Art. 151. - Conținutul mandatului de arestare. După întocmirea ordonanței sau hotărârii prin care s-a dispus arestarea inculpatului, procurorul ori președintele completului de judecată emite de îndată mandat de arestare.

Dacă prin aceeași ordonanță sau hotărâre, s-a dispus arestarea mai multor inculpați, se emite mandat de arestare separat pentru fiecare dintre ei.

În mandatul de arestare trebuie să se arate:

a) parchetul sau instanța care a dispus luarea măsurii arestării inculpatului;

b) data și locul emiterii;

c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis mandatul de arestare;

d) datele privitoare la persoana inculpatului, prevăzute în art. 70;

e) arătarea faptei ce formează obiectul inculpării și denumirea infracțiunii;

f) încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege;

g) temeiurile concrete care determină arestarea;

h) ordinul de a fi arestat inculpatul;

i) indicarea locului unde urmează a fi deținut cel arestat;

j) semnătura procurorului sau a președintelui completului de judecată.

Art. 152. - Executarea mandatului. Când mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, procurorul sau președintele completului de judecată care a emis mandatul înmânează un exemplar al mandatului persoanei arestate, iar un alt exemplar îl trimite organului de poliție pentru a fi predat la locul de deținere odată cu arestatul.

Când măsura arestării a fost dispusă în lipsa inculpatului potrivit art. 150, mandatul emis se înaintează în dublu exemplar organului de poliție pentru executare.

Organul de poliție procedează la arestarea persoanei arătate în mandat, căreia îi predă un exemplar al mandatului și o conduce în fața organului judiciar care a emis mandatul.

Dacă mandatul de arestare a fost emis de procuror, acesta menționează pe mandat data prezentării inculpatului şi procedează de îndată la ascultarea acestuia, după care dispune prin rezoluţie asupra arestării inculpatului. Dacă între timp cauza a ajuns în faţa instanţei de judecată, procurorul va trimite pe arestat instanţei.

Preşedintele instanţei procedează la ascultarea inculpatului, iar dacă acesta ridică obiecţii care necesită o rezolvare urgentă, fixează de îndată termen de judecată.

Art. 153. - Obiecţii în ceea ce priveşte identitatea. Dacă cel arestat ridică obiecţii în contra executării mandatului numai în ce priveşte identitatea, este condus în faţa procurorului locului unde a fost găsit. Când este necesar, procurorul cere relaţii organului judiciar care a emis mandatul.

Până la rezolvarea obiecţiilor, procurorul, dacă apreciază că nu există pericol de dispariţie, dispune punerea în libertate a persoanei împotriva căreia s-a executat mandatul.

Dacă procurorul constată că persoana adusă nu este cea arătată în mandat, o pune imediat în libertate, iar dacă constată că obiecţiile sunt nefondate, dispune executarea mandatului, procedându-se potrivit art. 152 alin. 3 şi 4.

Despre toate acestea procurorul încheie un proces-verbal, ce se trimite organului judiciar care a emis mandatul.

Art. 154. - Negăsirea persoanei prevăzute în mandat. Când persoana prevăzută în mandat nu a fost găsită, organul însărcinat cu executarea încheie un proces-verbal, prin care costată aceasta şi încunoştinţează organul judiciar care a emis mandatul, precum şi organele competente pentru darea în urmărire.

Art. 155. - Prelungirea duratei arestării. Durata arestării inculpatului poate fi prelungită în caz de necesitate şi numai motivat.

Prelungirea duratei arestării inculpatului poate fi dispusă de instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în fond sau de instanţa corespunzătoare în a căreia rază teritorială se află locul de deţinere.

Art. 156. - Propunerea pentru prelungirea arestării. Prelungirea duratei arestării se dispune pe baza propunerii motivate a organului care efectuează urmărirea penală, avizată de procurorul care exercită supravegherea.

Propunerea se înaintează conducătorului parchetului din care face parte cel care a făcut sau a avizat propunerea sau, după caz, procurorului şef de secţie din Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, cu cel puţin 8 zile înainte de expirarea duratei arestării. Acesta, dacă apreciază că nu este cazul ca inculpatul să fie pus în libertate, sesizează, cu cel puţin 5 zile înainte de expirarea termenului, instanţa competentă.

Dacă arestarea a fost dispusă de procurorul de la parchetul ierarhic inferior celui corespunzător instanţei competente să acorde prelungirea, propunerea se înaintează procurorului de la parchetul ierarhic superior, care, dacă o socoteşte întemeiată, sesizează instanţa, potrivit alin. 2.

Propunerea se anexează la adresa de

sesizare a instanței. În cuprinsul adresei se pot arăta și alte motive care justifică prelungirea arestării decât cele cuprinse în propunere.

Art. 157. - Abrogat.

Art. 158. - Abrogat.

Art. 159. - Procedura prelungirii arestării de către instanță.

Alin. 1, abrogat.

Completul de judecată va fi prezidat de președintele instanței sau de un judecător desemnat de acesta, iar participarea procurorului este obligatorie.

Dosarul cauzei va fi depus de către procuror cu cel puțin 2 zile înainte de termen și va putea fi consultat de către apărător la cererea acestuia.

Inculpatul este adus în fața instanței și va fi asistat de apărător.

În cazul în care inculpatul arestat se află internat în spital și din cauza stării sănătății nu poate fi adus în fața instanței, sau în alte cazuri în care deplasarea sa nu este posibilă, propunerea de prelungire a duratei arestării preventive va fi examinată în lipsa inculpatului, dar numai în prezența apărătorului, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii.

În cazul în care instanța acordă prelungirea, aceasta nu va putea depăși 30 de zile.

Instanța se pronunță asupra prelungirii arestării preventive înainte de expirarea duratei mandatului și restituie dosarul procurorului în termen de 24 de ore de la pronunțare.

Încheierea prin care s-a hotărât asupra prelungirii arestării poate fi atacată cu recurs de procuror sau de inculpat. Termenul de recurs este de 3 zile și curge de la pronunțare pentru cei prezenți și de la comunicare pentru cei lipsă. Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus prelungirea arestării preventive nu este suspensiv de executare, iar recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus respingerea prelungirii arestării preventive este suspensiv de executare.

Inculpatul este adus la judecarea recursului numai când instanța consideră necesar.

Măsura dispusă de instanță se comunică administrației locului de deținere, care este obligată să o aducă la cunoștință inculpatului.

Instanța poate acorda și alte prelungiri, fiecare neputând depăși 30 de zile. Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător.

Art. 160. - Procedura în cauzele cu mai mulți arestați. Când în aceeași cauză se găsesc mai mulți inculpați arestați, pentru care durata prelungirii arestării expiră la date diferite, prim - procurorul parchetului sau, după caz, procurorul șef de secție din parchetul general, care sesizează instanța potrivit art. 156 pentru unul din inculpați, va sesiza, totodată, instanța și cu privire la ceilalți inculpați.

Secţiunea a V - a

Liberarea provizorie sub control judiciar şi liberarea provizorie pe cauţiune

Art. 160^1. - Modalităţile liberării provizorii. În tot cursul procesului penal, inculpatul arestat preventiv poate cere punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauţiune.

§ 1. Liberarea provizorie sub control judiciar

Art. 160^2. - Condiţiile liberării. Liberarea provizorie sub control judiciar se poate acorda în cazul infracţiunilor săvârşite din culpă, precum şi al infracţiunilor intenţionate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii care nu depăşeşte 7 ani.

Liberarea provizorie sub control judiciar nu se acordă în cazul în care inculpatul este recidivist ori există date care justifică temerea că va săvârşi o altă infracţiune sau că va încerca să zădărnicească aflarea adevărului prin influenţarea unor martori sau experţi, alterarea ori distrugerea mijloacelor de probă sau prin alte asemenea fapte.

Organul judiciar dispune ca, pe timpul liberării provizorii, inculpatul să respecte una sau mai multe din următoarele obligaţii:

a) să nu depăşească limita teritorială fixată decât în condiţiile stabilite de organul judiciar;

b) să comunice organului judiciar orice schimbare de domiciliu sau reşedinţă;

c) să nu meargă în locuri anume stabilite;

d) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanţa de judecată ori de câte ori este chemat;

e) să nu intre în legătură cu anumite persoane determinate;

f) să nu conducă nici un autovehicul sau anumite autovehicule;

g) să nu exercite o profesie de natura aceleia de care s-a folosit la săvârşirea faptei.

Art. 160^3. - Ridicarea controlului judiciar. Controlul judiciar instituit de către procuror sau instanţă poate fi ridicat oricând, în totul sau în parte, pentru motive temeinice.

§ 2. Liberarea provizorie pe cauţiune

Art. 160^4. - Condiţiile liberării. Liberarea provizorie pe cauţiune se poate acorda la cerere, când este asigurată repararea pagubei produse prin infracţiune şi s-a depus cauţiunea stabilită de organul judiciar competent.

Pe timpul liberării provizorii, inculpatul este obligat să se prezinte la chemarea organelor judiciare şi să comunice orice schimbare de domiciliu sau reşedinţă.

Liberarea provizorie pe cauţiune nu se acordă în cazul săvârşirii infracţiunilor intenţionate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 7 ani ori când inculpatul este recidivist ori există date care justifică temerea că inculpatul va săvârşi o altă infracţiune sau va încerca să zădărnicească aflarea adevărului prin influenţarea unor martori sau experţi, alterarea ori distrugerea mijloacelor materiale de probă sau prin alte asemenea fapte.

Art. 160^5. - Cauţiunea. Cauţiunea garantează respectarea de către inculpat a obligaţiilor ce-i revin în timpul liberării provizorii.

Cuantumul cauţiunii este de cel puţin 2.000.000 lei.

Consemnarea cauţiunii se face pe numele inculpatului şi la dispoziţia organului care a stabilit cuantumul acesteia.

Cauţiunea se restituie când:

a) se revocă liberarea provizorie pentru cazul prevăzut în art. 160^{10} alin. 1 lit. a);

b) se constată, de către procuror prin ordonanţă, iar de instanţă prin încheiere, că nu mai există temeiurile care au justificat măsura arestării preventive;

c) se dispune scoaterea de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, achitarea sau încetarea procesului penal;

d) se pronunţă pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii cu suspendarea condiţionată a executării ori cu suspendarea executării sub supraveghere sau cu executarea la locul de muncă.

e) se dispune condamnarea la pedeapsa închisorii

Cauţiunea nu se restitue, în cazul prevăzut la lit. e), când liberarea provizorie s-a revocat potrivit dispoziţiilor art. 160^{10} alin. 1 lit. b).

Cauţiunea se face venit la bugetul statului la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

În cazurile prevăzute la lit. b) - e) se dispune şi încetarea stării de liberare provizorie.

§ 3. Dispoziţii comune

Art. 160^6. - Cererea de libertate provizorie şi organul competent să o rezolve. Cererea de libertate provizorie poate fi făcută în cursul urmăririi penale, precum şi în cursul judecăţii, până la terminarea cercetării judecătoreşti la prima instanţă, de către inculpat, soţul acestuia, rudele apropiate.

Cererea poate fi făcută şi în cazul în care s-a dispus rejudecarea cauzei de către instanţa de recurs pentru administrarea de noi probe sau când s-a dispus rejudecarea cauzei de către instanţa a cărei hotărâre a fost casată.

Cererea trebuie să cuprindă numele, prenumele, domiciliul şi calitatea persoanei care o face, precum şi menţiunea cunoaşterii dispoziţiilor legii privitoare la cazurile de revocare a liberării provizorii.

În cazul liberării provizorii pe cauţiune, cererea trebuie să cuprindă şi obligaţia depunerii cauţiunii şi menţiunea cunoaşterii dispoziţiilor legii privind cazurile de nerestituire a cauţiunii.

Competenţa de rezolvare a cererii revine, în cursul urmăririi penale, după caz, procurorului care efectuează urmărirea penală sau procurorului care exercită supravegherea cercetării penale, iar în cursul judecăţii, instanţei sesizate cu judecarea cauzei.

Cererea depusă la organul de cercetare penală ori la administraţia locului de deţinere se înaintează, în termen de 24 de ore, procurorului sau instanţei competente, după cum cauza se află în curs de urmărire penală sau de judecată.

Art. 160^7. - Măsurile premergătoare examinării cererii. Procurorul sau instanţa verifică dacă cererea de liberare provizorie cuprinde menţiunile prevăzute la art. 160^5 alin. 3 şi 4 şi, dacă este cazul, ia măsuri pentru completarea acesteia. Când cererea este depusă la instanţă înaintea termenului de judecată, aceste obligaţii revin preşedintelui instanţei, care procedează şi la încunoştinţarea petiţionarului despre termenul de judecare a cererii.

Când cererea este făcută de către o altă persoană decât inculpatul, din cele arătate în art. 160^6 alin. 1, organul competent să o rezolve, întreabă pe inculpat dacă îşi însuşeşte cererea, iar declaraţia acestuia se consemnează pe cerere.

Art. 160^8. - Examinarea şi admiterea cererii. Procurorul sau instanţa examinează de urgenţă cererea, verificând dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege pentru admisibilitatea acesteia.

În cazul cererii de liberare pe cauţiune, dacă procurorul sau instanţa constată că sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege, stabileşte cuantumul cauţiunii şi încunoştinţează despre aceasta persoana care a făcut cererea. După depunerea dovezii de consemnare a cauţiunii, procurorul soluţionează cererea, iar instanţa fixează termenul pentru judecare.

Soluţionarea cererii se face de către procuror, după ascultarea inculpatului asistat de apărător, iar de către instanţă, după ascultarea inculpatului şi a concluziilor apărătorului, precum şi ale procurorului.

În cazul în care constată că sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege şi cererea este întemeiată, procurorul sau instanţa admite cererea şi dispune punerea în libertate provizorie a inculpatului.

Soluţionarea cererii se face de către procuror, prin ordonanţă, iar de către instanţă prin încheiere.

Încheierea instanţei este supusă recursului. Termenul de recurs este de 3 zile şi curge de la pronunţarea pentru cei prezenţi şi de la comunicare pentru cei lipsă.

Inculpatul este adus la judecarea recursului numai când instanţa consideră necesar.

Prin ordonanţa procurorului sau încheierea instanţei, în cazul admiterii cererii de liberare provizorie sub control judiciar, se stabilesc şi obligaţiile ce urmează a fi respectate de inculpat.

Copie de pe ordonanţă sau de pe dispozitivul încheierii, ori un extras al acesteia, se trimite administraţiei locului de deţinere, precum şi organului de poliţie în a cărui rază teritorială locuieşte inculpatul. Persoanele interesate se încunoştinţează.

Administraţia locului de deţinere este obligată să ia măsuri pentru punerea de îndată în libertate a inculpatului.

Art. 160^{9}. - Respingerea cererii de liberare provizorie. În cazul în care nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege, când cererea este neîntemeiată sau când aceasta a fost făcută de către o altă persoană şi nu a fost însuşită de inculpat, procurorul sau instanţa respinge cererea.

Împotriva ordonanţei procurorului se poate face plângere la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în fond. Încheierea instanţei prin care se soluţionează plângerea, precum şi încheierea de respingere a cererii de liberare provizorie sunt supuse recursului.

Dispoziţiile art. 160^{8} se aplică în mod corespunzător.

Art. 160^{10}. - Revocarea liberării. Liberarea provizorie poate fi revocată dacă:

a) se descoperă fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la data admiterii cererii de liberare provizorie şi care justifică arestarea inculpatului;

b) inculpatul nu îndeplineşte, cu rea-credinţă, obligaţiile ce-i revin potrivit art. 160^{2} alin. 3 şi art. 160^{4} alin. 2 sau încearcă să zădărnicească aflarea adevărului ori săvârşeşte din nou, cu intenţie, o infracţiune pentru care este urmărit sau judecat.

Revocarea liberării provizorii se dispune de către procuror prin ordonanţă, iar de instanţă prin încheiere, cu ascultarea inculpatului asistat de apărător. Revocarea se dispune şi în lipsa inculpatului, când acesta, fără motive temeinice, nu se prezintă la chemarea făcută.

În caz de revocare a liberării provizorii, procurorul sau instanţa dispune arestarea preventivă a inculpatului şi emite un nou mandat de arestare.

Dispoziţiile art. 160^{9} alin. 2 şi 3 sunt aplicabile.

CAPITOLUL II
Alte măsuri procesuale

Secţiunea I
Luarea măsurilor de ocrotire şi de siguranţă

Art. 161. - Măsurile de ocrotire în caz de reţinere sau de arestare preventivă. Când măsura reţinerii sau a arestării preventive a fost luată faţă de un învinuit sau inculpat în a cărui ocrotire se află un minor, o persoană pusă sub interdicţie, o persoană căreia i s-a instituit curatela, ori o persoană care datorită vârstei, bolii sau altei cauze are nevoie de ajutor, trebuie să fie înştiinţată autoritatea competentă în vederea luării măsurilor de ocrotire. Obligaţia de încunoştinţare revine organului judiciar care a luat măsura reţinerii ori a arestării preventive.

Art. 162. - Luarea măsurilor de siguranţă. În tot cursul procesului penal, dacă procurorul sau instanţa de judecată constată că învinuitul ori inculpatul se află în vreuna din situaţiile arătate în art. 113 sau 114 din

Codul penal, dispune luarea în mod provizoriu a măsurii de siguranţă corespunzătoare.

Procurorul sau instanţa ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire a internării provizorii şi totodată sesizează comisia medicală competentă să avizeze internarea bolnavilor mintali şi a toxicomanilor periculoşi.

Măsura internării provizorii durează până la confirmarea acesteia de către instanţa de judecată.

Confirmarea se face pe baza avizului comisiei medicale.

În cazul în care s-a dispus internarea medicală, se vor lua şi măsurile prevăzute în art. 161.

Hotărârea instanţei de judecată prin care s-a confirmat măsura internării poate fi atacată separat cu recurs. Recursul nu suspendă executarea.

Secţiunea a II - a
Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor şi restabilirea situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii

Art. 163. - Măsurile asigurătorii. Măsurile asigurătorii se iau în cursul procesului penal de organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată şi constau în indisponibilizarea prin instituirea unui sechestru a bunurilor mobile şi imobile, în vederea reparării pagubei produse prin infracţiune, precum şi pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

Măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei se pot lua asupra bunurilor învinuitului sau inculpatului şi ale persoanei responsabile civilmente, până la concurenţa valorii probabile a pagubei.

Măsurile asigurătorii pentru garantarea executării pedepsei amenzii se iau numai asupra bunurilor învinuitului sau inculpatului.

Nu pot fi sechestrate bunuri care aparţin unei unităţi din cele la care se referă art. 145 din Codul penal, precum şi cele exceptate de lege.

Măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei se pot lua la cererea părţii civile sau din oficiu.

Luarea măsurilor asigurătorii este obligatorie:

a) în cazul în care prin infracţiune s-a adus o pagubă avutului uneia din unităţile la care se referă art. 145 din Codul penal, fără deosebire dacă este sau nu parte civilă constituită;

b) în cazul în care cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă;

Art. 164. - Organele care aduc la îndeplinire măsurile asigurătorii. Ordonanţa de luare a măsurii asigurătorii se aduce la îndeplinire de către organul de urmărire penală care a luat măsura.

Încheierea instanţei judecătoreşti prin care s-a dispus luarea măsurii asigurătorii se aduce la îndeplinire prin executorul judecătoresc.

Măsurile asigurătorii dispuse de organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată pot fi aduse la îndeplinire şi prin organele proprii de executare ale unităţii păgubite, în cazul în care aceasta este una din cele la care se referă art. 145 din Codul penal.

În cazurile în care urmărirea penală se efectuează de către procuror, acesta poate dispune ca măsură asiguratorie luată să fie adusă la îndeplinire de către secretarul parchetului.

Art. 165. - Procedura sechestrului. Organul care procedează la aplicarea sechestrului este obligat să identifice şi să evalueze bunurile sechestrate, putând recurge în caz de necesitate şi la experţi.

Bunurile perisabile, obiectele din metale sau pietre preţioase, mijloacele de plată străine, titlurile de valoare internă, obiectele de artă şi de muzeu, colecţiile de valoare precum şi sumele de bani care fac obiectul sechestrului, vor fi ridicate în mod obligatoriu.

Bunurile perisabile se predau unităţilor comerciale cu capital majoritar de stat, potrivit profilului activităţii, care sunt obligate să le primească şi să le valorifice de îndată.

Metalele sau pietrele preţioase ori obiectele cofecţionate cu acestea şi mijloacele de plată străine se depun la cea mai apropiată instituţie bancară competentă.

Titlurile de valoare interne, obiectele de artă sau de muzeu şi colecţiile de valoare se predau spre păstrare instituţiilor de specialitate.

Obiectele prevăzute în alin. 4 şi 5 se predau în termen de 48 de ore de la ridicare. Dacă obiectele sunt strict necesare urmăririi penale, depunerea se face ulterior, dar nu mai târziu de 48 de ore de la rezolvarea cauzei de către procuror, după terminarea urmăririi penale.

Obiectele sechestrate se păstrează până la ridicarea sechestrului. Mijloacele de plată străine pot fi valorificate de îndată de instituţia bancară competentă, în cazul când aceasta ar găsi necesar.

Sumele de bani rezultate din valorificarea făcută potrivit alin. 3 şi 7, precum şi sumele de bani ridicate potrivit alin. 2, se consemnează, după caz, pe numele învinuitului, inculpatului sau persoanei responsabile civilmente, la dispoziţia organului care a dispus instituirea sechestrului, căruia i se predă recipisa de consemnare a sumei, în termen de cel mult trei zile de la ridicarea banilor ori de la valorificarea bunurilor.

Dacă există pericol de înstrăinare, celelalte bunuri mobile sechestrate vor fi puse sub sigiliu sau ridicate, putându-se numi un custode.

Art. 166. - Procesul - verbal de sechestru şi inscripţia ipotecară. Organul care aplică sechestru încheie proces-verbal despre toate actele efectuate potrivit art. 165, descriind amănunţit bunurile sechestrate, cu indicarea valorii lor. În procesul-verbal se arată bunurile exceptate de lege de la urmărire, găsite la persoana căreia i s-a aplicat sechestru. De asemenea, se consemnează obiecţiile părţilor sau ale altor persoane interesate.

Un exemplar de pe procesul-verbal se lasă persoanei căreia i s-a aplicat sechestrul, iar în lipsă, celor cu care locuieşte, administratorului, portarului, ori celui care în mod obişnuit îl înlocuieşte sau unui vecin. În cazul când parte din bunuri ori totalitatea lor au fost predate unui custode, se lasă acestuia o copie de pe procesul-verbal. Un exemplar se înaintează şi organului care a dispus luarea măsurii asigurătorii, în termen de 24 de ore de la încheierea procesului-verbal.

Pentru bunurile imobile sechestrate, organul care a dispus instituirea sechestrului cere organului competent luarea inscripţiei ipotecare asupra bunurilor sechestrate, anexând copii de pe actul prin care s-a dispus sechestrul şi un exemplar al procesului-verbal de sechestru.

Art. 167. - Poprirea. Sumele de bani datorate cu orice titlu învinuitului, inculpatului sau părţii responsabile civilmente de către o a treia persoană, ori de către cel păgubit, sunt poprite în mâinile acestora şi în limitele prevăzute de lege, de la data primirii actului prin care se înfiinţează sechestrul. Aceste sume vor fi consemnate de debitori, după caz, la dispoziţia organului care a dispus poprirea sau a organului de executare, în termen de cinci zile de la scadenţă, recipisele urmând a fi predate aceluiaşi organ în 24 de ore de la consemnare.

Art. 168. - Contestarea măsurii asigurătorii. În contra măsurii asigurătorii luate şi modului de aducere la îndeplinire a acesteia, învinuitul sau inculpatul, partea responsabilă civilmente, precum şi orice altă persoană interesată, se pot plânge organului de cercetare penală care a dispus luarea măsurii ori procurorului care supraveghează cercetarea penală, până la sesizarea instanţei de judecată, după care plângerea de adresează acelei instanţe.

Hotărârea instanţei de judecată poate fi atacată separat cu recurs. Recursul nu suspendă executarea.

După soluţionarea definitivă a procesului penal, dacă nu s-a făcut plângere împotriva aducerii la îndeplinire a măsurii asigurătorii, se poate face contestaţie potrivit legii civile.

Art. 169. - Restituirea lucrurilor. Dacă organul de urmărire penală sau instanţa de judecată constată că lucrurile, ridicate de la învinuit sau inculpat, sau de la orice persoană care le-a primit spre a le păstra, sunt proprietatea persoanei vătămate ori au fost luate pe nedrept din posesia sau deţinerea sa, dispune restituirea acestor lucruri persoanei vătămate. Orice altă persoană care pretinde un drept asupra lucrurilor ridicate poate cere, potrivit dispoziţiilor art. 168, stabilirea acestui drept şi restituirea.

Restituirea lucrurilor ridicate are loc numai dacă prin aceasta nu se stinghereşte aflarea adevărului şi justa soluţionare a cauzei şi cu obligaţia pentru cel căruia îi sunt restituite să le păstreze până la rămânerea definitivă a hotărârii.

Art. 170. - Restabilirea situaţiei anterioare. Organul de cercetare penală cu aprobarea procurorului sau instanţa de judecată poate lua măsuri de restabilire a situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii, când schimbarea acelei situaţii a rezultat în mod vădit din comiterea infracţiunii, iar restabilirea este posibilă.

TITLUL V

Acte procesuale şi procedurale comune

CAPITOLUL I

Asistenţa juridică şi reprezentarea

Art. 171. - Asistenţa învinuitului sau a inculpatului. Învinuitul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de apărător în tot cursul urmăririi penale şi al judecăţii, iar organele judiciare sunt obligate să-i aducă la cunoştinţă acest drept.

Asistenţa juridică este obligatorie când învinuitul sau inculpatul este minor, militar în termen, militar cu termen redus, rezervist, concentrat, elev al unei unităţi militare de învăţământ, internat într-un centru de reeducare sau într-un institut medical educativ ori când este arestat, chiar în altă cauză.

În cursul judecăţii asistenţa juridică este obligatorie şi în cauzele în care legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani sau când instanţa apreciază că inculpatul nu şi-ar putea face singur apărarea.

Când asistenţa juridică este obligatorie, dacă învinuitul sau inculpatul nu şi-a ales un apărător, se ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu.

Delegaţia apărătorului desemnat din oficiu încetează la prezentarea apărătorului ales.

Dacă la judecarea cauzei apărătorul lipseşte şi nu poate fi înlocuit, cauza se amână.

Art. 172. - Drepturile apărătorului. În cursul urmăririi penale, apărătorul învinuitului sau inculpatului are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală şi poate formula cereri şi depune memorii. Lipsa apărătorului nu împiedică efectuarea actului de urmărire penală, dacă există dovada că apărătorul a fost încunoştinţat de data şi ora efectuării actului.

Când asistenţa juridică este obligatorie, organul de urmărire penală va asigura prezenţa apărătorului la ascultarea inculpatului.

În cazul în care apărătorul învinuitului sau inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmărire penală, se face menţiunea despre aceasta, iar actul este semnat şi de apărător.

Inculpatul arestat are dreptul să ia contact cu apărătorul. În mod excepţional, când interesul urmăririi cere, procurorul, din oficiu sau la propunerea organului de cercetare penală, poate dispune, prin ordonanţă motivată, interzicerea luării de contact a inculpatului arestat cu apărătorul, o singură dată, pe o durată de cel mult 5 zile.

Luarea de contact cu apărătorul nu poate fi interzisă la prelungirea duratei arestării de către instanţa de judecată, iar la prezentarea materialului de urmărire penală aceasta este obligatorie.

Apărătorul are dreptul de a se plânge, potrivit art. 275, dacă cererile sale nu au fost acceptate; în situaţiile prevăzute în alin. 2, 4 şi 5, procurorul este obligat să rezolve plângerea în cel mult 48 de ore.

În cursul judecăţii apărătorul are dreptul să asiste pe inculpat, să exercite drepturile procesuale ale acestuia, iar în cazul când inculpatul este arestat, să ia contact cu acesta.

Apărătorul ales sau desemnat din oficiu este obligat să asigure asistenţa judiciară a învinuitului sau inculpatului. Pentru nerespectarea acestei obligaţii, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate sesiza conducerea baroului de avocaţi, spre a lua măsuri.

Art. 173. - Asistenţa celorlalte părţi. Apărătorul părţii vătămate, al părţii civile şi al părţii responsabile civilmente are dreptul de a formula cereri şi de a depune memorii. Apărătorul are dreptul să asiste la efectuarea următoarele acte de urmărire penală : ascultarea părţii pe care o apără, cercetări la faţa locului, percheziţii şi autopsii, prelungirea duratei arestării, iar la efectuarea altor acte de urmărire poate asista cu încuviinţarea organului de urmărire penală.

În cursul judecăţii apărătorul exercită drepturile părţii pe care o asistă.

Când instanţa apreciază că din anumite motive partea vătămată, partea civilă sau partea responsabilă civilmente nu şi-ar putea face singură apărarea, dispune din oficiu sau la cerere luarea măsurilor pentru desemnarea unui apărător.

Art. 174. - Reprezentarea. În cursul judecăţii inculpatul poate fi reprezentat:

a) la judecarea cauzei în prima instanţă ori la rejudecarea ei după desfiinţarea hotărârii în apel sau după casare de către instanţa de recurs, numai dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta supusă judecăţii este amenda sau închisoarea de cel mult un an.

b) la judecarea cauzei în căile de atac.

În toate cazurile în care legea admite reprezentarea inculpatului, instanţa de judecată are dreptul, când găseşte necesară prezenţa acestuia, să dispună aducerea lui.

Celelalte părţi pot fi întotdeauna reprezentate.

CAPITOLUL II

Citarea, comunicarea actelor procedurale, mandatul de aducere

Art. 175. - Modul de citare. Chemarea unei persoane în faţa organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată se face prin citaţie scrisă. Citarea se poate face şi prin notă telefonică sau telegrafică.

Citaţiile se înmânează de agenţi anume însărcinaţi cu îndeplinirea acestei atribuţii sau prin mijlocirea serviciului poştal.

Art. 176. - Conţinutul citaţiei. Citaţia este individuală şi trebuie să cuprindă următoarele menţiuni:

a) denumirea organului de urmărire

penală sau a instanţei de judecată care emite citaţia, sediul său, data emiterii şi numărul dosarului;

b) numele, prenumele celui citat, calitatea în care este citat şi indicarea obiectului cauzei;

c) adresa celui citat, care trebuie să cuprindă în oraşe şi municipii: localitatea, judeţul, strada, numărul şi apartamentul unde locuieşte, iar în comune: judeţul, comuna şi satul.

În citaţie se menţionează, când este cazul, orice alte date necesare pentru stabilirea celui citat;

d) ora, ziua, luna şi anul, locul de înfăţişare, precum şi invitarea celui citat să se prezinte la data şi locul indicat, cu arătarea consecinţelor legale în caz de neprezentare.

Citaţia se semnează de cel care o emite.

Art. 177. - Locul de citare. Învinuitul sau inculpatul se citează la adresa unde locuieşte, iar dacă acesta nu este cunoscută, la adresa locului său de muncă, prin serviciul de personal al unităţii la care lucrează.

Dacă printr-o declaraţie dată în cursul procesului penal învinuitul sau inculpatul a indicat un alt loc pentru a fi citat, el este citat la locul indicat.

În caz de schimbare a adresei arătată în declaraţia învinuitului sau inculpatului, acesta este citat la noua sa adresă, numai dacă a încunoştinţat organul de urmărire penală ori instanţa de judecată de schimbarea intervenită, sau dacă organul de cercetare judiciar apreciază pe baza datelor obţinute potrivit art. 180 că s-a produs o schimbare de adresă.

Dacă nu se cunoaşte adresa unde locuieşte învinuitul sau inculpatul şi nici locul său de muncă, citaţia se afişează la sediul cosiliului local în a cărui rază teritorială s-a săvârşit infracţiunea.

Când activitatea infracţională s-a desfăşurat în mai multe locuri, citaţia se afişează la sediul cosiliului local în a cărui rază teritorială se află organul care efectuează urmărirea penală.

Bolnavii aflaţi în spital sau într-o casă de sănătate se citează prin administraţia acestora.

Deţinuţii se citează la locul de deţinere, prin administraţia acestuia.

Militarii încazarmaţi se citează la unitatea din care fac parte, prin comandatul acesteia.

Dacă învinuitul sau inculpatul locuieşte în străinătate, citarea se face prin scrisoare recomandată, în afară de cazul când prin lege se dispune altfel.

Recipisa de predare a scrisorii ţine loc de dovadă a îndeplinii procedurii de citare.

Citarea altor persoane decât învinuitul sau inculpatul se face potrivit dispoziţiilor din prezentul articol. Organizaţiile prevăzute în art. 145 din Codul penal se citează la sediul acestora.

Art. 178. - Înmânarea citaţiei. Citaţia se înmânează personal celui citat, care va semna dovada de primire.

Dacă persoana citată nu vrea să primească citaţia, sau primind-o nu voieşte sau nu poate să semneze dovada de primire, agentul lasă citaţia celui citat ori, în cazul refuzului de primire, o afişează la uşa locuinţei acestuia, încheind despre aceasta proces-verbal.

Când citaţia se face potrivit art. 177 alin. 1 partea finală, alin. 5, 6 şi 7, organele acolo arătate sunt obligate a înmâna de îndată citaţia persoanei citate sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obţine semnătura acesteia. Dovada este predată organului procedural, iar acesta o înaintează organului de urmărire penală sau instanţei de judecată care a emis citaţia.

Citaţia destinată unei organizaţii din cele prevăzute în art. 145 din Codul penal se predă la registratură sau funcţionarului însărcinat cu primirea corespondenţei. Dispoziţiile alin. 2 se aplică în mod corespunzător.

Art. 179. - Înmânarea citaţiei altor persoane. Dacă persoana citată nu se află acasă, agentul înmânează citaţia soţului, unei rude sau oricărei persoane care locuieşte cu ea, ori care în mod obişnuit îi primeşte corespondenţa.

Citaţia nu poate fi înmânată unui minor sub 14 ani sau unei persoane lipsite de uzul raţiunii.

Dacă persoana citată locuieşte într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, în lipsa persoanei arătate în alin. 1, citaţia se predă administratorului, portarului ori celui care în mod obişnuit îl înlocuieşte.

Persoana care primeşte citaţia semnează dovada de primire, iar agentul, certificând identitatea şi semnătura, încheie proces-verbal. Dacă aceasta nu voieşte sau nu poate semna dovada de primire, agentul afişează citaţia pe uşa locuinţei, încheind proces-verbal.

În lipsa persoanelor arătate în alin. 1 şi 2, agentul este obligat să se intereseze când poate găsi persoana citată pentru a-i înmâna citaţia.

Când nici pe această cale nu poate ajunge la înmânare, agentul afişează citaţia pe uşa locuinţei persoanei citate, încheind proces-verbal.

În cazul când persoana citată locuieşte într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, dacă în citaţie nu s-a indicat apartamentul ori camera în care locuieşte, agentul este obligat să facă investigaţii pentru a afla aceasta. Dacă investigaţiile au rămas fără rezultat, agentul afişează citaţia pe uşa principală a clădirii, încheind proces-verbal şi făcând menţiune despre împrejurările care au făcut imposibilă înmânarea citaţiei.

Art. 180. - Cercetări în vederea înmânării citaţiei. Dacă persoana citată şi-a schimbat adresa, agentul afişează citaţia pe uşa locuinţei arătate în citaţie şi se informează pentru aflarea noii adrese, menţionând în proces-verbal datele obţinute.

Art. 181. - Dovada de primire şi procesul - verbal de predare a citaţiei. Dovada de primire a citaţiei trebuie să cuprindă numărul dosarului, denumirea organului de urmărire penală sau a instanţei care a emis citaţia, numele, prenumele şi calitatea persoanei citate, precum şi data pentru care este citată. De asemenea, trebuie să cuprindă data înmânării citaţiei, numele, prenumele, calitata şi semnătura celui ce înmânează citaţia, certificarea de către acesta a semnăturii şi persoanei căreia i s-a înmânat citaţia, precum şi arătarea calităţii acesteia.

Ori de câte ori cu prilejul predării sau afişării unei citaţii se încheie un proces-verbal, acesta va cuprinde în mod corespunzător şi menţiunile arătate în alineatul precedent.

Art.182. - Comunicarea altor acte procedurale. Comunicarea celorlalte acte de procedură se face potrivit dispoziţiilor prevăzute în prezentul capitol.

Art. 183. - Mandatul de aducere. O persoană poate fi adusă în faţa organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată pe baza unui mandat de aducere, întocmit potrivit dispoziţiilor art. 176, dacă fiind anterior citată nu s-a prezentat, iar ascultarea ori prezenţa ei este necesară.

Învinuitul sau inculpatul poate fi adus cu mandat chiar înainte de a fi chemat prin citaţie, dacă organul de urmărire penală sau instanţa constată motivat că în interesul rezolvării cauzei se impune această măsură.

Art. 184. - Executarea mandatului de aducere. Mandatul de aducere se execută prin organele poliţiei.

Dacă persoana arătată în mandat nu poate fi adusă din motive de boală sau de orice altă cauză, cel însărcinat cu executarea mandatului constată aceasta printr-un proces-verbal, care se înaintează de îndată organului de urmărire penală ori instanţei de judecată.

Dacă cel însărcinat cu executarea mandatului de aducere nu găseşte persoana prevăzută în mandat la adresa indicată, face cercetări şi dacă acestea au rămas fără rezultat, încheie un proces-verbal care va cuprinde menţiuni despre cercetările făcute.

Executarea mandatelor de aducere privind pe militari se face prin comandantul unităţii militare sau prin comandantul garnizoanei.

CAPITOLUL III
Termenele

Art. 185. - Consecinţele nerespectării termenului. Când pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exerciţiul dreptului şi nulitatea actului făcut peste termen.

Când o măsură procesuală nu poate fi luată decât pe un anumit termen, expirarea acestuia atrage de drept încetarea efectului măsurii.

Pentru celelalte termene procedurale se aplică, în caz de nerespectare, dispoziţiile privitoare la nulităţi.

Art. 186. - Calculul termenelor procedurale. La calcularea termenelor procedurale se porneşte de la ora, ziua, luna sau anul menţionat în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazul când legea dispune altfel.

La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socoteşte ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlineşte.

Termenele socotite pe luni sau pe

ani expiră, după caz, la sfârşitul zilei corespunzătoare a ultimei luni ori la sfârşitul zilei sau lunii corespunzătoare din ultimul an. Dacă această zi cade într-o lună ce nu are zi corespunzătoare, termenul expiră în ultima zi a acelei luni.

Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârşitul primei zile lucrătoare care urmează.

Art. 187. - Acte considerate ca făcute în termen. Actul depus înăuntrul termenului prevăzut de lege la administraţia locului de deţinere ori la unitatea militară sau la oficiul poştal prin scrisoare recomandată este considerat ca făcut în termen. Înregistrarea sau atestarea făcută de către administraţia locului de deţinere pe actul depus, recipisa oficiului poştal, precum şi înregistrarea ori atestarea făcută de unitatea militară pe actul depus, servesc ca dovadă a datei depunerii actului. Cu excepţia căilor de atac, actul efectuat de procuror este considerat ca făcut în termen, dacă data la care a fost trecut în registrul de ieşire al unităţii de procuratură este înăuntrul termenului cerut de lege pentru efectuarea actului.

Art. 188. - Calcularea termenelor în cazul măsurilor preventive. În calcularea termenelor privind luarea, menţinerea ori revocarea măsurilor preventive, ora sau ziua de la care începe şi la care sfârşeşte termenul intră în durata acestuia.

CAPITOLUL IV

Cheltuielile judiciare

Art. 189. - Acoperirea cheltuielilor judiciare. Cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de procedură, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de probă, retribuirea apărătorilor precum şi orice alte cheltuieli ocazionate de desfăşurarea procesului penal se acoperă din sumele avansate de stat sau plătite de părţi.

Art. 190. - Sumele cuvenite martorului, expertului şi interpretului. Martorul, expertul şi interpretul chemaţi de organul de urmărire penală ori de instanţa de judecată au dreptul la restituirea cheltuielilor de transport, întreţinere, locuinţă şi altor cheltuieli necesare, prilejuite de chemarea lor.

Martorul, expertul şi interpretul, salariaţi ai unor organizaţii din cele prevăzute în art. 145 din Codul penal, au dreptul şi la venitul de la locul de muncă, pe durata lipsei de la serviciu prilejuită de chemarea la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată.

Martorul care nu este salariatul unei organizaţii din cele prevăzute în alineatul precedent, dar care are venit din muncă, este îndreptăţit să primească şi o compensare.

Expertul şi interpretul au dreptul şi la o retribuţie pentru îndeplinirea însărcinării date, în cazurile şi condiţiile prevăzute prin dispoziţii legale.

Sumele acordate potrivit alineatelor

1, 3 şi 4 se plătesc pe baza dispoziţiilor luate de organul care a dispus chemarea şi în faţa căruia s-a prezentat martorul, expertul sau interpretul, din fondul cheltuielilor judiciare special alocat. Aceste sume se plătesc martorului imediat după înfăţişare, iar expertului şi interpretului, după ce şi-au îndeplinit însărcinările.

Suma care reprezintă venitul arătat în alin.2 se plăteşte de unitatea la care lucrează martorul, expertul sau interpretul.

Art. 191. - Plata cheltuielilor avansate de stat în caz de condamnare. În caz de condamnare, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat.

Când sunt mai mulţi inculpaţi condamnaţi, instanţa hotărăşte partea de cheltuieli judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei părţi se ţine seama, pentru fiecare dintre inculpaţi, de măsura care a provocat cheltuielile judiciare.

Partea responsabilă civilmente, în măsura în care este obligată solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este obligată în mod solidar cu acesta şi la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat.

Art. 192. - Plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri. În caz de achitare sau de încetare a procesului penal în faţa instanţei de judecată, cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate după cum urmează:

1. În caz de achitare, de către:

a) partea vătămată, în măsura în care cheltuielile au fost determinate de aceasta;

b) partea civilă căreia i s-a respins în totul pretenţiile civile, în măsura în care cheltuielile au fost determinate de această parte;

c) inculpat, în cazul când, deşi achitat, a fost totuşi obligat la repararea pagubei.

2. În caz de încetare a procesului penal, de către:

a) inculpat, dacă s-a dispus înlocuirea răspunderii penale;

b) ambele părţi, în caz de împăcare;

c) partea vătămată, în caz de retragere a plângerii.

3. În caz de amnistie, prescripţie sau retragere a plângerii, dacă inculpatul cere continuarea procesului penal, cheltuielile judiciare sunt suportate de către:

a) partea vătămată, atunci când în cauză se face aplicaţia art. 13 alin. 2;

b) inculpat, atunci când în cauză se face aplicaţia art. 13 alin. 3.

În cazul declarării apelului ori recursului sau a introducerii oricărei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de către persoana căreia i s-a respins ori şi-a retras apelul, recursul sau cererea.

În toate celelalte cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia.

În cazul când mai multe părţi sunt obligate la suportarea cheltuielilor judiciare, instanţa hotărăşte partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare.

Dispoziţiile prevăzute la pct. 1 lit. a, precum şi la pct. 2 şi 3, se aplică în mod corespunzător şi în caz de clasare, de scoatere de sub urmărire sau de încetare a urmăririi penale.

Art. 193. - Plata cheltuielilor judiciare făcute de părţi. Inculpatul este obligat să plătească părţii vătămate în caz de condamnare, precum şi părţii civile căreia i s-a admis acţiunea civilă, cheltuielile judiciare făcute de acestea.

Când acţiunea civilă este admisă numai în parte, instanţa poate obliga pe inculpat la plata totală sau parţială a cheltuielilor judiciare.

În caz de renunţare la acţiunea civilă, instanţa se pronunţă asupra cheltuielilor la cererea părţilor.

În situaţiile prevăzute în alin. 1 şi 2, când sunt mai mulţi condamnaţi, ori dacă există parte responsabilă civilmente, se aplică în mod corespunzător dispoziţiile art. 191 alin. 2 şi 3.

În caz de achitare, partea vătămată este obligată să plătească inculpatului şi părţii responsabile civilmente cheltuielile judiciare făcute de aceştia, în măsura în care au fost provocate de partea vătămată.

În celelalte cazuri privind restituirea cheltuielilor judiciare făcute de părţi în cursul procesului penal, instanţa stabileşte obligaţia de restituire potrivit legii civile.

CAPITOLUL V

Modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale şi înlăturarea unor omisiuni vădite

Art. 194. - Modificări în acte procedurale. Orice adăugire, corectură ori suprimare făcută în cuprinsul unui act procedural este ţinută în seamă, numai dacă aceste modificări sunt confirmate în scris, în cuprinsul sau la sfîrşitul actului, de către cei care l-au semnat.

Modificările neconfirmate dar care nu schimbă întelesul frazei, rămân valabile.

Locurile nescrise în cuprinsul unei declaratii trebuie barate, astfel încât să nu se poată face adăugiri.

Art. 195. - Îndreptarea erorilor materiale. Erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se îndreaptă de însuşi organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată care a întocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu.

În vederea îndreptării erorii, părţile pot fi chemate spre a da lămuriri.

Despre îndreptarea efectuată organul de urmărire penală sau instanţa de judecată, după caz, întocmeşte un proces verbal sau o încheiere, făcându-se menţiune şi la sfârşitul actului corectat.

Art. 196. - Înlăturarea unor omisiuni vădite. Dispoziţiile art. 195 se aplică ş în cazul când organul de urmărire penală sau instanţa, ca urmare a unei omisiuni vădite, nu s-a pronunţat asupra sumelor pretinse de martori, experţi, apărători, potrivit art. 189 sau 190, precum şi cu privire la restituirea lucrurilor sau la ridicarea măsurilor asigurătorii.

CAPITOLUL VI
Nulitățile

Art. 197. - Încălcările care atrag nulitatea. Încălcările dispozițiilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrag nulitatea actului, numai atunci când s-a adus o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin anularea acelui act.

Dispozițiile relative la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia, și la publicitatea ședinței de judecată sunt prevăzute sub sancțiunea nulității. De asemenea, sunt prevăzute sub sancțiunea nulității și dispozițiile relative la participarea procurorului, prezența inculpatului și asistarea acestuia de către apărător, când sunt obligatorii potrivit legii, precum și la efectuarea anchetei sociale în cauzele cu infractori minori.

Nulitatea prevăzută în alin. 2 nu poate fi înlăturată în nici un mod. Ea poate fi invocată în orice stare a procesului și se ia în considerare chiar din oficiu.

Încălcarea oricărei alte dispoziții legale decât cele prevăzute în alin. 2 atrage nulitatea actului în condițiile alin. 1, numai dacă a fost invocată în cursul efectuării actului când partea este prezentă sau la primul termen de judecată cu procedura completă când partea a lipsit la efectuarea actului. Instanța ia în considerare din oficiu încălcările, în orice stare a procesului, dacă anularea actului este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

CAPITOLUL VII
Amenda judiciară

Art. 198. - Abateri judiciare. Următoarele abateri săvârșite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 20.000 lei la 100.000 lei.

a) neîndeplinirea sau îndeplinirea greșită ori cu întârziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum și a oricăror alte lucrări, dacă prin acestea s-au provocat întârzieri în desfășurarea procesului penal;

b) neîndeplinirea ori îndeplinirea greșită a îndatoririlor de înmânare ori de comunicare a citațiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum și neexecutarea mandatelor de aducere;

c) lipsa nejustificată a martorului, expertului sau interpretului legal citat;

d) tergiversarea de către expert a îndeplinirii însărcinărilor primite;

e) neîndeplinire de către orice persoană a obligației de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, a obiectelor ori înscrisurilor cerute de acestea, precum și neîndeplinirea aceleiași obligații de către conducătorul unității sau de cel însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații;

f) nerespectarea obligației de păstrare prezăzută în art. 109 alin. ultim;

g) neluarea de către conducătorul unității în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză, a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia;

h) nerespectarea de către oricare

dintre părțile și persoanele care asistă la ședința de judecată a măsurilor luate de către președintele completului de judecată potrivit art. 298.

Lipsa nejustificată a apărătorului, ales sau desemnat din oficiu, când asistența juridică a învinuitului sau inculpatului este obligatorie, potrivit legii, se sancționează cu amendă judiciară de la 100.000 la 500.000 lei.

Aplicarea amenzii judiciare nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracțiune.

Art. 199. - Procedura privitoare la amenda judiciară. Amenda se aplică de organul de urmărire penală, prin ordonanță, iar de instanța de judecată, prin incheiere.

Persoana amendată poate cere scutirea de amendă ori reducerea amenzii. Cererea de scutire sau de reducere se poate face în termen de 10 zile de la comunicarea ordonanței ori a încheierii de amendare.

Dacă persoana amendată justifică de ce nu a putut îndeplinii obligația sa, organul de urmărire penală sau instanța de judecată, apreciind, dispune scutirea sau reducerea amenzii.

PARTEA SPECIALĂ

TITLUL I
Urmărirea penală

CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

Art. 200. - Obiectul urmăririi penale. Urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existenţa infracţiunilor, la identificarea făptuitorilor şi la stabilirea răspunderii acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.

Art. 201. - Organele de urmărire penală. Urmărirea penală se efectuează de către procurori şi de către organele de cercetare penală.

Organele de cercetare penală sunt:

a) organele de cercetare ale poliţiei;

b) organele de cercetare speciale.

Ca organe de cercetare ale poliţiei funcţionează lucrătorii operativi anume desemnaţi din Ministerul de Interne.

Art. 202. - Rolul activ al organului de urmărire penală. Organul de urmărire penală este obligat să strângă probele necesare pentru aflarea adevărului şi pentru lămurirea cauzei sub toate aspectele, în vederea justei soluţionări a acesteia. Organul de urmărire adună probele atât în favoarea cât şi în defavoarea învinuitului sau inculpatului.

Îndatoririle prevăzute de alineatul precedent se îndeplinesc chiar dacă învinuitului sau inculpatul recunoaşte fapta.

Organul de urmărire penală este obligat să explice învinuitului sau inculpatului precum şi celorlalte părţi drepturile lor procesuale.

Organul de urmărire penală este de asemenea obligat să strângă date cu privire la împrejurările care au determinat, înlesnit sau favorizat săvârşirea infracţiunii, precum şi orice alte date de natură să servească la soluţionarea cauzei.

Art. 203. - Ordonanţele organului de urmărire penală. În desfăşurarea urmăririi penale, organul de urmărire dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale prin ordonanţă, acolo unde legea prevede aceasta, iar în celelalte cazuri prin rezoluţie motivată.

Ordonanţa trebuie să fie motivată şi să cuprindă totdeauna data şi locul întocmirii, numele, prenumele şi calitatea celui care o întocmeşte, cauza la care se referă, obiectul actului sau măsurii procesuale, temeiul legal al acesteia şi semnătura celui care a întocmit-o. Ordonanţa va cuprinde de asemenea menţiunile speciale prevăzute de lege pentru anumite acte sau măsuri.

Când organul de cercetare penală consideră că este cazul să fie luate anumite măsuri, face propuneri motivate.

Art. 204. - Efectuarea unor acte de urmărire în incinta unor organizaţii. Orice act de urmărire penală în incinta unei unităţi a unei organizaţii din cele prevăzute în art. 145 din Codul penal se poate efectua numai cu consimţământul conducerii acelei unităţi sau cu autorizaţia procurorului.

În caz de infracţiuni flagrante, consimţământul sau autorizaţia nu este necesară.

Art. 205. - Păstrarea unor acte de urmărire penală. Când legea prevede că un act sau o măsură procesuală trebuie să fie încuviinţată, autorizată sau confirmată de procuror, un exemplar al ordonanţei sau al actului procesual rămâne la procuror.

CAPITOLUL II

Competenţa organelor de urmărire penală

Art. 206. - Abrogat.

Art. 207. - Competenţa organelor de cercetare ale poliţiei. Cercetarea penală de efectuează de organele de cercetare ale poliţiei, pentru orice infracţiune care nu este dată în mod obligatoriu în competenţa altor organe de cercetare.

Art. 208. - Competenţa organelor de cercetare penală speciale. Cercetarea penală se efectuează şi de următoarele organe speciale:

a) ofiţerii anume desemnaţi de către comandanţii unităţilor militare corp aparte şi similare, pentru militarii în subordine, precum şi pentru infracţiunile săvârşite în legătură cu serviciul de angajaţi civili ai acestor unităţi. Cercetarea poate fi efectuată personal şi de către comandant;

b) ofiţerii anume desemnaţi de către şefii comenduirilor de garnizoană pentru infracţiunile săvârşite de militari în afara unităţilor militare. Cercetarea poate fi efectuată şi personal de şefii comenduirilor de garnizoană;

c) ofiţerii anume desemnaţi de către comandanţii centrelor militare, pentru infracţiunile de competenţa instanţelor militare, săvârşite de persoane civile în legătură cu obligaţiile lor militare. Cercetarea poate fi efectuată şi personal de către comandanţii centrelor militare.

La cererea comandantului centrului militar, organul de poliţie efectuează unele acte de cercetare, după care înaintează lucrările comandantului centrului militar;

d) ofiţerii de grăniceri, precum şi ofiţerii anume desemnaţi din Ministerul de Interne, pentru infracţiunile de frontieră;

e) căpitanii porturilor, pentru infracţiunile contra siguranţei pe apă şi contra disciplinei şi ordinii la bord, precum şi pentru infracţiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul, prevăzute în Codul penal, săvârşite de personalul navigant al marinei civile, dacă fapta a pus sau ar fi putut pune în pericol siguranța navei sau a navigației.

În cazurile prevăzute la lit. a, b și c, cercetarea penală se efectuează în mod obligatoriu de organele speciale acolo prevăzute.

Art. 209. - Competența procurorului în faza urmăririi. Procurorul exercită supravegherea asupra actelor de urmărire penală; în exercitarea acestei atribuții procurorii conduc și controlează activitatea de cercetare penală a poliției și a altor organe.

Procurorul poate să efectueze orice act de urmărire penală în cauzele pe care le supraveghează.

Urmărirea penală se efectuează, în mod obligatoriu, de către procuror, în cazul în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 155 - 173, 174 -177, 179, 189 alin. 3, art. 190, 191, 211 alin. 3, art. 212, 236, 236^1, 238, 239, 239^1, 250, 252, 254, 255, 257, 265, 266, 267, 267^1, 268, 273 - 276, 279^1, 280, 280^1, 302^2, 317 și 356 - 361 din Codul penal, în cazul infracțiunilor arătate în art. 26 pct. 2 lit a), art. 27 pct. 1 lit. b) și c), art. 28^1 pct. 1 lit. b) și c) și art. 28^2 pct. 1 lit. b) și art. 29 pct. 1 din acest cod, precum și în cazul infracțiunilor împotriva protecției muncii.

Este competent să efectueze urmărirea penală, în cazurile prevăzute în alineatul precedent, și să exercite supravegherea asupra activității de cercetare penală procurorul de la unitatea de procuratură corespunzătoare instanței care, potrivit legii, judecă în prima instanță cauza.

Atunci când urmărirea penală este efectuată de procuror, ordonanța prin care s-a dispus arestarea preventivă și rechizitoriul sunt supuse confirmării procurorului șef al unității, iar când urmărirea este făcută de acesta, confirmarea se face de organul ierarhic superior.

Art. 210. - Verificarea competenței. Organul de urmărire penală sesizat potrivit art. 221 este dator să-și verifice competența.

Dacă organul de cercetare penală constată că nu este competent a efectua cercetarea, trimite de îndată cauza procurorului care exercită supravegherea, în vederea sesizării organului competent.

Art. 211. - Extinderea competenței teritoriale. Când anumite acte de cercetare penală trebuie să fie efectuate în afara razei teritoriale în care se face cercetarea, organul de cercetare penală poate să le efectueze el însuși sau să dispună efectuarea lor prin comisie rogatorie ori delegare.

În cazul în care organul de cercetare penală înțelege să procedeze el însuși la efectuarea actelor, înștiințează în prealabil despre aceasta organul corespunzător din raza teritorială în care va efectua aceste acte.

În cuprinsul aceleiași localități, organul de cercetare penală efectuează toate actele de cercetare, chiar dacă unele dintre acestea trebuie îndeplinite în afara razei sale teritoriale, cu respectarea dispoziției din alineatul precedent.

Art. 212. - Conexarea și disjungerea. – Abrogat.

Art. 213. - Cazuri urgente. Organul de cercetare penală este obligat să efectueze actele de cercetare ce nu suferă amânare, chiar dacă acestea privesc o cauză care nu este de competenţa lui. Lucrările efectuate în astfel de cazuri se trimit, de îndată, prin procurorul care exercită supravegherea activităţii organului ce le-a efectuat, procurorului competent.

Art. 214. - Actele încheiate de unele organe de cercetare. Sunt obligate să procedeze la luarea de declaraţii de la făptuitor şi de la martorii care au fost de faţă la săvârşirea unei infracţiuni şi să întocmească proces-verbal despre împrejurările concrete ale săvârşirii acesteia:

a) organele inspecţiilor de stat, precum şi alte organe de stat, organele organizaţiilor cooperatiste sau ale altor organizaţii publice, pentru infracţiunile care constituie încălcări ale dispoziţiilor şi obligaţiilor a căror respectare o controlează potrivit legii;

b) organele de control şi cele de conducere ale administraţiei de stat, ale întreprinderilor şi organizaţiilor economice de stat, cooperatiste, sau ale altor organizaţii publice, pentru infracţiunile săvârşite în legătură cu serviciul de cei aflaţi în subordine ori sub controlul lor.

Organele arătate mai sus au dreptul să reţină corpurile delicte, să procedeze la evaluarea pagubelor, precum şi să efectueze orice alte acte, când legea prevede aceasta.

Actele încheiate se înaintează procurorului în cel mult 3 zile de le descoperirea faptei ce constitue infracţiune, afară de cazul când legea dispune altfel.

În caz de infracţiuni flagrante, aceleaşi organe au obligaţia să înainteze de îndată procurorului pe făptuitor, împreună cu lucrările efectuate şi cu mijloacele materiale de probă.

Procesele-verbale încheiate de aceste organe constitue mijloace de probă.

Art. 215. - Actele încheiate de comandanţii de nave şi aeronave şi de subofiţerii trupelor de grăniceri. Obligaţiile şi drepturile prevăzute în art. 214. alin. 1 şi 2 le au următoarele organe:

a) comandanţii de nave şi aeronave pentru infracţiunile săvârşite pe acestea, pe timpul cât navele şi aeronavele pe care le comandă se află în afara porturilor sau aeroporturilor;

b) subofiţerii din trupele de grăniceri, pentru infracţiunile de frontieră.

Organele de mai sus pot efectua percheziţii corporale asupra făptuitorului şi pot verifica lucrurile pe care acesta le are cu sine.

De asemenea, organele de mai sus pot prinde pe făptuitor, în care caz îl predau de îndată procurorului sau organului de cercetare penală, împreună cu lucrările şi cu mijloacele materiale de probă.

În celelalte cazuri, lucrările efectuate se înaintează organului de cercetare penală competent, în cel mult 5 zile de la prima constatare efectuată, împreună cu mijloacele materiile de probă.

Când infracţiunea a fost săvârşită pe

o navă sau aeronavă, termenele de mai sus curg de la ancorarea navei ori de la aterizarea pe teritoriul român.

Procesele-verbale încheiate de aceste organe constitue mijloace de probă.

CAPITOLUL III
Supravegherea exercitată de procuror în activitatea de urmărire penală

Art. 216. - Obiectul supravegherii. Procurorul, în exercitarea supravegherii legii în activitatea de urmărire penală, veghează ca orice infracţiune să fie descoperită, orice infractor să fie tras la răspundere penală şi ca nici o persoană să nu fie urmărită penal fără să existe indicii temeinice că a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală.

De asemenea, procurorul veghează ca nici o persoană să nu fie reţinută sau arestată, decât în cazurile şi în condiţiile prevăzute de lege.

În exercitarea activităţii de supraveghere procurorul ia măsurile necesare sau dă dispoziţii organelor de cercetare penală ca să ia asemenea măsuri.

Procurorul ia măsuri şi dă dispoziţii în scris şi motivat.

Art. 217. - Trecerea cauzei de la un organ la altul. Procurorul poate să dispună, după necesitate, ca într-o cauză în care cercetarea penală trebuie efectuată de un anumit organ de cercetare, să fie efectuată de un alt asemenea organ.

Preluarea unei cauze de către un organ de cercetare penală ierarhic superior se dispune de procurorul de la parchetul care exercită supravegherea acestuia, pe baza propunerii motivate a organului de cercetare penală care preia cauza şi după încunoştinţarea procurorului care exercită supravegherea acesteia.

În cauzele preluate de către un organ de cercetare penală central, supravegherea se exercită de către un procuror din Parchetul General de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

În cauzele în care urmărirea penală se efectuează de către procuror, acesta poate dispune ca anumite acte de cercetare penală să fie efectuate de către organele de poliţiei.

Art. 218. - Modalităţi de exercitare a supravegherii. Procurorul conduce şi controlează activitatea de cercetare penală a poliţiei şi a altor organe şi supraveghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispoziţiilor legale.

Organele de cercetare penală sunt obligate să încunoştinţeze de îndată pe procuror despre infracţiunile de care au luat cunoştinţă.

Procurorul poate să asiste la efectuarea oricărui act de cercetare penală sau să-l efectueze personal. Procurorul poate să ceară spre verificare orice dosar de la organul de cercetare penală, care este obligat să-l trimită, cu toate actele, materialele şi datele privitoare la fapte care formează obiectul cercetării.

Art. 219. - Dispoziţii date de

procuror. Procurorul poate să dea dispoziţii cu privire la efectuarea oricărui act de urmărire penală.

Dispoziţiile date de procuror sunt obligatorii pentru organul de cercetare penală. Dacă acest organ are de făcut obiecţii, poate sesiza pe procurorul şef al unităţii sau, când dispoziţiile sunt date de acesta, pe procurorul ierarhic superior, fără a întrerupe executarea lor. În termen de 3 zile de la sesizare procurorul şef sau procurorul ierarhic superior este obligat să se pronunţe.

Art. 220. - Infirmarea actelor sau măsurilor procesuale nelegale. Când procurorul constată că un act sau o măsură procesurală a organului de urmărire penală nu este dată cu respectarea dispoziţiilor legale, o infirmă motivat.

CAPITOLUL IV
Efectuarea urmăririi penale

Secţiunea I
Sesizarea organelor de urmărire penală

Art. 221. - Modurile de sesizare. Organul de urmărire penală este sesizat prin plângere sau denunţ, ori sesizează din oficiu când se află pe orice altă cale că s-a săvârşit o infracţiune.

Când, potrivit legii, punerea în mişcare a acţiunii penale se face numai la plângerea prealabilă ori la sesizarea sau cu autorizarea organului prevăzut de lege, urmărirea penală nu poate începe în lipsa acestora.

De asemenea, urmărirea penală nu poate începe fără exprimarea dorinţei guvernului străin în cazul infracţiunii prevăzute în art. 171 Cod penal.

Când prin săvârşirea unei infracţiuni s-a produs o pagubă uneia din unităţile la care se referă art. 145 din Codul penal, unitatea păgubită este obligată să sesizeze de îndată organul de urmărire penală, să prezinte situaţii explicative cu privire la întinderea pagubei, date cu privire la faptele prin care paguba a fost pricinuită şi să se constituie parte civilă.

Art. 222. - Plângerea. Plângerea este încunoştinţarea făcută de o persoană sau de o organizaţie din cele prevăzute în art. 145 din Codul penal, căreia i s-a cauzat o vătămare prin infracţiune.

Plângerea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, calitatea şi domiciliul petiţionarului, descrierea faptei care formează obiectul plângerii, indicarea făptuitorului dacă este cunoscut şi a mijloacelor de probă.

Plângerea se poate face personal sau prin mandatar. Mandatul trebuie să fie special, iar procura rămâne ataşată plângerii.

Plângerea făcută oral se consemnează într-un proces-verbal de organul care o primeşte.

Plângerea se poate face şi de către unul dintre soţi pentru celălalt soţ, sau de către copilul major pentru părinţi. Persoana vătămată poate să declare că nu-şi însuşeşte plângerea.

Pentru persoana lipsită de capacitatea de exerciţiu, plângerea se face de reprezentantul său legal.

Persoana cu capacitate de exerciţiu restrânsă poate face plângerea cu încuviinţarea persoanelor prevăzute de legea civilă.

Art. 223. - Denunţul. Denunţul este încunoştinţarea făcută de către o persoană sau de către o unitate a unei organizaţii din cele prevăzute în art. 145 din Codul penal, despre săvârşirea unei infracţiuni.

Denunţul trebuie să conţină aceleaşi date ca şi plângerea.

Denunţul scris trebuie să fie semnat de denunţător, iar în cazul denunţului oral, acesta se consemnează într-un proces-verbal de către organul în faţa căruia a fost făcut.

Art. 224. - Acte premergătoare. În vederea începerii urmăririi penale, organul de urmărire penală poate efectua acte premergătoare.

De asemenea, în vederea strângerii datelor necesare organelor de urmărire penală pentru începerea urmăririi penale, pot efectua acte premergătoare şi lucrătorii operativi din Ministerul de Interne, precum şi din celelalte organe de stat cu atribuţii în domeniul siguranţei naţionale, anume desemnaţi în acest scop, pentru fapte care constituie potrivit legii, ameninţări la adresa siguranţei naţionale.

Procesul-verbal prin care se constată efectuarea unor acte premergătoare poate constitui mijloc de probă.

Art. 225. - Sesizarea la cererea organului competent. Când legea prevede că începerea urmăririi penale nu poate avea loc fără o sesizare specială, aceasta trebuie făcută în scris şi semnată de către organul competent. În actul de sesizare trebuie să se arate în mod corespunzător datele prevăzute în art. 222 alin. 2.

Art. 226. - Unele dispoziţii privind urmărirea penală pentru militari. Pentru infracţiunile prevăzute de Codul penal în art. 331 - 336, 348, 353 şi 354, urmărirea penală poate începe numai la sesizarea comandantului.

Pentru celelalte infracţiuni săvârşite de militari, organul de urmărire penală procedează potrivit regulilor obişnuite, informând pe comandant de îndată ce a început urmărirea penală.

Art. 227. - Sesizări făcute de persoane cu funcţii de conducere şi de salariaţi. Orice persoană cu funcţie de conducere într-o organizaţie sau cu atribuţii de control, care a luat cunoştinţă de săvârşirea unei infracţiuni în acea organizaţie, este obligată să sesizeze de îndată pe procuror sau organul de cercetare penală şi să ia măsuri să nu dispară urmele infracţiunii, corpurile delicte şi orice alte mijloace de probă.

Obligaţiile prevăzute în alineatul precedent revin şi oricărui funcţionar sau alt salariat care a luat cunoştinţă despre săvârşirea unei infracţiuni în legătură cu serviciul în cadrul căruia îşi îndeplineşte sarcinile.

Secţiunea a II - a
Desfăşurarea urmăririi penale

Art. 228. - Începerea urmăririi penale. Organul de urmărire penală sesizat în vreunul din modurile prevăzute în art. 221 dispune prin rezoluţie începerea urmăririi penale, când din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premărgătoare efectuate nu rezultă vreunul din cazurile de împiedicare a punerii în mişcare a acţiunii penale prevăzute în art. 10. cu excepţia celui de la lit. b^1.

În cazul arătat în art. 10 lit. b^1, organul de urmărire penală înaintează dosarul procurorului cu propunerea de a dispune scoaterea de sub urmărire penală.

Când organul de urmărire penală se sesizează din oficiu, încheie un proces-verbal care constituie actul de începere a urmăririi penale.

Dacă din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premărgătoare efectuate după primirea plângerii sau denunţului rezultă vreunul din cazurile de împiedicare a punerii în mişcare a acţiunii penale prevăzute în art. 10, cu excepţia celui de la lit. $b^{1,}$ organul de urmărire penală înaintează procurorului actele încheiate cu propunerea de a nu se începe urmărirea penală.

Dacă procurorul constată că nu sunt întrunite condiţiile arătate în alineatul precedent, restituie actele organului de urmărire penală pentru începerea urmăririi penale.

În cazul în care procurorul este de acord cu propunerea, o confirmă prin rezoluţie motivată şi înştiinţează despre aceasta persoana care a făcut sesizarea.

Dacă ulterior se constată că nu a existat sau că a dispărut împrejurarea pe care se întemeia propunerea de a nu se începe urmărirea penală, procurorul infirmă rezoluţia şi restitue actele organului de urmărire dispunând începerea urmăririi penale.

Art. 229. - Învinuitul. Persoana faţă de care se efectuează urmărirea penală se numeşte învinuit cât timp nu a fost pusă în mişcare acţiunea penală împotriva sa.

Art. 230. - Scoaterea de sub urmărire când fapta nu prezintă pericolul social al unei infracţiuni. Procurorul, sesizat potrivit art. 228 alin. 2, dispune prin ordonanţă scoaterea de sub urmărire penală şi înştiinţează despre aceasta, când este cazul, persoana care a făcut sesizarea.

Art. 231. - Restituire dosarului pentru continuarea cercetării penale. Dacă procurorul, sesizat potrivit dipoziţiilor art. 228 alin. 2, constată că nu este cazul să scoată de sub urmărire, restituie dosarului organului de cercetare penală pentru continuarea cercetării penale.

Art. 232. - Restituirea dosarului pentru începerea sau continuarea urmăririi penale. Dacă procurorul i-a restituit, în temeiul art. 228 alin. 5 sau art. 231 actele ori dosarul, organul de urmărire penală începe ori, după caz, continuă urmărirea penală, procedând la efectuarea acesteia, potrivit legii şi ţinând seama de împrejurările speciale ale fiecărei cauze.

Art. 233. - Arestarea preventivă a învinuitului. În cursul efectuării cercetării penale, dacă organul de cercetare consideră că sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive a învinuitului, face propuneri în acest sens şi le înaintează procurorului pentru a decide.

Dacă procurorul, după ce examinează dosarul cauzei, constată că este cazul să ia măsura arestării preventive a învinuitului, procedează potrivit art. 146.

Art. 234. - Propuneri făcute de organul de cercetare penală. Dacă organul de cercetare penală consideră că sunt temeiuri pentru punerea în mişcare a acţiunii penale, face propuneri în acest sens, pe care le înaintează procurorului.

Organul de cercetare penală, dacă consideră că sunt întrunite şi condiţiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive a inculpatului, face propuneri şi în această privinţă.

Art. 235. - Punerea în mişcare a acţiunii penale prin ordonanţă. Procurorul se pronunţă asupra punerii în mişcare a acţiunii penale după examinarea dosarului.

Dacă procurorului este de acord cu punerea în mişcare, pune în mişcare acţiunea penală prin ordonanţă.

Ordonanţa de punere în mişcare a acţiunii penale trebuie să cuprindă, pe lângă menţiunile arătate în art. 203, date cu privire la persoana inculpatului, fapta pentru care este învinuit şi încadrarea juridică a acesteia.

Art. 236. - Arestarea preventivă a inculpatului. Procurorul sesizat potrivit art. 234, dacă pune în mişcare acţiunea penală şi dacă constată că sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive a inculpatului, procedează potrivit art. 150 şi urm.

Dacă învinuitul este arestat potrivit art. 233, va fi ascultat de procuror înainte de expirarea termenului de arestare a învinuitului.

Art. 237. - Continuarea cercetării şi arestarea inculpatului. După aducerea la îndeplinire a dispoziţiilor art. 233 - 236, procurorul dacă este cazul, dispune continuarea cercetării penale. Organul de cercetare penală continuă efectuarea actelor de cercetare, fiind obligat să respecte şi dispoziţiile date de procuror.

Dacă procurorul a pus în mişcare acţiunea penală, organul de cercetare cheamă pe inculpat, îi comunică fapta pentru care este învinuit şi îi dă explicaţii cu privire la drepturile şi obligaţiile pe care le are.

Organul de cercetare penală pune în vedere inculpatului aflat în stare de libertate că este obligat să se prezinte la toate chemările ce i se vor face în cursul procesului penal şi că are îndatorirea să comunice orice schimbare de adresă.

Organul de cercetare penală va continua urmărirea penală şi fără a-l asculta pe inculpat, când acesta este dispărut, se sustrage de la cercetare sau nu locuieşte în ţară.

Art. 238. - Extinderea cercetării penale. Organul de cercetare penală, dacă constată fapte noi în sarcina inculpatului ori împrejurări noi care pot duce la schimbarea încadrării juridice a faptei pentru care s-a pus în mişcare acţiunea penală sau date cu privire la participarea şi a unei alte persoane la săvârşirea acelei fapte, face propuneri în acest sens, pe care le înaintează procurorului, pentru ca acesta să decidă în privința extinderii cercetării penale sau schimbării încadrării juridice.

Secțiunea a III - a
Suspendarea urmăririi penale

Art. 239. - Cazuri de suspendare. În cazul când se costată printr-o expertiză medicală că învinuitul sau inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să ia parte la procesul penal, organul de cercetare penală înaintează procurorului propunerile sale împreună cu dosarul, pentru a dispune suspendarea urmăririi penale.

Procurorul se pronunță asupra suspendării prin ordonanță.

Art. 240. - Ordonanța de suspendare. Ordonanța trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile arătate în art. 203, datele privitoare la persoana învinuitului sau inculpatului, fapta de care este învinuit, cauzele care au determinat suspendarea și măsurile luate în vederea însănătoșirii învinuitului sau inculpatului.

Măsura suspendării se comunică părții civile. După comunicare, dosarul se restituie organului de cercetare penală.

Art. 241. - Sarcina organului de cercetare în timpul suspendării. În timpul cât urmărirea este suspendată, organul de cercetare penală continuă să efectueze toate actele a căror îndeplinire nu este împiedicată de situația învinuitului sau inculpatului.

Organul de cercetare penală este obligat să se intereseze periodic dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea urmăririi penale.

Secțiunea a IV - a
Încetarea urmăririi penale.

Art. 242. - Cazuri de încetare. Încetarea urmăririi penale are loc când se constată existența vreunuia dintre cazurile prevăzute în art. 10 lit. f) - h) și j) și există învinuit sau inculpat în cauză.

Dacă în aceeași cauză sunt mai mulți învinuiți sau inculpați ori dacă mai multe fapte fac obiectul aceleiași cauze, încetarea urmăririi se face numai cu privire la învinuiții sau inculpații, ori la faptele pentru care există cazul de încetare a urmăririi.

Art. 243. - Procedura încetării. Organul de cercetare penală, când constată existența vreunuia dintre cazurile prevăzute de art. 10 lit. f) - h) și j) înaintează procurorului dosarul împreună cu propuneri de încetare a urmăririi penale.

Procurorul se pronunță asupra încetării urmăririi penale prin ordonanță, dispunând potrivit art. 11 pct. c. În cazul în care nu s-a pus în mișcare acțiunea penală, încetarea urmăririi penale se pronunță prin rezoluție motivată.

Când cazul de încetare a urmăririi penale privește un învinuit sau inculpat arestat, procurorul trebuie să se pronunțe asupra încetării urmăririi penale în termen de 24 de ore de la primirea dosarului.

Art. 244. - Ordonanța de încetare a urmăririi penale. Ordonanța de încetare a urmăririi penale trebuie să cuprindă pe lângă mențiunile arătate în art. 203, datele privind persoana şi fapta la care se referă încetarea, precum şi arătarea temeiurilor de fapt şi de drept pe baza cărora se dispune încetarea urmăririi penale.

Art. 245. - Dispoziţii complementare ale ordonanţei. Prin ordonanţa de încetare a urmăririi penale se dispune totodată asupra:

a) revocării măsurii preventive precum şi a măsurilor asiguratorii luate în vederea executării pedepsei amenzii ori a pedepsei confiscării averii;

b) confiscării lucrurilor care potrivit art. 118 Cod penal sunt supuse confiscării speciale şi a restituirii celorlalte.

Dacă proprietatea corpurilor delicte şi a celorlalte obiecte care au servit ca mijloace materiale de probă este contestată, ele sunt păstrate de organul de cercetare penală până la hotărârea instanţei civile;

c) măsurilor asigurătorii privind reparaţiile civile şi a restabilirii situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii.

În cazul în care s-a dispus menţinerea măsurilor asigurătorii privind reparaţiile civile, aceste măsuri se vor considera desfiinţate, dacă persoana vătămată nu introduce acţiune în faţa instanţei civile în termen de 30 de zile de la comunicarea încetării urmăririi penale;

d) cheltuielilor judiciare, stabilind cuantumul acestora, cine trebuie să le suporte şi ordonând încasarea lor;

e) restituirii cauţiunii în cazurile prevăzute de lege.

Dacă în cursul urmăririi penale s-a luat vreuna din măsurile de siguranţă arătate în art. 162, se va face menţiune despre aceasta.

Art. 246. - Înştiinţarea despre încetarea urmăririi penale. Procurorul înştiinţează persoanele interesate despre încetarea urmăririi penale.

În cazul când învinuitul sau inculpatul este arestat preventiv, procurorul înştiinţează prin adresă administraţia locului de deţinere, cu dispoziţia de a pune îndată în libertate pe învinuit sau inculpat.

Art. 247. - Abrogat.

Art. 248. - Restituirea dosarului şi continuarea cercetării penale. Procurorul, dacă constată că nu este cazul să dispună încetarea sau când a dispus încetarea parţial, restitue dosarul organului de cercetare penală, cu dispoziţia de a continua cercetarea.

Secţiunea a V - a
Scoaterea de sub urmărirea penală

Art. 249. - Cazurile şi procedura scoaterii de sub urmărire. Scoaterea de sub urmărirea penală are loc când se constată existenţa vreunuia dintre cazurile prevăzute în art. 10 lit. a-e şi există învinuit sau inculpat în cauză.

Dispoziţiile art. 242 - 246 şi 248 se aplică în mod corespunzător şi în procedura scoaterii de sub urmărire.

În cazul prevăzut în art. 10 lit. b^1 procurorul se pronunţă prin ordonanţă.

Art. 249^1. - Punerea în executare

a ordonanţei prin care s-a aplicat o sancţiune cu caracter administrativ. În cazul în care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală în temeiul art. 10 lit. b^1, executarea mustrării sau mustrării cu avertisment, prevăzute în art. 91 din Codul penal, aplicate de procuror, se face potrivit art. 487, care se aplică în mod corespunzător.

Executarea sancţiunii cu caracter administrativ a amenzii se efectuează potrivit art. 442 şi 443.

Împotriva ordonanţei prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală în temeiul art. 10 lit. b^1 se poate face plângere în termen de 5 zile de la înştiinţarea prevăzută în art. 246.

Punerea în executare a ordonanţei prin care s-a aplicat sancţiunea cu caracter administrativ a amenzii se face după expirarea termenului prevăzut în alin. 3, iar dacă s-a făcut plângere şi a fost respinsă, după respingerea acesteia.

Secţiunea a VI - a
Procedura prezentării materialului de urmărire penală

Art. 250. - Prezentarea materialului. După punerea în mişcare a acţiunii penale, dacă au fost efectuate toate actele de urmărire necesare, organul de cercetare penală cheamă pe inculpat în faţa sa şi:

a) îi pune în vedere că are dreptul de a lua cunoştinţă de materialul de urmărire penală, arătându-i şi încadrarea juridică a faptei săvârşite;

b) îi asigură posibilitatea de a lua îndată cunoştinţă de material. Dacă inculpatul nu poate să citească, organul de cercetare penală îi citeşte materialul;

c) îl întreabă, după ce a luat cunoştinţă de materialul de urmărire penală, dacă are de formulat cereri sau dacă voieşte să facă declaraţii suplimentare.

Art. 251. - Procesul - verbal de prezentare a materialului. Despre aducerea la îndeplinire a dispoziţiilor prevăzute în art. 250 organul de cercetare penală întocmeşte proces-verbal, în care consemnează şi declaraţiile, cererile şi răspunsurile inculpatului.

Art. 252. - Cereri noi formulate de inculpat. Dacă inculpatul a formulat cereri noi în legătură cu urmărirea penală, organul de cercetare penală le examinează de îndată şi dispune prin ordonanţă admiterea sau respingerea lor.

Organul de cercetare dispune prin aceeaşi ordonanţă completarea cercetării penale, atunci când din declaraţiile suplimentare sau din răspunsurile inculpatului rezultă necesitatea completării.

Art. 253. - Prezentarea din nou a materialului de urmărire penală. Organul de cercetare penală este obligat să procedeze din nou la prezentarea materialului, dacă a efectuat noi acte de cercetare penală, sau dacă constată că trebuie să fie schimbată încadrarea juridică a faptei.

Art. 254. - Cazuri de neprezentare a materialului. Când prezentarea materialului nu a fost posibilă din cauză că inculpatul a dispărut, s-a sustras de la chemarea înaintea organului de cercetare penală sau nu locuieşte în ţară, în referatul care se întocmeşte potrivit art. 259 se arată împrejurările concrete din care rezultă cauza împiedicării.

Dacă până la înaintarea dosarului la procuror inculpatul se prezintă, este prins ori adus, se procedează la prezentarea materialului de urmărire penală.

Secţiunea a VII - a
Terminarea urmăririi penale

§ 1. Urmărire fără punerea în mişcare a acţiunii penale

Art. 255. - Ascultarea învinuitului înainte de terminarea cercetării. În cauzele în care nu a fost pusă în mişcare acţiunea penală, organul de cercetare, după efectuarea actelor de cercetare penală potrivit art. 232, dacă există învinuit în cauză şi constată că împotriva acestuia sunt suficiente probe, procedează la o nouă ascultare a învinuitului, aducându-i la cunoştinţă învinuirea şi întrebându-l dacă are noi mijloace de apărare.

Dacă învinuitul nu a produs noi probe sau propunerea sa nu a fost găsită temeinică ori dacă cercetarea a fost completată potrivit propunerilor făcute, cercetarea se consideră terminată.

Art. 256. - Înaintarea dosarului privind pe învinuit. De îndată ce cercetarea penală este terminată, organul de cercetare înaintează dosarul procurorului cu un referat, în care consemnează rezultatul cercetării, spre a se decide potrivit art. 262. Referatul va cuprinde în mod corespunzător menţiunile prevăzute în art. 259 - 260.

Art. 257. - Prezentarea materialului de către procuror. Procurorul primind dosarul, dacă socoteşte necesar, cheamă pe învinuit şi îi prezintă materialul de urmărire penală potrivit dispoziţiilor art. 250 şi următoarele care se aplică în mod corespunzător.

§ 2. Urmărire cu acţiunea penală pusă în mişcare

Art. 258. - Înaintarea dosarului privind pe inculpat. În cauzele în care acţiunea penală a fost pusă în mişcare, după completarea cercetării şi după îndeplinirea, dacă este cazul, a dispoziţiilor privitoare la prezentarea materialului de urmărire penală, cercetarea penală se consideră terminată. Organul de cercetare penală înaintează de îndată procurorului dosarul cauzei însoţit de un referat.

Art. 259. - Cuprinsul referatului întocmit de organul de cercetare penală. Referatul întocmit de organul de cercetare penală trebuie să se limiteze la fapta care a format obiectul punerii în mişcare a acţiunii penale, la persoana inculpatului şi la ultima încadrare juridică a faptei.

Referatul trebuie să cuprindă fapta reţinută în sarcina inculpatului, probele administrate şi încadrarea juridică.

Când urmărirea penală priveşte mai multe fapte sau mai mulţi inculpaţi, referatul trebuie să cuprindă mențiunile arătate în alineatul precedent cu privire la toate faptele și la toți inculpații și dacă este cazul, trebuie să se arate pentru care fapte ori făptuitori s-a încetat urmărirea, s-a dispus scoaterea de sub urmărire ori s-a suspendat urmărirea penală.

Art. 260. - Date suplimentare. Referatul trebuie să cuprindă date suplimentare privitoare la:

a) mijloacele materiale de probă și măsurile luate referitor la ele în cursul cercetării penale, precum și locul unde se află;

b) măsurile asigurătorii privind reparațiile civile sau executarea pedepsei amenzii ori a confiscării averii, luate în cursul cercetării penale;

c) cheltuielile judiciare.

CAPITOLUL V

Trimiterea în judecată

Art. 261. - Verificarea lucrărilor urmăririi penale. Procurorul este obligat ca în termen de cel mult 15 zile de la primirea dosarului trimis de organul de cercetare penală potrivit art. 256 sau 258 să procedeze la verificarea lucrărilor urmăririi penale și să se pronunțe asupra acestora.

Procurorul procedează la prezentarea materialului de urmărire penală în situațiile prevăzute de art. 254 alin. 1 dacă inculpatul se prezintă, este prins sau adus după înaintarea la procuratură.

Rezolvarea cauzelor în care sunt arestați se face de urgență și cu precădere.

Art. 262. - Rezolvarea cauzelor. Dacă procurorul constată că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă existând probele necesare și legal administrate, procedează după caz, astfel:

1. când din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârșită de învinuit sau inculpat și că acesta răspunde penal:

a) dacă acțiunea penală nu a fost pusă în mișcare în cursul urmăririi penale, dă rechizitoriu prin care pune în mișcare acțiunea penală și dispune trimiterea în judecată;

b) dacă acțiunea penală a fost pusă în mișcare în cursul urmăririi penale, dă rechizitoriu prin care dispune trimiterea în judecată;

2. dă ordonanță prin care:

a) clasează, scoate de sub urmărire sau încetează urmărirea penală potrivit dispozițiilor art. 11.

Dacă procurorul dispune înlocuirea răspunderii penale o dată cu încetarea urmăririi penale, face aplicația art. 91 din Codul penal.

b) suspendă urmărirea penală, atunci când constată existența unei cauze de suspendare a urmăririi.

Art. 263. - Cuprinsul rechizitoriului. Rechizitoriul trebuie să se limiteze la fapta și persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală și trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute în art. 203, datele privitoare la persoana inculpatului, fapta reținută în sarcina sa, încadrarea juridică, probele pe care se întemeiază învinuirea, măsura preventivă luată şi durata acesteia, precum şi dispoziţia de trimitere în judecată.

În rechizitoriu se arată de asemenea numele şi prenumele persoanelor care trebuie citate în instanţă, cu indicarea calităţii lor în proces şi locul unde urmează a fi citate.

În cazul când urmărirea penală este efectuată de procuror, rechizitoriul trebuie să cuprindă şi datele suplimentare prevăzute în art. 260

Procurorul întocmeşte un singur rechizitoriu chiar dacă lucrările penale privesc mai multe fapte sau mai mulţi învinuiţi sau inculpaţi şi chiar dacă se dau acestora rezolvări diferite, potrivit art. 262

Art. 264. - Actul de sesizare a instanţei. Rechizitoriul constituie actul de sesizare a instanţei de judecată.

Rechizitoriul dat de procurorul de la o unitate de procuratură ierarhic inferioară celei corespunzătoare instanţei competente să judece cauza în fond este supus confirmării procurorului de la unitatea de procuratură corespunzătoare acestei instanţe.

Sesizarea instanţei de judecată se face de către procurorul care a dat sau, după caz, a confirmat rechizitoriul potrivit alineatului precedent.

În termen de 24 de ore de la darea sau, după caz, confirmarea rechizitoriului, procurorul înaintează instanţei competente dosarul împreună cu numărul necesar de copii de pe rechizitoriu, pentru a fi comunicat inculpaţiilor aflaţi în stare de deţinere.

Art. 265. - Restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmărire. Când procurorul constată că urmărirea penală nu este completă, sau că nu au fost respectate dispoziţiile legale care garantează aflarea adevărului, restituie cauza organului care a efectuat urmărirea penală, sau potrivit dispoziţiilor art. 217 trimite cauza la alt organ de urmărire, în vederea completării sau refacerii urmăririi penale.

Când completarea sau refacerea urmăririi penale este necesară numai cu privire la unele fapte sau la unii învinuiţi sau inculpaţi, iar disjungerea lor nu este posibilă, procurorul dispune restituirea sau trimiterea întregii cauze.

Art. 266. - Cuprinsul ordonanţei de restituire. Ordonanţa de restituire sau de trimitere cuprinde, pe lângă menţiunile arătate în art. 203, indicarea actelor de cercetare penală ce trebuie efectuate ori refăcute, a faptelor sau împrejurărilor ce urmează a fi constatate şi a mijloacelor de probă ce urmează a fi folosite.

Art. 267. - Dispoziţiile privitoare la măsurile preventive, de siguranţă sau asigurătorii. În toate cazurile, procurorul este obligat să dispună asupra menţinerii sau revocării măsurilor preventive, de siguranţă ori asigurătorii, luate în cursul urmăririi penale sau, dacă este cazul, să ia asemenea măsuri.

Art. 268. - Trimiterea la organul competent. Când procurorul constată că pentru vreuna din infracţiunile sau infractorii arătaţi în art. 207, 208 şi 209 alin. 3 şi 4 urmărirea penală s-a făcut de un alt organ decât cel prevăzut în textele menţionate, ia măsuri ca urmărirea să fie făcută de organul competent.

În cazul prevăzut de alineatul precedent rămân valabile măsurile asigurătorii luate, actele sau măsurile procesuale confirmate sau încuviinţate de procuror, precum şi actele procesuale care nu pot fi refăcute.

Art. 269. - Obligaţiile organelor competente. Organul de cercetare penală sesizat prin trimiterea cauzei potrivit art. 268 procedează la ascultarea învinuitului sau inculpatului şi ţinând seama de dispoziţiile art. 268 alin. 2, dispune în ce măsură trebuie refăcute celelalte acte procesurale şi ce anume acte trebuie efectuate în completarea cercetării penale.

CAPITOLUL VI
Reluarea urmăririi penale

Art. 270. - Cazurile de reluare. Urmărirea penală este reluată în caz de:

a) încetarea cauzei de suspendare;

b) restituire a cauzei de către instanţa de judecată în vederea refacerii sau completării urmăririi, ori ca urmare a extinderii acţiunii penale sau a procesului penal;

c) redeschidere a urmăririi penale.

Reluarea urmăririi penale nu poate avea loc dacă se constată că între timp a intervenit vreunul din cazurile prevăzute în art. 10.

Art. 271. - Reluarea după suspendare. Reluarea urmăririi penale după suspendare are loc când se constată că a încetat cauza care a determinat suspendarea. Organul de cercetare penală care constată că a încetat cauza de suspendare înaintează dosarul procurorului pentru a dispune asupra reluării. Reluarea se dispune prin ordonanţă.

Art. 272. - Reluarea în caz de restituire. Când instanţa de judecată a dispus restituirea cauzei în vederea refacerii sau completării urmăririi penale, ori în caz de extindere a acţiunii penale sau a procesului penal, urmărirea se reia pe baza hotărârii prin care instanţa a dispus restituirea.

Art. 273. - Reluare în caz de redeschidere a urmăririi. Redeschiderea urmăririi penale în cazul în care s-a dispus încetarea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire are loc dacă ulterior se constată că nu a existat în fapt cazul care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut împrejurarea pe care se întemeia încetarea sau scoaterea de sub urmărire.

Redeschiderea urmăririi penale se dispune de procuror prin ordonanţă.

Art. 274. - Durata arestării inculpatului după reluare. În cazurile de reluare a urmăririi penale prevăzute în art. 270 lit. a) şi c), termenul de 30 de zile privitor la măsura arestării inculpatului curge de la data luării acestei măsuri, iar în cazul când dosarul se restituie de către instanţă şi inculpatul este arestat, termenul curge de la data primirii dosarului de către procuror.

Durata arestării inculpatului poate fi prelungită potrivit art. 155, 159 şi 160.

CAPITOLUL VII

Plângerea împotriva măsurilor şi actelor de urmărire penală

Art. 275. - Dreptul de a face plângere. Orice persoană poate face plângere împotriva măsurilor şi actelor de urmărire penală, dacă prin acestea s-a adus o vătămare intereselor sale legitime.

Se poate face plângere, în condiţiile prevăzute în alineatul precedent, şi împotriva rezoluţiei date potrivit art. 228 alin. 6.

Plângerea se adresează procurorului care supraveghează activitatea organului de cercetare penală şi se depune fie direct la acesta, fie la organul de cercetare penală.

Introducerea plângerii nu suspendă aducerea la îndeplinire a măsurii sau a actului care formează obiectul plângerii.

Art. 276. - Obligaţia de înaintare a plângerii. Când plângerea a fost depusă la organul de cercetare penală, acesta este obligat ca în termen de 48 de ore de la primirea ei să o înainteze procurorului împreună cu explicaţiile sale, atunci când acestea sunt necesare.

Art. 277. - Termenul de rezolvare. Procurorul este obligat să rezolve plângerea în termen de cel mult 20 de zile de la primire şi să comunice de îndată persoanei care a făcut plângerea modul în care a fost rezolvată.

Art. 278. - Plângerea contra actelor procurorului. Plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror sau efectuate pe baza dispoziţiilor date de acesta se rezolvă de procurorul şef al unităţii. În cazul când măsurile luate şi actele sunt ale procurorului şef, ori luate sau efectuate pe baza dispoziţiilor date de către acesta, plângerea se rezolvă de procurorul ierarhic superior. Dispoziţiile art. 275 - 277 se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL VIII

Procedura plângerii prealabile

Art. 279. - Organele cărora li se adresează plângerea. Punerea în mişcare a acţiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, în cazul infracţiunilor pentru care legea prevede că este necesară astfel de plângere.

Plângerea prealabilă se adresează:

a) instanţei de judecată, în cazul infracţiunilor prevăzute de Codul penal în art. 180, 184 alin. 1, 193, 205, 206, 210, 213 şi 220, dacă făptuitorul este cunoscut. Când făptuitorul este necunoscut persoana vătămată se poate adresa organului de cercetare penală pentru identificarea lui;

Aceste prevederi se aplică şi în cazul infracţiunilor prevăzute de art. 193, 205 şi 206 din Codul penal, săvârşite prin presă sau orice mijloace de comunicare în masă.

b) organului de cercetare penală sau procurorului, în cazul altor infracţiuni decât cele de la lit. a;

c) organului competent să efectueze urmărirea penală, când plângerea prealabilă este îndreptată contra unui judecător, procuror, notar de stat, militar, judecător şi controlor financiar de la camera de conturi judeţeană sau contra uneia din persoanele arătate la art. 29 pct. 1.

Art. 280. - Procedura în cazul infracţiunilor flagrante. În caz de infracţiune flagrantă, organul de urmărire penală este obligat să constate săvârşirea acesteia, chiar în lipsa plângerii prealabile.

Dacă infracţiunea săvârşită este dintre cele arătate în art. 279 lit. a. constatările făcute vor fi trimise, la cerere, instanţei sesizate prin plângere.

Când infracţiunea săvârşită este dintre cele arătate în art. 279 lit. b şi c, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată şi dacă aceasta declară că face plângere prealabilă, după caz, continuă urmărirea penală sau trimite cauza organului competent.

Art. 281. - Procedura în caz de conexitate sau de indivizibilitate. În caz de conexitate sau de indivizibilitate între infracţiunile arătate în art. 279 lit. a-c, dacă disjungerea nu este posibilă, se aplică procedura prevăzută în art. 35.

Aceeaşi procedură se aplică şi în cazul când conexitatea sau indivizibilitatea priveşte o infracţiune pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale se face la plângerea prealabilă şi o altă infracţiune pentru care nu se cere

Art. 282. - Plângere prealabilă dacă disjungerea nu este posibilă. – Abrogat.

Art. 283. - Conţinutul plângerii. Plângerea trebuie să cuprindă descrierea faptei, indicarea autorului, arătarea mijloacelor de probă, indicarea adresei părţilor şi a martorilor, precizarea dacă persoana vătămată se constituie parte civilă şi, atunci când este cazul, indicarea persoanei responsabile civilmente.

Art. 284. - Termenul de introducere a plângerii. În cazul infracţiunilor pentru care legea prevede că este necesară o plângere prealabilă, aceasta trebuie să fie introdusă în termen de 2 luni din ziua în care persoana vătămată a ştiut cine este făptuitorul.

Când persoana vătămată este un minor sau un incapabil, termenul de 2 luni curge de la data când persoana îndreptăţită a reclama a ştiut cine este făptuitorul.

Art. 284^1. - Lipsa nejustificată a părţii vătămate. În cazul infracţiunilor arătate în art. 279 alin. 2 lit. a, lipsa nejustificată a părţii vătămate la două termene consecutive în faţa primei instanţe este considerată drept retragere a plângerii prealabile.

Art. 285. - Plângerea greşit îndreptată. Plângerea prealabilă greşit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată se trimite organului competent. În aceste cazuri plângerea se consideră valabilă, dacă a fost introdusă în termen la organul necompetent.

Art. 286. - Schimbarea încadrării faptei. Dacă într-o cauză în care s-au făcut acte de cercetare penală se consideră ulterior că fapta urmează a primi o încadrare juridică pentru care este necesară plângerea prealabilă, organul de cercetare penală cheamă partea vătămată şi o întreabă dacă înţelege să facă plângere. În caz afirmativ, organul de cercetare penală, după caz, continuă cercetarea sau trimite dosarul instanţei competente. În caz contrar, transmite actele procurorului în vederea încetării urmăririi penale.

Când schimbare încadrării juridice se face în faţa instanţei, aceasta cheamă persoana vătămată şi o întreabă dacă înţelege să facă plângere pentru infracţiunea respectivă şi după caz, continuă sau încetează procesul penal.

TITLUL II
Judecata

CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

Art. 287. - Îndatoririle instanţei de judecată. Instanţa de judecată îşi exercită atribuţiile în mod activ, în vederea aflării adevărului şi a realizării rolului educativ al judecăţii.

Instanţa îşi formează convingerea pe baza probelor administrate în cauză.

Art. 288. - Locul unde se desfăşoară judecata. Judecata se desfăşoară la sediul instanţei. Pentru motive temeinice, instanţa poate dispune ca judecata să se desfăşoare în alt loc.

Art. 289. - Oralitatea, nemijlocirea şi contradictorialitatea. Judecata cauzei se face în faţa instanţei constituită potrivit legii şi se desfăşoară în şedinţă, oral, nemijlocit şi în contradictoriu.

Art. 290. - Publicitatea şedinţei de judecată. Şedinţa de judecată este publică. Minorii sub 16 ani nu pot asista la şedinţa de judecată.

Dacă judecarea în şedinţă publică ar putea aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnităţii sau vieţii intime a unor persoane, instanţa, la cererea procurorului, a părţilor ori din oficiu, poate declara şedinţă secretă pentru tot cursul sau pentru o anumită parte a judecării cauzei.

Declararea şedinţei secrete se face în şedinţă publică, după ascultarea părţilor prezente şi a procurorului când participă la judecată.

În timpul cât şedinţa este secretă, nu sunt admişi în sala de şedinţe decât părţile, reprezentanţii acestora, apărătorii şi celelalte persoane chemate de instanţă în interesul cauzei.

Art. 291. - Citarea părţilor în judecată. Judecata poate avea loc numai dacă părţile sunt legal citate şi procedura este îndeplinită.

Neprezentarea părţilor citate nu împiedică judecarea cauzei.

Când instanţa consideră că este necesară prezenţa uneia dintre părţile lipsă, poate lua măsuri pentru prezentarea acesteia amânând în acest scop judecata.

Partea prezentă la un termen nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă ar lipsi la vreunul dintre aceste termene.

Când judecata se amână, martorii, experţii şi interpreţii prezenţi iau la cunoştinţă noul termen de judecată.

La cererea persoanelor care iau termenul în cunoştinţă, instanţa le înmânează citaţii, spre a le servi drept justificare la locul de muncă, în vederea prezentării la noul termen.

Când judecata rămâne în continuare, părţile şi celelalte persoane care participă la proces nu se mai citează.

Militarii sunt citaţi la fiecare termen.

Deţinuţii sunt citaţi, de asemenea, la fiecare termen.

Art. 292. - Compunerea instanţei. Instanţa judecă în complet de judecată, a cărei compunere este cea prevăzută de lege.

Completul de judecată trebuie să rămână acelaşi în tot cursul judecării cauzei. Când aceasta nu este posibil, completul se poate schimba până la începerea dezbaterilor.

După începerea dezbaterilor orice schimbare intervenită în compunerea completului atrage reluarea de la început a dezbaterilor.

Art. 293. - Judecata de urgenţă în cauzele cu deţinuţi. Judecata în cauzele în care sunt inculpaţi arestaţi preventiv se face de urgenţă şi cu precădere. Judecata se face cu precădere şi atunci când unii dintre inculpaţi sunt deţinuţi în altă cauză. Când instanţa găseşte necesar şi aceasta este posibil, face în cauză aplicaţia dispoziţiilor cu privire la disjungere.

Art. 294. - Asigurarea apărării. În cauzele în care desemnarea unui apărător din oficiu este obligatorie, preşedintele instanţei, odată cu fixarea termenului de judecată, ia măsuri pentru desemnarea apărătorului.

Inculpatul, celelalte părţi şi apărătorii au dreptul să ia la cunoştinţă de dosar în tot cursul judecăţii.

Când inculpatul se află în stare de deţinere, preşedintele instanţei ia măsuri ca acesta să-şi poată exercita dreptul prevăzut în alineatul precedent şi să poată lua contact cu apărătorul său.

Art. 295. - Alte măsuri pregătitoare. Preşedintele completului de judecată are îndatorirea să ia din timp toate măsurile necesare, pentru ca la termenul de judecată fixat judecarea cauzei să nu sufere amânare.

De asemenea, se îngrijeşte ca lista cauzelor fixate pentru judecată să fie întocmită şi afişată la instanţă, spre vedere, cu 24 de ore înaintea termenului de judecată.

La întocmirea listei se ţine seama de data intrării cauzelor la instanţă, dându-se întâietate cauzelor în care sunt deţinuţi şi celor cu privire la care legea prevede că judecata se face de urgenţă.

Art. 296. - Atribuţiile preşedintelui completului. Preşedintele conduce şedinţa, îndeplinind toate îndatoririle pe care le are de la lege şi decide asupra cererilor formulate de părţi, dacă rezolvarea acestora nu este dată în căderea completului.

În cursul judecăţii, întrebările se pun prin mijlocirea preşedintelui. Acesta poate încuviinţa ca întrebările să fie adresate direct.

Art. 297. - Strigarea cauzei şi apelul celor citaţi. Preşedintele anunţă, potrivit ordinii de pe lista de şedinţă, cauza a cărei judecare este la rând, dispunând facerea apelului părţilor şi a celorlalte persoane citate şi constată care dintre ele s-au prezentat.

Părţile se pot prezenta şi participa la judecată chiar dacă nu au fost citate sau nu au primit citaţia, preşedintele având îndatorirea să stabilească identitatea acestora.

Art. 298. - Asigurarea ordinii şi solemnităţii şedinţei. Preşedintele veghează asupra menţinerii ordinii şi solemnităţii şedinţei, putând lua măsurile necesare în acest scop.

Preşedintele poate limita accesul publicului la şedinţa de judecată, ţinând seama de mărimea sălii de şedinţă.

Părţile şi persoanele care asistă la şedinţa de judecată sunt obligate să păstreze disciplina şedinţei.

Când o parte sau oricare altă persoană tulbură şedinţa sau nesocoteşte măsurile luate, preşedintele îi atrage atenţia să respecte disciplina, iar în caz de repetare ori de abateri grave, dispune îndepărtarea ei din sală.

Partea îndepărtată este chemată în sală înainte de începerea dezbaterilor. Preşedintele îi aduce la cunoştinţă actele esenţiale efectuate în lipsă şi îi citeşte declaraţiile celor ascultaţi.

Art. 299. - Constatarea infracţiunilor de audienţă. Dacă în cursul şedinţei se săvârşeşte o faptă prevăzută de legea penală, preşedintele constată acea faptă şi identifică pe făptuitor. Procesul-verbal întocmit de trimite procurorului.

Instanţa, dacă este cazul, poate dispune arestarea preventivă a învinuitului, iar preşedintele emite un mandat de arestare a acestuia. Despre luarea acestei măsuri se face menţiune în încheierea de şedinţă. Cel învinuit este trimis de îndată procurorului împreună cu procesul-verbal şi cu mandatul de arestare.

Art. 300. - Verificarea sesizării instanţei şi a arestării inculpatului. Instanţa este datoare, să verifice din oficiu, la prima înfăţişare, regularitatea actului de sesizare.

În cazul când se constată că sesizarea nu este făcută potrivit legii, iar neregularitatea nu poate fi înlăturată de îndată şi nici prin acordarea unui termen în acest scop, dosarul se restituie organului care a întocmit actul de sesizare, în vederea refacerii acestuia.

În cauzele în care inculpatul este arestat, instanţa legal sesizată este, de asemenea, datoare să verifice din oficiu, la prima înfăţişare, regularitatea luării şi menţinerii acestei măsuri.

Art. 301. - Drepturile procurorului şi ale părţilor în instanţă. În cursul judecăţii, procurorul şi oricare dintre părţi pot formula cereri, ridica excepţii şi pune concluzii. Partea vătămată poate formula cereri, ridica excepţii şi pune concluzii cu privire la latura penală a cauzei. În caz de concurs de infracţiuni sau de conexitate, dreptul părţii vătămate se limitează la fapta care i-a cauzat vătămarea.

Partea civilă poate formula cereri, ridica excepţii şi pune concluzii în măsura în care acestea au legătură cu pretenţiile sale civile.

Art. 302. - Rezolvarea chestiunilor incidente. Instanţa este obligată să pună în discuţie cererile şi excepţiile arătate în art. 301 sau excepţiile ridicate din oficiu şi să se pronunţe asupra lor prin încheiere motivată.

Instanţa se pronunţă prin încheiere motivată şi asupra tuturor măsurilor luate în cursul judecăţii.

Art. 303. - Suspendarea judecăţii. Când se constată pe baza unei expertize medicale că inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să participe la judecată, instanţa dispune prin încheiere suspendarea procesului penal până când starea sănătăţii inculpatului va permite participarea acestuia la judecată.

Dacă sunt mai mulţi inculpaţi, iar termenul suspendării priveşte numai pe unul dintre ei şi disjungerea nu este posibilă, se dispune suspendarea întregii cauzei.

Încheierea dată în prima instanţă prin care s-a dispus suspendarea cauzei poate fi atacată separat cu recurs. Recursul nu suspendă executarea.

Procesul penal se reia din oficiu de îndată cu inculpatul poate participa la judecată.

Instanţa este obligată să se informeze periodic dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea procesului penal.

Art. 304. - Note privind desfăşurarea procesului. În cursul şedinţei de judecată grefierul ia note cu privire la desfăşurarea procesului. Procurorul şi părţile pot cere citirea notelor şi vizarea de către preşedinte.

Art. 305. - Încheierea de şedinţă. Desfăşurarea procesului în şedinţa de judecată se consemnează într-o încheiere care cuprinde:

a) ziua, anul şi denumirea instanţei;

b) menţiunea dacă şedinţa a fost sau nu publică;

c) numele şi prenumele judecătorilor, asesorilor, procurorului şi grefierului;

d) numele şi prenumele părţilor, apărătorilor şi celorlalte persoane care participă în proces şi care au fost prezente la judecată, precum şi ale celor care au lipsit, cu arătarea calităţii lor procesuale şi cu menţiunea privitoare la îndeplinirea procedurii;

e) enunţarea faptei pentru care inculpatul a fost trimis în judecată şi textele de lege în care a fost încadrată fapta;

f) înscrisurile care s-au citit în şedinţă;

g) cererile de orice natură formulate de procuror, de părţi şi de ceilalţi participanţi la proces;

h) concluziile procurorului şi ale părţilor;

i) măsurile luate în cursul şedinţei.

Încheierea se întocmeşte de grefier în 24 de ore de la terminarea şedinţei şi se semnează de preşedintele completului de judecată şi de grefier.

Când hotărârea se pronunţă în ziua în care a avut loc judecata, nu se întocmeşte o încheiere separată.

Art. 306. - Soluţionarea cauzei. Deliberarea şi pronunţarea hotărârii se fac de îndată după încheierea dezbaterilor. Pentru motive temeinice, deliberarea şi pronunţarea pot fi amânate cel mult 15 zile.

Art. 307. - Deliberarea. La deliberarea iau parte numai membrii completului în faţa căruia a avut loc dezbaterea.

Completul de judecată deliberează în secret.

Art. 308. - Luarea hotărârii. Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată asupra soluţiilor date chestiunilor supuse deliberării.

Când unanimitatea nu poate fi întrunită, hotărârea se ia cu majoritate.

Dacă din deliberare rezultă mai mult decât două păreri, judecătorul care opinează pentru soluţia cea mai severă trebuie să se alăture celei mai apropiate de părerea sa.

Motivarea opiniei separate este obligatorie.

Dacă completul de judecată este format din doi judecători şi unanimitatea nu poate fi întrunită, judecarea cauzei se reia în complet de divergenţă.

Art. 309. - Minuta. Rezultatul deliberării se consemnează într-o minută, care trebuie să aibă conţinutul prevăzut pentru dispozitivul hotărârii. Minuta se semnează de membrii completului de judecată.

Art. 310. - Pronunţarea hotărârii. Hotărârea se pronunţă în şedinţă publică de către preşedintele completului de judecată asistat de grefier.

La pronunţarea hotărârii părţile nu se citează. Hotărârea se redactează în cel mult 20 de zile de la pronunţare.

Art. 311. - Felul hotărârilor. Hotărârea prin care cauza este soluţionată de prima instanţă de judecată sau prin care aceasta se dezinvesteşte fără a soluţiona cauza se numeşte sentinţă.

Hotărârea prin care instanţa se pronunţă asupra apelului, recursului, recursului la anulare, recursului în interesul legii, precum şi hotărârea pronunţată de instanţa de recurs în rejudecarea cauzei se numeşte decizie.

Toate celelalte hotărâri date de instanţe în cursul judecăţii se numesc încheieri.

Art. 312. - Redactarea şi semnarea hotărârii. Sentinţa sau decizia se redactează de unul din judecătorii care au participat la soluţionarea cauzei şi se semnează de toţi membrii completului şi de grefier.

În caz de împiedicare a vreunuia dintre membrii completului de judecată de a semna, hotărârea se semnează în locul acestuia de preşedintele completului. Dacă şi preşedintele completului este împiedicat a semna, hotărârea se semnează de preşedintele instanţei. Când împiedicare priveşte pe grefier, hotărârea se semnează de grefierul-şef. În toate cazurile se face menţiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

CAPITOLUL II

Judecata în primă instanţă

Secţiunea I

Desfăşurarea judecării cauzelor

Art. 313. - Măsuri premergătoare. Preşedintele instanţei, primind dosarul cauzei, fixează de îndată termen de judecată şi dă dispoziţie pentru citarea persoanelor care trebuie să fie chemate la judecată.

Citaţia trebuie să fie înmânată inculpatului cu cel puţin 3 zile înaintea termenului fixat. Odată cu citaţia, inculpatului aflat în stare de deţinere i se comunică şi copia actului de sesizare a instanţei.

Art. 314. - Prezenţa inculpatului la judecată. Judecata nu poate avea loc decât în prezenţa inculpatului, când acesta se află în stare de deţinere.

Aducerea inculpatului arestat la judecată este obligatorie.

Art. 315. - Participarea procurorului. Procurorul este obligat să participe la şedinţele de judecată ale judecătoriilor, în cauzele în care instanţa de judecată a fost sesizată prin rechizitoriu, în cauzele în care legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa închisorii de 2 ani sau mai mare, în cauzele în care vreunul din inculpaţi se află în stare de detenţie sau este minor, precum şi în cazul în care se dispune înlocuirea pedepsei amenzii cu cea a închisorii. La şedinţele de judecată privind alte infracţiuni, procurorul participă când consideră necesar.

În şedinţele de judecată ale celorlalte instanţe, participarea procurorului este obligatorie în toate cazurile.

Art. 316. - Rolul procurorului. În desfăşurarea cercetării judecătoreşti şi dezbaterilor, procurorul exercită rolul său activ în vederea adevărului şi a respectării dispoziţiilor legale. Procurorul este liber să prezinte concluziile pe care le consideră întemeiate, potrivit legii, ţinând seama de probele administrate.

Cererile şi concluziile procurorului trebuie să fie motivate.

Când cercetarea judecătorească nu confirmă învinuirea sau când a intervenit vreuna din cauzele de încetare a procesului penal prevăzute în art. 10 lit. f - h şi j, procurorul pune, după caz, concluzii de achitare sau de încetare a procesului penal.

Art. 317. - Obiectul judecăţii. Judecata se mărgineşte la fapta şi la persoana arătată în actul de sesizare a instanţei, iar în caz de extindere a procesului penal şi la fapta şi persoana la care se referă extinderea.

Art. 318. - Verificări privitoare la inculpat. La termenul de judecată, după strigarea cauzei şi apelul părţilor, preşedintele verifică identitatea inculpatului. În cazul când inculpatul se află în stare de deţinere, preşedintele se interesează dacă a primit în termenul prevăzut în art. 313 alin. 2 copia actului de sesizare a instanţei. Când actul nu a fost comunicat, dacă inculpatul cere, judecata se amână, iar preşedintele îi înmânează copie de pe actul de sesizare a instanţei, făcându-se menţiune despre aceasta în încheierea de şedinţă.

De asemenea, judecata se amână la cererea inculpatului, când comunicarea s-a făcut cu mai puţin de 3 zile înaintea termenului de judecată.

Art. 319. - Măsuri premergătoare privind martorii, experţii şi interpreţii. După apelul martorilor şi interpreţilor, preşedintele cere martorilor prezenţi să părăsească sala de şedinţă şi le pune în vedere să nu se îndepărteze fără încuviinţarea sa.

Experţii rămân în sala de şedinţă, afară de cazul în care instanţa dispune altfel.

Martorii, experţii şi interpreţii prezenţi pot fi ascultaţi, chiar dacă nu au fost citaţi sau nu au primit citaţie, însă numai după ce s-a stabilit identitatea acestora.

Art. 320. - Lămuriri, excepţii şi cereri. Preşedintele explică persoanei vătămate că se poate constitui parte civilă sau că poate participa ca parte vătămată în proces.

Preşedintele întreabă pe procuror şi pe părţi dacă au de formulat excepţii, cereri sau propun efectuarea de probe noi.

În cazul când se propun noi probe, trebuie să se arate faptele şi împrejurările ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află aceste mijloace, iar în ceea ce priveşte martorii şi experţii, identitatea şi adresa acestora.

Procurorul şi părţile pot cere administrarea de probe noi şi în cursul cercetării judecătoreşti.

Art. 321. - Ordinea cercetării judecătoreşti. Instanţa începe efectuarea cercetării judecătoreşti, când cauza se află în stare de judecată.

Ordinea de efectuare a actelor de cercetare judecătorească este cea prevăzută în dispoziţiile cuprinse în prezenta secţiune.

Instanţa poate dispune unele schimbări ale ordinii, când aceasta este necesară pentru buna desfăşurare a cercetării judecătoreşti. Când inculpatul este prezent, schimbarea nu poate fi dispusă decât după ascultarea acestuia.

Art. 322. - Începerea cercetării judecătoreşti. Preşedintele dispune ca grefierul să dea citire actului de sesizare a instanţei, după care se explică inculpatului în ce constă învinuirea ce i se aduce. Totodată lămureşte pe inculpat cu privire la dreptul pe care îl are de a pune întrebări coinculpaţilor, celorlalte părţi, martorilor, experţilor, precum şi de a da explicaţii în tot cursul cercetării judecătoreşti, când socoteşte necesar.

Art. 323. - Ascultarea inculpatului. Instanţa procedează apoi la ascultarea inculpatului.

Inculpatul este lăsat să arate tot ce ştie despre fapta pentru care a fost trimis în judecată, apoi i se pot pune întrebări de către preşedinte şi ceilalţi membri ai completului, precum şi de către procuror, de partea vătămată, de partea civilă, de partea responsabilă civilmente, de ceilalţi inculpaţi şi de apărătorul inculpatului a cărui ascultare se face.

Instanţa respinge întrebările care nu sunt necesare în cauză.

Inculpatul poate fi reascultat ori de câte ori este necesar.

Art. 324. - Ascultarea coinculpaţilor. Dacă sunt mai mulţi inculpaţi ascultarea fiecăruia dintre ei se face în prezenţa celorlalţi inculpaţi.

Când interesul aflării adevărului cere, instanţa poate dispune ascultarea vreunuia dintre inculpaţi, fară ca ceilalţi să fie de faţă.

Declaraţiile luate separat sunt citite în mod obligatoriu celorlalţi inculpaţi, după ascultarea lor.

Inculpatul poate fi din nou ascultat în prezenţa celorlalţi inculpaţi sau a unora dintre ei.

Art. 325. - Citirea declaraţiilor anterioare ale inculpatului. Când inculpatul nu-şi mai aminteşte anumite fapte sau împrejurări sau când există contraziceri între declaraţiile făcute de inculpat în instanţă şi cele date anterior, preşedintele cere acestuia explicaţii, putând da citire, în întregime sau în parte, declaraţiilor anterioare.

Când inculpatul refuză să dea declaraţii, instanţa dispune citirea declaraţiilor pe care acesta le-a dat anterior.

Art. 326. - Ascultarea celorlalte părţi. După ascultarea inculpatului se procedează la ascultarea celorlalte părţi. Dispoziţiile art. 322-324 şi 325 alin. 1 se aplică în mod corespunzător şi la ascultarea acestora.

Art. 327. - Ascultarea martorului, expertului sau interpretului. Instanţa trece apoi la ascultarea martorilor potrivit art. 323 şi 325, care se aplică în mod corespunzător. După ce martorului i s-au pus întrebări de instanţă şi de procuror, el este întrebat de partea care l-a propus şi apoi de celelalte părţi.

Martorul care posedă un înscris în legătură cu depoziţia făcută poate să-l citească în instanţă. Procurorul şi părţile au dreptul să examineze înscrisul, iar instanţa poate dispune reţinerea înscrisului la dosar, în original sau în copie.

Dacă ascultarea vreunuia dintre martori nu mai este posibilă, instanţa dispune citirea depoziţiei dată de acesta în cursul urmăririi penale şi va ţine seama de ea la judecarea cauzei.

Instanţa dispune citirea declaraţiilor anterioare şi atunci când martorul face declaraţii care sunt în contrazicere cu cele date anterior.

Dacă unul sau mai mulţi martori lipsesc, instanţa poate dispune motivat fie continuarea judecăţii, fie amânarea cauzei. Martorul a cărui lipsă nu este justificată poate fi adus silit.

Dispoziţiile prevăzute în alineatele precedente se aplică în mod corespunzător şi în caz de ascultare a expertului sau interpretului.

Art. 328. - Măsuri privitoare la martori. Martorii ascultaţi rămân în sală, la dispoziţia instanţei, până la terminarea actelor de cercetare judecătorească care se efectuează în şedinţa respectivă. Dacă instanţa găseşte necesar, poate dispune retragerea lor sau a unora dintre ei, din sala de şedinţă, în vederea reaudierii ori a confruntării lor.

Instanţa, luând concluziile procurorului şi ale părţilor, poate încuviinţa plecarea martorilor după ascultarea lor.

Art. 329. - Renunţarea la martori. Procurorul şi părţile pot renunţa la martorii pe care i-au propus.

După punerea în discuţie a renunţării, instanţa poate dispune ca martorii să nu fie ascultaţi dacă audierea nu mai este necesară.

Dacă în cursul cercetării judecătoreşti administrarea unei probe anterior admisă apare inutilă, instanţa, după ce ascultă procurorul şi părţile, poate dispune ca acea probă să nu mai fie administrată.

Art. 330. - Prezentarea mijloacelor materiale de probă. Când în cauza supusă judecăţii există mijloace materiale de probă, instanţa, din oficiu sau la cerere, dispune, dacă este necesar, aducerea şi prezentarea acestora.

Art. 331. - Amânarea pentru probe noi. Dacă din cercetarea judecătorească rezultă că pentru lămurirea faptelor sau împrejurărilor cauzei este necesară administrarea unor probe noi şi dacă nu este cazul să facă aplicarea art. 333, instanţa dispune fie judecarea cauzei în continuare, fie amânarea ei.

Art. 332. - Cercetarea penală efectuată de un organ necompetent. Când se constată înainte de terminarea cercetării judecătoreşti că în cauza supusă judecăţii s-a efectuat cercetare penală de un alt organ decât cel competent, instanţa se desesizează şi restituie cauza procurorului, care procedează potrivit art. 268 alin.1.

Cauza nu se restituie atunci când constatarea prevăzută în alineatul precedent are loc după începerea dezbaterilor sau când instanţa în urma cercetării judecătoreşti schimbă încadrarea juridică a faptei într-o altă infracţiune pentru care cercetarea penală ar fi revenit altui organ de cercetare.

Împotriva hotărârii de desesizare se poate face recurs de către procuror şi de inculpatul arestat în cauză.

Dosarul este trimis procurorului imediat după rămânerea definitivă a hotărârii la prima instanţă sau în cel mult 5 zile de la pronunţarea hotărârii de către instanţa de recurs.

Art. 333. - Restituirea pentru completarea urmăririi. În tot cursul judecăţii instanţa se poate desesiza şi restitui dosarul procurorului, când din administrarea probelor sau din dezbateri rezultă că urmărirea penală nu este completă şi că în faţa instanţei nu s-ar putea face completarea acesteia decât cu mare întârziere.

Instanţa este obligată să arate motivele pentru care, potrivit alineatului precedent, a dispus restituirea, indicând totodată faptele şi împrejurările ce urmează a fi constatate şi prin ce anume mijloace de probă.

Dispoziţiile art. 332 alin. 3 şi 4 se aplică în mod corespunzător.

Art. 334. - Schimbarea încadrării judiciare. Dacă în cursul judecăţii se consideră că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare urmează a fi schimbată, instanţa este obligată să pună în discuţie noua încadrare şi să atragă atenţia inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă sau eventual amânarea judecăţii, pentru a-şi pregăti apărarea.

Art. 335. - Extinderea acţiunii penale pentru alte acte materiale. Dacă în cursul judecăţii se descoperă în sarcina inculpatului date cu privire şi la alte acte materiale, care intră în conţinutul infracţiunii pentru care a fost trimis în judecată, instanţa, prin încheiere, extinde acţiunea penală cu privire şi la aceste acte şi procedează după caz, fie la judecarea infracţiunii în întregul ei, fie la restituirea cauzei procurorului potrivit dispoziţiilor art. 333, în vederea completării urmăririi penale.

Dacă cu privire la unele din actele care intră în conţinutul aceleiaşi infracţiuni s-a pronunţat anterior o hotărâre definitivă, instanţa reuneşte cauza cu aceea în care s-a dat hotărârea definitivă, pronunţând o nouă hotărâre în raport cu toate actele care intră în conţinutul infracţiunii şi desfiinţează hotărârea anterioară.

Instanţa este obligată, dacă reţine cauza spre judecată, să pună în discuţie actele cu privire la care s-a dispus extinderea, făcând aplicaţia în ce priveşte încadrarea juridică şi a dispoziţiilor art. 334.

În caz de restituire se aplică dispoziţiile art. 332 alin. 3 şi 4.

Art. 336. - Extinderea procesului penal pentru alte fapte. Când în cursul judecăţii se descoperă în sarcina inculpatului date cu privire la săvârşirea altei fapte prevăzute de legea penală, având legătură cu infracţiunea pentru care este trimis în judecată, procurorul poate cere extinderea procesului penal şi în ce priveşte această faptă, iar când instanţa găseşte cererea întemeiată, o admite şi:

a) dacă procurorul declară că pune în mişcare acţiunea penală, procedează la judecarea cauzei şi cu privire la această infracţiune;

b) dacă procurorul declară că nu pune în mişcare acţiunea penală, dar cere trimiterea cauzei la procuror în condiţiile art. 333, instanţa poate reveni asupra extinderii procesului penal sau poate dispune trimiterea la procuror.

Dacă procurorul nu participă la judecată şi sunt întrunite condiţiile prevăzute în alin. 1, instanţa extinde din oficiu procesul penal şi procedează fie la judecarea cauzei, fie la trimiterea ei la procuror potrivit alineatului precedent.

Dispoziţiile art. 335 alin. 3 sunt aplicabile în mod corespunzător, iar în caz de trimitere la procuror se aplică dispoziţiile art. 332 alin. 3 şi 4.

Art. 337. - Extinderea procesului penal cu privire la alte persoane. În cursul judecăţii, când se descoperă date cu privire la participarea şi a unei alte persoane la săvârşirea faptei prevăzute de legea penală, pusă în sarcina inculpatului sau date cu privire la săvârşirea unei fapte prevăzute de legea penală de către o altă persoană, dar în legătură cu fapta inculpatului, procurorul poate cere extinderea procesului penal cu privire la acea persoană.

Dacă instanţa găseşte cererea întemeiată, o admite şi procedează potrivit dispoziţiilor art. 336, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 338. - Dispoziţii privind măsurile preventive, de siguranţă şi asigurătorii. În cazurile de restituire potrivit art. 332, 333 şi 335 şi de trimitere a dosarului la procuror în cazurile prevăzute în art. 336 şi 337, instanţa dispune asupra măsurilor preventive, asupra măsurilor de siguranţă prevăzute în art. 113 şi 114

Cod penal, asupra măsurilor asigurătorii, cu privire la persoanele în privinţa cărora s-a dispus restituirea cauzei sau trimiterea dosarului la procuror.

Art. 339. - Terminarea cercetării judecătoreşti. Înainte de a declara terminată cercetarea judecătorească, preşedintele întreabă pe procuror şi pe părţi dacă mai au de dat explicaţii ori de formulat cereri noi pentru completarea cercetării judecătoreşti.

Dacă nu s-au formulat cereri sau dacă cererile formulate au fost respinse, ori dacă s-au efectuat completările cerute, preşedintele declară terminată cercetarea judecătorească.

Art. 340. - Dezbaterile şi ordinea în care se dă cuvântul. După terminarea cercetării judecătoreşti se trece la dezbateri, dându-se cuvântul în următoarea ordine: procurorului, părţii vătămate, părţii civile, părţii responsabile civilmente şi inculpatului.

Preşedintele poate de cuvântul şi în replică, respectându-se aceeaşi ordine.

Preşedintele are dreptul să întrerupă pe cei care au cuvântul, dacă susţinerile lor depăşesc limitele cauzei ce se judecată.

Pentru motive temeinice dezbaterile pot fi întrerupte. întreruperea nu poate fi mai mare de 5 zile.

Art. 341. - Ultimul cuvânt al inculpatului. Preşedintele înainte de a încheia dezbaterile dă ultimul cuvânt inculpatului personal.

În timpul în care inculpatul are ultimul cuvânt, nu i se pot pune întrebări. Dacă inculpatul relevă fapte sau împrejurări noi, esenţiale pentru soluţionarea cauzei, instanţa dispune reluarea cercetării judecătoreşti.

Art. 342. - Concluzii scrise. Instanţa, când socoteşte necesar, poate cere părţilor, după închiderea dezbaterilor, să depună concluzii scrise.

Procurorul şi părţile pot depune concluzii scrise, chiar dacă nu au fost cerute de instanţă.

Secţiunea a II - a
Deliberarea şi hotărârea instanţei

Art. 343. - Obiectul deliberării. Completul de judecată deliberează mai întâi asupra chestiunilor de fapt şi apoi asupra chestiunilor de drept.

Deliberarea poartă asupra existenţei faptei şi vinovăţiei făptuitorului, asupra stabilirii pedepsei, asupra măsurii educative ori măsurii de siguranţă când este cazul să fie luată, precum şi asupra computării reţinerii şi arestării preventive.

Completul de judecată deliberează şi asupra reparării pagubei produse prin infracţiune, asupra mijloacelor materiale de probă, cheltuielilor judiciare, precum şi asupra oricărei alte probleme privind justa soluţionare a cauzei.

Toţi membrii completului de judecată au îndatorirea să-şi spună părerea asupra fiecărei chestiuni.

Preşedintele îşi spune părerea cel din urmă.

Art. 344. - Reluarea cercetării judecătoreşti sau a dezbaterilor.

Dacă în cursul deliberării instanţa găseşte că o anumită împrejurare trebuie lămurită şi că este necesară reluarea cercetării judecătoreşti, repune cauza pe rol.

Dacă lămurirea acelei împrejurări se poate face numai prin reluarea dezbaterilor, instanţa o va pune în discuţie în aceeaşi şedinţă, dacă este posibil, sau în altă şedinţă în continuare.

Art. 345. - Rezolvarea acţiunii penale. Instanţa hotărăşte prin sentinţă asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunţând, după caz, condamnarea, achitarea sau încetarea procesului penal.

Condamnarea se pronunţă dacă instanţa constată că fapta există, costituie infracţiune şi a fost săvârşită de inculpat.

Achitarea sau încetarea procesului penal se pronunţă potrivit art. 11 pct. 2.

Când instanţa a constatat că există cazul prevăzut în art. 10 lit. b^1, odată cu achitarea face şi aplicarea art. 18^1 alin. 3 din Codul penal.

Dacă instanţa a dispus înlocuirea răspunderii penale, odată cu încetarea procesului penal face aplicarea art. 91 din Codul penal.

Art. 346. - Rezolvarea acţiunii civile. În caz de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal, instanţa se pronunţă prin aceeaşi sentinţă şi asupra acţiunii civile.

Când achitarea s-a pronunţat pentru cazul prevăzut în art. 10 alin. b^1 ori pentru că instanţa a constatat existenţa unei alte cauze care înlătură caracterul penal al faptei sau pentru că lipseşte vreunul din elementele constitutive ale infracţiunii, instanţa poate obliga la repararea pagubei potrivit legii civile.

Nu pot fi acordate despăgubiri civile în cazul când achitarea s-a pronunţat pentru că fapta imputată nu există, ori nu a fost săvârşită de inculpat.

Instanţa penală nu soluţionează acţiunea civilă când pronunţă achitarea pentru cazul prevăzut în art. 10 lit. b, ori când pronunţă încetarea procesului penal pentru vreunul din cazurile prevăzute în art. 10 lit. f şi j.

Art. 347. - Rezolvarea separată a acţiunii civile. Instanţa poate dispune disjungerea acţiunii civile şi amânarea judecării acesteia într-o altă şedinţă, în cazul când rezolvarea pretenţiilor civile ar provoca întârzierea soluţionării acţiunii penale.

Art. 348. - Rezolvarea din oficiu a reparării pagubei. Instanţa, chiar dacă nu există constituire de parte civilă, se pronunţă asupra reparării pagubei în cazurile prevăzute în art. 17, iar în celelalte cazuri numai cu privire la restituirea lucrului, desfiinţarea totală ori parţială a unui înscris şi restabilirea situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii.

Art. 349. - Cheltuielile judiciare. Instanţa se pronunţă prin hotărâre şi asupra cheltuielilor judiciare, potrivit dispoziţiilor prevăzute în art. 189 - 193.

Art. 350. - Măsuri cu privire la starea de libertate. Instanţa are îndatorirea ca prin hotărârea sa să se pronunţe cu privire la revocarea, menţinerea sau luarea măsurii arestării inculpatului, ţinând seama de dispozițiile din partea generală, titlul IV, capitolul I.

În caz de achitare sau de încetare a procesului penal, instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv.

De asemenea, instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv, atunci când pronunță:

a) o pedeapsă cu închisoare cel mult egală cu durata reținerii și arestării preventive;

b) o pedeapsă cu închisoare, cu suspendarea condiționată a executării ori cu suspendarea executării sub supraveghere sau cu executarea la locul de muncă;

c) amenda.

Hotărârea pronunțată în cazul alineatelor precedente cu privire la arestarea inculpatului este executorie.

Când potrivit dispozițiilor prevăzute în alin. 1, 2 și 3 inculpatul este pus în libertate, instanța comunică aceasta administrației locului de deținere.

Inculpatul condamnat de prima instanță și aflat în stare de deținere este liberat de îndată ce reținerea și arestarea devin egale cu durata pedepsei pronunțate, deși hotărârea nu este definitivă. Liberarea se dispune de administrația locului de deținere. În acest scop i se comunică îndată după pronunțarea hotărârii, copie de pe dispozitiv sau extras, care va cuprinde mențiunile prevăzute în art. 140 alineatul ultim.

Când în cursul urmăririi penale sau al judecății, învinuitul sau inculpatul a fost liberat provizoriu pe cauțiune, instanța va dispune restituirea sumei depuse drept cauțiune, în cazurile prevăzute de lege. Dispozițiile art. 160^5 alin. 5 se aplică în mod corespunzător.

Art. 351. - Executarea într-o închisoare militară. În cazurile prevăzute în art. 62 din Codul penal, instanța militară prin hotărârea de condamnare se pronunță și asupra executării pedepsei închisorii într-o închisoare militară.

Art. 352. - Măsuri privind confiscarea averii. În caz de condamnare la pedeapsa complimentară a confiscării averii, instanța dispune luarea măsurilor asigurătorii pentru executarea acestei pedepse, dacă asemenea măsuri nu au fost luate anterior.

Dispoziția privind luarea măsurilor asigurătorii este executorie.

Art. 353. - Măsuri privind reparațiile civile. Instanța, în cazul când admite acțiunea civilă, examinează potrivit art. 163 și urmărește necesitatea luării măsurilor asigurătorii privind reparațiile civile, dacă asemenea măsuri nu au fost luate anterior.

Dispozițiile din hotărâre privind luarea măsurilor asigurătorii sunt executorii.

Când instanța nu s-a pronunțat asupra acțiunii civile potrivit art. 346 alin. ultim, măsurile asigurătorii se mențin. Aceste măsuri încetează de drept dacă persoana vătămată nu introduce acțiune în fața instanței civile în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

Art. 354. - Cuprinsul hotărârii.

Hotărârea prin care instanţa penală soluţionează fondul cauzei trebuie să conţină o parte introductivă, o expunere şi dispozitivul.

Art. 355. - Conţinutul părţii introductive. Partea introductivă cuprinde menţiunile prevăzute în art. 305.

Când s-a redactat o încheiere de şedinţă, potrivit dispoziţiilor din art. 305, partea introductivă se limitează numai la următoarele menţiuni: denumirea instanţei care a judecat cauza, data pronunţării hotărârii, locul unde a fost judecată cauza, precum şi numele şi prenumele membrilor completului de judecată, ale procurorului şi ale grefierului, făcându-se menţiune că celelalte date au fost trecute în încheierea de şedinţă.

În hotărârile instanţelor militare trebuie să se ridice şi gradul militar al membrilor completului de judecată şi al procurorului. Când inculpatul este militar, se menţionează şi gradul acestuia.

Art. 356. - Conţinutul expunerii. Expunerea trebuie să cuprindă:

a) datele privind identitatea părţilor;

b) descrierea faptei ce face obiectul învinuirii, cu arătarea timpului şi locului unde a fost săvârşită, precum şi încadrarea juridică dată acesteia prin actul de sesizare;

c) analiza probelor care au servit ca temei pentru soluţionarea laturii penale a cauzei, cât şi a celor care au fost înlăturate, motivarea soluţiei cu privire la latura civilă a cauzei, precum şi analiza oricăror elemente de fapt pe care se sprijină soluţia dată în cauză.

În caz de condamnare, expunerea trebuie să mai cuprindă fapta sau fiecare faptă reţinută de instanţă în sarcina inculpatului, forma şi gradul de vinovăţie, circumstanţele atenuante, starea de recidivă, timpul ce se deduce din pedeapsa pronunţată şi actele din care rezultă durata acesteia.

Dacă instanţa reţine în sarcina inculpatului numai o parte din faptele ce formează obiectul învinuirii, se va arăta în hotărâre pentru care anume fapte s-a pronunţat condamnarea şi pentru care încetarea procesului penal sau achitarea;

d) arătarea temeiurilor de drept care justifică soluţiile date în cauză.

Art. 357. - Conţinutul dispozitivului. Dispozitivul trebuie să cuprindă datele prevăzute în art. 70 privitoare la persoana inculpatului, soluţia dată de instanţă cu privire la infracţiune, indicându-se în caz de condamnare denumirea acesteia şi textul de lege în care se încadrează, iar în caz de achitare sau încetare a procesului penal, cauza pe care se întemeiază potrivit art. 11, precum şi soluţia dată cu privire la repararea pagubei. Când instanţa face aplicarea art. 86^7 din Codul penal, dispozitivul va menţiona dacă cel condamnat va executa pedeapsa în unitatea unde îşi desfăşoară activitatea sau la altă unitate. Când instanţa face aplicarea art. 86^1 din Codul penal, dispozitivul va menţiona măsurile de supraveghere, prevăzute în art. 86^3 alin. 1 la care trebuie să se supună condamnatul, precum şi obligaţiile stabilite de instanţă potrivit art. 86^3 alin. 3.

Dispozitivul trebuie să mai cuprindă, după caz, cele hotărâte de instanţă cu privire la:

a) deducerea reţinerii şi arestării preventive, indicându-se partea din pedeapsă executată în acest mod;

b) măsurile preventive;

c) măsurile asigurătorii;

d) cheltuielile judiciare;

e) restituirea lucrurilor ce nu sunt supuse confiscării;

f) rezolvarea oricărei alte probleme privind justa soluţionare a cauzei.

Când instanţa pronunţă pedeapsa închisorii sau pedeapsa închisorii cu executare la locul de muncă, în hotărâre se face menţiune că persoana condamnată este lipsită de drepturile arătate în art. 71 din Codul penal, pe durata prevăzută în acelaşi articol.

Dispozitivul trebuie să cuprindă totdeauna menţiunea că hotărârea este supusă apelului sau, după caz, recursului, cu arătarea termenului în care poate fi exercitat şi menţionarea datei când hotărârea a fost pronunţată şi că pronunţarea s-a făcut în şedinţa publică.

Art. 358. - Pronunţarea dispozitivului hotărârii. Dispozitivul hotărârii se pronunţă potrivit art. 310 alin. 1.

După pronunţare, preşedintele explică părţilor prezente că pot declara apel sau, după caz, recurs.

Art. 359. - Obligaţii ale instanţei în caz de condamnare cu suspendarea executării pedepsei sau cu executarea pedepsei la locul de muncă. În caz de condamnare la pedeapsa închisorii cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei sau cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere ori la executarea pedepsei la locul de muncă, preşedintele atrage atenţia celui condamnat asupra dispoziţiilor a căror nerespectare are ca urmare revocarea suspendării sau a executării pedepsei la locul de muncă. În cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, preşedintele face cunoscut celui condamnat măsurile de supraveghere la care este supus şi obligaţiile pe care trebuie să le respecte.

Dacă inculpatul nu este prezent şi instanţa apreciază că nu este necesară chemarea lui, face o comunicare scrisă, în care i se atrage atenţia potrivit alineatului precedent.

În toate cazurile în care s-a pronunţat condamnarea cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei ori cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, instanţa de executare aduce aceasta la cunoştinţa unităţii unde condamnatul îşi desfăşoară activitatea, iar în cazul suspendării executării pedepsei sub supravegherea organului de poliţie din localitatea unde domiciliază condamnatul.

Art. 360. - Comunicarea hotărârii. Copii de pe dispozitivul hotărârii se comunică părţilor care au lipsit atât la judecată cât şi la pronunţare.

Inculpatului deţinut şi inculpatului militar în termen, care au lipsit la pronunţarea hotărârii, li se comunică copii de pe dispozitivul hotărârii.

După redactarea hotărârii, inculpaţilor prevăzuţi în alineatul precedent li se comunică copii de pe aceasta.

CAPITOLUL III
Căile de atac ordinare

Secţiunea I
Apelul

Art. 361. - Hotărârile supuse apelului. Sentinţele pot fi atacate cu apel. Nu pot fi atacate cu apel:

a) sentinţele pronunţate de judecătorii privind infracţiunile menţionate în art. 279 alin. 2 lit. a;

b) sentinţele pronunţate de tribunalele militare privind infracţiunile menţionate în art. 279 alin. 2 lit. a şi infracţiunile contra ordinii şi disciplinei militare sancţionate de lege cu pedeapsa închisorii de cel mult 2 ani;

c) sentinţele pronunţate de curţile de apel şi Curtea Militară de Apel;

d) sentinţele pronunţate de secţia penală şi secţia militară ale Curţii Supreme de Justiţie;

e) sentinţele de dezinvestire.

Încheierile date în primă instanţă pot fi atacate cu apel numai odată cu fondul.

Apelul declarat împotriva sentinţei se socoteşte făcut şi împotriva încheierilor, chiar dacă acestea au fost date după pronunţarea sentinţei.

Art. 362. - Persoanele care pot face apel. Pot face apel:

a) procurorul, în ce priveşte latura penală şi latura civilă;

b) inculpatul, în ce priveşte latura penală şi latura civilă. Împotriva sentinţei de achitare sau de încetare a procesului penal, inculpatul poate declara apel şi în ce priveşte temeiurile achitării sau încetării procesului penal;

c) partea vătămată, în cauzele în care acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă, dar numai în ce priveşte latura penală;

d) partea civilă şi partea responsabilă civilmente, în ce priveşte latura civilă;

e) martorul, expertul, interpretul şi apărătorul, cu privire la cheltuielile judiciare cuvenite acestora;

f) orice persoană ale cărei interese legitime au fost vătămate printr-o măsură sau printr-un act al instanţei.

Apelul poate fi declarat pentru persoanele prevăzute la lit. b - f şi de către reprezentantul legal, de către apărător, iar pentru inculpat, şi de către soţul acestuia.

Art. 363. - Termenul de declarare a apelului. Termenul de apel este de 10 zile, dacă legea nu dispune altfel.

Pentru procuror, termenul curge de la pronunţare. În cauzele în care procurorul nu a participat la dezbateri, termenul curge de la înregistrarea la parchet a adresei de trimitere a dosarului. După redactarea hotărârii, instanţa este obligată să trimită de îndată dosarul procurorului, iar acesta este obligat să-l restituie după expirarea termenului de apel.

Pentru partea care a fost prezentată la dezbateri sau la pronunţare, termenul curge la pronunţare. Pentru părţile care au lipsit atât la dezbateri, cât şi pronunţare, precum şi pentru inculpatul militar în termen redus, rezervist concentrat, elev al unei instituţii militare de învăţământ, ori pentru inculpatul internat într-un centru de reeducare sau într-un institut medical educativ, care au lipsit de la pronunţare, termenul curge de la comunicarea copiei de pe dispozitiv.

În cazul prevăzut în art. 362 lit. e, calea de atac poate fi exercitată de îndată după pronunţarea încheierii prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare şi cel mai târziu în 10 zile de la pronunţarea sentinţei prin care s-a soluţionat cauza. Judecarea apelului se face numai după soluţionarea cauzei, afară de cazul când procesul a fost suspendat.

Art. 364. - Repunerea în termen. Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen, dacă instanţa de apel constată că întârzierea a fost determinată de o cauză temeinică de împiedicare, iar cererea de apel a fost făcută în cel mult 10 zile de la începerea executării pedepsei sau a despăgubirilor civile.

Până la soluţionarea repunerii în termen, instanţa de apel poate suspenda executarea hotărârii atacate.

Art. 365.- Apelul peste termen. Partea care a lipsit atât la judecată, cât şi la pronunţare, poate declara apel şi peste termen, dar nu mai târziu decât 10 zile de la data, după caz, a începerii executării pedepsei sau a începerii executării dispoziţiilor privind despăgubirile civile.

Apelul declarat peste termen nu suspendă executarea.

Instanţa de apel poate suspenda executarea hotărârii atacate.

Art. 366. - Declararea apelului. Apelul se declară prin cerere scrisă. Cererea trebuie semnată de persoana care face declaraţia.

Pentru persoana care nu poate să semneze, cererea va fi atestată de un grefier de la instanţa a cărei hotărâre se atacă sau de apărător. Cererea poate fi atestată şi de primarul sau secretarul consiliului local, ori de funcţionarul desemnat de aceştia, din localitatea unde domiciliază.

Cererea de apel nesemnată ori neatestată poate fi confirmată în instanţă de parte ori reprezentantul ei.

Procurorul şi oricare dintre părţile prezente la pronunţarea hotărârii pot declara apel oral în şedinţa în care s-a pronunţat hotărârea. Instanţa ia act şi consemnează aceasta într-un proces-verbal.

Art. 367. - Instanţa la care se depune apelul. Cererea de apel se depune la instanţa a cărei hotărâre se atacă.

Persoana care se află în stare de deţinere poate depune cererea de apel şi la administraţia locului de deţinere.

Dacă apelul este declarat oral, aceasta se constată într-un proces-verbal.

Cererea de apel înregistrată sau atestată în condiţiile art. 187 ori procesul-verbal întocmit de administraţia locului de deţinere se înaintează de îndată instanţei prevăzute în alin. 1.

Art. 368. - Renunţarea la apel. După pronunţarea hotărârii şi până la expirarea termenului de declarare a apelului, părţile pot renunţa în mod expres la această cale de atac.

Asupra renunţării, cu excepţia apelului care priveşte latura civilă a cauzei, se poate reveni înăuntrul termenului pentru declararea apelului.

Renunţarea sau revenirea asupra renunţării poate să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special.

Art. 369. - Retragerea apelului. Până la închiderea dezbaterilor la instanţa de apel, oricare dintre părţi îşi poate retrage apelul declarat. Retragerea trebuie să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special, iar dacă partea se află în stare de deţinere, printr-o declaraţie atestată sau consemnată într-un proces-verbal de către conducerea locului de deţinere. Declaraţia de retragere se poate face fie la instanţa a cărei hotărâre a fost atacată, fie la instanţa de apel.

Reprezentanţii legali pot retrage apelul cu respectarea, în ceea ce priveşte latura civilă, a condiţiilor prevăzute de legea civilă. Inculpatul minor nu poate retrage apelul declarat personal sau de reprezentantul său legal.

Apelul declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

Apelul declarat de procuror şi retras poate fi însuşit de partea în favoarea căreia a fost declarat.

Art. 370. - Efectul suspensiv al apelului. Apelul declarat în termen este suspensiv de executare, atât în ce priveşte latura penală, cât şi latura civilă, afară de cazul când legea dispune altfel.

Art. 371. - Efectul devolutiv al apelului şi limitele sale. Instanţa judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat şi la persoana la care se referă declaraţia de apel şi numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces.

În cadrul limitelor arătate în alineatul precedent, instanţa este obligată ca, în afară de temeiurile invocate şi cererile formulate de apelant, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt şi de drept.

Art. 372. - Neagravarea situaţiei în propriul apel. Instanţa de apel, soluţionând cauza, nu poate crea o situaţie mai grea pentru cel care a declarat apel.

De asemenea, în apelul declarat de procuror în favoarea unei părţi, instanţa de apel nu poate agrava situaţia acesteia.

Art. 373. - Efectul extensiv. Instanţa de apel examinează cauza prin extindere şi cu privire la părţile care nu au declarat apel sau la care acesta nu se referă, putând hotărî şi în privinţa lor, fără să poată crea acestor părţi o situaţie mai grea.

Art. 374. - Motivarea apelului. Motivele de apel se formulează în scris, prin cererea de apel sau printr-un memoriu separat, care trebuie să fie depus la instanţa de apel cel mai târziu până în ziua judecăţii. Motivele de apel se pot formula şi oral în ziua judecăţii.

Art. 375. - Fixarea termenului de judecată şi prezenţa părţilor. Preşedintele instanţei de apel, primind dosarul, fixează termen pentru judecarea apelului.

Judecarea apelului se face cu citirea părților.

Judecarea apelului nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de deținere.

Dispozițiile alineatului precedent nu sunt aplicabile în cazul judecării apelului declarat împotriva hotărârilor prin care s-a dispus restituirea pentru completarea urmăririi sau prin care s-a soluționat un conflict de competență.

Art. 376. - Prezența procurorului. Participarea procurorului la judecarea apelului este obligatorie, oricare ar fi obiectul cauzei.

Art. 377. - Ordinea în care se dă cuvântul. Dacă la termenul fixat apelul este în stare de judecată, președintele completului dă cuvântul apelantului, apoi intimatului și în urmă procurorului. Dacă între apelurile declarate se află și apelul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

În cazul în care procurorul sau părțile invocă necesitatea administrării de noi probe, apelantul trebuie să arate aceste probe și mijloacele de probă cu ajutorul cărora pot fi administrate.

Procurorul și părțile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor.

Inculpatul are cel din urmă cuvântul.

Art. 378. - Judecarea apelului. Instanța, judecând apelul, verifică hotărârea atacată pe baza lucrărilor și materialului din dosarul cauzei și a oricăror înscrisuri noi, prezentate la instanța de apel.

În vederea soluționării apelului, instanța poate da o nouă apreciere probelor din dosarul cauzei și poate administra orice noi probe pe care le consideră necesare.

Instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor de apel invocate.

Art. 379. - Soluțiile la judecata în apel. Instanța, judecând apelul, pronunță una dintre următoarele soluții:

1. respinge apelul, menținând hotărârea atacată:

a) dacă apelul este tardiv, sau inadmisibil;

b) dacă apelul este nefondat;

2. admite apelul și:

a) desființează sentința primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre și procedează potrivit art. 345 și următoarele privind judecata în fond;

b) desființează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărârea a fost desființată, pentru motivul că judecarea cauzei la acea instanță a avut loc în lipsa unei părți nelegal citate sau care, legal citată, a fost în imposibilitatea de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, ori prin hotărâre nu a fost rezolvat fondul cauzei. Dacă hotărârea a fost desființată pentru caz de incompetență, se dispune rejudecarea de către instanța competentă.

Art. 380. - Soluții complimentare. Dacă hotărârea este desființată pentru că s-a constatat existența vreuneia din situațiile arătate în art. 333, se dispune restituirea cauzei procurorului, pentru a lua măsuri în vederea completării urmăririi penale.

Art. 381 - Chestiuni complimentare. Instanţa, deliberând asupra apelului, face, când este cazul, aplicaţia dispoziţiilor privitoare la reluarea dezbaterilor şi a celor privitoare la repararea pagubei, la măsurile asigurătorii, la cheltuielile judiciare şi la orice alte probleme de care depinde soluţionarea completă a apelului. De asemenea, instanţa de apel verifică dacă s-a făcut o justă aplicare de către prima instanţă a dispoziţiilor privitoare la computarea reţinerii şi arestării şi adaugă, dacă este cazul, timpul de arestare scurs după pronunţarea hotărârii atacate cu apel.

Instanţa deliberează şi hotărăşte asupra oricărei alte probleme de care depinde soluţionarea completă a apelului.

Art. 382. - Desfiinţarea hotărârii. În caz de admitere a apelului, hotărârea atacată se desfiinţează în întregime, dar în limitele prevăzute în art. 371 şi 373.

Hotărârea poate fi desfiinţată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce priveşte latura penală sau civilă, dacă aceasta nu împiedică justa soluţionare a cauzei.

Când prima instanţă a dispus arestarea inculpatului, instanţa de apel poate menţine măsura arestării în caz de desfiinţare a hotărârii.

Art. 383. - Conţinutul deciziei. Decizia instanţei de apel trebuie să cuprindă în partea introductivă menţiunile prevăzute în art. 355, iar în expunere, temeiurile apelului, precum şi temeiurile care au dus la adoptarea oricăreia dintre soluţiile prevăzute în art. 379 pct. 2. Dispozitivul trebuie să cuprindă soluţia dată de instanţa de apel, data pronunţării deciziei şi menţiunea că pronunţarea s-a făcut în şedinţă publică.

În cazul când inculpatul s-a aflat în stare de deţinere, în expunere şi dispozitiv trebuie să se arate timpul care se deduce din pedeapsă.

Când s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie să indice care este ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul penal trebuie să-şi reia cursul.

Când s-a decis restituirea cauzei pentru completarea urmăririi penale, la redactarea deciziei se ţine seama şi de dispoziţiile art. 333 alin. 2, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 384. - Procedura de rejudecare. Judecarea în fond a cauzei de către instanţa de apel sau rejudecarea cauzei după desfiinţarea hotărârii atacate se desfăşoară potrivit dispoziţiilor cuprinse în partea specială, titlul II, cap. I şi II, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 385. - Limitele rejudecării. Instanţa de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanţei de apel, în măsura în care situaţia de fapt rămâne cea avută în vedere la soluţionarea apelului.

Dacă hotărârea a fost desfiinţată în apelul părţii vătămate, instanţa care rejudecă poate pronunţa şi o pedeapsă mai grea decât cea arătată în art. 372 alin. 2 şi art. 373 alin.2.

Când hotărârea este desfiinţată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce priveşte latura penală sau civilă, instanţa de rejudecare se pronunţă în limitele în care hotărârea a fost desfiinţată.

Secţiunea a II - a
Recursul

Art. 385¹. - Hotărârile supuse recursului. Pot fi atacate cu recurs:

a) sentinţele pronunţate de judecători, în cazul infracţiunilor menţionate în art. 279 alin. 2 lit. a), precum şi alte cazuri prevăzute de lege;

b) sentinţele pronunţate de tribunalele militare, în cazul infracţiunilor menţionate în art. 279 alin. 2 lit. a) şi al infracţiunilor contra ordinii şi disciplinei militare, sancţionate de lege cu pedeapsa închisorii de cel mult 2 ani;

c) sentinţele pronunţate de curţile de apel şi Curtea Militară de Apel;

d) sentinţele pronunţate de secţia militară ale Curţii Supreme de Justiţie;

e) deciziile pronunţate, ca instanţe de apel, de tribunalele judeţene, tribunalele militare teritoriale, curţile de apel şi Curtea Militară de Apel, cu excepţia deciziilor prin care s-a dispus rejudecarea cauzelor.

Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentinţa sau decizia recurată, cu excepţia cazurilor când potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs.

Recursul declarat împotriva sentinţei sau deciziei se socoteşte făcut şi împotriva încheierilor, chiar dacă acestea au fost date după pronunţarea hotărârii.

Nu pot fi atacate cu recurs sentinţele în privinţa cărora persoanele prevăzute în art. 362 nu au folosit calea apelului ori când apelul a fost retras, dacă legea prevede această cale de atac. Împotriva deciziilor pronunţate în apel, persoanele prevăzute în art. 362, chiar dacă nu au folosit apelul, pot declara recurs.

Art. 385². - Persoanele care pot face recurs. Pot face recurs persoanele arătate în art. 362, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 385³. - Termenul de declarare a recursului. Termenul se recurs este de 10 zile, dacă legea nu dispune altfel.

Dispoziţiile art. 363 - 365 privind data de la care curge termenul, repunerea în termen şi declararea peste termen a căii de atac se aplică în mod corespunzător.

Art. 385⁴. - Declararea, renunţarea şi retragerea recursului. Recursul se declară în condiţiile prevăzute în art. 366 şi 367, care se aplică în mod corespunzător.

Părţile pot renunţa la recurs potrivit dispoziţiilor art. 368 şi pot retrage recursul în condiţiile art. 369, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 385⁵. - Efectul suspensiv al recursului. Recursul este suspensiv de executare atât în ce priveşte latura penală, cât şi latura civilă, afară de cazul când legea dispune altfel.

Art. 385⁶. - Efectul devolutiv şi limitele sale. Instanţa judecă recursul numai cu privire la persoana care l-a declarat şi la persoana la care se referă declaraţia de recurs şi numai în raport cu calitatea pe care recurentul o are în proces.

Instanţa de recurs examinează cauza numai în limitele motivelor de casare prevăzute în art. 385^{9}.

Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacată cu apel, nu este limitat la motivele de casare prevăzute în art. 385^{9}, iar instanţa este obligată ca, în afara temeiurilor invocate şi cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele.

Art. 385^{7}. - Efectul extensiv şi limitele sale. Instanţa de recurs examinează cauza prin extindere şi cu privire la părţile care nu au declarat recurs sau la care acesta nu se referă, putând hotărî şi în privinţa lor, fără să poată crea acestor părţi o situaţie mai grea.

Procurorul, chiar după expirarea termenului de recurs, poate cere extinderea recursului declarat de el în termen şi de faţă de alte persoane decât acelea la care s-a referit, fără a se putea crea acestora o situaţie mai grea.

Art. 385^{8}. - Neagravarea situaţiei în propriul recurs. Instanţa de recurs, soluţionând cauza, nu poate crea o situaţie mai grea pentru cel care a declarat recurs.

În recursul declarat de procuror în favoarea unei părţi, instanţa de recurs nu poate agrava situaţia acesteia.

Art. 385^{9}. - Cazurile în care se poate face recurs. Hotărârile sunt supuse casării în următoarele cazuri:

1. nu au fost respectate dispoziţiile privind competenţa după materie sau după calitatea persoanei;
2. instanţa nu a fost sesizată legal;
3. instanţa nu a fost compusă potrivit legii ori s-au încălcat prevederile art. 292 alin. 2 sau a existat un caz de incompatibilitate;
4. şedinţa de judecată nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel;
5. judecata a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii;
6. urmărirea penală sau judecata a avut loc în lipsa apărătorului, când prezenţa acestuia era obligatorie;
7. judecata s-a făcut fără efectuarea anchetei sociale în cauzele cu infractori minori;
8. când nu a fost efectuată expertiza psihiatrică a inculpatului în cazurile şi în condiţiile prevăzute de art. 117 alin. 1 şi 2;
9. hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluţia ori motivarea soluţiei contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta nu se înţelege;
10. instanţa nu s-a pronunţat asupra unei fapte reţinute în sarcina inculpatului prin actul de sesizare sau cu privire la unele probe administrate ori asupra unor cereri esenţiale pentru părţi, de natură să garanteze drepturile lor şi să influenţeze soluţia procesului;
11. instanţa a admis o cale de atac neprăvăzută de lege sau introdusă tardiv;
12. când nu sunt întrunite elementele constitutive ale unei infracţiuni sau când instanţa a pronunţat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost trimis în

judecată, cu excepţia cazurilor prevăzute în art. 334 - 337;

13. când inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală;

14. când s-au aplicat pedepse greşit individualizate în raport cu prevederile art. 72 din Codul penal sau în alte limite decât cele prevăzute de lege;

15. când persoana condamnată a fost înainte judecată în mod definitiv pentru aceeaşi faptă sau dacă există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, pedeapsa a fost graţiată ori a intervenit decesul inculpatului;

16. când în mod greşit inculpatul a fost achitat pentru motivul că fapta săvârşită de el nu este prevăzută de legea penală sau când, în mod greşit s-a dispus încetarea procesului penal pentru motivul că există autoritate de lucru judecat sau o cauză de înlăturare a răspunderii penale ori că a intervenit decesul inculpatului sau pedeapsa a fost graţiată;

17. când faptei săvârşite i s-a dat o greşită încadrare juridică;

17^{1}. când hotărârea este contrară legii sau când prin hotărâre s-a făcut o greşită aplicare a legii;

18. când s-a comis o eroare gravă de fapt;

19. când judecătorii de fond au comis un exces de putere, în sensul că au trecut în domeniul altei puteri constituite în stat;

20. când a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului;

21. când judecata în primă instanţă sau în apel a avut loc fără citarea legală a unei părţi sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta şi de a înştiinţa instanţa despre această imposibilitate.

Cazurile de casare prevăzute în alin. 1 pot fi invocate, atât cu privire la soluţionarea laturii penale cât şi a laturii civile a cauzei.

Cazurile prevăzute la pct. 1 - 7, 10, 13, 14, 17^{1}, 19 şi 20 se iau în considerare totdeauna din oficiu, iar cele de la pct. 11, 12, 15, 17 şi 18 se iau în considerare din oficiu numai când au influenţat asupra hotărârii în defavoarea inculpatului.

Când instanţa ia în considerare motivele de casare din oficiu, este obligată să le pună în discuţia părţilor.

Art. 385^{10}. - Motivarea recursului. Recursul trebuie să fie motivat, fie în scris, fie oral, în faţa instanţei.

Motivele de recurs se formulează în scris prin cererea de recurs sau printr-un memoriu separat, care trebuie depus la instanţa de recurs cu cel puţin 5 zile înaintea primului termen de judecată.

Dispoziţiile alineatelor precedente nu se aplică în cazul prevăzut de art. 385^{6} alin. 3, când recursul poate fi motivat şi oral în ziua judecăţii.

Art. 385^{11}. - Prezenţa părţilor şi a procurorului. Judecarea recursului se face cu citarea părţilor.

Judecarea recursului nu poate avea loc decât în prezenţa inculpatului, când acesta se află în stare de deţinere.

Dispoziţiile alineatului precedent nu sunt aplicabile în cazurile prevăzute în art. 375 alin. 4 şi nici în judecarea recursului împotriva încheierilor privind măsurile preventive.

Participarea procurorului la judecata recursului este obligatorie în toate cazurile.

Art. 385^{12}. - Raportul scris. Preşedintele instanţei de recurs, primind dosarul, fixează termen pentru judecarea recursului şi poate delega, totodată, unul din judecători să facă un raport scris asupra recursului. La Curtea Supremă de Justiţie, raportul poate fi întocmit de un judecător sau un magistrat asistent.

Raportul trebuie să cuprindă, pe scurt, obiectul procesului, soluţiile pronunţate de instanţe şi faptele reţinute de ultima instanţă, în măsura în care sunt necesare soluţionării recursului.

Raportul trebuie să mai conţină observaţii asupra condiţiilor de admisibilitate a recursului, precum şi expunerea motivelor de recurs, cu referiri, dacă este cazul, la jurisprudenţă şi doctrină, fără a se arăta opinia raportorului.

În raport se semnalează din oficiu şi cazurile de casare arătate în art. 385^{9} alin. 2.

Magistratul raportor face în mod obligatoriu parte din compunerea instanţei de judecată, iar în caz de imposibilitate se numeşte un nou raportor cu cel puţin 48 de ore înainte de judecată.

Art. 385^{13}. - Dezbaterea recursului. După citirea raportului, când s-a dispus întocmirea acestuia, preşedintele completului dă cuvântul recurentului, apoi intimatului şi în urmă procurorului. Dacă între recursurile declarate se află şi recursul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

Procurorul şi părţile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor.

Inculpatul are cel din urmă cuvântul.

Art. 385^{14}. - Verificarea hotărârii. Instanţa, judecând recursul, verifică hotărârea atacată pe baza lucrărilor şi materialului din dosarul cauzei şi a oricăror înscrisuri noi, prezentate la instanţa de recurs.

Instanţa este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor de recurs invocate de procuror şi de părţi.

Art. 385^{15}. - Soluţiile. Instanţa, judecând recursul, pronunţă una din următoarele soluţii:

1. respinge recursul, menţinând hotărârea atacată:

a) dacă recursul este tardiv sau inadmisibil;

b) dacă recursul este nefondat;

2. admite recursul, casând hotărârea atacată şi:

a) menţine hotărârea primei instanţe, când apelul a fost greşit admis;

b) achită pe inculpat sau dispune încetarea procesului penal în cazurile prevăzute în art. 11;

c) dispune rejudecarea de către instanţa a cărei hotărâre a fost casată pentru vreunul din cazurile de nulitate prevăzute în art. 197 alin. 2, cu excepţia cazului de incompetenţă, când se dispune rejudecarea de către instanţa competentă. Rejudecarea de către instanţa a cărei hotărâre a fost casată se dispune şi în cazurile când judecarea la acea instanță a avut loc în lipsa unei părți nelegal citate, sau care, legal citată, a fost în imposibilitatea de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate ori unei părți i s-a respins în mod nejustificat o cerere de amânare și din această cauză nu a putut să-și facă apărarea sau prin hotărâre nu a fost rezolvat fondul cauzei.

În cazul în care admite recursul declarat împotriva deciziei pronunțate în apel, instanța de recurs desființează și hotărârea primei instanțe, dacă se constată aceleași încălcări de lege ca în decizia recurată.

Când recursul privește atât hotărârea primei instanțe, cât și hotărârea instanței de apel, în caz de admitere și dispunerea rejudecării de către instanța a cărei hotărâre a fost casată, cauza se trimite la prima instanță, dacă ambele hotărâri au fost casate și la instanța de apel când numai hotărârea acesteia a fost casată.

Curtea Supremă de Justiție, dacă admite recursul, când este necesară administrarea de probe, dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost casată sau când interesele justiției o cer, de către o altă instanță egală în grad;

d) dispune rejudecarea de către instanța de recurs în celelalte cazuri decât cele prevăzute la lit. c).

Art. 385^{16}. - Soluții și chestiuni complimentare. Când instanța de recurs casează hotărârea și reține cauza spre rejudecare, potrivit art. 385^{15} pct. 2 lit. d), se pronunță și asupra probelor ce urmează a fi administrate, fixând termen pentru rejudecare.

Dispozițiile art. 380 și 381 se aplică în mod corespunzător.

Art. 385^{17}. - Desființarea hotărârii și conținutul deciziei. În caz de admitere a recursului, hotărârea atacată se casează în întregime, dar în limitele prevăzute în art. 385^6 și 385^7.

Dispozițiile art. 382 alin. 2 și 3 se aplică în mod corespunzător.

Decizia instanței de recurs trebuie să cuprindă, în partea introductivă, mențiunile prevăzute în art. 355, iar în expunere, temeiurile de fapt și cele de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea recursului, precum și temeiurile care au dus la adoptarea soluțiilor prevăzute în art. 385^{15} pct. 2. Dispozitivul trebuie să cuprindă soluția dată de instanța de recurs, data pronunțării deciziei și mențiunea că pronunțarea s-a făcut în ședință publică.

Dispozițiile art. 383 alin. 2 - 4 se aplică în mod corespunzător.

Dacă instanța reține cauza spre rejudecare, în decizie se menționează probele ce urmează a fi administrate.

Art. 385^{18}. - Limitele rejudecării. Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanței de recurs, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la soluționarea recursului.

Când hotărârea este desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce privește latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost casată.

Art. 385^{19}. - Procedura de

rejudecare. Rejudecarea cauzei după casarea hotărârii atacate se desfăşoară potrivit dispoziţiilor cuprinse în partea specială, titlul II, cap. I şi II, care se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL IV
Căile extraordinare de atac

Secţiunea I
Contestaţia în anulare

Art. 386. - Cazurile de contestaţie în anulare. Împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestaţie în anulare în următoarele cazuri:

a) când procedura de citare a părţii pentru termenul la care s-a judecat cauza de către instanţa de recurs nu a fost îndeplinită conform legii;

b) când partea dovedeşte că la termenul la care s-a judecat cauza de către instanţa de recurs a fost în imposibilitate de a se prezenta şi de a încunoştinţa instanţa despre această împiedicare;

c) când instanţa de recurs nu s-a pronunţat asupra unei cauze de încetare a procesului penal din cele prevăzute în art. 10 lit. f - i, cu privire la care existau probe în dosar;

d) când împotriva unei persoane s-au pronunţat două hotărâri definitive pentru aceeaşi faptă.

Art. 387. - Cererea de contestaţie. Contestaţia în anulare poate fi făcută de oricare dintre părţi, iar contestaţia pentru motivele prevăzute în art. 386 lit. c şi d, şi de procuror.

În cererea de contestaţie în anulare pentru motivele prevăzute în art. 386 lit. a - c trebuie să se arate toate cazurile de contestaţie pe care le poate invoca contestatorul şi toate motivele aduse în sprijinul acestora.

Art. 388. - Termenul de introducere. Contestaţia în anulare pentru motivele arătate în art. 386 lit. a - c poate fi introdusă de către persoana împotriva căreia se face executarea, cel mai târziu în 10 zile de la începerea executării, iar de către celelalte părţi în termen de 30 de zile de la data pronunţării hotărârii a cărei anulare se cere.

Contestaţia pentru cazul prevăzut în art. 386 lit. d poate fi introdusă oricând.

Art. 389. - Instanţa competentă. Contestaţia în anulare pentru cazurile prevăzute în art. 386 lit. a - c se introduce la instanţa de recurs care a pronunţat hotărârea a cărei anulare se cere.

Contestaţia pentru cazul prevăzut în art. 386 lit. d se introduce la instanţa la care a rămas definitivă ultima hotărâre.

Art. 390. - Suspendarea executării. Până la soluţionarea contestaţiei în anulare, instanţa sesizată, luând concluziile procurorului, poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere.

Art. 391. - Admiterea în principiu. Instanţa examinează admisibilitatea în principiu a cererii de contestaţie prevăzute în art. 386 lit. a - c, fără citarea părţilor.

Instanţa constatând că cererea de

contestaţie este făcută în termenul prevăzut de lege, că motivul pe care se sprijină contestaţia este din cele prevăzute în art. 386 şi că în sprijinul contestaţiei se depun ori se invocă dovezi care sunt la dosar, admite în principiu contestaţia şi dispune citarea părţilor interesate.

Art. 392. - Procedura de judecare. La termenul fixat pentru judecarea contestaţiei în anulare, instanţa, ascultând părţile şi concluziile procurorului, dacă găseşte contestaţia întemeiată, desfiinţează prin decizie hotărârea a cărei anulare se cere şi procedează fie de îndată, fie acordând un termen, după caz, la rejudecarea recursului, sau la rejudecarea cauzei după casare.

Când condamnatul se află în stare de deţinere, dispoziţiile art. 375 alin. 2 şi 3 se aplică în mod corespunzător.

Judecarea contestaţiei prevăzute în art. 386 lit. d se face cu citarea părţilor interesate în cauza în care s-a pronunţat ultima hotărâre. Instanţa, ascultând părţile şi concluziile procurorului, dacă găseşte contestaţia întemeiată, desfiinţează prin decizie, sau după caz, prin sentinţă, ultima hotărâre sau acea parte din ultima hotărâre cu privire la care există autoritate de lucru judecat.

Sentinţa dată în contestaţie este supusă apelului, iar decizia dată în apel este supusă recursului.

Secţiunea a II - a
Revizuirea

Art. 393. - Hotărârile supuse revizuirii. Hotărârile judecătoreşti definitive, pot fi supuse revizuirii, atât cu privire la latura penală cât şi cu privire la latura civilă.

Când o hotărâre priveşte mai multe persoane, revizuirea se poate cere pentru oricare dintre fapte sau dintre făptuitori.

Art. 394. - Cauzele de revizuire. Revizuirea poate fi cerută când:

a) s-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanţă la soluţionarea cauzei;

b) un martor, un expert sau un interpret a săvârşit infracţiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere;

c) un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals;

d) un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de cercetare penală a comis o infracţiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere;

e) când două sau mai multe hotărâri judecătoreşti definitive nu se pot concilia.

Cazul de la lit. a constituie motiv de revizuire, dacă pe baza faptelor sau împrejurărilor noi se poate dovedi netemeinicia hotărârii de achitare, de încetare a procesului penal ori de condamnare.

Cazurile de la lit. b, c şi d constituie motive de revizuire, dacă au dus la darea unei hotărâri nelegale sau netemeinice.

În cazul prevăzut de lit. e, toate hotărârile care nu se pot concilia sunt supuse revizuirii.

Art. 395. - Dovedirea unor cazuri de revizuire. Situaţiile care constituie cazurile de revizuire prevăzute în art. 394 lit. b, c şi d se dovedesc prin hotărâre judecătorească sau prin ordonanţa procurorului, dacă prin acestea s-a dispus asupra fondului cauzei.

Când organele arătate în alin. 1 nu pot sau nu au putut examina fondul cauzei, situaţiile menţionate se constată în procedura de revizuire.

Art. 396. - Persoanele care pot cere revizuirea. Pot cere revizuirea:

a) oricare parte din proces, în limitele calităţii sale procesuale;

b) soţul şi rudele apropiate ale condamnatului, chiar şi după moartea acestuia.

Procurorul poate din oficiu să iniţieze procedura revizuirii.

Organele de conducere ale organizaţiilor de stat şi publice care au cunoştinţă despre vreo faptă sau împrejurare care ar motiva revizuirea sunt obligate să sesizeze pe procuror.

Art. 397. - Cererea de revizuire. Cererea de revizuire se adresează procurorului de la parchetul de pe lângă instanţa care a judecat cauza în primă instanţă.

Cererea se face în scris, cu arătarea cazului de revizuire pe care se întemeiază şi a mijloacelor de probă în dovedirea acestuia.

Dacă cererea nu îndeplineşte condiţiile arătate în alin. 2, procurorul cheamă persoana care a făcut cererea în vederea completării sau precizării acesteia.

Art. 398. - Termenul de introducere a cererii. Cererea de revizuire în favoarea condamnatului se poate face oricând, chiar după executarea pedepsei sau după moartea condamnatului.

Cererea de revizuire în defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui faţă de care s-a încetat procesul penal, se poate face în termen de un an, care curge:

a) în cazul prevăzut în art. 394 lit. a, precum şi în cazurile prevăzute la lit. b, c şi d când nu sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când faptele sau împrejurările au fost cunoscute de persoana care face cererea;

b) în cazurile prevăzute în art. 394 lit. b, c şi d, dacă sunt constatate prin hotărârea definitivă, de la data când hotărârea a fost cunoscută de persoana care face cererea.

Dispoziţiile din alineatul precedent se aplică şi în cazul când procurorul se sesizează din oficiu.

Revizuirea în defavoarea inculpatului nu se poate face când a intervenit o cauză care împiedică punerea în mişcare a acţiunii penale sau continuarea procesului penal.

Art. 399. - Efectuarea actelor de cercetare. După introducerea cererii de revizuire procurorul ascultă, dacă este cazul, potrivit art. 397 alin. 3, persoana care solicită revizuirea. În cazul când este necesară efectuarea de cercetări pentru a verifica temeinicia cererii de revizuire, procurorul dispune aceasta prin ordonanţă.

Totodată, procurorul cere, dacă este necesar, dosarul cauzei.

Pentru efectuarea actelor de cercetare procurorul poate delega organul de cercetare penală. Dispoziţiile art. 217 alin. ultim sunt aplicabile.

Termenul de efectuarea actelor de cercetare este de 2 luni şi curge de la data introducerii cererii de revizuire.

După efectuarea cercetărilor, procurorul înaintează întregul material împreună cu concluziile sale instanţei competente.

Art. 400. - Suspendarea executării . În tot timpul efectuării actelor de cercetare, procurorul ierarhic superior poate dispune suspendarea hotărârii, în limitele cererii de revizuire.

Art. 401. - Instanţa competentă. Competentă să judece cererea de revizuire este instanţa care a judecat cauza în primă instanţă. Când temeiul cererii de revizuire constă în existenţa unor hotărâri ce nu pot concilia, competenţa se determină potrivit dispoziţiilor art. 35.

Art. 402. - Măsuri premergătoare. La primirea lucrărilor trimise de procuror, preşedintele instanţei fixează termen de judecată pentru examinarea cererii de revizuire, în vederea admiterii în principiu, dispunând citarea părţilor interesate.

Când persoana în favoarea sau defavoarea căreia s-a cerut revizuirea se află în stare de deţinere, chiar într-o altă cauză, preşedintele dispune încunoştinţarea acestei persoane despre termen şi ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu.

Persoana arestată este adusă la judecată numai dacă instanţa consideră necesar.

Art. 403. - Admiterea în principiu. Instanţa, ascultând concluziile procurorului şi ale părţilor, examinează dacă cererea de revizuire este făcută în condiţiile prevăzute de lege şi dacă din probele strânse în cursul cercetării efectuate de procuror rezultă date suficiente pentru admiterea în principiu. Instanţa poate verifica oricare dintre probele pe care se întemeiază cererea sau poate, când este necesar, să administreze probe noi.

Persoanele prevăzute în art. 394 lit. b şi d nu pot fi ascultate ca martori în cauza supusă revizuirii.

Instanţa, în baza celor constatate, dispune prin încheiere admiterea în principiu a cererii de revizuire sau, prin sentinţă, respingerea acesteia.

Când cererea de revizuire a fost făcută pentru un condamnat decedat, sau când condamnatul care a făcut cererea ori în favoarea căruia s-a făcut revizuirea a decedat după introducerea cererii, prin derogare de la dispoziţiile art. 10 alin. 1 lit. g procedura de revizuire îşi va urma cursul, iar în cazul admiterii în principiu, după rejudecarea cauzei, instanţa va hotărî potrivit dispoziţiilor din art. 13 alin. 2 şi 3 care se aplică în mod corespunzător.

Art. 404. - Măsurile care pot fi luate după admiterea în principiu. Odată cu admiterea în principiu a cererii de revizuire, precum şi în tot cursul judecării din nou a cauzei, instanţa poate menţine suspendarea acordată de procuror, ori poate suspenda motivat, în totul sau în parte, executarea hotărârii supuse revizuirii.

Instanţa poate de asemenea lua oricare dintre măsurile preventive, dacă sunt întrunite condiţiile legale.

În cazul admiterii în principiu a cererii de revizuire pentru existenţa unor hotărâri ce nu se pot concilia, cauzele în care aceste hotărâri au fost pronunţate se reunesc în vederea rejudecării.

Art. 405. - Rejudecarea. Rejudecarea cauzei după admiterea în principiu a cererii de revizuire se face potrivit regulilor de prcedură privind judecarea în primă instanţă.

Instanţa, dacă găseşte necesar, administrează din nou probele care au fost efectuate în cursul primei judecăţi sau cu ocazia admiterii în principiu a cererii de revizuire.

Art. 406. - Soluţiile după rejudecare. Instanţa, dacă constată că cererea de revizuire este întemeiată, anulează hotărârea în măsura în care a fost admisă revizuirea sau hotărârile care nu se pot concilia şi pronunţă o nouă hotărâre potrivit dispoziţiilor art. 345 - 353, care se aplică în mod corespunzător.

De asemenea, dispoziţiile art. 373 se aplică în mod corespunzător.

Totodată, instanţa dispune, dacă este cazul, restituirea amenzii plătite şi a averii confiscate, precum şi a cheltuielilor judiciare pe care cel în favoarea căruia s-a admis revizuirea nu era ţinut să le suporte, iar pentru cei condamnaţi la pedeapsa închisorii cu executarea la locul de muncă restituirea cotei făcută venit la bugetul statului şi calcularea ca vechime şi continuitate în muncă a duratei pedepsei executate.

Dacă instanţa constată că cererea de revizuire este neîntemeiată, o respinge.

Art. 407. - Calea de atac. Sentinţele instanţei de revizuire, date potrivit art. 403 alin. 3 şi art. 406 alin. 1, sunt supuse aceloraşi căi de atac ca şi hotărârile la care se referă revizuirea, iar deciziile date în apel sunt supuse recursului.

Art. 408. - Revizuirea dispoziţiilor civile. Regulile cuprinse în prezenta secţiune se aplică în mod corespunzător şi în ce priveşte revizuirea hotărârii penale cu privire la latura civilă.

Secţiunea a III - a
Recursul în anulare şi recursul în interesul legii

Art. 409. - Recursul în anulare. Procurorul general, din oficiu sau la cererea ministrului justiţiei, poate ataca cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiţie orice hotărâre definitivă.

Art. 410. - Cazurile în care se poate face recurs în anulare. Hotărârile definitive de condamnare, achitare şi încetare a procesului penal pot fi atacate cu recurs în anulare în următoarele cazuri:

I. Cazurile în care recursul are efect cu privire la situaţia părţilor din proces:

1. instanţa nu s-a pronunţat asupra unei fapte reţinute în sarcina inculpatului prin actul de sesizare;

2. când nu sunt întrunite elementele constitutive ale unei infracţiuni sau când instanţa a pronunţat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost

trimis în judecată, cu excepţia cazurilor prevăzute în art. 334 - 337;

3. când inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală;

4. când s-au aplicat pedepse greşit individualizate în raport cu prevederile art. 72 din Codul penal sau în alte limite decât cele prevăzute de lege;

5. când persoana condamnată a fost mai înainte judecată în mod definitiv pentru aceeaşi faptă sau dacă există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, pedeapsa a fost graţiată ori a intervenit decesul inculpatului;

6. când în mod greşit inculpatul a fost achitat pentru motivul că fapta săvârşită de el nu este prevăzută de legea penală sau când, în mod greşit, s-a dispus încetarea procesului penal pentru motivul că există autoritate de lucru judecat sau o cauză de înlăturare a răspunderii penale ori că a intervenit decesul inculpatului;

7. când faptei săvârşite i s-a dat o greşită încadrare juridică;

7[1]. când hotărârea este contrară legii sau când prin hotărâre s-a făcut o greşită aplicare a legii de natură să influenţeze soluţia procesului;

8. când s-a comis o eroare gravă de fapt;

9. când judecătorii de fond au comis un exces de putere, în sensul că au trecut în domeniul altei puteri constituite în stat.

II. Cazurile în care recursul poate fi declarat numai în favoarea condamnatului:

1. nu au fost respectate dispoziţiile privind competenţa după materie sau după calitatea persoanei;

2. instanţa nu a fost sesizată legal;

3. instanţa nu a fost compusă potrivit legii ori s-au încălcat prevederile art. 292 alin. 2 sau a existat un caz de incompatibilitate;

4. şedinţa de judecată nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel;

5. judecata a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului când aceasta era obligatorie, potrivit legii;

5[1]. judecata a avut loc fără citarea legală a părţilor sau cu procedura de citare neîndeplinită;

6. judecata a avut loc în lipsa apărătorului, când prezenţa acestuia era obligatorie;

7. judecata s-a făcut fără efectuarea anchetei sociale, în cauzele cu infractori minori;

8. când nu a fost efectuată expertiza psihiatrică a inculpatului în cazurile şi în condiţiile prevăzute de art. 117 alin. 1 şi 2;

9. instanţa a admis o cale de atac neprevăzută de lege sau introdusă tardiv.

Hotărârile definitive, altele decât cele prevăzute la alin. 1, pot fi atacate cu recurs în anulare numai dacă sunt contrare legii.

Instanţa, soluţionând recursul în anulare, verifică hotărârile atacate sub aspectul tuturor motivelor de casare prevăzute în alineatele precedente, punându-le în prealabil în discuţia părţilor.

Art. 411. - Termenul de declarare. Recursul în anulare în favoarea celui condamnat poate fi declarat oricând, chiar după moartea acestuia, cu privire la latura penală, iar cu privire la latura civilă, numai dacă soluţionarea acesteia se răsfrânge asupra laturii penale.

Dispoziţiile alineatului precedent se aplică şi în cazul când recursul în anulare se face în favoarea persoanei faţă de care s-a încetat procesul penal.

În celelalte cazuri, recursul în anulare poate fi declarat numai în termen de un an de la data când hotărârea a rămas definitivă.

Instanţele de judecată sunt obligate ca în termen de 10 zile de la primirea cererii parchetului să trimită spre examinare dosarele în care hotărârile sunt definitive, sau, după caz, să comunice în acelaşi termen, situaţia judiciară a acestora.

Art. 412. - Suspendarea executării. Procurorul general poate dispune suspendarea executării hotărârii înainte de introducerea recursului în anulare.

După sesizarea Curţii Supreme de Justiţie, aceasta poate dispune suspendarea executării hotărârii atacate sau să revină asupra suspendării acordate.

Dispoziţiile prezentului articol se aplică şi în cazul în care cel condamnat a început executarea pedepsei.

Aducerea la îndeplinire a dispoziţiilor de suspendare a executării hotărârii se face prin instanţa de executare.

Art. 412^1. - Extinderea recursului în anulare. Judecând recursul în anulare, instanţa examinează cauza prin extindere şi cu privire la părţile la care acesta nu se referă, putând hotărî şi în privinţa lor, fără a crea acestor părţi o situaţie mai grea.

Art. 413. - Citarea părţilor. La judecarea recursului în anulare, declarat în defavoarea condamnatului, a celui achitat sau faţă de care s-a încetat procesul penal, părţile se citează. Dacă recursul este declarat în favoarea condamnatului, părţile se citează când Curtea Supremă de Justiţie consideră necesar, precum şi în cazul când s-ar putea modifica despăgubirile civile.

Părţile prezente la judecarea recursului în anulare au dreptul la cuvânt, chiar dacă nu au fost citate.

Art. 414. - Retragerea recursului în anulare. Până la închiderea dezbaterilor, procurorul general poate retrage recursul în anulare.

Retragerea recursului în anulare trebuie motivată.

Art. 414^1. - Motivarea, judecarea şi soluţionarea recursului în anulare. Motivarea, judecarea şi soluţionarea recursului în anulare se fac potrivit dispoziţiilor din cap. III, secţiunea II, care se aplică în mod corespunzător şi se completează cu dispoziţiile din această secţiune.

Când condamnatul se găseşte în curs de executare a pedepsei, Curtea Supremă de Justiţie, admiţând recursul în anulare şi pronunţând casarea cu trimitere, dispune asupra stării de libertate a acestuia.

Când recursul în anulare este făcut în favoarea unui condamnat decedat sau când, după introducerea recursului în anulare, condamnatul în favoarea căruia a fost făcut recursul a decedat, prin derogare de la dispozițiile art. 10 alin. 1 lit. g), recursul va fi judecat, iar în caz de admitere, Curtea Supremă de Justiție, pe baza lucrărilor din dosar, sau instanța de trimitere, când a fost necesară completarea probelor, va hotărî potrivit dispozițiilor din art. 13 alin. 2 și 3, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 414^{2}. - Recursul în interesul legii. Procurorul general, direct, sau ministrul justiției, prin intermediul procurorului general, are dreptul, pentru a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legilor penale și de procedură penală pe întreg teritoriul țării, să ceară Curții Supreme de Justiție să se pronunțe asupra chestiunilor de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanțelor de recurs.

Deciziile prin care se soluționează sesizările se pronunță de secțiile unite și se aduc la cunoștința instanțelor de Ministerul Justiției.

Soluțiile se pronunță numai în interesul legii, nu au efect asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.

TITLUL III
Executarea hotărârilor penale

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Art. 415. - Hotărâri executorii. Hotărârile instanțelor penale devin executorii la data când au rămas definitive.

Hotărârile nedefinitive sunt executorii atunci când legea dispune aceasta.

Art. 416. - Rămânerea definitivă a hotărârii primei instanțe. Hotărârile primei instanțe rămân definitive:

1. la data pronunțării, când hotărârea nu este supusă apelului și nici recursului;

2. la data expirării termenului de apel;

a) când nu s-a declarat apel în termen;

b) când apelul declarat a fost retras înăuntrul termenului;

3. la data retragerii apelului, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de apel;

4. la data expirării termenului de recurs în cazul hotărârilor nesupuse apelului sau dacă apelul a fost respins;

a) când nu s-a declarat recurs în termen;

b) când recursul declarat a fost retras înăuntrul termenului;

5. la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârilor menționate la pct. 4, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs;

6. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârilor menționate la pct. 4.

Art. 416^{1}. - Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de apel. Hotărârile instanței de apel rămân definitive:

1. la data expirării termenului de recurs;

a) când apelul a fost admis fără trimitere pentru rejudecare şi nu s-a declarat recurs în termen;

b) când recursul declarat împotriva hotărârii menţionate la lit. a) a fost retras înăuntrul termenului;

2. la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârii menţionate la lit. a), dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs.

3. la data pronunţării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârii menţionate la lit. a).

Art. 417. - Rămânerea definitivă a instanţei de recurs. Hotărârea instanţei de recurs rămâne definitivă la data pronunţării acesteia când:

a) recursul a fost admis şi procesul a luat sfârşit în faţa instanţei de recurs, fără rejudecare;

b) cauza a fost rejudecată de către instanţa de recurs, după admiterea recursului;

c) cuprinde obligarea la plata cheltuielilor judiciare, în cazul respingerii recursului.

Art. 418. - Instanţa de executare. Hotărârea instanţei penale, rămasă definitivă la prima instanţă de judecată, la instanţa de apel sau la instanţa de recurs, se pune în executare de către prima instanţă de judecată.

Hotărârile pronunţate în primă instanţă de către Curtea Supremă de Justiţie se pun în executare, după caz, de Tribunalul municipiului Bucureşti sau de tribunalul militar teritorial cu sediul în Bucureşti.

Când hotărârea rămâne definitivă în faţa instanţei ierarhic superioare, aceasta trimite de îndată instanţei de executare un extras din acea hotărâre, cu datele necesare punerii în executare.

Dispoziţiile alineatelor precedente sunt aplicabile şi în cazul hotărârilor nedefinite, dar executorii.

Art. 419. - Judecătorul delegat cu executarea. Instanţa de executare deleagă pe unul din judecătorii săi, pentru efectuarea punerii în executare.

Dacă cu prilejul punerii în executare a hotărârii sau în cursul executării se iveşte vreo nelămurire sau împiedicare, judecătorul delegat poate sesiza instanţa de executare, care va proceda potrivit dispoziţiilor art. 460.

CAPITOLUL II
Punerea în executare a hotărârilor

Secţiunea I
Punerea în executare a pedepselor principale

Art. 420. - Punerea în executare a pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă. Pedeapsa închisorii şi pedeapsa detenţiunii pe viaţă se pun în executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul de executare se emite de instanţa de executare, se întocmeşte în trei exemplare şi cuprinde: denumirea instanţei care a emis mandatul, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului prevăzute în art. 70, numărul şi data hotărârii care se execută şi denumirea instanţei care a pronunţat-o, pedeapsa pronunţată şi textul de lege aplicat, timpul reţinerii şi arestării preventive care s-a dedus din durata pedepsei, menţiunea dacă cel condamnat este recidivist, ordinul de arestare şi de deţinere, semnătura preşedintelui precum şi ştampila acelei instanţe.

Art. 421. - Trimiterea spre executare a mandatului. Pentru aducerea la îndeplinire a mandatului de executare emis se trimit două exemplare, după caz, organului de poliţie, comandatului locului de deţinere când condamnatul este arestat, sau condamnatului unităţii militare unde face serviciul militar cel condamnat.

Art. 422. - Executarea mandatului. Pe baza mandatului de executarea organului de poliţie procedează la arestarea condamnatului. Celui arestat i se înmânează un exemplar al mandatului şi este dus la locul de deţinere cel mai apropiat, unde organul de poliţie predă celălalt exemplar al mandatului de executare.

Dispoziţiile art. 161 sunt aplicabile în mod corespunzător, obligaţia de încunoştinţare revenind organului de poliţie.

Dacă persoana împotriva căreia s-a emis mandatul nu este găsită, organul de poliţie constată aceasta printr-un proces-verbal şi ia măsuri pentru darea în urmărire. Un exemplar de pe proces-verbal împreună cu un exemplar al mandatului de executare se trimit instanţei care a emis mandatul.

Comandantul unităţii militare primind mandatul de executare, înmânează un exemplar condamnatului şi ia măsuri pentru trimiterea acestuia la locul de executare a pedepsei.

Când condamnatul se află arestat, un exemplar al mandatului de executare i se înmânează de către comandantului locului de deţinere.

Comandantul locului de deţinere consemnează într-un proces-verbal data de la care condamnatul a început executarea pedepsei.

O copie de pe procesul-verbal se trimite instanţei de executare.

Art. 422^1. - Punerea în executare a pedepsei închisorii cu executare la locul de muncă. Pedeapsa închisorii cu executarea la locul de muncă se pune în executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul se emite de instanţa de executarea, se întocmeşte în 4 exemplare şi cuprinde, pe lângă menţiunile prevăzute în art. 420, care se aplică în mod corespunzător, şi următoarele date: denumirea, sediul unităţii unde se execută pedeapsa, dispoziţia de executare a pedepsei către conducerea unităţii şi de reţinere şi vărsare la bugetul statului a cotei prevăzute de lege.

Art. 422^2. - Trimiterea spre executare a mandatului şi a dispozitivului hotărârii. Pentru aducerea la îndeplinire a mandatului de executare emis, se trimite câte un exemplar unităţii unde se va executa pedeapsa, comandantului şi organului de poliţie din localitatea în care îşi are sediul unitatea.

O copie de pe dispozitivul hotărârii se trimite de instanţa de executare consiliului local în a cărui rază teritorială își are domiciliul condamnatul.

Art. 423. - Obiecții privind identitatea. Dacă persoana față de care se efectuează executarea mandatului ridică obiecții în ce privește identitatea, se procedează potrivit dispozițiilor art. 153, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 424. - Abrogat

Art. 425. - Punerea în executare a amenzii penale. Persoana condamnată la pedeapsa amenzii este obligată să depună recipisa de plată integrală a amenzii la instanța de executare, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii.

Când cel condamnat se găsește în imposibilitatea de a achita integral amenda în termenul prevăzut în alineatul precedent, instanța de executare, la cererea condamnatului, poate dispune eșalonarea plății amenzii, după cum urmează:

a) în cazul când cel condamnat este salariat, membru cooperator sau realizează alte venituri din muncă, ori este pensionar, comunică unității care face plata salariului sau a oricărui venit din muncă ori organului care dispune efectuarea plății pensiei, cuantumul amenzii de executat, precum și dispoziția de a efectua reținerile în contul amenzii și a le vărsa la bugetul statului;

b) în cazul când cel condamnat nu se găsește în vreuna din situațiile prevăzute la lit. a), comunică organului financiar al consiliului local al localității în care domiciliază condamnatul un extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea amenzii.

Dacă în raport de cuantumul amenzii și de veniturile celui condamnat, în cazurile prevăzute la lit. a, rezultă că amenda nu poate fi achitată în întregime în termen de 2 ani, executarea acesteia se face și asupra altor bunuri ale condamnatului.

În situația prevăzută în alineatul precedent, instanța de executare comunică organului financiar al consiliului local al localității în care domiciliază condamnatul un extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea amenzii.

Secțiunea a II - a
Punerea în executare a pedepselor complimentare

Art. 426. - Interzicerea exercițiului unor drepturi. Pedeapsa interzicerii exercițiului unor drepturi se pune în executare prin trimiterea de către instanța de executare a unei copii de pe dispozitivul hotărârii, consiliului local în a cărui rază își are domiciliul condamnatul și organului care supraveghează exercitarea acestor drepturi.

Art. 427. - Degradarea militară. Pedeapsa degradării militare se pune în executare, prin trimiterea de către instanța de executare a unei copii de pe hotărâre, după caz, comandantului unității militare din care a făcut parte cel condamnat sau comandantului centrului militar în raza căruia domiciliază condamnatul

Art. 428. - Abrogat.

Secţiunea a III - a
Punerea în executare a măsurilor de siguranţă

Art. 429. - Obligarea la tratament medical. Măsura de siguranţă a obligării la tratament medical luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv şi a copiei de pe raportul medico-legal, direcţiei sanitare din judeţul pe teritoriul căruia locuieşte persoana faţă de care s-a luat această măsură. Direcţia sanitară judeţeană va comunica de îndată persoanei faţă de care s-a luat măsura obligării la tratament medical, unitatea sanitară la care urmează să i se facă tratament.

Instanţa de executare comunică persoanei faţă de care s-a luat măsura obligatorie la tratament medical, că este obligată să se prezinte de îndată la unitatea sanitară la care urmează să i se facă tratamentul, atrăgându-i-se atenţia că în caz de nerespectare a măsurii se va dispune internarea medicală.

În cazul în care obligarea la tratament medical însoţeşte pedeapsa închisorii ori a detenţiunii pe viaţă sau priveşte o persoană aflată în stare de deţinere, comunicarea prevăzută în alin. 1 se face administraţiei locului de deţinere.

Art. 430. - Obligaţii în legătură cu tratamentul medical. Unitatea sanitară la care făptuitorul a fost repartizat pentru efectuarea tratamentului medical este obligată să comunice instanţei:

a) dacă persoana obligată la tratament s-a prezentat pentru a urma tratamentul;

b) sustragerea de la efectuarea tratamentului după prezentare;

c) când măsura impusă de instanţă nu este sau nu mai este necesară, însă pentru înlăturarea stării de pericol pe care o prezintă persoana obligată la tratament este indicat un alt tratament;

d) dacă pentru efectuarea tratamentului medical este necesară internarea medicală.

În cazul când unitatea sanitară nu se află în raza teritorială a instanţei care a dispus executarea, comunicarea prevăzută la lit. b-d se face judecătoriei în cărei rază teritorială se află unitatea sanitară.

Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător şi în cazul arătat în art. 429 alin. 3.

Art. 431. - Înlocuirea tratamentului. Primind comunicarea, instanţa de executare sau instanţa prevăzută în art. 430 alin. 2 , după ascultarea concluziilor procurorului, iar dacă consideră necesar, şi a celui interesat, dispune fie înlocuirea tratamentului, fie internarea medicală.

O copie de pe hotărârea definitivă a instanţei prevăzute în art. 430 alin. 2 se comunică instanţei de executare.

Art. 432. - Internarea medicală. Măsura de siguranţă a internării medicale luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv şi unei copii de pe raportul medico-legal direcţiei sanitare din judeţul pe teritoriul căruia locuieşte persoana faţă de care s-a luat această măsură.

Art. 433. - Obligaţii în legătură cu internarea medicală. Direcţia sanitară este obligată să efectueze internarea, încunoştinţând despre aceasta instanţa de executare.

Unitatea sanitară la care s-a făcut internarea are obligaţia, în cazul când consideră că internarea nu mai este necesară, să încunoştinţeze judecătoria în a cărei rază teritorială se găseşte unitatea sanitară.

Art. 434. - Înlocuirea sau încetarea internării medicale.

Judecătoria, după primirea încunoştinţării prevăzute în art. 433 alin. 2, ascultând concluziile procurorului, ale apărătorului şi, dacă găseşte necesar, şi ale persoanei internate, dispune fie încetarea internării, fie înlocuirea acesteia cu măsura obligării la tratament medical.

Încetarea sau înlocuirea măsurii internării poate fi cerută şi de persoana internată sau de procuror. În aceste cazuri instanţa cere avizul unităţii sanitare unde se află cel internat.

Dacă cel internat nu are apărător, i se asigură un avocat din oficiu.

O copie de pe hotărârea definitivă prin care s-a dispus înlocuirea sau încetarea internării medicale se comunică instanţei de executare.

Art. 435. - Măsuri de siguranţă provizorii. În cazul în care măsura obligării la tratament medical sau a internării medicale a fost luată în mod provizoriu în cursul urmăririi penale sau judecăţii, punerea în executare se face de către procuror sau de către instanţa de judecată care a luat această măsură.

Dispoziţiile prevăzute în art. 430-434 se aplică în mod corespunzător.

Art. 436. - Executarea altor măsuri de siguranţă. Măsura de siguranţă a interzicerii unei funcţii sau profesii şi măsura de siguranţă a interzicerii de a se afla în anumite localităţi se pun în executare prin comunicarea unei copii de pe dispozitiv organului în drept să aducă la îndeplinirea aceste măsuri şi să supravegheze respectarea lor.

Acest organ are îndatorirea să asigure executarea măsurii luate şi să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executarea măsurii de siguranţă.

Măsura de siguranţă a interzicerii de a se afla în anumite localităţi poate fi amânată sau întreruptă de organul care are îndatorirea să asigure executarea acestei măsuri, în caz de boală sau pentru orice alt motiv care justifică amânarea sau întreruperea.

Art. 437. - Revocarea măsurilor de siguranţă. Persoana cu privire la care s-a luat una din măsurile prevăzute în art. 113-116 Cod penal poate cere instanţei în a cărei rază teritorială locuieşte, revocarea măsurii, când temeiurile care au impus luarea acesteia au încetat.

Revocarea poate fi cerută şi de procuror. Soluţionarea cererii se face cu citarea persoanei cu privire la care este luată măsura, ascultându-se şi concluziile apărătorului şi procurorului.

Dacă cel internat nu are apărător, i se asigură un avocat din oficiu.

Art. 438. - Executarea expulzării. Când prin hotărârea de condamnare la pedeapsa închisorii s-a luat măsura de siguranţă a expulzării, se face menţiune în mandatul de executare a pedepsei închisorii ca la data liberării, condamnatul să fie predat organului de poliţie, care va proceda la efectuarea expulzării.

Dacă măsura expulzării nu însoţeşte pedeapsa închisorii, comunicarea în vederea expulzării se face organului de poliţie, imediat ce hotărârea a rămas definitivă.

Art. 439. - Executarea confiscării speciale. Măsura de siguranţă a confiscării speciale luată prin ordonanţă sau hotărâre se execută după cum urmează:

a) lucrurile confiscate se predau organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispoziţiilor legii;

b) când s-a dispus distrugerea lucrurilor confiscate, aceasta se face în prezenţa, după caz, a procurorului sau judecătorului, întocmindu-se proces-verbal care se depune la dosarul cauzei.

Secţiunea a IV - a
Punerea în executare a dispoziţiilor privind înlocuirea răspunderii penale

Art. 440. - Înlocuirea răspunderii penale. Dispoziţiile din hotărârea penală privitoare la înlocuirea răspunderii penale se pun în executare prin trimiterea dosarului sau a materialului necesar organizaţiei arătate prin hotărâre, pentru a-l transmite organului competent să ia măsura de influenţare obştească.

Când înlocuirea răspunderii penale se face de instanţă, potrivit art. 94 şi 95 alin.3 din C. pen., executarea măsurii şi a mustrării cu avertisment se efectuează conform art. 487 care se aplică în mod corespunzător, iar executarea amenzii se efectuează potrivit art. 442 şi 443.

Art. 441. - Abrogat.

Art. 441^1 . - Abrogat.

Secţiunea a V - a
Punerea în executare a amenzii judiciare şi a cheltuielilor judiciare avansate de stat

Art. 442. - Amenzile judiciare. Amenda judiciară se pune în executare de către organul judiciar care a aplicat-o.

Punerea în executare se face prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispoziţiile care priveşte aplicarea amenzii judiciare organului care, potrivit legii, execută amenda penală.

Executarea amenzilor judiciare se face de către organul arătat în alineatul precedent.

Art. 443. - Cheltuielile judiciare avansate de stat. Dispoziţia din hotărârea penală privind obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat se pune în executare potrivit art. 442 alin. 2.

Când obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat s-a dispus prin ordonanţă, punerea în executare se face de procuror, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiilor art. 442 alin. 2.

Executarea cheltuielilor judiciare se face de către organele care, potrivit legii, execută amenda penală.

Secțiunea a VI - a
Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre

Art. 444. - Restituirea lucrurilor și valorificarea celor neridicate. Când prin hotărârea penală s-a dispus restituirea unor lucruri care se află în păstrarea sau la dispoziția instanței de executare, restituirea se face de către judecătorul însărcinat cu executarea, prin remiterea acelor lucruri persoanelor în drept. În acest scop, sunt încunoștințate persoanele cărora urmează să li se restituie lucrurile.

Dacă în termen de 6 luni de la primirea încunoștințării, persoanele chemate nu se prezintă pentru a le primi, lucrurile trec în patrimoniul statului.

Instanța constată aceasta prin încheiere și dispune predarea lucrurilor organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozițiilor legii.

Dacă restituirea lucrurilor nu s-a putut efectua, deoarece nu se cunosc persoanele cărora ar trebui să le fie restituite și nimeni nu le-a reclamat în termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii, sunt aplicabile în mod corespunzător dispozițiile alineatului precedent.

Când restituirea lucrurilor a fost dispusă de către procuror sau de către organul de cercetare penală, acesta procedează potrivit prevederilor din alineatele precedente.

Art. 445. - Înscrisurile declarate false. Dispoziția hotărârii penale care declară un înscris ca fiind fals în totul sau în parte, se execută sau se pune în executare de către judecătorul delegat.

Când înscrisul declarat fals a fost anulat în totalitatea lui, se face mențiune despre aceasta pe fiecare pagină, iar în caz de anulare parțială, numai pe paginile care conțin falsul.

Înscrisul declarat fals rămâne la dosarul cauzei.

În cazul în care este necesar ca despre înscrisul declarat fals să se facă mențiune în scriptele unei organizații din cele prevăzute în art. 145 din Codul penal, i se trimite acesteia o copie de pe hotărâre.

Instanța poate dispune, când constată existența unui interes legitim, eliberarea unei copii cu mențiunile arătate în alin. 2, de pe înscrisul sub semnătură privată falsificat. În aceleași condiții, instanța poate dispune restituirea înscrisului oficial parțial falsificat.

Art. 446. - Despăgubirile civile și cheltuielile judiciare. Dispozițiile din hotărârea penală privitoare la despăgubirile civile și la cheltuielile judiciare cuvenite părților se execută potrivit legii civile.

CAPITOLUL III
Alte dispoziții privind executarea

Secțiunea I
Schimbări în executarea unor hotărâri

Art. 447. - Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei. Asupra revocării sau anulării suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute în art. 83 ori în art. 85 din Codul penal sau a suspendării executării pedepsei sub supraveghere, prevăzute în art. 864 ori în art. 865 din Codul penal se pronunță, din oficiu sau la sesizarea procurorului, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

Dacă până la expirarea termenului de încercare nu au fost respectate obligațiile civile prevăzute în art. 86^4 alin. 1 din Codul penal, partea interesată sau procurorul sesizează instanța care a pronunțat în primă instanță suspendarea, în vederea revocării suspendării executării pedepsei.

Art. 447^1. - Revocarea sau anularea executării pedepsei la locul de muncă. Revocarea sau anularea executării pedepsei la locul de muncă, în cazurile prevăzute la art. 869 și 8610 din Codul penal se dispune, după caz, de către instanța de executare sau de către instanța corespunzătoare în a cărei rază teritorială se află unitatea unde se execută pedeapsa, ori de către instanța care judecă sau a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea. Sesizarea instanței se face, din oficiu, de către procuror, de unitate sau de organul de poliție. În cazul prevăzut în art. 869 alin. 4, instanța poate fi sesizată și de către cel condamnat.

Art. 448. - Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață. Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață cu pedeapsa închisorii se dispune din oficiu sau la cererea procurorului ori a celui condamnat de către instanța de executare, iar dacă cel condamnat se află în stare de deținere, instanța corespunzătoare în a cărei rază teritorială se află locul de deținere.

Hotărârea de înlocuire, rămasă definitivă, se pune în executare potrivit dispozițiilor art. 420 - 423.

Art. 449. - Alte modificări de pedepse. Pedeapsa pronunțată poate fi modificată, dacă la punerea în executare a hotărârii sau în cursul executării pedepsei se constată, pe baza unei alte hotărâri definitive, existența vreuneia dintre următoarele situații:

a) concursul de infracțiuni;

b) recidiva;

c) acte care intră în conținutul aceleiași infracțiuni.

Instanța competentă să dispună asupra modificării pedepsei este instanța de executare a ultimei hotărâri sau, în cazul când cel condamnat se află în stare de deținere ori în executarea pedepsei la locul de muncă, instanța corespunzătoare în a cărei rază teritorială se află locul de deținere sau, după caz, unitatea unde se execută pedeapsa.

Sesizarea instanţei se face din oficiu, la cererea procurorului ori a celui condamnat.

Art. 449^1. - Înlocuirea pedepsei amenzii. Înlocuirea pedepsei amenzii în cazul prevăzut în art. 631 din Codul penal se dispune de instanţa de executare.

Sesizarea instanţei se face din oficiu sau de către organul care, potrivit legii, execută amenda.

Art. 450. - Liberarea condiţionată. Liberarea condiţionată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispoziţiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere, iar în cazul prevăzut în art. 62 alin. 3 din Codul penal, de către tribunalul militar în a cărui rază teritorială se află închisoarea militară.

Când instanţa constată că nu sânt îndeplinite condiţiile pentru acordarea liberării condiţionate, prin hotărârea de respingere fixează termenul după expirarea căruia propunerea sau cererea va putea fi reînnoită, termen care nu poate fi mai mare de un an.

Instanţele prevăzute în alin. 1 se pronunţă şi asupra revocării liberării condiţionate, în cazul când instanţa care a judecat pe condamnat pentru o altă infracţiune nu s-a pronunţat în această privinţă.

Termenul de apel şi cel de recurs sunt de 3 zile. Apelul şi recursul declarate de procuror sunt suspensive de executare.

Instanţa în faţa căreia hotărârea a rămas definitivă este obligată să comunice locului de deţinere copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus revocarea liberării condiţionate.

Art. 450^1. - Încetarea executării pedepsei la locul de muncă. Încetarea executării pedepsei la locul de muncă se dispune de judecătoria în a cărei rază teritorială se află unitatea unde condamnatul execută pedeapsa.

Dispoziţiile art. 450 alin. 2, 3 şi 4 se aplică în mod corespunzător.

Instanţa în faţa căreia hotărârea a rămas definitivă este obligată să comunice unităţii unde se execută pedeapsa, precum şi organului de poliţie din localitatea în care îşi are sediul unitatea, copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus încetarea pedepsei.

Art. 451. - Înlocuirea executării pedepsei pentru militari. Înlocuirea executării pedepsei închisorii cu executarea în închisoare militară, în cazul condamnaţilor care au devenit militari în termen în cursul judecăţii la o instanţă civilă, precum şi pentru cei care au devenit militari în termen după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, se dispune de către tribunalul militar în a cărui rază teritorială se găseşte unitatea militară din care face parte cel condamnat, la sesizarea comandantului.

Înlocuirea executării pedepsei într-o închisoare militară, cu executarea într-un loc de deţinere în cazul condamnaţilor care au fost trecuţi în rezervă înainte de începerea executării pedepsei, se dispune de către instanţa prevăzută la alineatul precedent, din oficiu sau la sesizarea comandantului unităţii militare din care făcea parte cel condamnat.

Art. 452. - Reducerea pedepsei pentru militari. Reducerea pedepsei ce se execută în închisoare militară în cazul şi condiţiile prevăzute în art. 62 alin. 2 din Codul penal se face la sesizarea comandantului acelei închisori.

Instanţa competentă să reducă pedeapsa este tribunalul militar în a cărui rază teritorială se află închisoarea militară."

Secţiunea a II - a
Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă

Art. 453. - Cazurile de amânare. Executarea pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă poate fi amânată în următoarele cazuri:

a) când se constată pe baza unei expertize medico-legale că cel condamnat suferă de o boală care îl pune în imposibilitate de a executa pedeapsa. În acest caz, executarea pedepsei se amână până când condamnatul se va găsi în situaţia de a putea executa pedeapsa;

b) când o condamnată este gravidă sau are un copil mai mic de un an. În aceste cazuri, executarea pedepsei se amână până la încetarea cauzei care a determinat amânarea;

c) când din cauza unor împrejurări speciale executarea imediată a pedepsei ar avea consecinţe grave pentru condamnat, familie sau unitatea la care lucrează. În acest caz, executarea poate fi amânată cel mult 3 luni şi numai o singură dată.

Cererea de amânare a executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă poate fi făcută de procuror, de condamnat, de persoanele arătate în art. 362 alin. ultim, iar în cazul prevăzut la lit. c) din prezentul articol, şi de către conducerea unităţii la care lucrează condamnatul.

Dispoziţiile prezentului articol se aplică şi în cazul celui condamnat la executarea pedepsei la locul de muncă. În situaţia prevăzută la lit. b), executarea pedepsei poate fi amânată pe perioada stabilită de normele legale cu privire la concediul ce se acordă salariatelor înainte şi după naştere.

Art. 454. - Instanţa competentă. Instanţa competentă să se pronunţe asupra acordării amânării executării pedepsei este instanţa de executare.

Instanţa de executare ţine evidenţa amânărilor acordate şi la expirarea termenului ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare, iar dacă mandatul a fost emis, ia măsuri pentru aducerea lui la îndeplinire.

Secţiunea a III - a
Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă

Art. 455. - Cazurile de întrerupere. Executarea pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă poate fi întreruptă în cazurile şi în condiţiile prevăzute în art. 453, la cererea persoanelor arătate în alin. 2 al aceluiaşi articol.

Art. 456. - Instanţa competentă.

Instanţa competentă să dispună asupra întreruperii executării pedepsei este instanţa de executare sau instanţa în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere sau, după caz, unitatea unde se execută pedeapsa la locul de executare.

Art. 457. - Evidenţa întreruperii executării pedepsei. Instanţa care a acordat întreruperea comunică de îndată această măsură locului de deţinere sau, după caz, unităţii unde condamnatul execută pedeapsa şi organului de poliţie, iar dacă întreruperea a fost acordată de instanţa în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere sau unitatea, aceasta comunică măsura luată şi instanţei de executare.

Instanţa de executare, administraţia locului de deţinere şi unitatea unde condamnatul execută pedeapsa ţin evidenţa întreruperilor acordate.

Dacă la expirarea termenului de întrerupere cel condamnat la pedeapsa închisorii nu se prezintă la locul de deţinere, administraţia trimite de îndată o copie de pe mandatul de executare organului de poliţie, în vederea executării. Pe copia mandatului de executare se menţionează şi cât a mai rămas de executat din durata pedepsei. Dacă la expirarea termenului de întrerupere, cel condamnat la pedeapsa închisorii cu executare la locul de muncă nu se prezintă la unitate, aceasta înştiinţează de îndată instanţa de executare.

Administraţia locului de deţinere sau unitatea comunică instanţei de executare data la care a reînceput executarea pedepsei.

Timpul cât executarea a fost întreruptă nu se socoteşte în executarea pedepsei.

Secţiunea a IV-a
Înlăturarea sau modificarea pedepsei

Art. 458. - Intervenirea unei legi penale noi. Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare intervine o lege ce nu mai prevede ca infracţiune fapta pentru care s-a pronunţat condamnarea, ori o lege care prevede o pedeapsă mai uşoară decât cea care se execută ori urmează a se executa, instanţa ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire, după caz, a dispoziţiilor art. 12, 14 şi 15 din Codul penal.

Aplicarea dispoziţiilor din alineatul precedent se face din oficiu sau la cererea procurorului ori a celui condamnat de către instanţa de executare, iar dacă cel condamnat se află în executarea pedepsei, de către instanţa corespunzătoare în grad în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere sau unitatea unde condamnatul execută pedeapsa la locul de muncă.

Art. 459. - Amnistia şi graţierea. Aplicarea amnistiei, când intervine după rămânerea definitivă a hotărârii, precum şi aplicarea graţierii, se fac de către un judecător de la instanţa de executare iar dacă cel condamnat se află în executarea pedepsei, de către un judecător de la instanţa corespunzătoare în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere sau unitatea unde se execută pedeapsa la locul de muncă.

CAPITOLUL IV
Dispoziţii comune

Art. 460. - Procedura la instanţa de executare. Când rezolvarea situaţiilor reglementate în prezentul titlu este dată în competenţa instanţei de executare, preşedintele dispune citarea părţilor interesate şi ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu, în cazurile prevăzute în art. 171.

Condamnatul arestat este adus la judecată numai în cazul când i s-ar putea agrava situaţia sau când instanţa consideră necesară prezenţa acestuia.

Participarea procurorului este obligatorie.

După concluziile procurorului şi ascultarea părţilor, instanţa se pronunţă prin sentinţă.

Dispoziţiile cuprinse în partea specială, titlul II, care nu sunt contrare dispoziţiilor din acest capitol, se aplică în mod corespunzător.

Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică şi în cazul în care rezolvarea uneia din situaţiile reglementate în prezentul titlu este dată în competenţa instanţei în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere sau unitatea unde cel condamnat execută pedeapsa. Soluţia se comunică instanţei de executare.

Art. 461. - Contestaţia la executare. Contestaţia contra executării hotărârii penale se poate face în următoarele cazuri:

a) când s-a pus în executare o hotărâre care nu era definitivă;

b) când executarea este îndreptată împotriva altei persoane decât cea prevăzută în hotărârea de condamnare;

c) când se iveşte vreo nelămurire cu privire la hotărârea care se execută sau vreo împiedicare la executare;

d) când se invocă amnistia, prescripţia, graţierea sau orice altă cauză de stingere ori de micşorare a pedepsei, precum şi orice alt incident ivit în cursul executării.

În cazurile prevăzute la lit. a, b şi d contestaţia se face, după caz, la instanţa prevăzută în alin. 1 sau 6 al art. 460, iar în cazul prevăzut la lit. c, la instanţa care a pronunţat hotărârea ce se execută.

Contestaţia împotriva actelor de executare privind confiscarea averii se soluţionează de instanţa civilă, potrivit legii civile.

Art. 462. - Rezolvarea contestaţiei. Procedura de rezolvare a contestaţiei la executare este cea prevăzută în art. 460.

În cazul arătat în art. 461 lit. d, dacă din hotărârea pusă în executare nu rezultă datele şi situaţiile de existenţa cărora depinde soluţionarea contestaţiei, constatarea acestora se face de către instanţa competentă să judece contestaţia.

Art. 463. - Contestaţia privitoare la dispoziţiile civile. Contestaţia privitoare la executarea dispoziţiilor civile ale hotărârii se face, în cazurile prevăzute în art. 461 lit. a şi b, la instanţa de executare prevăzută în art. 460, iar în cazul prevăzut de art. 461

lit. c, la instanţa care a pronunţat hotărârea ce se execută.

Procedura de rezolvare a acestei contestaţii este cea prevăzută în art. 460 alin. 1 şi 2.

Contestaţia împotriva actelor de executare se soluţionează de către instanţa civilă potrivit legii civile.

Art. 464. - Contestaţia privitoare la amenzile judiciare. Contestaţia contra executării amenzilor judiciare se soluţionează de către instanţa care le-a pus în executare.

TITLUL IV
Proceduri speciale

CAPITOLUL I
Urmărirea şi judecarea unor infracţiuni flagrante

Art. 465. - Infracţiunea flagrantă. Este flagrantă infracţiunea descoperită în momentul săvârşirii sau imediat după săvârşire.

Este de asemenea considerată flagrantă şi infracţiunea al cărei făptuitor, imediat după săvârşire, este urmărit de persoana vătămată, de martorii oculari sau de strigătul public, ori este surprins aproape de locul comiterii infracţiunii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte de natură a-l presupune participant la infracţiune.

În cazurile de mai sus, orice persoană are dreptul să prindă pe făptuitor şi să-l conducă înaintea autorităţii.

Art. 466. - Cazuri de aplicare a procedurii speciale. Infracţiunile flagrante pedepsite prin lege cu închisoare mai mare de trei luni şi cel mult 5 ani, precum şi formele agravate ale acestor infracţiuni, săvârşite în municipii sau oraşe, în mijloace de transport în comun, bâlciuri, târguri, porturi, aeroporturi sau gări, chiar dacă nu aparţin unităţilor teritoriale arătate mai sus, precum şi în orice loc aglomerat, se urmăresc şi se judecă potrivit dispoziţiilor prevăzute în acest capitol, care se completează cu dispoziţiile din prezentul cod.

Art. 467. - Constatarea infracţiunii. Organul de urmărire penală sesizat întocmeşte un proces-verbal, în care consemnează cele constatate cu privire la fapta săvârşită. În procesul-verbal se consemnează de asemenea declaraţiile învinuitului şi ale celorlalte persoane ascultate.

Dacă este cazul, organul de urmărire penală strânge şi alte probe.

Procesul-verbal se citeşte învinuitului, precum şi persoanelor care au fost ascultate, cărora li se atrage atenţia că pot completa declaraţiile sau că pot face obiecţii cu privire la acestea.

Procesul-verbal se semnează şi de persoanele ascultate.

Art. 468. - Reţinerea şi arestarea învinuitului sau inculpatului. Învinuitul este reţinut. Reţinerea durează 24 de ore. La sesizarea organului de cercetare sau din oficiu, procurorul poate emite mandat de arestare a învinuitului.

Dacă procurorul apreciază că sunt

suficiente dovezi pentru punerea în mişcare a acţiunii penale, dă rechizitoriu prin care pune în mişcare acţiunea penală şi dispune trimiterea în judecată, emiţând totodată mandat de arestare a inculpatului.

Art. 469. - Continuarea cercetării după restituire. În cazul când procurorul a emis mandat de arestare a învinuitului şi a restituit cauza, organul de cercetare este obligat să continue cercetarea şi să înainteze dosarul procurorului odată cu învinuitul, cel mai târziu în 3 zile de la arestarea acestuia.

În cazul când nu s-a putut efectua complet cercetarea în termenul arătat în alineatul precedent, continuarea cercetării penale se face potrivit dispoziţiilor procedurii obişnuite.

Art. 470. - Verificarea lucrărilor de cercetare penală. Procurorul, primind dosarul, procedează la verificarea lucrărilor urmăririi penale şi se pronunţă în cel mult 2 zile de la primire, putând dispune trimiterea în judecată, scoaterea de sub urmărire sau încetarea urmăririi penale, potrivit art. 262, ori restituirea cauzei potrivit art. 265.

Când procurorul dispune trimiterea în judecată, întocmeşte rechizitoriul, emite împotriva inculpatului mandat de arestare şi înaintează de îndată instanţei de judecată dosarul cauzei.

Dacă procurorul restituie cauza pentru completarea sau refacerea urmăririi penale, urmărirea se efectuează potrivit procedurii obişnuite. Dispoziţiile art. 267 şi 268 se aplică în mod corespunzător.

Art. 471. - Instanţa competentă. Competenţa de judecată în cauzele privitoare la infracţiunile flagrante prevăzute în art. 466 este cea obişnuită.

Pentru municipiile împărţite în sectoare, ministrul justiţiei poate desemna una sau mai multe judecătorii care să judece aceste cauze.

Art. 472. - Măsuri pregătitoare. Preşedintele instanţei fixează termenul de judecată, care nu poate depăşi 5 zile de la data primirii dosarului, dispunând totodată aducerea cu mandat a martorilor.

Inculpatul este adus la judecată. Celelalte părţi nu se citează.

Participarea procurorului la judecată este obligatorie.

Instanţa verifică dacă în cauză sunt întrunite condiţiile prevăzute în art. 466.

Când instanţa constată că în cauză nu sunt întrunite aceste condiţii, judecata se face potrivit procedurii obişnuite.

Art. 473. - Judecata în primă instanţă. Instanţa procedează la judecarea cauzei ascultând pe inculpat, martorii prezenţi, precum şi persoana vătămată dacă este de faţă. Judecata se face pe baza acestor declaraţii şi a lucrărilor din dosar.

Instanţa poate dispune, din oficiu sau la cerere, administrarea de probe noi, în care scop ia măsurile corespunzătoare, pe care le aduce la îndeplinire în mod direct sau prin organele de poliţie.

Pentru administrarea probelor instanţa poate acorda termene, care în total nu trebuie să depăşească 10 zile.

Art. 474. - Măsuri cu privire la starea de libertate. Când instanţa se desesizează pentru competenţă sau reţine cauza pentru a fi judecată potrivit procedurii obişnuite, ori amână judecarea cauzei potrivit art. 473 alin. ultim, trebuie să dispună asupra stării de libertate a inculpatului.

Art. 475. - Hotărârea instanţei. Instanţa este obligată să se pronunţe asupra cauzei în aceeaşi zi în care s-au încheiat dezbaterile, sau cel mai târziu în următoarele 2 zile.

Inculpatul aflat în stare de deţinere este adus la pronunţare.

Hotărârea trebuie redactată în cel mult 24 de ore.

Când inculpatul a fost pus anterior în libertate, dacă instanţa pronunţă pedeapsa închisorii, poate dispune arestarea acestuia.

Instanţa este obligată a dispune punerea în libertate a inculpatului arestat, în cazurile prevăzute în art. 350 alin. 2 şi 3, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 476. - Acţiunea civilă. Instanţa examinează acţiunea civilă numai dacă persoana vătămată este prezentă şi se constituie parte civilă, iar pretenţiile acesteia pot fi soluţionate fără amânarea judecăţii.

Dacă persoana vătămată este o organizaţie de stat sau publică ori o persoană lipsită de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă, instanţa examinează acţiunea civilă chiar în lipsa acestora şi chiar dacă nu s-au constituit parte civilă, iar soluţionarea acţiunii civile nu duce la amânarea cauzei.

Dacă nu sunt întrunite condiţiile alineatelor precedente, instanţa rezervă soluţionarea acţiunii civile pe calea unei acţiuni civile separate, care este scutită de taxe de timbru.

Art. 477. - Apelul şi recursul. Termenul de apel şi cel de recurs sunt de 3 zile de la pronunţare.

Dosarul cauzei se înaintează instanţei de apel sau, după caz, instanţei de recurs în următoarele 24 de ore de la declararea apelului ori a recursului.

Judecarea în apel şi în recurs se face de urgenţă.

Art. 478. Cazul infracţiunilor concurente, indivizibile sau conexe. În caz de concurs de infracţiuni, când procedura prevăzută în prezentul capitol se aplică numai unora dintre infracţiunile concurente, se procedează la disjungere, urmărirea şi judecarea infracţiunilor făcându-se separat.

În caz de indivizibilitate sau conexitate, dacă procedura prevăzută în prezentul capitol se aplică numai unora dintre fapte ori unora dintre infractori, iar disjungerea nu este posibilă, urmărirea şi judecata se fac potrivit procedurii obişnuite.

Art. 479. - Cazuri când nu se aplică procedura specială. Procedura prevăzută în prezentul capitol nu se aplică infracţiunilor săvârşite de minori.

În cazul infracţiunilor pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, dacă acestea sunt flagrante şi săvârşite în condiţiile prevăzute în art. 466, constatarea săvârşirii lor este obligatorie şi se face potrivit art. 467. Procedura de urmărire şi judecare prevăzută în acest capitol se aplică numai în cazul infracţiunilor arătate în art. 279 lit. b şi c şi dacă persoana vătămată a introdus în termen de 24 de ore de la săvârşirea infracţiunii flagrante plângerea prealabilă la organul de urmărire penală. În acest scop persoana vătămată este chemată şi îndrumată să facă plângerea în termenul mai sus arătat.

CAPITOLUL II

Procedura în cauzele cu infractori minori

Art. 480. - Dispoziţii generale. Urmărirea şi judecarea infracţiunilor săvârşite de minori, precum şi punerea în executare a hotărârilor privitoare la aceştia, se fac potrivit procedurii obişnuite, cu completările şi derogările în prezentul capitol.

Art. 481. - Persoanele chemate la organul de urmărire. Când învinuitul sau inculpatul este minor ce nu a împlinit 16 ani, la orice ascultare sau confruntare a minorului, dacă organul de urmărire penală consideră necesar, citează pe delegatul autorităţii tutelare precum şi pe părinţi, iar când este cazul, pe tutore, curator sau persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află minorul.

Citarea persoanelor prevăzute în alineatul precedent este obligatorie la efectuarea prezentării materialului de urmărire penală.

Neprezentarea persoanelor legal citate la efectuarea actelor arătate în alin. 1 şi 2 nu împiedică efectuarea acelor acte.

Art. 482. - Obligativitatea anchetei sociale. În cauzele cu infractori minori, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată are obligaţia să dispună efectuarea anchetei sociale.

Ancheta socială constă în strângerea de date cu privire la purtarea pe care minorul o are în mod obişnuit, la starea fizică şi mintală a acestuia, la antecedentele sale, la condiţiile în care a fost crescut şi în care a trăit, la modul în care părinţii, tutorele sau persoana în îngrijirea căreia se află minorul îşi îndeplinesc îndatoririle lor faţă de acesta şi în general cu privire la orice elemente care pot servi la luarea unei măsuri sau la aplicarea unei sancţiuni faţă de minor.

Ancheta socială se efectuează de către persoane desemnate de către autoritatea tutelară a consiliului popular în a cărui rază teritorială domiciliază minorul.

Art. 483. - Compunerea instanţei. Cauzele în care inculpatul este minor se judecă potrivit regulilor de competenţă obişnuită, de judecători desemnaţi de către ministrul justiţiei.

Instanţa compusă potrivit dispoziţiilor alineatului precedent rămâne competentă să judece şi face aplicaţia dispoziţiilor procedurale speciale privitoare la minori, chiar dacă între timp inculpatul a împlinit vârsta de 18 ani.

Inculpatul care a săvârşit infracţiunea în timpul când era minor, este judecat potrivit procedurii obişnuite, dacă la data sesizării instanţei împlinise vârsta de 18 ani.

Art. 484. - Persoane chemate la judecarea minorilor. Judecarea cauzei privind o infracţiune săvârşită de un minor se face în prezenţa acestuia, cu excepţia cazului când minorul s-a sustras de la judecată.

La judecarea cauzei se citează, în afară de părţi, autoritatea tutelară şi părinţii, iar dacă este cazul tutorele, curatorul sau persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află minorul, precum şi alte persoane a căror prezenţă este considerată necesară de către instanţă.

Persoanele arătate în alineatul precedent au dreptul şi îndatorirea să dea lămuriri, să formuleze cereri şi să prezinte propuneri în privinţa măsurilor ce ar urma să fie luate.

Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică judecarea cauzei.

Art. 485. - Desfăşurarea judecăţii. Şedinţa în care are loc judecarea infractorului minor se desfăşoară separat de celelalte şedinţe.

Şedinţa nu este publică. La desfăşurarea judecăţii pot asista persoanele arătate în articolul precedent, apărătorii părţilor, precum şi alte persoane cu încuviinţarea instanţei.

Când inculpatul este minor sub 16 ani, instanţa după ce îl ascultă poate dispune îndepărtarea lui din şedinţă, dacă apreciază că cercetarea judecătorească şi dezbaterile ar putea avea o influenţă negativă asupra minorului.

Art. 486. - Inculpaţi minori cu majori. Când în aceeaşi cauză sunt mai mulţi inculpaţi, dintre care unii minori şi alţii majori şi nu este posibilă disjungerea, instanţa judecă în compunerea prevăzută în art. 483 şi după procedura obişnuită, aplicând însă cu privire la inculpaţii minori dispoziţiile cuprinse în acest capitol.

Art. 487. - Executarea mustrării. În cazul când s-a luat faţă de minor măsura educativă a mustrării, aceasta se execută de îndată, în şedinţa în care s-a pronunţat hotărârea.

Când din orice împrejurări măsura mustrării nu poate fi executată după pronunţare, se fixează un termen pentru când se dispune aducerea minorului, citându-se totodată părinţii, ori dacă este cazul, tutorele sau curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află minorul.

Art. 488. - Punerea în executare a libertăţii supravegheate. Când instanţa a luat faţă de minor măsura libertăţii supravegheate, această măsură se pune în executare chiar în şedinţa în care este pronunţată, dacă minorul şi persoana sau reprezentantul instituţiei sau organizaţiei speciale căreia i s-a încredinţat supravegherea sunt de faţă.

Când punerea în executare nu se poate face în aceeaşi şedinţă, se fixează un termen pentru care se dispune aducerea minorului şi chemarea persoanelor prevăzute în alineatul precedent.

Art. 489. - Revocarea şi înlocuirea libertăţii supravegheate. Revocarea măsurii libertăţii supravegheate pentru vreuna din cauzele prevăzute în art. 108 din Codul penal, cu excepţia cazului când minorul a săvârşit din nou o infracţiune, se dispun de instanţa care a pronunţat această măsură.

Art. 490. - Internarea minorului. În cazul când s-a luat faţă de minor măsura educativă a internării într-un centru de reeducare, instanţa poate dispune, prin aceeaşi hotărâre, punerea în executare de îndată a măsurii luate. Punerea în executare se face prin trimiterea unei copii de pe hotărâre organului de poliţie de la locul unde se află minorul.

Organul de poliţie ia măsuri pentru internarea minorului.

Copia de pe hotărâre se predă centrului de reeducare în care minorul este internat.

Centrul de reeducare comunică instanţei efectuarea internării.

Art. 491. - Schimbări privind măsura internării. Liberarea minorului dintr-un centru de reeducare înainte de a deveni major, revocarea liberării înainte de a deveni major, precum şi ridicarea sau prelungirea măsurii internării într-un centru de reeducare se dispun din oficiu sau la sesizare de judecătoria sau tribunalul care a judecat în primă instanţă pe minor.

Aceeaşi instanţă este competentă să dispună ridicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii internării într-un institut medical-educativ.

Art. 491^{1}. - Amânarea sau întreruperea executării măsurii internării. Executarea măsurii educative a internării într-un centru de reeducare poate fi amânată sau întreruptă în cazurile şi condiţiile prevăzute de art. 453 şi 455.

Art. 492. - Revocarea măsurilor luate faţă de minor. Revocarea sau menţinerea măsurilor educative precum şi a măsurii liberării minorului dintr-un centru de reeducare înainte de a deveni major, sau dintr-un institut medical-educativ, când minorul a săvârşit din nou o infracţiune, se dispune de instanţa competentă să judece acea infracţiune.

Art. 493. - Dispoziţii privind apelul şi recursul. Dispoziţiile art. 483 - 489 se aplică în mod corespunzător şi la judecată în instanţă de apel şi de recurs, în cauzele privitoare la infracţiuni săvârşite de minori.

CAPITOLUL III
Procedura reabilitării judecătoreşti

Art. 494. - Instanţa competentă. Competentă să se pronunţe asupra reabilitării judecătoreşti este fie instanţa care a judecat în primă instanţă cauza în care s-a pronunţat condamnarea pentru care se cere reabilitarea, fie instanţa corespunzătoare în a cărei rază teritorială domiciliază condamnatul.

Art. 495. - Cererea de reabilitare. Cererea de reabilitare judecătorească se face de condamnat, iar după moartea acestuia, de soţ sau de rudele apropiate. Soţul sau rudele apropiate pot continua procedura de reabilitare pornită anterior decesului.

În cerere trebuie să se menţioneze:

a) adresa condamnatului, iar când cererea este făcută de altă persoană, adresa acesteia;

b) condamnarea pentru care se cere reabilitarea şi fapta pentru care a fost pronunţată acea condamnare;

c) localităţile unde condamnatul a locuit şi locurile de muncă pe tot intervalul de timp de la executarea pedepsei şi până la introducerea cererii, iar în cazul când executarea pedepsei a fost prescrisă, de la data rămânerii definitive a hotărârii şi până la introducerea cererii;

d) temeiurile cererii;

e) indicaţii utile pentru identificarea dosarului şi orice alte date pentru care soluţionarea cererii.

La cererea se anexează actele din care reiese că sunt îndeplinite condiţiile reabilitării.

Art. 496. - Măsuri premergătoare. Preşedintele instanţei, fixând termenul pentru soluţionarea cererii de reabilitare, dispune citarea petiţionarului şi a persoanelor a căror ascultare o consideră că ar fi necesară, ia măsuri pentru aducerea dosarului în care se găseşte hotărârea de condamnare şi cere o copie de pe fişa cu antecedente penale ale condamnatului.

Art. 497. - Respingerea cererii pentru lipsa condiţiilor de formă. Cererea de reabilitare se respinge pentru neîndeplinirea condiţiilor de formă în următoarele cazuri:

a) când a fost introdusă înainte de termenul legal;

b) când lipseşte menţiunea prevăzută în art. 495 alin. 2 lit. a şi petiţionarul nu s-a prezentat la termenul de înfăţişare;

c) când lipseşte vreuna din menţiunile prevăzute în art. 495 alin. 2 lit. b-e şi petiţionarul nu a completat cererea la prima înfăţişare şi nici la termenul ce i s-a acordat în vederea completării.

În cazul prevăzut la lit. a, cererea poate fi repetată după împlinirea termenului legal, iar în cazurile prevăzute la lit. b şi c, oricând.

Art. 498. - Soluţionarea cererii. La termenul fixat instanţa ascultă persoanele citate, concluziile procurorului şi verifică dacă sunt îndeplinite condiţiile cerute de lege pentru admiterea reabilitării. Când din materialul aflat la dosar nu rezultă date suficiente cu privire la îndeplinirea condiţiilor de reabilitare, instanţa dispune completarea materialului de către persoana interesată, iar dacă consideră necesar, cere de la organele competente relaţii cu privire la comportarea celui condamnat.

Art. 499. - Situaţii privind despăgubirile civile. Când condamnatul sau persoana care a făcut cererea de reabilitare dovedeşte că nu i-a fost cu putinţă să achite despăgubirile civile şi cheltuielile judiciare, instanţa, apreciind împrejurările, poate dispune reabilitarea sau poate să acorde, în vederea soluţionării cererii, un termen pentru a achita în întregime sau în parte suma datorată. Acest termen nu poate 6 luni.

În caz de obligaţie solidară, instanţa fixează suma ce trebuie achitată, în vederea reabilitării, de condamnat sau urmaşii săi.

Drepturile acordate părţii civile prin hotărârea de condamnare nu se modifică prin hotărârea dată asupra reabilitării.

Art. 500. - Suspendarea examinării cererii. Dacă înainte de soluţionarea cererii de reabilitare a fost pusă în mişcare acţiunea penală pentru o altă infracţiune săvârşită de condamnat, examinarea cererii se suspendă până la soluţionarea definitivă a cauzei privitoare la noua învinuire.

Art. 501. - Apelul şi recursul. Hotărârea prin care instanţa rezolvă cererea de reabilitare este supusă apelului, iar hotărârea pronunţată de instanţa de apel este supusă recursului.

Art. 502. - Menţiuni despre reabilitare. După rămânerea definitivă a hotărârii de reabilitare, instanţa dispune să se facă menţiune despre aceasta pe hotărârea prin care s-a pronunţat condamnarea pentru care s-a admis reabilitarea.

Art. 503. - Anularea reabilitării. Anularea reabilitării se hotărăşte la cererea procurorului, de către instanţa prevăzută în art. 494.

Procedura prevăzută pentru soluţionarea cererii de reabilitare se aplică în mod corespunzător şi pentru soluţionarea cererii de anulare.

CAPITOLUL IV
Repararea pagubei în cazul condamnării sau luării unei măsuri preventive pe nedrept

Art. 504. - Cazuri care dau drepturi la reparaţie. Orice persoană care a fost condamnată definitiv are dreptul la repararea de către stat a pagubei suferite, dacă în urma rejudecării cauzei s-a stabilit prin hotărâre definitivă că nu a săvârşit fapta imputată ori că acea faptă nu există.

Are dreptul la repararea pagubei şi persoana care a fost arestată, iar ulterior, pentru motivele arătate în alineatul precedent, a fost scoasă de sub urmărire sau a fost achitată.

Nu are dreptul la repararea pagubei persoana care, în cursul urmăririi penale sau al judecăţii, cu intenţie sau din culpă gravă a stânjenit sau a încercat să stânjenească aflarea adevărului.

Persoanelor arătate în alin. 1 şi 2, care înainte de arestare erau încadrate în muncă, li se calculează la vechimea în muncă şi timpul cât au fost arestate, iar persoanele arătate în alin. 1 li se calculează la vechimea în muncă şi timpul cât au executat pedeapsa la locul de muncă.

Art. 505. - Acţiunea pentru reparare. Acţiunea pentru repararea pagubei poate fi pornită de persoana îndreptăţită potrivit art. 504, iar după moartea acestuia poate fi continuată sau pornită de către persoanele care se aflau în întreţinerea sa.

Acţiunea poate fi pornită în termen

de un an de la rămânerea definitivă a hotărârii de achitare sau de la data ordonanţei de scoatere de sub urmărire.

Art. 506. - Instanţa competentă. Pentru obţinerea reparaţiei, persoana îndreptăţită se poate adresa tribunalului judeţean în a cărui rază teritorială domiciliază, chemând în judecată civilă statul.

Statul este citat prin Ministerul Finanţelor.

Art. 507. - Acţiunea în regres. În cazul în care repararea pagubei a fost acordată potrivit dispoziţiilor art. 506, statul are acţiune în regres împotriva aceluia care cu rea-credinţă sau din gravă neglijenţă a provocat situaţia generatoare de daune.

CAPITOLUL V
Procedura în caz de dispariţie a înscrisurilor judiciare

Art. 508. - Constatarea dispariţiei. În cazul dispariţiei unui dosar sau a unui înscris care aparţine unui astfel de dosar, organul de urmărire penală sau preşedintele la care se găsea dosarul sau înscrisul întocmeşte un proces-verbal, prin care constată dispariţia şi arată măsurile care s-au luat pentru găsirea lui.

Pe baza procesului-verbal se procedează potrivit dispoziţiilor prevăzute în prezentul capitol.

Art. 509. - Obiectul procedurii. Când dosarul sau înscrisul dispărut este reclamat de un interes justificat şi nu poate fi refăcut potrivit procedurii obişnuite, procurorul prin ordonanţă sau instanţa de judecată prin încheiere, dispune, după caz, înlocuirea sau reconstituirea dosarului ori înscrisului dispărut.

Încheierea instanţei se dă fără citarea părţilor, afară de cazul când instanţa consideră necesară chemarea acestora. Încheierea nu este supusă nici unei căi de atac.

Art. 510. - Efectuarea procedurii speciale. Înlocuirea sau reconstituirea se efectuează de organul de urmărire penală ori de instanţa de judecată înaintea căreia cauza se găseşte pendinte, iar în cauzele definitiv soluţionate, de instanţa la care dosarul se găseşte în conservare.

Când constatarea dispariţiei s-a făcut de un organ de urmărire penală sau de o instanţă de judecată, altele decât cele arătate în alineatul precedent, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată care a constat dispariţia trimite organului de urmărire penală sau instanţei de judecată competente toate materialele necesare efectuării ori reconstituirii înscrisului dispărut.

Art. 511. - Înlocuirea înscrisului. Înlocuirea înscrisului dispărut are loc atunci când există copii oficiale de pe acel înscris. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată ia măsuri pentru obţinerea copiei.

Copia obţinută ţine locul înscrisului original până la găsirea acestuia.

Persoanei care a predat copia oficială i se eliberează o copie certificată de pe aceasta.

Art. 512. - Reconstituirea înscrisului. Când nu există o copie oficială de pe înscrisul dispărut, se procedează la reconstituirea acestuia. Reconstituirea unui dosar se face prin reconstituirea înscrisurilor pe care le conţinea.

În vederea reconstituirii pot fi folosite orice mijloace de probă.

Rezultatul reconstituirii se constată, după caz, prin ordonanţa organului de urmărire penală confirmată de procuror sau prin hotărârea instanţei dată cu citarea părţilor.

Hotărârea de reconstituire este supusă apelului, iar hotărârea pronunţată de instanţa de apel este supusă recursului.

CAPITOLUL VI
Asistenţa judiciară internaţională

Secţiunea I
Dispoziţii generale.

Art. 513. - Modalităţile de reglementare. Condiţiile de realizare a asistenţei judiciare internaţionale în materie penală sunt cele stabilite prin dispoziţiile cuprinse în prezentul capitol, afară de cazul în care prin convenţii ori în lipsa acestora, pe bază de reciprocitate, s-a stabilit altfel.

Secţiunea a II - a
Comisia rogatorie

Art. 514. - Comisia rogatorie în străinătate. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată, când socoteşte necesară efectuarea unui act procedural în străinătate, se adresează prin comisie rogatorie organului de urmărire penală sau instanţei judecătoreşti din străinătate, care are posibilitatea să efectueze acel act.

Dispoziţiile art. 134 sunt aplicabile.

Art. 515. - Transmiterea comisiei rogatorii. Comisia rogatorie se înaintează după caz, procurorului general sau ministrului justiţiei, care la rândul lor intervin la Ministerul Afacerilor Externe pentru transmiterea comisiei rogatorii.

Art. 516. - Valabilitatea actului efectuat. Actul procedural îndeplinit în ţară străină, potrivit legii acelei ţări, este valabil înaintea organelor judiciare române.

Art. 517. - Comisia rogatorie din străinătate. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate efectua comisii rogatorii cerute de organe de urmărire penală ori de instanţe judecătoreşti din străinătate.

Cererea pentru efectuarea comisiei rogatorii se trimite de către Ministerul Afacerilor Externe, după caz, procurorului general ori ministrului justiţiei, care sesizează organul de urmărire penală sau instanţa de judecată competentă.

Art. 518. - Condiţiile de prezentare a materialelor. Cererea de comisie rogatorie adresată unei autorităţi străine precum şi înscrisurile care o însoţesc trebuie să fie traduse şi legalizate potrivit regulilor privind înscrisurile oficiale ce urmează să fie prezentate unor autorităţi din străinătate.

Secţiunea a III - a
Recunoaşterea hotărârilor penale sau a altor acte judiciare străine

Art. 519. - Cazuri de recunoaştere. Hotărârile penale definitive pronunţate de instanţele judecătoreşti din străinătate, precum şi actele efectuate de organele judiciare penale din străinătate, dacă sunt de natură să producă, potrivit legii penale române, efecte juridice penale, pot fi recunoscute.

Recunoaşterea se poate face pe cale incidentală în cadrul unui proces penal în curs, de către procuror în faza de urmărire sau de către instanţa de judecată în faţa căreia cauza este pedinte.

Recunoaşterea hotărârilor penale pronunţate de instanţele judecătoreşti din străinătate sau a altor acte judiciare străine se poate face şi pe cale principală, de către instanţa de judecată sesizată în acest scop.

Art. 520. - Condiţiile de recunoaştere. Recunoaşterea hotărârii sau a actelor judiciare străine are loc numai dacă sunt îndeplinite următoarele condiţii:

a) hotărârea a fost pronunţată de o instanţă competentă sau actul emană de la un organ judiciar competent;

b) hotărârea sau actul nu contravine ordinii publice din România;

c) hotărârea sau actul judiciar poate produce efecte juridice în ţară, potrivit legii penale române.

Îndeplinirea condiţiei prevăzute la lit. a se constată pe baza certificării autorităţii competente a statului străin.

Art. 521. Recunoaşterea pe cale principală. Recunoaşterea pe cale principală a hotărârii judecătoreşti şi a actelor judiciare străine se face la sesizarea procurorului, de către judecătoria în a cărei rază teritorială se află condamnatul.

Condamnatul se citează, iar odată cu citaţia i se comunică hotărârea străină împreună cu actele ce o însoţesc, în traducere română.

Instanţa, ascultând concluziile procurorului şi declaraţiile condamnatului, dacă constată că sunt întrunite condiţiile legale, recunoaşte hotărârea penală străină şi actele judiciare străine, iar în cazul când pedeapsa pronunţată prin acea hotărâre nu a fost executată sau a fost executată numai în parte, substituie pedepsei neexecutate sau restului de pedeapsă o pedeapsă corespunzătoare potrivit legii penale române.

Art. 522. - Executarea dispoziţiilor civile. Executarea dispoziţiilor civile dintr-o hotărâre judecătorească penală străină se face potrivit legilor prevăzute pentru executarea hotărârilor civile străine.

DISPOZIŢII FINALE

Art. 523. - Termenii explicaţi în Codul penal. Termenii sau expresiile al căror înţeles este anume explicat în Codul penal au acelaşi înţeles şi în legea de procedură penală.

Art. 524. - Prezentul cod intră în vigoare pe data de 1 ianuarie 1969.

NOTĂ

Prin art. II din Legea nr. 141 din 5.XI.1996 s-a dispus:

- următorii termeni din Codul de procedură penală și din alte legi cu dispoziții procesual penale se înlocuiesc astfel: "organizații de stat sau obștești", "organizații cooperatiste sau alte organizații obștești", "întreprinderi și organizații economice de stat, cooperatiste sau alte organizații obștești", "organizații obștești", "organizații prevăzute în art. 145 din Codul penal", "unități ale unei organizații din cele prevăzute în art. 145 din Codul penal" se înlocuiesc cu "unități la care se referă art. 145 din Codul penal". Termenul "organizație" se înlocuiește cu "unitate";
- prevederile din Codul de procedură penală referitoare la pedeapsa complementară a confiscării averii, cu excepția art. 406 alin. 3 și art. 461 alin. 3, se abrogă.

CODUL COMERCIAL

Cu modificările din 1895, 1900, 1902, 1906, 1920, 1925, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1936, 1943, 1947, 1948, 1949, 1950, 1990, 1995, 1998

Publicat în Monitorul Oficial din 10 mai 1887

Codul comercial a fost promulgat prin decret la 10 mai 1887 şi a intrat în vigoare la 1 septembrie 1887, legiuitorul inspirându-se, în principal, din Codul comercial italian, din 31 octombrie 1883. In perioada de peste 100 de ani de existenţă a suferit numeroase şi importante modificăti, cele mai semnificative fiind în anii 1900, 1906, 1920, 1925, 1930, 1934, 1936, 1990, 1991. După revoluţia din 22 decembrie 1989, dispoziţiile sale au redevenit aplicabile pe scară largă.

Articolele 77-220 şi 236, referitoare la societăţile comerciale au fost abrogate prin Legea nr. 31 din 16 noiembrie 1990 privind societăţile comerciale, pe care o regăsim în acest volum.

De asemenea, prin Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării şi lichidării judiciare, publicată în acest volum, au fost abrogate dispoziţiile articolelor 695-888 şi art. 936-944.

În general, noţiunile folosite în Cod au fost păstrate în forma folosită de legiuitor la data elaborării, chiar dacă acest lucru a necesitat o atenţie mai deosebită din punct de vedere redacţional.

CUPRINS

CARTEA I

Despre comerţ în genere

Art.
Titlul I. Dispoziţiuni generale . . . . 1 – 2
Titlul II. Despre faptele de Comerţ . . . . 3 – 6
Titlul III. Despre comercianţi . . . . 7 – 21
Titlul IV. Despre registrele comercianţilor . . . . 22 – 34
Titlul V. Despre obligaţiunile comerciale în general . . 35 – 59
Titlul VI. Despre vânzare . . . . 60 – 73
Titlul VII. Despre report . . . . 74 – 76
Titlul VIII. Despre societăţi şi acţiuni comerciale . . . . . 77 – 269
  Capitolul I. *Despre societăţi* . . . . 77 – 250
    Secţiunea VIII. Dispoziţiuni relative la societăţile civile şi la societăţile constituite în ţări străine . . . . . . 236 – 250
  Capitolul II. *Despre asociaţiuni* . . . . 251 – 263
    Secţiunea I. Despre asociaţiunea în participaţiune . . . . . 251 – 256
    Secţiunea II. Despre asociaţiunea de asigurare mutuală . . . 257 – 263
  Capitolul III. *Dispoziţiuni penale şi tranzitorii* . . . . 264 – 269
Titlul IX. Despre cambie şi despre cec (abrogat) . . . . 270 – 369
Titlul X. Despre contul curent . . . . 370 – 373
Titlul XI. Despre mandatul comercial şi despre comision 374 – 412
  Cap.itolul I. *Despre mandatul comercial* . . . . 374 – 405
    Secţiunea I. Despre mandatul comercial în general . . . . . 374 – 391
    Secţiunea II. Despre prepuşi şi reprezentanţi . . . . 392 – 401
    Secţiunea III. Despre comişii călători pentru comerţ . . . . . 402 – 403
    Secţiunea IV. Despre comişii pentru negoţ . . . . 404 – 405
  Capitolul II. *Despre comision* . . . . 405 – 412
Titlul XII. Despre contractul de transport . . . . 413 – 441
Titlul XIII. Despre contractul de asigurare (abrogat) . . . 442 – 477
Titlul XIV. Despre gaj . . . . 478 – 489

CARTEA II

Despre comerţului maritim şi despre navigaţiune

Titlul I. Despre vase şi proprietarii lor . . . . 490 – 505
Titlul II. Despre căpitan . . . . 506 – 530
Titlul III. Despre înrolarea şi salariile persoanelor

echipajului . . . . 531 – 556
Titlul IV. Despre contractul de închiriere . . . . 557 – 600
Capitolul I. *Dispoziţiuni generale* . . . . 557 – 564
Capitolul II. *Despre poliţa de încărcare* . . . . 565 – 570
Capitolul III. *Despre naviu (chirie)* . . . . 571 – 591
Capitolul IV. *Despre călători* . . . . 592 – 600
Titlul V. Despre împrumutul maritim . . . . 601 – 615
Titlul VI. Despre asigurarea contra riscurilor navigaţiunei . . . . 616 – 653
Capitolul I. *Despre contractul de asigurare şi despre obligaţiunile asigurătorului şi asiguratului* . . 616 – 643
Capitolul II. *Despre abandon* . . . . 644 – 653
Titlul VII. Despre avarii şi despre contribuţiune . . . . . . 654 – 671
Capitolul I. *Despre avarii* . . . . 654 – 658
Capitolul II. *Despre contribuţiune* . . . . 659 – 671
Titlul VIII. Despre pagubele cauzate prin lovirea vaselor (abordaj) . . . . 672 – 677
Titlul IX. Despre creanţele privilegiate . . . . 678 – 694
Capitolul I. *Dispoziţiuni generale* . . . . 678 – 682
Capitolul II. *Despre creanţele privilegiate asupra lucrurilor încărcate* . . . . 683 – 684
Capitolul III. *Despre crenţele privilegiate asupra navlului* . 685
Capitolul IV. *Despre creanţele privilegiate asupra vasului* . 686 – 691

Cartea III

Despre faliment

Titlul I. Despre declaraţiunea de faliment şi despre efectele sale . . . . 695 – 725
Titlul II. Despre administraţiunea falimentului . . . . . . 726 – 767
Capitolul I. *Despre persoanele însărcinate cu administraţiunea falimentului* . . . . 726 – 727
Secţiunea I. Despre sindic . . . . 727 – 738
Secţiunea II. Despre delegaţiunea creditorilor . . . . 739 – 742
Capitolul II. *Despre punerea sigiliilor şi despre inventar* . 743 – 753
Capitolul III. *Despre funcţiunile relative la administraţiunea falimentului* . . . . 754 – 767
Titlul III. Despre lichidaţiunea pasivului . . . . 768 – 802
Capitolul I. *Despre verificarea creanţelor* . . . . 768 – 780
Capitolul II. *Despre diferitele specii de creditori* . . . . . 781 – 782

Secţiunea I. Despre creditorii având gaj sau alt privilegiu asupra bunurilor mobile . . . . 782 – 785
Secţiunea II. Despre creditorii privilegiaţi sau ipotecari asupra imobilelor . . . . 786 – 789
Secţiunea III. Despre drepturile femeiei falitului . . . . . . 790 – 797
Secţiunea IV. Despre coobligaţi şi despre fidejusori . . . . . 798 – 802
Titlul IV. Despre lichidarea activului . . . . 803 – 818
Capitolul I. *Mijloacele pentru a lichida activul* . . . . . . 803 – 807
Capitolul II. *Despre vânzarea mobilelor și imobilelor falitului* . . . . 808 – 811
Secţiunea I. Despre vânzarea mobilelor . . . . 808 – 809
Secţiunea II. Despre vânzarea imobilelor . . . . 810 – 811
Capitolul III. *Despre revendicațiune* . . . . 812 – 818
Titlul V. Despre repartiţiunea între creditori şi despre închiderea falimentului . . . . 819 – 831
Titlul VI. Despre încetarea şi suspendarea falimentului . 832 – 865
Capitolul I. *Despre neajungerea activului* . . . . 832 – 833
Capitolul II. *Despre moratoriu* . . . . 834 – 844
Capitolul III. *Despre concordat* . . . . 845 – 865
Titlul VII. Dispoziţiuni privitoare la falimentul societăţii comerciale . . . . 866 – 874
Titlul VIII. Despre infracţiuni penale în materie de faliment . . . . 875 – 888
Capitolul I. *Despre bancrută* . . . . 876 – 882
Capitolul II. *Despre delictele altor persoane decât falitul în complicitate în bancrută* . . . . 883 – 888

CARTEA IV

Despre exerciţiul acţiunilor comerciale şi despre durata lor

Titul I. Despre exerciţiul acţiunilor comerciale . . . . 889 – 944
Capitolul I. *Dispozițiuni generale* . . . . 889 – 909
Capitolul II. *Despre sechestrarea, urmărirea și vânzarea silită a vaselor* . . . . 910 – 985
Capitolul III. *Dispozițiuni speciale de procedură în materie de faliment* . . . . 936 – 944
Titul II. Despre prescripţie . . . . 945 – 956
Titlul III. Dispoziţiuni tranzitorii . . . . 957 – 971

CARTEA I
DESPRE COMERȚ ÎN GENERE

Titlul I
DISPOZIȚIUNI GENERALE

Art. 1 - În comerț se aplică legea de față.

Unde ea nu dispune se aplică Codul civil.

Art. 2 - Bursele, bâlciurile (iarmarocurile), târgurile, docurile și antrepozitele, precum și celelalte instituțiuni care servesc comerțului, se regulează prin legile și regulamentele lor speciale.

Titlul II
DESPRE FAPTELE DE COMERȚ

Art. 3 - Legea consideră ca fapte de comerț:

1. Cumpărăturile de producte sau mărfuri spre a se revinde, fie în natură, fie după ce se vor fi lucrat sau pus în lucru, ori numai spre a se închiria; asemenea și cumpărarea spre a se revinde, de obligațiuni ale Statului sau alte titluri de credit circulând în comerț;

2. Vânzările de produse, vânzările și închirierile de mărfuri, în natură sau lucrate, și vânzările de obligațiuni ale Statului sau de alte titluri de credit circulând în comerț, când vor fi fost cumpărate cu scop de revânzare sau închiriere;

3. Contractele de report asupra obligațiunilor de Stat sau a altor titluri de credit circulând în comerț;

4. Cumpărările și vânzările de părți sau de acțiuni ale societăților comerciale;

5. Orice întreprinderi de furnituri;

6. Întreprinderile de spectacole publice;

7. Întreprinderile de comisioane, agenții și oficiuri de afaceri;

8. Întreprinderile de construcții;

9. Întreprinderile de fabrici, de manufactură și imprimerie;

10. Întreprinderile de editură, librărie și obiecte de artă, când altul decât autorul sau artistul vinde;

11. Operațiunile de bancă și schimb;

12. Operațiunile de mijlocire (samsărie) în afaceri comerciale;

13. Întreprinderile de transporturi de persoane sau de lucruri pe apă sau pe uscat;

14. Cambiile și ordinele în producte sau mărfuri;

15. Construcțiunea, cumpărarea, vânzarea și revânzarea de tot felul de vase pentru navigarea interioară și exterioară și tot ce privește la echiparea, armarea și aprovizionarea unui vas.

16. Expedițiunile maritime, închirierile de vase, împrumuturile maritime și toate contractele privitoare la comerțul de mare și la navigațiune;

17. Asigurările terestre, chiar mutuale, în contra daunelor și asupra vieții;

18. Asigurările, chiar mutuale, contra riscurilor navigațiunei;

19. Depozitele pentru cauza de comerț;

20. Depozitele în docuri și antrepozite, precum și toate operațiunile asupra recipiselor de depozit (warante) și asupra scrisurilor de gaj, liberate de ele.

Art. 4 - Se socotesc, afară, de acestea, ca fapte de comerț celelalte contracte și obligațiuni ale unui comerciant, dacă nu sunt de natură civilă sau dacă contrariul nu rezultă din însuși actul.

Art. 5 - Nu se poate considera ca fapt de comerț cumpărarea de producte sau de mărfuri ce s-ar face pentru uzul sau consumația cumpărătorului, ori a familiei sale, de asemenea revânzarea acestor lucruri și nici vânzarea productelor pe care proprietarul sau cultivatorul le are după pământul sau cel cultivat de dânsul.

Art. 6 - Asigurările de lucruri sau stabilimente care nu sunt obiectul comerțului și asigurările asupra vieții sunt fapte de comerț numai în ce privește pe asigurator.

Contul curent și cecul nu sunt considerate ca fapte de comerț, în ce privește pe necomercianți, afară numai dacă ele n-au o cauză comercială.

TITLUL III
DESPRE COMERCIANȚI

Art. 7 - Sunt comercianți aceia care fac fapte de comerț, având comerțul ca o profesiune obișnuită, și societățile comerciale.

Art. 8 - Statul, județul și comuna nu pot avea calitatea de comercianți.

Art. 9 - Orice persoană care într-un chip accidental face o operațiune de comerț, nu poate fi considerată ca comerciant, ea este însă supusă legilor și jurisdicțiunii comerciale pentru toate contestațiunile ce se pot ridica din aceasta operațiune.

Art. 10 - 12 *Abrogate prin art. V din Decretul nr. 185/1949 (B. Of. nr. 25 din 30 aprilie 1949).*

Art. 13 - Tatăl sau mama care exercită puterea părintească sau, în lipsa lor, tutorul, nu pot continua comerțul în interesul unui minor dacă nu vor fi autorizați, cel dintâi de tribunalul civil și cel de al doilea prin încheierea consiliului de familie omologată de tribunal.[1]

Actul de autorizare va fi afișat și publicat conform art. 10[2].

Art. 14 - Interzisul și cel pus sub un consiliu judiciar nu pot fi comercianți și nici a continua un comerț.

Art. 15 – 16. *Abrogate prin legea privitoare la ridicarea incapacității civile a femeii măritate (M. Of. nr. 94 din 20 aprilie 1932).*

Art. 17 - Când prin contractul de căsătorie bărbatul va avea vreun drept asupra bunurilor câștigate de femeie, aceste bunuri și veniturile lor rămân exclusiv afectate la plata datoriilor comerciale.[3]

---

[1] *În baza dispozițiilor legii din 20 aprilie 1932, privitoare la ridicarea incapacitatii Civile a femeii maritate, aceasta nu mai are nevoie la autorizarea Consiliului de familie, ambii parinți fiind supusi aceluiasi regim juridic.*

[2] *Întrucât art. 10 a fost abrogat, publicitatea se face în Monitorul oficial.*

[3] *Urmare Legii din 20 aprilie 1932 bărbatul nu poate avea vreun drept asupra bunurilor femeii.*

Art. 18 - *Abrogat prin art. V din Decr. nr. 185/1949 (B. of. nr. 25 din 30 aprilie 1949).*

Art. 19 - Contractul de căsătorie între persoane dintre care una este comerciantă, va trebui sa fie trimis în copie certificată, în termen de o lună de la data lui, de către ofiţerul stării civile care a celebrat căsătoria, la tribunalul în jurisdicţiunea căruia se găseşte stabilimentul comerciantului, pentru a fi publicat conform art. 10[4].

Ofiţerul stării civile care va omite a îndeplini îndatorirea impusă prin acest articol va fi supus la o amendă de 25 până la 100 de lei; iar dacă omisiunea a fost făcută cu rea credinţă, la destituire; în amândouă cazurile fără prejudiciul drepturilor părţilor interesate.[5]

Art. 20 - Dacă soţul devine comerciant în urma căsătoriei sale, dânsul este dator să depună copie după contractul său de căsătorie, în termen de o lună socotit din ziua când şi-a început comerţul, sub pedeapsa, în caz de faliment, de a fi considerat ca un bancrutar simplu.[6]

Art. 21 - Cererea de separaţiune de patrimonii între soţi dintre care unul este comerciant, trebuie să fie publicată în modul prevăzut la art. 10.[7]

Hotărârea asupra cererei de separaţiune nu va putea fi pronunţată decât după o lună de zile de la sus zisa publicaţiune.

Dacă se admite separaţia, hotărârea definitivă va trebui să fie publicată tot în acelaşi mod, în termen de o lună de la data ei.

În lipsa acestei publicaţiuni, creditorii comerţului soţului pot opune, oricând interesul lor o cere, nulitatea separaţiunei pronunţate şi să atace restituirea drepturilor dotale ale femeii, dacă a avut loc.

Deosebit de aceasta, ei pot să exercite acţiunea ce le acordă art. 975 din Codul civil, când separaţiunea ar fi fost făcută în frauda drepturilor lor.

Titlul IV

DESPRE REGISTRELE COMERCIANŢILOR

Art. 22 - Registrele obligatorii pentru comercianţi sunt: registrul jurnal, registrul inventar şi registrul copier.

Art. 23 - Orice comerciant este dator ca în registrul jurnal să înscrie pe fiecare zi ce are să ia şi ce are să dea, operaţiunile comerţului sau, convenţiunile, acceptaţiunile sau girurile efectelor comerciale, şi în general tot ce primeşte şi plăteşte sub orice titlu trecând la fiecare finit de lună şi sumele întrebuinţate pentru cheltuielile casei sale. Acest registru jurnal este deosebit de alte registre ce se obişnuiesc în contabilitatea comercială, dar care nu sunt obligatorii.

Art. 24 - Comerciantul este dator a forma la începutul comerţului său şi în fiecare an, sub a sa semnătură, un inventar de averea sa mobilă şi imobilă şi de datoriile sale active şi pasive, încheind bilanţul cuvenit. Acest inventar şi bilanţ le va copia în registrul special pentru aceasta şi le va semna.

---

[4] *Vezi nota de la art. 13 alin. 2.*

[5] *Minimul şi maximul amenzii s-a majorat de 5 ori prin D.L. pentru majorarea amenzilor judecătoreşti (M. of. 139 din 18 iunie 1943).*

[6] *Textul se aplică ambilor soţi, nu numai bărbatului.*

[7] *Dispoziţiile acestui text se vor corobora cu art. 3-6 alin. 2 din Codul familiei.*

Toate efectele şi datoriile active trebuiesc evaluate în inventar şi bilanţ după preţul curent la epoca facerii inventariului.

Datoriile active greu de încasat sau îndoioase se vor preţui după probabilitate; creanţele ce nu se pot încasa se vor înscrie numai pentru memorie.

Dacă sunt mai mulţi tovarăşi solidari, trebuie să subsemneze fiecare.

Art. 25 - El este ţinut a copia în registrul special şi după ordinea zilei toate scrisorile ce trimite.

Art. 26 - Registrele obligatorii vor fi numerotate pe fiecare pagină şi, afară de registrul copier, parafate de un judecător al tribunalului locului de reşedinţă al comerciantului, sau de către judecătorul ocolului respectiv în localităţile unde nu există tribunal.

Pe ultima pagină a acestor registre, judecătorul va constata numărul filelor ce compun fiecare registru şi va semna această certificare punând sigiliul tribunalului sau al judecătoriei.[8]

Art. 27 - Registrele pe care comerciantul este obligat a le avea, afară de copier, vor fi prezentate tribunalului sau judecătorului de ocol la finele fiecărui an comercial spre încheiere şi viză.

Tribunalul sau judecătorul de ocol va pune imediat, sub ultima operaţiune înscrisă, următoarea viză: "Astăzi la ... anul ... s-a prezentat registrul (jurnal, inventariu) al comerciantului .... şi s-a vizat cu a noastră semnătură" punându-se şi sigiliul tribunalului sau judecătoriei.

Nici un fel de taxă, timbre sau altele nu se vor percepe pentru îndeplinirea formalităţilor prevăzute la aceste două articole.[9]

Art. I - **Art. 26** din Codul Comercial va avea următorul cuprins:

Registrele obligatorii vor fi numerotate pe fiecare pagină şi afară de registrul copier, parafate de un judecător al tribunalului locului de reşedinţă al comerciantului, sau de către judecătorul de pace respectiv, în localităţile unde nu există tribunal.

Pe ultima pagină a acestor registre judecătorul va constata numărul filelor ce compun fiecare registru şi va semna această certificare punând sigiliul tribunalului sau al judecătoriei.

Formalităţile prevăzute de articolul de faţă se vor putea efectua la începutul noului an, chiar dacă registrele folosite în anul expirat nu au fost încheiate şi vizate, în condiţiile articolului următor.

Art. II - **Art. 27** din Codul Comercial va avea următorul cuprins:

Registrele pe care comerciantul este obligat a le avea, afară de copier, vor fi prezentate tribunalului sau judecătorului de pace, la finele fiecărui an comercial şi cel mult până la încheierea bilanţului, spre încheiere şi viză.

---

[8] *Decretul 662 (Legea 165) pentru adaugarea unor dispoziţiuni la art. 26 şi 27 la Codul Comercial publicat în M. Of. 74 din 28 martie 1944.*

[9] *Decretul 662 (Legea 165) pentru adaugarea unor dispoziţiuni la art. 26 şi 27 la Codul Comercial publicat în M. Of. 74 din 28 martie 1944.*

Tribunalul sau judecătorul de pace va pune imediat, sub ultima operaţiune înscrisă, următoarea viză: "Astăzi la ... anul ... s-a prezentat registrul (jurnal, inventar) al comerciantului .... şi s-a vizat cu a noastră semnătură" punându-se şi sigiliul tribunalului sau judecătoriei.

Art. III - Dispoziţiunile adăugate la art. 26 şi 27 din Codul Comercial, au caracter interpretativ.

Art. 28 - La fiecare tribunal comercial şi, în localităţile unde acestea nu există, la fiecare tribunal de judeţ, se va ţine un registru, în care se va înscrie numele comercianţilor care şi-au prezentat registrele lor, ce anume registre, precum şi numărul filelor fiecăruia. Tot astfel se va urma şi cu registrele pe care comerciantul le prezintă anual pentru încheiere şi viză.

Dacă numerotarea sau viza unui registru a fost făcută de judecătorul de ocol, atunci acesta, la finele fiecărui an, este dator să trimită un tablou tribunalului judeţului sau tribunalului comercial respectiv.

Art. 29 - Registrele comercianţilor vor fi ţinute în limba română sau în una din limbile moderne, după ordinea datei fiecărei operaţiuni, fără a se lăsa vreun loc în alb, fără ştergere sau adăogire; se pot face îndreptări şi ştersături, dacă aceasta este necesar, se vor face însă numai astfel ca cuvintele îndreptate sau şterse să fie citibile.

Art. 30 - Comercianţii sunt datori a păstra, în timp de 10 ani de la cea din urmă viză, registrele pe care legea le impune a ţine, precum şi scrisorile şi telegramele primite.

Asemenea sunt datori a păstra cel puţin până la doi ani facturile mărfurilor cumpărate şi introduse în stabilimentele lor.

Art. 31 - Comunicaţiunea registrelor nu poate fi ordonată de judecată după cererea unei părţi decât în afaceri de succesiuni, comunităţi de bunuri, societăţi şi în caz de faliment.

Art. 32 - În cursul unei contestaţiuni şi oricare ar fi natura ei, judecata, după cererea unei părţi sau chiar din oficiu, va putea ordona înfăţişarea registrelor spre a se extrage dintr-însele numai ceea ce este privitor la litigiu.

Art. 33 - Când registrele oferite, cerute sau ordonate a se înfăţişa se află în circumscripţiunea unui alt tribunal, judecătoria va adresa o comisiune rogatorie tribunalului sau judecătorului de ocol respectiv pentru a lua cunoştinţă de conţinutul acelor registre, a-l consemna într-un proces-verbal şi a-l trimite tribunalului unde cauza este pendinte.

Art. 34 - Dispoziţiunile cuprinse în prezentul titlu nu se aplică colportorilor, comercianţilor care fac micul trafic ambulant, cărăuşilor sau acelor al căror comerţ nu iese din cercul unei profesiuni manuale.

TITLUL V
DESPRE OBLIGAŢIUNILE COMERCIALE ÎN GENERAL

Art. 35 - Contractul sinalagmatic între persoane depărtate nu este perfect dacă acceptarea n-a ajuns la cunoştinţa propuitorului în termenul hotărât de dânsul sau în termenul necesar schimbului propunerii şi acceptării după natura contractului.

Propuitorul însă poate primi ca bună şi o acceptare ajunsă peste termenul hotărât de dânsul cu condiţiunea ca să încunoştiinţeze îndată pe acceptant despre aceasta.

Art. 36 - Când propuitorul cere executarea imediată a contractului şi un răspuns prealabil de acceptare nu este cerut şi nici chiar necesar după natura contractului, atunci contractul este perfect îndată ce partea cealaltă a întreprins executarea lui.

Art. 37 - Până ce contractul nu este perfect, propunerea şi acceptarea sunt revocabile. Cu toate acestea, deşi revocarea împiedică ca contractul să devie perfect, dacă ea ajunge la cunoştinţa celeilalte părţi, după ce aceasta întreprinsese executarea lui, atunci cel ce revoacă contractul răspunde de daune-interese.

Art. 38 - În contractele unilaterale propunerea este obligatorie îndată ce ajunge la cunoştinţa părţii căreia este făcută.

Art. 39 - Acceptarea condiţionată sau limitată se consideră ca un refuz al primei propuneri şi formează o nouă propunere.

Art. 40 - Când urmează a se hotărî adevăratul preţ sau preţul curent al productelor, mărfurilor, transporturilor, navlului, al primelor de asigurare, cursul schimbului, al efectelor publice şi al titlurilor industriei, el se ia după listele bursei sau după mercurialele locului unde contractul a fost încheiat, sau, în lipsă, după acelea ale locului celui mai apropiat, sau după orice fel de probă.

Art. 41 - Când moneda arătată într-un contract nu are curs legal sau comercial în ţară şi când cursul ei n-a fost determinat de însăşi părţile, plata va putea fi făcută în moneda ţării, după cursul ce va avea schimbul la vedere în ziua scadenţei şi la locul plăţii; iar când în acea localitate n-ar fi un curs de schimb, după cursul pieţei celei mai apropiate, afară numai dacă contractul poartă clauza "efectiv" sau o altă asemenea.

Art. 42 - În obligaţiunile comerciale codebitorii sunt ţinuţi solidariceşte, afară de stipulaţiune contrarie.

Aceeaşi presumpţiune există şi contra fidejusorului, chiar necomerciant, care garantează o obligaţiune comercială.

Ea nu se aplică şi la necomercianţi pentru operaţiuni care, încât îi priveşte, nu sunt fapte de comerţ.

Art. 43 - Datoriile comerciale lichide şi plătibile în bani produc dobânda de drept din ziua când devin exigibile.

Art. 44 - În obligaţiunile comerciale judecătorul nu poate acorda termenul de graţie permis de art. 1021 din Codul civil.

Art. 45 - Contractul litigios prevăzut de art. 1402, 1403 şi 1404 din codul civil nu poate avea loc în caz de cesiune a unui drept derivând dintr-un fapt comercial.

Art. 46 - Obligaţiunile comerciale şi liberaţiunile se probează:

Cu acte autentice;

Cu acte sub semnătură privată;

Cu facturi acceptate;

Prin corespondenţă;

Prin telegrame;

Cu registrele părţilor;

Cu martori, de câte ori autoritatea judecătorească ar crede că trebuie să admită proba testimonială şi aceasta chiar în cazurile prevăzute de art. 1191 din codul civil;

În fine, prin orice alte mijloace de probă admise de legea civilă.

Art. 47 - Telegrama face probă, ca act sub semnătură privată, când originalul este subscris de însăşi persoana arătată într-însa ca trimitatorul ei. Ea face aceeaşi probă, chiar dacă această persoană este subscrisă de o altă mână, când ar fi probat că originalul a fost predat oficiului telegrafic sau trimis spre a i se preda, de însăşi acea persoană.

Dacă subscrierea originalului este autentificată de autoritatea competentă, atunci se aplică principiile generale. În caz când identitatea persoanei care a subscris sau predat originalul telegramei s-a stabilit prin alte moduri prevăzute de regulamentele telegrafo-poştale, proba contrarie este admisă.

Data telegramelor stabileşte, până la proba contrarie, ziua şi ora în care ele au fost în adevăr expediate de oficiurile telegrafice.

Art. 48 - În caz de eroare, schimbare sau întârziere în transmiterea unei telegrame, se aplică principiile generale asupra culpei. Cu toate acestea trimitatorul unei telegrame se prezumă afară de orice culpă dacă a îngrijit a o colaţiona sau recomanda conform dispoziţiunilor regulamentelor telegrafo-poştale.

Art. 49 - În comerţ, mandatul şi orice declaraţiune de consimţământ, chiar judiciar, transmise prin telegraf cu subscrierea declarată autentică de autoritatea competentă, sunt valabile şi fac proba în justiţie.

Art. 50 - Registrele comercianţilor, ţinute în regulă , pot face proba în justiţie între comercianţi pentru fapte şi chestiuni de comerţ.

Înscrierea în registre, făcută de prepusul care ţine scriptele sau este însărcinat cu contabilitatea, are acelaşi efect ca şi când ar fi făcută de însuşi stăpânul.

Art. 51 - Registrele pe care comercianţii sunt obligaţi a le avea şi care nu vor fi ţinute în regulă şi nici investite cu formele prevăzute de lege, nu sunt primite a face proba în justiţie, spre folosul celui ce le-a ţinut.

Neîndeplinirea prescripţiilor legii în această privinţă, poate atrage încă după sine aplicaţiunea pedepselor prevăzute în caz de faliment.

Art. 52 - Registrele comercianţilor, chiar neţinute în regulă fac probă, contra lor. Partea însă care voieşte a se referi la dânsele nu poate scinda conţinutul lor.

Art. 53 - *Abrogat prin Decretul nr. 205/1950 (M. Of. 68 din 12 august 1950).*

Art. 54 - Judecata este în drept a aprecia dacă se poate atribui conţinutului registrelor unui comerciant, un caracter de validitate mai mult sau mai puţin mare, dacă trebuie a se renunţa la această probă în caz când registrele comerciale ale părţilor nu concordă, sau a atribui o credinţă mai mare registrelor uneia din părţi.

Art. 55 - Când codul comercial cere proba prin scris, proba testimonială nu poate fi admisă decât în cazurile în care este permisă şi de codul civil.

Art. 56 - Dacă un act este comercial numai pentru una din părţi, toţi contractanţii sunt supuşi, încât priveşte acest act, legii comerciale, afară de dispoziţiile privitoare la persoana chiar a comercianţilor şi de cazurile în care legea ar dispune altfel.

Art. 57 - Data actelor şi a contractelor comerciale trebuie să arate locul, ziua, luna şi anul.

Ea poate fi stabilită, faţă cu cei de al treilea, prin toate mijloacele de probă arătate în art. 46.

Data arătată în cambie şi în orice alte titluri la ordin, precum şi în girurile lor, se consideră drept adevărată până la proba contrarie.

Art. 58 - Posesorul unui titlu la purtător, uzat, stricat sau distrus, are dreptul ca contradictoriu cu emitentul sa ceară un duplicat al acestui titlu echivalent.

Cheltuielile privesc pe reclamant.

În privinţa titlurilor datoriei publice, a biletelor de bancă şi a altor titluri de asemenea natură, se observă legile speciale.

Revendicarea titlurilor la purtător pierdute sau furate nu se admite decât contra aceluia care le-a găsit sau furat şi contra acelora care le-au primit cu orice titlu, cunoscând viciul cauzei posesiunei.

Art. 59 - Orice obligaţiune comercială trebuie sa fie executată în locul arătat prin contract, sau în locul care ar rezulta din natura operaţiunei, ori din intenţiunea părţilor contractante.

În lipsă de o clauză expresă, contractul trebuie să fie executat în locul unde cel ce s-a obligat îşi avea stabilimentul său comercial, sau cel puţin domiciliul ori reşedinţa, la formarea contractului.

Dacă însă urmează a se preda un lucru determinat, care după cunoştinţa părţilor se găsea într-altă parte în momentul formării contractului, atunci predarea se va face în acel loc.

TITLUL VI
DESPRE VÂNZARE

Art. 60 - Vânzarea făcuta pe un preţ nedeterminat în contract este valabilă dacă părţile au convenit asupra unui mod de a-l determina în urmă.

Art. 61 - Vânzarea făcută pe adevăratul preţ sau pe preţul curent este asemenea valabilă. În acest caz preţul se determină conform dispoziţiunilor art. 40.

Determinarea preţului poate fi încredinţată arbitrajului unei a treia persoane desemnate în contract sau rămase a se alege în urmă.

Când persoana desemnată sau aleasă nu voieşte sau nu poate primi, părţile trebuie să proceadă la o nouă numire.

Dacă părţile nu se învoiesc, numirea se face de justiţie.

Art. 62 - Când mărfurile vândute sunt arătate în contract numai prin câtime, fel şi calitate, fără nici o altă indicaţiune de natură a desemna un corp cert şi determinat, vânzătorul este obligat a preda, în locul şi timpul stipulat, câtimea, felul şi calitatea convenite, chiar dacă mărfurile care ar fi fost la dispoziţiunea sa în momentul formării contractului sau pe care el şi le-ar fi procurat în urmă în executarea lui, ar fi pierit, sau dacă expedierea sau sosirea acelor mărfuri ar fi fost împiedicată din vreo cauză oarecare.

Art. 63 - Vânzarea mărfurilor care se află în călătorie cu arătarea vasului care le transporta sau care urmează a le transporta, este supusă condiţiunei sosirii în bună stare a acelui vas.

Dacă vânzătorul îşi rezervă drepturile ca, în timpul fixat prin convenţiune, să arate vasul care transportă sau urmează a transporta mărfurile vândute şi dacă acest termen a trecut, cumpărătorul are dreptul să ceară sau executarea contractului sau daune-interese.

Pentru aprecierea pagubei cauzate, judecata va ţine seama de timpul fixat pentru predarea mărfurilor vândute sau de acela determinat pentru desemnarea vasului.

Dacă prin convenţiune nu se fixează vreun termen pentru arătarea vasului, cumpărătorul e în drept a cere ca termenul sa fie fixat de justiţie.

Art. 64 - Dacă prin contract, sau mai în urmă s-a fixat un termen pentru sosirea vasului în care se află mărfurile ce călătoresc şi termenul expiră fără ca vasul sa fie sosit, cumpărătorul are dreptul a renunţa la contract sau a-i prelungi termenul odată sau de mai multe ori.

Când însă nu s-a fixat nici un termen pentru sosirea vasului se înţelege că părţile au luat drept termen timpul necesar pentru împlinirea călătoriei.

În caz de întârziere, justiţia ţinând seama de împrejurări, poate fixa un termen, şi dacă şi acest termen expiră fără ca vasul să sosească, contractul se consideră ca reziliat.

În nici un caz justiţia nu poate fixa un termen mai lung decât un an, socotit din ziua plecării vasului de la locul unde mărfurile au fost încărcate.

Art. 65 - Dacă în cursul călătoriei, din cauză de forţă majoră sau caz fortuit, marfa vândută este transportată din vasul desemnat pe un alt vas, contractul nu se desfiinţează, şi vasul pe care s-a făcut transportul se consideră, pentru toate efectele contractului, ca substituit primului vas.

Art. 66 - Avariile întâmplate în timpul călătoriei reziliază contractul, dacă mărfurile sunt până într-atât deteriorate încât nu mai pot servi la întrebuinţarea pentru care fusese destinate.

În orice alt caz, cumpărătorul este dator să primească mărfurile în starea în care se vor afla la sosire, însă cu o potrivită scădere de preţ.

Art. 67 - Când, mai înainte de expirarea termenului fixat pentru executarea convenţiunei, una din părţi a oferit celeilalte predarea lucrului vândut sau plata preţului, şi aceasta nu-şi îndeplineşte la termenul fixat obligaţiunea sa, atunci condiţiunea rezolutorie se împlineşte de drept în favoarea părţii care îşi executase obligaţiunea sa.

În lipsă de asemenea oferte sau stipulaţiuni exprese, rezilierea contractului se regulează după dispoziţiunile codului civil, privitoare la condiţiunea rezolutorie tacită.

În amândouă cazurile cel în culpă răspunde de daunele interese cauzate.

Art. 68 - Când cumpărătorul unui lucru mişcător nu-şi îndeplineşte obligaţiunea sa, vânzătorul are facultatea sau a depune lucrul vândut la o casă acreditată de comerţ pe socoteala şi cheltuiala cumpărătorului, sau de a-l vinde.

Vânzarea se va face prin licitaţie publică, sau chiar pe preţul curent, dacă lucrul are un preţ la bursă sau în târg, de către un ofiţer public însărcinat cu asemenea acte şi cu dreptul pentru vânzător la plata diferenţei dintre preţul obţinut şi acela convenit la prima vânzare, precum şi la daune interese.

Dacă neexecutarea contractului provine din partea vânzătorului, cumpărătorul are dreptul de a face să se cumpere lucrul de către un ofiţer public însărcinat cu asemenea acte.

Cumpărătorul are dreptul de a pretinde diferenţa în mai mult dintre preţul plătit a doua oara şi acela convenit cu primul vânzător, precum şi a cere daune interese, dacă ele se cuvin.

Partea care va uza de dreptul ce i se acordă prin acest articol este datoare să încunoştiinţeze prealabil despre aceasta pe cealaltă parte contractantă.

Art. 69 - Dacă termenul stipulat într-un contract de vânzarea unui lucru mobil este esenţial naturii operaţiunii, partea care voieşte executarea convenţiei, fără să ţină seama de expirarea termenului stipulat în favoarea sa, trebuie să încunoştiinţeze pe cealaltă parte, în termen de 24 de ore de la expirarea termenului.

Chiar în acest caz vânzarea lucrului nu se poate face decât a doua zi după încunoştiinţare.

Art. 70 - Cumpărătorul unor mărfuri sau producte provenind din o altă piaţă, este dator să denunţe vânzătorului viciile aparente în timp de două zile de la primire, ori de câte ori un timp mai lung n-ar fi necesar din cauza condiţiunilor excepţionale în care se află lucrul vândut sau persoana cumpărătorului.

El este dator să denunţe viciile ascunse ale lucrului în cele dintâi două zile de la descoperirea lor.

O dată acest termen expirat, cumpărătorul nu mai poate fi primit a reclama ceva pentru viciile lucrului vândut.

Art. 71 - Prezidentul tribunalului, şi acolo unde nu există tribunal, judecătorul de ocol poate ordona, după cererea cumpărătorului sau a vânzătorului, cu atât calitatea cât şi starea în care se află lucrul vândut să fie constatate de unul sau mai mulţi experţi, pe care îi va numi din oficiu.

Prin aceeaşi ordonanţă de numire a experţilor, sau prin o alta, prezidentul tribunalului sau judecătorul de ocol poate ordona sau sechestrarea lucrului vândut, sau depunerea lui într-un depozit public sau într-alt loc pe care-l va desemna; şi dacă păstrarea lucrului poate aduce mari pagube sau ocaziona cheltuieli însemnate, chiar vânzarea acelui lucru, pe socoteala celui ce se cuvine şi în condiţiunile ce se vor determina prin însăşi ordonanţa.

Art. 72 - Ordonanţa prezidentului tribunalului sau judecătorului de ocol va trebui sa fie comunicată, înainte de punerea ei în lucrare, celeilalte părţi sau reprezentantului său, dacă vreunul dintre ei se află în localitate.

În caz contrariu, ordonanţa va fi comunicată în termenul prevăzut de art. 137 din procedura civilă, de la executarea ei.

Cumpărătorul care nu va voi a beneficia de dispoziţiunile cuprinse în articolul precedent, va trebui, în caz de contestaţiune, să probeze atât identitatea cât şi viciile mărfii cumpărate de dânsul.

Art. 73 - Dispoziţiunile cuprinse în articolele 67, 68 şi 69 se aplica şi la contractele de bursă încheiate după formele prevăzute de legea ei specială.

Titlul VII
DESPRE REPORT

Art. 74 - Contractul de report constă în cumpărarea pe bani gata a unor titluri de credit circulând în comerţ, şi în revânzarea simultanee cu termen şi pe un preţ determinat către aceeaşi persoană a unor titluri de aceeaşi specie.

Pentru validitatea contractului este necesară predarea reală a titlurilor date în report.

Proprietatea lor se transferă la cumpărător.

Părţile pot stipula ca primele, rambursurile şi dobânzile ce se vor cuveni titlurilor în termenul reportului, sa rămână în profitul vânzătorului.

Art. 75 - Revânzarea titlurilor date în raport poate fi prelungită prin voinţa părţilor, pentru unul sau mai multe termene succesive.

Art. 76 - Dacă la expirarea termenului reportului, părţile lichidează diferenţele înspre a face separat plăţile lor şi reînnoiesc reportul asupra unor titluri ce diferă prin cantitatea sau specia lor, sau pe un alt preţ, atunci se consideră că părţile au încheiat un nou contract de report.

Titlul VIII
DESPRE SOCIETĂŢI ŞI DESPRE ASOCIAŢIUNI COMERCIALE

CAPITOLUL 1
DESPRE SOCIETĂŢI

SECŢIUNEA I - VI

Art. 77 - 220. *Abrogate prin Legea nr. 31/1990 privind societăţile comerciale.*

SECŢIUNEA VII
Dispoziţiuni relative la societăţile cooperative.

Art. 221 – 235. *Abrogate prin Legea privind organizarea cooperaţiei din 28 martie 1929, cu modificările ulterioare. (vezi şi art. 226 din Codul Cooperaţiei din 1935,)*

SECȚIUNEA VIII
Dispozițiuni relative la societățile civile și la societățile constituite în țări străine

Art. 236 - *Abrogat prin art. 225 din Legea nr. 31/1990.*

Art. 237 - Societățile pe acțiuni și celelalte societăți și asociațiuni comerciale, industriale sau financiare, constituite și având sediul în țară străină, vor putea să-și stabilească un sediu secundar sau o reprezentanță în România.

a) Dacă vor dovedi printr-o declarație a guvernului lor, că în țara unde sunt înființate se observă deplina reciprocitate pentru societățile române de același fel;

b) Dacă vor îndeplini prescripțiile din prezenta secțiune, fiecare fel de societate în ceea ce o privește.

Art. 238 - *(Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900)*

Societățile legal constituite în țară străină, care își stabilesc în România un sediu secundar sau o reprezentanță, sunt supuse la dispozițiunile prezentului cod în ce privește depunerea și transcripțiunea, afișarea și publicațiunea actului constitutiv, a statutelor, a actelor care aduc schimbări la unul sau altul din zisele acte, și a bilanțurilor; ele sunt datoare încă să publice, în formele prevăzute de lege, numele persoanelor care dirig sau administrează aceste sedii, sau care reprezintă în orice mod societatea în țară.

Aceste persoane răspunzătoare față cu cei de al treilea, ca administratorii societăților naționale.

Dacă societățile sunt altfel decât cele prevăzute în art. 77, ele vor fi supuse la îndeplinirea formalităților prescrise pentru depunerea și publicarea actului constitutiv și a statutelor societăților prin acțiuni, și le sunt aplicabile toate dispozițiunile prezentei secțiuni, relative la aceleași societăți.

Publicațiunile vor trebui să cuprindă și arătarea capitalului constituit pentru operațiunile din România.

Art. 239 - Societățile care, deși constituite în țară străină au însă în România sediul și obiectivul principal al întreprinderilor, vor fi supuse chiar pentru forma și validitatea actului constitutiv, deși încheiat în străinătate, la toate dispozițiunile prezentului cod, rămânând supuse și la îndeplinirea prescripțiunilor secțiunii de față, pentru a putea funcționa în țara.

Art. 240 - Nici o societate străină nu va putea face în România operațiuni la care nu este îndreptățită în țara unde își are sediul principal.

Art. 241 - Guvernul va putea, ori de câte ori va găsi cu cale, a revizui operațiunile societăților străine.

Art. 242 - Societățile străine sunt supuse acelorași impozite la care sunt supuse societățile române de aceeași natură.

Art. 243 - *Abrogat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.*

Art. 244 - Societățile pe acțiuni, legal constituite în țară străină, nu vor putea să-și înființeze un sediu secundar sau o reprezentanță în România, fără a avea prealabila autorizație a guvernului român.

Această autorizaţie nu se va putea decât după ce se va lua avizul Camerii de Comerţ din Bucureşti; şi dacă societatea îşi stabileste sediul într-un alt loc, şi pe acel al Camerii de Comerţ din acea localitate, sau a celei mai apropiate, când n-ar fi Camera de Comerţ în acel loc.

Art. 245 - *(Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.)*

Cererea de autorizaţie va fi însoţită de următoarele acte:

1) Statutele societăţii autentificate în regulă, precum şi orice alte acte dovedind existenţa legală a societăţii în ţara unde s-a înfiinţat; şi o declaraţiune formală că societatea se supune legilor române.

2) Recipisa Casei de depuneri, constatând depunerea cauţiunei fixată de guvern, pentru a asigura îndeplinirea obligaţiunilor ce societatea va contracta în ţară. Această cauţiune nu va putea, în nici un caz, să fie mai mică de 100.000 lei, şi guvernul va putea cere chiar sporirea ei până la o pătrime din capitalul de acţiuni al societăţii. Societăţile de asigurare vor da o cauţiune de cel puţin 250.000 lei, pentru fiecare ramură în parte.

Aceste cauţiuni vor servi pentru desdăunarea cu preferinţă a acţionarilor şi creditorilor din ţară.

Cauţiunea va consista exclusiv în efecte publice ale Statului Român, după cursul zilei când se face consemnarea, şi va fi depusă pe numele societăţii, care singură va fi recunoscută de proprietară.

Societăţile care vor înfiinţa fabrici sau alte stabilimente industriale, cele care s-ar ocupa cu creări sau exploatări de căi de comunicaţiuni şi de mine, precum şi băncile, având de obiect operaţiuni financiare şi de credit, vor fi scutite de depunerea sus-zisei cauţiuni.

3) O declaraţie a societăţii, omologată de autoritatea competentă a ţării respective, că cauţiunea va servi spre a garanta numai afacerile făcute de societate în România.

Art. 246 - *(Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.)*

Deosebit de condiţiunile stabilite prin articolele precedente şi de acelea pe care guvernul le va lua după împrejurări, societăţile pe acţiuni straine, vor avea să observe şi dispoziţiunile speciale urmatoare:

1) Societăţile pe acţiuni străine îşi vor alege unul din oraşele ţării ca domiciliu, unde vor avea un reprezentant general pentru toate operaţiunile lor din ţară.

Acest reprezentant va depune o copie autentică după procura sa generală.

2) Societăţile pe acţiuni străine vor publica, pentru fiecare an, cel mai târziu în luna mai a anului urmator, un bilanţ asupra operaţiunilor lor din ţară, conform prescripţiilor legii.

Asemenea ele vor înainta guvernului, imediat după publicarea lor, dările de seama şi bilanţurile ce vor publica la sediul lor principal;

3) Guvernul va putea, prin ministerul public, cere tribunalului de comerţ să pronunţe retragerea autorizaţiunii în cazurile următoare:

a) Când capitalul de acţiuni al societăţii autorizate va fi redus, prin orice împrejurare, la jumătatea sumei arătată când s-a făcut cererea de autorizaţiune;

b) Când, prin orice împrejurare, s-ar diminua cauţiunea depusă conform art. 245, fără ca societatea, în termen de 30 de zile, să o fi complectat;

c) Când se va constata că societatea face operaţiuni străine celor prevăzute în actul de constituire;

d) Când aceste societăţi nu vor observa dispoziţiunile prezentei secţiuni;

e) Când ar înceta reciprocitatea prevăzută de alin. 1 de sub art. 237;

f) Când societatea a încetat de a funcţiona în ţara sa de origine.

Tribunalul de comerţ va statua în camera de consiliu, ascultând şi societatea incriminată şi motivat. Încheierea sa nu e susceptibilă decât de apel, în termenul de o lună de la pronunţare. Curtea de apel, ascultând societatea, va statua definitiv.

4) Cauţiunea depusă se va restitui numai atunci, când se va dovedi că nu mai există în ţară nici o obligaţiune a societăţii autorizate, sau când o societate română, recunoscută ca bună de guvern, va garanta necondiţionat pentru societatea străină care va cere liberarea cauţiunei;

5) Acţiunile societăţilor străine funcţionând în ţară nu vor putea fi admise la cota bursei române, decât după ce societăţile vor fi funcţionat cel puţin un an în România, având publicat bilanţul lor pentru exerciţiul respectiv.

Art. 247 - Îndeplinirea formalităţilor şi condiţiunilor prescrise prin articolele precedente supune societăţile străine la consecinţele legale stabilite pentru societăţile naţionale, fără ca aceste societăţi străine să poată dobândi în România alte drepturi decât cele recunoscute străinilor prin legi şi regulamente, şi fac pe societate răspunzatoare de toate obligaţiunile contractate de administratorii sau reprezentanţii săi, chiar când aceştia prin contractarea lor ar fi depăşit puterile ce li se conferise.

Art. 248 - *Abrogat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.*

Art. 249 - Societăţile străine de felul celor prevăzute de art. 239, care funcţionează, precum şi celor care vor avea un sediu secundar sau reprezentanţe la punerea în aplicaţiune a prezentei legi, li se acordă un termen de trei luni spre a-şi regula poziţiunea în conformitate cu dispoziţiunile legii de faţă.

Art. 250 - Persoanele care vor face orice fel de operaţiuni sub orice titlu, în favoarea şi pe seama societăţilor străine, care nu vor îndeplini condiţiunile şi formele prescrise prin prezenta secţiune, şi vor păgubi printr-aceasta şi pe Stat de taxele la care are drept, vor fi răspunzătoare de daunele cauzate Statului Român prin operaţiunile lor şi supuse la pedepsele prevăzute de art. 323 din codul penal.

CAPITOLUL 2
DESPRE ASOCIAŢIUNI

SECŢIUNEA I
Despre asociaţiunea în participaţiune

Art. 251 - Asociaţiunea în participaţiune are loc atunci când un comerciant sau o societate comercială acordă uneia sau mai multor persoane ori societăţi o participaţiune în beneficiile şi pierderile uneia sau mai multor operaţiuni, sau chiar asupra întregului comerţ.

Art. 252 - Asociaţiunea în participaţiune poate să aibă loc asemenea şi pentru operaţiunile comerciale făcute de către necomercianţi.

Art. 253 - Asociaţiunea în participaţiune nu constituie, în privinţa celor de al treilea, o fiinţă juridică distinctă de persoana interesaţilor. Cei de al treilea nu au nici un drept şi nu se obligă decât către acela cu care au contractat.

Art. 254 - Participanţii nu au nici un drept de proprietate asupra lucrurilor puse în asociaţiune, chiar dacă au fost procurate de dânşii.

Cu toate acestea, întrucât priveşte raporturile lor între dânşii, asociaţii pot să stipuleze ca lucrurile ce au adus să li se restituie în natură, având dreptul, în caz când restituţiunea nu s-ar putea face, la reparaţiunea daunelor suferite. Afară de aceste cazuri, drepturile asociaţilor se mărginesc în a li se da cont de lucrurile ce au pus în asociaţiune şi de beneficii şi pierderi.

Art. 255 - Afară de dispoziţiunile articolelor precedente, convenţiunile părţilor determină forma, intinderea şi condiţiunile asociaţiunei.

Art. 256 - Asociaţiunile în participaţiune sunt scutite de formalităţile stabilite pentru societăţi, dar ele trebuie să fie probate prin act scris.

SECŢIUNEA II
Despre asociaţiunea de asigurare mutuală

Art. 257 - Asociaţiunea de asigurare mutuală are ca scop de a împărţi între asociaţi daunele cauzate prin riscurile care sunt obiectul asociaţiunii.

Ea constituie, faţă cu cei de al treilea, o persoană juridică distinctă de persoana asociaţilor.

Art. 258 - Asociaţiunea de asigurare mutuală trebuie să fie probată prin act scris.

Ea se regulează prin convenţiunile părţilor.

Art. 259 - Asociaţiunea se administrează prin asociaţi, care sunt mandatarii săi temporali şi revocabili.

Art. 260 - Regulile privitoare la responsabilitatea administratorilor, la publicaţiunea actului constitutiv, a statutelor, a actelor care aduc schimbări unuia sau altuia dintr-însele, a bilanţurilor societăţilor anonime şi la penalităţile relative la aceste societăţi, sunt aplicabile şi asociaţiunilor de asigurare mutuală.

Din bilanţurile acestor asociaţiuni va trebui să rezulte îndeplinirea dispoziţiunilor art. 147

Art. 261 - Asociaţii nu sunt obligaţi să contribuie decât cu partea determinată prin contract; şi în nici un caz nu sunt ţinuţi către cei de al treilea, decât fiecare în proporţiune cu valoarea lucrului pentru care a fost admis în asociaţiune.

Art. 262 - Acela care a pierdut lucrul pentru care s-a asociat încetează de a face parte din asociaţiune, rămânându-i însă dreptul la indemnitatea ce i se cuvine.

Art. 263 - Asociaţiunea nu se dizolvă prin interdicţia sau moartea unuia din asociaţi.

Falimentul unui asociat poate da loc la excluderea sa.

CAPITOLUL 3
DISPOZIŢIUNI PENALE ŞI TRANZITORII

Art. 264 - Se vor pedepsi cu pedepsele stabilite de codul penal pentru escrocherie, acei care simulând sau afirmând fals existenţa subscripţiunilor sau vărsămintelor într-o societate pe acţiuni, sau anunţând publicului, cu rea credinţă, ca interesate în societate, persoane care nu sunt, sau care prin alte simulaţiuni au obţinut sau au încercat să obţină subscripţiuni sau vărsăminte.

Art. 265 - *(Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.)*

Se vor pedepsi cu o amendă până la cinci mii lei, afară de pedepsele mai grele prescrise de codul penal:

1. Fundatorii, administratorii, directorii, censorii şi lichidatorii societăţilor, care în relaţiunile sau comunicările de tot felul făcute către adunarea generală, în bilanţuri sau în situaţiunea acţiunilor societăţii, sau care cu ştiinţă au ţinut ascunse, în totul sau în parte, fapte relative la aceleaşi condiţiuni;

2. Administratorii şi directorii care, cu ştiinţă, în lipsă de bilanţuri sau contrariu cu ceea ce rezultă dintr-însele, sau prin mijlocire de bilanţuri fraudulos stabilite, au distribuit asociaţilor, acţionarilor sau comanditarilor, interese sau dividende neluate din beneficiile reale;

3. Administratorii şi directorii care au emis acţiuni mai jos decât valoarea lor nominală, au cumpărat acţiuni ale societăţii, contrariu dispoziţiunilor art. 146, sau au înaintat bani pe acţiuni ale societăţii, sau emis obligaţiuni prin încălcarea dispoziţiunilor alin. I şi II ale art. 174;

4. Administratorii şi directorii care au efectuat reducţiunea capitalului sau fuziunea societăţii, contravenind dispoziţiunilor art. 101 şi 197;

5. Administratorii şi directorii societăţilor de asigurare asupra vieţii şi al societăţilor administrative de tontine, care vor fi contravenind dispoziţiunilor art. 147;

6. Lichidatorii care au reîmpărţit activul social între asociaţi, contravenind dispoziţiunilor art. 203.

Aceiaşi pedeapsă se aplică censorilor care, în cazurile arătate în numerele 2, 3, 4, 5 şi 6 de sub acest articol, nu au îndeplinit îndatoririle lor.

Art. 266 - Dacă depunerea actului constitutiv şi a statutelor societăţilor în comandită pe acţiuni sau anonime, a actelor care aduc schimbări ziselor acte, a situaţiunilor lunare şi a bilanţurilor, la Tribunalul civil sau la Tribunalul de comerţ, după împrejurări, nu s-a făcut în termenele fixate, sau s-a făcut în mod incomplect, fiecare din persoanele care sunt datoare a o face sau de a ordona să se facă, se va pedepsi cu o amendă care va putea să se ridice până la cincizeci lei pentru fiecare zi de întârziere.

Art. 267 - *Abrogat prin Legea cooperatiei din 1929.*

Art. 268 - Orice abatere de la dispozițiunile art. 104, 157, 167 și 200 și de la cele dintâi două aliniate ale art. 174, se va pedepsi cu o amendă care nu va trece peste una sută lei.

Art. 269 - Societățile constituite înainte de punere în lucrare a prezentului cod, vor fi supuse dispozițiunilor art. 104, 169, 180, 181 și 182, precum și dispozițiunilor care cârmuiesc lichidarea și fuziunea societăților sau reducerea capitalului lor.

Societăților existente, care ar voi să-și modifice statutele lor, sau care ar voi să prelungească termenul pentru care fuseseră constituite, vor fi datoare să-și pună statutele în conformitate cu prezentul cod.

Titlul IX

DESPRE CAMBIE ȘI DESPRE CEC

Art. 270 – 369. *Dispozițiile acestui titlu au fost abrogate prin art. 112 din Legea promulgată prin decretul nr. 1249/1934, publicat în M. Of. nr. 100 din 1 mai 1934, lege care a dat o altă reglementare cambiei și biletului de la ordin. Aceste două legi au fost modificate prin Ordonanța nr. 11 din 4 august 1993, publicată în M. Of. nr. 201 din 23 august 1993.*

Titlul X

DESPRE CONTUL CURENT

Art. 370 - Contractul de cont curent produce:

1) Strămutarea proprietății valorilor înscrise în contul curent asupra primitorului lor, prin aceea că el le trece în debitul său, și novațiunea obligațiunii de mai înainte între acela care a trimis valorile și primitorul lor. Înscrierea însă în contul curent a unui efect de comerț sau a unui alt titlu de credit e presupusă făcută sub "rezerva încasării";

2) Compensațiunea reciprocă între părți, până în concurența debitului și a creditului respectiv la încheierea socotelei, cu rezerva platei diferenței;

3) Curgerea de dobânzi pentru sumele trecute în contul curent în debitul primitorului, de la data înscrierei.

Dobânzile sunt cele comerciale și se socotesc pe zi, dacă părțile nu s-au învoit altfel.

Art. 371 - Existența contului curent nu exclude drepturile de comision și plata cheltuielilor pentru afacerile însemnate în contul curent.

Art. 372 - Încheierea contului curent și lichidarea diferenței vor avea loc la scadența termenelor stabilite prin convențiuni, și în lipsă la 31 Decembrie a fiecarui an.

Dobânda diferenței curge de la data lichidării.

Numai diferența (saldo) lichidată la încheierea contului curent poate fi supusă execuțiunei sau opririi în mâna unui al treilea, sau asiguratăă prin ipotecă. Dacă s-a consimțit o ipotecă prin credit deschis, posesorii efectelor create sau negociate în termenul acestei deschideri de credit nu se vor putea folosi de dânsul, decât până la concurenţa soldului final al contului.

Art. 373 - Contractul de cont curent e de drept desfiinţat:

1) Prin scadenţa termenului convenit;
2) În lipsă de convenţiune, prin retragerea uneia din părţi;
3) Prin falimentul uneia din părţi.

Desfiinţarea contractului de cont curent se poate cere în caz de moarte, de interdicţiune sau incapacitate legală a uneia din părţi.

Titlul XI
DESPRE MANDATUL COMERCIAL ŞI DESPRE COMISION

CAPITOLUL 1
DESPRE MANDATUL COMERCIAL

SECŢIUNEA I
Despre mandatul comercial în general

Art. 374 - Mandatul comercial are de obiect tratarea de afaceri comerciale pe seama şi socoteala mandatului.

Mandatul comercial nu se presupune a fi gratuit.

Art. 375 - Deşi conceput în termeni generali, mandatul comercial nu se întinde şi la afacerile care nu sunt comerciale, afară numai dacă aceasta se declară cu preciziune prin mandat.

Dacă mandatarul nu are instrucţiuni decât asupra unor părţi ale afacerii, mandatul se socoteşte liber pentru celelalte.

Mandatul pentru o anume afacere cuprinde împuternicire şi pentru toate actele necesare executării lui, chiar când nu ar fi anume arătate.

Art. 376 - Comerciantul care nu vrea să primească o însărcinare este dator, în cel mai scurt termen posibil, să facă cunoscut mandantului neprimirea; în acest caz este încă dator a face să se pastreze în loc sigur lucrurile ce i s-au expediat şi să îngrijească de dânsele în socoteala mandantului, până ce acesta va putea lua măsurile necesare.

În caz de întârziere, el va putea încă cere sechestru judiciar şi chiar vânzarea lucrurilor, după formele prevăzute de art. 71.

Art. 377 - Dacă lucrurile primite în socoteala mandantului, prezintă semne de stricăciuni suferite în timpul transportului, mandatarul va trebui să ia toate măsurile necesare pentru păstrarea drepturilor mandantului, faţă cu cel ce a făcut transportul; altfel este responsabil de lucrurile primite după descripţiunile cuprinse în scrisorile de cărat sau în poliţele de încărcare. Dacă stricăciunea reclamă îngrijiri urgente, mandatarul poate cere vânzarea lucrurilor, după formele prevazute de art. 71.

Art. 378 - Mandatarul este îndatorat a face cunoscut mandantului toate faptele ce ar putea să-l hotărască a revoca sau a modifica mandatul.

Art. 379 - Mandatarul este răspunzator de stricăciunile lucrurilor ce-i sunt încredinţate spre păstrare, afară de cele provenite din caz fortuit, forţă majoră, din viciul sau chiar natura lor.

Art. 380 - Mandatarul e ţinut a plăti dobânda la sumele de bani cuvenite mandantului din ziua în care era dator a le trimite sau a le consemna.

Art. 381 - Mandatarul, care nu se conformă instrucţiunilor primite de la mandant, răspunde de daune interese.

Art. 382 - Mandatarul este dator a încunoştiinţa fără întârziere pe mandant despre executarea mandatului.

Dacă în urma primirii acestei încunoştiinţări, mandantul întârzie răspunsul un timp mai lung decât cel cerut de natura afacerii, el este considerat că a acceptat executarea mandatului, chiar dacă mandatarul a trecut peste limitele mandatului.

Art. 383 - Mandatarul care schimbă destinaţiunea sumelor primite în socoteala mandantului, e dator dobânda la aceste sume din ziua în care le-a primit, deosebit de daune interese provenind din neîndeplinirea mandatului şi de orice altă acţiune, chiar penală, în caz de dol sau fraudă.

Art. 384 - Mandatarul este dator să-şi arate mandatul persoanelor cu care tratează, când i se cere.

El nu poate opune celor de al treilea instrucţiunile deosebite ce i s-ar fi dat de către mandant, afară numai dacă nu probează că aceştia aveau cunoştinţă de ele în momentul când obligaţiunea a fost contractată.

Art. 385 - Mandantul e ţinut a procura mandatarului mijloacele necesare pentru îndeplinirea mandatului, afară numai dacă nu există convenţiune contrarie.

Art. 386 - Suma ce se datoreşte mandatarului pentru executarea mandatului se determină, în lipsă de convenţiune, de către judecată, după împrejurari.

Art. 387 - Mandatarul, pentru tot ce i se datoreşte din executarea mandatului său şi, chiar pentru retribuţiunea sa, are un privilegiu special. Acest privilegiu se exercită asupra lucrurilor mandantului pe care mandatarul le deţine pentru executarea mandatului, sau care se găsesc la dispoziţiunea sa, în magazinele sale, sau în depozite publice, sau pentru care el poate proba prin posesiunea legitimă a poliţei de încărcare, sau a scrisorii de cărat, că i s-au expediat.

Creanţele sus-zise au precădere asupra oricaror alte creanţe contra mandantului şi chiar contra vânzătorului ce revendică, cu toate că plăţile şi cheltuielile vor fi fost făcute înainte sau după ce lucrurile au intrat în posesiunea mandatarului.

În caz de faliment al mandantului, privilegiul mandatarului asupra lucrurilor cumpărate în socoteala lui, se exercită conform dispoziţiunilor de la cap. III, titlul IV, cartea III, din acest cod.

Dacă lucrurile mandantului au fost vândute de către mandatar, privilegiul subsistă asupra preţului.

Art. 388 - Pentru a exercita dreptul arătat în articolul precedent, mandatarul trebuie să notifice formal mandantului sumele ce-i sunt datorate, cu invitaţia de a i se face plata în termen de cinci zile şi cu prevestirea ca, la caz de neplată, se va procede la vânzarea lucrurilor supuse privilegiului.

Mandantul va putea face opoziţie, citind pe mandatar înaintea judecăţii. Opoziţiunea va trebui să fie notificată mandatarului în termen de trei zile de la primirea notificației de către mandant.

Dacă mandantul nu are reşedința sau domiciliul ales în locul de reşedință al mandatarului, termenul pentru opozițiune va fi de 10 zile, dacă mandantul domiciliază în circumscripțiunea unui tribunal limitrof; de 20 zile, dacă domiciliază în orice altă parte a țării; de doua luni dacă domiciliază afară din România.

Dacă termenul a trecut sau opozițiunea s-a respins, mandatarul poate, fără altă formalitate, să facă a se vinde lucrurile sus zise, conform dispozițiunilor art. 68.

Art. 389 - Dacă mai mulți mandatari sunt numiți prin acelaşi act, fără a se arăta că ei trebuie să lucreze împreună, fiecare din ei poate lucra în lipsa celuilalt.

Dacă prin act se declară că mandatarii trebuiesc să lucreze împreună şi mandatul nu este primit de toți acei ce acceptă se socotesc autorizați a-l îndeplini, când ar forma majoritatea celor numiți.

Comanditarii sunt responsabili solidar.

Art. 390 - Afară de cazurile prevăzute de codul civil, mandatul încetează:

1. Prin căsătoria femeii comerciantă ce a dat sau a primit mandatul, dacă nu este autorizată a continua comerțul conform dispozițiunilor art. 15;

2. Prin revocarea autorizației de a exercita comerțul, ce fusese acordată femeii măritate sau minorului care au dat sau primit mandatul.

Art. 391 - Mandantul sau mandatarul care, fără cauză justă, prin revocarea sau renunțarea sa, întrerupe executarea mandatului, răspunde de daune interese.

Dacă executarea mandatului este întreruptă prin moartea mandantului sau a mandatarului, retribuțiunea acestui din urmă se va determina după ceea ce s-a executat, în proporțiune cu ceea ce s-ar fi datorat pentru completa executare a mandatului.

SECȚIUNEA II
Despre prepuşi şi reprezentanți

Art. 392 - Prepus este acela care este însărcinat cu comerțul patronului său, fie în locul unde acesta îl exercită, fie în alt loc.

Art. 393 - Patronul răspunde de faptele prepusului şi de obligațiunile contractate de el, în limitele însărcinării ce i-a dat.

Dacă sunt mai mulți patroni, fiecare din ei este solidar responsabil.

Dacă patronul este o societate comercială, responsabilitatea societarilor se regulează după natura societății.

Art. 394 - Mandatul dat prepusului poate fi expres sau tacit.

Mandatul expres trebuie să fie depus la tribunalul a cărui jurisdicțiune prepusul are a îndeplini însărcinarea, spre a fi transcris în registrul destinat pentru aceasta şi afipt conform dispozițiunilor art. 10.

Un extract al mandatului va fi publicat, prin ingrijirea grefierului, în foaia anunțurilor judiciare a localității. Până la îndeplinirea formalităților de mai sus, se aplică dispoziţiunile articolului următor.

Art. 395 - Faţă cu cei de al treilea, mandatul tacit al prepusului se socoteşte general, şi cuprinde toate actele necesare exerciţiului comerţului pentru care este dat.

Patronul nu poate opune celor de al treilea vreo restricţiune a mandatului tacit, dacă nu probează că ei o cunoşteau în momentul contractarii obligaţiunii.

Art. 396 - Prepusul este totdeauna dator a trata în numele patronului şi să arate în subsemnătura sa, pe lângă numele şi prenumele său propriu, numele şi prenumele sau firma patronului, cu menţiunea "prin procura", sau alta asemenea.

În lipsa unei asemenea declaraţiuni, prepusul se obligă personal; cei de al treilea însă pot exercita şi contra patronului acţiunile ce derivă din actele prepusului, privitoare la exercitiul comerţului cu care acesta a fost însărcinat.

Art. 397 - Prepusul nu poate, fără învoirea expresă a patronului, a face operaţiuni, nici a lua parte, în socoteala sa proprie sau a altuia, la alte negoţuri de natura aceluia cu care este însărcinat.

În caz contrariu, prepusul este responsabil de daune interese, şi patronul are încă dreptul de a reţine pentru sine foloasele ce ar rezulta din aceste operaţiuni.

Art. 398 - Prepusul e responsabil solidar cu patronul de observarea dispoziţiunilor cuprinse în titlurile III şi IV ale acestei cărţi, în ce priveşte comerţul cu care este însărcinat.

Art. 399 - Revocarea mandatului expres trebuie să fie făcută în aceleaşi forme cu care el a fost dat.

Art. 400 - Prepusul poate intenta orice acţiune şi a fi chemat în judecată în locul patronului pentru obligaţiunile contractate de dânsul, în exerciţiul comerţului cu care a fost însărcinat.

Art. 401 - Dispoziţiunile acestei secţiuni se aplică reprezentanţilor caselor comerciale sau ai societăţilor străine, care de obicei tratează sau încheie în ţară, în numele şi pe socoteala acestora, afacerile comerciale cu care au fost însărcinaţi.

SECŢIUNEA III
Despre comişi călători pentru comerţ

Art. 402 - Oricine trimite în altă localitate o persoană din serviciul său, autorizând-o cu scrisori, avizuri, circulari sau alte asemenea documente, ca să trateze sau să facă operaţiuni de ale comerţului său, rămâne obligat prin faptele contractate de această persoană în marginile însărcinării ce i-a dat.

Art. 403 - Dispoziţiunile art. 396 se aplică comişilor călători; aceştia însă nu pot subscrie "prin procura", ci trebuie numai să arate numele patronului lor.

SECŢIUNEA IV
Despre comişii pentru negoţ

Art. 404 - Comişii pentru negoţ sunt prepuşi pentru vânzarea în detaliu a mărfurilor; ei au dreptul ca, în locul unde exercitează comerţul şi în momentul predarei, să ceară şi să încaseze preţul mărfurilor vândute, putând da pentru aceasta, chitanţa valabilă în numele patronului lor.

Afară din magazin, ei nu pot cere plata creanţelor patronului, fără autorizaţie specială.

CAPITOLUL 2
Despre comision

Art. 405 - Comisionul are ca obiect tratarea de afaceri comerciale de către comisionar în socoteala comitentului.

Între comitent şi comisionar există aceleaşi drepturi şi obligaţiuni ca între mandant şi mandatar, cu deosebirile stabilite prin articolele următoare.

Art. 406 - Comisionarul este direct obligat către persoana cu care a contractat, ca şi cum afacerea ar fi fost a sa proprie.

Comitentul nu are acţiune în contra persoanelor cu care a contractat comisionarul şi nici acestea nu au vreo acţiune în contra comitentului.

Art. 407 - Comisionarul trebuie să ţină deosebite între dânsele şi chiar de ale sale proprii, lucrările diferiţilor comitenţi, şi să aibă în registrele sale partidă deosebită pentru fiecare operaţiune.

Dacă comisionarul are în contra aceleiaţi persoane creanţe provenind din diferite operaţiuni făcute în contul comitenţilor săi, sau din o operaţiune a sa proprie şi a altuia, el este dator a cere de la acel debitor un înscris deosebit pentru fiecare afacere, şi în caz de plată să arate în registrele sale persoana pentru care plata s-a făcut.

În lipsă de asemenea arătare, plata se va împărţi proporţional între fiecare creanţă.

Art. 408 - Operaţiunile făcute de comisionar cu violarea mandatului sau peste limitele sale rămân în sarcina sa, şi prin urmare:

1) Dacă a vândut cu preţ mai mic decât cel hotărât sau, în lipsă, mai mic decât cel curent, el este dator să plătească comitentului diferenţa, afară numai dacă nu ar proba că vânzarea cu preţul hotărât nu se putea face şi că vânzând astfel comitentul a fost scutit de pagubă;

2) Dacă a cumpărat cu un preţ mai mare decât cel hotărât, comitentul poate refuza operaţiunea şi a o considera ca făcută în socoteala comisionarului, dacă acesta nu ar oferi să plătească diferenţa preţului;

3) Dacă lucrul cumpărat nu corespunde cu calitatea convenită, comitentul îl poate refuza.

Art. 409 - Comisionarul care, fără autorizaţiunea comitentului, face înaintări de bani, vânzari sau alte operaţiuni pe credit, îşi ia asupra-şi orice răspundere şi comitentul îi poate cere plata neîntârziată a creditelor făcute, cedându-i interesele şi foloasele ce ar rezulta din aceasta.

Art. 410 - Comisionarul care vinde pe datorie este dator să arate comitentului în scrisoarea de aviz, persoana cumpărătorului şi termenul acordat; altminteri operaţiunea se presupune că s-a făcut pe bani gata; proba contrarie nu este admisă.

Art. 411 - Când comisionarul este însărcinat să vândă sau să cumpere cambii, obligaţiuni sau efecte ale

Statului ori alte titluri de credit, circulând în comerţ sau mărfuri, având preţ la bursă ori în piaţă, dacă comitentul nu a dispus într-altfel, el însuşi poate să-i procure pe preţul cerut, ca vânzător, lucrurile ce trebuia să cumpere sau să reţină pentru sine, după preţul curent, ca cumpărător, lucrurile ce trebuia să vândă în socoteala comitentului, deosebit de dreptul său la proviziune.

Dacă, în cazurile mai sus arătate, comisionarul, după îndeplinirea însărcinării sale, nu face cunoscut comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul să considere că cumpărarea sau vânzarea s-a făcut pe contul său şi să ceară de la comisionar executarea contractului.

Art. 412 - Comisionarul nu este răspunzător pentru îndeplinirea obligaţiunilor luate de către persoanele cu care a contractat, afară de convenţiune contrarie.

Când comisionarul ia o asemenea răspundere, el este obligat personal, faţă de comitentul, pentru îndeplinirea obligaţiunilor rezultând din contract.

În acest caz, el are dreptul la proviziunea specială numită "pentru garanţie, "pentru credit". Această proviziune se stabileşte de părţi prin convenţiunea lor, iar în lipsă este lăsată la aprecierea judecăţii.

Titlul XII[10]
DESPRE CONTRACTUL DE TRANSPORT

Art. 413 - Contractul de transport are loc între expeditor sau acela care dă însărcinarea pentru transportul unui lucru şi întreprinzătorul care se obligă a-l face în numele său propriu şi în socoteala altuia, ori între unul dintre aceştia şi cărăuşul ce se însărcinează a-l face.

Se numeşte "cărăuş" persoana care îşi ia însărcinarea ca într-un mod oarecare să transporte, sau să facă a se transporta, un obiect oarecare.

---

[10] *Normele generale aplicabile organizării şi executării tuturor activităţilor de transport terestru, pe apă şi aerian pe teritoriul României, precum şi normele generale aplicabile mijloacelor de transport, proprietate a persoanelor fizice şi juridice române, în afara teritoriului naţional sunt stabilite prin Ordonanţa Guvernului nr. 19 din 18 august 1997 privind transporturile – M. Of. nr. 200 din 20 august 1997.*

De asemenea, prin ordonanţa nr. 44 din 28 august 1997 – M. f. nr. 222 din 29 august 1997 – au fost stabilite dispoziţii privind cadrul general pentru organizarea şi efectuarea în siguranţă a transporturilor rutiere pe teritoriul României, pentru asigurarea desfăşurării fluente şi în siguranţă a transporturilor rutiere de persoane şi mărfuri, cu respectarea principiilor liberei concurenţe şi a măsurilor de protecţia mediului înconjurător, a drepturilor şi intereselor legitime ale persoanelor fizice şi juridice pentru satisfacerea necesităţilor de apărare a ţării.

În ceea ce priveşte transportul aerian public şi în interes propriu acesta este reglementat prin Ordonanţa nr. 29 din 22 august 1997 privind Codul aerian – M. Of. nr. 208 din 26 august 1997 – care se aplică tuturor activităţilor aeronautice conexe, precum şi tuturor persoanelor fizice şi juridice, care desfăşoară activităţi aeronautice civile în spaţiul aerian naţional şi pe teritoriul României.

Obligaţiunile între expeditor şi întreprinzătorul de transporturi pe apă şi căpitan sau patron, sunt regulate prin dispoziţiunile prevăzute în cartea II-a a acestui cod.

Art. 414 - Expeditorul trebuie să dea cărăuşului care i-ar face cerere o scrisoare de cărat.

Scrisoarea de cărat poate fi la ordin sau la purtator.

Forma şi efectele girului scrisorii de cărat sunt reglementate prin dispoziţiunile titlului IX din această carte.

Art. 415 - Scrisoarea de cărat trebuie să fie dată, subscrisă de expeditor şi să cuprindă:

1. Natura, greutatea, măsura sau numărul lucrurilor de transportat şi dacă lucrurile sunt în lăzi sau pachete şi calitatea acestora, numărul şi sigiliile sau mărcile puse pe dânsele;
2. Numele expeditorului şi locuinţa sa;
3. Numele şi locuinţa cărăuşului;
4. Locul de destinaţiune şi persoana destinatarului, cu arătare dacă scrisoarea de cărat este la ordin sau la purtător;
5. Portul sau preţul transportului şi sumele datorate cărăuşului pentru expediţiune, adăogându-se cheltuielile anticipate sau de provizion;
6. Timpul în care trebuie să fie făcut transportul sau, când transportul are loc pe calea ferată, dacă trebuie facută cu mare sau mică iuţeală;
7. Celelalte stipulaţiuni asupra cărora părţile s-au înţeles.

Expeditorul se poate desemna el însuşi ca destinatar.

Art. 416 - Expeditorul este dator a încredinţa cărăuşului actele de vamă sau altele ce ar fi de trebuinţă; el este răspunzător de cuprinsul şi regularitatea lor.

Art. 417 - Cărăuşul va da expeditorului, când acesta i-ar cere, un exemplar al scrisorii de cărat, subscris de dânsul.

Dacă scrisoarea de cărat e la ordin sau la purtator, girul sau remiterea exemplarului semnat de cărăuş, transferă posesiunea lucrurilor transportate.

Convenţiunile necuprinse în scrisoarea de cărat nu au nici o tărie, faţă cu destinatarul sau posesorul exemplarului scrisoarei de cărat la ordin sau la purtător, ce a fost subscris de cărăuş.

Art. 418 - Dacă cărăuşul primeşte lucrurile de transportat fără nici o rezervă, se presupune că ele nu prezintă vicii aparente de îmbalotare.

Art. 419 - Cărăuşul este dator să facă expediţia lucrurilor de transportat după ordinea în care le-a primit, afară dacă prin natura lor, din cauza destinaţiei ce acele lucruri au, sau pentru alte cuvinţe, nu ar trebui să se urmeze într-altfel, sau dacă nu ar fi împiedicat de vreun caz fortuit sau forţă majoră.

Art. 420 - Dacă, din caz fortuit sau forţă majoră, transportul este împiedicat sau peste măsură întârziat, cărăuşul trebuie să încunoştiinţeze îndată pe expeditor, care are facultatea de a rezilia contractul, plătind numai cheltuielile făcute de cărăuş, şi dacă îimpiedicarea are loc în timpul efectuării transportului, cărăuşul are încă dreptul la plata portului în proporţiune cu drumul făcut. În amândouă cazurile se va înapoia cărăuşului exemplarul scrisorii de cărat la ordin sau la purtător, pe care l-a subscris.

Art. 421 - Expeditorul are dreptul de a suspenda transportul şi de a cere restituirea lucrurilor transportate, sau predarea lor unei alte persoane decât aceea arătată în scrisoarea de cărat, ori va dispune cum va crede de cuviinţă; dar este dator a plati cărăuşului cheltuielile făcute şi pagubele directe şi imediate rezultând din executarea acestui contra ordin.

Obligaţiunile cărăuşului de a executa ordinul expeditorului încetează din momentul în care, lucrurile fiind ajunse la locul de destinaţiune, persoana căreia îi sunt destinate şi care posedă actele necesare a făcut cererea de predare cărăuşului, sau din momentul în care acesta i-a remis scrisoarea de cărat. În aceste cazuri, numai destinatarul lucrurilor transportate are facultatea de a dispune de dânsele.

Dacă scrisoarea de cărat este la ordin sau la purtator, dreptul arătat în prima parte a acestui articol este al celui ce posedă exemplarul scrisorii de cărat, subscris de cărăuş. Cărăuşul primind contra-ordin, are dreptul să ceară restituirea exemplarului sus zis, sau, dacă destinaţiunea lucrurilor de transportat s-a schimbat, el poate pretinde o nouă scrisoare de cărat.

Art. 422 - Termenul predării lucrurilor transportate se hotărăşte prin învoirea părţilor. În lipsă, el este lăsat la aprecierea judecăţii.

Art. 423 - Cărăuşul este răspunzător de faptele subordonaţilor săi, de ale tuturor cărăuşilor succesivi şi de ale oricarei alte persoane căreia dânsul i-a încredinţat facerea transportului.

Art. 424 - Diferiţii cărăuşi au dreptul de a face să se declare, pe scrisoarea de cărat sau într-altfel, starea în care se află lucrurile ce se transportă în momentul când ele le sunt încredinţate.

În lipsa unei asemenea declaraţiuni, se presupune că ei au primit lucrurile în bună stare şi conform cu arătările cuprinse în scrisoarea de cărat.

Art. 425 - Cărăuşul este răspunzător de pierderea sau stricăciunea lucrurilor ce i-au fost încredinţate spre transport, din momentul în care le primeşte până la acela al predării lor destinatarului, afară dacă nu probează că pierderea sau stricăciunea au provenit din caz fortuit sau din forţă majoră, din chiar viciul propriu al lucrurilor sau din natura lor, din faptul expeditorului sau din acela al destinatarului.

Art. 426 - Dacă sunt de transportat lucruri fragile, sau care se strică uşor, animale sau lucruri pentru care transportul urmează să fie făcut în anume condiţiuni, administraţiunile căilor ferate pot stipula ca pierderea sau stricăciunea să se presupună ca provenită din viciul lucrurilor transportate, din cauza naturei lor, sau din faptul expeditorului ori al destinatarului, afară numai dacă ele sunt în culpă vădită.

Art. 427 - Stricăciunile se vor proba conform dispoziţiunilor art. 71, şi expeditorul, posesorul scrisorii de cărat sau destinatarului, după distincţiunile prevăzute în art. 421, poate fi autorizat de către justiţie să ceară predarea lucrurilor transportate, cu sau fără cauțiune.

Art. 428 - În caz de întârziere în efectuarea transportului peste termenul stabilit prin art. 422, cărăuşul pierde o parte din prețul transportului, în proporțiune cu durata întârzierii şi pierde întreg prețul transportului, dacă întârzierea a durat îndoit de timpul hotărât pentru facerea transportului, afară de pagubele mai mari de care este răspunzător, dacă s-ar proba că ele au provenit din această cauză.

Cărăuşul nu este responsabil de întârziere, dacă probează că ea a provenit din caz fortuit sau forță majoră, sau din faptul expeditorului ori al destinatarului.

Lipsa mijloacelor îndestulătoare de transport nu ajunge pentru a justifica întârzierea.

Art. 429 - Cărăuşul îşi poate mărgini răspunderea până la concurența unei sume de atât la sută pentru lucrurile care, prin natura lor, sunt supuse în timpul transportului la o micşorare în greutate sau în măsură. Această sumă trebuie să fie hotărâtă mai dinainte şi specificată pentru fiecare ladă sau colet, dacă lucrurile sunt împărțite în lăzi sau colete.

Cărăuşul nu poate beneficia de convențiunea prin care dânsul şi-a mărginit răspunderea, dacă expeditorul sau destinatarul probează că micşorarea nu a provenit din natura lucrurilor, sau dacă probează că, după împrejurările ce au avut loc, micşorarea nu putea ajunge la aceea hotărâtă de părți.

Art. 430 - Paguba provenită prin pierdere sau stricăciune se calculează după prețul curent al lucrurilor transportate la locul şi în timpul predării. Prețul curent se stabileşte după dispozițiunile art. 40, scăzându-se cheltuielile ce întotdeauna se fac în caz de pierdere sau stricăciune.

Dacă paguba este cauzată prin dol sau neglijență vădită, cuantumul despăgubirii se determină după dispozițiunile art. 1084 şi 1806 din codul civil.

În caz de pierdere a obiectelor unui călător predate cărăuşului fără arătarea conținutului, cuantumul despăgubirii se determină după împrejurările particulare ale faptului.

Art. 431 - Cărăuşul nu răspunde de lucrurile prețioase, bani şi titluri ce nu i-au fost declarate, şi în caz de pierdere sau stricăciune nu este răspunzător decât de valoarea arătată.

Art. 432 - După ajungerea lucrurilor transportate, sau după trecerea zilei în care ele trebuiau să ajungă la locul de destinație, destinatarul poate exercita toate drepturile derivând din contractul de transport, precum şi acțiunile de despăgubire; din acel moment el poate pretinde predarea chiar a lucrurilor şi a scrisorii de cărat.

Art. 433 - Cărăuşul nu este obligat să predea lucrurile transportate, până când persoana ce se prezintă a le primi nu-şi îndeplineşte obligațiunile.

În caz de neînțelegere, dacă destinatarul plăteşte suma ce crede că datoreşte, şi depune în acelaşi timp şi diferența până la suma pretinsă de cărăuş, acesta este dator a-i preda lucrurile transportate.

Dacă scrisoarea de cărat e la ordin sau la purtator, cărăuşul se poate opune ca să facă predarea, până la restituirea exemplarului subscris de dânsul.

Art. 434 - Destinatarul are dreptul să verifice cu cheltuiala sa, în momentul predarei, starea în care se află lucrurile transportate, deşi ele n-ar prezenta însă semne exterioare de stricăciune.

Destinatarul care primeşte lucrurile e obligat să plătească ceea ce se datoreşte pentru transport după scrisoarea de cărat, precum şi toate celelalte cheltuieli.

Art. 435 - Dacă cărăuşul predă lucrurile transportate, fără a arăta sumele ce i se datoresc lui, cărăuşilor anteriori sau expeditorului, sau fără a pretinde depunerea sumei asupra căreia există neînţelegere, pierde dreptul de regres şi rămâne răspunzător către expeditori şi cărăuşii anteriori pentru sumele ce li se cuvenea; are însă acţiune contra destinatarului.

Art. 436 - Orice cerere de despăgubire trebuie îndreptată contra primului sau ultimului cărăuş. Se poate îndrepta şi contra cărăuşului intermediar, când s-ar proba că paguba s-a cauzat în timpul când acesta a făcut transportul.

Orice cărăuşi chemat a răspunde de fapte care nu sunt ale sale, are facultatea a chema în garanţie sau pe cărăuşul care l-a precedat imediat, sau pe cărăuşul intermediar răspunzator de pagubă, după dispoziţiunile stabilite mai sus.

Art. 437 - Pentru toate creanţele rezultând din contractul de transport, cărăuşul are privilegiu asupra lucrurilor transportate până la predarea lor destinatarului.

Dacă sunt mai multi cărăuşi, cel din urmă dintre ei exercită drepturile celor anteriori.

Art. 438 - Dacă nu se găseşte destinatarul, sau se iveşte neînţelegere în privinţa primirii lucrurilor transportate, prezidentul tribunalului respectiv, sau judecătorul de ocol poate ordona depunerea sau sechestrul acelor lucruri. Poate asemenea face a se verifica starea în care se află lucrurile, şi să ordone vânzarea lor până la concurenţa sumelor datorite cărăuşului, observându-se formele prevăzute de art. 71.

Dacă nu e nici o contestaţie, cărăuşul, pentru a obţine plata ce i se datoreşte, se va conforma dispoziţiunilor art. 388.

Art. 439 - Dacă în contractul de transport a fost prevazută vreo clauză penală pentru neîndeplinire sau întârziere a predării, se poate cere şi executarea transportului şi clauza penală.

Pentru plata clauzei penale nu se cere ca paguba să se probeze.

Când s-ar dovedi că paguba suferită este mai mare decât clauza penală, se poate cere diferenţa.

Clauza penală nu poate să aibă loc când, în cazurile prevăzute de art. 425 şi 428, cărăuşul nu este supus la răspundere.

Art. 440 - Plata portului şi primirea fără rezervă a lucrurilor transportate, chiar când plata portului ar fi fost făcută înainte, sting orice acţiune contra cărăuşului.

Cu toate acestea, acţiunea contra cărăuşului, pentru pierderea parţială sau stricăciunea ce nu se putea cunoaşte în momentul predării, subsistă şi după plata portului şi primirea lucrurilor transportate dacă se dovedeşte că pierderea sau stricăciunea a avut loc între darea lucrului în primire cărăuşului şi predarea făcută de acesta, cu condiţia însă ca cererea pentru verificare să fie făcută îndată după ce se va fi descoperit paguba, şi nu mai târziu decât cinci zile după primirea lucrurilor de către destinatar.

Art. 441 - Orice stipulaţiune care ar exclude sau ar mărgini în transporturile pe cale ferată, obligaţiunile şi răspunderile stabilite prin art. 417, 418, 419, 425, 427, 428, 429, 430, 432, 433, 436, şi 440, sunt nule şi de nul efect, chiar dacă ar fi fost permise prin regulamente generale sau particulare, afară numai de cazul când prin tarife speciale s-ar stabili ca preţul transportului să fie mai mic decât acela cuprins în tarifele ordinare.

Titlul XIII
DESPRE CONTRACTUL DE ASIGURARE

Art. 442 – 477. *Dispoziţiunile acestui titlu au fost înlocuite prin legea pentru construirea şi funcţionarea întreprinderilor private de asigurări şi reglementarea contractului de asigurare din 7 iulie 1930, modificată la 9 aprilie 1931, la 1 mai 1932 şi la 10 aprilie 1936*[11].

Activitatea de asigurare, în prezent, este reglementată de dispoziţiunile Legii nr 47 din 16 iulie 1991, privind constituirea, organizarea şi funcţionarea societăţilor comerciale din domeniul asigurărilor.

Titlul XIV
DESPRE GAJ

Art. 478 - Gajul constituit de către un comerciant sau de un necomerciant pentru fapte de comerţ, se constată, între părţile contractante, prin toate probele admise de legea comercială şi prevăzute în art. 46 din acest cod, fără a se distinge dacă părţile au sau nu acelaşi domiciliu.

Faţă însă cu cei de al treilea, gajul nu poate fi dovedit decât prin înscris, dacă suma pentru care s-a constituit gajul trece peste 500 lei (Textul modificat prin Decr. nr. 154/1948, B. of. nr. 166/21 iunie 1948).

Art. 479 - Gajul cambiilor şi titlurilor la ordin poate fi constituit prin gir cu clauza "valoarea în garanţie" sau o alta de asemenea, din care să rezulte voinţa părţilor că aceste titluri au fost date în gaj, iar nu că s-a transmis proprietatea lor.

Gajul asupra creanţelor şi drepturilor încorporate netransmisibile prin gir pot fi constituite prin acte făcute în forma cesiunilor. În aceste cazuri însă actul trebuie să conţină menţiunea că cesiunea se face cu titlul de gaj. (Adaos L. 15 iunie 1906.)

Gajul asupra acţiunilor, părţilor de interes şi obligaţiunilor nominale ale societăţilor financiare, industriale, comerciale sau civile, poate fi constituit prin un transfer înscris în registrele societăţii, cu arătarea "pentru cauza de garanţie".

---

[11] *În prezent activitatea de asigurare se desfăşoară potrivit Legii nr. 47 din 16 iuie 1991, privind constituirea, organizarea şi funcţionarea societăţilor comerciale din domeniul asigurărilor.*

Dacă s-a dat în gaj o creanţă mobilă, creditorul gajist pentru, a-şi avea privilegiul sau faţă cu cel de al treilea, urmează să notifice debitorului creanţei date în gaj, constituirea gajului.

Art. 480 - Creditorul are dreptul de a fi plătit cu privilegiu asupra lucrului ce i s-a constituit în gaj.

Acest privilegiu nu există decât dacă lucrul s-a pus şi se află în posesiunea creditorului sau a unei alte persoane aleasă de părţi.[12]

Creditorul este presupus că are în posesiunea sa lucrurile date în gaj când ele se află în magazinele sale sau ale comisionarului său, în vasele sale, la vamă sau într-un depozit public, sau dacă înainte de sosirea lor e în posesiunea poliţei de încărcare sau a scrisorii de cărat, girată cu clauza "valoarea în garanţie" sau o altă asemenea.

(Adaos L. 15 iunie 1906). Prin derogare la dispoziţia de mai sus, gajul constituit asupra produselor solului pendinte încă prin rădăcini sau deja culese precum şi asupra materiilor industriale prime, în stare de fabricaţiune sau deja fabricate şi aflate în fabrici sau depozite, se consideră constituit prin singurul efect al convenţiunei, de la data actului, care va indica numărul, natura, calitatea şi locul unde se afla gajul, fără ca să se ia din posesiunea debitorului sau constituentului, lucrurile constituite în gaj.

Data actului face deplina credinţă.

În timp de 5 zile aceste acte de gaj se vor transcrie în registrul prevăzut de art. 728 bis din procedura civilă.

În cazul în care gajul se va afla în o comună alta decât aceea unde este reşedinţa judeţului, grefierul tribunalului va comunica de urgenţă primarului respectiv un extract de orice intabulare efectuată pentru a se face menţiune de ea în registrul care se va înfiinţa în acest scop.

În privinţa celor de al treilea, drepturile creditorului gajist nu vor începe decât de la data intabulării; iar atunci când este locul a se face menţiunea în registrul primăriei, de la data acelei menţiuni.

Se vor respecta dispoziţiunile art. 1729 şi 1730 din codul civil.

Art. 481 - Creditorul e dator a face actele necesare pentru conservarea lucrului primit în gaj. Dacă efectele date în gaj au sosit la scadenţă, creditorul gajist este dator a urmări şi încasa valoarea lor.

Cheltuielile făcute îi sunt înapoiate şi, după ce-şi va încasa creanţa cu toate accesoriile ei, va da socoteală de ceea ce rămâne.

Art. 482 - [13] În caz de neplată la termen a întregii datorii pentru care s-a constituit gajul, creditorul poate procede la vânzarea obiectelor date în gaj.

---

[12] *Legea 590 (decret 2335) pentru modificarea unor texte din legea pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă din 8 mai 1934, cu modificările ulterioare publicată în M. Of. 167 din 26 iulie 1945.*

[13] *Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.*

Pentru acest sfârşit, el se va adresa la preşedintele tribunalului, cu cerere de a fi autorizat să vândă gajul.

Preşedintele va statua asupra cererii de vânzare a gajului şi, prin ordonanţa ce va da, va încuviinţa vânzarea, fie în modul convenit de părţi, dacă ele au stipulat în ce mod să vândă gajul, fie în mod public şi prin organul unui agent judecătoresc desemnat de preşedinte, dacă părţile n-au prevăzut alt mod de vânzare.

În caz de faliment, cererea de vânzare a gajului se va notifica sindicului, pentru ca, în termen de trei zile, să poată uza de facultatea ce-i este lăsată de art. 782.

Dacă în acest termen sindicul nu va retrage gajul, executarea cerută şi încuviinţată de preşedinte îşi va urma cursul ei, fără a putea fi impiedicată sau suspendată prin lucrările falimentului.

Suma prinsă din vânzarea gajului va fi în acest caz depusă la Casa de consemnaţiuni şi creditorii falimentului vor putea exercita asupra acestei sume drepturile eventuale ce le-ar câştiga prin contestaţiuni făcute cu ocaziunea verificarii creanţelor.

Art. 483 - Ordonanţa aceasta nu va deveni executorie, decât după ce va fi fost notificată debitorului şi aceluia care a procurat gajul, cu indicarea zilei, locului şi orei la care se va procede la vânzare şi, după ce vor fi expirat cele trei zile ale opoziţiunei, ordonanţa va rămâne definitivă şi în ultim resort, dacă în trei zile de la primirea ei debitorul sau terţiul care a procurat gajul nu vor fi făcut opoziţiune şi nu vor fi chemat pe creditor înaintea tribunalului.

În caz de opoziţiune, citarea părţilor şi judecarea opoziţiunei se vor face de urgenţă şi cel mult în termen de opt zile de la primirea opoziţiunii.

Art. 484 - Termenul pentru a face apel contra hotărârii intervenite asupra acestei opoziţiuni va fi de opt zile de la comunicarea hotărârii Tribunalului.

Art. 485 - Termenele mai sus fixate nu sunt susceptibile de a fi mărite în raport cu distanţa.

Dacă debitorul sau terţiul care a procurat gajul nu sunt domiciliaţi în cuprinsul acestui Tribunal şi n-au făcut elecţiune de domiciliu în acel cuprins, notificările menţionate la articolele precedente vor fi valabil făcute prin afişarea lor în sala de audienţă a tribunalului şi prin publicarea în "Monitor" sau în foile anunţurilor judecătoreşti din acea localitate.

Procesul-verbal al portărelului, constatând îndeplinirea acestor formalităţi, va ţine loc în acest caz de dovadă a notificării.

Notificarea primei ordonanţe a preşedintelui se va face, chiar în această ultimă ipoteză, conform art. 74 din procedura civilă.

Art. 486 - Ordonanţa care autoriza vânzarea, dacă nu s-a făcut opoziţie în termenul prescris, şi hotărârea dată de tribunal asupra opoziţiei, în caz când s–a făcut asemenea opoziţie, sunt executorii de drept şi fără cauţiune, chiar când s-ar fi făcut apel contra acelor acte şi înainte de expirarea termenului de apel.

Art. 487 - Drepturile acordate creditorului gajist prin articolele precedente nu sunt suspendate prin falimentul sau moartea debitorului, ori celui care a procurat lucrul dat în gaj.

Art. 488 - Este nulă orice clauză care ar autoriza pe creditor a-şi apropia gajul, ori a dispune de dânsul fără îndeplinirea formelor de mai sus.

Art. 489 - Dispoziţiunile precedente nu modifică legile speciale şi regulamentele ce privesc băncile şi alte institute autorizate a face înaintări şi bani şi împrumuturi pe depozite şi lucruri date în gaj.

Gajul asupra mărfurilor depuse în magazinele generale e regulat prin dispoziţiunile legei speciale din 28 Iunie 1881; şi gajul asupra vaselor de comerţ prin dispoziţiunile cartei a II-a a acestui cod.

CARTEA II
DESPRE COMERŢUL MARITIM ŞI DESPRE NAVIGAŢIE[14]

TITLUL I
DESPRE VASE ŞI PROPRIETARII LOR

Art. 490 - Vasele sunt bunuri mobile.

Fac parte din vas: îmbarcaţiunile, uneltele, instrumentele, armele, muniţiunile, proviziunile şi în general toate lucrurile destinate uzului său permanent, chiar când ar fi oarecare timp separate de vas.

---

[14] *Prin Ordonanţa Guvernului nr. 42 din 28 august 1997 – M. Of. nr. 221 din 29 august 1997 – au fost stabilite măsuri privind navigaţia civilă constând în:*

a) transporturi publice de călători şi mărfuri pe apă, precum şi prestaţii auxiliare în apele naţionale efectuate de către persoane fizice sau persoane juridice;

b) transporturi pe apă, în interes propriu, efectuate de persoane fizice, persoane juridice sau instituţii de stat, care utilizează transportul pe apă numai ca activitate accesorie obiectului lor de activitate, direct legată de realizarea obiectului propriu de activitate sau de către persoane fizice pentru satisfacerea cerinţelor proprii de transport pe apă, pentru sport sau agrement;

c) activitate de încărcare/descărcare, reparaţii, agenturare, aprovizionare, asigurare cu echipaje şi navlosire a navelor şi alte asemenea.

Art. 491 - Contractele pentru construcţia vaselor, modificările şi rezilierile lor, precum şi declaraţiunile şi cesiunile de participare la proprietatea unui vas în construcţie, făcute de către comitent sau de către constructorul care a luat asupra sa construcţia, trebuiesc a fi făcute în scris, şi nu se pot opune celor de al treilea, dacă nu sunt transcrise în registrele căpităniei portului sau a autorităţii maritime unde e întreprinsă construcţiunea.

Art. 492 - Pe lângă drepturile decurgând din dispoziţiunile codului civil relative la locaţiune, comitetul mai poate cere rezilierea contractului pentru incapacitatea manifestă sau pentru frauda constructorului.

Constructorul poate desfiinţa contractul pentru caz de forţă majoră.

În caz de moarte a constructorului, contractul se desfiinţează după dispoziţiunile art. 1485 din codul civil.

Art. 493 - Orice înstrăinare sau cesiune totală sau parţială a proprietăţii sau folosinţei unui vas trebuie făcută prin act scris, afară de dispoziţiunile cuprinse în titlul IV din această carte.

Dacă înstrăinarea sau cesiunea are loc în ţară, ea poate fi făcuta prin act public sau prin act privat, dar nu se poate opune celor de al treilea dacă nu e transcrisă în registrele căpităniei portului unde vasul se găseşte înscris. Afară din ţară, înstrăinarea trebuie făcută prin act încheiat dinaintea consulului şi nu are tărie faţă cu cei de al treilea, dacă nu este transcrisă în registrele consulatului. Consulul este dator să trimită copie legalizată după actul de înstrăinare la căpitănia portului unde se afla vasul înscris.

În toate cazurile, înstrăinarea trebuie sa fie notată şi pe actul de naţionalitate cu arătare dacă vânzătorul rămâne creditor al preţului total sau în parte.

Căpitanii de porturi şi autorităţile consulare nu pot primi şi transcrie actul de înstrăinare, dacă nu li se prezintă actul de naţionalitate al vasului, afară de cazul prevăzut la art. 499, din acest cod.

Când se va fi înstrăinat vasul la mai multe persoane, data adnotaţiunei pe actul de naţionalitate determină preferinţa.

Art. 494 - Autorităţile consulare în ţară străină nu pot primi actele de înstrăinare ale vaselor, dacă nu se va fi asigurat plata sau garanţia datoriilor privilegiate notate pe actul de naţionalitate.

Art. 495 - Contractul de gaj asupra vasului sau asupra unei porţiuni din el, trebuie făcută prin înscris.

Înscrisul făcut în ţară, prin care se constituie gajul, nu are putere faţă cu cei de al treilea, dacă nu este transcris în registrele căpitaniei portului unde se găseşte vasul este înscris, când înscrisul de gaj este făcut în ţară străină locului unde se găseşte vasul. Consulul este obligat să trimită îndată o copie legalizată după contractul de gaj la oficiul maritim unde vasul se află înscris.

În amandouă cazurile, gajul trebuie să fie notat pe actul de naţionalitate al vasului.

Căpitanii de porturi şi autorităţile consulare în ţară străină nu pot transcrie actul de gaj, dacă nu li se prezintă actul de naţionalitate, afară de cazurile prevăzute în art. 496 şi 499.

În actul de transcripţiune se va face menţiune despre adnotarea gajului pe actul de naţionalitate.

Art. 496 - Înscrisul constitutiv al gajului asupra unui vas în construcţiune nu are putere faţă cu cei de al treilea, dacă nu e transcris în registrele oficiului maritim în a cărui circumscripţie se face construcţiunea.

Când după terminarea construcţiei se dă vasului actul de naţionalitate, se va adnota în acest act înscrisurile constitutive de gaj ce au fost transcrise în registrele căpităniei portului.

Art. 497 - Nu este necesitate de numirea vreunui custode, pentru ca gajul asupra unui vas să-şi aibă tărie.

Art. 498 - Dacă înscrisul care constituie gajul e la ordin, girul transmite creanţa şi orice alt drept accesoriu.

Art. 499 - Dacă înstrăinarea, cesiunea sau constituirea în gaj a unui vas se face în ţară, pe când vasul se află în călătorie către o ţară străină, părţile pot conveni ca adnotarea pe actul de naţionalitate să se facă în cancelaria consulatului locului unde se află vasul sau unde se duce, cu condiţiune ca acest loc să fie declarat în scris deodată cu cererea de transcripţiune a titlului. În acest caz căpitanul portului va trimite îndată o copie legalizată după acel titlu, oficiului consular sus-zis cu spesele reclamantului.

Contractul nu are tărie faţă cu cei de al treilea decât de la data adnotarei pe actul de naţionalitate.

Art. 500 - Contractele de construcţie, de înstrăinare sau de gaj ale vaselor mici care nu sunt destinate a ieşi din porturi, din râuri, din canaluri sau lacuri, şi a altora ce n-au acte de naţionalitate, nu au putere faţă cu cei de al treilea, dacă nu sunt transcrise într-un registru ce se va ţine de autorităţile şi în formele ce se vor determina printr-un regulament de administraţiune publică.

Art. 501 - Proprietarul unui vas este răspunzător de faptele căpitanului şi ale celorlalte persoane ale echipajului şi ţinut de obligaţiunile contractate de căpitan, pentru tot ce priveşte vasul şi expediţiunea. Cu toate acestea, proprietarul sau coproprietarul care nu s-a obligat personal poate, în toate cazurile prin abandonul vasului sau a navlului ce i se datorează sau este a i se datori, să se elibereze de răspundere sau de obligaţiunile sus-zise, exceptându-se însă acelea relative la salariile şi emolumentele persoanelor echipajului.

Când căpitanul este proprietar sau coproprietar al vasului, el nu are dreptul de abandon; iar dacă el nu este decât coproprietar, în lipsă de speciale convenţiuni, nu este răspunzător personal pentru îndeplinirea obligaţiunilor ce a contractat relativ la vas şi expediţiune, decât în proporţiune cu interesul ce are.

Art. 502 - Abandonul vasului se poate face către toţi creditorii sau numai către unii dintr-înşii.

Declaraţiunea de abandon va fi transcrisă în registrele oficiului maritim unde vasul este înscris, şi după ce transcripţiunea s-a făcut, ea va fi notificată creditorilor a căror titluri sunt transcrise în acelaşi registru sau adnotate pe actul de naţionalitate.

În privinţa creditorilor care au introdus o acţiune sau făcut o somaţiune, abandonul se va face prin portărei, notificându-se la domiciliul ales de creditor, sau în lipsă, la grefa tribunalului de comerţ, în termen de opt zile de la primirea citaţiunei sau a somaţiunei primită de la creditori, sub pedeapsa de a nu se mai ţine în seamă.

Art. 503 - În caz de abandon, orice creditor poate lua pentru sine vasul, cu obligaţiunea de a plăti pe ceilalţi creditori privilegiaţi. Dacă sunt mai mulţi creditori care voiesc a lua vasul, se va referi cel ce a făcut întâi declaraţiunea; şi dacă declaraţiunea este făcută în acelaţi timp, se va preferi creditorul mai mare în sumă.

Dacă nici un creditor nu voieşte a lua pe seama sa vasul, el va fi vândut după stăruinţele creditorului celui mai diligent, preţul va fi distribuit între creditori, şi ceea ce va rămânea după plata datoriilor, va fi a proprietarului.

Art. 504 - Proprietarul poate depărta pe căpitan.

În caz de depărtare nici o despăgubire nu va fi datorită, afară numai dacă acest drept n-a fost stipulat în scris.

Dacă căpitanul depărtat e coproprietar al vasului, el poate renunţa la coproprietate şi cere plata capitalului ce ar reprezinta partea sa de proprietate.

Suma acestui capital se determină prin expertiză.

Art. 505 - Pentru tot ce se atinge de interesul comun al proprietarilor unui vas, deciziunile majorităţii sunt obligatorii şi pentru minoritate.

Majoritatea se formează din cei care reprezintă un interes în vas mai mare decât jumătatea valorii lui.

Tribunalul este ţinut să încuviinţeze vânzarea cu licitaţie a unui vas, când i se va cere de un număr de coproprietari reprezentând jumătatea proprietatei vasului, afară numai dacă părţile n-ar fi convenit într-altfel.

Dacă vânzarea unui vas este cerută de grave şi urgente împrejurări privitoare la interesul comun, tribunalul o poate încuviinţa, deşi coproprietarii ce o cer nu reprezintă mai mult decât o pătrime a proprietăţii vasului.

TITLUL II
DESPRE CĂPITAN

Art. 506 - Căpitanul sau patronul însărcinat cu comanda unui vas este răspunzător pentru greşelile sale, chiar uşoare, pe care le comite în exerciţiul funcţiunilor sale.

Responsabilitatea căpitanului, în cazurile prevăzute de acest cod, nu încetează decât probându-se obstacole provenite din caz fortuit sau forţă majoră.

Art. 507 - Căpitanul nu poate refuza încărcarea lucrurilor cu transportul cărora s-a însărcinat, sub cuvânt că nu sunt potrivite cu vasul sau.

Art. 508 - Căpitanul este răspunzător de lucrurile încărcate.

Dă recipisă de primire prin poliţa de încărcare.

Căpitanul nu răspunde de lucrurile preţioase, de bani şi titlurile de credit ce nu i-au fost declarate.

Căpitanul este răspunzător de stricăciunile ce din orice cauză s-au întâmplat lucrurilor aşezate de dânsul pe podeala de sus a vasului, fără consimţământul în scris al încărcătorului. Aceasta dispoziţiune nu se aplică la călătoriile cele scurte ce se fac din port în port şi din liman în liman, pe lângă ţărmuri, fie pe mare, fie pe râuri.

Art. 509 - Căpitanul are dreptul a întocmi echipajul vasului, a fixa retribuţiunea persoanelor ce-l compun, însă e dator a face aceasta în înţelegere cu proprietarii vasului, când ei se vor afla într-acel loc.

Art. 510 - Căpitanul este dator să ţină un registru al vasului împărţit în următoarele patru cărţi:

Jurnal general şi de contabilitate;

Jurnal de navigaţiune;

Jurnal de încărcare sau manual al bordului, şi

Inventarul bordului.

Registrul nu poate fi întrebuinţat, dacă mai întâiu fiecare foaie nu va fi fost numerotată şi parafată de funcţionarul însărcinat special cu aceasta; el va fi ţinut conform dispoziţiunilor art. 29, observându-se regulile următoare:

În jurnalul general şi de contabilitate va fi notat tot ceea ce se raportă la atribuţiunile căpitanului faţă cu echipajul şi cu călătorii, la lucrurile încărcate, la ceea ce se petrece mai important în timpul călătoriei, la deciziunile luate, la veniturile şi cheltuielile vasului, şi în general la tot ceea ce priveşte interesul proprietarilor, armatorilor sau încărcătorilor şi care poate da loc la vreo răspundere sau cerere în judecată, afară de însemnările particulare ce trebuiesc făcute în celelalte jurnale;

În jurnalul de navigaţiune se va însemna, în special, direcţiunile urmate, calea parcursă, manevrele făcute, observaţiunile geografice, meteorologice şi astronomice şi tot ce priveşte navigaţiunea;

În jurnalul de încărcare sau manual al bordului vor fi însemnate datele şi locurile încărcării, natura, calitatea şi cantitatea lucrurilor încărcate, destinaţiunea lor, persoana încărcătorilor şi destinatarilor, locul şi data predării şi tot ce priveşşte încărcarea;

În inventarul bordului trebuiesc a fi însemnate uneltele, instrumentele şi toate obiectele ce se află pe vas, precum şi orice schimbare li s-ar întâmpla.

Regulile pentru ţinerea uniformă a jurnalului nautic, a cărţilor din care se compune şi pentru verificarea inventariului față cu legile maritime, sunt determinate de regulament publicat prin decret regal.

Art. 511 - Ținerea registrului nu e obligatorie pentru navigațiunea pe râuri sau lacuri și pentru călătoriile vaselor cu capacitate mai mică de cincizeci tone, când aceste călătorii nu se întind mai departe de țărmurile Marei Negre, la Odessa și Constantinopole.

Art. 512 - Căpitanul va face să i se viziteze vasul în cazurile și modurile stabilite prin regulamentele și legile speciale.

Înainte de plecare, el se va asigura că vasul este în stare proprie de a face călătoria, că este bine încărcat sau cu savura necesară.

Art. 513 - Căpitanul este dator a avea pe vas:

1. Actul de naționalitate;
2. Lista echipajului;
3. Polițele de încărcare și contractul de navlu;
4. Actele de vizită;
5. Chitanțele de plată sau înscrisurile de cauțiune ale vamei.

Art. 514 - Căpitanul va comanda în persoană vasul la intrarea și eșirea din porturi, limanuri, canaluri sau râuri.

El este obligat a întrebuința, cu spesele vasului, un pilot experimentat ori de câte ori aceasta ar fi declarată obligatorie prin legile țării sau prescrisă de regulamentele ori uzurile locale în străinătate.

Art. 515 - În caz de contravențiune la dispozițiunile art. 510, 512, 513 și 514 căpitanul este răspunzător de orice pagubă către cei interesați.

Art. 516 - Când căpitanul se află în localitatea unde domiciliază proprietarii, armatorii sau procuratorii lor, el nu poate, fără speciala lor autorizare, să ordone reparațiunea vasului, să cumpere pânze, funii sau alte lucruri pentru vas, și nici să-l închirieze sau să ia bani cu împrumut în contul vasului sau poverei (încărcăturei) sale.

Art. 517 - Dacă vasul este închiriat cu consimțământul proprietarilor sau al majoritatei acestora și vreunul dintre coproprietari refuză a contribui la cheltuelile necesare pentru expedițiune, căpitanul, după douăzeci și patru de ore de la somațiunea făcută celor ce refuză a da partea lor de cheltuială, poate cere autorizațiunea tribunalului comercial sau, în lipsă, a judecătorului de ocol, ca să ia în contul lor cu împrumut suma cuvenită, cu sau fără gaj, asupra partei de interes ce dînșii au în vas.

Art. 518 - În timpul călătoriei, căpitanul, după ce va constata necesitatea printr-un proces-verbal subscris de către fruntașii echipajului, poate întrebuința pentru serviciul vasului lucrurile ce se găsesc pe bord, cu obligațiune de a plăti prețul lor celui în drept.

Art. 519 - Dacă în cursul călătoriei va fi trebuință de bani pentru reparațiuni, cumpărare de proviziuni, sau pentru alte urgente trebuințe ale vasului, căpitanul este dator, dacă e posibil, a încunoștiința neîntârziat pe armatori, încărcători sau destinatari, și după ce va constata necesitatea după cum s-a stabilit prin articolul precedent, poate cere, în ţară, autorizaţia tribunalului de comerţ, şi, în lipsă, a judecătorului de ocol, iar în străinătate a autoritatei consulare a Regatului, sau, în caz de lipsă, a autoritatei străine locale, pentru a-şi procura suma necesară, luând bani cu împrumut pe corpul vasului, dând gaj sau vânzând lucrurile încărcate sau obligându-se către cei ce vor procura direct material, unelte, proviziuni sau vreo lucrare.

Titlul împrumutului şi actul probând operaţiunile sus zise se vor transcrie în modul stabilit prin prezentul cod şi adnota pe actul de naţionalitate al vasului de către funcţionarul maritim sau consular, sau de către autoritatea ce a dat autorizarea, prin îngrijirea căpitanului, în timp de zece zile de la data contractului, sub pedeapsa de a pierde rangul privilegiului.

Vânzarea lucrurilor încărcate se va face prin licitaţie publică.

Proprietarii vasului sau căpitanul ce îi reprezintă vor ţine cont de lucrurile vândute, după valoarea ce vor avea în locul şi timpul descărcării vasului.

Închirietorul sau diferiţi încărcători, când se învoiesc, se pot opune la vânzarea sau darea în gaj a lucrurilor lor, descărcându-le şi plătind navlul în proporţiune cu calea făcută. Dacă consimţământul unuia sau mai multor încărcători lipseşte, acela care va voi sa uzeze de această facultate, va plăti navlul întreg pentru partea sa de încărcare.

Art. 520 - În cursul călătoriei, căpitanul poate, dacă este urgenţă, să notifice orice acte sau chiar să pornească judecată în numele şi interesul proprietarilor vasului, întrucât priveşte vasul şi navigaţiune cu care este însărcinat.

Asemenea, cei de al treilea, când se vor afla în alt loc decât acela unde domiciliază proprietarii vasului sau cei ce îi reprezintă, pot să facă somaţiuni, să urmărească sau să intenteze acţiuni contra căpitanului, încât priveşte faptele lui sau ale echipajului, sau obligaţiunile contractate de el în cursul expediţiunei. Actele trebuie notificate sau personal căpitanului, sau la bordul vasului.

Proprietarii pot totdeauna să-şi însuşească judecata pornitp de căpitan sau contra lui.

Condamnaţiunile pronunţate contra căpitanului nu ridică proprietarilor dreptul de a abandona vasul, conform dispoziţiunilor art. 501.

Art. 521 - Căpitanul, mai înainte de a pleca din locul în care a făcut cheltuielile extraordinare sau a contractat obligaţiuni, va trimite proprietarilor sau armatorilor vasului sau procuratorilor un cont subscris de ei însuşi, atât de cheltuielile făcute cu arătarea actelor justificative dacă sunt, cât şi de obligaţiunile contractate, cu numele, pronumele şi locuinţa creditorilor.

Dacă încărcarea s-a făcut în contul proprietarilor sau armatorilor, căpitanul le va trimite un cont de lucrurile încărcate şi de preţul lor.

Art. 522 - Căpitanul care fără necesitate a contractat obligaţiuni, a pus în gaj sau vândut lucruri încărcate sau proviziuni, sau a pus în conturile sale avarii şi cheltuieli neadevărate, e obligat personal către armatori şi către toţi cei interesaţi la despăgubire, afară de acţiunea penală, dacă este caz.

Art. 523 - Căpitanul nu poate vinde vasul fără mandat special din partea proprietarului, afară de cazul când vasul nu mai e în stare de a putea naviga.

Declaraţiunea de imposibilitate a navigaţiunei cum şi autorizarea pentru vânzare vor fi pronunţate, în ţară, de tribunalul respectiv, iar în străinătate de către autoritatea consulară a ţării.

Vânzarea va fi făcută prin licitaţie publică.

Art. 524 - Căpitanul care s-a îndatorat a face o călătorie, e ţinut a o îndeplini; altfel e obligat la daune şi cheltuieli către proprietari şi închirietori.

Dacă vasul a fost declarat în imposibilitate de a mai naviga, căpitanul e dator a îngriji, cu tot dinadinsul, să-şi procure alt vas cu care să poată transporta lucrurile încărcate la locul de destinaţie.

Art. 525 - Căpitanul, care călătoreşte având parte din profit asupra încărcării, nu poate face, pe contul său particular, nici un fel de comerţ, dacă în scris nu s-a convenit într-altfel.

În caz de contravenţie lucrurile încărcate de căpitan în contul său particular rămân în profitul celorlalţi interesaţi.

Art. 526 - La sosire în portul de destinaţiune, atât la ducere cât şi la întoarcere, sau la locul unde cu voie sau silit se adăposteşte, precum şi în caz de naufragiu, căpitanul va cere să i se vizeze registrul vasului de către funcţionarul public competent. Dacă s-au întâmplat evenimente extraordinare care interesează vasul, lucrurile încărcate sau persoanele, căpitanul, afară de îndatoririle la care este supus de cod şi regulamentele marinei comerciale, e ţinut să-şi facă raportul său.

Raportul va cuprinde locul şi timpul plecarei, calea urmată, pericolele peste care a dat, dezordinele întâmplate pe vas şi în general, toate evenimentele importante ale călătoriei.

Art. 527 - Raportul va fi făcut cât de neîntârziat, şi cel mult în douăzeci şi patru de ore după sosire sau adăpostire, către prezidentul tribunalului, către judecătorul de ocol, dacă sosirea sau adăpostirea este într-un port al ţării; şi către autoritatea consulară a ţării şi în lipsă către autorităţile străine locale, dacă vasul se află sosit sau adăpostit în port străin.

Raportul făcut în ţară se va depune la grefa tribunalului respectiv. Judecătorul de ocol îl va trimite asemenea, fără întârzierea prezidentului tribunalului.

Art. 528 - Prezidentul, judecătorul de ocol sau autoritatea consulară care a primit raportul, va verifica faptele cuprinse într-însul, interogând, în neprezenţa căpitanului şi separat, persoanele echipajului şi dacă e cu putinţă şi călătorii. Răspunsurile trebuie a fi scrise. Orice alte informaţiuni folositoare în descoperirea adevărului trebuiesc culese prin toate mijloacele permise de lege.

Verificaţiunea va fi făcuta în cel mai scurt timp, şi ziua fixată pentru acest sfârşit se va face cunoscută printr-un anunţ lipit pe poarta localului autoritatei către care raportul a fost făcut, prin afişe la bursa cea mai apropiată, în vecinătăţile locului unde vasul este ancorat şi oriunde se va găsi de cuviinţă.

Persoanele interesate şi cei ce vor să le reprezinte, chiar fără mandat, sunt admise a asista la verificare.

Procesele-verbale încheiate asupra operaţiunilor de mai sus se vor alătura la raport.

Constatările cuprinse în raport pot fi combătute prin proba contrarie.

Art. 529 - Rapoartele ce nu sunt verificate, nu pot fi primite în descărcarea căpitanului şi nu fac probă în judecată, afară de cazul când căpitanul singur a scăpat din naufragiu în locul unde şi-a făcut raportul.

Art. 530 - Căpitanul nu poate descărca nici un lucru din vas, până ce nu şi-a făcut şi nu i s-a verificat raportul, exceptându-se cazurile urgente.

TITLUL III
DESPRE ÎNROLAREA ŞI SALARIILE PERSOANELOR ECHIPAJULUI

Art. 531 - Persoanele ce compun echipajul sunt: căpitanul sau patronul, ofiţerii marinarii şi lucrătorii indicaţi în rolul echipajului, format în modul prevăzut de regulamente, precum şi maşiniştii, fochiştii şi toate celelalte persoane funcţionând sub orice numire în serviciul maşinelor la vasele cu abur.

Rolul va arăta salariile sau partea de beneficiu datorite persoanelor echipajului. Celelalte condiţiuni ale înrolarei trebuiesc cuprinse în contractul de înrolare.

Art. 532 - Contractul de înrolare va fi făcut prin act scris, legalizat de autoritatea maritimă în ţară, de cea consulară în străinătate, trecut în registrele oficiului maritim şi transcris în registrul vasului.

Dacă cineva este înrolat în ţară străină, unde nu se află autoritate consulară română, contractul va fi transcris numai în registrul vasului.

În orice caz, contractul de înrolare va fi subscris de căpitan şi de înrolat, şi, dacă acesta nu poate sau nu ştie subscrie, de doi martori.

Convenţiunile care nu sunt investite cu aceste formalităţi nu au nici o tărie.

Dispoziţiunile precedente nu sunt obligatorii pentru contractele de înrolare în cazurile prevăzute de art. 511.

Art. 533 - Contractul de înrolare enunţă, în mod lămurit şi precis, durata lui şi navigaţiunea în vederea căreia se încheie.

În vederea speculaţiunilor comerciale, destinaţiunea şi navigaţiunea pot fi ţinute secrete; în asemenea caz, însă, echipajul trebuie sa fie încunoştiinţat şi să consimtă a fi înrolat în astfel de condiţiuni. Consimţământul trebuie exprimat prin act în scris în forma stabilită prin articolul precedent.

Art. 534 - Înrolatul e dator a-şi continua serviciul şi după expirarea termenului înrolarei până la întoarcerea vasului în ţară la locul destinaţiunii sale, cu condiţiunea ca întoarcerea să se facă direct, fără alte întârzieri decât cele neapărate. În acest caz, acela căruia s-a prelungit înrolarea, are dreptul la o retribuţiune proporţionată salariului.

Înrolarea se înţelege întotdeauna terminată, deşi termenul prevăzut în contract nu a expirat, când vasul s-a întors în ţară la locul destinaţiei sale, după ce şi-a făcut prima călătorie şi după ce a fost descărcat.

Art. 535 - Dacă durata înrolarei nu este fixată, marinarul poate cere părăsirea serviciului după doi ani de la înrolare, afară de dispoziţiunea prevăzută în articolul precedent. Dacă vasul se află în ţară străină şi nici s-a dispus, nici s-a început călătoria de întoarcere în ţară, marinarul, afară de plata salariului ce i se cuvine, mai are dreptul la cheltuielile de întoarcere în patrie, dacă căpitanul nu i-ar înlesni altă îmbarcare.

Marinarul nu poate cere să iasă din serviciu într-un port, care nu este cel de destinaţie.

Înrolarea pe timp nedeterminat şi pentru toate călătoriile ce s-ar întreprinde, nu împiedică pe marinar de a cere după doi ani ieşirea din serviciu, fără numai dacă nu s-a convenit în mod expres ca serviciul să continue şi peste doi ani.

Art. 536 - După expirarea termenului înrolarei, căpitanul va da act scris fiecărei persoane a echipajului, pentru ieşirea din serviciu.

Acest act va arăta numele şi felul vasului, numele şi prenumele căpitanului, timpul cât a ţinut înrolarea, şi va fi înscris în registrul vasului.

Când, dintr-o cauză oarecare, căpitanul se va afla în neputinţă de a scrie însuşi actul, el va fi scris, în prezenţa sa, de ajutorul sau locţiitorul său, şi subscris de doi martori.

Art. 537 - Căpitanul şi persoanele echipajului nu pot, sub nici un cuvânt, încărca în contul lor, pe vas, nici un fel de marfă, fără învoirea proprietarilor şi fără să plătească navlul, dacă nu sunt autorizaţi a face aceasta prin condiţiunile înrolarei lor.

Art. 538 - Persoanele echipajului înrolate cu luna au dreptul la salariu din ziua în care sunt înscrise pe rol, dacă nu s-a convenit într-alt fel.

Art. 539 - Când călătoria a fost împiedicată prin faptul proprietarilor, căpitanului sau închirietorilor, înainte de plecarea vasului, marinarii înrolaţi pentru călătoria întreagă sau cu luna, au dreptul la plata zilelor servite, şi ca despăgubire a reţine ceea ce au primit înainte. Dacă nu li s-a plătit nimic înainte, marinarii înrolaţi cu luna primesc ca despăgubire salariul cuvenit pe o luna; cei ce au fost înrolaţi pentru călătoria întreagă, primesc o sumă corespunzătoare salariului pe o lună, făcându-se calculul după durata probabilă a călătoriei, şi dacă durata probabilă nu trece peste o lună, primesc întreg salariul cu cât s-au învoit.

Când călătoria este împiedicată după plecarea vasului:

1. Marinarii înrolaţi pentru întreaga călătorie au dreptul la tot salariul conform învoielii;

2. Marinarii înrolaţi cu luna au dreptul la salariul cuvenit pentru timpul cât au servit şi afară de aceasta încă la o dreaptă despăgubire, în proporţiune cu salariul cuvenit pentru restul duratei probabile a călătoriei pentru care se înrolase;

3. Marinarii înrolaţi pentru călătoria întreagă sau cu luna au încă dreptul la cheltuielile pentru întoarcere la locul de unde a plecat vasul, dacă căpitanul sau altul interesat, sau autoritatea competentă, nu le procură îmbarcarea pe alt vas cu destinaţiune pentru acel loc.

Art. 540 - Dacă comerţul cu locul de destinaţie al vasului este interzis, sau dacă vasul este oprit printr-un ordin al guvernului înainte de începerea călătoriei, marinarii nu au dreptul decât la plata zilelor servite până atunci.

Art. 541 - Dacă interzicerea comerţului sau oprirea vasului se întâmplă în cursul călătoriei:

1. În caz de interzicere, marinarii au dreptul la plata salariului pentru timpul cât au servit;

2. În caz de oprire, marinarii înrolaţi cu luna au dreptul la jumătatea salariului pentru timpul cât ţine oprirea, şi marinarii înrolaţi pentru întreaga călătorie au dreptul la salariul cuvenit prin înrolare.

Dacă se acordă vreo despăgubire pentru interzicere sau pentru oprire, marinarii înrolaţi cu luna primesc restul salariului; iar cei înrolaţi pentru întreaga călătorie primesc o adăogire de salariu în proporţiune cu timpul cât a ţinut oprirea; în orice caz, indemnitatea datorită tuturor marinarilor nu va putea trece peste a treia parte din indemnitatea acordată vasului.

Art. 542 - Dacă se prelungeşte călătoria, suma salariului marinarilor înrolaţi pentru întreaga călătorie se măreşte în proporţie cu timpul prelungirei.

Art. 543 - Dacă descărcarea vasului se face de bună voie într-un loc mai apropiat decât cel arătat în contractul de închiriere, salariile nu sunt supuse la scădere.

Art. 544 - Marinarii înrolaţi cu parte la câştig sau navlu nu au dreptul la plata zilelor servite, nici la despăgubire pentru călătoria împiedicată, întârziată sau prelungită din caz fortuit sau forţă majoră.

Când călătoria este împiedicată, întârziată sau prelungită prin faptul încărcătorilor, persoanele echipajului iau parte la despăgubirile ce s-ar acorda vasului. Aceste despăgubiri sunt împărţite între proprietarii vasului şi persoanele echipajului în aceeaşi proporţiune în care s-ar fi împărţit între ei navlul.

Dacă împiedicarea provine din faptul căpitanului sau al proprietarilor, ei sunt datori despăgubirile cuvenite persoanelor echipajului.

Art. 545 - În caz de prădare, de sfărâmare sau de naufragiu cu pierderea întreagă a vasului şi a poverii, marinarii nu pot pretinde nici un salariu. Nu sunt însă obligaţi a restitui ceea ce li s-a dat prin anticipaţiune.

Art. 546 - Dacă se scapă vreo parte a vasului, marinarii înrolaţi pentru întreaga călătorie sau cu luna sunt plătiţi pentru timpul servit din rămăşiţele vasului sau din ceea ce s-a putut scăpa de pradă.

Dacă lucrurile scăpate sau redobândite nu ajung sau dacă nu s-a scăpat sau redobândit decât povara, ei sunt plătiţi subsidiar din navlu.

Marinarii înrolaţi cu participarea la navlu, sunt plătiţi în proporţiune cu ceea ce s-a câştigat din navlu.

Marinarii, în orice condiţiune înrolaţi, au dreptul la plata zilelor servite de ei pentru scăparea rămăşiţelor vasului şi lucrurilor înecate.

Art. 547 - Marinarul care se îmbolnăveşte în timpul călătoriei, sau care e rănit în serviciul vasului, primeşte salariul; el este căutat şi îngrijit cu cheltuielile vasului. Dacă este rănit în îndeplinirea unui serviciu comandat în interesul vasului şi povarei, e căutat şi îngrijit cu cheltuielile vasului şi poverei.

Când căutarea sănătăţii cere ca marinarul să fie debarcat, căpitanul va depune la autoritatea consulară a ţării, sau la autoritatea competentă a locului, suma ce se găseşte necesară pentru însănătoşire şi întoarcere în patrie.

În orice caz, marinarul debarcat nu are dreptul la cheltueli de căutare a sănătăţii şi la salariu pentru mai mult de patru luni din ziua debarcarei.

Art. 548 - Dacă marinarul e rănit sau se îmbolnăveşte din greşeala sa proprie, sau pe când se găseşte pe uscat fără autorizare, cheltuielile pentru căutarea sănătatei sunt în sarcina sa; însă căpitanul este dator să i le înainteze.

Dacă marinarul trebuie să fie debarcat, căpitanul îngrijeşte pentru căutarea sănătăţii lui şi pentru întoarcerea în patrie, în modul arătat prin articolul precedent, afară de dreptul la restituire a cheltuielilor înaintate, şi salariul nu i se plăteşte decât pe timpul servit.

Art. 549 - În caz de moarte a marinarului în timpul călătoriei:

1. Dacă era înrolat cu luna, salariul ce i se cuvine se datoreşte moştenitorilor până la ziua morţei sale;
2. Dacă era înrolat cu călătoria şi moare în timpul ducerei sau în portul de destinaţiune, salariul se datoreşte pe jumătate; iar când moare în timpul întoarcerei, salariul se datoreşte întreg;
3. Dacă marinarul era înrolat cu parte la câştig sau la navlu, i se datoreşte partea întreagă, când moare după începerea călătoriei.

Marinarului mort în apărarea vasului, se datoreşte întreg salariul pentru toată călătoria, dacă vasul a scăpat.

Art. 550 - Marinarul prins şi făcut prizonier pe vas are dreptul la salariu până în ziua când a fost prins.

Dacă a fost prins şi făcut prizonier pe când era trimis pe mare sau pe uscat pentru serviciul vasului, are dreptul la întregul salariu până în ziua în care şi-ar fi îndeplinit serviciul. La plată ia parte şi marfa încărcată pe vas, dacă trimiterea s-a făcut şi în interesul ei.

Art. 551 - Dacă în timpul înrolarei vasul este vândut, persoanele echipajului au dreptul la întoarcerea în patrie cu cheltuielile vasului şi la plata salariilor.

Art. 552 - Căpitanul poate concedia pe marinar înaintea termenului înrolarei şi fără să fie obligat de a dovedi că şi-a călcat datoriile; dar este dator ca odată cu concediul, să-i înlesnească şi mijloacele necesare pentru întoarcerea în patrie.

Marinarul concediat fără cauză binecuvântată, afară de plata pentru serviciul îndeplinit, are dreptul şi la o indemnitate.

Dacă concediul este dat în portul în care s-a făcut înrolarea şi înaintea plecării, indemnitatea este egală cu salariul pe o lună. Dacă concediul este dat după plecare sau într-un port al ţării altul decât acela în care s-a făcut înrolarea, indemnitatea este egală cu salariul pentru patruzeci de zile. Dacă concediul este dat afară din apele ţării, indemnitatea este egală cu salariul pentru o lună pe coastele Marei Negre din Europa; pentru două luni pe coastele Marei Mediterane şi celelalte coaste ale Marei Negre; pentru patru luni pe orice alte coaste.

În nici unul din cazurile de mai sus căpitanul nu poate să pretindă de la proprietarii vasului restituirea indemnităţilor plătite, dacă concediul nu a fost dat cu consimţământul lor.

Nici o indemnitate nu se datoreşte marinarului concediat înainte de închiderea rolului echipajului.

Art. 553 - Persoanele echipajului au dreptul să fie întreţinute pe vas, până când li se va plăti salariile sau partea din profit ce li se cuvine.

Art. 554 - În lipsă de convenţiune contrarie, persoanele echipajului după terminarea înrolării, sunt datoare a-şi continua serviciul până la ajungerea la destinaţiune şi descărcarea vasului. În schimb au dreptul la plată şi întreţinere pentru tot timpul cât servesc după expirarea termenului înrolării.

Dacă în timpul carantinei vasul trebuie să plece pentru o nouă călătorie, persoana ce nu voieşte a se înrola, are dreptul să fie debarcată în lazaret şi plătită până când vasul va căpăta liberă practică.

Cheltuielile pentru întreţinere, carantină şi lazaret, sunt în sarcina vasului.

Art. 555 - Salariile şi câştigurile marinarilor nu pot fi cedate nici sechestrate decât pentru alimente datorite după lege şi pentru datorii către vas, născute cu ocaziunea serviciului pe vas. În primul din aceste cazuri reţinerea prin sechestru asupra salariului sau câştigului nu poate trece peste a treia parte.

Art. 556 - Dispoziţiunile privitoare la salarii şi îngrijirea marinarilor se aplică şi la căpitan sau patron, precum şi la ofiţeri sau orice altă persoană a echipajului.

TITLUL IV
DESPRE CONTRACTUL DE ÎNCHIRIERE

CAPITOLUL 1
DISPOZIŢII GENERALE

Art. 557 - Contractul de închiriere trebuie făcut prin act scris.

Actul trebuie să cuprindă:

1. Numele, naţionalitatea şi capacitatea vasului;
2. Numele şi prenumele închirietorului şi chiriaşului;
3. Numele şi prenumele căpitanului sau patronului;
4. Locul şi timpul ce s-a stabilit pentru încărcare şi descărcare;
5. Navlul (chiria);
6. Dacă închirierea se raportă la întregul vas sau numai la o parte a lui;
7. Indemnitatea ce s-ar cuveni în caz de întârziere.

Proba prin scris nu este necesară dacă închirierea are de obiect vasele şi călătoriile arătate la art. 511.

Art. 558 - Schimbarea căpitanului sau a patronului arătat în act, chiar după concediul dat de proprietarul vasului nu face să înceteze efectele contractului de închiriere, dacă nu s-a convenit într-altfel.

Art. 559 - Timpul încărcarei sau al descărcarei vasului se stabileşte prin convenţia părţilor; în lipsă de asemenea convenţiuni, el se determină de oficiul maritim local.

Art. 560 - Dacă închirierea este cu luna sau pe un timp oarecare şi nu este hotărâtă când începe, ea curge din ziua când începe descărcarea lucrurilor ce sunt de transportat, până în ziua când sunt descărcate la locul de destinaţie.

Art. 561 - Dacă înainte de plecarea vasului, călătoria pentru locul de destinaţie este împiedicată prin faptul vreunui guvern străin, contractul este desfiinţat şi nici una dintre părţi nu datorează celeilalte vreo despăgubire. Cheltuielile pentru încărcare şi descărcare privesc pe încărcător.

Art. 562 - Dacă plecarea vasului sau continuarea călătoriei este împiedicată pentru câtva timp, din caz fortuit sau forţă majoră, contractul subsistă şi nu e loc de adăogire de navlu (chirie) sau la despăgubire din cauza întârzierii.

Pe cât timp ţine împiedicarea, încărcătorul poate descărca cu cheltuiala sa lucrurile sale, cu obligaţiune însă de a le reîncărca sau de a despăgubi pe căpitan; pentru îndeplinirea acestei obligaţiuni el va da cauţiune.

Art. 563 - În caz de blocus al portului de destinaţie sau alt caz fortuit ori de forţă majoră, care ar împiedica intrarea vasului în acel port, căpitanul, dacă nu are ordine sau dacă ordinele primite nu se pot executa, este dator să lucreze în cel mai bun mod pentru apărarea intereselor încărcătorului, ori intrând în alt port vecin, ori întorcându-se la portul de unde a plecat.

Art. 564 - Dispoziţiunile art. 440 se aplică şi la contractul de închiriere prevăzut în acest capitol.

CAPITOLUL 2
DESPRE POLIȚA DE ÎNCĂRCARE

Art. 565 - Polița de încărcare trebuie să cuprindă: natura, specia, calitatea și cantitatea lucrurilor încărcate.

Ea va fi datată și va arăta:

1. Persoana încărcătorului și reședința sa;
2. Persoana căreia este îndreptată expedițiunea și reședința sa;
3. Numele și prenumele căpitanului sau patronului;
4. Numele, naționalitatea și capacitatea vasului;
5. Locul plecarei și acel al destinației;
6. Navlul (chiria).

Vor fi însemnate, pe marginea poliței, mărcile și numerile lucrurilor încărcate.

Polița poate fi la ordin sau la purtător; în primul caz, formele și efectele girului sunt regulate prin dispozițiunile titlului IX al primei cărți.

Polița nu poate fi subscrisă de căpitan înainte de încărcare.

Art. 566 - Polița de încărcare va fi făcută în 4 originale, destinate căpitanului, proprietarului sau armatorului vasului, încărcătorului și persoanei căreia lucrurile încărcate trebuiesc predate.

Pe fiecare original se va arăta persoana căreia este destinată.

Dacă încărcătorul are unul sau mai multe duplicate ale originalului destinat persoanei căreia sunt a se preda lucrurile încărcate, se vor aplica dispozițiunile art. 299 și 300.

Originalele destinate căpitanului și proprietarului sau armatorului vasului sunt subscrise de către încărcător, celelalte de către căpitan.

Subscrierea și predarea respectivă a originalelor vor avea loc în douăzeci și patru de ore după terminarea încărcarei.

Încărcătorul va preda în același termen căpitanului, facturile lucrurilor încărcate și chitanțele de plată sau certificatele de cauțiune ale vamei.

Art. 567 - Căpitanul va preda la locul de destinație mărfurile celui care-i va prezenta polița de încărcare, oricare ar fi numărul ei dacă nu i s-a notificat vreo opozițiune.

În caz de opozițiune, sau dacă se prezintă mai mulți purtători ai poliței de încărcare, căpitanul, cu autorizația justiției, va depune mărfurile în locurile ce i se va desemna, el va putea sa obțină autorizațiunea de a vinde o parte dintr-însele pentru plata navlului.

Art. 568 - Polița de încărcare formată în modul stabilit mai sus, face probă față cu toate părțile interesate în încărcare, precum și între ele și asigurători.

Art. 569 - În caz de deosebire între polițele aceleiași încărcări, face probă aceea ce se află la căpitan, dacă este scrisă în întreg de către încărcător sau de către comisionarul său; aceea ce este prezentată de către încărcător sau de către persoana căreia este adresată expedițiunea face probă, dacă este scrisă în întreg de căpitan.

Art. 570 - Comisionarul sau destinatarul care a primit lucrurile arătate în polița de încărcare sau în contractul de închiriere, este dator, la cerere, a da căpitanului chitanța de primire; altfel este răspunzător de cheltuielile făcute şi de pagubele ocazionate chiar prin întârziere.

CAPITOLUL 3
DESPRE NAVLU (CHIRIE)

Art. 571 - Navlul se reglementează prin convenţia părţilor şi se probează prin contractul de închiriere sau prin poliţa de încărcare.

Navlul poate avea de obiect:

a) Întregul vas sau o parte a lui, pentru una sau mai multe călătorii, sau pentru un timp determinat;

b) Transportul unor lucruri determinate după număr, greutate sau volum.

Art. 572 - Căpitanul care a făcut declaraţia că vasul este de o capacitate mai mare sau mai mică decât cea adevărată, este răspunzător de orice daune către chiriaşul vasului.

Nu se socoteşte ca eroare în declaraţie, dacă diferenţa nu trece peste a doua-zecea parte, sau dacă declaraţia este conformă actului de naţionalitate.

Art. 573 - Dacă vasul este închiriat în întregul său şi dacă chiriaşul nu dă toată povara, căpitanul nu poate, fără învoirea acestuia, să încarce alte lucruri. Chiriaşul se foloseşte de navlul lucrurilor ce complectează povara.

Art. 574 - Chiriaşul care, înainte de plecarea vasului, declară că nu mai face călătoria fără să fi încărcat ceva, e dator a plăti jumătatea navlului.

Dacă nu a declarat că nu mai voieşte sa facă călătoria sau dacă încarcă o cantitate mai mică decât cea învoită, e dator a plăti navlul întreg.

Dacă încarcă o cantitate mai mare, e dator sa plătească pentru excedent, în raport cu navlul convenit.

Art. 575 - Dacă contractul de închiriere are de obiect transportul unor lucruri determinate, încărcătorul poate, înainte de plecarea vasului, să-şi retragă lucrurile încărcate, plătind însă jumătatea navlului.

În asemenea caz, cheltuielile de încărcare, de descărcare şi de reîncărcare a lucrurilor ce trebuiesc transportate, precum şi cheltuielile pentru întârziere privesc pe încărcător.

Art. 576 - Căpitanul poate da afară din vas la locul încărcării lucrurile ce găseşte că nu i-au fost declarate, sau să ceară pentru navlul lor cel mai mare preţ care se plăteşte în acelaşi loc pentru lucrurile de acelaşi fel.

Art. 577 - Încărcătorul care, în timpul călătoriei, retrage lucrurile încărcate, e dator a plăti navlul întreg şi toate cheltuielile cauzate de descărcare.

Dacă lucrurile sunt retrase prin faptul şi din culpa căpitanului, acesta este responsabil de daune şi cheltuieli.

Art. 578 - Dacă vasul întârziază la plecare, în cursul călătoriei sau la locul de descărcare, prin faptul chiriaşului, acesta este răspunzător de cheltuelile întârzierii.

Dacă vasul închiriat pentru ducere şi întoarcere se înapoiază neîncărcat sau încărcat în parte, se datoreşte navlul întreg, afară de despăgubirea ce s-ar cuveni pentru întârziere.

Art. 579 - Căpitanul e dator chiriaşului despăgubire, dacă prin faptul său vasul a întârziat la plecare, în timpul călătoriei sau la locul descărcării.

Art. 580 - Dacă, din caz fortuit sau forţă majoră, căpitanul este silit să-şi repare vasul în cursul călătoriei, chiriaşul este dator să aştepte sau să plătească navlul întreg.

Dacă vasul nu se poate repara, navlul se datoreşte în proporţiune cu călătoria făcută.

Dacă pentru transportul lucrurilor încărcate la locul de destinaţiune căpitanul închiriază un alt vas, noua închiriere se socoteşte făcută în contul încărcătorului.

Art. 581 - Căpitanul pierde navlul şi e ţinut la despăgubire către chiriaşi, dacă acesta probează că vasul nu era în stare a naviga când a plecat.

Proba este admisă chiar contra actelor de vizită.

Art. 582 - Când s-ar interzice comerţul cu ţara către care călătoreşte vasul, căpitanul are dreptul la navlul întreg, cu toate că vasul ar fi constrâns să se întoarcă încărcat la locul de plecare; dar dacă vasul e închiriat pentru ducere şi întoarcere, se datoreşte jumătatea navlului întreg sau a celor două navluri socotite la un loc.

Art. 583 - Dacă vasul e închiriat pentru a merge într-un port spre a lua o povară şi a o duce în alt port, şi interdicţiunea de comerţ supravine pe când vasul călătoreşte spre a lua acea povară, căpitanul are dreptul la cheltuielile făcute în executarea contractului şi la o indemnitate ce se va hotărî după împrejurări.

Art. 584 - Dacă vasul în cursul călătoriei este oprit din ordinul unui stat străin, sau constrâns a se adăposti într-un port pentru a-şi repara stricăciunile, chiar cu voinţă suferite pentru scăparea comună, nu se datoreşte vreun navlu în timpul opririi sau şederii în port, când vasul a fost închiriat cu luna; nici adăugire de navlu, când a fost închiriat cu călătoria.

Art. 585 - Navlul este datorat pentru lucrurile încărcate pe care căpitanul a fost silit a le vinde, a le pune în gaj sau a le întrebuinţa pentru necesităţile urgente ale vasului.

Cu toate acestea, căpitanul este dator a restitui proprietarilor valoarea ce aceste lucruri ar avea la locul descărcării, dacă vasul a ajuns bine în port.

Când vasul s-a pierdut, căpitanul va restitui proprietarilor lucrurile vândute sau întrebuinţate, preţul ce a luat pentru dânsele şi pentru cele date în gaj suma luată în împrumut, reţinând în acelaşi timp navlul arătat în poliţele de încărcare.

În ambele cazuri, proprietarii au dreptul să facă abandonul.

Dacă din această cauză rezultă vreo pierdere pentru proprietarii lucrurilor întrebuinţate, vândute sau date în gaj, pierderea este împărţită prin contribuţii asupra valorilor acestora tuturor lucrurilor ajunse la destinaţie, sau a celor ce au fost scăpate de naufraj, în urma evenimentelor maritime care au necesitat întrebuinţarea, vânzarea sau gajul.

Art. 586 - Căpitanul are dreptul la navlu asupra lucrurilor aruncate în mare pentru scăparea comună, intrând la contribuţie după regulile arătate în titlul VII, cap. II al acestei cărţi.

Art. 587 - Nu se datoreşte navlu pentru lucrurile pierdute prin naufragiu, răpite de piraţi sau luate de inamici, şi căpitanul e dator să restituie navlul ce i se va fi plătit înainte, dacă nu există convenţiune contrară.

Art. 588 - Dacă vasul şi lucrurile încărcate sunt răscumpărate sau sunt scăpate de naufragiu, căpitanul are dreptul la navlu până la locul unde vasul a fost prădat sau a naufragiat; iar dacă duce lucrurile încărcate la locul destinaţiei lor, el are drept la navlul întreg, contribuind cu partea sa la răscumpărare.

Contribuţiunea pentru răscumpărare se face după preţul curent al lucrurilor încărcate la locul descărcării, scăzându-se cheltuelile, şi asupra jumătăţii vasului şi navlului.

Salariile marinarilor sunt scutite de contribuţie.

Art. 589 - Dacă destinatarul lucrurilor încărcate refuză a le primi, căpitanul poate, cu autorizaţia justiţiei, a face să se vândă cantitatea necesară pentru plata navlului şi a pune în depozit ceea ce rămâne.

Dacă preţul rezultat din vânzarea lucrurilor nu ajunge pentru plata navlului, căpitanul conservă dreptul său pentru rest contra încărcătorului.

Art. 590 - Căpitanul nu poate reţine lucrurile încărcate în caz de neplată a navlului. Are dreptul însă, în timpul descărcării, să ceară ca ele să se depună în o a treia mână până la plata navlului.

Art. 591 - În nici un caz încărcătorul nu poate cere scăderea navlului. Încărcătorul nu poate lăsa, drept preţul navlului, lucrurile încărcate scăzute în valoare, sau stricate prin viciul lor propriu, din caz fortuit sau forţă majoră. Cu toate acestea, dacă vinul, uleiul sau alte lichide s-au scurs, butiile ce le conţineau, rămase goale sau aproape goale, pot fi lăsate pentru navlul ce urma a se plăti pentru dânsele.

CAPITOLUL 4
DESPRE CĂLĂTORI

Art. 592 - Contractul de închiriere pentru transport de călători, în lipsă de convenţie specială, se reglementează după următoarele dispoziţiuni:

Art. 593 - Când călătoria nu mai are loc, înainte de plecarea vasului:

1. Dacă călătorul nu vine pe vas la timpul oportun, se datoreşte navlul întreg căpitanului;
2. Dacă călătoria nu se mai face după declaraţia călătorului sau din cauză de moarte, boală, ori alt caz fortuit sau de forţă majoră, privind persoana sa, navlul se datorează pe jumătate, scăzându-se cheltuelile de hrană pentru cât trebuia să ţină călătoria, dacă acestea au fost cuprinse în navlu;
3. Dacă călătoria se împiedică prin faptul căpitanului, călătorul are dreptul la despăgubire;
4. Dacă nu mai are loc din caz fortuit sau forţă majoră privind vasul, contractul este desfiinţat şi navlul plătit înainte se restituie, dar fără drept de despăgubire, nici pentru o parte nici pentru cealaltă.

Art. 594 - Când călătoria încetează după plecarea vasului:

1. Dacă căpitanul debarcă în vreun port de bună voie, plăteşte navlul întreg;
2. Dacă căpitanul nu vrea să continue călătoria sau, prin culpa sa, face pe

călător să debarce în alt port, e dator despăgubire;

3. Dacă călătoria încetează din caz fortuit sau forţă majoră, privind vasul sau persoana călătorului, navlul se datoreşte în proporţie cu calea făcută.

Nu se plăteşte nici un navlu de către moştenitorii călătorului mort în naufragiu dar nici navlul plătit nu se restituie.

Art. 595 - În caz de întârziere a plecării vasului, călătorul are dreptul la locuinţă şi chiar hrană pe bord în timpul întârzierii, dacă hrana e cuprinsă în navlu, afară de dreptul la despăgubire când întârzierea nu provine din caz fortuit sau forţă majoră.

Dacă întârzierea trece peste zece zile, călătorul poate rezilia contractul; în acest caz trebuie să i se restitue navlul întreg.

Dacă întârzierea este cauzată de timp rău, călătorul nu poate desfiinţa contractul decât pierzând a treia parte din navlu.

Faptul că timpul este rău, se recunoaşte şi se declară de către căpitanul portului respectiv.

Art. 596 - Vasul închiriat exclusiv pentru transport de călători, trebuie să-i ducă direct, ori în ce număr ar fi, la portul de destinaţie, oprindu-se în staţiunile anunţate înaintea contractului de închiriere sau la cele obişnuite.

Dacă vasul se abate din cale sau se opreşte din voinţa sau faptul căpitanului, călătorii continuă a primi locuinţă şi hrană în socoteala vasului şi au drept la despăgubire, pe lângă facultatea de a rezilia contractul.

Dacă vasul, afara de călători, are încărcate mărfuri sau alte obiecte, căpitanul are facultatea de a se opri, în timpul călătoriei pentru descărcare.

Art. 597 - Dacă vasul, în timpul călătoriei, întîmpină vreo întârziere în urma unei opriri ordonată de un Stat străin, sau pentru trebuinţe de reparaţiuni:

1. Călătorul, când nu voieşte să aştepte ca să înceteze oprirea sau ca să se facă şi să se termine reparaţiile, poate rezilia contractul, plătind navlul în proporţie cu călătoria făcută;

2) Dacă preferă a aştepta să continuie călătoria, nu datoreşte nici o adăogire de navlu, dar urmează a se hrăni cu cheltuiala sa, în timpul opririi sau a reparaţiunilor.

Art. 598 - Hrana călătorului în timpul călătoriei se presupune că se cuprinde în navlu; dacă s-a convenit într-altfel, căpitanul este dator, în timpul călătoriei şi la caz de trebuinţă, sa i-o procure pe adevăratul preţ.

Art. 599 - Dacă vasul este în totul sau în parte închiriat pentru a transporta călători, deşi numărul lor nu e indicat, drepturile chiriaşului şi ale închirietorului sunt reglementate după dispoziţiunile capitolului III din acest titlu, dacă nu ar fi incompatibile cu obiectul contractului.

Art. 600 - Se aplică, în privinţa lucrurilor ce călătorul aduce cu sine pe vas, dispoziţiunile contractului de navlu, dar nu se datoreşte, dacă nu s-a stipulat altfel, plată deosebită.

TITLUL V
DESPRE ÎMPRUMUTUL MARITIM

Art. 601 - Contractul de împrumut maritim, în sensul codului comercial, este un împrumut făcut de către căpitanul unui vas în virtutea puterilor ce-i dă legea şi prin care el dă garanţie vasul, navlul, totalitatea sau o parte din mărfurile încărcate, cu condiţia ca suma împrumutată să o piardă împrumutătorul, dacă lucrurile date în garanţie ar pieri; iar dacă ele vor ajunge bine în port, împrumutătorul să-şi primească banii împreună şi cu prima convenită între părţi.

Prima convenită se numeşte folos maritim.

Art. 602 - Contractul de împrumut maritim trebuie făcut prin act scris, altfel rămâne simplu împrumut şi nu produce de cât interese legale.

Înscrisul va cuprinde:

1. Capitalul împrumutat şi suma cuvenită ca interes sau folos maritim;
2. Lucrurile asupra cărora împrumutul e asigurat;
3. Numele vasului;
4. Numele şi prenumele căpitanului sau patronului;
5. Persoana care dă banii şi aceea care primeşte împrumutul;
6. Pentru ce călătorie şi pentru cât timp e făcut împrumutul;
7. Timpul şi locul plăţii.

Art. 603 - Împrumutul maritim asupra vasului sau asupra unei porţiuni din el, făcut în ţara, se va transcrie în registrele oficiului maritim al circumscripţiei unde s-a făcut, adnotându-se şi pe actul de naţionalitate al vasului.

Dacă împrumutul este făcut în ţară străină, va fi transcris în registrele consulatului român al locului unde este stipulat, adnotându-se şi pe actul de naţionalitate al vasului.

Autoritatea maritimă şi cea consulară a ţării în străinătate, vor trimite copie după actul de împrumut la oficiul maritim unde este înscris vasul.

Actul nu va putea fi transcris în registre, dacă nu se va prezenta în acelaşi timp şi actul de naţionalitate al vasului.

Împrumutul maritim făcut într-o ţară străină unde nu este autoritate consulară română, nici altcineva care să-i ţină locul, se va adnota, prin îngrijirea căpitanului vasului, pe actul de naţionalitate, de către autoritatea locală competentă a da autorizaţiunea, sau de un alt funcţionar public din acea localitate.

Căpitanul care nu dovedeşte îndeplinirea acestei formalităţi, e obligat personal la plata împrumutului maritim.

Originalul sau o copie autentică a contractului se va expedia împreună cu copia autentică a actului de autorizaţie autorităţii consulare române cea mai apropiată, care le va transcrie în registre şi le va trimite oficiului maritim competent din ţară.

Contractul nu se poate opune celor de al treilea, decât de a data adnotării pe actul de naţionalitate.

În cazurile prevăzute de art. 499 şi 519 se aplică şi dispoziţiunile acelor articole.

Art. 604 - Actul de împrumut maritim, dacă este la ordin, poate fi transmis prin gir.

Formele şi efectele girului sunt regulate după dispoziţiunile titlului IX al cărţii întâi.

Garanţia de plată se întinde şi la folosul maritim, dacă nu este convenţie contrară.

Art. 605 - Împrumutul maritim poate fi constituit:

1. Asupra întregului vas sau a unei părţi din el;
2. Asupra uneltelor, instrumentelor şi armamentului;
3. Asupra navlului;
4. Asupra poverei sau asupra unei părţi din ea;
5. Asupra vasului, navlului şi poverei împreună.

Împrumutul maritim nu se poate face asupra salariilor sau asupra participării la câştig a marinarilor şi a oamenilor de mare; dacă, cu toate acestea, împrumutul are loc, împrumutătorul are drept numai la plata capitalului fără interese.

Art. 606 - Împrumutul maritim, care întrece valoarea lucrurilor asupra cărora a fost constituit, are tărie pentru acea valoare după preţuirea făcută sau convertită, iar restul sumei împrumutate se răspunde cu procente după cursul pieţei.

Dacă însă a fost fraudă din partea împrumutatului, împrumutătorul are dreptul a cere anularea contractului şi restituirea sumei împrumutate cu procentele de mai sus.

Profitul ce se separă asupra lucrurilor încărcate nu se socoteşte ca exces de valoare, dacă aceasta s-a declarat în mod expres.

Art. 607 - Împrumutul maritim nu poate fi contractat decât de proprietarii lucrurilor date în garanţie sau de către împuterniciţii lor speciali, afară de drepturile acordate căpitanului prin art. 517 şi 519.

Art. 608 - Din ziua în care capitalul împrumutat şi folosul maritim au devenit exigibile, nu se datoresc decât procentele legale la întreaga sumă.

Art. 609 - Dacă călătoria s-a întrerupt înainte de începerea riscurilor, împrumutatul e dator să restituie banii cu procente legale din ziua împrumutului. Dacă însă întreruperea călătoriei a avut loc chiar prin faptul său, el este dator procente după cursul pieţei, când acesta ar fi superior procentelor legale, şi deosebit de aceasta să plătească despăgubirea cuvenită asigurătorului, dacă împrumutul a fost asigurat.

Art. 610 - Împrumutătorul nu riscă nimic în caz de schimbare a itinerariului, a călătoriei sau a vasului, declarate în contract, afară numai dacă schimbarea a avut loc din caz fortuit sau forţă majoră.

Asemenea nu riscă nimic împrumutătorul când împrumutatul se abţine sau face o declaraţie falsă, care ar putea să micşoreze teama de pericole sau să schimbe obiectul.

Schimbarea căpitanului sau a patronului, chiar prin concediul dat de proprietarul vasului, nu face să înceteze efectele contractului, dacă nu este convenţie contrarie.

Art. 611 - Dacă lucrurile asupra cărora s-a constituit împrumutul maritim sunt cu totul pierdute din caz fortuit sau forţă majoră, în timpul şi locul pentru care împrumutătorul şi-a luat răspunderea de riscuri, împrumutatul este liberat de plată.

Dacă pierderea e parţială, plata sumelor împrumutate e redusă la valoarea lucrurilor afectate împrumutului, şi care au fost scăpate, afară de plata cheltuielilor pentru scăpare şi a creanţelor privilegiate cărora s-ar cuveni preferinţă.

Când împrumutul e făcut asupra navlului, plata, în caz de sinistru e redusă la ceea ce se datoreşte de către chiriaşi, scăzându-se mai întâi salariile personale ale echipajului pentru cea din urmă călătorie şi contribuţia cheltuielilor pentru scăparea vasului.

Dacă lucrul asupra căruia s-a constituit împrumutul maritim este şi asigurat, valoarea părţii ce s-a scăpat se împarte între împrumutător, numai pentru capital, şi asigurător numai pentru sumele asigurate, în proporţie cu interesul fiecăruia.

Art. 612 - Împrumutătorul nu suferă pierderile şi daunele cauzate prin vicii inerente lucrului afectat la asigurarea plăţii, sau pe acelea care sunt cauzate prin faptul debitorului.

Art. 613 - Timpul riscurilor, dacă nu este determinat prin contract, începe:

1. În privinţa vasului, accesoriilor lui şi navlului, din momentul în care vasul părăseşte portul, până în ziua când aruncă ancora în portul de destinaţie;

2. În privinţa poverii din momentul în care lucrurile se încarcă în vas sau în bărci pentru a fi transportate pe vas până în ziua când s-a descărcat pe uscat, la locul de destinaţiune.

Art. 614 - Cel ce se împrumută pe mărfuri transportate, nu este liberat de plată prin pierderea vasului şi a poverei dacă nu dovedeşte că se găseau pe vas lucruri încărcate pe contul său până la concurenţa sumei luată cu împrumut.

Art. 615 - Împrumutătorii contribuie şi ei la avariile comune spre uşurarea celor împrumutaţi; orice convenţie contrară este nulă.

Avariile particulare nu sunt în sarcina împrumutătorilor, dacă nu s-a convenit astfel; dar dacă prin faptul unor asemenea avarii lucrurile afectate împrumutului nu ajung să satisfacă pe creditor, suferă şi acesta pagubă ce rezultă.

TITLUL VI
DESPRE ASIGURAREA ÎN CONTRA RISCURILOR NAVIGAŢIUNEI

CAPITOLUL 1
DESPRE CONTRACTUL DE ASIGURARE ŞI DESPRE OBLIGAŢIUNILE ASIGURĂTORULUI ŞI ASIGURATULUI

Art. 616 - Regulile stabilite în titlul XIII al cărţii I, se aplică şi la asigurările contra riscurilor navigaţiei, întrucât ele nu vor fi incompatibile cu asigurările maritime şi nu vor fi modificate prin dispoziţiile următoare.

Societăţile de asigurare mutuală, maritimă, sunt supuse şi dispoziţiilor titlului VIII din aceeaşi carte.

Art. 617 - Poliţa de asigurare, afară de regulile stabilite prin art. 445, va cuprinde:

1. Numele, specia, naţionalitatea şi capacitatea vasului;
2. Numele şi prenumele căpitanului sau patronului;
3. Locul unde obiectele asigurate au fost sau trebuie să fie încărcate;
4. Portul din care vasul a plecat sau trebuie să plece;
5. Porturile în care vasul trebuie să încarce şi să descarce şi în care are să intre.

Dacă indicaţiile de mai sus nu se pot face sau pentru că asiguratul nu este în stare să le procure, sau din cauza naturii speciale a contractului, vor fi suplinite prin altele în stare de a determina obiectul asigurării.

Art. 618 - Asigurarea poate avea drept obiect:

1. Vasul, cu aburi sau pânze, gol sau încărcat, armat sau nearmat, singur sau acompaniat;
2. Maşinile, uneltele, instrumentele, armamentul, dotaţiunea şi proviziunile;
3. Navlul călătorilor şi al lucrurilor încărcate, pe lângă care se poate prevedea şi salariile oamenilor din echipaj;
4. Lucrurile încărcate;
5. Sumele date cu împrumut maritim;
6. Sumele plătite sau datorate pentru avarii comune şi cheltuielile făcute sau datorate pentru avarii particulare, când nu ar fi acoperite prin un împrumut.
7. Şi în general, orice lucruri care se pot preţul în bani şi sunt supuse la riscurile navigaţiunei.

Asemenea poate fi făcută asupra totalităţii sau a unei părţi din sus-zisele lucruri împreună sau deosebit.

Art. 619 - Asigurarea e nulă dacă are de obiect:

Sumele luate cu împrumut maritim.

Lucrurile care servesc drept garanţie împrumutului maritim nu pot fi asigurate decât pentru partea valorii ce trece peste suma împrumutată.

Art. 620 - Dacă, fără fraudă, s-au făcut mai multe asigurări asupra acelor lucruri de către deosebiţi interesaţi sau de către mai mulţi reprezentanţi ai aceleiaşi persoane ce au lucrat fără însărcinare specială, toate asigurările sunt valabile până la concurenţa valorii lucrurilor.

Cei interesaţi au acţiune contra oricăruia dintre asigurători după alegere, afară de recursul asigurătorului care a plătit contra celorlalţi, în proporţiune cu interesul fiecăruia.

Art. 621 - Asigurarea poate fi făcută în timp de pace sau în timp de război, înainte sau în cursul călătoriei vasului.

Poate fi făcuta pentru o călătorie, sau pentru un timp determinat.

Asigurarea pentru o călătorie poate fi făcută numai pentru ducere sau numai pentru întoarcere, sau pentru ducere şi întoarcere.

Asigurarea pe un timp determinat se socoteşte făcuta pentru orice navigaţiune sau staţiune a vasului în timpul convenit, afară de o convenţie specială.

Art. 622 - Adăogirea de primă convenită în timp de pace pentru timpul de război ce ar putea supraveni, şi a cărei sumă nu ar fi determinată prin contract, va fi stabilită de judecată, avându-se în vedere riscurile, împrejurările şi convenţiunile fiecărei poliţe de asigurare.

Art. 623 - Dacă contractul de asigurare nu determină timpul riscurilor, se vor observa regulile următoare:

În asigurările pentru un timp determinat, riscurile încep de la data poliţei şi iau sfârşit în timpul convenit.

În asigurările pentru o călătorie, riscurile încep şi se sfârşesc la timpul arătat în art. 613. Dacă însă asigurarea e făcuta după începerea călătoriei, riscurile se socotesc de la data poliţei.

Dacă descărcarea lucrurilor asigurate este întârziată prin culpa destinatarului, riscurile încetează pentru asigurător după o lună de la ajungerea vasului la locul de destinaţie.

Art. 624 - Lucrurile încărcate pot fi asigurate:

Sau pentru preţul cu care s-au cumpărat, adăogându-se cheltuelile de încărcare şi navlul;

Sau pentru preţul curent la locul de destinaţie, după ajungerea lor, fără avarii.

Preţuirea făcută prin contract lucrurilor încărcate fără o altă explicaţie, se poate referi la amândouă aceste cazuri, şi nu vor fi aplicabile dispoziţiunile art. 453, dacă ea nu trece peste cel mai mare din preţurile menţionate.

O asemenea preţuire se socoteşte în totdeauna ca s-a făcut după declaraţia asiguratului, dacă nu a fost precedată de o estimaţie primită de asigurător, şi pentru acest cuvânt ea este supusă regulei stabilită în secundul aliniat al art. 460.

Art. 625 - Dacă se stipulează prin contract ca preţul lucrurilor asigurate să fie plătit în monedă străină, lucrurile vor fi preţuite în moneda ţării după cursul ce va avea în timpul subscrierei poliţei, afară de convenţie contrarie.

Art. 626 - Când chiar prin faptul asiguratului, călătoria, înainte de începerea riscurilor, nu are loc, asigurarea n-are nici un efect şi asigurătorul primeşte, în acest caz, ca indemnitate jumătate de primă stipulată şi nu mai mult de o jumătate la sută din suma asigurată.

Art. 627 - Sunt în riscul asigurătorului pierderile şi pagubele ce se întâmplă lucrurilor asigurate, din furtună, naufragiu, asvârlire pe terenuri sau pe stânci, lovire întâmplătoare a vaselor, schimbări silite de cale, de călătorie sau de vas, din cauză de aruncare în mare, exploziune, foc, prindere, piraterie şi, în general, din cauza oricărui alt accident de mare.

Asigurătorul nu este responsabil de pierderile şi pagubele provenind numai din vicii inerente al lucrului asigurat.

Art. 628 - Riscurile de război nu sunt în sarcina asigurătorului, dacă nu este convenţie expresă. Dacă asigurătorul şi-a luat asupra-şi riscurile de război, fără a le determina precis, el răspunde de perderile şi pagubele întâmplate lucrurilor asigurate din cauza ostilităţilor, represaliilor, opririlor, prinderilor sau vexaţiunilor de orice natură din partea vreunui Stat amic sau inamic, de drept sau de fapt, recunoscut sau nerecunoscut, şi în general pentru toate faptele şi accidentele de război.

Art. 629 - Orice schimbare de cale, de călătorie sau de vas, provenind din faptul asiguratului, nu sunt în sarcina asigurătorului, acesta are drept la primă dacă au început riscurile.

Schimbarea căpitanului sau patronului chiar prin concediul dat de către proprietarul vasului, nu face să înceteze efectele asigurării, afară însă de dispozițiunile articolului următor.

Art. 630 - Asigurătorul nu este responsabil de culpa sau prevaricațiunile căpitanului sau oamenilor echipajului, dacă nu s-a convenit într-altfel.

O asemenea convenție însă este nulă, dacă se raportă la un căpitan anume arătat prin contract, când asiguratul îl concediază şi-l înlocuieşte printr-altul fără consimțământul asigurătorului.

Art. 631 - Asiguratul nu participă la cheltuielile de navigațiune, de călăuzie, de ernatic, de carantină, nici la taxele de orice fel, şi nici la drepturile impuse asupra vasului sau poverei.

Art. 632 - Dacă contractul are de obiect asigurarea mărfurilor pentru ducere şi întoarcere, şi ajungând vasul la prima destinatie se intoarce gol ori neîncărcat deplin, asigurătorul are dreptul la două treimi din prima de asigurare convenită, dacă nu există convenția contrară.

Art. 633 - Dacă asigurarea s-a făcut separat pentru lucruri ce trebuie încărcate pe mai multe vase cu arătare de câtă anume sumă s-a asigurat în fiecare, şi povara întreagă este pusă pe un singur vas sau pe un număr de vase mai mic decât cel arătat în contract, asigurătorul nu răspunde mai mult decât suma asigurată din vasul care a primit povara, deşi s-ar pierde toate celelalte vase arătate; cu toate acestea, asigurătorul are dreptul la indemnitatea stabilită prin art. 626 pentru sumele în privința cărora asigurarea rămâne fără efect.

Art. 634 - Dacă căpitanul are facultatea de a intra în mai multe porturi spre a completa sau schimba povara, asigurătorul răspunde de riscurile la care sunt supuse lucrurile asigurate, numai cât timp ele sunt pe vas, afară dacă nu s-a stipulat într-alt fel.

Art. 635 - Asigurătorul nu mai răspunde de riscuri şi are dreptul la primă, dacă asiguratul expediază vasul într-un loc mai depărtat decât cel arătat în contract, deşi aflat pe aceeaşi cale.

Asigurarea îşi produce efectele, dacă călătoria se scurtează, oprindu-se vasul într-un loc mai apropiat, în care putea să staționeze.

Art. 636 - Obligațiunea asigurătorului este mărginită la suma asigurată.

Dacă în timpul cât ține asigurarea, lucrurile asigurate suferă mai multe sinistre succesiv, asiguratul trebuie întotdeauna să ție socoteala, chiar în caz de abandon, de sumele ce i s-a plătit sau i se datoreşte pentru sinistrele precedente.

Art. 637 - Clauza "fără de avarie" liberează pe asigurător de orice avarie comună sau particulară, exceptându-se cazurile de abandon. În aceste cazuri, asiguratul poate alege între abandon şi exercițiul acțiunii pentru avarie.

Art. 638 - Pentru verificarea pagubelor de care este răspunzător asigurătorul, asiguratul este dator a-i notifica toate încunoştiinţările ce a primit. Notificarea trebuie făcută în trei zile de la primirea încunoştiinţării, sub pedeapsa de despăgubire.

Aceeaşi obligaţie are asiguratul pentru povară, când vasul a fost declarat ca nefiind în stare a naviga, cu toate că povara nu va fi suferit altă stricăciune din cauza sinistrului întâmplat.

Art. 639 - Asiguratul este dator să notifice asigurătorului, în trei zile de la primire, actele doveditoare că lucrurile asigurate au fost expuse riscurilor şi că s-au pierdut.

Asigurătorul poate face proba contrarie celor ce rezultă din actele prezentate de asigurat.

Admiterea probei contrarie nu suspendă însă condamnarea asigurătorului la plata sumei asigurate, dacă asiguratul dă cauţiune.

Dacă în timp de patru ani nu a fost făcută cererea în judecată, cauţiunea este liberată.

Art. 640 - În caz de pierdere de mărfuri încărcate pe vas în contul căpitanului, acesta e dator să justifice proprietatea lor cu probe admise de legea comercială, şi povara cu o poliţa de încărcare, subscrisă de doi dintre fruntaşii echipajului.

Orice om al echipajului sau călătorul care aduce din străinătate mărfuri asigurate în ţară, trebuie să consemneze poliţa de încărcare la consulul român din locul unde se face încărcarea, sau, în lipsă, la autoritatea locală.

Art. 641 - În orice caz de sinistru, căpitanul şi asiguratul sau însărcinatul său sunt datori să dea ajutor pentru scăparea şi conservarea lucrurilor asigurate, fără prejudiciu drepturilor lor faţă cu asigurătorul. Cheltuelile făcute trebuiesc plătite până la concurenţa valorii lucrurilor scăpate.

Asigurătorii şi agenţii sau însărcinaţii lor pot, în înţelegere cu căpitanul, cu asiguraţii şi cu însărcinaţii lor, sau cu fiecare din ei, să ia masuri pentru scăparea lucrurilor asigurate şi pentru conservarea lor, fără prejudiciul vreunui drept.

Art. 642 - Asiguratul, notificând asigurătorului încunoştiinţările primite, îşi poate rezerva dreptul de a cere prin act separat plata ce i se datorează prin asigurare.

Art. 643 - Asigurătorul este dator să plătească sumele datorate:

În caz de simplă avarie, în termen de treizeci zile de când i s-a notificat lichidarea relativă;

În caz de abandon, în termen de două luni de la abandon.

Asiguratul este dator însă să probeze, în aceste termene, sinistrul ce dă loc acţiunii de avarie sau dreptului de abandon.

Dacă este opunere, fiecare dintre oponenţi şi asiguratul chiar pot cere ca suma să se consemneze la Casa de depuneri şi consemnaţiuni.

CAPITOLUL 2
DESPRE ABANDON

Art. 644 - Abandonul lucrurilor asigurate poate fi făcut în cazurile:

1. De naufragiu;
2. De pradă;
3. De oprire prin ordinul unui Stat străin;

4. De oprire prin ordinul guvernului, după inceperea călătoriei;

5. De imposibilitate de a continua navigaţiunea, dacă vasul nu poate fi reparat, sau dacă cheltuielile necesare pentru a-l repara şi pune în stare să reia călătoria se suie la trei pătrimi cel puţin din valoarea sa asigurată;

6. De pierderea sau deteriorarea lucrurilor asigurate, când pierderea sau deteriorarea se urcă la cel puţin trei pătrimi din valoarea lucrurilor.

În orice caz, asiguratul nu poate cere decât despăgubire pentru avariile suferite.

Art. 645 - Asiguratul poate face abandonul chiar fără să fie ţinut a proba pierderea vasului, dacă în călătoriile cu lung curs a trecut un an, şi în celelalte călătorii au trecut şase luni, din ziua plecării vasului sau din ziua la care se referă ultimele ştiri primite.

În caz de asigurare pe timp mărginit şi după trecerea termenilor de mai sus, pierderea vasului se presupune că a avut loc în timpul asigurării.

Dacă sunt mai multe asigurări succesive, pierderea se presupune că a avut loc a doua zi după primirea ultimelor ştiinţe.

Art. 646 - Dacă vasul s-a declarat a nu fi în stare de navigaţiune, abandonul lucrurilor încăcate într-însul se poate face, dacă în termenul de trei luni de la declaraţia imposibilităţii de navigaţie nu s-ar fi putut găsi un alt vas pentru a reîncărca lucrurile şi a le transporta la locul destinaţiei lor.

Art. 647 - În cazul prevăzut de articolul precedent şi de art. 524, dacă lucrurile sunt încărcate pe alt vas, asigurătorul este obligat să plătească stricăciunile ce ele au suferit, cheltuielile de descărcare şi de reîncărcare, de depozit şi de pază în magazii, excedentul navlului şi toate celelalte cheltuieli făcute pentru scăparea lucrurilor până la concurenţa sumei asigurate, şi dacă aceasta nu s-a cheltuit întreagă, asigurătorul continuă a răspunde de riscuri pentru cât mai rămâne.

Art. 648 - În caz de oprire din partea vreunui Stat străin sau de pradă, abandonul lucrurilor oprite sau prădate nu poate fi făcut decât după trei luni de la notificarea sinistrului, dacă aceasta s-a întâmplat în apele sau mările Europei, în canalul Suez sau Marea Roşie, şi după şase luni de la notificaţie dacă a avut loc în alte mari.

Pentru lucrurile supuse stricăciunii, termenele de mai sus se reduc la jumătate.

Art. 649 - Abandonul trebuie făcut asigurătorilor în termenul:

De trei luni din ziua în care s-a primit ştirea despre sinistru dacă acesta a avut loc în apele sau în mările Europei, în canalul Suez sau Marea Roşie;

De şase luni, dacă sinistrul a avut loc în alte mări ale Africei, în mările occidentale şi meridionale ale Asiei şi în mările orientale ale Americii;

În termen de un an, dacă sinistrul s-a întâmplat în celelalte mări.

În caz de oprire din partea vreunui Stat străin, sau în caz de pradă, aceste termene curg de la împlinirea termenelor arătate în articolul precedent.

Odată ce aceste termene au trecut, asiguratul nu mai poate face abandonul rămânându-i numai acţiunea pentru avarii.

Art. 650 - Asiguratul, notificând ştirile ce a primit, poate face abandonul, somând pe asigurător să-i plătească suma asigurată în termenul stabilit prin contract sau prin lege, ori poate a-şi rezerva dreptul de a-l face în termenele legale.

Odată cu facerea abandonului, asiguratul este dator a declara asigurările efectuate sau ordonate şi împrumuturile maritime făcute. În lipsă, termenul pentru plată nu începe decât din ziua în care această declaraţie a fost notificată; termenul însă pentru urmărirea dreptului de abandon nu se poate prelungi.

În caz de declaraţie falsă, asiguratul pierde toate drepturile rezultând din contractul de asigurare.

Art. 651 - Abandonul lucrurilor asigurate nu se poate face nici pentru parte din lucruri, nici sub condiţiune. El cuprinde numai lucrurile ce fac obiectul asigurării şi al riscurilor.

Art. 652 - Odată ce abandonul s-a notificat şi primit sau declarat valabil, lucrurile asigurate devin ale asigurătorului din ziua în care a fost făcut. Asiguratul e dator a-i da toate actele privitoare la lucrurile asigurate.

Asigurătorul nu poate, sub cuvânt de întoarcere a vasului, să se sustragă de la plata sumei asigurate.

Art. 653 - În caz de predare, dacă asiguratul nu a putut înştiinţa despre aceasta pe asigurător, poate răscumpăra lucrurile predate fără a mai aştepta ordinul său.

Asiguratul însă e dator a notifica asigurătorului învoirea ce va fi făcut pentru răscumpărare, îndată ce-i va fi cu putinţă.

Asigurătorul are alegerea sau de a primi asupra-şi răscumpărarea sau de a renunţa la dânsa; el e dator însă a notifica asiguratului alegerea ce va fi făcut în termen de douăzeci şi patru de ore de la comunicarea învoirii de răscumpărare.

Dacă declară ca primeşte pe contul său răscumpărarea, asigurătorul e dator să contribuie, fără întârziere, la plata ei, conform convenţiei şi în proporţie cu partea asigurată de dânsul, neîncetând de a fi răspunzător pentru riscurile călătoriei în conformitate cu contractul de asigurare.

Dacă declară că renunţă la răscumpărare, asigurătorul va plăti suma asigurata fără a putea pretinde ceva din lucrurile asigurate.

Când asigurătorul nu a notificat alegerea sa în termenul de mai sus, se presupune ca el a renunţat la beneficiul răscumpărarei.

TITLUL VII
DESPRE AVARII ŞI DESPRE CONTRIBUŢII

CAPITOLUL 1
DESPRE AVARII

Art. 654 - Se socotesc avarii toate cheltuielile extraordinare făcute pentru vas şi pentru povară, pentru amândouă împreună sau pentru fiecare în parte, şi toate pagubele ce se întâmplă vasului şi lucrurilor încărcate, după încărcare şi plecare până la întoarcere şi descărcare.

Avariile sunt de două feluri: avarii mari sau comune, şi avarii simple sau particulare.

Nu sunt avarii, ci numai cheltuieli în sarcina vasului: cheltuielile ce de ordinar se fac pentru intrarea în golfuri, râuri sau canaluri, sau pentru a ieşi dintr-însele, şi cheltuielile pentru drepturi sau taxe de navigaţie.

În lipsă de convenţie specială între părţi, avariile sunt reglementate după următoarele dispoziţii.

Art. 655 - Sunt avarii comune sau mari, cheltuielile extraordinare făcute şi pagubele suferite de bună voie pentru binele şi pentru scăparea comună a vasului şi a poverei.

Astfel sunt:

1. Lucrurile date prin învoială şi sub titlul de răscumpărare a vasului şi a poverei;

2. Lucrurile aruncate în mare, pentru scăparea comună;

3. Catarturile, pânzele, otgoanele şi alte unelte tăiate sau sfărâmate, pentru scăparea comună;

4. Ancorele, lanţurile şi alte obiecte părăsite sau aruncate în mare, pentru scăparea comună;

5. Pagubele ce prin aruncare în mare s-a cauzat lucrurilor rămase pe vas;

6. Pagubele cauzate vasului prin operaţiunea aruncării în mare, de bunăvoie sau de necesitate, precum şi pagubele aduse vasului pentru înlesnirea scăpării lucrurilor încărcate sau pentru a înlesni scurgerea şi secarea apelor, şi pagubele ce s-ar cauza, din aceasta, lucrurilor încărcate;

7. Daunele cauzate vasului şi poverii cu ocazia stingerii incendiului de pe bord;

8. Cheltuielile făcute cu căutarea şi hrana persoanelor rănite în apărarea vasului şi cheltuielile funerarii, în caz de moarte a acelor persoane;

9. Salariile şi hrana persoanelor echipajului în timpul opririi sau împedicării, când vasul este oprit în călătorie prin faptul unui Stat străin sau este constrâns a sta într-un port din cauza unui rebel ce ar supraveni sau din o altă asemenea cauză ce împiedică călătoria la portul de destinaţie, până când vasul şi povara sunt libere de obligaţiile ce le privesc;

10. Cheltuielile de intrare sau ieşire şi taxele de navigaţie plătite într-un port unde vasul a fost silit a se opri din cauza furtunei, goanei, inamicului sau piraţilor, ori a intrării de apă, provenită din caz fortuit sau forţă majoră;

11. Salariile şi hrana persoanelor echipajului într-un port de oprire silită în timpul reparaţiunilor necesare pentru continuarea călătoriei, când reparaţiile constituie avaria comună;

12. Cheltuielile de descărcare şi reîncărcare a obiectelor puse pe uscat pentru înlesnirea sau facerea sus ziselor reparaţii ale vasului într-un port de oprire silită; cheltuielile pentru pază şi chirie a magazinelor unde acele obiecte au stat în depozit;

13. Cheltuielile făcute pentru a se obţine liberarea sau restituirea vasului oprit, când oprirea nu provine dintr-o cauză ce ar privi exclusiv pe vas, persoana căpitanului sau aceea a armatorului, precum şi salariile şi hrana persoanelor echipajului în timpul necesar pentru obţinerea unei asemenea liberări sau restituiri, dacă ea a fost obţinută;

14. Cheltuielile de descărcare pentru uşurarea vasului, când a trebuit să se facă în timp furtună sau din altă cauză privitoare la scăparea comună a vasului sau a poverei şi daunele ce vasul sau povara au suferit cu ocazia descărcării şi reîncărcării;

15. Pagubele pe care vasul sau povara le-au încercat în cufundarea la mal de bună voie pentru scăparea vasului de furtună, de pradă sau de alt pericol iminent;

16. Cheltuielile făcute pentru scoaterea deasupra apei vasului cufundat în cazul mai sus, şi recompensele datorite pentru lucrările şi serviciile aduse în asemenea ocaziuni;

17. Pierderea şi stricăciunile suferite de lucrurile puse în luntre sau bărci pentru uşurarea vasului în cazurile arătate la numărul 14, cuprinzându-se partea de contribuţie ce s-ar datora chiar luntrelor sau bărcilor; de asemenea şi pagubele suferite de obiectele rămase pe vas, întrucât asemenea pagube pot fi considerate ca avarii comune;

18. Primele şi interesele împrumuturilor maritime contractate pentru a face faţă cheltuielilor considerate între avariile comune, şi primele de asigurare ale aceloraşi cheltuieli, precum şi pierderea ce trebuie sa se plătească proprietarului mărfurilor vândute, în timpul călătoriei într-un port de oprire silită, pentru acoperirea aceloraşi cheltuieli;

19. Cheltuielile regularei avariilor comune.

Nu sunt considerate ca avarii comune, cu toate că sunt făcute de bunăvoie, pentru binele şi scăparea comună: pagubele încărcate de vas sau cheltuielile făcute pentru dânsul, când provin din viciu, sau vechime a vasului, sau din culpa ori neglijenţa căpitanului sau a echipajului.

Obiectele de armament ale vasului aruncate în mare, ancorele, lanţurile sau alte obiecte părăsite chiar de bunăvoie, pentru binele şi scăparea comună, nu pot fi trecute între avarii, dacă nu sunt descrise în inventariul bordului ţinut conform dispoziţiunilor art. 510.

Aruncarea în mare a proviziunilor vasului nu poate fi, nici într-un caz, considerată ca avarie comună.

Art. 656 - Se consideră ca avarii comune:

1. Preţul sau indemnitatea pentru răscumpărarea oamenilor echipajului trimişi pe uscat în serviciul vasului şi făcuţi prizonieri sau ţinuţi ca ostatici;

2. Cheltuielile unei carantine neprevăzute la facerea contractului de închiriere, dacă ea priveşte şi vasul şi povara, precum şi cheltuielile cu salariul şi hrana persoanelor echipajului în timpul carantinei.

Art. 657 - Dacă este necesitate de a se arunca în mare lucruri, trebuie a se începe cu cele mai puţin necesare, mai grele şi de mai puţin preţ, pe cât va fi cu putinţă, şi apoi lucrurile după întâia podeală a vasului şi succesiv celelalte.

Art. 658 - Sunt avarii particulare toate pagubele încercate şi toate cheltuielile făcute numai pentru vas, sau numai pentru povară.

Astfel sunt:

1. Orice pierdere sau pagubă suferită de lucrurile încărcate, prin furtună, incendiu, pradă, naufragiu, cufundare,

sau prin orice alt caz fortuit sau de forţă majoră;

2. Pierderea catartelor, pânzelor, frânghiilor, ancorelor, sau orice altă pagubă suferită de vas din cauzele menţionate mai sus;

3. Orice pagubă suferită din viciul însuşi al vasului sau al mărfurilor;

4. Cheltuielile pentru orice oprire cauzată din viciul vasului, din intrare de apă provenind din vechimea lui, din lipsă de provizii pe bord, sau din orice altă cauză imputabilă proprietarului, armatorului sau căpitanului;

5. Salariul şi hrana marinarilor în timpul carantinei ordinare, sau în timpul reparaţiilor provenite din viciul sau vechimea vasului, sau din o altă cauză imputabilă proprietarului, armatorului sau căpitanului, sau în timpul opririi ori şederii într-un port ce ar privi numai vasul sau numai povara, şi cheltuielile pentru a obţine în acest caz liberarea unuia sau alteia;

6. Cheltuielile pentru conservarea mărfurilor încărcate sau pentru repararea butoaielor, lăzilor sau sacilor în care sunt puse, când aceste cheltuieli nu provin din pagube considerate ca avarii comune;

7. Excedentul navlului în cazul prevăzut de art. 580.

Pagubele întâmplate mărfurilor prin accidente provenind din neglijenţa căpitanului sau celorlalte persoane ale echipajului sunt avarii particulare în sarcina proprietarului acelor mărfuri, având acesta dreptul de acţiune pentru despăgubire contra căpitanului, sau asupra vasului şi asupra navlului.

Căpitanul răspunde de pagubele cauzate proprietarilor vasului, prin lunga sau arbitrara şedere în porturi.

CAPITOLUL 2
DESPRE CONTRIBUŢIUNE

Art. 659 - Avariile particulare se suportă şi se plătesc de către proprietarul lucrului care a încercat paguba, sau a dat ocazie la o cheltuială.

Avariile comune sunt proporţional împărţite între povara şi jumătate a vasului şi a navlului.

Valoarea lucrurilor aruncate este cuprinsă în formarea mesei ce urmează să contribuie.

Art. 660 - Bagajele persoanelor echipajului şi ale călătoriilor nu contribuie la avaria comună, dacă sunt scăpate; dau însă dreptul la contribuţie, dacă sunt aruncate în mare, sau suferă vreo stricăciune.

Art. 661 - Lucrurile ce nu se cuprind în poliţa de încărcare, sau pentru care nu există declaraţia căpitanului, de se vor fi aruncat în mare, nu se plătesc; iar de au scăpat, contribuie.

Art. 662 - Lucrurile încărcate pe podeala de sus a vasului, contribuie întotdeauna la avariile comune, dacă nu sunt scăpate.

Dacă lucrurile sunt aruncate în mare sau stricate prin aruncare, afară de cazul călătoriilor prevăzute de ultimul aliniat al art. 508, proprietarul nu este primit a cere despăgubire pentru pierderea sau stricarea lor, decât de la căpitanul care le-a încărcat pe podeala vasului fără învoirea scrisă a încărcătorului. În caz contrariu, o specială contribuţiune are loc între vas, navlu şi celelalte lucruri încărcate pe podeală, deosebit de contribuţiunea generală pentru avariile comune la toată povară.

Art. 663 - Dacă aruncarea în mare nu scapă vasul, nu e loc la contribuţie. Lucrurile scăpate nu sunt supuse la plată şi nici la despăgubirea celor aruncate în mare sau stricate.

Dacă aruncarea în mare scapă vasul, şi acesta, urmându-şi călătoria, se pierde, lucrurile scăpate contribuie la aruncarea după valoarea lor în starea în care se află, scăzându-se cheltuielile făcute pentru scăpare.

Lucrurile aruncate în mare nu contribuie în nici un caz la plata pagubelor ce se vor fi întâmplat în urma aruncării lucrurilor scăpate.

Povara nu contribuie la plata vasului pierdut sau ajuns în stare de a nu mai putea naviga.

Art. 664 - În caz de pierdere a lucrurilor puse în luntre sau în bărci pentru uşurarea vasului, repartiţiunea pierderii se face asupra vasului şi asupra întregei poveri.

Dacă vasul se pierde cu restul de poverei, nu e loc la contribuţiune pentru lucrurile puse în bărci sau luntre, deşi acestea ar ajunge bine în port.

Art. 665 - Dacă, după repartiţiune, lucrurile aruncate în mare sunt redobândite de proprietarii lor, aceştia vor restitui căpitanului şi persoanelor interesate ceea ce au primit din contribuţie, scăzându-se pagubele cauzate prin aruncare şi cheltuielile făcute pentru redobândire.

Art. 666 - Vasul contribuie pentru valoarea ce are la locul descărcarei, sau pentru preţul cu care ar putea fi vândut, scăpându-se avariile particulare chiar posterioare avariei comune.

Navlul ce, prin faptul convenţiei arătate la art. 587, e câştigat chiar în caz de pierdere a lucrurilor încărcate, nu este supus la contribuţiune.

Art. 667 - Lucrurile scăpate şi cele aruncate în mare sau în orice alt chip sacrificate, contribuie în proporţie cu valoarea ce au locul descărcări. Dacă a avut loc convenţia arătată în articolul precedent, navlul nu se scade din valoare.

Art. 668 - Natura, specia şi calitatea lucrurilor ce urmează să contribuie şi a celor aruncate sau sacrificate, se stabileşte prin poliţele de încărcare, facturi şi, în lipsă, prin orice mijloace de probă admise de lege.

Când în poliţa de încărcare calitatea sau valoarea lucrurilor încărcate nu este cea adevărată şi în realitatea lucrurilor sunt de o valoare mai mare, ele contribuie după valoare mai mare, ele contribuiesc după valoarea lor reală, dacă sunt scăpate, şi se plătesc după calitatea şi valoarea indicată, dacă sunt aruncate în mare sau stricate.

Dacă însă lucrurile sunt de o calitate sau o valoare mai mică celei declarate prin poliţa de încărcare, ele contribuie după calitatea şi valoarea indicată, dacă sunt scăpate, şi se plătesc după valoarea lor reală, dacă sunt aruncate în mare sau stricate.

Art. 669 - Căpitanul va încheia proces-verbal despre orice hotărâre va lua şi despre operaţiunile urmate pentru scăparea comună, îndată ce aceasta îi va fi cu putinţă.

Procesul-verbal va cuprinde motivele hotărârii și va arata în mod sumar lucrurile aruncate sau stricate; va fi subscris de fruntașii echipajului sau va arata motivele nevoinței lor de a subscrie și va fi transcris în registrul vasului.

O copie de pe acest proces-verbal, subscrisă de căpitan, va fi alăturată la raportul prevăzut de art. 526.

Art. 670 - Descrierea, prețuirea și repartiția pierderilor și pagubelor va fi făcută, în locul de descărcare al vasului, prin îngrijirea căpitanului, de către experți, numiți, în țară, de președintele tribunalului respectiv și, în lipsă de tribunal, de către judecătorul de ocol; iar în țară străină, de autoritatea consulară română și, în lipsă, de autoritatea locală.

Repartiția propusă de experți va fi supusă, în țară, cercetării tribunalului respectiv sau judecătorului de ocol și, în țară străină, autorității locale competente.

Art. 671 - Acțiunea pentru avarie contra chiriașului vasului și contra destinatorului nu poate avea loc dacă căpitanul a primit navlul și a predat lucrurile încărcate fără a protesta, chiar când plata navlului ar fi fost făcută înainte.

TITLUL VIII DESPRE PAGUBELE CAUZATE PRIN LOVIREA VASELOR (ABORDAJ)

Art. 672 - Dacă lovirea vaselor a avut loc din caz fortuit sau forță majoră, pagubele și pierderile provenite din această cauză sunt în sarcina lucrurilor ce le-au suferit, fără drept de despăgubire.

Art. 673 - Dacă lovirea s-a întâmplat din culpa unuia din vase, pagubele și pierderile sunt în sarcina vasului în culpă. Despăgubirile datorate persoanelor moarte sau rănite sunt privilegiate în caz de neajungere a sumei de împărțit.

Art. 674 - Dacă nu se dovedește cărui dintre vase se poate imputa culpa, sau dacă culpa se dovedește a fi comună, fiecare suferă pagubele și pierderile încercate fără drept la vreo despăgubire; cu toate acestea, fiecare vas este obligat în mod solitar la plata pagubelor și pierderilor cauzate lucrurilor încărcate și a leziunilor cauzate persoanelor, conform dispozițiunilor celor două articole precedente.

Art. 675 - Responsabilitatea vaselor stabilită prin articolele precedente, nu apără de răspundere pe autorii culpei către persoanele vătămate și către proprietarii vaselor.

Art. 676 - Când un vas a lovit, nu din culpa sa, pe un altul, ci pentru că el însuși a fost lovit din culpa unui al treilea, toată răspunderea este în sarcina acestuia.

Art. 677 - Acțiunea de despăgubire, pentru daunele provenite din lovirea vaselor, nu poate fi admisă dacă nu s-a făcut, în termen de trei zile, către autoritatea locului unde s-a întâmplat faptul, sau a primului port în care vasul s-a oprit.

Pentru pagubele cauzate persoanelor sau mărfurilor, lipsa de protestare sau reclamaţie nu vatămă drepturile persoanelor care nu se găseau pe vas, sau nu erau în poziţiune a-şi manifesta voinţa.

TITLUL IX DESPRE CREANŢELE PRIVILEGIATE

CAPITOLUL 1 DISPOZIŢIUNI GENERALE

Art. 678 - Privilegiile stabilite prin acest titlu trec înaintea oricărui alt privilegiu general sau special asupra mobilelor, stabilit prin codul civil.

Art. 679 - În orice caz de deteriorare sau micşorare a lucrului asupra căruia exista privilegiul, acesta se exercită pe ceea ce rămâne, sau se redobândeşte ori se scapă.

Art. 680 - Dacă creditorul ce are un privilegiu asupra unuia sau mai multor obiecte, este primat asupra altor obiecte, cel dintâi este subrogat în privilegiul aparţinând ultimului creditor.

Acelaşi drept îl au asemenea şi ceilalţi creditori privilegiaţi care suferă o pierdere în urma sus arătatei subrogaţiuni.

Art. 681 - Creanţele privilegiate în acelaşi grad concură între dânsele în caz de nesuficienţă a lucrului în proporţie cu cât au să ia, dacă sunt contractate în acelaşi port. Dar dacă asemenea creanţe iau naştere în urmă, după reluarea călătoriei, creanţele posterioare sunt preferate celor anterioare.

Art. 682 - Dacă titlul creanţei privilegiate este la ordin, girul transmite şi privilegiul.

CAPITOLUL 2 DESPRE CREANŢELE PRIVILEGIATE ASUPRA LUCRURILOR ÎNCĂRCATE

Art. 683 - Sunt privilegiate asupra lucrurilor încărcate şi plătite în ordinea prevăzută prin prezentul articol, creanţele următoare:

1. Cheltuielile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservaţiune şi de urmărire a lucrurilor;
2. Cheltuielile, indemnităţile şi primele de scăpare datorate pentru ultima călătorie;
3. Drepturile vamale datorate pentru lucruri la locul de descărcare;
4. Cheltuielile de transport şi descărcare;
5. Chiria magaziilor în care lucrurile descărcate au fost depuse;
6. Sumele datorate ca contribuţie pentru avariile comune;
7. Primele de asigurare;
8. Capitalul şi procentele datorate pentru obligaţiile contractate de căpitan asupra poverii, în cazurile prevăzute de art. 519 şi cu îndeplinirea formalităţilor prescrise;
9. Orice alt împrumut maritim când acela ce a dat banii posedă poliţa de încărcare.

Art. 684 - Privilegiile arătate în articolul precedent nu se conservă, dacă acţiunea nu este exercitată în termen de cincisprezece zile de la descărcare şi înainte de trecerea lucrurilor încărcate în mâna celor de al treilea.

Pentru sechestrarea, darea în gaj şi vânzarea silită a lucrurilor supuse privilegiului, se aplică regulile generale stabilite prin codicele de procedură civilă, afară de cazurile în care codicele de comerţ nu ar dispune într-alt fel.

CAPITOLUL 3
DESPRE CREANŢELE PRIVILEGIATE ASUPRA NAVLULUI

Art. 685 - Sunt privilegiate asupra navlului şi admise la plată, în ordinea aici arătată, următoarele creanţe:

1. Cheltuielile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservare şi urmărire;
2. Cheltuielile, indemnităţile şi primele de scăpare, datorite pentru ultima călătorie;
3. Salariile, retribuţiunile şi indemnităţile datorate persoanelor echipajului pentru călătoria în care s-a câştigat navlul;
4. Sumele datorate ca contribuţiune la avarii comune;
5. Primele de asigurare;
6. Capitalul şi procentele datorate pentru obligaţiunile contractate de căpitan asupra navlului, în cazurile prevăzute de art. 519 şi cu îndeplinirea formalităţilor prescrise;
7. Pentru despăgubirile datorate chiriaşilor vasului pentru nepredarea lucrurilor încărcate sau pentru avarii suferite de dânsele din culpa căpitanului sau persoanelor echipajului în ultima călătorie;
8. Orice altă datorie cu împrumut maritim sau cu gaj asupra navlului, transcrisă şi adnotată pe actul de naţionalitate.

CAPITOLUL 4
DESPRE CREANŢELE PRIVILEGIATE ASUPRA VASULUI

Art. 686 - Vasele sau părţile lor, chiar când s-ar afla în posesiunea unei a treia persoane, sunt supuse la plata creanţelor ce legea declară privilegiate, în modul şi marginile mai jos stabilite.

Art. 687 - Sunt privilegiate asupra vasului şi admise la plata asupra preţului său şi în ordinea arătată în prezentul articol, creanţele următoare:

1. Cheltuielile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservaţiune şi urmărire a vasului;
2. Cheltuielile, indemnităţile şi primele pentru scăpare, datorate pentru ultima călătorie;
3. Taxele de navigaţiune stabilite prin lege;
4. Salariile piloţilor, salariul custodelui şi cheltuielile de pază a vasului, după intrarea lui în port;
5. Chiria magaziilor pentru păstrarea uneltelor şi instrumentelor vasului;
6. Cheltuielile de întreţinere a vasului şi a uneltelor şi instrumentelor sale după ultima sa călătorie şi intrare în port;
7. Salariile, retribuţiunile şi indemnităţile datorate, conform dispoziţiunilor titlului III al acestei cărţi, căpitanului şi celorlalte persoane

ale echipajului pentru cea din urmă călătorie;

8. Sumele datorate ca contribuţie la avariile comune;

9. Capitalul şi procentele datorate pentru obligaţiunile contractate de căpitan la trebuinţele vasului în cazurile prevăzute de art. 519 şi cu îndeplinirea formalităţilor prescrise;

10. Primele de asigurarea vasului şi accesoriilor sale pentru cea din urma călătorie, dacă asigurarea a fost făcută pentru un timp determinat sau cu călătoria, şi pentru vasele cu abur ce fac călătorii periodice asigurate pentru un timp determinat, primele corespunzătoare cu cele din urmă şase luni, şi deosebit de acestea, în asociaţiunile de asigurare mutuală, reparaţiunile şi contribuţiunile pentru ultimele şase luni;

11. Indemnităţile datorate chiriaşilor pentru nepredarea lucrurilor încărcate sau pentru avariile suferite de dânsele din culpa căpitanului sau a echipajului, în ultima călătorie;

12. Preţul vasului datorat încă vânzătorului;

13. Creanţele arătate la numărul 9 de mai sus, ce au fost transcrise şi adnotate târziu, orice altă creanţă de împrumut maritim asupra vasului şi creanţele pentru care vasul a fost dat în gaj.

În caz când mai multe creanţe din cele prevăzute de numărul 13 se află în concurenţă, preferinţa se determină după data transcripţiunei titlului şi adnotaţiunii lui pe actul de naţionalitate.

Art. 688 - Girantul, cezionarul, subrogatul sau creditorul care a primit în gaj o creanţă asupra unui vas, transcrisă şi adnotată, vor putea cere să se menţioneze pe registrul căpităniei portului şi pe actul de naţionalitate al vasului girul, cesiunea, subrogaţiunea sau constituirea gajului ce a avut loc.

Art. 689 - Privilegiile arătate în articolele precedente nu se pot exercita, dacă creanţele nu sunt probate şi privilegiile nu sunt conservate în modul următor:

1. Cheltuielile de judecată cu conturile lichidate de judecătorul competent, după formele stabilite prin legile de procedură;

2. Cheltuielile, indemnităţile şi primele pentru scăpare şi salariile piloţilor, cu sentinţe, cu atestate ale autorităţii maritime şi cu celelalte probe ce autoritatea judecătorească va crede de cuviinţă a admite, după împrejurări;

3. Taxele de navigaţiune cu recipisele autorităţilor competente;

4. Salariul custodelui, cheltuielile de pază arătate în numărul 4 al art. 687 şi creanţele arătate în numărul 5 al art. 683 şi în alineatele 5 şi 6 ale art. 687 prin state aprobate de prezidentul tribunalului respectiv;

5. Salariile şi retribuţiunile căpitanului şi celorlalte persoane ale echipajului, cu rolurile de armament şi dezarmament extrase din oficiurile autorităţii maritime, celelalte indemnităţi cu raportul căpitanului şi cu celelalte probe ale întâmplărilor ce le-au dat naştere;

6) Creanţele pentru contribuţiuni la avariile comune, cu actele relative la reparaţiunea lor;

7. Creanţele arătate la numărul 8 de sub art. 683, la alineatul 6 de sub art. 685 şi la aliniatul 9 de sub art. 687 prin

procesele-verbale subscrise de fruntaşii echipajului, ordinele de autorizaţiune, statele subscrise de căpitan şi confirmate de experţi, prin actele de vânzare şi procesele verbale subscrise de el, sau prin mijlocul altor acte, dovedind necesitatea cheltuelilor;

8. Primele de asigurare, cu poliţele de asigurare sau cu alte titluri subscrise de asigurat şi cu extractele de pe registrele mijlocitorilor de asigurare, reparaţiunile sau contribuţiunile în societăţile de asigurare mutuală, cu extractele de pe registrele de admitere a navelor în societate;

9. Indemnităţile datorate chiriaşilor unui vas cu sentinţele ce le-au lichidat; şi dacă la timpul distribuirii preţului, sentinţa de condamnare la despăgubire e pronunţată, iar daunele-interese nu sunt încă lichidate, creditorii pot, după împrejurări, să fie admişi la plata despăgubirii pentru o sumă aproximativă, dând cauţiune că vor restitui ceea ce va constata că au primit mai mult; tot astfel vor fi admişi la plată şi creditorii posteriori celor dintâi, dacă vor da cauţiune de restituire;

10. Vinderea vasului cu actul de vânzare, transcris şi adnotat în modul stabilit prin art. 493;

11. Creanţele arătate la numărul 9 de sub art. 683, la numărul 8 de sub art. 685 şi la numărul 13 de sub art. 687, cu actele respective transcrise şi adnotate în modul prescris.

Art. 690 - Afară de regulile generale pentru stingerea obligaţiunilor, privilegiile creditorilor asupra vasului se sting:

1. Prin vânzarea silită, făcută sau după cererea creditorilor, sau pentru altă cauză, după formele stabilite de procedura comercială şi după plata preţului asupra căruia privilegiul a trecut;

2. Prin expirarea termenului de trei luni, în caz de înstrăinare de bunăvoie a vasului.

Acest termen începe de la data transcrierii actului de înstrăinare, dacă vasul se găseşte în timpul transcripţiunei în circumscripţia unde e înscris; şi de la data întoarcerii sale în zisa circumscripţiune, dacă transcripţiunea înstrăinării s-a făcut după plecarea vasului, cu condiţiunea ca, în termen de o lună de la data transcripţiunii, vânzarea să fie notificată creditorilor privilegiaţi ale căror titluri se află transcrise şi adnotate pe actul de naţionalitate.

Stingerea privilegiului nu poate avea loc faţă cu creditorul privilegiat, care înainte de expirarea termenului a chemat în judecată pe cumpărătorul vasului, pentru a obţine recunoaşterea privilegiului său.

Art. 691 - Achizitorul unui vas sau unei părţi din vas, pentru a-l purga de creditele creanţelor privilegiate la care nu este obligat personal, e dator să notifice creditorilor înainte de punerea în gaj sau urmărirea vasului, un act conţinând:

1. Data şi felul titlului său, datele transcripţiunii titlului şi adnotării pe actul de naţionalitate;

2. Numele şi prenumele autorului său;

3. Numele, felul şi capacitatea vasului;

4. Preţul convenit şi orice altă sarcină impusă achizitorului sau valoarea ce el oferă să plătească;

5. Lista creditorilor cu arătarea numelui şi prenumelui lor, a sumelor ce li se datorează; data titlurilor lor, a transcripţiei şi adnotaţiunei pe actul de naţionalitate;

6. Oferta de depunere a preţului convenit sau a valorii declarate pentru a fi împărţită între creditori;

7. Alegerea domiciliului la reşedinţa tribunalului care ar fi competinte să procedă la vânzarea cu licitaţiune, dacă aceasta ar trebui să aibă loc.

Un extract sumar de pe acest act se va publica în foaia anunţurilor judiciare a locului unde se află oficiul maritim la care vasul este înscris; aceasta va ţine loc de notificaţiune pentru creanţele nesupuse publicităţii.

Art. 692 - Orice creditor privilegiat sau fidejusorul unor asemenea creanţe, poate în termen de 15 zile de la notificarea sau publicaţiunea sus arătată, să ceară vânzarea prin licitaţiune publică a vasului, oferind suirea preţului cu a zecea parte şi dând cauţiune pentru plata preţului şi pentru îndeplinirea oricărei alte sarcini.

Această cerere subscrisă de cel ce o face sau de un procurator special al său, va fi notificată achizitorului cu citaţiune de înfăţişare dinaintea locului unde vasul este înscris, pentru ca judecata să se pronunţe atât asupra cauţiunii, cât şi asupra cererii de vânzare.

Art. 693 - Dacă vânzarea n-a fost cerută în termenul şi modul stabilit prin articolul precedent sau dacă cererea este respinsă, preţul rămâne fixat definitiv şi, prin depunerea lui, achizitorul obţine proprietatea vasului sau unei părţi din el, liberă de orice privilegiu. în acest caz privilegiile trec asupra preţului depus, care urmează a fi distribuit ca în cazurile de vânzare silită.

Dacă cererea este admisă, tribunalul, prin aceeaşi sentinţă va autoriza vânzarea vasului, care se va face conform dispoziţiilor cuprinse în procedura codicelui comercial.

Art. 694 - Radiarea transcripţiunilor sau a adnotării privilegiilor nu se va putea face decât după consimţământul părţilor interesante sau în virtutea unei sentinţe rămase definitive.

Oricine poate obţine un act dovedind existenţa uneia sau mai multor transcripţiuni asupra unui vas sau unei părţi din el, sau un certificat că nu există nici o sarcină.

CARTEA III
DESPRE FALIMENT

Art. 695 - 888 au fost abrogate prin art. 130 din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării şi lichidării judiciare.

CARTEA IV
DESPRE EXERCIŢIUL ACŢIUNILOR COMERCIALE ŞI DESPRE DURATA LOR

TITLUL I
DESPRE EXERCIŢIUL ACŢIUNILOR COMERCIALE

CAPITOLUL 1
DISPOZIŢIUNI GENERALE

Art. 889 - Exerciţiul acţiunilor comerciale se reglementează de codul de procedură civilă, afară de dispoziţiile codul de faţă.

Art. 890 - Aparţine jurisdicţiunei comerciale a judeca:

I. Toate contestaţiunile relative la fapte de comerţ intre orice persoane;

II. Acţiunile de revocare sau de confirmare a sechestrului unei nave, chiar când ar fi înfiinţat în temeiul unei creanţe civile;

III. Acţiunile contra căpitanilor de nave, contra prepuşilor sau reprezentanţilor, contra comişilor - călători de comerţ şi contra comişilor de negoţ, derivate din faptele de comerţ cu care sunt însărcinaţi; precum de asemenea şi în aceleaşi limite acţiunile acestor persoane contra patronilor lor;

IV. Contestaţiunile dintre calfe sau ucenici, băieţi şi servitori de magazine, comisionari de strade şi lucrători cu ziua, luna sau anul, cu comerciantul sau şeful unei întreprinderi comerciale pentru îndeplinirea serviciului la care ei s-au obligat, sau pentru plata de salariu ori altă lucrare;

V. Acţiunile pasagerului contra căpitanului sau armatorului unei nave, precum şi acţiunile acestora contra pasagerilor;

VI. Acţiunile întreprinzătorului de spectacole publice contra artiştilor teatrali, precum şi acţiunile acestora contra întreprinzătorului;

VII. Contestaţiunile relative la vânzarea cu licitaţiune a mărfurilor sau productelor depuse în magazine generale, dockuri ori antrepozite;

VIII. Tot ce priveşte la falimente după dispoziţiunile cărţii III în acest cod;

IX. Contestaţiunile privitoare la calitatea de comerciant sau la existenţa unei societăţi comerciale.

Art. 891 - Acţiunile aparţinând jurisdicţiunei comerciale se vor judeca de judecătoriile comunale în ultimă instanţă până la valoarea de 5 lei inclusiv şi cu drept de apel la judecătoria de col. respectivă până la suma de 50 lei inclusiv, capete şi dobânzi; iar de către judecătoriile de ocoale în ultimă instanţă de la 50 de lei până la valoarea de 200 de lei inclusiv, capete şi dobânzi, şi cu drept de apel la tribunalul comercial, în cuprinsul căruia se află, până la valoarea de 1500 lei inclusiv, capete şi dobânzi.

Art. 892 - Dacă înaintea unui tribunal comercial se ridică un incident civil, acelaşi tribunal este competent a statua şi asupra incidentului, afară de cazul când contestaţiunea incidentă ar purta asupra filiaţiunei, asupra calitatei de erede, sau asupra unui drept de proprietate sau servitute imobiliară. În aceste cazuri, tribunalul comercial va trimite pe părţi, pentru judecarea incidentului, înaintea tribunalului civil competent, sau îl va judeca el însuşi, dacă e de competenţa tribunalului civil local.

În toate cazurile în care incidentul se rezolvă de acelaşi tribunal, apelul şi recursul în casaţiune nu se pot face, contra hotărârei intervenite asupra incidentului, decât odată şi în aceleaşi termene cu apelul sau recursul contra hotărârii asupra fondului.

Încheierea prin care tribunalul comercial trimite la un alt tribunal sau reţine judecarea incidentului, nu este de asemenea supusă apelului sau recursului decât odată cu hotărârea asupra fondului.

Art. 893 - Chiar când actul este comercial numai pentru una din părţi, acţiunile ce derivă dintr-însul sunt de competinţa jurisdicţiunei comerciale.

Art. 894 - Când o contestaţiune de natură comercială se iveşte într-un loc unde se ţine un târg sau bâlciu, sau într-un port sau schelă, şi ea reclamă o grabnică soluţiune, judecătorul de pace poate să constate orice fapt şi să ordone provizoriu măsurile de asigurare, prevăzute de art. 71 şi 72 din acest cod şi 455 şi următoarele din procedura civilă, până când se va judeca cauza de autoritate competintă.

Art. 895 - Exceptţunea de incompetinţă a jurisdicţiunei comerciale pentru cauzele civile, şi a jurisdicţiunei civile pentru clauzele comerciale, poate să fie propusă în orice stare a cauzei, şi autoritatea judecătorească o poate pronunţa chiar din oficiu.

Cu toate acestea, când autoritatea judiciară ce se invocă exercită amândouă jurisdicţiunile: comercială şi civilă, omisiunea sau eroarea în indicaţiunea uneia sau alteia nu poate da loc la o declaraţiune de incompetinţă.

La tribunalele cu o secţiune specială, acţiunile şi apelurile asupra cărţilor de judecată date în materie comercială se vor adresa preşedintelui secţiunei respective.

Art. 896 - Dacă, cu ocaziunea judecărei unei afaceri comerciale, părţile sunt trimise înaintea tribunalului civil în urmarea unui incident oarecare, judecătoria comercială e în drept ca, mai înainte de hotărârea asupra incidentului, să ordone provizoriu orice măsuri folositoare în cauză.

Art. 897 - În materie comercială, acţiunile personale şi mobiliare se vor putea intenta, după alegerea reclamantului:

1. La tribunalul unde cel ce s-a obligat îşi are stabilimentul său comercial sau cel puţin domiciliu ori reşedinţa;
2. La tribunalul locului unde obligaţiunea a luat naştere sau unde va trebui executată;
3. La tribunalul locului unde s-a stipulat a se face plata;
4. Dacă s-a ales un domiciliu pentru executarea unui act, acţiunea se va putea intenta la tribunalul acestui domiciliu.

Art. 898 - Acţiunile personale şi acţiunile reale mobiliare rezultând din operaţiunile întreprinse, pe contul unei societăţi pământene sau străine, de către prepusul sau reprezentantul acestora, în afară de sediul social, se vor putea intenta de către cei de al treilea înaintea autoritatei judecătoreşti a locului unde prepusul ori reprezentantul societăţii exercită comerţul, sau îşi are reşedinţa.

Art. 899 - Acţiunile ce nasc din contractul de transport se pot intenta înaintea autorităţii judecătoreşti a locului unde se află staţiunea de plecare sau aceea de sosire. Sunt aplicabile şefului de staţiune dispoziţiunile art. 400.

Art. 900 - Acţiunile rezultând din lovirea unui vas (abordaj) se pot intenta înaintea autorităţii judecătoreşti a locului unde faptul s-a întâmplat, sau înaintea aceleea a primului port unde vasul a ajuns ori a locului de destinaţiune.

Competinţa căpitanilor de porturi de a cunoaşte de contestaţiunile ce le sunt deferite prin regulamentul de la 30 Martie 1879 se menţine.

Art. 901 - În toate cazurile comerciale termenul obicinuit de înfăţişare fixat prin art. 78 din procedura civilă, se reduce la jumătate.

Prezidentul tribunalului va putea însă după împrejurări, să permită ca citaţiunea să se facă pentru un termen şi mai scurt, fără a fi obligat pentru aceasta să declare urgenţa cauzei.

Pentru cei domiciliaţi afară din România, termenul de înfăţişare va fi cel puţin de 40 zile de la ieşirea citaţiunii.

Asupra înfăţişarei de se va cere termen de pregătire, acel termen se va fixa de tribunal după împrejurări, ordonându-se provizoriu orice măsuri de asigurare se vor crede necesare până la judecarea afacerii.

Art. 902 - Partea condamnată în lipsă poate face opoziţiune, fără a fi ţinută a justifica cauzele absenţei sale.

Art. 903 - În materie comercială, termenul de perempţiune este pe jumătate de cel fixat prin art. 257 din codul de procedură civilă.

Art. 904 - În materie comercială termenul de apel contra hotărârilor pronunţate în prima instanţă este de 30 zile.

Acest termen începe: pentru sentinţele date contradictoriu, din ziua pronunţării lor; pentru cele date în lipsă, din ziua primirei copiei de pe sentinţă, conform art. 74 şi 173 din codul de procedură civilă.

Dacă hotărârea s-a dat asupra unei opoziţiuni, termenul de apel curge din ziua respingerii opoziţiunii, fie că sentinţa s-a pronunţat în lipsă sau contradictoriu cu oponentul.

În contra hotărârilor pronunţate în materie de faliment, termenul de apel va fi de 15 zile.

Art. 905 - Recursul în casaţiune contra sentinţelor sau deciziunilor pronunţate în ultima instanţă va fi de 40 zile.

Acest termen va curge, pentru deciziunile sau sentinţele date contradictoriu, din ziua pronunţării lor; pentru cele date în lipsă, din ziua comunicării deciziunii sau sentinţei.

În contra deciziunilor sau sentinţelor pronunţate în materie de faliment, recursul este de 20 zile.

Art. 906 - Dispoziţiunile art. 321 şi 734 din procedura civilă se aplică în materie comercială şi pentru cazul când înăuntrul termenului de apel sau recurs se va forma contra partei condamnate cerere de interdicţiune sau de punere sub consiliu judiciar.

Art. 907 - Partea interesată în o cauză comercială va putea, deodată cu intentarea acţiunei, să ceară se pune sechestru asigurător asupra averei mobile a debitorului său, conform art. 614 şi următoarele din procedura civilă, după deosebirile mai jos enunţate.

Va putea de asemenea să urmărească şi să poprească pentru sumele cuprinse în titlul său sumele sau efectele datorite debitorului său de către un al treilea, conformându-se dispoziţiunilor art. 456 şi următoarele din codicele de procedură civilă.

Art. 908 - Sechestrul sau poprirea nu se va putea înfiinţa decât numai cu dare de cauţiune, afară de cazul când cererea de sechestru sau de poprire se va face în virtutea unei cambii sau a unui alt efect comercial la ordin sau la purtător, protestat de neplată.

Judecătoria se va pronunţa asupra sechestrului în camera de consiliu fără prealabilă chemare a părţilor.

Sechestrul asigurător nu poate fi ridicat decât dacă debitorul va consemna suma, capital, interese şi cheltueli, pentru care s-a înfiinţat acel sechestru.

Art. 909 - Când va fi loc a se cerceta socoteli, înscrisuri şi registre de comerţ, tribunalul va putea numi în acest scop unul sau mai mulţi experţi socotitori, care, sub direcţiunea unui judecător delegat să asculte pe părţi, să examineze socotelile, înscrisurile şi registrele, să consemneze prin proces-verbal declaraţiunile şi recunoaşterile părţilor, şi să cerce a le împăca de va fi cu putinţă; iar dacă nu, să raporteze în scris tribunalului despre rezultat.

Experţii vor fi numiţi de părţi prin comun acord, şi, în caz de neînţelegere între ele, se vor numi din oficiu de tribunal în termen scurt.

CAPITOLUL 2
DESPRE SECHESTRAREA, URMĂRIREA ŞI VÂNZAREA SILITĂ A VASELOR

Art. 910 - Orice creditor are dreptul ca, prin paza formelor mai jos arătate, să poată proceda la sechestrarea, urmărirea şi vânzarea silită a unui vas sau a unei părţi în diviză dintr-însul, care ar fi proprietatea debitorului său.

Creditorii privilegiaţi pot exercita acest drept chiar dacă vasul, care în total sau în parte este afectat, ar fi trecut în mâinile unei a treia persoane.

Art. 911 - Vasul poate fi sechestrat în cazurile şi după formalităţile stabilite în art. 907 şi 908 din acest cod. Sechestrarea fiind declarată valabilă de către tribunalul de comerţ competent, vânzarea, colocaţiunea creditorilor şi repartiţiunea preţului se fac în conformitate cu regulile fixate în prezentul capitol.

Art. 912 - Vasul gata de plecare nu poate fi pus sub sechestru şi nici urmărit.

Vasul se consideră ca este gata de plecare, când căpitanul are asupra-şi hârtiile de navigaţiune necesare pentru călătorie.

Art. 913 - În orice stare a procedurei, după cererea unui creditor care are un privilegiu asupra unui vas sau a unui coproprietar al vasului şi chiar a însuşi debitorului, tribunalul înaintea căruia să află cauza pendinte, poate ordona ca vasul să întreprindă una sau mai multe călătorii, prescriind în acelaşi timp precauţiunile ce după împrejurări, s-ar crede necesare.

Călătoria nu se poate începe până ce mai întâi sentinţa tribunalului care ar încuviinţa-o, nu va fi transcrisă în registrele autoritatei maritime respective şi adnotată pe actul de naţionalitate.

Cheltuielile necesare pentru întreprinderea călătoriei, se vor înainta de reclamant.

Navlul, după ce mai întâi se vor scădea cheltuielile, se va adăuga la preţul vânzării.

Art. 914 - Urmărirea vasului sau a unei părţi dintr-însul va fi precedată de un comandament făcut debitorului, cu invitare de a plăti suma datorită în termen de 24 de ore şi cu încunoştinţare că în caz contrariu se va procede la urmărire.

Dacă este pericol de sustracţiune, se poate ordona sechestrarea imediată în formele stabilite de Codul de procedură civilă.

Art. 915 - Prin comandament, creditorul îşi va face alegere de domiciliu în comuna de reşedinţă a autorităţii judecătoreşti înaintea căreia are să se facă urmărirea, arătându-se persoana la care domiciliul a fost ales.

Comandamentul va fi notificat proprietarului vasului, dacă este vorba de o acţiune generală de exercitat contra lui, el va putea fi însă notificat şi căpitanului, dacă urmărirea se face şi în virtutea unui drept de privilegiu ce exista asupra vasului.

Dacă, în termen de 30 zile de la notificarea comandamentului, creditorul nu procede la acte de execuţiune, urmărirea nu se va putea începe decât în urma unui nou comandament.

În caz de opoziţiune sau contestaţie contra urmăritei, termenul de mai sus va curge de la notificarea sentinţei definitive care a respins contestaţiunea sau opoziţiunea, sau ziua când contestaţiunea sau opoziţiunea s-a perimat.

Art. 916 - Procesul verbal al agentului judecătoresc însărcinat cu urmărirea, afară de cele prescrise prin art. 416 din codul de procedură civilă, va trebui sa mai cuprindă:

1. Alegerea sau declaraţiunea de domiciliu ori reşedinţă a creditorului urmăritor în localitatea unde se află autoritatea judecătorească însărcinată cu vânzarea şi în localitatea unde vasul urmărit se găseşte ancorat;
2. Numele, pronumele şi domiciliul sau reşedinţa proprietarului vasului şi acela al căpitanului;
3. Numele, felul şi capacitatea vasului;
4. Descrierea bărcilor, a şalupelor, uneltelor, echipamentelor, armelor, muniţiilor şi proviziunilor sale.

Agentul judecătoresc va numi un custode asupra vasului urmărit, care va urma să subscrie procesul-verbal.

Art. 917 - Dacă proprietarul vasului urmărit are domiciliul sau reşedinţa în comuna unde se face urmărirea, creditorul urmăritor este dator să-i notifice, în termen de trei zile, copie după procesul-verbal de urmărire să-l citeze înaintea tribunalului urmăritor, pentru ca acesta să ordone vânzarea lucrurilor urmărite.

Dacă proprietarul nu are nici domiciliul, nici reşedinţa sa în localitatea unde se face urmărirea, comunicarea procesului-verbal şi citaţiunea se vor face căpitanului vasului urmărit, şi lipsă-i, reprezentantului proprietarului sau al căpitanului.

Dacă proprietarul este străin, fără domiciliu sau reşedinţa în România, comunicarea şi citaţiunea mai sus vorbită se vor face în modul stabilit prin art. 75, numerele 6 şi 7 din procedura civilă.

O altă copie după procesul-verbal de urmărire se va depune de agentul judecătoresc la oficiul maritim unde vasul se găseşte înscris.

Art. 918 - Tribunalul, autorizând vânzarea, stabileşte condiţiunile ei şi trimite pe părţi înaintea unui judecător delegat, pentru ca să fixeze ziua în care are să se facă vânzarea, şi să proceadă la celelalte operaţiuni necesare. Tribunalul trebuie de asemenea să ordone portărelului de a face afiptele şi publicaţiunile de vânzare.

Art. 919 - Urmărirea se perimă de drept şi creditorul urmăritor răspunde de cheltuieli, dacă vânzarea nu se face în cele 40 zile următoare.

Nu se socoteşte în acest termen timpul trecut pentru opoziţiunile sau contestaţiunile prevăzute de art. 915.

Art. 920 - Afiptele şi publicaţiile vor cuprinde:

1. Numele, pronumele, profesiunea, domiciliul sau reşedinţa creditorului urmăritor;

2. Titlul în puterea căruia se face urmărirea;

3. Suma datorită;

4. Alegerea de domiciliu făcută de creditorul urmăritor, atât în localitatea unde reşade Tribunalul înaintea căruia se face urmărirea, cât şi în aceea unde vasul este ancorat;

5. Numele, pronumele, domiciliul sau reşedinţa proprietarului vasului urmărit;

6. Numele, felul şi capacitatea vasului, dacă este armat sau în armare, precum şi numele şi pronumele căpitanului;

7. Locul unde vasul se găseşte, adică dacă este ancorat în port sau în altă parte;

8. Bărcile, şalupele, echipamentele, uneltele, armele, muniţiunile, şi proviziunile ce se cuprind în vânzare;

9. Numele şi prenumele procuratorului creditorului urmăritor;

10. Condiţiunile vânzarei;

11. Ziua fixată pentru ţinerea licitaţiunei.

Art. 921 - Afiptele se vor lipi:

1. Pe catartul principal al vasului urmărit;

2. La uşa tribunalului unde are a se ţine licitaţiunea;

3. În piaţa principală a oraşului, pe digul sau la debarcaderul portului unde vasul este ancorat şi la reşedinţa oficiului vamal din localitate;

4. În sălile bursei şi Camerei de comerţ, dacă vor fi.

Un extract după afipt se va publica în foaia anunciurilor judiciare a locului, cu cel puţin trei zile înainte de ziua fixată pentru ţinerea licitaţiunei.

Un exemplar dupe afipte se va comunica:

1. Debitorului sau căpitanului în cazurile prevăzute de art. 520;

2. Custodelui numit de către agentul judecătoresc;

3. Creditorilor privilegiaţi indicaţi în actul de naţionalitate sau în registrele oficiului maritim unde este înscris vasul, şi oricărui alt creditor, chiar neprivilegiat, care, printr-un act notificat creditorului urmăritor, a declarat ca voieşte să intervină la procedura urmăririi.

Art. 922 - Dacă urmărirea are de obiect un vas care ar avea o capacitate mai mare de 30 tone, se vor face trei publicaţiuni consecutive din opt în opt zile, prin afipte afişate, cum mai sus se arată şi publicate în foaia anunciurilor judiciare.

După a treia publicaţiune a afiptelor, licitaţiunea se va ţine la ziua fixată de către judecătorul-delegat şi vânzarea se va face către cel ce va oferi un preţ mai avantajos.

Art. 923 - Tribunalul, după raportul judecătorului-delegat, pentru motive grave, poate acorda şi chiar ordona din oficiu ca vânzarea să nu aibă loc şi să încuviinţeze una sau doua amânări de câte opt zile fiecare.

Amânarea va fi încunoştinţată prin afipte afişate şi publicate precum mai sus se arată.

Art. 924 - Oricine poate să concureze la licitaţiune.

Cel ce concurează pentru contul altei persoane, trebuie să prezinte procura specială care se va ataşa la dosarul cauzei.

Orice concurent este dator să depună în bani sau în efecte publice de ale Statului la purtător şi după cursul zilei, a zecea parte din preţul de la care are să se înceapă licitaţiunea, afară numai dacă judecătorul-delegat, ascultând şi pe creditorii prezenţi, nu-l va dispensa de aceasta.

Vânzarea se va face prin strigări.

Strigările se vor începe de la preţul fixat de creditor, sau de la acela pe care îl va însemna judecătorul delegat, de la sine şi se vor repeta de trei ori; între fiecare strigare va fi un termen de 5 minute cel puţin sau de 15 minute cel mult.

Lucrul se va adjudeca asupra aceluia care a oferit cel mai mare preţ.

Art. 925 - Judecătorul-delegat va încheia proces-verbal de cele urmate.

Adjudecatarul va subscrie de preţul cu care lucrul s-a adjudecat asupra-i şi în acelaşi timp va face alegere de domiciliu în localitatea unde s-a urmat vânzarea. În caz contrariu, toate notificările ce i se vor adresa vor fi valabil făcute la grefa tribunalului.

Art. 926 - Procuratorul care va fi rămas adjudecatar pentru o persoană care ar avea a o numi mai în urmă, trebuie, în cele trei zile după licitaţie, să depună la grefă mandatul special anterior vânzarei, dacă acela în contul căruia a concurat la licitaţie nu preferă de a face în persoană accepţiunea prin o declaraţiune depusă la grefă; în lipsă, procuratorul va fi considerat ca adjudecatar în numele său propriu.

Art. 927 - Adjudecatarul este dator ca, în termen de cinci zile de la adjudecare, să depună prețul cu care s-a adjudecat asupra-i vasul.

Dacă acest termen expiră fără ca cumpărătorul să fi depus întregul preț, tribunalul, de la sine sau după cererea părții interesate, va pune lucrul din nou în vânzare.

Aceasta nouă licitațiune se va încunoștiința prin afipte, conform art. 921, iar afiptul se va publica cu trei zile cel puțin înainte de vânzare.

Noile afipte vor cuprinde, pe lângă enunțările prevăzute de art. 920, numele adjudecatarului ce nu a depus prețul și suma cu cât lucrul a fost adjudecat asupra-i.

Licitațiunea se va urma conform art. 924.

Dacă prețul ieșit la această nouă licitațiune este mai mic, primul adjudecatar răspunde de diferență și, în ori ce caz, de toate cheltuielile ocazionate cu această noua vânzare.

Dacă primul cumpărător, înainte de începerea acestei noi licitațiuni, depune prețul cu cât lucrul s-a adjudecat asupra-i, dimpreună cu dobânzi și cheltuieli făcute cu această a doua vânzare, el va fi menținut în calitatea sa de adjudecat.

Art. 928 - Dacă sunt urmărite bărci, șalupe sau alte vase de o capacitate nu mai mare de 30 tone, vânzarea se va face înaintea judecătorului-delegat, după publicațiuni făcute în trei zile consecutive printr-un singur afipt lipit pe catart sau, în lipsă, într-alt loc aparent al vasului, la ușa tribunalului și pe zidul sau scara portului, fără nici o altă formalitate.

Vânzarea nu se poate face decât după trecere de opt zile de la notificarea procesului-verbal de urmărire.

Art. 929 - Urmărirea și vânzarea batelurilor destinate transportului persoanelor sau pescăritului în porturi, limanuri, canaluri, lacuri și râuri, precum și altor asemenea plutitoare ce se află în aceste localități și care nu ar avea o capacitate mai mare de 10 tone, se va face conform dispozițiunilor articolelor precedente cu următoarele modificațiuni:

1. Vânzarea se va face de judecătorul de ocol;

2. Afiptele nu vor mai fi publicate și în foaia anunciunilor judiciare;

3. Prețul va fi răspuns îndată după terminarea licitațiunii; iar în caz contrariu, se va procede imediat la o nouă licitațiune pe comptul adjudecatarului.

Dispozițiunile acestui articol nu se aplică în caz de vânzarea batelurilor și a celorlalte plutitoare având mașina cu vapori.

Art. 930 - Vânzarea vasului face să înceteze funcțiunile căpitanului, cu rezerva dreptului său la despăgubire contra celui obligat.

Art. 931 - Adjudecatarul va primi un extract după procesul-verbal al licitațiunii în care se va indica:

1. Numele, pronumele, domiciliul sau reședința creditorului urmăritor și al debitorului;

2. Numele, felul și capacitatea vasului vândut;

3. Numele, pronumele și reședința adjudecatarului, precum și prețul cu care vasul s-a adjudecat asupra-i.

Acest extract va fi semnat de judecătorul delegat sau de judecătorul de ocol şi va trebui sa fie transcris în registrele autorităţii unde va fi înscris vasul şi vânzarea va trebui notată şi pe actul de naţionalitate.

Art. 932 - Cererile în distracţiune (separaţiune) asupra vasului urmărit se vor notifica creditorului urmăritor înainte de vânzare.

Dacă cererile în distracţiune nu s-au format decât după adjudecaţiune, ele se vor converti de drept în opoziţiuni asupra liberării preţului.

Cererea în distracţiune va conţine citaţiunea creditorului urmăritor de a compare pentru o audienţă fixă înaintea tribunalului competent, şi alegerea sau declaraţiunea de domiciliu sau de reşedinţă a reclamantului în comuna de reşedinţă a tribunalului sau judecătoriei prin care se face urmărirea.

Dacă cererea se va respinge, reclamantul, deosebit de cheltuieli şi daune, poate fi osândit şi la o pedeapsă pecuniară până la suma de 500 lei.

Art. 933 - Opoziţiunile la distribuirea preţului rezultat din vânzarea unui vas, vor fi făcute sub pedeapsa de pierderea dreptului, în termen de trei zile socotit de la vânzare.

Creditorii oponenţi sunt datori de a prezinta la grefă titlurile lor de creanţe cel mult în termen de opt zile din ziua opoziţiunii, sub pedeapsa, în caz contrariu, de a se procede la distribuirea preţului, fără a se ţine seama de opoziţiunea ce au făcut.

Art. 934 - Colocaţiunea creditorilor şi distribuţiunea preţului între creditorii privilegiaţi se va face în ordinea prescrisă prin art. 687 şi între ceilalţi creditori, în proporţiune cu creanţele lor.

Art. 935 - Pentru tot ce nu este regulat prin prezentul titlu, se aplică dispoziţiunile codului de procedură civilă, relative la urmărirea silită a bunurilor mobile.

Regulile stabilite în prezentul capitol se vor observa, pe cât nu vor fi incompatibile, în orice alt caz de vânzare judiciară a unui vas sau a unei porţiuni dintr-un vas.

CAPITOLUL 3
DISPOZIŢIUNI SPECIALE DE PROCEDURĂ ÎN MATERIE DE FALIMENT

Articolele 936-944 au fost abrogate prin dispoziţiile art. 130 din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării şi lichidării judiciare.

TITLUL II
DESPRE PRESCRIPŢIUNE

Art. 945 - Acţiunile derivând din acte care sunt comerciale numai pentru una din părţi, se prescriu pentru toate părţile contractante în conformitate cu dispoziţiunile legii comerciale.

Art. 946 - Prescripţiunea comercială curge chiar contra militarilor în serviciul activ în timp de război în contra femeei măritate, în contra minorilor chiar neemancipaţi şi a interzişilor, cu rezerva dreptului lor contra tutorului.

Întreruperea prescripţiunii se regulează după dispoziţiunile codului civil.

Cu toate acestea, în obligaţiunile cambiale, actele întreruptive de prescripţiune făcute în persoana unuia din coobligaţi nu produc nici un efect faţă de ceilalţi coobligaţi.

Art. 947 - Prescripţiunea ordinară în materie comercială este de 10 ani în toate cazurile în care prin acest cod sau prin legi nu s-a stabilit o prescripţiune mai scurtă.

Art. 948 - Acţiunea pentru revendicarea proprietăţii unui vas se prescrie prin trecere de 10 ani. Nu se poate opune lipsa de titlu sau a bunei credinţe.

Posesorul unui vas, în virtutea unui titlu stipulat cu bună credinţă, titlul fiind transcris conform legii şi care să nu fie nul pentru lipsă de formă, prescrie prin trecere de cinci ani, socotiţi de la data transcripţiunii titlului şi a adnotaţiunii lui pe actul de naţionalitate.

Căpitanul nu poate dobândi prin prescripţiune proprietatea unui vas.

Art. 949 - Se prescriu prin trecere de 5 ani:

1) Acţiunile ce derivă din contractul de societate sau din alte operaţiuni sociale, dacă publicaţiunile prescrise în titlul VIII, cartea I, au fost regulat făcute[15];

2) Acţiunile ce derivă din cambii şi din cecuri.

Termenul curge:

Pentru acţiunile prevăzute la nr. 1 al acestui articol, din ziua când obligaţiunea a ajuns la termen sau din ziua publicaţiunii actului de dizolvare a societăţii, sau a declaraţiunii de lichidare, dacă obligaţiunea n-a devenit exigibilă. În cazul prevăzut de art. 103, termenul curge din ziua în care actul de dizolvare poate fi opus celor de al treilea. Pentru obligaţiunile derivând din lichidarea societăţii, termenul începe a curge de la data aprobarei ultimului bilanţ al lichidatorilor.

Pentru acţiunile prevăzute la nr. 2, termenul curge din ziua scadenţei obligaţiunei sau din ultima zi a termenului prevăzut de art. 282.

Art. 950 - Acţiunile rezultând din contractele de împrumut maritim sau de gaj asupra vaselor, se prescriu prin trecere de trei ani socotiţi din ziua când obligaţiunea a ajuns la termen.

Art. 951 - Grefierii şi judecătorul-sindic sunt liberaţi de îndatorirea de a da compt de registrele de comerţ şi de hârtiile ce le sunt încredinţate în procedura asupra falimentului, după trecerea de trei ani de la închiderea sau încetarea operaţiunilor falimentului.

Art. 952 - Se prescriu prin doi ani, socotiţi din ziua terminarei afacerei, acţiunile mijlocitorilor pentru plata dreptului lor de mijlocire.

Prin acelaşi termen se prescriu acţiunile de anulare sau de reziliare a concordatului în materie de faliment. Termenul curge pentru acţiunile în anulare din ziua când dolul a fost descoperit, iar pentru acţiunile în reziliare de la expirarea termenului scadenţei ultimei plăţi ce falitul urma a face conform concordatului.[16]

---

[15] *Text abrogat implicit prin abrogarea Titlului VIII, Cartea I (Societăţi Comerciale)*

Art. 953 - Se prescriu printr-un an, din ziua protestului sau a reclamaţiunei de care se vorbeşte în art. 677, acţiunile pentru plata daunelor cauzate prin lovirea unui vas, şi din ziua când vasul a fost complet descărcat, acţiunile pentru contribuţiune la avariile comune.

Art. 954 - Acţiunile rezultând din contractul de închiriere al unui vas se prescriu prin trecere de la un an de la împlinirea călătoriilor, şi acelea derivând din contractul de înrolare prin trecere de un an de la expirarea termenului convenit între părţi, sau de la împlinirea celei din urmă călătorii, dacă contractul a fost prelungit.

Acţiunile ce decurg din contractul de asigurare se prescriu prin trecere de un an.

În asigurările maritime termenul începe a curge după terminarea călătoriei ce a fost asigurată, şi pentru asigurările cu termen din ziua în care se sfârşeşte asigurarea; în caz de prezumpţiune de pierdere a vasului pentru lipsă de nuvele, anul începe de la finele termenului fixat pentru prezumpţiunea de pierdere. Se exceptează termenele fixate pentru dreptul de abandon, prevăzute de titlul VI, cartea II.

În celelalte asigurări contra daunelor şi asupra vieţei, termenul curge din momentul când s-a întâmplat faptul care a dat naştere acţiunei.

Art. 955 - Se prescriu asemenea prin trecere de un an:

I. Acţiunile pentru furniturile de proviziuni, lemnărie, combustibile şi alte lucruri necesarii pentru reparaţiunea sau prepararea unui vas de călătorie şi pentru lucrările făcute pentru aceste obiecte;

II. Acţiunile pentru plata de alimente date marinarilor şi celorlalţi oameni ai echipagiului, din ordinul căpitanului.

Prescripţiunea începe a curge de la data furniturilor şi de la facerea lucrărilor, dacă părţile nu au stipulat un termen de plată. În acest caz prescripţiunea rămâne suspendată pe timpul convenit.

Dacă furniturile sau lucrarea s-a urmat mai multe zile succesive, termenul de un an începe a curge din ultima zi.

Art. 956 - Acţiunile contra cărăuşilor derivând din contractul de transport se prescriu:

I. Prin trecere de şase luni, dacă transportul a fost făcut în Europa, afară de Islanda şi insulele Feroe, într-o piaţă maritimă a Asiei sau Africei de pe Mediterană, Marea-Neagră, canalul de Suez sau Marea Roşie, ori într-o piaţă de pe uscat legată prin calea ferată, cu o piaţă maritimă din localităţile sus-arătate;

II. Prin trecere de un an dacă transportul s-a făcut în alt loc.

În caz de pierdere totală, termenul începe a curge din ziua în care lucrurile transportate trebuiau să ajungă la destinaţiunea lor; iar în caz de pierdere parţială, avarie sau întârziere, din ziua predarei mărfurilor în primirea destinatarului.

---

[16] *Textul urmează a fi înţeles în concordanţă cu prevederile Legii nr. 64/1995 privind procedura reorganizării şi lichidării judiciare.*

TITLUL III[17]
DISPOZIŢIUNI TRANZITORII

Art. 957 - Dispoziţiunile legilor şi regulamentelor în vigoare asupra burselor de comerţ, asupra mijlocitorilor de schimb şi mijlocitorilor de mărfuri, şi asupra magazinelor generale, dokuri şi întrepozite, vor continua a avea forţă obligatorie chiar după punerea în aplicaţie a acestui cod, întrucât nu vor fi contrarii dispoziţiunilor lui sau nu vor fi modificate prin legi ulterioare.

Art. 958 - Societăţile şi asociaţiunile comerciale existente la epoca punerii în aplicaţiune a acestui cod, vor fi regulate de legile anterioare, afară de următoarele dispoziţiuni:

1) Societăţile în comandită prin acţiuni şi anonime sunt scutite de orice altă autorizaţiune şi supraveghere din partea guvernului şi de sarcinile relative, însă sunt supuse dispoziţiunilor din art. 104, 142, 144, 149, 153, 155, 165 aliniatul ultim, 169, 174, 175, 176, 177, 179, 181, 182, 185, 186 187, 264, 265, 266 şi 268 ale acestui cod, şi acelora care se raportă la reducerea capitalului, la fuziunea şi lichidarea societăţilor.

Ele mai sunt încă supuse dispoziţiunilor art. 124 privitoare la administratorii realeşi sau numiţi în urma punerii în lucrare a acestui cod;

2) Asociaţiunile mutuale care nu au de obiect exclusiv asigurările maritime, sunt supuse art. 260 al acestui cod, cu rezerva dispoziţiunii din numărul următor;

3) Societăţile şi asociaţiunile de asigurare asupra vieţei şi administratoare de tontine sunt supuse dispoziţiunilor art. 147 al acestui cod pentru toate primele ce le vor percepe în urma aplicaţiunei sale, cu rezerva reducerei proporţionale a cauţiunilor date pentru operaţiunile anterioare, în modurile şi în termenele ce se vor stabili prin osebit regulament;

4) Societăţile şi asociaţiunile care voiesc să introducă modificări în actele lor constitutive şi să prelungească termenul fixat pentru durata lor, trebuiesc să se conformeze dispoziţiunilor noului cod.

Art. 959 - Pentru executarea dispoziţiunilor articolului de mai sus, numirea cenzorilor trebuie să fie făcută în cea dintâi adunare generală care va avea loc în cursul celor şase luni după punerea în aplicaţie a acestui cod, sau într-o adunare specială, care se va convoca spre acest sfârşit, în acelaşi termen, sub responsabilitatea administratorilor.

Adunarea generală, dacă cel puţin jumătate din capitalul social se află reprezentat într-însa, va putea, cu votul afirmativ a doua treimi din capitalul reprezentat în adunare să decidă ca administratorii actuali să fie, în caz de realegere, dispensaţi de obligaţiunea de a da cauţiunea prescrisă de acest cod.

Art. 960 - Cambiile şi biletele la ordin emise înaintea acestui cod, girurile şi acceptaţiunile şi avalurile făcute în orice epocă se vor regula după legile anterioare.

---

[17] *Se redă în forma adoptată la data emiterii Codului comercial, fără însă a avea vreo aplicare în prezent.*

Cu toate acestea, din ziua punerei în lucrare a noului cod, se vor aplica acestor titluri dispoziţiunile noii legi, privitoare la forma şi la termenele protestului şi la masurile de luat în cazul de perdere a acelor titluri.

Pentru cambiile şi biletele la ordin, a căror scadenţă va fi chiar în ziua punerii în vigoare a acestui cod, protestul se va face asemenea în forma şi termenele prescrise de dânsul.

Art. 961 - Mandatul prepusului care, în ziua punerii în aplicare a noului cod, începuse deja să exercite comerţul la care a fost prepus, trebuie sa fie depus conform dispoziţiunilor art. 394 din acest cod, în cele trei luni de la aplicarea lui, pentru îndeplinirea formalităţilor prescrise de acel articol.

Art. 962 - În cele dintâi trei luni după punerea în aplicare a acestui cod, administraţiunile de căi ferate, aplicând tarifele speciale în vigoare, nu vor fi supuse la responsabilitatea stabilită de acest cod, dacă ea ar fi mai mare decât cea existentă după reglementele lor.

Art. 963 - În cele şase luni de la punerea în aplicaţie a noului cod, toate vasele supuse dispoziţiunilor art. 510, trebuie să se conformeze lor.

Pentru vasele în curs de călătorie, în momentul punerei în lucrare a acestui codice, termenul sus zis începe a curge din ziua sosirei lor într-un port al Regatului.

Art. 964 - Privilegiile asupra vaselor dobândite mai înainte de punerea în aplicare a noului codice, după formele legii anterioare, îşi păstrează rangul lor chiar în privinţa privilegiilor dobândite sub imperiul acestui codice.

Dispoziţiunile art. 690 şi următoarele ale cartei II din noul cod se aplică de asemenea la privilegiile dobândite înainte de punere lui în aplicare.

Art. 965 - Termenele pentru neadmisibilitatea acţiunii se vor regula după legea în vigoare la epoca evenimentului care dă loc acţiunei.

Art. 966 - Prescripţiunile începute înainte de aplicaţiunea acestui cod se regulează după legile anterioare.

Cu toate acestea, prescripţiunile începute înainte de acea punere în aplicaţiune şi pentru care, după legile anterioare s-ar cere încă un timp mai lung decât cel fixat prin acest cod, se vor împlini cu trecerea acestui termen mai scurt, calculându-l din ziua punerei în aplicaţiune a noului codice.

Art. 967 - Prezentul cod va intra în vigoare cu începere, de la 1 Septembrie 1887; iar dacă promulgarea lui nu se va putea face înainte de această dată, el se va pune în lucrare la o lună după data promulgării lui.

Art. 968 - Judecătorii-sindici ai tribunalelor primesc retribuţiunea judecătorilor de şedinţă. Pe lângă acest onorariu, judecătorii-sindici ai tribunalului de Ilfov mai primesc o diurnă de 150 lei pe lună, iar judecătorii-sindici ai tribunalelor Iaşi, Dolj, Covurlui şi Brăila o diurna de 75 lei.

Secretarii-arhivari ai judecătorilor-sindici primesc retribuţiunea grefierilor de tribunal.

Art. 969 - Pentru acoperirea retribuţiunii judecătorilor-sindici şi secretarilor - arhivari şi pentru cheltuelile de cancelarie, Statul va percepe până la maximum 4 la sută din activul brut al falimentului, fără ca suma percepută de la un faliment să poată întrece cifra de 20 000 lei.

Cota perceperii, până la maximum 4 la sută se va fixa în fiecare an prin legea bugetară.

Pentru anul bugetar curent, cota se fixează la 3 la sută; ea se va face venit la tezaur, sub o rubrică specială a veniturilor ministerului de justiție.

În raport cu încasările şi intrările se va deschide, prin consiliul de miniştri, ministerului de justiție creditele necesare pentru retribuțiunea personalului.

Art. 970 - Un regulament special va determina modul de percepere al contribuțiunii.

Art. 971 - Falimentele deja deschise la aplicațiunea legii celei noi vor continua a fi administrate şi lichidate conform legii celei vechi.

CUPRINS

Titlul I Căsătoria 3-44

Cap. I. Încheierea căsătoriei 3-18
Cap. II. Nulitatea căsătoriei 19-24
Cap. III. Efectele căsătoriei 25-36
Secțiunea I. Drepturile și obligațiile personale ale soților 25-28
Secțiunea II. Drepturile și obligațiile patrimoniale ale soților 29-36
Cap. IV. Desfacerea căsătoriei 37-44

Titlul II. Rudenia 45-96

Cap. I. Dispoziții generale 45-46
Cap. II. Filiația 47-65
Secțiunea I. Filiația față de mamă 47-52
Secțiunea II. Filiația față de tată 53-61
Secțiunea III. Situația legală a copilului 62-65
Cap. III. Înfierea 66-85
Cap. IV. Obligația de întreținere 86-96

Titlul III. Ocrotirea celor lipsiți de capacitate, a celor cu capacitate restrânsă și a altor persoane 97-160
Cap. I. Ocrotirea minorului 97-141
Secțiunea I. Drepturile și îndatoririle părinților față de copiii minori 97-112
Secțiunea II. Tutela minorului 113-141
Cap. II. Interdicția 142-151
Cap. III. Curatela 152-157
Cap. IV. Autoritatea tutelară 158-160

Dispoziții finale 161

Art. 1. - În România statul ocroteşte căsătoria şi familia; el sprijină, prin măsuri economice şi sociale, dezvoltarea şi consolidarea familiei.

Statul apără interesele mamei şi copilului şi manifestă deosebită grijă pentru creşterea şi educarea tinerei generaţii.

Familia are la bază căsătoria liber consimţită între soţi.

În relaţiile dintre soţi, precum şi în exerciţiul drepturilor faţă de copii, bărbatul şi femeia au drepturi egale.

Drepturile părinteşti se exercită numai în interesul copiilor.

Art. 2. - Relaţiile de familie se bazează pe prietenie şi afecţiune reciprocă între membrii ei, care sunt datori să-şi acorde unul altuia sprijin moral şi material.

TITLUL I
Căsătoria

CAPITOLUL I
Încheierea căsătoriei

Art. 3. - Numai căsătoria încheiată în faţa delegatului de stare civilă[1] dă naştere drepturilor şi obligaţiilor de soţi prevăzute în prezentul cod.

Art. 4. - Bărbatul se poate căsători numai dacă a împlinit vârsta de optsprezece ani, iar femeia numai dacă a împlinit şaisprezece ani.

Cu toate acestea, pentru motive temeinice, se poate încuviinţa căsătoria femeii care a împlinit cincisprezece ani. Încuviinţarea se poate da de Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Bucureşti sau al judeţului[1] în cuprinsul căruia îşi are domiciliul femeia şi numai în temeiul unui aviz dat de un medic oficial.

Art. 5. - Este oprit să se căsătorească bărbatul care este căsătorit sau femeia care este căsătorită.

Art. 6. - Este oprită căsătoria între rudele în linie dreaptă, precum şi între cele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.

Pentru motive temeinice, căsătoria între rudele în linie colaterală de gradul al patrulea poate fi încuviinţată de Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Bucureşti sau al judeţului[2] în cuprinsul căruia cel care cere această încuviinţare cere această încuviinţare îşi are domiciliul.

Art. 7. - Este oprită căsătoria:

a) între cel care înfiază sau ascendenţii lui, de o parte, şi cel înfiat ori descendenţii acestuia, de alta;

b) între copiii celui care înfiază, de o parte, şi cel înfiat sau copiii acestuia, de alta;

---

[1] *Primarul îndeplineşte funcţia de ofiţer de stare civilă (art. 43 lit. t) din Legea nr. 69/1991 a administraţiei publice locale (M. Of. nr. 238 din 28 nov. 1991).*

[2] *Consilii locale, Consiliul municipiului Bucureşti, consilii judeţene şi primari, potrivit Legii administraţiei publice locale, nr. 69/1991.*

c) între cei înfiaţi de aceeaşi persoană.

Pentru motive temeinice, căsătoria între persoanele prevăzute la lit. b) şi c) de mai sus poate fi încuviinţată potrivit dispoziţiilor art. 6 alin. 2.

Art. 8. - În timpul tutelei, căsătoria este oprită între tutore şi persoana minoră ce se află sub tutela sa.

Art. 9. - Este oprit să se căsătorească alienatul mintal, debilul mintal, precum şi cel care este lipsit vremelnic de facultăţile mintale, cât timp nu are discernământul faptelor sale.

Art. 10. - Căsătoria nu se va încheia dacă viitorii soţi nu declară că şi-au comunicat reciproc starea sănătăţii lor. În cazul în care, prin lege specială, este oprită căsătoria celor suferinzi de anumite boli, se vor aplica dispoziţiile acelei legi.

Art. 11. - Căsătoria se încheie în faţa delegatului de stare civilă al Consiliului popular al comunei, oraşului, municipiului sau sectorului municipiului Bucureşti, în cuprinsul căruia se află domiciliul sau reşedinţa oricăruia dintre viitorii soţi.

Art. 12. - Cei care vor să se căsătorească vor face, personal, declaraţia de căsătorie le serviciul de stare civilă la care urmează a se încheia căsătoria.

Dacă unul dintre viitorii soţi nu se află în localitatea unde urmează a se încheia căsătoria, el va putea face declaraţia de căsătorie în localitatea unde se află, la serviciul de stare civilă, care o va transmite, din oficiu şi fără întârziere, serviciului de stare civilă competent pentru încheierea căsătoriei.

Art. 13. - În declaraţia de căsătorie, viitorii soţi vor arăta că nu există nici o piedică legală la căsătorie. Odată cu declaraţia de căsătorie, ei vor prezenta dovezile cerute de lege.

Art. 14. - Orice persoană poate face opunere la căsătorie, dacă există o piedică legală ori dacă alte cerinţe ale legii nu sunt îndeplinite.

Opunerea la căsătorie se va face numai în scris, cu arătarea dovezilor pe care ea se întemeiază.

Art. 15. - Delegatul de stare civilă va refuza să constate încheierea căsătoriei dacă, în temeiul verificărilor ce este dator să facă, al opunerilor primite sau al informaţiilor ce are, găseşte că cerinţele legii nu sunt îndeplinite.

Art. 16. - Căsătoria se încheie prin consimţământul viitorilor soţi. Aceştia sunt obligaţi să fie prezenţi, împreună, în faţa delegatului de stare civilă[1], la sediul serviciului de stare civilă, pentru a-şi da consimţământul personal în mod public.

Cu toate acestea, în cazurile arătate de legea specială, delegatul de stare civilă[1] va putea încheia căsătoria şi în afara sediului serviciului se stare civilă, cu respectarea condiţiilor prevăzute în alin. 1.

Art. 17. - Delegatul de stare civilă[2], luând consimţământul viitorilor soţi, va întocmi de îndată în registrul actelor de stare civilă actul de căsătorie, care se semnează de soţi şi de delegat.

---

[1] *A se vedea nota de la art. 3.*

[2] *A se vedea nota de la art. 3.*

Art. 18. - Căsătoria nu poate fi dovedită decât prin certificatul de căsătorie, eliberat pe baza actului întocmit în registrul actelor de stare civilă.

CAPITOLUL II
Nulitatea căsătoriei

Art. 19. - Este nulă căsătoria încheiată cu încălcarea dispozițiilor prevăzute în art. 4, 5, 6, 7 lit. a, 9 și 16.

Art. 20. - Căsătoria încheiată împotriva dispozițiilor privitoare la vârsta legală nu va fi declarată nulă dacă, între timp acela dintre soți care nu avea vârsta cerută pentru căsătorie a împlinit-o ori dacă soția a dat naștere unui copil sau a rămas însărcinată.

Art. 21. - Căsătoria poate fi anulată la cererea soțului al cărui consimțământ a fost viciat prin eroare cu privire la identitatea fizică a celuilalt soț, prin viclenie sau prin violență.

Anularea căsătoriei din aceste cauze poate fi cerută de cel al cărui consimțământ a fost viciat, în termen de șase luni de la încetarea violenței ori de la descoperirea erorii sau a vicleniei.

Art. 22. - În cazul în care soțul unei persoane declarate moartă s-a recăsătorit și, după aceasta, hotărârea declarativă de moarte este anulată, căsătoria cea nouă rămâne valabilă.

Prima căsătorie este desfăcută pe data încheierii noii căsătorii.

Art. 23. - Soțul care a fost de bună-credință la încheierea căsătoriei, declarată nulă sau anulată, păstrează, până la data când hotărârea instanței judecătorești rămâne definitivă, situația unui soț dintr-o căsătorie valabilă.

Declararea nulității căsătoriei nu are nici o urmare în privința copiilor, care își păstrează situația de copii din căsătorie.

Art. 24. - În cazul prevăzut în art. 23 alin. 1 cererea de întreținere a soțului de bună-credință și raporturile patrimoniale dintre bărbat și femeie sunt supuse, prin asemănare, dispozițiilor privitoare la divorț.

Tot astfel, în cazul prevăzut în art. 23 alin. 2 se vor aplica, prin asemănare, dispozițiile prevăzute la divorț, în ce privește drepturile și obligațiile dintre părinți și copii.

CAPITOLUL III
Efectele căsătoriei

Secțiunea I
Drepturile și obligațiile personale ale soților

Art. 25. - Bărbatul și femeia au drepturi și obligații egale în căsătorie.

Art. 26. - Soții hotărăsc de comun acord în tot ce privește căsătoria.

Art. 27. - La încheierea căsătoriei, viitorii soți vor declara, în fața delegatului de stare civilă[1], numele pe care s-au învoit să-l poarte în căsătorie.

Soții pot să-și păstreze numele lor dinaintea căsătoriei, să ia numele unuia sau altuia dintre ei sau numele lor reunite.

Art. 28. - Soții sunt obligați să

---

[1] *A se vedea nota de la art. 3.*

poarte în timpul căsătoriei numele comun declarat.

Dacă soţii s-a învoit să poarte în timpul căsătoriei un nume comun şi l-au declarat la încheierea căsătoriei potrivit dispoziţiilor art. 27 din codul de faţă, fiecare dintre soţi nu va putea cere schimbarea acestui nume, pe cale administrativă, decât cu consimţământul celuilalt soţ.

Secţiunea a II - a

Drepturile şi obligaţiile patrimoniale ale soţilor

Art. 29. - Soţii sunt obligaţi să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsniciei.

Art. 30. - Bunurile dobândite în timpul căsătoriei, de oricare dintre soţi, sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune ale soţilor.

Orice convenţie contrară este nulă.

Calitatea de bun comun nu trebuie să fie dovedită.

Art. 31. - Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soţ:

a) bunurile dobândite înainte de încheierea căsătoriei;

b) bunurile dobândite în timpul căsătoriei prin moştenire, legat sau donaţie, afară numai dacă dispunătorul a prevăzut că ele vor fi comune;

c) bunurile de uz personal şi cele destinate exercitării profesiunii unuia dintre soţi;

d) bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele ştiinţifice sau literare, schiţele şi proiectele artistice, proiectele de investiţii şi inovaţii, precum şi alte asemenea bunuri;

e) indemnitatea de asigurare sau despăgubirea pentru pagube pricinuite persoanei;

f) valoarea care reprezintă şi înlocuieşte un bun propriu sau bunul în care a trecut această valoare.

Art. 32. - Soţii răspund cu bunurile comune pentru:

a) cheltuielile făcute cu administrarea oricăruia dintre bunurile lor comune;

b) obligaţiile ce au contractat împreună;

c) obligaţiile contractate de fiecare dintre soţi pentru împlinirea nevoilor obişnuite ale căsniciei;

d) repararea prejudiciului cauzat prin însuşirea de către unul dintre soţi a unor bunuri proprietate publică, dacă prin aceasta au sporit bunurile comune ale soţilor.

Art. 33. - Bunurile comune nu pot fi urmărite de creditorii personali ai unuia dintre soţi.

Cu toate acestea, după urmărirea bunurilor proprii ale soţului debitor, creditorul său personal poate cere împărţirea bunurilor comune, însă numai în măsura necesară pentru acoperirea creanţei sale.

În acest din urmă caz, bunurile atribuite prin împărţire fiecărui soţ devin proprii.

Art. 34. - Creditorii vor putea urmări şi bunurile proprii ale soţilor, însă numai după urmărirea bunurilor comune.

Art. 35. - Soţii administrează şi folosesc împreună bunurile comune şi dispun tot astfel de ele.

Oricare dintre soţi, exercitând singur aceste drepturi, este socotit că are şi consimţământul celuilalt soţ. Cu toate acestea, nici unul dintre soţi nu poate înstrăina şi nici nu poate greva un teren sau o construcţie ce face parte din bunurile comune, dacă nu are consimţământul celuilalt soţ.

Art. 36. - La desfacerea căsătoriei, bunurile comune se împart între soţi, potrivit învoielii acestora. Dacă soţii nu se învoiesc asupra împărţirii bunurilor comune, va hotărî instanţa judecătorească.

Pentru motive temeinice, bunurile comune, în întregime sau numai o parte dintre ele, se pot împărţi prin hotărâre judecătorească şi în timpul căsătoriei. Bunurile astfel împărţite devin bunuri proprii. Bunurile neîmpărţite, precum şi cele ce se vor dobândi ulterior, sunt bunuri comune.

CAPITOLUL IV
Desfacerea căsătoriei

Art. 37. - Căsătoria încetează prin moartea unuia dintre soţi sau prin declararea judecătorească a morţii unuia dintre ei.

Căsătoria se poate desface prin divorţ.[1]

Art. 38. - Instanţa judecătorească poate desface căsătoria prin divorţ atunci când, datorită unor motive temeinice, raporturile dintre soţi sunt grav vătămate şi continuarea căsătoriei nu mai este posibilă.

Divorţul poate fi pronunţat şi numai pe baza acordului ambilor soţi, dacă sunt îndeplinite următoarele condiţii:

a) până la data cererii de divorţ a trecut cel puţin un an de la încheierea căsătoriei şi

b) nu există copii minori rezultaţi din căsătorie.

Oricare dintre soţi poate cere divorţul atunci când starea sănătăţii sale face imposibilă continuarea căsătoriei.

La soluţionarea cererilor accesorii divorţului, referitoare la încredinţarea copiilor minori, obligaţia de întreţinere şi folosirea locuinţei, instanţa va ţine seama şi de interesele minorilor.[1]

Art. 39. - Căsătoria este desfăcută din ziua când hotărârea prin care s-a pronunţat divorţul a rămas irevocabilă.

Faţă de cel de-al treilea, efectele patrimoniale ale căsătoriei încetează de la data când s-a făcut menţiune despre hotărârea de divorţ pe marginea actului de căsătorie sau de la data când ei au cunoscut divorţul pe altă cale.

Art. 40. - La desfacerea căsătoriei prin divorţ, soţii se pot învoi ca soţul care, potrivit art. 27, a purtat în timpul căsătoriei numele de familie al celuilalt soţ, să poarte acest nume şi după desfacerea căsătoriei.

Instanţa judecătorească va lua act de această învoială prin hotărârea de divorţ. Instanţa, pentru motive temeinice, poate să încuviinţeze acest drept chiar în lipsa unei învoieli între soţi.

Dacă nu a intervenit o învoială sau

---

[1] *Art. 37 alin. 2 a fost modificat prin Legea nr. 59/1993 (M. Of. nr. 177 din 26 iulie 1993).*

dacă instanţa nu a dat încuviinţarea, fiecare dintre foştii soţi va purta numele ce avea înainte de căsătorie.

Art. 41. - Până la desfacerea căsătoriei în condiţiile prevăzute de art. 39, soţii îşi datorează întreţinere.

Soţul divorţat are dreptul la întreţinere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacităţi de muncă survenite înainte de căsătorie, ori în timpul căsătoriei; el are drept la întreţinere şi atunci când incapacitatea se iveşte în decurs de un an de la data desfacerii căsătoriei, însă numai dacă incapacitatea se datorează unei împrejurări în legătură cu căsătoria.

Întreţinerea datorată potrivit dispoziţiilor alin. 2 poate fi stabilită până la o treime din venitul net din muncă al soţului obligat la plata ei, potrivit cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui ce urmează a o plăti. Această întreţinere, împreună cu întreţinerea datorată copiilor, nu va putea depăşi jumătate din venitul net din muncă al soţului obligat la plată.

Când divorţul este pronunţat numai din vina unuia dintre soţi, acesta nu va beneficia de prevederile alin 2 şi 3 decât timp de un an de la desfacerea căsătoriei.

În toate cazurile, dreptul la întreţinere încetează prin recăsătorirea soţului îndreptăţit să o primească.

Art. 42. - Instanţa judecătorească va hotărî, odată cu pronunţarea divorţului, căruia dintre părinţi vor fi încredinţaţi copii minori. În acest scop, instanţa va asculta părinţii şi autoritatea tutelară şi, ţinând seama de interesele copiilor, pe care de asemenea îi va asculta dacă au împlinit vârsta de zece ani, va hotărî pentru fiecare dintre copii, dacă va fi încredinţat tatălui sau mamei.

Pentru motive temeinice, copiii pot fi încredinţaţi unor rude ori unor alte persoane, cu consimţământul acestora, sau unor instituţii de ocrotire.

Totodată, instanţa judecătoreas-că va stabili contribuţia fiecărui părinte la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor.

Învoiala părinţilor privitoare la încredinţarea copiilor şi la contribuţia fiecărui părinte la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a acestora va produce efecte numai dacă a fost încuviinţată de instanţa judecătorească.

Art. 43. - Părintele divorţat, căruia i s-a încredinţat copilul, exercită cu privire la aceasta drepturile părinteşti.

Când copilul a fost încredinţat unei alte persoane sau unei instituţii de ocrotire, instanţa judecătorească va stabili care dintre părinţi va exercita dreptul de a-i administra bunurile şi de a-l reprezenta sau de a-i încuviinţa actele. Persoana sau instituţia de ocrotire socială căreia i s-a încredinţat copilul va avea faţă de acesta numai drepturile şi îndatoririle ce revin părinţilor privitor la persoana copilului. Dispoziţiile art. 108 se aplică prin asemănare.

Părintele divorţat, căruia nu i s-a încredinţat copilul, păstrează dreptul de a avea legături personale cu acesta, precum şi de a veghea la creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea lui profesională.

Art. 44. - În cazul schimbării împrejurărilor, la cererea oricăruia dintre părinţi sau a copilului, dacă acesta a împlinit vârsta de paisprezece ani, a autorităţii tutelare sau a vreunei instituţii de ocrotire, instanţa judecătorească va putea modifica măsurile privitoare la drepturile şi obligaţiile personale sau patrimoniale între părinţii divorţaţi şi copii.

Modificarea măsurilor luate potrivit dispoziţiilor art. 42 alin. 1 şi 2 se va face cu paza cerinţelor prevăzute de acele dispoziţii.

TITLUL II
Rudenia

CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

Art. 45. - Rudenia este legătura bazată pe descendenţa unei persoane dintr-o altă persoană sau pe faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

În primul caz rudenia este în linie dreaptă, iar în al doilea în linie colaterală. Rudenia în linie dreaptă poate fi ascendentă sau descendentă.

Art. 46. - Gradul de rudenie se stabileşte astfel:

a) în linie dreaptă, după numărul naşterilor; astfel, fiul şi tatăl sunt rude de gradul întâi, nepotul de fiu şi bunicul sunt rude de gradul al doilea;

b) în linie colaterală, după numărul naşterilor, urcând de la una dintre rude până la ascendentul comun şi coborând de la acesta până la cealaltă rudă; astfel fraţii sunt rude în gradul al doilea, unchiul şi nepotul în gradul al treilea, verii primari în gradul al patrulea.

CAPITOLUL II
Filiaţia

Secţiunea I
Filiaţia faţă de mamă

Art. 47. - Filiaţia faţă de mamă rezultă din faptul naşterii.

Ea se dovedeşte prin certificatul constatator al naşterii.

Art. 48. - Dacă naşterea nu a fost înregistrată în registrul de stare civilă ori dacă copilul a fost trecut în registrul de stare civilă ca născut din părinţi necunoscuţi, mama poate recunoaşte pe copil.

Recunoaşterea se poate face fie prin declaraţie la serviciul de stare civilă, fie printr-un înscris autentic, fie prin testament.

Recunoaşterea, chiar făcută prin testament, nu se poate revoca.

Art. 49. - Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată de orice persoană interesată.

Art. 50. - În cazul în care, din orice împrejurări, dovada filiaţiei faţă de mamă nu se poate face prin certificatul constatator al naşterii, ori în cazul în care se contestă realitatea celor cuprinse în certificatul constatator al naşterii, dovada filiaţiei faţă de mamă se poate face în faţa instanţei judecătoreşti prin orice mijloc de probă.

Art. 51. - Copilul nu poate reclama o stare civilă contrară aceleia care rezultă din certificatul de naştere şi folosirea stării civile conforme cu acest certificat.

De asemenea, nimeni nu poate contesta starea civilă a copilului care are folosirea unei stări civile conforme cu certificatul său de naştere.

Art. 52. - Acţiunea pentru stabilirea filiaţiei faţă de mamă aparţine numai copilului; ea poate fi pornită de reprezentantul legal, în cazul în care copilul este minor sau pus sub interdicţie.

Dreptul de a porni acţiunea pentru a stabili filiaţia faţă de mamă nu trece asupra moştenitorilor copilului; ei pot continua acţiunea pornită de acesta.

Acţiunea pentru stabilirea filiaţiei faţă de mamă poate fi pornită şi împotriva moştenitorilor pretinsei mame.

Acţiunea nu se prescrie în timpul vieţii copilului.

Secţiunea a II - a
Filiaţia faţă de tată

Art. 53. - Copilul născut în timpul căsătoriei are ca tată pe soţul mamei.

Copilul născut după desfacerea, declararea nulităţii sau anularea căsătoriei are ca tată pe fostul soţ al mamei, dacă a fost conceput în timpul căsătoriei şi naşterea a avut loc înainte ca mama să fi intrat într-o nouă căsătorie.

Dispoziţiile art. 51. sunt aplicabile şi situaţiilor prevăzute în prezentul articol.

Art. 54. - Paternitatea poate fi tăgăduită, dacă este cu neputinţă ca soţul mamei să fie tatăl copilului.

Acţiunea în tăgăduirea paternităţii poate fi pornită numai de soţ; moştenitorii acestuia pot continua acţiunea pornită de el.

Dacă soţul este pus sub interdicţie, acţiunea va putea fi pornită de tutore, însă numai cu încuviinţarea autorităţii tutelare.

În toate cazurile, mama copilului va fi citată.

Art. 55. - Acţiunea în tăgăduirea paternităţii se prescrie în termen de şase luni de la data când tatăl a cunoscut naşterea copilului.

În cazul în care, mai înainte de împlinirea aestui termen, tatăl a fost pus sub interdicţie, un nou termen curge pentru tutore de la data când acesta a aflat despre naşterea copilului.

Dacă acţiunea nu a fost pornită de acesta, ea poate fi pornită de tată după ce i s-a ridicat interdicţia, înăuntrul unui nou termen de şase luni.

Art. 56. - Filiaţia faţă de tată se stabileşte, în afară de cazurile prevăzute în art. 53, prin recunoaştere sau hotărâre judecătorească.

Art. 57. - Copilul conceput şi născut în afară de căsătorie poate fi recunoscut de către tatăl său; după moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenţi fireşti.

Recunoaşterea se face prin declaraţie făcută la serviciul de stare civilă, fie odată cu înregistrarea naşterii, fie după această dată; recunoaşterea poate fi făcută şi prin înscris autentic sau prin testament.

Recunoaşterea, chiar făcută prin

testament, nu se poate revoca.

Art. 58. - Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată de orice persoană interesată.

Dacă recunoaşterea este contestată de mamă, de cel recunoscut sau de descendenţii acestuia, dovada paternităţii este în sarcina autorului recunoaşterii sau a moştenitorilor săi.

Art. 59. - Acţiunea în stabilirea paternităţii din afara căsătoriei aparţine copilului şi se porneşte în numele său de către mamă, chiar dacă este minoră, ori de reprezentantul lui legal.

Dreptul de a porni acţiunea în stabilirea paternităţii nu trece asupra moştenitorilor copilului; ei pot continua acţiunea pornită de acesta.

Acţiunea în stabilirea paternităţii poate fi pornită şi împotriva moştenitorilor pretinsului tată.

Art. 60. - Acţiunea de stabilirea paternităţii din afara căsătoriei poate fi pornită în termen de un an de la naşterea copilului.

Dacă, în cazul prevăzut în art. 54 alin. 1, un copil a pierdut calitatea de copil din căsătorie prin efectul unei hotărâri judecătoreşti, termenul de un an pentru pornirea acţiunii în stabilirea paternităţii din afara căsătoriei va curge de la data când acea hotărâre a rămas definitivă.

În cazul în care mama a convieţuit cu pretinsul tată ori dacă acesta din urmă a prestat copilului întreţinere, termenul de un an va curge de la încetarea convieţuirii ori a întreţinerii.

Art. 61. - Timpul cuprins între a trei sute şi a o sută optzecea zi dinaintea naşterii copilului este timpul legal al concepţiunii. El se socoteşte de la zi la zi.

Secţiunea a III - a
Situaţia legală a copilului

Art. 62. - Copilul din căsătorie ia numele de familie comun al părinţilor.

Dacă părinţii nu au un nume de familie comun, copilul va lua numele de familie al unuia dintre ei ori numele lor reunite. În acest caz, numele copilului se va stabili prin învoiala părinţilor şi se va declara, odată cu naşterea copilului, la serviciul de stare civilă. În lipsa unei asemenea învoieli, autoritatea tutelară de la domiciliul copilului va hotărî, ascultând pe părinţi, dacă copilul va purta numele unuia dintre ei sau numele lor reunite.

Art. 63. - Copilul din afara căsătoriei a cărui filiaţie a fost stabilită prin recunoaştere sau prin hotărâre judecătorească are, faţă de părinte şi rudele acestuia, aceeaşi situaţie ca şi situaţia legală a unui copil din căsătorie.

Art. 64. - Copilul din afara căsătoriei dobândeşte numele de familie al aceluia dintre părinţi faţă de care filiaţia a fost mai întâi stabilită.

În cazul în care filiaţia a fost stabilită ulterior şi faţă de celălalt părinte, instanţa judecătorească va putea da încuviinţarea copilului să poarte numele acestuia din urmă.

În cazul în care copilul a fost recunoscut în acelaşi timp de ambii părinţi, se aplică dispoziţiile art. 62 alin. 2.

Art. 65. - Dacă filiaţia copilului din afara căsătoriei este stabilită faţă de ambii părinţi, încredinţarea lui, precum şi contribuţia părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională, se vor hotărî potrivit dispoziţiilor art. 42 - 44 inclusiv, care se aplică prin asemănare.

CAPITOLUL III
Adopţia[1]

Art. 66 – 85 au fost abrogate prin Ordonanţa de urgenţă nr. 25 din 1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 120 din 12 iunie 1997.

CAPITOLUL IV
Obligaţia de întreţinere

Art. 86. - Obligaţia de întreţinere există între soţ şi soţie, părinţi şI copii, cel care înfiază şi înfiat, bunici şi nepoţi, străbunici şi strănepoţi, fraţi şi surori, precum şi între celelalte persoane anume prevăzute de lege.

Are drept la întreţinere numai acela care se află în nevoie, neavând putinţa unui câştig din muncă, din cauza incapacităţii de a munci.

Descendentul, cât timp este minor, are drept la întreţinere, oricare ar fi pricina nevoii în care se află.

Art. 87. - Soţul care a contribuit la întreţinerea copilului celuilalt soţ este obligat să continue a da întreţinere copilului, cât timp acesta este minor, însă numai dacă părinţii săi fireşti au murit, sunt dispăruţi ori sunt în nevoie.

Copilul va putea fi obligat să dea întreţinere celui care l-a întreţinut timp de zece ani, astfel cum se arată în alineatul precedent.

Art. 88. - Cel care a luat un copil pentru a-l creşte, fără a întocmi formele cerute pentru înfiere, are obligaţia să-l întreţină, cât timp copilul este minor, însă numai dacă părinţii fireşti au murit, sunt dispăruţi ori sunt în nevoie.

Art. 89. - Întreţinerea se datorează în ordinea următoare:

a) soţii îşi datorează întreţinerea înaintea celorlalţi obligaţi;

b) descendentul este obligat la întreţinere înaintea ascendentului, iar, dacă sunt mai mulţi descendenţi sau mai mulţi ascendenţi, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat;

c) cel care înfiază este obligat la întreţinere înaintea părinţilor fireşti;

d) fraţii şi surorile îşi datorează întreţinere după părinţi, însă înaintea bunicilor.

Art. 90. - În cazul în care mai multe dintre persoanele prevăzute în art. 89 sunt obligate să întreţină aceeaşi persoană, ele vor contribui la plata întreţinerii, proporţional cu mijloacele ce au.

Dacă părintele are drept la întreţinere de la mai mulţi copii, el poate, în caz de urgenţă, să pornească acţiunea numai împotriva unuia dintre ei. Cel care a plătit întreţinerea se poate întoarce împotriva celorlalţi obligaţi pentru partea fiecăruia.

---

[1] *Termenul de "înfiere" din Codul familiei şi din orice alte acte normative a fost înlocuit prin termenul "adopţie" prin Legea nr. 48/1991 pentru completarea şi modificarea unor dispoziţii legale privind înfierea (M. Of. nr. 147 din 17 iulie 1991). Aceasta a fost abrogată prin Ordonanţa de urgenţă nr 25 din 1997, însă semnificaţia termenilor a fost păstrată.*

Art. 91. - În cazul în care cel obligat în primul rând la întreţinere nu are mijloace îndestulătoare pentru a acoperi nevoile celui ce o cere, instanţa judecătorească va putea obliga pe celelalte persoane îndatorate la întreţinere să o completeze, în ordinea stabilită de art. 89.

Art. 92. - Când cel obligat nu poate presta, în acelaşi timp, întreţinerea tuturor celor care sunt în drept să i-o ceară, instanţa judecătorească, ţinând seama de nevoile fiecăreia dintre aceste persoane, poate hotărî fie ca întreţinerea să se plătească numai uneia dintre ele, fie ca întreţinerea să se împartă între mai multe sau toate persoanele îndreptăţite să o ceară. În acest caz instanţa va hotărî, totodată, modul în care se va împărţi întreţinerea între persoanele care urmează a o primi.

Art. 93. - Obligaţia de întreţinere se execută în natură sau prin plata unei pensii în bani.

Instanţa judecătorească va stabili felul şi modalităţile executării, ţinând seama de împrejurări.

Art. 94. - Întreţinerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui ce urmează a o plăti.

Instanţa judecătorească va putea mări sau micşora obligaţia de întreţinere sau a hotărî, încetarea ei, după cum se schimbă mijloacele celui care dă întreţinerea sau nevoia celui ce o primeşte.

Când întreţinerea este datorată de părinte sau de cel care înfiază, ea se stabileşte până la o pătrime din câştigul său din muncă pentru un copil, o treime pentru doi copii şi o jumătate pentru trei sau mai mulţi copii.

Art. 95. - Obligaţia de întreţinere se stinge, în afară de cazul prevăzut în art. 96., prin moartea debitorului sau a celui îndreptăţit la pensia de întreţinere.

Art. 96. - Moştenitorul persoanei care a fost obligată la întreţinerea unui minor sau care i-a dat întreţinerea fără a avea obligaţia legală este ţinut, în măsura valorii bunurilor moştenite, să continue întreţinerea, dacă părinţii minorului au murit, sunt dispăruţi sau sunt în nevoie, însă numai cât timp cel întreţinut este minor.

În cazul în care sunt mai mulţi moştenitori, obligaţia este solidară, fiecare dintre ei contribuind proporţional cu valoarea bunurilor moştenite.

TITLUL III[1]
Ocrotirea celor lipsiţi de capacitate, a celor cu capacitate restrânsă şi a altor persoane

CAPITOLUL I
Ocrotirea minorului[2]

Secţiunea I
Drepturile şi îndatoririle părinţilor faţă de copii şi minori

Art. 97. - Ambii părinţi au aceleaşi drepturi şi îndatoriri faţă de copiii lor minori, fără a deosebi după cum aceştia sunt din căsătorie, din afara căsătoriei ori înfiaţi.

Ei exercită drepturile lor părinteşti numai în interesul copiilor.

Art. 98. - Măsurile privitoare la persoana şi bunurile copiilor se iau de către părinţi, de comun acord.

Dacă unul dintre părinţi este mort, decăzut din drepturile părinteşti, pus sub interdicţie sau, din orice împrejurare, se află în neputinţă de a-şi manifesta voinţa, celălalt părinte exercită singur drepturile părinteşti.

Art. 99. - De câte ori se iveşte neînţelegere între părinţi cu privire la exerciţiul drepturilor părinteşti, autoritatea tutelară, după ce ascultă pe părinţi, hotărăşte, potrivit cu interesul copilului.

Art. 100. - Copilul minor locuieşte la părinţii săi.

Dacă părinţii nu locuiesc împreună, aceştia vor decide, de comun acord, la care dintre ei va locui copilul.

În caz de neînţelegere între părinţi, instanţa judecătorească, ascultând autoritatea tutelară, precum şi pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de zece ani, va decide, ţinând seama de interesele copilului.

Art. 101. - Părinţii sunt datori să îngrijească de copil.

Ei sunt obligaţi să crească copilul, îngrijind de sănătatea şi dezvoltarea lui fizică, de educarea, învăţătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu însuşirile lui, în conformitate cu ţelurile statului, spre a-l face folositor colectivităţii.

Art. 102. - Autoritatea tutelară[3] poate da încuviinţare copilului, la cererea acestuia, după împlinirea vârstei de paisprezece ani, să-şi schimbe felul învăţăturii ori pregătirii profesionale stabilită de părinţi sau să aibă locuinţa pe care o cere desăvârşirea învăţăturii ori pregătirii profesionale.

---

[1] *Potrivit art. 13 din Legea nr. 11/1990 privind încuviinţarea adopţiei (republicată în M. Of. nr. 159 din 26 iulie 1991), dispoziţiile prevăzute în capitolul III din Codul familiei se modifică în mod corespunzător prevederilor din această lege. Cum aceasta a fost abrogată prin Ordonanţa de urgenţă nr 25/1997, modificările se vor referi la aceasta din urmă.*

[2] *A se vedea şi Ordonanţa de urgenţă nr. 24/1994, publicată în M. Of. nr. 120 din 12 iunie 1997, referitoare la protecţia copilului aflat în dificultate*

[3] *Primarul conduce serviciile publice locale şi asigură funcţionarea serviciilor de stare civilă şi de autoritate tutelară, potrivit art. 43 lit ş din Legea administraţiei publice locale, nr 69 din 26. nov. 1991 (M. Of. nr. 238 din 28 nov. 1991).*

Art. 103. - Părinţii au dreptul să ceară înapoierea copilului de la orice persoană care îl ţine fără drept.

Instanţa judecătorească va respinge cererea, dacă înapoierea este contrară intereselor copilului. Acesta va fi ascultat dacă a împlinit vârsta de zece ani.

Art. 104. - Abrogat.[1]

Art. 105. - Părinţii au dreptul şi îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor şi de a-l reprezenta în actele civile până la data când el împlineşte vârsta de paisprezece ani.

După împlinirea vârstei de paisprezece ani minorul exercită singur drepturile şi îşi execută tot astfel obligaţiile, însă numai cu încuviinţarea prealabilă a părinţilor, spre a-l apăra împotriva abuzurilor din partea celor de-al treilea.

Dispoziţiile secţiunii a II-a din prezentul capitol vor fi aplicabile prin asemănare. Cu toate acestea, nu se întocmi inventarul prevăzut în art. 126, în cazul în care copilul nu are alte bunuri decât cele de uz personal.

Art. 106. - Părintele nu are nici un drept asupra bunurilor copilului şi nici copilul asupra bunurilor părintelui, în afară de dreptul la moştenire şi la întreţinere.

Art. 107. - Copilul minor este întreţinut de părinţii săi.

Dacă minorul are un venit propriu, care nu este îndestulător, părinţii au obligaţia să asigure condiţiile necesare pentru creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea sa profesională.

În caz de neînţelegere, întinderea obligaţiei de întreţinere datorată de părinţi minorului, felul şi modalităţile executării precum şi contribuţia fiecăruia dintre părinţi, se vor stabili de instanţa judecătorească, cu ascultarea autorităţii tutelare.

Art. 108. - Autoritatea tutelară este obligată să exercite un control efectiv şi continuu asupra felului în care părinţii îşi îndeplinesc îndatoririle privitoare la persoana şi bunurile copilului.

Delegaţii autorităţii tutelare au dreptul să viziteze copiii la locuiţa lor şi să se informeze pe orice cale despre felul cum aceştia sunt îngrijiţi în ceea ce priveşte sănătatea şi dezvoltarea lor fizică, educarea, învăţătura şi pregătirea lor profesională, în conformitate cu ţelurile statului, pentru o activitate folositoare colectivităţii; la nevoie, ei vor da îndrumările necesare.

Art. 109. - Dacă sănătatea sau dezvoltarea fizică a copilului este primejduită prin felul de exercitare a drepturilor părinteşti, prin purtare abuzivă sau prin neglijenţă gravă în îndeplinirea îndatoririlor de părinte, ori dacă educarea, învăţătura sau pregătirea profesională a copilului nu se face în spirit de devotament faţă de România, instanţa judecătorească, la cererea autorităţii tutelare, va pronunţa decăderea părintelui din drepturile părinteşti.

Citarea părinţilor şi a autorităţii

---

[1] *Art. 104 a fost abrogat prin Legea nr. 3/1970 publicată în B. Of. nr. 28 din 28 martie 1970.*

tutelare este obligatorie.

Art. 110. - Decăderea din drepturile părinteşti nu scuteşte pe părinte de îndatorirea de da întreţinere copilului.

Art. 111. - Autoritatea tutelară va îngădui părintelui decăzut din drepturile părinteşti să păstreze legături personale cu copilul, afară numai dacă, prin asemenea legături, creşterea, educarea, învăţătura sau pregătirea profesională a copilului ar fi în primejdie.

Art. 112. - Instanţa judecătorească va reda părintelui decăzut din drepturile părinteşti exerciţiul acestor drepturi, dacă au încetat împrejurările care au dus la decădere, astfel încât, prin redarea acestor drepturi, creşterea, educarea, învăţătura, pregătirea profesională şi interesele patrimoniale ale copilului nu mai sunt în primejdie.

Secţiunea a II - a
Tutela minorului

Art. 113. - În cazul în care ambii părinţi fiind morţi, necunoscuţi, decăzuţi din drepturile părinteşti, puşi sub interdicţie, dispăruţi ori declaraţi morţi, copilul este lipsit de îngrijirea ambilor părinţi, precum şi în cazul prevăzut de art. 85, copilul va fi pus sub tutelă.

Art. 114. - Tutela se exercită numai în interesul minorului.

Art. 115. - Au obligaţia ca, în termen de cel mult cinci zile de la data când se află de existenţa unui minor lipsit de îngrijire părintească în cazurile prevăzute în art. 113, să înştiinţeze autoritatea tutelară:

a) persoanele apropiate minorului, precum şi administratorii şi locatarii casei în care locuieşte minorul;

b) serviciul de stare civilă, cu prilejul înregistrării morţii unei persoane, precum şI biroul notarial de stat, cu prilejul deschiderii unei moşteniri;

c) instanţele judecătoreşti, procuratura şi poliţia, cu prilejul pronunţării, luării sau executării unor măsuri privative de libertate;

d) organele administraţiei de stat, organizaţiile obşteşti, instituţiile de ocrotire, precum şi orice altă persoană.

Art. 116. - Numirea tutorelui se face de autoritatea tutelară, din oficiu sau la încunoştinţarea acesteia, de către cei arătaţi în art. 115.

Art. 117. - Nu poate fi tutore:

a) minorul sau cel pus sub interdicţie;

b) cel decăzut din drepturile părinteşti sau declarat incapabil de a fi tutore;

c) cel căruia i s-a restrâns exerciţiul unor drepturi politice sau civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărâre judecătorească, precum şi cel cu rele purtări;

d) cel lipsit, potrivit legii speciale, de dreptul de a alege şi de a fi ales deputat;

e) cel care, exercitând o altă tutelă, a fost îndepărtat din aceasta;

f) cel care, din cauza intereselor potrivnice cu ale minorului, nu ar putea îndeplini sarcina tutelei.

Când vreuna din împrejurările arătate în prezentul articol se iveşte în timpul tutelei, tutorele va fi îndepărtat.

Art. 118. - Cel numit tutore nu poate refuza această sarcină.

Cu toate acestea poate refuza sarcina tutelei:

a) cel care are vârsta de şaizeci de ani împliniţi;

b) femeia însărcinată sau mama unui copil mai mic de opt ani;

c) cel care creşte sau educă doi sau mai mulţi copii;

d) cel care exercită a altă tutelă sau o curatelă;

e) cel care, din cauza bolii, a infirmităţii, a felului îndeletnicirii, a depărtării domiciliului de locul unde se află bunurile minorului sau din alte motive întemeiate, nu ar putea să îndeplinească această sarcină.

Dacă vreuna dintre împrejurările arătate în prezentul articol se iveşte în timpul tutelei, tutorele poate cere să fie înlocuit.

Art. 119. - Autoritatea tutelară va comunica în scris tutorelui numirea sa şi va afişa decizia de numire la consiliul popular de la domiciliul minorului.

Drepturile şi îndatoririle tutorelui încep de la primirea comunicării.

Între timp autoritatea tutelară poate lua măsurile provizorii cerute de interesele minorului.

Art. 120. - Tutorele care, fiind în exerciţiul atribuţiilor sale, a cerut înlocuirea este obligat să-şi exercite aceste atribuţii până la rezolvarea cererii sale de înlocuire.

Art. 121. - Tutela este o sarcină gratuită.

Cu toate acestea, autoritatea tutelară, ţinând seama de munca depusă în administrarea averii şi de starea materială a minorului şi a tutorelui, va putea acorda acestuia din urmă o remuneraţie, care nu va depăşi zece la sută din veniturile bunurilor minorului. Autoritatea tutelară, potrivit împrejurărilor, va putea modifica sau suprima această remuneraţie.

Art. 122. - Minorul pus sub tutelă locuieşte la tutore. Numai cu încuviinţarea autorităţii tutelare minorul poate avea o altă locuinţă.

Art. 123. - Tutorele are obligaţia de a îngriji de minor.

El este obligat să crească copilul, îngrijind de sănătatea şi dezvoltarea lui fizică, de educarea, învăţătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu însuşirile lui, în conformitate cu ţelurile statului, spre a-l face folositor colectivităţii.

Art. 124. - Tutorele are obligaţia de a administra bunurile minorului şi de a-l reprezenta în actele civile, însă numai până la dat când acesta împlineşte vârsta de paisprezece ani.

După împlinirea vârstei de paisprezece ani minorul îşi exercită drepturile şi îşi execută tot astfel obligaţiile, însă numai cu încuviinţarea prealabilă a tutorelui, spre a-l apăra împotriva abuzurilor din partea celor de-al treilea.

Art. 125. - Dispoziţiile art. 102, 103 şi 106 se aplică în mod corespunzător şi în cazul tutelei.

Art. 126. - După numirea tutorelui şi în prezenţa acestuia un delegat al autorităţii tutelare va verifica la faţa locului toate bunurile minorului, întocmind, potrivit dispoziţiilor Codului de procedură civilă, un inventar, care va fi supus aprobării autorității tutelare.

Creanțele pe care le au față de minor tutorele, soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile tutorelui pot fi plătite numai cu aprobarea autorității tutelare.

Art. 127. - Autoritatea tutelară va stabili suma anuală necesară pentru întreținerea minorului și administrarea bunurilor sale. Ea va putea modifica, potrivit împrejurărilor, această sumă.

Cheltuielile necesare pentru întreținerea minorului și administrarea bunurilor sale se acoperă din veniturile acestuia. În cazul în care veniturile minorului nu sunt îndestulătoare, autoritatea tutelară va dispune vânzarea bunurilor minorului.

Dacă minorul este lipsit de bunuri și nu are părinți sau alte rude care sunt obligați de lege să-i dea întreținere, autoritatea tutelară va cere Direcției județene sau a municipiului București pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale[1] să contribuie la întreținerea lui.

Art. 128. - Este oprit să se încheie acte juridice între tutore, soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile tutorelui, de o parte, și minor, de alta.

Art. 129. - Tutorele nu poate, în numele minorului, să facă donații și nici să garanteze obligația altuia.

Tutorele nu poate, fără prealabila încuviințare a autorității tutelare, să facă valabil înstrăinarea ori gajarea bunurilor minorului, renunțarea la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum și să încheie orice alte acte care depășesc dreptul de a administra.

Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor de mai sus sunt anulabile.

Cu toate acestea, tutorele poate înstrăina, fără prealabila încuviințare a autorității tutelare, bunurile supuse pieirii ori stricăciunii, precum și bunurile devenite nefolositoare pentru minor, dacă valoarea acestora din urmă nu depășește două sute cincizeci de lei.

Art. 130. - Autoritatea tutelară va acorda încuviințarea, numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor.

Încuviințarea se va da pentru fiecare act în parte.

În caz de vânzare, încuviințarea va arăta dacă vânzarea se va face prin bună învoială sau în alt mod.

În toate cazurile, autoritatea tutelară poate indica tutorelui modul în care se întrebuințează sumele de bani obținute.

Art. 131. - Sumele de bani care întrec nevoile întreținerii minorului și ale administrării bunurilor sale, precum și hârtiile de valoare, vor fi depuse, pe numele minorului, la o casă de păstrare de stat, de unde nu vor putea fi ridicate decât cu încuviințarea autorității tutelare.

Tutorele poate depune și sumele necesare întreținerii, tot pe numele minorului. Acestea se vor trece într-un cont separat și vor putea fi ridicate de tutore, fără încuviințarea prevăzută în alineatul precedent.

Art. 132. - Ori de câte ori se ivesc între tutore și minor interese contrare, care nu sunt dintre cele care trebuie să ducă la întocmirea tutorelui, autoritatea tutelară va numi un curator.

---

[1] *În prezent Direcția de muncă și ocrotiri sociale.*

Art. 133. - Minorul care a împlinit vârsta de paisprezece ani încheie actele juridice cu încuviinţarea prealabilă a tutorelui, iar în cazurile prevăzute în art. 132 şi 152 lit. c, cu încuviinţarea prealabilă a curatorului.

Dacă actul pe care minorul urmează să-l încheie face parte dintre acelea pe care tutorele nu le poate încheia decât cu încuviinţarea autorităţii tutelare, va fi necesară şi prealabila încuviinţare a acesteia.

Minorul nu poate să facă nici chiar cu încuviinţare, donaţii şi nici să garanteze obligaţia altuia.

Actele făcute cu încălcarea dispoziţiilor de mai sus sunt anulabile.

Art. 134. - Tutorele este dator să prezinte anual autorităţii tutelare o dare de seamă despre modul cum a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

Darea de seamă se va prezenta autorităţii tutelare în termen de treizeci de zile de la sfârşitul anului calendaristic.

În afară de darea de seamă anuală, tutorele este obligat, la cererea autorităţii tutelare, să dea oricând dări de seamă despre felul cum a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

Art. 135. - Autoritatea tutelară va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului şi la cheltuielile făcute cu întreţinerea acestuia şi administrarea bunurilor sale şi, dacă sunt regulat întocmite şi corespund realităţii, va da descărcare tutorelui.

Art. 136. - Autoritatea tutelară va exercita un control efectiv şi continuu asupra modului în care tutorele îşi îndeplineşte îndatoririle sale cu privire la minor şi bunurile acestuia, dispoziţiile art. 108 alin. 2 fiind aplicabile.

Pentru înlesnirea controlului, autoritatea tutelară va putea cere colaborarea organelor administraţiei de stat şi instituţiilor de ocrotire.

Art. 137. - Felul învăţăturii sau pregătirii profesionale, ce minorul primea la data numirii tutorelui, nu poate fi schimbat de acesta decât cu încuviinţarea autorităţii tutelare.

Art. 138. - Minorul, precum şi toţi cei prevăzuţi în art. 115, pot face plângere autorităţii tutelare cu privire la actele sau faptele tutorelui păgubitoare pentru minor.

Tutorele va fi îndepărtat dacă săvârşeşte un abuz, o neglijenţă gravă sau fapte care îl fac nevrednic de a fi tutore, precum şi dacă nu îşi îndeplineşte mulţumitor sarcina.

Art. 139. - Până la intrarea în funcţiune a noului tutore autoritatea tutelară va numi un curator.

Art. 140. - La încetarea tutelei, tutorele este dator ca, în termen de cel mult treizeci de zile, să prezinte autorităţii tutelare o dare de seamă generală. El are aceeaşi îndatorire şi în caz de îndepărtare din tutelă.

Bunurile care au fost în administrarea tutorelui vor fi predate, după caz, fostului minor, moştenitorilor acestuia sau noului tutore.

Art. 141. - După predarea bunurilor, verificarea socotelilor şi aprobarea lor, autoritatea tutelară va da tutorelui descărcare de gestiunea sa.

Chiar dacă autoritatea tutelară a dat tutorelui descărcare de gestiune, acesta răspunde pentru paguba pricinuită prin culpa sa.

Tutorele care înlocuieşte pe un alt tutore are obligaţia să ceară fostului tutore repararea pagubelor ce acesta a pricinuit minorului prin culpa sa.

CAPITOLUL II
Interdicţia

Art. 142. - Cel care nu are discernământ pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienaţiei mintale ori debilităţii mintale, va fi pus sub interdicţie.

Pot fi puşi sub interdicţie şi minorii.

Art. 143. - Interdicţia poate fi cerută de autoritatea tutelară, precum şi de toţi cei prevăzuţi în art. 115.

Art. 144. - Interdicţia se pronunţă de instanţa judecătorească, cu concluziile procurorului, şi îşi produce efectele de la data când hotărârea a rămas definitivă.

După ce a rămas definitivă, hotărârea se va comunica, fără întârziere, de către instanţa judecătorească ce a pronunţat-o, instanţei locului unde actul de naştere al celui pus sub interdicţie a fost înregistrat, spre a fi transcrisă în registrul anume destinat.

Când sentinţa judecătoriei prin care s-a pronunţat interdicţia a fost atacată cu recurs şi acesta a fost respins, instanţa de recurs va face ea însăşi comunicarea prevăzută de acest articol, trimiţând, în copie, dispozitivul sentinţei.

Incapacitatea celui pus sub interdicţie nu va putea fi opusă unui al treilea decât de la data transcrierii hotărârii, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut interdicţia pe altă cale.

Art. 145. - Hotărârea de punere sub interdicţie rămasă definitivă va fi comunicată de instanţa judecătorească autorităţii tutelare, care va desemna un tutore.

De asemenea, hotărârea de punere sub interdicţie rămasă definitivă va fi comunicată medicului şef al comunei, oraşului, municipiului sau al sectorului Bucureşti, pentru ca acesta să instituie asupra celui interzis, potrivit instrucţiunilor Ministerului Sănătăţii, o supraveghere medicală permanentă.

Art. 146. - În caz de nevoie şi până la rezolvarea cererii de punere sub interdicţie, autoritatea tutelară va putea numi un curator pentru îngrijirea persoanei şi reprezentarea celui a cărui interdicţie a fost cerută, precum şi pentru administrarea bunurilor.

Art. 147. - Regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de paisprezece ani se aplică şi în cazul tutelei celui pus sub interdicţie, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Art. 148. - Tutorele celui pus sub interdicţie este în drept să ceară înlocuirea sa după trei ani de la numire.

Art. 149. - Tutorele este dator să îngrijească de cel pus sub interdicţie, spre a-i grăbi vindecarea şi a-i îmbunătăţi condiţiile de viaţă; în acest scop, se vor întrebuinţa veniturile şi, la nevoie, toate bunurile celui pus sub interdicţie.

Autoritatea tutelară, de acord cu serviciul sanitar competent şi ţinând seama de împrejurări, va hotărâ dacă cel pus sub interdicţie va fi îngrijit la locuinţa lui ori într-o instituţie sanitară.

Art. 150. - Minorul care la data punerii sub interdicţie, se afla sub ocrotirea părinţilor, va rămâne sub această ocrotire până la data când devine major, fără a i se numi tutore. Dispoziţiile art. 149 sunt aplicabile şi situaţiei prevăzute în prezentul alineat.

Dacă la data când minorul devine major el se află încă sub interdicţie, autoritatea tutelară va numi un tutore. În cazul în care, la data punerii sub interdicţie, minorul se afla sub tutelă, autoritatea tutelară, va hotărî dacă fostul tutore al minorului păstrează sarcina tutelei sau va numi un nou tutore.

Art. 151. - Dacă au încetat cauzele care au provocat interdicţia, instanţa judecătorească va pronunţa, ascultând concluziile procurorului, ridicarea sa.

Cererea se va putea face de cel pus sub interdicţie, de tutore, precum şi de toţi cei prevăzuţi în art. 115.

Hotărârea care pronunţă ridicarea interdicţiei îşi produce efectele de la data când a rămas definitivă. Ea se va comunica, de către instanţa judecătorească care a pronunţat-o, instanţei locului unde s-a transcris hotărârea de punere sub interdicţie, spre a fi de asemenea transcrisă în registrul prevăzut de art. 144 şi, totodată, spre a se face, în acelaşi registru menţiune despre ridicarea interdicţiei, pe marginea hotărârii care a pronunţat interdicţia.

Încetarea dreptului de reprezentare a tutorelui nu va putea fi opusă unui al treilea decât de la data când, potrivit dispoziţiilor alineatului precedent, a fost făcută menţiune despre ridicarea interdicţiei, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut ridicarea interdicţiei pe altă cale.

Capitolul III
Curatela

Art. 152. - În afară de alte cazuri prevăzute de lege, autoritatea tutelară va putea institui curatela:

a) dacă, din cauza bătrâneţii, a bolii sau a unei infirmităţi fizice, o persoană, deşi capabilă, nu poate, personal, să-şi administreze bunurile sau să-şi apere interesele în condiţii mulţumitoare şi, din motive temeinice, nu-şi poate numi un reprezentant;

b) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deşi capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentanţi, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare;

c) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, părintele sau tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele persoanei ce reprezintă sau ale cărei acte le încuviinţează;

d) dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar general;

e) dacă o persoană a dispărut fără a se avea ştiri despre ea şi nu a lăsat un mandatar general.

Art. 153. - În cazurile prevăzute în art. 152, instituirea curatelei nu aduce nici o atingere capacităţii celui pe care curatorul îl reprezintă.

Art. 154. - Curatela se poate institui la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a soţului său, a rudelor, a celor arătaţi în art. 115, precum şi a tutorelui, în cazul prevăzut în art. 152 lit. c. Autoritatea tutelară poate institui curatela şi din oficiu.

Curatela nu se poate institui decât cu consimţământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimţământul nu poate fi dat.

Art. 155. - În cazurile în care se instituie curatela se aplică regulile de la mandat.

Autoritatea tutelară poate da instrucţiuni curatorului, în locul celui reprezentat, în toate cazurile în care acesta din urmă nu este în măsură să o facă.

Art. 156. - Curatorul este în drept să ceară înlocuirea sa după trei ani de la numire.

Art. 157. - Dacă au încetat cauzele care au provocat instituirea curatelei, aceasta va fi ridicată de autoritatea tutelară la cererea curatorului, a celui reprezentat, a oricăruia dintre cei prevăzuţi în art. 115 ori din oficiu.

CAPITOLUL IV
Autoritatea tutelară[1]

Art. 158. - Atribuţiile de autoritate tutelară aparţin organelor executive şi de dispoziţie ale consiliilor comunale, orăşeneşti, municipale sau de sector al municipiului Bucureşti.[2]

Art. 159. - Autoritatea tutelară competentă este:

a) pentru ocrotirea părintească şi tutela minorului, cea de la domiciliul minorului;

b) pentru tutela persoanei pusă sub interdicţie, cea de la domiciliul acesteia;

c) pentru curatela prevăzută în art. 152 lit. a sau c, cea de la domiciliul persoanei reprezentate sau al minorului de paisprezece ani;

d) în cazul prevăzut în art. 152 lit. b, fie autoritatea tutelară de la domiciliul persoanei reprezentate, fie autoritatea tutelară de la locul unde trebuie luate măsurile urgente;

e) pentru curatela prevăzută în art. 152 lit. d sau e, cea de la ultimul domiciliu din ţară al celui lipsă ori celui dispărut.

Art. 160. - Deciziile autorităţii tutelare pot fi atacate la autoritatea ierarhic superioară, care, potrivit legii, exercită atribuţiile de îndrumare şi control.

Dispoziţii finale

Art. 161. - Prezentul cod intră în vigoare la data de 1 februarie 1954.

---

[1] *A se vedea nota de la art. 103.*

[2] *A se vedea nota de la art. 4.*

CODUL MUNCII
AL
ROMÂNIEI

- A fost adoptat prin Legea nr. 10 din 23 noiembrie 1972, publicat în "Buletinul Oficial", partea I, nr. 140 din 1 dec. 1972, a intrat în vigoare la 1 martie 1973, iar până în prezent a fost supus unui proces continuu de îmbunătățire, atât prin abrogare, expresă sau tacită, a unor dispoziții, cât și prin modificarea multor altora.

Cele mai multe și mai semnificative abrogări și modificări au fost aduse după 22 decembrie 1989, prin trei legi și un decret-lege.

PRECIZĂRI

Începând cu anul 1990, ca urmare a actului de la 22 decembrie 1989, în majoritatea domeniilor de activitate au fost adoptate noi reglementări privind raporturile de muncă, Codul muncii încetând să mai aibă caracter unitar şi obligatoriu în domeniul respectivelor raporturi. Cu toate acestea, Codul muncii n-a încetat şi nici nu va înceta până la adoptarea unei alte legi în materie de a reprezenta "Dreptul comun" în codul raporturilor de muncă. Acesta este şi motivul pentru care, în activitatea practică, se aplică (sau se invocă) dispoziţiile codului muncii când este vorba de:

- încheierea, modificarea sau încetarea contractului de muncă;
- răspunderea disciplinară sau materială a salariaţilor;
- jurisdicţia muncii etc.

Prin urmare, deşi o serie de texte au fost abrogate sau modificate expres, iar alte texte au rămas fără obiect sau din diverse motive nu mai sunt în vigoare, dispoziţiile codului muncii - atâtea câte mai sunt în vigoare - continuă să fie aplicabile, iar cunoaşterea lor constituie o necesitate în special pentru cei chemaţi să le aplice: practicienii dreptului.

Dat fiind necesitatea de care aminteam, am hotărât să introducem în acest volum numai dispoziţiile Codului muncii care, după opinia noastră, mai sunt aplicabile. Deci nu vom reda textul integral, pentru că ar însemna să facem risipă de hârtie pentru a prezenta dispoziţii care, în mod practic, nu mai sunt aplicabile.

Totodată am hotărât să înlocuim o serie de expresii cu alte expresii, altele să le eliminăm, iar textele neabrogate dar care nu mai sunt aplicabile, să nu le mai reproducem, urmând să facem această ultimă menţiune.

În concret este vorba de:

a) ***înlocuirea unor termeni,*** cum ar fi:

- "România" în loc de "Republica Socialistă România";
- "unităţi" în loc de "unităţi socialiste";
- "salariaţi" în loc de "angajaţi", "oameni ai muncii" sau "persoane încadrate în muncă";
- "salariu" în loc de "retribuţie";
- "principiul statului de drept" în loc de "principiul legalităţii socialiste";
- "societate" în loc de "societate socialistă";
- "sistem de salarizare" în loc de "remunerarea muncii";

- "disciplina muncii" în loc de "disciplina socialistă a muncii";
- "avutul public" în loc de "avutul obştesc";
- "salariul de bază" în loc de "salariul tarifar";
- "Hotărârea Guvernului" în loc de "Hotărârea Consiliului de Miniştri";
- "Confederaţiei Sindicale de Ramură" în loc de "Uniunii Generale a Sindicatelor";
- "Guvernul" în loc de "Consiliul de Miniştri";

b) ***eliminarea unor expresii***, spre exemplu:
- "pentru formarea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste";
- "de orânduire socialistă";
- "fiind răspunzător în faţa clasei muncitoare şi a întregului popor de modul cum îşi îndeplineşte sarcinile ce-i revin";
- "socialiste";
- "aptitudinile organizatorice";
- "procesul înfăptuirii obiectivelor societăţii socialiste multilateral dezvoltate";

c) ***neredarea textelor care, deşi nu au fost abrogate,*** în raport cu disp. art. 150 alin 1 din Constituţia României ***nu mai sunt în vigoare***.

Este vorba de art. 1 alin. 1, art. 3 - 6, art. 8 alin. 2, art. 9 - 15, art. 16 alin. 2, art. 17, art. 19 lit. b şi d, art. 20, art. 22 alin. 2, art. 23 - 61, care, de fapt, nici nu cuprind norme juridice, ci numai consideraţii politico–ideologice, art. 62 alin. 1, art. 73 - 74, art. 81 - 84.

d) ***neredarea textelor considerate neconstituţionale de Curtea Constituţională***, respectiv art. 175 alin.1, lit. a, b, c şi d

e) ***folosirea noii ortografii.***

Sperăm ca acest mod de a prezenta dispoziţiile Codului muncii, atâtea câte au mai rămas în vigoare, împreună cu actele normative la care am făcut trimitere, să fie de un real folos, în special pentru practicienii dreptului.

CODUL MUNCII AL ROMÂNIEI

PARTEA I

Principii generale ale relațiilor de muncă. Drepturile şi îndatoririle salariaților.

CAPITOLUL I

Principii generale privind relațiile de muncă.

Art. 1. (1) - Nu mai este în vigoare.

(2) Libertatea muncii constituie un drept fundamental al tuturor cetățenilor României.

Art. 2. - Tuturor cetățenilor României, fără nici o îngrădire sau deosebire de sex, naționalitate, rasă sau religie, convingeri politice şi origine socială, le este garantat dreptul la muncă, având posibilitatea de a desfăşura o activitate în domeniul economic, tehnico-ştiinţific, administrativ, social sau cultural, potrivit aptitudinilor, pregătirii profesionale şi aspirațiilor fiecăruia, în funcție de nevoile întregii societăți.

Art. 4. - 6 Nu mai sunt în vigoare.

Art. 7. - Începând cu vârsta de 16 ani, fiecare persoană aptă de muncă poate să desfăşoare, până la vârsta de pensionare, o muncă utilă societății care să-i asigure mijloacele de existență şi de dezvoltare spirituală. Încadrarea în munci temporare se poate face şi la vârsta de 14 ani, iar în unitățile industriale de la vârsta de 15 ani, cu încuviințarea părinților sau a tutorilor, dar numai pentru munci potrivite cu dezvoltarea fizică, aptitudinile şi cunoştințele lor. Cel în cauză are dreptul şi îndatorirea să-şi continue studiile pentru absolvirea învățământului general obligatoriu. Unitățile care au încadrat în muncă tineri în vârstă de 14 - 16 ani au obligația să-i sprijine în vederea continuării învățământului general obligatoriu.

Art. 8. - (1) Prin încadrarea într-o unitate, fiecare persoană dobândeşte calitatea de membru al colectivului de muncă din acea unitate, cu toate drepturile şi obligațiile ce decurg din această calitate.

(2) - Nu mai este în vigoare.

Art. 9. - Nu mai este în vigoare.

Art. 10. - Relațiile de muncă sunt aşezate pe principiul însuşirii liber consimțite şi aplicării cu consecvență a disciplinei muncii. Respectarea cu strictețe a ordinii şi disciplinei la locul de muncă constituie o obligație a fiecărui salariat din întreprinderi și instituții.

Art. 11. - Nu mai este în vigoare.

Art. 12. - Salariaților le este garantat dreptul la: odihnă și repaus pentru refacerea forței de muncă, pentru desăvârșirea pregătirii profesionale și lărgirea orizontului cultural; condiții de muncă prin măsuri de securitate și igienă a muncii, care să le asigure apărarea vieții și a sănătății; ajutoare materiale în caz de incapacitate temporară de muncă și pensii; realizarea efectivă a tuturor drepturilor referitoare muncă, înscrise în Constituție.

Art. 13. - (1) Perfecționarea pregătirii profesionale și de cultură generală constituie un drept și o îndatorire a salariaților, în raport cu care aceștia urmează a fi încadrați ori promovați în funcții corespunzătoare.

(2) Abrogat, Decretul-Lege nr. 147/1990.

(3) În acest scop, prin sistemul național de perfecționare a pregătirii profesionale sunt create căi și forme adecvate pentru toți cei care muncesc, în vederea împrospătării și îmbogățirii sistematice a cunoștințelor, în pas cu noile cuceriri ale științei și tehnicii.

Art. 14. - Femeii i se asigură largi posibilități de afirmare în condiții de deplină egalitate socială cu bărbatul, beneficiind, la muncă egală cu acesta, de un salariu egal, de măsuri speciale de ocrotire. Femeii îi este garantat dreptul de a ocupa orice funcție sau loc de muncă, în raport cu pregătirea sa, pentru a-și aduce contribuția la dezvoltarea producției materiale și a creației spirituale, asigurându-i-se totodată condițiile necesare pentru creșterea și educarea copiilor.

Art. 15. - Nu mai este în vigoare.

Art. 16. - (1) Fiecare salariat, participant la procesul de desfășurare a vieții sociale, este dator să respecte cu strictețe prevederile legale, să promoveze neabătut principiul statului de drept, să manifeste spirit de intransigență față de cei ce încalcă legile țării.

(2) - Nu mai este în vigoare.

CAPITOLUL II

Drepturile și îndatoririle salariaților

Art. 17. - Nu mai este în vigoare.

Art. 18. - Drepturile salariaților nu pot face obiectul vreunei tranzacții, renunțări sau limitări, ele fiind apărate de stat împotriva oricăror încălcări, a manifestărilor de subiectivism, abuz sau arbitrariu.

Art. 19. - Salariatul are următoarele drepturi principale:

a) să i se asigure loc de muncă potrivit aptitudinilor profesionale, aspirațiilor, precum și nevoilor unității;

b) - nu mai este în vigoare. Implicit Abrogat prin Legea nr. 14/1991 a salarizării.

c) să i se asigure stabilitatea în muncă, contractul de muncă neputând să înceteze sau să fie modificat decât în cazurile prevăzute de lege;

d) - nu mai este în vigoare.

e) să beneficieze de condiţiile create prin reglementările legale, inclusiv de concedii de studii, pentru ridicarea pregătirii profesionale şi a nivelului general de cunoaştere, în raport cu dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii şi cu cerinţele progresului social;

f) să fie promovat în categoria de încadrare sau în funcţii superioare, în raport cu pregătirea, experienţa, rezultatele muncii, nevoile unităţii, beneficiind astfel de condiţiile create pentru afirmarea şi valorificarea aptitudinilor şi capacităţilor persoanelor;

g) să i se asigure reapaus săptămânal şi concediu de odihnă anual plătit, să folosească condiţiile create de societate pentru recreere, refacerea capacităţii de muncă, ridicarea nivelului de cultură, să beneficieze de înlesniri pentru trimiterea la odihnă şi tratament în staţiuni balneoclimaterice;

h) să beneficieze de condiţii corespunzătoare de muncă, protecţie a muncii, de asistenţă medicală gratuită, de indemnizaţii de asigurări sociale în caz de pierdere temporară a capacităţii de muncă, de măsuri pentru pevenirea îmbolnăvirilor, refacerea şi întărirea sănătăţii, precum şi de măsuri pentru protecţia specială a femeilor şi tinerilor; în acest scop se alocă importante fonduri pentru înlăturarea cauzelor care determină accidente de muncă şi îmbolnăviri profesionale, pentru protecţia muncii şi uşurarea efortului fizic;

i) să beneficieze de pensie pentru limită de vârstă sau în caz de invaliditate;

j) să folosească baza materială a unităţilor destinată activităţii culturale şi sportive;

k) să se asocieze în organizaţii sindicale şi în alte organizaţii obşteşti, potrivit prevederilor Constituţiei României;

l) să se adreseze organelor superioare, celor de jurisdicţie sau oricărui for competent, ori de câte ori consideră că a fost prejudiciat în drepturile sale.

Art. 20. - Nu mai este în vigoare.

Art. 21. - (1) Conducerea unităţilor au datoria să ia toate măsurile necesare pentru asigurarea condiţiilor corespunzătoare desfăşurării normale a procesului de producţie, la un înalt nivel tehnic şi cu randament economic maxim, să asigure un control eficient al îndeplinirii sarcinilor de plan în toate compartimentele, să se preocupe de îmbunătăţirea continuă a condiţiilor de muncă şi viaţă, să organizeze şi să sprijine perfecţionarea pregătirii profesionale a salariaţilor.

(2) - Nu mai este în vigoare.

(3) Conducerile unităţilor sunt obligate să examineze cu atenţie şi să ia în considerare sugestiile şi propunerile făcute de salariaţi în vederea îmbunătăţirii activităţii în toate compartimentele şi să-i informeze asupra modului de rezolvare.

Art. 22. - (1) Drepturile şi îndatoririle salariaţilor prevăzute în prezentul cod se realizează ţinându-se cont de rolul şi condiţiile specifice pe care industria, construcţiile, transporturile, agricultura, precum şi activităţile social-culturale, le au în procesul de creare a valorilor materiale şi spirituale, în dezvoltarea economică şi socială a ţării.

(2) În sectoarele în care natura activităţii o impune, se vor elabora, pe baza principiilor prezentului cod, statute ce vor fi aprobate prin lege. În aceste statute se vor prevedea regulile specifice privind raporturile de muncă, drepturile şi îndatoririle personalului, criteriile privind încadrarea şi promovarea, disciplina în muncă şi răspunderile, programul de muncă şi alte reguli specifice domeniului de activitate respectiv.

Industrie

Art. 23 29 - Nu mai sunt în vigoare.

Construcţii

Art. 30 31 - Nu mai sunt în vigoare.

Agricultură şi silvicultură

Art. 32 36 - Nu mai sunt în vigoare.

Transporturi şi telecomunicaţii

Art. 37 39 - Nu mai sunt în vigoare.

Comerţ şi prestări servicii

Art. 40 42 - Nu mai sunt în vigoare.

Învăţământ

Art. 43 46 - Nu mai sunt în vigoare.

Cercetarea ştiinţifică

Art. 47 49 - Nu mai sunt în vigoare.

Cultură

Art. 50 53 - Nu mai sunt în vigoare.

Ocrotirea sănătăţii

Art. 54 57 - Nu mai sunt în vigoare.

Administraţia publică

Art. 58 61 - Nu mai sunt în vigoare.

PARTEA a II-a

Relaţiile de muncă în unităţile de stat

CAPITOLUL I

Încadrarea şi promovarea la muncă

Contractele de muncă

Art. 62. - (1) - Nu mai este în vigoare.

(2) Încadrarea în muncă a unei persoane într-o unitate de stat se face în raport cu nevoile unităţii, ţinându-se seama de aptitudinile, pregătirea profesională şi preferinţele sale, precum şi de îndeplinirea altor cerinţe specifice muncii pe care urmează să o presteze, în condiţiile legii.

Art. 63. - (1) Încadrarea în muncă se face pe baza verificării aptitudinilor şi pregătirii profesionale, prin probă practică, examen, concurs ori termen de încercare, în condiţiile prevăzute de lege. Termenul de încercare este de cel mult 15 zile, iar pentru funcţiile de conducere de cel mult 90 de zile.

(2) Celor ce urmează a fi încadraţi în muncă trebuie să li se facă examen medical pentru a se stabili dacă starea sănătăţii le permite să îndeplinească munca ce li se încredinţează. De asemenea, examenul medical este obligatoriu şi în cazul celor transferaţi pe locuri de muncă ce pot fi ocupate numai dacă sunt îndeplinite cerinţele legale de ordin sanitar.

Art. 64. - (1) Încadrarea în muncă se realizează prin încheierea unui contract individual de muncă. Contractul individual de muncă se încheie în scris şi va cuprinde clauze privind obligaţia persoanei încadrate în muncă de a-şi îndeplini sarcinile ce-i revin, cu respectarea ordinii şi disciplinei, a legilor, îndatorirea unităţii de a asigura condiţii corespunzătoare pentru buna desfăşurare a activităţii, de a salariza în raport cu munca prestată şi de a-i acorda celelalte drepturi ce i se cuvin, precum şi alte clauze stabilite de părţi.

(2) În contract se va preciza dacă salariatul urmează să desfăşoare activitate într-o anumită rază determinată sau în localităţi unde interesul serviciului cere să fie trimis.

Art. 65. - Încadrarea în muncă a fiecărei persoane va fi adusă la cunoştinaţa colectivului din compartimentul în care urmează să lucreze, indicându-i-se drepturile şi obligaţiile ce-i revin, sarcinile pe care le are de îndeplinit, precum şi normele de protecţie a muncii.

Art. 66. - (1) Salariatul poate fi delegat sau detaşat de conducerea unităţii să îndeplinească anumite lucrări în afara locului său de muncă, în condiţiile prevăzute de lege.

(2) Delegarea se poate face pe o perioadă de cel mult 60 de zile, iar detaşarea pe cel mult 6 luni. Pentru asigurarea bunei funcţionări a unităţii la care a fost delegat sau detaşat, conducerea unităţii de care aparţine poate prelungi delegarea sau detaşarea cu cel mult aceaşi durată de 60 zile şi respectiv 6 luni.

(3) În cazurile şi condiţiile prevăzute de lege, detaşarea se poate face până la 2 ani. În asemenea situaţii se vor acorda celor în cauză şi unele drepturi suplimentare potrivit dispoziţiilor legale în vigoare.

Art. 67. - (1) Pe durata delegării, detaşării sau trecerii temporare într-o altă muncă decât cea prevăzută în contractul de muncă, cel în cauză îşi păstrează funcţia şi salariul avute anterior.

(2) Când detaşarea sau trecerea temporară în altă muncă se face la o muncă pentru care este stabilit un salariu mai mare, persoana detaşată sau trecută temporar în altă muncă are dreptul la acest salariu în condiţiile prevăzute de lege.

Art. 68. - Persoana delegată sau detaşată în altă localitate, precum şi cea a cărei activitate se desfăşoară în cadrul unor deplasări periodice sau permanente, are dreptul la plata cheltuielilor de transport şi de cazare, precum şi la o idemnizaţie în condiţiile prevăzute de lege.

Art. 69. - Salariatul poate fi transferat în interesul serviciului, de regulă într-o altă unitate din aceeaşi ramură, în vederea bunei funcţionări a acesteia, ori la cerere, în condiţiile legii. Transferul în interesul serviciului nu poate avea loc în cazul în care persoana ce urmează a fi transferată nu este de acord pentru motive de sănătate, dovedite cu certificat medical, precum şi în alte situaţii temeinic justificate. Hotărârea asupra temeiniciei motivelor este de competenţa organului ierarhic superior.

Art. 70. - (1) Contractul de muncă se încheie pe durată nedeterminată.

(2) În anumite situaţii, contractul de muncă se poate încheia şi pe durată determinată, în cazul înlocuirii titularului unui post care lipseşte temporar de la serviciu şi căruia unitatea este obligată să-i păstreze postul, pentru prestarea unor munci cu caracter sezonier, precum şi a altor activităţi cu caracter temporar. Persoanelor cu contract de muncă pe durată determinată li se aplică, în mod corespunzător, prevederile prezentului cod, ţinându-se seama de specificul activităţii şi vechimea lor în muncă.

Art. 71. - În cazul trimiterii la o şcoală sau la un curs de calificare ori perfecţionare, cu scoatere din producţie, contractul de muncă se completează printr-un act adiţional în care se prevede îndatorirea salariatului de a lucra la unitate după absolvirea şcolii sau a cursului o anumită perioadă, stabilită prin lege.

Art. 72. - (1) Pentru persoanele care, fiind încadrate în muncă, sunt chemate să-şi satisfacă stagiul militar, contractul de muncă se menţine, iar această perioadă de satisfacerea stagiului militar intră în calculul vechimii neîntrerupte în aceeaşi unitate; cel în cauză are obligaţia să revină la locul de muncă în termen de 30 de zile de la satisfacerea serviciului militar (vezi art. 76 alin. 1 din Legea nr. 14/1972 care a redus termenul la 15 zile).

(2) În cazul satisfacerii stagiului militar de către o persoană cu care s-a încheiat actul adiţional prevăzut la art. 71, care se află în perioada de lucru stabilită prin acel act, durata serviciului militar nu intră în calculul timpului prevăzut în actul adiţional. De asemenea, această durată nu intră în calculul perioadei de stagiu în muncă, prevăzută pentru absolvenţii repartizaţi în producţie, care au obligaţia efectuării unui astfel de stagiu.

Art. 73 - 74 Nu mai sunt în vigoare.

Art. 75. - (1) Promovarea salariatului în funcţii sau categorii superioare se face în raport cu nevoile unităţii, ţinându-se seama de condiţiile prevăzute pentru ocuparea postului, de calităţile personale, precum şi de rezultatele obţinute în realizarea sarcinilor. Promovarea se face pe bază de probă practică, examen sau concurs, conform prevederilor legale.

(2) La promovarea în funcţii de conducere se ţine seama, totodată, ... de aptitudinile organizatorice şi de conducere ale celor ce urmează a fi

încadraţi în asemenea funcţii, precum şi de aprecierile şi recomandările colectivului de muncă în care şi-au desfăşurat activitatea.

Art. 76 80 - Abrogate prin Legea nr. 13/1991.

CAPITOLUL II

Sistemul de salarizare

Art. 81 - 84 Nu mai sunt în vigoare (vezi Legea nr. 15/1991 a salarizării).

Art. 85. - (1) În cazul în care salariaţii provoavă rebuturi din vina lor, răspund potrivit legii.

(2) Dacă provocarea rebuturilor este repetată, cel în cauză va fi trecut la un loc de muncă de o categorie inferioară; dacă şi la noul loc de muncă va continua să provoace rebuturi, i se va putea desface contrctul de muncă, ca fiind necorespunzător în muncă.

Art. 86. - În cazuri excepţionale, când, din motive tehnice sau din alte motive, procesul de producţie a fost întrerupt, salariaţii vor primi 75ţ din salariul de bază aferent timpului respectiv, cu condiţia ca încetarea lucrului să se fi produs fără vina lor şi dacă în tot acest timp au rămas la dispoziţia unităţii (vezi Legea nr. 68/1993 privind Garantarea în plată a salariului minim).

Art. 87. - (1) Plata retribuţiei se face periodic, la interval de cel mult o lună.

(2) Drepturile băneşti cuvenite salariaţilor se plătesc înaintea oricăror obligaţii ale unităţii.

(3) Salariul cuvenit pentru munca prestată nu poate face obiectul unor reţineri decât în cazurile şi condiţiile prevazute de lege.

Art. 88. - 94 Nu mai sunt în vigoare (vezi Legea nr. 14/1991 a salarizării).

Art. 95. - Conducerile unităţi-lor şi compartimentelor de muncă au datoria să aducă la cunoştinţa personalului, în timp util, atribuţiile ce revin fiecaruia, normele de muncă stabilite, să efectueze instruirea necesară în vederea cunoaşterii şi însuşirii acestora, să asigure condiţiile tehnico-organizatorice avute în vedere la elaborarea normelor.

CAPITOLUL III

Disciplina muncii. Răspunderea disciplinară şi răspunderea materială

Art. 96. - Noile relaţii ... de muncă impun în toate sferele de activitate şi pentru fiecare membru al colectivului de muncă, necesitatea respectării cu stricteţe a disciplinei, îndeplinirea exemplară a sarcinilor de serviciu.

Art. 97. - Salariaţii au datoria de a realiza întocmai şi la timp obligaţiile ce le revin la locurile de muncă, pentru îndeplinirea obiectivelor planurilor de producţie, planurilor de organizare a întregii activităţi şi a celor de îmbunătăţire a muncii. Ei au îndatorirea de a acţiona în mod conştiincios pentru sporirea eficienţei şi îmbunătăţirea calităţii produselor, pentru realizarea obligaţiilor care decurg din contractele colective şi individuale de muncă, regulamentele de organizare şi funcţionare a unităţilor, regulamentele de ordine interioară, precum şi din dispoziţiile primite din partea conducătorilor de unităţi şi a şefilor ierarhici.

Art. 98. - (1) Organele de conducere ale unităţilor au datoria de a lua măsurile necesare pentru organizarea la un nivel corespunzător a producţiei muncii, să prevină abaterile de la ordinea şi disciplina muncii, să acţioneze împotriva oricărei lipse de răspundere, a neglijenţei şi risipei, a oricăror fapte care aduc pagube avutului public.

(2) Organele de conducere colectivă ale unităţilor, împreună cu comitetele sindicatelor, vor elabora regulamentele de ordine interioară în care vor stabili îndatoririle care trebuie respectate de către salariaţi şi măsurile ce se impun în vederea asigurării disciplinei muncii.

Art. 99. - Pentru îndeplinirea în cele mai bune condiţii a sarcinilor ce le revin, precum şi pentru realizări deosebite în îndeplinirea angajamentelor individuale şi colective, salariaţii pot primi, potrivit dispoziţiilor legale, următoarele recompense:

a) acordarea de trepte sau gradaţii la salariul de bază cu reducerea vechimii minime prevăzute de lege;

b) gratificaţii, premii şi alte recompense materiale;

c) ordine, medalii, titluri de onoare, diplome de onoare, insigne, titluri distinctive;

d) înscrierea în cartea de onoare, pe tabloul de onoare, evidenţierea în muncă, mulţumire verbală sau în scris.

Art. 100. - (1) Încălcarea cu vinovăţie de către salariat indiferent de funcţia sau postul pe care îl ocupă a obligaţiilor sale, inclusiv a normelor de comportare, constituie abatere disciplinară, care se sancţionează, după caz, potrivit legii, cu:

a) mustrare;

b) avertisment;

c) retragerea uneia sau mai multor gradaţii sau trepte de salarizare pe o perioadă de 1 - 3 luni sau, în cazul celor încadraţi cu salariul la nivelul de bază, diminuarea acestuia cu 5 - 10 la sută pe aceeaşi perioadă;

d) reducerea salariului şi reducerea indemnizaţiei de conducere pe durata de 1 - 3 luni, cu 5 - 10 la sută;

e) retrogradarea în funcţie sau categorie în cadrul aceleiaşi profesii pe durata de 1 - 3 luni;

f) desfacerea disciplinară a contractului de muncă.

(2) În cazul încălcării normelor privind ordinea şi disciplina la locul de muncă, colectivul compartimentului din care face parte salariatul vinovat poate să ia în dezbatere abaterea săvârşită şi să ceară conducerii unităţii aplicarea de sancţiuni disciplinare, inclusiv desfacerea contractului de muncă.

Art. 101. - (1) Sancţiunea disciplinară se stabileşte şi se aplică de organul de conducere colectivă, sau, după caz, de conducătorul unităţii sau compartimentului de muncă, în condiţiile legii.

(2) Împotriva sancţiunii disciplinare se poate face plângere în termen de 30 de zile de la comunicarea deciziei de sancţionare.

Art. 102. - (1) Apărarea valorilor materiale ale societăţii reprezintă o îndatorire fundame-ntală a tuturor salariaţilor. Salariaţii răspund pentru pagubele aduse avutului public din şi în legătura cu munca lor.

(2) Ei nu răspund de pierderile inerente procesului de producţie care se încadrează în limitele prevăzute de lege, de pagubele provocate datorită unor cauze neprevăzute şi care nu puteau fi înlăturate, ori în alte asemenea cazuri în care pagubele au fost provocate din riscul normal al serviciului sau forţă majoră.

Art. 103. - (1) În stabilirea răspunderii materiale, paguba ce trebuie reparată nu cuprinde foloasele nerealizate de unitate ca urmare a faptei săvârşite de salariat.

(2) Când pagubele au fost cauzate unităţii printr-o faptă ce constituie infracţiune, răspunderea se stabileşte potrivit legii penale. În acest caz, în cuantumul pagubelor se cuprind şi foloasele nerealizate.

Art. 104. - Salariaţii sunt obligaţi să cunoască prevederile legale referitoare la muncă, funcţionarea instalaţiilor, folosirea uneltelor, materiilor prime, materialelor şi totodată să aplice cu rigurozitate aceste reglementări.

Art. 105. - (1) Când paguba a fost cauzată de mai multe persoane, răspunderea fiecăreia se stabileşte ţinându-se seama de măsura în care a contribuit la provocarea ei.

(2) Dacă măsura în care fiecare a contribuit la provocarea pagubei nu poate fi determinată, răspunderea fiecăreia dintre persoane se stabileşte proporţional cu salariul de bază, de la data constatării pagubei şi dacă este cazul, şi în funcţie de timpul lucrat de la ultima inventariere a bunurilor.

Art. 106. - Persoana care a încasat o sumă nedatorată este obligată să restituie acea sumă; dacă a primit bunuri ce nu i se datorau şi care nu mai pot fi restituite în natură sau i-au fost prestate servicii la care nu era îndreptăţită, ea este obligată să plătească contravaloarea lor, calculată în condiţiile legii.

Art. 107. - (1) Obligarea la plata despăgubirilor sau a contravalorii bunurilor, precum şi la restituirea sumelor încasate fără drept, se face prin decizie de imputare, emisă de conducatorul unităţii; când plata sau restituirea urmează a se face de conducătorul unităţii sau de alte persoane încadrate în muncă de organul ierarhic superior, decizia de imputare se emite de către acest organ.

(2) Pentru acoperirea pagubelor aduse unităţii, precum şi pentru restituirea sumelor sau plata contravalorii bunurilor ce nu pot fi restituite în natură ori a serviciilor nedatorate, cel în cauză poate să-şi ia un angajament de plată în scris, care constituie titlu executoriu.

Art. 108. - (1) Răspunderea materială pentru paguba cauzată unităţii poate fi stabilită numai în cazurile în care aceasta a fost constatată în cel mult 3 ani de la producerea ei, iar în cazul restituirii sumelor sau a contravalorii bunurilor ori serviciilor nedatorate, în cel mult 1 an de la data primirii sumelor sau bunurilor ori de când a beneficiat de serviciile nedatorate (vezi şi Decr. nr. 63/1981).

(2) Termenul dec emitere a deciziei de imputare este de cel mult 60 de zile de la data când cel în drept să emită decizia a luat cunoştinţă de producerea pagubei (vezi şi Decr. nr. 63/1981).

(3) Decizia de imputare va fi motivată şi va menţiona termenul în care poate fi contestată şi organul competent să o soluţioneze. Ea se comunică, în termen de 15 zile de la emitere, celui obligat la plată sau restituire şi constituie titlu executoriu din momentul comunicării.

(4) După expirarea acestui termen, prejudiciul se impută celui vinovat de neluarea măsurii de imputare.

Art. 109. - (1) Suma stabilită pentru acoperirea daunelor se reţine în rate lunare din salariu, precum şi din orice alte sume ce se cuvin salariatului din partea unităţii la care aceasta lucrează, în condiţiile legii.

(2) Ratele nu pot fi mai mari de o treime din salariul de bază, fără a putea depăşi, împreună cu toate celelalte reţineri pe care le-ar avea cel în cauză, jumătate din acest salariu.

(3) Dacă contractul de muncă se desface înainte ca salariatul să fi despăgubit unitatea, iar aceasta se încadrează la altă unitate, executarea se va face de către noua unitate, potrivit alineatului precedent, pe baza transmiterii titlului executoriu de către unitatea care a fost păgubită.

(4) În situaţia în care cel în cauză nu s-a încadrat în muncă într-o altă unitate, urmărirea se va face asupra oricăror bunuri ale sale, în afară de bunurile exceptate prin lege de la urmărire.

(5) Urmărirea pentru acoperirea pagubelor se poate îndrepta şi împotriva altei persoane decât cea care a provocat direct paguba, în cazurile prevăzute de lege.

Art. 110. - Persoana care consideră că imputarea sau reţinerea a fost făcută fără temei sau cu încălcarea legii, precum şi cea care după ce a semnat un angajament de plată constată că în realitate nu datorează parţial sau total suma pretinsă de unitate, se poate adresa cu contestaţie la organul jurisdicţional competent. Acesta, la cererea persoanei în cauză, ţinând seama de împrejurări, poate hotărî suspendarea executării până la soluţionarea litigiului.

Art. 111. - (1) Unitatea este obligată, în condiţiile legii, să despăgubească salariatul în situaţia în care acesta a suferit, din culpa unităţii, un prejudiciu în timpul îndeplinirii îndatoririlor de muncă sau în legătură cu serviciul.

(2) Unitatea care a plătit despăgubirile este obligată să recupereze sumele plătite de la persoana vinovată de producerea pagubei, în condiţiile art. 102 şi următoarele.

CAPITOLUL IV

Timpul de muncă şi de odihnă

Art. 112. - (1) Durata timpului de muncă nu poate depăşi 48 de ore pe săptămână şi 8 ore pe zi (vezi Decr.-Lege nr. 95/1990 care a redus săptămâna de lucru la 5 zile, lunar 170 de ore, program generalizat prin Legea nr. 83/1995).

(2) În cazul stabilirii pentru o anumită zi lucrătoare din săptămână a unei durate mai mici de 8 ore, timpul de muncă din celelalte zile poate fi mai mare, fără a depăşi 9 ore pe zi.

Art. 113. - (1) Până la înlăturarea cauzelor care determină condiţii de muncă vătămătoare, grele sau periculoase, la unele locuri de muncă durata timpului de muncă pentru persoanele care lucrează în astfel de condiţii se reduce sub 8 ore pe zi, fără ca aceasta să ducă la o scădere a salariului.

(2) Locurile de muncă cu condiţii vătămătoare, grele sau periculoase şi durata redusă a timpului de muncă stabilit pentru fiecare dintre ele se determină prin hotărâre a Guvernului (v. Legea nr. 31/1991 care stabileşte condiţiile reducerii timpului de muncă sub 8 ore pe zi). În acest scop, autorităţile publice vor face propuneri corespunzătoare, cu avizul Ministerului Muncii, Ministerului Sănătăţii şi al Confederaţiei Sindicale de Ramură.

Art. 114. - (1) Pentru persoanele al căror program de lucru se desfăşoară în timpul nopţii, durata timpului de muncă este mai mică cu o oră decât durata muncii prestate în timpul zilei, fără ca aceasta să ducă la o scădere a salariului. Prevederile acestui alineat nu se aplică şi celor care au un program normal de muncă mai mic de 8 ore.

(2) În unităţile în care procesul de muncă este neîntrerupt sau unde condiţiile specifice ale muncii o impun, programul de lucru din timpul nopţii poate fi egal cu cel din timpul zilei. Munca prestată în timpul nopţii, în cadrul unui asemenea program, se plăteşte cu un spor de 15ţ din salariul de bază, pentru orele lucrate în timpul nopţii, dacă aceste ore reprezintă cel puţin jumătate din programul normal de lucru. În mod excepţional, Guvernul poate aproba la unele unităţi majorarea până la 25% din salariul de bază a sporului pentru munca din timpul nopţii (n.r. - Sporul de noapte s-a generalizat la 25ţ pentru toate categoriile de salariaţi).

(3) De sporul pentru munca de noapte beneficiază şi persoanele al căror timp de lucru se stabileşte în condiţiile art. 113.

Art. 115. - Se consideră muncă în timpul nopţii aceea care se prestează în intervalul cuprins între orele 22 - 6, cu posibilitatea abaterii, în cazuri justificate, cu o oră în plus sau în minus faţă de aceste limite.

Art. 116. - În construcţii, în industria forestieră, în agricultură precum şi în alte activităţi cu condiţii specifice, durata zilei de muncă poate fi mai mare, în condiţiile şi limitele stabilite prin hotărâre a Guvernului, de comun acord cu Confederaţia Sindicală de Ramură, urmând ca în medie să nu depăşească, lunar, trimestrial, semestrial sau anual, după caz, durata normală a zilei de muncă.

Art. 117. - (1) În cursul programului de lucru se poate acorda o pauză pentru masă de cel mult 1/2 oră, care nu se include în durata timpului de muncă. În unităţile în care nu se poate întrerupe lucrul se va da posibilitatea ca masa să fie luată în timpul serviciului.

(2) Intervalul dintre 2 zile de muncă este de cel puţin 12 ore consecutive, cuprinse între sfârşitul programului de lucru dintr-o zi şi începutul programului de lucru din ziua următoare. Acest interval poate fi mai mic - dar nu sub 8 ore - la schimbarea turelor.

(3) Modul de organizare a timpului de lucru, a pauzelor, evidenţa salariaţilor, se stabilesc prin regulamentul de ordine interioară.

Art. 118. - (1) Prestarea muncii peste durata normală stabilită potrivit articolelor precedente poate fi cerută în următoarele cazuri:

a) pentru preintâmpinarea sau înlăturarea efectelor calamităţilor sau altor cauze de forţă majoră, precum şi în situaţii care periclitează sănătatea sau viaţa unor persoane;

b) pentru înlăturarea efectelor unor situaţii neprevăzute, care ar dăuna bunei funcţionări a serviciilor de aprovizionare cu apă şi energie electrică, de canalizare, a serviciilor poştale şi de telecomunicaţii, a căilor şi mijloacelor de transport în comun, a instalaţiilor de distribuire a combustibilului;

c) pentru repararea dispozitivelor sau instalaţiilor în cazul în care defecţiunea acestora provoacă încetarea lucrului pentru mai multe persoane;

d) pentru prevenirea sau înlăturarea unor situaţii care ar putea provoca degradarea sau distrugerea materiilor prime, materialelor şi produselor.

(2) Munca peste durata normală poate să fie prestată şi în alte situaţii deosebite, în legătură cu interesele producţiei şi ale muncii. În acest caz, munca peste durata normală poate fi prestată până la 120 ore pe an, pentru o persoană, pe baza aprobării prealabile a autorităţii publice, cu acordul Confederaţiei Sindicale de Ramură. Prin hotărâre a Guvernului, cu acordul Confederaţiei Sindicale de Ramură, la propunerea organelor prevăzute în alineatul precedent făcută în urma consultării colectivelor de muncă, se va putea aproba pentru unele unităţi, în cazuri cu totul deosebite, efectuarea de ore suplimentare peste plafonul de 120 ore anual, fără însă a depăşi 360 ore anual.

Art. 120. - Orele în care o persoană prestează muncă peste durata normală a timpului de lucru sunt ore suplimentare şi se compensează cu timp liber corespunzător. Dacă munca astfel prestată nu a putut fi compensată cu timpul liber corespunzător, în următoarele 30 de zile, şi cel în cauză este de acord, orele suplimentare se vor retribui cu un spor, după cum urmează:

a) 50ţ din salariul de bază pentru primele 2 ore de depăşire a duratei normale a zilei de lucru;

b) 100ţ din salariul de bază pentru orele ce depăşesc primele 2 ore şi pentru munca prestată în zilele de reapus săptămânal, zilele de sărbătoare legală şi în celelalte zile în care, potrivit dispoziţiilor legale, nu se lucrează.

Art. 121. - Nu se retribuie suplimentar munca prestată peste programul de lucru de către salariaţii cu funcţii de conducere, precum şi de către cei a căror activitate - datorită specificului muncii - nu se pot încadra în programul normal de lucru; aceste persoane beneficiază de o salarizare stabilită în raport cu răspunderea şi obligaţiile ce le revin, precum şi, după caz, de idemnizaţii şi concedii suplimentare.

Art. 122. Programul de lucru pentru salariaţii care lucrează în tură continuă, turnus sau alte forme de organizare a timpului de lucru şi în ore de gardă pe o unitate de către personalul medico-sanitar, precum şi modalităţile de plată, se vor stabili prin hotărâre a Guvernului, cu acordul Confederaţiei Sindicale de Ramură.

Art. 123. - Orele prestate de salariaţi peste programul de lucru, în scopul asigurării serviciului pe unitate - cu excepţia celor care îndeplinesc funcţii de conducere a unităţilor - se compensează cu timp liber corespunzător în următoarele 60 de zile.

Art. 124. - (1) Salariatul are dreptul în fiecare săptămână, la un reapus de cel puţin 24 de ore consecutive (n.r. - Săptămâna de lucru fiind generalizată la 5 zile, repaosul săptămânal este de 2 zile calendaristice, în mod obişnuit, sâmbăta şi duminica).

(2) Repausul săptămânal se acordă, de regulă, duminica (n.r. - şi duminica). În cazurile în care procesul de producţie nu permite întreruperea activităţii sau specificul serviciului impune desfăşurarea muncii şi în ziua de duminică, conducerea unităţii, cu acordul comitetului sindicatului, stabileşte o altă zi din săptămână ca zi de repaus, cu condiţia ca cel puţin o dată la 2 luni fiecărui salariat să i se asigure ziua de repaus săptămânal duminica. În cazuri excepţionale, impuse de condiţiile în care se desfăşoară activitatea pe şantiere, reapusul săptămânal poate fi acordat, prin cumulare, într-o perioadă mai lungă cu consimţământul salariaţilor.

(3) Zilele de sărbătoare legală şi celelalte zile în care nu se lucrează se stabilesc prin lege.

Art. 125 - 126 Abrogate prin Legea nr. 6/1992.

Art. 127. - (1) Unităţile cu activitate sezonieră, precum şi, în situaţii deosebite, alte unităţi, pot acorda concedii fără plată, pe o perioadă determinată, cu păstrarea calităţii de salariat a celor în cauză şi menţinerea unor drepturi ce decurg din această calitate (vezi art. 10 alin. 2 şi 3 din Legea nr. 6/1992 care reglementează această situaţie pentru toate categoriile de salariaţi).

(2) Condiţiile în care se pot acorda concedii fără plată de unităţile prevăzute în alineatul precedent, se stabilesc prin hotărâre a Guvernului (vezi Legea nr. 6/1992).

Art. 128. - Asigurarea folosirii judicioase a timpului liber fiind o problemă de interes social, organele de stat, sindicatele, celelalte organizaţii obşteşti, fiecare unitate, trebuie să se preocupe de condițiile necesare recreerii, refacerii capacității de muncă, lărgirii orizontului de cultură și de cunoaștere a tuturor celor care muncesc. Salariații și familiile lor beneficiază de locuri de odihnă și agrement, biblioteci, case de cultură, cluburi, terenuri și baze sportive, precum și de alte condiții menite să contribuie la satisfacerea mereu crescândă a cerințelor și preferințelor în folosirea timpului liber.

CAPITOLUL V

Încetarea contractului de muncă
Vechimea în muncă

Art. 129. - Raporturile de muncă încetează la expirarea termenului pentru care a fost încheiat contractul de muncă sau ca urmare a încetării acestuia, prin acordul dintre salariat și unitate, precum și prin desfacerea contractului din inițiativa uneia dintre părți.

Art. 130. - (1) Contractul de muncă poate fi desfăcut, din inițiativa unității, în cazul când:

a) unitatea își reduce personalul prin desființarea unor posturi de natura celui ocupat de cel în cauză ca urmare a reorganizării;

b) unitatea își încetează activitatea prin dizolvare;

c) unitatea se mută în altă localitate și are posibilitatea să-și asigure pe plan local cadrele necesare;

d) unitatea se mută în altă localitate, iar salariatul nu acceptă să o urmeze;

e) persoana nu corespunde, sub raport profesional, postului în care a fost încadrată;

f) în postul ocupat de salariat este reintegrat, pe baza hotărârii organelor competente, cel care a deținut acel post;

g) salariatul se pensionează pentru limită de vârstă ori pentru invaliditate de gradul I sau II;

h) cel menținut sau reîncadrat în muncă după pensionarea sa pentru limită de vârstă nu mai este necesar;

i) salariatul săvârșește o abatere gravă sau încalcă în mod repetat obligațiile sale de muncă, inclusiv normele de comportare în unitate;

j) cel în cauză este arestat mai mult de 60 de zile;

k) salariatul este condamnat definitiv, pentru o infracțiune în legătură cu munca sa, dacă condamnarea îl face necorespunzător postului pe care îl deține;

l) instanța penală a pronunțat interdicția de exercitare a profesiei, temporar sau definitiv.

(2) Contractul de muncă poate fi desfăcut în temeiul lit. e, i sau k, în termen de cel mult o lună de la constatarea, de către conducătorul unității, a împrejurării care constituie temeiul desfacerii.

Art. 131. - (1) În cazurile de desfacere a contractului de muncă pentru motivele prevăzute în art. 130 alin. 1 lit. a - f, unitatea va acorda persoanei al cărei contract de muncă a fost desfăcut un preaviz de 15 zile lucrătoare. În perioada preavizului, această persoană este obligată să continue activitatea potrivit programului de lucru (n.r. - Preavizul este stabilit, de regulă, la o lună prin contractele colective de muncă).

(2) În cazul în care unei persoane i se desface contractul de muncă fără ca unitatea să o încunoştinţeze la timp despre această măsură - neacordându-i preavizul de 15 zile lucrătoare - această persoană are dreptul să primească, la desfacerea contractului de muncă, o idemnizaţie egală cu salariul de bază.

Art. 132. - (1) La desfacerea, din iniţiativa unităţii, a contractului de muncă va fi consultat comitetul sindicatului. În cazul salariaţilor care sunt membri ai comitetului sindicatului (v. art. 11 din Legea nr. 54/1991) sau ai altor organe sindicale, va fi consultat şi organul sindical superior; în cazul celor aleşi în organul de conducere colectivă a unităţii sau în comisia de judecată, se va lua şi aprobarea organului care i-a ales (n.r. - Comisiile de judecată nu mai funcţionează deoarece Legea nr. 59/1968 privind comisiile de judecată a fost abrogată prin Legea nr. 104/1992).

(2) La desfacerea, din iniţiativa unităţii, a contractului de muncă al salariatului pe baza hotărârii organului de conducere colectivă al unităţii, este necesară aprobarea acestui organ.

(3) În cazul salariaţilor încadraţi de organul ierarhic superior, desfacerea contractului de muncă se face de acel organ.

Art. 133. - (1) În cazul în care contractul de muncă urmează să fie desfăcut din iniţiativa unităţii pentru motivele prevăzute în art. 130 alin. 1 lit. a - c, e şi f, aceasta este obligată să ofere persoanelor în cauză trecerea în altă muncă corespunzătoare, solicitând în acest scop sprijinul organului ierarhic superior şi al organelor de repartizare în muncă sau, după caz, să ia măsuri pentru recalificarea acestor persoane.

(2) Unităţile au obligaţia de a asigura trecerea pe locuri de muncă corespunzătoare a celor pensionaţi pentru invaliditate de gradul III, în cazul imposibilităţii menţinerii lor în continuare în munca avută la pensionare. De asemenea, unităţile au obligaţia să repună în munca deţinută anterior sau într-o muncă corespunzătoare pregătirii lor pe cei care au întrerupt activitatea ca urmare a pensionării pentru invaliditate şi au devenit capabili de muncă.

Art. 134. - (1) Desfacerea contractului de muncă, în toate situaţiile, se stabileşte prin dispoziţia scrisă a conducerii unităţii, cu arătarea motivelor, a prevederilor legale pe care se întemeiază, a termenelor, precum şi a organelor la care măsura luată se poate ataca.

(2) Dispoziţia de desfacere a contractului de muncă se comunică în scris, în termen de 5 zile de către unitate. Ea îşi produce efectele de la data comunicării.

Art. 135. - Desfacerea contractului de muncă din iniţiativa salariatului se face cu un preaviz de 15 zile lucrătoare; în cazul funcţiilor de conducere, preavizul este de 30 de zile. În perioada preavizului această persoană este obligată să continue activitatea potrivit programului de lucru.

Art. 136. - (1) În caz de anulare a desfacerii contractului de muncă, unitatea este obligată să reîncadreze în funcţia avută pe cel căruia i s-a desfăcut contractul în mod nejustificat şi să-i plătească pe timpul cât a fost lipsit de salariu din această cauză o despăgubire calculată pe baza salariului său mediu realizat în ultimele 3 luni anterioare desfacerii contractului de muncă.

(2) Dacă persoana în cauză s-a încadrat între timp într-o funcţie cu un salariu inferior sau a realizat câştiguri mai mici, despăgubirea prevăzută la alineatul precedent va consta, pentru perioada respectivă, în diferenţa dintre salariul mediu realizat anteror desfacerii contractului de muncă şi câştigul realizat între timp.

(3) Persoana care cu rea-credinţă a determinat aplicarea măsurii desfacerii contractului de muncă, răspunde material, disciplinar şi, după caz, penal. Persoana vinovată de neexecutarea hotărârii de reintegrare răspunde faţă de unitate pentru plata despăgubirii pe timpul de la pronunţarea hotărârii şi până la executarea efectivă a acesteia.

Art. 137. - (1) Timpul cât o persoană a desfăşurat activitatea pe baza unui contract de muncă constituie vechime în muncă. De asemenea, constituie vechime în muncă şi alte perioade de timp prevăzute de lege.

(2) Condiţiile în care un salariat are vechime în muncă, vechime neintreruptă în muncă, vechime neîntreruptă în aceeaşi unitate, vechime în funcţie, meserie sau profesie, precum şi modul de calcul al acestora, sunt stabilite de lege, iar dovada se face cu carnetul de muncă şi cu alte acte sau mijloace de dovadă, în condiţiile legii.

(3) Unitatea este obligată să elibereze salariaţilor, la încetarea contractului de muncă, carnetul de muncă, completat cu toate datele la zi.

CAPITOLU VI

Protecţia muncii şi asigurările sociale

Art. 138. - (1) Îmbunătăţirea continuă a condiţiilor de muncă, grija pentru apărarea vieţii şi sănătăţii salariaţilor în procesul de producţie, pentru prevenirea accidentelor de muncă şi îmbolnăvirilor profesionale, constituie o preocupare permanentă a statului, o obligaţie de prim ordin a tuturor autorităţilor publice.

(2) Prin înzestrarea întreprinderilor cu maşini şi utilaje de înaltă tehnicitate, mecanizarea şi automatizarea proceselor de producţie, se asigură uşurarea efortului fizic al muncitorilor, securitatea muncii acestora, în care scop statul alocă fonduri importante pentru protecţia muncii (n.r. - În baza Legilor nr. 15/1990, nr. 31/1990 şi a Decr.-Lege nr. 54/1990, locul întreprinderilor a fost luat de regii autonome, societăţi comerciale, asociaţii familiale etc., care alocă şi fonduri pentru protecţia muncii).

Art. 139. - (1) Măsurile de protecţie a muncii se stabilesc prin norme de tehnica securităţii şi de igiena muncii - pe locuri de muncă, maşini, utilaje, aparate, instalaţii, echipamente şi procese tehnologice.

(2) Normele republicane de protecţie a muncii sunt obligatorii pentru toate ramurile de producţie; pentru locuri de muncă cu un specific deosebit se stabilesc, pe baza normelor republicane, de către ministere şi celelalte organe centrale, norme de protecţie departamentale.

Art. 140. - (1) Parte integrantă a procesului de producţie, protecţia muncii se va asigura încă din faza de proiectare a obiectivelor şi de realizare a investiţiilor - clădiri, instalaţii, utilaje, echipamente, maşini, aparate, dispozive - la amplasarea şi exploatarea acestora, precum şi la introducerea de noi procese tehnologice, corespunzătoare nivelului ştiinţei şi tehnicii moderne.

(2) Unităţile noi sau reutilate nu îşi pot începe activitatea, total sau parţial, decât cu autorizarea prealabilă a organelor de protecţie a muncii şi a organelor sanitare.

Art. 141. - (1) Salariaţii au dreptul, în raport cu conditiile în care îşi desfăşoară activitatea, la echipament de protecţie gratuit. De asemenea, au dreptul, în condiţiile legii, la echipament de lucru.

(2) Persoanelor care lucrează în anumite condiţii vătămătoare sau periculoase, li se acordă în timpul lucrului, potrivit dispoziţiilor legale, alimentaţie specială în scopul creşterii rezistenţei organismului.

Art. 142. - (1) Conducerile unităţilor au obligaţia să stabilească, odată cu măsurile de realizare a planului de producţie sau a sarcinilor de serviciu, măsuri de protecţie corespunzătoare fiecărui loc de muncă, inclusiv măsuri pentru prevenirea şi combaterea poluării mediului înconjurător. De asemenea, se vor lua măsuri ca salariaţii să cunoască temeinic normele de securitate şi igienă a muncii pe care trebuie să le respecte în desfăşurarea activităţii lor.

(2) Conducerile unităţilor au obligaţia să analizeze periodic, împreună cu organele sindicale şi sanitare, cauzele accidentelor de muncă şi îmbolnăvirilor şi să ia măsuri pentru înlăturarea factorilor nocivi care periclitează viaţa şi sănătatea salariaţilor.

Art. 143. - (1) Răspunderea pentru realizarea deplină a măsurilor de protecţie a muncii o au, potrivit atribuţiilor ce le revin, cei care organizează, conduc, coordonează şi controlează procesele de muncă în unităţi.

(2) Salariaţii sunt obligaţi să cunoască şi să respecte integral normele de securitate şi igienă a muncii la locurile unde îşi desfăşoară activitatea, să folosească şi să întreţină în bune condiţii mijloacele de protecţie individuale ce le-au fost încredinţate.

(3) Încălcarea dispoziţiilor legale privitoare la tehnica securităţii şi igiena muncii se constată de organele ierarhic superioare, organele Inspecţiei de stat pentru protecţia muncii, de organele sanitare şi de organele sindicale şi atrage răspunderea disciplinară, administrativă, materială sau penală, după caz, potrivit legii.

Art. 144. - (1) Asigurările sociale pentru salariaţii în unităţile de stat sunt organizate de stat. Asistenţa medicală în caz de boală şi accidente de muncă, plata de ajutoare băneşti în caz de pierdere temporară a capacităţii de muncă, sprijin pentru întărirea şi refacerea sănătăţii, plata concediilor de maternitate, acordarea pensiilor, precum şi alte măsuri cu cracter special, constituie expresia înaltei griji ce se acordă în societatea noastră producătorilor tuturor bunurilor materiale şi spirituale.

(2) Beneficiază de dreptul la asigurări sociale, în condiţiile legii, şi membrii de familie ai salariaţilor.

Art. 145. - (1) Asigurările sociale se realizează prin:

a) indemnizatii acordate în caz de incapacitate temporară de muncă determinată de boală sau accident; pentru refacerea şi întărirea sănătăţii, în caz de interzicere de către organele medicale, ca măsură preventivă, a accesului la locul de muncă, deces în familie, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege;

b) înlesniri în caz de trimitere la odihnă şi tratament în staţiuni balneoclimatice;

c) pensii pentru limită de vârstă;

d) pensii în caz de invaliditate;

e) pensii pentru urmaşi.

(2) De asemenea, salariaţii mai beneficiază de:

a) asistenţă medicală gratuită cu caracter profilactic şi curativ pe timpul tratamentului ambulatoriu şi pe timpul internării în spitale sau alte unităţi sanitare cu paturi;

b) medicamente şi materiale sanitare gratuite necesare pe timpul acţiunilor cu caracter profilactic şi al internării în spitale sau în alte unităţi sanitare cu paturi; medicamente şi materiale sanitare necesare pentru tratamentul ambulatoriu, în condiţiile legii;

c) întreţinerea gratuită pe timpul internării în spitale, alte unităţi sanitare cu paturi sau ambulatorii.

Art. 146. - Contractul salariatului nu poate fi desfăcut din iniţiativa unităţii în timpul incapacităţii temporare de muncă în care primeşte ajutoare de asigurări sociale, în caz de graviditate, în timpul concediului de maternitate şi în perioada de alăptare, în perioada cât îngrijeşte copilul bolnav în vârstă de până la 3 ani, precum şi în timpul cât soţul satisface serviciul militar, în afară de cazurile prevăzute la art. 130 alin.1 lit. c, d, g, j, k şi l.

Art. 147. - Salariaţii vor fi repartizaţi la alte munci decât cele care le revin potrivit încadrării lor, pe baza recomandării medicale, în perioada în care se află sub tratament medical, fără ca prin aceasta să le scadă salariul, pe o perioadă de până la 3 luni în cursul unui an calendaristic.

Art. 148. - (1) În vederea recuperării sociale şi profesionale a acelor persoane care, fiind salariaţi, nu mai pot lucra în meseria sau profesia lor ca urmare a unor accidente, boli profesionale sau altor boli care provoacă invaliditate, se vor organiza cursuri de recalificare de către întreprinderi, administraţia publică locală sau centrală sub îndrumarea metodologică a Ministerului Muncii şi Protecţiei Sociale.

(2) Statul sprijină calificarea şi plasarea în muncă a persoanelor

handicapate. Unitățile vor lua măsuri pentru încadrarea în muncă a acestor persoane, ținând seama de criteriile și prioritățile stabilite prin dispoziții legale (vezi Legea nr. 57/1992).

Art. 149. - Cuantumul contribuției unităților pentru asigurările sociale se stabilește prin lege (vezi Decr. nr. 389/1972 cu modificările ulterioare). Neplata cotizațiilor de asigurări sociale de către unitate nu lipsește salariații de ajutoarele materiale ce li se cuvin.

Art. 150. - Deosebit de pensia de asigurări sociale, salariații beneficiază, dintr-un fond constituit pe baza contribuției lor, pe principiul mutualității, de o pensie suplimentară, ale cărei condiții de acordare se stabilesc prin lege (vezi Legea nr. 3/1977 modificată prin Legea nr. 49/1992).

CAPITOLUL VII

Munca femeilor și a tinerilor

Art. 151. - (1) În România se dă o înaltă prețuire muncii femeii, asigurându-i-se dreptul de a ocupa orice funcție sau loc de muncă, în raport cu pregătirea și capacitatea ei, creându-se totodată condițiile pentru dezvoltarea multilaterală a personalității sale. În remunerarea muncii pe care o prestează se aplică principiul "la muncă egală cu bărbatul, salariu egal" (vezi art. 38 alin. 4 din Constituția României).

(2) Femeile salariate se bucură de măsuri speciale de ocrotire a sănătății și de condițiile necesare îngrijirii și educării copiilor.

Art. 152. - (1) Femeile gravide și cele care alăptează nu vor putea fi folosite în locuri de muncă cu condiții vătămătoare, grele sau periculoase, ori contraindicate medical și nu vor putea fi chemate la ore suplimentare.

(2) Femeile gravide și cele care alăptează, care se găsesc în situațiile prevăzute în alineatul precedent, vor fi trecute la alte locuri de muncă, fără ca prin aceasta să li se scadă salariul.

Art. 153. - Munca femeilor în timpul nopții, în unitățile industriale, este admisă numai în următoarele cazuri;

a) pentru femeile care dețin funcții de conducere sau funcții cu caracter tehnic care implică o răspundere deosebită;

b) pentru femeile care lucrează în serviciile sanitare și de asistență socială;

c) cazuri de forță majoră, dacă se produce o întrerupere în funcționarea dispozitivelor și instalațiilor, când defecțiunea acestora provoacă încetarea lucrului, precum și în cazul când munca este necesară pentru salvarea de la o pierdere inevitabilă a materiilor prime, a materialelor ori a produselor;

d) în alte situații deosebite, în unele ramuri de producție stabilite prin hotărâre a Guvernului, cu acordul Confederației Sindicale de Ramură.

Art. 154. - Femeile gravide, începând din luna a șasea, și cele care alăptează nu vor fi repartizate la muncă de noapte.

Art. 155. - (1) Femeile au dreptul la concediu de maternitate plătit, care se compune dintr-un concediu prenatal de 52 de zile și un concediu postnatal de 60 de zile (vezi Decr.-Lege nr. 31/1990 care prevede şi un concediu plătit pentru îngrijirea copiilor în vârstă de până la un an).

(2) Dacă naşterea se produce înainte de expirarea concediului prenatal, concediul postnatal se prelungeşte cu numărul zilelor de concediu prenatal neefectuat.

Art. 156. - (1) Unităţile sunt obligate să acorde femeilor în cursul programului de lucru, pauze pentru alimentarea şi îngrijirea copilului, de o jumătate de oră, la intervale de cel mult 3 ore. La aceste pauze se adaugă şi timpul necesar deplasării dus şi întors de la locul unde se găseşte copilul. Timpul acordat pentru alăpare, inclusiv deplasările, nu pot depăşi 2 ore zilnic. Pauzele se acordă până la îmjplinirea de către copil a vârstei de 9 luni, putându-se prelungi şi până la 12 luni în cazul copiilor prematuri, distrofici şi celor care necesită măsuri deosebite de îngrijire, pe baza recomandărilor medicale.

(2) La cererea mamei, pauzele pentru alimentare şi îngrijirea copilului vor fi înlocuite cu reducerea programului normal de lucru cu 2 ore zilnic.

(3) Pauzele şi reducerea programului de lucru acordate în scopul alimentării şi îngrijirii copilului se includ în timpul de muncă şi nu au consecinţe asupra salariului sau altor drepturi materiale.

Art. 157. - Femeilor care au copii bolnavi mai mici de 3 ani li se vor acorda, cu avizul medicului, concedii platite pentru îngrijirea acestora, care nu se includ în concediul de odihnă.

Art. 158. - Femeile care au copii în vârstă de până la 6 ani, pe care îi îngrijesc, pot lucra cu 1/2 normă, dacă nu beneficiază de creşe sau cămine; timpul cât au fost încadrate în aceste condiţii se consideră, la calculul vechimii în muncă, timp lucrat cu o normă întreagă.

Art. 159. - (1) Tineretul se bucură de grija deosebită a societăţii noastre. Pregătirea multilaterală, formarea şi integrarea profesională a tinerilor, însuşirea cunoştinţelor necesare pentru executarea unei profesii, se asigură gratuit.

(2) Ministerul Învăţământului, celelalte autorităţi publice şi şcolile de toate gradele au îndatorirea de a asigura o strânsă îmbinare între pregătirea teoretică şi pregătirea practică a elevilor şi studenţilor, creând condiţiile necesare pentru realizarea acestei sarcini (vezi Legea nr. 84/1995 a învăţământului, art. 29 şi urm.).

(3) În ţara noastră elevii, studenţii, cei ce frecventează diverse forme de pregătire beneficiază de sprijin, sub formă de burse, manuale şcolare şi alte materiale de studii, indemnizaţii corespunzătoare aportului lor în producţie pe timpul pregătirii practice.

(4) Tuturor tinerilor li se asigură locuri de muncă potrivit pregătirii, aptitudinilor, aspiraţiilor lor şi nevoilor unităţilor.

(5) Tinerii au îndatorirea să manifeste o preocupare permanentă pentru dezvoltarea spiritului de responsabilitate în rezolvarea sarcinilor, în muncă şi învăţătură, să pună talentul şi întreaga lor energie în slujba înfloririi patriei.

Art. 160. - (1) Calificarea profesională prin ucenicie la locul de muncă se face pe baza contractului de ucenicie şi se realizează prin pregătire practică desfăşurată în unităţi de producţie sau de servire a populaţiei şi prin pregătire teoretică.

(2) Ucenicii primesc pe timpul pregătirii bursă sau o idemnizaţie corespunzătoare aportului lor în producţie şi gratuit manuale şcolare, materiale de studiu, precum şi alte drepturi stabilite de lege. Ei beneficiază, de asemenea, în toată perioada uceniciei de echipament de producţie, de ajutoare materiale în cadrul asigurărilor sociale, de asistenţă medicală şi medicamente gratuit, precum şi de vacanţe şcolare.

Art. 161. - (1) Pentru protecţia sănătăţii lor, tinerii sub vârsta de 18 ani, salariaţi, nu pot fi repartizaţi la locuri de muncă cu condiţii vătămătoare, grele sau periculoase şi nu pot fi folosiţi la muncă în timpul nopţii.

(2) De asemenea, tinerii salariaţi, în vârstă de până la 18 ani, nu pot fi folosiţi în muncă peste durata legală a zilei de lucru, decât în cazurile prevăzute de art. 112 alin. 2 şi art. 118.

Art. 162. - Durata timpului de lucru al tinerilor între 14 - 16 ani se stabileşte la 6 ore pe zi, fără ca prin aceasta să se aducă o scădere a salariului.

Art. 163. - Abrogat prin Legea nr. 6/1992.

CAPITOLUL VIII

Sindicatele

Art. 164. - Sindicatele sunt organizaţii profesionale care se constituie în temeiul dreptului de asociere prevăzut de Constituţie şi funcţionează pe baza statutelor proprii (v. şi art. 9 şi art. 37 alin. 1 din Constituţie, precum şi Legea nr. 54/1991 cu privire la sindicate).

Art. 165 - 170 Abrogate prin Decretul-Lege nr. 147/1990.

CAPITOLUL IX

Jurisdicţia muncii Controlul aplicării legislaţiei muncii

Art. 171. - (1) Stricta respectare a legilor constituie o obligaţie constituţională pentru toate unităţile şi salariaţi.

(2) Colectivele de salariaţi din unităţi trebuie să aducă o importantă contribuţie la întărirea legalităţii, păstrarea şi apărarea avutului public, combaterea oricăror manifestări de încălcare a disciplinei, a normelor de etică şi a regulilor de convieţuire socială.

(3) Rămas fără obiect.

Art. 172. - (1) Realizarea drepturilor ce li se cuvin pe baza activităţii desfăşurate este asigurată salariaţilor prin garanţii juridice corespunzătoare.

(2) Ei pot contesta sancţiunile disciplinare pe care le socotesc aplicate fără temei sau cu încălcarea legii şi

orice măsuri pe care le consideră nelegale, cerând restabilirea drepturilor încălcate. Orice nerespectare a drepturilor salariaţilor atrage răspunderea persoanelor vinovate.

(3) Litigiile dintre salariaţi şi unităţi, în legătură cu încheierea, executarea şi încetarea contractului de muncă, sunt litigii de muncă şi se soluţionează de către instanţele judecătoreşti sau alte organe prevăzute de lege.

Art. 173. - Abrogat prin Legea nr. 104/1992.

Art. 174. - Sunt de competenţa instanţelor judecătoreşti toate litigiile de muncă ce nu sunt date printr-o dispoziţie expresă în competenţa altor organe.

Art. 175. - Este neconstituţional (vezi Curtea Constituţională, dec. nr. 59/1994, 66/1995 şi 90/1995).

Art. 176. - (1) Termenul de sesizare a organelor de soluţionare a litigiilor de muncă este de 30 de zile de la data comunicării, în cazul în care legea prevede necesitatea unei comunicări, iar în celelalte cazuri, de la data când cel interesat a luat cunoştinţă de măsura sau împrejurarea care a determinat litigiul.

(2) Pentru orice pretenţii băneşti ale salariaţilor faţă de unitate - prejudicii suferite sau drepturi neacordate - termenul de sesizare este de 3 ani de la data producerii pagubelor sau de la data când drepturile trebuiau să le fie acordate.

Art. 177. - (1) Salariatul care a pierdut termenul de sesizare a organelor de jurisdicţie poate cere acestora, pentru motive temeinice, repunerea în termen.

(2) Cererea de repunere în termen se poate face în 15 zile de la încetarea cauzei care a împiedicat sesizarea în termen.

(3) În cazul admiterii cererii, organul sesizat va proceda la soluţionarea litigiului.

Art. 178. - În orice litigii de muncă, dovada temeiniciei şi legalităţii dispoziţiei sau măsurii luate de unitate este în sarcina acesteia.

Art. 179. - Cererile în faţa oricăror organe sau instanţe, precum şi toate actele procedurale în legătură cu soluţionarea litigiilor de muncă şi cu executarea hotărârilor, sunt scutite de taxa de timbru.

Art. 180. - Autorităţile publice au obligaţia să ia măsuri pentru cunoaşterea şi respectarea legislaţiei muncii şi să asigure controlul aplicării dispoziţiilor legale privind raporturile de muncă în unităţile din subordinea lor.

Art. 181. - (1) Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale, ca organ central de specialitate în problemele muncii, exercită controlul aplicării dispoziţiilor legale referitoare la raporturile de muncă ale salariaţilor din toate unităţile de stat, cooperatiste şi celelalte organizaţii publice, precum şi a celor referitoare la raporturile de muncă stabilite cu persoanele juridice şi cu persoanele fizice. Consiliile judeţene şi al municipiului Bucureşti, prin organele locale de specialitate în problemele muncii, exercită controlul aplicării legislaţiei muncii în toate unităţile din cuprinsul judeţului şi al municipiului Bucureşti.

(2) Sindicatele organizează și exercită, potrivit legii și statutului lor, controlul asupra respectării dispozițiilor legale privind raporturile de muncă.

Art. 182. - (1) Organele care exercită controlul respectării dispozițiilor legale privind raporturile de muncă au obligația să ia sau, după caz, să propună măsuri în vederea tragerii la răspundere a celor vinovați.

(2) Totodată, organele de stat, în limita competenței lor, dau indicații de specialitate unităților controlate.

PARTEA a III-a

Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 183. - (1) Prevederile prezentului cod se aplică și raporturilor de muncă dintre unități și persoanele care prestează muncă la domiciliu, precum și raporturilor de muncă stabilite cu persoanele juridice. De asemenea, aceste prevederi se aplică și raporturilor de muncă dintre meșteșugarii cu ateliere proprii și persoanele sau ucenicii pe care, potrivit legii, îi pot încadra, precum și raporturilor de muncă dintre personalul casnic sau care efectuează diferite lucrări și servicii și alte persoane, pe baza unui contract de muncă.

(2) Prevederile prezentului cod se aplică și raporturilor de muncă dintre organizațiile cooperatiste și celelalte organizații obștești și persoanele încadrate în aceste organizații, pe baza unui contract de muncă.

(3) De asemenea, prevederile prezentului cod sunt aplicabile și raporturilor de muncă dintre unitățile române și cetățenii străini, în condițiile stabilite de dispozițiile privind regimul străinilor (vezi Legea nr. 25/1969, republicată la 18 mai 1972) și ale acordurilor la care România este parte, precum și raporturilor de muncă dintre cetățenii români și societățile mixte (Decr. nr. 424/1972 privind societățile mixte a fost abrogat, iar regimul investițiilor străine este reglementat de Legea nr. 35/1991) care funcționează pe teritoriul țării.

Art. 184. - Se recomandă organizațiilor cooperatiste și obștești ca, în măsura în care nu există prevederi în lege care să le privească, să reglementeze relațiile de muncă privind pe membrii lor, corespunzător principiilor cuprinse în prezentul cod, adaptate la specificul lor de activitate (n.r. - În prezent există statute ale mai multor asociații la care se referă acest text).

Art. 185. - Drepturile și obligațiile militarilor sunt prevăzute prin acte normative speciale (vezi Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare).

Art. 186. - Prevederile prezentului cod al muncii nu se aplică raporturilor în care prestarea unei munci se face pe baza unui contract de drept civil (vezi art. 4 din Legea nr. 83/1995 privind unele măsuri de protecție ale persoanelor încadrate în muncă).

Art. 187. - Dispozițiile prezentului cod se întregesc cu celelalte dispoziții ale legislației muncii și, în măsura în care nu sunt incompatibile cu specificul raporturilor de muncă, cu dispoziţiile legislaţiei civile.

Art. 188. - Prin *unităţi*, ca părţi în raporturile de muncă cu salariaţii, se înţeleg unităţile de stat, organizaţiile cooperatiste şi celelalte organizaţii obşteşti.

Art. 189. - Prin *persoane cu funcţii de conducere*, în sensul prezentului cod, se înţeleg conducătorii de unităţi, numiţi de organele superioare, directorii generali şi asimilaţii acestora din administraţia publică, şefii compartimentelor de muncă ale unităţilor, precum şi asimilaţii lor, prevăzuţi în nomenclatoarele de funcţii.

Art. 190. - Plângerile împotriva desfacerii contractelor de muncă, precum şi litigiile privind reintegrarea în muncă, pendinte la organele administrative ierarhic superioare la data intrării în vigoare a prezentului cod, vor fi soluţionate de aceste organe.

Art. 191. - Prezentul cod al muncii intră în vigoare la 3 luni de la publicarea sa în M. Of. al României. Începând de la aceeaşi dată se abrogă Codul muncii din 8 iunie 1950, cu modificările ulterioare, precum şi orice alte dispoziţii contrare.

CODUL SILVIC

Legea nr. 26 din 24 aprilie 1996

- Această lege a fost adoptată în şedinţa comună a Camerei deputaţilor şi Senatului, din 4 aprilie 1996 cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) şi ale art. 76 alin. (2) din Constituţia României.

- Codul Silvic a fost promulgat prin decretul nr. 78 din 23.04.1996 şi a intrat în vigoare la 8 iulie 1996, fiind publicat în M. Of. al României, Partea I, anul VIII, nr. 93 din 8 mai 1996.

CUPRINS

Art.

Titlul I. Dispoziţii comune referitoare la fondul forestier şi vegetaţia forestieră din afara acestuia .... 1 - 9

Titlul II. Fondul forestier proprietate publică .... 10 - 63

Capitolul I. *Administrarea fondului forestier proprietate publică a statului* .... 10 - 15

Capitolul II. *Gospodărirea fondului forestier proprietate Publică* .... 16 - 49

Secţiunea 1. Amenajarea fondului forestier .... 16 - 20

Secţiunea a 2-a Reconstrucţia ecologică, regenerarea şi îngrijirea pădurilor .... 21 - 28

Secţiunea a 3-a Protecţia pădurilor .... 29 - 32

Secţiunea a 4-a Paza fondului forestier .... 33 - 38

Secţiunea a 5-a Produsele specifice fondului forestier .... 39 - 41

Secţiunea a 6-a Exploatarea masei lemnoase .... 42 - 49

Capitolul III. *Asigurarea integrităţii şi dezvoltării fondului Forestier* .... 50 - 63

Titlul III. Fond forestier proprietate privată .... 64 - 75

Titlul IV. Dispoziţii comune fondului forestier proprietate publică şi fondului forestier proprietate privată .... 76 - 86

Capitolul I. *Controlul circulaţiei materialelor lemnoase şi al instalaţiilor de transformat lemn rotund în cherestea* .... 76 - 82

Capitolul II. *Fondul cinegetic şi fondul piscicol în apele de munte* .... 82 - 86

Titlul V. Vegetaţia forestieră din afara fondului forestier. .... 87 - 94

Titlul VI. Răspunderi şi sancţiuni .... 95 - 109

Titlul VII. Dispoziţii finale .... 110 – 120

TITLUL I

Dispoziții comune referitoare la fondul forestier și vegetația forestieră din afara acestuia

Art. 1. - Pădurile, terenurile destinate împăduririi, cele care servesc nevoilor de cultură, producție ori administrație silvică, iazurile, albiile pâraielor, precum și terenurile neproductive, incluse în amenajamentele silvice, în condițiile legii, constituie, indiferent de natura dreptului de proprietate, fondul forestier național.

Art. 2. - Sunt considerate *păduri*, în sensul prezentului Cod silvic și sunt cuprinse în fondul forestier național, terenurile acoperite cu vegetație forestieră cu o suprafață mai mare de 0,25 hectare.

Art. 3. - Terenurile din fon-dul forestier național destinate împăduririi și cele care servesc nevoilor de cultură, producție ori administrație silvică sunt:

a) terenurile în curs de regenerare, terenurile degradate și poienile stabilite, prin amenajamentele silvice, să fie împădurite;

b) pepinierele, solariile, plantajele, culturile de răchită și cele cu arbuști ornamentali și fructiferi;

c) terenurile destinate asigurării hranei vânatului și animalelor din dotarea unităților silvice;

d) terenurile date în folosință temporar personalului silvic;

e) terenurile ocupate de construcții și cele aferente acestora, drumuri și căi ferate forestiere, fazanerii, păstrăvării, crescătorii de animale, dotări tehnice specifice sectorului forestier.

Art. 4. - Fondul forestier național este, după caz, proprietate publică sau privată și constituie bun de interes național.

Dreptul de proprietate asupra terenurilor care constituie fondul forestier național se exercită în conformitate cu dispozițiile prezentului Cod silvic.

Art. 6. - Vegetația forestieră situată pe terenuri din afara fondului forestier național, supusă prevederilor prezentului Cod silvic, este constituită din:

a) vegetația forestieră de pe pășunile împădurite;

b) perdelele forestiere de protecție a terenurilor agricole;

c) plantațiile forestiere de pe terenurile degradate;

d) plantațiile forestiere și arborii din zonele de protecție a lucrărilor hidrotehnice și de îmbunătățiri funciare, precum și cei situați de-a lungul cursurilor de apă și al canalelor de irigație;

e) perdelele forestiere de protecție și arborii situați de-a lungul căilor de comunicație în extravilan;

f) zonele verzi din jurul orașelor, comunelor, altele decât cele cuprinse în fondul forestier, parcurile din intravilan cu specii forestiere exotice, precum și jnepenișurile din zona alpină;

g) parcurile dendrologice, altele decât cele cuprinse în fondul forestier național.

Art. 7. - Raporturile juridice, organizatorice, economice și tehnice privind fondul forestier național, fondul cinegetic, fondul piscicol din apele de munte, precum și cele privind vegetația forestieră de pe terenurile situate în afara fondului forestier național sunt supuse prezentului Cod silvic și se completează, după caz, cu celelalte dispoziții în materie.

Art. 8. - Statul, prin autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, elaborează politici în domeniul fondului forestier național și al vegetației forestiere din afara acestuia, indiferent de natura proprietății, și exercită controlul asupra modului de gospodărire a acestora.

Art. 9. - Fondul forestier național este supus regimului silvic.

Regimul silvic constituie un sistem de norme tehnice silvice, economice și juridice privind amenajarea, cultura, exploatarea, protecția și paza acestui fond, având ca finalitate asigurarea gospodăririi durabile a ecosistemelor forestiere.

Elaborarea normelor ce constituie regimul silvic revine autorității publice centrale care răspunde de silvicultură, care exercită și controlul aplicării acestui regim.

TITLUL II

Fondul forestier proprietate publică

CAPITOLUL I

Administrarea fondului forestier proprietate publică a statului

Art. 10. - Administrarea fondului forestier proprietatea publică a statului se realizează prin Regia Națională a Pădurilor.

Art. 11. - Regia Națională a Pădurilor funcționează pe bază de gestiune economică și autonomie financiară.

Regia Națională a Pădurilor exercită și atribuții de serviciu public cu specific silvic.

Potrivit acestui specific, activitatea Regiei Naționale a Pădurilor se desfășoară pe baza unui regulament de organizare și funcționare, aprobat prin hotărâre a Guvernului.

Statutul personalului silvic se aprobă prin lege, la propunerea autorității publice centrale care răspunde de silvicultură, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentului Cod silvic.

Art. 12. - Veniturile Regiei Naționale a Pădurilor provin din:

a) valorificarea produselor fondului forestier și din alte activități economice specifice;

b) prestări de servicii, executări de lucrări pentru terți, închirieri, concesionări de bunuri, cu excepția pădurilor și a celorlalte terenuri din fondul forestier, despăgubiri şi altele de acest fel, în condiţiile legii;

c) contravaloarea efectelor funcţiilor de protecţie ale pădurilor;

d) alte venituri.

Art. 13. - Persoanele fizice, juridice şi instituţiile publice care beneficiază, sub raport economic, de efectele funcţiilor de protecţie ale pădurilor au obligaţia să plătească unităţilor silvice contravaloarea acestor efecte.

Tarifele corespunzătoare efectelor prevăzute la alin. 1 se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, cu avizul Ministerului Finanţelor, la propunerea autorităţii publice centrale care răspunde de silvicultură, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentului Cod silvic.

Art. 14. - Regia Naţională a Pădurilor prestează, la cerere, contra cost, servicii de specialitate în pădurile proprietate privată, ale altor deţinători, precum şi în vegetaţia forestieră din afara fondului forestier.

CAPITOLUL II

Gospodărirea fondului forestier proprietate publică

Secţiunea 1

Amenajarea fondului forestier

Art. 16. - Modul de gospodărire a fondului forestier proprietate publică se reglementează prin amenajamentele silvice. Acestea constituie bază a cadastrului forestier şi a titlului de proprietate a statului şi stabilesc, în raport cu obiectivele ecologice şi social-economice, ţelurile de gospodărire şi măsurile necesare pentru realizarea lor.

Art. 17. - Amenajamentele silvice se elaborează pe ocoale silvice şi unităţi de producţie, cu respectarea metodologiei unitare şi a prevederilor normelor tehnice de amenajare a pădurilor, urmărind asigurarea continuităţii funcţiilor ecologice şi social-economice ale acestora.

Pe baza datelor din amenajamentele silvice şi din alte lucrări tehnice de specialitate se întocmeşte periodic inventarul fondului forestier, la nivel naţional şi teritorial.

Elaborarea amenajamentelor publice se face în concordanţă cu prevederile planurilor de amenajare a teritoriului aprobate potrivit legii.

Art. 18. - Amenajamentele silvice se întocmesc pe perioade de 10 ani, cu excepţia celor care privesc pădurile de plop, salcie şi alte specii repede crescătoare, la care perioadele respective pot fi de 5-10 ani.

Elaborarea amenajamentelor silvice se face sub coordonarea şi controlul autorităţii publice centrale care răspunde de silvicultură, prin unităţile specializate pe care le autorizează în acest scop.

Art. 19. - Amenajamentele silvice şi modificarea prevederilor acestora se aprobă de către conducătorul autorităţii publice centrale care răspunde de silvicultură.

Art. 20. - În raport cu funcţiile pe care le îndeplinesc, pădurile se încadrează în două grupe funcţionale:

a) grupa I cuprinde păduri cu funcţii speciale de protecţie a apelor, a solului, a climei şi a obiectivelor de interes naţional, păduri pentru recreere, păduri de ocrotire a genofondului şi ecofondului, precum şi pădurile declarate monumente ale naturii şi rezervaţii;

b) grupa a II-a cuprinde păduri cu funcţii de producţie şi de protecţie în care se urmăreşte să se realizeze, în principal masă lemnoasă de calitate superioară şi alte produse ale pădurii şi, concomitent, protecţia calităţii factorilor de mediu.

Pentru fiecare grupă şi subgrupă funcţională, prin amenajamentele silvice se stabilesc măsuri de gospodărire diferenţiate, în vederea realizării de structuri care să asigure îndeplinirea corespunzătoare a funcţiilor atribuite.

Secţiunea a 2-a
Reconstrucţia ecologică şi îngrijirea pădurilor

Art. 21. - Reconstrucţia ecologică, regenerarea şi îngrijirea pădurilor se realizează, în concordanţă cu prevederile amenajamentelor silvice şi ale studiilor de specialitate, de către Regia Naţională a Pădurilor.

Art. 22. - La regenerarea pădurilor se va aplica regimul codrului, urmărindu-se conservarea genofondului şi realizarea de arborete de calitate superioară, precum şi exercitarea cu continuitate a funcţiilor de protecţie a mediului.

Regimul crângului este admis numai în arborete de plopi indigeni, de salcie, de salcâm şi de zăvoaie.

Art. 23. - În scopul asigurării permanenţei, stabilităţii, şi diversităţii pădurii, se va acorda prioritate regenerării speciilor din tipul natural fundamental, prin aplicarea unor amenajamente repetate.

Tăierile rase sunt admise numai în pădurile de molid, brad salcâm, plop, salcie şi în zăvoaie, precum şi în cazul producerii unor arborete în care nu este posibilă aplicarea unor tratamente. În aceste condiţii, mărimea parchetelor va fi de maximum 3 hectare; în situaţiile în care pentru reîmpădurire este necesară pregătirea mecanizată a solului, suprafaţa parchetului poate fi de cel mult 5 hectare.

Art. 24. - Regia Naţională a Pădurilor este obligată să analizeze şi să asigure împădurirea tuturor terenurilor neregenerate şi a poienilor din fondul forestier pe care îl administrează, destinate acestui scop.

Lucrările de reîmpădurire şi de completare a regenărărilor se execută în termen de cel mult 2 ani după mutarea definitivă.

Compoziţia, schemele şi tehnologiile de împădurire se stabilesc potrivit prevederilor din normele tehnice de specialitate.

Art. 25. - În lucrările de împădurire se vor folosi materiale de reproducere provenite din rezervaţii de seminţe, plantaje şi plantaţii-mamă de butaşi şi din arborete sursă de seminţe înscrise în catalogul naţional al materialelor de reproducere admise în cultură.

Art. 26. - Conservarea resurselor

genetice forestiere, cu atributul lor fundamental: genofondul valoros şi variabilitatea genetică intraspecifică, este o obligaţie permanentă a autorităţii publice centrale care răspunde de silvicultură.

Pădurile care constituie resurse genetice forestiere, determinate ca atare, sunt excluse de la tăieri de produse principale.

Art. 27. - Regia Naţională a Pădurilor este obligată să execute lucrările de reconstrucţie ecologică, regenerare, întreţinere a seminişului şi a plantaţiilor şi de îngrijire a arboretelor, astfel încât să se realizeze compoziţiile ţel stabilite prin amenajamentele silvice. Urmărirea realizării acestora se face prin sistem informaţional adecvat.

Art. 28. - Regenerarea pădurilor, îngrijirea semintişurilor, a plantaţiilor şi a arboretelor se asigură prioritar din veniturile Regiei Naţionale a Pădurilor.

Secţiunea a 3-a
Protecţia pădurilor

Art. 29. - Starea de sănătate a pădurilor se asigură de către Regia Naţională a Pădurilor, prin măsurile de prevenire şi de combatere a dăunătorilor şi a bolilor, indiferent de forma de proprietate a pădurilor.

Art. 30. - Regia Naţională a Pădurilor, prin sisteme de supraveghere specifice, întocmeşte anual statistica şi prognoza dăunătorilor vegetaţiei forestiere pentru întregul fond forestier naţional şi ia măsuri pentru prevenirea şi combaterea acestora.

În scopul protecţiei faunei şi florei, se aplică metode biologice şi integrate de combatere a bolilor şi dăunătorilor vegetaţiei forestiere, care să asigure echilibrul ecologic.

Art. 31. - Măsurile pentru prevenirea şi combaterea dăunătorilor şi a bolilor care prezintă pericol atât pentru păduri cât şi pentru culturile agricole se stabi-lesc, în comun, de către autoritatea publică centrală care răsunde de silvicultură şi de către Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei.

Art. 32. - Persoanele juridice şi fizice, care desfăşoară activităţi ce pot aduce prejudicii, prin poluare, fondului forestier naţional şi vegetaţiei forestiere din afara acestui fond, sunt obligate să ia toate măsurile necesare pentru respectarea indicatorilor de calitate a aerului, apei şi solului.

Pagubele produse prin nerespectarea acestor prevederi se recuperează integral de la cei care le-au produs, deosebit de sancţiunile penale sau administrative ce se aplică, după caz.

Secţiunea a 4-a
Paza fondului forestier

Art. 33. - Regia Naţională a Pădurilor asigură şi exercită paza fondului forestier pe care îl administrează, împotriva tăierilor ilegale de arbori, furturilor, distrugerilor, degradărilor, păşunatului, braconajului şi a altor fapte păgubitoare, precum şi măsurile de prevenire şi stingere a incendiilor.

Art. 34. - Prefecţii, consiliile

județene și locale, precum și unitățile de poliție și jandarmerie, potrivit atribuțiilor ce le revin în temeiul legii, au obligația de a sprijini acțiunile de pază a fondului forestier.

Art. 35. - Regia Națională a Pădurilor, persoanele juridice și fizice care desfășoară activități în fondul forestier, precum și în zonele limitrofe acestuia, sunt obligate să aplice și să respecte reglementările de prevenire și stingere a incendiilor.

Instrucțiunile privind prevenirea și stingerea incendiilor din păduri se emit de autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, în concordanță cu reglementările Ministerului de Interne.

Aducere acestora la cunoștința populației și punerea lor în aplicare se vor face de către Regia Națională a Pădurilor.

Art. 36. - Prefecții, consiliile județene și locale, unitățile Ministerului Apărării Naționale, ale Ministerului de Interne și formațiile civile de pompieri, potrivit atribuțiilor legale ce le revin, au obligația să sprijine acțiunile de prevenire și stingere a incendiilor în zonele cu vegetație forestieră.

Persoanele fizice aflate în zonele cu vegetație forestieră în care s-au produs incendii sunt obligate să participe la stingerea acestora.

Art. 37. - Se interzice pășunatul în pădurile care fac parte din fondul forestier proprietate publică a statului, pe terenurile degradate împădurite și în perdelele forestiere de protecție.

Este permisă recoltarea ierbii cu secera din plantații și păduri, cu excepția celor cu funcții speciale de protecție.

Se permite, cu aprobarea organelor silvice, la recomandarea Asociației crescătorilor de albine, amplasarea în mod gratuit a stupilor în vederea valorificării surselor nectaro-polenifere.

Prin excepție de la prevederile alin. 1, autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură poate aproba pășunatul pe durată limitată în unele perimetre ale fondului forestier proprietate publică a statului, pe baza propunerilor autorității publice locale, cu avizul unităților silvice teritoriale, temeinic justificate.

Trecerea animalelor domestice prin pădure spre zonele de pășune, adăpat și adăpostire se aprobă anual de către unitățile silvice teritoriale, cu respectarea normelor tehnice, pe baza propunerilor autorităților prevăzute la alineatul precedent.

Nu poate fi autorizat accesul animalelor domestice în arboretele în curs de regenerare, în plantațiile și regenerările tinere, în pădurile care îndeplinesc funcții speciale de protecție, în perimetrele de ameliorare, precum și în perdelele de protecție.

Art. 38. - În parcelele în curs de regenerare, în plantațiile și culturile forestiere cu înălțimi mai mici de 5 metri, în parchetele în curs de exploatare, în zonele de refugiu al vânatului, în rezervațiile naturale și în pădurile declarate monumente ale naturii, în rezervații științifice, precum și în parcelele din jurul izvoarelor de apă minerală și potabilă, captate pentru exploatare industrială sau pentru consum distributiv centralizat pe o rază de 100 de metri, accesul este permis numai pentru gospodărirea şi administrarea pădurilor.

Accesul în pădure cu autovehicule şi vehicule tractate de animale este permis numai pe drumurile forestiere permanente, în condiţiile respectării indicatoarelor de circulaţie. Fac excepţie utilajele forestiere, vehiculele tractate de animale folosite la colectarea lemnului din parchetele în curs de exploatare, precum şi vehiculele care transportă stupi.

Secţiunea a 5-a
Produsele specifice fondului forestier

Art. 39. - Sunt produse ale fondului forestier bunurile ce se recoltează din acesta.

Produsele lemnoase ale pădurii sunt:

a) produse principale, rezultate din tăieri de regenerare a pădurilor;

b) produse secundare, rezultate din tăieri de îngrijire a arboretelor tinere;

c) produse accidentale, rezultate în urma calamităţilor şi din defrişări de pădure legal aprobate;

d) produse de igienă, rezultate din procesul normal de eliminare naturală;

e) alte produse: arbori şi arbuşti ornamentali, răchită, puieţi şi diferite produse din lemn.

Produsele nelemnoase specifice fondului forestier sunt: vânatul din cuprinsul acestuia, peştele din apele de munte, din crescătorii, bălţi şi iazuri din fondul forestier, fructele de pădure, seminţele forestiere, ciupercile comestibile din flora spontană, plantele medicinale şi aromatice, răşina şi altele de acest fel.

Art. 40. - Volumul maxim de masă lemnoasă ce se poate recolta anual din păduri se aprobă prin hotărâre a Guvernului, în limita posibilităţii stabilite prin amenajamentele silvice pe fiecare unitate de producţie şi pe natura produselor.

Volumul produselor accidentale, rezultate din doborâturi de vânt, rupturi de zăpadă, defrişări legale, uscări de arbori în masă, se va precompta din posibilitate.

Art. 41. - Produsele lemnoase ale pădurii se recoltează pe bază de autorizaţie de exploatare şi caiet de sarcini, eliberate de unităţile silvice. Estimarea acestor produse se face prin acte de punere în valoare întocmite de unităţile silvice şi se valorifică, potrivit legii, pe bază de licitaţie, cu excepţia celor exploatate în regie proprie. Masa lemnoasă care nu s-a putut valorifica prin licitaţie se poate vinde prin negociere directă.

Produsele nelemnoase specifice fondului forestier se recoltează în conformitate cu normele tehnice elaborate de autoritatea publică centrală care răsunde de silvicultură.

Vânatul şi peştele din apele de munte se recoltează pe bază de autorizaţii emise potrivit legii.

Personalul din silvicultură nu poate exercita funcţii de reprezentare profesională în cadrul unităţilor cu profil comercial care licitează, prelucrează sau valorifică produse specifice fondului forestier.

Secţiunea a 6-a
Exploatarea masei lemnoase

Art. 42. - Exploatarea produselor lemnoase ale pădurii se face în conformitate cu prevederile amenajamentelor silvice şi ale instrucţiunilor privind termenele, modalităţile şi epocile de recoltare, scoatere şi transport al materialului lemnos, emise de autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură.

Art. 43. - Arborii destinaţi a fi tăiaţi se vor marca, în prealabil, cu ciocane silvice, de către personalul silvic, în conformitate cu normele tehnice.

Forma şi modul de utilizare a ciocanelor silvice, precum şi modul de marcare a arborilor sau a unor loturi de arbori se stabilesc prin regulament aprobat de conducătorul autorităţii publice centrale care răspunde de silvicultură.

Art. 44. - Ciocanele silvice de marcat au regimul mărcilor şi al sigiliior. Tiparele lor se înregistrează şi se păstrează la birourile notariale.

Pentru aceste operaţiuni se plăteşte taxa de timbru prevăzută de lege pentru primirea în depozit la birourile notariale a înscrisutilor sau documentelor.

Art. 45. - La exploatarea masei lemnoase, ocoalele silvice, agenţii economici şi persoanele fizice autorizate au obligaţia să folosescă tehnologii de recoltare şi de scoatere a lemnului din pădure care să nu producă degradarea solului şi a malurilor apelor, distrugerea sau vătămarea seminţişului utilizabil, a arborilor nedestinaţi exploatării, peste limitele admise prin instrucţiunile prevăzute la art. 42.

Pentru parchetele primite spre exploatare, titularii lor răspund pe toată durata exploatării, de la primire până la redare, pentru daunele cauzate fondului forestier.

Masa lemnoasă care se exploatează şi se transportă din pădure va fi marcată şi inventariată conform normelor tehnice emise de autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură.

Art. 46. - În scopul asigurării fondurilor necesare pentru acoperirea cheltuielilor legate de eventualele prejudicii de natura celor menţionate la art. 45 alin. 1, titularii autorizaţiilor de exploatare vor depune la ocolul silvic, anticipat emiterii autorizaţiei de exploatare, o garanţie echivalentă cu ?ţ din valoarea lemnului, stabilită prin contractul de furnizare a masei lemnoase.

Art. 47. - Masa lemnoasă neexploatată, rămasă pe picior sau doborâtă şi nescoasă din parchete până la sfârşitul anului, constituie cu prioritate resursă, prin precompare pentru anul următor, cu obligaţia respectării posibilităţii stabilite prin amenajamentele silvice.

Art. 48. - Pentru scosul şi transportul lemnului din fondul forestier se construiesc căi de transport forestier, pe baza unor norme privind amplasarea, proiectarea, construirea, întreţinerea şi exploatarea acestora, aprobate de autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură.

Fondurile necesare pentru construirea acestor căi de transport forestier se vor asigura anual, potrivit legii.

Art. 49. - Când transportul lemnului este condiţionat de trecerea prin terenuri aparţinând altor proprietari, aceştia vor fi despăgubiţi de către persoana fizică sau juridică care execută exploatarea masei lemnoase. Despăgubirea se va stabili de către o comisie formată din reprezentanţi ai Regiei Naţionale a Pădurilor şi ai administraţiei publice locale sau prin justiţie.

Până la pronunţarea unei sentinţe judecătoreşti definitive, transportul lemnului nu poate fi împiedicat dacă s-a depus, pe seama proprietarului de teren, despăgubirea prevăzută la alin. 1.

CAPITOLUL III

Asigurarea integrităţii şi dezvoltării fondului forestier

Art. 50. - Ocrotirea, asigurarea integrităţii şi dezvoltării fondului forestier naţional constituie o preocupare fundamentală, de interes naţional, a autorităţii publice centrale care răspunde de silvicultură, menită să asigure dezvoltarea durabilă a acestuia.

Art. 51. - Autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, prin Regia Naţională a Pădurilor, ia măsuri de lichidare a enclavelor şi de corectare a pădurilor prin schimburi de terenuri ori prin cumpărare, pe bază de acte autentice.

Prin schimburile efectuate, fiecare teren dobândeşte situaţia juridică a terenului pe care îl înlocuieşte. Operaţiunea de înregistrare în evidenţele cadastrale revine fiecărei părţi pentru terenul primit, cu plata taxelor de timbru potrivit prevederilor legale.

Art. 52. - Statul, prin autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, are drept de preemţiune la toate vânzările de bunăvoie sau silite, la preţ şi în condiţii egale, pentru enclavele din fondul forestier proprietate publică şi terenurile limitrofe acestuia, precum şi pentru terenurile acoperite cu vegetaţie forestieră.

Proprietarul vânzător este obligat să înştiinţeze, în scris, unitatea silvică teritorială în raza căreia se află terenul respectiv, în legătură cu intenţia de înstrăinare. Unitatea silvică sesizată îşi va manifesta opţiunea în terman de 30 de zile, după care dreptul de preemţiune încetează. Vânzarea făcută cu încălcarea dispoziţiilor de mai sus este nulă de drept.

Art. 53. - Regia Naţională a Pădurilor poate cumpăra terenuri degradate proprietate privată sau poate prelua asemenea terenuri, dacă ele sunt donate de deţinători în vederea împăduririi.

Cheltuielile de cumpărare şi de împădurire se suportă din fondul de conservare şi regenerare a pădurilor prevăzut la art. 63.

Dobândirea terenurilor degradate se va face în numele statului, prin act autentic scutit de taxe de timbru, înregistrat în amenajamentele silvice şi în evidenţele de cadastru general, fără plată, şi intră în domeniul public al statului.

De asemenea, Regia Naţională a Pădurilor preia în administrare terenurile degradate proprietate publică, incluse în perimetre de ameliorare şi prevăzute a fi împădurite. Cheltuielile pentru lucrările necesare se suportă din fondul de ameliorare funciar sau din alocaţii de la bugetul de stat, potrivit legii.

Art. 54. - Reducerea suprafeţei fondului forestier proprietate publică este interzisă.

În mod excepţional, pentru construcţii cu destinaţie militară, pentru căi ferate, şosele de importanţă deosebită, linii electrice de înaltă tensiune, mine, forări, sonde şi echipamente aferente acestora, conducte magistrale de transport gaze sau petrol ori pentru lucrări de îmbunătăţiri funciare, de gospodărire a apelor, obiective turistice, ocuparea definitivă de terenuri din fondul forestier în alte scopuri decât cele silvice, cu defrişarea pădurii sau fără, se aprobă potrivit legii.

Art. 55. - Ocuparea definitivă a unor terenuri din fondul forestier se face, de regulă, pe bază de schimb. Terenurile preluate trebuie să fie apte a fi împădurite şi echivalente ca suprafaţă şi bonitate.

În cazul în care terenul din fondul forestier este acoperit cu pădure, valorificarea masei lemnoase se face de către ocolul silvic, iar beneficiarul schimbului datorează, pe lângă taxa legală pentru scoaterea definitivă din producţia silvică, şi contravaloarea pierderii de creştere determinată de exploatarea masei lemnoase înainte de vârsta exploatalibilităţii, precum şi cheltuielile de instalare a vegetaţiei forestiere şi de întreţinere a acesteia până la încheierea stării de masiv, stabilite pe bază de deviz.

Prin schimburile efectuate, fiecare teren dobândeşte situaţia juridică a celui pe care îl înlocuieşte.

Înregistrarea în evidenţele de cadastru general este obligatorie pentru ambele părţi, cu plata taxelor de timbru, potrivit legii.

Art. 56. - Beneficiarul scoaterii definitive de terenuri din fondul forestier, care nu dispune de teren echivalent pentru schimb, va plăti deţinătorului de teren contravaloarea acestuia, taxa legală pentru folosirea definitivă a terenurilor forestiere în alte scopuri decât producţia silvică, precum şi contravaloarea pierderii de creştere precizată la art. 55, dacă terenul este acoperit cu pădure.

Art. 57. - Transmiterea temporară de terenuri din fondul forestier proprietate publică pentru folosirea în alte scopuri decât producţia silvică, cu defrişarea sau fără defrişarea vegetaţiei existente, se aprobă potrivit legii.

Art. 58. - Pentru folosirea temporară de terenuri din fondul forestier, titularul aprobării va plăti Regiei Naţionale a Pădurilor chiria pentru terenul respectiv şi, după caz: contravaloarea pierderii de creştere ca urmare a tăierii masei lemnoase înainte de vârsta exploatabilităţii stabilită în amenajamentele silvice, cheltuielile corespunzătoare reinstalării vegetaţiei forestier şi întreţinerii acesteia până la realizarea stării de masiv, precum şi valoarea obiectivelor existente care se dezafectează ca urmare a transmiterii terenului.

Titularul aprobării va depune, de asemenea, la Regia Naţională a Pădurilor, înainte de preluarea terenului, o garanţie echivalentă cu taxa legală prevăzută pentru ocuparea definitivă de terenuri din circuitul silvic. După îndeplinirea obligaţiilor prevăzute la alin. 1 şi după repredarea terenurilor în fondul forestier în condiţii apte pentru împădurire, titularul aprobării va primi garanţia depusă.

Art. 59. - Metodologia de calcul al preţului terenului, al chiriei, al contravalorii pierderii de creştere şi al celorlalte cheltuieli precizate la art. 55, 56 şi 58 se va elabora de către autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, în termen de 90 de zile de la publicarea prezentului Cod silvic în Monitorul Oficial al României.

Art. 60. - Folosirea temporară a unor terenuri din fondul forestier pentru intervenţii cu caracter urgent privind remedierea unor deranjamente sau avarii la liniile de telecomunicaţii, de transport şi distribuire a energiei electrice, la conductele de apă, canalizare sau gaze, precum şi la alte instalaţii similare, se aprobă de către Regia Naţională a Pădurilor. Durata intervenţiilor cu caracter urgent nu trebuie să depăşească 30 de zile.

Valoarea prejudiciilor produse prin lucrările de remediere menţionate la alin. 1, stabilite de unitatea silvică pe bază de deviz, se suportă de executantul lucrărilor.

Art. 61. - Schimbarea categoriei de folosinţă silvică, inclusiv defrişarea pădurii, în scopul executării de lucrări necesare gospodăririi fondului forestier se aprobă de către autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură şi este scutită de plata oricăror taxe.

Art. 62. - La amplasarea la distanţe mai mici de 1,0 km de liziera pădurii a unor obiective industriale, unităţi comerciale sau de altă natură, care prin funcţionare pot aduce prejudicii pădurii, beneficiarii acestora vor obţine, în prealabil, avizul Regiei Naţionale a Pădurilor.

Art. 63. - La Regia Naţională a Pădurilor se constituie un *fond de conservare şi regenerare a pădurilor,* purtător de dobândă, din următoarele resurse:

a) contravaloarea terenurilor scoase definitiv din fondul forestier;

b) contravaloarea pierderilor de creştere determinate de exploatarea arborilor înainte de vârsta eploatabilităţii stabilită prin amenajamentele silvice în cazul terenurilor prevăzute la lit. a), precum şi despăgubirile pentru daune produse fondului forestier;

c) tarifele pentru efectele favorabile determinate de funcţiile de protecţie ale pădurilor;

d) 20-25ţ din încasările realizate din valorificarea masei lemnoase pe picior provenită din produse principale şi secundare;

e) alocaţii de la bugetul de stat.

Fondul de conservare şi regenerare a pădurilor se va folosi pentru împădurirea unor terenuri goale, pentru regenerarea suprafeţelor parcurse cu tăieri, gospodărirea cu prioritate a unor păduri cu funcţii speciale de protecţie, acoperirea cheltuielilor ocazionate de eventualele calamităţi asupra pădurilor şi pentru cumpărarea de terenuri potrivit prevederilor art. 51 şi 53 din prezenta lege;

f) sumele rămase disponibile la finele anului, menţionate la lit. a)-d), vor fi utilizate în exerciţiul financiar al anului următor, în acelaşi scop.

TITLUL III

Fondul forestier proprietate privată

Art. 64. - Administrarea fondului forestier proprietate privată se face de către proprietarii acestuia, individual sau în asociaţii.

Proprietarii de păduri şi de alte terenuri din fondul forestier proprietate privată au obligaţia să le gospodărească în conformitate cu regimul silvic şi cu regulile privind protecţia mediului.

Art. 65. - Veniturile proprietarilor fondului forestier proprietate privată, obţinute cu respectarea regimului silvic, provin din:

a) valorificarea produselor pădurii şi din alte activităţi economice proprii;

b) închirieri, concesionarea pădurilor şi a celorlelte terenuri din fondul forestier, despăgubiri şi altele de acest fel;

c) contravaloarea efectelor funcţiilor de protecţie ale pădurilor şi alte venituri.

Art. 66. - Modul de gospodărire a fondului forestier proprietate privată este stabilit prin amenajamentele silvice. Acestea se întocmesc pe trupuri de pădure şi pe ansamblul localităţii, fără a afecta dreptul de proprietate. Nerespectarea prevederilor acestora constituie contravenţie sau infracţiune, după caz.

Întocmirea amenajamentelor silvice se face în condiţiile art. 18 şi ale normelor tehnice privind gospodărirea pădurilor proprietate privată.

Cheltuielile aferente întocmirii amenajamentelor silvice pentru pădurile proprietate privată a persoanelor fizice se suportă de la bugetul de stat.

Art. 67. - Proprietarii fondului forestier proprietate privată sunt obligaţi să respecte prevederile amenajamentelor silvice şi să asigure permanenţa pădurii.

Regenerarea pădurilor proprietate privată, după tăiere, se va realiza de către proprietari în cel mult 2 ani. În acest scop, regia naţională a pădurilor acordă, la cerere, sprijin tehnic.

În cazul în care proprietarul nu-şi îndeplineşte obligaţiile prevăzute în alineatul precedent din motive imputabile lui, autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, după somaţie, va dispune Regiei Naţionale a Pădurilor executarea, prin ocol silvic, pe contul proprietarului, a lucrărilor de împădurire şi de întreţinere până la regenerarea definitivă. Devizul lucrărilor întocmit de ocolul silvic şi aprobat de forul ierarhic superior al acestuia se comunică proprietarului.

Devizul poate fi contestat de proprietar în termen de 30 de zile de la comunicare la judecătoria în a cărei rază teritorială se află pădurea. Împotriva hotărârii judecătoriei se pot exercita căile de atac prevăzute de Codul de procedură civilă. Devizul acceptat de proprietar, în mod expres sau tacit, prin necontestare în termen, constituie titlul executoriu şi temei al executării silite. Pe perioada executării lucrărilor de regenerare şi până la închiderea stării de masiv, folosirea în alte scopuri a zonei de regenerare este interzisă.

În situaţia unor calamităţi naturale, acţiunea de reîmpădurire va fi sprijinită de Regia Naţională a Pădurilor, prin acordarea de material săditor şi asistenţă tehnică, în mod gratuit.

Compoziţia, schemele şi tehnologiile de împădurire sunt cele prevăzute în normele tehnice elaborate de autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură.

Art. 68. - Persoanele juridice sau fizice pot înfiinţa, în condiţiile legii, plantaţii forestiere pe terenuri care le aparţin din afara fondului forestier.

Recoltarea lemnului din aceste plantaţii şi valorificarea lui sunt la latitudinea proprietarului.

Art. 69. - Deţinătorii de păduri proprietate privată au obligaţia să le menţină în stare bună de sănătate şi să execute la timp lucrările de igienă, precum şi cele de protecţie, cu sprijinul tehnic al Regiei Naţionale a Pădurilor.

Aceştia vor semnala ocolului silvic, imediat ce constată, apariţia de boli şi dăunători şi vor executa lucrările de combatere cu mijloace proprii sau prin unităţi specializate, contra cost.

Art. 70. - Deţinătorii de păduri proprietate privată au obligaţia să asigure paza acestora împotriva tăierilor ilegale de arbori, distrugerilor de seminţiş, incendiilor, furturilor, păşunatului neautorizat, precum şi altor fapte păgubitoare.

Organele silvice, prefecţii, consiliile judeţene şi locale, unităţile de poliţie, jandarmerie, unităţile şi formaţiunile de pompieri, unităţile Ministerului Apărării Naţionale, potrivit atribuţiilor ce le revin prin lege, vor sprijini pe deţinătorii de păduri proprietate privată în acţiunile de pază a pădurilor şi de stingere a incendiilor de pădure.

La solicitarea asociaţiilor de proprietari şi a unor proprietari individuali, Regia Naţională a Pădurilor, prin unităţile sale teritoriale, poate prelua asupra sa paza pădurilor respective pe bază de contracte sau convenţii încheiate cu solicitanţii.

Art. 71. - Păşunatul este interzis în arboretele în curs de regenerare şi în pădurile cu funcţii speciale de protecţie, precum şi în seminţişuri şi plantaţii cu vârste mai mici de 10 ani şi cu înălţime sub 3 metri, în păduri de plopi şi salcie sub vârsta de 5 ani.

Art. 72. - Autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură organizează controlul asupra modului în care se aplică regimul silvic în pădurile proprietate privată, constată faptele care contravin acestuia şi aplică, potrivit legii, sancţiuni ori sesizează, după caz, organele de urmărire penală.

Art. 73. - Deţinătorii de păduri

proprietate privată şi persoanele juridice sau fizice care execută exploatarea masei lemnoase sunt obligate să recolteze numai arbori marcaţi de personalul silvic, să respecte regulile silvice de exploatare a masei lemnoase şi cele referitoare la circulaţia materialului lemnos prevăzute de prezentul Cod silvic.

Marcarea şi evaluarea arborilor destinaţi tăierii se fac, la cerere, de către personalul silvic autorizat. Odată cu plata acestor prestaţii, proprietarii vor primi documentele legale pentru exploatarea şi transportul materialului lemnos respectiv.

Art. 74. - Reducerea suprafeţei pădurilor proprietate privată este interzisă, cu excepţia situaţiilor prevăzute la art. 54 alin. 2.

De asemenea, este interzisă defrişarea lentă, prin secuiri de arbori ori prin alte procedee care duc la reducerea treptată a consistenţei pădurii.

Art. 75. - Împădurirea terenurilor degradate constituite în perimetre de ameliorare potrivit legii se execută de către Regia Naţională a Pădurilor, prin unităţile sale teritoriale, cheltuielile suportându-se din fondul de ameliorare a fondului funciar ori din alocaţii de la bugetul de stat, potrivit legii.

Schimbarea destinaţiei terenurilor nu afectează dreptul de proprietate asupra acestora.

TITLUL IV

Dispoziţii comune fondului forestier proprietate publică şi fondului forestier proprietate privată

CAPITOLUL I

Controlul circulaţiei materialelor lemnoase şi al instalaţiilor de transformat lemn rotund în cherestea

Art. 76. - Materialele lemnoase vor putea fi transportate de la locul de recoltare sau depozitare numai însoţite de documentele de provenienţă, pe toată durata transportului, din care să rezulte cu certitudine legalitatea provenienţei acestora.

Prin *materiale lemnoase* se înţelege lemnul rotund sau despicat de lucru şi lemnul de foc, obţinute ca rezultat al aplicării tăierilor autorizate de produse principale, secundare, accidentale şi din acţiuni de igienizare a padurilor, cheresteaua precum şi lemnul ecarisat sau cioplit, lemnul brut, prelucrat sau semifabricat.

De asemenea, este supus prevederilor alin. 1 şi transportul pomilor de iarnă.

Art. 77. - Organele silvice sunt împuternicite să controleze circulaţia materialelor lemnoase şi să le reţină pe cele neînsoţite de documentele legale de provenienţă şi de transport.

Organele de poliţie şi cele vamale sunt obligate să exercite controlul circulaţiei materialelor lemnoase şi să le reţină pe cele neînsoţite de documente legale.

Este interzisă primirea spre încărcare, în orice mijloc de transport, a materialelor lemnoase neînsoţite de documentele legale de provenienţă.

Art. 78. - Materialele lemnoase găsite în curs de transport fără documentele prevăzute la art. 77 vor fi reţinute de către organele silvice împuternicite, de organele de poliţie şi vamale, în vederea stabilirii provenienţei lor.

Transportatorul va refuza primirea materialelor lemnoase prezentate spre expediere, dacă acestea nu au documente de însoţire conform prevederilor menţionate la art. 77.

Art. 79. - Materialele lemnoase reţinute în baza prevederilor art. 78 alin. 1 vor fi date în custodie, după împrejurări, unităţii silvice celei mai apropiate, care va asigura depozitarea şi paza lemnului reţinut.

Transportatorul găsit fără documente legale de însoţire este obligat să transporte materialul lemnos la locul de predare în custodie.

Materialele lemnoase reţinute în staţiile de cale ferată, porturi sau puncte vamale vor fi transportate, pe cheltuiala expeditorului, la unităţile silvice cele mai apropiate, dându-se în custodia acestora.

Art. 80. - Dacă în termenul stabilit de organul constatator sau ca urmare a hotărârii judecătoreşti nu se poate stabili provenienţa materialelor lemnoase reţinute, acestea vor fi confiscate potrivit prevederilor din legea penală sau din actele normative referitoare la sancţionarea contravenţiilor silvice.

În cazul în care s-a stabilit provenienţa legală, materialele lemnoase reţinute vor fi restituite proprietarului, care va suporta cheltuielile de depozitare.

Art. 81. - Se interzice efectuarea operaţiunilor de prelucrare a lemnului rotund în cherestea de către deţinătorii de instalaţii, dacă nu există documente de provenienţă legală a acestuia.

Art. 82. - Modul de aducere la îndeplinire a prevederilor referitoare la circulaţia şi prelucrarea în cherestea a materialelor lemnoase se stabileşte prin hotărâre a Guvernului, la propunerea autorităţilor publice centrale care răspunde de silvicultură.

CAPITOLUL II

Fondul cinegetic şi fondul piscicol din apele de munte

Art. 83. - Mamiferele, păsările sălbatice, peştele din apele de munte, precum şi alte specii de animal care prin rolul lor ecologic, economic şi social constituie avuţie de interes naţional sunt ocrotite de lege.

Art. 84. - Administrarea, ocrotirea, gospodărirea unitară şi raţională a fondului cinegetic şi a fondului piscicol din apele de munte se asigură de către autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură.

În îndeplinirea atribuţiilor prevăzute la alin. 1, autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură emite norme tehnice pentru ocrotirea şi gospodărirea fondurilor de vânătoare şi a fondurilor piscicole din apele de munte, care sunt obligatorii pentru toţi deţinătorii acestora, indiferent de forma de proprietate.

Art. 85. - În executarea atribuţiilor de serviciu, personalul silvic care răspunde de ocrotirea, selecţia şi paza vânatului practică vânătoarea, pe fondurile de vânătoare gospodărite de unităţile silvice, pe baza permisului de port- armă şi a autorizaţiei date de către ocolul silvic care are în gestiune fondul respectiv.

Activitatea de vânătoare recreativă şi pescuitul sportiv se reglementează prin lege.

Art. 86. - Autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură stabileşte norme tehnice obligatorii pentru reglarea efectivelor optime de vânat, în special a celor care produc pagube culturilor agricole, iar unităţile deţinătoare ale fondurilor de vânătoare răspund de aplicarea acestora şi pentru pagubele produse.

TITLUL V

Vegetaţia forestieră din afara fondului forestier

Art. 87. - Vegetaţia forestieră situată pe terenuri din afara fondului forestier naţional, precizată la art. 6, se administrează de către proprietarii acestora, se gospodăreşte potrivit scopului pentru care a fost creată şi este supusă unor norme tehnice silvice şi de pază, precum şi de circulaţie şi transport pentru materialul lemnos recoltat, emise de catre autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, care controlează aplicarea şi respectarea lor.

Art. 88. - Transformarea păşunilor împădurite se face pe baza studiilor întocmite de unităţi specializate abilitate de autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură.

Este interzisă defrişarea vegetaţiei forestiere pe terenuri din afara fondului forestier în următoarele situaţii:

a) în zonele în care vegetaţia forestieră îndeplineşte funcţiile speciale de protecţie, prevăzute la art. 20;

b) pe terenurile cu înclinare mai mare de 30 de grade;

c) înainte de atingerea vârstei exploatabilităţii, stabilită prin norme tehnice.

Art. 89. - Se interzic tăierea, incendierea, distrugerea sau degradarea prin orice mijloace a jnepenişurilor.

Art. 90. - Deţinătorii de terenuri cu vegetaţie forestieră din afara fondului forestier naţional au obligaţia să asigure paza acesteia, să ia măsuri de prevenire şi stingere a incendiilor, să respecte dispoziţiile cu privire la protecţia pădurilor şi circulaţia maselor lemnoase, cuprinse în prezentul Cod silvic.

Art. 91. - Valorificarea lemnului de pe terenurile cu vegetaţie forestieră din afara fondului forestier naţional se face de către proprietarii acestora.

Art. 92. - Recoltarea materialului lemnos de pe ternurile situate în fara fondului forestier, prevăzute la art. 6, este permisă numai cu marcarea prealabilă de către ocolul silvic a arborilor de extras. Contravaloarea cheltuielilor ocazionate de marcarea materialului lemnos se suportă de către deţinătorii de terenuri şi constituie venit la Regia Naţională a Pădurilor.

Art. 93. - Autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură organizează controlul asupra modului în care se aplică regulile silvice şi de pază pe terenurile cu vegetaţie forestieră din afara fondului forestier naţional, precum şi cele referitoare la circulaţia materialului lemnos rezultat de pe aceste terenuri.

Art. 94. - Statul, prin autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, va încuraja crearea de perdele forestiere de protecţie a terenurilor agricole, plantarea cu specii forestiere a unor terenuri degradate, proprietate privată, neconstituite în perimetre de ameliorare, precum şi a altor terenuri disponibile, asigurând gratuit, la cererea proprietarilor, material de plantat şi asistenţa tehnică necesară. Cheltuielile pentru prestaţiile respective se suportă din fondul de ameliorare a fondului funciar constituit potrivit legii şi din alocaţii de la bugetul de stat.

Pentru zonele afectate de secetă şi eroziune, unde se manifestă puternice dezechilibre ecologice, acţiunea de realizare a perdelelor forestiere de protecţie constituie lucrare de utilitate publică.

TITLUL VI

Răspunderi şi sancţiuni

Art. 95. - Încălcarea prevederilor prezentului Cod silvic atrage, după caz, răspunderea disciplinară, materială, civilă, contravenţională sau penală a persoanei vinovate, potrivit legii.

Art. 96. - Ocuparea fără drept, în întregime sau în parte, a unor păduri, terenuri sau ape din fondul forestier naţional, precum şi distrugerea, degradarea sau mutarea semnelor de hotar, a împrejmuirilor ori a reperelor de marcare, se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

Art. 97. - Tăierea sau scoaterea din rădăcini, fără drept, de arbori, puieţi sau lăstari din fondul forestier naţional sau de pe terenurile cu vegetaţie forestieră prevăzute la art. 6, dacă valoarea pagubei este de peste 5 ori mai mare decât preţul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior sau dacă valoarea pagubei este sub această limită, dar fapta a fost săvârşită de cel puţin două ori în interval de 2 ani, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 4 ani sau cu amendă.

Dacă fapta a avut ca urmare o pagubă în valoare de peste 20 de ori mai mare decât preţul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 5 ani.

Când fapta a avut ca urmare o pagubă în valoare de peste 50 de ori mai mare decât preţul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Maximele pedepselor prevăzute la alin. 1 - 3 se majorează cu 3 ani în cazul în care faptele au fost săvârşite în următoarele împrejurări:

a) de două sau mai multe persoane împreună;
b) de o persoană având asupra sa o armă sau substanţe chimice periculoase;
c) în timpul nopţii;
d) în arii forestiere protejate.

Tentativa se pedepseşte.

Art. 98. - Furtul de arbori doborâţi sau rupţi de fenomene naturale, ori de arbori, puieţi sau lăstari care au fost tăiaţi sau scoşi din rădăcini, cu sau fără drept, din fondul forestier naţional sau de pe terenurile cu vegetaţie forestieră prevăzute la art. 6, dacă valoarea pagubei este de peste 5 ori mai mare decât preţul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, ori dacă valoarea pagubei este sub această limită, dar fapta a fost săvârşită de cel puţin două ori în interval de 2 ani, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani sau cu amendă.

Dacă fapta a avut ca urmare o pagubă în valoare de peste 20 de ori mai mare decât pretul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Când fapta a avut ca urmare o pagubă în valoare de peste 50 de ori mai mare decât preţul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

În cazul în care furtul a fost săvârşit în împrejurările menţionate la art. 97 alin. 4, maximul pedepselor prevăzute în alineatele precedente se majorează cu 3 ani.

Mijloacele de transport şi uneltele folosite care au servit la săvârşirea infracţiunii sunt supuse confiscării speciale în condiţiile prevăzute la art. 118 din Codul penal.

Tentativa se pedepseşte.

Art. 99. - Falsificarea ciocanului silvic de marcat se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Art. 100. - Folosirea fără drept sau contrar dispoziţiilor legale specifice a ciocanului silvic de marcat se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Dacă, prin marcare, s-a folosit un ciocan silvic de marcat fals ori alte obiecte cu mijloace potrivite, pedeapsa este închisoare de la 1 la 5 ani.

Art. 101. - Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuinţare, prin incendiere, a unor păduri de pe suprafeţe întinse de terenuri constituie infracţiune de distrugere calificată care a avut ca urmare un dezastru şi se pedepseşte potrivit dispoziţiilor prevăzute în Codul penal.

Art. 102. - Distrugerea sau vătămarea arborilor, puieţilor ori lăstarilor prin păşunare în păduri sau zone în care păşunatul este interzis, dacă valoarea pagubei este de 5 ori mai mare decât preţul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

Art. 103. - Distrugerea sau

vătămarea, în orice mod, a jnepenişurilor se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

Art. 104. - Când infracţiunile prevăzute la art. 97 şi 98 sunt săvârşite de personalul silvic cu atribuţii de constatare a infracţiunilor şi a contravenţiilor, maximul pedepselor se majorează cu 2 ani.

Art. 105. - Pe lângă organele de urmărire penală, sunt competenţi să constate infracţiunile prevăzute la art. 96 - 103 pădurarii, brigadierii, şefii districtelor silvice, inginerii şi tehnicienii silvici, de la ocoalele silvice, unităţile silvice, Regia Naţională a Pădurilor şi autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură.

Art. 106. - Organele prevăzute la art. 105 au obligaţiile organelor de constatare a infracţiunilor, prevăzute de Codul de procedură penală.

Organele de constatare, însoţite de un poliţist, sunt autorizate să indentifice şi să inventarieze, la locurile unde se află materialele lemnoase provenite din infracţiuni, cu respectarea dispoziţiilor Codului de procedură penală privind percheziţia.

Procesul-verbal de constatare a infracţiunii se trimite, în termen de cel mult 5 zile de la data constatării, ocolului silvic de pe raza teritorială a locului unde a fost săvârşită fapta, pentru calcularea pagubei.

Şeful ocolului silvic trimite procesul-verbal de constatare a infracţiunii, împreună cu calculul valorii pagubei, procurorului competent, în termen de cel mult 5 zile de la primirea acestuia de la organul constatator.

Art. 107. - Evaluarea pagubelor cauzate fondului forestier prin infracţiuni şi contravenţii se face potrivit criteriilor şi cuantumurilor stabilite de autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură şi aprobate de lege.

De asemenea, se stabilesc prin lege şi criteriile de evaluare a pagubelor care se produc din cauza personalului unităţilor silvice, care nu constituie infracţiuni sau contravenţii, în ceea ce priveşte arborii pe picior, puieţii sau lăstarii şi pentru care răspunderea materială este reglementată potrivit legislaţiei muncii.

Valoarea pagubelor se recuperează prin organele Ministerului Finanţelor şi se varsă în fondul de conservare şi regenerare a pădurilor.

Art. 108. - Stabilirea şi sancţionarea contravenţiilor silvice se reglementează prin lege specială.

Art. 109. - Prevederile prezentului titlu se completează cu dispoziţiile Codului penal şi ale Codului de procedură penală.

TITLUL VII

Dispoziţii finale

Art. 110. - Autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură coordonează, organizează şi îndrumă activitatea de cercetare ştiinţifică şi inginerie tehnologică în domeniu, sprijină dezvoltarea acestora şi urmăreşte folosirea eficientă a rezultatelor obţinute, în vederea fundamentării tehnico-ştiinţifice a măsurilor de gospodărire a pădurilor.

De asemenea, autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură sprijină iniţiativa şi acţiunile instituţiilor publice şi organizaţiilor neguvernamentale vizând apărarea şi dezvoltarea fondului forestier naţional, precum şi gospodărirea raţională, durabilă a ecosistemelor forestiere.

Art. 111. - Conservarea biodiversităţii şi a peisajului forestier se asigură, în principal, prin constituirea de parcuri naţionale şi alte arii protejate în fondul forestier şi în vegetaţia forestieră din afara acestuia, după caz.

Constituirea acestora se face la propunerea institutelor de specialitate şi a altor foruri ştiinţifice, pe baza cercetărilor întreprinse în acest scop, şi se aprobă prin lege.

Art. 112. - Constituirea, administrarea şi gospodărirea parcurilor naţionale şi a celorlalte arii protejate din fondul forestier se fac de către Regia Naţională a Pădurilor.

Art. 113. - Personalul din silvicultură, de toate gradele, este obligat să poarte, în exerciţiul atribuţiunilor de serviciu, uniforma şi însemnele distinctive stabilite de autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, care se atribuie gratuit, fară a fi impozitate.

Gradele profesionale şi modul de promovare se stabilesc prin statutul personalului silvic, aprobat prin lege.

Personalul tehnic silvic este dotat cu armament de serviciu, în conformitate cu reglementările legale în vigoare.

Art. 114. - În exercitarea atribuţiilor de serviciu privind paza fondului forestier, constatarea contravenţiilor şi a infracţiunilor silvice, personalul silvic este asimilat personalului care îndeplineşte funcţii ce implică exerciţiul autorităţii publice.

Art. 115. - Unităţile de poliţie şi de jandarmerie sunt obligate să sprijine unităţile silvice în organizarea şi desfăşurarea acţiunilor de prevenire şi combatere a fenomenului infracţional şi contravenţional în din silvicultură.

Art. 116. - Terenurile din fondul forestier proprietate publică de stat sunt scutite de taxe şi impozite.

Pentru clădirile amplasate în fondul forestier se achită taxele şi impozitele prevăzute de lege.

Art. 117. - Autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură emite regulamente şi instrucţiuni privind gospodărirea durabilă a pădurilor, care se publică în Monitorul Oficial al României, precum şi norme tehnice specifice.

Art. 118. - Autoritatea publica centrală care răspunde de silvicultură prezintă anual Guvernului un raport asupra stării pădurilor.

Art. 119. - Prezentul Cod silvic intră în vigoare la 60 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al Ropmâniei.

Art. 120. - Pe data intrării în vigoare a Codului silvic, se abrogă: Legea nr. 3/1962 - Codul silvic; art. 18 din Legea nr. 8/1971 pentru organizarea, administrarea şi folosirea pajiştilor, loturilor zootehnice şi semincere, precum şi a staţiunilor comunale de montă; cap. I - III şi prevederile din cap. V - Răspunderi şi sancţiuni - referitoare la regimul vegetaţiei forestiere din afara fondului forestier, din Decretul nr. 257/1982 privind regimul vegetaţiei forestiere de pe terenurile situate în afara fondului forestier şi funcţionarea instalaţiilor de prelucrat lemn rotund în cherestea; Legea nr. 2/1987 privind conservarea, protejarea şi dezvoltarea pădurilor, exploatarea lor raţională, economică şi menţinerea echilibrului ecologic, cu modificările ulterioare, exceptând art. 9, art. 35 - 39 şi anexa 2, precum şi orice alte dispoziţii contrare.

LEGEA Nr. 141 din 24 iulie 1997

privind

Codul vamal al României

Publicată în Monitorul Oficial Nr. 180
din 1 august 1997

CUPRINS

CAPITOLUL I. DISPOZIŢII GENERALE 718
- Secţiunea I. Domeniul de aplicare 718
- Secţiunea a II-a. Definiţii de bază 718

CAPITOLUL II. SISTEMUL INSTITUŢIONAL AL AUTORITĂŢII VAMALE 719
- Secţiunea I. Structura organizatorică a autorităţii vamale 719
- Secţiunea a II-a. Atribuţiile autorităţii vamale 720
- Secţiunea a III-a. Drepturile şi obligaţiile autorităţii vamale 722
- Secţiunea a IV-a. Personalul vamal 722

CAPITOLUL III. RELAŢII ŞI INFORMAŢII PRIVIND REGLEMENTĂRILE VAMALE 723

CAPITOLUL IV. PRINCIPII DE BAZĂ PENTRU APLICAREA REGLEMENTĂRILOR VAMALE 724

CAPITOLUL V. ETAPE ALE OPERAŢIUNII DE VĂMUIRE 724
- Secţiunea I. Operaţiuni prealabile vămuirii 724
- Secţiunea a II-a. Stabilirea regimului vamal al mărfurilor 725
- Secţiunea a III-a. Dispoziţii comune privind regimurile vamale 726
- Secţiunea a IV-a. Comisionari în vamă 728

CAPITOLUL VI. REGIMURILE VAMALE DEFINITIVE 728
- Secţiunea I. Importul 728
- Secţiunea a II-a. Exportul 731
- Secţiunea a III-a. Prohibiţii şi restricţii la import şi la export 731
- Secţiunea a IV-a. Regimul vamal aplicabil călătorilor şi altor persoane fizice 732

CAPITOLUL VII. REGIMURILE VAMALE SUSPENSIVE 732
- Secţiunea I. Dispoziţii comune 732
- Secţiunea a II-a. Tranzitul vamal 733
- Secţiunea a III-a. Antrepozitul vamal 733
- Secţiunea a IV-a. Perfecţionarea activă 734
- Secţiunea a V-a. Transformarea sub control vamal 735
- Secţiunea a VI-a. Admiterea temporară 736
- Secţiunea a VII-a. Perfecţionarea pasivă 736

CAPITOLUL VIII. ALTE DESTINAŢII VAMALE 737

Secțiunea I. Zone libere 737
Secțiunea a II-a. Reexportul mărfurilor străine de pe teritoriul României...739
Secțiunea a III-a. Mărfurile exportate și returnate în România....................739
CAPITOLUL IX. DATORIA VAMALĂ....................739
Secțiunea I. Formarea datoriei vamale....................739
Secțiunea a II-a. Garantarea datoriei vamale 742
Secțiunea a III-a. Evidența și plata datoriei vamale....................742
Secțiunea a IV-a. Stingerea datoriei vamale 743
CAPITOLUL I0. PLÂNGERI ȘI CONTESTAȚII VAMALE....................744
Secțiunea I. Plângeri 744
Secțiunea a II-a. Contestații....................744
CAPITOLUL I1. SANCȚIUNI 745
Secțiunea I. Infracțiuni....................745
Secțiunea a II-a. Contravenții 746
CAPITOLUL I2. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII....................746

CAPITOLUL I

DISPOZIŢII GENERALE

Secţiunea I
Domeniul de aplicare

Art. 1 - (1) Codul vamal se aplică în mod uniform şi nediscriminatoriu pe întreg teritoriul României.

(2) Prevederile cuprinse în prezentul cod se aplică tuturor bunurilor introduse sau scoase din ţară de către persoane fizice sau persoane juridice.

Art. 2 - (1) Introducerea sau scoaterea din ţară a mărfurilor, a mijloacelor de transport şi a oricăror alte bunuri este permisă numai prin punctele de control pentru trecerea frontierei de stat.

(2) La trecerea frontierei de stat, mărfurile, mijloacele de transport şi orice alte bunuri sunt supuse vămuirii de către autorităţile vamale.

(3) În punctele de control pentru trecerea frontierei de stat şi pe teritoriului ţării sunt organizate birouri vamale care funcţionează potrivit legii.

Secţiunea a II-a
Definiţii de bază

Art. 3 - În aplicarea prevederilor prezentului cod, prin termenii de mai jos se înţelege:

a) reglementări vamale - dispoziţiile cuprinse în prezentul cod, în regulamentul vamal de aplicare a acestuia, precum şi în alte acte normative care cuprind prevederi referitoare la domeniul vamal;

b) persoană - persoană fizică sau juridică;

c) persoana stabilită în România - o persoană fizică cu domiciliul în România sau o persoană juridică română;

d) autoritate vamală - autoritate investită pentru aplicarea reglementărilor vamale;

e) birou vamal şi punct vamal - unităţi ale autorităţii vamale în care pot fi îndeplinite, în totalitate sau în parte, formalităţile prevăzute de reglementările vamale;

f) statut vamal - încadrarea unei mărfi ca marfă românească sau străină;

g) mărfuri româneşti - mărfuri obţinute cu respectarea condiţiilor de origine prevăzute în prezentul cod;

h) mărfuri străine - altele decât cele definite la lit. g);

i) drepturi de import - taxele vamale, taxa pe valoarea adăugată, accizele şi orice alte sume care se cuvin statului la importul de mărfuri;

j) drepturi de export - taxele vamale şi orice alte sume care se cuvin statului la exportul de mărfuri;

k) tarif vamal - tabel care cuprinde nomenclatura combinată a mărfurilor, taxele vamale exprimate în procente, precum şi cele rezultate din aplicarea măsurilor tarifare preferenţiale prevăzute în reglementările legale;

l) datorie vamală - obligaţia unei persoane de a plăti drepturile de import sau de export;

m) debitor vamal - titularul unei datorii vamale;

n) supraveghere vamală - orice acţiune a autorităţii vamale pentru asigurarea respectării reglementărilor vamale în acest domeniu;

o) control vamal - îndeplinirea de către autoritatea vamală a operaţiunilor de verificare a mărfurilor, a existenţei şi autenticităţii documentelor; examinarea evidenţelor financiar-contabile şi a altor înscrisuri ale titularilor de operaţiuni; controlul mijloacelor de transport; controlul bagajelor şi al altor mărfuri transportate sau aflate asupra persoanelor; efectuarea de anchete administrative şi alte acţiuni similare, cu scopul de a asigura respectarea reglementărilor vamale şi a altor norme aplicabile mărfurilor aflate sub supraveghere vamală;

p) elemente de taxare - nivelul cotei procentuale prevăzute în tariful vamal, metodele de determinare a valorii în vamă şi regulile de origine aplicabile;

r) destinaţia vamală a mărfurilor - plasarea mărfurilor sub un regim vamal, introducerea lor într-o zonă liberă sau antrepozit liber, reexportul acestora în afara teritoriului României; distrugerea sau abandonul în favoarea statului;

s) declaraţie vamală - actul unilateral cu caracter public, prin care o persoană manifestă, în formele şi în modalităţile prevăzute în reglementările vamale, voinţa de a plasa mărfurile sub un regim vamal determinat;

t) declarant - persoana care întocmeşte şi depune declaraţia vamală în nume propriu sau persoana în numele căreia este întocmită declaraţia vamală de către mandatar sau comisionar;

u) liber de vamă - actul prin care autoritatea vamală lasă la dispoziţia titularului declaraţiei vamale mărfurile vămuite, în scopul prevăzut de regimul vamal sub care acestea au fost plasate;

v) vămuire - ansamblul de operaţiuni efectuate de autoritatea vamală de la prezentarea mărfurilor, a mijloacelor de transport şi a oricăror alte bunuri până la acordarea liberului de vamă;

x) decizie vamală - orice act al autorităţilor vamale, privind reglementările vamale, adoptat de acestea, care produce efecte juridice asupra uneia sau mai multor persoane;

y) bunuri - mărfuri, vietăţi, orice alte produse, precum şi mijloace de transport.

CAPITOLUL II

SISTEMUL INSTITUŢIONAL AL AUTORITĂŢII VAMALE

Secţiunea I

Structura organizatorică a autorităţii vamale

Art. 4 - (1) Activitatea autorităţii vamale se exercită prin:

a) Direcţia Generală a Vămilor;

b) direcţiile regionale vamale;

c) birourile vamale.

(2) În cadrul birourilor vamale se pot înfiinţa puncte vamale.

(3) Structura Direcţiei Generale a Vămilor se aprobă de către Ministerul Finanţelor, iar cea a direcţiilor regionale, a birourilor şi a punctelor

vamale, de către Direcţia Generală a Vămilor.

(4) Autoritatea vamală va avea o siglă ale cărei caracteristici se stabilesc de către Direcţia Generală a Vămilor.

Art. 5 - (1) Direcţia Generală a Vămilor are personalitate juridică. Organizarea şi funcţionarea acesteia se fac prin hotărâre a Guvernului.

(2) Salarizarea personalului din cadrul Direcţiei Generale a Vămilor se stabileşte la nivelul prevăzut pentru Ministerul Finanţelor.

(3) Funcţiile specifice utilizate în Direcţia Generală a Vămilor, în direcţiile regionale, în birourile şi în punctele vamale se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Art. 6 - (1) Direcţiile regionale, birourile şi punctele vamale sunt subordonate Direcţiei Generale a Vămilor.

(2) Birourile vamale de frontieră se înfiinţează prin hotărâre a Guvernului.

(3) Direcţiile regionale şi birourile vamale de interior se înfiinţează prin decizia Direcţiei Generale a Vămilor.

Art. 7 - Autorităţile vamale îşi desfăşoară activitatea în sedii proprii sau, atunci când acest lucru nu este posibil, în spaţii puse la dispoziţie fără plată de către deţinătorii legali, care, potrivit legii, sunt autorizaţi să funcţioneze în punctele de control pentru trecerea frontierei de stat.

Secţiunea a II-a
Atribuţiile autorităţii vamale

Art. 8 - (1) Autoritatea vamală exercită, în cadrul politicii vamale a statului, atribuţiile conferite prin reglementări vamale, pentru realizarea vămuirii bunurilor introduse sau scoase din ţară.

(2) Operaţiunea de vămuire se efectuează la birourile şi punctele vamale de către personalul operativ al autorităţii vamale, sub îndrumarea şi controlul direcţiilor regionale vamale şi al Direcţiei Generale a Vămilor.

(3) În cazurile şi în condiţiile prevăzute de regulamentul vamal, operaţiunea de vămuire se poate efectua şi în alte locuri decât în cele prevăzute la alin. (2).

Art. 9 - (1) Autoritatea vamală are dreptul să efectueze controlul vamal al mijloacelor de transport şi al mărfurilor, precum şi al bunurilor şi valorilor aparţinând persoanelor fizice, prezentate la introducerea sau la scoaterea lor din ţară.

(2) În cazul în care se refuză prezentarea, autoritatea vamală are dreptul să efectueze controlul vamal, din proprie iniţiativă, fără acordul titularului.

(3) Controlul vamal corporal al persoanelor se poate efectua, în cazuri excepţionale, atunci când există informaţii sau prezumţii că se încearcă încălcarea reglementărilor vamale. Cazurile, condiţiile şi procedurile se stabilesc prin regulamentul vamal.

Art. 10 - (1) Autoritatea vamală, atunci când are informaţii cu privire la persoanele care, la trecerea frontierei de stat, ar transporta substanţe stupefiante ascunse în corpul lor, poate, pe baza consimţământului acestora, să le supună unui examen de investigare medicală.

(2) În caz de refuz, agentul vamal va solicita parchetului în a cărui rază de competenţă se afla biroul vamal autorizarea pentru examinarea medicală şi reţinerea persoanei. Rezultatele examinării medicale se prezintă parchetului, în scopul aplicării procedurilor penale.

Art. 11 - Autoritatea vamală are dreptul de a opri mijloacele de transport, folosind semnale formale specifice. Când conducătorii mijloacelor de transport refuză să oprească, pot fi utilizate, pentru imobilizare, şi alte modalităţi prevăzute de lege.

Art. 12 - (1) Agentul vamal are dreptul ca, în vederea efectuării controlului vamal în condiţiile legii, să urce la bordul oricăror nave, inclusiv al celor militare, aflate în porturile maritime sau fluviale, precum şi în rada acestora.

(2) Comandantul sau, în absenţa să, secundul navei comerciale sau militare, este obligat să primească autorităţile vamale, să le însoţească în timpul controlului şi să le creeze posibilitatea de a verifica orice loc de pe navă susceptibil de a ascunde bunuri sau valori supuse vămuirii.

(3) Prevederile alin. (1) şi (2) se aplică şi aeronavelor comerciale sau militare aflate în aeroporturi, la sosirea sau la plecarea din ţară.

Art. 13 - (1) Autoritatea vamală poate controla bunurile supuse vămuirii, în orice loc s-ar afla pe teritoriul ţării.

(2) În acest scop, autoritatea vamală poate:

a) verifica, în condiţiile legii, clădiri, depozite, terenuri şi orice alte obiective;

b) preleva, în condiţiile legii, probe pe care le analizează în laboratoarele proprii sau agreate, în vederea identificării şi expertizării mărfurilor;

c) efectua investigaţii, supravegheri şi verificări în cazurile în care sunt semnalate situaţii de încălcare a reglementărilor vamale;

d) exercita controlul ulterior la sediul agenţilor economici asupra operaţiunilor de comerţ exterior, în scopul verificării respectării reglementărilor vamale;

e) identifica, pe bază de documente, persoanele care se află în raza de activitate a biroului vamal.

Art. 14 - Pentru efectuarea controlului vamal, atunci când este cazul, instituţiile şi agenţii economici au obligaţia să pună la dispoziţia autorităţii vamale, fără plată, datele şi informaţiile pe care le deţin, referitoare la bunurile supuse vămuirii. Aceste date şi informaţii vor fi transmise, în scris sau înregistrate pe alt suport material compatibil, în termenul solicitat.

Art. 15 - (1) Organele poştale sunt obligate să prezinte, pentru vămuire, autorităţii vamale aflate în incinta oficiului poştal, coletele şi trimiterile poştale internaţionale, cu respectarea normelor poştale.

(2) În exercitarea atribuţiilor de control, autoritatea vamală nu poate să aducă atingere secretului corespondenţei şi al trimiterilor poştale.

Art. 16 - (1) Autoritatea vamală îşi exercită atribuţiile pe întreg teritoriul

României, în condiţiile stabilite prin prezentul cod.

(2) Organele de poliţie, de grăniceri şi de control ale Ministerului Finanţelor, atunci când constată încălcări ale reglementărilor vamale, sunt obligate să anunţe de îndată autoritatea vamală cea mai apropiată şi să depună, la cererea acesteia, bunurile care au făcut obiectul acelei încălcări.

Art. 17 - (1) În scopul prevenirii încălcării reglementărilor vamale, se instituie o zonă specială de supraveghere vamală, cuprinsa între limita exterioară a mării teritoriale şi frontiera de stat, precum şi o fâşie de 20 km în interiorul frontierei de stat.

(2) În zona specială de supraveghere vamală, autoritatea vamală, pe lângă controlul vamal obişnuit, efectuează şi alte acţiuni specifice, prin înfiinţarea de posturi de supraveghere vamală, permanente sau temporare, fixe ori mobile. Totodată, realizează controale inopinate, urmăreşte şi identifică persoanele suspectate de încălcarea reglementărilor vamale.

(3) Organele de grăniceri şi de poliţie sunt obligate să acţioneze, la cererea şi sub indicaţiile de specialitate ale autorităţii vamale, pentru supravegherea efectuată în zona vamală specială.

Secţiunea a III-a
Drepturile şi obligaţiile autorităţii vamale

Art. 18 - Direcţia Generală a Vămilor şi direcţiile regionale vamale exercită coordonarea, îndrumarea şi controlul efectuării operaţiunilor de vămuire, realizate de către birourile şi punctele vamale, asigurând aplicarea uniformă a reglementărilor vamale.

Art. 19 - Birourile şi punctele vamale sunt unităţi operative care efectuează operaţiunile de vămuire a bunurilor şi supravegherea vamală în cazurile şi în condiţiile prevăzute de reglementările vamale.

Art. 20 - Autoritatea vamală comunică, la cererea ministerelor şi a altor instituţii centrale, precum şi a Băncii Naţionale a României, date privind operaţiunile vamale necesare activităţii acestora.

Secţiunea a IV-a
Personalul vamal

Art. 21 - (1) Personalul vamal cuprinde salariaţi încadraţi în sistemul instituţional al autorităţii vamale.

(2) Funcţiile specifice ale personalului vamal sunt stabilite prin hotărâre a Guvernului.

Art. 22 - Condiţiile de încadrare, de promovare, de desfacere a contractului individual de muncă, precum şi alte norme specifice în executarea contractului individual de muncă se stabilesc în statutul personalului vamal.

Art. 23 - Personalul vamal poartă, în timpul serviciului, uniforma, însemne, ecusoane distincte şi, după caz, echipament de protecţie, care se atribuie gratuit. Modelul şi durata de întrebuinţare a acestora se vor stabili prin statutul personalului vamal.

Art. 24 - (1) Agenţii vamali îşi exercită atribuţiile în cadrul operaţiunilor de vămuire şi supraveghere vamală numai pe baza legitimaţiilor de serviciu, în care sunt înscrise competenţele conferite prin normele legale.

(2) Organele de poliţie sunt obligate să acorde, la cerere, sprijin autorităţilor vamale în exercitarea atribuţiilor care le revin.

Art. 25 - Agenţii vamali, în exercitarea atribuţiilor de serviciu, beneficiază de ocrotirea specială prevăzută de lege pentru ofiţerii de poliţie.

Art. 26 - Personalul vamal care are dreptul de a purta şi de a face uz de armă va fi stabilit de directorul general al Direcţiei Generale a Vămilor, cu aprobarea ministrului finanţelor.

Art. 27 - Personalul vamal, indiferent de funcţia deţinută, este obligat să păstreze confidenţialitatea datelor şi a operaţiunilor efectuate.

Art. 28 - Personalul vamal este obligat să fie loial instituţiei, să aibă o atitudine corectă şi integră, acţionând cu competenţă şi fermitate pentru prevenirea, combaterea şi sancţionarea încălcărilor aduse reglementărilor vamale.

Art. 29 - La angajarea în serviciu, personalul vamal depune următorul jurământ:

"Jur să respect Constituţia şi legile ţării, să îndeplinesc cu devotament atribuţiile de serviciu şi să aplic ferm şi imparţial reglementările vamale."

Art. 30 - Direcţia Generală a Vămilor va organiza cursuri de iniţiere în vederea angajării personalului vamal, precum şi cursuri de specializare şi perfecţionare pentru personalul vamal încadrat.

CAPITOLUL III

RELAŢII ŞI INFORMAŢII PRIVIND REGLEMENTĂRILE VAMALE

Art. 31 - (1) Persoanele interesate au dreptul să solicite, în scris, autorităţii vamale, relaţii şi informaţii privind aplicarea reglementărilor vamale, justificând interesul obţinerii acestora prin precizarea operaţiunii de comerţ exterior ce urmează a fi realizată.

(2) La cerere se anexează, dacă este cazul, documentaţia cuprinzând principalele caracteristici tehnice şi comerciale ale bunurilor care fac obiectul tranzacţiei, precum şi analizele de laborator.

(3) Autoritatea vamală va da relaţiile şi informaţiile cerute, în cel mai scurt termen, dar nu mai mult de 10 zile.

Art. 32 - (1) Informaţia scrisă privind aplicarea tarifului vamal obligă autoritatea vamală numai în privinţa clasificării tarifare, dacă formalităţile vamale sunt îndeplinite ulterior datei la care s-a comunicat informaţia, iar mărfurile sunt identice cu cele menţionate în informaţie. Autoritatea vamală eliberează răspunsul scris, fără plată.

Informaţia dată va cuprinde temeiul legal şi este valabilă atât timp cât reglementarea vamală invocată este în vigoare.

(2) În cazurile când informaţia furnizată este eronată, autoritatea

vamală este obligată ca, de îndată, să o revoce sau să o modifice, comunicând aceasta solicitantului.

CAPITOLUL IV

PRINCIPII DE BAZĂ PENTRU APLICAREA REGLEMENTĂRILOR VAMALE

Art. 33 - Bunurile se introduc sau se scot din țară numai prin birourile vamale. Aceste mărfuri sunt supuse operațiunii de vămuire și rămân sub supraveghere vamală până la acordarea liberului de vamă.

Art. 34 - (1) Bunurile intrate în țară se înscriu, în ordinea sosirii la frontieră, în registrul de evidență, pe baza documentelor de transport și a celor comerciale.

(2) În lipsa documentelor de însoțire, înscrierea mărfurilor se face pe baza constatărilor autorității vamale sau a altor documente prezentate organelor vamale de către cei interesați, din care să rezulte mărfurile care urmează să fie supuse vămuirii.

Art. 35 - (1) Mărfurile și bunurile înregistrate, după intrarea în țară, sunt îndrumate astfel:

a) către biroul vamal stabilit de autoritatea vamală sau în alt loc desemnat de aceasta;

b) spre o zonă liberă, când mărfurile sunt destinate acesteia.

(2) În caz de forță majoră sau de caz fortuit, la schimbarea destinației stabilite potrivit alin. (1), transportatorul este obligat să sesizeze imediat autoritatea vamală, informând totodată despre eventualele pierderi parțiale sau totale ale mărfurilor.

(3) Când o navă sau o aeronavă aflată în situația prevăzută la alin. (1) este obligată, din motive de forță majoră sau de caz fortuit, să facă o escală sau să staționeze temporar pe teritoriul României, transportatorul este obligat să informeze fără întârziere autoritatea vamală asupra situației intervenite, aceasta stabilind măsurile de supraveghere a navei sau a aeronavei, precum și a bunurilor transportate de acestea.

Art. 36 - Prevederile art. 35 nu se aplică bunurilor aparținând persoanelor fizice, precum și mărfurilor aflate la bordul navelor sau al aeronavelor care traversează marea teritorială și apele teritoriale sau spațiul aerian al României, fără a avea ca destinație un port sau un aeroport românesc.

CAPITOLUL V

ETAPE ALE OPERAȚIUNII DE VĂMUIRE

Secțiunea I
Operațiuni prealabile vămuirii

Art. 37 - Mărfurile sosite la vama de destinație sau la locul stabilit de autoritatea vamală, potrivit art. 35 alin. (1) lit. a), se prezintă autorității vamale de către transportator sau de către titularul operațiunii comerciale ori de către reprezentantul acestuia.

Art. 38 - (1) Mărfurile prezentate biroului sau punctului vamal se află sub supraveghere vamală până la stabilirea regimului vamal şi intră în depozit necesar cu caracter temporar.

(2) Autoritatea vamală poate cere depozitarului să constituie o garanţie care să asigure plata drepturilor de import.

Art. 39 - Mărfurile aflate în depozit necesar cu caracter temporar pot fi manipulate numai în scopul conservării lor în starea iniţială, fără să se modifice caracteristicile sau aspectele tehnice şi comerciale.

Art. 40 - În cazurile în care, conform legii, autorităţile competente hotărăsc distrugerea mărfurilor aflate în depozit necesar cu caracter temporar, aceasta operaţiune se va efectua pe cheltuiala titularului operaţiunii comerciale, sub supravegherea autorităţii vamale.

Art. 41 - Mărfurile intră în depozitul necesar cu caracter temporar, pe baza unei declaraţii sumare.

Art. 42 - Declaraţia sumară se completează de către depozitar pe formulare-tip şi se depune la autoritatea vamală care o înregistrează în registrul de evidenţă.

Art. 43 - Prevederile art. 41 şi 42 nu se aplică bunurilor aparţinând călătorilor, precum şi celor expediate prin colete poştale.

Art. 44 - (1) Mărfurile care au făcut obiectul declaraţiei sumare pot fi transferate numai în cazurile şi în locurile stabilite de autoritatea vamală.

(2) În caz fortuit sau de forţă majoră, care impune de îndată transferul, în total sau în parte, al mărfii, operaţiunea se poate face cu înştiinţarea ulterioară, în aceeaşi zi, a autorităţii vamale.

Art. 45 - Autoritatea vamală poate, oricând şi în orice împrejurare, să efectueze controlul mărfurilor sau al mijloacelor de transport, cerând descărcarea şi dezambalarea mărfurilor.

Art. 46 - Titularul operaţiunii comerciale sau reprezentantul acestuia este obligat ca, în termen de 30 de zile de la depunerea declaraţiei sumare, să solicite autorităţii vamale plasarea mărfurilor sub un regim vamal.

Secţiunea a II-a
Stabilirea regimului vamal al mărfurilor

Art. 47 - (1) La introducerea sau la scoaterea din ţară a mărfurilor prezentate la vamă, autoritatea vamală stabileşte un regim vamal.

(2) Regimul vamal cuprinde totalitatea normelor ce se aplică în cadrul procedurii de vămuire, în funcţie de scopul operaţiunii comerciale şi de destinaţia mărfii.

Art. 48 - (1) Regimurile vamale sunt definitive sau suspensive.

(2) Din categoria regimurilor vamale definitive fac parte:

a) importul, care constă în introducerea mărfurilor în circuitul economic;

b) exportul, care constă în scoaterea mărfurilor din ţară;

c) introducerea şi scoaterea din ţară de bunuri aparţinând călătorilor sau altor persoane fizice, necomercianţi.

(3) Regimurile vamale suspensive sunt următoarele:

a) tranzitul mărfurilor;

b) antrepozitul mărfurilor;

c) perfecţionarea activă a mărfurilor;

d) transformarea sub control vamal a mărfurilor;

e) admiterea temporară a mărfurilor;

f) perfecţionarea pasivă a mărfurilor.

Art. 49 - În funcţie de felul mărfurilor şi de regimul vamal care poate fi utilizat, Direcţia Generală a Vămilor poate decide ca numai unele birouri vamale să fie competente să procedeze la efectuarea vămuirii. Decizia Direcţiei Generale a Vămilor se publică în Monitorul Oficial al României.

Secţiunea a III-a
Dispoziţii comune privind regimurile vamale

Art. 50 - (1) Mărfurile destinate a fi plasate sub un regim vamal fac obiectul unei declaraţii vamale corespunzătoare acelui regim.

(2) Declaraţia vamală se completează şi se semnează, pe formulare tipizate, de către titularul operaţiunii sau de către reprezentantul său, în forma scrisă sau utilizând un procedeu informatic agreat de autoritatea vamală.

(3) Declaraţia vamală se depune la biroul sau punctul vamal împreună cu documentele prevăzute de reglementările vamale, în vederea acceptării regimului vamal solicitat.

Art. 51 - (1) Declaraţia vamală este acceptată de autoritatea vamală numai dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 50 şi se înregistrează în registrul de evidenţă.

(2) Data declaraţiei vamale acceptate este data înregistrării ei şi determină stabilirea şi aplicarea regimului vamal.

Art. 52 - Autoritatea vamală poate aproba titularului operaţiunii sau reprezentantului acestuia, la cerere, să efectueze, înainte de depunerea declaraţiei vamale, verificarea felului şi a cantităţii mărfii şi să preleveze probe, în vederea întocmirii şi depunerii corecte a declaraţiei vamale.

Art. 53 - Declarantul are dreptul să rectifice sau să retragă declaraţia vamală depusă şi acceptată de autoritatea vamală numai până în momentul începerii controlului fizic al mărfurilor.

Art. 54 - Rectificarea sau retragerea declaraţiei vamale se poate face şi ulterior începerii controlului fizic al mărfurilor, din iniţiativa şi pe răspunderea declarantului, dacă acesta, în conformitate cu prevederile art. 52, a cerut verificarea felului şi a cantităţii mărfurilor, iar cererea a fost refuzată, sau dacă deţine acte constatatoare, întocmite de organismele neutre prevăzute de lege.

Art. 55 - (1) După acceptarea declaraţiei vamale, autoritatea vamală procedează la controlul documentar al acesteia şi al documentelor însoţitoare şi poate cere declarantului să prezinte şi alte documente necesare verificării exactităţii elementelor înscrise în declaraţie.

(2) Autoritatea vamală poate proceda la controlul fizic al mărfurilor, total sau parţial, precum şi, dacă este cazul, la prelevarea de probe pentru expertize sau analize de laborator.

Art. 56 - (1) Transportul mărfurilor la locul controlului fizic şi manipularea acestora sunt efectuate de declarant pe riscul şi pe cheltuiala sa.

(2) Declarantul are dreptul să asiste la controlul fizic al mărfurilor şi la prelevarea probelor. La cererea autorităţilor vamale, declarantul este obligat să prezinte mărfurile pentru control, să le manipuleze şi să le dezambaleze, să le reambaleze, precum şi să asigure condiţii pentru prelevarea probelor.

(3) Cheltuielile privind expertizele şi analizele de laborator justificate, precum şi costul probelor prelevate se suportă de către declarantul vamal.

Art. 57 - Dacă controlul fizic al mărfurilor se execută parţial, rezultatele acestuia pot fi luate în considerare pentru întreaga partidă de marfă înscrisă în declaraţia vamală. Declarantul vamal are dreptul să ceară efectuarea controlului total al mărfurilor, când consideră că rezultatul controlului parţial nu este concludent.

Art. 58 - (1) Autoritatea vamală poate lua măsuri de marcare sau de sigilare a mărfurilor, precum şi a compartimentelor din mijloacele de transport în care se află mărfurile.

(2) Marcajele sau sigiliile nu pot fi înlăturate decât de autoritatea vamală sau cu permisiunea acesteia, cu excepţia cazului fortuit sau de forţă majoră, când operaţiunea este necesară pentru a salva integritatea mărfurilor sau a mijloacelor de transport. În această situaţie, autoritatea vamală va fi înştiinţată în aceeaşi zi, justificându-se, prin orice mijloc de probă, măsura luată.

Art. 59 - (1) Autoritatea vamală acordă liberul de vamă după efectuarea vămuirii, dar poate dispune eliberarea mărfii şi după depunerea documentelor de plată.

(2) Când regimul vamal prevede plata unor drepturi de import ori depunerea unei garanţii, liberul de vamă se acordă numai după îndeplinirea acestor obligaţii, în condiţiile şi modalităţile prevăzute în prezentul cod.

Art. 60 - Autoritatea vamală poate utiliza o procedură simplificată pentru prezentarea şi declararea mărfurilor, în cazurile şi în condiţiile stabilite în regulamentul vamal.

Art. 61 - (1) Autoritatea vamală are dreptul ca, într-o perioadă de 5 ani de la acordarea liberului de vamă, să efectueze controlul vamal ulterior al operaţiunilor.

(2) În cadrul controlului vamal ulterior, autoritatea vamală verifică orice documente, registre şi evidenţe referitoare la mărfurile vămuite. Controlul se poate face la oricare persoană care se află în posesia acestor acte sau deţine informaţii în legătură cu acestea. De asemenea, poate fi făcut şi controlul fizic al mărfurilor, dacă acestea mai există.

(3) Când controlul vamal ulterior constată că s-au încălcat reglementările vamale aplicate, datorită unor date cuprinse în declaraţia vamală, autoritatea vamală, după determinarea taxelor vamale cuvenite, ia măsuri de încasare, respectiv de restituire a acestora. Diferenţele în minus se comunică titularului operaţiunii comerciale şi urmează a fi achitate în termen de 7 zile de la data comunicării. Neplata diferenţei datorate de titularul operaţiunii comerciale în acest termen

atrage suportarea de majorări de întârziere aferente acestei diferenţe, în cuantumul stabilit prin lege, precum şi interzicerea efectuării altor operaţiuni de vămuire, până la achitarea datoriei vamale.

(4) Diferenţele în plus se restituie titularului în termen de 30 de zile de la data constatării.

(5) Diferenţele în plus sau în minus privind alte drepturi de import se soluţionează potrivit normelor care reglementează aceste drepturi.

(6) Când încălcarea reglementărilor vamale constituie, după caz, contravenţie sau infracţiune, autoritatea vamală este obligată să aplice sancţiunile contravenţionale sau să sesizeze organele de urmărire penală.

(7) Declaraţia vamală în detaliu şi actele constatatoare încheiate de autoritatea vamală constituie titlu executoriu pentru urmărirea şi încasarea drepturilor de import şi export.

Secţiunea a IV-a
Comisionari în vamă

Art. 62 - (1) Operaţiunile de prezentare a mărfii, depunerea declaraţiei vamale - sumară şi în detaliu -, precum şi păstrarea şi manipularea mărfurilor în depozit pot fi efectuate, cu autorizarea Direcţiei Generale a Vămilor, şi de persoanele juridice române care au calitatea de comisionar în vamă.

(2) Comisionarii în vamă pot avea în obiectul lor de activitate şi operaţiuni de expediţii şi transport internaţional de mărfuri supuse vămuirii.

Art. 63 - Condiţiile de autorizare şi de funcţionare se stabilesc prin regulamentul vamal.

CAPITOLUL VI

REGIMURILE VAMALE DEFINITIVE

Secţiunea I
Importul

Art. 64 - (1) Importul constă în intrarea în ţară a mărfurilor străine şi introducerea acestora în circuitul economic.

(2) La importul mărfurilor, autoritatea vamală realizează procedura de vămuire şi de încasare a datoriei vamale aferente drepturilor de import, aplicând şi măsurile de politică comercială.

Art. 65 - Taxele vamale de import se determină pe baza Tarifului vamal de import al României, care se aprobă prin lege.

Art. 66 - (1) Tariful vamal de import al României se elaborează pe baza nomenclaturii combinate a mărfurilor.

(2) Taxa vamală este exprimată în procente şi se aplică la valoarea în vamă a mărfurilor, exprimată în lei.

Art. 67 - (1) Taxele vamale aplicabile sunt cele prevăzute la data înregistrării declaraţiei vamale de import.

(2) În situaţia în care, ulterior înregistrării, în timpul efectuării procedurii de vămuire, până la

acordarea liberului de vamă, intervin taxe vamale preferenţiale, titularul operaţiunii comerciale sau reprezentantul acestuia va solicita autorităţii vamale aplicarea taxei vamale corespunzătoare regimului preferenţial.

Art. 68 - (1) Unele categorii de mărfuri pot beneficia de un tratament tarifar favorabil, în funcţie de felul mărfii sau de destinaţia lor specifică, potrivit reglementărilor vamale sau acordurilor şi convenţiilor internaţionale la care România este parte.

(2) Prin tratament tarifar favorabil se înţelege o reducere sau o exceptare de drepturi vamale, care poate fi aplicată şi în cadrul unui contingent tarifar.

Art. 69 - Prin lege se stabilesc cazurile în care, din motive şi împrejurări speciale, se acordă scutiri de drepturi la importul de mărfuri.

Art. 70 - (1) Guvernul, în cazuri temeinic justificate, la propunerea Ministerului Finanţelor şi a Ministerului Industriei şi Comerţului, poate aproba, cu caracter temporar, exceptări sau reduceri de taxe vamale pentru unele categorii de mărfuri.

(2) Exceptările şi reducerile de taxe vamale, aprobate potrivit alin. (1), se stabilesc în mod nediscriminatoriu faţă de importatori sau de beneficiari, indicându-se în mod expres codul tarifar al mărfurilor.

Art. 71 - Importatorii sau beneficiarii importului de mărfuri destinate unei anumite utilizări, în cazul în care, ulterior declaraţiei vamale, schimbă utilizarea mărfii, sunt obligaţi să înştiinţeze înainte autoritatea vamală, care va aplica regimul tarifar vamal corespunzător noii utilizări.

Art. 72 - Regulile generale şi notele explicative de interpretare a nomenclaturii mărfurilor prevăzute în Tariful vamal de import al României sunt cele din Convenţia internaţională a Sistemului armonizat de descriere şi codificare a mărfurilor, încheiată la Bruxelles la 14 iunie 1983, la care România este parte.

Art. 73 - Direcţia Generală a Vămilor, ţinând seama de practica internaţională în materie, stabileşte regulile specifice aplicabile clasificării mărfurilor prevăzute în nomenclatura combinată.

Art. 74 - (1) În vederea aplicării corecte a tarifului vamal, autoritatea vamală constată originea mărfurilor importate, pe baza următoarelor criterii:

a) mărfuri produse în întregime într-o ţară;

b) mărfuri obţinute printr-o prelucrare sau transformare substanţială într-o ţară.

(2) Aplicarea criteriilor se face pe baza regulilor de origine prevăzute de reglementările vamale sau de acordurile ori de convenţiile internaţionale la care România este parte.

Art. 75 - În aplicarea regimului tarifar preferenţial, regulile şi formalităţile necesare pentru determinarea originii mărfurilor sunt cele stabilite în acordurile şi convenţiile internaţionale la care România este parte.

Art. 76 - Valoarea în vamă reprezintă acea valoare care constituie baza de calcul al taxelor vamale prevăzute în Tariful vamal de import al României.

Art. 77 - (1) Procedura de determinare a valorii în vamă este cea prevăzută în Acordul privind aplicarea articolului VII al Acordului general pentru tarife şi comerţ (G.A.T.T.), încheiat la Geneva la 1 noiembrie 1979, la care România este parte.

(2) La valoarea în vamă, în măsura în care au fost efectuate, dar nu au fost cuprinse în preţ, se includ:

a) cheltuielile de transport al mărfurilor importate până la frontiera română;

b) cheltuielile de încărcare, de descărcare şi de manipulare, conexe transportului, ale mărfurilor din import aferente parcursului extern;

c) costul asigurării pe parcursul extern.

(3) Transformarea în lei a valorii în vamă se face la cursul de schimb stabilit şi comunicat de Banca Naţională a României. Acest curs de schimb se utilizează pe toată durata săptămânii următoare, pentru declaraţiile vamale înregistrate în cursul acelei săptămâni.

(4) Atunci când determinarea definitivă a valorii în vamă nu se poate efectua imediat, importatorul are dreptul de a ridica mărfurile din vamă, la cerere, cu condiţia să constituie o garanţie bănească sau bancară, acceptată de autoritatea vamală.

(5) În cazul în care, în termen de 30 de zile de la ridicarea mărfii, importatorul nu prezintă documente concludente privind determinarea valorii în vamă, autoritatea vamală procedează la executarea garanţiei, operaţiunea de vămuire fiind considerata încheiată.

Art. 78 - (1) Valoarea în vamă se determină şi se declară de către importator, care este obligat să depună la biroul vamal o declaraţie pentru valoarea în vamă, însoţită de facturi sau de alte documente de plată a mărfii şi a cheltuielilor pe parcurs extern, aferente acesteia.

(2) Declaraţia de valoare în vamă poate fi depusă şi prin reprezentant, în acest caz răspunderea fiind solidară.

Art. 79 - (1) În cazul în care nu s-a aplicat un tratament tarifar preferenţial, deoarece importatorul nu a prezentat certificatul de origine a mărfurilor, titularul operaţiunii are dreptul să solicite restituirea taxelor încasate în plus.

(2) Cererea de restituire este acceptată, dacă a fost depusă în termenul de valabilitate a certificatului de origine prevăzut în acordurile internaţionale prin care s-a stabilit regimul tarifar preferenţial la care România este parte.

(3) Certificatele de origine a mărfurilor, care sunt prezentate autorităţii vamale după expirarea termenului la care face trimitere alin. (2), pot fi acceptate, dacă titularul operaţiunii dovedeşte că nerespectarea termenului este datorată unor circumstanţe excepţionale.

(4) Autoritatea vamală poate accepta certificatele de origine a mărfurilor, dacă termenul de prescripţie a datoriilor statului nu a fost împlinit, iar mărfurile respective au fost prezentate autorităţii vamale şi au făcut obiectul unei

declarații vamale înainte de expirarea termenului prevăzut la alin. (2).

Art. 80 - Sunt exceptate de la plata taxelor vamale de import:

a) produsele de pescuit maritim şi oceanic şi alte produse extrase din marea teritorială a unei terțe țări de navele înmatriculate în România şi care navighează sub pavilion român;

b) bunurile obținute din produsele prevăzute la lit. a) la bordul unei nave-fabrică ce îndeplineşte condițiile de înmatriculare în România şi de navigație sub pavilion român.

Secțiunea a II-a
Exportul

Art. 81 - (1) Regimul de export constă în scoaterea definitivă a mărfurilor româneşti de pe teritoriul României.

(2) Sunt admise la export mărfurile produse în țară, precum şi cele importate anterior, cu excepția mărfurilor care sunt supuse unor măsuri de prohibiție sau de restricție în cadrul politicii comerciale.

(3) Regulile de clasificare tarifară prevăzute la importul de mărfuri se aplică şi la export.

Art. 82 - Exportatorul de mărfuri scoase definitiv sau temporar din țară este obligat să depună o declarație vamală de export la biroul vamal în raza căruia se afla sediul exportatorului sau la locul unde mărfurile sunt ambalate ori încărcate pentru a fi exportate. În cazuri temeinic justificate, declarația vamală poate fi depusă şi la un birou vamal de frontieră.

Art. 83 - La exportul de mărfuri nu se încasează taxe vamale.

Art. 84 - Liberul de vamă la export se acorda cu condiția ca mărfurile în cauză să părăsească teritoriul României în aceeaşi stare în care acestea se aflau în momentul înregistrării declarației vamale de export.

Art. 85 - (1) Mărfurile româneşti, precum şi cele străine care au fost indigenate pot fi exportate temporar, în situația în care urmează a fi reintroduse în țară, fără a fi suferit o modificare, cu excepția uzurii lor normale.

(2) Autoritatea vamală fixează un termen în cadrul căruia mărfurile trebuie să fie reintroduse sau să primească o altă destinație vamală. Termenul aprobat trebuie să permită ca scopul utilizării să fie realizat.

(3) Autoritatea vamală, cu acordul titularului regimului de export, poate scurta sau, în cazuri excepționale, temeinic justificate, poate prelungi termenul inițial.

Secțiunea a III-a
Prohibiții și restricții la import şi la export

Art. 86 - (1) Sunt considerate prohibite toate mărfurile al căror import sau export este, potrivit reglementărilor legale, interzis cu orice titlu.

(2) Sunt considerate ca restricționate mărfurile al căror import sau export este supus unor condiții sau îndeplinirii unor formalități speciale.

(3) Atunci când importul sau exportul nu este permis decât cu prezentarea unei autorizații speciale sau

a unei licenţe, mărfurile sunt prohibite, dacă nu sunt însoţite de un astfel de titlu sau dacă acesta nu este valabil.

(4) Prevederile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător şi regimurilor vamale suspensive.

Art. 87 - Licenţele de import sau de export sunt nominale, transmiterea lor cu orice titlu atrăgând nulitatea lor absolută.

Secţiunea a IV-a
Regimul vamal aplicabil călătorilor şi altor persoane fizice

Art. 88 - Călătorii şi alte persoane fizice cu domiciliul în ţară sau în străinătate pot introduce şi scoate din ţară bunurile aflate în bagajele personale ori care îi însoţesc, fără a fi supuşi taxelor vamale, în condiţiile şi în limitele stabilite prin hotărâre a Guvernului. Aceasta hotărâre va ţine seama de acordurile şi de convenţiile internaţionale la care România este parte.

Art. 89 - Prevederile art. 88 se aplică şi coletelor primite sau trimise persoanelor fizice.

Art. 90 - (1) Pentru bunurile care nu se încadrează în limitele cantitative şi valorice prevăzute în hotărârea Guvernului se aplică, la import, tariful vamal de import, iar la export, o taxa vamală unică de 20% aplicată la valoarea în vamă.

(2) Guvernul, la propunerea Ministerului Finanţelor şi a Ministerului Industriei şi Comerţului, poate aproba reduceri sau exceptări de la taxele vamale prevăzute la alin. (1).

(3) Prin hotărâre a Guvernului, prevăzută la art. 88, se vor stabili şi normele privind determinarea valorii în vamă a bunurilor introduse sau scoase din ţară de către persoanele fizice aflate în situaţia menţionată la alin. (1).

CAPITOLUL VII
REGIMURILE VAMALE SUSPENSIVE

Secţiunea I
Dispoziţii comune

Art. 91 - Regimurile vamale suspensive sunt operaţiuni cu titlu temporar, care au drept efect suspendarea plăţii taxelor vamale.

Art. 92 - (1) Regimul vamal suspensiv se solicită în scris de către titularul operaţiunii comerciale. Autoritatea vamală aprobă cererea numai în cazul în care poate asigura supravegherea şi controlul regimului vamal suspensiv. Cheltuielile suplimentare ocazionate de acordarea regimului vamal suspensiv vor fi suportate de titularul operaţiunii.

(2) Prin aprobarea emisă se fixează termenul pentru încheierea regimului vamal suspensiv.

(3) Prelungirea termenului pentru încheierea regimului vamal suspensiv se face la cererea expresă şi justificată a titularului operaţiunii, cu aprobarea autorităţii vamale.

Art. 93 - Titularul aprobării este obligat să informeze de îndată autoritatea vamală asupra oricăror modificări care influenţează derularea operaţiunii sub regimul vamal aprobat.

Art. 94 - Autoritatea vamală cere constituirea unei garanţii care să asigure încasarea drepturilor de import ce ar putea fi datorate.

Art. 95 - (1) Regimul vamal suspensiv aprobat se încheie atunci când mărfurile primesc un alt regim vamal.

(2) Autoritatea vamală poate dispune, din oficiu, încheierea regimului vamal suspensiv atunci când titularul nu finalizează operaţiunile acestui regim în termenul aprobat.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică şi în cazul produselor compensatoare sau transformate, obţinute în cadrul regimurilor de perfecţionare activă sau pasivă şi de transformare sub control vamal.

Art. 96 - Titularul regimului vamal suspensiv poate cesiona, cu acceptul proprietarului mărfurilor şi cu acordul autorităţii vamale, drepturile şi obligaţiile aferente regimului vamal respectiv.

Secţiunea a II-a
Tranzitul vamal

Art. 97 - (1) Tranzitul vamal constă în transportul mărfurilor străine de la un birou vamal la alt birou vamal, fără ca acestea să fie supuse drepturilor de import sau măsurilor de politică comercială.

(2) Mărfurile vămuite la un birou vamal de interior, în vederea exportului, sunt în tranzit până la biroul vamal de frontieră.

Art. 98 - (1) Regimul de tranzit vamal se încheie atunci când mărfurile şi documentele corespunzătoare sunt prezentate la biroul vamal de destinaţie.

(2) În cazul în care acesta este un birou vamal de interior, la cererea declarantului vamal, mărfurile primesc o altă destinaţie vamală.

Art. 99 - Titularul regimului de tranzit este obligat să prezinte biroului vamal de destinaţie mărfurile în stare intactă, cu măsurile de marcare şi sigilare aplicate potrivit art. 58, în termenul stabilit de autoritatea vamală.

Art. 100 - În cazul în care există documentele întocmite potrivit convenţiilor şi înţelegerilor internaţionale la care România este parte, autoritatea vamală le acceptă fără să mai emită documente interne.

Secţiunea a III-a
Antrepozitul vamal

Art. 101 - (1) Prin antrepozit vamal se înţelege locul aprobat de autoritatea vamală, aflat sub controlul acesteia, în care mărfurile pot fi depozitate. În aprobarea dată de autoritatea vamală se stabileşte şi termenul în cadrul căruia titularul de antrepozit este obligat să solicite acordarea unui nou regim vamal.

(2) În antrepozitul vamal se permite intrarea mărfurilor străine, înainte ca ele să fie supuse obligaţiei de plată a datoriei vamale sau unor măsuri de politică comercială, precum şi a mărfurilor româneşti vămuite, care sunt depozitate până la expedierea lor în străinătate.

Art. 102 - (1) Antrepozitul vamal poate fi public sau privat.

(2) Antrepozitul public este destinat depozitării de mărfuri de către orice persoană.

(3) Antrepozitarul este titularul declaraţiei vamale prin care mărfurile sunt plasate în regimul de antrepozit vamal.

(4) Antrepozitul privat este destinat depozitării mărfurilor de către cel căruia îi aparţine depozitul.

Art. 103 - (1) Antrepozitele vamale pot fi înfiinţate numai de persoane juridice române, pe baza aprobării date de autoritatea vamală.

(2) Autoritatea vamală stabileşte, prin aprobare, şi condiţiile de organizare şi de funcţionare a antrepozitului vamal autorizat.

Art. 104 - Deţinătorul antrepozitului vamal este administratorul şi gestionarul mărfurilor depozitate în acesta şi are, faţă de autoritatea vamală, următoarele obligaţii:

a) să îndeplinească condiţiile de organizare şi de funcţionare a antrepozitului vamal, stabilite în aprobare;

b) să asigure supravegherea mărfurilor, astfel încât să nu fie posibilă sustragerea acestora de sub controlul vamal;

c) să respecte normele privind conservarea mărfurilor depozitate.

Art. 105 - Autoritatea vamală poate cere deţinătorului de antrepozit să constituie o garanţie care să asigure plata drepturilor de import pentru mărfurile nevămuite, aflate în antrepozit.

Art. 106 - (1) Deţinătorii de antrepozite şi antrepozitarii sunt obligaţi să ţină o evidenţă operativă, în forma stabilită de autoritatea vamală, a mărfurilor aflate în antrepozit.

(2) Înscrierea în evidenţa operativă se face imediat ce mărfurile au fost introduse în depozit.

Art. 107 - În antrepozitele vamale pot fi depozitate şi mărfuri care sunt supuse operaţiunilor specifice regimului de perfecţionare activă sau de transformare sub control vamal. Aceste mărfuri fac obiectul regimurilor vamale corespunzătoare şi nu al regimului de antrepozit vamal.

Art. 108 - (1) În perioada de antrepozit vamal nu pot fi efectuate alte operaţiuni decât cele de ambalare, de marcare sau de testare în vederea pregătirii pentru vânzare, care, în prealabil, au fost aprobate de autoritatea vamală.

(2) În vederea efectuării operaţiunilor menţionate la alin. (1), mărfurile pot fi scoase temporar din antrepozitul vamal.

Art. 109 - Autoritatea vamală poate permite ca mărfurile aflate într-un antrepozit vamal să fie transferate în alt antrepozit vamal.

Art. 110 - Pentru mărfurile scoase din antrepozitul vamal şi vămuite la import, cheltuielile de antrepozitare, inclusiv cele de conservare, nu se adaugă la valoarea în vamă.

Secţiunea a IV-a
Perfecţionarea activă

Art. 111 - (1) Regimul de perfecţionare activă constă în supunerea, pe teritoriul României, la una sau mai multe operaţiuni de transformare sau prelucrare a:

a) mărfurilor străine destinate a fi reexportate în afara teritoriului vamal al României, sub forma de produse compensatoare, fără a face obiectul încasării drepturilor de import sau al măsurilor de politică comercială;

b) mărfurilor importate, introduse în circuitul economic, dacă ele sunt exportate în afara teritoriului României sub forma de produse compensatoare.

(2) Regimul de perfecţionare activă prevăzut la alin. (1) lit. b) se efectuează cu încasarea drepturilor de import şi restituirea acestora la efectuarea exportului.

Art. 112 - În regimul de perfecţionare activă se pot face următoarele operaţiuni:

a) prelucrarea mărfurilor, inclusiv montajul, asamblarea şi adaptarea lor la alte mărfuri;

b) transformarea mărfurilor;

c) repararea mărfurilor, inclusiv remontarea în forma iniţială;

d) utilizarea unor mărfuri, care, deşi nu se regăsesc în produsele compensatoare, permit sau facilitează obţinerea acestor produse, chiar dacă ele dispar total sau parţial în timpul folosirii lor.

Art. 113 - (1) Produsele compensatoare sunt rezultatul obţinut în urma procesului de perfecţionare.

(2) Mărfurile echivalente sunt mărfurile româneşti utilizate în locul mărfurilor de import pentru fabricarea produselor compensatoare.

(3) Rata de randament reprezintă cantitatea sau procentajul de produse compensatoare obţinute în urma procesului de perfecţionare activă a unor cantităţi determinate de mărfuri importate.

Secţiunea a V-a
Transformarea sub control vamal

Art. 114 - Regimul de transformare sub control vamal permite folosirea, pe teritoriul României, fără plata drepturilor de import şi fără aplicarea de măsuri de politică comercială, de mărfuri străine pentru a fi supuse unor operaţiuni care le transformă felul sau starea iniţială. Produsele rezultate, numite produse transformate, se introduc în circuitul economic, cu plata drepturilor de import.

Art. 115 - Aprobarea de transformare sub control vamal se acordă de autorităţile vamale, la cererea persoanei care efectuează operaţiunea.

Art. 116 - (1) Pentru mărfurile netransformate sau aflate într-un stadiu intermediar de transformare, care se importă, elementele de taxare sunt cele în vigoare în momentul înregistrării declaraţiei vamale.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi în cazul în care termenul de încheiere a operaţiunii de transformare a mărfurilor, stabilit în aprobare, nu este respectat.

Art. 117 - (1) Drepturile de import la care sunt supuse produsele transformate se calculează potrivit unui tratament tarifar preferenţial, nu numai atunci când acesta este prevăzut în momentul importului, ci şi dacă acesta era prevăzut pentru mărfurile care urmau a fi transformate la data înregistrării declaraţiei vamale de plasare sub regimul vamal.

(2) Tratamentul preferenţial la care se face referire în alin. (1) se aplică şi în cazul în care acesta este prevăzut pentru produse identice cu produsele transformate.

(3) Prevederile alin. (1) se aplică şi în cazul contingentelor tarifare şi al plafoanelor tarifare, dar numai dacă acestea sunt prevăzute pentru produsele transformate, nu şi pentru produsele identice cu acestea.

Art. 118 - Lista mărfurilor care pot fi plasate în regim de transformare sub control vamal este stabilită prin hotărâre a Guvernului.

Secţiunea a VI-a
Admiterea temporară

Art. 119 - Regimul de admitere temporară permite utilizarea pe teritoriul României, cu exonerare totală sau parţiala de drepturi de import şi fără aplicarea măsurilor de politică comercială, a mărfurilor străine destinate a fi reexportate în aceeaşi stare, cu excepţia uzurii lor normale.

Art. 120 - (1) Autoritatea vamală fixează un termen în cadrul căruia mărfurile trebuie să fie reexportate sau să primească o nouă destinaţie vamală. Termenul aprobat trebuie să permită ca scopul utilizării să poată fi realizat.

(2) Autoritatea vamală, cu acordul titularului regimului de admitere temporară, poate scurta sau, în cazuri excepţionale, temeinic justificate, poate prelungi termenul iniţial.

Art. 121 - (1) În cazul mărfurilor plasate sub regim de admitere temporară cu exonerare parţială de taxe vamale, cuantumul taxelor vamale se încasează în proporţie de 3% din suma care se datora, dacă mărfurile ar fi fost importate. Cuantumul se calculează pentru fiecare lună sau fracţiune de lună a duratei în care mărfurile se află sub regim de admitere temporară, fără a putea depăşi cuantumul datorat în cazul în care aceleaşi mărfuri ar fi fost importate.

(2) În cazul în care titularul regimului de admitere temporară cesionează operaţiunea, fiecare titular achită drepturile de import aferente perioadei de utilizare a bunului. Când, în cazul aceleiaşi luni, utilizarea s-a făcut de către ambii titulari, drepturile de import se achită de către cedent.

Art. 122 - (1) În cazul în care mărfurile aflate în regim de admitere temporară cu exonerare totală de drepturi de import sunt importate, elementele de taxare sunt cele în vigoare la data înregistrării declaraţiei vamale de import.

(2) Pentru mărfurile plasate în regim de admitere temporară cu exonerare parţială de drepturi de import şi care, ulterior, se importă, cuantumul constă în diferenţa dintre sumele încasate potrivit art. 121 şi sumele calculate potrivit alin. (1).

Secţiunea a VII-a
Perfecţionarea pasivă

Art. 123 - (1) Regimul de perfecţionare pasivă permite exportul temporar de mărfuri româneşti în afara teritoriului ţării, în vederea supunerii acestora unor operaţiuni de transformare sau de prelucrare şi, ulterior, a importului produselor astfel rezultate, cu exonerarea totală sau parţială de drepturi de import.

(2) Exportul temporar de mărfuri româneşti, în vederea perfecţionării pasive, este supus aceloraşi măsuri de politică comercială care se aplică exportului definitiv de mărfuri.

Art. 124 - Nu pot fi plasate sub regim de perfecţionare pasivă mărfurile care:

a) prin exportul lor ar da naştere la rambursări sau restituiri de drepturi de import;

b) înaintea exportului, au fost importate, în exonerare totală de drepturi de import, pentru a fi utilizate într-un anumit scop.

Art. 125 - (1) Autoritatea vamală fixează termenul în care produsele compensatoare vor fi reimportate. La cererea titularului aprobării, autoritatea vamală, în cazuri temeinic justificate, poate prelungi termenul iniţial.

(2) În aprobare, autoritatea vamală stabileşte rata de randament sau metoda de determinare a acesteia.

(3) Produsele compensatoare sunt produsele rezultate în urma procesului de perfecţionare pasivă.

(4) Rata de randament reprezintă cantitatea sau procentajul de produse compensatoare, obţinută dintr-o cantitate determinată de mărfuri supuse procesului de perfecţionare pasivă.

CAPITOLUL VIII

ALTE DESTINAŢII VAMALE

Secţiunea I

Zone libere

Art. 126 - (1) În zonele libere, mărfurile străine sunt considerate, din punct de vedere al aplicării drepturilor de import şi al măsurilor de politică comerciala la import, ca mărfuri care nu sunt situate pe teritoriul României atât timp cât nu sunt importate. Acestea nu pot fi plasate sub un alt regim vamal şi nici nu pot fi folosite sau consumate în alte condiţii decât cele prevăzute de reglementările vamale.

(2) Mărfurile româneşti pot fi introduse în zonele libere, cu respectarea condiţiilor stabilite pentru exportul de mărfuri.

(3) Staţionarea mărfurilor în zonele libere nu este limitată în timp.

Art. 127 - Intrarea şi ieşirea din zonele libere sunt permise numai prin punctele stabilite de autoritatea vamală. Efectuarea de construcţii de orice fel în zona liberă este condiţionată de autorizaţia prealabilă a autorităţii vamale.

Art. 128 - (1) Perimetrele zonelor libere, punctele de intrare şi de ieşire ale acestora, precum şi persoanele şi mijloacele de transport care intră sau ies sunt supuse controlului şi supravegherii vamale.

(2) Accesul într-o zonă liberă poate fi interzis de autoritatea vamală, dacă persoanele fizice sau juridice nu justifică interesul lor de a desfăşura o activitate licită în acea zonă.

(3) Autoritatea vamală are dreptul de a controla mărfurile care intră în zonele libere sau care staţionează ori ies din acestea, pe baza documentelor de transport însoţitoare. Marfa se prezintă autorităţii vamale, la cererea acesteia, de către titularul operaţiunii.

Art. 129 - Mărfurile periculoase, mărfurile a căror deţinere sau circulaţie este stabilită prin reglementari speciale, mărfurile susceptibile de a se altera, precum şi cele care necesită instalaţii speciale de depozitare sunt admise în zonele libere numai cu condiţia să existe spaţii sau incinte special echipate pentru primirea şi depozitarea lor.

Art. 130 - (1) Mărfurile străine introduse în zonele libere, precum şi mărfurile româneşti şi străine aflate în zonele libere şi care se scot din ţară nu sunt supuse obligaţiei de depunere a declaraţiei vamale.

(2) Pentru mărfurile româneşti care se introduc în zonele libere, precum şi pentru mărfurile româneşti sau străine aflate în zonele libere şi care intră în ţară se depun declaraţii vamale.

Art. 131 - Administraţia zonelor libere este obligată:

a) să comunice autorităţii vamale mărfurile aflate în zona liberă, care sunt supuse drepturilor de import sau de export ori care fac obiectul unor reglementari privind politica comercială;

b) să informeze autoritatea vamală despre activităţile industriale, comerciale şi despre orice altă activitate care se desfăşoară în zonele libere, în condiţiile prevăzute de lege.

Art. 132 - (1) Pe timpul staţionării în zonele libere, mărfurilor străine li se poate acorda unul dintre următoarele regimuri vamale:

a) importul pentru consum sau utilizare în zona liberă; în acest caz, cheltuielile de depozitare şi de manipulare efectuate în zona liberă nu se includ în valoarea în vamă;

b) perfecţionare activă;

c) transformare sub control vamal;

d) admitere temporară.

(2) Mărfurile străine staţionate în zonele libere nu pot fi abandonate sau distruse decât în condiţiile legii.

Art. 133 - Mărfurile străine pentru care nu s-au îndeplinit prevederile art. 132 nu pot fi consumate sau utilizate în zonele libere.

Art. 134 - (1) Persoana fizică autorizată sau persoana juridică care exercită o activitate de prelucrare, de transformare, de vânzare, de cumpărare sau de stocare de mărfuri, în zona liberă, este obligată să înfiinţeze şi să ţină o evidenţă operativă a mărfurilor, în forma aprobată de autoritatea vamală, şi să o pună la dispoziţia acesteia pentru control. Mărfurile se înregistrează în aceste evidenţe în momentul în care sunt introduse în locurile sau în incintele deţinute de o astfel de persoană.

(2) Când în interiorul unei zone libere mărfurile se transbordează dintr-un mijloc de transport în altul, documentele referitoare la o astfel de operaţiune se pun la dispoziţia autorităţii vamale.

Secţiunea a II-a
Reexportul mărfurilor străine de pe teritoriul României

Art. 135 - (1) Mărfurile străine aflate pe teritoriul României, care nu au fost vămuite, pot fi reexportate.

(2) Reexportul constă în scoaterea din ţară, prin depunerea declaraţiei vamale de reexport, în vederea vămuirii, cu excepţia cazului în care măsurile de politică comercială interzic operaţiunea.

(3) În cazuri temeinic justificate, mărfurile străine nevămuite pot fi abandonate, cu acordul autorităţii vamale. Valorificarea mărfurilor abandonate şi intrarea lor în circuitul economic se fac potrivit normelor aplicate mărfurilor confiscate, virându-se autorităţii vamale drepturile de import aferente.

Art. 136 - (1) Mărfurile străine nevămuite, în temeiul dispoziţiei date de autoritatea competentă, sunt distruse sub supraveghere vamală.

(2) Deşeurile şi resturile refolosibile rezultate din distrugerea mărfurilor străine nevămuite primesc un regim vamal corespunzător.

Art. 137 - Normele privind valorificarea şi distribuirea venitului obţinut prin această operaţiune a mărfurilor abandonate, a deşeurilor şi a resturilor refolosibile din mărfurile distruse se stabilesc prin regulamentul vamal.

Secţiunea a III-a
Mărfurile exportate şi returnate în România

Art. 138 - (1) Mărfurile româneşti care, după ce au fost exportate în afara teritoriului României, sunt returnate şi importate într-un termen de 3 ani, la cererea titularului, sunt exceptate de la plata datoriei vamale, numai dacă la returnare sunt în aceeaşi stare în care au fost exportate.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) începe să curgă de la data înregistrării declaraţiei vamale de export.

Art. 139 - (1) Mărfurile vămuite la import, care ulterior au fost exportate şi sunt returnate în România, beneficiază de prevederile art. 138.

(2) În cazul în care, la import, mărfurile prevăzute la alin. (1) au beneficiat de scutiri sau de taxe vamale reduse, prevederile acestui alineat se aplică, numai dacă la returnare intră în ţară în aceleaşi condiţii ca la importul iniţial.

Art. 140 - Prevederile art. 138 se aplică şi la returnarea mărfurilor exportate în regim de perfecţionare pasivă, dacă acestea revin în ţară în aceeaşi stare în care au fost exportate.

CAPITOLUL IX
DATORIA VAMALĂ

Secţiunea I
Formarea datoriei vamale

Art. 141 - (1) În cazul mărfurilor importate pentru care legea prevede drepturi de import, precum şi în cazul plasării mărfurilor într-un regim de admitere temporară cu exonerarea parţială de drepturi de import, datoria vamală ia naştere în momentul înregistrării declaraţiei vamale.

(2) Debitorul datoriei vamale este considerat titularul declaraţiei vamale acceptate şi înregistrate.

(3) Poate fi debitor vamal, solidar cu titularul declaraţiei vamale acceptate şi înregistrate, şi persoana care, din culpă, a furnizat date nereale, înscrise în acea declaraţie, ce au determinat stabilirea incorectă a datoriei vamale.

Art. 142 - (1) Datoria vamală ia naştere şi în cazul în care mărfurile au fost introduse în ţară cu nerespectarea prevederilor art. 35 şi ale art. 130 alin. (2).

(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi la introducerea mărfurilor în ţară dintr-o zonă liberă aflată pe teritoriul României.

(3) În situaţiile prevăzute la alin. (1) şi (2), devine debitor persoana care a introdus în ţară marfa.

(4) Răspund solidar cu acesta şi:

a) persoanele care participă la aceasta, cunoscând sau care trebuiau să cunoască aceste neregularităţi;

b) persoanele care dobândesc sau deţin mărfurile în cauză, care cunoşteau sau trebuiau să cunoască aceste neregularităţi în momentul dobândirii sau deţinerii.

Art. 143 - (1) Datoria vamală ia naştere, în cazul în care marfa a fost sustrasă de la supravegherea vamală, din acel moment.

(2) Persoana care a săvârşit fapta de sustragere devine debitor. Răspund solidar cu acesta şi:

a) persoanele care au participat la această sustragere şi care cunoşteau sau care trebuiau să cunoască că mărfurile au fost sustrase de la supravegherea vamală;

b) persoanele care au dobândit astfel de mărfuri şi care cunoşteau sau trebuiau să cunoască, la data dobândirii sau primirii, că mărfurile au fost sustrase de la supravegherea vamală.

(3) Când sustragerea priveşte mărfurile care se aflau în depozit necesar cu caracter temporar, răspunde solidar şi gestionarul mărfurilor.

Art. 144 - (1) Datoria vamală ia naştere şi în următoarele cazuri:

a) neexecutarea unor obligaţii care rezultă din păstrarea mărfurilor în depozit temporar necesar, pentru care se datorează drepturi de import;

b) neîndeplinirea uneia dintre condiţiile stabilite prin regimul vamal sub care au fost plasate;

c) utilizarea mărfurilor în alte scopuri decât cele stabilite pentru a beneficia de scutiri, exceptări sau reduceri de taxe vamale.

(2) Datoria vamală se naşte în momentul în care s-au produs situaţiile prevăzute la alin. (1) lit. a), b) şi c).

(3) Debitorul este titularul depozitului necesar cu caracter temporar sau al regimului vamal sub care a fost plasată marfa.

Art. 145 - (1) Pentru mărfurile aflate într-o zonă liberă care dispar, se consumă sau sunt utilizate în alte condiţii decât cele prevăzute în reglementările vamale aplicabile în acea zonă, datoria vamală ia naştere din acel moment.

(2) Persoana care a săvârşit vreuna dintre faptele prevăzute la alin. (1) devine debitor. Răspunde solidar şi persoana care a cunoscut sau trebuia să cunoască că nu s-au respectat reglementările vamale aplicabile.

(3) Atunci când nu se pot identifica persoanele prevăzute la alin. (2), se consideră debitor ultima persoană cunoscută de autoritatea vamală care a avut posesia mărfii.

Art. 146 - (1) Când, potrivit art. 143 şi 144 din prezentul cod, datoria vamală a luat naştere pentru o marfă care beneficiază sau ar fi putut beneficia la import de taxa vamală redusă, suma de plată este cea care rezultă din aplicarea taxei vamale reduse.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi datoriei vamale care se naşte pentru deşeurile sau resturile rezultate din distrugerea mărfurilor care beneficiau de taxe vamale reduse.

Art. 147 - (1) Datoria vamală ia naştere şi în cazul când se referă la mărfurile prohibite sau cu restricţie, de orice natură, la import.

(2) Dispoziţiile prevăzute la alin. (1) nu se aplică în cazul introducerii de monede sau bancnote false, precum şi de stupefiante şi substanţe psihotrope, care urmează a fi distruse.

(3) În cazul infracţiunilor vamale, datoria vamală serveşte la determinarea temeiului de pornire a urmăririi penale şi a pedepselor penale.

(4) Dispoziţiile prevăzute la alin. (3) se aplică în mod corespunzător şi contravenţiilor vamale.

Art. 148 - (1) Cuantumul drepturilor de import se stabileşte pe baza elementelor de taxare din momentul naşterii datoriei vamale.

(2) Dacă nu este posibilă stabilirea cu exactitate a momentului în care se naşte datoria vamală, momentul luat în considerare pentru stabilirea elementelor de taxare proprii mărfurilor în cauză este acela în care autoritatea vamală constată că mărfurile se află într-o situaţie care face să se nască o datorie vamală. Când, la data constatării, autorităţile vamale dispun de informaţii din care rezultă că datoria vamală s-a născut într-un moment anterior, cuantumul drepturilor de import se determină pe baza elementelor de taxare existente la data cea mai îndepărtată ce poate fi stabilită pe baza acelor informaţii.

Art. 149 - Datoria vamală ia naştere la locul în care s-au produs faptele care au generat-o. Daca nu se poate determina locul în care a luat naştere datoria vamală, se consideră că acesta este locul în care autoritatea vamală constată că mărfurile se găsesc în situaţia de a genera această datorie.

Art. 150 - (1) În cazul în care o marfă de origine română este scoasă din ţară în regim de perfecţionare pasivă, pentru mărfurile de origine străină încorporate în acea marfă, care nu beneficiază de un tratament tarifar preferenţial în România, se naşte o datorie vamală la importul în România al produselor compensatoare. Momentul în care se naşte datoria vamală este momentul înregistrării la vamă a declaraţiei vamale de export iniţiale a mărfurilor de origine română.

(2) Prevederile art. 141 alin. (2) şi (3) se aplică şi în cazurile reglementate de alin. (1).

(3) Cuantumul drepturilor de import se determină în condiţiile prevăzute pentru mărfurile importate provenind din regimul de perfecţionare pasivă.

Secţiunea a II-a
Garantarea datoriei vamale

Art. 151 - (1) Autoritatea vamală are dreptul să ceară constituirea unei garanţii pentru asigurarea plăţii datoriei vamale.

(2) Garanţia se depune de către debitorul vamal sau, cu acordul autorităţii vamale, de către o terţă persoană.

(3) În cazuri temeinic justificate, pe baza metodologiei elaborate de Direcţia Generală a Vămilor şi aprobată de ministrul finanţelor, autoritatea vamală poate acorda scutire de la obligaţia garantării datoriei vamale.

Art. 152 - (1) Garanţia poate fi constituită printr-un depozit bănesc sau printr-o scrisoare de garanţie bancară, emisă de o bancă agreată de autoritatea vamală.

(2) Garanţia bănească se realizează prin depunerea sumei în lei sau prin remiterea unor instrumente de decontare şi titluri de valoare, acceptate de autoritatea vamală.

Art. 153 - (1) Cuantumul garanţiei reprezintă suma exactă a datoriei vamale, în cazul în care aceasta poate fi determinată în momentul în care este dată garanţia.

(2) În cazul în care acest cuantum nu poate fi determinat, se ia în considerare suma cea mai ridicată a datoriei vamale ce ar rezulta din operaţiunea de vămuire.

Art. 154 - (1) Autoritatea vamală, la cererea debitorului vamal, poate permite constituirea unei garanţii globale care să asigure plata mai multor datorii vamale.

(2) Cuantumul garanţiei globale date pentru acoperirea unor datorii vamale a căror suma variază în timp va asigura, în momentul realizării acestor datorii, suma totală de încasat.

Art. 155 - Atunci când, în cursul derulării regimului vamal, autoritatea vamală constată că modalitatea de garanţie dată nu mai asigură plata datoriei vamale, poate cere constituirea unei alte garanţii. În caz de refuz, autoritatea vamală are dreptul să considere pe cel în cauză ca rău-platnic şi să interzică efectuarea altor operaţiuni de vămuire, până la achitarea datoriilor vamale.

Art. 156 - Debitorul vamal poate solicita restituirea garanţiei disponibile, după ce datoria vamală a fost achitată, sau poate să consimtă ca aceasta să fie folosită la altă operaţiune de vămuire.

Secţiunea a III-a
Evidenţa şi plata datoriei vamale

Art. 157 - Autoritatea vamală evidenţiază, în registrele contabile sau în alt suport echivalent, drepturile de import şi de export rezultate din datoriile vamale, potrivit planului de conturi şi metodologiei în vigoare.

Art. 158 - (1) Debitorul datoriei vamale ia cunoştinţă despre cuantumul acestei datorii prin declaraţia vamală acceptată şi înregistrată de autoritatea vamală.

(2) În cazul unor diferenţe ulterioare sau în situaţia încheierii din oficiu, fără declaraţie vamală, a unui regim vamal suspensiv, debitorul vamal ia cunoştinţă despre acea noua datorie pe baza actului constatator întocmit de autoritatea vamală.

(3) Declaraţia vamală şi actul constatator sunt titluri executorii care se onorează de către societatea bancară, fără accept, poprire şi validare.

Art. 159 - (1) Datoria vamală se achită înainte de liberul de vamă, în cazul regimurilor vamale definitive, precum şi în cazul când regimul vamal suspensiv se încheie în termen.

(2) Pentru regimul vamal suspensiv care nu se încheie în termen, datoria vamală devine exigibilă şi se stinge prin executarea de către autoritatea vamală a garanţiei constituite.

Art. 160 - Pentru datoriile vamale constatate ulterior liberului de vamă, Direcţia Generală a Vămilor poate acorda amânări şi eşalonări de plată în termenul legal de prescripţie, potrivit reglementarilor existente în domeniu.

Art. 161 - În cazul mărfurilor reţinute de autoritatea vamală sau al celor pentru care s-a solicitat restituirea datoriei vamale aferente, achitarea datoriei vamale se suspendă până la stabilirea definitivă a regimului juridic al acelor mărfuri.

Art. 162 - Pe baza depunerii în avans, de către debitorul vamal, a unui depozit la vedere în contul autorităţii vamale, aceasta poate, în limita valorică a acestui depozit, să încaseze datoriile vamale.

Art. 163 - (1) Datoria vamală poate fi achitată şi de o terţă persoană pentru şi în numele debitorului, din dispoziţia acestuia.

(2) Debitorul vamal poate să efectueze oricând plata anticipată a datoriei vamale.

Art. 164 - În caz de neachitare a datoriilor vamale la scadenţă, autoritatea vamală va folosi toate mijloacele de executare silită, încasând şi majorările de întârziere prevăzute de lege.

Secţiunea a IV-a
Stingerea datoriei vamale

Art. 165 - (1) Datoria vamală se stinge prin:

a) plata acesteia;

b) renunţarea la încasare, atunci când se constată ca este nedatorată;

c) anularea ca o consecinţă a anulării declaraţiei vamale;

d) împlinirea termenului de prescripţie extinctivă;

e) insolvabilitatea debitorului, constatată pe cale judecătorească;

f) confiscarea definitivă a mărfurilor;

g) distrugerea mărfurilor din dispoziţia autorităţii vamale sau abandonarea acestora în favoarea statului;

h) distrugerea sau pierderea mărfurilor, datorită forţei majore sau cazului fortuit;

i) scăderea cantitativă a mărfurilor, datorită unor factori naturali, pentru partea corespunzătoare procentului de scădere.

(2) Stingerea datoriei vamale în cazurile prevăzute la alin. (1) lit. g)-i) operează numai dacă situațiile s-au produs înainte de acordarea liberului de vamă.

CAPITOLUL X

PLÂNGERI ŞI CONTESTAŢII VAMALE

Secţiunea I
Plângeri

Art. 166 - În cadrul aplicării reglementărilor vamale, atunci când autoritatea vamală emite acte care pot leza drepturile şi interesele legitime ale persoanelor fizice sau juridice care efectuează operaţiuni supuse vămuirii, acestea se pot adresa cu plângeri împotriva acelui act.

Art. 167 - (1) Plângerea se adresează autorității vamale care a emis actul prevăzut la art. 166, iar aceasta este obligată să analizeze şi să comunice petiţionarului rezultatul.

(2) Autorităţile vamale sesizate cu plângerea sunt obligate să o soluţioneze şi să comunice rezultatul în termen de 30 de zile de la data înregistrării plângerii.

Secţiunea a II-a
Contestaţii

Art. 168 - Persoanele fizice sau juridice care sunt nemulţumite de soluţionarea plângerii de către autoritatea vamală se pot adresa cu contestaţii la direcţia regională vamală ierarhic superioară, în termen de 15 zile de la comunicarea soluţionării plângerii.

Art. 169 - (1) La soluţionarea contestaţiei, directorul direcţiei regionale vamale va ţine seama de avizul emis de o comisie de specialişti, formată din:

a) un consilier juridic al direcţiei regionale vamale;

b) un specialist în probleme vamale din direcţia regională vamală;

c) un specialist în operaţiuni de comerţ exterior, desemnat de preşedintele camerei judeţene de comerţ şi industrie.

(2) Decizia va fi dată în termen de 30 zile de la data înregistrării contestaţiei.

Art. 170 - Decizia directorului direcţiei regionale vamale poate fi contestată la Direcţia Generală a Vămilor, în termen de 15 zile de la comunicare.

Art. 171 - (1) La soluţionarea contestaţiei, directorul general al Direcţiei Generale a Vămilor va ţine seama de avizul emis de o comisie formată din:

a) un consilier juridic al Direcţiei Generale a Vămilor;

b) un specialist în probleme vamale din Direcţia Generală a Vămilor;

c) un reprezentant al Asociaţiei Naţionale a Exportatorilor şi Importatorilor din România.

(2) Decizia va fi data în termen de 30 de zile de la data înregistrării contestaţiei.

Art. 172 - Decizia directorului general al Direcţiei Generale a Vămilor poate fi atacată la instanţa de contencios administrativ competentă.

Art. 173 - (1) Secretariatul comisiilor va fi asigurat de către direcţiile regionale vamale, respectiv de către Direcţia Generală a Vămilor.

(2) În bugetul anual al Direcţiei Generale a Vămilor se vor prevedea, la capitolul "Cheltuieli", sumele necesare plăţii daunelor civile şi a cheltuielilor de judecată.

Art. 174 - Taxele de timbru pentru contestaţiile şi căile de atac în materie vamală sunt de 1% din cuantumul taxelor vamale, dar nu mai puţin de 10.000 lei.

CAPITOLUL XI

SANCŢIUNI

Secţiunea I

Infracţiuni

Art. 175 - Trecerea peste frontieră prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal de mărfuri sau de alte bunuri constituie infracţiunea de contrabandă şi se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 176 - Trecerea peste frontieră, fără autorizaţie, a armelor, muniţiilor, materiilor explozive sau radioactive, produselor şi substanţelor stupefiante şi psihotrope, precursorilor şi substanţelor chimice esenţiale, produselor şi substanţelor toxice constituie infracţiunea de contrabandă calificată şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi, dacă legea penală nu prevede o pedeapsă mai mare.

Art. 177 - Folosirea, la autoritatea vamală, a documentelor vamale, de transport sau comerciale, care se referă la alte mărfuri sau bunuri decât cele prezentate în vamă, constituie infracţiunea de folosire de acte nereale şi se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 178 - Folosirea, la autoritatea vamală, a documentelor vamale, de transport sau comerciale falsificate constituie infracţiunea de folosire de acte falsificate şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 179 - Faptele prevăzute la art. 175-178, săvârşite de una sau de mai multe persoane înarmate ori constituite în bandă, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 180 - Dacă faptele prevăzute la art. 175-179 sunt săvârşite de angajaţi sau reprezentanţi ai unor persoane juridice care au ca obiect de activitate operaţiuni de import-export ori în folosul acestor persoane juridice se poate aplica şi interdicţia exercitării ocupaţiei, potrivit art. 64 din Codul penal, republicat.

Art. 181 - Tentativa la infracţiunile prevăzute la art. 175-179 se pedepseşte.

Art. 182 - În cazul în care trecerea peste frontieră a unor anumite mărfuri sau bunuri constituie infracţiuni cuprinse în alte legi, fapta se pedepseşte în condiţiile şi cu sancţiunile prevăzute în acele legi, dacă sunt mai aspre.

Art. 183 - Când mărfurile sau alte bunuri care au făcut obiectul infracţiunii nu se găsesc, infractorul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

Secţiunea a II-a
Contravenţii

Art. 184 - Faptele care constituie contravenţii la reglementările vamale, procedura de constatare şi de sancţionare a acestora se stabilesc prin regulamentul vamal aprobat de Guvern.

Art. 185 - (1) Contravenţiile vamale săvârşite în incintele vamale şi în locurile unde se desfăşoară operaţiuni sub supraveghere vamală se constată şi se sancţionează de către autoritatea vamală.

(2) În cazul în care contravenţiile vamale sunt constatate de organele de poliţie sau de alte organe cu atribuţii de control, în alte locuri decât cele prevăzute la alin. (1), acestea au obligaţia de a prezenta de îndată actele constatatoare la autoritatea vamală cea mai apropiată, împreună cu bunurile care fac obiectul contravenţiei.

(3) După verificarea încadrării faptei în reglementările vamale, autoritatea vamală aplică, dacă este cazul, amenda şi dispune reţinerea bunurilor în vederea confiscării.

(4) Sancţiunea contravenţională a amenzii poate fi aplicată şi persoanelor juridice.

Art. 186 - În măsura în care în prezentul cod şi în alte reglementari vamale nu se dispune altfel, contravenţiilor vamale li se aplică normele şi dispoziţiile generale privind stabilirea şi sancţionarea contravenţiilor, cu excepţia celor privitoare la reducerea amenzii, în cazul plăţii ei pe loc sau într-un anumit termen.

CAPITOLUL XII
DISPOZIŢII FINALE ŞI TRANZITORII

Art. 187 - (1) Termenul de prescripţie a dreptului de a cere plata taxelor vamale este de 5 ani şi curge de la data acceptării şi înregistrării declaraţiei vamale de import.

(2) Termenele prevăzute în prezentul cod şi în alte reglementari vamale se calculează potrivit normelor prevăzute în Codul de procedură civilă.

Art. 188 - Operaţiunile vamale iniţiate sub regimul prevăzut de reglementările vamale anterioare intrării în vigoare a prezentului cod se finalizează potrivit acelor reglementări.

Art. 189 - Guvernul, la propunerea Ministerului Finanţelor, va aproba, prin hotărâre, Regulamentul de aplicare a Codului vamal, care va intra în vigoare la aceeaşi dată cu prezentul cod.

Art. 190 - În termen de 90 de zile de la publicarea prezentului cod în Monitorul Oficial al României, Guvernul va prezenta Parlamentului, spre adoptare, legea privind statutul personalului vamal.

Art. 191 - Prezentul cod intră în vigoare în termen de 60 de zile de la data publicării lui în Monitorul Oficial al României. Pe aceeaşi dată se abrogă: Codul vamal al Republicii Socialiste România, aprobat prin Legea nr. 30 din 22 decembrie 1978, cu modificările ulterioare; art. 2, 3, 4, 8-36 şi punctul I din anexa nr. 2 la Ordonanţa Guvernului nr. 26/1993 privind Tariful vamal de import al României, aprobată şi modificată prin Legea nr. 102/1994, precum şi orice alte prevederi contrare prezentului cod.

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaţilor în şedinţa din 3 iulie 1997, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituţia României.

LEGEA Nr. 29 din 7 noiembrie 1990

Contencios administrativ

Publicată în Monitorul Oficial nr. 122 din 8 noiembrie 1990

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Art. 1 - Orice persoană fizică sau juridică, dacă se consideră vătămată în drepturile sale, recunoscute de lege, printr-un act administrativ sau prin refuzul nejustificat al unei autorităţi administrative de a-i rezolva cererea referitoare la un drept recunoscut de lege, se poate adresa instanţei judecătoreşti competente, pentru anularea actului, recunoaşterea dreptului pretins şi repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Se consideră refuz nejustificat de rezolvare a cererii referitoare la un drept recunoscut de lege şi faptul de a nu se răspunde petiţionarului în termen de 30 de zile de la înregistrarea cererii respective, dacă prin lege nu se prevede un alt termen.

Art. 2 - Nu pot fi atacate în justiţie:

a) actele care privesc raporturile dintre parlament sau Preşedintele României şi guvern; actele administrative de autoritate şi actele de gestiune ale organelor de conducere din cadrul parlamentului; actele administrative referitoare la siguranţa internă şi externă a statului, precum şi cele referitoare la interpretarea şi executarea actelor internaţionale, la care România este parte; măsurile urgente luate de organele puterii executive pentru evitarea sau înlăturarea efectelor unor evenimente prezentând pericol public, cum sunt actele emise ca urmare a stării de necesitate sau pentru combaterea calamităţilor naturale, incendiilor de păduri, epidemiilor, epizootiilor şi altor evenimente de aceeaşi gravitate;

b) actele de comandament cu caracter militar;

c) actele administrative pentru desfiinţarea sau modificarea cărora se prevede, prin lege specială, o altă procedură judiciară;

d) actele de gestiune săvârşite de stat în calitate de persoană juridică şi pentru administrarea patrimoniului său;

e) actele administrative adoptate în exercitarea atribuţiilor de control ierarhic.

Art. 3 - Cererile privitoare la stabilirea şi scăderea impozitelor şi a taxelor, precum şi a amenzilor prevăzute în legile de impozite şi taxe, se rezolvă de către organele prevăzute de legea specială şi în condiţiile stabilite de acestea.

Art. 4 - Actele administrative jurisdicţionale - cu excepţia celor prevăzute la art. 3 şi a celor din domeniul contravenţiilor - pot fi atacate cu recurs, după epuizarea căilor administrativ-jurisdicţionale, în termen de 15 zile de la comunicare, la secţia de contencios administrativ a Curţii Supreme de Justiţie.

Hotărârea curţii este definitivă.

Art. 5 - Înainte de a cere tribunalului anularea actului sau obligarea la eliberarea lui, cel care se consideră vătămat se va adresa pentru apărarea dreptului său, în termen de 30 de zile de la data când i s-a comunicat actul administrativ sau la expirarea termenului prevăzut la art. 1 alin. 2, autorităţii emitente, care este obligată să rezolve reclamaţia în termen de 30 de zile de la aceasta.

În cazul în care cel care se consideră vătămat nu este mulţumit de soluţia dată reclamaţiei sale, el poate sesiza tribunalul în termen de 30 de zile de la comunicarea soluţiei.

Dacă cel care se consideră vătămat în dreptul său s-a adresat cu reclamaţie şi autorităţii administrative ierarhic superioare celei care a emis actul, termenul de 30 de zile, prevăzut în alineatul precedent, se calculează de la comunicarea de către acea autoritate a soluţiei date reclamaţiei.

Sesizarea tribunalului se va putea face şi în cazul în care autoritatea administrativă emitentă sau autoritatea ierarhic superioară nu rezolvă reclamaţia în termenul prevăzut la alin. 1.

În toate cazurile, introducerea cererii la tribunal nu se va putea face mai târziu de un an de la data comunicării actului administrativ a cărui anulare se cere.

Art. 6 - Judecarea acţiunilor formulate în baza art. 1 din prezenta lege este de competenţa tribunalului judeţean sau al municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială îşi are domiciliul reclamantul.

Tribunalul judecă, de urgenţă, acţiunile în şedinţă publică în complet format din doi judecători.

Sentinţele vor fi redactate în cel mult cinci zile de la pronunţare.

Art. 7 - Acţiunile introduse în temeiul prezentei legi sunt supuse taxelor de timbru prevăzute de lege pentru acţiunile cu caracter nepatrimonial sau patrimonial de drept comun, fără a putea depăşi suma de 1.000 lei.

Art. 8 - Reclamantul va depune, o dată cu acţiunea, actul administrativ pe care îl atacă sau, după caz, răspunsul autorităţii administrative prin care i se comunică refuzul rezolvării cererii sale privind un drept recunoscut de lege.

În situaţia în care reclamantul nu a primit nici un răspuns în legătura cu cererea sa, va depune la dosar copia cererii, certificată pentru conformitate cu originalul.

Art. 9 - În cazuri bine justificate şi pentru a se preveni producerea unei pagube iminente, reclamantul poate cere tribunalului să dispună suspendarea actului administrativ până la soluţionarea acţiunii.

Tribunalul va soluţiona cererea de suspendare, de urgenţă, chiar şi fără citarea părţilor, hotărârea pronunţată în acest caz fiind executorie de drept.

Art. 10 - La primirea acţiunii, tribunalul va dispune citarea părţilor şi va putea cere autorităţii al cărei act este atacat să-i comunice de urgenţă acel act, împreună cu întreaga documentaţie care a stat la baza emiterii lui, precum şi orice alte lucrări necesare pentru soluţionarea cauzei.

În acelaşi mod se va proceda şi în cazul refuzului nejustificat de rezolvare a cererii privind un drept recunoscut de lege.

Dacă autoritatea administrativă nu trimite, în termenul stabilit de tribunal, lucrările cerute, conducătorul acesteia va fi obligat să plătească statului, cu titlu de amendă, 500 lei pentru fiecare zi de întârziere nejustificată.

Art. 11 - Instanţa, soluţionând acţiunea, poate, după caz, să anuleze, în total sau în parte, actul administrativ, să oblige autoritatea administrativă să emită un act administrativ ori să elibereze un certificat, o adeverinţă sau orice alt înscris. Instanţa este competentă să se pronunţe şi asupra legalităţii actelor sau operaţiunilor administrative care au stat la baza emiterii actului supus judecăţii.

În cazul admiterii cererii, instanţa va hotărî şi asupra daunelor materiale şi morale cerute.

Art. 12 - În cazul în care cel vătămat a cerut anularea actului administrativ, fără a cere în acelaşi timp şi despăgubiri, întinderea pagubei nefiindu-i cunoscută la data judecării acţiunii de anulare, termenul de prescripţie pentru cererea de despăgubiri curge de la data la care a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască întinderea pagubei.

Art. 13 - Acţiunile în justiţie, prevăzute în prezenta lege, vor putea fi formulate şi personal împotriva funcţionarului autorităţii pârâte, care a elaborat actul sau care se face vinovat de refuzul rezolvării cererii, dacă se solicită plata unor despăgubiri pentru prejudiciul cauzat pentru întârziere.

În cazul în care acţiunea se admite, persoana respectivă va putea fi obligată la plata daunelor, solidar cu autoritatea administrativă.

Persoana acţionată astfel în justiţie poate chema în garanţie pe superiorul său ierarhic de la care a primit ordin scris să semneze actul, a cărui legalitate - totală sau parţială - este supusă judecăţii.

Art. 14 - Sentinţa tribunalului judeţean sau al municipiului Bucureşti, prin care s-a soluţionat acţiunea prevăzută în prezenta lege, poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 15 zile de la comunicare.

Recursul este suspensiv de executare.

Art. 15 - Curtea Supremă de Justiţie va judeca recursul de urgenţă.

În cazul admiterii recursului, Curtea Supremă de Justiţie, casând sentinţa, va rejudeca litigiul de fond.

Art. 16 - Dacă, în urma admiterii acţiunii, autoritatea administrativă este obligată să înlocuiască sau să modifice actul administrativ, să elibereze un certificat, o adeverinţă sau orice alt înscris, executarea hotărârii definitive se va face la termenul prevăzut în cuprinsul ei, iar în lipsa unui astfel de termen, în cel mult 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii.

În cazul în care termenul nu este respectat se va aplica conducătorului autorităţii administrative sancţiunea prevăzută la art. 10 alin. 3, iar reclamantului i se vor putea acorda daune pentru întârziere. Tribunalul hotărăşte în camera de consiliu, de urgenţă, la cererea reclamantului, cu citarea părţilor, fără plata vreunei taxe de timbru, hotărârea fiind definitivă şi executorie.

Conducătorul autorităţii administrative se poate îndrepta cu acţiune împotriva celor vinovaţi de neexecutarea hotărârii, potrivit dreptului comun.

Art. 17 - Pentru soluţionarea litigiilor prevăzute de prezenta lege se înfiinţează la Curtea Suprema de Justiţie, la tribunalele judeţene şi al municipiului Bucureşti secţii de contencios administrativ.

La secţiile de contencios administrativ pot fi încadraţi şi absolvenţi ai facultăţilor de drept, secţia drept administrativ. Vechimea acestora în munci administrative este considerată vechime în specialitate pentru ocuparea funcţiei de judecător.

Art. 18 - Dispoziţiile prezentei legi se completează cu prevederile Codului de procedură civilă.

Art. 19 - Prezenta lege nu se aplică actelor administrative emise anterior intrării sale în vigoare, dar se aplică cererilor introduse anterior acestei date, termenul de 30 de zile - prevăzut la art. 1 alin. 2 - reîncepând să curgă de la intrarea ei în vigoare.

Art. 20 - Cauzele aflate pe rolul instanţelor la data intrării în vigoare a prezentei legi vor continua să se judece potrivit legii aplicabile în momentul sesizării instanţei.

Art. 21 - Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial.

Pe aceeaşi dată se abrogă Legea nr. 1/1967 cu privire la judecarea de către tribunale a cererilor celor vătămaţi în drepturile lor prin acte administrative ilegale, precum şi orice alte dispoziţii contrare.

Această lege a fost adoptată de Senat în şedinţa din 31 octombrie 1990.

LEGEA Nr. 92 din 4 august 1992

pentru organizarea judecătorească

Publicată în Monitorul Oficial Nr. 259 din 30 septembrie 1997

Republicată în temeiul art. VI din Legea nr. 142 din 24 iulie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 25 iulie 1997, dându-se textelor o nouă numerotare.

Legea nr. 92 din 4 august 1992 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 197 din 13 august 1992 și a mai fost modificată prin Legea nr. 89 din 12 iulie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 150 din 17 iulie 1996.

CUPRINS

TITLUL I. DISPOZIŢII GENERALE.......755

TITLUL II. COMPUNEREA ŞI FUNCŢIONAREA INSTANŢELOR JUDECĂTOREŞTI.......756
- Capitolul I. Dispoziţii comune.......756
- Capitolul II. Judecătoriile.......757
- Capitolul III. Tribunalele.......757
- Capitolul IV. Curţile de apel.......758

TITLUL III. MINISTERUL PUBLIC.......758
- Capitolul I. Dispoziţii comune.......758
- Capitolul II. Parchetele de pe lângă judecătorii şi tribunale.......760
- Capitolul III. Parchetele de pe lângă curţile de apel şi parchetul de pe lângă Curtea Supremă de justiţie.......760

TITLUL IV. CORPUL MAGISTRAŢILOR, NUMIREA ŞI AVANSAREA LOR ÎN FUNCŢIE.......761
- Capitolul I. Corpul magistraţilor.......761
- Capitolul II. Admiterea în magistratură.......762

  - Secţiunea I. Condiţiile generale pentru numirea magistraţilor.......762
  - Secţiunea a II-a. Condiţii speciale pentru numirea şi promovarea în funcţie a magistraţilor.......763
  - Secţiunea a III-a. Institutul Naţional al Magistraturii.......767

TITLUL V. CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII.......770
TITLUL VI. DREPTURILE ŞI ÎNDATORIRILE MAGISTRAŢILOR....771
TITLUL VII. RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ A MAGISTRAŢILOR.776
TITLUL VIII. PERSONALUL AUXILIAR DE SPECIALITATE, ECONOMIC, ADMINISTRATIV ŞI DE SERVICIU.......778
TITLUL IX. VACANŢA JUDECĂTOREASCĂ.......780
TITLUL X. DISPOZIŢII TRANZITORII ŞI FINALE.......781

TITLUL I

DISPOZIŢII GENERALE

Art. 1 - Autoritatea judecătorească se compune din instanţele judecătoreşti, Ministerul Public şi Consiliul Superior al Magistraturii, fiecare cu atribuţiile proprii prevăzute de Constituţie şi de lege.

Puterea judecătorească este separată de celelalte puteri ale statului, având atribuţii proprii ce sunt exercitate prin instanţele judecătoreşti, în conformitate cu principiile şi dispoziţiile prevăzute de Constituţie şi de celelalte legi ale ţării.

Art. 2 - Orice persoană se poate adresa justiţiei pentru apărarea drepturilor, a libertăţilor şi a intereselor sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi exercitarea acestui drept.

Instanţele judecătoreşti înfăptuiesc justiţia în scopul apărării şi realizării drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale cetăţenilor, precum şi a celorlalte drepturi şi interese legitime deduse judecăţii.

Instanţele judecă toate procesele privind raporturile juridice civile, comerciale, de muncă, de familie, administrative, penale, precum şi orice alte cauze pentru care legea nu stabileşte o altă competenţă.

Ministerul Public reprezintă, în activitatea judiciară, interesele generale ale societăţii şi apară ordinea de drept, precum şi drepturile şi libertăţile cetăţenilor.

Art. 3 - Judecătorii sunt independenţi şi se supun numai legii.

Art. 4 - Nimeni nu este mai presus de lege.

Justiţia se înfăptuieşte în mod egal pentru toate persoanele, fără deosebire de rasă, de naţionalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenenţă politică, de avere sau de origine socială.

Art. 5 - Şedintele de judecată sunt publice, în afară de cazurile prevăzute de lege.

Art. 6 - Procedura judiciară se desfăşoară în limba română.

Cetăţenii aparţinând minorităţilor naţionale, precum şi persoanele care nu înţeleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoştinţă de toate actele şi lucrările dosarului, de a vorbi în instanţă şi de a pune concluzii, prin interpret; în procesele penale acest drept este asigurat în mod gratuit.

Art. 7 - În tot cursul procesului părţile au dreptul să fie reprezentate sau, după caz, asistate de apărător.

Art. 8 - Asistenta juridică internaţională se solicită sau se acordă de instanţele de judecată şi Ministerul Public în condiţiile prevăzute de lege şi de convenţiile internaţionale la care România este parte.

Art. 9 - Hotărările instanţelor judecătoreşti se pronunţă în numele legii şi se execută în numele Preşedintelui României.

TITLUL II

COMPUNEREA ŞI FUNCŢIONAREA INSTANŢELOR JUDECĂTOREŞTI

CAPITOLUL I

DISPOZIŢII COMUNE

Art. 10 - Instanţele judecătoreşti sunt:

a) judecătoriile;
b) tribunalele;
c) curţile de apel;
d) Curtea Supremă de Justiţie.

În limitele stabilite prin lege vor funcţiona şi instanţe militare.

Competenţa instanţelor judecătoreşti se stabileşte prin lege.

Art. 11 - Organizarea şi funcţionarea Curţii Supreme de Justiţie şi a instanţelor militare sunt reglementate prin lege.

Art. 12 - Fiecare judecătorie, tribunal şi curte de apel se încadrează cu numărul necesar de judecători. Instanţele sunt conduse de câte un preşedinte, care exercită şi atribuţii de administraţie.

Preşedinţii tribunalelor şi ai curţilor de apel sunt ajutaţi în îndeplinirea atribuţiilor de 1-3 vicepreşedinţi. Ministrul justiţiei stabileşte tribunalele şi curţile de apel la care vor fi câte 2 sau 3 vicepreşedinţi, precum şi judecătoriile la care preşedinţii sunt ajutaţi de câte un vicepreşedinte.

Preşedinţii instanţelor desemnează judecătorii care urmează să îndeplinească, potrivit legii şi regulamentelor, şi alte atribuţii decât cele privind activitatea de judecată.

Art. 13 - Tribunalele şi curţile de apel pot avea două sau mai multe secţii.

Numărul secţiilor tribunalelor şi ale curţilor de apel se stabileşte de ministrul justiţiei, în raport cu volumul de activitate şi după natura cauzelor deduse judecăţii. Ministrul justiţiei stabileşte instanţele la care funcţionează secţii maritime şi fluviale, pentru judecarea cauzelor prevăzute de lege.

Art. 14 - Secţiile tribunalelor şi ale curţilor de apel sunt conduse de cate un preşedinte de secţie.

Preşedintele instanţei repartizează judecătorii pe secţii.

Art. 15 - Preşedinţii instanţelor sau, după caz, preşedinţii de secţii constituie complete de judecată. Când este necesar, pot fi constituite complete specializate pentru judecarea cauzelor privind anumite materii.

Cauzele penale privind pe minori se judecă de judecători anume desemnaţi de preşedintele instanţei de judecată.

Art. 16 - Completul de judecată este prezidat de preşedintele sau vicepreşedintele instanţei ori de preşedintele secţiei, atunci când aceştia participă la judecată. În celelalte cazuri, completul de judecată este prezidat de catre judecătorul desemnat de preşedintele instanţei sau al secţiei.

Art. 17 - Cauzele date, potrivit legii, în competenţa de primă instanţă a judecătoriilor, tribunalelor şi curţilor de apel se judecă de un singur judecător.

Apelurile se judecă de tribunale şi de curţile de apel în complet format din 2 judecători.

Recursurile se judecă de tribunale şi de curţile de apel în complet format din 3 judecători.

În cazul în care judecătorii care intră în compunerea completului prevăzut la alin. 2 nu ajung la un acord asupra hotărârii, procesul se judecă din nou în complet de divergenţă.

Completul de divergenţă se constituie prin includerea, în completul de judecată, a preşedintelui sau a vicepreşedintelui instanţei ori a unui alt judecător desemnat de preşedinte.

Art. 18 - Consiliul Superior al Magistraturii şi ministrul justiţiei veghează la respectarea independenţei justiţiei.

Ministrul justiţiei răspunde de buna organizare şi funcţionare a justiţiei ca serviciu public. Prin judecătorii inspectori de la curţile de apel, ministrul justiţiei este informat cu privire la funcţionarea instanţelor şi la abaterile de natură să compromită calitatea activităţii, aplicarea legilor şi a regulamentelor în circumscripţiile curţilor de apel.

Preşedinţii şi vicepreşedinţii instanţelor verifică organizarea şi calitatea serviciului, respectarea legilor şi a regulamentelor în cadrul instituţiei pe care o conduc şi al instanţelor din circumscripţia acesteia. Preşedinţii curţilor de apel îşi exercită această atribuţie şi prin judecătorii inspectori din cadrul curţii.

În nici o împrejurare verificările efectuate nu pot conduce la imixtiuni în desfăşurarea proceselor în curs sau la repunerea în discuţie a ceea ce a fost deja judecăt. Nu se consideră imixtiune exercitarea atribuţiilor date prin lege ministrului justiţiei cu privire la căile judiciare de atac.

CAPITOLUL II

JUDECĂTORIILE

Art. 19 - Judecătoriile funcţionează în fiecare judeţ şi în municipiul Bucureşti.

Numărul şi localităţile de reşedinţă ale judecătoriilor sunt prevăzute în anexa nr. 1 la prezenta lege.

În fiecare judeţ, circumscripţiile judecătoriilor se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului justiţiei.

Art. 20 - Judecătoriile judecă toate procesele şi cererile, în afară de cele date prin lege în competenţa altor instanţe.

Art. 21 - Ministrul justiţiei poate dispune ca, în municipiul Bucureşti, unele categorii de procese sau cereri să fie soluţionate numai de anumite judecătorii, cu respectarea competenţei materiale prevăzute de lege.

CAPITOLUL III

TRIBUNALELE

Art. 22 - În fiecare judeţ funcţionează un tribunal, cu sediul în localitatea de reşedinţă a judeţului. În municipiul Bucureşti funcţionează, de asemenea, un tribunal.

În circumscriptia fiecarui tribunal sunt cuprinse toate judecătoriile din judeţ sau din municipiul Bucureşti.

Art. 23 - Tribunalele judecă, în primă instanţă, procesele şi cererile date prin lege în competenţa lor.

Tribunalele, ca instanţe de apel, judecă apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunţate de judecătorii în primă instanţă.

Tribunalele, ca instanţe de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunţate de judecătorii, care, potrivit legii, nu sunt supuse apelului.

CAPITOLUL IV

CURŢILE DE APEL

Art. 24 - Fiecare curte de apel îşi exercită competenţa într-o circumscripţie cuprinzând mai multe tribunale.

Numărul curţilor de apel, reşedinţele acestora, precum şi tribunalele cuprinse în circumscripţiile lor sunt prevăzute în anexa nr. 2 la prezenta lege.

Art. 25 - Curţile de apel judecă, în primă instanţă, cauzele date în competenţa lor prin lege.

Ca instanţe de apel, curţile judecă apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunţate în prima instanţă de tribunale.

Ca instanţe de recurs, curţile de apel judecă recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunţate de tribunale în apel, precum şi în alte cauze prevăzute de lege.

TITLUL III

MINISTERUL PUBLIC

CAPITOLUL I

DISPOZIŢII COMUNE

Art. 26 - Ministerul Public îşi exercită atribuţiile prin procurori constituiţi în parchete pe lângă fiecare instanţă judecătorească, sub autoritatea ministrului justiţiei.

Activitatea Ministerului Public este organizată potrivit principiilor legalităţii, imparţialităţii şi al controlului ierarhic.

Ministerul Public este independent în relaţiile cu celelalte autorităţi publice şi îşi exercită atribuţiile numai în temeiul legii şi pentru asigurarea respectării acesteia.

Art. 27 - Atribuţiile Ministerului Public sunt următoarele:

a) efectuarea urmăririi penale în cazurile şi în condiţiile prevăzute de lege;

b) supravegherea activităţii de cercetare penală efectuată de poliţie şi de alte organe; în exercitarea acestei atribuţii, procurorul conduce şi controlează activitatea de cercetare penală, dispoziţiile date de procuror fiind obligatorii pentru organul de cercetare penală;

c) sesizarea instanţelor judecătoreşti pentru judecarea cauzelor penale;

d) exercitarea acţiunii civile în cazurile prevăzute de lege;

e) participarea, în condiţiile legii, la sedinţele de judecată;

f) exercitarea căilor de atac împotriva hotărârilor judecătoreşti, în condiţiile prevăzute de lege;

g) supravegherea respectării legii în activitatea de punere în executare a hotărârilor judecătoreşti şi a altor titluri executorii;

h) verificarea respectării legii la locurile de deţinere preventivă, de executare a pedepselor, a măsurilor educative şi de siguranţă;

i) apararea drepturilor şi intereselor minorilor şi ale persoanelor puse sub interdicţie;

j) studierea cauzelor care generează sau favorizează criminalitatea, elaborarea şi prezentarea propunerilor în vederea eliminării acestora, precum şi pentru perfecţionarea legislaţiei penale.

Ministerul Public exercită orice alte atribuţii prevăzute de lege.

Art. 28 - Procurorii din fiecare parchet sunt subordonaţi conducătorului acelui parchet.

Conducătorul unui parchet este subordonat conducătorului parchetului ierarhic superior din aceeaşi circumscripţie teritorială.

Procurorul ierarhic superior poate să îndeplinească oricare dintre atribuţiile procurorilor în subordine şi să suspende ori să infirme actele şi dispoziţiile acestora, dacă sunt contrare legii.

Dispoziţiile procurorului ierarhic superior, date în conformitate cu legea, sunt obligatorii pentru procurorii în subordine. Cu toate acestea, procurorul este liber să prezinte în instanţă concluziile pe care le consideră întemeiate potrivit legii, ţinând seama de probele administrate în cauză.

Art. 29 - În exercitarea atribuţiilor lor, procurorii au dreptul să ceară direct sprijinul agenţiilor forţei publice, care sunt obligaţi să execute dispoziţiile procurorului.

Art. 30 - Fiecare parchet se încadrează cu numărul necesar de procurori.

Structura şi organizarea aparatului tuturor parchetelor, precum şi stabilirea parchetelor la care se vor infiinţa secţii maritime şi fluviale, birouri sau servicii de criminalistică şi criminologie se stabilesc de ministrul justiţiei, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

Repartizarea procurorilor pe compartimente de activitate se face de către conducatorul fiecărui parchet.

Art. 31 - Parchetele militare vor fi organizate şi vor funcţiona potrivit legii.

Art. 32 - Parchetele sunt independente faţă de instanţele judecătoreşti.

Art. 33 - Dispoziţiile ministrului justiţiei, date în mod direct sau prin procurorul general, în vederea respectării şi aplicării legii, sunt obligatorii.

Art. 34 - Ministrul justiţiei, prin procurorii inspectori din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie şi din parchetele de pe lângă curţile de apel sau alţi procurori delegaţi, exercită controlul asupra tuturor procurorilor.

Când consideră necesar, ministrul justiţiei, din proprie initiaţivă sau la cererea Consiliului Superior al Magistraturii, efectuează controlul prin inspectori generali sau prin procurori detaşaţi în Direcţia relaţii cu Ministerul Public şi coordonarea strategiei antiinfracţionale din cadrul Ministerului Justiţiei.

Controlul se efectuează prin verificarea lucrărilor, a modului cum se desfaşoară raporturile de serviciu cu justiţiabilii şi cu celelalte persoane implicate în lucrările de competenţa parchetelor, precum şi prin aprecierea asupra activităţii, pregătirii şi aptitudinilor profesionale ale procurorilor.

Ministrul justiţiei poate să ceară procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie informări asupra activităţii parchetelor şi să dea îndrumări cu privire la măsurile ce trebuie luate pentru combaterea fenomenului infracţional.

Ministrul justiţiei are dreptul să dea dispoziţie scrisă, în mod direct sau prin procurorul general, procurorului competent să înceapă, în condiţiile legii, procedura de urmărire penală pentru infracţiunile despre care are cunoştinţă şi să promoveze în faţa instanţelor judecătoreşti acţiuni şi căi de atac necesare apărării interesului public. Nu vor putea fi date însă dispoziţii pentru oprirea procedurii de urmărire penală legal deschise.

CAPITOLUL II

PARCHETELE DE PE LÂNGĂ JUDECĂTORII ŞI TRIBUNALE

Art. 35 - Parchetele de pe lângă judecătorii şi tribunale sunt conduse de prim-procurori.

Prim-procurorii parchetelor de pe lângă tribunale sunt ajutaţi de adjuncţi. Ministrul justiţiei, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, stabileşte parchetele de pe lângă judecătorii la care prim-procurorii sunt ajutaţi de adjuncţi.

Art. 36 - Parchetele de pe lângă tribunale au secţii conduse de procurori-sefi.

Art. 37 - Prim-procurorii parchetelor de pe lângă tribunale exercită controlul asupra parchetelor din circumscripţia lor.

CAPITOLUL III

PARCHETELE DE PE LÂNGĂ CURŢILE DE APEL ŞI PARCHETUL DE PE LÂNGĂ CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIŢIE

Art. 38 - Parchetele de pe lângă curţile de apel sunt conduse de procurori generali. Procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curţile de apel sunt ajutaţi de adjuncţi.

Art. 39 - Procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curţile de apel exercită, direct sau prin procurori-inspectori, controlul asupra parchetelor din circumscripția lor.

Art. 40 - Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție este condus de un procuror general, ajutat de 2 adjuncți.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție este promovat și eliberat din funcție de Președintele României, la propunerea ministrului justiției.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție exercită, direct sau prin procurori-inspectori, controlul asupra tuturor parchetelor.

În cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție funcționează colegiul acestui parchet, ca organ consultativ. Componența colegiului se stabilește prin ordin al procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție participă la ședințele Curții Supreme de Justiție, în secții unite.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție desemnează, dintre procurorii acestui parchet, pe procurorii care participă la ședințele Curții Constituționale, în cazurile prevăzute de lege.

Art. 41 - Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție și parchetele de pe lângă curțile de apel au în structură secții conduse de procurori șefi, care pot fi ajutați de adjuncți. În cadrul secțiilor pot funcționa servicii și birouri conduse de procurori șefi.

TITLUL IV

CORPUL MAGISTRAȚILOR, NUMIREA ȘI AVANSAREA LOR ÎN FUNCȚIE

CAPITOLUL I

CORPUL MAGISTRAȚILOR

Art. 42 - Au calitatea de magistrat și fac parte din corpul magistraților judecătorii de la toate instanțele judecătorești, procurorii din cadrul parchetelor de pe lângă acestea, precum și magistrații-asistenți ai Curții Supreme de Justiție.

Art. 43 - În cadrul corpului magistraților, ierarhia funcțiilor de execuție și de conducere se stabilește în raport cu nivelul instanțelor și al parchetelor, cu respectarea condițiilor de pregătire profesională și de vechime în magistratură, prevăzute în prezenta lege.

Personalul de specialitate juridică din Ministerul Justiției, indiferent de vechime, este asimilat magistraților pe durata îndeplinirii funcției.

Art. 44 - Constituie vechime în magistratură perioada în care o persoană a îndeplinit funcțiile de judecător, procuror, personal de specialitate juridică în Ministerul Justiției, în Institutul Național al Magistraturii ori în laboratoarele de expertiză criminalistică din subordinea Ministerului Justiției, de avocat sau de magistrat-asistent la Curtea Supremă de

Justiţie, funcţia de ministru al justiţiei, de secretar de stat ori de secretar general în Ministerul Justiţiei, funcţii de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat.

Timpul în care o persoană, licenţiată în drept sau drept economic-administrativ, este senator sau deputat, judecător al Curţii Constituţionale, avocat al poporului, membru al Curţii de Conturi sau al Consiliului Legislativ, se consideră vechime în magistratură. De asemenea, se consideră vechime în magistratură timpul cât o persoana care a avut calitatea de magistrat sau asimilat al acestuia exercită o funcţie de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, al instituţiei prezidenţiale, al Curţii Constituţionale, al Curţii de Conturi, Consiliului Legislativ, al instituţiei Avocatul Poporului sau al Guvernului.

Art. 45 - Întreruperile de activitate datorate suspendării din funcţie, pensionării pentru incapacitate temporară de muncă, precum şi trecerii în alte funcţii decât cele prevăzute la art. 44 alin. 2 nu se iau în calculul vechimii în magistratură, dacă legea nu prevede altfel.

CAPITOLUL II

ADMITEREA ÎN MAGISTRATURĂ

Secţiunea I

Condiţiile generale pentru numirea magistraţilor

Art. 46 - Poate fi numit magistrat cel care îndeplineşte urmatoarele condiţii:

a) este numai cetăţean român cu domiciliul în România şi are capacitatea de exerciţiu al drepturilor;

b) este licenţiat în drept sau drept economic-administrativ, are stagiul cerut de lege pentru funcţia în care urmează să fie numit şi dovedeşte o pregătire profesională corespunzătoare;

c) nu are antecedente penale şi se bucură de o bună reputaţie;

d) cunoaşte limba română;

e) este apt, din punct de vedere medical, pentru exercitarea funcţiei;

f) a absolvit Institutul Naţional al Magistraturii sau a promovat concursul ori examenul de admitere în magistratură, organizat potrivit regulamentului aprobat de ministrul justiţiei.

Îndeplinirea condiţiei prevăzute de lit. e) trebuie dovedită cu certificat medical de sănătate, eliberat pe baza constatărilor făcute de o comisie medicală constituită prin ordin comun al ministrului justiţiei şi al ministrului sănătăţii.

Art. 47 - Judecătorii şi procurorii, cu excepţia celor stagiari, sunt numiţi prin decret al Preşedintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

Art. 48 - Înainte de a începe să-şi exercite funcţia, magistraţii sunt obligaţi să depună următorul jurământ: “Jur să respect Constituţia şi legile ţării, să apăr drepturile şi libertăţile fundamentale ale cetăţenilor, să-mi îndeplinesc cu onoare, conştiinţă şi fără părtinire atribuţiile ce-mi revin. Aşa să-mi ajute Dumnezeu”. Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinţei religioase a magistraţilor.

Jurământul se depune în şedinţă solemnă, în faţa magistraţilor instanţei sau, după caz, ai parchetului la care a fost numit magistratul, după citirea comunicării actului de numire.

Despre depunerea jurământului se încheie un proces-verbal, care se semnează de către 2 dintre magistraţii prezenţi şi de cel care a depus jurământul.

Art. 49 - Depunerea jurământului nu este necesară în cazul transferului sau avansării magistratului în altă funcţie din cadrul corpului magistraţilor.

Art. 50 - Actele efectuate de magistrat înainte de depunerea jurământului sunt nule.

Secţiunea a II-a
Condiţii speciale pentru numirea şi promovarea în funcţie a magistraţilor

Art. 51 - La judecătorii şi la parchetele de pe lângă aceste instanţe pot funcţiona judecători şi, respectiv, procurori stagiari, numiţi prin ordin al ministrului justiţiei, cu respectarea condiţiilor prevăzute la art. 46.

Procurorii stagiari sunt numiţi la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

Delegarea şi eliberarea din funcţie a judecătorilor şi procurorilor stagiari se dispun de către ministrul justiţiei.

Art. 52 - Judecătorii şi procurorii stagiari care nu au absolvit Institutul Naţional al Magistraturii efectuează un stagiu de 2 ani.

Preşedinţii judecătoriilor şi prim-procurorii parchetelor de pe lângă aceste instanţe răspund de asigurarea condiţiilor pentru desfăşurarea normală a stagiului şi de buna pregătire a magistraţilor stagiari.

Art. 53 - În primele 6 luni de la numirea în funcţie, magistraţii stagiari vor putea efectua lucrările necesare completării pregătirii profesionale, care nu implică pronunţarea unei hotărâri, în cazul judecătorilor, sau dreptul de a pune concluzii în instanţă şi de a semna acte procedurale, în cazul procurorilor.

Art. 54 - După 6 luni de funcţionare efectivă, judecătorii care efectuează stagiul la instanţe vor da un examen cu privire la cunoştinţele dobândite, în vederea exercitării dreptului de a participa la activitatea de judecăta.

Examenul va fi susţinut la sediul curţii de apel în circumscripţia căreia funcţionează judecătorii stagiari, în faţa unei comisii numite de preşedintele acestei curţi. Comisia va fi prezidată de un preşedinte de secţie al curţii de apel sau de un judecător. Din comisie vor face parte 1-2 judecători de la curtea de apel şi 1-2 judecători de la tribunalele din circumscripţia curţii de apel.

Art. 55 - Examenul prevăzut la art. 54 va consta într-o probă orală, pe baza căreia comisia să-şi poată forma convingerea că judecătorul stagiar şi-a însuşit cunoştinţele necesare pentru a putea participa la activitatea de judecată.

După susţinerea examenului, preşedintele curţii de apel va comunica ministrului justiţiei şi preşedintelui judecătoriei dacă judecătorul stagiar a obţinut dreptul de a participa la activitatea de judecată. În caz de nepromovare a examenului, se va stabili o noua dată pentru reexaminarea judecătorului stagiar.

Ministrul justiţiei poate dispune eliberarea din funcţie a judecătorului stagiar care a fost respins de doua ori la examenul prevăzut la art. 54.

Art. 56 - Judecătorii stagiari care au obţinut dreptul de a participa la activitatea de judecăta vor putea judeca:

1. În materie civilă:

a) cererile introduse pe cale principală, referitoare la pensii de întreţinere; litigiile patrimoniale dintre persoanele fizice, având ca obiect plata unei sume de bani sau predarea unui bun mobil, în cazul în care valoarea litigiului nu depăşeste 10 milioane lei şi nu priveşte o succesiune sau împărţeli de bunuri; acţiunile posesorii, cererile privind înregistrările în registrele de stare civilă, luarea unor măsuri asigurătorii; cererile de orice fel referitoare la popriri; litigiile de muncă privind pretenţiile băneşti a caror valoare nu depaşeşte 10 milioane lei;

b) procesele şi cererile care, potrivit legii, se soluţionează de judecătorii în ultimă instanţă;

c) cererile şi caile de atac de competenţa judecătoriilor, referitoare la cauzele aratate la lit. a) şi b).

2. În materie penală:

a) infracţiunile prevăzute la art. 279 alin. 2 lit. a) din Codul de procedură penală;

b) cererile şi caile de atac de competenţa judecătoriilor, în legatură cu infracţiunile aratate la lit. a);

c) cererile de reabilitare.

Art. 57 - Prevederile art. 54 şi 55 se aplică în mod corespunzător procurorilor stagiari pentru obţinerea dreptului de a pune concluzii în instanţă şi de a semna acte procedurale, cu excepţia celor care privesc libertatea persoanei. Comisia de examinare va fi compusă din procurori, iar rezultatul va fi comunicat Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

Art. 58 - După efectuarea stagiului, magistraţii stagiari sunt obligaţi să se înscrie la examenul de capacitate. În cazul în care candidatul este respins la primul examen, el este obligat să se înscrie pentru sesiunea imediat următoare.

Cei care au exercitat funcţia de magistrat stagiar timp de 2 ani, fără a da examenul de capacitate, se pot prezenta la acest examen dacă de la încetarea acestei funcţii şi până la data fixată pentru examen nu au trecut mai mult de 3 ani.

Art. 59 - Examenul de capacitate se ţine în fiecare an, la data şi locul ce se stabilesc de ministrul justiţiei.

Data şi locul ţinerii examenului se vor publica în Monitorul Oficial al Romaniei cu cel puţin 2 luni înainte.

Art. 60 - Examenul de capacitate al magistraţilor se susţine în faţa unei comisii compuse din:

a) 2 membri ai Curţii Supreme de Justiţie, desemnaţi de preşedintele curţii, respectiv 2 de la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, desemnaţi de procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie;

b) 2 profesori de la una din facultăţile de drept din ţară, din învăţământul de stat, desemnaţi de consiliul profesoral al facultăţii respective, dintre profesorii de drept civil, drept comercial, drept penal, procedurile civilă şi penală;

c) un delegat al Ministerului Justiţiei, desemnat de ministrul justiţiei.

Comisia de examinare va fi prezidată de magistratul mai mare în funcţie, iar la funcţii egale, de magistratul cu cea mai mare vechime în magistratură de la Curtea Supremă de Justiţie.

Cererile de înscriere la examenul de capacitate, însoţite de actele necesare, vor fi înaintate Ministerului Justiţiei, în termen de 40 de zile de la publicarea datei examenului în Monitorul Oficial al României.

Comisia de examinare este îndreptăţită să respingă de la examinare pe cei care nu îndeplinesc condiţiile prevăzute de lege pentru a deveni judecători sau procurori.

Art. 61 - Examenul de capacitate constă, în mod obligatoriu, în probe scrise şi orale, cu caracter teoretic şi practic. Probele teoretice vor avea ca obiect principiile şi instituţiile de bază ale dreptului civil, comercial, penal, procesual, constituţional şi ale organizării judecătoreşti; probele practice vor consta în întocmirea unei lucrări scrise cu caracter aplicativ.

Regulamentul de desfăşurare a examenului de capacitate al magistraţilor se aprobă de ministrul justiţiei, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

Art. 62 - Rezultatele examenului de capacitate se comunică Ministerului Justiţiei, care le va transmite Consiliului Superior al Magistraturii.

Consiliul Superior al Magistraturii, în termen de 30 de zile de la primirea rezultatelor, validează examenele, centralizează rezultatele şi întocmeşte, în ordinea mediilor obţinute, tabelul de clasificare a candidaţilor, pe baza căruia se vor face numirile în funcţiile vacante.

Consiliul Superior al Magistraturii poate invalida, în tot sau în parte, examenul de capacitate în cazurile în care constată că nu au fost respectate condiţiile prevăzute de lege privind organizarea examenului sau că rezultatele au fost denaturate prin săvârşirea unor fraude. Dacă invalidează examenul, Consiliul Superior al Magistraturii dispune măsurile corespunzătoare.

Art. 63 - Îndată după întocmirea tabelului de clasificare a candidaţilor, Ministerul Justiţiei va publica în Monitorul Oficial al României lista posturilor vacante.

Candidaţii declaraţi reuşiţi la examen au dreptul, în ordinea clasificării, să-şi aleagă posturile, în termen de 15 zile libere de la publicarea acestora în Monitorul Oficial al României.

Candidatului care nu şi-a exercitat dreptul de alegere în termenul prevăzut la alin. 2 i se va propune, din oficiu, un post de către Ministerul Justiţiei. Refuzul de a accepta propunerea este considerat demisie.

La medii egale vor avea prioritate, la alegerea postului, magistraţii în funcţie şi, în lipsa acestora, candidatul având titlul de doctor în drept sau activitate mai îndelungată de la obţinerea licenţei.

Neprezentarea nejustificată la examenul de capacitate, la prima sesiune după încheierea stagiului, sau respingerea candidatului la două sesiuni atrage pierderea calităţii de judecător sau procuror stagiar.

Consiliul Superior al Magistraturii are obligaţia să îndeplinească formalităţile legate de numirea magistraţilor care au fost declaraţi reuşiţi la examenul de capacitate, în termen de maximum 3 luni de la data validării examenului de capacitate.

În perioada dintre data validarii examenului de capacitate şi data numirii de către Preşedintele României, magistraţii vor primi salariul corespunzător funcţiei imediat superioare celei de judecător stagiar.

Art. 64 - În cazul în care magistratul nu a fost propus de Consiliul Superior al Magistraturii pentru a fi numit de Preşedintele României, în termen de cel mult 6 luni de la data validării examenului de capacitate îi încetează calitatea de magistrat.

Împotriva refuzului Consiliului Superior al Magistraturii de a propune Preşedintelui României numirea în funcţie a magistratului, acesta se poate adresa cu plângere Curţii Supreme de Justiţie, în termen de 30 de zile de la expirarea termenului prevăzut la alin. 1. Plângerea este suspensivă de executare. Curtea Supremă de Justiţie judecă plângerea în complet format din 9 judecători. Hotărârea pronunţată este irevocabilă.

Art. 65 - Pentru a fi numit judecător la judecătorie sau procuror la parchetul de pe lângă această instanţă, candidatul trebuie să îndeplinească condiţiile prevăzute la art. 46 şi să fi fost declarat reuşit la examenul de capacitate prevăzut de lege sau să fi ocupat cel puţin 5 ani funcţii de avocat, jurisconsult, notar, membru al personalului didactic din învăţământul superior sau al celui de cercetare din Institutul de Cercetari Juridice al Academiei Române ori funcţii de specialitate în administraţia publică, în aparatul Parlamentului sau al instituţiei prezidenţiale, Curţii Constituţionale, al instituţiei Avocatul Poporului, Curţii de Conturi sau al Consiliului Legislativ.

Art. 66 - Pentru a fi promovat în funcţii superioare, magistratul trebuie să aibă o activitate meritorie, atestată prin notele calificative acordate de şefii ierarhici.

Notele calificative se acordă anual şi vor reflecta rezultatele activităţii profesionale a magistratului, comportamentul la serviciu şi în societate, calităţile acestuia, precum şi perspectivele de dezvoltare în profesie.

Pentru magistraţii care deţin funcţii de conducere, notele calificative vor menţiona în mod obligatoriu calităţile manageriale.

Condiţiile minime de vechime pe care trebuie să le îndeplinească magistraţii sunt următoarele:

a) pentru funcţiile de judecător de tribunal, procuror la parchetul de pe lângă tribunal, preşedinte, vicepreşedinte de judecătorie, prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătorie şi adjunct al acestuia, să aiba o vechime în magistratură de cel puţin 4 ani;

b) pentru funcţiile de preşedinte, vicepreşedinte, preşedinte de secţie de tribunal, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal, adjunct al acestuia şi procuror şef de secţie al parchetului de pe lângă tribunal, să aibă o vechime în magistratură de cel puţin 5 ani;

c) pentru funcţiile de judecător de curte de apel sau procuror la parchetele de pe lângă curţile de apel, să aibă o vechime în magistratură de cel puţin 6 ani;

d) pentru funcţiile de preşedinte, vicepreşedinte, preşedinte de secţie de curte de apel, procuror general al parchetului de pe lângă curtea de apel, adjunct al acestuia şi procuror şef de secţie al parchetului de pe lângă curtea de apel, precum şi de procuror şef de secţie şi procuror la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, să aibă o vechime în magistratură de cel puţin 8 ani;

e) pentru funcţiile de procuror general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie şi de adjunct al acestuia, să aibă o vechime în magistratură de cel puţin 10 ani.

Promovarea în funcţii de conducere a magistraţilor se face pentru o perioadă de 4 ani, cu posibilitatea reînvestirii.

La promovarea în funcţii de conducere în magistratură se va ţine seama, în afară de calităţile profesionale, de aptitudinile manageriale ale magistratului, îndeosebi de capacitatea de organizare şi decizie, gradul de comunicativitate, tactul în relaţiile de serviciu, obiectivitatea în aprecierea colaboratorilor.

Art. 67 - În mod exceptional pot fi numiti în magistratură, fără concurs sau examen, în oricare dintre funcţiile prevăzute la art. 66 lit. a), b) şi c), persoane care au titlul de doctor în drept ori au avut calitatea de magistrat sau inspector general ori consilier juridic în Ministerul Justiţiei sau avocat o perioada de cel puţin 5 ani.

În cazurile de la alin. 1, vechimea necesară, prevăzută la art. 66 pentru a ocupa una dintre funcţiile în magistratură, se majoreaza cu 3 ani.

Art. 68 - Magistratii de la judecătorii, tribunale şi parchetele de pe lângă aceste instanţe pot fi menţinuţi în funcţie până la împlinirea vârstei de 65 ani, cei de la curţile de apel şi parchetele de pe lângă aceste curţi până la împlinirea vârstei de 68 ani, iar procurorii de la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie până la împlinirea vârstei de 70 ani, în toate cazurile cu avizul conducătorului instanţei sau parchetului.

Art. 69 - Promovarea şi transferarea judecătorilor în funcţiile din magistratură se dispun de către Consiliul Superior al Magistraturii, cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege.

Promovarea şi transferarea procurorilor în funcţiile din Ministerul Public se fac de către ministrul justiţiei, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege, iar transferarea procurorilor în funcţiile de judecători se face potrivit prevederilor alin. 1.

Secţiunea a III-a
Institutul Naţional al Magistraturii

Art. 70 - Institutul Naţional al Magistraturii este instituţia publică subordonată exclusiv Ministerului Justiţiei, care realizează pregătirea specifică a viitorilor judecători şi procurori, precum şi perfecţionarea profesională a magistraţilor în funcţie, în conformitate cu prevederile prezentei legi.

Institutul Naţional al Magistraturii nu face parte din sistemul naţional de învăţământ şi educaţie şi nu este supus dispoziţiilor legale în vigoare cu privire la acreditarea instituţiilor de învăţământ superior şi recunoaşterea diplomelor.

Institutul Naţional al Magistraturii are personalitate juridică şi sediul în municipiul Bucureşti.

Art. 71 - Institutul Naţional al Magistraturii este condus de un consiliu format din 11 membri, dintre care: un judecător al Curţii Supreme de Justiţie, un procuror de la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, un judecător al Curţii de Apel Bucureşti, un procuror de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti, desemnaţi de Consiliul Superior al Magistraturii; 3 reprezentanţi aleşi ai personalului de instruire din cadrul institutului, directorul Direcţiei de resurse umane din Ministerul Justiţiei; 2 reprezentanţi ai auditorilor de justiţie care participă la cursurile de pregătire profesională.

Directorul Institutului Naţional al Magistraturii şi cei 2 adjuncţi ai acestuia sunt numiţi prin ordin al ministrului justiţiei.

Directorul Institutului Naţional al Magistraturii face parte de drept din consiliu.

Durata mandatului membrilor Consiliului Institutului Naţional al Magistraturii este de 3 ani, cu excepţia mandatului reprezentanţilor auditorilor de justiţie, care sunt aleşi pentru un an.

Mandatul membrilor consiliului poate fi reînnoit.

La şedintele consiliului pot participa, fără drept de vot, reprezentanţi ai asociaţiilor legal constituite ale magistraţilor.

Art. 72 - Consiliul Institutului Naţional al Magistraturii deliberează asupra problemelor care privesc organizarea şi funcţionarea Institutului Naţional al Magistraturii, precum şi bugetul acestuia.

Hotărârile Consiliului Institutului Naţional al Magistraturii devin executorii după aprobarea lor de catre ministrul justiţiei.

Art. 73 - Directorul Institutului Naţional al Magistraturii şi adjuncţii săi asigură conducerea curentă a activităţii şi organizează aducerea la îndeplinire a hotărârilor consiliului.

Art. 74 - Personalul de instruire al Institutului Naţional al Magistraturii este asigurat, de regulă, din rândul judecătorilor şi al procurorilor în funcţie, care pot fi detaşaţi, cu acordul lor, pe timp de 3 ani în cadrul institutului.

Salarizarea personalului de instruire de specialitate juridică al Institutului Naţional al Magistraturii se stabileşte prin asimilarea funcţiilor acestuia cu funcţiile de magistrat, în raport cu vechimea în magistratură, în condiţiile Legii privind salarizarea şi alte drepturi ale personalului din organele autorităţii judecătoreşti.

Institutul Naţional al Magistraturii poate folosi, în condiţiile legii, şi cadre didactice universitare, alţi specialişti, români şi străini, precum şi magistraţi în funcţie sau asimilaţi ai acestora, pentru desfăşurarea procesului de formare şi perfecţionare profesională.

Ştatul de personal şi ştatul de funcţii ale Institutului Naţional al Magistraturii se aprobă de ministrul justiţiei, în limita numărului total de posturi aprobat pentru sistemul justiţiei.

Art. 75 - Durata cursurilor de pregătire specifică magistraţilor în cadrul Institutului Naţional al Magistraturii este de 1-2 ani.

În fiecare an, ministrul justiţiei stabileşte durata cursurilor şi numărul de cursanţi, în funcţie de numărul judecătorilor şi al procurorilor necesari pentru ocuparea posturilor vacante.

Art. 76 - Admiterea în Institutul Naţional al Magistraturii, care reprezintă modalitatea principală de recrutare a magistraţilor, se face pe baza de concurs, la care au dreptul să participe persoanele care îndeplinesc condiţiile prevăzute la art. 46 lit. a)-e).

Art. 77 - Componenţa comisiei, condiţiile de concurs şi modul de desfăşurare a acestuia sunt stabilite prin regulament aprobat de ministrul justiţiei.

Art. 78 - Candidaţii admişi la concursul de intrare în Institutul Naţional al Magistraturii au calitatea de auditori de justiţie şi beneficiază de o bursă lunară egală cu salariul funcţiei de judecător stagiar, care se plăteşte din fondul de burse prevăzut în bugetul Ministerului Justiţiei, în raport cu vechimea pe care o au.

Art. 79 - Pregătirea auditorilor de justiţie pentru cariera de magistrat se bazează pe cunoaşterea tendinţelor şi a evoluţiei principalelor instituţii juridice, inclusiv în dreptul comparat şi, îndeosebi, pe dobândirea de cunoştinţe practice necesare pentru a deveni judecător sau procuror.

Art. 80 - În perioada cursurilor, auditorii de justiţie vor desfăşura stagii de practică în cadrul instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor, vor efectua, sub îndrumarea personalului de instruire şi a magistraţilor instanţelor şi parchetelor, lucrări de grefă în cadrul tuturor serviciilor, vor asista la şedinţele de judecătă şi la activitatea de urmărire penală, pentru a cunoaşte în mod direct activităţile pe care le desfăşoară magistraţii şi personalul auxiliar.

Art. 81 - În cazul în care auditorii de justiţie săvârşesc o abatere de la îndatoririle ce le revin sau de la Regulamentul de ordine interioară al Institutului Naţional al Magistraturii, pot fi sancţionaţi disciplinar de către directorul institutului.

Sancţiunile disciplinare ce pot fi aplicate auditorilor de justiţie sunt:

a) observaţia;

b) avertismentul;

c) exmatricularea din institut, cu restituirea cheltuielilor de şcolarizare.

Art. 82 - La absolvirea Institutului Naţional al Magistraturii, auditorii de justiţie vor susţine un examen care va consta preponderent în probe practice, prin care să demonstreze că şi-au însuşit cunostinţele necesare funcţiei de judecător sau de procuror.

Examenul va fi susţinut în faţa unei comisii mixte formate din 3 membri ai personalului de instruire al institutului şi 3 magistraţi de la instanţe şi parchete, numiţi prin ordin al ministrului justiţiei.

Absolvenţilor Institutului Naţional al Magistraturii li se eliberează un atestat.

Art. 83 - Absolvenţii Institutului Naţional al Magistraturii vor fi numiţi magistraţi stagiari de către ministrul justiţiei.

Judecătorii stagiari, absolvenţi ai Institutului Naţional al Magistraturii, au dreptul de a judeca în cauzele prevăzute la art. 56; procurorii stagiari, absolvenţi ai institutului, au dreptul de a pune concluzii în instanţă şi de a semna acte procedurale, cu excepţia celor care privesc libertatea persoanei.

După 6 luni de funcţionare efectivă, magistraţii stagiari, absolvenţi ai Institutului Naţional al Magistraturii, au dreptul să se înscrie la examenul de capacitate. Dispoziţiile art. 59-63 sunt aplicabile.

Art. 84 - Judecătorilor şi procurorilor stagiari, absolvenţi ai Institutului Naţional al Magistraturii, le sunt aplicabile dispoziţiile legale privind pe magistraţii stagiari.

În cazul în care durata cursurilor Institutului Naţional al Magistraturii, stabilită conform legii, va fi de 2 ani, absolvenţii au dreptul de a se înscrie direct pentru susţinerea examenului de capacitate.

Art. 85 - Organizarea şi funcţionarea Institutului Naţional al Magistraturii sunt stabilite prin regulament elaborat de consiliul institutului şi aprobat de ministrul justiţiei.

TITLUL V

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Art. 86 - Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din 15 membri aleşi, pentru o durată de 4 ani, de Camera Deputaţilor şi de Senat, în şedinţă comună.

Art. 87 - În Consiliul Superior al Magistraturii sunt aleşi:

a) 4 judecători ai Curţii Supreme de Justiţie;

b) 3 procurori ai Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie;

c) 6 judecători de la curţile de apel;

d) 2 procurori ai Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti.

Pentru alegerea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, fiecare instanţă şi parchet prevăzute la alin. 1 lit. a), b) şi d), în adunarea generală a magistraţilor, va desemna un număr întreit de candidaţi.

Pentru alegerea celor 6 judecători prevăzuţi la lit. c), fiecare curte de apel va propune câte un candidat, desemnat de adunarea generală a judecătorilor curţii.

Art. 88 - Consiliul Superior al Magistraturii are urmatoarele atribuţii:

a) propune Preşedintelui României, la recomandarea ministrului justiţiei, numirea în funcţie a preşedintelui, vicepreşedintelui şi preşedinţilor de secţii ai Curţii Supreme de Justiţie;

b) propune Preşedintelui României, la recomandarea ministrului justiţiei, numirea în funcţie a judecătorilor Curţii Supreme de Justiţie;

c) propune Preşedintelui României, la recomandarea ministrului justiţiei, numirea în funcţie a celorlalţi judecători şi procurori, cu excepţia celor stagiari;

d) dispune, la propunerea ministrului justiţiei, cu privire la promovarea, transferarea, suspendarea din funcţie a judecătorilor, precum şi la încetarea funcţiei acestora;

e) validează examenele de capacitate ale magistraţilor;

f) îndeplineşte rolul de consiliu de disciplină al judecătorilor;

g) dă avize, la solicitarea ministrului justiţiei, cu privire la administrarea judecătoriilor, tribunalelor, curţilor de apel şi parchetelor.

Consiliul Superior al Magistraturii exercită orice alte atribuţii prevăzute de lege.

Consiliul Superior al Magistraturii poate cere Ministerului Justiţiei, instanţelor judecătoreşti sau parchetelor relaţii sau acte referitoare la activitatea profesională sau la conduita magistraţilor.

Pentru numirea în funcţia de preşedinte al Curţii Supreme de Justiţie, vor fi prezentate Preşedintelui României trei propuneri.

Consiliul Superior al Magistraturii îşi desfăşoară lucrările în prezenţa a cei puţin două treimi din numărul membrilor săi şi adoptă hotărâri cu majoritatea voturilor membrilor consiliului.

Lucrările Consiliului Superior al Magistraturii sunt prezidate, fără drept de vot, de ministrul justiţiei, cu excepţia cazului în care îndeplineşte rolul de consiliu de disciplină, când este prezidat de preşedintele Curţii Supreme de Justiţie.

Pregătirea lucrărilor necesare desfăşurării activităţii Consiliului Superior al Magistraturii se asigură de către direcţia din Ministerul Justiţiei care răspunde de resursele umane. Lucrările de secretariat ale Consiliului Superior al Magistraturii se realizează de către un compartiment de specialitate al acestei direcţii.

Art. 89 - Consiliul Superior al Magistraturii va adopta un regulament propriu de funcţionare.

Art. 90 - Membrii Consiliului Superior al Magistraturii au dreptul la o indemnizaţie stabilită prin Legea privind salarizarea şi alte drepturi ale personalului din organele autorităţii judecătoreşti.

TITLUL VI

DREPTURILE ŞI ÎNDATORIRILE MAGISTRAŢILOR

Art. 91 - Judecătorii numiţi de Preşedintele României sunt inamovibili. Procurorii şi judecătorii stagiari se bucură de stabilitate.

Magistraţii nu pot fi cercetaţi, reţinuţi, arestaţi, percheziţionaţi sau trimişi în judecată fără avizul ministrului justiţiei.

Ministerul de Interne are obligaţia de a acorda, la cerere, protecţie magistraţilor şi familiilor lor în cazurile în care viaţa, integritatea corporală sau avutul acestora sunt supuse unor ameninţări.

Art. 92 - Magistratii pot fi eliberaţi din funcţiile pe care le deţin, numai în urmatoarele cazuri:

a) demisie;

b) pensionare pentru limită de vârstă sau incapacitate de muncă, potrivit legii;

c) transferarea într-o altă funcţie, în condiţiile legii;

d) dacă împotriva magistratului s-a luat măsura îndepărtării din magistratură, fie ca sancţiune disciplinară, fie pentru vădită incapacitate profesională ori pentru boală psihică;

e) dacă magistratul a fost condamnat definitiv pentru o faptă prevăzută de legea penală;

f) dacă magistratul nu mai îndeplineşte condiţiile prevăzute la art. 46 lit. a)-e).

Când împotriva unui magistrat se pune în mişcare acţiunea penală, acesta va fi suspendat de drept din funcţie până la rămânerea definitivă a hotărârii. Ministrul justiţiei, prin ordin, va constata existenţa suspendării de drept a magistratului. Despre această măsură magistratul va fi încunoştinţat de către ministrul justiţiei.

Dacă se constată nevinovăţia magistratului, suspendarea sa din funcţie încetează. Magistratul va fi repus în toate drepturile avute anterior, plătindu-i-se drepturile baneşti de care a fost lipsit.

În cazurile prevăzute la alin. 1 lit. d) şi e), calitatea de magistrat încetează de drept pe data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a dispus îndepărtarea din magistratură sau condamnarea.

Art. 93 - În cazul în care magistratul cere eliberarea din funcţie prin demisie, ministrul justiţiei sau, după caz, procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie poate stabili un termen de cel mult 30 de zile la care demisia să devină efectivă, dacă prezenţa magistratului la post este necesară.

Art. 94 - Promovarea sau transferarea magistraţilor se poate face numai cu consimţământul acestora.

Magistraţii care îndeplinesc condiţiile pentru a fi promovaţi, dar care nu doresc să schimbe funcţia şi instanţă ori parchetul, pot fi promovaţi pe loc.

Art. 95 - În cazul în care o instanţă nu poate funcţiona normal datorită lipsei temporare a unor judecători, existenţei unor posturi vacante, incompatibilităţii sau recuzării tuturor judecătorilor, ministrul justiţiei, la propunerea preşedintelui acelei instanţe, poate delega judecători de la alte instanţe. Judecătorul nu poate fi delegat mai mult de 2 luni într-un an, fără acordul său.

În interesul serviciului, procurorii pot fi delegaţi de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie pe o durată de cel mult 2 luni într-un an. Delegarea poate fi prelungită peste acest termen, cu consimţământul procurorului.

Art. 96 - Ministrul justiţiei poate dispune detaşarea judecătorilor inamovibili, numai cu acordul scris al acestora, în cadrul Ministerului Justiţiei, la Institutul Naţional al

Magistraturii, la alte instanţe judecătoreşti sau la alte autorităţi publice.

Durata detaşării este între 6 luni şi 3 ani. Detaşarea poate fi prelungită pentru o durată de până la 3 ani, o singură dată, cu respectarea condiţiilor prevăzute la alin. 1.

Detaşarea procurorilor se poate dispune de către ministrul justiţiei, cu respectarea condiţiilor prevăzute la alin. 1 şi 2.

Pe perioada detaşării, judecătorii şi procurorii îşi păstrează statutul de magistraţi şi beneficiază de drepturile prevăzute de lege pentru personalul detaşat. Când salariul şi celelalte drepturi băneşti prevăzute pentru funcţia în care este detaşat magistratul sunt inferioare celor de care acesta beneficiază în calitatea sa de magistrat, el îşi păstrează salariul şi celelalte drepturi băneşti ale funcţiei de magistrat pe care o deţine.

Art. 97 - În cazul în care un magistrat suferă de o boală psihică, ministrul justiţiei, pe baza unui raport scris şi după examinarea de către o comisie formată din 3 medici primari de specialitate, va dispune suspendarea din funcţie a magistratului, sesizând de îndată Consiliul Superior al Magistraturii. Suspendarea încetează de drept, dacă în termen de o lună Consiliul Superior al Magistraturii nu hotărăşte eliberarea din funcţie a magistratului sau prelungirea suspendării.

Dacă, în cursul activităţii sale, magistratul manifestă o vădită incapacitate profesională, Consiliul Superior al Magistraturii poate dispune eliberarea sa din funcţie, la sesizarea ministrului justiţiei.

Împotriva hotărârilor de îndepărtare din magistratură, luate în cazurile prevăzute de alin. 1 şi 2, magistratul poate face contestaţie în termen de 30 de zile de la comunicare. Contestaţia se judecă la Curtea Supremă de Justiţie, în complet format din 9 judecători. Hotărârea prin care se soluţionează contestaţia este irevocabilă.

Art. 98 - Magistraţii beneficiază de salarii stabilite în raport cu nivelul instanţei, de indemnizaţii pentru stabilitate în magistratură, pentru îndeplinirea unei funcţii de conducere, pentru participare la şedinţe de judecată, de sporuri pentru vechime în muncă, pentru risc şi suprasolicitare neuropsihică, pentru titluri ştiinţifice, precum şi de alte drepturi reglementate prin lege.

Art. 99 - Magistraţii în activitate sau pensionari, precum şi soţul sau soţia şi copiii aflaţi în întreţinerea acestora beneficiază în mod gratuit de asistenţă medicală, medicamente şi proteze.

Condiţiile de acordare în mod gratuit a asistenţei medicale, a medicamentelor şi a protezelor se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Art. 100 - Magistraţii beneficiază de asigurare realizată din fonduri bugetare, pentru viaţă, sănătate şi bunuri, în limita veniturilor pentru 15 ani de activitate.

La eliberarea din funcţie, asigurarea prevăzută la alin. 1 încetează.

Art. 101 - Magistraţii beneficiază de un concediu de odihnă anual de 30 de zile lucrătoare, plătit. Condiţiile de efectuare şi de plată a concediului de odihnă se stabilesc prin regulament aprobat de ministrul justiţiei.

În perioada concediului de odihnă, magistraţii beneficiază, o singură dată pe an, de transport gratuit, dus-întors, între localitatea de domiciliu şi localitatea din ţară în care îşi petrec concediul de odihnă.

Art. 102 - Magistraţii beneficiază, anual, de 12 călătorii dus-întors, cu tarife reduse cu 50% la transportul intern pe calea ferată clasa I, auto, naval şi aerian.

Condiţiile în care se acordă drepturile prevăzute la alin. 1 şi la art. 101 alin. 2, precum şi fondurile din care se suportă aceste drepturi se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Art. 103 - Magistraţii cu o vechime de cel puţin 25 de ani în magistratură beneficiază, la împlinirea vârstei prevăzute de lege, de pensie de serviciu, în cuantum de 80% din venitul net realizat din salariul de bază, sporul pentru vechime în muncă şi sporul de stabilitate în magistratură, avute la data pensionării.

Pentru fiecare an care depăşeşte vechimea în magistratură prevăzută la alin. 1 se adaugă la cuantumul pensiei cate 1% din venitul net, fără a se putea depăşi 100% din venitul net stabilit conform alin. 1, avut la data pensionarii.

Partea din pensia de serviciu care depăşeşte nivelul pensiei din sistemul asigurărilor sociale de stat se suporta din bugetul de stat.

Pensia suplimentară se stabileşte în condiţiile Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat şi asistenţă socială.

Pensiile magistraţilor se actualizează în raport cu nivelul salariilor de bază ale magistraţilor în activitate.

De aceste drepturi beneficiază şi magistraţii reîncadraţi după pensionare.

Art. 104 - Magistraţii cu o vechime continuă în magistratură de cel puţin 20 de ani beneficiază, la pensionare sau la eliberarea din funcţie pentru motive neimputabile, de o indemnizaţie egală cu 5 salarii de bază nete.

Indemnizaţia prevăzută la alin. 1 se acordă o singură data în decursul carierei de magistrat.

Art. 105 - Magistraţii în vârsta de până la 35 de ani vor fi sprijiniţi în construirea sau cumpărarea unei locuinţe proprietate personală în localitatea în care îşi are sediul instanţa sau parchetul la care funcţionează, cu acordarea de credite pe termen lung, cu dobândă minimă, în condiţiile legii.

În condiţiile prevăzute de lege, se poate înfiinţa, prin hotărâre a Guvernului, Casa de credit pentru magistraţi şi celălalt personal din sistemul justiţiei.

Art. 106 - Magistraţilor care funcţionează la instanţe sau la parchete din mediul rural li se va asigura locuinţă de către administraţia publică locală, pentru perioada în care lucrează în acea localitate.

Art. 107 - Se instituie ordinul şi medalia "Meritul judiciar", care se conferă magistraţilor în activitate, pentru vechime în magistratură ca judecător sau procuror, având în vedere rezultatele meritorii obţinute în activitate, respectarea îndatoririlor prevăzute de lege şi calificativul anual de "foarte bine".

Ordinul şi medalia "Meritul judiciar" se acordă de către Preşedintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

Art. 108 - Ordinul şi medalia "Meritul judiciar" se conferă astfel:

- Ordinul "Meritul judiciar" clasa I, pentru 25 de ani vechime în magistratură;
- Ordinul "Meritul judiciar" clasa a II-a, pentru 20 de ani vechime în magistratură;
- Ordinul "Meritul judiciar" clasa a III-a, pentru 15 ani vechime în magistratură;
- Medalia "Meritul judiciar" clasa I, pentru 10 ani vechime în magistratură;
- Medalia "Meritul judiciar" clasa a II-a, pentru 5 ani vechime în magistratură.

În cazul întreruperii activităţii în magistratură, timpul cât magistratul a desfăşurat altă activitate nu va fi luat în calculul vechimii în magistratură pentru care se conferă ordinul sau medalia.

Descrierea ordinului şi a medaliei este prevăzută în lege specială.

Art. 109 - Magistraţii în activitate, decoraţi cu Ordinul "Meritul judiciar" clasele a III-a, a II-a şi I, beneficiază de reducerea impozitului pe venit cu 30%, 40% şi, respectiv, 50%, iar cei decoraţi cu Medalia "Meritul judiciar" clasele a II-a şi I beneficiază de reducerea impozitului pe venit cu 20% şi, respectiv, 25% .

Magistraţii pensionari, decoraţi cu Ordinul "Meritul judiciar" clasele a III-a a II-a şi I, beneficiaza de o majorare cu 10%, 15% şi, respectiv, 20% a cuantumului pensiei, fără a se depasi salariul de baza actualizat.

Art. 110 - Se interzice magistraţilor să facă parte din partide politice sau să desfăşoare activităţi publice cu caracter politic.

Art. 111 - Funcţia de magistrat este incompatibilă cu orice altă funcţie publică sau privată, cu excepţia funcţiilor didactice din învăţământul superior.

Magistratul poate să opteze ca funcţia de bază, potrivit legii, să fie într-o instituţie de învăţământ superior, având obligaţia să respecte durata timpului de lucru şi celelalte îndatoriri prevăzute de lege pentru instanţa de judecată sau parchet. În această situaţie, programul de activitate al magistratului la instanţa de judecată sau la parchet se stabileşte cu acordul conducătorului instanţei sau al parchetului.

Art. 112 - Magistraţilor le este interzisă exercitarea, direct sau prin persoane interpuse, a activităţilor de comerţ, participarea la conducerea unor societăţi comerciale sau civile. De asemenea, le este interzisa participarea la administrarea unor asemenea societăţi.

Art. 113 - Magistraţii pot colabora la publicaţii de specialitate, cu caracter literar, ştiinţific sau social, ori la emisiuni audiovizuale, fără însă a participa la acţiuni politice.

Art. 114 - Magistraţii pot să facă parte din comisiile de studii sau de întocmire a proiectelor de legi, regulamente, tratate sau convenţii internaţionale, numai cu încuviinţarea ministrului justiţiei.

Art. 115 - Magistraţii nu pot să dea consultaţii scrise sau verbale în probleme litigioase, chiar dacă procesele respective sunt pe rolul altor instanţe decât cele la care îşi exercită funcţia, şi nici să-şi exprime public părerea asupra unor procese aflate în curs de desfăşurare.

Magistraţii au dreptul sa pledeze cauzele lor personale, ale părinţilor, soţilor şi copiilor lor, precum şi ale persoanelor puse sub tutela sau curatela lor.

Art. 116 - Numirea magistraţilor în diverse comisii sau comitete prevăzute de lege se face de ministrul justiţiei, în afara cazului în care legea prevede un alt mod de numire.

Art. 117 - Magistraţii sunt obligaţi să respecte programul de lucru, să rezolve lucrările în termenele stabilite, sa păstreze secretul deliberării şi să îndeplinească toate îndatoririle ce le revin potrivit legilor şi regulamentelor.

La şedinţele de judecată, magistraţii sunt obligaţi să aibă ţinuta vestimentară corespunzătoare instanţei unde funcţionează.

Ţinuta vestimentară a magistraţilor se stabileşte prin hotărâre a Guvernului şi se asigură gratuit.

Art. 118 - Magistraţii sunt datori să se abţină de la orice acte sau fapte de natură să compromită demnitatea lor în funcţie şi în societate.

Art. 119 - Magistraţii sunt obligaţi sa efectueze, cel puţin o dată la 5 ani, conform programării aprobate de ministrul justiţiei, stagii de pregătire sau, după caz, de perfecţionare profesională la Institutul Naţional al Magistraturii, la instituţii de învăţământ superior din ţară sau din străinătate ori în cadrul formelor organizate de curţile de apel sau, după caz, de parchetele de pe lângă curţile de apel.

La fiecare curte de apel şi parchet de pe lângă aceasta va fi desemnat un magistrat care să răspundă de perfecţionarea profesională a magistraţilor.

Art. 120 - Magistraţii sunt liberi să formeze asociaţii profesionale sau alte organizaţii având ca scop reprezentarea intereselor proprii, promovarea pregătirii profesionale şi protejarea statutului lor. De asemenea, magistraţii pot adera la asociaţii profesionale locale, naţionale şi internaţionale şi pot participa la reuniunile acestora.

TITLUL VII

RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ A MAGISTRAŢILOR

Art. 121 - Magistraţii răspund disciplinar pentru abaterile de la îndatoririle de serviciu, precum şi pentru comportările care dăunează interesului serviciului sau prestigiului justiţiei.

Art. 122 - Sunt abateri disciplinare:

a) întârzierea sistematică în efectuarea lucrărilor;

b) absenţele nemotivate de la serviciu;

c) intervenţiile sau stăruinţele pentru soluţionarea unor cereri privind satisfacerea intereselor lor sau ale membrilor familiei, în afara cadrului legal, precum şi imixtiunea în activitatea altui magistrat;

d) atitudinile ireverenţioase în timpul exercitării atribuţiilor de serviciu;

e) nerespectarea secretului deliberării sau a confidenţialităţii lucrărilor care au acest caracter;

f) activităţile publice cu caracter politic;

g) manifestările care aduc atingere onoarei sau probităţii profesionale;

h) refuzul nejustificat de a îndeplini o îndatorire ce le revine potrivit legilor şi regulamentelor sau încălcarea altor obligaţii decurgând din prezenta lege;

i) neglijenţa repetată în rezolvarea lucrărilor;

j) încălcarea altor prevederi ale legii, referitoare la incompatibilităţi şi interdicţii privind pe magistraţi.

Art. 123 - Sancţiunile disciplinare ce se pot aplica magistraţilor în raport cu gravitatea abaterilor sunt:

a) observaţie;

b) mustrare;

c) diminuarea salariului de bază cu până la 15% pe o perioada de 1-3 luni;

d) mutarea disciplinară pentru o perioadă de 1-3 luni la o instanţă sau la un parchet, situate pe raza teritorială a aceleiaşi curţi de apel, respectiv parchet de pe lângă aceasta;

e) suspendarea din funcţie pe timp de maximum 6 luni;

f) îndepărtarea din magistratură.

În timpul suspendării din funcţie, magistratului nu i se plăteşte salariul. Această perioadă nu se ia în calculul drepturilor la pensie şi al vechimii în funcţia de magistrat.

Dispoziţiile alin. 2 sunt aplicabile şi în cazul prevăzut la art. 92 alin. 2.

Art. 124 - Acţiunea disciplinară, în cazul abaterilor săvârşite de un judecător, cu excepţia judecătorilor şi a magistraţilor-asistenţi de la Curtea Supremă de Justiţie, se exercită de către ministrul justiţiei, iar în cazul abaterilor săvârşite de procurori, acţiunea se exercită de ministrul justiţiei sau de procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

Acţiunea disciplinară se exercită în termen de cel mult 30 de zile de la data înregistrării actului de constatare, dar nu mai târziu de un an de la data săvârşirii abaterii disciplinare.

Art. 125 - În vederea exercitării acţiunii disciplinare, este obligatorie efectuarea cercetării prealabile, care se dispune de titularul acestei acţiuni.

Cercetarea prealabilă se efectuează de către judecători, având cel puţin acelaşi grad ierarhic cu judecătorul cercetat, sau de inspectori generali ori de alte persoane asimilate magistraţilor din Ministerul Justiţiei.

Pentru procurori, cercetarea prealabilă se efectuează de procurorii-inspectori din Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

În cadrul cercetării prealabile se vor stabili faptele şi urmările acestora, împrejurările în care au fost săvârşite, existenţa sau inexistenţa vinovăţiei, cât şi orice date concludente. Ascultarea celui în cauză şi verificarea apărărilor magistratului cercetat sunt obligatorii. Refuzul magistratului cercetat de a face declaraţii sau de a se prezenta la cercetări se constată prin proces-verbal şi nu împiedică finalizarea cercetării.

Magistratul cercetat are dreptul sa cunoască toate actele cercetării şi să solicite probe în apărare.

Art. 126 - În cazul abaterilor săvârşite de judecători, ministrul justiţiei, după primirea rezultatului cercetărilor prealabile, poate sesiza Consiliul Superior al Magistraturii.

Dezbaterile Consiliului Superior al Magistraturii nu sunt publice.

Citarea părţilor este obligatorie.

Consiliul Superior al Magistraturii se pronunţă prin hotărâre motivată, care se comunică părţilor.

Art. 127 - Comisia de disciplină a Ministerului Public este formată din 5 procurori din Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, aleşi, pe 4 ani, de membrii acestui parchet. Comisia este prezidată de procurorul cel mai mare în grad, iar la grade egale, de procurorul cu cea mai mare vechime în grad.

În condiţiile prevăzute de alin. 1, vor fi aleşi 3 membri supleanţi ai comisiei de disciplină, care înlocuiesc pe titulari în cazul în care aceştia sunt împiedicaţi să participe la lucrările comisiei.

Prevederile art. 126 alin. 2 - 4 se aplică în mod corespunzător.

Secretariatul comisiei va fi asigurat de un procuror, desemnat de procurorul general.

Art. 128 - În faţa Consiliului Superior al Magistraturii sau a Comisiei de disciplină a Ministerului Public, magistratul poate fi asistat de un alt magistrat.

Art. 129 - Împotriva hotărârilor pronunţate de Consiliul Superior al Magistraturii sau de Comisia de disciplină a Ministerului Public, magistratul în cauză poate face contestaţie în termen de 30 de zile de la comunicarea hotărârii.

Contestaţia se depune la comisia disciplinară care a pronunţat hotărârea şi se judecă de Curtea Supremă de Justiţie, în complet format din 9 judecători. Hotărârea prin care se soluţionează contestaţia este irevocabilă.

Art. 130 - Ministrul justiţiei sau, după caz, procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie dispune măsurile corespunzătoare pentru executarea hotărârilor privind aplicarea sancţiunilor disciplinare prevăzute în prezentul titlu.

Art. 131 - În toate cazurile în care încetează calitatea de magistrat, cu excepţia stagiarilor, hotărârea sau actul care determină încetarea acestei calităţi se va comunica Preşedintelui României de către Consiliul Superior al Magistraturii în vederea emiterii decretului de eliberare din funcţie.

TITLUL VIII

PERSONALUL AUXILIAR DE SPECIALITATE, ECONOMIC, ADMINISTRATIV ŞI DE SERVICIU

Art. 132 - La judecătorii, tribunale şi curţi de apel, precum şi la toate parchetele funcţionează personal auxiliar de specialitate, economic, administrativ şi de serviciu.

Activitatea personalului prevăzut la alin. 1 este supusă controlului ierarhic.

Art. 133 - Toate instanţele şi parchetele vor avea câte o grefă, o registratură, o arhivă şi o bibliotecă.

Tribunalele şi parchetele de pe lângă acestea vor avea şi câte un compartiment economico-administrativ, condus de un contabil-şef, pentru activitatea proprie, precum şi pentru activitatea judecătoriilor şi a parchetelor din circumscripţia lor. În localităţile reşedinţă de judeţ, în care funcţionează curţi de apel, compartimentul economico-administrativ al tribunalelor sau parchetelor de pe lângă acestea va deservi şi activitatea acestor curţi, respectiv a parchetelor de pe lângă acestea.

Curţile de apel şi Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie vor avea, în afară de serviciul prevăzut la alin. 2, şi un serviciu de documentare.

Art. 134 - Grefa, registratura şi arhiva vor efectua operaţiuni privind primirea, înregistrarea şi expedierea corespondenţei, îndosarierea actelor, păstrarea registrelor, precum şi orice alte lucrări cu caracter auxiliar, necesare bunei desfăşurări a activităţii instanţelor şi parchetelor.

Art. 135 - Compartimentul economico-administrativ va avea ca atribuţii principale efectuarea operaţiunilor financiar-contabile, evidenţa bunurilor, asigurarea condiţiilor materiale pentru desfăşurarea activităţii instanţelor şi a parchetelor şi gospodărirea localurilor.

Art. 136 - Serviciul de documentare va ţine evidenţa legislaţiei, a jurisprudenţei, precum şi gestiunea bibliotecii.

Art. 137 - Grefierii care participă la şedinţele de judecată sau la efectuarea actelor de urmărire penală vor face toate consemnările despre desfăşurarea acestora şi vor îndeplini orice alte însărcinări din dispoziţia şi sub controlul preşedintelui completului de judecată ori al procurorului.

La şedinţele de judecată grefierii sunt obligaţi sa aibă ţinuta corespunzătoare instanţei unde funcţionează. Dispoziţiile art. 117 alin. 3 se aplică în mod corespunzător.

Art. 138 - Pe lângă tribunale şi judecătorii vor funcţiona executori judecătoreşti, care vor efectua executarea silită a dispoziţiilor cu caracter civil din titlurile executorii şi vor îndeplini orice alte atribuţii date prin lege.

Art. 139 - Preşedinţii instanţelor pe lângă care funcţionează executori judecătoreşti au drept de îndrumare şi control asupra acestora.

Art. 140 - Personalul prevăzut în titlul de faţă se numeşte de către preşedintele curţii de apel ori, după caz, de către procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărei circumscripţie urmează să funcţioneze, cu excepţia executorilor judecătoreşti şi a contabililor-şefi. Înainte de numire va fi consultat preşedintele instanţei sau, după caz, prim-procurorul parchetului la care va funcţiona persoana în cauză. Executorii judecătoreşti şi contabilii-şefi ai tribunalelor se numesc de către ministrul justiţiei, iar contabilii-şefi ai parchetelor de pe lângă tribunale se numesc de procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

Personalul auxiliar de specialitate, economic, administrativ şi de serviciu de la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie se numeşte de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

Pregătirea şi perfecţionarea profesională a personalului auxiliar de specialitate se fac potrivit regulamentului aprobat de ministrul justiţiei.

Art. 141 - Personalul auxiliar de specialitate de la instanţe şi parchete beneficiază de toate drepturile prevăzute de legislaţia aplicabilă salariaţilor din unităţile bugetare, precum şi de drepturile prevăzute la art. 99 şi 101 din prezenta lege. Prevederile art. 145 sunt aplicabile.

Art. 142 - Organizarea şi funcţionarea compartimentelor auxiliare ale instanţelor şi parchetelor, atribuţiile şi răspunderea disciplinară ale personalului acestor compartimente se stabilesc prin regulament, aprobat de ministrul justiţiei.

Art. 143 - Instanţele judecătoreşti şi parchetele dispun de poliţia pusă în serviciul lor de Ministerul de Interne, în mod gratuit. Necesarul de personal de poliţie va fi stabilit de Guvern, la propunerea ministrului justiţiei şi a ministrului de interne.

Poliţiştii puşi în serviciul instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor sunt subordonaţi preşedinţilor sau prim-procurorilor acestora. Numărul poliţiştilor necesari pentru fiecare instanţă este stabilit de ministrul justiţiei.

Paza sediilor instanţelor judecătoreşti şi ale parchetelor se asigură de trupele de jandarmi în mod gratuit.

TITLUL IX

VACANŢA JUDECĂTOREASCĂ

Art. 144 - Pentru toate instanţele judecătoreşti, vacanţa judecătorească anuală este de 2 luni şi are loc în perioada 1 iulie - 31 august a fiecărui an calendaristic.

Art. 145 - Concediile anuale de odihnă cuvenite, potrivit legii, personalului instanţelor se efectuează, de regulă, în cea mai mare parte în perioadă vacanţei judecătoreşti.

Art. 146 - În perioada vacanţei judecătoreşti, activitatea de judecată a instanţelor va continua:

- în materie penală, pentru cauzele cu arestaţi;
- în alte materii, pentru cauzele privind obligaţiile de întreţinere de orice fel, asigurarea dovezilor, cererile de ordonanţă preşedinţială, precum şi în alte cauze considerate urgente, potrivit legii, sau apreciate ca atare de către instanţă.

Art. 147 - Preşedintele instanţei şi, la instanţele unde sunt secţii, împreună cu preşedinţii acestora, vor desemna judecătorii care vor constitui completele de judecată în perioada vacanţei judecătoreşti.

Pentru judecătorii, tribunale şi curţi de apel, modul de desemnare a judecătorilor în completele prevăzute la alin. 1, precum şi de asigurare a conducerii instanţelor şi a secţiilor acestora pe timpul vacanţei judecătoreşti se stabileşte prin regulament, aprobat de ministrul justiţiei.

Art. 148 - Regulamentul, elaborat potrivit art. 147 alin. 2, va stabili şi obligaţiile ce revin conducătorilor de parchete pentru a asigura îndeplinirea corespunzătoare a atribuţiilor procurorilor în cauzele prevăzute la art. 146.

TITLUL X

DISPOZIŢII TRANZITORII ŞI FINALE

Art. 149 - Numărul total al magistraţilor de la judecătorii, tribunale, curţi de apel şi de la toate parchetele, precum şi al personalului auxiliar de specialitate, economic, administrativ şi de serviciu necesar funcţionarii acestora se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului justiţiei.

Personalul necesar pentru fiecare instanţă şi parchet, corespunzător volumului de activitate, se stabileşte de către ministrul justiţiei.

Art. 150 - Cheltuielile necesare pentru buna funcţionare a judecătoriilor, tribunalelor, curţilor de apel şi a parchetelor de pe lângă toate instanţele sunt finanţate de la bugetul de stat, precum şi din veniturile realizate de Ministerul Justiţiei din timbrul judiciar.

Art. 151 - Membrii comisiilor de examinare pentru primirea în magistratură şi pentru examenul de capacitate sunt remuneraţi prin plata cu ora, în condiţiile Legii privind salarizarea şi alte drepturi ale personalului din organele autorităţii judecătoreşti.

Art. 152 - Prezenta lege intră în vigoare pe data publicării ei în Monitorul Oficial al României.*

Dispoziţiile privind compunerea şi funcţionarea instanţelor judecătoreşti şi a parchetelor, admiterea în magistratură şi răspunderea disciplinară a magistraţilor se vor pune în aplicare la data de 1 iulie 1993.

Primul Consiliu Superior al Magistraturii va fi ales în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a legii şi va funcţiona până la constituirea curţilor de apel şi a parchetelor de pe lângă acestea.

În locul magistraţilor prevăzuţi la lit. c) şi d) din art. 87 vor fi aleşi 6 judecători de la tribunalele judeţene şi 2 procurori de la Parchetul de pe lângă Tribunalul Municipiului Bucureşti.

Art. 153 - Guvernul va introduce în proiectul bugetului de stat pe anul 1993 fondurile necesare funcţionarii sistemului judiciar prevăzut în prezenta lege.

În termen de 9 luni de la publicarea prezentei legi, Guvernul va aproba statele de personal şi statele de funcţii pentru instanţele judecătoreşti şi pentru parchete, corespunzător noii organizări a sistemului judiciar.

---

* *A se vedea şi datele de intrare în vigoare a legilor modificatoare.*

În termen de 6 luni de la publicarea legii, Guvernul, consiliile judeţene şi consiliile locale, cu sprijinul prefecturilor, vor pune la dispoziţia Ministerului Justiţiei şi a Ministerului Public localurile şi dotările necesare funcţionarii instanţelor judecătoreşti şi parchetelor organizate potrivit prezentei legi.

Art. 154 - Guvernul va înainta Parlamentului, până la 1 decembrie 1992, proiecte de lege pentru modificarea Codului de procedură civilă, a Codului de procedură penală şi a altor legi, corespunzător cerinţelor introducerii noului sistem judiciar.

În termenul prevăzut la art. 152, Ministerul Justiţiei va asigura selecţionarea şi perfecţionarea personalului potrivit noilor structuri şi atribuţii ale puterii judecătoreşti.

Art. 155 - Personalul transferat în interesul serviciului în funcţii cu niveluri de salarizare mai mici, ca urmare a aplicării prevederilor prezentei legi, are dreptul, timp de 3 ani de la data transferării în asemenea funcţii, la salariul tarifar avut şi, după caz, la indemnizaţia de conducere.

Dispoziţiile alin. 1 se aplică în mod corespunzător şi personalului rămas disponibil ca urmare a aplicării prevederilor prezentei legi.

Ministerul Justiţiei va angaja, prin transfer în interesul serviciului, în aparatul central şi unităţile exterioare, personalul din Procuratura României, în condiţiile art. 154 alin. 2.

Magistraţii în funcţie, care nu întrunesc condiţiile de vechime prevăzute în prezenta lege, precum şi cei licenţiaţi în drept economic-administrativ vor putea fi menţinuţi în aceleaşi funcţii, dacă îşi îndeplinesc în mod corespunzător sarcinile ce le revin.

Vechimea minimă necesară pentru ocuparea funcţiilor de magistrat la tribunale, la curţi de apel şi la parchete poate fi redusă de ministrul justiţiei cu până la o treime, pentru magistraţii care au rezultate deosebite în pregătirea şi activitatea profesională.

Art. 156 - La judecătorii, tribunale şi curţi de apel, precum şi la parchete vor putea fi numiţi, în funcţii de judecător sau procuror, şi foşti magistraţi pensionari, care nu depăşesc vârsta de 65 ani.

Magistraţii încadraţi în condiţiile prevăzute la alin. 1 beneficiază de salariul integral, corespunzător funcţiei, de sporul de vechime în muncă, precum şi de drepturile de pensie. La încetarea activităţii, aceste persoane au dreptul la recalcularea pensiei în funcţie de vechimea dobândită şi de salariile realizate după reîncadrare.

Art. 157 - Judecătorii sunt inamovibili pe data numirii lor de Preşedintele României.

Numirea de către Preşedintele României a judecătorilor se va face până la data de 30 octombrie 1996.

Art. 158 - Judecătorilor în funcţie, care nu au fost propuşi de Consiliul Superior al Magistraturii, pentru a fi numiţi de Preşedintele României, la expirarea termenului prevăzut la art. 157 alin. 2, le încetează calitatea de magistrat prin ordin al ministrului justiţiei, emis în termen de 30 de zile de la data rămânerii irevocabile a hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii. Dispoziţiile art. 64 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 159 - De la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României şi până la dobândirea inamovibilităţii în condiţiile prezentei legi, numirea, transferarea, promovarea, suspendarea şi eliberarea din funcţie a judecătorilor sunt în competenţa ministrului justiţiei.

Până la numirea procurorilor în condiţiile prezentei legi, numirea, transferarea, promovarea, suspendarea şi eliberarea din funcţie a acestora sunt în competenţa procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

Art. 160 - Pe data aplicării prezentei legi, în condiţiile art. 152 şi 159, se abrogă dispoziţiile contrare din Legea nr. 58/1968 pentru organizarea judecătorească şi din Legea nr. 60/1968 pentru organizarea şi funcţionarea Procuraturii, precum şi orice alte dispoziţii contrare prezentei legi*).

---

*) *Potrivit prevederilor art. V din Legea nr. 142/1997, se abrogă, la data intrării în vigoare a legii menţionate, art. 11 din Legea Curţii Supreme de Justiţie nr. 56/1993 şi Hotărârea Guvernului nr. 48/1992 privind înfiinţarea şi organizarea Institutului Naţional pentru Pregătirea şi Perfecţionarea Magistraţilor.*

LEGEA Nr. 31 din 16 noiembrie 1990

privind societățile comerciale

Publicată în Monitorul Oficial nr. 33 din 29 ianuarie 1998

Republicată în temeiul art. X din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 133 din 27 iunie 1997, aprobată și modificată prin Legea nr. 195 din 17 noiembrie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 335 din 28 noiembrie 1997, dându-se textelor o nouă numerotare.

Legea nr. 31/1990 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 126-127 din 17 noiembrie 1990, și a mai fost modificată prin: Legea nr. 41 din 1 iunie 1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 120 din 4 iunie 1991; Legea nr. 44 din 4 iulie 1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 142 din 11 iulie 1991; Legea nr. 80 din 23 decembrie 1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 263 din 23 decembrie 1991, și prin Legea nr. 78 din 20 iulie 1992, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 178 din 28 iulie 1992.

CUPRINS

TITLUL I. DISPOZIȚII GENERALE....786

TITLUL II. CONSTITUIREA SOCIETĂȚILOR COMERCIALE....786

Capitolul 1. Actul constitutiv al societății....786

Capitolul 2. Formalități specifice pentru constituirea societății pe acțiuni prin subscripție publică....790

Capitolul 3. Înmatricularea societății....793

Capitolul 4. Efectele încălcării cerințelor legale de constituire a societății....795

Capitolul 5. Unele dispoziții procedurale....798

TITLUL III. FUNCȚIONAREA SOCIETĂȚILOR COMERCIALE....799

Capitolul 1. Dispoziții comune....799

Capitolul 2. Societățile în nume colectiv....800

Capitolul 3. Societățile în comandită simplă....802

Capitolul 4. Societățile pe acțiuni....802

Secțiunea I. Despre acțiuni....802

Secțiunea a II-a. Despre adunările generale....807

Secțiunea a III-a. Despre administrația societății....812

Secțiunea a IV-a. Despre cenzori....816

Secțiunea a V-a. Despre emiterea de obligațiuni....818

Secțiunea a VI-a. Despre registrele societății și despre bilanțul contabil....820

Capitolul 5. Societățile în comandită pe acțiuni....822

Capitolul 6. Societățile cu răspundere limitată....823

TITLUL IV. MODIFICAREA ACTULUI CONSTITUTIV....825

Capitolul 1. Dispoziții Generale....825

Capitolul 2. Reducerea Sau Majorarea Capitalului Social....826

TITLUL V. EXCLUDEREA ȘI RETRAGEREA ASOCIAȚILOR....828

TITLUL VI. DIZOLVAREA, FUZIUNEA ȘI DIVIZAREA SOCIETĂȚILOR COMERCIALE....830

Capitolul 1. Dizolvarea societăților....830

Capitolul 2. Fuziunea și divizarea societăților....832

TITLUL VII. LICHIDAREA SOCIETĂȚILOR COMERCIALE....835

Capitolul 1. Dispoziții generale....835

Capitolul 2. Lichidarea societăților în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată....837

Capitolul 3. Lichidarea societăților pe acțiuni și în comandită pe acțiuni....838

TITLUL VIII. INFRACȚIUNI....839

TITLUL IX. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII....842

TITLUL I

DISPOZIŢII GENERALE

Art. 1 - (1) În vederea efectuării de acte de comerţ, persoanele fizice şi persoanele juridice se pot asocia şi pot constitui societăţi comerciale, cu respectarea dispoziţiilor recentei legi.

(2) Societăţile comerciale cu sediul în România sunt persoane juridice române.

Art. 2 - Societăţile comerciale se vor constitui în una dintre următoarele forme:

a) societate în nume colectiv;
b) societate în comandită simplă;
c) societate pe acţiuni;
d) societate în comandită pe acţiuni şi
e) societate cu răspundere limitată.

Art. 3 - (1) Obligaţiile sociale sunt garantate cu patrimoniul social.

(2) Asociaţii în societatea în nume colectiv şi asociaţii comanditaţi în societatea în comandită simplă sau în comandită pe acţiuni răspund nelimitat şi solidar pentru obligaţiile sociale. Creditorii societăţii se vor îndrepta mai întâi împotriva acesteia pentru obligaţiile ei şi, numai dacă societatea nu le plăteşte în termen de cel mult 15 zile de la data punerii în întârziere, se vor putea îndrepta împotriva acestor asociaţi.

(3) Acţionarii, asociaţii comanditari, precum şi asociaţii în societatea cu răspundere limitată răspund numai până la concurenţa capitalului social subscris.

Art. 4 - Societatea comercială va avea cel puţin doi asociaţi, în afară de cazul când legea prevede altfel.

TITLUL II

CONSTITUIREA SOCIETĂŢILOR COMERCIALE

CAPITOLUL I

ACTUL CONSTITUTIV AL SOCIETĂŢII

Art. 5 - (1) Societatea în nume colectiv sau în comandită simplă se constituie prin contract de societate, iar societatea pe acţiuni, în comandită pe acţiuni sau cu răspundere limitată se constituie prin contract de societate şi statut.

(2) Societatea cu răspundere limitată se poate constitui şi prin actul de voinţă al unei singure persoane. În acest caz se întocmeşte numai statutul.

(3) Contractul de societate şi statutul pot fi încheiate sub forma unui înscris unic, denumit act constitutiv.

(4) Când se încheie numai contract de societate sau numai statut, acestea pot fi denumite, de asemenea, act constitutiv. În cuprinsul prezentei legi, denumirea act constitutiv desemnează atât înscrisul unic, cât şi contractul de societate şi/sau statutul societăţii.

(5) Actul constitutiv se semnează de toţi asociaţii sau, în caz de subscripţie publică, de fondatori şi se încheie în forma autentică.

Art. 6 - (1) Semnatarii actului constitutiv, precum şi persoanele care au un rol determinant în constituirea societăţii sunt consideraţi fondatori.

(2) Nu pot fi fondatori persoanele care, potrivit legii, sunt incapabile sau care au fost condamnate pentru gestiune frauduloasă, abuz de încredere, fals, uz de fals, înşelăciune, delapidare, mărturie mincinoasă, dare sau luare de mită, precum şi pentru alte infracţiuni prevăzute de prezenta lege.

Art. 7 - Actul constitutiv al societăţii în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată va cuprinde:

a) numele şi prenumele, locul şi data naşterii, domiciliul şi cetăţenia asociaţilor, persoane fizice; denumirea, sediul şi naţionalitatea asociaţilor, persoane juridice. La societatea în comandită simplă se vor arăta asociaţii comanditari şi asociaţii comanditaţi;

b) forma, denumirea, sediul şi, dacă este cazul, emblema societăţii;

c) obiectul de activitate al societăţii, cu precizarea domeniului şi a activităţii principale;

d) capitalul social subscris şi cel vărsat, cu menţionarea aportului fiecărui asociat, în numerar sau în natură, valoarea aportului în natură şi modul evaluării, precum şi data la care se va vărsa integral capitalul social subscris. La societăţile cu răspundere limitată se vor preciza numărul şi valoarea nominală a părţilor sociale, precum şi numărul părţilor sociale atribuite fiecărui asociat pentru aportul său;

e) asociaţii care reprezintă şi administrează societatea sau administratorii neasociaţi, persoane fizice ori juridice, puterile ce li s-au conferit şi dacă ei urmează să le exercite împreună sau separat;

f) partea fiecărui asociat la beneficii şi la pierderi;

g) sediile secundare - sucursale, agenţii, reprezentanţe sau alte asemenea unităţi fără personalitate juridică -, atunci când se înfiinţează o dată cu societatea, sau condiţiile pentru înfiinţarea lor ulterioară, dacă se are în vedere o atare înfiinţare;

h) durata societăţii;

i) modul de dizolvare şi de lichidare a societăţii.

Art. 8 - Actul constitutiv al societăţii pe acţiuni sau în comandită pe acţiuni va cuprinde:

a) numele şi prenumele, locul şi data naşterii, domiciliul şi cetăţenia asociaţilor, persoane fizice; denumirea, sediul şi naţionalitatea asociaţilor, persoane juridice. La societatea în comandită pe acţiuni se vor arăta asociaţii comanditari şi asociaţii comanditaţi;

b) forma, denumirea, sediul şi, dacă este cazul, emblema societăţii;

c) obiectul de activitate al societăţii, cu precizarea domeniului şi a activităţii principale;

d) capitalul social subscris şi cel vărsat. La constituire, capitalul social subscris, vărsat de fiecare acţionar, nu va putea fi mai mic de 30% din cel subscris, dacă prin lege nu se prevede altfel. Restul de capital social va trebui vărsat în termen de 12 luni de la înmatriculare;

e) valoarea bunurilor constituite ca aport în natură în societate, modul de evaluare şi numărul acţiunilor acordate pentru acestea;

f) numărul şi valoarea nominală a acţiunilor, cu specificarea dacă sunt nominative sau la purtător. Dacă sunt mai multe categorii de acţiuni, se vor arăta numărul, valoarea nominală şi drepturile conferite fiecărei categorii de acţiuni;

g) numele şi prenumele, locul şi data naşterii, domiciliul şi cetăţenia administratorilor, persoane fizice; denumirea, sediul şi naţionalitatea administratorilor, persoane juridice; garanţia pe care administratorii sunt obligaţi sa o depună, puterile ce li se conferă şi dacă ei urmează să le exercite împreună sau separat; drepturile speciale de reprezentare şi de administrare acordate unora dintre ei. Pentru societăţile în comandită pe acţiuni se vor indica comanditaţii care reprezintă şi administrează societatea;

h) numele şi prenumele, locul şi data naşterii, domiciliul şi cetăţenia cenzorilor, persoane fizice; denumirea, sediul şi naţionalitatea cenzorilor, persoane juridice;

i) clauze privind conducerea, administrarea, controlul gestiunii şi funcţionarea societăţii;

j) durata societăţii;

k) modul de distribuire a beneficiilor şi de suportare a pierderilor;

l) sediile secundare - sucursale, agenţii, reprezentanţe sau alte asemenea unităţi fără personalitate juridică -, atunci când se înfiinţează o dată cu societatea, sau condiţiile pentru înfiinţarea lor ulterioară, dacă se are în vedere o atare înfiinţare;

m) avantajele rezervate fondatorilor;

n) acţiunile comanditarilor în societatea în comandită pe acţiuni;

o) operaţiunile încheiate de asociaţi în contul societăţii ce se constituie şi pe care aceasta urmează să le preia, precum şi sumele ce trebuie plătite pentru acele operaţiuni;

p) modul de dizolvare şi de lichidare a societăţii.

Art. 9 - Societatea pe acţiuni se constituie prin subscriere integrală şi simultană a capitalului social de către semnatarii actului constitutiv sau prin subscripţie publică.

Art. 10 - (1) Capitalul social al societăţii pe acţiuni şi al societăţii în comandită pe acţiuni nu poate fi mai mic de 25.000.000 lei[1].

---

[1] *Potrivit art. VI din Ordonanţa de urgenţă nr. 32/1997, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 195/1997, societăţile pe acţiuni, în comandită pe acţiuni şi cu răspundere limitată existente, care nu au capitalul social minim prevăzut la acest articol, au obligaţia să îl completeze în termen de un an de la data intrării în vigoare a ordonanţei de urgentă.*

Până la expirarea acestui termen, capitalul social vărsat în contul majorării de capital la societăţile pe acţiuni şi în comandită pe acţiuni nu va putea fi mai mic de 30% din cel subscris în acelaşi scop.

Majorarea capitalului social se va putea face şi prin utilizarea rezervelor, cu excepţia rezervelor legale, precum şi a beneficiilor şi primelor legate de capital, inclusiv a diferenţelor favorabile din reevaluarea patrimoniului social, ori în alte modalităţi permise de lege.

În locul completării capitalului social, aceste societăţi pot opta pentru transformarea societăţii într-o altă formă la care capitalul social corespunde, transformare care trebuie să se

(2) Numărul acționarilor în societatea pe acțiuni nu poate fi mai mic de 5.

Art. 11 - (1) Capitalul social al unei societăți cu răspundere limitată nu poate fi mai mic de 2.000.000 lei și se divide în părți sociale egale, care nu pot fi mai mici de 100.000 lei.

(2) Părțile sociale nu pot fi reprezentate prin titluri negociabile.

Art. 12 - În societatea cu răspundere limitată, numărul asociaților nu poate fi mai mare de 50.

Art. 13 - (1) În cazul în care, într-o societate cu răspundere limitată, părțile sociale sunt ale unei singure persoane, aceasta, în calitate de asociat unic, are drepturile și obligațiile ce revin, potrivit prezentei legi, adunării generale a asociaților.

(2) Dacă asociatul unic este administrator, îi revin și obligațiile prevăzute de lege pentru această calitate.

(3) În societatea care se înființează de către un asociat unic, valoarea aportului în natura va fi stabilită pe baza unei expertize de specialitate.

Art. 14 - (1) O persoana fizică sau o persoană juridică nu poate fi asociat unic decât într-o singură societate cu răspundere limitată.

(2) O societate cu răspundere limitată nu poate avea ca asociat unic o altă societate cu răspundere limitată, alcătuită dintr-o singura persoană.

(3) În caz de încălcare a prevederilor alin. (1) și (2), statul, prin Ministerul Finanțelor, va cere dizolvarea pe cale judecătoreasca a unei societăți astfel constituită. De asemenea, camera de comerț și industrie teritorială sau oricare persoană interesată poate cere dizolvarea pe cale judecătorească a unei societăți constituite cu încălcarea prevederilor de mai sus.

(4) Pe baza hotărârii de dizolvare, lichidarea se va face în condițiile prevăzute de prezenta lege pentru societățile cu răspundere limitată.

Art. 15 - (1) Aporturile în numerar sunt obligatorii la constituirea oricărei forme de societate.

(2) Aporturile în natură sunt admise la toate formele de societate. Aceste aporturi se realizează prin transferarea drepturilor corespunzătoare și prin predarea efectivă către societate a bunurilor aflate în stare de utilizare.

(3) Aporturile în creanțe sunt liberate potrivit art. 84. Asemenea aporturi nu sunt admise la societățile pe acțiuni care se constituie prin subscripție publică și nici la societățile în comandită pe acțiuni sau cu răspundere limitată.

(4) Prestațiile în muncă nu pot constitui aport la formarea sau majorarea capitalului social.

(5) Asociații în societatea în nume colectiv și asociații comanditați se pot obliga la prestații în muncă cu titlu de aport social dar care nu pot constitui aport la formarea sau la majorarea

---

efectueze în termen de un an de la data intrării în vigoare a ordonanței de urgență (27 iulie 1997).

În cazul nerespectării termenului de un an, tribunalul, la cererea statului, prin Ministerul Finanțelor, ori a camerei de comerț și industrie teritoriale sau a oricărei persoane interesate, va dispune dizolvarea societății.

Pentru motive întemeiate, tribunalul va putea acorda un termen de cel mult 6 luni pentru completarea capitalului social.

capitalului social. În schimbul acestui aport, asociaţii au dreptul să participe, potrivit actului constitutiv, la împărţirea beneficiilor şi a activului social, rămânând, totodată, obligaţi sa participe la pierderi.

Art. 16 - La autentificarea actului constitutiv se va prezenta dovada eliberată de oficiul registrului comerţului privind disponibilitatea firmei şi a emblemei.

CAPITOLUL II

FORMALITĂŢI SPECIFICE PENTRU CONSTITUIREA SOCIETĂŢII PE ACŢIUNI PRIN SUBSCRIPŢIE PUBLICĂ

Art. 17 - (1) Când societatea pe acţiuni se constituie prin subscripţie publică, fondatorii vor întocmi un prospect de emisiune, care va cuprinde datele prevăzute la art. 8, cu excepţia celor privind pe administratori şi cenzori, şi în care se va stabili data închiderii subscripţiei.

(2) Prospectul de emisiune semnat de fondatori în formă autentică va trebui depus, înainte de publicare, la oficiul registrului comerţului din judeţul în care se va stabili sediul societăţii.

(3) Judecătorul delegat la oficiul registrului comerţului, constatând îndeplinirea condiţiilor de la alin. (1) şi (2), va autoriza publicarea prospectului de emisiune.

(4) Prospectele de emisiune care nu cuprind toate menţiunile sunt nule. Subscriitorul nu va putea invoca această nulitate, dacă a luat parte la adunarea constitutivă sau dacă a exercitat drepturile şi îndatoririle de acţionar.

Art. 18 - (1) Subscrierile de acţiuni se vor face pe unul sau pe mai multe exemplare ale prospectului de emisiune al fondatorilor, vizate de judecătorul delegat.

(2) Subscrierea va cuprinde: numele şi prenumele sau denumirea, domiciliul ori sediul subscriitorului; numărul, în litere, al acţiunilor subscrise; data subscrierii şi declaraţia expresă că subscriitorul cunoaşte şi acceptă prospectul de emisiune.

(3) Participările la beneficiile societăţii, rezervate de fondatori în folosul lor, deşi acceptate de subscriitori, nu au efect decât dacă vor fi aprobate de adunarea constitutivă.

Art. 19 - Cel mai târziu în termen de 15 zile de la data închiderii subscrierii, fondatorii vor convoca adunarea constitutivă printr-o înştiinţare publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, şi în două ziare cu largă răspândire, cu 15 zile înainte de data fixată pentru adunare. Înştiinţarea va cuprinde locul şi data adunării, care nu poate depăşi două luni de la data închiderii subscrierii, şi precizarea problemelor care vor face obiectul discuţiilor.

Art. 20 - (1) Societatea se poate constitui numai dacă întregul capital social a fost subscris şi fiecare acceptant a vărsat în numerar jumătate din valoarea acţiunilor subscrise la Casa de Economii şi Consemnaţiuni ori la o societate bancară sau la una dintre unităţile acestora. Restul din capitalul social subscris va trebui vărsat în termen de 12 luni de la înmatriculare.

(2) Acțiunile ce reprezintă aporturi în natură vor trebui acoperite integral.

Art. 21 - Dacă subscrierile publice depășesc capitalul social prevăzut în prospectul de emisiune sau sunt mai mici decât acesta, fondatorii sunt obligați să supună aprobării adunării constitutive majorarea sau, după caz, reducerea capitalului social la nivelul subscripției.

Art. 22 - (1) Fondatorii sunt obligați să întocmească o listă a celor care, acceptând subscripția, au dreptul să participe la adunarea constitutivă, cu menționarea numărului acțiunilor fiecăruia.

(2) Aceasta listă va fi afişată la locul unde se va ține adunarea, cu cel puțin 5 zile înainte de adunare.

Art. 23 - (1) Adunarea alege un preşedinte şi doi sau mai mulți secretari. Participarea acceptanților se va constata prin liste de prezență, semnate de fiecare dintre ei şi vizate de preşedinte şi de unul dintre secretari.

(2) Oricare acceptant are dreptul să facă observații asupra listei afişate de fondatori, înainte de a se intra în ordinea de zi a adunării, care va decide asupra observațiilor.

Art. 24 - (1) În adunarea constitutivă, fiecare acceptant are dreptul la un vot, indiferent de acțiunile subscrise. El poate fi reprezentat şi prin procură specială.

(2) Nimeni nu poate reprezenta mai mult de 5 acceptanți.

(3) Acceptanții care au constituit aporturi în natură nu au drept de vot în deliberările referitoare la aporturile lor, chiar dacă ei sunt şi subscriitori de acțiuni în numerar ori se prezintă ca mandatari ai altor acceptanți.

(4) Adunarea constitutivă este legală dacă sunt prezenți jumătate plus unu din numărul acceptanților şi ia hotărâri cu votul majorității simple a celor prezenți.

Art. 25 - (1) Dacă există aporturi în natură, avantaje rezervate fondatorilor, operațiuni încheiate de fondatori în contul societății ce se constituie şi pe care aceasta urmează să le ia asupra sa, adunarea constitutivă numeşte, în condițiile art. 38, unul sau mai mulți experți, care îşi vor da avizul asupra evaluărilor.

(2) Dacă majoritatea cerută nu poate fi întrunită, desemnarea experților se va face de judecătorul delegat, la cererea oricărui acceptant.

Art. 26 - (1) După ce experții au depus raportul de evaluare prevăzut la art. 37, fondatorii convoacă din nou adunarea constitutivă, conform dispozițiilor art. 19.

(2) Dacă valoarea aporturilor în natură, stabilită de experți, este inferioară cu o cincime aceleia prevăzute de fondatori în prospectul de emisiune, oricare acceptant se poate retrage, anunțându-i pe fondatori, până la data fixată pentru adunarea constitutivă.

(3) Acțiunile revenind acceptanților care s-au retras pot fi preluate de fondatori în termen de 30 de zile, sau, ulterior, de alte persoane, pe cale de subscripție publică.

Art. 27 - Adunarea constitutivă are următoarele obligații:

- verifică existența vărsămintelor;

- examinează şi validează raportul experţilor de evaluare a aporturilor în natură; aprobă participările la beneficii ale fondatorilor şi operaţiunile încheiate în contul societăţii;
- discută şi aprobă actul constitutiv al societăţii, membrii prezenţi reprezentând, în acest scop, şi pe cei absenţi, şi desemnează pe aceia care se vor prezenta pentru autentificarea actului şi îndeplinirea formalităţilor cerute pentru constituirea societăţii;
- numeşte pe administratori şi cenzori.

Art. 28 - (1) Vărsămintele efectuate, potrivit art. 20, pentru constituirea societăţii prin subscripţie publică vor fi predate persoanelor însărcinate cu încasarea lor, prin actul constitutiv, iar în lipsa unei dispoziţii, persoanelor desemnate prin decizia consiliului de administraţie, după prezentarea certificatului la oficiul registrului comerţului, din care rezultă înmatricularea societăţii.

(2) Dacă constituirea societăţii nu a avut loc, restituirea vărsămintelor se va face direct acceptanţilor.

Art. 29 - (1) Fondatorii iau asupra lor consecinţele actelor şi ale cheltuielilor necesare constituirii societăţii, iar dacă, din orice cauză, aceasta nu se va constitui, ei nu se pot îndrepta împotriva acceptanţilor.

(2) Fondatorii sunt obligaţi să predea administratorilor documentele şi corespondenţa referitoare la constituirea societăţii.

Art. 30 - (1) Fondatorii şi primii administratori sunt solidar răspunzători, din momentul constituirii societăţii, faţă de societate şi de terţi pentru:

- subscrierea integrală a capitalului social şi efectuarea vărsămintelor stabilite de lege sau de actul constitutiv;
- existenţa aporturilor în natură;
- veridicitatea publicaţiilor făcute în vederea constituirii societăţii.

(2) Fondatorii sunt răspunzători, de asemenea, de valabilitatea operaţiunilor încheiate în contul societăţii înainte de constituire şi luate de aceasta asupra sa.

(3) Adunarea generală nu va putea da descărcare fondatorilor şi primilor administratori, pentru răspunderea ce le revine în temeiul acestui articol şi al art. 49 şi 53, timp de 5 ani.

Art. 31 - (1) Adunarea constitutivă va hotărî asupra cotei de participare din beneficiul net ce revine fondatorilor unei societăţi constituite prin subscripţie publică.

(2) Cota prevăzută la alin. (1) nu poate depăşi 6% din beneficiul net şi nu poate fi acordată pentru o perioada mai mare de 5 ani de la data constituirii societăţii.

(3) În cazul majorării capitalului social, drepturile fondatorilor vor putea fi exercitate numai asupra beneficiului corespunzător capitalului social iniţial.

(4) De dispoziţiile acestui articol pot beneficia numai persoanele fizice cărora li s-a recunoscut calitatea de fondator prin actul constitutiv.

Art. 32 - În caz de dizolvare anticipată a societăţii, fondatorii au dreptul să ceară daune de la societate, dacă dizolvarea s-a făcut în frauda drepturilor lor.

Art. 33 - Dreptul la acţiunea în daune se prescrie prin trecerea a 6 luni de la data adunării generale a acționarilor care a hotărât dizolvarea anticipată.

Art. 34 - Societățile comerciale pe acțiuni constituite prin subscripție publică vor fi considerate societăți deschise în sensul art. 2 lit. k) din Legea nr. 52/1994 privind valorile mobiliare şi bursele de valori, care se completează cu dispozițiile prezentei legi în ceea ce priveşte înmatricularea în registrul comerțului.

CAPITOLUL III
ÎNMATRICULAREA SOCIETĂȚII

Art. 35 - (1) În termen de 15 zile de la data autentificării actului constitutiv, fondatorii sau administratorii societății, ori un împuternicit al acestora, vor cere înmatricularea societății în registrul comerțului în a cărui rază teritorială își va avea sediul societatea.

(2) Cererea va fi însoțită de:

a) actul constitutiv al societății;

b) dovada efectuării vărsămintelor în condițiile actului constitutiv;

c) actele privind proprietatea asupra aporturilor în natură, iar în cazul în care printre ele figurează și imobile, certificatul constatator al sarcinilor de care sunt grevate;

d) actele constatatoare ale operațiunilor încheiate în contul societății şi aprobate de asociați;

e) declarația pe propria răspundere a fondatorilor, a administratorilor și a cenzorilor că îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta lege.

(3) Toate avizele sau actele de autorizare, eliberate de către autoritățile publice în funcție de obiectul de activitate al unei societăți, vor fi solicitate de către oficiul registrului comerțului, în termen de 5 zile de la înregistrarea cererii, iar autoritățile competente vor trebui să emită avizele sau actele de autorizare în termen de 15 zile. Nu este necesar a se depune avizele sau autorizările tehnice și nici cele a căror eliberare este legal condiționată de înmatricularea societății.

Art. 36 - (1) Controlul legalității actelor sau faptelor care, potrivit legii, se înregistrează în registrul comerțului se exercită de justiție printr-un judecător delegat.

(2) La începutul fiecărui an judecătoresc, președintele tribunalului va delega, la oficiul registrului comerțului, unul sau mai mulți judecători ai tribunalului.

(3) Judecătorul delegat va putea dispune efectuarea unei expertize, în contul părților, precum și administrarea altor dovezi.

Art. 37 - (1) La societățile pe acțiuni, dacă există aporturi în natură, avantaje rezervate fondatorilor, operațiuni încheiate de fondatori în contul societății ce se constituie și pe care aceasta urmează să le ia asupra sa, judecătorul delegat numește, în termen de 5 zile de la înregistrarea cererii, unul sau mai mulți experți din lista experților autorizați. Aceştia vor întocmi un raport cuprinzând descrierea și modul de evaluare a fiecărui bun aportat și vor evidenția dacă valoarea acestuia corespunde numărului și valorii acțiunilor acordate în schimb, precum și alte elemente indicate de judecătorul delegat. Pentru bunurile mobile noi va fi luata în considerare factura.

(2) Raportul va fi depus în termen de 15 zile la oficiul registrului comerţului şi va putea fi examinat de creditorii personali ai asociaţilor sau de alte persoane. La cererea şi pe cheltuiala acestora, li se pot elibera copii integrale sau parţiale de pe raport.

Art. 38 - Nu pot fi numiţi experţi:

- rudele sau afinii până la gradul al patrulea inclusiv, ori soţii acelora care au constituit aporturi în natură sau ai fondatorilor;
- persoanele care primesc, sub orice formă, pentru funcţiile pe care le îndeplinesc, altele decât aceea de expert, un salariu sau o remuneraţie de la fondatori sau de la cei care au constituit aporturi în natură.

Art. 39 - (1) În cazul în care cerinţele legale sunt îndeplinite, judecătorul delegat, prin încheiere, pronunţată în termen de 5 zile de la îndeplinirea acestor cerinţe, va autoriza constituirea societăţii şi va dispune înmatricularea ei în registrul comerţului, în condiţiile prevăzute de legea privind acest registru.

(2) Încheierea de înmatriculare va reda, după caz, menţiunile actului constitutiv prevăzute la art. 7 şi 8.

Art. 40 - (1) Societatea comercială este persoană juridică de la data înmatriculării în registrul comerţului.

(2) Înmatricularea se efectuează în termen de 24 de ore de la data la care încheierea judecătorului delegat a devenit irevocabilă.

Art. 41 - (1) O dată cu efectuarea înmatriculării, încheierea judecătorului delegat se comunică, din oficiu, Monitorului Oficial al României, spre publicare, pe cheltuiala părţilor, precum şi administraţiei financiare în raza căreia se află sediul societăţii pentru evidenţa fiscală, cu menţionarea numărului de înmatriculare în registrul comerţului.

(2) La cererea şi pe cheltuiala părţilor, actul constitutiv, vizat de judecătorul delegat, se publică în acelaşi Monitor Oficial al României, Partea a IV-a, integral sau în extras.

(3) În cazul societăţilor în nume colectiv sau în comandită simplă, în Monitorul Oficial al României se poate publica numai un extras al încheierii, vizat de judecătorul delegat, care va cuprinde: data încheierii, datele de identificare a asociaţilor, denumirea şi, dacă există, emblema societăţii, sediul, forma, obiectul de activitate pe scurt, capitalul social, durata societăţii, numărul de înmatriculare în registrul comerţului.

Art. 42 - Filialele sunt societăţi comerciale cu personalitate juridică şi se înfiinţează într-una dintre formele de societate enumerate la art. 2 şi în condiţiile prevăzute pentru acea formă. Ele vor avea regimul juridic al formei de societate în care s-au constituit.

Art. 43 - (1) Sucursalele sunt dezmembrăminte fără personalitate juridică ale societăţilor comerciale şi se înmatriculează, înainte de începerea activităţii lor, în registrul comerţului din judeţul în care vor funcţiona.

(2) Dacă sucursala se înfiinţează într-o localitate din acelaşi judeţ sau în aceeaşi localitate cu societatea fondatoare, ea se va înmatricula în

același registru al comerțului, însă distinct, ca înmatriculare independentă.

(3) Regimul juridic al sucursalei se aplică oricărui alt sediu secundar, indiferent de denumirea lui, căruia societatea care îl înființează îi atribuie statut de sucursală.

(4) Celelalte sedii secundare - agenții, reprezentante sau alte asemenea sedii - se menționează numai în cadrul înmatriculării societății în registrul comerțului sediului principal.

(5) Nu se pot înființa sedii secundare sub denumirea de filială[2].

Art. 44 - Societățile comerciale străine pot înființa în România, cu respectarea legii române, filiale, precum și sucursale, agenții, reprezentanțe sau alte sedii secundare, dacă acest drept le este recunoscut de legea statutului lor organic.

Art. 45 - (1) Reprezentanții societății sunt obligați să depună la oficiul registrului comerțului semnăturile lor, în termen de 15 zile de la data înmatriculării societății, dacă au fost numiți prin actul constitutiv, iar cei aleși în timpul funcționarii societății, în termen de 15 zile de la alegere.

(2) Dispoziția alineatului precedent se aplică în mod corespunzător și conducătorilor sucursalelor.

CAPITOLUL IV

EFECTELE ÎNCĂLCĂRII CERINȚELOR LEGALE DE CONSTITUIRE A SOCIETĂȚII

Art. 46 - Când actul constitutiv nu cuprinde mențiunile prevăzute de lege ori cuprinde clauze prin care se încalcă o dispoziție imperativă a legii sau când nu s-a îndeplinit o cerință legală pentru constituirea societății, judecătorul delegat, din oficiu sau la cererea oricărui asociat ori a altor persoane interesate va respinge, prin încheiere, motivat, cererea de înmatriculare, în afară de cazul în care asociații înlătură asemenea neregularități. Judecătorul delegat va lua act în încheiere de regularizările efectuate.

Art. 47 - (1) În cazul în care fondatorii sau reprezentanții societății nu au cerut înmatricularea ei în termen legal, oricare asociat poate cere oficiului registrului comerțului efectuarea înmatriculării, după ce, prin notificare sau scrisoare recomandată, i-a pus în întârziere, iar ei nu s-au conformat în cel mult 8 zile de la primire.

(2) Dacă, totuși, înmatricularea nu s-a efectuat în termenele prevăzute de alineatul precedent, asociații sunt eliberați de obligațiile ce decurg din subscripțiile lor, după trecerea a 3 luni de la data autentificării actului constitutiv, în afară de cazul în care acesta prevede altfel.

(3) Dacă un asociat a cerut îndeplinirea formalităților de înmatriculare, nu se va mai putea

---

[2] *Potrivit art. V din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1997, aprobată prin Legea nr. 195/1997, dispozițiile acestui alineat nu se aplică filialelor fără personalitate juridică înființate până la data intrării în vigoare a ordonanței de urgență.*

Se recomanda societăților care au înființat unități fără personalitate juridică să modifice denumirea de filială dată acestora.

pretinde de nici unul dintre ei eliberarea de obligațiile ce decurg din subscripție.

Art. 48 - (1) În cazul unor neregularități constatate după înmatriculare, societatea este obligată să ia măsuri pentru înlăturarea lor, în cel mult 8 zile de la data constatării acelor neregularități.

(2) Dacă societatea nu se conformează, orice persoană interesată poate cere tribunalului să oblige organele societății, sub sancțiunea plății de daune cominatorii, să le regularizeze.

(3) Dreptul la acțiunea de regularizare se prescrie prin trecerea unui termen de un an de la data înmatriculării societății.[3]

Art. 49 - Fondatorii, reprezentanții societății, precum și primii membri ai organelor de conducere, de administrare și de control ale societății răspund nelimitat și solidar pentru prejudiciul cauzat prin neregularitățile la care se referă art. 46 - 48.

Art. 50 - (1) Actele sau faptele, pentru care nu s-a efectuat publicitatea prevăzută de lege, nu pot fi opuse terților, în afară de cazul în care societatea face dovada că aceștia le cunoșteau.

(2) Operațiunile efectuate de societate înainte de a 16-a zi de la data publicării în Monitorul Oficial al României a încheierii judecătorului delegat nu sunt opozabile terților, care dovedesc că au fost în imposibilitate de a lua cunoștință despre ele.

Art. 51 - Terții pot invoca însă actele sau faptele cu privire la care nu s-a îndeplinit publicitatea, în afară de cazul în care omisiunea publicității le lipsește de efecte.

Art. 52 - Societatea este obligată să verifice identitatea dintre textul depus la oficiul registrului comerțului și cel publicat în Monitorul Oficial al României sau în presă. În caz de neconcordanță, terții pot opune societății oricare dintre texte, în afară de cazul în care societatea face dovada că ei cunoșteau textul depus la oficiul registrului comerțului.

Art. 53 - Fondatorii, reprezentanții și alte persoane, care au lucrat în numele unei societăți în curs de constituire, răspund solidar și nelimitat față de terți pentru actele juridice încheiate cu aceștia în contul societății, în afară de cazul în care societatea, după ce a dobândit personalitate juridică, le-a preluat asupra sa. Actele astfel preluate sunt considerate a fi fost ale societății încă de la data încheierii lor.

Art. 54 - (1) Nici societatea și nici terții nu pot opune, pentru a se sustrage de la obligațiile asumate, o neregularitate în numirea reprezentanților, administratorilor sau a altor persoane care fac parte din organele societății, atunci când această numire a fost publicată în conformitate cu legea.

---

[3] *Potrivit art. VIII din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1997, dispozițiile legale referitoare la taxa de timbru și la timbrul judiciar pentru cererile în contencios administrativ privind anularea unui act administrativ se aplică în mod corespunzător recursului, opoziției și acțiunii de regularizare.*

Cererile introduse de camerele de comerț și industrie teritoriale, în temeiul ordonanței de urgență, nu sunt supuse taxei de timbru și nici timbrului judiciar.

(2) Societatea nu poate invoca faţă de terţi numirile în funcţiile menţionate în alineatul precedent sau încetarea acestor funcţii, dacă ele nu au fost publicate în conformitate cu legea.

Art. 55 - (1) În raporturile cu terţii, societatea pe acţiuni, în comandită pe acţiuni sau cu răspundere limitată este angajată prin actele organelor sale, chiar dacă aceste acte depăşesc obiectul de activitate, în afară de cazul în care ea dovedeşte că terţii cunoşteau sau, în împrejurările date, trebuia să cunoască depăşirea acestuia. Publicarea actului constitutiv nu poate constitui, singură, dovada cunoaşterii.

(2) Clauzele actului constitutiv ori hotărârile organelor statutare ale societăţilor prevăzute în alineatul precedent, care limitează puterile conferite de lege acestor organe, sunt inopozabile terţilor, chiar dacă au fost publicate.

Art. 56 - Nulitatea unei societăţi înmatriculate în registrul comerţului poate fi declarată de tribunal numai atunci când:

a) lipseşte actul constitutiv sau când acesta nu a fost încheiat în formă autentică;

b) toţi fondatorii au fost, potrivit legii, incapabili, la data constituirii societăţii;

c) obiectul de activitate al societăţii este ilicit sau contrar ordinii publice;

d) lipseşte încheierea judecătorului delegat de înmatriculare a societăţii;

e) lipseşte autorizarea legală administrativă de constituire a societăţii;

f) actul constitutiv nu prevede denumirea societăţii, obiectul său de activitate, aporturile asociaţilor şi capitalul social subscris;

g) s-au încălcat dispoziţiile legale privind capitalul social minim, subscris şi vărsat;

h) nu s-a respectat numărul minim de asociaţi, prevăzut de lege.

Art. 57 - Nulitatea nu poate fi declarată în cazul în care cauza ei, invocată în cererea de anulare, a fost înlăturată înainte de a se pune concluzii în fond la tribunal.

Art. 58 - (1) Pe data la care hotărârea judecătorească de declarare a nulităţii a devenit irevocabilă, societatea încetează fără efect retroactiv şi intră în lichidare. Dispoziţiile legale privind lichidarea societăţilor ca urmare a dizolvării se aplică în mod corespunzător.

(2) Prin hotărârea judecătorească de declarare a nulităţii se vor numi şi lichidatorii societăţii.

(3) Tribunalul va comunica dispozitivul acestei hotărâri oficiului registrului comerţului, care, după menţionare, îl va trimite Monitorului Oficial al României spre publicare.

(4) Asociaţii răspund pentru obligaţiile sociale până la acoperirea acestora în conformitate cu prevederile art. 3.

Art. 59 - (1) Declararea nulităţii societăţii nu aduce atingere actelor încheiate în numele său.

(2) Nici societatea şi nici asociaţii nu pot opune terţilor de bună-credinţă nulitatea societăţii.

CAPITOLUL V

UNELE DISPOZIŢII PROCEDURALE

Art. 60 - (1) Încheierile judecătorului delegat privitoare la înmatriculare sau la orice alte înregistrări în registrul comerţului sunt supuse numai recursului.

(2) Termenul de recurs este de 15 zile de la data pronunţării încheierii.

(3) Recursul se depune şi se menţionează în registrul comerţului unde s-a făcut înregistrarea. În termen de 3 zile de la data depunerii, oficiul registrului comerţului înaintează recursul tribunalului sediului societăţii, iar în cazul sucursalelor înfiinţate în alt judeţ, tribunalului acelui judeţ.

(4) Motivele recursului se pot depune cu cel puţin doua zile înaintea termenului de judecată.[4]

Art. 61 - (1) Hotărârile asociaţilor privitoare la modificarea actului constitutiv pot fi atacate cu opoziţie de către creditorii sociali şi de către alte persoane prejudiciate prin aceste hotărâri.

(2) În sensul prezentei legi, prin hotărârea asociaţilor se înţelege şi hotărârea organelor statutare ale societăţii, iar termenul asociaţi include şi acţionarii, în afară de cazul în care din context rezultă altfel.

Art. 62 - (1) Opoziţia se face în termen de 30 de zile de la data publicării hotărârii sau a actului adiţional modificator în Monitorul Oficial al României, dacă prezenta lege nu prevede un alt termen. Ea se depune la oficiul registrului comerţului care, în termen de 3 zile de la data depunerii, o va menţiona în registru şi o va înainta tribunalului sediului societăţii.

(2) Opoziţia suspendă faţă de oponenţi executarea hotărârii asociaţilor până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, în afară de cazul în care prezenta lege prevede altfel. Opoziţia se judecă în camera de consiliu a tribunalului, cu citarea părţilor.

(3) Hotărârea pronunţată asupra opoziţiei este supusă numai recursului[5].

Art. 63 - Cererile şi căile de atac prevăzute de prezenta lege, de competenţa instanţelor judecătoreşti, se soluţionează de tribunalul locului unde societatea îşi are sediul principal, în afară de cazul în care legea dispune altfel.

Art. 64 - Citarea părţilor în faţa judecătorului delegat şi comunicarea actelor sale se fac, de către oficiul registrului comerţului, prin poştă, cu scrisoare recomandată, ataşându-se recipisa la dosar, sau prin agenţi ai oficiului registrului comerţului, ori în condiţiile Codului de procedura civilă.

---

[4] *Vezi nota de la art. 48.*

[5] *Vezi nota de la art. 48.*

TITLUL III

FUNCŢIONAREA SOCIETĂŢILOR COMERCIALE

CAPITOLUL I

DISPOZIŢII COMUNE

Art. 65 - (1) În lipsă de stipulaţie contrară, bunurile constituite ca aport în societate devin proprietatea acesteia din momentul înmatriculării ei în registrul comerţului.

(2) Asociatul care întârzie să depună aportul social este răspunzător de daunele pricinuite, iar dacă aportul a fost stipulat în numerar este obligat şi la plata dobânzilor legale din ziua în care trebuia să facă vărsământul.

Art. 66 - (1) Pe durata societăţii, creditorii asociatului pot să-şi exercite drepturile lor numai asupra părţii din beneficiile cuvenite asociatului după bilanţul contabil, iar după dizolvarea societăţii, asupra părţii ce i s-ar cuveni prin lichidare.

(2) Creditorii prevăzuţi la alin. (1) pot totuşi popri, în timpul duratei societăţii, părţile ce s-ar cuveni asociaţilor prin lichidare sau pot sechestra şi vinde acţiunile debitorului lor.

Art. 67 - (1) Cota-parte din beneficiu ce se va plăti fiecărui asociat constituie dividend.

(2) Dividendele se vor plăti asociaţilor proporţional cu cota de participare la capitalul social vărsat, dacă prin actul constitutiv nu s-a prevăzut altfel.

(3) Nu se vor putea distribui dividende decât din beneficiile reale.

(4) Dividendele plătite contrar dispoziţiilor de mai sus se vor restitui.

(5) Dreptul la acţiunea de restituire a dividendelor se prescrie în termen de 3 ani de la data distribuirii lor.

(6) Dividendele care se cuvin după data transmiterii acţiunilor aparţin cesionarului, în afară de cazul în care părţile au convenit altfel.

Art. 68 - Aportul asociaţilor la capitalul social nu este purtător de dobânzi.

Art. 69 - Dacă se constată o micşorare a capitalului social, acesta va trebui reîntregit sau redus, mai înainte de a se putea face vreo repartizare sau distribuire de beneficii.

Art. 70 - (1) Administratorii pot face toate operaţiunile cerute pentru aducerea la îndeplinire a obiectului de activitate al societăţii, afară de restricţiile arătate în actul constitutiv.

(2) Ei sunt obligaţi să ia parte la toate adunările societăţii, la consiliile de administraţie şi la organele de conducere similare acestora.

Art. 71 - (1) Administratorii care au dreptul de a reprezenta societatea nu îl pot transmite decât dacă această facultate li s-a acordat în mod expres.

(2) În cazul încălcării prevederilor alin. (1), societatea poate pretinde de la cel substituit beneficiile rezultate din operaţiune.

(3) Administratorul care, fără drept, îşi substituie altă persoană răspunde solidar cu aceasta pentru eventualele pagube produse societăţii.

Art. 72 - Obligaţiile şi răspunderea administratorilor sunt reglementate de dispoziţiile referitoare la mandat şi de cele special prevăzute în această lege.

Art. 73 - (1) Administratorii sunt solidar răspunzători faţă de societate pentru:

a) realitatea vărsămintelor efectuate de asociaţi;

b) existenţa reală a dividendelor plătite;

c) existenţa registrelor cerute de lege şi corecta lor ţinere;

d) exacta îndeplinire a hotărârilor adunărilor generale;

e) stricta îndeplinire a îndatoririlor pe care legea, actul constitutiv le impun.

(2) Acţiunea în răspundere împotriva administratorilor aparţine şi creditorilor societăţii, însă aceştia o vor putea exercita numai în caz de faliment al societăţii.

Art. 74 - (1) În orice act, scrisoare sau publicaţie emanând de la o societate, trebuie să se menţioneze denumirea, forma juridică, sediul, numărul de înmatriculare în registrul comerţului şi codul fiscal.

(2) Pentru societatea cu răspundere limitată, va trebui menţionat şi capitalul social, iar pentru societatea pe acţiuni şi în comandită pe acţiuni se va menţiona şi capitalul social, din care cel efectiv vărsat, potrivit ultimului bilanţ contabil aprobat.

CAPITOLUL II

SOCIETĂŢILE ÎN NUME COLECTIV

Art. 75 - Dreptul de a reprezenta societatea aparţine fiecărui administrator, afară de stipulaţie contrară în actul constitutiv.

Art. 76 - (1) Dacă actul constitutiv dispune ca administratorii să lucreze împreună, decizia trebuie luată în unanimitate; în caz de divergenţă între administratori, vor decide asociaţii care reprezintă majoritatea absolută a capitalului social.

(2) Pentru actele urgente, a căror neîndeplinire ar cauza o pagubă mare societăţii, poate decide un singur administrator în lipsa celorlalţi, care se găsesc în imposibilitate, chiar momentană, de a lua parte la administraţie.

Art. 77 - (1) Asociaţii care reprezintă majoritatea absolută a capitalului social pot alege unul sau mai mulţi administratori dintre ei, fixându-le puterile, durata însărcinării şi eventuala lor remuneraţie, afară numai dacă prin actul constitutiv nu se dispune altfel.

(2) Cu aceeaşi majoritate asociaţii pot decide asupra revocării administratorilor sau asupra limitării puterilor lor, afară de cazul în care administratorii au fost numiţi prin actul constitutiv.

Art. 78 - (1) Dacă un administrator ia iniţiativa unei operaţiuni ce depăşeşte limitele operaţiunilor obişnuite comerţului pe care îl exercită societatea, acesta trebuie să înştiinţeze pe ceilalţi administratori, înainte de a o încheia, sub sancţiunea suportării pierderilor ce ar rezulta din aceasta.

(2) În caz de opoziţie a vreunuia dintre ei, vor decide asociaţii care reprezintă majoritatea absolută a capitalului social.

(3) Operaţiunea încheiată în contra opoziţiei făcute este valabilă faţă de terţii cărora nu li se va fi comunicat această opoziţie.

Art. 79 - (1) Asociatul care, într-o operaţiune determinată, are, pe cont propriu sau pe contul altuia, interese contrare acelora ale societăţii, nu poate lua parte la nici o deliberare sau decizie privind această operaţiune.

(2) Asociatul care contravine dispoziţiilor alin. (1) este răspunzător de daunele cauzate societăţii, dacă, fără votul său, nu s-ar fi obţinut majoritatea cerută.

Art. 80 - Asociatul care, fără consimţământul scris al celorlalţi asociaţi, întrebuinţează capitalul, bunurile sau creditul societăţii în folosul său sau în acela al unei alte persoane este obligat să restituie societăţii beneficiile ce au rezultat şi să plătească despăgubiri pentru daunele cauzate.

Art. 81 - (1) Nici un asociat nu poate lua din fondurile societăţii mai mult decât i s-a fixat pentru cheltuielile făcute sau pentru cele ce urmează să le facă în interesul societăţii.

(2) Asociatul care contravine acestei dispoziţii este răspunzător de sumele luate şi de daune.

(3) Se va putea stipula, prin actul constitutiv, că asociaţii pot lua din casa societăţii anumite sume pentru cheltuielile lor particulare.

Art. 82 - (1) Asociaţii nu pot lua parte, ca asociaţi cu răspundere nelimitată, în alte societăţi concurente sau având acelaşi obiect de activitate, nici să facă operaţiuni în contul lor sau al altora, în acelaşi fel de comerţ sau într-unul asemănător, fără consimţământul celorlalţi asociaţi.

(2) Consimţământul se socoteşte dat dacă participarea sau operaţiunile fiind anterioare actului constitutiv au fost cunoscute de ceilalţi asociaţi şi aceştia nu au interzis continuarea lor.

(3) În caz de încălcare a prevederilor alin. (1) şi (2), societatea, în afară de dreptul de a exclude pe asociat, poate să decidă că acesta a lucrat în contul ei sau să ceara despăgubiri.

(4) Acest drept se stinge după trecerea a 3 luni din ziua când societatea a avut cunoştinţă, fără să fi luat vreo hotărâre.

Art. 83 - Când aportul la capitalul social aparţine mai multor persoane, acestea sunt obligate solidar faţă de societate şi trebuie să desemneze un reprezentant comun pentru exercitarea drepturilor decurgând din acest aport.

Art. 84 - (1) Asociatul care a depus ca aport una sau mai multe creanţe nu este liberat cât timp societatea nu a obţinut plata sumei pentru care au fost aduse.

(2) Dacă plata nu s-a putut obţine prin urmărirea debitorului cedat, asociatul, în afară de daune, răspunde de suma datorată, cu dobânda legală din ziua scadenţei creanţelor.

Art. 85 - (1) Asociaţii sunt obligaţi nelimitat şi solidar pentru operaţiunile îndeplinite în numele societății de persoanele care o reprezintă.

(2) Hotărârea judecătorească obținută împotriva societății este opozabilă fiecărui asociat.

Art. 86 - Pentru aprobarea bilanțului contabil și pentru deciziile referitoare la răspunderile administratorilor este necesar votul asociaților reprezentând majoritatea capitalului social.

Art. 87 - (1) Cesiunea aportului de capital social este posibilă dacă a fost permisă prin actul constitutiv.

(2) Cesiunea nu liberează pe asociatul cedent de ceea ce mai datorează societății din aportul său de capital.

(3) Față de terți, cedentul rămâne răspunzător potrivit art. 220.

(4) Când actul constitutiv prevede cazurile de retragere a unui asociat, se vor aplica dispozițiile art. 220 și 224.

CAPITOLUL III

SOCIETĂȚILE ÎN COMANDITĂ SIMPLĂ

Art. 88 - Administrația societății în comandită simplă se va încredința unuia sau mai multor asociați comanditați.

Art. 89 - (1) Comanditarul poate încheia operațiuni în contul societății numai pe baza unei procuri speciale pentru operațiuni determinate, dată de reprezentanții societății și înscrisă în registrul comerțului. În caz contrar, comanditarul devine răspunzător față de terți nelimitat și solidar, pentru toate obligațiunile societății contractate de la data operațiunii încheiate de el.

(2) Comanditarul poate îndeplini servicii în administrația internă a societății, poate face acte de supraveghere, poate participa la numirea și la revocarea administratorilor, în cazurile prevăzute de lege, sau poate acorda, în limitele actului constitutiv, autorizarea administratorilor pentru operațiunile ce depășesc puterile lor.

(3) Comanditarul are, de asemenea, dreptul de a cere copie de pe bilanțul contabil și de pe contul de profit și pierderi și de a controla exactitatea lor prin cercetarea registrelor comerciale și a celorlalte documente justificative.

Art. 90 - Dispozițiile art. 75, 76 alin. (1), art. 77, 79, 83, 84, 86 și 87 se vor aplica și societăților în comandită simplă, iar dispozițiile art. 80, 81, 82 și 85, asociaților comanditați.

CAPITOLUL IV

SOCIETĂȚILE PE ACȚIUNI

Secțiunea I

Despre acțiuni

Art. 91 - (1) În societatea pe acțiuni, capitalul social este reprezentat prin acțiuni emise de societate, care, după modul de transmitere, pot fi nominative sau la purtător.

(2) Felul acțiunilor va fi determinat prin actul constitutiv; în caz contrar, ele vor fi la purtător. Acțiunile nominative pot fi emise în formă materială, pe

suport hârtie sau în formă dematerializată, prin înscriere în cont.

(3) Acţiunile unei societăţi pe acţiuni, emise prin ofertă publică de valori mobiliare, definită ca atare prin Legea nr. 52/1994, sunt supuse reglementarilor aplicabile pieţei organizate pe care acele acţiuni sunt tranzacţionate.

Art. 92 - (1) Acţiunile nu vor putea fi emise pentru o sumă mai mică decât valoarea nominală.

(2) Acţiunile neplătite în întregime sunt întotdeauna nominative.

(3) Capitalul social nu va putea fi majorat şi nu se vor putea emite noi acţiuni până când nu vor fi fost complet plătite cele din emisiunea precedentă.

(4) Acţiunile nominative pot fi convertite în acţiuni la purtător şi invers, prin hotărârea adunării generale extraordinare a acţionarilor, luată în condiţiile art. 115.

(5) Se pot emite titluri cumulative pentru mai multe acţiuni, când acestea sunt nominative, emise în formă materială.

Art. 93 - (1) Valoarea nominală a unei acţiuni nu va putea fi mai mică de 1.000 lei.

(2) Acţiunile vor cuprinde:

a) denumirea şi durata societăţii;

b) data actului constitutiv, numărul din registrul comerţului sub care este înmatriculată societatea şi numărul Monitorului Oficial al României, Partea a IV-a în care s-a făcut publicarea;

c) capitalul social, numărul acţiunilor şi numărul lor de ordine, valoarea nominală a acţiunilor şi vărsămintele efectuate;

d) avantajele acordate fondatorilor.

(3) Pentru acţiunile nominative se vor mai menţiona: numele, prenumele şi domiciliul acţionarului, persoană fizică; denumirea, sediul şi numărul de înmatriculare ale acţionarului, persoană juridică.

(4) Acţiunile trebuie să poarte semnătura a doi administratori, când sunt mai mulţi, sau a unicului administrator.

Art. 94 - (1) Acţiunile trebuie să fie de o egală valoare; ele acordă posesorilor drepturi egale.

(2) Se pot emite totuşi în condiţiile actului constitutiv categorii de acţiuni care conferă titularilor drepturi diferite, potrivit dispoziţiilor art. 95 şi 96.

Art. 95 - (1) Se pot emite acţiuni preferenţiale cu dividend prioritar fără drept de vot, ce conferă titularului:

a) dreptul la un dividend prioritar prelevat asupra beneficiului distribuibil al exerciţiului financiar, înaintea oricărei alte prelevări;

b) drepturile recunoscute acţionarilor cu acţiuni ordinare, cu excepţia dreptului de a participa şi de a vota, în temeiul acestor acţiuni, în adunările generale ale acţionarilor.

(2) Acţiunile cu dividend prioritar, fără drept de vot, nu pot depăşi o pătrime din capitalul social şi vor avea aceeaşi valoare nominala ca şi acţiunile ordinare.

(3) Reprezentanţii, administratorii şi cenzorii societăţii nu pot fi titulari de acţiuni cu dividend prioritar fără drept de vot.

(4) Acţiunile preferenţiale şi acţiunile ordinare vor putea fi convertite dintr-o categorie în cealaltă prin hotărârea adunării generale

extraordinare a acţionarilor, luată în condiţiile art. 115.

Art. 96 - Titularii fiecărei categorii de acţiuni se reunesc în adunări speciale, în condiţiile stabilite de actul constitutiv al societăţii. Orice titular al unor asemenea acţiuni poate participa la aceste adunări.

Art. 97 - În cazul în care nu a emis şi nu a eliberat acţiuni în formă materială, societatea, din oficiu sau la cererea acţionarilor, le va elibera câte un certificat de acţionar cuprinzând datele prevăzute la art. 93 alin. (2) şi (3) şi, în plus, numărul, categoria şi valoarea nominală a acţiunilor, proprietate a acţionarului, poziţia la care acesta este înscris în registrul acţionarilor şi, după caz, numărul de ordine al acţiunilor.

Art. 98 - (1) Dreptul de proprietate asupra acţiunilor nominative se transmite prin declaraţie făcută în registrul acţionarilor emitentului, subscrisă de cedent şi de cesionar sau de mandatarii lor, şi prin menţiunea făcută pe acţiune. Prin actul constitutiv se pot prevedea şi alte modalităţi de transmitere a dreptului de proprietate asupra acţiunilor nominative.

(2) Dreptul de proprietate asupra acţiunilor emise în forma dematerializată şi tranzacţionate pe o piaţă organizată se transmite în conformitate, cu Legea nr. 52/1994.

(3) Subscriitorii şi cesionarii ulteriori sunt răspunzători solidar de plata acţiunilor timp de 3 ani, socotiţi de la data când s-a făcut menţiunea de transmitere în registrul acţionarilor.

Art. 99 - Dreptul de proprietate asupra acţiunilor la purtător se transferă prin simpla tradiţiune a acestora.

Art. 100 - (1) Când acţionarii nu au efectuat plata vărsămintelor pe care le datorează în termenele prevăzute la art. 8 lit. d) şi la art. 20 alin. (1), societatea îi va invita să-şi îndeplinească aceasta obligaţie, printr-o somaţie colectivă, publicată de două ori, la un interval de 15 zile, în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, şi într-un ziar de largă răspândire.

(2) Când, nici în urma acestei somaţii, acţionarii nu vor efectua vărsămintele, consiliul de administraţie va putea decide fie urmărirea acţionarilor pentru vărsămintele restante, fie anularea acestor acţiuni nominative.

(3) Decizia de anulare se va publica în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, cu specificarea numărului de ordine al acţiunilor anulate.

(4) În locul acţiunilor anulate vor fi emise noi acţiuni purtând acelaşi număr, care vor fi vândute.

(5) Sumele obţinute din vânzare vor fi întrebuinţate pentru acoperirea cheltuielilor de publicare şi de vânzare, a dobânzilor de întârziere şi a vărsămintelor neefectuate, restul va fi înapoiat acţionarilor.

(6) Dacă preţul obţinut nu este îndestulător pentru acoperirea tuturor sumelor datorate societăţii sau dacă vânzarea nu are loc din lipsă de cumpărători, societatea va putea să se îndrepte împotriva subscriitorilor şi cesionarilor, conform art. 98.

(7) Dacă, în urma îndeplinirii acestor formalităţi, nu s-au realizat sumele datorate societăţii, se va proceda de îndată la reducerea capitalului social în

proporţie cu diferenţa dintre acesta şi capitalul existent.

Art. 101 - (1) Orice acţiune plătită dă dreptul la un vot în adunarea generală, dacă prin actul constitutiv nu s-a prevăzut altfel.

(2) Actul constitutiv poate limita numărul voturilor aparţinând acţionarilor care posedă mai mult de o acţiune.

(3) Exerciţiul dreptului de vot este suspendat pentru acţionarii care nu sunt la curent cu vărsămintele ajunse la scadenţă.

Art. 102 - (1) Acţiunile sunt indivizibile.

(2) Când o acţiune nominativă devine proprietatea mai multor persoane, societatea nu este obligata sa înscrie transmiterea atât timp cât acele persoane nu vor desemna un reprezentant unic pentru exercitarea drepturilor rezultând din acţiune.

(3) De asemenea, când o acţiune la purtător aparţine mai multor persoane, acestea trebuie sa desemneze un reprezentant comun.

(4) Atât timp cât o acţiune este proprietatea indiviza a mai multor persoane, acestea sunt răspunzătoare în mod solidar pentru efectuarea vărsămintelor datorate.

Art. 103 – (1) Societatea nu poate dobândi propriile sale acţiuni, fie direct, fie prin persoane care acţionează în nume propriu, dar pe seama acestei societăţi, în afara de cazul în care adunarea generală extraordinara a acţionarilor hotărăşte altfel, cu respectarea dispoziţiilor care urmează.

(2) Autorizând dobândirea, adunarea generală extraordinara va stabili, în principal, modalităţile de dobândire, numărul maxim de acţiuni ce urmează a fi dobândite, contravaloarea lor minima şi maxima şi perioada efectuării operaţiunii, care nu va putea depăşi 18 luni de la data publicării hotărârii adunării generale în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a.

(3) Valoarea acţiunilor proprii, dobândite de societate, inclusiv a celor aflate în portofoliul sau, nu poate depăşi 10% din capitalul social subscris.

(4) Se pot dobândi numai acţiuni integral liberate şi numai în cazul în care capitalul social subscris este integral vărsat.

(5) Plata acţiunilor astfel dobândite se va face numai din beneficiile distribuibile şi din rezervele disponibile ale societăţii, cu excepţia rezervelor legale, înscrise în ultimul bilanţ contabil aprobat. Dacă acţiunile dobândite vor fi contabilizate în activul bilanţului, se va trece, la pasiv, o rezerva indisponibila de aceeaşi valoare, care va fi menţinuta până la cesiunea sau la anularea acestor acţiuni.

(6) În raportul de gestiune care însoţeşte bilanţul contabil se vor arata: motivele care au determinat dobândirea de acţiuni proprii, numărul, valoarea nominala, contravaloarea acţiunilor dobândite şi fracţiunea de capital social pe care ele o reprezintă.

(7) Acţiunile proprii dobândite cu încălcarea dispoziţiilor prezentului articol vor fi înstrăinate în termen de cel mult un an de la data subscrierii lor, în modul stabilit de adunarea generală extraordinara. Cele neinstrăinate în acest termen vor fi anulate, societatea

fiind obligata sa reducă corespunzător capitalul social.

Art. 104 - Restricţiile prevăzute la art. 103 nu se aplică atunci când dobândirea de către societate a unui număr determinat de acţiuni proprii, integral liberate, se face în vreuna dintre următoarele situaţii:

a) cu scopul de a reduce capitalul social, potrivit art. 202, prin anularea unui număr de acţiuni proprii de o valoare corespunzătoare reducerii;

b) pentru cesionarea către personalul societăţii a unui număr de acţiuni proprii, în limitele şi în condiţiile aprobate de adunarea generală a acţionarilor. Operaţiunea de cesionare nu va depăşi un an de la data publicării hotărârii adunării generale în Monitorul Oficial al României;

c) prin efectul succesiunii universale sau al fuziunii ori al unei hotărâri judecătoreşti pronunţate într-o procedură de urmărire silită împotriva unui debitor al societăţii;

d) cu titlu gratuit;

e) în scopul regularizării cursului acţiunilor proprii pe piaţa bursieră sau pe piaţa organizată extrabursieră, dar numai cu avizul Comisiei Naţionale a Valorilor Mobiliare.

Art. 105 - (1) O societate nu poate să acorde avansuri sau împrumuturi şi nici să constituie garanţii în vederea subscrierii sau dobândirii propriilor sale acţiuni de către un terţ.

(2) Luarea în gaj a propriilor acţiuni, fie direct, fie prin persoane care acţionează în nume propriu, dar pe seama societăţii, este asimilată cu dobândirea propriilor acţiuni. Acţiunile vor fi însă contabilizate separat.

(3) Dispoziţiile prezentului articol nu se aplică operaţiunilor curente ale societăţilor bancare şi de credit, nici operaţiunilor efectuate în vederea dobândirii de către salariaţii societăţii a acţiunilor acesteia sau ale uneia dintre filialele sale.

Art. 106 – (1) Gajarea acţiunilor se face prin declaraţie, dată de titularul lor, în formă autentică sau prin înscris sub semnătură privată, certificată de funcţionarul societăţii sau, după caz, al registrului independent privat al acţionarilor, declaraţie sau înscris în care se vor arata cuantumul datoriei, valoarea şi categoria acţiunilor gajate.

(2) Constituirea gajului se înscrie în registrul acţionarilor.

(3) Creditorului gajist i se eliberează o dovadă a constituirii gajului.

Art. 107 - Acţiunile dobândite potrivit dispoziţiilor art. 103 alin. (1)-(5) nu dau drept la dividende. Pe toată durata posedării lor de către societate, dreptul de vot pe care îl conferă aceste acţiuni este suspendat.

Art. 108 - Acţionarii care oferă spre vânzare acţiunile lor prin ofertă publică vor trebui să întocmească un prospect de ofertă, în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/1994.

Art. 109 - Situaţia acţiunilor trebuie sa fie cuprinsă în anexa la bilanţul contabil anual şi, în mod deosebit, să se precizeze dacă ele au fost integral achitate şi, după caz, numărul acţiunilor pentru care s-a cerut, fără rezultat, efectuarea vărsămintelor.

Secţiunea a II-a
Despre adunările generale

Art. 110 - (1) Adunările generale sunt ordinare şi extraordinare.

(2) Când actul constitutiv nu dispune altfel, ele se vor ţine la sediul societăţii şi în localul ce se va indica în convocare.

Art. 111 - (1) Adunarea ordinară se întruneşte cel puţin o dată pe an, în cel mult 3 luni de la încheierea exerciţiului financiar.

(2) În afara de dezbaterea altor probleme înscrise la ordinea de zi, adunarea generală este obligată:

a) să discute, să aprobe sau să modifice bilanţul contabil, după ascultarea raportului administratorilor şi cenzorilor, şi să fixeze dividendul;

b) să aleagă pe administratori şi cenzori;

c) sa fixeze remuneraţia cuvenită pentru exerciţiul în curs administratorilor şi cenzorilor, dacă nu a fost stabilită prin actul constitutiv;

d) să se pronunţe asupra gestiunii administratorilor;

e) sa stabilească bugetul de venituri şi cheltuieli şi, după caz, programul de activitate, pe exerciţiul financiar următor;

f) sa hotărască gajarea, închirierea sau desfiinţarea uneia sau a mai multor unităţi ale societăţii.

Art. 112 - (1) Pentru validitatea deliberărilor adunării ordinare este necesară prezenţa acţionarilor care să reprezinte cel puţin jumătate din capitalul social, iar hotărârile să fie luate de acţionarii ce deţin majoritatea absolută din capitalul social reprezentat în adunare, dacă în actul constitutiv sau în lege nu se prevede o majoritate mai mare.

(2) Dacă adunarea nu poate lucra din cauza neîndeplinirii condiţiilor de la alin. (1), adunarea ce se va întruni, după o a doua convocare, poate să delibereze asupra problemelor puse la ordinea de zi a celei dintâi adunări, oricare ar fi partea de capital social reprezentată de acţionarii prezenţi, cu majoritate.

Art. 113 - Adunarea generală extraordinară se întruneşte ori de câte ori este necesar a se lua o hotărâre pentru:

a) schimbarea formei juridice a societăţii;

b) mutarea sediului societăţii;

c) schimbarea obiectului de activitate al societăţii;

d) prelungirea duratei societăţii;

e) majorarea capitalului social;

f) reducerea capitalului social sau reîntregirea lui prin emisiune de noi acţiuni;

g) fuziunea cu alte societăţi sau divizarea societăţii;

h) dizolvarea anticipată a societăţii;

i) conversia acţiunilor dintr-o categorie în cealaltă;

j) conversia unei categorii de obligaţiuni în altă categorie sau în acţiuni;

k) emisiunea de obligaţiuni;

l) oricare alta modificare a actului constitutiv sau oricare altă hotărâre pentru care este cerută aprobarea adunării generale extraordinare.

Art. 114 - Adunarea generală extraordinară va putea delega consiliului de administraţie sau, după caz, administratorului unic, în condițiile prevăzute de actul constitutiv și cu majoritățile stabilite la art. 115, exercițiul atribuțiilor sale menționate la art. 113 lit. b), c), e), f) și i).

Art. 115 - Pentru validitatea deliberărilor adunării generale extraordinare, când actul constitutiv nu dispune altfel, sunt necesare:

- la prima convocare, prezența acționarilor reprezentând trei pătrimi din capitalul social, iar hotărârile să fie luate cu votul unui număr de acționari care să reprezinte cel puțin jumătate din capitalul social;
- la convocările următoare, prezența acționarilor reprezentând jumătate din capitalul social, iar hotărârile să fie luate cu votul unui număr de acționari care să reprezinte cel puțin o treime din capitalul social.

Art. 116 - (1) Hotărârea unei adunări generale de a modifica drepturile sau obligațiile referitoare la o categorie de acțiuni nu produce efecte decât în urma aprobării acestei hotărâri de către adunarea specială a deținătorilor de acțiuni din acea categorie.

(2) Dispozițiile prezentei secțiuni privind convocarea, cvorumul și desfășurarea adunărilor generale ale acționarilor se aplică și adunărilor speciale.

(3) Hotărârile inițiate de adunările speciale vor fi supuse aprobării adunărilor generale corespunzătoare.

Art. 117 - (1) Adunarea generală va fi convocată de administratori de câte ori va fi nevoie, în conformitate cu dispozițiile din actul constitutiv.

(2) Termenul de întrunire în nici un caz nu poate fi mai mic de 15 zile de la publicarea convocării.

(3) Convocarea va fi publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, și într-unul dintre ziarele de largă răspândire din localitatea în care se află sediul societății sau din cea mai apropiată localitate.

(4) Dacă toate acțiunile societății sunt nominative, convocarea poate fi făcută prin scrisoare recomandată sau, dacă actul constitutiv permite, prin scrisoare simplă, expediată cu cel puțin 15 zile înainte de data ținerii adunării, la adresa acționarului, înscrisă în registrul acționarilor. Schimbarea adresei nu poate fi opusă societății, dacă nu i-a fost comunicată în scris de acționar.

(5) De asemenea, convocarea poate fi făcută prin afișare la sediul societății, însoțită de un convocator ce va fi semnat de acționari, cu cel puțin 15 zile înainte de data ținerii adunării. Semnătura acționarului și data semnării vor fi certificate de un funcționar anume desemnat.

(6) Modurile de convocare prevăzute la alin. (4) și (5) nu pot fi folosite, dacă sunt interzise prin actul constitutiv al societății sau prin dispoziții legale.

(7) Convocarea va cuprinde locul și data ținerii adunării, precum și ordinea de zi, cu menționarea explicită a tuturor problemelor care vor face obiectul dezbaterilor adunării.

(8) Când în ordinea de zi figurează propuneri pentru modificarea actului constitutiv, convocarea va trebui să cuprindă textul integral al propunerilor.

Art. 118 - (1) În înștiințarea pentru prima adunare generală se va putea fixa ziua și ora pentru cea de-a doua adunare, când cea dintâi nu s-ar putea ține.

(2) A doua adunare generală nu se poate întruni în chiar ziua fixată pentru prima adunare.

(3) Dacă ziua pentru a doua adunare generală nu este menționată în înștiințarea publicată pentru prima adunare, termenul prevăzut la art. 117 va putea fi redus la 8 zile.

Art. 119 - (1) Administratorii sunt obligați să convoace de îndată adunarea generală, la cererea acționarilor reprezentând a zecea parte din capitalul social sau o cotă mai mica, dacă în actul constitutiv se prevede astfel și dacă cererea cuprinde dispoziții ce intră în atribuțiile adunării.

(2) Adunarea generală va avea loc în termen de o luna de la cerere.

(3) Dacă administratorii nu convoacă adunarea generală, instanța de la sediul societății, cu audierea părților, va putea ordona convocarea, desemnând dintre acționari persoana care o va prezida.

Art. 120 - Acționarii exercită dreptul lor de vot în adunarea generală, proporțional cu numărul acțiunilor pe care le posedă, cu excepția prevăzută la **art. 101** - alin. (2).

Art. 121 - Acționarii reprezentând întreg capitalul social vor putea, dacă nici unul dintre ei nu se opune, să țină o adunare generală și să ia orice hotărâre de competența adunării, fără respectarea formalităților cerute pentru convocarea ei.

Art. 122 - (1) La adunările generale, acționarii care posedă acțiuni la purtător au drept de vot numai dacă le-au depus la locurile arătate prin actul constitutiv sau prin înștiințarea de convocare, cu cel puțin 5 zile înainte de adunare. Cenzorii vor constata, printr-un proces-verbal, depunerea la timp a acțiunilor. Acțiunile vor rămâne depuse până după adunarea generală, dar nu vor putea fi reținute mai mult de 10 zile de la data acesteia.

(2) Administratorul unic sau consiliul de administrație, după caz, va stabili o dată de referință pentru acționarii îndreptățiți să fie înștiințați și să voteze în cadrul adunării generale, data ce va rămâne valabilă și în cazul în care adunarea generală este convocata din nou din cauza neîntrunirii cvorumului. Data de referință astfel stabilită nu va depăși 60 de zile înainte de data la care adunarea generală este convocată pentru prima oară.

(3) Acționarii îndreptățiți să încaseze dividende sau să exercite orice alte drepturi sunt cei înscriși în evidențele societății sau în cele furnizate de registrul independent privat al acționarilor, corespunzătoare datei de referință.

Art. 123 - (1) Dacă acțiunile sunt grevate de un drept de uzufruct, dreptul de vot conferit de aceste acțiuni aparține uzufructuarului în adunările generale ordinare și nudului proprietar în adunările generale extraordinare.

(2) Dacă acțiunile sunt gajate, dreptul de vot aparține proprietarului lor.

Art. 124 - (1) Acționarii nu vor putea fi reprezentați în adunările generale decât prin alți acționari, în baza unei procuri speciale.

(2) Acționarii care nu au capacitatea legală, precum și persoanele juridice pot fi reprezentați prin reprezentanții lor legali, care, la rândul lor, pot da procură specială altor acționari.

(3) Procurile vor fi depuse în original, în termenul în care acționarii sunt obligați să depună acțiunile sau în termenul prevăzut de actul constitutiv. Ele vor fi reținute de societate, făcându-se mențiune despre aceasta în procesul-verbal.

(4) Prin actul constitutiv se poate deroga de la dispozițiile privitoare la reprezentarea numai prin acționari.

(5) Administratorii și funcționarii societății nu pot reprezenta pe acționari, sub sancțiunea nulității hotărârii, dacă, fără votul acestora, nu s-ar fi obținut majoritatea cerută.

Art. 125 - (1) Administratorii nu pot vota, în baza acțiunilor pe care le posedă, nici personal, nici prin mandatar, descărcarea gestiunii lor sau o problemă în care persoana sau administrația lor ar fi în discuție.

(2) Ei pot vota însă bilanțul contabil și contul de profit și pierderi, dacă, fiind posesorii a cel puțin jumătate din capitalul social, nu se poate forma majoritatea legală fără votul lor.

Art. 126 - (1) Acționarul care, într-o anumită operațiune, are, fie personal, fie ca mandatar al unei alte persoane, un interes contrar aceluia al societății, va trebui să se abțină de la deliberările privind acea operațiune.

(2) Acționarul care contravine acestei dispoziții este răspunzător de daunele produse societății, dacă, fără votul sau, nu s-ar fi obținut majoritatea cerută.

Art. 127 - Dreptul de vot nu poate fi cedat. Orice convenție privind exercitarea într-un anumit fel a dreptului de vot este nulă.

Art. 128 - (1) În ziua și la ora arătate în convocare, ședința adunării se va deschide de către președintele consiliului de administrație sau de către acela care îi ține locul.

(2) Adunarea generală va alege, dintre acționarii prezenți, unul până la trei secretari, care vor verifica lista de prezență a acționarilor, indicând capitalul social pe care îl reprezintă fiecare, procesul-verbal întocmit de cenzori pentru constatarea numărului acțiunilor depuse și îndeplinirea tuturor formalităților cerute de lege și de actul constitutiv pentru ținerea adunării generale.

(3) Adunarea generală va putea hotărî ca operațiunile prevăzute în alineatul precedent să fie supravegheate sau îndeplinite de un notar public, pe cheltuiala societății.

(4) Unul dintre secretari întocmește procesul-verbal al ședinței adunării generale.

(5) Președintele va putea desemna, dintre funcționarii societății, unul sau mai mulți secretari tehnici, care să ia parte la executarea operațiunilor prevăzute în alineatele precedente.

(6) După constatarea îndeplinirii cerințelor legale și a prevederilor actului constitutiv pentru ținerea adunării generale, se intră în ordinea de zi.

Art. 129 - (1) Hotărârile adunărilor generale se iau prin vot deschis.

(2) Oricare ar fi prevederile actului constitutiv, votul secret este obligatoriu

pentru alegerea membrilor consiliului de administrație și a cenzorilor, pentru revocarea lor și pentru luarea hotărârilor referitoare la răspunderea administratorilor.

Art. 130 - (1) Un proces-verbal, semnat de președinte și secretar, va constata îndeplinirea formalităților de convocare, data și locul adunării generale, acționarii prezenți, numărul acțiunilor, dezbaterile în rezumat, hotărârile luate, iar la cererea acționarilor, declarațiile făcute de ei în ședință.

(2) La procesul-verbal se vor anexa actele referitoare la convocare, precum și listele de prezență a acționarilor.

(3) Procesul-verbal va fi trecut în registrul adunărilor generale.

(4) Pentru a fi opozabile terților, hotărârile adunării generale vor fi depuse în termen de 15 zile la oficiul registrului comerțului, spre a fi menționate în registru și publicate în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a. În cazul în care aceste hotărâri implică modificarea actului constitutiv, se va putea publica numai actul adițional cuprinzând textul integral al clauzelor modificate.

(5) Ele nu vor putea fi executate mai înainte de aducerea la îndeplinire a acestor formalități.

Art. 131 - (1) Hotărârile luate de adunarea generală în limitele legii sau actului constitutiv sunt obligatorii chiar pentru acționarii care nu au luat parte la adunare sau au votat contra.

(2) Hotărârile adunării generale contrare legii sau actului constitutiv pot fi atacate în justiție, în termen de 15 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, de oricare dintre acționarii care nu au luat parte la adunarea generală sau care au votat contra și au cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal al ședinței.

(3) Dacă hotărârea este atacată de toți administratorii, societatea va fi reprezentată în justiție de persoana desemnată de președintele instanței dintre acționarii ei, care va îndeplini mandatul cu care a fost însărcinată, până ce adunarea generală, convocată în acest scop, va alege alta persoană.

(4) Cererea în anulare se va introduce la instanța pe raza teritorială unde societatea își are sediul, acționarul fiind obligat să depună la grefă cel puțin o acțiune.

(5) Dacă au fost introduse mai multe acțiuni în anulare, ele pot fi conexate.

(6) Cererea se va judeca în camera de consiliu.

(7) Hotărârea definitivă de anulare va fi menționată în registrul comerțului și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a. De la data publicării, ea este opozabilă tuturor acționarilor.

Art. 132 - (1) O data cu intentarea acțiunii în anulare, reclamantul poate cere președintelui instanței suspendarea executării hotărârii atacate.

(2) Președintele, încuviințând suspendarea, poate obliga pe reclamant la o cauțiune.

(3) Împotriva ordonanței de suspendare se poate face recurs în termen de 5 zile de la pronunțare.

Art. 133 - (1) Acționarii care nu sunt de acord cu hotărârile luate de adunarea generală cu privire la schimbarea obiectului principal de activitate, la mutarea sediului sau la forma societății, au dreptul de a se retrage din societate și de a obține contravaloarea acțiunilor pe care le posedă, la alegerea lor, fie proporțional cu activul social net ce ar rezulta după ultimul bilanț contabil aprobat, fie la valoarea medie de piață a acțiunilor din ultimul trimestru, înscrisă în cota bursei sediului social ori, în lipsă, a bursei locului cel mai apropiat sau, după caz, de pe o piață organizată extrabursieră.

(2) O data cu declarația de retragere, ei vor depune și acțiunile pe care le posedă.

Secțiunea a III-a
Despre administrația societății

Art. 134 - (1) Societatea pe acțiuni este administrată de unul sau mai mulți administratori, temporari și revocabili.

(2) Când sunt mai mulți administratori, ei constituie un consiliu de administrație.

(3) Unicul administrator sau președintele consiliului de administrație și cel puțin jumătate din numărul administratorilor vor fi cetățeni români, dacă prin actul constitutiv nu se prevede altfel.

(4) Numirea și înlocuirea administratorilor se fac exclusiv de către adunarea generală.

(5) Primii administratori pot fi numiți prin actul constitutiv, însă termenul mandatului lor nu poate fi mai mare de 4 ani.

(6) Dacă nu s-a stabilit durata mandatului prin actul constitutiv, el este pentru 2 ani.

(7) Administratorii sunt reeligibili când prin actul constitutiv nu se prevede altfel.

Art. 135 - Persoanele care, potrivit prezentei legi, nu pot fi fondatori, nu pot fi nici administratori, directori sau reprezentanți ai societății, iar dacă au fost alese, sunt decăzute din drepturi.

Art. 136 - (1) O persoană juridică poate fi numită sau aleasă administrator al unei societăți comerciale, în condițiile **art. 135**.

(2) Drepturile și obligațiile părților se stabilesc printr-un contract de administrare. În contract se va stipula, printre altele, că persoana juridică este obligată sa-și desemneze un reprezentant permanent, persoană fizică. Acesta este supus acelorași condiții și obligații și are aceeași responsabilitate civilă și penală ca și un administrator, persoana fizică, ce acționează în nume propriu, fără ca prin aceasta persoana juridică pe care o reprezintă să fie exonerată de răspundere sau să i se micșoreze răspunderea solidara.

(3) Când persoana juridica își revocă reprezentantul, ea are obligația să numească, în același timp, un înlocuitor.

Art. 137 - (1) Fiecare administrator va trebui să depună o garanție pentru administrația sa, prevăzută în actul constitutiv ori, în lipsa unei clauze în acesta, aprobată de adunarea generală a acționarilor. Garanția nu poate fi mai mică decât valoarea nominală a 10 acțiuni sau decât dublul remunerației lunare.

(2) Dacă administratorul este acționar, garanția se poate constitui, la

cererea acestuia, prin depunerea a 10 acțiuni care, pe perioada mandatului, sunt inalienabile și se păstrează la societate.

(3) Garanția se va depune înainte de preluarea funcției de către administrator; ea poate fi depusă și de un terț.

(4) Dacă garanția nu va fi depusă înainte de data preluării funcției, administratorul este considerat demisionat.

(5) Garanția rămâne în casa societății și nu va putea fi restituită administratorului decât după ce adunarea generală a aprobat bilanțul contabil al ultimului exercițiu financiar în care administratorul a îndeplinit această funcție și i-a dat descărcare.

Art. 138 - Semnăturile administratorilor vor fi depuse la oficiul registrului comerțului, o data cu prezentarea certificatului eliberat de cenzori, din care rezultă depunerea garanției.

Art. 139 - (1) Pentru valabilitatea deciziilor consiliului de administrație este necesară prezența a cel puțin jumătate din numărul administratorilor, dacă prin actul constitutiv nu se prevede un număr mai mare.

(2) Deciziile în consiliul de administrație se iau cu majoritatea absolută a membrilor prezenți.

Art. 140 - (1) Consiliul de administrație poate delega o parte din puterile sale unui comitet de direcție, compus din membri aleși dintre administratori, fixându-le în același timp și remunerația.

(2) Președintele consiliului de administrație poate fi și director general sau director, în care calitate conduce și comitetul de direcție.

(3) Decizia consiliului de administrație privind suma necesară remunerării membrilor comitetului de direcție va trebui să fie ratificată de adunarea generală, dacă depășește prevederile actului constitutiv sau dacă acesta nu prevede nimic în această privință.

(4) Deciziile comitetului de direcție se iau cu majoritatea absolută a voturilor membrilor săi.

(5) Comitetul de direcție este obligat să prezinte, la fiecare ședință a consiliului de administrație, registrul său de deliberări.

(6) În comitetul de direcție votul nu poate fi dat prin delegație.

Art. 141 - (1) Numirea funcționarilor societății se face de către consiliul de administrație, dacă în actul constitutiv nu se prevede altfel.

(2) Consiliul de administrație poate oricând revoca persoanele numite în comitetul de direcție.

Art. 142 - (1) Nimeni nu poate funcționa în mai mult de trei consilii de administrație concomitent.

(2) Interdicția prevăzută la alin. (1) nu se referă la cazurile când cel ales în consiliul de administrație este proprietar a cel puțin o pătrime din totalul acțiunilor sau este administrator al unei societăți ce deține pătrimea arătată.

(3) Acela care nu va respecta dispoziția de mai sus va pierde de drept calitatea sa de administrator, obținută prin depășirea numărului legal, în ordinea cronologică a numirilor, și va fi condamnat, în folosul statului, la plata

remuneraţiei şi a celorlalte beneficii ce i se cuvin, cât şi la restituirea sumelor încasate.

(4) Acţiunea împotriva administratorilor va putea fi exercitată de către orice acţionar sau de Ministerul Finanţelor.

(5) Membrii comitetului de direcţie şi directorii unei societăţi pe acţiuni nu vor putea fi, fără autorizarea consiliului de administraţie, administratori, membri în comitetul de direcţie, cenzori sau asociaţi cu răspundere nelimitată, în alte societăţi concurente sau având acelaşi obiect, nici exercita acelaşi comerţ sau altul concurent, pe cont propriu sau al altei persoane, sub pedeapsa revocării şi răspunderii pentru daune.

Art. 143 - Administratorii vor putea să încheie acte juridice prin care să dobândească, să înstrăineze, să închirieze, să schimbe sau să constituie în garanţie bunuri aflate în patrimoniul societăţii, a căror valoare depăşeşte jumătate din valoarea contabilă a activelor societăţii la data încheierii actului juridic, numai cu aprobarea adunării generale extraordinare a acţionarilor, dată în condiţiile prevăzute la **art. 115**.

Art. 144 - (1) Administratorii sunt răspunzători de îndeplinirea tuturor obligaţiilor, potrivit prevederilor art. 72 şi 73.

(2) Comitetul de direcţie, toţi administratorii răspund faţă de societate pentru actele îndeplinite de directori sau de personalul încadrat, când dauna nu s-ar fi produs dacă ei ar fi exercitat supravegherea impusă de îndatoririle funcţiei lor.

(3) Comitetul de direcţie va trebui să înştiinţeze consiliul de administraţie de toate abaterile constatate în executarea obligaţiei lui de supraveghere.

(4) Administratorii societăţii sunt solidar răspunzători cu predecesorii lor imediaţi dacă, având cunoştinţă de neregulile săvârşite de aceştia, nu le denunţă cenzorilor.

(5) În societăţile care au mai mulţi administratori, răspunderea pentru actele săvârşite sau pentru omisiuni nu se întinde şi la administratorii care au făcut să se constate, în registrul deciziilor consiliului de administraţie, împotrivirea lor şi au încunoştinţat despre aceasta în scris pe cenzori.

(6) Pentru deciziile luate în şedinţele la care administratorul nu a asistat, el rămâne răspunzător dacă, în termen de o luna de când a luat cunoştinţă de acestea, nu a făcut împotrivirea în formele arătate la alineatele precedente.

Art. 145 - (1) Administratorul care are într-o anumită operaţiune, direct sau indirect, interese contrare intereselor societăţii, trebuie să înştiinţeze despre aceasta pe ceilalţi administratori şi pe cenzori şi să nu ia parte la nici o deliberare privitoare la aceasta operaţiune.

(2) Aceeaşi obligaţie o are administratorul în cazul în care, într-o anumită operaţiune, ştie că sunt interesate soţia, rudele sau afinii săi până la gradul al patrulea inclusiv.

(3) Administratorul care nu a respectat prevederile alin. (1) şi (2) va răspunde de daunele ce au rezultat pentru societate.

Art. 146 - (1) Consiliul de administraţie se întruneşte ori de cate ori este necesar.

(2) El trebuie să se întrunească cel puţin o data pe lună la sediul societăţii, iar comitetul de direcţie, cel puţin o dată pe săptămână.

(3) Convocările pentru întrunirile consiliului de administraţie vor cuprinde locul unde se va ţine şedinţa şi ordinea de zi, neputându-se lua nici o decizie asupra problemelor neprevăzute, decât în caz de urgenţă şi cu condiţia ratificării în şedinţa următoare de către membrii absenţi.

(4) La întrunirile consiliului de administraţie, directorii vor prezenta rapoarte scrise despre operaţiunile pe care le-au executat, iar comitetul de direcţie va prezenta registrul deliberărilor sale.

(5) La şedinţele consiliului de administraţie vor fi convocaţi şi cenzorii.

(6) La fiecare şedinţa se va întocmi un proces-verbal, care va cuprinde ordinea deliberărilor, deciziile luate, numărul de voturi întrunite şi opiniile separate.

Art. 147 - (1) Executarea operaţiunilor societăţii poate fi încredinţată unuia sau mai multor directori executivi, funcţionari ai societăţii.

(2) Directorii executivi nu vor putea fi membri în consiliul de administraţie al societăţii.

(3) Ei sunt răspunzători faţă de societate şi de terţi, ca şi administratorii, pentru neîndeplinirea îndatoririlor lor, conform dispoziţiilor art. 144, chiar dacă ar exista o convenţie contrară.

Art. 148 - Salarii fixe şi orice alte sume sau avantaje vor putea fi acordate administratorilor şi cenzorilor numai în baza unei hotărâri a adunării generale.

Art. 149 - (1) Oricare acţionar are dreptul să reclame cenzorilor faptele ce crede că trebuie cenzurate, iar aceştia sunt obligaţi să le verifice şi, dacă le găsesc reale, să le aibă în vedere la întocmirea raportului către adunarea generală.

(2) Dacă reclamaţia este făcută de acţionari ce reprezintă cel puţin o pătrime din capitalul social sau o cotă mai mică, dacă actul constitutiv prevede astfel, cenzorii sunt obligaţi să prezinte observaţiile şi propunerile lor asupra faptelor reclamate.

(3) Dacă cenzorii socotesc întemeiată şi urgentă reclamaţia acţionarilor reprezentând o pătrime din capitalul social, sunt obligaţi să convoace imediat adunarea generală. În caz contrar, ei trebuie să refere la prima adunare. Adunarea trebuie să ia o hotărâre asupra celor reclamate.

(4) A patra parte din capitalul social se dovedeşte prin depunerea acţiunilor la societăţi bancare din România ori la unităţi ale acestora, respectiv prin blocarea acţiunilor în cont în cazul acţiunilor emise în forma dematerializată.

(5) Acţiunile vor rămâne depuse, respectiv blocate, până după întrunirea adunării generale extraordinare şi dovada depunerii, respectiv a blocărilor, va legitima participarea acţionarilor la această adunare.

Art. 150 - (1) Acţiunea în răspundere contra fondatorilor, administratorilor, cenzorilor şi directorilor aparţine adunării generale, care va decide cu majoritatea prevăzută la art. 112.

(2) Hotărârea va putea fi luată chiar dacă problema răspunderii acestora nu figurează în ordinea de zi.

(3) Adunarea desemnează cu aceeaşi majoritate persoana însărcinată să exercite acţiunea în justiţie.

(4) Dacă adunarea decide să pornească acţiune în răspundere contra administratorilor, mandatul acestora încetează de drept şi adunarea va proceda la înlocuirea lor.

(5) Dacă acţiunea se porneşte împotriva directorilor, aceştia sunt suspendaţi de drept din funcţie până la rămânerea definitivă a sentinţei.

Art. 151 - (1) În caz de vacanţă a unuia sau mai multor administratori, ceilalţi administratori, împreună cu cenzorii şi deliberând în prezenţa a două treimi şi cu majoritatea absolută, procedează, dacă prin actul constitutiv nu se dispune altfel, la numirea unui administrator provizoriu până la convocarea adunării generale.

(2) Când este un singur administrator şi acesta vrea să se retragă, adunarea generală va trebui sa fie convocată. În caz de deces sau de împiedicare fizică a acestuia, numirea provizorie se va face de către cenzori, însă adunarea generală va fi convocată de urgenţă pentru numirea definitivă a administratorului.

Art. 152 - În cazul în care administratorul sau directorii încheie acte juridice care prejudiciază societatea, iar societatea, din cauza poziţiei deţinute de aceştia, nu acţionează în vederea recuperării prejudiciului, oricare dintre acţionarii minoritari are dreptul să introducă acţiune în numele societăţii, în scopul recuperării prejudiciului respectiv.

Art. 153 - (1) Dacă administratorii constată pierderea unei jumătăţi din capitalul social, sunt obligaţi să convoace adunarea generală extraordinară pentru a hotărî reconstituirea capitalului, limitarea lui la suma rămasă sau dizolvarea societăţii.

(2) Prin actul constitutiv se poate stabili ca adunarea extraordinară să fie convocată şi la o pierdere mai mică.

(3) În cazul când nici în a doua convocare nu s-a întrunit cvorumul prevăzut la art. 115, administratorii vor cere instanţei din raza teritorială în care se află sediul societăţii numirea unui expert, care va verifica pierderea din capitalul social. Instanţa, pe baza expertizei, constatând pierderea prevăzută la alin. (1) sau (2), va da o încheiere, autorizând administratorii să convoace adunarea generală, care va putea să hotărască limitarea capitalului la suma rămasă sau dizolvarea societăţii, cu orice număr de acţionari prezenţi.

Secţiunea a IV-a
Despre cenzori

Art. 154 - (1) Societatea pe acţiuni va avea trei cenzori şi tot atâţia supleanţi, dacă prin actul constitutiv nu se prevede un număr mai mare. În toate cazurile, numărul cenzorilor trebuie să fie impar.

(2) Cenzorii se aleg la început de adunarea constitutivă. Durata mandatului lor este de 3 ani şi pot fi realeşi.

(3) Cenzorii trebuie să-şi exercite personal mandatul lor.

(4) Cel puţin unul dintre ei trebuie să fie contabil autorizat în condiţiile legii sau expert contabil.

(5) La societăţile în care statul deţine cel puţin 20% din capitalul social, unul dintre cenzori va fi recomandat de Ministerul Finanţelor.

(6) Majoritatea cenzorilor şi a supleanţilor vor fi cetăţeni români.

(7) Cenzorii sunt obligaţi să depună, în termenul arătat la art. 137, a treia parte din garanţia cerută pentru administratori.

Art. 155 - (1) Un cenzor extern independent, persoană fizică sau persoană juridică, poate fi numit sau ales cenzor al societăţii. În acest caz, dispoziţiile prezentei legi se completează cu dispoziţiile legii speciale.

(2) Numirea sau alegerea unui cenzor extern independent este obligatorie în cazurile prevăzute de lege.

Art. 156 - (1) Cenzorii trebuie să fie acţionari, cu excepţia cenzorilor-contabili.

(2) Nu pot fi cenzori, iar dacă au fost aleşi, decad din mandatul lor:

a) rudele sau afinii până la al patrulea grad inclusiv sau soţii administratorilor;

b) persoanele care primesc sub orice formă, pentru alte funcţii decât aceea de cenzor, un salariu sau o remuneraţie de la administratori sau de la societate;

c) persoanele cărora le este interzisă funcţia de administrator conform prevederilor art. 135.

(3) Cenzorii sunt remuneraţi cu o indemnizaţie fixă, determinată prin actul constitutiv sau de adunarea generală care i-a numit.

Art. 157 - (1) În caz de deces, împiedicare fizică sau legală, încetare sau renunţare la mandat a unui cenzor, supleantul cel mai în vârstă îl înlocuieşte.

(2) Dacă, în acest mod, numărul cenzorilor nu se poate completa, cenzorii rămaşi numesc alte persoane în locurile vacante, până la întrunirea celei mai apropiate adunări generale.

(3) În cazul în care nu mai rămâne în funcţie nici un cenzor, administratorii vor convoca de urgenţă adunarea generală, care va proceda la numirea altor cenzori.

Art. 158 - (1) Cenzorii sunt obligaţi să supravegheze gestiunea societăţii, să verifice dacă bilanţul contabil şi contul de profit şi pierderi sunt legal întocmite şi în concordanţă cu registrele, dacă acestea din urmă sunt regulat ţinute şi dacă evaluarea patrimoniului s-a făcut conform regulilor stabilite pentru întocmirea bilanţului contabil.

(2) Despre toate acestea, precum şi asupra propunerilor pe care le vor crede necesare asupra bilanţului contabil şi repartizării beneficiilor, cenzorii vor face adunării generale un raport amănunţit.

(3) Adunarea generală nu va putea aproba bilanţul contabil şi contul de

profit şi pierderi dacă acestea nu sunt însoţite de raportul cenzorilor.

(4) Cenzorii sunt obligaţi, de asemenea:

a) să facă, în fiecare lună şi pe neaşteptate, inspecţii casei şi să verifice existenţa titlurilor sau valorilor ce sunt proprietatea societăţii sau au fost primite în gaj, cauţiune ori depozit;

b) să convoace adunarea ordinară sau extraordinară, când n-a fost convocată de administratori;

c) să ia parte la adunările ordinare şi extraordinare, putând face să se insereze în ordinea de zi propunerile pe care le vor crede necesare;

d) să constate regulata depunere a garanţiei din partea administratorilor;

e) să vegheze ca dispoziţiile legii şi ale actului constitutiv să fie îndeplinite de administratori şi lichidatori.

(5) Cenzorii vor aduce la cunoştinţa administratorilor neregulile în administraţie şi încălcările dispoziţiilor legale şi ale prevederilor actului constitutiv pe care le constată, iar cazurile mai importante le vor aduce la cunoştinţa adunării generale.

Art. 159 - (1) Cenzorii au dreptul să obţină în fiecare lună de la administratori o situaţie despre mersul operaţiunilor.

(2) Cenzorii iau parte la adunările administratorilor, fără drept de vot.

(3) Este interzis cenzorilor să comunice acţionarilor în particular sau terţilor datele referitoare la operaţiunile societăţii, constatate cu ocazia exercitării mandatului lor.

Art. 160 - (1) Pentru îndeplinirea obligaţiei prevăzute la art. 158 alin. (2), cenzorii vor delibera împreună; ei însă vor putea face, în caz de neînţelegere, rapoarte separate, care vor trebui să fie prezentate adunării generale.

(2) Pentru celelalte obligaţii impuse de lege, cenzorii vor putea lucra separat.

(3) Cenzorii vor trece într-un registru special deliberările lor, precum şi constatările făcute în exerciţiul mandatului lor.

Art. 161 - (1) Întinderea şi efectele răspunderii cenzorilor sunt determinate de regulile mandatului.

(2) Revocarea lor se va putea face numai de adunarea generală, cu votul cerut la adunările extraordinare.

(3) Dispoziţiile art. 73, 142 şi 150 se aplică şi cenzorilor.

Secţiunea a V-a
Despre emiterea de obligaţiuni

Art. 162 - (1) Societatea pe acţiuni poate emite obligaţiuni la purtător sau nominative, pentru o sumă care să nu depăşească trei pătrimi din capitalul vărsat şi existent, conform celui din urmă bilanţ contabil aprobat.

(2) Valoarea nominală a unei obligaţiuni nu poate fi mai mică de 25.000 lei.

(3) Obligaţiunile din aceeaşi emisiune trebuie să fie de o valoare egală şi acordă posesorilor lor drepturi egale.

(4) Obligaţiunile pot fi emise în formă materială, pe suport hârtie, sau în formă dematerializată, prin înscriere în cont.

Art. 163 - Pentru a proceda la emiterea de obligaţiuni prin ofertă publică, definită ca atare prin Legea nr. 52/1994, administratorii vor publica un prospect de emisiune, care va cuprinde:

a) denumirea, obiectul de activitate, sediul şi durata societăţii;

b) capitalul social şi rezervele;

c) data publicării în Monitorul Oficial al României a încheierii de înmatriculare şi modificările ce s-au adus actului constitutiv;

d) situaţia patrimoniului social după ultimul bilanţ contabil aprobat;

e) categoriile de acţiuni emise de societate;

f) suma totală a obligaţiunilor care au fost emise anterior şi a celor care urmează a fi emise, modul de rambursare, valoarea nominală a obligaţiunilor, dobânda lor, indicarea dacă sunt nominative sau la purtător, precum şi indicarea dacă sunt convertibile dintr-o categorie în alta, ori în acţiuni;

g) sarcinile ce grevează imobilele societăţii;

h) data la care a fost publicată hotărârea adunării generale extraordinare care a aprobat emiterea de obligaţiuni.

Art. 164 - În cazul în care obligaţiunile fac obiectul unei oferte publice definite ca atare de Legea nr. 52/1994, emiterea şi tranzacţionarea lor sunt supuse acelei legi.

Art. 165 - (1) Subscripţia obligaţiunilor va fi făcută pe exemplarele prospectului de emisiune.

(2) Valoarea obligaţiunilor subscrise trebuie să fie integral vărsată.

(3) Titlurile obligaţiunilor trebuie să cuprindă datele arătate la **art. 163**, numărul de ordine şi tabloul plăţilor în capital şi dobânzi.

(4) Titlurile vor fi semnate în conformitate cu dispoziţiile art. 93 alin. (4).

(5) Valoarea nominală a obligaţiunilor convertibile în acţiuni va trebui să fie egală cu cea a acţiunilor.

Art. 166 - (1) Deţinătorii de obligaţiuni se pot întruni în adunare generală, pentru a delibera asupra intereselor lor.

(2) Adunarea va fi convocată pe cheltuiala societăţii care a emis obligaţiunile, la cererea unui număr de deţinători care să reprezinte a patra parte din titlurile emise şi nerambursate sau, după numirea reprezentanţilor deţinătorilor de obligaţiuni, la cererea acestora.

(3) Dispoziţiile prevăzute pentru adunarea ordinară a acţionarilor se aplică şi adunării deţinătorilor de obligaţiuni, în ce priveşte formele, condiţiile, termenele convocării, depunerea titlurilor şi votarea.

(4) Societatea emitentă nu poate participa la deliberările adunării deţinătorilor de obligaţiuni, în baza obligaţiunilor pe care le posedă.

(5) Deţinătorii de obligaţiuni vor putea fi reprezentaţi prin mandatari, alţii decât administratorii, cenzorii sau funcţionarii societăţii.

Art. 167 - (1) Adunarea deţinătorilor de obligaţiuni legal constituită poate:

a) să numească un reprezentant al deţinătorilor de obligaţiuni şi unul sau mai mulţi supleanţi, cu dreptul de a-i reprezenta faţă de societate şi în justiţie, fixându-le remuneraţia; aceştia nu pot lua parte la administrarea societăţii, dar vor putea asista la adunările sale generale;

b) să îndeplinească toate actele de supraveghere şi de apărare a intereselor lor comune sau să autorizeze un reprezentant cu îndeplinirea lor;

c) sa constituie un fond, care va putea fi luat din dobânzile cuvenite deţinătorilor de obligaţiuni, pentru a face faţă cheltuielilor necesare apărării drepturilor lor, stabilind, în acelaşi timp, regulile pentru gestiunea acestui fond;

d) să se opună la orice modificare a actului constitutiv sau a condiţiilor împrumutului, prin care s-ar putea aduce o atingere drepturilor deţinătorilor de obligaţiuni;

e) să se pronunţe asupra emiterii de noi obligaţiuni.

(2) Hotărârile adunării vor fi aduse la cunoştinţa societăţii, în termen de cel mult 3 zile de la adoptarea lor.

Art. 168 - Pentru validitatea deliberărilor prevăzute la art. 167 alin. (1) lit. a), b) şi c), hotărârea se ia cu o majoritate reprezentând cel puţin o treime din titlurile emise şi nerambursate; în celelalte cazuri este necesară prezenţa în adunare a deţinătorilor reprezentând cel puţin doua treimi din titlurile nerambursate şi votul favorabil a cel puţin patru cincimi din titlurile reprezentate la adunare.

Art. 169 - (1) Hotărârile luate de adunarea deţinătorilor de obligaţiuni sunt obligatorii şi pentru deţinătorii care nu au luat parte la adunare sau au votat contra.

(2) Hotărârile adunării deţinătorilor de obligaţiuni pot fi atacate în justiţie de către deţinătorii care nu au luat parte la adunare sau au votat contra şi au cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal al şedinţei, în termenul şi cu efectele arătate în art. 131 şi 132.

Art. 170 - Acţiunea în justiţie a deţinătorului de obligaţiuni împotriva societăţii nu este admisibilă dacă are acelaşi obiect cu al acţiunii intentate de reprezentantul deţinătorilor de obligaţiuni sau este contrară unei hotărâri a adunării deţinătorilor de obligaţiuni.

Art. 171 - (1) Obligaţiunile se rambursează de societatea emitentă la scadenţă.

(2) Înainte de scadenţă, obligaţiunile din aceeaşi emisiune şi cu aceeaşi valoare pot fi rambursate, prin tragere la sorţi, la o sumă superioară valorii lor nominale, stabilită de societate şi anunţată public cu cel puţin 15 zile înainte de data tragerii la sorţi.

(3) Obligaţiunile convertibile pot fi preschimbate în acţiuni ale societăţii emitente, în condiţiile stabilite în prospectul de ofertă publică.

Secţiunea a VI-a
Despre registrele societăţii şi despre bilanţul contabil

Art. 172 - (1) În afara de evidenţele prevăzute de lege, societăţile pe acţiuni trebuie să ţină:

a) un registru al acţionarilor, care să arate, după caz, numele şi prenumele, denumirea, domiciliul sau sediul acţionarilor cu acţiuni nominative, precum şi vărsămintele făcute în contul acţiunilor. Evidenţa acţiunilor emise în forma dematerializată şi tranzacţionate pe o piață organizată va fi ținută de un registru independent privat al acționarilor, conform Legii nr. 52/1994;

b) un registru al ședințelor și deliberărilor adunărilor generale;

c) un registru al ședințelor și deliberărilor consiliului de administrație;

d) un registru al ședințelor și deliberărilor comitetului de direcție;

e) un registru al deliberărilor și constatărilor făcute de cenzori în exercitarea mandatului lor;

f) un registru al obligațiunilor, care să arate totalul obligațiunilor emise și al celor rambursate, precum și numele și prenumele, denumirea, domiciliul sau sediul titularilor, când ele sunt nominative. Evidența obligațiunilor emise în forma dematerializată și tranzacționate pe o piață organizată va fi ținută conform Legii nr. 52/1994.

(2) Registrele prevăzute la alin. (1) lit. a), b), c) și f) vor fi ținute prin grija consiliului de administrație, cel prevăzut la lit. d), prin grija comitetului de direcție, iar cel prevăzut la lit. e), prin grija cenzorilor.

Art. 173 - (1) Administratorii sunt obligați să pună la dispoziția acționarilor registrele prevăzute la art. 172 alin. (1) lit. a) și b) și să elibereze la cerere, pe cheltuiala acestora, extrase de pe ele.

(2) De asemenea, sunt obligați să pună la dispoziția deținătorilor de obligațiuni, în aceleași condiții, registrul prevăzut la art. 172 alin. (1) lit. f).

Art. 174 - Registrul acționarilor și registrul obligațiunilor se pot ține manual sau în sistem computerizat.

Art. 175 - (1) Societatea comercială poate contracta cu o societate de registru independent privat ținerea registrului acționarilor în sistem computerizat și efectuarea înregistrărilor și a altor operațiuni legate de acest registru.

(2) Dispozițiile alineatului precedent sunt aplicabile, în mod corespunzător, și în ceea ce privește registrul obligațiunilor.

(3) Ținerea registrului acționarilor și/sau a registrului obligațiunilor de către o societate de registru independent autorizat este obligatorie în cazurile prevăzute de lege.

Art. 176 - Administratorii trebuie să prezinte cenzorilor, cu cel puțin o lună înainte de ziua stabilită pentru ședința adunării generale, bilanțul exercițiului financiar precedent, cu contul de profit și pierderi, însoțit de raportul lor și de documentele justificative.

Art. 177 - Bilanțul contabil și contul de profit și pierderi se vor întocmi în condițiile prevăzute de lege.

Art. 178 - (1) Din beneficiile societății se va prelua în fiecare an cel puțin 5% pentru formarea fondului de rezervă, până ce acesta va atinge minimum a cincea parte din capitalul social.

(2) Dacă fondul de rezervă, după constituire, s-a micșorat din orice cauză, va fi completat, cu respectarea prevederilor alin. (1).

(3) De asemenea, se include în fondul de rezervă, chiar dacă acesta a atins suma prevăzută la alin. (1), excedentul obținut prin vânzarea acțiunilor la un curs mai mare decât valoarea lor nominală, dacă acest

excedent nu este întrebuinţat la plata cheltuielilor de emisiune sau destinat amortizărilor.

(4) Fondatorii, administratorii şi personalul societăţii vor participa la beneficii, dacă aceasta este prevăzută în actul constitutiv ori, în lipsa unor asemenea prevederi, a fost aprobată de adunarea generală extraordinară.

(5) În toate cazurile, condiţiile participării se vor stabili de adunarea generală, pentru fiecare exerciţiu financiar.

Art. 179 - (1) Bilanţul contabil şi contul de profit şi pierderi, împreună cu raportul administratorilor şi cenzorilor vor rămâne depuse la sediul societăţii şi la cel al sucursalelor în cele 15 zile care preced întrunirea adunării generale, pentru a fi cercetate de acţionari.

(2) Acţionarii vor putea cere, pe cheltuiala lor, copii de pe bilanţul contabil, de pe raportul consiliului de administraţie şi al cenzorilor către adunarea generală.

Art. 180 - (1) Administratorii sunt obligaţi ca, în termen de 15 zile de la data adunării generale, sa depună o copie de pe bilanţul contabil, însoţită de contul de profit şi pierderi, la administraţia financiară, anexând raportul lor, raportul cenzorilor şi procesul-verbal al adunării generale.

(2) Un exemplar al bilanţului contabil, vizat de administraţia financiară, împreună cu actele menţionate la alineatul precedent, vor fi depuse la oficiul registrului comerţului.

(3) Un anunţ prin care se confirmă depunerea acestor acte va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, pe cheltuiala societăţii şi prin grija oficiului registrului comerţului, pentru societăţile comerciale care au o cifră anuală de afaceri de peste 100 miliarde lei.

Art. 181 - Aprobarea bilanţului contabil de către adunarea generală nu împiedică exercitarea acţiunii în răspundere împotriva administratorilor, directorilor sau a cenzorilor.

CAPITOLUL V

SOCIETĂŢILE ÎN COMANDITĂ PE ACŢIUNI

Art. 182 - Societatea în comandită pe acţiuni este reglementată de dispoziţiile referitoare la societăţile pe acţiuni, cu excepţia dispoziţiilor prezentului capitol.

Art. 183 - (1) Administrarea societăţii este încredinţată unuia sau mai multor asociaţi comanditaţi.

(2) Asociaţilor comanditaţi li se vor aplica dispoziţiile prevăzute la art. 80-83, iar asociaţilor comanditari cele din art. 89 şi 90.

Art. 184 - (1) În societatea în comandită pe acţiuni, administratorii vor putea fi revocaţi de adunarea generală a acţionarilor, printr-o hotărâre luată cu majoritatea stabilită pentru adunările extraordinare.

(2) Adunarea generală, cu aceeaşi majoritate şi cu respectarea **art. 135**, alege altă persoană în locul administratorului revocat, decedat sau care a încetat exercitarea mandatului său.

(3) Numirea trebuie aprobată şi de ceilalţi administratori, dacă sunt mai mulţi.

(4) Noul administrator devine asociat comanditat.

(5) Administratorul revocat rămâne răspunzător nelimitat faţă de terţi pentru obligaţiile pe care le-a contractat în timpul administraţiei sale, putând însă exercita acţiune în regres împotriva societăţii.

Art. 185 - Asociaţii comanditaţi, care sunt administratori, nu pot lua parte la deliberările adunărilor generale pentru alegerea cenzorilor, chiar dacă posedă acţiuni ale societăţii.

CAPITOLUL VI

SOCIETĂŢILE CU RĂSPUNDERE LIMITATĂ

Art. 186 - (1) Hotărârile asociaţilor se iau în adunarea generală.

(2) Prin actul constitutiv se va putea stabili ca votarea se poate face şi prin corespondenţă.

Art. 187 - (1) Adunarea generală decide prin votul reprezentând majoritatea absolută a asociaţilor şi a părţilor sociale.

(2) Pentru hotărârile având ca obiect modificarea actului constitutiv este necesar votul tuturor asociaţilor, în afara de cazul când legea sau actul constitutiv prevede altfel.

Art. 188 - (1) Fiecare parte socială dă drept la un vot.

(2) Un asociat nu poate exercita dreptul sau de vot în deliberările adunărilor asociaţilor referitoare la aporturile sale în natură sau la actele juridice încheiate între el şi societate.

(3) Dacă adunarea legal constituită nu poate lua o hotărâre valabilă din cauza neîntrunirii majorităţii cerute, adunarea convocată din nou poate decide asupra ordinii de zi, oricare ar fi numărul de asociaţi şi partea din capitalul social reprezentată de asociaţii prezenţi.

Art. 189 - (1) Adunarea asociaţilor are următoarele obligaţii principale:

a) să aprobe bilanţul contabil şi să stabilească repartizarea beneficiului net;

b) să desemneze pe administratori şi cenzori, să-i revoce şi să le dea descărcare de activitatea lor;

c) să decidă urmărirea administratorilor şi cenzorilor pentru daunele pricinuite societăţii, desemnând şi persoana însărcinată să o exercite;

d) să modifice actul constitutiv.

(2) În acest din urmă caz, dacă în actul constitutiv se prevede dreptul de retragere a asociatului pentru că nu este de acord cu modificările aduse acestuia, se aplică dispoziţiile art. 219 şi 220.

Art. 190 - (1) Administratorii sunt obligaţi să convoace adunarea asociaţilor la sediul social, cel puţin o dată pe an sau de câte ori este necesar.

(2) Un asociat sau un număr de asociaţi, ce reprezintă cel puţin o pătrime din capitalul social, vor putea cere convocarea adunării generale, arătând scopul acestei convocări.

(3) Convocarea adunării se va face în forma prevăzută în actul constitutiv, iar în lipsa unei dispoziţii speciale, prin

scrisoare recomandată, cu cel puţin 10 zile înainte de ziua fixată pentru ţinerea acesteia, arătându-se ordinea de zi.

Art. 191 - Dispoziţiile prevăzute pentru societăţile pe acţiuni, în ce priveşte dreptul de a ataca hotărârile adunării generale, se aplică şi societăţilor cu răspundere limitată.

Art. 192 - (1) Societatea este administrată de unul sau mai mulţi administratori, asociaţi sau neasociaţi, numiţi prin actul constitutiv sau de adunarea generală.

(2) Administratorii nu pot primi, fără autorizarea adunării asociaţilor, mandatul de administrator în alte societăţi concurente sau având acelaşi obiect de activitate, nici să facă acelaşi fel de comerţ ori altul concurent pe cont propriu sau pe contul altei persoane fizice sau juridice, sub sancţiunea revocării şi răspunderii pentru daune.

(3) Dispoziţiile art. 75, 76, 77 şi 79 se aplică şi societăţilor cu răspundere limitată.

Art. 193 - (1) Societatea trebuie să ţină, prin grija administratorilor, un registru al asociaţilor, în care se vor înscrie, după caz, numele şi prenumele, denumirea, domiciliul sau sediul fiecărui asociat, partea acestuia din capitalul social, transferul părţilor sociale sau orice altă modificare privitoare la acestea.

(2) Administratorii răspund personal şi solidar pentru orice daună pricinuită prin nerespectarea prevederilor de la alin. (1).

(3) Registrul poate fi cercetat de asociaţi şi creditori.

Art. 194 - (1) Actul constitutiv poate prevedea alegerea unuia sau mai multor cenzori de către adunarea asociaţilor.

(2) Dacă numărul asociaţilor trece de cincisprezece, numirea cenzorilor este obligatorie.

(3) Dispoziţiile prevăzute pentru cenzorii societăţilor pe acţiuni se aplică şi cenzorilor din societăţile cu răspundere limitată.

(4) În lipsa de cenzori, fiecare dintre asociaţii care nu este administrator al societăţii va exercita dreptul de control pe care asociaţii îl au în societăţile în nume colectiv.

Art. 195 - Societatea cu răspundere limitată nu poate emite obligaţiuni.

Art. 196 - (1) Bilanţul contabil al societăţii şi contul de profit şi pierderi vor fi întocmite după normele prevăzute pentru societatea pe acţiuni. După aprobarea de către adunarea generală a asociaţilor, ele vor fi depuse de administratori, în termen de 15 zile, la administraţia financiară. Un exemplar al bilanţului contabil şi al contului de profit şi pierderi, vizat de administraţia financiară, va fi depus la oficiul registrului comerţului. Acesta va face anunţul prevăzut la art. 180, ultimul alineat.

(2) Dispoziţiile prevăzute pentru fondurile de rezervă la societatea pe acţiuni, ca şi acelea privitoare la reducerea capitalului social, se aplică şi societăţilor cu răspundere limitată.

Art. 197 - (1) Părţile sociale pot fi transmise între asociaţi.

(2) Transmiterea către persoane din afara societăţii este permisă numai dacă a fost aprobată de asociaţi reprezentând

cel puţin trei pătrimi din capitalul social.

(3) În cazul dobândirii unei părţi sociale prin succesiune, prevederile alin. (2) nu sunt aplicabile dacă prin actul constitutiv nu se dispune altfel; în acest din urmă caz, societatea este obligată la plata părţii sociale către succesori, conform ultimului bilanţ contabil aprobat.

(4) În cazul în care s-ar depăşi maximul legal de asociaţi din cauza numărului succesorilor, aceştia vor fi obligaţi să desemneze un număr de titulari ce nu va depăşi maximul legal.

Art. 198 - (1) Transmiterea părţilor sociale trebuie înscrisă în registrul comerţului şi în registrul de asociaţi al societăţii.

(2) Transmiterea are efect faţă de terţi numai din momentul înscrierii ei în registrul comerţului.

TITLUL IV

MODIFICAREA ACTULUI CONSTITUTIV

CAPITOLUL I

DISPOZIŢII GENERALE

Art. 199 - (1) Actul constitutiv poate fi modificat de asociaţi, cu respectarea condiţiilor de fond şi de formă prevăzute pentru încheierea lui.

(2) Modificările privind mutarea sediului societăţii în altă localitate, schimbarea obiectului principal de activitate, modificarea capitalului social, fuziunea şi divizarea, reducerea sau prelungirea duratei societăţii, dizolvarea şi lichidarea ei se vor menţiona în registrul comerţului numai în baza încheierii judecătorului delegat. Celelalte modificări se vor menţiona, cu respectarea dispoziţiilor legale, în baza rezoluţiei directorului oficiului registrului comerţului. Această rezoluţie are, în mod corespunzător, regimul legal al încheierii judecătorului delegat.

(3) Actul adiţional cuprinzând textul integral al prevederilor actului constitutiv, modificate, se depune la oficiul registrului comerţului şi se menţionează în acest registru, după care se transmite, din oficiu, Monitorului Oficial al României, spre publicare, pe cheltuiala societăţii.

(4) Actul modificator al actului constitutiv al unei societăţi în nume colectiv sau în comandită simplă, în forma autentică, se depune la oficiul registrului comerţului şi se menţionează în acest registru, fără a fi obligatorie publicarea lui în Monitorul Oficial al României.

(5) Dacă se aduc mai multe modificări actului constitutiv, fie concomitent, fie succesiv, acesta va fi actualizat cu toate modificările la zi şi, în această formă, va fi depus la oficiul registrului comerţului.

(6) În forma actualizată potrivit alineatului precedent, se pot omite numele sau denumirea şi celelalte date de identificare ale fondatorilor şi ale primilor membri ai organelor societăţii.

(7) Omisiunea este permisă numai dacă au trecut cel puţin 5 ani de la data

înmatriculării societății și numai dacă actul constitutiv nu prevede altfel.

Art. 200 - Schimbarea formei societății, prelungirea duratei ei sau alte modificări ale actului constitutiv al societății nu atrag crearea unei persoane juridice noi.

Art. 201 - (1) Creditorii particulari ai asociaților dintr-o societate în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată pot face opoziție, în condițiile art. 62, împotriva hotărârii adunării asociaților de prelungire a duratei societății peste termenul fixat inițial, dacă au drepturi stabilite printr-un titlu executoriu anterior hotărârii.

(2) Când opoziția a fost admisă, asociații trebuie să decidă, în termen de o lună de la data la care hotărârea a devenit irevocabilă, dacă înțeleg să renunțe la prelungire sau să excludă din societate pe asociatul debitor al oponentului.

(3) În acest din urmă caz, drepturile cuvenite asociatului debitor vor fi calculate pe baza ultimului bilanț contabil aprobat.

CAPITOLUL II

REDUCEREA SAU MAJORAREA CAPITALULUI SOCIAL

Art. 202 - (1) Capitalul social poate fi redus prin:

a) micșorarea numărului de acțiuni sau părți sociale;

b) reducerea valorii nominale a acțiunilor sau a părților sociale;

c) dobândirea propriilor acțiuni, urmată de anularea lor.

(2) Capitalul social mai poate fi redus, atunci când reducerea nu este motivată de pierderi, prin:

a) scutirea totală sau parțială a asociaților de vărsămintele datorate;

b) restituirea către acționari a unei cote-părți din aporturi, proporțională cu reducerea capitalului social și calculată egal pentru fiecare acțiune sau parte socială;

c) alte procedee prevăzute de lege.

Art. 203 - (1) Reducerea capitalului social va putea fi făcută numai după trecerea a două luni din ziua în care hotărârea a fost publicată în Monitorul Oficial al României.

(2) Hotărârea va trebui să respecte minimul de capital social, atunci când legea îl fixează, să arate motivele pentru care se face reducerea și procedeul ce va fi utilizat pentru efectuarea ei.

(3) Orice creditor al societății, anterior publicării hotărârii, poate face opoziție în termenul menționat la alin. (1) și în condițiile art. 62.

Art. 204 - Când societatea a emis obligațiuni, nu se va putea proceda la reducerea capitalului social prin restituiri făcute acționarilor din sumele rambursate în contul acțiunilor, decât în proporție cu valoarea obligațiunilor rambursate.

Art. 205 - (1) Capitalul social se poate mări prin emisiunea de acțiuni noi sau prin majorarea valorii nominale a acțiunilor existente în schimbul unor noi aporturi în numerar și/sau în natură.

(2) De asemenea, acțiunile noi sunt liberate prin încorporarea rezervelor, cu

excepția rezervelor legale, precum și a beneficiilor sau a primelor de emisiune, ori prin compensarea unor creanțe lichide și exigibile asupra societății cu acțiuni ale acesteia.

(3) Diferențele favorabile din reevaluarea patrimoniului social pot fi incluse în rezerve și utilizate pentru majorarea capitalului social.

(4) Mărirea capitalului social prin majorarea valorii nominale a acțiunilor poate fi hotărâtă numai cu votul tuturor acționarilor, în afară de cazul când este realizată prin încorporarea rezervelor, beneficiilor sau primelor de emisiune.

Art. 206 - Hotărârea adunării generale extraordinare pentru majorarea capitalului social se va publica în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, acordându-se pentru exercițiul dreptului de preferință un termen de cel puțin o luna, cu începere din ziua publicării.

Art. 207 - (1) Societatea pe acțiuni își va putea majora capitalul social, cu respectarea dispozițiilor prevăzute pentru constituirea societății.

(2) În caz de subscripție publică, prospectul de emisiune, purtând semnaturile autentice a doi dintre administratori, va fi depus la registrul comerțului pentru îndeplinirea formalităților prevăzute la art. 17 și va cuprinde:

a) data și numărul înmatriculării societății în registrul comerțului;

b) denumirea și sediul societății;

c) capitalul social subscris și vărsat;

d) numele și prenumele administratorilor, cenzorilor și domiciliul lor;

e) ultimul bilanț contabil aprobat, contul de profit și pierderi și raportul cenzorilor;

f) dividendele plătite în ultimii 5 ani sau de la constituire, dacă, de la această dată, au trecut mai puțin de 5 ani;

g) obligațiunile emise de societate;

h) hotărârea adunării generale privitoare la noua emisiune de acțiuni, valoarea totală a acestora, numărul și valoarea lor nominală, felul lor, relații privitoare la aporturi, altele decât în numerar, și avantajele acordate acestora, precum și data de la care se vor plăti dividendele.

(3) Acceptantul va putea invoca nulitatea prospectului de emisiune ce nu cuprinde toate mențiunile arătate, dacă nu a exercitat în nici un mod drepturile și obligațiile sale de acționar.

Art. 208 - Majorarea capitalului social al unei societăți prin ofertă publică de valori mobiliare, definită ca atare prin Legea nr. 52/1994, este supusă acelei legi.

Art. 209 - În caz de majorare a capitalului social, prin ofertă publică, administratorii sunt solidar răspunzători de exactitatea celor arătate în prospectul de emisiune, în publicațiile făcute de societate sau în cererile adresate oficiului registrului comerțului, în vederea majorării capitalului social.

Art. 210 - (1) Dacă majorarea capitalului social se face prin aporturi în natură, adunarea generală extraordinară, care a hotărât aceasta, va numi unul sau mai mulți experți pentru evaluarea acestor aporturi.

(2) Aporturi în creanțe nu sunt admise.

(3) După depunerea raportului de expertiză, adunarea generală extraordinară convocată din nou, având în vedere concluziile experţilor, poate hotărî majorarea capitalului social.

(4) Hotărârea adunării generale trebuie sa cuprindă descrierea aporturilor în natură, numele persoanelor ce le efectuează şi numărul acţiunilor ce se vor emite în schimb.

Art. 211 - Acţiunile emise pentru majorarea capitalului social vor fi oferite spre subscriere în primul rând celorlalţi acţionari, în proporţie cu numărul acţiunilor pe care le posedă şi cu obligaţia ca aceştia să-şi exercite dreptul lor de preferinţă în termenul hotărât de adunarea generală, dacă în actul constitutiv nu se prevede altfel. După expirarea acestui termen, acţiunile vor putea fi subscrise de public.

Art. 212 - (1) Adunarea generală va putea, pentru motive temeinice, să ridice acţionarilor dreptul de subscriere a noilor acţiuni, în total sau în parte.

(2) Convocarea va trebui să cuprindă, în acest caz, motivele majorării capitalului social, persoanele cărora urmează a li se atribui noile acţiuni, numărul de acţiuni atribuit fiecăreia dintre ele, valoarea de emisiune a acţiunilor şi bazele fixării acesteia.

(3) Pentru luarea hotărârii este necesară prezenţa a trei pătrimi din numărul titularilor capitalului social şi votul unui număr de acţionari care să reprezinte cel puţin jumătate din capitalul social.

Art. 213 - Dreptul de preferinţă încetează, dacă noile acţiuni reprezintă aporturi în natură.

Art. 214 - Hotărârea adunării generale privind majorarea capitalului social are efect numai în măsura în care a fost adusă la îndeplinire în termen de un an de la data sa.

Art. 215 - (1) Acţiunile emise în schimbul aporturilor în numerar vor trebui plătite, la data subscrierii, în proporţie de cel puţin 30% din valoarea lor nominală şi, integral, în termen de cel mult 3 ani de la data publicării în Monitorul Oficial al României, a hotărârii adunării generale.

(2) În acelaşi termen vor trebui plătite acţiunile emise în schimbul aporturilor în natură.

(3) Când s-a prevăzut o primă de emisiune, aceasta trebuie integral plătită la data subscrierii.

(4) Dispoziţiile art. 98 alin. (3) şi ale art. 100 rămân aplicabile.

Art. 216 - Societatea cu răspundere limitată îşi va majora capitalul social, cu respectarea dispoziţiilor privitoare la constituirea acestei societăţi.

TITLUL V
EXCLUDEREA ŞI RETRAGEREA ASOCIAŢILOR

Art. 217 - (1) Poate fi exclus din societatea în nume colectiv, în comandită simpla sau cu răspundere limitată:

a) asociatul care, pus în întârziere, nu aduce aportul la care s-a obligat;

b) asociatul cu răspundere nelimitată în stare de faliment sau care a devenit legalmente incapabil;

c) asociatul cu răspundere nelimitată care se amestecă fără drept în administraţie ori contravine dispoziţiilor art. 80 şi 82;

d) asociatul administrator care comite frauda în dauna societăţii sau se serveşte de semnătura socială sau de capitalul social în folosul lui sau al altora.

(2) Dispoziţiile acestui articol se aplică şi comanditaţilor în societatea în comandită pe acţiuni.

Art. 218 - (1) Excluderea se pronunţă prin hotărâre judecătorească la cererea societăţii sau a oricărui asociat.

(2) Când excluderea se cere de către un asociat, se va cita societatea şi asociatul pârât.

(3) Hotărârea definitivă de excludere se va depune, în termen de 15 zile, la oficiul registrului comerţului pentru a fi înscrisă, iar dispozitivul hotărârii se va publica la cererea societăţii în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a.

Art. 219 - (1) Asociatul exclus răspunde de pierderi şi are dreptul la beneficii până în ziua excluderii sale, însă nu va putea cere lichidarea lor până ce acestea nu sunt repartizate conform prevederilor actului constitutiv.

(2) Asociatul exclus nu are dreptul la o parte proporţională din patrimoniul social, ci numai la o sumă de bani care să reprezinte valoarea acesteia.

Art. 220 - (1) Asociatul exclus rămâne obligat faţă de terţi pentru operaţiunile făcute de societate, până în ziua rămânerii definitive a hotărârii de excludere.

(2) Dacă, în momentul excluderii, sunt operaţiuni în curs de executare, asociatul este obligat să suporte consecinţele şi nu-şi va putea retrage partea ce i se cuvine decât după terminarea acelor operaţiuni.

Art. 221 - (1) Asociatul în societatea în nume colectiv, în comandită simplă sau în societatea cu răspundere limitată se poate retrage din societate:

a) în cazurile prevăzute în actul constitutiv;

b) cu acordul tuturor celorlalţi asociaţi;

c) în lipsa unor prevederi în actul constitutiv sau când nu se realizează acordul unanim asociatul se poate retrage pentru motive temeinice, în baza unei hotărâri a tribunalului, supusă numai recursului, în termen de 15 zile de la comunicare.

(2) Drepturile asociatului retras, cuvenite pentru părţile sale sociale, se stabilesc prin acordul asociaţilor ori de un expert desemnat de aceştia sau, în caz de neînţelegere, de tribunal.

TITLUL VI

DIZOLVAREA, FUZIUNEA ŞI DIVIZAREA SOCIETĂŢILOR COMERCIALE

CAPITOLUL I

DIZOLVAREA SOCIETĂŢILOR

Art. 222 - (1) Societatea se dizolvă prin:

a) trecerea timpului stabilit pentru durata societăţii;

b) imposibilitatea realizării obiectului de activitate al societăţii sau realizarea acestuia;

c) declararea nulităţii societăţii;

d) hotărârea adunării generale;

e) hotărârea tribunalului, la cererea oricărui asociat, pentru motive temeinice, precum neînţelegerile grave dintre asociaţi, care împiedică funcţionarea societăţii;

f) falimentul societăţii;

g) alte cauze prevăzute de lege sau de actul constitutiv al societăţii.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), asociaţii trebuie să fie consultaţi, cu cel puţin un an înainte de expirarea duratei societăţii, cu privire la eventuala prelungire a acesteia. În lipsă, la cererea oricăruia dintre asociaţi, tribunalul va putea dispune, prin încheiere, efectuarea consultării.

Art. 223 - (1) Societatea pe acţiuni se dizolvă:

a) în cazul şi în condiţiile prevăzute de art. 153;

b) când capitalul social se reduce sub minimul legal;

c) când numărul acţionarilor scade sub minimul legal.

(2) Societatea în comandită pe acţiuni sau cu răspundere limitată se dizolvă în cazul pierderii unei jumătăţi din capitalul sau social sau, după caz, al reducerii lui sub minimul legal.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) nu se aplică în cazul în care, în termen de 9 luni de la data constatării pierderii sau reducerii capitalului social, acesta este reîntregit sau este redus la suma rămasă ori la minimul legal sau când societatea se transformă într-o altă formă la care capitalul social existent corespunde.

(4) Dispoziţiile alin. (1) lit. c) nu se aplică în cazul în care, în termen de 9 luni de la data constatării reducerii numărului de acţionari sub minimul legal, acest număr este completat.

Art. 224 - (1) Societăţile în nume colectiv sau cu răspundere limitată se dizolvă prin falimentul, incapacitatea, excluderea, retragerea sau decesul unuia dintre asociaţi, când, datorita acestor cauze, numărul asociaţilor s-a redus la unul singur.

(2) Se exceptează cazul când în actul constitutiv există clauza de continuare cu moştenitorii sau când asociatul rămas hotărăşte continuarea existenţei societăţii sub forma societăţii cu răspundere limitată cu asociat unic.

(3) Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică şi societăţilor în comandită simplă sau în comandită pe acţiuni, dacă acele cauze privesc pe singurul asociat comanditat sau comanditar.

Art. 225 - (1) În societățile în nume colectiv, dacă un asociat decedează și dacă nu există convenție contrară, societatea trebuie să plătească partea ce se cuvine moștenitorilor, după ultimul bilanț contabil aprobat, în termen de 3 luni de la notificarea decesului asociatului, dacă asociații rămași nu preferă să continue societatea cu moștenitorii care consimt la aceasta.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și societăților în comandită simpla, în caz de deces al unuia dintre asociații comanditați, în afara de cazul când moștenitorii săi nu preferă să rămână în societate în această calitate.

(3) Moștenitorii rămân răspunzători, potrivit art. 219, până la publicarea schimbărilor intervenite.

Art. 226 - (1) În caz de dizolvare a societății prin hotărâre a asociaților, aceștia vor putea reveni, cu majoritatea cerută pentru modificarea actului constitutiv, asupra hotărârii luate, atât timp cât nu s-a făcut nici o repartiție din activ.

(2) Noua hotărâre se menționează în registrul comerțului, după care oficiul registrului comerțului o va trimite Monitorului Oficial al României, spre publicare în Partea a IV-a, pe cheltuiala societății.

(3) Creditorii și orice parte interesată pot face opoziție la tribunal împotriva hotărârii, în condițiile art. 62.

Art. 227 - (1) Dizolvarea societăților comerciale trebuie să fie înscrisă în registrul comerțului și publicată în Monitorul Oficial al României, în afară de cazul prevăzut la art. 222 alin (1) lit. a).

(2) Înscrierea și publicarea se vor face conform art. 199, când dizolvarea are loc în baza unei hotărâri a adunării generale, și în termen de 15 zile de la data la care hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă, când dizolvarea a fost pronunțată de justiție.

(3) În cazul prevăzut la art. 222 alin. (1) lit. f), dizolvarea se pronunță de tribunalul investit cu procedura falimentului.

Art. 228 - (1) Dizolvarea societății are ca efect deschiderea procedurii lichidării. Dizolvarea are loc fără lichidare, în cazul fuziunii ori divizării totale a societății sau în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Din momentul dizolvării, administratorii nu mai pot întreprinde noi operațiuni; în caz contrar, ei sunt personal și solidar răspunzători pentru operațiunile pe care le-au întreprins.

(3) Interdicția prevăzută la alin. (2) se aplică din ziua expirării termenului fixat pentru durata societății ori de la data la care dizolvarea a fost hotărâtă de adunarea generală sau declarată prin sentință judecătorească.

(4) Societatea își păstrează personalitatea juridica pentru operațiunile lichidării, până la terminarea acesteia.

Art. 229 - Dizolvarea societății înainte de expirarea termenului fixat pentru durata sa are efect față de terți numai după trecerea unui termen de 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României.

Art. 230 - În societățile în nume colectiv, în comandită simplă și în cele cu răspundere limitată, asociații pot hotărî, o dată cu dizolvarea, cu cvorumul şi majoritatea prevăzute pentru modificarea actului constitutiv, şi modul de lichidare a societăţii, atunci când sunt de acord cu privire la repartizarea şi lichidarea patrimoniului societăţii şi când asigură stingerea pasivului sau regularizarea lui în acord cu creditorii.

Art. 231 - (1) Dizolvarea unei societăţi cu răspundere limitată cu asociat unic atrage transmiterea universală a patrimoniului societăţii către asociatul unic, fără lichidare.

(2) Transmiterea patrimoniului are loc şi societatea îşi încetează existenţa la următoarele date:

a) dacă nu s-a făcut opoziţie, pe data expirării termenului de introducere a opoziţiei;

b) dacă s-a făcut opoziţie, pe data la care a devenit irevocabilă hotărârea de respingere a opoziţiei sau, după caz, hotărârea prin care se constată că societatea sau asociatul unic a plătit datoriile ori a oferit garanţii acceptate de creditori sau a convenit cu aceştia un aranjament pentru plata datoriilor.

Art. 232 - (1) La cererea camerei de comerţ şi industrie teritoriale sau a oricărei persoane interesate, tribunalul va putea pronunţa dizolvarea societăţii, în cazurile în care:

a) societatea nu mai are organe statutare sau acestea nu se mai pot întruni;

b) societatea nu a depus, timp de 3 ani consecutivi, bilanţul contabil sau alte acte care, potrivit legii, se depun la oficiul registrului comerţului;

c) societatea şi-a încetat activitatea sau nu are sediu cunoscut ori asociaţii au dispărut sau nu au domiciliu ori reşedinţa cunoscută.

(2) Dispoziţiile alin. (1) lit. c) nu sunt aplicabile, în cazul în care societatea a fost în inactivitate temporară anunţată organelor fiscale şi înscrisă în registrul comerţului. Durata inactivităţii nu poate depăşi 3 ani.

(3) Hotărârea tribunalului, prin care s-a pronunţat dizolvarea, se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, şi într-un ziar de largă răspândire, pe cheltuiala titularului cererii de dizolvare, acesta putând a se îndrepta împotriva societăţii.

(4) Împotriva hotărârii orice persoană interesată poate face apel în termen de 30 de zile de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României.

(5) Pe data rămânerii definitive a hotărârii tribunalului, societatea va fi radiată din registrul comerţului, din oficiu, în afară de cazul în care prin hotărârea tribunalului s-a dispus altfel.

CAPITOLUL II
FUZIUNEA ŞI DIVIZAREA SOCIETĂŢILOR

Art. 233 - (1) Fuziunea se face prin absorbirea unei societăţi de către o altă societate sau prin contopirea a două sau mai multe societăţi pentru a alcătui o societate nouă.

(2) Divizarea se face prin împărţirea întregului patrimoniu al unei societăţi care îşi încetează existenţa între două sau mai multe societăţi existente sau care iau astfel fiinţă.

(3) Societatea nu își încetează existența, în cazul în care o parte din patrimoniul ei se desprinde și se transmite către una sau mai multe societăți existențe sau care iau astfel ființă.

(4) Fuziunea sau divizarea se poate face și între societăți de forme diferite.

(5) Societățile în lichidare pot fuziona sau se pot diviza, numai dacă nu a început repartiția între asociați a părților ce li s-ar cuveni din lichidare.

Art. 234 - (1) Fuziunea sau divizarea se hotărăște de fiecare societate în parte, în condițiile stabilite pentru modificarea actului constitutiv al societății.

(2) Dacă, prin fuziune sau divizare, se înființează o nouă societate, aceasta se constituie în condițiile prevăzute de prezenta lege pentru forma de societate convenită.

Art. 235 - Fuziunea sau divizarea are ca efect dizolvarea, fără lichidare, a societății care își încetează existența și transmiterea universală a patrimoniului sau către societatea sau societățile beneficiare, în starea în care se găsește la data fuziunii sau a divizării, în schimbul atribuirii de acțiuni sau de părți sociale ale acestora către asociații societății care încetează și, eventual, a unei sume în bani, care nu poate depăși 10% din valoarea nominală a acțiunilor sau a părților sociale atribuite.

Art. 236 - În baza hotărârii adunării generale a acționarilor a fiecăreia dintre societățile care participă la fuziune sau la divizare, administratorii acestora întocmesc un proiect de fuziune sau de divizare, care va cuprinde:

a) forma, denumirea și sediul social al tuturor societăților participante la operațiune;

b) fundamentarea și condițiile fuziunii sau ale divizării;

c) stabilirea și evaluarea activului și pasivului, care se transmit societăților beneficiare;

d) modalitățile de predare a acțiunilor sau a părților sociale și data de la care acestea dau dreptul la dividende;

e) raportul de schimb al acțiunilor sau al părților sociale și, dacă este cazul, cuantumul sultei;

f) cuantumul primei de fuziune sau de divizare;

g) drepturile care se acordă obligatarilor și orice alte avantaje speciale;

h) data bilanțului contabil de fuziune sau a bilanțului contabil de divizare, dată care va fi aceeași pentru toate societățile participante;

i) orice alte date care prezintă interes pentru operațiune.

Art. 237 - (1) Proiectul de fuziune sau de divizare, semnat de reprezentanții societăților participante, se depune la oficiul registrului comerțului unde este înmatriculată fiecare societate, însoțit de o declarație a societății care încetează a exista în urma fuziunii sau divizării, despre modul cum a hotărât să stingă pasivul său.

(2) Proiectul de fuziune sau de divizare, vizat de judecătorul delegat, se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, pe cheltuiala părților, integral sau în extras, potrivit

dispoziției judecătorului delegat sau cererii părților.

Art. 238 - (1) Oricare creditor al societății care fuzionează sau se divide, având o creanță anterioară publicării proiectului de fuziune sau de divizare, poate face opoziție în condițiile art. 62.

(2) Opoziția suspendă executarea fuziunii sau a divizării până la data la care hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă, în afară de cazul în care societatea debitoare face dovada plății datoriilor sau oferă garanții acceptate de creditori ori convine cu aceștia un aranjament pentru plata datoriilor.

(3) Dispozițiile art. 62 rămân aplicabile.

Art. 239 - (1) Administratorii societăților care fuzionează sau se divid vor pune la dispoziția asociaților:

a) proiectul de fuziune sau de divizare;

b) darea de seamă a administratorilor, în care se va preciza și raportul de schimb al acțiunilor sau al părților sociale;

c) raportul cenzorilor;

d) bilanțul contabil de fuziune sau bilanțul contabil de divizare;

e) evidența contractelor cu valoare de peste 5.000.000 lei, în curs de executare, și repartizarea lor între societățile beneficiare.

(2) La societățile pe acțiuni, în comandită pe acțiuni sau cu răspundere limitată se adaugă raportul unuia sau mai multor experți numiți de judecătorul delegat, care își vor da avizul de specialitate asupra fuziunii sau divizării.

Art. 240 - (1) În cel mult două luni de la expirarea termenului prevăzut la art. 238 sau, după caz, de la data la care hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă, adunarea generală a fiecăreia dintre societățile participante va hotărî asupra fuziunii sau divizării.

(2) Actele constitutive ale societăților nou-înființate prin fuziune sau divizare se aprobă de adunarea generală a societății sau a societăților care își încetează existența.

Art. 241 - Prin derogare de la prevederile art. 115 , atunci când fuziunea sau divizarea are ca efect mărirea obligațiilor asociaților uneia dintre societățile participante, hotărârea se ia cu unanimitate de voturi.

Art. 242 - Actul modificator al actului constitutiv al societății absorbante, în formă autentică, se înregistrează în registrul comerțului sediului societății și, vizat de judecătorul delegat, se transmite, din oficiu, Monitorului Oficial al României, spre publicare, pe cheltuiala societății.

Art. 243 - Fuziunea sau divizarea are loc la următoarele date:

a) în cazul constituirii uneia sau mai multor societăți noi, la data înmatriculării în registrul comerțului a noii societăți sau a ultimei dintre ele;

b) în celelalte cazuri, la data înscrierii în registrul comerțului a mențiunii privind majorarea capitalului social al societății absorbante.

Art. 244 - În cazul fuziunii prin absorbție, societatea absorbantă dobândește drepturile și este ținută de obligațiile societății pe care o absoarbe, iar în cazul fuziunii prin contopire, drepturile și obligațiile societăților care își încetează existența trec asupra noii societăți astfel înființate.

Art. 245 - (1) Societățile care dobândesc bunuri prin efectul divizării răspund față de creditori pentru obligațiile societății și-a încetat existența prin divizare, proporțional cu valoarea bunurilor dobândite, în afară de cazul în care prin actul de divizare s-au stabilit alte proporții.

(2) Dacă nu se poate stabili societatea răspunzătoare pentru o obligație, societățile care au dobândit bunuri prin divizare răspund solidar.

(3) Aportul unei părți din activul patrimoniului unei societăți la una sau mai multe societăți existente sau care iau astfel ființă, în schimbul acțiunilor sau părților sociale ce se atribuie asociaților acelei societăți la societățile beneficiare, este supus, în mod corespunzător, dispozițiilor legale privind divizarea, dacă are loc prin desprindere potrivit art. 233 alin. (3).

TITLUL VII
LICHIDAREA SOCIETĂȚILOR COMERCIALE

CAPITOLUL I
DISPOZIȚII GENERALE

Art. 246 - (1) Pentru lichidarea și repartizarea patrimoniului social, chiar dacă în actul constitutiv se prevăd norme în acest scop, sunt obligatorii următoarele reguli:

a) până la preluarea funcției de către lichidatori, administratorii continuă mandatul lor, cu excepția celor prevăzute la art. 228;

b) actul de numire a lichidatorilor sau sentința care îi ține locul și orice act ulterior, care ar aduce schimbări în persoana acestora, trebuie depuse, prin grija lichidatorilor, la oficiul registrului comerțului, pentru a fi înscrise de îndată și publicate în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a.

(2) Numai după îndeplinirea formalităților de la alin. (1), lichidatorii vor depune semnătura lor în registrul comerțului și vor exercita această funcție.

(3) În urma efectuării publicării prevăzute la alin. (2), nici o acțiune nu se poate exercita pentru societate sau contra acesteia decât în numele lichidatorilor sau împotriva lor.

(4) În afara de dispozițiile prezentului titlu, se aplică societăților în lichidare regulile stabilite prin actul constitutiv și prin lege, în măsura în care nu sunt incompatibile cu lichidarea.

(5) Toate actele emanând de la societate trebuie să arate că aceasta este în lichidare.

Art. 247 - (1) Lichidatorii vor putea fi persoane fizice sau persoane juridice. Lichidatorii persoane fizice sau reprezentanții permanenți - persoane fizice ale societății lichidatoare - trebuie să fie lichidatori autorizați, în condițiile legii.

(2) Lichidatorii au aceeași răspundere ca și administratorii.

(3) Lichidatorii sunt datori, îndată după preluarea funcției, ca împreună cu

administratorii societăţii să facă un inventar şi să încheie un bilanţ, care să constate situaţia exactă a activului şi pasivului societăţii şi să le semneze.

(4) Lichidatorii sunt obligaţi să primească şi să păstreze patrimoniul societăţii, registrele ce li s-au încredinţat de administratori şi actele societăţii. De asemenea, ei vor ţine un registru cu toate operaţiunile lichidării, în ordinea datei lor.

(5) Lichidatorii îşi îndeplinesc mandatul lor sub controlul cenzorilor.

Art. 248 - În cazul societăţilor comerciale a căror activitate s-a desfăşurat în baza autorizaţiei de mediu prevăzută de Legea protecţiei mediului nr. 137/1995, lichidatorii sunt obligaţi să ia măsuri pentru efectuarea bilanţului de mediu, prevăzut de această lege, şi să comunice rezultatele acestui bilanţ agenţiei teritoriale pentru protecţia mediului.

Art. 249 - (1) În afară de puterile conferite de asociaţi, cu aceeaşi majoritate cerută pentru numirea lor, lichidatorii vor putea:

a) să stea în judecată şi să fie acţionaţi în interesul lichidării;

b) să execute şi să termine operaţiunile de comerţ referitoare la lichidare;

c) să vândă, prin licitaţie publică, imobilele şi orice avere mobiliară a societăţii; vânzarea bunurilor nu se va putea face în bloc;

d) să facă tranzacţii;

e) să lichideze şi să încaseze creanţele societăţii, chiar în caz de faliment al debitorilor, dând chitanţă;

f) să contracteze obligaţii cambiale, să facă împrumuturi neipotecare şi să îndeplinească orice alte acte necesare.

(2) Ei nu pot însă, în lipsa de dispoziţii speciale în actul constitutiv sau în actul lor de numire, să constituie ipoteci asupra bunurilor societăţii, dacă nu vor fi autorizaţi de instanţă, cu avizul cenzorilor.

(3) Lichidatorii care întreprind noi operaţiuni comerciale ce nu sunt necesare scopului lichidării sunt răspunzători personal şi solidar de executarea lor.

Art. 250 - (1) Lichidatorii nu pot plăti asociaţilor nici o suma în contul părţilor ce li s-ar cuveni din lichidare, înaintea achitării creditorilor societăţii.

(2) Asociaţii vor putea cere însă ca sumele reţinute să fie depuse la Casa de Economii şi Consemnaţiuni ori la o societate bancară sau la una dintre unităţile acestora şi să se facă repartizarea asupra acţiunilor sau părţilor sociale, chiar în timpul lichidării, dacă, afară de ceea ce este necesar pentru îndeplinirea tuturor obligaţiilor societăţii, scadente sau care vor ajunge la scadenţă, mai rămâne un disponibil de cel puţin 10% din cuantumul lor.

(3) Împotriva deciziilor lichidatorilor, creditorii societăţii pot face opoziţie în condiţiile art. 62.

Art. 251 - Lichidatorii care probează, prin prezentarea bilanţului contabil, că fondurile de care dispune societatea nu sunt suficiente să acopere pasivul exigibil, trebuie să ceară sumele necesare asociaţilor care răspund nelimitat sau celor care nu au efectuat integral vărsămintele, dacă aceştia sunt obligaţi să le procure, după forma societăţii, sau, dacă sunt debitori faţă de societate, pentru vărsămintele neefectuate, la care erau obligaţi în calitate de asociaţi.

Art. 252 - Lichidatorii care au achitat datoriile societăţii cu propriii lor bani nu vor putea să exercite împotriva societăţii drepturi mai mari decât acelea ce aparţineau creditorilor plătiţi.

Art. 253 - Creditorii societăţii au dreptul de a exercita contra lichidatorilor acţiunile care decurg din creanţele ajunse la termen, până la concurenţa bunurilor existente în patrimoniul societăţii, şi numai după aceea de a se îndrepta împotriva asociaţilor, pentru plata sumelor datorate din valoarea acţiunilor subscrise sau din aceea a aporturilor la capitalul social.

Art. 254 - (1) Lichidarea societăţii trebuie terminată în cel mult 3 ani de la data dizolvării. Pentru motive temeinice, tribunalul poate prelungi acest termen cu cel mult 2 ani.

(2) După terminarea lichidării, lichidatorii trebuie să ceară radierea societăţii din registrul comerţului.

(3) Radierea se poate face şi din oficiu.

(4) Lichidarea nu liberează pe asociaţi şi nu împiedică deschiderea procedurii de faliment a societăţii.

Art. 255 - (1) După aprobarea socotelilor şi terminarea repartiţiei, registrele şi actele societăţii în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată, ce nu vor fi necesare vreunuia dintre asociaţi, se vor depune la asociatul desemnat de majoritate.

(2) În societăţile pe acţiuni şi în comandită pe acţiuni, acestea vor fi depuse la Registrul comerţului, unde orice parte interesată va putea lua cunoştinţă de ele, cu autorizaţia instanţei.

(3) Registrele tuturor societăţilor vor fi păstrate timp de 5 ani.

CAPITOLUL II

LICHIDAREA SOCIETĂŢILOR ÎN NUME COLECTIV, ÎN COMANDITĂ SIMPLĂ SAU CU RĂSPUNDERE LIMITATĂ

Art. 256 - (1) Numirea lichidatorilor în societăţile în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată va fi făcută de toţi asociaţii, dacă în contractul de societate nu se prevede altfel.

(2) Dacă nu se va putea întruni unanimitatea voturilor, numirea lichidatorilor va fi făcută de instanţă, la cererea oricărui asociat ori administrator, cu ascultarea tuturor asociaţilor şi administratorilor.

(3) Împotriva sentinţei se poate declara numai recurs de către asociaţi sau administratori, în termen de 15 zile de la pronunţare.

Art. 257 - (1) După terminarea lichidării societăţii în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată, lichidatorii trebuie să întocmească bilanţul contabil de lichidare şi să propună repartizarea activului între asociaţi.

(2) Asociatul nemulţumit poate face opoziţie, în condiţiile art. 62, în termen

de 15 zile de la notificarea bilanţului contabil de lichidare şi a proiectului de repartizare.

(3) Pentru soluţionarea opoziţiei, problemele referitoare la lichidare vor fi separate de acelea ale repartizării, faţă de care lichidatorii pot rămâne străini.

(4) După expirarea termenului prevăzut la alin. (2) sau după ce sentinţa asupra opoziţiei a rămas irevocabilă, bilanţul contabil de lichidare şi repartizarea se consideră aprobate şi lichidatorii sunt liberaţi.

CAPITOLUL III

LICHIDAREA SOCIETĂŢILOR PE ACŢIUNI ŞI ÎN COMANDITĂ PE ACŢIUNI

Art. 258 - (1) Numirea lichidatorilor în societăţile pe acţiuni şi în comandită pe acţiuni se face de adunarea generală, care hotărăşte lichidarea, dacă, prin actul constitutiv, nu se prevede altfel.

(2) Adunarea generală hotărăşte cu majoritatea prevăzută pentru modificarea actului constitutiv.

(3) Dacă majoritatea nu a fost obţinută, numirea se face de tribunal, la cererea oricăruia dintre administratori sau asociaţi, cu citarea societăţii şi a celor care au cerut-o. Împotriva sentinţei tribunalului se poate declara numai recurs în termen de 15 zile de la pronunţare.

Art. 259 - (1) Administratorii vor prezenta lichidatorilor o dare de seamă asupra gestiunii pentru timpul trecut de la ultimul bilanţ contabil aprobat şi până la începerea lichidării.

(2) Lichidatorii au dreptul să aprobe darea de seamă şi să facă sau să susţină eventualele contestaţii cu privire la aceasta.

Art. 260 - (1) Când unul sau mai mulţi administratori sunt numiţi lichidatori, darea de seamă asupra gestiunii administratorilor se va depune la oficiul registrului comerţului şi se va publica în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, împreună cu bilanţul final de lichidare.

(2) Când gestiunea trece peste durata unui exerciţiu financiar, darea de seamă trebuie anexată la primul bilanţ pe care lichidatorii îl prezintă adunării generale.

(3) Orice acţionar poate face opoziţie, în condiţiile art. 62, în termen de 15 zile de la publicare.

(4) Toate opoziţiile făcute vor fi conexate, pentru a fi soluţionate printr-o singură sentinţă.

(5) Orice acţionar are dreptul să intervină în instanţă, iar hotărârea va fi opozabilă şi acţionarilor neintervenienţi.

Art. 261 - Dacă lichidarea se prelungeşte peste durata exerciţiului financiar, lichidatorii sunt obligaţi să întocmească bilanţul contabil anual, conformându-se dispoziţiilor legii şi actului constitutiv.

Art. 262 - (1) După terminarea lichidării, lichidatorii întocmesc bilanţul contabil final, arătând partea ce se cuvine fiecărei acţiuni din repartizarea activului societăţii.

(2) Bilanţul contabil semnat de lichidatori şi însoţit de raportul

cenzorilor se va depune, pentru a fi menţionat, la oficiul registrului comerţului şi se va publica în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a.

(3) Orice acţionar poate face opoziţie, în condiţiile art. 62.

Art. 263 - (1) Dacă termenul prevăzut la **art. 260** alin. (3) a expirat fără să se facă vreo opoziţie, bilanţul contabil se consideră aprobat de toţi acţionarii, iar lichidatorii sunt liberaţi, sub rezerva repartizării activului societăţii.

(2) Independent de expirarea termenului, chitanţa de primire a celei din urmă repartiţii ţine loc de aprobare a contului şi a repartiţiei făcute fiecărui acţionar.

Art. 264 - (1) Sumele cuvenite acţionarilor, neîncasate în două luni de la publicarea bilanţului contabil, vor fi depuse la Casa de Economii şi Consemnaţiuni ori la o societate bancară sau la una dintre unităţile acestora, cu arătarea numelui şi prenumelui acţionarului, dacă acţiunile sunt nominative, sau a numerelor acţiunilor, dacă ele sunt la purtător.

(2) Plata se va face persoanei arătate sau posesorului acţiunilor, reţinându-se titlul.

TITLUL VIII

INFRACŢIUNI

Art. 265 - Se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani fondatorul, administratorul, directorul, directorul executiv sau reprezentantul legal al societăţii, care:

1. prezintă, cu rea-credinţă, în prospectele, rapoartele şi comunicările adresate publicului, date neadevărate asupra constituirii societăţii ori asupra condiţiilor economice ale acesteia sau ascunde, cu rea-credinţă, în tot sau în parte, asemenea date;
2. prezintă, cu rea-credinţă, acţionarilor un bilanţ contabil inexact sau date inexacte asupra condiţiilor economice ale societăţii, în vederea ascunderii situaţiei ei reale;
3. refuză să pună la dispoziţia experţilor, în cazurile şi în condiţiile prevăzute la art. 25 şi 37, documentele necesare sau îi împiedică, cu rea-credinţă, să îndeplinească însărcinările primite.

Art. 266 - Se pedepseşte cu închisoare de la unu la 3 ani fondatorul, administratorul, directorul, directorul executiv sau reprezentantul legal al societăţii, care:

1. dobândeşte, în contul societăţii, acţiuni ale altor societăţi la un preţ pe care îl ştie vădit superior valorii lor efective sau vinde, pe seama societăţii, acţiuni pe care aceasta le deţine, la preţuri despre care are cunoştinţă că sunt vădit inferioare valorii lor efective, în scopul obţinerii, pentru el sau pentru alte persoane, a unui folos în paguba societăţii;
2. foloseşte, cu rea-credinţă, bunuri sau creditul de care se bucură societatea, într-un scop contrar intereselor acesteia sau în folosul lui propriu ori pentru a favoriza o altă societate în care are interese direct sau indirect;

3. se împrumută, sub orice formă, direct sau printr-o persoana interpusă, de la societatea pe care o administrează, de la o societate controlată de aceasta ori de la o societate care controlează societatea pe care el o administrează sau face ca una dintre aceste societăţi să îi acorde vreo garanţie pentru datorii proprii;

4. răspândeşte ştiri false sau întrebuinţează alte mijloace frauduloase care au ca efect mărirea sau scăderea valorii acţiunilor sau a obligaţiunilor societăţii ori a altor titluri ce îi aparţin, în scopul obţinerii, pentru el sau pentru alte persoane, a unui folos în paguba societăţii;

5. încasează sau plăteşte dividende, sub orice formă, din beneficii fictive sau care nu puteau fi distribuite, în lipsa de bilanţ contabil ori contrarii celor rezultate din acesta;

6. încalcă dispoziţiile **art. 178**.

Art. 267 - Se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani administratorul, directorul, directorul executiv sau reprezentantul legal al societăţii, care:

1. emite acţiuni de o valoare mai mică decât valoarea lor legală ori la un preţ inferior valorii nominale sau emite noi acţiuni în schimbul aporturilor în numerar, înainte ca acţiunile precedente să fi fost achitate în întregime;

2. se foloseşte, în adunările generale, de acţiunile nesubscrise sau nedistribuite acţionarilor;

3. acordă împrumuturi sau avansuri asupra acţiunilor societăţii;

4. predă titularului acţiunile înainte de termen sau predă acţiuni liberate în total sau în parte, în afară de cazurile stabilite de lege, ori emite acţiuni la purtător fără a fi achitate integral;

5. nu respectă dispoziţiile legale referitoare la anularea acţiunilor neachitate;

6. emite obligaţiuni fără respectarea dispoziţiilor legale sau acţiuni fără să cuprindă menţiunile cerute de lege.

Art. 268 - Se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă de la 250.000 lei la 15.000.000 lei administratorul, directorul, directorul executiv sau reprezentantul legal al societăţii, care:

1. îndeplineşte hotărârile adunării generale referitoare la schimbarea formei societăţii, la fuziunea ori la divizarea acesteia sau la reducerea capitalului social, înainte de expirarea termenelor prevăzute de lege;

2. îndeplineşte hotărârile adunării generale referitoare la reducerea capitalului social, fără ca asociaţii să fi fost executaţi pentru efectuarea vărsământului datorat ori fără hotărârea adunării generale care îi scuteşte de plata vărsămintelor ulterioare.

Art. 269 - (1) Se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă de la 250.000 lei la 15.000.000 lei administratorul care:

1. încalcă, chiar prin persoane interpuse sau prin acte simulate, dispoziţiile art. 145;

2. nu convoacă adunarea generală în cazurile prevăzute de lege sau încalcă dispoziţiile **art. 188** alin. (2);

3. începe operaţiuni în numele unei societăţi cu răspundere limitată, înainte de a se fi efectuat vărsământul integral al capitalului social;

4. emite titluri negociabile reprezentând părţi sociale ale unei societăţi cu răspundere limitată;

5. dobândeşte acţiuni ale societăţii în contul acesteia, în cazurile interzise de lege.

(2) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se pedepseşte şi asociatul care încalcă dispoziţiile art. 126 sau ale art. 188 alin. (2).

Art. 270 - (1) Se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă de la 250.000 lei la 15.000.000 lei cenzorul care nu convoacă adunarea generală, în cazurile în care este obligat prin lege.

(2) Dispoziţiile art. 266 pct. 3 se aplică, în mod corespunzător, şi cenzorilor.

Art. 271 - (1) Se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani persoana care a acceptat sau a păstrat însărcinarea de cenzor, contrar dispoziţiilor art. 156 alin. (2), sau persoana care a acceptat însărcinarea de expert, cu încălcarea dispoziţiilor art. 38.

(2) Hotărârile luate de adunările generale în baza unui raport al unui cenzor sau expert, numit cu încălcarea dispoziţiilor art. 156 alin. (2) şi ale art. 38, nu pot fi anulate din cauza încălcării dispoziţiilor cuprinse în acele articole.

(3) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se pedepseşte şi fondatorul, administratorul, directorul, directorul executiv şi cenzorul care exercită funcţiile sau însărcinările lor cu încălcarea dispoziţiilor prezentei legi referitoare la incompatibilitate.

Art. 272 - (1) Dispoziţiile art. 265 - 271 se aplică şi lichidatorului, în măsura în care se referă la obligaţii ce intră în cadrul atribuţiilor sale.

(2) Se pedepseşte cu pedeapsa prevăzută la art. 269 lichidatorul care face plăţi asociaţilor cu încălcarea dispoziţiilor art. 250.

Art. 273 - (1) Se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă de la 350.000 lei la 30.000.000 lei acţionarul sau deţinătorul de obligaţiuni, care:

1. trece acţiunile sau obligaţiunile sale pe numele altor persoane, în scopul formarii unei majorităţi în adunarea generală, în detrimentul altor acţionari sau deţinători de obligaţiuni;

2. votează, în adunări generale, în situaţia prevăzută la pct. 1, ca proprietar de acţiuni sau de obligaţiuni care în realitate nu-i aparţin;

3. în cazurile nepermise de lege, îşi ia - în schimbul unui avantaj material - obligaţia de a vota într-un anumit sens în adunările generale sau de a nu lua parte la vot.

(2) Persoana care determina pe un acţionar sau pe un deţinător de obligaţiuni ca, în schimbul unei sume de bani sau al unui alt avantaj material, să voteze într-un anumit sens în adunările generale ori să nu ia parte la vot se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă de la 350.000 lei la 30.000.000 lei.

Art. 274 - Se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani, în afară de răspunderea pentru daunele pricinuite, prin operaţiunile sale, statului român şi terţilor, cel care exercită un comerţ în favoarea şi pe seama unor societăţi constituite în ţară străină, în cazurile în care nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege pentru funcţionarea acelor societăţi în România.

Art. 275 - Faptele prevăzute în prezentul titlu, dacă constituie - potrivit Codului penal sau unor legi speciale - infracţiuni mai grave, se pedepsesc în condiţiile şi cu sancţiunile acolo prevăzute.

Art. 276 - Se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 12 ani persoanele vinovate de bancrută frauduloasă, constând în una dintre următoarele fapte:

a) falsificarea, sustragerea sau distrugerea evidenţelor societăţii ori ascunderea unei părţi din activul societăţii; înfăţişarea de datorii inexistente sau prezentarea în registrele societăţii, în alt act ori în bilanţul contabil, a unor sume nedatorate, fiecare dintre aceste fapte fiind săvârşite în vederea diminuării aparente a valorii activelor;

b) înstrăinarea, în frauda creditorilor, în caz de faliment al unei societăţi, a unei părţi însemnate din active.

TITLUL IX

DISPOZIŢII FINALE ŞI TRANZITORII

Art. 277 - (1) Societăţile comerciale, organizate în baza Legii nr. 15/1990 privind reorganizarea unităţilor economice de stat ca regii autonome şi societăţi comerciale, cu modificările ulterioare, privatizate sau care se vor privatiza, pot funcţiona numai pe bază de statut.

(2) Modificând, în condiţiile legii, statutul, asociaţii îl pot denumi act constitutiv, fără ca prin aceasta să ia naştere o societate comercială nouă.

(3) Societăţile comerciale cu capital integral ori majoritar de stat pot funcţiona cu orice număr de asociaţi.

Art. 278 - Încadrarea salariaţilor la societăţile comerciale se face pe baza de contract individual de muncă, cu respectarea legislaţiei muncii şi asigurărilor sociale.

Art. 279 - Dacă asociatul unic dintr-o societate cu răspundere limitată este şi administrator, poate beneficia de pensie ca la asigurările sociale de stat, în măsura în care a vărsat contribuţia la asigurările sociale şi pe aceea pentru pensia suplimentară.

Art. 280 - Constituirea de societăţi comerciale cu participare străina, în asociere cu persoane juridice sau persoane fizice române, sau cu capital integral străin se efectuează cu respectarea dispoziţiilor prezentei legi şi ale legii privind regimul investiţiilor străine[6].

Art. 281 - Activităţile care nu pot face obiectul unei societăţi comerciale se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Art. 282 - Pentru autentificarea actului constitutiv se vor plăti taxele de timbru şi onorariile notariale legale.

---

[6] *Potrivit art. III din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 32/1997, aprobată prin Legea nr. 195/1997, societăţile comerciale reglementate prin legi speciale rămân supuse şi dispoziţiilor acelor legi.*

Art. 283 - În sensul prezentei legi, municipiul București se asimilează cu județul.

Art. 284 - (1) Întreprinderile mici și asociațiile cu scop lucrativ, persoane juridice, înființate în baza Decretului-lege nr. 54/1990 privind organizarea și desfășurarea unor activități economice pe baza liberei inițiative și reorganizate, până la data de 17 septembrie 1991, într-una dintre formele de societate prevăzute de art. 2 din prezenta lege își vor putea continua activitatea.

(2) Ele sunt succesoare de drept ale întreprinderilor mici sau ale asociațiilor cu scop lucrativ din care provin.

Art. 285 - Prevederile din prezenta lege se completează cu dispozițiile Codului comercial.

Art. 286 - Societățile cu participare străină înființate până la data de 17 decembrie 1990 își vor putea continua activitatea potrivit actului lor de constituire, aprobat în condițiile legii.

Art. 287 - Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abroga prevederile art. 77-220 și 236 din Codul comercial[7], prevederile referitoare la întreprinderile mici și la asociațiile cu scop lucrativ, cu personalitate juridică, din Decretul-lege nr. 54/1990 privind organizarea și desfășurarea unor activități economice pe baza liberei inițiative, Decretul nr. 424/1972 privind constituirea și funcționarea societăților mixte în România, cu excepția art. 15, 28 alin. 1, art. 33 și 35 alin. 2 și 3, Decretul-lege nr. 96/1990 privind unele măsuri pentru atragerea investiției de capital străin în România.

---

[7] *Potrivit art. IX din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1997, aprobată prin Legea nr. 195/1997, pe data intrării în vigoare a acestei ordonanțe (28 iulie 1997) se abrogă art. 237 - 250 și art. 264 -269 din Codul comercial.*

LEGEA FONDULUI FUNCIAR

Nr. 18 din 19 februarie 1991

(Republicată)

PUBLICATĂ ÎN MONITORUL OFICIAL NR. 1 din 5 ianuarie 1998

Republicată în temeiul art. VII din Legea nr. 169 din 27 octombrie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 299 din 4 noiembrie 1997, dându-se textelor o nouă numerotare.

Legea nr. 18 din 19 februarie 1991 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 37 din 20 februarie 1991 şi a mai fost modificată prin Legea nr. 29 din 21 martie 1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 din 22 martie 1991, prin Ordonanţa Guvernului nr. 23 din 21 august 1992, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 213 din 28 august 1992 (aprobată prin Legea nr. 114 din 18 noiembrie 1992, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 311 din 30 noiembrie 1992), prin Ordonanţa Guvernului nr. 46 din 12 august 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 241 din 29 august 1994 (aprobată prin Legea nr. 132 din 22 decembrie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 359 din 23 decembrie 1994), prin Ordonanţa Guvernului nr. 20 din 4 august 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 184 din 15 august 1995 (aprobată prin Legea nr. 104 din 16 noiembrie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 270 din 21 noiembrie 1995), prin Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 5 din 31 august 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 2 septembrie 1996 (aprobată prin Legea nr. 47 din 4 aprilie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 58 din 8 aprilie 1997), prin Ordonanţa Guvernului nr. 57 din 28 august 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 225 din 30 august 1997, prin Ordonanţa de urgenţă nr. 1 din 23 ianuarie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 26 din 26 ianuarie 1998 şi prin Legea 54 din 2 martie 1998 publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 102 din 4 martie 1998.

CUPRINS

CAPITOLUL 1 846
Dispoziții generale 846
CAPITOLUL 2 847
Stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor 847
CAPITOLUL 3 857
Dispoziții privind terenurile proprietate de stat şi unele prevederi speciale857
CAPITOLUL 4 862
Dispoziții procedurale 862
CAPITOLUL 5 863
Circulația juridică a terenurilor 863
CAPITOLUL 6 864
Folosirea terenului pentru producția agricolă şi silvică 864
CAPITOLUL 7 867
Folosirea temporară sau definitivă a terenurilor în alte scopuri decât producția agricolă şi silvică 867
CAPITOLUL 8 870
Organizarea şi amenajarea teritoriului agricol 870
CAPITOLUL 9 871
Sancțiuni 871
CAPITOLUL 10 873
Dispoziții tranzitorii şi finale 873
LEGEA 169/1997 875

CAPITOLUL 1

Dispoziţii generale

Art. 1. - Terenurile de orice fel, indiferent de destinaţie, de titlul pe baza căruia sunt deţinute sau de domeniul public ori privat din care fac parte, constituie fondul funciar al României.

Art. 2. - În funcţie de destinaţie, terenurile sunt:

a) terenuri cu destinaţie agricolă, şi anume: terenurile agricole productive – arabile, viile, livezile, pepinierele viticole, pomicole, plantaţiile de hamei şi duzi, păşunile, fâneţele, serele, solariile, răsadniţele şi altele asemenea–, cele cu vegetaţie forestieră, dacă nu fac parte din amenajamentele silvice, păşunile împădurite, cele ocupate cu construcţii şi instalaţii agrozootehnice, amenajările piscicole şi de îmbunătăţiri funciare, drumurile tehnologice şi de exploatare agricolă, platformele şi spaţiile de depozitare care servesc nevoilor producţiei agricole şi terenurile neproductive care pot fi amenajate şi folosite pentru producţia agricolă;

b) terenuri cu destinaţie forestieră, şi anume: terenurile împădurite sau cele care servesc nevoilor de cultură, producţie ori administrare silvică, terenurile destinate împăduririlor şi cele neproductive - stâncării, abrupturi, bolovănişuri, râpe, ravene, torenţi -, dacă sunt cuprinse în amenajamentele silvice;

c) terenuri aflate permanent sub ape, şi anume: albiile minore ale cursurilor de apă, cuvetele lacurilor la nivelurile maxime de retenţie, fundul apelor maritime interioare şi al mării teritoriale;

d) terenuri din intravilan, aferente localităţilor urbane şi rurale, pe care sunt amplasate construcţiile, alte amenajări ale localităţilor, inclusiv terenurile agricole şi forestiere;

e) terenuri cu destinaţii speciale, cum sunt cele folosite pentru transporturile rutiere, feroviare, navale şi aeriene, cu construcţiile şi instalaţiile aferente, construcţii şi instalaţii hidrotehnice, termice, de transport al energiei electrice şi gazelor naturale, de telecomunicaţii, pentru exploatările miniere şi petroliere, cariere şi halde de orice fel, pentru nevoile de apărare, plajele, rezervaţiile, monumentele naturii, ansamblurile şi siturile arheologice şi istorice şi altele asemenea.

Art. 3. - În sensul prezentei legi, prin deţinători de terenuri se înţelege titularii dreptului de proprietate, ai altor drepturi reale asupra acestora sau cei care, potrivit legii civile, au calitatea de posesori ori deţinători precari.

Art. 4. - (1) Terenurile pot face obiectul dreptului de proprietate privată sau al altor drepturi reale, având ca titulari persoane fizice sau juridice, ori pot aparţine domeniului public sau domeniului privat.

(2) Domeniul public poate fi de interes naţional, caz în care proprietatea asupra sa, în regim de drept public, aparţine statului, sau de interes local, caz în care proprietatea, de asemenea, în regim de drept public, aparţine comunelor, oraşelor, municipiilor sau judeţelor.

(3) Administrarea domeniului de interes public naţional se face de către

organele prevăzute de lege, iar administrarea domeniului public de interes local se face de către primării sau, după caz, de către prefecturi.

(4) Terenurile din domeniul public sunt cele afectate unei utilităţi publice.

Art. 5. - (1) Aparţin domeniului public terenurile pe care sunt amplasate construcţii de interes public, pieţe, căi de comunicaţii, reţele stradale şi parcuri publice, porturi şi aeroporturi, terenurile cu destinaţie forestieră, albiile râurilor şi fluviilor, cuvetele lacurilor de interes public, fundul apelor maritime interioare şi al mării teritoriale, ţărmurile Mării Negre, inclusiv plajele, terenurile pentru rezervaţii naturale şi parcuri naţionale, monumentele, ansamblurile şi siturile arheologice şi istorice, monumentele naturii, terenurile pentru nevoile apărării sau pentru alte folosinţe care, potrivit legii, sunt de domeniul public ori care, prin natura lor, sunt de uz sau interes public.

(2) Terenurile care fac parte din domeniul public sunt inalienabile, insesizabile şi imprescriptibile. Ele nu pot fi introduse în circuitul civil decât dacă, potrivit legii, sunt dezafectate din domeniul public.

Art. 6. - Domeniul privat al statului şi, respectiv, al comunelor, oraşelor, municipiilor şi judeţelor este alcătuit din terenurile dobândite de acestea prin modurile prevăzute de lege, precum şi din terenurile dezafectate, potrivit legii, din domeniul public. El este supus dispoziţiilor de drept comun, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 7. - Fondul funciar şi, în mod corespunzător, dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale trebuie înregistrate în documentele de evidenţă funciară şi de publicitate imobiliară prevăzute de lege.

CAPITOLUL 2

Stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor

Art. 8. - (1) Stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor care se găsesc în patrimoniul cooperativelor agricole de producţie se face în condiţiile prezentei legi, prin reconstituirea dreptului de proprietate sau constituirea acestui drept.

(2) De prevederile legii beneficiază membrii cooperatori care au adus pământ în cooperativa agricolă de producţie sau cărora li s-a preluat în orice mod teren de către aceasta, precum şi, în condiţiile legii civile, moştenitorii acestora, membrii cooperatori care nu au adus pământ în cooperativă şi alte persoane anume stabilite.

(3) Stabilirea dreptului de proprietate se face, la cerere, prin eliberarea unui titlu de proprietate în limita unei suprafeţe minime de 0,5 ha pentru fiecare persoană îndreptăţită, potrivit prezentei legi, şi de maximum 10 ha de familie, în echivalent arabil.

(4) Prin familie se înţelege soţii şi copiii necăsătoriţi, dacă gospodăresc împreună cu părinţii lor.

Art. 9. - (1) Persoanele cărora li s-a reconstituit dreptul de proprietate în limita suprafeţei de teren de 10 ha de familie, în echivalent arabil, pot cere reconstituirea dreptului de proprietate şi pentru diferenţa dintre această suprafaţă şi cea pe care au adus-o în cooperativa agricolă de producţie sau care a fost preluată în orice mod de aceasta, până la limita suprafeţei prevăzute la art. 3 lit. h) din Legea nr. 187/1945 pentru înfăptuirea reformei agrare, de familie, indiferent dacă reconstituirea urmează să se facă în mai multe localităţi sau de la autori diferiţi.

(2) Persoanele cărora li s-a reconstituit dreptul de proprietate, potrivit legii, în limita suprafeţei de teren de până la 10 ha de familie şi cărora li s-a aplicat cota de reducere, potrivit art. 14 alin. (3) din lege, pot formula cerere pentru suprafeţele de teren care au constituit această cotă. Cererile se formulează în cazul în care cota de reducere a depăşit procentul de 5% .

(3) Cererea se depune la primăria localităţii sau, după caz, la primăriile localităţilor în raza cărora se afla terenul pentru care urmează să se reconstituie dreptul de proprietate, personal sau prin poştă, cu confirmare de primire, în termen de 150 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, sub sancţiunea decăderii.

(4) Cererea va cuprinde:

a) numele şi prenumele persoanei solicitante şi domiciliul acesteia;

b) calitatea de titular sau de moştenitor al dreptului de proprietate pentru care i s-a reconstituit sau urmează să i se reconstituie acest drept, potrivit prezentei legi;

c) suprafaţa de teren care i s-a reconstituit şi diferenţa pe care o solicită.

(5) La cerere se va anexa:

a) copie xerox de pe titlul de proprietate care s-a emis sau, după caz, de pe procesul-verbal ori de pe fişa de punere în posesie;

b) copii xerox de pe actele doveditoare ale dreptului de proprietate pentru suprafeţele de teren solicitate în plus;

c) o declaraţie în care se va menţiona, pe propria răspundere, suprafaţa totală de teren atribuită în proprietate, prin reconstituire sau prin constituire, de familie, potrivit prezentei legi, chiar dacă aceasta s-a făcut în mai multe localităţi sau de la mai mulţi autori.

(6) Primarul va constitui un registru special, parafat, numerotat şi sigilat, în care se vor înregistra, în ordine cronologică, cererile depuse de persoanele îndreptăţite şi va emite, la cerere, un bon cu numărul de înregistrare.

(7) Pentru cererile depuse prin poştă, pe confirmarea de primire se vor menţiona numărul de înregistrare a cererii şi data acesteia.

(8) Primarul sau secretarul consiliului local este obligat să primească cererea şi să o înregistreze, indiferent dacă aceasta cuprinde sau nu toate menţiunile precizate în alin. (4) şi dacă nu este însoţită de toate actele prevăzute la alin. (5). În acest caz, primarul sau secretarul este obligat să comunice solicitantului ca, înlăuntrul termenului de 150 de zile, să depună toate actele menţionate la alin. (5), sub sancţiunea decăderii acestuia din termen.

(9) Nerespectarea obligaţiilor prevăzute la alin. (6) de către primar sau secretar atrage după sine atât răspunderea administrativă şi

disciplinară a acestuia, potrivit legii, cât şi plata de daune cominatorii sau, după caz, şi de daune-interese.

(10) După expirarea termenului de 150 de zile prevăzut la alin. (3), primarul este obligat ca, în termen de 30 de zile, să întocmească situaţia privind categoriile de persoane, terenurile agricole solicitate şi balanţa fondului funciar pe localitate - comună, oraş, municipiu -, în vederea reconstituirii dreptului de proprietate, potrivit legii. Înlăuntrul acestui termen, primarul le va transmite prefectului, sub semnătură.

(11) În termen de 15 zile de la primire, prefectul va întocmi situaţia privind categoriile de persoane solicitante şi balanţa fondului funciar pe judeţ, pe care le va transmite, în acelaşi termen, Departamentului pentru Administraţie Publică Locală.

(12) După întocmirea balanţei fondului funciar la nivel de ţară, prin lege se vor stabili suprafeţele de teren agricol care vor fi reconstituite.

Art. 10. - (1) Persoanele fizice şi persoanele juridice cărora li s-a reconstituit sau li s-a constituit dreptul de proprietate asupra terenurilor agricole, potrivit prezentei legi, precum şi persoanele juridice care au în patrimoniu sau în administrare terenuri agricole ori deţin în orice mod asemenea terenuri au obligaţia de a da secretarului consiliului local o declaraţie în care vor menţiona suprafaţa de teren agricol atribuită sau, respectiv, deţinută efectiv, în una sau mai multe localităţi, iar pentru persoanele fizice, şi de la mai mulţi autori.

(2) Persoanele fizice vor face declaraţia pe propria răspundere, iar persoanele juridice, prin reprezentanţii lor.

Art. 11. - (1) Suprafaţa adusă în cooperativa agricolă de producţie este cea care rezultă din: actele de proprietate, cartea funciară, cadastru, cererile de înscriere în cooperativă, registrul agricol de la data intrării în cooperativă, evidenţele cooperativei sau, în lipsa acestora, din orice alte probe, inclusiv declaraţii de martori.

(2) Dispoziţiile alineatului precedent se aplică în mod corespunzător şi în ceea ce priveşte suprafeţele preluate de cooperativele agricole de producţie fie în baza unor legi speciale, fie fără nici un titlu sau în orice alt mod.

(3) Stabilirea dreptului de proprietate se face la cerere, pe baza situaţiei terenurilor deţinute de cooperativa agricolă de producţie la 1 ianuarie 1990, înscrisă în sistemul de evidenţă a cadastrului funciar general sau a registrului agricol, corectată cu înstrăinările legal efectuate de către cooperativă până la data intrării în vigoare a legii.

(4) Cererea de stabilire a dreptului de proprietate se depune şi se înregistrează la primărie în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 12. - (1) În scopul stabilirii dreptului de proprietate prin reconstituirea sau constituirea acestuia, atribuirii efective a terenurilor celor îndreptăţiţi şi eliberării titlurilor de proprietate, în fiecare comună, oraş sau municipiu, se constituie, prin ordinul prefectului[1], o comisie condusă de primar.

(2) Comisiile comunale, orăşeneşti sau municipale vor funcţiona sub îndrumarea unei comisii judeţene, numită prin ordinul prefectului şi condusă de acesta.

(3) Procedura de constituire şi modul de funcţionare a comisiilor, precum şi modelul şi modul de atribuire a noilor titluri de proprietate se vor stabili prin hotărâre a Guvernului[2] în termen de 15 zile de la data publicării prezentei legi. Din comisii vor face parte cetăţeni desemnaţi de obşte din toate categoriile îndreptăţite, specialişti şi funcţionari publici. În comunele constituite din mai multe sate, cetăţenii vor fi desemnaţi proporţional cu ponderea numerică a locuitorilor din fiecare sat.

Art. 13. - (1) Calitatea de moştenitor se stabileşte pe baza certificatului de moştenitor sau a hotărârii judecătoreşti definitive ori, în lipsa acestora, prin orice probe din care rezultă acceptarea moştenirii.

(2) Moştenitorii care nu-şi pot dovedi această calitate, întrucât terenurile nu s-au găsit în circuitul civil, sunt socotiţi repuşi de drept în termenul de acceptare cu privire la cota ce li se cuvine din terenurile ce au aparţinut autorului lor. Ei sunt consideraţi că au acceptat moştenirea prin cererea pe care o fac comisiei.

(3) Titlul de proprietate se emite cu privire la suprafaţa de teren determinată pe numele tuturor moştenitorilor, urmând ca ei să procedeze potrivit dreptului comun.

Art. 14. - (1) Terenurile cooperativelor agricole de producţie situate în extravilanul localităţilor devin proprietatea cooperatorilor sau, după caz, a moştenitorilor acestora, corespunzător suprafeţelor aduse sau preluate în orice mod în patrimoniul cooperativei.

(2) Atribuirea efectivă a terenurilor se face, în zona colinară, de regulă, pe vechile amplasamente, iar în zonele de câmpie, pe sole stabilite de comisie şi nu neapărat pe vechile amplasamente ale proprietăţii, în cadrul perimetrelor actuale ale cooperativelor agricole de producţie.

(3) În cazul în care între suprafaţa de teren a cooperativei agricole de producţie, rezultată prin însumarea suprafeţelor de teren aduse de cooperatori sau preluate în orice alt mod de cooperativă, şi suprafaţa de teren actuală au intervenit modificări atât în ce priveşte suprafaţa totală, cât şi pe categorii de folosinţă, stabilirea proprietăţii cooperatorilor sau a moştenitorilor acestora se face prin reducerea unei cote proporţionale rezultate din scăderea suprafeţelor legal folosite în alte scopuri din suprafaţa totală iniţială şi proporţional cu categoriile de folosinţă agricolă existente. Nu vor fi afectaţi deţinătorii de suprafeţe care au proprietăţi mai mici de 1 ha.

(4) Suprafeţele ocupate de plantaţii pomicole, viticole, sere, heleştee, amenajări piscicole, pepiniere, construcţii administrative şi

---

[1] Potrivit alin. (1) din Legea nr. 69/1991, republicată, prefectul emite ordine.

[2] A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 131/1991, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 7 din 19 ianuarie 1993.

agrozootehnice, precum şi cele necesare bazei furajere aferente capacităţilor de producţie zootehnice existente în cooperativele agricole de producţie pot reprezenta, pe baza opţiunii proprietarilor, aport la constituirea unor forme de asociere de tip privat, cu sau fără personalitate juridică.

Art. 15 – (1) Membrii cooperatori care, după caz, au părăsit cooperativa agricolă de producţie, nu au muncit în cooperativă sau nu locuiesc în localitatea respectivă, precum şi moştenitorii acestora pot primi terenurile din extravilan aduse sau preluate în orice mod în patrimoniul cooperativei.

(2) Dispoziţiile alineatului precedent se aplică şi persoanelor ale căror terenuri au trecut, cu sau fără titlu, în patrimoniul cooperativei agricole de producţie fără ca ele să fi dobândit calitatea de cooperatori, precum şi, după caz, moştenitorilor acestora.

(3) De prevederile alin. (2) beneficiază şi persoanele deţinătoare ale titlurilor de Cavaler al Ordinului "Mihai Viteazul", "Mihai Viteazul cu Spadă" şi moştenitorii lor, care au optat şi cărora li s-a atribuit, la data împroprietăririi, teren arabil, cu excepţia celor care l-au înstrăinat.

(4) Dispoziţiile art. 14 alin. (2) şi (3) se aplică în mod corespunzător.

(5) Se vor atribui, la cerere, persoanelor care şi-au pierdut total sau parţial capacitatea de muncă şi moştenitorilor celor care au decedat - ca urmare a participării la lupta pentru victoria Revoluţiei din decembrie 1989 - în proprietate, terenuri în suprafaţă de 10.000 mp în echivalent arabil. Pentru terenurile atribuite, aceşti beneficiari nu datorează taxe sau impozite.

Art. 16 - (1) În cazurile în care în perimetrul unor cooperative agricole de producţie au fost comasate şi terenuri agricole ale unor proprietari particulari, iar aceştia nu au preluat în compensaţie alte terenuri, la cererea lor sau a moştenitorilor, ei vor fi repuşi în proprietate şi li se vor restitui suprafeţele în cotă echivalentă, în cadrul unor sole stabilite de comisie.

(2) Dispoziţiile art. 14 alin. (2) şi (3) se aplică în mod corespunzător.

Art. 17 - (1) În localităţile cu cetăţeni români, aparţinând minorităţii germane sau în care locuiesc persoane care au fost deportate sau strămutate, deposedate de terenuri prin acte normative intervenite după anul 1944, se vor atribui în proprietate, la cerere, cu prioritate acestora sau moştenitorilor, suprafeţe de teren din rezerva aflata la dispoziţia comisiilor sau se va proceda conform art. 37.

(2) La atribuire, se va avea în vedere suprafaţa de teren pe care aceştia au avut-o în proprietate, fără a se depăşi 10 ha de familie, în echivalent arabil.

Art. 18 - (1) Terenurile din extravilan aduse sau preluate în orice alt mod în patrimoniul cooperativei agricole de producţie de la cooperatori sau de la alte persoane care au decedat şi nu au moştenitori, precum şi terenurile pentru care nu s-au formulat cereri de restituire rămân la dispoziţia comisiei.

(2) Toate terenurile cooperativei agricole de producţie care nu sunt atribuite conform art. 14-17, precum şi terenurile extravilane proprietatea statului aflate în folosinţa cooperativei,

rămân, de asemenea, la dispoziţia comisiei, urmând a fi atribuite altor persoane îndreptăţite, potrivit prevederilor prezentei legi.

(3) Terenurile neatribuite, rămase la dispoziţia comisiei, trec în domeniul privat al comunei, oraşului sau al municipiului, urmând a fi puse la dispoziţia celor care doresc să întemeieze sau să dezvolte exploataţii agricole, prin închiriere, concesionare sau vânzare, în condiţiile legii.

Art. 19 - (1) Membrilor cooperatori activi care nu au adus teren în cooperativa agricolă de producţie sau au adus teren mai puţin de 5.000 mp, precum şi celor care, neavând calitatea de cooperatori, au lucrat în orice mod, ca angajaţi în ultimii 3 ani în cooperativă sau în asociaţii cooperatiste, li se pot atribui în proprietate loturi din terenurile prevăzute la art. 18, dacă sunt stabiliţi sau urmează să se stabilească în localitate şi nu deţin teren în proprietate în alte localităţi. Suprafaţa atribuită în proprietate se va determina ţinând seama de suprafaţa terenurilor, numărul solicitanţilor şi de suprafaţa atribuită celor care au adus pământ în cooperativa agricolă de producţie.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi persoanelor care au fost deportate şi nu beneficiază de dispoziţiile art. 14 - 16.

(3) Se pot atribui, la cerere, în folosinţă agricolă, până la 5.000 mp în echivalent arabil, de familie, personalului de specialitate din serviciile publice comunale, în perioada cât lucrează în localitate, dacă nu are teren în proprietate în această localitate, el sau membrii familiei din care face parte. Dreptul de proprietate asupra acestor terenuri aparţine comunei, oraşului sau municipiului, după caz.

(4) Atribuirea în folosinţa nu se poate face în cazurile în care în localitatea respectivă s-au operat reducerile prevăzute la art. 14 alin. (3).

(5) La plecarea din localitate persoanele menţionate la alin. (3) au dreptul la despăgubiri pentru investiţiile făcute, cu consimţământul prealabil al proprietarului şi dacă sunt utile pe suprafaţa atribuită.

Art. 20 - În situaţia în care în unele cooperative agricole de producţie nu mai rămâne teren disponibil pentru a se atribui suprafaţa minimă prevăzută la art. 8, precum şi pentru persoanele prevăzute la art. 17 şi 19 alin. (1) şi (2), comisia va hotărî reducerea în cotă proporţională a suprafeţei ce se repartizează pentru a se atribui terenuri în proprietate şi acestor categorii.

Art. 21 - (1) În localităţile cu excedent de suprafaţă agricolă, cu deficit de forţă de muncă în agricultură, din terenurile prevăzute la art. 18 se poate atribui în proprietate teren până la 10 ha în echivalent arabil tuturor familiilor care solicită în scris şi se obligă să lucreze această suprafaţă.

(2) Familiile fără pământ sau cu pământ puţin din alte localităţi, care solicită în scris, pot primi în proprietate până la 10 ha teren în echivalent arabil, cu obligaţia de a-şi stabili domiciliul în comună, oraş sau municipiu, după caz, şi de a cultiva pământul primit, renunţând la proprietatea avută în localitatea lor, din extravilan.

Art. 22 - (1) Din terenurile agricole, comisiile vor atribui în proprietate, la cererea comisiilor parohiale ori a altor organe reprezentative ale comunităţilor locale de cult - din mediul rural -, o suprafaţă de teren de până la 5 ha în echivalent arabil pentru fiecare parohie sau schit, aparţinând cultelor recunoscute de lege, ori de până la 10 ha teren agricol în echivalent arabil în cazul mănăstirilor, în măsura în care toate aceste aşezăminte au posedat în trecut terenuri agricole preluate de cooperativele agricole de producţie, iar în prezent nu au asemenea terenuri ori au suprafeţe restrânse. În zonele necooperativizate, reconstituirea dreptului de proprietate se va face din terenurile aflate în proprietatea statului şi în administrarea primăriilor, la propunerea acestora, prin ordinul prefectului.

(2) Dispoziţiile art. 9 alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

(3) Organele reprezentative ale unităţilor de cult, recunoscute de lege, din mediul rural, pot cere reconstituirea dreptului de proprietate şi pentru suprafaţa de teren agricol care reprezintă diferenţa dintre suprafaţa de 5 ha, în cazul parohiilor, şi suprafaţa pe care au avut-o în proprietate, dar nu mai mult de 10 ha, şi pentru suprafaţa ce reprezintă diferenţa dintre suprafaţa de 10 ha, în cazul mănăstirilor şi schiturilor, şi suprafaţa pe care au avut-o în proprietate, dar nu mai mult de 50 ha.

(4) Dispoziţiile art. 9 rămân aplicabile.

(5) Pentru parohiile, schiturile şi mănăstirile din mediul urban, consiliile şi organele reprezentative ale acestora pot cere reconstituirea dreptului de proprietate în condiţiile alin. (3) şi (4).

(6) Pot cere reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole care le-au aparţinut în proprietate, în limita suprafeţelor pe care le-au avut, şi organele reprezentative ale altor unităţi de cult, astfel:

a) centrul patriarhal, până la 200 ha;

b) centrele eparhiale, până la 100 ha;

c) protoieriile, până la 50 ha;

d) parohiile din mediul urban, până la 10 ha;

e) filialele din mediul rural şi urban, până la 10 ha.

Art. 23 - (1) Sunt şi rămân în proprietatea privată a cooperatorilor sau, după caz, a moştenitorilor acestora, indiferent de ocupaţia sau domiciliul lor, terenurile aferente casei de locuit şi anexelor gospodăreşti, precum şi curtea şi gradina din jurul acestora, determinate potrivit art. 8 din Decretul-lege nr. 42/1990 privind unele măsuri pentru stimularea ţărănimii.

(2) Suprafeţele de terenuri aferente casei de locuit şi anexelor gospodăreşti, precum şi curtea şi gradina din jurul acestora sunt acelea evidenţiate ca atare în actele de proprietate, în cartea funciară, în registrul agricol sau în alte documente funciare, la data intrării în cooperativa agricolă de producţie.

(3) Pentru suprafaţa de teren agricol atribuită de cooperativa agricolă de producţie ca lot de folosinţă, potrivit prevederilor art. 4 din Decretul-lege nr. 42/1990, nu se reconstituie sau nu se constituie dreptul de proprietate persoanei căreia i s-a atribuit, indiferent dacă acest teren se afla în continuarea grădinii în intravilan sau în alt loc, în extravilan, cu excepţia celor strămutaţi,

pentru realizarea unor investiții de interes local sau de utilitate publică.

(4) Dispozițiile alin. (1) se aplică și persoanelor din zonele cooperativizate, care nu au avut calitatea de cooperator.

Art. 24 - (1) Terenurile situate în intravilanul localităților, care au fost atribuite de cooperativele agricole de producție, potrivit legii, cooperatorilor sau altor persoane îndreptățite, pentru construcția de locuințe și anexe gospodărești, pe care le-au edificat, rămân și se înscriu în proprietatea actualilor deținători, chiar dacă atribuirea s-a făcut din terenurile preluate în orice mod de la foștii proprietari.

(2) Foștii proprietari vor fi compensați cu o suprafață de teren echivalentă în intravilan sau, în lipsă, cu teren situat în extravilan, în imediata vecinătate.

Art. 25 - (1) În cazul în care cooperativa agricolă de producție a atribuit loturi în folosință unor cooperatori, în grădinile din intravilan ale foștilor proprietari, asemenea terenuri revin, de drept, în proprietatea deținătorilor inițiali sau a moștenitorilor acestora.

(2) Persoanele care au primit terenuri în condițiile alin. (1) și pe care au efectuat investiții au dreptul la o despăgubire egală cu contravaloarea acestora, dacă nu pot fi ridicate.

(3) Prin investiții, în sensul alin. (2), se înțelege lucrările destinate exploatării agricole a terenului.

Art. 26 - (1) Terenurile situate în intravilanul localității, care au aparținut cooperatorilor sau altor persoane care au decedat, în ambele cazuri fără moștenitori, trec în proprietatea comunei, orașului sau a municipiului, după caz, și în administrarea primăriilor, pentru a fi vândute, concesionate ori date în folosința celor care solicită să-și construiască locuințe și nu au teren, ori pentru amplasarea de obiective social-culturale sau cu caracter productiv, potrivit legii, ori pentru compensările prevăzute la art. 24.

(2) Până la efectuarea operațiunilor prevăzute la alin. (1), terenurile vor fi înscrise și folosite conform destinației avute.

Art. 27 - (1) Punerea în posesie și eliberarea titlurilor de proprietate celor îndreptățiți nu pot avea loc decât numai după ce s-au făcut în teren delimitările necesare pentru măsurători, stabilirea vecinătăților pe temeiul schiței, amplasamentului stabilit și întocmirea documentelor constatatoare prealabile.

(2) În toate cazurile în care reconstituirea dreptului de proprietate se face pe vechile amplasamente, cu ocazia măsurătorilor comisia ia act de recunoașterea reciprocă a limitelor proprietății de către vecini și le consemnează în documentele constatatoare.

(3) Pentru terenurile aflate în exploatarea societăților agricole de tip privat, constituite în temeiul Legii nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, comisiile locale și cele județene, în termen de 12 luni, vor efectua toate operațiunile prevăzute la alin. (1) și (2) și vor elibera titlurile de proprietate.

(4) Membrii și conducerea acestor societăți agricole au obligația de a solicita imediat comisiilor locale să

efectueze operaţiunile prevăzute la alineatul precedent, iar comisiile judeţene, să solicite eliberarea titlurilor de proprietate.

(5) Încălcarea prevederilor alineatelor precedente atrage desfiinţarea, de drept, a societăţilor agricole în cauză.

(6) La desfiinţarea cooperativei agricole de producţie, o comisie de lichidare constituită în termen de 15 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, prin ordinul prefectului, la propunerea primăriei, va proceda în termen de 9 luni de la desfiinţarea cooperativei, la realizarea activului şi la plata pasivului, în condiţiile prevăzute de lege.

Art. 28 - (1) Comisiile de lichidare prevăzute de art. 27 au obligaţia de a constata şi stabili orice fapte de încălcare a legii, de a lua masuri de recuperare a pagubelor, conform legii, şi de a sesiza, dacă este cazul, organele de urmărire penală.

(2) Sumele recuperate în condiţiile alin. (1) constituie activ lichidat şi urmează destinaţia celor prevăzute la art. 27.

(3) La expirarea termenului prevăzut la art. 27, comisiile de lichidare vor prezenta bilanţul de lichidare şi raportul explicativ organului de specialitate al prefecturii sau al Primăriei Municipiului Bucureşti, investit cu atribuţii de control financiar, potrivit legii, pentru descărcare.

(4) Actele de constatare a datoriilor faţă de stat şi faţă de alte persoane juridice, rămase după terminarea operaţiunilor de lichidare, întocmite de către comisia de lichidare, vor fi avizate şi centralizate de către Ministerul Finanţelor, după care Guvernul le va prezenta Parlamentului, cu propuneri de rezolvare.

Art. 29 - (1) Construcţiile agrozootehnice, atelierele de industrie mică, maşinile, utilajele şi alte asemenea mijloace fixe, ce au aparţinut cooperativei agricole de producţie desfiinţate, precum şi terenurile de sub acestea, ca şi cele necesare utilizării lor normale, plantaţiile de vii şi pomi şi animalele devin proprietatea membrilor asociaţiilor de tip privat, cu personalitate juridică, dacă se vor înfiinţa.

(2) Drepturile foştilor cooperatori asupra bunurilor prevăzute la alin. (1) se vor stabili în cotă valorică, proporţional cu suprafaţa de teren adusă sau preluată în orice mod în cooperativa agricolă de producţie şi cu volumul muncii prestate. Membrii asociaţi vor constitui aceste drepturi ca aport în natură la noua asociaţie.

(3) Foştilor cooperatori care nu devin membri ai acestei asociaţii li se vor stabili drepturi de creanţă proporţional cu cota valorica ce li se cuvine din patrimoniul cooperativei agricole de producţie, dacă nu au fost acoperite în altă modalitate. Plata creanţelor se va face de către asociaţie, în natură sau în bani, potrivit hotărârii comisiei de lichidare.

(4) În cazul în care nu s-au constituit asemenea asociaţii, bunurile şi animalele prevăzute la alin. (1) se vor vinde prin licitaţie publică persoanelor fizice sau juridice, urmând ca din preţul realizat să se achite datoriile de orice fel ale fostei cooperative agricole de producţie. Fac excepţie bovinele şi ovinele, precum şi

plantaţiile de vii şi pomi, care vor fi atribuite foştilor cooperatori.

(5) În termen de 9 luni de la desfiinţarea cooperativei agricole de producţie, se vor stabili drepturile băneşti ce revin fiecărui fost membru cooperator de către comisia de lichidare constituita potrivit art. 27 alin. (6).

(6) Foştii membri cooperatori vor primi cota cuvenita din valorificarea prin licitaţie a bunurilor comune, proporţional cu suprafaţa de teren adusă în cooperativa agricolă de producţie, în echivalent arabil, şi volumul valoric de muncă efectuat.

(7) Bunurile prevăzute la alin. (1), care nu se vând în termen de un an de la data desfiinţării cooperativei agricole de producţie, trec în proprietatea privată a comunelor, oraşelor şi a municipiilor unde acestea sunt situate, fără nici o despăgubire, şi în administrarea primăriilor.

(8) Demolarea construcţiilor agrozootehnice, a atelierelor de întreţinere, a instalaţiilor şi a anexelor gospodăreşti şi de industrie mică, care fac obiectul alin. (1), este interzisă. Prin excepţie, dacă sunt degradate sau din orice alt motiv nu pot fi utilizate, ele pot fi desfiinţate cu autorizaţia prefecturii, iar materialele vor fi valorificate de primării, urmând ca sumele rezultate să intre în activul operaţiunilor de lichidare.

(9) Construcţiile afectate unei utilizări sociale sau culturale trec fără plată, în regim de drept public, în proprietatea comunelor, oraşelor sau a municipiilor şi în administrarea primăriilor.

Art. 30 - (1) Asociaţiile intercooperatiste sau de stat şi cooperatiste de orice profil se pot reorganiza în societăţi comerciale pe acţiuni, în termen de 90 de zile de la publicarea legii în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Terenurile şi celelalte bunuri aduse de cooperativa agricolă de producţie în asociaţie, precum şi bunurile dobândite de aceasta devin proprietatea societăţii comerciale, iar cooperatorii şi celelalte persoane îndreptăţite a-şi reconstitui proprietatea asupra terenurilor ce aparţin societăţii, precum şi salariaţii acesteia pot deveni acţionari în condiţiile legii.

(3) În cazul în care unii cooperatori sau alte persoane îndreptăţite, prevăzute la alin. (2), nu vor opta pentru a deveni acţionari ai societăţii comerciale, li se va stabili dreptul de proprietate, conform prevederilor art. 14 şi 15 din prezenta lege, din terenurile care nu au fost aduse de cooperativa agricolă de producţie în asociaţie.

(4) În localităţile în care nu există aceste posibilităţi, se vor putea desfiinţa unele ferme neeficiente ale asociaţiei. Hotărârea în această privinţă se adoptă de către comisia judeţeană, la propunerea comisiilor comunale, orăşeneşti sau municipale, după caz.

Art. 31 - (1) Terenurile proprietatea statului aflate în exploatarea cooperativelor agricole de producţie sunt la dispoziţia comisiilor prevăzute la art. 12, în vederea atribuirii lor în proprietatea celor îndreptăţiţi, conform legii.

(2) Terenurile neatribuite, rămase la dispoziţia comisiei, vor trece în domeniul privat al comunei, oraşului sau al municipiului.

Art. 32 - (1) Terenul atribuit conform art. 19 alin. (1), art. 21 și art. 43 nu poate fi înstrăinat prin acte între vii timp de 10 ani, socotiți de la începutul anului următor celui în care s-a făcut înscrierea proprietății, sub sancțiunea nulității absolute a actului de înstrăinare.

(2) Constatarea nulității poate fi cerută în justiție de către primărie, prefectură, procuror, precum și de către oricare persoană interesată.

Art. 33 - Terenurile provenite din fostele izlazuri comunale - pajiști și arabil - care s-au aflat în folosința cooperativelor agricole de producție - trec în proprietatea privată a comunelor, orașelor sau, după caz, a municipiilor și în administrarea primăriilor, urmând a fi folosite ca pășuni comunale și pentru producerea de furaje și semințe pentru culturi furajere.

Art. 34 - Lucrările de îmbunătățiri funciare care se află pe terenurile primite, inclusiv zonele de protecție aferente, trec în proprietatea unităților specializate de exploatare a unor astfel de lucrări, în condițiile legii.

CAPITOLUL 3

Dispoziții privind terenurile proprietate de stat și unele prevederi speciale

Art. 35 - (1) Terenurile proprietatea statului sunt acele suprafețe intrate în patrimoniul său în conformitate cu prevederile legale existente până la data de 1 ianuarie 1990 și înregistrate ca atare în sistemul de evidență al cadastrului funciar general și în amenajamentele silvice.

(2) Terenurile proprietate de stat, administrate de institutele și stațiunile de cercetări științifice, agricole și silvice, destinate cercetării și producerii de semințe și material săditor din categorii biologice superioare și a animalelor de rasă, precum și din administrarea Institutului pentru Testarea și Înregistrarea Soiurilor de Plante de Cultură și a centrelor sale teritoriale aparțin domeniului public și rămân în administrarea acestora. În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi[3], Guvernul, la propunerea Ministerului Agriculturii și Alimentației, va delimita suprafețele de teren strict necesare cercetării și producerii de semințe și material săditor din categorii biologice superioare și animalelor de rasă și pe cele destinate producției, din administrarea institutelor și stațiunilor de cercetare și producție agricolă.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică și terenurilor proprietate de stat folosite, la data prezentei legi, de unitățile de învățământ cu profil agricol sau silvic și care trec în administrarea acestora.

Art. 36 - (1) Terenurile aflate în proprietatea statului, situate în intravilanul localităților și care sunt în administrarea primăriilor, la data prezentei legi, trec în proprietatea comunelor, orașelor sau a municipiilor, urmând regimul juridic al terenurilor prevăzute la art. 26.

(2) Terenurile proprietate de stat, situate în intravilanul localităților,

---

[3] Legea nr. 169/1997 a intrat în vigoare la data de 4 noiembrie 1997.

atribuite, potrivit legii, în folosință veşnică sau în folosința pe durata existenței construcției, în vederea construirii de locuințe proprietate personală sau cu ocazia cumpărării de la stat a unor asemenea locuințe, trec, la cererea proprietarilor actuali ai locuințelor, în proprietatea acestora, integral sau, după caz, proporțional cu cota deținută din construcție.

(3) Terenurile atribuite în folosință pe durata existenței construcțiilor dobânditorilor acestora, ca efect al preluării terenurilor aferente construcțiilor, în condițiile dispozițiilor art. 30 din Legea nr. 58/1974 cu privire la sistematizarea teritoriului şi localităților urbane şi rurale, trec în proprietatea actualilor titulari ai dreptului de folosință a terenului, proprietari ai locuințelor.

(4) Dispozițiile art. 23 rămân aplicabile.

(5) Terenurile fără construcții, neafectate de lucrări de investiții aprobate, potrivit legii, din intravilanul localităților, aflate în administrarea consiliilor locale, considerate proprietate de stat prin aplicarea dispozițiilor Decretului nr. 712/1966 şi a altor acte normative speciale, se restituie foştilor proprietari sau moştenitorilor acestora, după caz, la cerere.

(6) Atribuirea în proprietate a terenurilor prevăzute de alin. (2) - (5) se va face, prin ordinul prefectului, la propunerea primăriilor, făcută pe baza verificării situației juridice a terenurilor.

Art. 37 - (1) Persoanele ale căror terenuri agricole au fost trecute în proprietate de stat, ca efect al unor legi speciale, altele decât cele de expropriere, şi care se află în administrarea unităților agricole de stat devin, la cerere, acționari la societățile comerciale înființate, în baza Legii nr. 15/1990, din actualele unități agricole de stat. De aceleaşi prevederi beneficiază şi moştenitorii acestor persoane.

(2) Cererea se depune, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, la primăria în a cărei raza teritorială este situat terenul.

(3) Numărul de acțiuni primite va fi proporțional cu suprafața de teren în echivalent arabil, trecută în patrimoniul statului, fără a putea depăşi însă valoarea a 10 ha teren de familie, în echivalent arabil.

(4) Nu beneficiază de dispozițiile acestui articol persoanele ale căror terenuri au fost confiscate ca efect al unor condamnări penale, cu excepția persoanelor precizate în Decretul-lege nr. 118 din 30 martie 1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum şi celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, cu modificările ulterioare.

Art. 38 - (1) Persoanele fizice cărora li s-a stabilit calitatea de acționar în temeiul art. 37, persoanele cărora li s-au stabilit drepturi la institutele şi stațiunile de cercetare agricole şi la regiile autonome cu profil agricol, potrivit Legii nr. 46/1992, precum şi persoanele care au calitatea de locatori, potrivit art. 25 din Legea arendării nr. 16/1994, pot cere reconstituirea dreptului de proprietate şi pentru diferența de peste 10 ha de familie, până la limita suprafeței prevăzute la art. 3 lit. h) din

Legea nr. 187/1945, indiferent dacă reconstituirea urmează să se facă în mai multe localităţi sau de la autori diferiţi, în termenul, cu procedura şi în condiţiile prevăzute la art. 9 din prezenta lege.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1), cărora li s-a stabilit dreptul în acţiuni, în limita suprafeţei de până la 10 ha în echivalent arabil, pot face cerere, în cazul în care prin aplicarea coeficientului de echivalare, prevăzut în regulamentul aprobat de Hotărârea Guvernului nr. 131/1991, suprafaţa de teren putea depăşi, ca echivalenţă, 10 ha teren arabil, în termenul, cu procedura şi în condiţiile prevăzute la art. 9 alin. (3) - (9).

Art. 39 - Persoanele fizice ale căror terenuri agricole au fost trecute în proprietatea statului prin efectul Decretului nr. 83/1949, precum şi al oricăror alte acte normative de expropriere, sau moştenitorii acestora pot cere reconstituirea dreptului de proprietate pentru suprafaţa de teren trecuta în proprietatea statului, până la limita suprafeţei prevăzute la art. 3 lit. h) din Legea nr. 187/1945, de familie, indiferent dacă reconstituirea urmează a se face în mai multe localităţi sau de la autori diferiţi, în termenul, cu procedura şi în condiţiile prevăzute la art. 9.

Art. 40 - (1) După expirarea termenului de 90 de zile, în cazurile prevăzute la art. 38 şi 39, primarul va întocmi situaţia privind terenurile agricole solicitate de categoriile de persoane prevăzute şi balanţa fondului funciar pe localitate şi pe fiecare societate comercială şi institut sau staţiune de cercetare şi producţie agricolă ori regie autonomă cu profil agricol, din raza teritorială a localităţii.

(2) Dispoziţiile art. 9 alin. (9) rămân aplicabile.

Art. 41 - (1) Terenurile agricole fără construcţii, instalaţii, amenajări de interes public, intrate în proprietatea statului şi aflate în administrarea primăriilor la data prezentei legi, se vor restitui foştilor proprietari sau moştenitorilor acestora, fără a se putea depăşi suprafaţa de 10 ha de familie, în echivalent arabil.

(2) Restituirea terenurilor se face, la cerere, în condiţiile art. 11, prin ordinul prefectului, la propunerea primăriei.

(3) Prevederile art. 37 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

Art. 42 - (1) În localităţile cu deficit de teren, în care terenurile foştilor proprietari se află în proprietatea statului şi aceştia nu optează pentru acţiuni în condiţiile art. 37 şi nu li se pot atribui lor sau moştenitorilor suprafaţa minimă prevăzută de prezenta lege, comisiile judeţene vor hotărî atribuirea unei suprafeţe de 5.000 mp de familie, în echivalent arabil, la cerere, din terenurile proprietatea statului.

(2) Pentru diferenţa de teren până la care sunt îndreptăţiţi foştii proprietari sau moştenitorii lor, potrivit prezentei legi, se aplică corespunzător prevederile art. 37.

(3) Nu pot fi atribuite suprafeţele de teren pe care s-au efectuat investiţii, altele decât îmbunătăţiri funciare.

(4) Plantaţiile de vii sau pomi pot fi afectate în astfel de cazuri numai în situaţia în care nu există terenuri din altă categorie de folosinţă, pentru a fi atribuite în proprietate.

Art. 43 - (1) În zona montană - defavorizată de factori naturali cum sunt: clima, altitudinea, panta, izolarea - se poate atribui în proprietate, la cerere, o suprafaţă de teren de până la 10 ha în echivalent arabil familiilor tinere de ţărani care provin din mediul agricol montan, au priceperea necesară şi se obligă în scris să-şi creeze gospodării, să se ocupe de creşterea animalelor şi să exploateze raţional pământul în acest scop.

(2) Terenurile prevăzute la alineatul precedent se atribuie din domeniul privat al comunei, oraşului sau al municipiului, după caz.

(3) Atribuirea în proprietate a terenurilor se face prin ordinul prefectului la propunerea primăriilor.

Art. 44 - (1) Terenurile provenite din fostele izlazuri comunale, transmise unităţilor de stat şi care, în prezent, sunt folosite ca păşuni, fâneţe şi arabil, vor fi restituite în proprietatea comunelor, oraşelor şi a municipiilor, după caz, şi în administrarea primăriilor, pentru a fi folosite ca păşuni comunale şi pentru producerea de furaje sau seminţe de culturi furajere. Fac excepţie suprafeţele ocupate cu vii, pomi, seminceri furajeri, heleştee, lacuri sau cele destinate producerii de legume, fructe ori altă materie primă pentru fabricile de conserve, orezării şi câmpuri experimentale, destinate cercetării agricole, ce vor fi compensate în suprafaţă egală cu teren de aceeaşi calitate de către societăţile comerciale pe acţiuni, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi[4].

(2) Nerespectarea dispoziţiilor alineatului precedent duce la trecerea de drept în proprietatea comunelor, oraşelor sau a municipiilor, după caz, a acestor terenuri.

Art. 45 - (1) Persoanele fizice sau, după caz, moştenitorii acestora, ale căror terenuri cu vegetaţie forestieră, păduri, zăvoaie, tufărişuri, păşuni şi fâneţe împădurite au trecut în proprietatea statului prin efectul unor acte normative speciale, pot cere reconstituirea dreptului de proprietate şi pentru diferenţa de peste 1 ha, dar nu mai mult de 30 ha, de familie.

(2) Dacă pe suprafeţele de teren ce urmează a fi atribuite în condiţiile alineatului precedent se află construcţii sau amenajări forestiere, ori sunt în curs de execuţie sau în faza de proiectare, sau terenurile sunt defrişate, se vor atribui alte suprafeţe de teren, cu respectarea aceloraşi condiţii, în imediata apropiere.

(3) Persoanele prevăzute la alin. (1) vor formula cererile în termenul, cu procedura şi în condiţiile prevăzute la art. 9 alin. (3) - (9).

(4) Terenurile prevăzute la alin. (1), precum şi la art. 46 şi 47 vor fi gospodărite şi exploatate în regim silvic, potrivit legii. Regimul silvic pentru pădurile proprietate privată se va elabora şi se va aproba în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi[5], prin grija Ministerului Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului. Punerea în posesie

---

[4] Legea nr. 169/1997 a intrat în vigoare la data de 4 noiembrie 1997.

[5] Legea nr. 169/1997 a intrat în vigoare la data de 4 noiembrie 1997.

a pădurilor, zăvoaielor, tufărişurilor, a păşunilor şi fâneţelor împădurite se va face numai după stabilirea regimului silvic al acestora.

Art. 46 - (1) Foştii coposesori sau, după caz, moştenitorii acestora pot cere reconstituirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor prevăzute la art. 45, pe baza actelor care le atestă această calitate şi în limitele suprafeţelor prevăzute în acele acte.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică şi în cazul terenurilor exploatate în devălmăşie de către foştii moşneni sau răzeşi, în cadrul obştilor nedivizate.

(3) Dispoziţiile art. 45 alin. (2) rămân aplicabile.

(4) În cazurile în care terenurile care au aparţinut composesoratelor şi obştilor sunt situate pe raza teritoriala a mai multor localităţi, cererea se face la fiecare dintre ele, pentru suprafaţa situată pe raza acestora.

(5) Persoanele prevăzute la alin. (1) vor formula cererile în termenul, cu procedura şi în condiţiile prevăzute la art. 9 alin. (3) - (9).

Art. 47 - (1) Consiliile parohiale sau organele reprezentative ale schiturilor şi mănăstirilor, precum şi ale instituţiilor de învăţământ, pot cere restituirea terenurilor cu vegetaţie forestieră, păduri, zăvoaie, tufărişuri, fâneţe şi păşuni împădurite, care le-au aparţinut în proprietate, în limita suprafeţelor pe care le-au avut în proprietate, dar nu mai mult de 30 ha, indiferent dacă sunt situate pe raza mai multor localităţi.

(2) Cererile împreună cu actele doveditoare de proprietate se fac în termenul, cu procedura şi în condiţiile prevăzute la art. 9 alin. (3) - (9).

(3) Consiliile locale ale comunelor, oraşelor şi municipiilor pot cere restituirea în proprietate privată a terenurilor cu vegetaţie forestieră, păduri, zăvoaie, tufărişuri, fâneţe şi păşuni împădurite, în baza actelor care le atestă această calitate, cu procedura şi în condiţiile prevăzute la art. 9 alin. (3) - (9).

(4) Dispoziţiile art. 45 alin. (2) rămân aplicabile.

Art. 48 - Cetăţenii români cu domiciliul în străinătate, precum şi foştii cetăţeni români care şi-au redobândit cetăţenia română, indiferent dacă şi-au stabilit sau nu domiciliul în ţară, pot face cerere de reconstituire a dreptului de proprietate pentru suprafeţele de terenuri agricole sau terenuri cu destinaţie forestieră, prevăzute la art. 45, care le-au aparţinut în proprietate, dar numai până la limita prevăzută la art. 3 lit. h) din Legea nr. 187/1945, de familie, pentru terenurile agricole, şi nu mai mult de 30 ha de familie, pentru terenurile cu destinaţie forestieră, în termenul, cu procedura şi în condiţiile prevăzute la art. 9 alin. (3) - (9).

Art. 49 - (1) Persoanele cărora li s-au constituit drepturi de proprietate asupra terenurilor agricole sunt obligate să respecte întocmai condiţiile prevăzute la art. 19, 21 şi 43, în legătură cu stabilirea domiciliului şi întemeierea de noi gospodarii.

(2) Nerespectarea acestor condiţii atrage pierderea dreptului de proprietate asupra terenului şi a construcţiilor de orice fel realizate pe acesta. Pentru teren nu se vor acorda despăgubiri, iar pentru construcţii, proprietarul va primi o

despăgubire egală cu valoarea reală a acestora.

(3) Organul împuternicit să constate situaţiile prevăzute la alin. (2) este prefectul, care, prin ordin, atestă pierderea dreptului de proprietate şi trecerea acestuia, după caz, în proprietatea privată a comunei, a oraşului sau a municipiului în a cărui rază teritorială este situat terenul.

Art. 50 - Delimitarea teritorială a noilor proprietăţi, rezultate din aplicarea prezentei legi, porneşte de la actuala organizare a teritoriului şi se face pe baza unor proiecte de parcelare întocmite de către organele de specialitate.

CAPITOLUL 4

Dispoziţii procedurale

Art. 51 - Comisia judeţeană este competentă să soluţioneze contestaţiile şi să valideze ori să invalideze măsurile stabilite de comisiile locale.

Art. 52 - (1) În sensul prezentei legi, comisia locală este autoritate publică cu activitate administrativă, iar comisia judeţeană este autoritate publică cu autoritate administrativ-jurisdicţională.

(2) Comisia judeţeană şi cea locala au, în limitele competentei lor şi prin derogare de la dispoziţiile Codului de procedura civila, calitate procesuala pasiva şi, când este cazul, activa, fiind reprezentate legal prin prefect, respectiv primar sau, pe baza unui mandat convenţional, de către unul dintre membri, nefiind obligatorie asistarea prin avocat.

Art. 53 - (1) Hotărârile comisiei judeţene asupra contestaţiilor persoanelor care au cerut reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate privată asupra terenului, conform dispoziţiilor cuprinse în cap. II, şi cele asupra măsurilor stabilite de comisiile locale se comunică celor interesaţi prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(2) Împotriva hotărârii comisiei judeţene se poate face plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile de la comunicare.

Art. 54 - (1) Dispoziţiile art. 53 alin. (1) se aplică şi în cazul în care plângerea este îndreptată împotriva ordinului prefectului sau oricărui act administrativ al unui organ administrativ care a refuzat atribuirea terenului sau propunerile de atribuire a terenului, în condiţiile prevăzute în cap. III.

(2) Dispoziţiile art. 53 alin. (2) rămân aplicabile.

Art. 55 - (1) Poate face obiectul plângerii modificarea sau anularea propriei hotărâri de către comisie.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplica şi în cazul în care comisia judeţeană a emis, după încheierea procedurii de definitivare a activităţii sale, acte administrative contrare propriei hotărâri, dispoziţiile art. 53 alin. (2) rămânând aplicabile.

Art. 56 - Plângerea prevăzută la art. 53 poate fi îndreptată şi împotriva măsurilor de punere în aplicare a art. 37, cu privire la stabilirea dreptului de a primi acţiuni în unităţile agricole de stat, reorganizate în societăţi comerciale conform Legii nr. 15/1990, dispozițiile art. 53 alin. (2) rămânând aplicabile.

Art. 57- Plângerea formulată potrivit art. 53 - 56 suspendă executarea.

Art. 58 - Instanța soluționează cauza potrivit regulilor prevăzute în Codul de procedură civilă și în Legea nr. 92/1992[6] pentru organizarea judecătorească. Pe baza hotărârii judecătorești definitive, comisia județeană, care a emis titlul de proprietate, îl va modifica, îl va înlocui sau îl va desființa.

Art. 59 - Sentința civilă pronunțată de instanța menționată la art. 58 este supusă căilor de atac prevăzute în Codul de procedură civilă, cu respectarea dispozițiilor legale în materie.

Art. 60 - Terții care au fost vătămați în drepturile lor prin hotărârea comisiei județene sau prin ordinul prefectului ori în alt mod, prin acte administrative prealabile ordinului, cum este cazul propunerilor primarului, și care nu aveau interes de a se adresa acestor organe, având deja un titlu de proprietate privată asupra terenului, ori li se recunoscuse un asemenea drept, potrivit legii, nu pot folosi decât calea acțiunilor de drept comun, petitorii sau, după caz, posesorii, în special revendicarea, și nu procedura prevăzută în acest capitol.

Art. 61 - Dispozițiile art. 60 se aplică și în cazul încălcării dreptului de proprietate publică sau privată al statului ori, după caz, al unităților administrativ-teritoriale.

Art. 62 - Persoanelor prevăzute la art. 60 și art. 61 nu le sunt opozabile hotărârile date de comisiile județene.

Art. 63 - În toate cazurile în care legea prevede nulitatea unor operațiuni sau acte juridice, litigiul se judecă potrivit dreptului comun și nu conform procedurii speciale prevăzute în prezentul capitol.

Art. 64 - (1) În cazul în care comisia locală refuză înmânarea titlului de proprietate emis de comisia județeană sau punerea efectivă în posesie, persoana nemulțumită poate face plângere la instanța în a cărei rază teritorială este situat terenul.

(2) Daca instanța admite plângerea, primarul va fi obligat să execute de îndată înmânarea titlului de proprietate sau, după caz, punerea efectivă în posesie, sub sancțiunea condamnării la daune cominatorii pentru fiecare zi de întârziere, anume stabilite de instanță.

(3) Dispozițiile art. 53 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 65 - Litigiile în curs se vor judeca în continuare de către instanțele sesizate, indiferent de faza procesuală în care se află, potrivit regulilor procedurale aplicabile la data sesizării, ținând însă seama, când este cazul, și de dispozițiile prezentei legi.

CAPITOLUL 5

Circulația juridică a terenurilor

Art. 66 – 73. *Abrogate prin art. 19 alin. 2 din Legea 54 din 2 martie 1998 publicată în Monitorul Oficial nr. 102 din 4 martie 1998.*

---

[6] Legea nr. 92/1992 a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 30 septembrie 1997.

CAPITOLUL 6

Folosirea terenului pentru producţia agricolă şi silvică

Art. 74 - Toţi deţinătorii de terenuri agricole sunt obligaţi să asigure cultivarea acestora şi protecţia solului.

Art. 75 - (1) Proprietarii de terenuri care nu îşi îndeplinesc obligaţiile prevăzute la art. 74 vor fi somaţi în scris de către primăriile comunale, orăşeneşti sau municipale, după caz, să execute aceste obligaţii.

(2) Persoanele care nu dau curs somaţiei şi nu executa obligaţiile în termenul stabilit de primar, din motive imputabile lor, vor fi sancţionate, anual, cu plata unei sume de la 50.000 lei la 100.000 lei/ha, în raport cu categoria de folosinţă a terenului.

(3) Obligarea la plata sumei se face prin dispoziţia[7] motivată a primarului şi sumele se fac venit la bugetul local.

Art. 76[8] - (1) Toţi deţinători de terenuri atribuite în folosinţa în condiţiile prezentei legi, care nu îşi îndeplinesc obligaţiile prevăzute la art. 74, vor fi somaţi în condiţiile art. 75 alin. (1).

(2) Cei care nu dau curs somaţiei pierd dreptul de folosinţa asupra terenului la sfârşitul anului în curs.

Art. 77 - Schimbarea categoriei de folosinţă a terenurilor arabile ale persoanelor juridice, în alte categorii de folosinţă agricolă, se poate face cu avizul organelor agricole de specialitate judeţene, numai în următoarele cazuri:

a) terenurile arabile situate în zonele de deal, ce constituie enclave din masivele de vii şi livezi, din podgoriile şi bazinele pomicole consacrate, stabilite de organele de specialitate ale Ministerului Agriculturii şi Alimentaţiei, pot fi transformate în plantaţii viticole şi pomicole;

b) terenurile arabile din zonele de şes, necesare completării masivelor viticole destinate pentru struguri de masă şi stafide şi bazinele pomicole destinate culturii piersicului şi caisului, stabilite de organele de specialitate ale Ministerului Agriculturii şi Alimentaţiei, pot fi transformate în plantaţii viticole şi pomicole;

c) terenurile arabile cu soluri nisipoase pot fi amenajate şi transformate în plantaţii viticole şi pomicole;

d) terenurile înregistrate la arabil, situate în zonele de deal şi munte pe pante nemecanizabile, afectate de eroziune de suprafaţă şi adâncime, de alunecări active sau semistabilizate, care nu mai pot fi ameliorate şi menţinute la aceasta folosinţă, se pot amenaja şi transforma în păşuni şi fâneţe;

e) terenurile arabile situate în albiile râurilor şi a Dunării, care nu pot fi folosite rentabil pentru alte destinaţii agricole, pot fi amenajate în bazine piscicole.

Art. 78 - (1) Schimbarea categoriei de folosinţa a terenurilor arabile, altele decât cele prevăzute la art. 77, păşuni, fâneţe, vii şi livezi, deţinute de persoane juridice în care statul deţine majoritatea acţiunilor, se va aproba de Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei.

---

[7] Potrivit art. 48 alin. (1) din Legea nr. 69/1991, republicată, primarul emite dispoziţii.

[8] Prevederile alin. (3) al art. 76 au fost abrogate implicit prin prevederile alin. (2) ale aceluiaşi articol.

(2) Persoanele fizice care au schimbat categoria de folosinţă a terenurilor agricole pe care le deţin în proprietate sunt obligate să comunice, în termen de 30 de zile de la data la care a avut loc această operaţiune, modificarea intervenită Oficiului de cadastru agricol şi organizarea teritoriului agricol, judeţean sau al municipiului Bucureşti, care are obligaţia să o înregistreze.

(3) Schimbarea categoriei de folosinţă silvică - păduri, răchitării, culturi de arbuşti, deţinute de persoane juridice - se aprobă de Ministerul Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului.

(4) Schimbarea folosinţei terenurilor agricole ce constituie zone de protecţie a monumentelor se face cu acordul Comisiei naţionale a monumentelor, ansamblurilor şi siturilor istorice.

Art. 79 - (1) Protecţia şi ameliorarea solului se realizează prin lucrări de prevenire şi de combatere a proceselor de degradare şi poluare a solului provocate de fenomene naturale sau cauzate de activităţi economice şi sociale.

(2) Lucrările necesare pentru protecţia şi ameliorarea solului se stabilesc pe baza de studii şi proiecte, întocmite la cerere de organele de cercetare şi proiectare de specialitate, în corelare cu cele de amenajare şi organizare a teritoriului, şi se executa de către deţinătorii terenurilor sau prin grija acestora, de către unităţi specializate în execuţia unor asemenea lucrări.

(3) Statul sprijină realizarea lucrărilor de protecţie şi ameliorare a solului, suportând parţial sau total cheltuielile în limita alocaţiei bugetare aprobate, pe baza notelor de fundamentare elaborate de unităţile de cercetare şi proiectare, însuşite de organele agricole de specialitate judeţene şi aprobate de către Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei.

Art. 80 - Pentru realizarea coordonată a lucrărilor de interes comun, potrivit cu nevoile agriculturii, silviculturii, gospodăririi apelor, căilor de comunicaţie, aşezărilor omeneşti sau altor obiective economice şi sociale, documentaţiile tehnico-economice şi ecologice se vor elabora în comun de părţile interesate. Prin documentaţii se vor stabili contribuţia părţilor interesate şi ordinea de execuţie a lucrărilor.

Art. 81 - Lucrările de regularizare a scurgerii apelor pe versanţi şi de corectare a torenţilor, care servesc la apărarea şi conservarea lucrărilor de irigaţii, îndiguiri, desecări, a lacurilor de acumulare ori a altor lucrări hidrotehnice, căi de comunicaţii, obiective economice şi sociale, se vor executa concomitent cu lucrările de bază.

Art. 82 - (1) Terenurile care prin degradare şi poluare şi-au pierdut, total sau parţial, capacitatea de producţie pentru culturi agricole sau silvice vor fi constituite în perimetre de ameliorare.

(2) Grupele de terenuri care intra în perimetrele de ameliorare se stabilesc de Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei şi de Ministerul Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului, la propunerile ce au la baza situaţiile înaintate de comune, oraşe şi municipii.

(3) Delimitarea perimetrelor de ameliorare se face de către o comisie de specialişti, al cărei regulament de

organizare şi funcţionare se aprobă de Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei şi de Ministerul Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului.

(4) Documentaţiile întocmite se avizează de organele judeţene agricole şi silvice şi de protecţia mediului şi se înaintează la Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei care, împreună cu ministerele şi departamentele interesate, vor stabili programele de proiectare, finanţare şi execuţie.

Art. 83 - (1) Deţinătorii sunt obligaţi să pună la dispoziţie terenurile din perimetrul de ameliorare în vederea aplicării măsurilor şi lucrărilor prevăzute în proiectul de ameliorare, păstrând dreptul de proprietate.

(2) Includerea de către primărie a unui anumit teren în categoria menţionată la alin. (1) se poate face cu acordul proprietarului. Dacă proprietarul nu este de acord, primăria face propuneri motivate prefecturii, care va decide.

(3) Daca prefectul decide includerea terenului prevăzut la alin. (2) în perimetrul de ameliorare, consiliul local este obligat să-i atribuie în folosinţă, titularului terenului în cauză, o suprafaţă de teren corespunzătoare, pe toată durata realizării lucrărilor de ameliorare.

(4) În cazul în care statul nu dispune în localitatea respectivă de un alt teren asemănător pentru rezolvarea situaţiei menţionate la alin. (1), iar proprietarul nu este de acord să primească un alt teren la distanţă mai mare, se va aplica procedura de expropriere pentru cauza de utilitate publică, prevăzuta de Legea nr. 33/1994.

Art. 84 - În interesul lucrărilor de corectare a torenţilor şi de gospodărire a apelor, statul poate face schimburi echivalente de terenuri cu proprietarii din perimetru, când pe terenul acestora urmează a se executa lucrări de amenajare cu caracter permanent. Schimbul se face numai cu acordul proprietarilor, prin act autentic, înregistrat în documentele de cadastru funciar.

Art. 85 - Terenurile degradate şi poluate, incluse în perimetrul de ameliorare, sunt scutite de taxe şi impozite către stat, judeţ sau comună, pe timpul cât durează ameliorarea lor.

Art. 86 - (1) Execuţia în teren a lucrărilor de amenajare şi punere în valoare a terenurilor degradate din perimetrele de ameliorare se face de unităţi specializate, în funcţie de specificul lucrărilor.

(2) Lucrările ce se execută pentru consolidarea terenului, ca: terasări, modelări, nivelări, fixări de soluri, înierbări, împăduriri, corectări de torenţi şi împrejmuiri, drumuri, poduri, podeţe, cu caracter permanent, se realizează pe cheltuiala statului, conform proiectului de ameliorare.

Art. 87 - (1) Deţinătorilor de terenuri degradate, chiar dacă nu sunt cuprinse intr-un perimetru de ameliorare, care, în mod individual sau asociaţi, vor să facă din proprie iniţiativă înierbări, împăduriri, corectare a reacţiei solului sau alte lucrări de ameliorare pe terenurile lor, statul le va pune la dispoziţie gratuit materialul necesar - sămânţa de ierburi, puieţi, amendamente şi asistenţă tehnică la executarea lucrărilor.

(2) Deținătorii care au primit materiale pentru înierbări, împăduriri și amendări și nu le-au întrebuințat în vederea scopului pentru care le-au cerut sunt obligați să plătească contravaloarea lor.

Art. 88 - (1) Fondurile necesare pentru cercetarea, proiectarea și executarea lucrărilor prevăzute în proiectele de amenajare, ameliorare și punere în valoare a terenurilor degradate și poluate, cuprinse în perimetru, se asigură, în funcție de specificul lucrărilor, de Ministerul Agriculturii și Alimentației împreună cu Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului și cu alte ministere interesate, din Fondul de ameliorare a fondului funciar și prin alocațiile bugetare.

(2) Fondurile necesare pot fi sporite prin participarea comunelor, orașelor, municipiilor și a județelor, prin contribuția în muncă sau în bani a tuturor celor interesați la aceste lucrări, deținătorii terenurilor, locuitorii care trag foloase directe sau indirecte de pe urma acestor ameliorări și instituțiile, societățile comerciale sau regiile autonome ale căror lucrări de artă, drumuri, poduri, căi ferate, construcții și altele asemenea beneficiază de avantajele lucrărilor de amenajare și ameliorare a terenurilor.

(3) În cazul în care se constată că anumite suprafețe au fost scoase din producția agricolă sau silvică prin degradare sau poluare a solului, datorita faptei culpabile a unor persoane fizice sau juridice, proprietarii, primăria sau organul agricol ori silvic pot cere suportarea de către cel vinovat a cheltuielilor necesitate de lucrările de refacere și de ameliorare a solului.

Art. 89 - Ministerul Agriculturii și Alimentației, Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului împreună cu Academia de Științe Agricole și Silvice "Gheorghe Ionescu-Sisești", vor lua măsuri pentru dezvoltarea sistemului național de supraveghere, evaluare, prognoză și avertizare cu privire la starea calității solurilor agricole și silvice, pe baza unui sistem informațional, cu asigurarea de bănci de date, la nivelul țării și al județului, și vor propune măsurile necesare pentru protecția și ameliorarea terenurilor, în scopul menținerii și creșterii capacității de producție.

CAPITOLUL 7

Folosirea temporară sau definitivă a terenurilor în alte scopuri decât producția agricolă și silvică

Art. 90 - Folosirea temporară sau definitivă a unor terenuri agricole și silvice în alte scopuri decât producția agricolă și silvică se face numai în condițiile prevăzute de prezenta lege.

Art. 91 - (1) Amplasarea noilor construcții de orice fel se face în intravilanul localităților.

(2) Prin excepție, unele construcții, care, prin natura lor, pot genera efecte poluante factorilor de mediu, pot fi amplasate în extravilan. În acest caz, amplasamentele se vor stabili pe baza de studii ecologice de impact, prealabile, avizate de organele de specialitate, privind protecția mediului înconjurător.

(3) De asemenea, fac excepţie construcţiile care, prin natura lor, nu se pot amplasa în intravilan, precum şi adăposturile pentru animale.

Art. 92 - (1) Amplasarea construcţiilor de orice fel pe terenuri agricole din extravilan de clasa I şi a II-a de calitate, pe cele amenajate cu lucrări de îmbunătăţiri funciare, precum şi pe cele plantate cu vii şi livezi, parcuri naţionale, rezervaţii, monumente, ansambluri arheologice şi istorice este interzisă.

(2) Se exceptează de la prevederile alineatului precedent construcţiile care servesc activităţile agricole, cu destinaţie militară, căile ferate, şoselele de importanţă deosebită, liniile electrice de înaltă tensiune, forarea şi echiparea sondelor, lucrările aferente exploatării ţiţeiului şi gazului, conductele magistrale de transport gaze sau petrol, lucrările de gospodărire a apelor şi realizarea de surse de apă.

(3) Scoaterea definitivă din circuitul agricol a terenurilor agricole din extravilan, de clasa I şi a II-a de calitate, a celor amenajate cu lucrări de îmbunătăţiri funciare, precum şi a celor plantate cu vii şi livezi, prin extinderea intravilanului localităţilor, se face la propunerea consiliilor locale, prin hotărâre a Guvernului şi cu avizul Ministerului Agriculturii şi Alimentaţiei.

(4) Scoaterea definitivă din circuitul agricol şi silvic a terenurilor situate în extravilanul localităţilor se face cu plata, de către persoanele fizice sau juridice solicitante, a taxelor prevăzute în anexele nr. 1 şi 2 la prezenta lege. Din aceste taxe se constituie Fondul de ameliorare a fondului funciar, aflat la dispoziţia Ministerului Agriculturii şi Alimentaţiei şi, respectiv, a Ministerului Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului.

(5) Dispoziţiile alin. (4) se aplică şi în cazul terenurilor agricole care au fost trecute, potrivit legii, în intravilanul localităţii, în vederea realizării construcţiilor de orice fel.

(6) Pentru terenurile scoase definitiv din circuitul agricol şi silvic pentru construcţii care deservesc activităţile agricole şi silvice, lucrările de îmbunătăţiri funciare, regularizarea cursurilor de apă, realizarea de surse de apă potabilă şi obiective meteorologice nu se datorează taxele prevăzute la alin. 4.

(7) De asemenea, se exceptează de la plata taxelor prevăzute la alin. (4) perimetrele agricole din satele sau cătunele demolate, aflate în curs de reconstrucţie.

Art. 93 - (1) Pentru scoaterea temporară a terenurilor din producţia agricolă şi silvică, titularul aprobării este obligat să depună o garanţie în bani egala cu taxa prevăzută pentru scoaterea definitivă a terenurilor din circuitul agricol sau silvic, într-un cont special al Fondului de ameliorare a fondului funciar.

(2) Pentru taxa prevăzută la art. 92 alin. (4) şi pentru garanţia prevăzută la alin. (1), depuse în Fondul de ameliorare a fondului funciar, se primeşte de către titular o dobândă aplicata de societatea bancara pentru perioada de depozit.

(3) După îndeplinirea obligaţiilor prevăzute cu privire la redarea terenurilor, la confirmarea organelor judeţene agricole sau silvice şi a proprietarului terenului, titularul va

primi garanția depusă și dobânda bancară.

(4) În cazul în care titularul aprobării nu executa lucrările de calitate și la termenele prevăzute în actele aprobatoare, organul agricol sau silvic de specialitate, în baza constatării situației de fapt, dispune să execute lucrările de redare cu cheltuieli din garanția depusă.

(5) Dacă titularul aprobării nu execută lucrările într-un nou termen și la calitatea stabilită de organul agricol sau silvic, întreaga garanție rămâne în Fondul de ameliorare a fondului funciar.

Art. 94 - Folosirea definitivă sau temporară a terenurilor agricole în alte scopuri decât producția agricolă se aprobă după cum urmează:

a) de organele agricole județene, prin oficiul de cadastru agricol și organizarea teritoriului agricol județean sau al municipiului București, pentru terenurile agricole de până la 1 ha. Aprobarea pentru orice extindere a acestei suprafețe de teren se dă de către Ministerul Agriculturii și Alimentației;

b) de Ministerul Agriculturii și Alimentației, pentru terenurile agricole în suprafața de până la 100 ha;

c) de Guvern, pentru terenurile agricole a căror suprafața depășește 100 ha.

Art. 95 - Folosirea definitivă sau folosirea temporară a terenurilor forestiere în alte scopuri decât silvice se aprobă de organul silvic județean, până la 1 ha, de Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, pentru terenurile în suprafața de până la 100 ha, și de Guvern, pentru cele ce depășesc această suprafață.

Art. 96 - (1) Aprobarea prevăzută la art. 94 și 95 este condiționată de acordul prealabil al deținătorilor de terenuri. De asemenea, pentru obținerea aprobării prevăzute la art. 94 lit. b) și c) și art. 95 este necesar avizul organelor agricole sau silvice județene și al municipiului București, după caz.

(2) Refuzul nejustificat al deținătorului terenului de a-și da acordul prevăzut la alin. (1) va putea fi soluționat de instanța de judecată, hotărârea acesteia înlocuind consimțământul celui în cauză.

Art. 97 - La aprobare de către Guvern se va prezenta în mod obligatoriu și avizul Ministerului Agriculturii și Alimentației, pentru terenurile agricole și al Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, pentru terenurile forestiere și cu ape și, dacă este cazul, al Ministerului Culturii, pentru ocrotirea monumentelor.

Art. 98 - Intravilanul localităților este cel existent la data de 1 ianuarie 1990, evidențiat în cadastrul funciar; el poate fi modificat numai în condițiile legii.

Art. 99 - Terenurile din albiile abandonate ale cursurilor de apă, devenite disponibile în urma lucrărilor de regularizare, vor fi amenajate pentru producția agricolă, piscicolă sau, după caz, silvică, o dată cu lucrările de bază executate de titularii acestora.

Art. 100 - (1) Titularii obiectivelor de investiții sau de producții amplasate pe terenuri agricole și forestiere sunt obligați să ia măsuri prealabile executării construcției obiectivelor, de decopertare a stratului de sol fertil de pe suprafețele amplasamentelor aprobate, pe care să-l depoziteze și să-l niveleze pe terenuri neproductive sau slab productive, indicate de organele agricole sau silvice, în vederea punerii în valoare sau a ameliorării acestora.

(2) Depozitarea se poate face numai cu acordul proprietarilor terenurilor. Aceştia nu pot fi obligaţi la nici o plată pentru sporul de valoare astfel obţinut şi nici nu pot pretinde despăgubiri pentru perioada de nefolosire a terenului.

Art. 101 - (1) Titularii lucrărilor de investiţii sau de producţie, care deţin terenuri pe care nu le mai folosesc în procesul de producţie, cum sunt cele rămase în urma excavării de materii prime - cărbune, caolin, argila, pietriş - de la sondele abandonate şi altele asemenea, sunt obligaţi să ia măsurile necesare de amenajare şi de nivelare, dându-le o folosinţă agricolă, iar dacă aceasta nu este posibil, o folosinţă piscicolă sau silvică, în termen de 2 ani de la încheierea procesului de producţie.

(2) Beneficiarilor lucrărilor prevăzute la alin. (1) nu li se va mai aproba scoaterea din producţia agricolă sau silvică a altor terenuri, dacă nu s-au conformat dispoziţiilor din acest articol.

(3) Execuţia acestor lucrări se face de unităţi specializate ale Ministerului Agriculturii şi Alimentaţiei şi ale Ministerului Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului, din fondurile prevăzute de beneficiari, în condiţiile legii.

Art. 102 - (1) Liniile de telecomunicaţii şi cele de transport şi distribuire a energiei electrice, conductele de transport pentru alimentare cu apă, canalizare, produse petroliere, gaze, precum şi alte instalaţii similare, se vor grupa şi amplasa de-a lungul şi în imediata apropiere a căilor de comunicaţii - şosele, căi ferate - a digurilor, canalelor de irigaţii şi de desecări şi a altor limite obligate din teritoriu, în aşa fel încât să nu se stânjenească execuţia lucrărilor agricole.

(2) Aprobarea ocupării terenurilor în astfel de cazuri se dă de către oficiul de cadastru agricol şi organizarea teritoriului agricol, judeţean sau al municipiului Bucureşti, după caz, indiferent de mărimea suprafeţei necesare, pe baza acordului deţinătorilor şi cu plata despăgubirilor convenite.

(3) Aprobarea în alte condiţii decât cele prevăzute la alin. (1) se dă de organele prevăzute la art. 94 şi 95.

Art. 103 - (1) Ocuparea terenurilor necesare remedierii deranjamentelor în caz de avarii şi executarea unor lucrări de întreţinere la obiectivele prevăzute la art. 102, care au caracter urgent şi care se execută într-o perioadă de până la 30 de zile, se vor face pe baza acordului prealabil al deţinătorilor de terenuri sau, în caz de refuz, cu aprobarea prefecturii judeţului sau a Primăriei Municipiului Bucureşti.

(2) În toate cazurile, deţinătorii de terenuri au dreptul la despăgubire pentru daunele cauzate.

CAPITOLUL 8

Organizarea şi amenajarea teritoriului agricol

Art. 104 - Organizarea şi amenajarea teritoriului agricol are ca sarcină crearea condiţiilor pentru o mai bună folosire a terenurilor în scopul producţiei agricole şi se execută pe bază de studii şi proiecte la cererea proprietarilor, rezolvându-se următoarele probleme:

a) corelarea dezvoltării agriculturii din zona cu celelalte activităţi economice şi sociale, stabilind măsuri care să conducă la creşterea producţiei agricole şi la exploatarea în ansamblu a teritoriului;

b) gruparea prin comasare a terenurilor pe proprietari şi destinaţii în concordanta cu structurile de proprietate şi cu formele de cultivare a pământului, rezultate în urma asocierilor, stabilirea perimetrelor fiecărei proprietăţi, comasând terenurile dispersate şi rectificând hotarele neraţional amplasate;

c) elaborarea de studii şi proiecte de organizare şi amenajare a exploataţiilor agricole;

d) stabilirea reţelei drumurilor agricole ca o completare a reţelei de drumuri de interes general, integrate în organizarea şi amenajarea de ansamblu a teritoriului, în scopul efectuării transportului producţiei şi accesului maşinilor agricole necesare procesului de producţie.

Art. 105 - Studiile şi proiectele de organizare şi amenajare a teritoriului agricol se elaborează de unităţile de studii, proiectare şi cercetare de specialitate, centrale sau judeţene, şi se supun discuţiei proprietarilor de terenuri din zona interesata. În cazul adoptării lor cu majoritatea de voturi a proprietarilor care deţin 2/3 din suprafaţa şi aprobării de către organele agricole judeţene, aplicarea măsurilor şi lucrărilor prevăzute devin obligatorii pentru toţi proprietarii.

CAPITOLUL 9

Sancţiuni

Art. 106 - Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea civila, contravenţională sau penală, după caz.

Art. 107 - Degradarea terenurilor agricole şi silvice, a împrejurimilor acestora, distrugerea şi degradarea culturilor agricole, a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare, a bornelor şi semnelor topografice sau geodezice, a monumentelor istorice şi ansamblurilor şi siturilor arheologice, ori împiedicarea luării măsurilor de conservare a unor astfel de bunuri, precum şi înlăturarea acestor masuri, constituie infracţiuni de distrugere şi se pedepsesc potrivit prevederilor Codului penal[9].

Art. 108 - (1) Ocuparea în întregime sau în parte a terenurilor de orice fel, înfiinţarea sau mutarea semnelor de hotar şi a reperelor de marcare, fără aprobarea primita în condiţiile legii, sau refuzul de a elibera terenul astfel ocupat fără drept constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) se săvârşeşte prin violenţă, ameninţări ori de două sau de mai multe persoane împreună, pedeapsa este închisoare de la 2 la 7 ani

Art. 109 - Fapta persoanei fizice, care are calitatea de membru al comisiei locale sau judeţene de aplicare a prezentei legi, de a împiedica în orice mod reconstituirea dreptului de proprietare sau eliberarea titlului de proprietate către persoanele îndreptățite, constituie abuz în serviciu și se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

---

[9] Codul penal a fost republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 16 aprilie 1997

Art. 110 - Încălcarea prevederilor art. 9 alin. (5) lit. c) și ale art. 10, prin declararea unor suprafețe de teren mai mici decât suprafețele pe care le dețin sau nedeclararea unor suprafețe de teren, deținute efectiv, constituie infracțiune de fals în declarații și se pedepsește potrivit prevederilor art. 292 din Codul penal.

Art. 111 - Constituie contravenții la normele privind evidența, protecția, folosirea și ameliorarea terenurilor agricole sau silvice următoarele fapte, dacă nu sunt săvârșite în astfel de condiții, încât, potrivit legii penale, constituie infracțiuni:

a) efectuarea de schimburi de terenuri și a schimbării categoriei de folosință a terenurilor de la superioară la inferioară, precum și folosirea definitivă sau temporară a terenurilor agricole și silvice în alte scopuri decât pentru producția agricolă și silvică;

b) nedeclararea la organele județene de cadastru funciar de către posesori, în termen de 30 de zile de la aprobare, a schimburilor de terenuri și a schimbării categoriei de folosință a acestora, precum și a datelor cu privire la mărimea suprafețelor și categoria de folosință a acestora;

c) neluarea măsurilor de către posesorii de terenuri și de către persoanele autorizate, pentru păstrarea în bune condiții a bornelor geodezice, topografice, a reperelor metalice de nivelment, a piramidelor și balizelor de semnalizare a punctelor geodezice, precum și degradarea și distrugerea lor din culpă;

d) nedecopertarea de către beneficiarii de investiții a stratului fertil de sol, înainte de executarea lucrărilor de amplasare a unor obiective, și nedepozitarea acestui strat pe suprafețele stabilite de organele agricole, precum și neluarea măsurilor de amenajare și nivelare a terenurilor rămase în urma excavării de cărbune, caolin, argilă, pietriș, sonde abandonate și altele asemenea;

e) amplasarea obiectivelor de orice fel, cu excepția celor prevăzute la art. 92, pe terenurile situate în extravilan, fără avizele și aprobările prevăzute de lege;

f) ocuparea și folosirea terenurilor aprobate a fi scoase definitiv sau temporar din producția agricolă, înainte de a fi delimitate, bornate și predate;

g) degradarea terenurilor și culturilor prin depozitarea de materiale ori deșeuri de pietriș, moloz, nisip, prefabricate, construcții metalice, reziduuri, resturi menajere, gunoaie și altele asemenea;

h) neluarea unor măsuri corespunzătoare de către persoane juridice sau fizice pentru evitarea afectării terenurilor limitrofe prin reziduurile provenite din activitatea de producție și prin scurgeri de orice fel.

Art. 112 - Contravențiile prevăzute la art. 111 se sancționează astfel:

a) cele de la lit. a) - c), cu amenda de la 500.000 lei la 1.000.000 lei;

b) cele de la lit. d) - h), cu amenda de la 1.000.000 lei la 2.000.000 lei.

Art. 113 - Sancțiunile se pot aplica și persoanelor juridice, după cum urmează:

a) cele de la art. 111 lit. a) - c), cu amenda de la 5.000.000 lei la 10.000.000 lei;

b) cele de la lit. d) - h), cu amenda de la 10.000.000 lei la 20.000.000 lei.

Art. 114 - (1) Constatarea contravenţiilor şi aplicarea sancţiunilor se fac de către specialiştii împuterniciţi în acest scop de Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei şi, după caz, de Ministerul Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului, de împuterniciţii prefectului şi specialiştii împuterniciţi de directorul general al direcţiei generale pentru agricultura şi alimentaţie sau, după caz, de inspectorul şef al inspectoratului silvic judeţean, precum şi de către primar.

(2) Prin actul de constatare se dispune cu privire la suportarea pagubelor de către cei vinovaţi şi, după caz, restabilirea situaţiei anterioare.

Art. 115 - În măsura în care prezenta lege nu dispune altfel, contravenţiilor prevăzute la li se aplică dispoziţiile Legii nr. 32/1968 privind constatarea şi sancţionarea contravenţiilor, cu modificările ulterioare.

CAPITOLUL 10

Dispoziţii tranzitorii şi finale

Art. 116 - (1) Comisiile comunale, orăşeneşti şi municipale, constituite potrivit prevederilor art. 12, vor efectua lucrările şi operaţiunile stabilite de lege, din competenta lor, indiferent dacă se reconstituie sau se constituie dreptul de proprietate ori se restituie terenuri prin ordinul prefectului, înaintând aceste lucrări, după caz, comisiilor judeţene sau prefectului, în vederea eliberării titlurilor de proprietate, respectiv emiterii ordinului prefectului.

(2) Comisiile prevăzute la alin. (1) vor efectua operaţiunile de punere în posesie, întocmind în acest scop procese-verbale pe care le vor înainta comisiilor judeţene.

(3) În cazurile prevăzute la art. 17, art. 30 alin. (2) şi la art. 37, comisiile judeţene, la propunerea comisiilor comunale, orăşeneşti şi municipale, după caz, vor emite hotărâri pentru titularii îndreptăţiţi, în vederea stabilirii dreptului acestora la acţiuni.

(4) Hotărârea comisiei judeţene se va transmite persoanelor fizice interesate şi societăţii comerciale în cauza, în termenul prevăzut la alin. (1).

(5) Comisiile comunale, orăşeneşti şi municipale îşi încetează activitatea prin ordinul prefectului, iar comisiile judeţene şi, respectiv, a municipiului Bucureşti, prin hotărâre a Guvernului.

Art. 117 - Pe perioada cât funcţionează comisiile comunale, orăşeneşti şi municipale, precum şi comisiile de lichidare, membrii acestora, încadraţi cu contract individual de muncă se consideră delegaţi, iar ceilalţi membri ai comisiilor primesc o indemnizaţie ce se va stabili prin regulamentul de aplicare a legii.

Art. 118 - Personalul de specialitate prevăzut la art. 8 din Decretul-lege nr. 43/1990 privind unele măsuri pentru stimularea ţărănimii şi activităţii economice a unităţilor agricole cooperatiste şi de stat, care şi-au desfăşurat activitatea în unităţile agricole cooperatiste desfiinţate sau reorganizate în societăţi comerciale, beneficiază cu prioritate de dispozițiile art. 19 alin. (1) ori ale art. 21.

Art. 119 - (1) Monumentele istorice, vestigiile și obiectivele arheologice, tezaurele care se vor descoperi la fața solului sau în subsol sunt sub protecția legii.

(2) Proprietarii și deținătorii de terenuri sunt obligați să asigure integritatea acestora, să sesizeze organele de stat și să permită efectuarea lucrărilor de cercetare și conservare.

(3) Proprietarii terenurilor vor fi despăgubiți pentru daunele suferite și pentru terenurile preluate în domeniul public, în bani, sau cu teren echivalent, după caz.

Art. 120 - Timpul lucrat de foștii cooperatori în cadrul cooperativelor agricole de producție se consideră vechime în munca la acordarea pensiei și a celorlalte drepturi de asigurări sociale.

Art. 121 - Finanțarea activității de cadastru funciar general, a lucrărilor geodezice, fotogrammetrice și organizare a teritoriului, precum și a băncilor de date aferente acestora, la nivel județean și național, se va realiza de la buget.

Art. 122 - Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta lege.

Art. 123 - (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării ei în Monitorul Oficial al României[10].

(2) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

- art. 1-36 și 51-79 din Legea nr. 59/1974 cu privire la fondul funciar, publicată în Buletinul Oficial nr. 138 din 5 noiembrie 1974;
- Decretul-lege nr. 42/1990 privind unele măsuri pentru stimularea țărănimii, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 17 din 30 ianuarie 1990, cu excepția art. 8-11.
- Legea nr. 9/1990 privind interzicerea temporară a înstrăinării terenurilor prin acte între vii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 95 din 1 august 1990, cu excepția art. 2;
- H.C.M. nr. 656/1975 pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele privind evidența, folosirea, protecția și ameliorarea terenurilor agricole, publicată în Buletinul Oficial nr. 74 din 16 iulie 1975;
- Decretul nr. 115/1959 pentru lichidarea rămășițelor oricăror forme de exploatare a omului de către om în agricultură, în scopul ridicării continue a nivelului de trai material și cultural al țărănimii muncitoare și al dezvoltării construcției socialiste, publicat în Buletinul Oficial al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române nr. 10 din 30 martie 1959;
- orice alte dispoziții contrare prevederilor prezentei legi.

NOTA AUTORILOR

În Monitorul Oficial nr. 1 din 5.01.1998 a fost republicată Legea 18/1991, cunoscută sub numele de Legea fondului funciar. Datorită numeroaselor modificări ce i s-au adus, a fost necesară renumerotarea articolelor, legiuitorul dispunând acest lucru prin art. 7 din Legea 169/1997

---

[10] A se vedea și datele de intrare în vigoare a actelor normative modificatoare.

Articolele 2 - 5 din Legea nr. 169/1997 nu au fost incorporate în textul republicat al Legii nr. 18/1991 şi se aplică, în continuare, ca dispoziţii proprii ale Legii nr. 169/1997.

Menţionăm ca trimiterile din cuprinsul acestor articole se referă la textele din Legea nr. 18/1991, astfel cum a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 37 din 20 februarie 1991.

Legea 169/1997
EXTRAS

....

Art. 2 - Dispoziţiile modificatoare sau de completare ori de abrogare ale prezentei legi nu aduc atingere în nici un fel titlurilor şi altor acte de proprietate eliberate, cu respectarea prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991, la data întocmirii lor.

Art. 3 - (1) Sunt lovite de nulitate absolută, potrivit dispoziţiilor legislaţiei civile, aplicabile la data încheierii actului juridic, următoarele acte emise cu încălcarea prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991:

a) actele de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate, în favoarea persoanelor fizice care nu erau îndreptăţite, potrivit legii, la astfel de reconstituiri sau constituiri;

b) actele de constituire a dreptului de proprietate pe terenurile agricole aflate în domeniul public sau privat al statului, ori în domeniul public al comunelor, oraşelor sau municipiilor;

c) actele de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate în intravilanul localităţilor, pe terenurile revendicate de foştii proprietari, cu excepţia celor atribuite conform art. 23 din lege (art. 24 din Legea nr. 18/1991, republicată);

d) actele de constituire a dreptului de proprietate pe terenurile agricole constituite ca izlaz comunal;

e) actele de constituire a dreptului de proprietate, în condiţiile art. 20 (art. 21 din Legea nr. 18/1991, republicată), în localităţile în care s-a aplicat cota de reducere prevăzută de lege;

f) actele de constituire a dreptului de proprietate, în condiţiile art. 20 (art. 21 din Legea nr. 18/1991, republicată) şi în cazul în care în localitatea respectivă nu s-a constituit dreptul de proprietate persoanelor îndreptăţite de lege;

g) transferurile de terenuri dintr-o localitate în alta, efectuate cu încălcarea condiţiilor prevăzute de lege, în scopul ilicit de a spori prin aceasta valoarea terenului primit ca urmare a transferului;

h) actele de vânzare-cumpărare privind construcţiile afectate unei utilizări sociale sau culturale - case de locuit, creşe, grădiniţe, cantine, cămine culturale, sedii şi altele asemenea - ce au aparţinut cooperativelor agricole de producţie, cu încălcarea dispoziţiilor imperative prevăzute la ultimul alineat al art. 28 din lege (art. 29 din Legea nr. 18/1991, republicată).

(2) Nulitatea poate fi invocată de primar, prefect, procuror şi de alte persoane care justifică un interes legitim, iar soluţionarea cererilor este de

competenţa instanţelor judecătoreşti de drept comun, care au plenitudine de jurisdicţie.

(3) În situaţia în care, pe terenurile care au făcut obiectul unor acte juridice constatate nule potrivit alin. (1), s-au edificat construcţii de orice fel, sunt aplicabile dispoziţiile din Codul civil.

Art. 4 - (1) Persoanele care nu au depus cereri în termenul prevăzut de Legea fondului funciar nr. 18/1991, pentru reconstituirea dreptului de proprietate, ori aceste cereri s-au pierdut sau cu privire la care nu au primit nici un răspuns se pot adresa cu o noua cerere comisiilor comunale, orăşeneşti sau municipale, în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(2) Prevederile alin. (1) nu sunt aplicabile persoanelor care, potrivit Legii fondului funciar nr. 18/1991, nu aveau vocaţie să solicite şi, respectiv, să li se reconstituie dreptul de proprietate.

Art. 5 - Prin lege specială, după întocmirea balanţei fondului funciar, se va reglementa atribuirea în folosinţa sau, după caz, în proprietate de terenuri agricole din domeniul privat al statului, familiilor tinere, specialiştilor din mediul rural, veteranilor de război cărora nu li s-au atribuit terenuri potrivit Legii nr. 44/1994, precum şi personalului didactic, în condiţiile Legii nr. 128/1997 privind Statutul personalului didactic.

……………………………………………

LEGEA Nr. 17

din 2 aprilie 1996

privind regimul armelor de foc şi al muniţiilor

Publicată în Monitorul Oficial nr. 74 din 11. 04. 1996

CUPRINS

CAPITOLUL I **Dispoziții generale** 879
CAPITOLUL II **Deținerea, portul și folosirea armelor de foc și munițiilor** 880

Secțiunea I Condițiile în care persoanele fizice pot deține și, după caz, pot purta și folosi arme de foc și muniții 880
Secțiunea a II-a Condițiile în care persoanele juridice pot deține și folosi arme de foc și muniții 885
Secțiunea a III-a Deținerea, portul și folosirea armelor de foc și munițiilor de către militari 887

CAPITOLUL III **Uzul de armă** 888
CAPITOLUL IV **Operațiuni cu arme de foc și muniții. Funcționarea atelierelor de reparat arme de foc** 889
CAPITOLUL V **Sancțiuni** 893
CAPITOLUL VI **Dispoziții finale și tranzitorii** 894

CAPITOLUL I
Dispoziţii generale

Art. 1. - Deţinerea, portul şi folosirea armelor de foc şi muniţiilor, uzul de armă şi operaţiunile cu arme şi muniţii sunt supuse regimului prevăzut în prezenta lege.

Art. 2. - Producerea, exportul, importul şi comercializarea armelor şi muniţiilor militare constituie monopol de stat şi sunt supuse dispoziţiilor legale stabilite în acest scop.

În sensul prezentei legi, prin *monopol de stat privind exportul, importul şi comercializarea armelor şi muniţiilor militare* se înţelege dreptul de a efectua aceste operaţiuni numai de către agenţii economici autorizaţi în acest sens de către Ministerul Finanţelor, cu avizul Ministerului Apărării Naţionale sau, după caz, al Ministerului de Interne.

Art. 3. - Prin *arme de foc*, în sensul prezentei legi, se înţelege acele arme a căror funcţionare determină aruncarea unuia sau mai multor proiectile, substanţe aprinse sau luminoase ori împrăştierea de gaze nocive, iritante sau de neutralizare. Principiul de funcţio-nare are la bază forţa de expansiune a gazelor provenite din detonarea unei capse ori prin explozia unei încărcături.

În sensul alin. 1, armele de foc sunt:

a) arme militare, confecţionate pentru dotarea forţelor armate, folosite în acţiuni de neutralizare sau nimicire a personalului şi tehnicii de luptă a inamicului, precum şi orice alte instrumente, piese sau dispozitive destinate a imobiliza, a răni, a ucide ori a distruge, dacă prezintă caracteristicile unei arme militare;

b) armele de tir, cu glonţ sau cu alice, special fabricate sau confecţionate pentru practicarea tirului sportiv, omologate sau recunoscute ca atare de către Federaţia Română de Tir;

c) armele de vânătoare cu glonţ, cu alice sau mixte, destinate practicării vânătorii;

d) armele confecţionate special pentru a împrăştia gaze nocive, iritante sau de neutralizare;

e) armele ascunse, astfel fabricate sau confecţionate încât existenţa lor să nu fie vizibilă ori bănuită;

f) armele de panoplie, făcute inofensive, dacă, prin valoarea lor istorică, ştiinţifică sau care constituie daruri, recompense ori amintiri, sunt destinate a fi păstrate în instituţii de cultură şi artă, asociaţii cultural-artistice şi sportive sau panoplii personale. În această categorie se includ şi armele de foc, în stare de funcţionare, care constituie rarităţi sau prezintă valoare istorică, documentară, ştiinţifică ori artistică deosebită, recunoscute ca atare de instituţii de specialitate;

g) armele de recuzită, făcute inofensive, destinate a fi folosite în activitatea - artistică sau de producţie cinematografică - a teatrelor, circurilor, studiourilor de film ori a altor asemenea instituţii cultural-artistice.

Sunt considerate arme de foc şi ansamblurile, subansamblurile şi dispozitivele care se pot constitui şi pot funcţiona ca arme de foc.

Art. 4. - Prin *muniţii*, în sensul prezentei legi, se înţelege: cartuşele, proiectilele şi încărcăturile de orice fel, care pot fi întrebuinţate la armele prevăzute la art. 3.

Art. 5. - Ministerul de Interne exercită controlul, în conformitate cu Regulamentul armelor de foc şi al muniţiilor, asupra deţinerii, portului şi folosirii armelor şi muniţiilor, precum şi asupra modului cum se efectuează operaţiunile cu arme şi muniţii.

Art. 6. - Pentru asigurarea securităţii armelor şi muniţiilor pe care le deţin, titularii de permise sau de autorizaţii sunt obligaţi să îndeplinească măsurile prevăzute în Regulamentul armelor de foc şi al muniţiilor, adoptat prin hotărâre a Guvernului.

Art. 7. - Titularii de permise de armă sau de autorizaţii sunt obligaţi să anunţe cel mai apropiat organ de poliţie, de îndată, dar nu mai târziu de 24 de ore din momentul în care au luat cunoştinţă despre pierderea sau furtul armelor proprii ori armelor primite spre reparare.

Art. 8. - Orice persoană care găseşte arme sau muniţii este obligată să anunţe, de îndată, cel mai apropiat organ de poliţie.

Art. 9. - Se exceptează de la dispoziţiile prezentei legi, în afara celor referitoare la uzul de armă, organele, unităţile, formaţiunile şi instituţiile militare, precum şi unităţile sau secţiile agenţilor economici care execută comenzi de arme de foc şi muniţii pentru acestea.

Ministerele şi alte autorităţi ale administraţiei publice centrale, care au în subordine unităţile, organele, formaţiunile şi instituţiile militare, precum şi unităţile sau secţiile agenţilor economici prevăzuţi la alin. 1 vor emite norme proprii de reglementare în acest domeniu, aprobate de miniştrii sau de conducătorii acestor unităţi.

CAPITOLUL II
Deţinerea, portul şi folosirea armelor de foc şi muniţiilor

Secţiunea I
Condiţiile în care persoanele fizice pot deţine şi, după caz, pot purta şi folosi arme de foc şi muniţii

Art. 10. - Deţinerea şi, după caz, portul şi folosirea armelor şi muniţiilor, de către persoane fizice, sunt permise numai cu autorizaţia organelor competente ale Ministerului de Interne în a căror rază teritorială îşi are domiciliul cel în cauză.

Organele competente ale Ministerului de Interne pot autoriza persoane fizice să deţină, să poarte şi să folosească arme şi muniţii, în condiţiile prezentei legi, ţinând evidenţa acestora.

Organele competente ale Ministerului de Interne stabilesc numărul armelor ce pot fi deţinute şi pot autoriza deţinerea şi folosirea de catre aceeaşi persoană a cel mult câte două arme de acelaşi calibru, precum şi cantitatea de muniţii corespunzătoare acestora.

Art. 11. - Cetăţenii români pot fi autorizaţi să deţină şi, după caz, să poarte şi să folosească arme de tir, arme de vânătoare, arme de împrăştiere a gazelor nocive, iritante sau de neutralizare şi arme de panoplie, iar dintre armele militare, numai pistol sau revolver, precum şi muniţia corespunzătoare.

Străinii cu domiciliul sau cu reşedinţa în România pot fi autorizaţi să deţină şi, după caz, să poarte şi să folosească arme de tir, arme de vânătoare, arme de împrăştiere a gazelor nocive, iritante ori de neutralizare sau arme de panoplie şi muniţia corespunzătoare.

Străinii veniţi în România pentru a participa la concursuri oficiale de tir sau pentru a practica vânătoarea, în condiţii legale, pot deţine, purta şi folosi arme de tir sau arme de vânătoare, după caz, şi muniţia corespunzătoare, numai dacă acestea au fost înscrise de organele de control pentru trecerea frontierei de stat române în paşapoartele sau în actele valabile cu care au intrat în România, ori dacă au procurat legal armele sau muniţiile de la cluburile, asociaţiile sau celelalte persoane juridice autorizate să desfăşoare asemenea activităţi.

Art. 12. - Deţinerea, portul şi folosirea armelor militare şi muniţiilor corespunzătoare de către persoanele fizice străine, pe teritoriul României, sunt interzise.

Însoţitorii delegaţiilor străine la nivelul şefilor de stat ori de guvern, precum şi militarii care fac vizite oficiale în România pot deţine, purta şi folosi arme militare şi muniţia corespunzătoare, în timpul şederii lor în ţară, cu avizul organelor competente.

Art. 13. - Membrii personalului misiunilor diplomatice, ai oficiilor consulare şi ai reprezentanţelor organizaţiilor internaţionale interguvernamentale acreditate în România sunt scutiţi, pe bază de reciprocitate, de obligaţia de a obţine autorizarea pentru a deţine arme de foc şi muniţii.

Introducerea şi scoaterea din ţară a armelor de foc de către aceste categorii de persoane sunt permise cu avizul Ministerului Afacerilor externe.

Art. 14. - Autorizarea prevăzută la **art. 11** se acordă pentru:

a) armă militară, pistol sau revolver, persoanelor care îndeplinesc o funcţie ce implică exerciţiul autorităţii publice, dacă pentru pază sau autoapărare este necesar să deţină şi să poarte o asemenea armă;

b) arme de tir, antrenorilor şi sportivilor de categoria I, care sunt membri ai asociaţiilor sau cluburilor sportive cu secţii de tir afiliate la Federaţia Română de Tir, în cadrul cărora aceştia activează, pentru a le folosi în activitatea de pregătire şi în competiţii, în condiţiile prevăzute de lege, precum şi vânătorilor autorizaţi, corespunzător reglementărilor proprii în vigoare;

c) arme de vânătoare, membrilor asociaţiilor de vânători sportivi legal constituite;

d) arme pentru împrăştiertea gazelor nocive, iritante sau de neutralizare, persoanelor cărora, pentru pază sau autoapărare, le este necesară deţinerea unor asemenea arme;

e) arme de panoplie, persoanelor care doresc să deţină astfel de arme în calitate de colecţionari.

Persoanele prevăzute la lit. a), după încetarea îndeplinirii funcţiei ce implică exerciţiul autorităţii publice, pot solicita prelungirea autorizaţiei de la organele competente ale Ministerului de Interne.

Art. 15. - Nu pot fi autorizaţi să deţină, să poarte şi să folosească arme şi muniţii:

a) minorii;

b) bolnavii psihic, precum şi cei care, datorită altor afecţiuni de care suferă, stabilite de Ministerul Sănătăţii, ar putea pune în primejdie propria lor viaţă ori a altora, atunci când ar deţine sau ar folosi arme şi muniţii;

c) cei care, datorită antecedentelor penale sau conform dovezilor existente la organele competente, prezintă pericol pentru ordinea publică, siguranţa statului sau pentru viaţa şi integritatea corporală a persoanelor.

Art. 16. - Persoanele fizice care doresc să deţină şi, după caz, să poarte şi să folosească arme şi muniţii şi care îndeplinesc condiţiile legale pentru a fi autorizate depun cerere în acest scop la inspectoratul de poliţie al judeţului sau la Direcţia Generală de Poliţie a Municipiului Bucureşti, în a căror rază teritorială îşi au domiciliul.

Cererea se rezolvă în cel mult 45 de zile de la înregistrare, termen înăuntrul căruia se va comunica petiţionarului, în scris, modul de soluţionare.

Modul de rezolvare a cererii de autorizare este supus controlului judecătoresc potrivit Legii contenciosului administrativ şi poate fi atacat în termen de cel mult 15 zile de la comunicare.

Art. 17. - Persoanei autorizate să deţină şi, după caz, să poarte şi să folosească arme şi muniţii i se eliberează "Permis de armă".

În permisul de armă se înscriu, de către organul emitent, armele şi muniţiile pe care titularul a fost autorizat să le deţină, precum şi scopul în care le poate folosi.

Art. 18. - Permisul de armă conferă titularului dreptul de a deţine şi, după caz, de a purta şi folosi armele şi muniţia corespunzătoare înscrise în acesta, precum şi pe cele împrumutate, în condiţiile legii.

Art. 19. - Armele şi muniţiile deţinute de persoanele fizice nu pot fi folosite decât în scopul pentru care s-a dat autorizarea.

Armele de tir se folosesc numai în poligoane special amenajate pentru acest tip de arme.

Armele de panoplie nu pot fi purtate, iar pentru ele nu pot fi deţinute muniţii în stare de folosinţă. Armele de recuzită pot fi folosite de unităţile prevăzute la art. 3 alin. 2 li. g) numai în locurile unde acestea organizează activităţi cultural-artistice.

Art. 20. - În localurile organelor sau instituţiilor de stat pot purta arme şi muniţii numai persoanele cu atribuţii de menţinere a ordinii şi liniştii publice, cele dotate cu arme pentru a executa paza în aceste localuri, însoţitorii care gardează persoanele oficiale ori care asigură protecţia unor personalităţi române sau străine, precum şi alte cadre militare aflate în aceste locuri pentru îndeplinirea misiunilor ordonate, cu aprobarea forurilor competente.

În localuri publice, de desfacere a mărfurilor, săli de aşteptare, mijloace de transport în comun, gări, aerogări, târguri, pieţe, drumuri publice şi în alte locuri aglomerate, armele de tir şi de vânătoare se poartă numai introduse în toc şi neîncărcate cu muniţie.

Art. 21. - La adunările publice pot purta arme şi muniţii numai organele de poliţie, de jandarmerie, ale Serviciului de Protecţie şi Pază şi de poliţie militară, însărcinate cu menţinerea ordinii şi liniştii publice, precum şi alţi militari aflaţi în aceste locuri pentru îndeplinirea misiunilor ordonate.

Art. 22. - Permisele de armă se vizează o dată la 3 ani de către organul competent, în perioada stabilită de către Inspectoratul General al Poliţiei.

Titularii permiselor sunt obligaţi să se prezinte la viză la data şi locurile stabilite, cu armele înscrise în permis şi cu celelalte documente solicitate.

Art. 23. - Titularul de permis de armă sau al autorizaţiei de comunicare pe baza căreia urmează să-şi cumpere armă este obligat să anunţe organul competent al Ministerului de Interne din raza teritorială în care îşi schimbă domiciliul în termen de 5 zile de la producerea acestei schimbări.

Art. 24. - Titularul de permis de armă sau al autorizaţiei de comunicare pe baza căreia urmează să cumpere armă este obligat să solicite organului emitent eliberarea unui nou document de armă, în termen de 10 zile de la data când s-a ivit unul din următoarele motive:

a) în caz de schimbare a numelui titularului;

b) documentul s-a deteriorat ori a fost distrus;

c) documentul a fost pierdut ori a fost sustras;

d) au fost folosite în întregime spaţiile din permisul de armă destinate vizelor şi menţiunilor.

Art. 25. - Autorizarea se anulează şi permisul de armă se retrage când titularul:

a) renunţă să mai deţină arma sau armele înscrise în permis;

b) după obţinerea permisului, se află în una din situaţiile prevăzute la art. 15 lit. b) sau c);

c) a fost condamnat prin hotărâre judecătorească definitivă pentru săvârşirea cu intenţie a unei infracţiuni la care pedeapsa închisorii este mai mare de 3 ani;

d) a fost condamnat prin hotărâre judecătorească definitivă pentru infracţiuni la săvârşirea cărora s-a folosit de armă ori pentru săvârşirea oricăreia dintre infracţiunile la regimul armelor de foc şi al muniţiilor;

e) nu mai are calitatea prevăzută la art. 14 lit. a)-d), care a condiţionat eliberarea permisului;

f) se află în situaţia prevăzută la art. 45 alin. 4;

g) pleacă definitiv din ţară;

h) nu se prezintă, fără motive întemeiate, la viza permisului de armă în perioada stabilită de către organele competente ale Ministerului de Interne;

i) a decedat sau a fost declarat dispărut prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă;

j) a săvârşit una sau mai multe contravenţii pentru care legea prevede anularea autorizării şi retragerea permisului de armă.

În cazurile prevăzute la alin. 1 lit. e) şi f) nu se retrage permisul de armă, dacă în el sunt înscrise şi alte arme în afara aceleia pe care titularul nu o mai poate deţine. În asemenea situaţii, precum şi atunci când titularii vând sau donează unele dintre armele pe care le deţin, se anulează din permis numai menţiunile referitoare la aceste arme.

Art. 26. - Anularea autorizării şi retragerea permisului de armă se fac de către organul competent al Ministerului de Interne în a cărui rază teritorială îşi are domiciliul titularul.

Înştiinţarea de retragere a permisului se armă, în cazurile prevăzute la art. 25 alin. 1 lit. b)-h), se comunică titularului, iar în situaţiile prevăzute la art. 15 lit. b) şi la art. 25 lit. i), reprezentantului său legal.

Persoanele fizice cărora li s-a anulat autorizarea şi li s-a retras permisul de armă pot ataca în instanţă decizia pe calea contenciosului administrativ.

Art. 27. - Atunci când tiularul permisului de armă se află în curs de urmărire penală sau de judecată, permisul de armă împreună cu armele şi muniţiile aparţinând învinuitului sau inculpatului sunt ridicate de către organele judiciare şi predate unităţii de poliţie competente care le păstrează până la soluţionarea definitivă a cauzei, inclusiv până la executarea pedepsei privative de libertate, timp în care autorizarea de a deţine şi, după caz, de a purta şi folosi arme şi muniţii se suspendă.

În caz de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale, de achitare, de încetare a procesului penal ori de condamnare pentru infracţiuni la pedeapsa închisorii de până la 3 ani, organele de poliţie restituie celor în cauză permisul de armă, armele şi muniţiile ridicate, dacă nu există alte motive care să impună anularea autorizaţiei de a deţine şi, după caz, de a purta şi folosi arme şi muniţii.

Art. 28. - În situaţia anulării autorizării şi retragerii permisului de armă, titularul sau reprezentantul său legal este obligat ca, în termen de 10 zile de la data luării la cunoştinţa, să doneze sau să depună spre vânzare, la unitatea specializată, armele şi muniţiile, cu excepţia acelora care, potrivit legii, sunt supuse confiscării şi se ridică de către organele de poliţie.

În cazul în care titularul a decedat ori a fost declarat dispărut, urmaşii săi sunt obligaţi ca, în termen de 15 zile de la deces sau, după caz, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti, să depună la organele de poliţie armele, muniţiile şi permisul de armă ale defunctului sau dispărutului.

Armele şi muniţiile prevăzute la alin. 2, cu excepţia acelora care urmează a fi casate sau confiscate, în situaţia în care urmaşii nu solicită autorizarea de a le deţine, se depun de către organele de poliţie la unităţile specializate, pentru a fi vândute la preţurile stabilite de urmaşii defunctului sau ai dispărutului. Sumele rezultate din vânzare se înmânează celor în drept să le primească, de către unitatea prin care s-a făcut vânzarea.

Dacă defunctul sau dispărutul are urmaşi minori, care doresc să deţină armele ce au aparţinut persoanei pe care o moştenesc, acestea vor putea fi păstrate în custodie, până la împlinirea vârstei de 18 ani a unuia dintre urmaşi, la asociaţia de vânători sportivi al cărei membru a fost defunctul sau dispărutul ori la altă asociaţie de vânători sportivi legal constituită.

În termen de 10 zile de la încetarea funcţiei care a justificat autorizarea deţinerii, portului şi folosirii armei pentru pază sau apărare personală, cel în cauză este obligat să depună arma şi muniţia spre vânzare la unităţile specializate ori să le doneze sau, după caz, să le restituie organului de la care le-a primit în dotare.

Art. 29. - Armele şi muniţiile care, în termanele prevăzute la art. 28, nu au fost vândute, donate, depuse la organele de poliţie ori spre vânzare la unităţile specializate sau, după caz, nu au fost restituite organului de la care au fost primite în dotare, se consideră ca fiind deţinute fără drept.

Secţiunea a II-a
Condiţiile în care persoanele juridice pot deţine şi folosi arme de foc şi muniţii

Art. 30. - Persoanele juridice române, inclusiv cele al căror obiect de activitate îl constituie prestarea de servicii în domeniul protecţiei şi pazei, pot fi autorizate să deţină arme de foc şi muniţia corespunzătoare, pentru înarmarea paznicilor proprii şi a altor angajaţi care mânuiesc bunuri sau alte valori, dacă aceasta se justifică pentru asigurarea pazei sediilor, imobilelor sau obiectivelor ce le aparţin sau cărora le asigură protecţie, precum şi a transportului de valori importante.

Persoanele juridice străine nu pot fi autorizate să deţină arme militare şi muniţia corespuzătoare acestora.

Art. 31. - Regia Autonomă a Pădurilor "Romsilva" şi subunităţile aparţinând acesteia, precum şi asociaţiile de vânători sportivi legal constituite pot procura şi deţine, cu orice titlu, arme militare şi muniţii pentru paza fondului forestier sau a fondurilor de vânătoare, cu avizul Ministerului de Interne.

Organele de control ale Regiei Autonome a Pădurilor "Romsilva" şi subunităţile aparţinând acesteia pot deţine şi folosi în exercitarea atribuţiilor de serviciu şi pistol.

Art. 32. - Ministerul Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului, unităţile din subordinea sa, Regia Autonomă a Pădurilor "Romsilva" şi subunităţile acesteia, precum şi asociaţiile de vânători sportivi legal constituite au dreptul să deţină arme de vânătoare pentru a înarma personalul propriu însărcinat cu ocrotirea, recoltarea planificată şi combaterea animalelor dăunătoare vânatului de pe fondurile de vânătoare pe care le gospodăresc.

Art. 33. - Unităţile piscicole din subordinea Ministerului Agriculturii şi Alimentaţiei, stabilite de acesta împreună cu Ministerul de Interne şi Ministerul Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului, au dreptul să deţină şi arme de vânătoare cu alice, pentru înarmarea personalului propriu însărcinat cu îndepărtarea păsărilor dăunătoare.

În situaţia prevăzută la alin. 1, armele de vânătoare nu pot fi folosite decât cu cartuşe oarbe, fără alice sau glonţ.

Art. 34. - Federaţia Română de Tir, asociaţiile şi cluburile sportive care au secţii afiliate pot deţine şi folosi arme de tir şi muniţia corespunzătoare. Numărul armelor, felul lor şi cantitatea de muniţie necesară efectuării antre-namentelor şi participării la concursurile sportive se stabilesc pentru fiecare unitate prin norme elaborate de Federaţia Română de Tir.

Armele de tir deţinute de Federaţia Română de Tir, asociaţiile şi cluburile sportive care au secţii afiliate, se păstrează în spaţiile menţionate în autorizaţia de deţinere şi pot fi folosite numai în locurile unde sunt organizate antrenamente ori concursuri de tir aprobate de Ministerul Tineretului şi Sportului.

Antrenorii şi instructorii de tir sunt obligaţi să ţină evidenţa la zi a armelor şi a consumului de muniţie, pe fiecare trăgător, în registre stabilite de Federaţia Română de Tir şi vizate de organele de poliţie competente, o dată cu eliberarea autorizaţiilor de deţinere.

Art. 35. - Amplasarea, construirea şi omologarea poligoanelor de tir şi a celor destinate pregătirii deţinătorilor legali de arme de vânătoare se fac pe baza normelor stabilite de Federaţia Română de Tir, cu autorizarea organelor de poliţie competente.

Art. 36. - Instituţiile de cultură şi artă, asociaţiile cultural-artistice şi sportive pot deţine arme de panoplie.

Centrele de producţie cinematografică, circurile, teatrele şi alte asemenea instituţii de cultură şi artă pot deţine şi folosi arme de recuzită pentru activităţile artistice pe care le desfăşoară.

Art. 37. - În vederea autorizării pentru deţinerea şi folosirea de arme şi muniţii, precum şi pentru construirea şi amenajarea de poligoane, persoanele juridice prevăzute la art. 30 - 36 vor depune cerere la inspectoratul de poliţie al judeţului sau la Direcţia Generală de Poliţie a Municipiului Bucureşti, în a căror rază teritorială îşi au sediul sau unde urmează să fie deţinute şi folosite armele ori, după caz, construite sau amenajate poligoane.

Organele de poliţie eliberează, vizează o dată la 2 ani, preschimbă sau retrag autorizaţiile de deţinere şi de folosire a armelor şi muniţiilor.

Art. 38. - Autorizaţia de deţinere şi de folosire a armelor şi muniţiilor se preschimbă în următoarele situaţii:

a) în cazul schimbării denumirii persoanelor juridice;

b) când autorizaţia s-a deteriorat sau s-a distrus;

c) când au fost folosite în întregime spaţiile din autorizaţie destinate vizei sau menţiunilor;

d) când autorizaţia a fost pierdută sau sustrasă.

Pentru eliberarea unei noi autorizaţii, persoana juridică este obligată să depună cerere la organul de poliţie competent, în termen de 10 zile de la data când s-a ivit unul dintre motivele prevăzute la alin. 1.

Art. 39. - Autorizaţiile eliberate se retrag în următoarele cazuri:

a) titularul încetează activitatea care a determinat autorizarea;

b) titularul încalcă în mod grav sau repetat dispoziţiile legale privind regimul armelor şi muniţiilor sau nu ia, de îndată, măsuri pentru înlăturarea încălcărilor constatate. În aceste cazuri, persoana juridică în cauză este obligată să înceteze imediat să mai deţină ori să folosească arme şi muniţii.

În cazurile prevăzute la alin. 1, armele şi muniţiile, cu excepţia celor militare, vor fi înstrăinate persoanelor fizice sau juridice autorizate să le deţină ori, după caz, vor fi predate organelor de poliţie în vederea casării. Armele militare se restituie organelor de poliţie de la care s–au primit, în condiţiile legii.

Art. 40. - Persoanele juridice autorizate să deţină şi să folosească arme şi muniţii sunt obligate:

a) să înainteze autorizaţia pentru viză, în perioada şi la datele stabilite, la organul de poliţie prevăzut la art. 37;

b) să anunţe schimbarea sediului cu cel puţin 10 zile înainte de producerea acestei schimbări, la organul de poliţie în a cărui rază teritorială este situat noul sediu, pentru efectuarea menţiunilor corespunzătoare în autorizaţie;

c) să anunţe, în scris, imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore din momentul când a luat cunoştinţă despre pierderea, furtul ori distrugerea autorizaţiei de a deţine arme şi muniţii, la organul de poliţie care a eliberat autorizaţia, solicitând eliberarea unui nou document;

d) să comunice, în scris, în termen de 10 zile, organului de poliţie competent, despre încetarea activităţii care a determinat eliberarea autorizaţiei pentru deţinerea de arme şi muniţii. La adresa de comunicare se anexează autorizaţia care urmează a fi retrasă;

e) să prezinte, în termen de 10 zile, la organul de poliţie competent, actele care dovedesc dobândirea sau înstrăinarea de arme, pentru a se face menţiunile corespunzătoare în autorizaţie.

Art. 41. - Persoanele juridice care au obţinut autorizaţii pentru deţinerea de arme şi muniţii nu le pot încredinţa decât personalului propriu de pază care are avizul dat, în acest scop, de către inspectoratul de poliţie al judeţului sau de către Direcţia Generală de Poliţie a Municipiului Bucureşti.

Poliţia emite avize numai dacă persoanele în cauză nu se află în vreuna dintre situaţiile de incopatibilitate prevăzute la art. 12 alin. 1 şi la art. 15 şi au serviciul militar satisfăcut ori au urmat un curs de pregătire pentru mânuirea armei, autorizat de poliţie.

Obligaţia prevăzută la alin. 1 revine persoanelor juridice şi în cazul personalului propriu care urmează să gestioneze, să mânuiască ori să transporte arme şi muniţii.

Art. 42. - Armele deţinute de persoanele juridice, în timpul cât nu se află asupra personalului aflat în misiune, se păstrează numai în locurile menţionate în autorizaţia de deţinere.

Art. 43. - Angajaţii persoanelor juridice, care au avizul organelor de poliţie, pot deţine, purta şi folosi armele şi muniţiile cu care sunt dotaţi, numai în scopul îndeplinirii atribuţiilor ce le revin, pe baza ordinului de serviciu.

Persoanele juridice sunt obligate să elibereze ordin de serviciu angajaţilor proprii, care au avizul organelor de poliţie, pe care îi dotează cu arme şi muniţii.

Secţiunea a III-a
Deţinerea, portul şi folosirea armelor de foc şi muniţiilor de către militari

Art. 44. - Militarii pot deţine, purta şi folosi armele şi muniţiile cu care sunt dotaţi de către unităţile din care fac parte, în condiţiile prezentei legi, precum şi ale regulamentelor militare, instrucţiunilor şi ale ordinelor date în baza acestora.

Cadrele militare active au dreptul să poarte pistolul din dotare şi ca armament destinat pentru pază şi autoapărare, fără a fi necesară eliberarea unui permis de armă de către organele de poliţie.

Art. 45. - În afara armelor din dotare, cadrele militare active pot deţine, purta şi folosi armele militare primite ca recompensă sau în dar, în condiţiile prezentei legi.

Pe baza ordinului, organele de poliţie eliberează militarilor prevăzuţi la alin. 1 permis de armă.

La trecerea în rezervă sau direct în retragere, persoanele prevăzute la lin. 1, dacă doresc să rămână în posesia armelor respective, în stare de funcţionare sau ca arme de panoplie, trebuie să solicite prelungirea autorizării de la organul de poliţie competent.

În situaţia în care nu solicită prelungirea autorizării pentru deţinerea, portul şi folosirea armelor prevăzute la alin. 1, militarii în cauză sunt obligaţi să le predea, de îndată, unităţilor militare de la care le-au primit sau inspectoratului de poliţie al judeţului sau Direcţiei Generale de Poliţie a Municipiului Bucureşti, în a căror rază teritorială îşi au domiciliul.

CAPITOLUL III
Uzul de armă

Art. 46. - Prin *uz de armă,* în sensul prezentei legi, se înţelege executarea tragerii cu arma de foc asupra persoanelor sau bunurilor.

Art. 47. - Persoanele care sunt dotate cu arme de foc pot face uz de armă, pentru îndeplinirea atribuţiilor de serviciu sau a misiunilor militare, în următoarele situaţii:

a) împotriva acelora care atacă militarii aflaţi în serviciul de gardă, pază, escortă, protecţie, menţinerea şi restabilirea ordinii de drept, precum şi împotriva celor care, prin actul săvârşit, prin surprindere, pun în pericol obiectivul păzit;

b) împotriva acelora care atacă persoanele investite cu exerciţiul autorităţii publice sau cărora, potrivit legii, li se asigură protecţie;

c) împotriva persoanelor care încearcă să pătrundă ori să iasă în mod ilegal în sau din unităţile, subunităţile militare ori din perimetrele sau zonele păzite - vizibil delimitate - stabilite prin consemn;

d) pentru imobilizarea infractorilor care, după săvârşirea unor infracţiuni, încearcă să fugă;

e) împotriva oricărui mijloc de transport folosit de persoanele prevăzute la lit. b) şi c), precum şi împotriva conducătorilor acestora care refuză să oprească la semnalele regulamentare ale organelor abilitate, existând indicii temeinice că au săvârşit o infracţiune ori că este iminentă săvârşirea unei infracţiuni;

f) pentru imobilizarea sau reţinerea persoanelor cu privire la care sunt probe ori indicii temeinice că au săvârşit o infracţiune şi care ripostează ori încearcă să riposteze cu arma ori cu alte obiecte care pot pune în pericol viaţa ori integritatea corporală a persoanei;

g) pentru a împiedica fuga de sub escortă sau evadarea celor aflaţi în stare legală de deţinere;

h) împotriva grupurilor de persoane sau persoanelor izolate care încearcă să pătrundă fără drept în sediile sau în perimetrele autorităţilor şi instituţiilor publice;

i) împotriva celor care atacă sau împiedică militarii să execute misiuni de luptă;

j) în executarea intervenţiei antiteroriste asupra obiectivelor atacate sau capturate de terorişti, în scopul reţinerii sau anihilării acestora, eliberării ostaticilor şi restabilirii ordinii publice.

Art. 48. - Persoanele autorizate să deţină, să poarte şi să folosească arme pentru pază sau autoapărare pot face az de armă, în legitimă apărare sau în stare de necesitate, potrivit legii.

Art. 49. În cazurile prevăzute la art. 47 lit. c), d), g), h) şi i), se va face uz de armă numai după ce s-a făcut somaţia legală.

Somaţia se face prin cuvântul "Stai!". În caz de nesupunere, se somează din nou prin cuvintele: "Stai, că trag!". Dacă cel în cauză nu se supune nici de această dată, se somează prin tragerea focului de armă în sus, în plan vertical.

În cazul în care, după executarea somaţiei legale, potrivit alin. 2, persoana în cauză nu se supune, se poate face uz de armă împotriva acesteia.

În cazul prevăzut la art. 47 lit. h) şi i), se face uz de armă numai după ce s-a repetat de trei ori, la intervale de timp suficiente pentru dispersarea participanţilor, somaţia: "Părăsiţi..., vom folosi arme de foc!".

În situaţiile prevăzute la art. 47 lit. a), b), f) şi j), precum şi la art. 48, se poate face uz de armă fără somaţie, dacă lipseşte timpul necesar pentru aceasta.

În cazul folosirii armelor împotriva autovehiculelor se execută un foc în plan vertical, iar apoi se va trage în pneurile acestora în scopul imobilizării.

Art. 50. - Comandanţii sau şefii militari pot face uz de armă împotriva subordonaţilor, pentru a restabili ordinea, dacă alte măsuri de împiedicare sau de constrângere nu sunt posibile, atunci când acţiunile acestora sunt îndreptate în mod vădit spre trădarea patriei sau zădărnicirea îndeplinirii unei misiuni de luptă ori când periclitează în mod grav capacitatea de luptă a unităţii. În aceste cazuri, se face uz de armă, respectân-du–se prevederile referitoare la somaţia legală.

Art. 51. - Uzul de armă, în condiţiile şi situaţiile prevăzute în prezentul capitol, se face în aşa fel încât să ducă la imobilizarea celor împotriva cărora se foloseşte arma trăgându-se, pe cât posibil, la picioare, pentru a evita cauzarea morţii acestora.

Dacă uzul de armă şi-a atins scopul prevăzut la alin. 1, se încetează recurgere la un asemenea mijloc.

Persoanei rănite trebuie să i se dea primul ajutor şi îngrijiri medicale.

Art. 52. - Se va evita, pe cât posibil, uzul de armă împotriva minorilor, femeilor şi bătrânilor.

Se interzice uzul de armă:

a) împotriva copiilor, femeilor vizibil gravide, cu excepţia cazurilor în care înfăptuiesc un atac armat sau în grup, care pune în pericol viaţa sau integritatea corporală a unei persoane;

b) în situaţiile în care s-ar primejdui viaţa altor persoane ori s-ar viola teritoriul, spaţiul aerian sau apele naţionale ale unui stat vecin.

CAPITOLUL IV

Operaţiuni cu arme de foc şi muniţii. Funcţionarea atelierelor de reparat arme de foc

Art. 53. - Prin *operaţiuni cu arme şi muniţii*, în sensul prezentei legi, se înţelege: producerea, confecţionarea, prelucrarea, experimentarea, vânzarea, cumpărarea, comerţul, închirierea, importul, exportul, transportul, depozitarea sau repararea armelor de tir, vânătoare, de împrăştiere a gazelor nocive, iritante sau de neutralizare ori de recuzită, a muniţiilor pentru acestea şi de panoplie.

Art. 54. - Persoanele juridice care efectuează operaţiuni cu arme şi muniţii, altele decât cele militare, sunt obligate să obţină autorizaţie de la organele competente ale Ministerului de Interne.

Autorizaţia se eliberează per-soanelor juridice care deţin spaţii corespunzătoare efectuării de ope-raţiuni cu arme şi muniţii, asigurate cu amenajări tehnice de protecţie şi sisteme de alarmare. Spaţiile destinate depozitării muniţiilor, capselor sau pulberii pentru muniţie trebuie să corespundă şi normelor de protecţie a muncii.

În autorizaţie se menţionează expres ce operaţiuni cu arme şi muniţii urmează să efectueze persoana juridică. Persoanele juridice autorizate să repare arme pot să confecţioneze şi cartuşe pentru armele de vânătoare cu alice.

Art. 55. - Societăţile comerciale, în al căror obiect de activitate intră efectuarea de operaţiuni cu arme şi muniţii, pot fi autorizate de către instanţele de judecată să funcţioneze, dacă au obţinut avizul favorabil al organelor competente ale Ministerului de Interne, în a căror rază teritorială îşi au sediul.

Art. 56. - Prevederile art. 38, art. 39 şi art. 40 lit. a) - d) se aplică în mod corespunzător şi persoanelor juridice care efectuează operaţiuni cu arme şi muniţii.

Art. 57. - Persoanele fizice autorizate să deţină, să poarte şi să folosească arme de vânătoare cu alice îşi pot confecţiona muniţia necesară, în limita cantităţii pe care au dreptul să o deţină.

Deţinerea muniţiilor în număr mai mare decât cel înscris în permis sau în autorizaţie este interzisă.

Art. 58. - Împrumutul sau înstrăinarea armelor şi muniţiilor se poate face numai persoanelor autorizate să le deţină, cu respectarea destinaţiei acestora şi a scopului pentru care se face autorizarea.

Art. 59. - Persoanele juridice autorizate să efectueze operaţiuni cu arme şi muniţii pot vinde altor persoane fizice sau juridice arme, numai dacă acestea prezintă comunicari din partea organelor de poliţie că sunt autorizate să deţină ori să folosească asemenea arme.

Muniţia pentru armele de vânătoare, de tir şi de împrăştiere a gazelor nocive, iritante sau de neutralizare, precum şi pulberea şi capsele pentru cartuşele de vânătoare se pot vinde numai pe baza permisului de armă prezentat de titular, iar persoanelor juridice pe baza autorizaţiei, în limita cantităţii înscrise în acestea.

Art. 60. - Vânzarea de arme şi muniţii, de catre unităţile autorizate, persoanelor prevăzute la art. 13 alin. 1, se face cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe, din care să rezulte că pot deţine arme şi muniţii, fiind scutite de autorizaţie pe bază de reciprocitate.

În situaţia în care nu beneficiază de reciprocitate, persoanelor în cauză li se pot vinde arme şi muniţii pe baza comunicării eliberate de organele competente ale Ministerului de Interne, însoţită de adresă din partea Ministerului Afacerilor Externe, din care să rezulte calitatea pe care o au.

Art. 61. - Unităţile care fac comerţ cu arme şi muniţii, organizate sau autorizate de Ministerul de Interne, sunt obligate:

a) să primească în consignaţie, spre vânzare, arme şi muniţii de la persoanele şi unităţile care, potrivit dispoziţiilor legale, au dreptul să le vândă. Primirea în consignaţie spre vânzare a armelor şi muniţiilor se face, după caz, pe baza permisului de armă, a comunicării eliberate de organele de poliţie, a actului de donaţie în formă autentică sau a certificatului de moştenitor;

b) să elibereze deponentului o dovadă de primire a armelor şi muniţiilor, iar după vânzare, o copie de pe factură;

c) să înscrie în comunicarea eliberată de organele de poliţie şi prezentată de cumpărător datele necesare identificării armei vândute, numărul facturii şi poziţia din registrul de evidenţă a armelor depuse spre vânzare;

d) să ţină evidenţa operaţiunilor efectuate cu arme şi muniţii în registrele stabilite şi vizate de organele de poliţie şi să le prezinte, pentru control, ofiţerilor şi subofiţerilor de poliţie desemnaţi.

Art. 62. - Vânzarea armelor şi a muniţiilor de către persoane fizice şi juridice se face numai prin unităţile autorizate să efectueze asemenea operaţiuni.

Armele şi muniţiile se depun spre vânzare în unităţile autorizate, după caz, pe baza permisului de armă sau a comunicării eliberate de organele de poliţie, dacă arma nu este înscrisă, sau a permisului de armă al vânătorului, a actului de donaţie în formă autentică sau a certificatului de moştenitor.

În termen de 10 zile de la vânzarea sau donarea unei arme, titularul permisului de armă este obligat să depună la organul de poliţie permisul de armă şi documentul justificativ al efectuării acestor operaţiuni, solicitând, în scris, anularea permisului. Dacă în permis sunt înscrise şi alte arme, solicită anularea din acesta a menţiunilor privind armele pe care nu le mai deţine.

Art. 63. - Cumpărarea armelor de persoanele fizice sau juridice se face de la unităţile autorizate în acest scop, pe baza comunicării eliberate de organul de poliţie competent, la cererea solicitantului.

Pe baza comunicarii eliberate de organul de poliţie, persoanele juridice pot cumpăra arme şi muniţii şi de la agenţii economici din ţară care produc asemenea materiale.

Armele cumpărate sau dobândite prin donaţie sau moştenire, împreună cu factura de cumpărare sau cu celelalte acte de dobândire, se prezintă de către titular, în termen de 10 zile, organului de poliţie competent.

Pe baza acestor documente, organul de poliţie eliberează persoanei fizice permis de armă sau, dacă persoana este titulara unui asemenea document, înscrie în el arma, reţinând comunicarea. În cazul persoanelor juridice, armele dobândite se înscriu în autorizaţia de deţinere, reţinându-se o copie de pe actele de dobândire.

Art. 64. - Persoanele fizice care au procurat din străinătate arme de tir, de vânătoare ori de împrăştiere a gazelor nocive, iritante sau de neutralizare, precum şi arme de panoplie şi muniţii, fără a obţine, în prealabil, aprobarea de la organul de poliţie competent, sunt obligate ca, în termen de 10 zile de la sosirea în ţară, să se prezinte la organele de poliţie pentru a solicita autorizarea deţinerii lor.

Până la obţinerea autorizaţiei, armele şi muniţiile se reţin la punctul de control pentru trecerea frontierei de stat.

În cazul autorizării persoanelor fizice care au dobândit arme şi muniţii din străinătate, organul de poliţie eliberează o dovadă cu care acestea ridică armele şi muniţiile ce le-au fost reţinute de către organele vamale din punctul de control pentru trecerea frontierei de stat prin care au intrat în ţară.

Dacă organele de poliţie nu eliberează dovada, armele şi muniţiile reţinute de organele vamale în punctul de control pentru trecerea frontierei de stat pot fi restituite persoanelor de la care au fost procurate, în termen de 90 de zile de la reţinerea lor.

În cazul în care armele şi muniţiile reţinute în punctul de control pentru trecerea frontierei de stat nu au fost preluate de către persoanele de la care au fost reținute în termenul prevăzut la alin. 4, acestea sunt ridicate și depuse de organul de poliție la unitățile specializate în vederea valorificării lor, la prețul stabilit de proprietar, iar sumele rezultate din vânzare se înmânează de către vânzător persoanelor de la care au fost reținute.

Art. 65. - Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, unitățile din subordinea sa, Regia Autonomă a Pădurilor "Romsilva" și subunitățile aparținând acesteia, precum și asociațiile de vânători sportivi legal constituite pot închiria arme de vânătoare și pot vinde muniții pentru acestea străinilor veniți temporar în România, care doresc să participe la vânătoare în condițiile legale, precum și cetățenilor români, membri ai asociațiilor de vânători sportivi.

Condițiile de închiriere a armelor și tarifele practicate sunt cele stabilite de unitățile respective.

Art. 66. - Pentru fiecare import sau export de arme de tir, de vânătoare, de împrăștiere a gazelor nocive, iritante sau de neutralizare, de muniții pentru asemenea arme sau de arme de panoplie ori de recuzită, agenții economici autorizați să efectueze asemenea operațiuni sunt obligați să anunțe, cu 5 zile înainte, inspectoratul de poliție al județului sau Direcția Generală de Poliție a Municipiului București, în a căror rază teritorială își au sediul.

Art. 67. - Transporturile de arme și muniții aparținând persoanelor juridice se efectuează numai de catre persoane care au avizul organelor de poliție, în calitate de delegați și însoțite de pază înarmată, pe baza ordinului de transport, care cuprinde: numele și penumele delegatului și ale paznicilor, numărul și felul armelor și al munițiilor, locul unde sunt transportate, traseul folosit, numărul autorizației și denumirea organului de poliție care a eliberat autorizația.

Persoanele juridice care transportă arme și muniții sunt obligate să înștiințeze, în prealabil, în scris, organul de poliție în raza căruia își au sediul, prezentând documentele eliberate de unitățile competente, din care să rezulte că starea tehnică a mijloacelor de transport folosite este corespunzătoare.

Paza armelor și a munițiilor în tranzit pe teritoriul României se asigură prin grija și pe răspunderea persoanelor juridice care efectuează transportul sau expedițiile internaționale.

Antrenorii și instructorii de tir sunt obligați să-i însoțească pe sportivii minori care se deplasează cu arme și muniții, asigurând deplina securitate a acestor materiale.

Art. 68. - Persoanele juridice care se ocupă cu repararea armelor sunt obligate să țină evidența în registrele stabilite și vizate de organele de poliție și să le prezinte la solicitarea acestora pentru control.

Art. 69. - Nu pot fi primite spre reparare decât arme pentru care se face dovada că sunt deținute legal. În cazul în care posesorul armei nu face dovada că o deține legal, cel căruia i s-a prezentat arma spre a o repara este obligat să înștiințeze, de îndată, organul de poliție cel mai apropiat.

Art. 70. - Atelierele de reparat arme, autorizate, care cumpără, de la persoanele juridice sau fizice, piese refolosibile de la armele ce urmează a fi casate, trebuie să obțină factură ori, după caz, să întocmească contract de vânzare-cumpărare.

Factura sau contractul trebuie să cuprindă caracteristicile de identificare a pieselor cumpărate, iar un exemplar al acestora rămâne la vânzător, care are obligaţia să-l predea organului de poliţie, o dată cu celelalte părţi ale armelor ce urmează a fi casate.

Titularii de permise sau de autorizaţii pentru deţinerea de arme sunt obligaţi să predea, de îndată, inspectoratului de poliţie al judeţului sau, după caz, Direcţiei Generale de Poliţie a Municipiului Bucureşti, în vederea casării, armele ieşite din uz sau nevandabile ori componentele acestora nevalorificate prin atelierele de reparat arme.

Predarea, către unităţile de colectare a metalelor, a armelor ieşite din uz şi nevandabile sau a celor stabilite a fi casate, precum şi primirea unor asemenea arme de către aceste unităţi sunt interzise.

Art. 71. - Persoanele juridice autorizate să se ocupe cu repararea de arme sunt obligate să restituie armele încredinţate spre reparare celor de la care le-au primit, în termen de 10 zile de la data când, în mod legal, au încetat să mai desfăşoare asemenea operaţiuni.

Armele neridicate de proprietarii acestora în termenul prevăzut la alin. 1, deşi ei au fost încunoştinţaţi în acest scop de către cei cărora le-au încredinţat spre reparare, se depun de către aceştia din urmă la organul de poliţie în a cărui rază teritorială îşi au sediul, care va procede, după caz, la restituirea lor către proprietari sau la luarea altor măsuri, potrivit legii.

CAPITOLUL V
Sancţiuni

Art. 72. - Încălcarea dispoziţiilor prezentei legi atrage, după caz, răspunderea civilă, materială, disciplinară, contravenţională sau penală.

Art. 73. - În cazul persoanelor juridice, răspunderea penală pentru nerespectarea dispoziţiilor prezentei legi revine persoanelor fizice care au atribuţii stabilite prin lege, regulamente, instrucţiuni sau ordine ale autorităţilor competente privind regimul armelor de foc şi al muniţiilor.

În situaţiile în care nu au fost stabilite persoane fizice cu atribuţiile prevăzute la alin. 1, răspunderea penală revine conducătorului persoanei juridice.

Art. 74. - Constituie contravenţii şi se sancţionează, dacă nu sunt săvârşite în astfel de condiţii încât, potrivit legii penale, să constituie infracţiuni, următoarele fapte:

a) nerespectarea dispoziţiilor art. 22 alin. 2, art. 23, 24, 57 alin.2, art. 62 alin 3, art. 63 alin.3, art. 64 alin. 1 şi art. 67 alin. 4, cu amendă de la 200.000 lei la 1.000.000 lei;

b) nerespectarea dispoziţiilor art. 7, 19 alin. 2, art. 20 alin. 2 şi 3, art. 43, 61 şi 70 alin. 1, 2 şi 3, cu amendă de la 300.000 lei la 1.200.000 lei;

c) nerespectarea dispoziţiilor art. 6, 19 alin. 1, art. 35, 38, 40, 41 alin. 1 şi 3, art. 42, 59, 60, 66, 67 alin. 1, 2 şi 3, art. 68, 69, 70 alin. 4, art. 71 şi 85 alin. 2, cu amendă de la 400.000 lei la 2.400.000 lei.

Art. 75. - În cazul contravenţiilor prevăzute la art. 74, sancţiunea poate fi aplicată şi persoanelor juridice.

Art. 76. - Încălcarea dispozițiilor art. 19 alin. 1 și 2, încălcarea de două ori în termen de un an a dispozițiilor art. 6, precum și concursul de contravenții atrag, pe lângă amenda prevăzută pentru contravențiile respective, și anularea autorizării și retragerea permisului de armă.

Art. 77. - Constatarea contravențiilor se face de către ofițerii și subofițerii de poliție, care aplică și sancțiunea.

Art. 78. - Împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii se poate face plângere în termen de 15 zile de la comunicarea acestuia.

Plângerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției se soluționează de către judecătoria în a cărei rază teritorială a fost săvârșită contravenția.

Art. 79. - Dispozițiile referitoare la contravenții se completează cu dispozițiile Legii nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor.

CAPITOLUL VI
Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 80. - Dotarea cu arme militare a instituțiilor publice autorizate să dețină astfel de arme se asigură, în mod gratuit, de către Ministerul de Interne, prin Inspectoratul General al Poliției.

Celelalte persoane juridice, precum și persoanele fizice autorizate să dețină arme militare le vor primi, sub formă de închiriere, de la Ministerul de Interne, prin Inspectoratul General al Poliției. Tarifele de închiriere se vor stabili de către Ministerul de interne, în raport cu natura armei și cu starea ei de uzură.

Costul muniției folosite se suportă integral de către deținători.

Timp de 3 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, regiile autonome autorizate să dețină arme militare beneficiază în mod gratuit de asigurarea acestora de catre Ministerul de Interne, prin Inspectoratul General al Poliției.

Repararea armelor prevăzute la alin. 1 și 2 se asigură, gratuit, de către Ministerul de Interne, cu excepția cazurilor în care se dovedește ca titularul este vinovat de deteriorarea armei, caz în care acesta va suporta costul reparației.

Art. 81. - La cererea organelor de urmărire penală sau a instanțelor judecătorești, unitățile de poliție competente vor efectua expertize și constatări tehnico-științifice, cu privire la faptul că o armă întrunește sau nu caracteristicile prevăzute la art. 3 și din ce categorie face parte.

Art. 82. - În termen de 90 de zile de la adoptarea prezentei legi, Guvernul va adopta Regulamentul armelor de foc și al munițiilor.

Art. 83. - Guvernul poate dispune restrângerea, suspendarea sau anularea autorizării persoanelor fizice sau juridice de a deține ori folosi arme și muniții, în caz de declarare a stării de necesitate, când aceste măsuri sunt necesare pentru protejarea vieții persoanelor, a bunurilor publice sau private, pentru menținerea ordinii publice sau pentru apărarea siguranței naționale.

Art. 84. - Organele de pază și control ale Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului ale Regiei Autonome a Pădurilor "Romsilva" și ale subunităților apar-ținând acestora, ale asociațiilor de vânători sportivi legal constituite, precum și ale unităților din subordinea lor, au obligaţia să ridice şi să predea organelor de poliţie, în termen de 3 zile, în vederea luării măsurilor legale, armele şi muniţiile deţinute fără drept, aflate asupra persoanelor care sunt găsite pe terenurile de vânătoare, sau cele cu care aceste persoane au săvârşit infracţiuni privind economia vânatului.

Art. 85. - Permisele de armă şi autorizaţiile eliberate persoanelor fizice şi juridice până la intrarea în vigoare a prezentei legi se preschimbă de către organele de poliţie cu ocazia vizelor periodice ce se acordă pe aceste documente. Până la tipărirea noilor modele de permise de armă şi autorizaţii, organele de poliţie le pot folosi pe cele actuale aflate în stoc.

Persoanele juridice, care, în temeiul prevederilor legale anterioare prezentei legi, au fost înregistrate la organele de poliţie, în vederea deţinerii de arme şi muniţii pentru înarmarea paznicilor proprii şi a personalului care mânuieşte bunuri sau alte valori, sunt obligate ca, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, să solicite inspectoratului de poliţie al judeţului sau, după caz, Direcţiei Generale a Municipiului Bucureşti, autorizarea pentru deţinerea de arme şi muniţii.

Art. 86. - Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea ei în Monitorul Oficial al României.

Pe aceeaşi dată, Decretul nr. 299/1979 privind paza armată a pepinierelor piscicole din Delta Dunării, H.C.M. nr. 1396/1971 privind unele măsuri în legătură cu regimul armelor şi muniţiilor şi pentru stabilirea şi sancţionarea contravenţiilor la acest regim, cu modificarile ulterioare, şi prevederile referitoare la regimul armelor şi muniţiilor din Decretul nr. 367/1971, precum şi orice alte dispoziţii contrare se abrogă.

LEGE Nr. 61 din 27 septembrie 1991

pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice

Publicată în Monitorul Oficial nr. 9 din 24 ianuarie 1997

Republicată în temeiul art. II din Legea nr. 132 din 28 octombrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 271 din 31 octombrie 1996, dându-se textelor o nouă numerotare.

Legea nr. 61 din 27 septembrie 1991 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 196 din 27 septembrie 1991 și a mai fost modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 55 din 19 august 1994, publicată în Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 242 din 29 august 1994 (aprobată prin Legea nr. 129 din 20 decembrie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 354 din 21 decembrie 1994).

Art. 1 - Pentru asigurarea climatului de ordine și liniște publică necesar desfășurării normale a activității economice și social-culturale și promovarea unor relații civilizate în viața cotidiană, cetățenii sunt obligați să aibă un comportament civic, moral și responsabil, în spiritul legilor țării și al normelor de conviețuire socială.

Art. 2 - Constituie contravenție săvârșirea oricăreia dintre următoarele fapte, dacă nu sunt comise în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerate infracțiuni:

1) săvârșirea în public de fapte, acte sau gesturi, obscene, proferarea de injurii, expresii jignitoare sau vulgare, amenințări cu acte de violență împotriva persoanelor sau bunurilor acestora, de natură să tulbure ordinea și liniștea publică sau să provoace indignarea cetățenilor ori să lezeze demnitatea și onoarea acestora sau a instituțiilor publice;

2) constituirea unui grup format din trei sau mai multe persoane, în scopul de a săvârși acțiuni ilicite, contrare ordinii și liniștii publice și normelor de conviețuire socială, precum și actele de încurajare sau sprijinire, sub orice formă, a unor astfel de grupuri de persoane, care incită la dezordine socială;

3) apelarea, în mod repetat, la mila publicului, de către o persoană aptă de muncă, precum și determinarea unei

persoane la săvârşirea unor astfel de fapte;

4) aruncarea asupra unei persoane, construcţii sau asupra unui mijloc de transport cu obiecte de orice fel, cu substanţe inflamante, iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant, corosive sau care murdăresc, dacă nu s-au produs vătămări ale integrităţii corporale sau sănătăţii, ori pagube materiale;

5) organizarea, îngăduirea sau participarea la jocuri de noroc - altele decât cele autorizate potrivit legii - de natură să lezeze bunele moravuri;

6) atragerea de persoane, sub orice formă, săvârşită în localuri, parcuri, pe străzi sau în alte locuri publice în vederea practicării de raporturi sexuale cu acestea spre a obţine foloase materiale, precum şi îndemnul sau determinarea, în acelaşi scop, a unei persoane la săvârşirea unor astfel de fapte;

7) acceptarea sau tolerarea practicării faptelor prevăzute la pct. 6) în hoteluri, moteluri, campinguri, baruri, restaurante, cluburi, pensiuni, discoteci sau în anexele acestora de către patronii sau administratorii, ori conducătorii localurilor respective;

8) portul, fără drept, al cuţitului, pumnalului, şişului, boxului, castetului ori al altor asemenea obiecte fabricate sau confecţionate anume pentru tăiere, împungere sau lovire, precum şi folosirea armelor de tir cu aer comprimat, în locuri şi împrejurări în care s-ar putea primejdui viaţa sau integritatea corporală a persoanelor;

9) alarmarea publicului, a organelor specializate pentru a interveni în caz de pericol ori a organelor de menţinere a ordinii publice, prin darea semnalelor de pericol sau, după caz, prin solicitarea intervenţiei la faţa locului, fără motiv întemeiat;

10) întreruperea curentului electric sau stingerea, fără drept, a lămpilor ce servesc la iluminatul public pe străzi, în parcuri, săli de spectacol sau în alte locuri publice;

11) pătrunderea, cu încălcarea normelor legale de acces, în sediile autorităţilor publice centrale şi locale, instituţiilor publice, instituţiilor de învăţământ şi spaţiilor aparţinând acestora, indiferent de destinaţia lor, regiilor autonome, societăţilor comerciale, partidelor sau altor formaţiuni politice, organizaţiilor guvernamentale şi neguvernamentale, ambasadelor şi reprezentanţelor altor state, ori ale organizaţiilor internaţionale de pe teritoriul României, precum şi ocuparea fără drept a terenurilor aparţinând ambasadelor şi reprezentanţelor sau a terenurilor situate în perimetrul acestora, ori refuzul de a le părăsi la cererea organelor de ordine;

12) scrierea sau desenarea, fără drept, pe pereţii clădirilor, pe garduri sau pe obiecte de folosinţă comună aflate în locuri publice, deteriorarea prin orice mijloc a acestora, precum şi dezlipirea sau distrugerea, fără drept, a reclamelor, anunţurilor şi afişelor legal expuse în locuri anume destinate;

13) nerespectarea măsurilor de ordine sau a regulilor stabilite pentru buna desfăşurare a manifestărilor cultural-sportive;

14) deteriorarea, ridicarea sau mutarea, fără drept, a semnelor sau indicatoarelor de orientare turistică şi rutieră ori a celor care semnalează existența unui pericol pentru viața persoanelor;

15) lăsarea în libertate ori fără supraveghere a animalelor care pot prezenta pericol pentru persoane sau bunuri;

16) refuzul consumatorului de a părăsi un local public în care se consumă băuturi alcoolice, după ora de închidere sau la cererea îndreptățită a unui salariat al localului;

17) servirea consumatorilor cu băuturi alcoolice, în localuri publice şi în afara acestora, în zilele şi orele când, potrivit dispozițiilor legale, localurile sunt închise sau este interzisă desfacerea băuturilor alcoolice;

18) servirea cu băuturi alcoolice, în localurile publice, a consumatorilor aflați în vădită stare de ebrietate, precum şi a minorilor;

19) consumul de băuturi alcoolice pe străzi, în parcuri, săli de spectacole, stadioane sau în alte locuri publice;

20) provocarea ori participarea efectivă la scandal, în locuri sau localuri publice;

21) refuzul responsabililor sau patronilor localurilor publice de a acorda sprijin organelor de poliție în restabilirea ordinii publice tulburate sau luării măsurilor împotriva persoanelor care au încălcat legea, în unitățile pe care le conduc;

22) tulburarea, fără drept, a liniştii locuitorilor prin producerea de zgomote cu orice aparat sau obiect ori prin strigăte sau larmă;

23) alungarea din locuința comună a soțului sau soției, a copiilor, precum şi a oricărei alte persoane aflate în întreținere;

24) nerespectarea măsurilor de ordine luate de organele competente în caz de calamități naturale sau alte pericole publice;

25) refuzul unei persoane de a da relații pentru stabilirea identității sale, de a se legitima cu actul de identitate sau de a se prezenta la sediul poliției, la cererea ori la invitația justificată a organelor de urmărire penală sau de menținere a ordinii publice, aflate în exercitarea atribuțiilor de serviciu;

26) împiedicarea sub orice formă a organului de urmărire penală sau de menținere a ordinii publice de a-şi îndeplini obligațiile de serviciu privind legitimarea sau conducerea unei persoane la sediul poliției ori al altui organ de stat de a lua masurile necesare pentru menținerea ori restabilirea ordinii publice;

27) îndemnul sub orice formă al minorilor la săvârşirea de contravenții;

28) neluarea de către părinți sau de către persoanele cărora li s-a încredințat spre creştere şi educare un minor în vârstă de până la 16 ani sau care au în îngrijire un alienat ori debil mintal a măsurilor necesare pentru a-l împiedica de la fapte de vagabondaj, cerşetorie sau prostituție;

29) lăsarea fără supraveghere a unui bolnav mintal periculos, de către persoanele care au îndatorirea de a-l îngriji sau păzi, precum şi neanunțarea organelor sanitare sau ale poliției în caz de scăpare de sub pază sau supraveghere.

Art. 3 - Contravenţiile prevăzute la art. 2 se sancţionează după cum urmează:

a) cu amendă de la 40.000 lei la 200.000 lei, cele de la pct. 3), 4), 9), 12), 15), 16), 18), 19), 25), 28) şi 29);

b) cu închisoare contravenţională de la 15 zile la 3 luni sau cu amendă de la 80.000 lei la 400.000 lei, cele de la pct. 1), 10), 14), 17), 20), 22), 23) şi 26);

c) cu închisoare contravenţională de la o lună la 6 luni sau cu amendă de la 200.000 lei la 1.000.000 lei, cele de la pct. 2), 5), 6), 7), 8), 11), 13), 21), 24) şi 27).

În cazul repetării contravenţiilor prevăzute la art. 2 pct. 7), 18) şi 21), se va dispune şi suspendarea activităţii localului public pe o perioadă între 10 şi 30 de zile.

În cazul contravenţiilor prevăzute la art. 2 pct. 27), 28), şi 29), sesizarea se poate face şi de către organele de ocrotire socială.

Art. 4 - Sancţiunea închisorii contravenţionale poate fi aplicată minorilor numai dacă au împlinit vârsta de 16 ani; în acest caz, limitele sancţiunii prevăzute în prezenta lege se reduc la jumătate.

În cazul minorilor care nu au împlinit vârsta de 16 ani se aplică prevederile Legii privind regimul ocrotirii unor categorii de minori.

Art. 5 - Dacă o persoană a săvârşit mai multe contravenţii, constatate prin acelaşi proces-verbal, în cazul în care pentru toate faptele sau numai pentru unele dintre ele s-a stabilit sancţiunea închisorii contravenţionale, se va aplica o singură sancţiune, care nu va putea depăşi 6 luni, iar dacă contravenientul este un minor care a împlinit 16 ani, sancţiunea aplicată nu va depăşi 3 luni.

Art. 6 - Sunt supuse confiscării lucrurile care au servit la săvârşirea contravenţiilor prevăzute la art. 2 pct. 4, 5 şi 8, dacă sunt ale contravenientului, precum şi lucrurile dobândite prin săvârşirea contravenţiilor, dacă nu sunt restituite persoanei vătămate.

În cazul contravenţiei prevăzute la art. 2 pct. 23 este necesară plângerea părţii vătămate. Retragerea plângerii ori împăcarea părţilor înlătură răspunderea făptuitorului. Organele constatatoare sunt abilitate să restabilească situaţia anterioară.

Art. 7 - Contravenţiile se constată de primar sau de ofiţerii ori subofiţerii de poliţie. În oraşe, municipii şi în sectoarele municipiului Bucureşti, contravenţiile se constată şi de către împuterniciţi ai prefectului sau ai primarului, după caz, anume desemnaţi prin decizie.

În cazul contravenţiilor pentru care legea prevede sancţiunea amenzii, agentul constatator, o dată cu constatarea, aplică şi sancţiunea.

Art. 8 - Împotriva procesului-verbal de constatare a contravenţiilor prin care s-a aplicat sancţiunea amenzii se poate face plângere în termen de 15 zile de la comunicarea acestuia.

Art. 9 - Plângerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravenţiei se soluţionează de judecătorie.

Art. 10 - În cazul contravenţiilor pentru care legea prevede şi sancţiunea închisorii contravenţionale, dacă agentul constatator apreciază că sancţiunea amenzii este îndestulătoare, aplică amenda, procedând potrivit dispoziţiilor Legii privind stabilirea şi sancţionarea contravenţiilor.

În caz contrar, procesul-verbal de constatare se trimite de îndată judecătoriei în a cărei rază teritorială a fost săvârşită contravenţia. Ministrul justiţiei poate dispune ca în municipiul Bucureşti soluţionarea unor asemenea cauze să se facă la anumite judecătorii.

Dacă identitatea sau domiciliul făptuitorului nu pot fi stabilite şi există temere de dispariţie a acestuia, organul de poliţie va conduce de îndată pe făptuitor înaintea instanţei de judecată. În situaţia în care trimiterea nu se va putea face de îndată, organul de poliţie, pe baza unui proces-verbal motivat, va putea reţine contravenientul, pe care îl va înainta instanţei de judecată în cel mult 24 de ore de la constatarea contravenţiei.

Judecarea cauzei va avea loc şi în zilele nelucrătoare.

Art. 11 - În cazul proceselor-verbale de constatare a contravenţiilor, întocmite de organele prefecturilor şi ale primăriilor, faţă de care se apreciază că sancţiunea amenzii este neîndestulătoare, procesul-verbal de constatare se trimite de îndată celui mai apropiat organ de poliţie pentru ca acesta, dacă este cazul, să-l reţină pe făptuitor şi să-l înainteze instanţei de judecată.

Art. 12 - Preşedintele judecătoriei fixează termen de urgenţă, cu citarea contravenientului.

Agentul care a constatat contravenţia sau organul din care acesta face parte nu se citează.

În situaţia în care contravenientul este reţinut, cauza se judecă în ziua sesizării instanţei, afară de cazul în care este necesară administrarea unor probe. În acest caz, judecarea se va face în cel mult 5 zile, contravenientul putând fi arestat preventiv pe baza mandatului emis de instanţă.

Art. 13 - Completul de judecată este format dintr-un singur judecător.

În cazul în care contravenientul este reţinut, este arestat sau este minor, participarea procurorului la judecată este obligatorie. Totodată, se va asigura acestora asistenţa juridică necesară, în condiţiile legii. Instanţa va dispune citarea părinţilor sau a reprezentantului legal al minorului.

Instanţa se pronunţă asupra legalităţii şi temeiniciei procesului-verbal şi, după caz, aplică sancţiunea şi ia măsura confiscării ori anulează procesul-verbal.

Art. 14 - Hotărârea instanţei de judecată este executorie.

Contravenientul poate cere reexaminarea cauzei în termen de 24 de ore de la pronunţare, dacă a fost prezent la dezbateri, sau de la comunicare, dacă a fost lipsă.

Procurorul poate cere reexaminarea cauzei în termen de 24 de ore de la pronunţare.

Cererea de reexaminare se soluţionează în termen de 3 zile de aceeaşi instanţă, în complet format din 2 judecători.

Preşedintele judecătoriei poate suspenda, până la soluţionare, executarea sancţiunii aplicate.

Hotărârea dată în cererea de reexaminare este definitivă.

Art. 15 - Executarea hotărârii judecătoreşti, în ce priveşte închisoarea contravenţională, se face potrivit dispoziţiilor Codului de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.

Sancţiunea închisorii contravenţionale se execută în arestul poliţiei sau în locuri anume destinate ale penitenciarelor, stabilite de ministrul justiţiei.

În timpul executării închisorii contravenţionale, cei sancţionaţi sunt obligaţi să presteze activităţi de interes public, pentru care sunt apţi. Regimul de executare a închisorii contravenţionale se stabileşte de lege.

Executarea sancţiunii închisorii contravenţionale se prescrie în termen de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti.

Art. 16 - Contravenientul are obligaţia să achite amenda şi să depună recipisa de achitare a acesteia la organul constatator, în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a sancţiunii.

Dacă amenda nu a fost achitată în acest termen, organul din care face parte agentul constatator va sesiza instanţa de judecata pe raza căreia s-a săvârşit contravenţia, în vederea transformării amenzii în închisoare contravenţională.

Instanţa fixează termen de urgenţă, cu citarea contravenientului, procedând la transformarea amenzii în închisoare contravenţională.

Pentru motive temeinice, în mod excepţional, instanţa poate acorda un nou termen de plată de cel mult 30 de zile sau poate dispune eşalonarea plăţii într-un termen de cel mult 3 luni.

Daca amenda nu a fost achitată până la expirarea termenului fixat, instanţa va dispune transformarea acesteia în închisoare contravenţională, ţinând seama de partea din amendă rămasă neachitată.

Transformarea amenzii în închisoare contravenţionala se va face socotind o zi de închisoare pentru 10.000 lei, fără a putea depăşi maximumul special al închisorii contravenţionale prevăzute ca sancţiune alternativă la contravenţia săvârşită.

Pentru contravenţiile săvârşite de minorii care au împlinit 16 ani, maximumul închisorii contravenţionale, rezultat prin transformarea amenzii, nu poate depăşi 3 luni.

Instanţa va înceta acţiunea de transformare a amenzii în închisoare contravenţională în situaţia în care contravenientul achită amenda până la pronunţarea hotărârii.

Art. 17 - În cazul în care contravenţiile prevăzute în prezenta lege sunt săvârşite de un militar, procesul-verbal de constatare se trimite comandantului unităţii din care face parte contravenientul, spre a i se aplica, dacă procesul-verbal este întemeiat, sancţiuni potrivit Regulamentului disciplinei militare.

În situaţia în care contravenientul este încorporat pentru îndeplinirea serviciului militar, înainte de pronunţarea hotărârii judecătoreşti ori înainte de începerea executării sancţiunii închisorii contravenţionale, procesul-verbal sau, după caz, hotărârea se trimite, de asemenea comandantului unităţii din care face parte contravenientul spre a i se aplica o sancţiune potrivit Regulamentului disciplinei militare.

Art. 18 - Dispoziţiile prezentei legi se întregesc cu prevederile Legii privind stabilirea şi sancţionarea contravenţiilor, cu excepţia dispoziţiilor privind plata a jumătate din minimumul amenzii.

Art. 19 - Pe data intrării în vigoare a prezentei legi, Decretul nr. 153 din 24 martie 1970 pentru stabilirea şi sancţionarea unor contravenţii privind regulile de convieţuire socială, ordinea şi liniştea publică, art. 6 din Decretul nr. 76 din 15 iulie 1975, precum şi orice alte dispoziţii contrare se abrogă.

ORDONANŢA DE URGENŢĂ Nr. 25

din 9 iunie 1997

cu privire la adopţie

Publicată în Monitorul Oficial nr. 120 din 12 iunie 1997

În temeiul art. 114 alin. (4) din Constituţia României,
Guvernul României adoptă următoarea ordonanţă de urgenţă:

Art. 1 - (1) Adopţia este o măsură specială de protecţie a drepturilor copilului, prin care se stabileşte filiaţia între cel care adoptă şi copil, precum şi rudenia dintre copil şi rudele adoptatorului.

(2) Adopţia se face numai pentru protejarea intereselor superioare ale copilului.

(3) Adopţia îşi produce efectele de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti.

(4) În momentul stabilirii filiaţiei prin adopţie, filiaţia dintre copil şi părinţii săi naturali încetează.

Art. 2 - (1) Copilul poate fi adoptat până la dobândirea capacităţii depline de exerciţiu.

(2) Persoana care a dobândit capacitatea deplină de exerciţiu poate fi adoptată numai de către persoana sau familia care a crescut-o.

Art. 3 - (1) Adopţia între fraţi este interzisă.

(2) Adopţia a doi soţi de către aceeaşi persoană sau familie este interzisă.

Art. 4 - (1) Adopţia unui copil de către mai multe persoane este interzisă, cu excepţia cazului în care ea se face de către soţ şi soţie, simultan sau succesiv.

(2) Dacă persoana care doreşte să adopte este căsătorită, va fi necesar şi consimţământul celuilalt soţ, cu excepţia cazurilor în care acesta este în imposibilitate de a-şi manifesta voinţa.

Art. 5 - (1) Nu pot adopta decât persoanele care au capacitatea deplină de exerciţiu şi care sunt cu cel puţin 18 ani mai în vârsta decât cei pe care doresc să îi adopte.

(2) Pentru motive temeinice, instanţa judecătorească va putea încuviinţa adopţia, chiar dacă diferenţa de vârsta dintre adoptat şi adoptatori este mai mică.

Art. 6 - (1) Nu pot adopta decât persoanele sau familiile care prezintă condiţiile materiale şi garanţiile morale necesare asigurării dezvoltării armonioase a copilului.

(2) Comisia pentru protecţia copilului, de la domiciliul persoanei sau al familiei care doreşte să adopte, constată existenţa condiţiilor şi a garanţiilor prevăzute la alin. (1) şi atestă faptul ca persoana sau familia este aptă să adopte.

(3) Atestatul se eliberează de către Comisia pentru protecţia copilului, la cererea persoanei sau a familiei interesate, în termen de 90 de zile de la data depunerii cererii, pe baza rapoartelor şi a propunerilor serviciului public specializat pentru protecţia copilului, din judeţ sau din sectorul municipiului Bucureşti, sau ale unui organism privat autorizat.

(4) Comisia pentru protecţia copilului poate elibera atestatul numai dacă din rapoartele prevăzute la alin. (3) rezultă că persoana sau familia în cauză prezintă garanţiile şi îndeplineşte condiţiile prevăzute la alin. (1).

Art. 7 - (1) Pentru încuviinţarea adopţiei sunt necesare:

a) consimţământul, exprimat în formă autentică, al părinţilor sau, după caz, al părintelui la adopţia copilului de către o persoana sau familie propusă de Comisia pentru protecţia copilului;

b) avizul favorabil al Comisiei pentru protecţia copilului de la domiciliul copilului;

c) consimţământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani;

d) consimţământul persoanei sau al familiei care adoptă;

(2) Dacă părinţii copilului sunt decăzuţi din drepturile părinteşti, decedaţi, puşi sub interdicţie, declaraţi judecătoreşte morţi, necunoscuţi sau se află în orice situaţie care determină imposibilitatea de a-şi manifesta voinţa, precum şi în cazul în care copilul este declarat judecătoreşte abandonat prin hotărâre judecatoreasca rămasă definitivă, consimţământul prevăzut la alin. (1) lit. a) nu este necesar.

(3) Dacă unul dintre părinţi a fost decăzut din drepturile parinteşti sau este decedat, necunoscut, pus sub interdicţie, declarat judecătoreşte mort sau dispărut, consimţământul celuilalt părinte este suficient.

Art. 8 - (1) Consimţământul părinţilor poate fi exprimat numai după trecerea unui termen de 45 de zile de la naşterea copilului.

(2) Părintele poate revoca consimţământul în termen de 30 de zile de la data înscrisului autentic prin care acesta a fost exprimat.

(3) După expirarea termenului prevăzut la alin. (2), consimţământul părintelui devine irevocabil.

Art. 9 - (1) În cazul în care sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 6, la art. 7 alin. (1) lit. a) şi d) şi la art. 8 pentru ca adopţia să poată fi încuviinţată, Comisia pentru protecţia copilului poate încredinţa copilul în vederea adopţiei unei persoane sau familii care beneficiază de atestatul prevăzut la art. 6.

(2) Dispoziţiile Ordonanţei de urgenţă a Guvernului privind protecţia copilului aflat în dificultate, referitoare la incredintarea copilului unei persoane sau familii, sunt aplicabile.

(3) Comisia pentru protecţia copilului poate încredinţa copilul în vederea adopţiei şi unei persoane sau

familii care nu are cetățenia română, dar care are reședința pe teritoriul statului român de cel puțin 6 luni.

(4) Încredințarea copilului în vederea adopției durează minimum 3 luni. Perioada pentru care copilul este încredințat se stabilește de către Comisia pentru protecția copilului, o dată cu încredințarea copilului în vederea adopției.

(5) În această perioadă, persoana sau familia căreia i-a fost încredințat copilul se află sub supravegherea serviciului public specializat pentru protecția copilului din subordinea Comisiei pentru protecția copilului sau a organismului privat autorizat care a propus comisiei încredințarea copilului, în vederea adopției, persoanei sau familiei respective. Aceste servicii publice specializate pentru protecția copilului sau organisme private autorizate sunt obligate să prezinte comisiei rapoarte bilunare, referitoare la evoluția copilului și a relațiilor dintre acesta și persoana sau familia căreia i-a fost încredințat în vederea adopției.

(6) La sfârșitul perioadei prevăzute la alin. (4), Comisia pentru protecția copilului hotărăște asupra eliberării avizului favorabil prevăzut la art. 7 alin. (1) lit. b). Eliberarea avizului prelungește de drept perioada pentru care copilul a fost încredințat în vederea adopției, până la încuviințarea sau respingerea cererii de către instanță.

(7) Dacă, înăuntrul termenului prevăzut la art. 8 alin. (2), o rudă a copilului, până la gradul al patrulea inclusiv, cere ca acesta să îi fie încredințat în vederea adopției, la expirarea acelui termen Comisia pentru protecția copilului va lua în considerare, cu prioritate, posibilitatea încredințării copilului acelei rude. În acest caz, termenul prevăzut la art. 6 alin. (3) se reduce la 30 de zile, celelalte dispoziții ale art. 6 rămânând aplicabile.

(8) În cazul în care o persoană sau o familie cu cetățenie română și o persoană sau o familie cu cetățenie străină cer încredințarea în vederea adopției a aceluiași copil, posibilitatea încredințării copilului la persoana sau familia cu cetățenie română va fi luată în considerare cu prioritate de către Comisia pentru protecția copilului. Opinia exprimată de copilul cu discernamant va fi determinanta în luarea hotărârii.

Art. 10 - (1) Comitetul Român pentru Adopții este organ în subordinea Guvernului, înființat în scopul supravegherii și sprijinirii acțiunilor de protecție a drepturilor copilului prin adopție și al realizării cooperării internaționale în acest domeniu.

(2) Comitetul Român pentru Adopții este autoritatea centrala română, însărcinată să aducă la îndeplinire obligațiile prevăzute de Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993 și ratificată de Parlamentul României prin Legea nr. 84/1994.

(3) Activitatea Comitetului Român pentru Adopții este coordonată de Departamentul pentru Protecția Copilului din cadrul aparatului de lucru al Guvernului. Șeful Departamentului pentru Protecția Copilului este președintele Comitetului Român pentru

Adopţii. Modul de organizare şi funcţionare a comitetului se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

(4) În vederea îndeplinirii atribuţiilor ce îi revin şi a atingerii scopului pentru care a fost înfiinţat, Comitetul Român pentru Adopţii colaborează cu autorităţi publice române şi străine, cu serviciile publice specializate pentru protecţia copilului, subordonate acestora, cu organismele private române şi străine autorizate şi cu organizaţii internaţionale, în orice probleme de interes reciproc în domeniul adopţiei.

Art. 11 - (1) Cererile persoanelor sau ale familiilor cu domiciliul sau cu reşedinţa în România, care doresc să adopte, vor fi transmise Comitetului Român pentru Adopţii, după eliberarea atestatului prevăzut la art. 6 alin. (3), numai prin intermediul serviciilor publice specializate pentru protecţia copilului din subordinea comisiilor pentru protecţia copilului sau al organismelor private române autorizate.

(2) Cererile persoanelor sau ale familiilor care au domiciliul sau reşedinţa pe teritoriul altui stat şi care doresc să adopte vor fi transmise Comitetului Român pentru Adopţii numai prin intermediul autorităţii centrale care acţionează în acel stat în domeniul protecţiei copiilor şi cooperării în materia adopţiei internaţionale sau al organismelor private autorizate de către aceasta şi de către Comitetul Român pentru Adopţii. În lipsa unei autorităţi centrale, cererile vor fi transmise comitetului numai prin intermediul autorităţii publice din statul respectiv, cu atribuţii în domeniul adopţiei, care a încheiat cu comitetul acorduri de colaborare, sau al organismului privat autorizat de către aceasta şi de către comitet.

(3) În situaţia prevăzută la alin. (2), cererile vor fi însoţite de următoarele acte:

a) un act, eliberat de autorităţile străine prevăzute la alin. (2), din care să rezulte că există garanţii pentru ca minorul să intre şi să locuiască în statul străin respectiv în cazul încuviinţării adopţiei, cât şi pentru urmărirea evoluţiei lui după adopţie;

b) un act, eliberat de autorităţile străine prevăzute la alin. (2), din care să rezulte că persoana sau familia în cauză este aptă să adopte, în conformitate cu prevederile legii lor naţionale;

c) raportul asupra anchetei psihosociale, efectuată de autorităţile străine competente sau de organismele private autorizate de către acestea la domiciliul persoanei sau al familiei în cauză, în care să se arate opinia acestora cu privire la adopţie;

d) certificatele de naştere şi de căsătorie ale persoanei sau ale familiei în cauză, în copie legalizată;

e) certificate privind starea de sănătate şi antecedentele penale ale persoanei sau ale familiei respective.

(4) Cererea şi actele prevăzute la alineatul precedent nu vor fi primite de Comitetul Român pentru Adopţii, decât dacă sunt însoţite de traducerea autentificată în limba româna.

Art. 12 - (1) Comisiile pentru protecţia copilului din fiecare judeţ, respectiv din sectoarele municipiului Bucureşti, sunt obligate să transmită Comitetului Român pentru Adopţii datele de identitate şi toate informaţiile pertinente referitoare la copiii a căror adopție sunt competente să o avizeze.

(2) Comitetul Român pentru Adopții este obligat să comunice datele primite conform prevederilor alin. (1) tuturor comisiilor pentru protecția copilului, în termen de 5 zile de la primire.

(3) În termen de 60 de zile de la comunicarea datelor prevăzute la alin. (2), comisiile pentru protecția copilului vor transmite cererile persoanelor sau ale familiilor atestate corespunzător și care doresc să le fie încredințați acei copii în vederea adopției. La expirarea acestui termen, în cazul în care Comisia pentru protecția copilului de la domiciliul copilului nu a comunicat hotărârea de încredințare a acestuia, în vederea adopției, unei persoane sau familii, în condițiile prevăzute la art. 9, Comitetul Român pentru Adopții va repartiza sarcina încredințării copilului în vederea adopției comisiei care a transmis cele mai multe cereri în acest sens.

(4) Dacă nu există cereri privind încredințarea copilului în vederea adopției sau dacă cererea de încredințare a copilului în vederea adopției nu a fost aprobată, Comitetul Român pentru Adopții va repartiza sarcina identificării unei persoane sau unei familii potrivite pentru copil unui serviciu public specializat pentru protecția copilului sau unui organism privat român autorizat. Comitetul va face o repartizare echitabilă, ținând seama de numărul cererilor care i-au fost adresate de către serviciul public specializat pentru protecția copilului sau de către organismul privat autorizat.

(5) În termenul stabilit de Comitetul Român pentru Adopții, serviciul public specializat pentru protecția copilului sau organismul privat autorizat va prezenta acestuia propuneri privind încuviințarea adopției copilului, acordând prioritate persoanelor sau familiilor cu cetățenie română. Propunerile vor fi însoțite de următoarele acte:

a) certificatul de naștere al copilului, în copie legalizată;

b) certificatul medical privind starea de sănătate a copilului, eliberat de policlinica de la domiciliul acestuia;

c) avizul favorabil al comisiei pentru protecția copilului privind încuviințarea adopției;

d) declarația autentificată de consimțământ la adopție a persoanei sau familiei care dorește să adopte, în care aceasta să precizeze că a luat cunoștință de starea de sănătate a copilului, potrivit certificatului medical prevăzut la lit. b).

Art. 13 - Este interzisă adopția copiilor care nu se află în evidența Comitetului Român pentru Adopții, cu excepția cazului în care soțul adoptă copilul celuilalt soț, a cazului în care adoptatorii sunt rude până la gradul al patrulea inclusiv cu unul dintre părinții copilului sau a adopției în condițiile prevăzute la art. 2 alin. (2).

Art. 14 - (1) Încuviințarea adopției este de competența instanțelor judecătorești.

(2) Cererea persoanei sau a familiei care dorește să adopte un copil aflat în evidența Comitetului Român pentru Adopții este transmisă de acesta instanței judecătorești competente, prin

intermediul serviciului public specializat pentru protecţia copilului sau al organismului privat autorizat, prevăzute la art. 12 alin. (4).

(3) Cererea va fi însoţită de actele prevăzute la art. 11 alin. (3) şi la art. 12 alin (5), iar în cazul persoanelor sau al familiilor cu domiciliul sau cu reşedinţa în România, de atestatul prevăzut la art. 6 alin. (3).

(4) Dacă s-a hotărât încredinţarea copilului în vederea adopţiei, o copie certificată conform cu originalul de pe hotărârea de încredinţare este transmisă instanţei competente.

(5) În toate cazurile, cererea va fi însoţită de confirmarea Comitetului Român pentru Adopţii, din care să rezulte că procedurile şi termenele prevăzute la art. 11, 12 şi 13 au fost respectate.

Art. 15 - (1) Cauzele privitoare la încuviinţarea adopţiei se judecă în prima instanţă de către tribunale.

(2) Hotărârile date în cauzele având ca obiect încuviinţarea adopţiei nu sunt supuse apelului.

Art. 16 - (1) Instanţa competentă este cea în a cărei rază teritorială se găseşte domiciliul copilului.

(2) Cauzele pentru judecarea cărora nu se poate determina instanţa competentă, conform alineatului precedent, se judeca de către Tribunalul Municipiului Bucureşti.

Art. 17 - Acţiunile şi cererile privitoare la încuviinţarea adopţiei sunt scutite de taxa de timbru.

Art. 18 - (1) Instanţa soluţionează cererea pentru încuviinţarea adopţiei, în camera de consiliu, în complet constituit din doi judecători. Cauzele referitoare la încuviinţarea adopţiei se judecă de judecători special desemnaţi de ministrul Justiţiei.

(2) Judecarea cererii se face cu citarea Comisiei pentru protecţia copilului, care a avizat favorabil încuviinţarea adopţiei, care îl reprezintă pe copil, a persoanei sau a familiei care doreşte să adopte, a Comitetului Român pentru Adopţii şi cu participarea procurorului. Familia sau persoana care doreşte să adopte poate fi reprezentată numai de serviciul public specializat pentru protecţia copilului sau de organismul privat autorizat prevăzut la art. 12 alin. (4).

(3) Instanţa poate administra orice probă admisă de lege.

(4) Consimţământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani va fi cerut în instanţă.

(5) Raportul referitor la ancheta psihosociala a copilului este cerut de instanţă. Acesta se prezintă de către Comisia pentru protecţia copilului care a avizat favorabil adopţia copilului şi cuprinde date privind personalitatea, starea fizică şi mentala a copilului, antecedentele acestuia, condiţiile în care a fost crescut şi în care a trăit, orice alte date referitoare la creşterea şi educarea copilului, precum şi opinia copilului cu privire la adopţia propusă.

Art. 19 - În cazul adopţiei copilului de către o persoană sau o familie cu domiciliul pe teritoriul altui stat, instanţa se va pronunţa asupra cererii de încuviinţare a adopţiei, având în vedere ca adoptatul să poată beneficia în ţară străină de garanţiile şi normele echivalente acelora existente în cazul unei adopţii naţionale.

Art. 20 - În cazul adopţiei prevăzute la art. 19, pe baza hotărârii judecătoreşti irevocabile, Comitetul Român pentru Adopţii va elibera un certificat care atestă că adopţia este conformă cu normele impuse de Convenţia asupra protecţiei copiilor şi cooperării în materia adopţiei internaţionale, încheiată la Haga la 29 mai 1993.

Art. 21 - (1) Copilul dobândeşte prin adopţie numele celui care adoptă. Dacă adopţia se face de către soţi care nu au un nume de familie comun, aceştia sunt obligaţi să declare instanţei numele pe care copilul urmează să îl poarte.

(2) Pe baza hotărârii irevocabile de încuviinţare a adopţiei, serviciul de stare civilă competent va întocmi, în condiţiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuţi ca fiind părinţii săi fireşti. Vechiul act de naştere se va păstra, menţionându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act.

(3) Este interzisă căsătoria între adoptat şi rudele sale fireşti, potrivit art. 6 din Codul familiei. Serviciile publice specializate pentru protecţia copilului, precum şi ofiţerii de stare civilă vor urmări respectarea acestei prevederi.

Art. 22 - (1) Adopţia este supusă, potrivit legii, nulităţii sau desfacerii.

(2) Adopţia poate fi desfăcută la cererea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani sau a Comisiei pentru protecţia copilului de la domiciliul acestuia, dacă desfacerea este în interesul superior al copilului.

(3) Instanţa se va pronunţa şi cu privire la numele copilului după desfacerea adopţiei.

(4) La desfacerea adopţiei, părinţii fireşti ai copilului redobândesc drepturile şi obligaţiile părinteşti, numai dacă instanţa nu decide o alta măsura de protecţie a copilului, în condiţiile legii.

(5) Cererile de desfacere a adopţiei urmează aceleaşi reguli de competenţă ca şi cele pentru încuviinţarea acesteia.

Art. 23 - (1) Comitetul Român pentru Adopţii, cu sprijinul reprezentanţelor diplomatice şi consulare române şi pe alte căi admise de normele internaţionale, va depune diligenţele necesare pe lânga autorităţile sau organismele statului al cărui cetăţean a adoptat un copil român, pentru ca acesta să beneficieze de garanţiile şi normele echivalente acelora existente în cazul unei adopţii naţionale.

(2) Comitetul Român pentru Adopţii sau, după caz, comisiile pentru protecţia copilului de la domiciliul adoptatului au datoria să urmărească evoluţia copilului şi a relaţiilor dintre acesta şi părinţii săi adoptivi cel puţin 2 ani după încuviinţarea adopţiei. În acest scop, serviciile publice specializate pentru protecţia copilului sau organismele private autorizate, care au fost implicate în adopţia copilului, sunt obligate să le prezinte rapoarte periodice, în condiţiile stabilite prin hotărâre a Guvernului.

Art. 24 - Părinţii adoptivi au obligaţia de a informa copilul că este adoptat, de îndată ce vârsta şi gradul de maturitate al acestuia o permit. Acest lucru va fi notificat Comisiei pentru protecţia copilului. Serviciile publice specializate pentru protecţia copilului sunt obligate să acorde parinţilor adoptivi sprijinul necesar pentru îndeplinirea corespunzătoare a acestei obligaţii.

Art. 25 - (1) Organismele private prevăzute de prezenta ordonanţă de urgenţă sunt persoane juridice de drept privat, cu scop nelucrativ, constituite în condiţiile legii. La constituirea persoanelor juridice române, instanţa va cere avizul Departamentului pentru Protecţia Copilului.

(2) Autorizarea organismelor private care actionează în domeniul protecţiei drepturilor copilului prin adopţie se face de către Comitetul Român pentru Adopţii.

(3) Autorizarea oricărui organism privat străin este posibilă numai dacă acesta este reprezentat de un organism privat român autorizat.

(4) Autorizaţia este valabilă un an. Reînnoirea acesteia este condiţionată de prezentarea, la Comitetul Român pentru Adopţii, a rapoartelor de activitate ale organismului privat, anual sau la cererea comitetului.

(5) Criteriile şi procedurile de autorizare a organismelor private se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Art. 26 - (1) Fapta părintelui, a tutorelui sau a ocrotitorului legal al copilului, care pretinde sau primeşte, pentru sine sau pentru altul, bani ori alte foloase materiale în scopul adopţiei copilului se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă prevăzută la alin. (1) se sancţionează şi fapta persoanei care, în vederea obţinerii unui folos material necuvenit, intermediază sau înlesneşte adoptarea unui copil.

(3) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

Art. 27 - (1) Pe data publicării în Monitorul Oficial al României a prezentei ordonanţe de urgenţă, Legea nr. 11/1990 privind încuviinţarea adopţiei, modificată prin Legea nr. 48/1991 şi prin Legea nr. 65/1995, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 159 din 24 iulie 1995, dispoziţiile capitolului III "Adopţia" al titlului II din Codul familiei, precum şi orice altă dispoziţie contrară se abrogă.

(2) Cererile pentru încuviinţarea adopţiei, aflate pe rolul instanţelor judecătoreşti la data intrării în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă, vor fi soluţionate potrivit reglementării în vigoare la data introducerii cererii.

LEGEA Nr. 126
din 27 decembrie 1995
privind regimul materiilor explozive

Publicată în Monitorul Oficial nr. 298 din 28 decembrie 1995

CAPITOLUL 1
DISPOZIȚII GENERALE

Art. 1 - Prevederile prezentei legi se aplică la prepararea, producerea, experimentarea, deținerea, tranzitarea pe teritoriul țării, transmiterea sub orice formă, transportul, depozitarea, mânuirea și folosirea de către persoanele juridice sau fizice a materiilor explozive.

Prin materii explozive, în sensul prezentei legi, se înțelege explozivii propriu-ziși, amestecurile explozive, pirotehnice și simple, mijloacele de inițiere, cele auxiliare de aprindere, precum și orice alte substanțe sau amestecuri de substanțe destinate să dea naștere la reacții chimice instantanee, cu degajare de caldură și gaze la temperatura ridicată.

Art. 2 - Producerea de materii explozive și orice operațiune de import-export cu acestea sunt permise numai persoanelor fizice și juridice care sunt înregistrate și posedă autorizație în acest sens, eliberată de organele prevăzute de lege.

Art. 3 - Materiile explozive fabricate în țară pot fi experimentate sau folosite în baza unui aviz de specialitate, emis de un organ autorizat stabilit prin hotărâre a Guvernului, cu avizul Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Amestecurile explozive simple pot fi preparate de oricare persoană autorizată, conform instrucțiunilor elaborate și avizate de organele prevăzute la alin. 1.

Art. 4 - Furnizorii au obligația de a garanta calitatea materiilor explozive prin certificate de calitate, eliberate o dată cu livrarea acestora, și de a indica pe ambalaje: denumirea, lotul, data și producătorul, cantitatea, temperaturile maxime și minime în limitele cărora se pot transporta, depozita și mânui, perioada de garanție de la data fabricației și orice alte date necesare unei dețineri și exploatări în deplină siguranță.

Termenul de garanţie va putea fi depăşit numai cu avizul organului de specialitate autorizat.

Art. 5 - Deţinerea, testarea, utilizarea, transportul, depozitarea şi mânuirea materiilor explozive provenite din import se fac cu respectarea dispoziţiilor prezentei legi şi ale instrucţiunilor producătorului.

Dacă organele prevăzute în art. 3 alin. 1 completează sau aduc amendamente instrucţiunilor producătorilor de materii explozive din import, beneficiarii au obligaţia respectării şi a acestora.

Art. 6 - Prin deţinător de materii explozive, în sensul prezentei legi, se înţelege orice persoană juridică sau fizică în posesia sau detenţia căreia se află, licit, astfel de materii.

Art. 7 - Persoanele fizice nu au dreptul să deţină, să utilizeze, să transporte, să depoziteze, să experimenteze ori să mânuiască materii explozive, dacă nu au fost autorizate şi înregistrate conform legii, cu excepţia pulberii necesare confecţionării cartuşelor pentru arme de vânătoare.

CAPITOLUL 2

AUTORIZAREA ŞI ÎNREGISTRAREA DEŢINĂTORILOR DE MATERII EXPLOZIVE

Art. 8 - Pentru a putea produce şi prepara materii explozive, persoanele care, prin statutul de înfiinţare a societăţii comerciale, au ca obiect astfel de operaţiuni, sunt obligate să obţină, în prealabil, autorizaţia inspectoratului de stat teritorial pentru protecţia muncii şi a inspectoratului de poliţie al judeţului sau Direcţiei Generale de Poliţie a Municipiului Bucureşti şi să se înregistreze la aceste autorităţi.

Obligaţia de a obţine, în prealabil, autorizaţia şi de înregistrare la autorităţile prevăzute la alin. 1 revine şi persoanelor care deţin, transportă şi folosesc materii explozive.

Aceleaşi obligaţii le au şi persoanele care produc, deţin, transportă şi folosesc obiecte artizanale şi de distracţie, pe baza de amestecuri pirotehnice.

Autorizarea se obţine numai la solicitarea celui interesat şi pe o durata determinată, cu posibilităţi de prelungire - prin avizare - în condiţiile legii. Îndeplinirea activităţilor înscrise în autorizaţie prin interpuşi neautorizaţi este interzisă.

Art. 9 - Materiile explozive pot fi depozitate numai în spaţii special construite şi amenajate pe baza documentaţiilor avizate de inspectoratele de stat teritoriale pentru protecţia muncii.

Depozitele de materii explozive, amenajate în condiţiile alineatului precedent, pot funcţiona numai după obţinerea prealabilă a autorizaţiei, emisă în comun de către inspectoratul de stat teritorial pentru protecţia muncii şi inspectoratul de poliţie al judeţului sau Direcţia Generală de Poliţie a Municipiului Bucureşti, după caz.

Se interzice autorizarea producerii, preparării, experimentării, deţinerii sau depozitării materiilor explozive în clădiri cu locuinţe.

În autorizaţia de funcţionare se stabileşte capacitatea maximă de depozitare în echivalent trotil.

Inspectoratele de stat teritoriale pentru protecţia muncii pot aviza depăşirea, temporară, a capacităţilor de depozitare autorizate cu maximum 25%, pentru o perioada de cel mult 3 luni.

Art. 10 - Inspectoratul de stat teritorial pentru protecţia muncii şi inspectoratul de poliţie al judeţului sau Direcţia Generală de Poliţie a Municipiului Bucureşti, după caz, pot retrage autorizaţiile, pot suspenda sau restrânge activităţile prevăzute la art. 8 şi 9, dacă sunt încălcate prevederile legale care au stat la baza eliberării acestora.

Retragerea autorizaţiei atrage după sine încetarea dreptului acordat persoanelor de a prepara, produce, deţine, transporta şi folosi materii explozive.

La încetarea activităţii este obligatorie predarea, în termen de 15 zile, a autorizaţiei organului care a emis-o.

Art. 11 - Autorizaţiile eliberate în baza prezentei legi se vizează anual de către autorităţile emitente în raza cărora titularul îşi are sediul.

Organele prevăzute la art. 8 eliberează persoanelor juridice şi fizice o nouă autorizaţie, în următoarele cazuri:

a) când titularul şi-a schimbat denumirea sau sediul;

b) dacă autorizaţia s-a distrus în împrejurări fortuite, a fost sustrasă ori pierdută;

c) după completa epuizare a spaţiilor rezervate vizei anuale.

Art. 12 - Persoanele autorizate, potrivit prevederilor art. 8, care execută lucrări cu caracter temporar, de prospecţiuni şi explorări geologice sau alte activităţi la care utilizează materii explozive sunt obligate să anunţe inspectoratul de stat teritorial pentru protecţia muncii şi inspectoratul de poliţie al judeţului sau Direcţia Generală de Poliţie a Municipiului Bucureşti în raza cărora se află localităţile unde îşi vor desfăşura activitatea, cu cel puţin 48 de ore înainte de începerea lucrărilor la care folosesc astfel de materii.

CAPITOLUL 3

OPERAŢIUNI CU MATERII EXPLOZIVE ŞI EVIDENŢA ACESTORA

Art. 13 - Transportul şi mânuirea materiilor explozive, cu excepţia obiectelor artizanale şi distractive, se efectuează sub directa supraveghere a artificierilor autorizaţi şi numai cu personal special instruit pentru asemenea operaţiuni.

Art. 14 - Fiecare transport de materii explozive se efectuează cu mijloace special amenajate, pe baza ordinului de transport eliberat şi semnat de beneficiarul transportului.

Transportul de la depozitul de consum la firidele artificierilor şi la locurile de munca este permis pe baza documentelor de ridicare a materiilor explozive din depozit.

Art. 15 - Încărcarea, transportul, descărcarea, depozitarea şi distrugerea materiilor explozive în timpul nopţii sunt interzise.

Fac excepţie transportul din fabrica producătoare la depozitele proprii, transportul pe calea ferată sau pe apă, precum şi transporturile executate în condiţiile prevăzute la art. 14 alin. 2.

Art. 16 - Transportul în acelaşi vehicul al materiilor explozive împreună cu alte materiale, precum şi accesul în vehicul al persoanelor străine de transport sunt interzise.

Se exceptează de la prevederile alin. 1 autovehiculele folosite de echipele de prospecţiuni geologice, perforări de sonde, construcţii hidroenergetice, hidrotehnice, reparaţii sau construcţii de drumuri, căi ferate şi poduri, dacă sunt special amenajate.

Art. 17 - Transportul şi depozitarea în comun a mai multor tipuri de explozivi se fac numai în condiţiile stabilite prin anexa la prezenta lege.

Art. 18 - Paza transporturilor de materii explozive de la producător la depozitele de bază, indiferent de mijlocul de transport, se asigură de către unităţile Ministerului de Interne, pe cheltuiala beneficiarului.

Pentru transportul de materii explozive de la depozitele de bază la depozitele de consum, precum şi de la acestea la locul de utilizare, paza se asigură de către agenţii economici prin personal dotat cu arme de foc. Pentru transportul de la depozitele de bază la cele de consum, agentul economic este obligat să anunţe, în prealabil, unitatea Ministerului de Interne pe teritoriul căreia se efectuează transportul.

Paza materiilor explozive, în tranzit pe teritoriul României, se asigură de către Ministerul de Interne - contra cost - după verificarea prealabilă a integritatii sigiliilor aplicate de expeditor, la solicitarea organelor care au atribuţii privind transporturile şi expediţiile internaţionale.

Art. 19 - Asupra amplasamentului şi cantităţii maxime de depozitat, pentru firidele artificierilor, precum şi pentru încăperile în care se depozitează şi se mânuiesc materii explozive pentru perforări de sonde, articole de vânătoare, obiecte de distracţie, pistoale pentru implantat bolţuri, fuzee antigrindină şi capse de alarmare C.F.R. este suficient avizul dat de inspectoratul de stat teritorial pentru protecţia muncii.

Art. 20 - Capsele detonante vor fi depozitate în clădiri sau în camere subterane, separate de cele în care se depozitează explozivii propriu-zişi.

Fac excepţie depozitele de la suprafaţă cu capacităţi până la 500 kg în echivalent trotil, în care mijloacele de iniţiere pot fi depozitate în aceeaşi clădire cu explozivii propriu-zişi, însă în încăperi separate.

Art. 21 - Terenul aferent depozitelor de materii explozive de suprafaţă sau subterane, nelegate de reţeaua minei, trebuie împrejmuit.

Art. 22 - Paza depozitelor de materii explozive trebuie asigurată permanent cu personal dotat cu arme de foc, în condiţiile legii, cu excepţia depozitelor subterane legate de reţeaua minei.

Art. 23 - Accesul în depozit este permis, în prezenţa gestionarului sau a înlocuitorului său, numai persoanelor cu atribuţii în gestiune, mânuire şi control asupra materiilor explozive.

În timpul nopţii este interzis accesul în depozit.

Se exceptează de la prevederile alin. 2 depozitele de consum ale unităţilor în care se lucrează şi în schimburi de noapte.

Art. 24 - La toate depozitele se ţine o evidenţă strictă a intrării, ieşirii şi consumurilor de materii explozive.

Registrele de evidenţă de la depozite, precum şi formularele privind mişcarea materiilor explozive - intrări, ieşiri, consum - au caracter de documente cu regim special.

Orice lipsa de materii explozive trebuie anunţată imediat organului local al poliţiei şi inspectoratului de stat teritorial pentru protecţia muncii.

Art. 25 - Gestionarul depozitului şi înlocuitorul său sunt desemnaţi de către conducătorul unităţii deţinătoare de materii explozive din rândul artificierilor autorizaţi şi răspund, după caz, disciplinar, administrativ, civil sau penal, pentru gestiunea încredinţată.

Art. 26 - Lucrările de împuşcare sunt executate numai de persoane autorizate ca artificieri, cu excepţia celor care îndeplinesc funcţiile prevăzute la art. 25.

Verificarea materiilor explozive, la producător şi la laboratoarele de specialitate autorizate în acest scop, se efectuează de personal calificat, nefiind necesară autorizarea acestuia ca artificier.

Art. 27 - Autorizarea calităţii de artificier se face de către inspectoratul de stat teritorial pentru protecţia muncii, după care se înregistrează la organul de poliţie în raza căruia se află locul de munca al celui autorizat.

Art. 28 - Angajatul căruia i s-au încredinţat materii explozive nu are dreptul, în nici o împrejurare, să le înstrăineze, să le folosească în alte scopuri ori să efectueze alte operaţiuni decât cele stabilite pentru îndeplinirea atribuţiilor de serviciu.

Orice persoană care găseşte materii explozive este obligată să le predea celui mai apropiat organ de poliţie sau să-i indice locul în care se află, pentru ca acesta să procedeze de îndată la ridicarea lor.

Materiile explozive reţinute în condiţiile alin. 2 constituie corpuri delicte, asupra măsurii confiscării urmând a se pronunţa, după caz, procurorul sau instanţa judecătorească.

Materiile explozive nedetonate în urma operaţiunilor de împuşcare se predau artificierului.

Art. 29 - Persoanele juridice şi fizice autorizate să fabrice, să confecţioneze sau să comercializeze obiecte artizanale şi de distracţie, pe bază de amestecuri pirotehnice, sunt obligate ca la depozitarea, păstrarea, mânuirea acestora, ca şi a materiilor din care sunt făcute, să respecte normele tehnice privind regimul materiilor explozive.

Art. 30 - Vânzarea de materii explozive, cu excepţia obiectelor artizanale şi de distracţie, se face numai după înscrierea - în registrul prevăzut la art. 24 alin. 2 - a numelui cumpărătorului, a autorizaţiei din care rezultă că are dreptul să deţină, să folosească sau să facă operaţiuni cu astfel de materii, precum şi cantitatea comercializată.

O dată cu marfa, vânzătorul eliberează cumpărătorului factura sau alt document de însoţire a mărfii, reţinând copia.

CAPITOLUL 4

INFRACŢIUNI ŞI CONTRAVENŢII

Art. 31 - Producerea, experimentarea, prelucrarea, deţinerea, transportul, folosirea sau orice altă operaţiune cu materii explozive, efectuate fără drept, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Când fapta prevăzută în alineatul precedent se referă la o cantitate mai mare de 1 kg echivalent trotil sau când cantitatea de exploziv este însoţită de materiale de iniţiere, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Tentativa se pedepseşte.

Art. 32 - Constituie contravenţii încălcarea prevederilor prezentei legi, dacă faptele nu sunt săvârşite în astfel de condiţii încât, potrivit legii penale, să constituie infracţiuni şi se sancţionează după cum urmează:

a) nerespectarea dispoziţiilor art. 10 alin. 2, art. 14 alin. 2, art. 19, 21, 23, art. 24 alin. 1 şi 2, art. 25, art. 26 alin. 2, art. 27 şi art. 28 alin. 1, 2 şi 4 - cu amendă de la 1.000.000 lei la 3.000.000 lei;

b) nerespectarea dispoziţiilor art. 8, art. 10 alin. 3, art. 11, 12, 13, art. 14 alin. 1, art. 20, 29 şi 30 - cu amendă de la 2.000.000 lei la 6.000.000 lei;

c) nerespectarea dispoziţiilor art. 3, 4, 5, 7, 9, 15, 16, 17, 18, 22, art. 24 alin. 3 şi art. 26 alin. 1 - cu amendă de la 3.000.000 lei la 10.000.000 lei.

Sancţiunile pot fi aplicate şi persoanelor juridice.

Art. 33 - Constatarea contravenţiilor şi aplicarea sancţiunilor se fac de către inspectorii de specialitate din aparatul central şi teritorial al Ministerului Muncii şi Protecţiei Sociale, de către ofiţerii şi subofiţerii de poliţie, cu atribuţii de verificare şi control al materiilor explozive, precum şi de către persoanele prevăzute în art. 35 lit. c).

Împotriva procesului-verbal de constatare a contravenţiei şi de aplicare a sancţiunii, contravenientul poate face plângere în termen de 15 zile de la comunicare.

Art. 34 - Contravenţiilor prevăzute în prezenta lege le sunt aplicabile dispoziţiile Legii nr. 32/1968 privind stabilirea şi sancţionarea contravenţiilor, cu excepţia celor din art. 25-27.

CAPITOLUL 5

DISPOZIŢII FINALE

Art. 35 - Controlul asupra deţinerii, folosirii sau altor operaţiuni cu materii explozive se exercită de către:

a) organele Ministerului de Interne;

b) inspectorii de specialitate din inspectoratele de stat teritoriale pentru protecţia muncii, precum şi din cadrul Ministerului Muncii şi Protecţiei Sociale;

c) persoanele special desemnate de către conducerile unităţilor care folosesc materii explozive.

Art. 36 - Ministerul Apărării Naţionale poate participa cu specialişti la executarea unor controale privind transportul, depozitarea şi mânuirea materiilor explozive, organizate, în situaţii deosebite, de către Ministerul de Interne sau de către Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale, la cererea acestora.

Art. 37 - Reglementarea regimului materiilor explozive în unităţile producătoare se stabileşte prin instrucţiuni emise de acestea şi avizate de Ministerul de Interne şi, după caz, de Ministerul Apărării Naţionale şi de Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale.

Art. 38 - Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale, Ministerul de Interne, Ministerul Apărării Naţionale şi Ministerul Industriilor vor emite în comun, în termen de 30 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Norme tehnice privind deţinerea, prepararea, experimentarea, distrugerea, transportul, depozitarea, mânuirea şi folosirea materiilor explozive utilizate în activităţile deţinătorilor.

Ministerul Apărării Naţionale, în acelaşi termen, va elabora norme tehnice proprii, cu respectarea dispoziţiilor prezentei legi.

Art. 39 - Prezenta lege nu se aplică armelor, muniţiilor şi explozivilor nucleari.

Art. 40 - Prezenta lege intră în vigoare după 30 de zile de la publicarea ei în Monitorul Oficial al României.

Pe data intrării în vigoare a acestei legi, Decretul nr. 297/1977 privind regimul materialelor explozive în economie, precum şi reglementările referitoare la materiile explozive din Decretul nr. 367/1971 privind regimul armelor, muniţiilor şi materiilor explozive se abrogă.

ANEXA 1

Diferitele tipuri de explozivi şi mijloace de iniţiere şi aprindere care pot fi depozitate sau transportate în comun:

a) Explozivii cu conţinut de nitroglicerină sau nitroglicol mai mare de 6%, împreună cu explozivii de siguranţă (antigrizutoşi), cu condiţia să fie depozitaţi pe rafturi separate;

b) hexogenul, împreună cu pentrita, tetrilul şi amestecurile făcute cu trotil sau cu aceştia;

c) trotilul, împreună cu explozivii pe bază de azotat de amoniu şi conţinut de nitroglicerină sau nitroglicol mai mic de 6%, precum şi cu încărcături speciale pe bază de trotil (cu bustere, detoroc etc.);

d) pulberile negre cu fum, de toate felurile, inclusiv amestecurile mecanice care au viteze de ardere lentă şi degajări mici de fum, împreună cu explozivii pe baza de cloraţi şi percloraţi;

e) pulberile coloidale fără fum;

f) capsele detonante de orice fel, împreună cu relee detonante şi sistem de iniţiere "Nonel";

g) fitilele detonante pe bază de pentrită, împreună cu explozivii prevăzuţi la lit. b) şi c), iar cei pe baza de hexogen, împreună cu cei de la lit. b);

h) încărcăturile de hexogen, împreună cu pulberile de sondă, folosite de echipele de perforare la sondă.

Fitilele cu ardere lentă se pot depozita la un loc cu oricare dintre explozivii prevăzuţi la lit. a)-h). De asemenea, mijloacele de aprindere a fitilului pot fi păstrate la un loc cu materialele explozive, cu excepţia celor din categoriile prevăzute la lit. a), d) şi e) de mai sus.

Mijloacele de iniţiere şi de aprindere se pot transporta împreună cu explozivii propriu-zişi, de la depozit la locul de munca, de către artificier, precum şi cu vehicule special amenajate.

Excepţii de la prevederile de mai sus, privind păstrarea în comun a explozivilor de tipuri diferite, sunt admise numai în:

- depozitele de consum şi cele temporare sau de scurtă durată cu capacităţi până la maximum 200 kg explozivi;
- camerele depozitelor de consum care sunt amenajate pentru păstrarea explozivilor rămaşi nefolosiţi de către artificieri, la sfârşitul schimbului de lucru.

Legea nr. 114 /1996

LEGEA LOCUINȚEI

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Reglementarea cadrului general de realizare, exploatare și administrare a locuințelor are la bază următoarele principii:

Accesul liber și neîngrădit la locuință este un drept al fiecărui cetățean.

Realizarea locuințelor constituie un obiectiv major, de interes național, pe termen lung, al administrației publice centrale și locale.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. - Prezenta lege reglementează aspectele sociale, economice, tehnice și juridice ale construcției și folosinței locuințelor.

Art. 2 - Termenii utilizați în cuprinsul prezentei legi au următorul înțeles:

a) Locuință

Construcție alcătuită din una sau mai multe camere de locuit, cu dependințele, dotările și utilitățile necesare, care satisface cerințele de locuit ale unei persoane sau familii.

b) Locuință convenabilă

Locuință care prin gradul de satisfacere a raportului dintre cerința utilizatorului și caracteristicile locuinței, la un moment dat, acoperă necesitățile esențiale de odihnă, preparare a hranei, educație și igienă asigurând exigențele minimale prezentate în anexa nr. 1 la prezenta lege.

c) Locuință socială

Locuință care se atribuie cu chirie subvenționată unor persoane sau familii, a căror situație economică nu le permite accesul la o locuință în proprietate sau închirierea unei locuințe în condițiile pieței.

d) Locuință de serviciu

Locuință destinată funcționarilor publici, angajaților unor instituții sau agenți economici, acordată în condițiile contractului de muncă, potrivit prevederilor legale.

e) Locuință de intervenție

Locuință destinată cazării personalului unităților economice sau bugetare, care, prin contractul de muncă, îndeplinește activități sau funcții ce necesită prezența permanentă sau în caz de urgență în cadrul unităților economice.

f) Locuință de necesitate

Locuință destinată cazării temporare a persoanelor și familiilor ale căror locuințe au devenit inutilizabile în urma unor catastrofe naturale sau accidente, sau ale căror locuințe sunt supuse demolării în vederea realizării de lucrări de utilitate publică, precum și lucrărilor de reabilitare ce nu se pot efectua în clădiri ocupate de locatari.

g) Locuință de protocol

Locuință destinată utilizării de către persoanele care sunt alese sau numite în unele funcții ori demnități publice, exclusiv pe durata exercitării acestora.

h) Casă de vacanță

Locuință ocupată temporar ca reședință secundară, destinată odihnei și recreerii.

Art. 3. - Autorizarea executării

construcţiilor de locuinţe noi, indiferent de natura proprietăţii sau a amplasamentului, se face pe baza satisfacerii exigenţelor minimale, prevăzute în anexa nr. 1 la prezenta lege.

Consiliile judeţene şi locale, potrivit competenţelor stabilite prin lege, pot autoriza executarea etapizată a construcţiilor de locuinţe.

CAPITOLUL II
Dezvoltarea construcţiei de locuinţe

Art. 4. - Persoanele fizice sau juridice române pot realiza, cu respectarea prevederilor legale, construcţii de locuinţe pentru folosinţă proprie sau în scopul valorificării acestora.

Art. 5. - Persoanele juridice române care investesc, din profit, pentru realizarea de locuinţe sociale, de serviciu, intervenţie şi de necesitate, beneficiază de reducerea impozitului în anul fiscal respectiv. Impozitul pe profit aferent profitului utilizat pentru construirea de locuinţe noi, se reduce cu 75%.

De prevederile alineatului precedent beneficiază şi persoanele juridice române care investesc din profit pentru realizarea de locuinţe destinate vânzării sau închirierii, având ca limită suprafeţele construite prevăzute în anexa nr. 1 la prezenta lege.

Locuinţele care se realizează în condiţiile prezentului articol, precum şi ale art. 7 şi 20 din prezenta Lege, se pot amplasa pe terenurile aparţinând persoanelor fizice beneficiare de locuinţe, ale persoanelor juridice investitoare sau pe terenuri concesionate în acest scop de către consiliile locale persoanelor juridice sau fizice, conform prevederilor legale, fără licitaţie publică, cu reducerea taxei de concesiune până la 95 % .

Art. 6. - Persoanele juridice române care investesc din profit pentru punerea în siguranţă a locuinţelor aflate în proprietatea lor, avariate de seisme, precum şi pentru reabilitarea locuinţelor existente, de categoria a II-a, a IV-a şi garsoniere, realizate în condiţiile H.C.M. nr. 1650/1968, H.C.M. nr. 1669/969 şi H.C.M. nr. 585/1971, beneficiază de reducerea impozitului conform prevederilor art.5 din prezenta lege.

Art. 7. - Consiliile locale pot realiza din depozitele special constituite locuinţe cu suprafeţele construite prevăzute în anexa nr. 1 la prezenta lege, exercitând controlul asupra preţului de vânzare, în vederea înlesnirii accesului la proprietate pentru unele categorii de persoane, în următoarea ordine de prioritate:

a) tinerii căsătoriţi care, la data contractării locuinţei, au fiecare vârsta de până la 35 de ani;

b) persoanele care beneficiază de facilităţi la cumpărarea sau construirea unei locuinţe, potrivit prevederilor Legii nr. 42/1990 republicată;

c) persoanele calificate din agricultură, învăţământ, sănătate, administraţie publică şi culte, care îşi stabilesc domiciliul în mediul rural;

d) alte categorii de persoane stabilite de consiliile locale.

Persoanele din categoriile menţionate la lit. a)-c) beneficiază de o subvenţie de la bugetul de stat, în limitele prevederilor bugetare anuale, în raport cu venitul, de până la 30 % din valoarea locuinţei, la data contractării, precum şi de plata în rate lunare, pe termen de 20 de ani, a diferenţei faţă de preţul final al locuinţei, după ce s-au scăzut subvenţia şi avansul minim obligatoriu de 10 % din valoarea locuinţelor la data contractării, achitat de contractant.

Persoanele prevăzute la lit. d) beneficiază de plata în rate lunare, în termen de 20 de ani, a diferenţei faţă de preţul final al locuinţei, după ce s-a scăzut avansul minim obligatoriu de 30 % din valoarea locuinței la data contractării, achitat de contractant.

Dobânda la suma avansată din depozitul special, care se restituie în rate, este de 5 % anual.

În cazul nerestituirii la termenele stabilite a ratelor scadente, se va plăti o dobândă de 10 % anual asupra acestor rate.

Autoritățile publice locale, prin administratori delegați de acestea, vor încheia cu persoanele fizice prevăzute în prezentul articol contracte de împrumut pentru sumele avansate din depozitul special, potrivit normelor legale în vigoare.

Art. 8. - Persoanele fizice prevăzute la art. 7 se vor adresa consiliilor locale, care vor analiza şi vor aproba, după caz, cererile respective, stabilind, totodată, şi ordinea de prioritate.

Cuantumul subvenției se stabileşte în raport cu venitul mediu net lunar pe membru de familie, potrivit normelor aprobate anual de Guvern.

Art. 9. - Depozitele special constituite pe seama consiliilor locale se alimentează din următoarete surse:

a) sumele aprobate anual în bugetele locale, destinate realizării locuințelor;

b) încasările realizate din vânzarea locuințelor şi a spațiilor cu altă destinație din blocurile de locuințe, potrivit prevederilor legale în vigoare, precum şi sumele încasate potrivit prevederilor art. 7;

c) alocațiile din bugetul de stat, în limita prevederilor aprobate anual cu această destinație;

d) alte surse constituite potrivit legii.

Art. 10. - De prevederile art. 7 din prezenta lege beneficiază, o singură dată, persoanele fizice care, împreună cu familia, nu au deținut şi nu au în proprietate o locuință, cu excepția persoanelor prevăzute la art. 7 lit. c), sau dacă locuința în care gospodăresc împreună nu satisface exigențele minimale de suprafață, prevăzute în anexa nr. 1, corespunzător numărului de persoane din familie.

Proprietarii locuințelor noi, persoane fizice, sunt scutiți de plata impozitului pe clădire timp de 10 ani de la data dobândirii locuinței.

În cazul înstrăinării locuinței în condițiile prezentei legi, noul proprietar nu mai beneficiază de scutirea de impozit.

Art. 11. - Locuințele care se realizează în condițiile art. 7-9 din prezenta lege se vor amplasa, prin grija consiliilor locale, pe terenurile aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale sau pe terenurile aparținând persoanelor fizice beneficiare, în condițiile prevederilor Codului civil, cu respectarea documentațiilor de urbanism legal aprobate şi cu asigurarea utilităților şi dotărilor edilitare necesare condițiilor de locuit.

Art. 12. - Lucrările de viabilizare a terenurilor destinate construcțiilor de locuințe, care constau în: drumuri publice, rețele de alimentare cu apă şi canalizare; rețele electrice şi, după caz, rețele de gaze, telefonice şi de termoficare se finanțează după cum urmează:

a) drumurile publice, rețelele de alimentare cu apă şi canalizare şi, după caz rețelele de termoficare, din bugetele locale şi din alte fonduri legal constituite cu această destinație;

b) rețelele electrice stradale, inclusiv posturile de transformare aferente şi, după caz, de gaze şi telefonice stradale, din bugetele de venituri şi cheltuieli ale regiilor autonome de profil, din credite bancare contractate de aceştia precum si din alte fonduri constituite cu această destinație.

Persoanele juridice care investesc, din profit, în lucrări de viabilizare a terenurilor destinate construcțiilor de locuințe, beneficiază de reducerea impozitului pe profit conform prevederilor art. 5.

Art. 13. - Deschiderea finanțării şi începerea lucrărilor din fonduri publice se efectuează după contractarea cu viitorii beneficiari a cel puţin 70% din numărul locuinţelor prevăzute a fi începute.

Art. 14. - Folosirea sumelor existente în depozitele constituite la nivelul consiliilor locale este de competenţa şi în răspunderea acestora.

Art. 15. - Alocaţiile de la bugetul de stat se fundamentează anual de către consiliile locale, în mod distinct, pentru terminarea locuinţelor şi pentru realizarea de noi locuinţe.

Art. 16. - Lista cuprinzând numărul, structura pe numărul de camere şi amplasamentul locuinţelor, precum şi lista persoanelor care vor beneficia de locuinţe, în ordinea de prioritate stabilită conform art. 7 de către consiliile locale se afişează la sediul acestora.

Art. 17. - Prin familie, în sensul prezentei legi, se înţelege soţul, soţia, copiii, precum si părinţii soţilor care locuiesc şi gospodăresc împreună.

Art. 18. - Până la restituirea sumelor datorate de către beneficiarii locuinţelor, se instituie ipoteca legală asupra locuinţei.

Art. 19. - Înstrăinarea, prin acte între vii, a locuinţelor pentru realizarea cărora s-au acordat subvenţii se poate face numai după restituirea integrală a sumelor actualizate datorate şi pe baza dovezii depunerii integrale a contravalorii sumelor actualizate obţinute ca subvenţii de la bugetul de stat, potrivit prevederilor art. 7 în depozitul constituit pentru realizarea locuinţelor în condiţiile prezentei legi.

Art. 20. - Casa de Economii şi Consemnaţiuni va acorda credite persoanelor fizice române pentru construirea, cumpărarea, reabilitarea şi repararea capitală a locuinţelor proprietate personală pe maximum 20 de ani, precum şi pentru dotarea locuinţelor cu mobilă şi obiecte de uz gospodăresc de folosinţă îndelungată, din producţia autohtonă pe termen de 2 ani. Dobânda convenită prin contract nu va fi mai mare decât cea practicată pe piaţa financiar-bancară (BUBOR) şi se va suporta:

a) 15 %, de către beneficiarul creditului;

b) diferenţa, până la nivelul dobânzii practicate pe piaţa financiar-bancară, stabilită prin convenţie între Ministerul Finanţelor şi Casa de Economii şi Consemnaţiuni, prin subvenţii de la bugetul de stat.

Casa de Economii şi Consemnaţiuni nu va percepe nici un comision pentru creditele acordate.

Creditele se acordă, o singură dată, persoanelor fizice române care îndeplinesc condiţiile stabilite la art. 10, pentru construirea, cumpărarea, reabilitarea sau repararea capitală a locuinţei proprietate personală, precum şi pentru cumpărarea de mobilier şi obiecte de uz gospodăresc de folosinţă îndelungată, din producţia autohtonă, pentru dotarea acestor locuinţe şi a celor deţinute cu chirie, a căror suprafaţă construită nu depăşeşte prevederile din anexa nr. 1 la prezenta lege.

La primirea creditului, beneficiarul trebuie să aibă constituit la Casa de Economii şi Consemnaţiuni un depozit reprezentând până la 30 % din valoarea creditului solicitat.

La depozitul constituit, Casa de Economii şi Consemnaţiuni va bonifica o dobândă egală cu cea suportată direct de către beneficiar. Depozitul nu va fi restituit înainte de rambursarea integrală a creditului şi poate fi utilizat pentru restituirea ultimelor tranşe ale creditului, în limita cuantumului depozitului constituit.

Neplata, consecutiv, a 6 rate lunare de credit şi a dobânzii aferente atrage executarea silită asupra bunului dobândit. Bunul dobândit prin astfel de credite nu poate fi înstrăinat decât după restituirea creditului.

Modul de plată şi cuantumul subvenţiilor se stabilesc prin convenţie între Casa de

Economii si Consemnațiuni și Ministerul Finanțelor.

Ministerul Finanțelor va prevedea, anual, în bugetul de stat sumele aferente subvențiilor la dobândă pentru creditele acordate și care urmează a fi acordate în anul respectiv de către Casa de Economii și Consemnațiuni.

CAPITOLUL III

Închirierea locuințelor

Art. 21. - Închirierea locuințelor se face pe baza acordului dintre proprietar și chiriaș, consemnat prin contract scris, care se va înregistra la organele fiscale teritoriale, și va cuprinde:

a) adresa locuinței care face obiectul închirierii;

b) suprafața locativă și dotările folosite în exclusivitate în comun;

c) suprafața curților și a grădinilor folosite în exclusivitate sau în comun;

d) valoarea chiriei lunare, regulile de modificare a acesteia și modul de plată;

e) suma plătită în avans în contul chiriei;

f) locul și condițiile în care se realizează primirea și restituirea cheilor;

g) obligațiile părților privind folosirea și întreținerea spațiilor care fac obiectul contractului;

h) inventarul obiectelor și al dotărilor aferente;

i) data intrării în vigoare și durata;

j) condițiile privind folosința exclusivă și în comun a părților aflate în coproprietate;

k) persoanele care vor locui împreună cu titularul contractului;

l) alte clauze convenite între părți.

Art. 22. - Sunt nule de drept orice clauze cuprinse în contractul de închiriere, care:

a) obligă chiriașul să recunoască sau să plătească avans proprietarului orice sumă cu titlu de reparație în sarcina proprietarului;

b) prevăd responsabilitatea colectivă a chiriașilor în caz de degradare a elementelor de construcții și a instalațiilor, a obiectelor și dotărilor aferente spațiilor comune;

c) impun chiriașilor să facă asigurări de daune;

d) exonerează proprietarul de obligațiile ce îi revin potrivit prevederilor legale;

e) autorizează pe proprietar să obțină venituri din nerespectarea clauzelor contractului de închiriere.

Art. 23. - În cazul în care părțile nu convin asupra reînnoirii contractului de închiriere, chiriașul este obligat să părăsească locuința la expirarea termenului contractual.

Art. 24. - Rezilierea contractului de închiriere înainte de termenul stabilit se face în următoarele condiții:

a) la cererea chiriașului, cu condiția notificării prealabile într-un termen de minimum 60 de zile;

b) la cererea proprietarului, atunci când:

- chiriașul nu a achitat chiria cel puțin 3 luni consecutiv;
- chiriașul nu a respectat clauzele contractuale;
- chiriașul a pricinuit însemnate stricăciuni locuinței, clădirii în care este situată aceasta, instalațiilor, precum și oricăror alte bunuri aferente lor, sau dacă înstrăinează fără drept părți ale acestora;
- chiriașul are un comportament care face imposibilă conviețuirea sau împiedică folosirea normala a locuinței;
- chiriașul nu a respecte clauzele contractuale;

c) la cererea asociației de proprietari, atunci când chiriașul nu și-a achitat obligațiile ce-i revin din cheltuielile comune pe o perioada de 3 luni, dacă au fost stabilite prin contractul de închiriere, în sarcina chiriașului.

Art. 25. - Evacuarea chiriașului se face numai pe baza unei hotărâri judecătorești definitive.

Chiriașul este obligat la plata chiriei

prevăzute în contractul de închiriere, până la data executării efective a hotărârii de evacuare.

Art. 26. - Chiriaşul poate subînchiria, modifica sau îmbunătăţi locuinţa deţinută, numai cu acordul prealabil scris şi în condiţiile stabilite de proprietar, dacă acestea nu sunt interzise prin contractul de închiriere principal.

Beneficiarul contractului de subînchiriere nu se poate prevala de nici un drept împotriva proprietarului şi nici asupra oricărui titlu de ocupare. Contractul de subînchiriere, încheiat cu respectarea prevederilor legale, se înregistrează la organele fiscale teritoriale.

Art. 27. - În cazul părăsirii definitive a domiciliului, de către titularul contractului de închiriere, sau al decesului acestuia, închirierea continuă, după caz:

a) în beneficiul soţului sau al soţiei, dacă a locuit împreună cu titularul;

b) în beneficiul descendenţilor sau al ascendenţilor, dacă au locuit împreună cu acesta;

c) în beneficiul altor persoane care au avut acelaşi domiciliu cu titularul cel puţin un an şi care au fost înscrise în contractul de închiriere.

În cazul mai multor cereri, contractul de închiriere se transferă prin hotărâre judecătorească.

În lipsa persoanelor care pot solicita locuinţa, potrivit celor de mai sus, contractul de închiriere încetează în termen de 30 de zile de la data părăsirii domiciliului de către titularul contractului sau de la data înregistrării decesului.

Art. 28. - Proprietarul are următoarele obligaţii:

a) să predea chiriaşului locuinţa în stare normală de folosinţă;

b) să ia măsuri pentru repararea şi menţinerea în stare de siguranţă în exploatare şi de funcţionalitate a clădirii pe toată durata închirierii locuinţei;

c) să întreţină în bune condiţii elementele structurii de rezistenţă a clădirii, elementele de construcţie exterioare ale clădirii (acoperiş, faţada, împrejmuiri, pavimente), curţile şi grădinile, precum şi spaţiile comune din interiorul clădirii (casa scării, casa ascensorului, holuri, coridoare, subsoluri, scări exterioare);

d) să întreţină în bune condiţii instalaţiile comune proprii clădirii (ascensor, hidrofor, instalaţii de alimentare cu apă, de canalizare, instalaţii de încălzire centrală şi de preparare a apei calde, instalaţii electrice şi de gaze, centrale termice, crematorii, instalaţii de colectare a deşeurilor, instalaţii de antenă colectivă, telefonice etc.:).

Art. 29. - Chiriaşul are următoarele obligaţii:

a) să efectueze lucrări de întreţinere, reparaţii sau înlocuire a elementelor de construcţii si instalaţii din folosinţa exclusivă;

b) să repare sau să înlocuiască elementele de construcţii şi de instalaţii deteriorate din folosinţa comună, ca urmare a folosirii lor necorespunzătoare, indiferent dacă acestea sunt în interiorul sau în exteriorul clădirii; dacă persoanele care au produs degradarea nu sunt identificate, cheltuielile de reparaţii vor fi suportate de cei care au acces sau folosesc în comun elementele de construcţii, de instalaţii, obiectele şi dotările aferente;

c) să asigure curăţenia şi igienizarea în interiorul locuinţei şi la părţile de folosinţă comună pe toată durata contractului de închiriere.

Obligaţiile chiriaşului cu privire la întreţinerea şi repararea spaţiului închiriat se păstrează şi în cazul subînchirierii locuinţei.

Art. 30. - În cazul neîndeplinirii de către proprietar a obligaţiilor care îi revin cu privire la întreţinerea şi repararea locuinţei închiriate, lucrările pot fi executate de către chiriaşi în contul proprietarului, reţinând contravaloarea acestora din chirie.

Chiriaşul va putea executa aceste lucrări, dacă degradarea produsă este de natură să afecteze folosinţa normală a clădirii sau a locuinţei şi numai atunci când proprietarul, la sesizarea scrisă a chiriaşului nu a luat măsuri de executare a lucrării, în termen de 30 de zile de la data sesizarii.

Art. 31. - Chiria practicată pentru locuinţe va acoperi cheltuielile de administrare, întreţinere şi reparaţii, impozitele pe clădiri şi pe teren, precum şi recuperarea investiţiei, în funcţie de durata normată stabilită potrivit prevederilor legale, precum şi un profit supus negocierii între părţi.

Art. 32. - Nivelul maxim al chiriei pentru locuinţele aflate în proprietatea statului se stabileşte prin lege specială. Chiria maximă pentru aceste locuinţe se diferenţiază pe categorii de localităţi şi pe zone, de către consiliile locale, după criteriile avute în vedere la stabilirea impozitelor şi a taxelor locale pentru terenuri.

Art. 33. - Titularii de contracte de închiriere pot face între ei schimb de locuinţe, cu avizul autorităţii care a aprobat închirierea sau, după caz, al proprietarului locuinţei.

CAPITOLUL IV

Administrarea clădirilor de locuit

Art. 34. - Clădirile de locuit pot fi date de proprietar în administrarea unor persoane fizice sau juridice, asociaţii, servicii publice sau agenţi economici specializaţi, după caz.

Obligaţiile celor care administrează sunt, în principal, următoarele:

a) gestionarea bunurilor şi a fondurilor băneşti;

b) angajarea contractelor cu furnizorii serviciilor necesare şi urmărirea realizării acestora, în vederea funcţionării corespunzătoare a clădirii;

c) asigurarea cunoaşterii şi respectării regulilor de locuit în comun;

d) reprezentarea intereselor proprietarului în raport cu autorităţile publice;

e) îndeplinirea oricăror obligaţii prevăzute de lege.

Art. 35. - În clădirile de locuit cu mai multe locuinţe, proprietarul răspunde de asigurarea condiţiilor de funcţionare normală a locuinţei aflate în proprietate exclusivă şi a spaţiilor aflate în proprietate indiviză.

În acest scop proprietarii se vor constitui în asociaţii cu personalitate juridică.

Modul de înfiinţare, organizare şi funcţionare a asociaţiilor de proprietari se reglementează potrivit regulamentului-cadru cuprins în anexa nr. 2 la prezenta lege.

Art. 36. - În cazurile în care, în clădirile de locuinţe, unul dintre proprietari împiedică cu bună-ştiinţă şi sub orice formă folosirea normală a imobilului de locuit, creând prejudicii celorlalţi chiriaşi sau proprietari, după caz, la solicitarea asociaţiei de proprietari, instanţa va hotărî măsurile pentru folosirea normală a imobilului.

Art. 37. - Chiriaşii clădirilor cu mai multe locuinţe se pot asocia, potrivit legii, în scopul reprezentării intereselor lor în raporturile cu proprietarii, precum şi cu alte persoane juridice sau persoane fizice.

În acelaşi scop, în cazul neconstituirii asociaţiei, chiriaşii pot mandata un reprezentant.

CAPITOLUL V

Locuinţa socială

Art. 38. - Construcţiile de locuinţe sociale se pot realiza, în orice localitate, pe amplasamentele prevăzute în documentaţiile de urbanism şi în condiţiile prezentei legi.

Constituirea fondului de locuinţe sociale se face prin realizarea de construcţii noi şi prin reabilitarea unor construcţii existente.

Consiliile locale controlează şi răspund de fondul de locuinţe sociale situate pe teritoriul unităţilor administrativ-teritoriale respective.

Art. 39. - Locuinţele sociale aparţin domeniului public al unităţilor administrativ-teritoriale.

Art. 40. - Locuinţele sociale se vor amplasa numai pe terenurile aparţinând unităţilor adm.-teritoriale, potrivit prevederilor art. 11.

Art. 41. - Locuinţa socială se realizează cu respectarea suprafeţei utile şi a dotărilor stabilite în limita suprafeţei construite, potrivit anexei nr. 1 la prezenta lege.

Pentru locuinţele care se realizează prin reabilitarea construcţiilor existente se consideră obligatorii numai prevederile legate de dotarea minimă.

Art. 42. - Au acces la locuinţă socială, în ve-derea închirierii, familiile cu un venit mediu net lunar realizat în ultimele 12 luni sub nivelul ve-nitului net lunar pe familie pentru care se acordă ajutor social potrivit legii, majorat cu 10 %.

Nivelul minim astfel calculat va fi corectat periodic de Guvern, în funcţie de evoluţia situaţiei economice şi sociale, începând cu anul 1996.

Venitul net lunar pe familie se stabileşte pe baza declaraţiei de venit şi a actelor doveditoare potrivit prevederilor legale.

Declaraţiile de venit, făcute cu nesinceritate, atrag răspunderea materială sau penală, după caz.

Art. 43. - Locuinţele sociale se repartizează de către consiliile locale pe baza criteriilor stabilite anual de acestea, în condiţiile prevederilor prezentului capitol, şi de ele pot beneficia, în ordinea de prioritate stabilită de consiliile locale, următoarele categorii de persoane: tinerii căsătoriţi care au fiecare vârsta de până la 35 de ani, tinerii proveniţi din instituţii de ocrotire socială şi care au împlinit vârsta de 18 ani, invalizii de gradul I şi II, persoanele handicapate, pensionarii, veteranii şi văduvele de război beneficiarii prevederilor Legii nr. 42/1990, republicată, şi ai Decretului-lege nr. 118/1990, republicat, alte persoane sau familii îndreptăţite.

Art. 44. - Contractul de închiriere se încheie de către primar sau de către o persoană împuternicită de acesta şi beneficiarii stabiliţi de consiliul local, pe o perioadă de 5 ani, cu posibilitatea de prelungire pe baza declaraţiei de venituri şi a actelor doveditoare necesare conform prevederilor legale.

Nivelul chiriei nu va depăşi 10 % din venitul net lunar, calculat pe ultimele 12 luni, pe familie. Diferenţa până la valoarea nominală a chiriei, calculată potrivit art. 31, va fi subvenţionată de la bugetul local al unităţii administrativ-teritoriale unde este situată locuinţa socială.

Art. 45. - Titularul contractului de închiriere este obligat să comunice primarului, în termen de 30 de zile, orice modificare produsă în venitul net lunar al familiei acestuia, sub sancţiunea rezilierii contractului de închiriere.

În cazurile în care venitul net lunar pe familie s-a modificat, autoritatea administraţiei publice locale va opera modificarea chiriei şi a subvenţiei acordate, cuvenite proprietarului.

Art. 46. - Contractul de închiriere se poate rezilia:

a) în condiţiile prevăzute la art. 24 din prezenta lege;

b) în cazul în care venitul mediu net lunar pe familie, realizat în 2 ani fiscali consecutivi, depă-şeşte cu peste 20 % nivelul minim prevăzut la art. 42 din prezenta lege, iar titularul contractului de închiriere nu a achitat valoarea nominală a chiriei în termen de 90 de zile de la comunicare.

Art. 47. - Locuințele sociale realizate potrivit prezentei legi nu pot fi vândute.

Art. 48. - Nu pot beneficia de locuințe sociale, potrivit prezentei legi, persoanele sau familiile care:

a) dețin în proprietate o locuință;

b) au înstrăinat o locuință după data de 1 ianuarie 1990;

c) au beneficiat de sprijinul statului în credite și execuție pentru realizarea unei locuințe;

d) dețin, în calitate de chiriaș, o altă locuință.

Art. 49. - Beneficiarii locuințelor sociale nu au dreptul să subînchirieze, să transmită dreptul de locuire sau să schimbe destinația spațiului închiriat, sub sancțiunea rezilierii contractului de închiriere și a suportării eventualelor daune aduse locuinței și clădirii, după caz.

Art. 50. - Finanțarea locuințelor sociale se asigură din bugetele locale, în limitele preve-derilor bugetare aprobate anual, ale consiliilor locale, în care scop se instituie o subdiviziune de cheltuieli distinctă în aceste bugete.

Statul sprijină construcția de locuințe sociale prin transferuri de la bugetul de stat, stabilite cu această destinație, anual, prin legea bugetului de stat.

Persoanele fizice și agenții economici pot sprijini prin donații sau contribuții construcția de locuințe sociale.

CAPITOLUL VI

Locuința de serviciu și locuința de intervenție

Art. 51. - Fondul de locuințe de serviciu se compune din:

a) locuințe existente, care, potrivit prevederilor legale rămân cu destinația de locuințe de serviciu la data intrării în vigoare a prezentei legi;

b) locuințe noi.

Condițiile și durata de închiriere vor fi stipula-te în contractul de închiriere încheiat între părțile contractante, accesoriu la contractul de muncă.

Art. 52. - Locuințele noi se finanțează, în condițiile legii, din:

a) bugetul de stat și bugetele locale, în limitele prevederilor bugetare aprobate anual cu această destinație;

b) bugetele agenților economici, pentru salariații acestora.

Art. 53. - Locuințele de serviciu finanțate de la bugetul de stat sau de la bugetele locale se realizează cu respectarea suprafeței utile și a dotărilor, în limita suprafeței construite pe apartament, potrivit anexei nr. 1.

Locuințele de serviciu se vor amplasa după cum urmează:

a) pe terenurile aflate în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale, pentru locuințele finanțate de la bugetul de stat sau de la bugetele locale, cu asigurarea viabilizării terenurilor, potrivit prevederilor art. 12;

b) pe terenurile aparținând agenților econo-mici, pentru locuințele și lucrările de viabilizare a terenurilor finanțate din bugetele acestora.

În situații deosebite, determinate de natura amplasamentului și de caracterul zonei, cu aprobarea ordonatorilor de credite, locuințele prevăzute la alin. 1 se pot construi cu suprafețe majorate cu până la 20 % față de cele prevăzute în anexa nr. 1, iar peste această limită, cu aprobarea Guvernului.

Locuințele de serviciu realizate în condițiile prezentei legi, finanțate de la bugetul de stat și de la bugetele locale, pot fi vândute în condițiile legii, cu aprobarea Guvernului, în situația în care a încetat activitatea ce a generat realizarea locuințelor respective.

Art. 54. - Locuința de intervenție urmează regimul locuinței de serviciu.

Locuinţele de intervenţie se realizează o dată cu obiectivul de investiţie şi se amplasează în incinta acestuia sau în imediata apropiere.

Locuinţele de intervenţie nu pot fi vândute chiriaşilor.

CAPITOLUL VII
Locuinţa de necesitate

Art. 55. - Locuinţa de necesitate se finanţează şi se realizează în condiţiile stabilite pentru locuinţa socială.

Locuinţa de necesitate se închiriază temporar persoanelor şi familiilor ale căror locuinţe au devenit inutilizabile potrivit prevederilor art. 2 lit. f).

Contractul de închiriere se încheie de către primarul localităţii sau de către o persoană împuternicită de acesta, pe baza hotărârii consiliului local, până la înlăturarea efectelor care au făcut inutilizabile locuinţele.

Art. 56. - Consiliile locale pot declara, în cazuri de extremă urgenţă, drept locuinţe de necesitate, locuinţele libere aflate în fondul de locuinţe sociale.

CAPITOLUL VIII
Locuinţa de protocol

Art. 57. - Locuinţele de protocol sunt proprietate publică a statului.

Administrarea fondului locativ de protocol se face de către Regia Autonomă “Administraţia Patrimoniului Protocolului de Stat”, care asigură evidenţa, întreţinerea, repararea şi conservarea acestuia, precum şi încasarea chiriei.

Atribuirea, ocuparea şi folosirea locuinţelor de protocol se face în condiţiile prezentei legi.

Art. 58. - Preşedintele României, preşedintele Senatului, preşedintele Camerei Deputaţilor şi primul-ministru beneficiază, în condiţiile prezentei legi, de câte o locuinţă de protocol, ca reşedinţă oficială.

Reşedinţele oficiale ale persoanelor prevăzute la alin. 1 se atribuie de către Guvern şi sunt puse la dispoziţia lor, împreună cu dotările aferente, pe întreaga perioadă a exercitării funcţiei, de către Regia Autonomă “Administraţia Patrimoniului Protocolului de Stat”.

Lista imobilelor cu destinaţie de reşedinţă oficială, precum şi a celorlalte locuinţe de protocol, şi condiţiile pe care acestea trebuie să le îndeplinească se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Art. 59. - Pot beneficia de locuinţă de proto-col, la cerere, cu plata chiriei prevăzute de lege, persoanele care îndeplinesc următoarele funcţii publice: vicepreşedinţi ai Senatului si ai Camerei Deputaţilor, miniştri de stat, miniştrii si asimilaţii acestora, precum şi preşedintele Curţii Supreme de Justiţie, preşedintele Curţii Constituţionale, preşedintele Curţii de Conturi, preşedintele Consiliului Legislativ şi avocatul poporului, pe durata exercitării funcţiei sau a mandatului.

Pentru persoanele prevăzute la alin. 1, atribuirea locuinţei de protocol se face prin decizie a primului-ministru şi se pune la dispo-ziţia lor de către Regia Autonomă “Administraţia Patrimoniului Protocolului de Stat”.

Atribuirea locuinţelor de protocol se poate face numai dacă persoanele prevăzute la alin. 1 nu deţin, în localitatea în care îşi desfăşoară activitatea, o altă locuinţă care să corespundă condiţiilor stabilite potrivit art. 58 alin. 3.

Art. 60. - Pentru reşedinţele oficiale, Regia Autonomă “Administraţia Patrimoniului Protocolului de Stat” va încheia contracte de închiriere cu serviciile de specialitate ale instituţiilor în care îşi desfăşoară activitatea persoanele beneficiare.

Pentru locuinţele de protocol, contractele de închiriere se încheie de către Regia Autonomă "Administraţia Patrimoniului Protocolului de Stat" cu beneficiarii direcţi, care, pe această bază vor putea ocupa locuinţa respectivă împreună cu membrii familiei.

Contractul de închiriere a locuinţelor de protocol şi a celor cu destinaţie de reşedinţă ofi-cială încetează de drept în termen de 60 de zile de la data eliberării din funcţie a beneficiarului.

Atribuirea, în condiţiile prezentei legi, a unei reşedinţe oficiale, respectiv a unei locuinţe de protocol, nu afectează drepturile locative deţinute de persoanele prevăzute la art. 58 si 59.

CAPITOLUL IX
Dispoziţii tranzitorii şi finale

Art. 61. - Orice litigiu în legătură cu aplicarea prevederilor prezentei legi se soluţionează de către instanţele judecătoreşti.

Art. 62. - Prevederile Ordonanţei Guvernului nr. 19/1994 privind stimularea investiţiilor pentru realizarea unor lucrări publice si construcţii de locuinţe, aprobată şi modificată prin Legea nr. 82/1995, se aplică în continuare până la terminarea locuinţelor începute.

După finalizarea blocurilor de locuinţe, sursele de constituire a depozitului special, potrivit prevederilor Ordonanţei Guvernului nr. 19/1994 şi ale normelor metodologice, se preiau ca venituri la depozitul special constituit în conformitate cu prevederile art. 9.

Art. 63. - În termen de 60 de zile de la data introducerii sistemului de determinare şi impozitare a venitului global pentru persoane fizice Guvernul va reglementa facilităţile prevăzute la cap. II, din prezenta lege, de care să poată beneficia şi persoanele fizice care investesc în construcţia de locuinţe şi pentru punerea în siguranţă a locuinţelor avariate de seisme.

Art. 64. - Schimbarea destinaţiei locuinţelor, precum şi a spaţiilor cu altă destinaţie decât aceea de locuinţă situate in clădiri colective se poate face numai cu acordul asociaţiei de proprietari, în condiţiile legii.

Art. 65. - Construirea caselor de vacanţă se autorizează, la cererea persoanelor fizice şi a agenţilor economici, numai pe terenurile aflate în proprietatea acestora sau concesionate în condiţiile legii, în zonele stabilite prin documentaţiile de urbanism şi amenajare a teritoriului, aprobate potrivit legii.

Art. 66. - Plata chiriei pentru reşedinţele oficiale se face din bugetele Preşedinţiei României, Senatului, Camerei Deputaţilor şi Secretariatului General al Guvernului, în limitele prevederilor bugetare aprobate anual.

Art. 67. - Guvernul răspunde de aplicarea unitară, pe întreg teritoriul ţării, a politicii de dezvoltare a construcţiei de locuinţe.

Programul de dezvoltare a construcţiei de locuinţe se elaborează de Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului, pe baza fundamentării organelor administraţiei publice centrale interesate, consiliilor judeţene şi locale, în acord cu documentaţiile de urbanism şi amenajare a teritoriului, aprobate conform legii.

Art. 68. - Pentru aducerea la îndeplinire a dispoziţiilor prezentei legi, Guvernul va adopta norme metodologice de aplicare.

Art. 69. - În termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, proprietarii din clădirile cu mai multe locuinţe în proprietate privată sau mixtă se vor constitui în asociaţii de proprietari, în conformitate cu Regulamentul-cadru al asociaţiilor de proprietari cuprins în anexa nr. 2 care face parte integrantă din prezenta lege.

Înregistrările clădirilor în cărţile funciare şi ale asociaţiilor de proprietari la judecătorii, constituite potrivit prevederilor alin. 1, sunt scutite de taxe.

Până la data dobândirii personalităţii juridice a asociaţiei de proprietari, asociaţiile de locatari îşi desfăşoară activitatea pe baza Decretului Consiliului de Stat nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea şi funcţionarea asociaţiei locatarilor.

Art. 70. - Decretul Consiliului de Stat nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea şi funcţionarea asociaţiei locatarilor se abrogă după 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 71. - Persoanele care beneficiază de drepturi mai favorabile decât cele prevăzute în prezenta lege, consacrate prin legi speciale, care se referă, printre altele, la materia raporturilor juridice locative şi a celor conexe acestora, se bucură în continuare de aplicarea drepturilor mai favorabile.

Art. 72. - Dispoziţiile prezentei legi privind închirierea locuinţelor se completează cu dispoziţiile Codului civil privind contractul de locaţiune.

Art. 73. - La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

- Legea nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ şi reglementarea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi, cu excepţia cap. 4 şi a art. 63 cu referire la cap. 4 din aceeaşi lege, exclusiv dispoziţiile referitoare la suprafeţele locative proprietate personală;
- H.C.M. nr. 860/1973 pentru stabilirea măsurilor de executare a Legii nr. 5/1973, în ceea ce priveşte închirierea de locuinţe;
- Decretul Consiliului de Stat nr. 256/1984 privind îmbunătăţirea regimului de construire a locuinţelor şi modificarea unor reglementări referitoare la stabilirea preţurilor limită a locuinţelor care se construiesc din fondurile statului, a preţurilor de contractare ale locuinţelor proprietate personală şi a preţurilor de vânzare ale locuinţelor din fondul locativ de stat;
- Decretul Consiliului de Stat nr. 68/1975 privind îmbunătăţirea regimului de construire a locuinţelor din fondurile statului sau din fondurile populaţiei cu sprijinul statului în credite şi execuţie;
- art. 12 alin. 1 lit. a) şi alin. 2, art. 21-25 şi art. 35 alin. 2 din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării construcţiilor şi unele măsuri pentru realizarea locuinţelor;
- orice alte dispoziţii contrare prevederilor prezentei legi.

DECRET Nr. 167

din 10 aprilie 1958

privitor la prescripția extinctivă

Publicat în Buletinul Oficial nr. 19 din 21 aprilie 1958

Art. 1 - Dreptul la acțiune, având un obiect patrimonial, se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit în lege.

Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal se stinge și dreptul la acțiune privind accesorii.

Orice clauză care se abate de la reglementarea legală a prescripției este nulă.

Art. 2 - Nulitatea unui act juridic poate fi invocată oricînd, fie pe cale de acțiune, fie pe cale de excepție.

Art. 3 - Termenul prescripției este de 3 ani, iar în raporturile dintre organizațiile socialiste, de 18 luni.

Art. 4 - În raporturile dintre organizațiile socialiste, termenul prescripției este de 6 luni în ce privește dreptul la:

a) orice acțiune izvorâtă din transmiterea unor produse calitativ necorespunzătoare sau pentru netransmiterea în tot sau în parte a unor produse datorate;

b) orice acțiune prin care se pretinde plata unor penalități ori amenzi civile;

c) orice acțiune pentru restituirea de diferențe de preț rezultate din recalcularea prețurilor în temeiul dispozițiilor legale;

d) orice acțiune a organizațiilor socialiste privitoare la serviciile de telecomunicații ce acestea folosesc;

e) orice acțiune izvorâtă dintr-un contract de transport terestru, aerian sau pe apă, îndreptată împotriva unei organizații socialiste de transport.

Termenul de prescripție este de un an, dacă contractul de transport a fost încheiat spre a fi executat succesiv cu mijloace de transport felurite.

Art. 5 - Dreptul la acțiune privitoare la viciile ascunse ale unui lucru transmis sau ale unei lucrări executate, se poate prescrie prin împlinirea unui termen de 6 luni, în cazul în care viciile nu au fost ascunse cu viclenie.

Art. 6 - Dreptul de a cere executarea silită în temeiul oricarui titlu executor se prescrie prin împlinirea unui termen de 3 ani, iar în raporturile dintre organizațiile socialiste, de un an.

Art. 7 - Prescripția începe să curgă de la data când se naște dreptul de acțiune sau dreptul de a cere executarea silită.

În obligațiile care urmează să se execute la cererea creditorului precum și în acelea al căror termen de executare nu este stabilit, prescripția începe să curgă de la data naşterii raportului de drept.

Dacă dreptul este sub condiţie suspensivă sau cu termen suspensiv, prescripţia începe să curgă de la data când s-a împlinit condiţia sau a expirat termenul.

Art. 8 - Prescripţia dreptului la acţiune în repararea pagubei pricinuite prin fapta ilicită, începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască, atât paguba cât şi pe cel care răspunde de ea.

Dispoziţiile alineatului precedent se aplică prin asemănare şi în cazul îmbogăţirii fără just temei.

Art. 9 - Prescripţia dreptului la acţiune în anularea unui act juridic pentru violenţă, începe să curgă de la data când aceasta a încetat.

În caz de viclenie ori eroare sau în celelalte cazuri de anulare, prescripţia începe să curgă de la data când cel îndreptăţit, reprezentantul său legal sau persoana chemată de lege să-i încuviinţeze actele, a cunoscut cauza anulării, însă cel mai târziu de la împlinirea a 18 luni de la data încheierii actului.

Art. 10 - În raporturile dintre organizaţiile socialiste, prescripţia dreptului la acţiune izvorât din transmiterea unor produse calitativ sau cantitativ necorespunzătoare începe să curgă de la data când produsele au fost efectiv preluate de organizaţia beneficiară, indiferent dacă a fost sau nu întocmit proces-verbal de constatare a lipsurilor.

Art. 11 - Prescripţia dreptului la acţiune privind viciile ascunse ale unui lucru transmis sau ale unei lucrări executate, începe să curgă de la data descoperirii viciilor, însă cel mai târziu de la împlinirea unui an de la predarea lucrului sau lucrării.

Prescripţia acţiunii privind viciile unei construcţii, începe să curgă de la data descoperirii viciilor, însă cel mai târziu de la împlinirea a trei ani de la predare.

Prin dispoziţiile prezentului articol nu se aduce nici o atingere termenelor de garanţie, legale sau convenţionale.

Art. 12 - În cazul când un debitor este obligat la prestaţiuni succesive, dreptul la acţiune cu privire la fiecare din aceste prestaţiuni se stinge printr-o prescripţie deosebită.

Art. 13 - Cursul prescripţiei se suspendă:

a) cât timp cel împotriva căruia ea curge este împiedicat de un caz de forţă majoră să facă acte de întrerupere:

b) pe timpul cât creditorul sau debitorul face parte din Forţele Armate ale Republicii Populare Române, iar acestea sunt puse pe picior de război.

Art. 14 - Între părinţi sau tutore şi cei ce se află sub ocrotirea lor, între curator şi acei pe care îi reprezintă precum şi între orice altă persoană care, în temeiul legii sau a hotărârii judecătoreşti, administrează bunurile altora şi cel ale căror bunuri sunt astfel administrate, prescripţia nu curge cât timp socotelile nu au fost date şi aprobate.

Prescripţia nu curge împotriva celui lipsit de capacitate de exerciţiu, cât timp nu are reprezentant legal şi nici împotriva celui cu capacitate restrânsă, cât timp nu are cine să-i încuviinţeze actele.

Prescripţia nu curge între soţi în timpul căsătoriei.

Art. 15 - După încetarea suspendării, prescripţia îşi reia cursul, socotindu-se şi timpul curs înainte de suspendare.

Prescripţia nu se va împlini totuşi înainte de expirarea unui termen de 6 luni, socotit de la încetarea cauzei de suspendare, cu excepţia prescripţiilor mai scurte de 6 luni care nu se vor împlini decât după expirarea unui termen de o lună de la suspendare.

Art. 16 - Prescripţia se întrerupe:

a) prin recunoaşterea dreptului a cărui acţiune se prescrie, făcută de cel în folosul căruia curge prescripţia.

În raporturile dintre organizaţiile socialiste, recunoaşterea nu întrerupe curgerea prescripţiei;

b) prin introducerea unei cereri de chemare în judecată ori de arbitrare, chiar dacă cererea a fost introdusă la o instanţă judecătorească, ori la un organ de arbitraj, necompetent;

c) printr-un act începător de executare. Prescripţia nu este întreruptă, dacă s-a pronunţat încetarea procesului, dacă cererea de chemare în judecată sau executare a fost respinsă, anulată sau dacă s-a perimat, ori dacă cel care a făcut-o a renunţat la ea.

Art. 17 - Întreruperea şterge prescripţia începută înainte de a se fi ivit împrejurarea care a întrerupt-o.

După întrerupere începe să curgă o nouă prescripţie.

În cazul când prescripţia a fost întreruptă printr-o cerere de chemare în judecată ori de arbitrare sau printru-un act începător de executare, noua prescripţie nu începe să curgă cât timp hotărârea de admitere a cererii nu a ramas definitivă sau, în cazul executării, până la îndeplinirea ultimului act de executare.

Art. 18 - Instanţa judecătorească şi organul arbitral sunt obligate ca, din oficiu să cerceteze, dacă dreptul la acţiune sau la executarea silită este prescris.

Art. 19 - Instanţa judecătorească sau organul arbitral poate, în cazul în care constată ca fiind temeinic justificate cauzele pentru care termenul de prescripţie a fost depăşit, să dispună chiar din oficiu judecarea sau rezolvarea acţiunii, ori să încuviinţeze executarea silită.

Art. 20 - Debitorul care a executat obligaţia după ce dreptul la acţiune al creditorului s-a prescris, nu are dreptul să ceară înapoierea prestaţiei, chiar dacă la data executării nu ştia că termenul prescripţiei era împlinit.

Dispoziţiile alineatului precedent nu sunt aplicabile în cazul când debitorul este o organizaţie socialistă, dacă la împlinirea prescripţiei această organizaţie este obligată, potrivit legii, să verse la bugetul de stat ceea ce datora fostului creditor.

Art. 21 - În cazul în care o organizaţie socialistă de stat este debitoarea unei sume de bani, iar creditorul nu şi-a exercitat dreptul la acţiune, ori dreptul de a cere executarea silită, înainte de împlinirea prescripţiei, organizaţia debitoare va vărsa la bugetul de stat suma de bani ce datora, în termen de 45 zile de la data când prescripţia s-a împlinit, fiind obligată să platească pentru fiecare zi de întârziere o penalitate de 0,05% din valoarea prestaţiei.

Art. 22 - Dispozițiilor Decretului de față nu se aplică dreptul la acțiune privitor la drepturile de proprietate, uzufruct, uz, abitațiune, servitute și superficie.

Art. 23 - Impozitele și taxele datorate statului precum și primele asigurărilor prin efectul legii, rămân supuse dispozițiilor privitoare la prescripție din legile speciale.

Art. 24 - Dispozițiile prezentului Decret sunt aplicabile și prescripțiilor neîmplinite la data intrării sale în vigoare, în care caz termenele de prescripție prevăzute în Decretul de față vor fi socotite că încep să curgă de la intrarea în vigoare a acestui Decret.

Cu toate acestea, dispozițiile legii anterioare, privitoare la termenele de prescripție, rămân mai departe aplicabile, dacă termenele ce ele prevăd se împlinesc înaintea celor fixate prin prezentul Decret.

Art. 25 - Pe data intrării în vigoare a Decretului de față, se abrogă orice dispoziții legale contrare prezentului Decret, în afară de cele care stabilesc un termen de prescripție mai scurt decât termenul corespunzător prevăzut prin Decretul de față.

CUPRINS

1. Constituția României....5
2. Codul civil.... 45
3. Codul de procedură civilă 209
4. Codul penal.... 325
5. Codul de procedură penală....415
6. Codul comercial....557
7. Codul familiei....641
8. Codul muncii....663
9. Codul silvic....691
10. Codul vamal....715
11. Contencios administrativ....749

Diverse legi uzuale

1. **Legea nr. 92/1992** - Organizarea judecătorească....753
2. **Legea nr. 31/1990** - Societățile comerciale....784
3. **Legea nr. 18/1991** - Fondul funciar....844
4. **Legea nr. 17/1996**-Regimul armelor de foc și al munițiilor..877
5. **Legea nr. 61/1991** - Sancționarea unor fapte de încălcare
a unor norme de conviețuire socială,
a ordinii și liniștii publice....896
6. **Decretul nr. 167/1958** - Prescripția extinctivă.... 931
7. **Ordonanța nr. 25/1997** - Adopția....903
8. **Legea nr. 126/1995** - Regimul materiilor explozive....911
9. **Legea nr. 114/1996** - Legea locuinței....919

Tiparul executat sub comanda nr. 80 180
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI“ București
ROMÂNIA